

සංක්ෂිප්ත සිංහල ශබ්දකෝෂය

ද්විතීය භාගය

ප - ලොසුව

සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය
සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ
කොළඹ 07
සිංහල ශබ්දකෝෂ කාර්යාංශය
මගින් සම්පාදිතයි.

රජයේ මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රිතයි

සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රකාශිතයි

2553
2009

සංක්ෂිප්ත සිංහල ශබ්දකෝෂය

ද්විතීය භාගය

සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව

ISBN 978-955-1777-72-2

ජර්ගණක විධි ඇතැයි

කුසුම් ජයවික්රම

මුද්‍රණය

රජයේ මුද්‍රණාලය, බොරැල්ල

සිංහල ශබ්දකෝෂයේ කර්තෘ මණ්ඩලය

- ප්‍රධාන කර්තෘ** මහාචාර්ය ආනන්ද අබේසිරිවර්ධන
රාජකීය පශ්චාත් විද්‍යාල (ප්‍රාචීන), බී. ඒ. (ගෞරව) (ලංකා)
එම්. ඒ. (ලංකා), පී. එච්. ඩී. (කැලණිය)
සම්මානිත මහාචාර්ය (කැලණිය)
- කර්තෘ** පූජ්‍ය අකුරටියේ නන්ද නායක හිමි
බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ඒ., එම්. ගිල් (කැලණිය)
පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමා
- උප කර්තෘ** පොල්ගස්වත්තේ පරමානන්ද හිමි
බී. ඒ. (ගෞරව) (ජ.පුර.), එම්. ඒ. (කැලණිය)
පශ්චාත් උපාධි බෞද්ධ අධ්‍යයන ඩිප්ලෝමා (කැලණිය)
අධ්‍යාපන ඩිප්ලෝමා (කොළඹ)
- පී. ඒ. ඩී. හේමසිරි පන්නිපිටිය
බී. ඒ. (ගෞරව) (කොළඹ)
- යූ. කේ. ලීලවංශ සිල්වා
බී. ඒ. (ගෞරව) (පේරාදෙණිය)
පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යාපන ඩිප්ලෝමා (පේරාදෙණිය)
- දිනේෂා ඒ. මහවත්ත
බී. ඒ. (කොළඹ)
- ඊ. එස්. හිරණ්‍යා විද්‍යාසේකර
බී. ඒ. (ගෞරව) (කොළඹ)
- දීපානි ඩබ්ලිව්. රාජපක්ෂ
බී. ඒ. (ගෞරව) (රුහුණ)
- එච්. එන්. මනුෂා ද සිල්වා
බී. ඒ. (ගෞරව) (කොළඹ)

කර්තෘ සහකාර අයි. එච්. හිල්මි මාකාර්
බී. ඒ. (ගෞරව) (කොළඹ)

ඩබ්ලිව්. එම්. අයි. කුමාර
බී. ඒ. (ගෞරව) (කැලණිය) 2008 සැප්තැම්බර් දක්වා

සංවර්ධන සහකාර ඩී. එච්. එස්. විජේරත්න
බී. ඒ. (ගෞරව) (ජයවර්ධනපුර)

ඒ. සුභාෂිණී
බී. ඒ. (ගෞරව) එම්. ඒ. (පේරාදෙණිය)
2009.10.30 දක්වා

කාර්යාලීය කාර්ය මණ්ඩලය

පී. ජී. විජේරත්න	(ප්‍රධාන ලිපිකරු)
නන්දා කරංගොඩ	(යතුරු ලේඛිකා)
නාලිනී ෆොන්සේකා	(යතුරු ලේඛිකා)
ඩී. ඩී. අබේසේකර	(කළමනාකරණ සහකාර) 2009 ජනවාරි දක්වා
ලක්ෂි ලියනගේ	(කළමනාකරණ සහකාර) 2009 ජූනි දක්වා
රමාලතා රාජකරුණා	(ප්‍රස්තකාල සහකාර)
නිරූපිකා මාරසිංහ	(ප්‍රස්තකාල සහකාර) 2008 නොවැම්බර් දක්වා
එම්. නෝබට් පෙරේරා	(කා. කා. සේ.) (2009.07.06 විශ්‍රාම ගොස් ඇත.)
කේ. ඒ. ඒ. අයි. ආරියවංශ	(කා. කා. සේ.) 2009 අප්‍රේල් දක්වා
සමන් පෙරේරා	(කා. කා. සේ.)

තාවකාලික කාර්ය මණ්ඩලය

ශ්‍රියානි ව්‍යසිංහ

බී. ඒ. (ගෞරව) එම්. ඒ. (ලංකා)

පී. එච්. ඩී. (කැලණිය)

විශ්‍රාමලත් නියෝජ්‍ය කාර්ය

සරෝජා පරණවිතාන

බී. ඒ. (විද්‍යාර්ථය) එම්. ඒ. (බෞද්ධ හා පාලි)

විශ්‍රාමලත් නියෝජ්‍ය කාර්ය

තාවකාලික කාර්ය මණ්ඩලය

චන්ද්‍රානි එදිරිසිංහ

(විශ්‍රාමලත් ප්‍රධාන ලිපිකරු)

උපදේශක මණ්ඩලය

අතිපූජ්‍ය බෙල්ලන ඥාණවිමල මහ නාහිමි

කෝට්ටේ කල‍්‍යාණී සාමාග්‍රි ධර්ම මහා සංඝ සභාවේ මහානායක
රාජකීය පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රපති

ගරු ඩබ්ලිව්. ඩී. බෙන්ඩික්ට් ජෝශප් පියතුමා

බී. ටී. එච්. (රෝමය) ජනසන්නිවේදන, ඩිප්ලෝමා (ලන්ඩන්), කතෝලික
සන්නිවේදන මාධ්‍ය භාර නිලධාරී

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ

පණ්ඩිත (ගෞරව) (ප්‍රාචීන), බී. ඒ. (ගෞරව) (ලංකා) වාග්විද්‍යා
සහාධ්‍යායි (ලන්ඩන්) ඩී. ලීට්. (සම්මාන) (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර), සිංහල
පිළිබඳ විශ්‍රාමලත් මහාචාර්ය හා සේවාර්ථක මහාචාර්ය (ශ්‍රී
ජයවර්ධනපුර)

මහාචාර්ය කාන්ති අබේනායක

බී. ඒ. (ගෞරව) ලංකා, පී. එච්. ඩී. (ලැන්කස්ටර්) හිටපු විද්‍යා පීඨාධිපති
උද්භිද විද්‍යා අංශය, ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය රත්න විජේතුංග

බී. ඒ. (ගෞරව) (විද්‍යාදය) එම්. ඒ. (පූජ්‍යා.) පී. එච්. ඩී. (ටෙක්සාස්)
මහාචාර්ය ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය දයා එදිරිසිංහ

බී. ඒ. (ගෞරව) විද්‍යාදය, ශාස්ත්‍රපති (ඩොන්ග්ක්) ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය,
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, කැලණිය

සිරි තිලකසිරි

ප්‍රාචීන පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රපති

**සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුවේ සිංහල
ශබ්දකෝෂ කාර්යාංශය මගින් සම්පාදිත සිංහල ශබ්දකෝෂය**

1. ඓතිහාසික පසුබිම

සිංහල භාෂාව සඳහා අකාරාදී ක්‍රමයේ ශබ්දකෝෂයක් නැති බවෙහි අයහපත මුලින් ම පෙන්වා දී ඇත්තේ 19 වැනි සියවසේ අවසන් දසක දෙක තුළ දී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි ඉංග්‍රීසි ජාතික පඬිවරුන් දෙදෙනකු විසිනි. එහෙත් මෙයට පෙර සිට ම විශේෂයෙන් 1845 දී රාජකීය ආසියාතික සමිතියේ ලංකා ශාඛාව ආරම්භ කිරීමෙන් පසු සිංහල භාෂාව හා සංස්කෘතිය ගැන අධ්‍යයනය කිරීමෙහි උනන්දුව වර්ධනය වීමෙන් මේ ක්ෂේත්‍රවල ගවේෂණයෙහි යෙදුණු විදේශීය පඬිවරුන්ගේ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාව ද උගත් දේශීය විද්වතුන්ගේ සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් වැඩිවෙමින් පැවතිණ.

1881 දී එවකට ලක්දිව අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ ධුරය දැරූ චාල්ස් බ්‍රූස් (Charles Bruce) මහතා යථොක්ත අඩුපාඩුව ගැන අවධානය යොමු කළේ ඒ පසුබිමේ සිටය. ඉන්පසු 1884 දී ලන්ඩනයේ ඉන්දියානු පුස්තකාලයාධිපතිව සිටි රෙයිනෝල්ඩ් රොස්ට් (Reinhold Rost) මහතා මේ අඩුව හැකිතාක් ඉක්මනින් පිරවීමේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ සන්දේශයක් රාජකීය ආසියාතික සමිතියේ ලංකා ශාඛාවට ඉදිරිපත් කළේය. ඒ වර්ෂයේ දී ම ලංකාණ්ඩුකාරතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රැස් වූ යථොක්ත සමිතියේ මහා සභා රැස්වීමක දී ශබ්දකෝෂය සම්පාදනය කළ යුතු ආකාරය නිර්දේශ කිරීමට කමිටුවක් පත් කරන ලද නමුත් එය ඉන් ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක වූ බවක් නො පෙනේ.

ඉක්බිති ව සතළිස් වසරක පමණ කාලයක් තත්ත්වය මෙසේ තිබිය දී ඒ ගැන සිහි ගන්වමින් මුදලි ඒ. මැන්දිස් ගුණසේකර මහතා විසින් අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂවරයා වෙත යැවුණු ලිපියක් රාජකීය ආසියාතික සමිතිය වෙත යොමු කරන ලදී (1923). ඒ අනුව වහා ක්‍රියාත්මක වූ සමිතිය ඉහත සඳහන් අරමුණු ඉටු කිරීම සඳහා කොළඹ යුනිවර්සිටි කොලීජියේ අධිපතිව සිටි ආර්. මාර්ස් (R. Mars) මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කමිටුවක් පත් කළේය.

1925 දී ඉදිරිපත් කරන ලද ඒ කමිටු වාර්තාව අනුව ශාස්ත්‍රීය ක්‍රමවේදය අනුගමනයෙන් සිංහල ශබ්දකෝෂයක් සම්පාදනය කළ යුතු යැයි තීරණයකට එළඹිණි (1926).

2. ශබ්දකෝෂයේ ආරම්භය

ඉන්පසු ඒ සඳහා අවශ්‍ය රජයේ ආධාර ද ලබාගෙන 1927 මාර්තු මාසයේ දී සිංහල ශබ්දකෝෂ සම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. එහි සංස්කාරක මණ්ඩලයට ශ්‍රීමත් ඩී. ඩී. ජයතිලක මහතා ප්‍රධාන කර්තෘවරයා වශයෙන් ද, මැන්දිස් ගුණසේකර සහ ඩබ්ලිව්. එෆ්. ගුණවර්ධන යන මුදලිවරු උපකර්තෘවරුන් වශයෙන් ද රාජකීය ආසියාතික සමිතිය විසින් පත්කර ගන්නා ලදහ. ඒ අතරත් සමිතියේ ආරාධනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි ජර්මන් ජාතික මහාචාර්ය විල්හෙල්ම් ගයිගර් (Wilhelm Geiger) මහතා වෙත කර්තෘ මණ්ඩල අධ්‍යක්ෂ තනතුර පැවරිණ. ඒ සමඟ ම එල්. ඩී. ටර්නර් (Turner) මහතාගේ සහායකත්වයෙන් යුත් පාලක මණ්ඩලයක් ද පත් කරන ලදී.

3.1 ව්‍යාපෘති හා ප්‍රගතිය

ආරම්භයේ දී ම ඉංග්‍රීසි අර්ථ සහිත සිංහල ශබ්දකෝෂය (සිංහල-ඉංග්‍රීසි) සහ සිංහල අර්ථ සහිත සිංහල ශබ්දකෝෂය (සිංහල-සිංහල) යනුවෙන් සැලසුම් කරන ලද ව්‍යාපෘති දෙකක් විය. ඒ සඳහා පොතපත ඇතුළු කාර්යාලයීය මූලික අවශ්‍යතා සපයා ගැනීම හා දත්ත (data) රැස්කර ගැනීම සඳහා මුල් අවුරුදු කීපය යොදා ගැනීමෙන් පසු 1935 දී සිංහල-ඉංග්‍රීසි ශබ්දකෝෂයේ ප්‍රථම කාණ්ඩයේ ප්‍රථම කලාපයත්, 1937 දී සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂයේ ප්‍රථම කලාපයත් ප්‍රකාශයට පත් විය. එහෙත් විවිධ හේතු නිසා ශබ්දකෝෂ කටයුතුවල ප්‍රගතිය සිදු වූයේ අපේක්ෂිත වේගයට වඩා අඩුවෙනි.

ශබ්දකෝෂ කාර්යාංශයේ පරිපාලනය 1942 දී රාජකීය ආසියාතික සමිතියෙන් ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයට ද, පසුව 1972 දී සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයට ද පැවරිණි.

මෙතෙක් කල් සිංහල-ඉංග්‍රීසි හා සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂ දෙකෙහි කලාප නිකුත් කිරීම බොහෝ දුරට සමාන්තරව ඉටු

වුණු නමුදු, 1975 දී සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය ගත් තීරණයක් අනුව සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂ ව්‍යාපෘතියට ප්‍රමුඛත්වය පැවරීමෙන් එය හැකිතාක් ඉක්මනින් නිම කිරීමට සැලසුම් සම්පාදනය විය. 1982 දී එය තවදුරටත් කඩිනම් කිරීමට පියවර ගැනුණෙන් 1995 අප්‍රේල් මාසය වන විට කාණ්ඩ 26කින් යුක්තව සම්පූර්ණ “සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂය” මුද්‍රණය කර ප්‍රකාශ කිරීමට හැකි විය.

3.2 සිංහල -සිංහල ශබ්දකෝෂය සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රකාශයට පත් වූ පසු එහි ප්‍රතිසංශෝධිත ද්විතීය සංස්කරණය නව ශීර්ෂ වචන ද ඇතුළත් කොට සම්පාදනය කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. එහි ප්‍රථම, ද්විතීය, තෘතීය හා චතුර්ථ භාග දැන් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

3.3 අතපසු වී පැවති සිංහල-ඉංග්‍රීසි ශබ්දකෝෂයේ කටයුතු දැනට ඉටු වෙමින් පවතින අතර එහි 27 වන භාගය මුද්‍රණ ද්වාරයෙන් එළි දක්වා ඇත. එහි 28 වන භාගයද මුද්‍රණයට සූදානම් වෙමින් පවතී.

4. සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂයේ විශාලත්වය

දැනට සම්පූර්ණව ඇති ඉහත කී සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂය, විශාල ප්‍රමාණයේ පිටු 13,908කින් යුක්ත වෙයි. අර්ථකථනය සඳහා ගෙන ඇති ශීර්ෂ පද සංඛ්‍යාව 2,06,692කි. එය කාණ්ඩ 26කින් හා කලාප 46කින් යුක්තය.

5. සංක්ෂිප්ත සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂය

ඉහත සඳහන් ශබ්දකෝෂය අංග සම්පූර්ණතාව අතින් කෙතරම් උසස් තැනක් ගත්තේ වුව ද එහි විශාලත්වය නිසා පුස්තකාල ආදී ආයතන හැරුණු විට පොදු පාඨකයන් වැඩි දෙනාට එය පෞද්ගලිකව අයත් කරගෙන පරිශීලනය කිරීමට අපහසු බව සැලකූ සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ උපදෙස් පරිදි සාමාන්‍ය පාඨකයන්, ලේඛකයන් හා ගුරු-සිසුන් ඇතුළු සියලු දෙනාට පෞද්ගලිකව මිල දී ගෙන පරිශීලනය කළ හැකි සංක්ෂිප්ත සිංහල ශබ්දකෝෂයක් පිටු 1,000කින් පමණ යුත් වෙළුම් දෙකක් වශයෙන් සම්පාදනය කිරීමේ කටයුතු 1999 වර්ෂයේ දී ආරම්භ විය. 2007 වසරේ මැද

භාගයේ දී එහි පළමු කාණ්ඩය මුද්‍රණ ද්වාරයෙන් එළි දක්වා ඇත.
මේ එහි අවසාන භාගයයි.

6. සිංහල-දෙමළ-ඉංග්‍රීසි ශබ්දකෝෂය

කාලීන අවශ්‍යතා සලකා වෙළුම් කිහිපයකින් යුත් සිංහල-දෙමළ-
ඉංග්‍රීසි ශබ්දකෝෂයක් සකස් කිරීමට 2002 දී ආරම්භ කරන ලදී.
දැනට එහි පළමු වන කාණ්ඩය මුද්‍රණයට භාග දී ඇත.

7. සිංහල-සිංහල පාසැල් ශබ්දකෝෂය

කාලීන අවශ්‍යතා මත පදනම් වූ නව ව්‍යාපෘතියක් ලෙස පාසැල්
ළමුන් උදෙසා පාසැල් ශබ්දකෝෂයක් සම්පාදනය කිරීමේ කටයුතු
ආරම්භ කොට දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

පෙරවදන

1992 වර්ෂයෙහි සිංහල-සිංහල මහා ශබ්දකෝෂයේ කටයුතු අවසන්වීමත් සමඟ එහි නව්‍ය සංස්කරණයක් කළයුතු බව ද එසේම මහා ශබ්දකෝෂයේ වෙළුම් 26කින් සමන්විත හෙයින් වැඩි පාඨක පිරිසකට පරිහරණය කිරීමේ දුෂ්කරතාවක් පැන නඟින අයුරක් පෙනී ගිය හෙයින් ද එකී අඩුපාඩුව මගහරවා ගනු පිණිස සංක්ෂිප්ත සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂයක් පළ කළයුතු බවද අවධාරණය කෙරිණි. ඒ අනුව එවකට ප්‍රධාන කර්තෘ ධුරය දැරූ ආචාර්ය පුංචිබණ්ඩාර සන්නස්ගල මහතා සංක්ෂිප්ත ශබ්දකෝෂයේ කටයුතු සම්මාන කර්තෘ ආචාර්ය පණ්ඩිත භොරණ වජිරඥාන නායක හිමියන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සිදු කළයුතු යැයි නිර්දේශ කොට ඒ කාර්යභාරය උත්වහන්සේට පැවරීය.

ඉහත කී කාර්යභාරයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සංක්ෂිප්ත සිංහල-සිංහල ශබ්දකෝෂයේ ප්‍රථම භාගය 2007.03.15 දින ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට හැකි විය. එම ශබ්දකෝෂයේ දෙවන භාගය (අවසාන භාගය) මුද්‍රණයෙන් නිකුත් කිරීමට හැකිවීම මහත් භාග්‍යයක් කොට සලකමි. මේ කාර්යයෙහි ලා පුරෝගාමී වූ විද්වත් මණ්ඩලයේ සරෝජා පරණවිතාණ මහත්මිය, උප කර්තෘවරුන් වන යූ. කේ. ලීලවංශ සිල්වා මහතා හා පී. ඒ. ඩී. හේමසිරි පන්නිපිටිය මහතා ද මේ භාරධූර කාර්යය සාර්ථක කර ගැනීමට අපට නොමඳව සහාය වූ කර්තෘ මණ්ඩලය හා කාර්ය මණ්ඩලයද මෙහි දී ස්තූති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මේ කාර්යයෙහි ලා අපව දිරිමත් කළ සංස්කෘතික කටයුතු හා ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ ගරු අමාත්‍ය මහින්ද යාපා අබේවර්ධන මැතිතුමාත්, එම අමාත්‍යාංශයේ ගරු අමාත්‍ය පියසිරි විජේනායක මැතිතුමාත්, එසේම එම අමාත්‍යාංශ ලේකම්වර ජී. එල්. ඩබ්ලිව්. සමරසිංහ මැතිතුමාත් මෙහිදී තුනී පෙරටුව සිහිපත් කරමි.

එසේම ශබ්දකෝෂ සම්පාදන කාර්යයෙහි දී අපට නන් අයුරින් උපදෙස් දුන් හා අප ඔබේයවත් කළ සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ඊ. එම්. අභයරත්න මහතා, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ යූ. පී. එල්. ඩී. පතිරණ මහත්මිය සහ එම කාර්ය මණ්ඩලය ද මෙහිලා කෘතඥතා පූර්වකව සිහිපත් කළ යුතුව ඇත.

අවසාන වශයෙන් මෙබඳු ශබ්දකෝෂයක් මුද්‍රණය කිරීමේ දී ඉවසීමෙන් හා සැලකිල්ලෙන් යුතුව ශෝභන ලෙස මෙය මුද්‍රණය කර දුන් රජයේ මුද්‍රණාලයාධිපති හා එහි කාර්ය මණ්ඩලයට මාගේ ප්‍රශංසාව හිමි වෙයි.

මහාචාර්ය ආනන්ද අබේසිරිවර්ධන,
සිංහල ශබ්දකෝෂයේ ප්‍රධාන කර්තෘ.

සිංහල ශබ්දකෝෂ කාර්යාලය,
අංක 46, ශ්‍රීමත් මාර්කස් ප්‍රනාන්දු මාවත,
කොළඹ 07.

සිංහල විරණ මාලාව

අ	ආ	ඇ	ඈ	ඉ	ඊ
උ	ඌ	ඍ	ඎ	ඏ	ඐ
එ	ඒ	ඓ	ඔ	ඕ	ඖ
(අ)ං	(ආ)ඃ				
ක	ඛ	ග	ඝ	ඞ	
ච	ඡ	ජ	ඣ	ඤ	
ට	ඨ	ඬ	ඦ	ණ	
ත	ථ	ද	ධ	න	
ථ	ඳ	බ	භ	ම	
ය	ර	ල	ව		
ශ	ඡ	ස	හ	ළ	ෆ

සංකේත සුවිස

අභි.	=	අභිධර්මයෙහි
අලං.	=	අලංකාර ශාස්ත්‍රයෙහි
අව්‍ය.	=	අව්‍යය
ආර්ථි.	=	ආර්ථික විද්‍යාවෙහි
උ.	=	උපසර්ගය
උඩ.	=	උඩරට
උද්භි.	=	උද්භිද විද්‍යාවෙහි
උමැද.	=	උතුරු මැද පළාතෙහි
කථා.	=	කථා ව්‍යවහාරයෙහි
කමත්.	=	කමත් ව්‍යවහාරයෙහි
කායි.	=	කායික විද්‍යාවෙහි
ක්‍රි.	=	ක්‍රියාපදය
ක්‍රි. වි.	=	ක්‍රියා විශේෂණය
ක්‍රිස්ති.	=	ක්‍රිස්තියානි
ගණිත.	=	ගණිත ශාස්ත්‍රයෙහි
ගොවි.	=	ගොවි කර්මාන්තයෙහි
ජන්ද.	=	ජන්දස් ශාස්ත්‍රයෙහි
ජීව.	=	ජීව විද්‍යාවෙහි
ජ්‍යාමිති.	=	ජ්‍යාමිති ශාස්ත්‍රයෙහි
ජ්‍යෝති.	=	ජ්‍යෝතිෂ් ශාස්ත්‍රයෙහි
තර්ක.	=	තර්ක ශාස්ත්‍රයෙහි
දර්ශන	=	දර්ශනයෙහි
ධීව.	=	ධීවර කර්මාන්තයෙහි
නව.	=	නව (නව්‍ය, නවීන) ව්‍යවහාරයෙහි
නා.	=	නාමපදය
නාට්‍ය.	=	නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි
නා.ප්‍ර.	=	නාම ප්‍රකෘතිය, ප්‍රකෘති රූපය
නා.ප්‍ර.බහු.	=	නාම ප්‍රකෘති බහුවචන
නා.බහු.	=	නාමපද, බහුවචන
නි.	=	නිපාතය
නීති.	=	නීති ව්‍යවහාරයෙහි
න්‍යාය.	=	න්‍යාය ශාස්ත්‍රයෙහි

පාරිභා.	=	පාරිභාෂික ව්‍යවහාරයෙහි
පාරිභා. රසා.	=	පාරිභාෂික ව්‍යවහාරය රසායන විද්‍යාව
පූර්වක්‍රි.	=	පූර්ව ක්‍රියාව
ප්‍ර.	=	ප්‍රකෘතිය, ප්‍රකෘති රූපය
ප්‍රත්‍ය.	=	ප්‍රත්‍යය
බ.	=	බලනු
බහු.	=	බහුවචන
භා.දර්ශන	=	භාරතීය දර්ශනයෙහි
භා.නා.	=	භාවනාමය
භූගෝ.	=	භූගෝල විද්‍යාවෙහි
භෞති.	=	භෞතික විද්‍යාවෙහි
භෞ.රසා.	=	භෞතික රසායනයෙහි
මැද.	=	මැදපළාතෙහි
රසාය.	=	රසායන විද්‍යාවෙහි
රූපී.	=	රූපී ව්‍යවහාරයෙහි
රෝ. ක.	=	රෝමානු කතෝලික
වාස්තු.	=	වාස්තු විද්‍යාවෙහි
වි.	=	විශේෂණය
විද්‍යු.	=	විද්‍යුතයෙහි, විද්‍යුත් විද්‍යාවෙහි
විනය.	=	විනයෙහි
වෙ.	=	වෙනුවට
වෛද්‍ය.	=	වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි
ව්‍යාක.	=	ව්‍යාකරණයෙහි
සංගී.	=	සංගීත ශාස්ත්‍රයෙහි
සත්ත්ව.	=	සත්ත්ව විද්‍යාවෙහි
සර්ව.බහු.	=	සර්වභාම බහුවචන
හම්බ.	=	හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයෙහි
ලදරු.	=	ලදරුබසෙහි

ප අ. සිංහල හෝඩියේ හතළිස් පස් වැනි අකුර ; ඕෂ්ඨජ, අසෝෂ, අල්පප්‍රාණ ව්‍යාඤ්ජන ශබ්දය.- ආ. [අව්‍ය.] උපසර්ග විස්සෙන් එකක්.

පංක, පඬික [නා.ප්‍ර.] මඩ ; කලල්.
පංකජ, පඬිකජ [නා.ප්‍ර.] අ. පියුම ; නෙළුම ; පද්මය.- ආ. උපුල ; මහනෙල්.

පංක දුර්ග [නා.ප්‍ර.] ගමන් කිරීමට අපහසු වගුරු බිම.

පංකාදු [වි.] ඉතා හොඳ ; අනගි ; වටිනා ; ඉස්තරම් ; මනාව ඔබිනා.

පංකාව [නා.] පවත් ගැසීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණයක් ; පවත් පත.

පංගාඩම් [නා.ප්‍ර.] නියමය ; විධානය ; පැවරීම.-

පංගාර්කුච [නා.] අ. නියමය ; විධානය ; පැවරීම.- ආ. (අදාළ කටයුතු) පිළියෙල කිරීම ; සූදානම් කිරීම.

පංගුකාරයා [නා.] යමක අයිතියෙන් කොටසක් හිමි තැනැත්තා ; කොටස්හිමියා ; හවුල්කාරයා.

පංගුලයා, පඬිගුලයා [නා.] අබ්බගාතයා ; පිළා.

පංගුව, පඬිගුව [නා.] අ. කොටස ; භාගය.- ආ. අඛණ්ඩ ව නොබෙදී පවතින ඉඩම් කට්ටිය.- ඇ. යම්

සේවයක යෙදී සිටින ජන කොට්ඨාසය.- ඇ. වර්ගය ; ප්‍රභේදය.

පංච, පඤ්ච [නා.ප්‍ර.] සංඛ්‍යාවක් ; පහ.

පංච කෙළිය, පංචි* [නා.] විශේෂයෙන් සිංහල අලුත් අවුරුදු සමයේ දී කිරි කවඩි පහ ආශ්‍රිත ව කරනු ලබන ජනප්‍රිය ගෘහ ක්‍රීඩාවක්.

පංච තික්ත [නා.ප්‍ර.] ආයුර්වේදයේ සඳහන් වන රසකිඳු, කොහොඹ, කටුවැල්බටු, දුම්මැල්ල (පටොල) සහ ආඩතෝඩා යන තිත්ත රසැති පස් වර්ගයකින් සමන්විත ඖෂධ.

පංච මහ බලවේගය [නා.] සඟ,වෙද, ගුරු, ගොවි සහ කම්කරු යන පුද්ගල සංවිධාන පහකින් යුත් බලය ; 1956 මහ මැතිවරණයේ දී ක්‍රියාත්මක වූ බලවේගයක්.

පංච මහා විෂ [නා.ප්‍ර.] ගෞරි, පාෂාණ, තාලක, මනෘශිලා, චන්ද්‍රිකා සහ සර්පවිෂ යන උග්‍ර වූ විෂවර්ග පහ.

පංචාසුය, පඤ්චාසුය [නා.] පැති පහක් ඇති කොටුව ; පස් පට්ටම ; පඤ්චභුජය.

පංචි [නා.ප්‍ර.] පංච ක්‍රීඩාවට ගන්නා කිරි කවඩි.

පංචෝඩය [නා.] ඉලෙක්ට්‍රෝඩ පසකින් සමන්විත වන ත්වයන කපාටය ; කෙටි තරංග හා

රූපවාහිනී ආදායකවල
යොදාගනු ලැබේ.

පංජරය, පඤ්ජරය [නා.] අ. කුඩුව ;
මැදිරිය. - ආ. සැකිල්ල ; රාමුව.-
ඇ. කවුළුව.

පංතිය, පඬිකිනිය [නා.] අ. පෙළ ;
පේළිය.- ආ. වර්ගය ; සමූහය.

පංසු, පාංශු [නා.ප්‍ර.] මැටි ; දූවිලි ;
ධූලි.

පංසුකුල, පාංශුකුල බ.

පංශු පිශාව [නා.ප්‍ර.] කසළ ගොඩ
ආදියෙහි වෙසෙති පැවසෙන
ප්‍රේත විශේෂයකි.

පක [නා.] අ. ගෙඩිය ; එලය.- ආ.
ඉඳුණු ගෙඩිය.- ඇ. පක්ෂය ;
වන්දු මාසයේ අර්ධය.- ඇ.
පිහාටුව.- ඉ. සමූහය.

පකාපැකි [නා.ප්‍ර.] ලොකු කුඩා
ගෙඩි.

ප(භ) කාබනේට් [නා.ප්‍ර.] දූරිය හැකි
වැඩි ම ලවණ ප්‍රමාණය දරා
ඇති කාබනික අම්ලය.

පකිස් පෙට්ටිය [නා.] වෙළෙඳ
භාණ්ඩ අසුරාලීම සඳහා
සැහැල්ලු ලීවලින් සාදන ලොකු
පෙට්ටිය.

පක්ව [වි.] අ. ඉඳුණු ; පැසුණු ;
මේරූ. - ආ. දිරවූ ; ජීර්ණ වූ.

පක්වාශය [නා.] බොක්කේ පැසුණු
ආහාර තැන්පත් වන උදර
පාර්ශ්වය.

පක්ෂ [වි.] අ. පැත්ත ගත් ;
පක්ෂපාත වූ ; හිතවත් ;
අවනත.- ආ. පක්ෂයට අයත් ;
පක්ෂය පිළිබඳ.

පක්ෂ ක්‍රමය [නා.] ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී
පාලන ක්‍රමය යටතේ නියෝජිත
මන්ත්‍රී මණ්ඩලයක් තෝරා
ගැනීම සඳහා අපේක්ෂකයන්
තරග වැදිය යුතු සංවිධාන
ක්‍රමය.

පක්ෂග්‍රාහී [වි.] (වැරදි අන්දමට)
පැත්ත ගන්නා ; පක්ෂ හජනය
කරන ; මධ්‍යස්ථ නොවන ;
අගතිගාමී.

පක්ෂපාත [වි.] පැත්තට නැමුණු ;
අවනත ; පැත්ත ගත් ;
හිතවත් ; විශ්වාස කටයුතු.

පක්ෂ හජනය [නා.] අගතිගාමී
ලෙස එක් පක්ෂයකට පමණක්
වැඩි සැලකිලි දැක්වීම ; පැත්තක්
ගැනීම.

පක්ෂය [නා.] අ. පැත්ත ; අංශය ;
පාර්ශ්වය.- ආ. කණ්ඩායම ;
පිල.- ඇ. වන්දු මාසයෙන්
භාගය.- ඇ. පක්ෂීන්ගේ
පියාපත ; පක්ෂපත්‍රය.

පක්ෂාසානය [නා.] ශරීරයේ
අංශයක් අප්‍රාණික ව අක්‍රිය වීම ;
අංසබාග රෝගය.

පක්ෂාවරණය [නා.] කුරුමිණි-
යකුගේ පිටිපස පියාපත්වලට
වැස්මක් සේ පිහිටි ඉදිරි පියාපත්.

පක්ෂියා [නා.] පියාපත් ඇත්තා ;
කුරුල්ලා ; විහඟා.

පක්ෂි විද්‍යාව [නා.] පක්ෂීන් පිළිබඳ
කරුණු උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

පගාව [නා.] අයුත්තට කෙනකු
පොළඹවා ගැනීමට දෙන
දීමනාව ; අල්ලස.

පගෝදිය [නා.] රුපියල් හතරක්
වටිනා පැරණි රන් කාසියක් ;
වරාගම්.

පග්ගරණ [නා.ප්‍ර.] ගැලීම ; වැගිරීම.

පවනය [නා.] අ. ආහාර ආදිය
පිසීම ; ඉවීම.- ආ. පිළිස්සීම ;
දූවීම.- ඇ. පැසීම ; දිරවීම.

පවනාගාරය [නා.] ආහාර පිසීමට
ගනු ලබන ගෘහය ; මුලුතැන්
ගෙය ; කුස්සිය.

පවය [නා.] බොරුව ; සම්පූර්ණ
අසත්‍යය ; හදාගත් කථාව ;
ප්‍රලාපය.

පව්ව [නා.ප්‍ර.] අ. පව්ව පාට ;
කොළ පාට.- ආ. මරකත
මැණික්.- ඇ. (කථා.) හම තුළට
පාට යවා නොමැකෙන ලෙස
ඇඳි රූප.

පව්ව කොටනවා [ක්‍රි.] හම තුළට
ඉඳිකටු මගින් පාට ඇතුළු
කොට නොමැකෙන ලෙස රූප
සටහන් කරනවා.

පව්ව වඩම [නා.] රතු පාට රෙදි
වර්ගයක්.

පව්වුපකාරය [නා.] කළ
උපකාරයට පෙරළා කරන
උපකාරය ; ප්‍රත්‍යුපකාරය.

පව්වුප්පන්න [නා.ප්‍ර.] වර්තමාන
කාලය ; පවතින කාලය ;
අද්‍යතන කාලය.

පව්වේක බුද්ධ [නා.ප්‍ර.]
අන්‍යයකුගේ උපදෙස් නැති ව
තමා ම වතුරාර්ය සත්‍යය
අවබෝධ කළ නමුත් අනුන්ට
එය අවබෝධ කරවීමේ
ශක්තියෙන් තොර සර්වඥයන්
වහන්සේ ; පසේ බුදු.

පව්ජම [වි.] අ. අන්තිම ; අවසාන.-
ආ. බටහිර ; අපරදිග.

පජාතියා [නා.] හීන කුලිකයා ;
පහත් වැඩ කරන්නා ; නිවයා ;
අසමප්ජාතියා.

පඤ්ච, පඤ්චක [වි.] පහකින්
යුක්ත ; පහකින් සැදුම් ගත්.

පඤ්ච අභිඥා [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රේෂ්ඨ
ඥාන පස ; - එනම් ඉද්ධිවිධ,
දිබ්බසෝත, පරචිත්ත විජානන,
පුබ්බේනිවාසානුස්සති හා
දිබ්බවක්ඛු.

පඤ්ච උපාදානස්කන්ධ [නා.ප්‍ර.]
පස් වැදෑරුම් උපාදාන ස්කන්ධ ;
එනම් රූප, වේදනා, සංඥා,
සංස්කාර හා විඤ්ඤාණ.

පඤ්චකකුඛ භාණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] රාජ
පදවියට අයත් ඔටුන්න, වල්
විදුනාව, මඟුල් කඩුව, සේසත,

මිරිවැඩි සඟළ යන භාණ්ඩ පඤ්චකය.

පඤ්චකර්ම [නා.ප්‍ර.] දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි දැක්වෙන වමන, විරේචන, නසය, නිරුහන (වස්ති) සහ අනුවාසන යන ප්‍රතිකාර විධි පහ.

පඤ්ච කල්‍යාණය [නා.] කාන්තා රූප ශෝභාවට අයත් කේශ, මාංශ, දන්ත, ඡවි සහ වයා යන අංග පහ.

පඤ්චකාම, පංචකාම [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ ධර්මයෙහි ඉගැන්වෙන රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස සහ ස්පර්ශ යන පස් ආකාර ඇලීම ; ඇස, කණ, නාසය, දිව ශරීරය යන පංචේන්ද්‍රිය මගින් අත්දකින දේට ඇති ඇල්ම.

පඤ්චගති [නා.ප්‍ර.] බුදු සමයෙහි දැක්වෙන නිරය, තිරිසන්, ප්‍රේත, මනුෂ්‍ය සහ දිව්‍ය යන සත්ව උත්පත්ති ස්ථාන පහ.

පඤ්චගව්‍ය, පංචගව්‍ය [නා.ප්‍ර.] ගවයාගෙන් ලබාගන්නා එළකිරි, දි, ගිතෙල්, ගොම, ගෝ මුත්‍ර යන ද්‍රව්‍ය පහ.

පඤ්චකුර්ය [නා.ප්‍ර.] ආතත, විතත, විතතාතත, ඝන සහ සුසිර යන වාද්‍ය භාණ්ඩ වර්ග පහ.

පඤ්චද්වාරය [නා.ප්‍ර.] අරමුණු සිතට වැදගන්නා හෙවත් වක්බු,

සෝත, ඝාත, ජීවිතා සහ කාය යන දොරටු හෙවත් ඉන්ද්‍රිය පහ.

පඤ්චධර්ම [නා.ප්‍ර.] බුදු දහමෙහි එන ශ්‍රද්ධා, ශීල, ශ්‍රැත, ත්‍යාග, ප්‍රඥා යන ගුණ ධර්ම පහ.

පඤ්චනාරි සටය [නා.] ස්ත්‍රී රූප පහක් කළයක රූපයක් ඇති වන සේ ගළපා දක්වන දේශීය චිත්‍ර මෝස්තරයක්.

පඤ්ච නිවරණ [නා.ප්‍ර.] කුසල් සිතුවිලි පහළ විය නොදී සිත අවුරන කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ටීනමිද්ධ, උද්ධච්චකුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා යන අකුශල පස.

පඤ්ච ප්‍රකාර [වි.] විධි පහකින් යුත් ; පස් වැදෑරුම් ; පංච විධ.

පඤ්ච බාණ [නා.ප්‍ර.] පියුම්, හෝපලු, මී අඹ, දෑසමන් සහ නිලුපුල් යන මල් පස් වර්ගය ඊතල ලෙස ගෙන විදින්නා වන අනංගයා ; මල්සරා.

පඤ්චභූත [නා.ප්‍ර.] පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ සහ ආකාශ යන මහා භූත පහ.

පඤ්චම, පංචම [වි.] සංඛ්‍යා වසයෙන් පස්වැන්නට ගැනෙන ; පස්වැනි.- [නා.ප්‍ර.] ඉන්ද්‍රියාවේ ක්ෂත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ, වෛශ්‍ය සහ ශුද්‍ර යන කුල සතරට වඩා පහත් යැයි සම්මත පස්වැනි කුලය ; හරිජන කුලය.

පඤ්ච මහා ගංගා [නා.] ඉන්ද්‍රියාවේ පිහිටි මහා නදී පහ ; ගංගා, යමුනා, අචිරවතී, සරභු සහ මහී යන ප්‍රධාන ගංගා.

පඤ්ච මහා විලෝකනය [නා.] පස් මහ බැලුම් ; බෝසතාණන් බුදු වන ආත්මයෙහි මිනිස් ලොව ඉපදීමට ප්‍රථමයෙන් විමසා බලන ලද කාලය, දේශය, ද්වීපය, කුලය සහ මව යන කරුණු පහ.

පඤ්චමාර [නා.බහු.] මාරයන් පස්දෙනා ; බුදු දහමෙහි දැක්වෙන ක්ලේශ, ස්කන්ධ, අභිසංස්කාර, දේවපුත්‍ර සහ මාත්‍රය යන මාරයන් පස්දෙනා.

පඤ්චරස [නා.ප්‍ර.] අම්ල, ලවණ, තිත්ත, කටුක සහ කසාව යන රස පහ.

පඤ්චලෝභ [නා.ප්‍ර.] රන්, රිදී, තඹ, සුදු රියම් සහ කළු රියම් යන ලෝහ වර්ග පහ ; පස්ලෝ.

පඤ්චවිධ [වි.] විධි පහකින් යුත් ; පස් වැදෑරුම්.

පඤ්චගත [නා.ප්‍ර.] පන්සියය.

පංඤ්චගිබයා, පංචගිබයා [නා.] දෙවිලොව විණා ගායක දිව්‍යපුත්‍රයා ; පන්සිළු.

පඤ්චගිබාව [නා.] හිසෙහි බැඳී කුඩා කොණ්ඩා පහ.

පඤ්ච ශීලය [නා.] සතුන් මැරීම, සොරකම් කිරීම, කාමයෙහි

වරදවා හැසිරීම, බොරු කීම, සුරාපානය යන පස්පවින් වැළකී සිටීමේ සීලය ; පන්සිල්.

පඤ්චස්කන්ධය [නා.] බුදු දහම අනුව සත්වයා සැදී ඇති කොටස් පහ ; රූප, වේදනා, සංකල්පය, සංඛාර, විඤ්ඤාණය යන ස්කන්ධ පහ.

පඤ්චාඛිග [වි.] කොටස් පහකින් යුත් ; අංග පහකින් සමන්විත.

පඤ්චාඛිගය [නා.] අ. ඖෂධ සඳහා පැළෑටියකින් ගනු ලබන කොටස් පහ ; කොළ, මුල්, පොතු, මල් සහ ගෙඩි.- ආ. (ජෝර්ති.) (එක් හිරු උදාවක සිට අනෙක් හිරු උදාව දක්වා යෙදෙන නැතහොත් කිසියම් මොහොතකට අයත්) ජෝර්තිශ්-ශාස්ත්‍රානුකූල කරුණු පහ ; දිනය, තිථිය, නැකත, යෝගය හා කරණයයි.

පඤ්චානන්තරිය කථමය [නා.] ඊළඟ ජන්මයෙහිදී නොවරදවා ම විපාක දෙන මහා සාවද්‍ය අකුසල් පහ ; මව මැරීම, පියා මැරීම, බුදු සිරුරේ ලේ සෙලවීම, රහකුන් මැරීම, සංඝ හේදය.

පඤ්චායුධ [නා.ප්‍ර.] අ. පැරණි යුද්ධවල දී පාවිච්චි කරන ලද ආයුධ පහ ; දුනු, මුගුරු, අඩයටි, පත්කොහොල් සහ පාරාවළලු හෝ දුනු, මුගුරු, කඩු, අඩයටි.- ආ. බාල දරුවන්ගේ ආරක්ෂාව

පිණිස ගෙළ පළඳවන මේ ආයුධ
පහ සටහන් කළ රන් මාල
පෙන්න.

පඤ්චේන්ද්‍රිය [නා.] අ. ඇස, කණ,
නාසය, දිව සහ කය යන
ඉන්ද්‍රිය පහ. - ආ. ශ්‍රද්ධා, චීරය,
ස්මාති, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන
පහ.

පට [වි.] සේදවලින් කරන ලද ;
සිල්ක්වලින් නිමවන ලද.-
[නා.ප්‍ර.] අ. සේද නූල් ; සේද
නූලින් වියන ලද වස්ත්‍රය.- ආ.
නූල්, කම් ආදියේ තනි වෙළඳ ;
තනි රැහැන ; රෙදි ආදියේ
කෙළවර ; කොන.- ඇ. දාමය ;
මාලාව.- ඇ. තනතුරක් හෝ
ගෞරව නාමයක් හෝ
පිරිනැමීමේ දී නළලෙහි පළඳවනු
ලැබූ අලංකාර පටිය.

පටක [නා.ප්‍ර.] සමාන
ක්‍රියාකාරිත්වයකින් යුත් සෛල
සමූහය ; නිශ්චිත කාර්යයක්
සඳහා එක් වූ සෛල කාණ්ඩය.

පටක ජනකය (පාරිභා.) [නා.]
ශාකයක පටක විභේදනය වන
ප්‍රදේශය.

පටකඩ [නා.ප්‍ර.] පට නූලින් විශූ
රෙද්ද ; පට රෙද්ද.

පටක වගාව (පාරිභා.) [නා.]
පෝෂක තරලයක අඩංගු වෙන්
වී ඇති සත්ව හෝ ශාක පටක
කොටස් වර්ධනය වන්නට
සැලැස්වීම.

පටක විද්‍යාව [නා.] පටකවල
ව්‍යුහය හැදෑරීම.

පටන [නා.ප්‍ර.] අ. වෙළෙඳ නගරය ;
නැව්තොට ; පටුනු ගම.-
ආ. පාඩම් කිරීම ; ඉගෙනීම ;
පටනය.- ඇ. ආරම්භය ; පටන්
ගැනීම ; ඇරඹීම.

පටන් ගන්නවා [ක්‍රි.] කිසියම්
ක්‍රියාවකට මූල පුරනවා ;
අරඹනවා ; ආරම්භ කරනවා.

පට පණුවා [නා.] පටනූල් ලබා
ගැනීම සඳහා ඇති කරනු ලබන
දළඹුවා ; සේද පණුවා.

පටපිළි [නා.ප්‍ර.] සේද නූලෙන් විශූ
වස්ත්‍ර ; පට රෙද්ද.

පට බඳිනවා [ක්‍රි.] අ. නළල් පට
බැඳීමෙන් තනතුරක් හෝ නම්බු
නාමයක් හෝ දෙනවා.- ආ.
සරදමට හෝ උපහාසයට ලක්
කිරීමේ අරමුණින් කෙනකුට
නම් යොදනවා ; සැබෑ නම
වෙනුවට අන්වර්ථ නාම භාවිත
කරනවා.

පටබැඳි නාමය [නා.] අ. ගෞරවය
සඳහා නළල් පට ආදිය
බැඳීමෙන් පිරිනමන නාමය ;
නම්බුනාමය.- ආ. උපහාසයෙන්
කෙනකු හැඳින්වීමට භාවිත
කරන නාමය.

පටල අස්ථිය (පාරිභා.) [නා.]
කාටිලේජය අවස්ථාවක් පසු

නොකොට, අරියල සම්බන්ධක පටකය කෙළින් ම අස්ථි භවනයෙන් සෑදෙන අස්ථියක්.

පටල කල්පිතය [නා.] ආකාශ මේසයක් කොටස්වලට බෙදී සන වීමෙන් සෞරග්‍රහ මණ්ඩලය ප්‍රභවය විය යනුවෙන් ලප්ලස් නම් තාරකා විද්‍යාඥයා ඉදිරිපත් කළ මතය.

පටල දර්ශකය [නා.] ශිෂ්‍යයන් ස්වාධ්‍යයන කටයුතුවල දී ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන සාමාන්‍ය විද්‍යුත් කෝෂ යොදා ක්‍රියා කරවිය හැකි, රූපමය විස්තර ඉදිරිපත් කළ යන්ත්‍රය.

පටලනවා [ක්‍රි.] අ. එකට එක අමුණනවා ; කෙකි ආදියකින් අල්ලා ගන්නවා.- ආ. ලණු ආදියකින් ඔතනවා ; වෙළනවා ; බඳිනවා.- ඇ. අවුල් කරනවා ; ව්‍යාකූල කරනවා.- ඇ. සම්බන්ධ කරනවා ; අසු කරනවා.

පටලය [නා.] අ. තුනී ආවරණය ; සියුම් සිවිය.- ආ. පෙනීම නැති කරන ඇස් රෝගයක්.

පටවනවා [ක්‍රි.] අ. අහුරනවා ; යවනවා ; බැහැර කරනවා.- ආ. (වරදක් අනුත් මත) පවරනවා ; ආරෝපණය කරනවා.

පටවැටි [නා.ප්‍ර.] රෙද්දෙන් සාදා ගත් පහන් වැටිය ; පහන් තිරය.

පටහය [නා.] බෙර විශේෂයක් ; දෙණ්ඩිම ; ඩෝලය.

පටිගත කරනවා [ක්‍රි.] විද්‍යුත් මාධ්‍යයෙන් ශබ්ද හෝ රූප පටියකට ගන්නවා ; පටියක රඳවනවා.

පටිසය [නා.] ක්‍රෝධය ; ද්වේෂය ; තරහ.

පටිච්ච සමුප්පාදය [නා.] සංස්කාර ධර්ම පිළිබඳ හේතුඵල නියමය.

පටිච්ඡන්ත [වි.] වැසුණු ; ආවරණය වූ ; සැඟවුණු.

පටිච්ඡාදනය [නා.] වැසීම ; වස්ත්‍ර ආදියෙන් සිරුර වැසීම ; සැඟවීම.

පටිජග්ගනය [නා.] පෝෂණය කිරීම ; රැකබලා ගැනීම ; සාත්තු සප්පායම් කිරීම.

පටිධාතුව, පටිධාතුව [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාය බන්ධනය ; අඳන සිවුර මත බැඳි පටිය.

පටිධාවකය [නා.] පරිගණකගත කිරීම සඳහා පටිගත කළ දත්ත ඇතුළත් කරනු ලබන ධාවක යන්ත්‍රය.

පටිපදා [නා.ප්‍ර.] ක්‍රියා මාර්ගය ; පිළිවෙත ; පිළිපැදීම.

පටිපාටිය [නා.] පිළිවෙළ ; අනුක්‍රමය.

පටිභාණ [නා.ප්‍ර.] වැටහීම ;
ප්‍රතිභානය ; එළඹිසිටි ප්‍රඥාව ;
නුවණ ; රහත්වීමට අවශ්‍ය
තරම් වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ඥානය.

පටිභාණ කවි [නා.ප්‍ර.] අ. පාලි
සාහිත්‍යයෙහි එන චතුර්විධ
කවියන් අතරින් කෙනෙකි ;
වැටහෙන නුවණින් යුතු
කවියා.- ආ. ඒ ගණයට අයත්
ප්‍රබන්ධ.

පටිමාසර [නා.ප්‍ර.] පිළිම ගෙය ;
ප්‍රතිමා මන්දිරය.

පටිය [නා.] අ. රෙදි, කඩදාසි, දැව,
ලෝහ ආදියෙන් දිගට හා
පටුවට තනාගනු ලබන දෙය.-
ආ. ඉඟුවටෙහි බඳින
පලඳනාවක් ; කාය බන්ධනය.-
ඇ. දිගට විහිද යන බිම් තීරුව.-
ඈ. තනතුරට අයත් ශ්‍රේණිය.

පටිලාහ [නා.ප්‍ර.] ලැබීම ;
අයත්වීම ; ප්‍රතිලාභය.

පටිලෝමය [නා.] අග සිට මුලට
පැමිණීම ; ප්‍රතිලෝමය.

පටිවාත [නා.ප්‍ර.] සුළං හමාගෙන
එන දිශාවට විරුද්ධ දිශාව ;
ඉදිරිපසින් හමන සුළඟ.

පටිවේද, පටිවේධ [නා.ප්‍ර.]
අවබෝධය ; දැනුම.

පටිසංඛරණය [නා.]
අලුත්වැඩියාව ; යළි සැකසීම ;
ප්‍රතිසංස්කරණය ; පිළිසකර.

පටිසන්ථාරය [නා.] සුව දුක්
විමසීම ; ආගිය තොරතුරු
පිළිබඳ කතාබහ ; පිළිසඳර.

පටිසන් දෙනවා [ක්‍රි.] විපාක
දෙනවා ; පඩිසන් දෙනවා ;
පල දෙනවා.

පටිසන්ධිය [නා.] පිළිසිඳ ගැනීම ;
හවයෙන් හවය සම්බන්ධය ;
හව දෙකක් අතර එක්වීම.

පටිසම්භිදා [නා.ප්‍ර.] (අභි.) විශේෂ
විභාග දන්නා නුවණ ; විශිෂ්ට
ඥානය ; පිළිසිඹියාව.

පටිසල්ලාන [නා.ප්‍ර.] විවේකය ;
තනි ව හිඳීම ; හුදෙකලාව.

පටිසාරණිය [වි.] පෙරළා යැවිය
යුතු ; ආපසු යැවිය යුතු.

පටිසේධන [නා.ප්‍ර.] ප්‍රතිෂේධය ;
ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ; (ආහාර
ආදිය) වැළැක්වීම.

පටු [වි.] අ. පළල් නොවන ;
පළලින් අඩු.- ආ. දක්ෂ ; නිපුණ ;
ප්‍රවීණ.- ඇ. නුවණ මඳ ;
බොළඳ.

පටුත්වය [නා.] නිපුණත්වය ;
දක්ෂභාවය ; ප්‍රවීණත්වය.

පටුන [නා.] අ. තොටුපළ ; වරාය.
- ආ. තොටුපළක් හෝ වරායක්
හෝ අසල ඇති වෙළඳුන්
ගැවසෙන දියුණු ගම ; වෙළඳ
ගම. - ඇ. පොතක ඇතුළත්
පරිච්ඡේද ආදී කොටස් ;

ග්‍රන්ථාරම්භයෙහි දක්වා ඇති
වගුව ; අනුක්‍රමණිකාව.

පටිච්ඡය [නා.] වෙළඳුන්
පැමිණෙන තීර්ථයක් සහිත
ප්‍රදේශය ; නැව්තොට.

පට්ට බන්ධනය [නා.] අ.
මුතුමැණික් ඔබ්බන ලද හිස්
පලඳනාව ; හිස් වෙළුම. - ආ.
ස්තූපයක පාදයේ ඇති පටියක්
වැනි තීරය.

පට්ටම [නා.] අ. රෝදයක් වටා
සවි කළ ලෝහමය වළල්ල ;
නිම් වළල්ල ; තේමිය. - ආ.
පැත්ත ; අංශය. - ඇ. උපාධිය ;
බුහුමන ; ගෞරව නාමය. - ඇ.
තනතුර ; නිලය.

පට්ටය [නා.] අ. ගස්වල පොත්ත. -
ආ. ගසක පොත්තෙන් ඉරා
ගන්නා පිට පතුර. - ඇ. තලය ;
තහඩුව ; එලකය. - ඇ. පට
වස්ත්‍රය ; සේද වස්ත්‍රය. - ඉ.
සකස් කළ පුවක් කොළපතෙහි
කිරි, පැණි, දොදොල් වැනි දෑ
බහා සෑදූ මුල. - ඊ. ඇගේ
සෑදෙන දිය බුබුළු ; දිය පට්ටය.

පට්ටලය [නා.] අ. වැඩපොළ ;
කම්හල ; කර්මාන්තශාලාව. -
ආ. පෝරණුව ; ගිනි උදුන. -
ඇ. වඩු හෝ කම්මල් මේසය.

පඨනය [නා.] අ. කියවීම. - ආ.
විශ්ලේෂණය.

පඩික්කම [නා.] විශේෂයෙන් බුලත්
හපන අවස්ථාවල කෙළ ගැසීම
සඳහා ගැනෙන මැටි
නොහොත් පිත්තල භාජනය.

පඩිපත [නා.] අ. පඩි ලැයිස්තුව
හෙවත් වැටුප් විස්තර දක්වන
පත්‍රිකාව. - ආ. වැටුප ;
වේතනය ; පඩිය.

පඩිය [නා.] අ. සේවයක්
වෙනුවෙන් දෙනු ලබන මුදල්
දීමනාව ; වැටුප ; වේතනය. -
ආ. පා තබා නැගීම හා බැසීම
සඳහා ගැනෙන තට්ටුව ;
පියගැටය. - ඇ. බර කිරීම සඳහා
තරාදියක ලා භාවිත වන
සම්මත බරින් යුතු ලෝහමය
ඒකකය.

පණ [නා.ප්‍ර.] අ. ජීවිතය ; ප්‍රාණය ;
ජීව ශක්තිය. - ආ. ආයුධයක
මුවාත. - ඇ. නයාගේ පෙණය.
- ඇ. මල පුඩුව ; තොණ්ඩුව. -
ඉ. දඩි අනුරාගය ; ස්තේනය ;
ප්‍රේමය.

පණකුරු [නා.බහු.] තනි තනි ව
ශබ්ද කළ හැකි වූ ද,
ගාත්‍රාක්ෂරයක් හා ආරූඪ ව
එයට උච්චාරණ ශබ්දයක්
ප්‍රදානය කරන්නා වූ ද අකුරු ;
ප්‍රාණාක්ෂර ; ස්වර.

පණගබ [නා.] නයාගේ පෙණ
මඩුල්ල ; පෙණ ගොබය.

පණත, පනත [නා.] අ.
නියෝගය ; ව්‍යවස්ථාව ;

ප්‍රඥප්තිය ; ශික්ෂාපදය. - ආ. ධර්මය ; ධර්ම ග්‍රන්ථ සමූහය.	ඔරුවක් මාළු සොයා ඒ අත මේ අත සැරි සරනවා.
පණන් කෙටුම්පත, පනත් කෙටුම්පත [නා.] කථානායක- වරයාගේ අත්සන තබා නීතියක් බවට පත්වීමට පෙර, පාර්ලිමේන්තුවේ සම්මත වූ පණතක් හඳුන්වනු ලබන නාමය.	පණි [නා.ප්‍ර.] අ. නයා ; සර්පයා. - ආ. රාහු ග්‍රහයා.
පණනල [නා.] ප්‍රාණ වායුව ; ජීවය ; ජීවිතය.	පණික්කියා [නා.] අ. අලි ඇතුන් හික්මවන්නා. - ආ. අලි ඇතුන් අල්ලන්නා. - ඇ. බෙර වයන්තන්ගේ ප්‍රධානියා. - ඇ. අණ බෙරකරු. - ඉ. කරණවෑමියා ; ඇම්බැටියා.
පණ පොවනවා [ක්‍රි.] පිහි තල, කියත් තල ආදී ලෝහ ආයුධවලට නිසි ප්‍රමාණයෙන් දැඩි බව හා ශක්තිමත් බව කවනවා ; මුවහත් තියනවා ; පන්තරය තබනවා.	පණිධි [නා.ප්‍ර.] අ. කිසියම් අරමුණක සිත දැඩි ව පිහිටුවීම.- ආ. ප්‍රාර්ථනාව ; අභිනිහාරය.
පණම [නා.] අ. රිදියෙන් හෝ තඹෙන් හෝ කළ පුරාණ කාසියක්. - ආ. සත හයක වටිනාකම ඇති මුදල.	පණිවා [නා.ප්‍ර.] සතුන් මැරීම් ; ප්‍රාණඝාත.
පණයම්, පනයම් [නා.ප්‍ර.] අ. වෙසඟනුන්ට දෙන මුදල ; බැළය ; කුලිය.- ආ. පිනට දෙන දෙය.	පණිවිඩය, පණිවුඩය, පනිවිඩය, පනිවුඩය [නා.] අ. දූතයකු මගින් යවන ලිඛිත හෝ වාචික දැනුම්දීම.- ආ. මෙහෙය ; මෙහෙවර.
පණවනවා, පනවනවා [ක්‍රි.] අ. නීතියක් හෝ ව්‍යවස්ථාවක් සම්මත කරනවා ; නියම කරනවා ; ප්‍රකාශ කරනවා. - ආ. (ආසන) පිළියෙල කරනවා ; සකස් කරනවා ; සූදානම් කරනවා. - ඇ. ඇත මුහුදෙහි	පණින [වි.] ප්‍රණිත ; මිහිරි ; රසවත්.
	පණුකය (පාරිභා.) [නා.] සත්වයකුගේ කුඩා මොළය සහ මහ මොළය එකට යා කරන බද්ධකය.
	පණුකැවිල්ල [නා.] ශරීරයේ සම මතුපිට සෑදෙන දද විශේෂයක්.
	පණුගාය [නා.ප්‍ර.] කුඩා ළමයින්ට සෑදෙන පණු රෝගය.
	පණුවා [නා.] අ. කොඳුඇට සහ අත් පා නැති ඇදි ඇදි යන

කුඩා ප්‍රාණියා ; කීටයා.- ආ. ප්‍රාණියා.	පඬරැල්, පරඬල්, පරඬැල් [නා.ප්‍ර.] දිරා ගිය පත්‍ර ; පරණ කොළ ; පරඬල.
පණ්ඩකයා [නා.] අ. ලිංග විකල්පය ඇති සත්වයා. - ආ. නපුංසකයා.	පඬි [නා.ප්‍ර.] අ. පණ්ඩිත.- ආ. දකුණු ඉන්දියාවේ රාජ්‍යයක් ; පඬිරට.
පණ්ඩර [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු පැහැය ; ශ්වේත වර්ණය. - ආ. දඟ ඇත්කුලයන් අතුරෙන් තුන්වැන්න.	පඬු [නා.ප්‍ර.] අ. පාණ්ඩු රෝගය. - ආ. මද රතු පැහැය. - ඇ. සිවුරු රැඳවීමට හෙවත් මද රතු පැහැ ගැන්වීමට ගනු ලබන කහට විශේෂයක්. - ඇ. උගතා ; වියතා.
පණ්ඩිත [වි.] උගත් ; වියත් ; නුවණැති. - [නා.ප්‍ර.] උගතා ; බහුශ්‍රුතයා ; වියතා ; ප්‍රාඥයා.	පඬුඇඹුල් සලස්න, පණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනය බ.
පණ්ඩිතමානි [වි.] තමා පණ්ඩිතයෙකැයි සිතන ; ව්‍යාජ උගත් බව හඟවන ; තමා කෙරෙහි නොපවතින උගත්කම් ගැන ගර්වයෙන් සිටින.	පඬුර [නා.] අ. කෙනෙකුට දෙනු ලබන ත්‍යාගය ; තෑග්ග. - ආ. දෙවියන් නොහොත් ශුද්ධස්ථානයක් වෙත පිරිනමන පූජාව.- ඇ. ආරක්‍ෂාව, රැකවරණය පතා ආශීර්වාද ලබාගැනීමේ අරමුණින්, දෙවියන්ට පුද පූජා පැවැත්වීමට පොරොන්දු වී සංකේතාත්මක ව වෙන්කර තබන කාසිය.
පණ්ඩු [වි.] මද රතු ; අඳුරු රතු ; පඬු පැහැති.	පඬුවා [නා.] පණ්ඩිතයා ; උගතා ; වියතා ; බහුශ්‍රුතයා.
පණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනය, පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනය [නා.] පඬු පැහැයෙන් යුත් කම්බලයක් එළා ඇති සෙල්මුවා ආසනය ; පඬුඇඹුල් සලස්න ; සක්දෙව්දුගේ ආසනය.	පඬුර [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු පාට. - ආ. සුදු නෙළුම්. - ඇ. හෙළ මානෙල්.
පණ්ණරසි [නා.ප්‍ර.] අ. පසළොස්වක් දිනය. - ආ. පසළොස්වක් සඳ.	පත [නා.] අ. ද්‍රව හෝ ධාන්‍ය මැනීමේ මිනුම් ඒකකයක් ; බෝතලයක ප්‍රමාණයෙන් 1/4 හෝ සේරුවෙන් 1/4ක
පණ්ණාකාර [නා.ප්‍ර.] තුටු පඬුරු ; පරිත්‍යාග.	
පණ්ණාගාර [නා.ප්‍ර.] වෙළඳ සල.	

ප්‍රමාණය.- ආ. අත්ලට ගත හැකි ප්‍රමාණය. - ඇ. පාදය ; පය ; අඩිය.- ඇ. පැත්ත ; ප්‍රදේශය. - ඉ. පිහාටුව ; පියාපත. - ඊ. ශාකයක කොළය. - උ. මුද්‍රිත හෝ ලිඛිත කඩදාසිය. - උ. ප්‍රවාහිනි පත්‍රය. - සා. ලියවිල්ල ; ලියුම. - සා. සවි කර ඇති පිහාටුව.- සා. මාර්ගය ; මග.- සා. ආහාර ගැනීමට භාවිත භාජනය ; පාත්‍රය.- [වි.] අ. ප්‍රාප්ත ; පැමිණ.- ආ. මහත ; විශාල.

පකංග, පනභිග [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා ; හිරු.

පනන (පාරිභා.) [වි.] අ. වැටෙන ; පතිත වන. - ආ. බසින ; ආරෝහණය කරන.

පනනය [නා.] අ. පතිත වීම ; වැටීම ; පාතනය. - ආ. (පාරිභා.) අවනතිය. - ඇ. (පාරිභා.) යමක් මත පතිත වීම ; ආපතනය.- ඇ. (ප්‍ර. යෙදේ.) තණබිම ; තෘණ පිට්ටනිය.

පනන ශිෂ්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] වායුගෝලීය උෂ්ණත්වය සිරස් අතට වෙනස් වන ප්‍රමාණය ; ක්‍රමයෙන් ඉහළට යන විට අඩු වන ආකාරය.

පනනශීල (පාරිභා.) [වි.] එක්තරා සෘතුක දී කොළ හැළෙන.

පතර [නා.] අ. සමූහය ; රාශිය. - ආ. පැතුරුණාවූ දෙය.- ඇ.

ප්‍රවාහය ; රළපතර.- [වි.] පැතිරී ගිය ; සුවිශාල ; අතිමාත්‍ර.

පතරොම [නා.] අ. ඇඳුම් කැපීමේ දී කඩදාසියෙන් තනා ගන්නා ආකෘතිය. - ආ. වෙඩි තැබීම සඳහා තුවක්කුවට යොදා ගන්නා බෙහෙත් ප්‍රමාණය ; වෙඩි උණ්ඩය.

පතල, පතලෙ [නා.] මැණික්, මිනිරන් ආදි බණිජ ලබා ගැනීමට පොළොවේ කණිනු ලබන වළ ; ආකරය.

පතස, පතන/පතෑස [නා.] ස්වභාවිකව පිහිටියා වූ හෝ කණින ලද්දා වූ විශාල පොකුණ ; වීල.

පතළ [වි.] අ. පැතුරුණා වූ ; විහිදුණා වූ ; ව්‍යාප්ත වූ.- ආ. ප්‍රසිද්ධ වූ ; ප්‍රකට වූ.

පතාකය [නා.] ලොකු, කුන්හුලස් කොඩිය.

පතාක යෝධයා [නා.] අ. මහා යුද්ධ දක්ෂයා ; මහා යෝධයා.- ආ. අති බලසම්පන්නයා ; ප්‍රමුඛයා.

පති [නා.ප්‍ර.] අ. නායකයා ; ප්‍රධානයා ; මූලිකයා. - ආ. හිමියා ; ස්වාමියා ; ස්වාමි පුරුෂයා.

පතිකුලය [නා.] ස්වාමි පුරුෂයාගේ වාසස්ථානය ; ස්වාමි කුලය.

පතින [වි.] වැටුණු ; පතනය වූ.

පතිදම්, පතිනිදම් [නා.ප්‍ර.]
භාර්යාවක විසින් තම
ස්වාමීපුරුෂයා කෙරෙහි
පැවතිය යුතු වර්යාව ;
පිළිවෙත ; පත්නී ධර්මය.

පතිනිය [නා.] අ. පතිවත රකින
කාන්තාව.- ආ. නායිකාව ;
අධිපතිනිය.- ඇ. අමුව ;
භාර්යාව.

පතිරජ [නා.] ඔටුනු පළන් රජකු
යටතේ ප්‍රදේශයක් පාලනය
කරන්නා ; ප්‍රතිරාජයා.

පතිරූප [වි.] සුදුසු ; යෝග්‍ය ;
ගැලපෙන ; නිසි.

පතිව්‍රතය [නා.] පවිත්‍ර ස්වාමි
භක්තිය ; සිය සැමියා පමණක්
පතා සිටීම.

පතු [නා.ප්‍ර.] අ. ගසක කුඩා අත්ත ;
පත්‍රය ; කොළය. - ආ. පතුර ;
සිවිය.- ඇ. බර කිරීමේ මිම්මක් ;
පලම් හතර.- [වි.] පැතලි ;
තලයක් වැනි.

පතු ඇටය [නා.] උරපත්තේ
ඇටය ; අංස ඵලකය.

පතු ගානවා [ක්‍රි.] ඉදෙන උකු
දෙයක් පත්තෙන් කවලම්
කරනවා.

පතුර [නා.] අ. කොළය ; පත්‍රය ;
කුඩා අත්ත ; පිත්ත.- ආ.
පොත්ත ; සිවිය ; පට්ටය.- ඇ.

තලය ; පෙත්ත ; තහඩුව ;
ගැලවී ගිය තුනී කැබැල්ල.

පතුරනවා [ක්‍රි.] අ. ව්‍යාප්ත
කරනවා ; විසුරුවනවා ;
විහිදනවා.- ආ. ප්‍රසිද්ධ කරනවා ;
පතළ කරනවා ; ප්‍රචාරය
කරනවා.

පතුල, පත්ල [නා.] අ. පාදයේ
යටිපැත්ත ; පාදතලය.- ආ.
ගංගා, ලිං මුහුදු වැනි දෙයක
හෝ බඳුනක අඩිය.

පතුව [නා.] මුගුර ; පොලු
කැබැල්ල.

පතු වැටිය [නා.] අ. කඳකට
සම්බන්ධ වූ කොටස ; බිඩංගය.-
ආ. පිහාටු සමූහය.

පත් [වි.] ප්‍රාප්ත ; පැමිණි.

පත්ඉරුව, පත්තිරුව [නා.] අ.
පුස්තකාල පොතක කොළය. -
ආ. පැළ ගොයම් ගසේ අලුත
ඇදෙන දල්ල.- ඇ. ඉඩම්
ලියාපදිංචි ලේඛනයෙහි, ඉඩමක්
ලියාපදිංචිය සම්බන්ධ විස්තර
සටහන් වී ඇති පිටුව.

පත්කඩ [නා.] අ. වැඳීම හෝ හිඳ
ගැනීම හෝ සඳහා බිම අතුරන
සම්කඩ හෝ රෙදිකඩ. - ආ.
ලියවිල්ල ; ලේඛනය.

පත්කරණය [නා.] ලියවිල්ල ;
ඔප්පුව ; ගිවිසුම.

පත් කරනවා [ක්‍රි.] අ. රැකියා
තනතුරු ආදියක යොදවනවා ;

ධුරයක වගකීම භාර දෙනවා. -
ආ. වස්තු ආදිය හඳුලා
තබනවා.

පත් කුඩය [නා.] තල් ආදී
අතුවලින් සාදා ගනු ලබන
කුඩය.

පත්කුර [නා.] අ. රෙද්දකින් තනන
ලද මල්ල. - ආ. වළං සෑදීමේ දී
මැටි ඉවත් කිරීමට ගන්නා කුර.

පත්කොළය [නා.] ගින්නෙන් තවා
සකස් කරන ලද කෙසෙල්
කොළය.

පත් ගෙඩිය, පොත් ගෙඩිය [නා.]
ලිවීම සඳහා සකස් කොට එකට
බැඳ ඇති හිස් පුස්තකොළ
සමූහය.

පත්ත [නා.] අ. ලී පතුර ; පැතලි
ලිය. - ආ. කොළය ; පත්‍රය. -
ඇ. පළල් පිහිය ; පැලැස්තර
පිහිය. - ඇ. පියාපත. - ඉ.
භාජනය ; පාත්‍රය. - ඊ. දිග මිටක්
සහිත පැතලි හැන්ද.

පත්තඬුව [පත් + අඬුව] [නා.]
(ගිනියම් කළ යකඩ, ගිනිඅඟුරු
ආදිය ඇද ගැනීම සඳහා
පාවිච්චි කැරෙන) දිග අඬුව.

පත්තාකාර [වි.] පැතලි දිග
හැන්දක් වැනි හැඩය ඇති ;
පත්තක් වැනි.

පත්තායම [නා.] අ. වී තැන්පත්
කළ ගබඩාව ; ධාන්‍යාගාරය. -

ආ. (රන් රිදී ආදී වටිනා) වස්තු
තැන්පත් කරන විශාල ලී
පෙට්ටිය.

පත්තෑයා [නා.] පණු හැඩය ගත්
රතු පැහැති පැතලි සිරුරක්
ඇති විෂ සහිත සන්ධිපාදක
සතෙක්.

පත්ති [නා.ප්‍ර.] අ. පයින් ගමන්
කරන හට සේනාව ; පාබළ
හමුදාව. - ආ. (මළගිය අය
වෙනුවෙන්) පින් පැමිණවීම ;
පුණ්‍ය චේතනාව.

පත්ති දානය [නා.] තමන් කළ
පින් අනුනට අනුමෝදන්
කරවීම ; පින් දීම.

පත්තිනි [නා.ප්‍ර.] පතිව්‍රතාව පිළිබඳ
ප්‍රකට දෙවඟන ; පත්තිනි
දේවිය.

පත්තිරිප්පුව [නා.] පෙළපාලි ආදිය
නැරඹීම සඳහා නිර්මාණය
කරන ලද විසිතුරු අටුස්
ගොඩනැඟිල්ල.

පත්තු කරනවා [ක්‍රි.] ගිනි
දල්වනවා ; ගිනි තබනවා ; වෙඩි
තබනවා.

පත්තුව [නා.] අ. ගම් වසම් කීපයක්
එකතු වී සෑදෙන පාලන
කොට්ඨාසය ; කෝරළයක අනු
ප්‍රදේශය. - ආ. කැඩුම් බිඳුම්
ආදියට ගල්වන ඖෂධීය
ආලේපය.

පක්තිය [නා.] භාර්යාව.

පත්පැණි [නා.ප්‍ර.] උකු වන තෙක්
උණු කරන ලද පැණි.

පත්ම, පද්ම [නා.ප්‍ර.] නෙළුම් මල ;
පියුම.

පත්මක් [පත්ම+අත්] [නා.ප්‍ර.]
අතෙහි නෙළුම් මලක් දරන්නා ;
සූර්යයා ; හිරු දෙවි.

පත්‍ර කලාව [නා.] පුවත්පත්, සඟරා
ආදිය සම්පාදනය පිළිබඳ
ශිල්පය.

පත්‍රකලාවේදියා [නා.] පුවත්පත්
කලාව හදාරා ඇති තැනැත්තා.

පත්‍ර චූෂණය (පාරිභා.) [නා.]
කොළවලට ජලය ඇදගැනීම
හෝ උරා ගැනීම.

පත්‍ර තලය (පාරිභා.) [නා.]
කොළයක පළල් පැතලි
කොටස.

පත්‍ර න්‍යාසය (පාරිභා.) [නා.]
(මයිකා වැනි) ඇතැම් ඛනිජ
වර්ග පොළොව ගැබේ තැන්පත්
ව ඇති රටාව.

පත්‍රය, පත්තුය [නා.] අ.
ශාකයන්ගේ අතු, කඳ ආදියේ
විහිදෙන කොළය. - ආ.
මල්පෙත්ත. - ඇ. ලියමන ;
ලියවිල්ල. - ඇ. පියාපත. - ඉ.
පුවත් ආදිය පළවන සංග්‍රහය ;
පුවත්පත.

පත්‍රවෘත්තය [නා.] කොළය අත්තට
හෝ කඳට හෝ සම්බන්ධ කරන
අවයවය ; කොළ නටුව.

පත්‍රිකාව [නා.] අ. තනි කොළයේ
හෝ කොළ කිහිපයක හෝ
මුද්‍රිත ලියවිල්ල. - ආ. (පාරිභා.)
සංයුක්ත පත්‍රයක පත්‍ර තලයේ
කොටස්වලින් එකක් ; කුඩා
කොළය.

පත්චීම [නා.] අ. තනතුරක් ලැබීම ;
පදවි ලාභය. - ආ. ළඟාවීම ;
එළඹීම.

පත්සක [නා.] (කාසයට බෙහෙත්
දුම ඉරිම සඳහා) කොළයකින්
සාදාගනු ලබන මුලින් මහත් ව
අගින් සිහින් වන නළය.

පථය [නා.] අ. පාර ; මඟ. - ආ.
ගොදුරු වන ප්‍රදේශය ; වාසය
කරන ප්‍රදේශය ; වාස භූමිය. -
ඇ. (පාරිභා.) ගණිතමය
නියමයකට හෝ නියම
කීපයකට හෝ එකඟ ව චලනය
වන ලක්ෂ්‍යයක ගමන් මඟ.

පථිකාශ්‍රමය [නා.] මාර්ගිකයනට
ඉදුම් හිටුම් සපයන ස්ථානය ;
තානායම.

පථ්‍ය [වි.] හිතකර ; යෝග්‍ය ;
ගුණදායී.

පද [නා.ප්‍ර.] අ. කවිය ; පද්‍යය ;
පැදිය. - ආ. භාෂාවකට අයත්

අර්ථවත් (නාම, ආබ්‍යාස ආදී)
ශබ්ද ; වචන.

පදක්කම [නා.] අ. විශේෂ දක්ෂතා,
ජය ප්‍රාප්ති, තනතුරු,
සාමාජිකත්ව ආදිය වෙනුවෙන්
සංකේතාත්මකව ලබන කුඩා
විවිත්‍ර පලදනාවක්; ආභරණයක්.
- ආ. උඩරට කාන්තා ආභරණ
විශේෂයක්.

පදනම [නා.] අ. ගොඩනැගිල්ලක
අත්තිවාරම ; පාදම ;
අඩිතාලම.- ආ. වටපිල ;
කයියෝරුව ; කයිරුව. - ඇ.
මූලහේතුව ; සාධක වන
කරුණ ; සාක්ෂ්‍යය.- ඇ. විශේෂ
සේවාවක් සඳහා විශේෂ
අරමුදලකින් පිහිටු වූ
ආයතනය.- ඇ. ආරම්භය ;
පටන් ගැනීම.

පදනිය [නා.ප්‍ර.] පාදයෙහි
ඇඟිලිවල නියපොතු ; පාදනඩ.

පදන් [වි.] අ. ප්‍රධාන ; මූලික ;
උතුම්. - ආ. කෙලෙස් තවන ;
දවලන ; ප්‍රදහනය කරන.

පදපාතය [නා.] පා තැබීමේ
පිළිවෙළ ; ගමන් විලාසය.

පදප්‍රාප්ත [වි.] තනතුරකට
පැමිණි ; පදවියක් දරන.

පද බඳිනවා [ක්‍රි.] අ. කවි තනනවා ;
පද්‍ය බන්ධනය කරනවා. - ආ.
(අනෙකකට) අපහාස කතාවක්
ගොතනවා ; නින්දා කිරීමට
පුවතක් පතුරුවනවා.

පදම [නා.] නිසි පමණ ; සුදුසු
ප්‍රමාණය ; ඕනෑ කරන
තත්ත්වය.

පදම් කරනවා [ක්‍රි.] නිසි පමණට
පිළියෙල කරනවා ; සුදුසු
තත්ත්වයට සකස් කරනවා.

පදම් පත් [වි.] විශිෂ්ට ආකාරයෙන්
යම් කටයුත්තක යෙදීම සඳහා
පවතින ප්‍රවණතාවෙන් යුක්ත.

පදය [නා.] අ. පියවර. - ආ. (ප්‍ර.
යෙදේ.) පා සලකුණ ;
පියසටහන. - ඇ. (ප්‍ර. යෙදේ.)
පාඛල සෙනග ; පදික සේනාව.-
ඇ. භාෂාවකට අයත් අර්ථවත්
ශබ්දය ; වචනය ; වදන. - ඉ.
පද්‍යයක පාදය ; කවියක
පේළිය.- ඊ. වාදනය, නර්තනය
ආදියෙහි ලය මානය දක්වන
ශබ්ද රටාව ; මාත්‍රය. - උ. අපවාද
වශයෙන් කියන කතාව ;
නින්දාලාපය.

පදර [නා.ප්‍ර.] අ. පොළව පැළීමෙන්
සෑදුණු විශාල විවරය ; මහත්
වූ භූමි විවරය. - ආ. දූව, ගල්
ආදියෙහි පථ ; පුවරු ; පෝරු ;
ලැලි. - ඇ. ගුහාව ; බිම් ගෙය.-
ඇ. කපොල්ල.

පදවි [නා.ප්‍ර.] අ. පදවිය ; ධුරය ;
තනතුර. - ආ. පවුල් ජීවිතය ;
අඹු සැමි වශයෙන් වාසය.

පද විචාරය [නා.] නූතන වාග්
විද්‍යාවට අයත් අංශයක් ;

ප්‍රකෘති, ප්‍රත්‍යය ආදී පද අවයව, විභාග කෙරෙමින් කරනු ලබන භාෂා අධ්‍යයනය ; පදිමයෝග විවාරය ; පද සාධනය.

පදවි නාමය [නා.] පදවිය හෝ තනතුර හෝ හැඳින්වෙන නම ; නිල නාමය.

පදවිය [නා.] අ. තනතුර ; ධානාන්තරය ; නිලය ; ධුරය.- ආ. වාසය ; පදිංචිය.

පදවිනිභාරය [නා.] අ. පියවරක දුර ; ගමනෙහි යෙදෙන්නකු ගේ දෙපා අතරෙහි දුර.- ආ. හොඳ වැඩක් සඳහා පාගමනින් යෑම ; පියවර තැබීම.

පද සකසනය [නා.] පරිගණක තාක්ෂණය උපයෝගී කරගනිමින් වචන සැකසීම කරනු ලබන යන්ත්‍රය.

පදානුගත [පද+අනුගත] [වි.] වචනයෙන් වචනය අනුව යන ; වචනාර්ථය මුල් කරගත්.

පදානුපදික [පද+අනුපදික] [වි.] අ. යමකුගේ පා සටහන් අනුව ගමන් කරන.- ආ. වචනයෙන් වචනය, පදයෙන් පදය අනුගමනය කරන.

පදානුසාරය [පද+අනුසාරය] [නා.] යමකු ගිය පාරේ අඩිපාර අනුව යෑම ; පියසටහන් අනුගමනය කිරීම.

පදාර්ථය [නා.] අ. පදයෙහි තේරුම ; වචනාර්ථය.- ආ. ධර්මතාව ; මූලධර්මය ; ගුණාභිගය ; ලක්ෂණය.- ඇ. ද්‍රව්‍යය ; භෞතික වස්තුව.

පදාර්ථ විද්‍යාව [නා.] භෞතික විද්‍යාව ; ද්‍රව්‍ය ධර්ම ශාස්ත්‍රය.

පදිංචිය [නා.] අ. වාසය කිරීම ; විසීම ; වාසය.- ආ. වාසය කරන තැන ; නිවසන ස්ථානය.

පදික [නා.ප්‍ර.] අ. චතුරංගිනී සේනාවේ එක් අංගයක් වන පාබල හමුදාව.- ආ. මාර්ගයක පයින් යන්නා.

පදිකය [නා.] බයිසිකල් ආදියෙහි පයින් පාගත කොටස ; පැඩලය.

පදික වේදිකාව [නා.] පයින් ගමන් කිරීම සඳහා මහපාර දෙපස තනා ඇති උස් පිළි.

පදිනවා [ක්‍රි.] ඔරු, පාරු, ඔංචිල්ලා ආදිය ක්‍රියා කිරීමට සලස්වනවා ; බයිසිකල් ආදියෙහි නැගී යනවා.

පදිමය [නා.] නූතන වාග් විද්‍යාවට අනුව භාෂා විග්‍රහයේ දී ලැබෙන අර්ථවත් අවම ඒකකය ; පදයක් සෑදී ඇති ප්‍රකෘතිය හා ප්‍රත්‍යය.

පදිය [නා.] කඩ වීදිය ; වෙළෙඳ වීථිය ; වෙළෙඳපොළ ; වෙළෙඳ නගරය.

පදියම [නා.] පදිංචිය ; වාසය ;
තැන්පත් වීම.

පදුම [නා.ප්‍ර.] අ. නෙළුම් මල ;
පියුම ; පද්මය. - ආ. එකයි
බින්දු 119කින් යුත් ඉතා විශාල
ගණන. - ඇ. නිරයක්. - ඇ.
අටවිසි බුදුන් අතුරින් එක්
බුදුවරයකුගේ නාමය.

පදුරු [නා.ප්‍ර.] නැවේ රුවල් රෙද්ද
හෝ රුවල.

පද්ද [නා.] අ. පාරුව. - ආ. චතුර
ගන්නා භාජනය ; දියවලඳ ;
කළය. - ඇ. මිනුම් ප්‍රමාණයක් ;
නැලි දෙකක ප්‍රමාණය. - ඇ.
පෙරහන.

පද්දනවා [ක්‍රි.] ඒ මේ අතට
සොලවනවා ; එහෙ මෙහෙ
වනනවා.

පද්ධති මෙනුව [නා.] පරිගණක
භාවිතයේ දී කවුළුවක ප්‍රමාණය
වෙනස් කිරීම සඳහා හෝ එය
පිහිටි තැන වෙනස් කිරීම සඳහා
සෑම කවුළුවකම මාතෘකා
තිරුවේ දකුණු පැත්තේ පිහිටි
බොක්කම එබූ විට මතුවෙන
මෙනුව.

පද්ධතිය [නා.] අ. කිසියම්
රීතියකට අනුව බැඳෙන හෝ
යෙදෙන ඒකක සමූහය. - ආ.
ක්‍රමය ; ක්‍රියා පිළිවෙළ ;
සමස්තය ; අනෙකුත්
සම්බන්ධතා සමූහය.

පද්ම [වි.] පද්මය හා සම්බන්ධ.

පද්මගර්භ [නා.ප්‍ර.] නෙළුම් මලේ
මැද කොටස ; පියුම් ගැබ.

පද්මනාභ, පද්මනාභි [නා.ප්‍ර.]
නැබෙන් පියුමක් දරන්නා ;
ශ්‍රී විජේණු.

පද්මබන්ධු [නා.ප්‍ර.] නෙළුම් මලෙහි
නැයා වන හිරු ; සූර්යයා.

පද්මය [නා.] නෙළුම් මල ; කමල ;
පියුම.

පද්මයෝගය [නා.] (ජ්‍යෝති.)
ජන්ම පත්‍රයක සතර කේන්ද්‍රයේ
ශුභාශුභ ග්‍රහයන් මිශ්‍ර ව සිටි
කල සෑදෙන යෝගය.

පද්මරාගය [නා.] ඉතා වටිනා
මැණික් වර්ගයක් වන රතු
කැටය ; පියුම්රාමිණ.

පද්මාකරය [පද්ම+ආකරය] [නා.]
නෙළුම් මල්වලින් ගැවසී
ජලාශය ; පියුම්විල ; නෙළුම්
පොකුණ.

පද්මාසනය [පද්ම+ආසනය] [නා.]
අ. නෙළුම් මලක ආකාරයට
තැනූ ආසනය. - ආ. එරම්භය
ගොතා හිඳීම ප්‍රධාන කොට
ඇති යෝගාසන ක්‍රමයක්.

පද්මිනී [නා.ප්‍ර.] අ. නෙළුම්මල ;
පියුම ; පද්මය. - ආ. පියුම්විල ;
නෙළුම් පොකුණ. - ඇ. දේහ
ලක්ෂණ අනුව පියුම් සුවඳ සුසුම්
හෙළන කාන්තා ප්‍රභේදයක්.

පද්‍යය [නා.] වෘත්තයක් අනුව
ගෙතු පාද සහිත රචනය ;
කවිය ; ගීය ; ගාථාව හෝ
ශ්ලෝකය.

පඬන් [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් තැවීම
පිණිස ගන්නා තීරණය ;
කෙලෙස් තවන උත්සාහය.

පඬන්සර [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් තැවීම
පිණිස වීර්ය වැඩීමට ස්ථාන
කරගන්නා ගෙය ; භාවනා
ගෘහය ; පියන්ගල.

පඬන්වීර්ය [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස්
තැවීමේ භාවනාව සඳහා දරන
වැයම ; කෙලෙසුන් මැඩීමට
ගන්නා උත්සාහය.

පන [නා.] අ. කොළය ; පර්ණය ;
පත්‍රය. - ආ. උපධාතු
විශේෂයක් ; පල්මානික්කම්. -
[නි.] නැවත යන අරුත්හි
යෙදෙන නිපාතයක්.

පනත්තා [නා.] හත් මුතු පරපුරේ
සිව්වැනියා (අත්තා, මුත්තා,
නත්තා, පනත්තා වශයෙනි).

පනදා [නා.ප්‍ර.] ඊළඟ දිනය ;
දෙවැනි දිනය ; පසු දිනය ;
හෙට දවස.

පනා [නා.ප්‍ර.] අ. පනස වෘක්ෂය ;
කොස්ගස. - ආ. කොස්, දෙල්
ආදි ගස්වල පිරිමි මල්. - ඇ.
බෙර විශේෂයක්. - ඇ. හිස
පිරීමේ උපකරණ.

පනික්කයා, පනික්කියා [නා.]
කොණ්ඩා සහ රැවුල් කපන්නා.

පනිට්ටුව [නා.] ජලය ගැනීම
සඳහා පාවිච්චි කරන
කොක්කක් සහිත ලෝහමය
භාජනය.

පනිනවා [ත්‍රි.] සිටි තැනින් එකවර
උඩට නැගී වෙන තැනක පා
පතිත වන්නට සලස්වනවා ;
පිම්මෙන් ඉදිරියට යනවා ;
උත්සාහ වෙනවා.

පනිත [වි.] මිහිරි ; රසවත් ; ප්‍රණීත.

පනේලය [නා.] දොර, ජනෙල්,
කවුළු ආදියේ පියන් පත්වල
රාමු බෙරා සාදන කොටස.

පන් [නා.ප්‍ර.] අ. කොළය ; පත්‍රය ;
පත්. - ආ. ලිපිය ; ලියමන ;
සන්දේශ පත්‍රය. - ඇ. මලු,
පැදුරු, වට්ටි, පෙට්ටි ආදිය
විවීමට ගන්නා ජලාශ්‍රිත තෘණ
විශේෂය. - [වි.] අ. කොළයෙන්
නිම වූ පත්‍රයෙන් සෑදූ. - ආ.
පහකින් යුතු ; පහක් අඩංගු ;
පහෙන් ගුණ කරන ලද.

පන්කටුව [නා.] අ. වේළා ගැනුණු
පන් මැදීම පිණිස භාවිත කරනු
ලබන උපකරණය ; පන්පතුර.-
ආ. ඉදිකොළ බඩුවල විසිතුරු
වැඩ දැමීම සඳහා භාවිත වන
උපකරණයක්.

පන්තට්ටුව [නා.] පන්වලින් වියා
ගන්නා ලද කට පළල්

නොගැඹුරු කුඩා වට්ටි
විශේෂයක් ; ඇතුල්පත ;
ඇතුළුපත.

පන්තිය [නා.] අ. සමූහය ; රංචුව ;
කැල. - ආ. එකට ඉගෙන
ගන්නා එක ම අධ්‍යාපන
මට්ටමේ සිසුන් කණ්ඩායම ;
වර්ගය ; ශ්‍රේණිය. - ඇ. ඇති
නැති පොදු කරුණු මුල් කොට
කරනු ලබන වර්ගීකරණය ;
දක්ෂතා අනුව බෙදනු ලබන
ඒකකය. - ඇ. පේළිය ; පෙළ.

පන්තේරුව [නා.] වළල්ලක හැඩ
ගත් සෙලවීමෙන් හඬ නංවන
තුර්ය භාණ්ඩ විශේෂයක්.

පන්ද [නා.] අ. බෝලය ; පන්දුව ;
කන්දුකය. - ආ. ගෙඩිය ; එලය.

පන්දම [නා.] අ. ගිනිහුල ;
විලක්කුව. - ආ. (රුඪි.) අයුතු
වාසිය සඳහා දෙන
සහයෝගය ; ඒ සඳහා ලබන
උදවු උපකාර.

පන්දම්කාරයා [නා.] අ. ආගමික
පෙරහරවල පන්දම් රැගෙන
යන්නා ; විලක්කුකාරයා. - ආ.
(රුඪි.) වාසි තකා බලවත් අයට
ගැතිකම් කරන්නා.

පන්දම් පාලිය [නා.] සිංහල නාට්‍ය
කලාවේ සන්නියකුමේ එන
දහඅට පාලියෙන් එකක්.

පන්දල [නා.] විශේෂයෙන්
යාතුකර්ම කටයුතුවල දී

ආතුරයා වෙනුවෙන් කොළ අතු
සෙවිලි කොට සාදා ගැනෙන
තාවකාලික කුඩා ගෙය.

පන්දලම [නා.] බුලත්, පතෝල
වැනි වැල් යැවීම සඳහා සාදනු
ලබන මැස්ස.

පන්දු කෙළිනවා [ක්‍රි.] පන්දුවක්
උපයෝගී කරමින් දෙ පිලට
බෙදී ක්‍රීඩා කරනවා ; පන්දු
ගසනවා.

පන්දුව [නා.] බෝලය ;
ගෝලාකාර දෙය ; කන්දුකය.

පන්ත [නා.ප්‍ර.] අ. මසුන් මැරීම,
කෘෂිකර්මය ආදී රැකියා සඳහා
අවශ්‍ය කරන ආම්පන්න. - ආ.
රැකියාව ; ජීවනෝපාය ; අතේ
හුරුවෙන් කරනු ලබන
කර්මාන්තය. - ඇ. පිළිවෙළ ;
ආකාරය ; ලීලාව ; විලාසිතාව ;
මෝස්තරය.

පන්තනවා, පන්වනවා [ක්‍රි.] අ.
එළවනවා ; ලුහුබඳිනවා ; පළවා
හරිනවා. - ආ. අත්හරිනවා ;
පිළිවෙළ සිඳිනවා ; මඟ
හරිනවා. - ඇ. හොරෙන් ගෙන
යනවා ; නොදනුවත්ව පිට
කරනවා ; රහස්‍ය ඉවත්
කරනවා.

පන්තම [පන් + කම්] [නා.ප්‍ර.]
පන්වලින් පැදුරු, පෙට්ටි, මලු
ආදිය වියන කර්මාන්තය ; පන්
විවීම.

පන්නරය [නා.] අ. ආයුධයක මුවහත. - ආ. ලෝහයේ තද ගතිය ; දෑඩ් ගතිය.

පන්ලිය [නා.] පැණි වැනි දැ එකතු කිරීමට ගන්නා ලබු කැටය.

පන්සර, පන්සරා, පන්සැර [නා.ප්‍ර.] ශර හෙවත් ඊ පසක් ආයුධ කොටගත් දෙවියා වන අනංගයා ; කාමදේවියා.

පන්සල [නා.] අ. බෞද්ධ විහාරස්ථානය ; දාගබ, බෝධිය, බුදුමැදුර, ආවාස ගෘහය ආදී අංග සහිත ශුද්ධ භූමිය.- ආ. වහලෙහි කොළ හොයා සාදා ගැනුණු කුටිය.- ඇ. හික්ෂුන්, තවුසන් හා යෝගාවචරයන් වසන ආරාමය.

පන්සාළිස [නා.] සතළිස් පහ.

පන්සිකා [නා.] කොණ්ඩ පහක් ඇති දිව්‍යපුත්‍රයා ; ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාගේ විණා වාදක දිව්‍යපුත්‍රයා ; පඤ්චශිඛ ; පන්සිඵ.

පන්සිල් [නා.ප්‍ර.] අ. ගිහි බෞද්ධයන් විසින් අඩුම වශයෙන් ආරක්ෂා කළ යුතු සිල් පහ ; ප්‍රාණසාතය, සොරකම, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම, බොරැකීම, සුරාපානය යන පස් පවිත් වැළකීම යන පංච ශීලය. - ආ. ශික්ෂාපද පහ ආරක්ෂා කරන ශීලය.

පන්හිඳ [නා.] පුස්කොළ, තඹපත් ආදියේ ලිවීම සඳහා ලෝහයකින් තනා ගන්නා ලද තියුණු තුඩක් සහිත උපකරණය.

පඳුර [නා.] එකම මුලින් හෝ ළග-ළග පිහිටි මුල් පද්ධතියෙන් හෝ පැන නැගුණු මිටි ශාක සමූහය ; වඩා උසට නොගොස් මුලින් ආ අතු සමූහයකින් යුත් ගස.

පපටිකාව [නා.] අ. ගස්වල කඳෙහි වියැළී ඉරිතැළී ගිය පිටපොත්ත.- ආ. ගල් ආදියක පැතලි කැබැල්ල ; පතුර.

පපාතය [නා.] හෙල ; එක්වර නැග සිටි පර්වත ප්‍රාන්තය ; උස් බිමක් හා ආශ්‍රිත ව පවතින දළ බැවුම ; ප්‍රපාතය.

පපුව [නා.] අ. බෙල්ලක්, උදරයක් අතර ශරීරයේ ඉදිරිපස කොටස ; ළය පෙදෙස ; උරය.- ආ. පෙණහැල්ල ; පුප්ඵ්‍රසය. - ඇ. හඳවත ; හෘදය වස්තුව.

පබකර [නා.ප්‍ර.] ප්‍රභාකරය ; ප්‍රභාව ඇති කරන්නා හෙවත් සූර්යයා.

පබඳ [වි.] අ. නොකඩවා පවත්නා ; එකට බැඳුණු ; අඛණ්ඩ වූ. - ආ. ප්‍රසිද්ධ වූ ; ප්‍රකට වූ. - ඇ. රචනා සම්බන්ධ වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. රචනාව ; ප්‍රබන්ධය. - ආ. නොකැඩී පවත්නා ධාරාව ; එක දිගට පවත්නා සම්බන්ධය.

[ක්‍රි.වි.] නිරන්තරයෙන් ; නිරතුරු.	පබ්බතය [නා.] පර්වතය ; පවුච්ඡ ; ගිර ; කන්ද.
පබ්බත [නා.] බුද්ධස් මඬුල්ල ; ව්‍යාම ප්‍රභා මණ්ඩලය.	පබ්බාජනීය කර්මය [නා.] (විනය.) අනාවාරයෙහි හැසිරෙන හික්ෂුන්ට දඬුවම් වශයෙන් ආරාමයෙන් නෙරපා හැරීමේ විනය කර්මය.
පබ්බ [වි.] ඉතා බලවත් වූ ; ප්‍රබල වූ.	පබ්බාර [වි.] නැමුණු ; බර වුණු ; ඇල වුණු. - [නා.ප්‍ර.] පර්වතයක් හෝ ගල්කුළක් හෝ නැමී යෑමෙන් සෑදුණු පියස්ස සහිත ගල්ගෙය ; ගල්කුළක් ඉදිරියට නෙරා යාමෙන් සෑදුණු ලෙන.
පබ්බසර [නා.ප්‍ර.] අ. විශිෂ්ට වූ රශ්මිය ; ප්‍රභාසාරය. - ආ. බුදුන් වහන්සේගේ සිරුරින් නිකුත්වන ෂඩ්වර්ණ රශ්මියෙන් එකකි.	පබ්, පභා [නා.ප්‍ර.] ආලෝකය ; කාන්තිය ; දීප්තිය ; ප්‍රභාව.
පබ්බ, පබ්බ [නා.ප්‍ර.] අ. සමුද්‍ර ජීවීන් විශේෂයක අස්ථි අවශේෂවලින් මුහුදු දිය තුළ සෑදෙන හුණුගල් වර්ගයක් ; කොරල්. - ආ. රතු පැහැයෙන් යුත් රත්න විශේෂයක් ; පවාල හෙවත් ප්‍රවාල.	පමණ [නා.] අ. ප්‍රමාණය ; තරම ; විතර ; විශාලත්වය. - ආ. සංඛ්‍යාවකින් හෝ ගණනින් දක්වන ප්‍රමාණය. - ඇ. සෑහෙන ප්‍රමාණය ; සුදුසු තරම ; ටික.
පබ්බාද [වි.] සතුට ගෙන දෙන ; සිත් සතන් පුබුදු කරවන ; ප්‍රබෝධ ජනක.	පමත් [වි.] සිතියෙන් තොර වූ ; කටයුත්තෙහි අලස වූ ; ප්‍රමාද වූ.
පබ්බාදය [නා.] සතුට ; මිත්‍රිය ; තෘප්තිය ; ප්‍රබෝධය.	පමද, පමදා [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රමදාව ; ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව. - ආ. ප්‍රමාදය.
පබ්බජ්ජ [වි.] පැවිදි ජීවිතයට පත් ; මහණ වූ ; ප්‍රව්‍රජිත.	පමා [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රමාදය. - ආ. කාන්තාව.
පබ්බජ්ජයා [නා.] පැවිදි බවට පත් පුද්ගලයා ; පැවිද්දා ; ප්‍රව්‍රජිතයා.	පමා කරනවා [ක්‍රි.] කල් පසු කරනවා ; අතපසු කරනවා ; කල් දමනවා.
පබ්බජ්ජාව [නා.] ගිහිගෙය අත්හැර හුදු ආගමික ජීවිතයකට පිවිසීම ; පැවිද්ද ; ප්‍රව්‍රජාව.	පමාකාරි නිෂේධය (පාරිභා.) [නා.] යෝජනාවක්, වැඩ පිළිවෙලක්,

තිරණයක් හෝ නීතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද කිරීමට අධිකාර බලධාරියකුට ඇති නීත්‍යානුකූල බලය.	පයස් [නා.ප්‍ර.] අ. කිරි ; ක්ෂීරය. - ආ. චතුර ; ජලය ; දිය. - ඇ. පායාසය ; කිරි මුසු කොට පිසූ බත ; කිරිබත.
පමා වෙනවා [ක්‍රි.] ප්‍රමාද වෙනවා ; කල්ගත වෙනවා ; නිසි කලට කළ නොහැකි වෙනවා.	පයිංඬය, පයිණ්ඬය, පයින්ඬය [නා.] අ. (මහනුවර රාජ්‍ය පාලන සමයේ) රාජකාරිය ; නිලය ; සේවාව. - ආ. පණිවුඩය ; හස්ත.
පමිස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වායු මිශ්‍රිත ලාවාවල පෙණවලින් සෑදෙන සැහැල්ලු ගල් විශේෂයක්.	පයින්ටුව [නා.] දුම්රිය මගෙහි පිළි මාරු කරන සන්ධි ස්ථානය.
පමුණනවා [ක්‍රි.] අ. පමුණුවනවා ; සම්ප්‍රාප්ත කරවනවා ; ළඟා කරවනවා. - ආ. දක්වනවා ; සැල කරනවා ; කියා සිටිනවා ; ඔප්පු කර සිටිනවා.	පයින්ටි [නා.ප්‍ර.] ගැලුමකින් අටෙන් පංගුවක ප්‍රමාණය ඇති ධාරිතා මිනුම ; ලීටර් 0.568ක ප්‍රමාණය.
පමුණු [නා.ප්‍ර.] පාරම්පරිකව අයිතිය පවතින සේ තැඟි කරන ලද ඉඩම ; පරවේණි ඉඩම.	පයිප්පය [නා.] අ. ද්‍රවයක් හෝ වායුවක් ගලා යා හැකි පරිදි සිදුර සහිතව ලෝහ ආදියෙන් තැනූ නාලය ; කෘත්‍රිම බටය. - ආ. කෝවක් සහිත දුම් ඉරිමේ උපකරණය ; දුම්කෝව.
පමුව [නා.] හවඬිය ; දාමය ; පටිය.	පයිය [නා.] කුඩා මල්ල ; පසුම්බිය ; ඔලගුව ; පහිය.
පම්පෝරිය [නා.] අතිශයෝක්තියෙන් ආත්ම වර්ණනයෙහි යෙදීම ; පුරසාරම ; පුරාපේරුව ; වාගාඩම්බරය.	පයිරුපාසනය, පයුරුපාසනය [නා.] ඉතා කුලුපග ලෙස ඇසුරු කිරීම ; සමීප ආශ්‍රය ; හජනය.
පය [නා.ප්‍ර.] අ. පාදය ; කකුල.- ආ. පාත්‍රය. - ඇ. ජලය ; චතුර ; දිය. - ඇ. මලපුඩුව ; පාශය.	පයිරොමීටරය [නා.] අධික තාපය මනින මනුව ; උග්‍රතාප මාපකය.
පයනේරුවා [නා.] මග හෙළි කර දෙන්නා ; කිසියම් කාර්යයක ආරම්භකයා ; මාර්ග දර්ශකයා.	පයිලිකම් [නා.ප්‍ර.] හිතවත්කම් ; ලෙන්ගතුකම් ; යටහත් පහත්බව.
පයරියා [නා.ප්‍ර.] විදුරු මස් ඉදිමි සැරව ගැළීම ලක්ෂණ කොට ඇති මුඛ රෝගයක්.	

පයෝගය [නා.] ප්‍රයෝගය ;
ප්‍රයත්නය ; උපක්‍රමය ; උපායය.

පයෝධරය [නා.] අ. ස්තනය ;
තනය ; පියයුර. - ආ. වැහි
වලාකුළ ; මේසකුටය.

පයෝලසය (පාරිභා.) [නා.] දිර වූ
ආහාර අන්තර්ගත කිරිපාටට
හුරු ද්‍රවය.

පර [වි.] අ. වෙනත් ; පිට ; එහා ;
අන්‍ය. - ආ. අනිකකු සතු. - ඇ.
වෙනත් රටකට හෝ ජාතියකට
හෝ අයත්. - ඇ. සතුරු ;
විරුද්ධ ; ප්‍රතිවාදී. - ඉ. පසු ;
පසුව. - ඊ. ඉකුත් වූ. - උ.
මැලවුණු ; ඉතා ඉදුණු. - උ.
නිව ; අධම ; කුච්ඡ. - සා. නිරත
වූ ; නියැලුණු. - [නා.ප්‍ර.] අ.
ගල්වැලි ආදියෙන් සැදුණු වැටි.-
ආ. හඬ ; සෝෂාව. - ඇ. ගස්
වර්ගයක්. - [අව්‍ය.] උපසර්ග
අකුරෙන් එකක් ; අතිශයාර්ථ
සහිත උපසර්ගයක්.

පරංගි [නා.ප්‍ර.] අ. පෘතුගාලය
ජන්මභූමිය කරගත් පුද්ගලයා ;
පෘතුගීසි ජාතිකයා.- ආ. ලාදුරු
වැනි බෝවෙන වර්ම රෝග
විශේෂයක්.

පරකාසය (කථා.) [නා.] අ.
ප්‍රකාශය ; පැවසීම ; ප්‍රකාශ
කිරීම. - ආ. ප්‍රසිද්ධිය ; ප්‍රචාරය.-
ඇ. පුහු ආත්මවර්ණනාව.

පරකීය [වි.] අනුන් සතු ; අන්‍යයන්
හා සම්බන්ධ ; අන් ජාතියකට

නොහොත් දේශයකට අයත් ;
ස්වකීය නුව.

පරක්කරනවා [ක්‍රි.] ළදරුවන්
නළවා ගන්නවා.

පරක්කුව [නා.] අ. ප්‍රමාදය.- ආ.
බරක් උසුලාගෙන යාමට
යොදාගන්නා උපකරණය.

පරචිත්තය [නා.] අනුන්ගේ සිත.

පරචිත්ත විජානනය [නා.] තම
සිතින් අනුන්ගේ සිත දැනීම.

පරජීවියා [නා.] වෙනත් සතකු මත
හෝ තුළ එම සතාගේ ලේ උරා
බොමින් ජීවත් වන සත්වයා ;
පරපෝෂිතයා.

පරණ [වි.] කල් ඉක්ම ගිය ; පෙර
පැවති ; පුරාණ ; පැරණි ;
පෞරාණික ; අලුත් නොවන.

පරඬල්, පරඬැල් [නා.ප්‍ර.] ඉදි වැටී
වේලි ගිය කොළය ; බිම වැටී
වේලි දිරා ගිය පත්‍රය.

පරතන්ත්‍ර [වි.] අනුනට යටත් ;
අනුන් වසඟයෙහි සිටින ;
පරාධීන.

පරතන්ත්‍රවාදය (පාරිභා.) [නා.]
සියල්ලකම සම්බන්ධයක්
ඇතැයි යන වාදය.

පරතරය [නා.] අ. සීමා දෙකක්
අතර ඇති දුර ; දෙකක් අතර
ඉඩ ප්‍රමාණය. - ආ. අවස්ථා
දෙකක හෝ තත්ත්ව දෙකක
ස්වභාවයේ වෙනස.

පරතීරය, පරතෙර [නා.] ජල
තලයක අනෙක් පැත්ත ;
විරුද්ධ පාර්ශ්වයේ ඉවුර ;
එගොඩ.

පරත්‍ර [නා.ප්‍ර.] පරලොව.

පරදාර [නා.ප්‍ර.] තමනට අයිති
නැති ස්ත්‍රිය ; පර අඹුව.

පරදාරය [නා.] පර ස්ත්‍රී සේවනය ;
කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම ;
කාමමිථ්‍යාවාරය.

පරදිනවා [ක්‍රි.] පරාජයට පත්
වෙනවා ; පරාජය වෙනවා ;
අභිභවනය වෙනවා ; මර්දනය
වෙනවා.

පරදුව [නා.] අ. ඔට්ටුවට තබන
මුදල හෝ වස්තුව ; ඔට්ටුව. -
ආ. විශ්වාසය කඩ නොවීම
සඳහා සහතිකය වශයෙන්
ඉදිරිපත් කරන දෙය ; ඇපය.

පරදේශය, පරදේසය [නා.]
අනුන්ගේ රට ; පිටරට ;
විදේශය.

පරදේශික, පරදේසික [වි.]
පිටරටකට අයත් ; විදේශයකට
සම්බන්ධ ; විදේශීය.

පරත්තප [නා.ප්‍ර.] අ. අනුන් යටපත්
කිරීම ; සතුරන් මැඩලීම ;
අනුන් කැවීම. - ආ. අනුන්
මැඩලන්නා ; අනුන් තවන්නා.

පරපරාගණය (පාරිභා.) [නා.]
මලක පරාග එම ශාකයේම

හෝ එම වර්ගයේම අනෙක්
ශාකයක මලක හෝ වෙන
මලක කලංකය මත පතිත වීම.

පරපුටු [වි.] අනුන්ගෙන් පෝෂණය
වන ; වෙනත් අයගෙන්
යැපෙන ; පරපුෂ්ට. - [නා.ප්‍ර.]
උස් කෙටි නාද ඇති පක්ෂියෙක් ;
කොවුලා ; කෝකිලයා.

පරපුර [නා.] අ. පරම්පරාව ;
වංශය ; ප්‍රවේණිය. - ආ. පෙළ ;
පංක්තිය.

පරපුරුෂයා [නා.] අ. විවාහක
ස්ත්‍රියක් සමග නීත්‍යානුකූල
නොවන සම්බන්ධතාවයක්
පවත්වාගෙන යන (අනියම්)
පුරුෂයා. - ආ. සිය සැමියා
නොවන පුරුෂයා.

පරපෝෂණය (පාරිභා.) [නා.] අ.
වෙනත් සත්වයකුගේ හෝ
ශාකයක හෝ ආධාරයෙන්
ජීවත් වීම. - ආ. අනුන්ගෙන්
යැපීම ; අනුන් නිසා ජීවත් වීම.

පරපෝෂිතයා [නා.] සතෙකුගේ
හෝ ශාකයක හෝ ආධාරයෙන්
යැපෙන්නා ; පරපුටු.

පරප්පුව [නා.] පැතුරුණු භූමි
භාගය ; යාය ; කඳුපෙළ ;
ප්‍රාන්තය.

පරබ්‍රහ්ම [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකයාගේ
ප්‍රභවයට හේතු වී යැයි ඇතමුන්
විසින් සැලකෙන ශ්‍රේෂ්ඨ

ආත්මය ; පරමාත්මය.- ආ.
ඊශ්වරයා.

පරම [වි.] උපරිම ; උසස් ;
උත්තම ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; උත්කෘෂ්ට.

පරම අගය [නා.] විශාලතම
වටිනාකම ; ඉහළම අගය.

පරම අයිතිය (පාරිභා.) [නා.]
වෙනස් නොකළ හැකි හිමිකම ;
නිශ්චිත අයිතිය.

පරමණ්ඩලය [නා.] අ. වෙනත්
රජයකට අයත් රට ; අනුන්ගේ
රට ; විදේශය. - ආ. (ක්‍රිස්තිය.)
මෝක්ෂය ; ස්වර්ගය.

පරමත් [නා.ප්‍ර.] උසස් අදහස් ;
පරමාර්ථ.- [වි.] සිතියෙන්
තොර ; ප්‍රමාදී.

පරම ප්‍රසාරණය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රසාරණය විය හැකි ඉහළ ම
ප්‍රමාණය ; උපරිම ප්‍රසාරණය.

පරම බලධාරී (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඉහළ ම බලය දරන්නා ; උපරිම
බලය සතු තැනැත්තා හෝ
අධිකාරිය.

පරම මෝක්ෂය [නා.] කෙලෙස්
බැම්බලින් මුළුමනින්ම මිදීම ;
නිරවශේෂ විමුක්තිය.

පරම රාජාණ්ඩුව [නා.] සීමා රහිත
බලයක් රජුට පැවරෙන
රාජාණ්ඩුව.

පරම විද්‍යානය (පාරිභා.) [නා.]
පරමාර්ථ සත්‍යඥානය ; යම්

ආගම ධර්මයක් අදහන්නවුන්
විසින් තත්ධර්මයෙහි
අන්තර්ගතව ඇතැයි සැලකෙන
පරමාර්ථ සත්‍යය පිළිබඳ
ඥානය ; බ්‍රහ්මඥානය.

පරම ශුන්‍යය (පාරිභා.) [නා.] අ.
සංස්කාර ධර්මයන්ගේ
ප්‍රචර්තනයෙහි ශුන්‍යතාව
(නිස්බව).- ආ. අගයේ පහළම
අන්තය දක්වන අවස්ථාව ; කිසි
ම අගයක් නැති තත්ත්වය.

පරම සතුරා, පරම හතුරා [නා.]
(යමකුගේ) බලවත්ම
විරුද්ධකාරයා ; දරුණුම
පසම්බුරු.

පරමාණුක [වි.] පරමාණුව පිළිබඳ ;
පරමාණුවට අයත් ; පරමාණුවට
සම්බන්ධ ; පරමාණුවෙන්
හටගත්.

පරමාණුක ක්‍රමාංකය (පාරිභා.)
[නා.] පරමාණුවක න්‍යෂ්ටියෙහි
ඇති ප්‍රෝටෝන (මූලික ධන
ආරෝපණ) සංඛ්‍යාව.

පරමාණුක භාරය (පාරිභා.) [නා.]
ඔක්සිජන් පරමාණුවක බරත්
වෙනත් මූලද්‍රව්‍යයක
පරමාණුවක බරත් අතර ඇති
සාපේක්ෂක බර.

පරමාණු බෝම්බය (පාරිභා.) [නා.]
යුරේනියම් හෝ ප්ලූටෝනියම්
පරමාණු වක න්‍යෂ්ටිය
නියුට්‍රෝන මගින් පිපිරවීමෙන්

මුදා හැරෙන බලශක්තිය යොදා ගැනීමෙන් ක්‍රියාත්මක වන බිහිසුණු විනාශකාරී බලයකින් යුතු බෝම්බය.

පරමාණුව [නා.] රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවකට සහභාගි විය හැකි මූල ද්‍රව්‍යයක කුඩාතම අංශුව.

පරමාත්මය [නා.] අ. හින්දු සමය අනුව විශ්වයේ සියලු ජීවීන්ගේම සම්භවයට හේතු වී යැයි සැලකෙන ශ්‍රේෂ්ඨතම ආත්මය.-
ආ. පරමාත්මය ; පරමේශ්වරයා ; බ්‍රහ්ම, විෂ්ණු, ර්ශ්වර යන ත්‍රිමූර්තිය.

පරමාදර්ශය [නා.] අ. උසස්තම ආදර්ශය ; අතිශ්‍රේෂ්ඨ ආදර්ශය.-
ආ. (පාරිභා.) ඵලය ; කේවල ලක්ෂ්‍යය ; නියම ඵලය.

පරමාධිකාරය (පාරිභා.) [නා.] අනෙක් කිසිවකු සමඟ හවුලක් නැති විශේෂ අධිකාරී බලය හෝ වරප්‍රසාදය.

පරමාධිපත්‍යය [නා.] කිසිවෙකුටත් යටත් නැති සියල්ලන්ට ඉහළින් වූ දේශපාලන බලය ; ස්වෛරීභාවය.

පරමානන්දය [නා.] මහත් සතුට ; උසස් ප්‍රීතිය.

පරමාන්තය [නා.] උතුම් ආභාරය ; කිරිබත ; පායාසය.

පරමාභි සම්බෝධිය [නා.] උත්තරීතම අවබෝධය ; ශ්‍රේෂ්ඨ

බුද්ධත්වය ; උතුම් බුදුබව ; සර්වඥතා ඥානය.

පරමායුෂ [නා.ප්‍ර.] මිනිසකුට හෝ සත්ත්ව විශේෂයකට උපරිම වශයෙන් ජීවත් විය හැකි කාල සීමාව.

පරමාර්ථ දේශනාව [නා.] චිත්ත, චෛතසික, රූප, නිර්වාණ සංඛ්‍යාත පරමාර්ථ ගැන ඉගැන්වෙන දෙසුම ; ගැඹුරු අර්ථ ඇති ධර්මය ; අභිධර්ම දේශනාව.

පරමාර්ථය [නා.] අ. කේවල සත්‍යය ; අභිධර්මය.- ආ. උසස් ම බලාපොරොත්තුව ; පරම ප්‍රාර්ථනය.- ඇ. යථාතත්වය.

පරමේශ්වර [නා.ප්‍ර.] අ. උසස්ම අධිපතියා ; අසහාය ප්‍රධානියා ; විශිෂ්ටතම නායකයා ; අධිශයා.- ආ. සම්බුදු රජ.- ඇ. ර්ශ්වර හෙවත් ශිව දෙවි.- ඇ. මහා බ්‍රහ්මයා.- ඉ. විෂ්ණු දෙවි ; නාරායණ.- ඊ. ඉන්ද්‍රියා හෙවත් ශක්‍ර දෙවි.- දෙවියන් වහන්සේ.

පරමිපරාගත [වි.] ස්වකීය මුතුන් මිත්තන්ගෙන් උරුම වූ ; පරපුරින් පැවත එන ; පරමිපරාවට අයත් වූ.

පරමිපරානීත [වි.] පරපුරෙන් පරපුරට ගෙන ආ.

පරමිපරා ප්‍රත්‍යාවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] ජල ශාකයක් හෝ ජීවියකු

ස්ථල ශාකයක් හෝ ජීවියකු බවට පරිණාමය වීම.	පරවනවා [ක්‍රි.] අ. අත් හරිනවා ; හැර දමනවා ; දුරු කරනවා ; ඉවත් කරනවා. - ආ. (කථා.) ආයුධ පණ පොවනවා.
පරම්පරාව [නා.] අ. එකකට එකක් අනු පිළිවෙළින් එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ සමූහය ; නොකැඩුණු පේළිය ; සන්තතිය. - ආ. වංශය ; පරපුර ; පෙළපත.	පරවම්භනය [නා.] අනුත් පහත් කොට සැලකීම හා කතා කිරීම ; අනුන්ට ගැරහීම ; අනුත් හෙළා දැකීම.
පරම්මුඛය [නා.] (යමකු) නැති තැන ; අනභිමුඛය ; අසම්මුඛය.	පරවශ [වි.] බැඳුණු ; ගැති ; වහල් ; යටත්.
පරය [නා.] මුහුදු දිය මතුපිටට ආසන්න ව පිහිටි ගල්කුළු පේළිය හෝ වැලි වැටිය ; ගල්පරය ; කොරල් වැටිය ; කොරල් පරය ; හිරිගල් පරය ; හිරිගල් වැටිය.	පරවාදය [නා.] අන්‍යයන්ගේ මතය.
පරයනවා [ක්‍රි.] පරදවනවා ; පරාජය කරනවා ; පසුබස්වනවා ; යටපත් කරනවා ; අභිභවනය කරනවා.	පරවැඩ [නා.ප්‍ර.] අ. අනුන්ගේ යහපත සඳහා කරන කටයුතු ; පරාර්ථකාමී කාර්ය. - ආ. අනුන්ගේ වැඩ. - ඇ. පහත් වැඩ.
පරරූප [නා.ප්‍ර.] වචනයක අවසනට යෙදෙන ශබ්දය පසුව යෙදෙන ශබ්දයෙහි රූපය ගැනීම ; පර වර්ණයාගේ රූපය.	පරවිටිය [නා.] අ. පරම්පරාව ; පරපුර. - ආ. මිය යෑම ; කාලක්‍රියාව.
පරලය [නා.] අමනුෂ්‍යයකු යමකුගේ ශරීරයට ආරූඪවීම ; භූතාවේශය ; භූත බලයෙන් සිහි නැති වීම.	පරවිටිලිය [නා.] වෙන් වීම ; වියෝගය ; මරණය.
පරලොව [නා.] මරණින් පසු උපදින භවය ; මිලඟ උත්පත්ති ස්ථානය ; මතු ආත්මභාවය.	පරවේණිය, පරවේණිය [නා.] පරපුරෙන් පරපුරට අයිති වන සේ රජුගෙන් ලැබුණු ඉඩම ; පමුණුබිම ; ප්‍රවේණිය.
	පරශු, පරසු [නා.ප්‍ර.] පොරොව.
	පරශුදන්ත [නා.ප්‍ර.] දත් වර්ග සතරෙන් එකක් ; දත් ඇඳි දෙකේ ඉදිරියෙන් ම පිහිටි පැතලිදත් ; පොරෝ දත්.

පරශුරාම [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණු
දෙවියන්ගේ දස අවතාර අතුරින්
එක් අවතාරයක් ; ජමදග්නි
සෘෂිහුගේ පුත්‍රයා.

පරස [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රණීත රසය ;
බලවත්ම මිහිර.- ආ. අඩුපාඩුව ;
බාධකය ; වැරැද්ද ; උභ්‍යතාව ;
පරහ.

පර සංසේවනය (පාරිභා.) [නා.]
එක් මලක ස්ත්‍රී ජන්මාණු තව
මලක පුරුෂ ජන්මාණු සමඟ
එක් වී ප්‍රජනනය ඇතිවීම.

පරසක්වළ [නා.ප්‍ර.] සූර්යයාගේ
ආකර්ෂණ සීමාවෙන් පිටත
පිහිටි ලෝක ධාතුව ; පිට
සක්වළ.

පරසතු [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය ලෝකයෙහි
ඇතැයි පැවසෙන දිව්‍ය වෘක්ෂ
පසින් එකක් ; පාරිජාත
වෘක්ෂය.- [වි.] අනුන්ට අයිති ;
අනුන් සතු.

පර සතුරා [නා.] සිය රටට විරුද්ධ
ව ජීවිත් පැමිණි සතුරා ;
විදේශීය සතුරා ; ආක්‍රමණිකයා.

පරසර ලොප් සඳ [නා.ප්‍ර.] පරස්වර
ලෝප සන්ධිය ; සන්ධි වන පද
ද්වයක දෙ වැනි පදයෙහි මුල්
ස්වරය ලොප් කිරීමෙන් ගළපන
සන්ධිය.

පරසිඳු [වි.] ප්‍රසිද්ධ ; ප්‍රකට ; ප්‍රචලිත.

පරස්පර [වි.] අ. එකිනෙක.- ආ.
එකිනෙකට විරුද්ධ ; වෙනස්.

පරස්පර විරෝධය [නා.]
එකිනෙකට විරුද්ධ බව ;
අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධතාව.

පරහ [නා.] අ. අඩුව ; අඩුපාඩුව ;
දෝෂය.- ආ. බාධාව ;
සම්බාධකය.

පරහිත [නා.ප්‍ර.] අනුන්ට කරන
යහපත ; පරනට ඇති හිතවත්
බව ; පරාර්ථකාමය.

පරළු [නා.ප්‍ර.] අ. තිරිඟු පිටි අඹරා
ගැනීමේ දී වෙන් වන ඇති
සහිත නිවුඩු කොටස.- ආ. නුග
ආදී ගස්වල අතුවලින් එල්ලී
වැටෙන ලණු වැනි මුල් ; අරළු
ඇටුවම්.- ඇ. ගස් යට වැටී
ඇති වියළි කොළ.- [වි.] කටුක ;
රළු ; කර්කශ ; මෘදු නොවන.

පරා [උ.] අතිශය, ප්‍රතිවිරුද්ධ,
ප්‍රතික්ෂේප, මර්දන, අහිතවන
ආදී අරුත්හි යෙදෙන
උපසර්ගයක්. [නා.ප්‍ර.] අ.
අන්‍යයා.- ආ. වයස.

පරාංමුඛ [නා.ප්‍ර.] පිටුපෑම ;
උදාසීනභාවය ; අධෛර්යය ;
උද්‍යෝග හීනබව.- [වි.] පිටු
පා සිටින ; උද්‍යෝග හීන.

පරාක්‍රෝන්ධය (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂීරපායීන්ගේ යටි වාර්ථක
දතක පූර්ව බාහිර තුණ්ඩය.

පරාක්‍රෝන්ධය (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂීරපායීන්ගේ උඩු වාර්ථක
දතක පූර්ව බාහිර තුණ්ඩය.

පරාක්‍රමය [නා.] අ. උත්සාහය ;
වීර්යය ; ධෛර්යය.- ආ. බලය ;
වික්‍රමය ; තේජස.

පරාග [නා.ප්‍ර.] මලක පරාග
ධාතියෙහි සෑදෙන ඇලෙන
සුළු කහපාට කුඩු විශේෂය.

පරාගණය (පාරිභා.) [නා.] පරාග
ධාතියකින් කලංකය කරා පරාග
පැමිණීම ; පරාග සංක්‍රමණය.

පරාගධාතිය (පාරිභා.) [නා.] මල්
රේණුවක සුත්‍රිකාව අගට සවි
වී ඇති පරාග සාදන කොටස.

පරාජය [නා.] තරඟකාරී
ක්‍රියාවකින් ලබන අසාර්ථක
ප්‍රතිඵලය ; දිනුමෙන් තොර
වීම ; පැරදීම.

පරාජිතයා [නා.] පැරදුණු
තැනැත්තා ; සටන් තරඟ
ආදියෙන් අසාර්ථක ප්‍රතිඵල
ලබන්නා ; බලාපොරොත්තු
කඩ වූ පුද්ගලයා.

පරාණය [නා.] (කථා.) පණ ;
ජීවිතය ; ප්‍රාණය.

පරාධීන [වි.] අනුන්ට යටත් ;
අනිකකුගේ වසඟයෙහි සිටින.

පරාන්‍යාශ්‍රීතය (පාරිභා.) [නා.]
න්‍යාශ්‍රීතයට යාබද ව ඇතැම්
විටක දක්නට ලැබෙන උප
න්‍යාශ්‍රීතය.

පරාපාදස්ථ (පාරිභා.) [වි.] පාදක
තලයට සම්බන්ධ ; පාදය
පිළිබඳ.

පරාභවය [නා.] පිරිහීම ;
පරිහානිය ; විනාශය.

පරාභවනය [නා.] අනිකකු යටත්
කර ගැනීම ; අන්‍යයන් මැඩලීම.

පරාමර්ශනය [නා.] අතගැම ;
පිරිමැදීම ; ස්පර්ශ කිරීම ;
ගැනීම.

පරාමර්ශය [නා.] අ. ස්පර්ශ කිරීම ;
ස්පර්ශය.- ආ. අල්ලා ගැනීම ;
ග්‍රහණය.- ඇ. සිහි කිරීම ; මතක්
කිරීම ; අනුස්මරණය.- ඇ.
(අනුමාන වශයෙන් වූ) නිශ්චය ;
තීරණය ; නිගමනය ;
විවේචනය.

පරාමාශය [නා.] අ. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි
දෙකෙන් දැඩි ව අල්ලා ගැනීම.
- ආ. (පාරිභා.) ඉස්පන්ජියාගේ
අභ්‍යන්තරයෙහි වූ කුහරය.

පරාමිතිය (පාරිභා.) [නා.] කිසියම්
ලක්ෂ්‍යයක් හෝ ඒ ගණයේ ම
සමූහයකින් රේඛාවක්, රූපයක්
වෙන් කොට හඳුන්වා දීමට
උපයෝගී කර ගන්නා රේඛාව
නොහොත් රූපය.

පරාමිති සමීකරණය (පාරිභා.)
[නා.] බණ්ඩාංක පරාමිතියක්
විසින් පාලනය කෙරෙන
සමීකරණය.

පරායණ [වි.] ඇඳුණු ; පිහිට කොට
ඇති ; සරණ ගිය.- [නා.ප්‍ර.]
පිහිට ; ප්‍රතිෂ්ඨාව ; සරණ ;
තද ඇල්ම.

පරායණය (පාරිභා.) [නා.]
දිගපළල ; අයම්චිතර ;
විස්තාරය.

පරායත්ත [වි.] අනුන්ට අයත් ;
අන් සතු ; පරාධීන.

පරාර්ථකාමී [වි.] මෙරමා හිත වැඩ
කැමති ; අනුන්ට සෙන
සැලසීමේ අභිලාෂී.

පරාර්ථවර්යාව [නා.] අනුන්ගේ
යහපතෙහි යෙදීම ; මෙරමාගේ
හිතසුව සැලසීම ; අන්‍යයන්ගේ
අභිවාද්ධිය ගෙන දීම.

පරාර්ථය [නා.] අනුන්ගේ යහපත ;
මෙරමාගේ හිතසුව ;
අන්‍යයන්ගේ අභිවාද්ධිය.

පරාලය, පරාළය [නා.] ගෙයක
මුදුන් යටලියේ සිට පියසි අග
දක්වා සම දුරකින් රිප්ප දූමීම
සඳහා සවි කරන ලිය.

පරාවක්‍රය (පාරිභා.) [නා.] වෙඩි
උණ්ඩ, රොකට්ටු ආදිය
අවකාශයෙහි ගමන්ගන්නා
වක්‍රීය මාර්ගය.

පරාවර්ත [ක්‍රි.වි.] ආපසු
පෙරළෙන ; ආපසු හෝ
වෙනත් දිසාවකට හෝ හැරෙන
; පෙරළා විහිදෙන.

පරාවර්තකය (පාරිභා.) [නා.]
අවශ්‍ය දිශාවකට ආලෝකය
හෝ තාපය හෝ පරාවර්තනය
කරන පරිදි හැඩ ගැසූ දිලිසෙන
පෘෂ්ඨය.

පරාවර්ත කෝණය (පාරිභා.) [නා.]
අංශක 180ට වැඩි අංශක 360ට
අඩු කෝණය ; ආපසු හැරවුණු
කෝණය.

පරාවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] අ.
ආපසු හෝ අනෙක් දිසාවකට
හෝ හැරීම. - ආ. ආලෝකය
ගමන් කරන දිශාවෙන් වෙනත්
අතකට හැරීම හෝ හැරවීම.

පරාවර්තිත කෝණය (පාරිභා.)
[නා.] පරාවර්තනය වන
ආලෝක කිරණයන් පතන
ලක්ෂ්‍යයේ අභිලම්භයන් අතර
සෑදෙන කෝණය.

පරාවලය (පාරිභා.) [නා.] දෙන
ලද නියත තත්ත්වයක් යටතේ
ගමන් කරන ලක්ෂ්‍යයක
අණ්ඩාකාර පථය.

පරාවින්දනය (පාරිභා.) [නා.]
සාමාන්‍ය තත්ත්වයට වැඩි
සංවේදිතාව ; අධික
සංවේදනය.

පරාවෘත්ත [වි.] ආපසු
කැරකැවෙන ; පෙරළෙන.

පරාසය [නා.] පැතුරුණු විශාල
ප්‍රදේශය ; වෙඩිල්ලක් ගමන්
කරන දුර ප්‍රමාණය ;
විශ්වාසදායී ලෙස සංඥා යැවිය
හැකි දුර.

පරාසුව [නා.] ලොකු හතරැස්
බෝතලය ; පරාස්කුව.

පරාසෝවා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පටක තට්ටු දෙකකින් පමණක් සෑදුණු ශරීරයක් ඇති, ස්නායු පද්ධතියක් නැති බහු ශෛලීය සත්ව වර්ගය.

පරාස්සයා [නා.] සාමාන්‍ය රාස්සයන්ට වඩා බලවත් රකුසා.

පරි [අව්‍ය.] හාත්පස, අවට, ඔබමොබ, අතිශය, සම්පූර්ණයෙන් ආදී අර්ථවල යෙදෙන උපසර්ග අතුරෙන් එකකි.

පරිකණ්ඩනය (පාරිභා.) [නා.] සන්ධියක් සෑදී ඇති අස්ථි දෙකෙහි ම හෝ එකක හෝ සන්ධාන කෙළවර ඉවත් කිරීම ; අවයවයක බණ්ඩයක් අස් කිරීම.

පරිකථාව [නා.] විස්තර කළ යුතු කරුණු විවරණය කරමින් කරනු ලබන අර්ථකථනය ; විස්තරාර්ථ වර්ණනාව.

පරිකන්තුව (පාරිභා.) [නා.] හෘදයවස්තුව වටා තිබෙන පටලය ; හෘත්පර්යාවරණය.

පරිකම්පනය [නා.] සිතේ ඇති වන බලවත් වංචලභාවය ; ඉතා දූඩි කම්පනය.

පරිකර්මකය [නා.] කෝණ මැනීම සඳහා භාවිත කරනු ලබන උපකරණය ; කෝණමාපකය.

පරිකර්මණය [නා.] සෑම පැත්තෙන් ම ඇදීම ; ඔබමොබ ඇදීම.

පරිකල්ප [වි.] සිතීන් මවාගත් ; මනෝමය.

පරිකල්ප ගර්භය [නා.] දරුවකු කුසේ නොපිළිසිඳි නමුත්, එවැන්නක් වී ඇති බවට ලකුණු පෙනීම ; මූඩ් ගර්භය.

පරිකල්පනය [නා.] සිතා ගැනීම ; අනුමාන සිතිවිල්ල ; අනුමානය.

පරිකල්පිත [වි.] සිතන ලද ; සලකනු ලැබූ.

පරිකල්පිතය [නා.] සිතෙහි පහළ කරගත් අදහස ; කල්පනා මාත්‍රය ; සිතුවිල්ල.

පරිකවචය (පාරිභා.) [නා.] මෘදුවඬ්භී සතුන්ගේ කටුව පිටපැත්තේ ඇති තුනී තට්ටුව.

පරිකීර්ණ [වි.] ගැවසී ගත් ; විසිර ගිය ; පැතුරුණු.

පරිකීර්තිත [වි.] ප්‍රකාශ කරන ලද ; එළිදරවු කරන ලද ; කියන ලද.

පරිකේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.] වටා ඇදී වෘත්තයක මැද තිත් ; පරිවෘත්තයේ මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යය.

පරිකෝණය (පාරිභා.) [නා.] සෘජුකෝණ සතරක ප්‍රමාණ වූ කෝණය.

පරිකෝෂ්ඨනය (පාරිභා.) [නා.] ජීවියකු ආරක්ෂාව සඳහා තමා වටා කෝෂයක් තනා ගැනීම.

පරික්කාර [නා.ප්‍ර.] පෞද්ගලික
පරිහරණය සඳහා ගනු ලබන
ඇඳුම්, පාත්‍ර, සිවුරු ආදී
භාණ්ඩ ; පිරිකර ; පරිෂ්කාර.

පරික්‍රමණය [නා.] වටා ගමන්
කිරීම ; යමක් වටේට යාම.

පරික්ලිෂ්ට [වි.] බෙහෙවින්
හිරිහැරයට පත් ; බලවත්
වේදනා සහගත වූ.

පරික්ලේශය [නා.] දුක් පීඩාව ;
කරදරය ; හිරිහැරය ; අමාරුව.

පරික්ෂය [නා.ප්‍ර.] සෑම අයුරකින්
ම ගෙවී යෑම ; මුළුමනින් ම
නැති වීම ; සියල්ල අවසන් වීම.

පරික්ෂිත [වි.] තුවාල කරන ලද ;
තුවාල වූ.

පරික්ෂිප්ත [වි.] හාත්පසින්
වටකරන ලද ; වටේට දමන
ලද.

පරික්ෂිණ [වි.] අ. බෙහෙවින් ගෙවී
ගිය. - ආ. (පාරිභා.) වස්තු
හංගත්වයට පත්වූ ; දේපල
හානි වූ.

පරික්ෂේපය [නා.] වට කිරීම ;
සිසැරීම.

පරිබාව [නා.] අ. නගරයේ
ආරක්ෂාව සඳහා පවුරට
පිටතින් පිහිටි අගල. - ආ. සැරී
ගිය තැන ; විවරය ; පැල්ම.

පරිබේලකය (පාරිභා.) [නා.] කුඩා
දරුවන් එකතු හෝ දෙදෙනකු

තබා තල්ලු කරගෙන යනු
ලබන රෝද තුනේ හෝ සතරේ
අත් කරත්තය.

පරිගණකය [නා.] විද්‍යුත් බලයෙන්
ක්‍රියා කරන ස්වයංක්‍රීය ගණක
යන්ත්‍රය ; කොම්පියුටරය.

පරිගණනාව [නා.] නිසැක ව
අවබෝධ කර ගැනීම ; නිවැරදි
ව ගණන් ගැනීම ; ස්ථිර කොට
දැනගැනීම.

පරිගණිත [වි.] නිසැක ව දැනගත් ;
නිවැරදි ව ගණන් ගත්.

පරිගත [වි.] වට කරන ලද ; මායිම්
කරන ලද ; වට වී තිබෙන.

පරිගලිත [වි.] ගිලිහුණු ; ඇඳ
හැලුණු ; ගිලිහී ගිය.

පරිගුදය (පාරිභා.) [නා.] ගුදය වටේ
ප්‍රදේශය ; පරිපායුව.

පරිගාහිත [වි.] අරක් ගත් ; අයිති
කර ගත් ; විසුම් ගත්.

පරිගෝලය (පාරිභා.) [නා.]
ගෝලයක් මැදි කර ගෙන ඒ
වටා පිහිටි ගෝලය.

පරිග්‍රහ [නා.ප්‍ර.] අ. තරයේ ගැනීම ;
අල්ලා ගැනීම ; ග්‍රහණය. - ආ.
ප්‍රතිග්‍රහණය ; පිළිගැනීම. - ඇ.
මුළුමනින් ම විමසා බැලීම ;
තරයේ අවබෝධ කිරීම. - ඇ.
විවාහය ; සරණ බන්ධනය ;
පාණිග්‍රහණය. - ඉ. (පාරිභා.)

ධාරණය ; දරා සිටීමේ ශක්තිය.-
ඊ. භාර්යාව ; බිසොව. - උ.
පිරිවර ; පරිවාරය.

පරිග්‍රහණ [නා.ප්‍ර.] අ. දැඩි කොට
අල්ලා ගැනීම ; තරයේ ගැනීම ;
දෘඪ ග්‍රහණය. - ආ. පරීක්ෂා
කිරීම ; තරයේ කරන විමසීම ;
විමසනය. - ඇ. විවාහය ;
පාණිග්‍රහණය.

පරිග්‍රාහී (පාරිභා.) [වි.] අල්ලා
ගැනීම පිණිස යොදා ගැනෙන.

පරිභය [නා.] අ. මුගුර ; යකඩ
පොල්ල ; පරිභ දණ්ඩ. -
ආ. (පාරිභා.) ගෙල හිර කිරීමෙන්
රුධිර සංසරණය නැවැත්වීම.

පරිඝාතනය [නා.] මහා විනාශය ;
මුළුමනින් වනසා දැමීම.

පරිවක්‍රය (පාරිභා.) [නා.] සෛල
කඳක මුල සිට අග තෙක් හරි
මැදින් දක්නට ඇති මොළොක්
පටකයෙන් පිරුණු නහරයක්
වැනි නාලය ; කදේ මැද කුහර ;
ඉරුමදය.

පරිවය [නා.ප්‍ර.] පුරුද්ද ;
පළපුරුද්ද ; පුහුණුව ; අත්දැකීම.

පරිවර්මය (පාරිභා.) [නා.] ශාකයක
පොත්තේ ආරක්ෂාවට ඇති
සුමුල.

පරිවාරක [වි.] සේවය කරන ;
පිරිවරා ගත් ; එක් ව
හැසිරෙන ; උපස්ථායක.

පරිවාරිකාව [නා.] අ. පරිවාර
ස්ත්‍රිය. - ආ. භාර්යාව ; අඹුව.

පරිවිත, පරිවිති [වි.] පුරුදු කළ ;
නොකඩවා පුහුණු වූ ;
ඇත්දැකීම් ලත්.

පරිවූම්බනය [නා.] වැලඳ ගෙන
සිප ගැනීම.

පරිවූම්බිත [වි.] වැලඳ සිප ගන්නා
ලද.

පරිවිජද [නා.ප්‍ර.] අ. උපකරණය. -
ආ. පිරිවර. - ඇ. පිරිකර.

පරිවිජින්න [වි.] පිරිසිදින ලද ;
සීමා කළ ; වෙන් කළ ;
අන්‍යෝන්‍ය ව වෙන් කළ.

පරිවිජේදය [නා.] අ. (පොතක)
වෙන් කොටගත් කොටස ; යම්
කාරණයකට අදාළ බණ්ඩය
හෙවත් කොටස. - ආ. ඉම ;
වෙන් කරන ඉර ; සීමාව ;
මායිම.

පරිජනය [නා.බහු.] පිරිවර ජනයා ;
පරිවාර ජනයා.

පරිජානනය [නා.] පිරිසිදු දැනීම ;
සම්පූර්ණ ලෙස දැනීම.

පරිජායාංග, පරිජායාංගී (පාරිභා.)
[වි.] මලක මණිපත්‍ර, දල හා
රේණු දරා තිබෙන ග්‍රාහය
ගැඹුරු කොපුවක් බවට වැඩී
තිබෙන.

පරිජීර්ණ [වි.] බෙහෙවින් දිරාගිය ;
අතිශයින් දිරාපත්.

පරිඥානය [නා.] මනා දැනීම ;
පිරිසිදු දැනීම.

පරිණත [වි.] අ. මේරු ; මුහුකුරා
ගිය. - ආ. පැසුණු ; ඉඳුණු. -
ඇ. උසස් පරිණාමයකට පත් ;
වැඩිදියුණුවට පත්.

පරිණතිය (පාරිභා.) [නා.] මුහුකුරා
යෑම ; පරිණත වීම ;
සම්පූර්ණයෙන් වැඩීම.

පරිණය [නා.ප්‍ර.] විවාහය ; සරණ
බන්ධනය.

පරිණාමකය (පාරිභා.) [නා.]
සංඛ්‍යාතයේ වෙනසක් නො
කොට එක්තරා වෝල්ටීයතාවක
වූ ප්‍රත්‍යාවර්තක විද්‍යුත් ධාරාවක්
අනෙක් වෝල්ටීයතාවකට
හරවන මෙවලමක්.

පරිණාමය [නා.] අ. මේරීම ;
මුහුකුරා යෑම. - ආ. ක්‍රමයෙන්
වෙනස් වීම ; විපර්යාසය ;
අන්‍ය ස්වභාවයකට පත් වීම.

පරිණාම වාදය [නා.] පරම්පරාවෙන්
පරම්පරාවට සත්වයන්
වෙනස්වීමක් ඒ වෙනස්වීම්
සහජයෙන් පරම්පරාවෙන්
පරම්පරාවට ගොස් එකතුවීම
නිසා මුල් සත්වයන්ට
මුළුමනින්ම වෙනස් සත්ව
විශේෂයක් පහළ වන බව
පැවසෙන වාදය.

පරිණාමික [වි.] පිරිනමන ලද ;
පවරන ලද ; අත්කර දෙන ලද.

පරිණායකයා [නා.] අ.
උපදේශකයා ; අනුශාසකයා. -
ආ. රක්ෂා කරන්නා ;
ආරක්ෂකයා ; සැමියා. - ඇ.
අධිපතියා ; අධීශ්වරයා ;
ආඥාදායකයා.

පරිණාහය [නා.] මහන ;
විශාලත්වය ; පළල ;
වටප්‍රමාණය.

පරිණිත [වි.] විවාහ වූ ; සරණ
බන්ධනයෙන් බැඳුණු.

පරිකල (පාරිභා.) [වි.] පැළයක
කඳේ පෘෂ්ඨයට සමාන්තර ව
පිහිටි.

පරිතාපය [නා.] අ. ගින්න ;
උෂ්ණය ; තාපය. - ආ.
වේදනාව ; පීඩාව ; ශෝකය ;
දුක.

පරිකූෂ්ට [වි.] හැමලෙසින්ම සතුටු
වූ ; සම්පූර්ණයෙන්ම
සන්තෝෂයට පත්.

පරිතෝෂය [නා.] අ. මහත් සතුට ;
අධික සන්තෝෂය. - ආ. සතුටු
පඬුර. - ඇ. වට්ටම.

පරිත්ත [නා.ප්‍ර.] අ. ආරක්ෂාව ;
රැකවරණය ; රැකීම. - ආ.
ආරක්ෂාව උදෙසා දෙසතූ
ලබන බෞද්ධ සූත්‍ර ධර්ම
සමූහයක් ; පරිත්‍යාග ධර්මය ;
පිරිත්. [වි.] අල්ප ; මද ;
ස්වල්ප ; කුඩා.

පරිත්‍යාගය [නා.] අ. හාත්පසින්
හැර දැමීම ; අයින් කිරීම. - ආ.

ආදරයෙන්, ශ්‍රද්ධාවෙන්, හක්තියෙන් පිරිනැමීම ; පිදීම ; ප්‍රදානය ; කෘතය ; දීමනාව.	පරිනග්නිකරණය (පාරිභා.) [නා.] පරිසරයට විවෘත වීමෙන් හැකිළි, පාළුව හෝ පිරිහී යෑම.
පරිත්‍යාග දේශනාව [නා.] පිරිත් සජ්ඣායනා කිරීම ; පිරිත් ගායනය.	පරිනිර්වාණය [නා.] බුදුරජුන්ගේ හෝ රහතුන්ගේ පිරිනිවන් පෑම ; සසර දුකින් නිදහස් වීම ; පිරිනිවන.
පරිත්‍යාගය [නා.] අ. ආරක්ෂාව ; රැකවරණය.- ආ. ආරක්ෂාව උදෙසා දේශනා කරන පිරිත්.	පරිත්‍යාගය (පාරිභා.) [නා.] ස්නායු සෛලයක ත්‍යාගය වටා ඇති ප්‍රාක්ෂේපය.
පරිදහනය [නා.] අ. හාත්පසින් දැවීම ; තැවිල්ල ; පරිදාහය. - ආ. රෙදිපිළි සිරුර මත ඔතා ගැනීම ; වස්ත්‍රයෙන් සැරසීම ; රෙදි පිළි ඇඳීම.	පරිපක්ච [වි.] අ. (නුවණින්) මුහුකුරා ගිය ; පැසුණු ; වැඩුණු. - ආ. (තාරුණ්‍යය) ගෙවී ගිය ; ජරාපත්. - ඇ. දිරවු ; ජීර්ණ වූ.- ඇ. ඉඳුණු ; පරිපාකයට පත්.
පරිදාහය [නා.] හාත්පසින් දැවීම ; දැවිල්ල ; උෂ්ණය ; ගිමන ; විඩාව.	පරිපචනය [නා.] (ආහාර) දිරවීම ; ජීර්ණය.
පරිදේවය [නා.] හඬමින් වැලපීම.	පරිපථය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් ධාරාවක් ගමන් කරන මාර්ගය ; විදුලිය මඟ.
පරිදෝලි (පාරිභා.) [වි.] හාත්පසින් පැද්දෙන ; සෙලවෙන සුලු ; දෝලායමාන.	පරිපාචනය [නා.] මේරීම ; පැසීම ; මුහුකුරා යෑම.
පරිධානය [නා.] වැස්ම ; ඇඳුම ; යටි කයට අඳින ඇඳුම.	පරිපාචික නීතිය [නා.] නෛතික වැඩකටයුතු පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ නීතිය.
පරිධි කෝණය [නා.] වෘත්තයක ඉමෙනි (පරිධියෙනි) පිහිටි කෝණය.	පරිපාචිය [නා.] පිළිවෙල ; අනුපිළිවෙල ; අනුක්‍රමය.
පරිධිය [නා.] අ. (පාරිභා.) වෘත්තයක මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යයේ සිට සම දුරින් පිහිටි ලක්ෂ්‍ය සමූහය.- ආ. රෝදයක පට්ටම.	පරිපායුව (පාරිභා.) [නා.] ගුදය ආශ්‍රිත පෙදෙස ; ගුද කේන්ද්‍රීය වූ පරිසරය.
පරිධිරුවක [වි.] පොළොවේ ධ්‍රැවය හාත්පස පිහිටි.	

පරිපාලක [වි.] පාලනය කරන ;
ආරක්ෂක.- [නා.ප්‍ර.] පරිපාලනය
කරන්නා නොහොත්
කරවන්නා.

පරිපාලනය [නා.] නීත්‍යානුකූල
බලය දැරීම ; අධිකාරී බව
ක්‍රියාත්මක කිරීම ; පාලනය
කිරීම ; ආණ්ඩු කිරීම ;
පවත්වාගෙන යෑම ; ආරක්‍ෂා
කිරීම.

පරිපින [වි.] පානය කළ ; බිගත් ;
උරාගත්.

පරිපුෂ්පය (පාරිභා.) [නා.] මලක
මණිය සහ මකුටය යන දෙක
එකට ගෙන හැඳින්වීමට
යෙදෙන පොදු නාමය.

පරිපූරක [වි.] අඩුව පුරවන ;
සම්පූර්ණ කරන.

පරිපූරකය [නා.] යමක් සම්පූර්ණ
කිරීමට උදව්වන කොටස ; අඩුව
පිරවීමට අවශ්‍ය අංගෝපාංගය.

පරිපූරණය [නා.] මුළුමනින් පිරීම ;
සම්පූර්ණ කිරීම.

පරිපූර්ණ [වි.] අ. සම්පූර්ණ වූ ;
පිරිපුන් ; පරිපූරිත ; පිරුණු. -
ආ. (පාරිභා.) අවයව සියල්ල
ක්‍රියා කරන.

පරිපාවිෂා [නා.ප්‍ර.] ප්‍රශ්න කිරීම ;
පිළිවිසීම.

පරිපෝෂණය [නා.] ඇති-දැඩි
කිරීම ; හොඳින් හදා වඩා

ගැනීම ; මැනවින් පෝෂණය
කිරීම ; නඩත්තුව.

පරිබාහිර [වි.] මුළුමනින් බැහැර
වූ ; ඇත් වූ ; පිටස්තර.

පරිබ්‍රාජකයා [නා.] බුදුසස්තෙන්
බැහැර පැවිදි භාවයට පත්
තාපසයා ; පිරිවැජියා.

පරිභවය [නා.] අ. නින්දාව ;
අපහාසය ; අවමානය ;
ගර්භාව ; හෙළාදකීම. - ආ.
(ප්‍ර.යෙදේ.) මාන්දම් රෝගය.

පරිභාවිත [වි.] අ. පුරුදු කළ ;
පුහුණු කරන ලද. - ආ.
භාවිතයෙහි පැවති ; භාවිත
කළ.

පරිභූත [වි.] අවමානයට පාත්‍ර වූ ;
පිළිකුල් කරන ලද ; අවශ්‍ය ලැබූ.

පරිභෘත [වි.] මොනවට වැඩුණු ;
මනා සේ වැඩුණු.

පරිභේද [වි.] බිඳෙන ; වැනසෙන ;
වෙනස් වෙන ; නැසෙන.

පරිභෝගය [නා.] භාවිතය ; භුක්ති
විඳීම ; අනුභවය ; පරිහරණය ;
ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.

පරිභෝගික, පාරිභෝගික [වි.] අ.
භුක්ති විඳින ; පරිභෝග කරන.-
ආ. භාවිත කළ ; පරිභෝගයට
ගත්.

පරිභෝජකයා [නා.] යම් භාණ්ඩ
නොහොත් සේවා පහසුකම්
භාවිත කරන්නා ; පාවිච්චි

කරන්නා ; ප්‍රයෝජනයට
ගන්නා ; පාරිභෝගිකයා.

පරිභෝජනය [නා.] ප්‍රයෝජනයට
ගැනීම ; පාවිච්චිය ; භාවිතය ;
භුක්ති විඳීම.

පරිභ්‍රමකයා [නා.] වාසය වෙනස්
කරමින් තැනින් තැනට ගමන්
කරන්නා.

පරිභ්‍රමණය [නා.] වටා යෑම ;
කක්ෂයෙහි ගමන් කිරීම ; පෘථිවි
ආදි ග්‍රහ වස්තු ස්වකීය අක්ෂය
වටා කරකැවෙමින් වෙනස්
ආකාශ වස්තුවක් වටා ගමන්
කිරීම.

පරිභ්‍රෂ්ට [වි.] (ගුණධර්මයෙන්)
පිරිහුණු ; ස්වකීයයන්ගෙන්
ගිලිහුණු ; කෙලෙසුණු ; පහත්
තත්ත්වයට පැමිණි.

පරිමණ්ඩලය [නා.] අ. භාත්පසින්
වට ව ඇති බව ; සම්පූර්ණ
වෘත්තාකාර ස්වභාවය. - ආ.
ආලෝකාදියෙන් නිර්මිත
වෘත්තාකාර වස්තුව.

පරිමන්දනය (පාරිභා.) [නා.]
දෝලනයක හෝ තරංග
චලිතයක හෝ විස්තාරය
කාලයත් සමග අඩු වීම ;
වේගය අඩු වීම.

පරිමාණය [නා.] අ. ප්‍රමාණය ;
සීමාව ; පමණ ; තරම. -
ආ. (පාරිභා.) ක්‍රමාංකිත
මිම්මක්.- ඇ. වස්තුවකුත් එහි
නිරූපිතයත් අතර අනුපාතය.

පරිමාණ රූපය (පාරිභා.) [නා.]
කිසියම් රූපයක් එහි මුල් දිග
පළල ආදියේ අනුපාතය
නොවෙනස් ව සිටිනා සේ
කුඩාවට හෝ ලොකුවට හෝ
ඇඳගත් රූපය.

පරිමාව [නා.] අ. ප්‍රමාණය ; තරම ;
සීමාව ; මිම්ම. - ආ. සන
ද්‍රව්‍යයන් එහි පැවැත්ම සඳහා
ගන්නා ඉඩ-කඩ හෙවත්
අවකාශය ; සනඵලය. - ඇ.
යම් භාජනයක ඇතුළත ඉඩකඩ
ප්‍රමාණය.

පරිමිත [වි.] ගණනින් හෝ තරමින්
හෝ ප්‍රමාණ කළ ; සීමාවක්
ඇති.

පරිමිත අන්තරය (පාරිභා.) [නා.]
අවසාන වශයෙන් ලැබෙන
අන්තරය ; නිශ්චිත අන්තරය.

පරිමිත කේතුව (පාරිභා.) [නා.]
අවසාන මුදුන් ලක්ෂ්‍යය තෙක්
විහිද ඇති කේතුව.

පරිමිත භාෂණය [නා.] පමණට
බිණීම ; බොරු කීම, කේලාම්
කීම, පමණට වැඩිය කතා කිරීම
ආදියෙන් දුරු ව කතාබස් කිරීම.

පරිමිත භාෂා [නා.ප්‍ර.] කිසියම්
අවස්ථාවකට හෝ සමාජ
ආචරණයකට හෝ සීමා වූ
කමත් බස වැනි භාෂා ව්‍යවහාර.

පරිමිතිය [නා.] වක්‍ර හෝ සරල
හෝ රේඛාවන්ගෙන් ඇවුරුණු

ජයාමිතිය රූපයක හෝ
ක්ෂේත්‍රයක හෝ බාහිර සීමාව ;
එහි වටේ මුළු දිග ; වට
ප්‍රමාණය ; පරිධිය.

පරිමේය [වි.] අ. ප්‍රමාණ කළ හැකි ;
මිතිය හැකි ; සම්මත මිනුමකින්
මැන ගත හැකි. - ආ. (පාරිභා.)
මූල ලකුණු භාවිත නො කොට
ප්‍රකාශ කළ හැකි ; ප්‍රකෘති
සංඛ්‍යාවලට එකඟ.

පරිමේය සංඛ්‍යා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
අගය නිශ්චිත ව දැන ගත හැකි
සංඛ්‍යා.

පරිමේය සමීකරණය (පාරිභා.)
[නා.] අංශ දෙකේ ම අගය
නිශ්චිත ව ගණනය කළ හැකි
සමීකරණය.

පරියන්ත [නා.ප්‍ර.] කෙළවර ;
සීමාව ; අවසානය.

පරියා [නා.ප්‍ර.] සමාන තේරුම්
දෙන පද ; සමාන අර්ථය ගෙන
දෙන වචන ; පර්යාය වචන.

පරිරෝදනය [නා.] හැඬීම ;
වැලපීම.

පරිරෝධ [වි.] බාධා කරන ; අවහිර
කරන ; වළකන ; පසුබස්වන.

පරිලිප්ත [වි.] හැම අතින්
තැවරුණු ; මුළුමනින් ගැවුණු.

පරිලෝකනය (පාරිභා.) [නා.]
හාත්පස බැලීම ; සියල්ල ම
විමැසීම ; සියුම් ලෙස බැලීම.

පරිවරණ [වි.] දාරය වටා පිහිටි ;
පර්යන්ත.

පරිවරණක (පාරිභා.) [වි.]
වළක්වන ; අවුරන.

පරිවරණය [නා.] (පාරිභා.) අ.
සන්නයනයෙන් තාපය හෝ
විදුලිය හෝ ගමන් කිරීම
වැළකීම.- ආ. වළක්වාලීම
සඳහා හෝ ආරක්ෂාව සඳහා
හෝ දමන ආවරණය.- ඇ.
පිටතින් ඇති වැස්ම ; සෙසල
එකිනෙකින් වෙන් කරන
ආවරණය.

පරිවර්තක [වි.] අ. පෙරළන ;
හරවන. - ආ. එක් බසකින් ලියූ
හෝ කියූ දෙයක් තවත් බසකට
හරවන.

පරිවර්තකයා [නා.] එක් බසකින්
ලියූ නොහොත් කියූ දෙයක්
වෙනත් බසකට හරවන්නා.

පරිවර්තනය [නා.] අ. කරකැවීම ;
පෙරළීම ; කැරකීම ; හුමණය.-
ආ. විපර්යාසය ; වෙනස්වීම. -
ඇ. (භාණ්ඩ ආදී) හුවමාරුව ;
මාරු කිරීම. - ඇ. එක් බසකින්
ලියූ නොහොත් කියූ දෙයක්
තවත් බසකට හැරවීම.- ඉ. එසේ
හරවන ලද්දේ.

පරිවර්තී ගෝලය (පාරිභා.) [නා.]
මුහුදු මට්ටමේ සිට උස වැඩි
වත් ම, උෂ්ණත්වය අඩුවන
ලක්ෂණය පවතින වායුගෝලයේ
පහළ ම කොටස.

පරිවහණ, පරිවහන [වි.] ඔබ මොබ
ගෙන යන ; පටවාගෙන යන ;

හැරගෙන යන ; ප්‍රවාහනය කරන.

පරිවහණය, පරිවහනය [නා.] බඩු හෝ මගීන් හෝ ඔබමොබ ගෙන යාම ; ප්‍රවාහනය.

පරිවාදය [නා.] අවලාදය ; දෝෂාරෝපණය ; තදින් දොස් තැබීම.

පරිවාර [වි.] අ. ඇසුරු කරන ; සම්පයෙහි හැසිරෙන ; පිරිවර වූ ; වටා උදවුවට සිටින. - ආ. භාත්පස පිහිටි ; වටේට ඇති. - [නා.ප්‍ර.] රැකවරණයට සිටින හෝ මෙහෙවර කරන පිරිස ; පිරිවර ; ඇසුරු කරන උදවුවට සිටින පිරිස.

පරිවාරක [වි.] උදව් වන පිරිස් ඇති ; මෙහෙකාර ; පිරිවරා ගන්න.

පරිවාරකය (පාරිභා.) [නා.] විදුලිය හෝ තාපය හෝ ශබ්දය හෝ සන්නායනය නොකරන ද්‍රව්‍යයක්.

පරිවාසය [නා.] අ. බාලාපරාධකරුවකු පරිවාස නිලධාරියකුගේ පරීක්ෂාව යටතේ යහපත් හැසිරීමෙන් යුතු ව කල්ගත කිරීමෙන් පසු මුදා හැරීමේ පිළිවෙත. - ආ. යම් නිලධාරියකුගේ සේවය ස්ථිර කිරීමට ප්‍රථම, ඔහුගේ හැසිරීම සහ කාර්යක්ෂමතාව පරීක්ෂා කිරීම.

පරිවාසික [වි.] සුවඳ කැවූ ; සුගන්ධවත් කළ ; සුවඳ මුසු වූ.

පරිවාහය (පාරිභා.) [නා.] වලනය ; සංසරණය ; පැතිරීම.

පරිවාහ [වි.] අ. පිරිවරන ලද ; වට කර ගත්. - ආ. (පාරිභා.) වෙළෙන ලද ; ඇඹරු.

පරිවාක්තය (පාරිභා.) [නා.] වට වූ දෙය ; වට කරන ලද්ද ; වටේ අඳින ලද වෘත්තය.

පරිවාක්තිය [නා.] අ. පරිවර්තනය ; පෙරැළීම ; මාරුවීම ; වෙනස්වීම. - ආ. (පාරිභා.) ශරීරයෙහි නිරන්තරයෙන් සිදුවන රසයානික හා භෞතික විපර්යාස සමුදාය. - ඇ. කාලාලංකාරයක්.

පරිවේණ [නා.ප්‍ර.] අ. විහාරානුබද්ධ ව පැවති භාත්පසින් සීමා වූ භික්ෂු ආශ්‍රමය ; සංඝාරාමය. - ආ. ඒ ඇසුරෙන් පැන නැඟි පුරාණ ලංකාවේ පැවති අධ්‍යාපනික ආයතන විශේෂය ; පිරිවෙණ. - ඇ. පරිවේණාධිපති ; පිරිවෙනක අධිපති.

පරිවේෂය [නා.] ආහාර පානාදිය බෙදීමෙන් සාත්තු සප්පායම් කිරීම.

පරිවේෂ්ටනය [නා.] වැලඳ ගැනීම ; වටකර ගැනීම ; පරිසරය.

පරිව්‍යාජකයා, පරිව්‍යාජකයා බ.

පරිශිෂ්ටය [නා.] අ. උභයපුරුණය ;
ග්‍රන්ථවල අඩුපාඩු සම්පූර්ණ
කිරීම සඳහා එක් කළ කොටස ;
උපග්‍රන්ථය. - ආ. ඉතිරිය ; ශේෂ
වූ කොටස.

පරිශීලනය [නා.] ඇසුරු කිරීම ;
භාවිතය ; හැදෑරීම ; ඉගෙන
ගැනීම.

පරිශුද්ධ [වි.] අතිශයින් පිරිසුදු ;
පවිත්‍ර ; අකලංක.

පරිශෝධනය [නා.] පිරිසුදු කිරීම ;
ශුද්ධිය ; ප්‍රතිශෝධනය.

පරිශෝෂය [නා.] ජලය සිඳි යෑම ;
දියර පිට වීම ; වියළීම.

පරිශ්‍රමය [නා.] අ. මහත්සිය ;
කෙඩෙත්තුව ; වෙහෙස. - ආ.
උත්සාහය ; වෑයම ; ශ්‍රමය.

පරිෂ්‍යය [නා.] එක්රැස් වූ සමූහය ;
පිරිස ; මණ්ඩලය ;
සන්නිපාතය.

පරිෂ්කාර [නා.ප්‍ර.බහු.] (පැවිද්දන්ට
දිය යුතු පාත්‍ර වීර, ඇඳ, පුටු
ගිලන්පස ආදී) පිරිකර ;
පරිහරණයට අවශ්‍ය දේ.

පරිසමාප්ත [වි.] මුළුමනින්
නිමාවට පත් ; නිමවා අවසන්
වූ ; සම්පූර්ණ වූ.

පරිසමාප්තිය [නා.] නිමවා අවසන්
වීම ; සම්පූර්ණ කිරීම ; නිමාව.

පරිසරය (පාරිභා.) [නා.] අ.
පැවැත්මට, වර්ධනයට හා බාහිර
ක්‍රියාකාරීත්වයට බලපාන්නා වූ
ආභ්‍යන්තරික හා බාහිර
සාධකවල සමස්තය. - ආ.
වටාපිටාව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය ;
පරිවේෂ්ටනය.

පරිසර විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
පරිසරය පදනම් කොට සත්ත්ව
හා ශාක ජීවය හැදෑරීම.

පරිසර්පණය (පාරිභා.) [නා.]
වැඩෙන කඳක තුඩෙහි සිදුවන
සර්පිලාකාර භ්‍රමණය.

පරිස්සම, පරෙස්සම [නා.]
ආරක්ෂාව ; සුරක්ෂිත බව.

පරිහරණය [නා.] අ. ආරක්ෂාව ;
පරිස්සම ; රැකබලා ගැනීම. -
ආ. පාවිච්චිය ; භාවිතය ;
පරිභෝගය. - ඇ. පුරුදු කිරීම ;
පුහුණුව.

පරිභාණිය, පරිභානිය [නා.]
දියුණුවෙන් අඩු වීම ; හීන වීම ;
පිරිහීම.

පරිභාසය [නා.] කවටකම ;
විහිළුව.

පරිභාද (පාරිභා.) [වි.]
හාත්පර්යාවරණය පිළිබඳ ;
පරිකන්තුවට අයත් ;
හාත්කෝෂිය ; හාදය හා
සම්බන්ධ.

පරිභාදය (පාරිභා.) [නා.]
හාත්පර්යාවරණය ; පරිකන්තුව ;
හාදපටලය.

පරීක්ෂණ [වි.] (බුද්ධිය, දැනීම ආදිය) මැනීම හා සම්බන්ධ ; විමසීම පිළිබඳ ; අත්හදා බැලීම් පිළිබඳ.

පරීක්ෂණ නළය (පාරිභා.) [නා.] රසායනික පර්යේෂණ සඳහා භාවිත කරන විදුරු නළය.

පරීක්ෂණය [නා.] අ. බුද්ධිය, දැනීම ආදිය විභාග කිරීම ; අධ්‍යාපන තත්ත්වය මැනීම.- ආ. සෝදිසිය ; විභාගය ; පරීක්ෂා කිරීම. - ඇ. විද්‍යාත්මක වශයෙන් කෙරෙන පර්යේෂණය ; අත්හදා බැලීම.

පරීක්ෂණාගාරය [නා.] විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ පවත්වන ශාලාව හෝ ගෙය.

පරීක්ෂය [පරි+රීක්ෂය] (පාරිභා.) [නා.] සබ්මැරින් අගල් ආදී ස්ථානය තුළ දී, තමාට වඩා ඉහළින් පිහිටි ප්‍රදේශයක් දැක ගැන්මට පහසුව සලසන දෘශ්‍ය උපකරණයක් ; පරිදර්ශකය ; පෙරිස්කෝපය.

පරීක්ෂාව [නා.] අ. සෝදිසිය ; විමසුම ; පිරික්සීම ; සොයා බැලීම. - ආ. (පාරිභා.) ද්‍රව්‍යයක් හැඳින ගැනීම, ද්‍රව්‍යයක තිබෙන දේ දැනගැනීම හෝ භෞතික ගුණ තීරණය කිරීම සඳහා හෝ කරන අත්හදා බැලීම.

පරුෂ, පරුස [වි.] රළු ; රෝද ; කර්කශ.

පරුෂ වචන [නා.ප්‍ර.] සිත් රිදවන බස් ; රළු වදන්.

පරුපසාකය [නා.] අනුන් නැසීම ; පරපණ නැසීම.

පරුපවාදය, පරෝපවාදය [නා.] අන්‍යයන් විසින් කරනු ලබන දෝෂාරෝපණය.

පරෙවි පැහැ [නා.ප්‍ර.] අළු පාට.

පරොස් [නා.ප්‍ර.] කෝපාධික වචන ; නපුරු බස් ; බැණුම්.

පරෝක්ෂ [වි.] ඉන්ද්‍රිය ගෝචරයෙහි නැති ; සම්පයෙහි නොපවතින.

පරෝපකාරය [නා.] අනුන්ට කරන උපකාරය ; අන්‍යයන් උදෙසා කරන උදවුව.

පරෝපදේශය [නා.] අනුන් දෙන උපදේශය.

පර්ව [නා.ප්‍ර.] ඉඩම්වල ප්‍රමාණය දැක්වීමේ මිනුම් ඒකකයක් ; අක්කරයකින් 1/160ක ප්‍රමාණය ; පර්වස්.

පර්ජනා [නා.] අ. වලාකුළු ; වැසි වලාකුළු. - ආ. වර්ෂාව. - ඇ. වේදයෙහි සඳහන් පරිදි, වර්ෂාව පිළිබඳ දෙවියා.

පරිච්ඡේදය, පරිච්ඡේදය [නා.] මුස්ලිම්
කාන්තාවන්ගේ හිස්වැස්ම.

පරිච්ඡේදය [නා.ප්‍ර.] අ. කොළය ; පත්‍රය.-
ආ. ඖෂධ ශාක විශේෂයක් ;
බුලත් ; එරබුල හෝ කොල්ලන්
කොළ.

පරිච්ඡේදය (පාරිභා.) [නා.] අ. එක
ම නිෂ්පාදනයක දී දෙකෙළවරින්
අවසාන වන නිෂ්පාදන වක්‍රයක
පරිමිත ප්‍රවෘත්ති. - ආ. (පොල්
අත්තෙහි පොල් කොළ මෙනි.)
ලොකු කොළයකට අයත් කුඩා
කොළය.

පරිච්ඡේදය, පරිච්ඡේදය [නා.] අ.
පලග ; හිඳිනා ආසනය ; පුව.-
ආ. අරමිණිය ගොතා හිඳිම ;
උරුබද්ධාසනය.

පරිච්ඡේදය [වි.] රටකින් රටකට යන ;
දේශාටනයෙහි යෙදෙන ;
සංචාරය කරන. - [නා.ප්‍ර.] දේශ
සංචාරකයා.

පරිච්ඡේදය [වි.] අ. කෙළවර පිහිටි ;
සීමාවේ වූ. - ආ. (පාරිභා.)
විශ්ලේෂණ කොට දැක්විය
නොහැකි ; සරල නොවන. -
ඇ. (පාරිභා.) ශරීරයේ
මධ්‍යයෙන් බැහැර වූ ; සිරුර
හාත්පස පිහිටි. - ඇ. (පාරිභා.)
උත්තේජනයට හෙවත්
චිත්තයට පත් කළ හැකි
සීමාව හා සම්බන්ධ.

පරිච්ඡේදය මට්ටම (පාරිභා.) [නා.]
දිය පහරක පතුළ ගෙවී යා හැකි
පහත් මට්ටම.

පරිච්ඡේදය [නා.] අ. කෙළවර ;
අවසානය. - ආ. විශාල
ගමනාගමන මධ්‍යස්ථානයක
ගමන් කෙළවර කරන්නා වූ සහ
ආරම්භ කරන්නා වූ ද වාහන
නැවැත්වීමට ද මගීන් වෙත
පහසුකම් සලසා ගැනීමට ද
පරිසරය සලසන ස්ථානය ;
ගොඩනැගිල්ල.

පරිච්ඡේදය [නා.] හිඳගැනීම සඳහා
අසුපිට අතුරන ආසනය ;
සැදලය.

පරිච්ඡේදය [වි.] ඇතුළත් ;
අන්තර්ගත.

පරිච්ඡේදය [වි.] අ. ප්‍රමාණවත් ;
සෑහෙන. - ආ. සම්පූර්ණ. - ඇ.
සමර්ථ.

පරිච්ඡේදය ධර්මය [නා.] ත්‍රිපිටක
බුද්ධ චරිතය ; තෙවලා බුදු
දහම ; පරිච්ඡේදය.

පරිච්ඡේදය [නා.] අ. ආකාරය ;
පිළිවෙළ ; ක්‍රමය. - ආ. සමාන
අර්ථ ඇති වචනය.

පරිච්ඡේදය [නා.ප්‍ර.] අ. වෙනත්
ආකාරයකින් කීම. - ආ.
කාව්‍යාලංකාරයක්.

පරිච්ඡේදය [නා.] අ. වස්තුවක්
ඇසට පෙනෙන ආකාරය

එලෙසින් ම විත්‍රයක දැක්වීම. - ආ. එසේ දක්වන විත්‍ර, මූර්ති ආදී ශිල්ප ක්‍රමය.	පර්වතකරණය (පාරිභා.) [නා.] පර්වත සෑදීම ; කඳු සෑදීම ; පර්වතෝත්පත්තිය.
පර්යාලෝචනය [නා.] පරීක්ෂා කිරීම ; සියුම් ලෙස විමසීම.	පර්වත කුටය [නා.] පර්වතයක මුදුන ; ශිබිරය ; ගිරිකුළ.
පර්යුපාසනය [නා.] සේවනය ; සමීප ආශ්‍රය.	පර්වත ද්‍රෝණිය [නා.] පර්වත අතර පිහිටි පහත් බිම් ප්‍රදේශය.
පර්යුෂිත [වි.] පරණ ; පිළිණ ; දිගු කලක් පරණ කළ.	පර්වත පාදය [නා.] පර්වතයක පාමුල ; කඳු පාමුල.
පර්යේෂකයා [නා.] (යම් විෂයයක් පිළිබඳ) තොරතුරු ඉතා තාර්කික ව, සාධාරණ ව සපයන තැනැත්තා ; දැනුම් දියුණු කිරීම උදෙසා ක්‍රමානුකූල ව සෝදිසි කරන්නා.	පර්වත ප්‍රාන්තය [නා.] පර්වතයක තද බෑවුම ; කඳු බෑවුම.
පර්යේෂණය [නා.] අ. උසස් සෙවීම ; දැනුම දියුණු කිරීම සඳහා කරන ක්‍රමානුකූල සෙවීම. - ආ. (පාරිභා.) අත්හදා බැලීම ; පරීක්ෂණය.	පර්වත භූමිකාව [නා.] පර්වත අතර පිහිටි සම භූමිය ; උස් සම බිම ; සානුව.
පර්යේෂණාගාරය [පර්යේෂණ + ආගාරය] [නා.] පර්යේෂණ කටයුතු කරන කාමරය ; පරීක්ෂණාගාරය.	පර්වතය [නා.] අවට ප්‍රදේශයට වඩා ඉහළට, බොහෝ අවස්ථාවල කුටයක් කරා, නැඟී සිටින සුවිශාල ශෛල ස්කන්ධය ; උස් ව සිටි ඒකඝන ශෛලය ; කන්ද ; කඳු කුළ.
පර්යේෂණාත්මක විද්‍යාව [නා.] අත්හදා බැලීම් හා සම්බන්ධ විද්‍යාව ; ප්‍රයෝගික විද්‍යාව.	පර්වත විද්‍යාව [නා.] පර්වත පිළිබඳ ව ඉගැන්වෙන විද්‍යාව.
පර්යේෂණායතනය [පර්යේෂණ + ආයතනය] (පාරිභා.) [නා.] පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා වෙන් වූ විශාල පරිමාණයේ ස්ථානය.	පර්වය [නා.] අ. ගැට හෝ සන්ධි දෙකක් අතර කොටස ; ඇඟිලි ; නහර, ස්නායු ආදී ශාරීරික අවයවයවල ගැට දෙකක් අතර කොටස. - ආ. ශාකයක පුරුක් දෙකක් අතර සන්ධිය ; ගැටය.- ඇ. පොතක කොටස ; කාණ්ඩය ; ග්‍රන්ථ කාණ්ඩය.

පර්ශුකාව, පාර්ශුකාව (පාරිභා.)
[නා.] ඉල ඇටය ; පර්ශුව.

පර්ෂදය [නා.] සමූහය ; පිරිස ;
ඒකරාශි වූ සමූහය.

පල [නා.ප්‍ර.] අ. බෙහෙත් මැනීමේ
මිම්මක් ; මාත්‍රා දෙක ; බිත්දු
සොළොස. - ආ. බර මැනීමේ
මිම්මක් ; පලම. - ඇ. පැරණි
රන් කාසියක්. - ඇ. විපාකය ;
ප්‍රතිඵලය ; ලාභය ; ප්‍රයෝජනය.-
ඉ. ගෙඩිය ; ඵලය. - ඊ. වහල.-
උ. මඩ සහිත බුරුල් පස් ඇති
බිම ; ඵරෙන බිම. - උ. පලපත ;
හබල ; සුක්කානම.

පලංගම [නා.] රේඛා, රටා ඇතුළු
විවිධ සිත්තම්වලින් යුතු ලොකු
අර්ධ කවාකාර පිඟන්
විශේෂයක් ; පලංගාන.

පලංචිය [නා.] ගොඩනැගිලි
ආදියෙහි උඩ වැඩ කිරීම් සඳහා
සාදන තාවකාලික මැස්ස ;
ගවහරුව ; අට්ටාලය.

පලක් බඳිනවා [ක්‍රි.] දෙපා නමා
බැඳ හිඳගන්නවා ; අරමිණියා
ගොතා හිඳ ගන්නවා.

පලග [නා.] අ. පර්යඤ්ඤා ; පුටුව ;
ආසනය ; අසුන. - ආ.
අරමිණිය ; උතුරුබද්ධාසනය. -
ඇ. හටයා ; හේවායා ;
සෙබළා.- ඇ. කුරුල්ලා ;
පක්ෂියා ; ලිහිණියා.

පලදාව [නා.] වගාවකින් ලැබෙන
අස්වැන්න.

පල දෙනවා [ක්‍රි.] විපාක දෙනවා ;
පටිසන් දෙනවා ; දඬුවම්
ලැබෙනවා.

පලදනවා, පලදිනවා [ක්‍රි.] ඇඳුම්
ආයින්තම් අබරණ ආදියෙන්
සැරසෙනවා.

පලපුරුද්ද, පළපුරුද්ද [නා.] යම්
කාර්යයක් කලක් තිස්සේ
කිරීමෙන් ඇති වන හැකියාව ;
අත්දැකීම ; පුහුණුව.

පලම [ක්‍රි.] බර මැනීම සඳහා
භාවිත මිම්මක් ; කලං 12ක බර
ප්‍රමාණය ; මදට ඇට 240ක
ප්‍රමාණය.

පලම් දණ්ඩ, පලම් දඩුව [නා.]
තරාදිය ; තුලාව.

පලරම් [නා.ප්‍ර.] පලතුරු උයන ;
පලතුරු වත්ත ; ඵලාරාමය.

පලරුක [නා.] අනුභවයට සුදුසු
ගෙඩි හටගන්නා වෘක්ෂය ;
කෑමට ගන්නා ඵලවලින් යුත්
ගස.

පලවැල [නා.ප්‍ර.] කෑමට ගත
හැක්කා වූ ද මදයෙන් හා
ඇටින් යුක්ත වූ ද ශාක
අවයවය.

පලස [නා.] බිම ඵළීම, පෙරවීම
ආදිය සඳහා බැටලු ලොම්

ආදියෙන් සනකමට වියන ලද රෙද්ද ; කම්බලය.	දී එහි ප්‍රමාණය දැක්වීමට ගැනෙන ලී පතුර හෝ කුර.
පලස් හුවට [නා.] ලොම් නූල් ගුළිය ; ලෝමයෙන් ඇඹරූ නූල්වැටිය.	පලැංකිටන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සාගර, විල්, නදී ආදියෙහි පාවී යන ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණී විශේෂයක් ; ප්ලවාංග ; පැලැංකිටන්.
පලහනවා [ක්‍රි.] ගින්නෙන් දවනවා ; පුළුස්සනවා ; පුවවනවා.	පලිගන්නවා [ක්‍රි.] කෙනෙකු කළ වරදට පෙරළා එකට එක කරනවා.
පලහිලවුට [නා.] කාරණය ; කාර්යය ; සිද්ධිය.	පලිගහනවා, පළිගසනවා [ක්‍රි.] අ. තමන්ට වරදක් කළවුන්ට නපුරක් සිදුවීම සඳහා දෙවියන් යදිනවා ; ශාප කරනවා ; හවනවා ; අවලාද කරනවා. - ආ. තමන්ට දුන් දෙයක් මදි බව කියමින් තව තවත් ඉල්ලා සිටිනවා ; ඉල්ලමින් ඇවිටිලි කරනවා.
පලා [නා.ප්‍ර.බහු.] අ. වෘක්ෂලතාවල කොළ ; දලු ; පල්ලව ; පර්ණ.- ආ. පලාවල පැහැය හෙවත් කොළ පැහැය ; හරිත වර්ණය.	පලිවිවිය (කථා.) [නා.] අ. සැහැල්ලු කොට කථා කිරීම ; හෙළා දැකීම. - ආ. පලිගැනීම ; ශාප කිරීම.
පලාපල [නා.බහු.] අ. ලොකු කුඩා ගෙඩි ; පලතුරු ; පලවැල. - ආ. (ජ්‍යෝති.) ග්‍රහ පිහිටීම් හා ගමන් ආදිය අනුව හට ගැනෙන සේ පිළිගැනෙන සුබ අසුබ දෙක ; ඵලාඵල.	පලිත [නා.ප්‍ර.] පැසුණු හිසකෙස් ; නරකෙස්.
පලාපෙති [නා.ප්‍ර.] කොළ ආදර්ශ සේ ගෙන සකසා ගැනුණු ශෛලිගත සිංහල, විතු මෝස්තරයක්.	පලිප්පු දෑම (කථා.) [නා.ප්‍ර.] (රන් රිදී බඩු) ඔප දැමීම ; පැහැ ගැන්වීම.
පලාල පිඩක, පලාල පිඩික [නා.ප්‍ර.] සම තුවාල නොවන පරිදි ශරීරයෙහි ඇට, මස් තලා පොඩි කොට සිදුරු බිස්සක් මෙන් කිරීමේ වධය.	පලිබෝධය [නා.] අ. හිරිහැරය ; බාධකය ; කරදරය. - ආ. වගාවලට හානි කරන වල් පැළෑටිය හෝ කෘමියා.
පලාව [නා.] අ. කොළ වැංජනය ; කොළ. - ආ. දූල් ඇස් ගෙතීමේ	

පලිය, පළිය [නා.] අ. කළ වරදට පෙරළා කරන වරද පිරිමසා ගැනෙන ඵ්ඳිරිවාදුකම. - ආ. යම් තැනැත්තකුට නපුරක් කරන ලෙස දෙවියන් වෙත කරන යැදීම ; ශාපය ; අවලාදය. - ඇ. පාඩුවක් උදෙසා ගෙවන වන්දිය.

පලිරෝධය, පළිරෝධය [නා.] පළිරෝධය ; බාධකය ; දෝෂය ; අපවාදය ; ආඩපාලිය.

පලිස [නා.] සටනක දී පහර වැලැක්වීම පිණිස අතෙන් මෙහෙයවන ආයුධයක් ; පලිහ.

පලු, පළු [නා.ප්‍ර.] අ. දලු. - ආ. ශරීරයේ කැසීමෙන් හම මත නගින කුඩා පලු. - ඇ. කරල්. - ඇ. බාගයක් වූ කොටස් ; බෑ. - ඉ. වියළි කලාපික වෘක්ෂයක්.

පලු ඇණය, පළු ඇණය [නා.] අ. ලී පලු හෝ ලෝහ බණ්ඩ දෙකක් එකට මුට්ටු කරන ඇණය. - ආ. නඟුලේ වක් අත්තට පතකඩය මුට්ටු කිරීමට ගසන කුඤ්ඤය.

පලුකන්, පලුකැන් (කථා.) [නා.ප්‍ර.] පීදෙන බුලත් වැලේ කුඩා රිකිල්ල ; බුලත් දලුව.

පලුද්ද [නා.] අ. ඉරිතැළීම, පිපිරීම, විකෘතිවීම් ආදී වශයෙන් කිසියම් භාණ්ඩයකට / වස්තුවකට සිදු වී ඇති දෝෂය.-

ආ. කැළල ; කුචාල බඳු ලකුණ.- ඇ. (පාරිභා.) ගැට විවර ආදිය නිසා අළුවල ඇති වන දෝෂයක්.

පලුපත [නා.] අ. රුවල් නැවක් හෝ ඔරුවක් හරවන පැතලි ලී පලුව ; හබල. - ආ. ළපටි දලුව ; ළා කොළය.

පලු මුද්ද, පළු මුද්ද [නා.] යතුරු ආදිය ගොනු කොට තැබීමට උපයෝගී කොට ගන්නා මුදු වෙසෙසක්.

පලු ලැල්ල [නා.] ඔරුවක අවර හෙවත් පසු කොනෙහි පසෙක සවි කොට පවතින පලුපත.

පලෝහනය [නා.] ආශා කිරීම හෝ කරවීම ; ලෝහ කිරීම හෝ කරවීම ; පෙලඹීම හෝ පෙලඹවීම.

පල් [නා.ප්‍ර.] අ. මඩ ; කලල් ; පඩික. - ආ. ළා කොළ ; දළු ; පල්ලව. - ඇ. පැරණි බර කිරීමේ මිනුමක් ; පලම. - [වි.] අ. ගලා යෑමකින් නොහොත් අලුතින් එකතු වීමකින් තොර ව එක තැන කලක් රැඳී පවතින. - ආ. පාලනය කරන ; රකින ; ආරක්ෂා කරන. - ඇ. නින්දා කටයුතු ; පහත්.

පල් කඩ [නා.ප්‍ර.] මඩ බිම ; වගුරු බිම ; එරෙන මඩ ඇති කුඹුර.

පල් කණා [නා.] අ. ඇස් කොහෙත් ම නොපෙනෙන පුද්ගලයා. - ආ. කිසිවක අගයක් නොතේරෙන්නා ; මහා මෝඩයා.

පල් කරනවා [ක්‍රි.] දියෙහි හෝ මඩෙහි දමා තැම්බෙන්නට හරිනවා ; පැහෙන්නට අරිනවා.

පල්පය [නා.] කඩදාසි ආදිය දියේ ලා පල් කිරීමෙන් තනාගනු ලබන තලපය.

පල්මානික්කම් [නා.ප්‍ර.] තඹ අඩංගු රසායනික සංයෝගයක් ; කොපර් සල්ෆේට් ස්ඵටික ; පච්ච සීනක්කාරම්.

පල්ල [නා.] අ. යට කොටස ; පතුල ; අඩිය ; පහළ පෙදෙස ; යටි පතුල. - ආ. කොළය ; පත්‍රය ; පල්ලවය. - ඇ. පලු ලැල්ල.

පල්ලම [නා.] අ. බැවුම ; බැස්ම ; හෙල ; ප්‍රපාතය. - ආ. (රුඪී) වාසිය ; ලාභය. - ඇ. (රුඪී) දුෂ්කර අවස්ථාව ; ගැටළුවර තත්ත්වය ; අසීරු අවස්ථාව.

පල්ලම් පොල්ල [නා.] කරත්තයේ වේගය අඩු කිරීම සඳහා ඇඳ තද කිරීමට රෝද පසුපස එල්ලන ලීය.

පල්ලම් බහිනවා [ක්‍රි.] අ. පල්ලමක පහතට ගමන් කරනවා ;

බැවුමක පතුල දෙසට ගමන් කරනවා. - ආ. පහත වැටෙනවා ; පිරිහීමට භාජන වෙනවා ; අඩු වෙනවා.

පල්ලවය [නා.] අ. ලා දල්ල ; අලුතෙන් හටගත් කොළය ; ලා පත්‍රය. - ආ. (පාරිභා.) ජෙලි මත්ස්‍යයාගේ ශරීර අද්දර දාර හෝ (කළුකුමා වැනි) ඇතැම් පක්ෂීන්ගේ හිස හෝ උගුරට සම්බන්ධ ව තැල්ලක් සේ නෙරා ඇති කොටස.

පල්ලැක්කිය [නා.] මිනිසුන් විසින් කරෙන්න ඔසොවා ගෙන යනු ලබන පැරණි යානා විශේෂයක් ; දෝලාව ; දෝලිය ; හිදොලුව ; කුණම.

පල්ලිකුඩම [නා.] (ක්‍රිස්තියානි) අකුරු උගන්නා තැන ; පාසල ; පාඨශාලාව.

පල්ලිය [නා.] ක්‍රිස්තු සහ මුස්ලිම් ආගම් අදහන ස්ථානය ; දෙව් මැදුර ; දේවස්ථානය ; ක්‍රිස්තියානි හෝ මුස්ලිම් දේවස්ථානය.

පල්ලියම [නා.] (ක්‍රිස්තියානි) අගරදගුරු තනතුරට විශේෂයෙන් හිමි උතුරු සඵව.

පල්ලුව [නා.] සාරි, සෝමන වැනි ඇඳුම්වල අවශේෂ කොටසට වෙනස් වූ පාටින් යුක්ත ව ද

මෝස්තර සහිත ව ද පවතින පටු කොටස ; බෝඩරය.	පවන් මග [නා.] පවන් හමන මාර්ගය හෙවත් අහස ; ගුවන ; අහස් මග.
පල්හොරා [නා.] දිගු කලක සිට හොරකමෙහි යෙදෙන හොරා ; මංපහරන හොරා.	පවර [වි.] අ. උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ. - ආ. ප්‍රසිද්ධ ; ප්‍රකට ; ප්‍රචලිත.
පව [නා.] ආගමික හා සදාචාර ධර්මානුකූල නොවන වැරදි ක්‍රියාව ; අකුශල ක්‍රියාව ; දුශ්චරිතය ; පාපය.	පවරනවා [ක්‍රි.] අ. ආරාධනා කරනවා ; නිමන්ත්‍රණය කරනවා. - ආ. යම්කිසි කටයුත්තක් භාර කරනවා ; අයිතිය හෝ වගකීම භාර දෙනවා. - ඇ. (බෞද්ධ භික්ෂූන්) වස් කාලය අවසන් කරනවා ; පවාරණය කරනවා.
පවංකාව, පවන්කාව [නා.] අතින් හෝ විදුලිය බලයෙන් හෝ ක්‍රියා කරවන අවන් පත.	ප වර්ගය [නා.] හෝඩියේ ප අක්ෂරය මුල් කොට ඇති ව්‍යාඤ්ජනාක්ෂර පහ ; ප, ඵ, බ, හ, ම යන ඕෂ්ඨජාක්ෂර.
පවතිනවා [ක්‍රි.] තිබෙනවා ; විද්‍යමාන වෙනවා ; ඇතිවනවා ; ජීවත්වනවා.	පවලන්, පවලම් [නා.ප්‍ර.] පබළු ඇටවලින් කරන ලද ගෙල මාලය ; ඇටවැල.
පවත් [නා.ප්‍ර.] අ. පුවත ; ආරංචිය ; තොරතුරු ; ප්‍රවෘත්තිය. - ආ. වෘත්තාන්තය ; සිදුවීම ; සිද්ධිය.	පවස [නා.] බීමට ඇති අශාව ; පිපාසය ; තිබහ.
පවන [නා.] අ. සුළඟ ; වාතය ; මාරුතය. - ආ. වනය ; උයන ; උපවනය.	පවසනවා [ක්‍රි.] කියනවා ; ප්‍රකාශ කරනවා ; දෙසනවා.
පවන් ගහනවා [ක්‍රි.] (විජිනිපත ආදී උපකරණයකින්) සුළං වැදෙන්නට සලස්වනවා ; එවැන්නකින් මද සුළං පහරක් යොමු කරනවා.	පවස් [නා.ප්‍ර.] අ. කැමැත්ත ; අභිලාසය. - ආ. ප්‍රමාදය ; පමාව.
පවන්දිය [නා.] වැපිරීමට පළමු වී අංකුරවලට අවසන් වරට ඉසින ජලය.	පවාරණය [නා.] අ. සතුටු කිරීම. - ආ. වැළකීම. - ඇ. ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ; අත්හැරීම. - ඇ. බෞද්ධ භික්ෂූන් වස් කාලය අවසන් කිරීම ; අටසිල් හෝ දසසිල් හෝ රැකි ගිහියන් එයින් මිදීම.
පවන් පත [නා.] විජිනිපත ; වටාපත ; අවාන.	

පවාහ මාර්ගය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත්ධාරා ගෙන යා හැකි
පථය ; විදුලිය ගමන් කරවිය
හැකි මග.

පවාළ [නා.ප්‍ර.] පබළු.

පවැත්තා [නා.] පව් ඇත්තා ;
පවිකාරයා ; පාපී පුද්ගලයා.

පව්වා [නා.] පවිකාරයා ; පාපී
පුද්ගලයා ; පාපියා.

පව්වු [වි.] බොහෝ සෙයින්
පවිකාර වූ ; අතිශය පාපී ;
බොහෝ සේ පාපිෂ්ඨ වූ.

පව්තු [වි.] පිරිසිදු ; පිවිතුරු ;
පාරිශුද්ධ.

පව්තු ප්‍රවේශනය [නා.] (ක්‍රිස්තියානි.)
පල්ලියේ ආගමික වාරිතු විධි
පැවැත්වීම ; විශේෂයෙන් දරු
ප්‍රසූතියෙන් පසු පවත්වන
වාරිතු විධියක්.

පවුන්ඩලය (පාරිභා.) [නා.] අඩි
රාත්තල්, තත්පර ක්‍රමයට බලය
මැනීමේ නිරපේක්ෂ ඒකකය.

පවුන්ඩ්ස් ගාස්තුව [නා.]
ඉබාගාතේ යන හරකුන් හෝ
අල්ලා ගත් හොර බඩු හෝ
කොටු කර තබා අය කරන
ගාස්තුව ; කොටු ගාස්තුව.

පවුම [නා.] අ. ඉංග්‍රීසි මුදල් වහරේ
භාවිත වන සම්මත ඒකකය. -
ආ. කැරට් 22 ක සංයුතියෙන්

යුත් රත්රන්වලින් යුත් කාසිය.-
ඇ. ශ්‍රී ලංකාවේ කලක් භාවිත
වූ ණු රුපියල් දහයේ
වටිනාකමින් යුත් කාසියක්.

පවුර [නා.] අ. පුරාණයෙහි නගර
ආරක්ෂාවට ඒ වටා බැඳී
තාප්පය. - ආ. ප්‍රාකාරය ; කොටු
බැම්ම.

පවුරුණු [නා.ප්‍ර.] බෞද්ධ
භික්ෂූන්ගේ වස් පචාරණය.

පවුරු වළල්ල [නා.] වළල්ලක්
මෙන් වූ ප්‍රාකාරය ; වළලු
හැඩයට පිහිටා ඇති පවුර.

පවුල [නා.] අ. සොහොනක්, කසල
ගොඩක් වැනි තැනකින් අවුලා
ගත් වස්තුවලින් මසන ලද
සිවුර ; පාංශුකුල වීරය. - ආ.
මව, පියා සහ දරු පිරිස
ඇතුළත් සමාජ ඒකකය ;
කුටුම්භය.- ඇ. පෙළපත ; කුල
පරම්පරාව ; වංශය. - ඇ.
භාර්යාව ; අඹුව ; බිරින්දෑ.- ඉ.
ප්‍රභේද වශයෙන් වෙනස් වුවත්,
මූලික වශයෙන් එක ම
කොට්ඨාසයකට අයත් වන
සත්ත්ව ශාක හෝ භාෂා ගණය.

පවිකාරයා [නා.] පව් කරන්නා ;
පාප ක්‍රියාවල යෙදෙන
පුද්ගලයා ; අකුසල් කරන්නා.

පශු [වි.] හිලෑ සතුන් පිළිබඳ ;
ගෘහාශ්‍රයෙහි වසන සතුන් හා

සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අ. ගව, එළ, බැටළු ආදී හීලෑ සත්තු. - ආ. තිරිසන් සත්තු.

පශු කර්මාන්තය [නා.] එළ, බැටළු, ගව ආදී සතුන් ආර්ථික අරමුණු සඳහා විශාල වශයෙන් ඇති කිරීමේ කාර්යාවලිය.

පශු ඝාතය [නා.] සිවුපා සතුන් මැරීම ; සත්ව ඝාතනය.

පශුපති [නා.ප්‍ර.] ගවයා ; ඊශ්වර දෙවියා ; මහේශ්වර ; ශිව වාහනය කරගත් දෙවියා.

පශු විද්‍යාව [නා.] සිවුපා සත්ත්වයන් පිළිබඳ උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

පශු වෛද්‍යයා [නා.] සතුන්ගේ රෝගවලට ප්‍රතිකාර කරන වෛද්‍යවරයා ; පශු චිකිත්සක.

පශ්ව කුටීරය (පාරිභා.) [නා.] මොළය පිටුපස පිහිටි කුහරය.

පශ්වාත්, පශ්වාද් [අව්‍ය.] ඉක්බිති ; අනතුරුව ; පසු ව ; පසු කාලයට අයත්.

පශ්වාත් උපාධිය, පශ්වාද් උපාධිය [නා.] ප්‍රථම උපාධියෙන් පසු ව ලබන උපාධිය.

පශ්වාත්තාපය [නා.] කළ යුත්තක් නොකිරීම හෝ නොකළ යුත්තක් කිරීම නිසා සිතෙහි හැටගැනෙන කනස්සලු ගතිය ; සිත්තැවුල ; පසුතැවිල්ල.

පශ්වාත්තාසික (පාරිභා.) [වි.] නාසයේ පසු පෙදෙස පිළිබඳ වූ ; උගුරට ආසන්න වූ ; නාසාභ්‍යන්තරය හා සම්බන්ධ.

පශ්වාත්ප්‍රටය (පාරිභා.) [නා.] ඉස්සන් කකුළුවන් වැනි කවච ගණයේ සතුන්ගේ යටිතොල.

පශ්වාත් පෘෂ්ඨකය (පාරිභා.) [නා.] කෘමි ගණයේ සතුන්ගේ පපු පෙදෙසෙහි පිටුතලය.

පශ්වාත් ප්‍රතිබිම්බය [නා.] යමක් දෙස බලා සිටීමෙන් පසු කලක් ගත වන තෙක් සිතෙහි ඇඳී තිබෙන එහි හැඩහුරුව හෝ මතක සටහන.

පශ්වාත් ප්‍රාථමික [වි.] ප්‍රාථමික පන්තිවලට පසු ව ඇති පන්ති හා සම්බන්ධ ; විදුහලක පස්වැනි පන්තියෙන් පසු පන්ති පිළිබඳ.

පශ්වාත් මරණ පරීක්ෂණය [නා.] හදිසි හෝ සැක කටයුතු වූ හෝ මරණයක් පිළිබඳ ව හේතුව සොයා ගැනීමට කරන විධිමත් පරීක්ෂණය.

පශ්වාත් සංකල්පය (පාරිභා.) [නා.] යමක් දෙස මඳ වේලාවක් බලා ඉඳ දැස් පියා ගත් පසු මනසට පෙනෙන එහි සංඥාව හෙවත් රූපය.

පශ්වාද් උරස (පාරිභා.) [නා.] කෘමි ගණයේ සතුන්ගේ පපු පෙදෙස.

පශ්චාත් භාගය [නා.] පසු කොටස ; අවසන් කොටස ; අග කොටස.

පශ්චිම [වි.] අ. අවසාන ; අන්තිම ; කෙළවරේ පිහිටි. - ආ. මතු කාලය සම්බන්ධ ; අනාගත.- අඟු. බටහිරට අයත් ; බස්නාහිර පිහිටි ; අපර දිශායත්ත.

පශ්චිම කපාලය (පාරිභා.) [නා.] හිස් මොළ වසා සිටින අස්ථිමය කපාල මණ්ඩල තුනෙන් එකක්.

පශ්චිම කාලය [නා.] අවසාන කාලපරිච්ඡේදය ; අන්තිම කාලය ; ජීවිතයේ අග කොටස ; වෘද්ධාවස්ථාව.

පශ්චිම ගංගාව (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රධාන ගංගාව නොහොත් ශාඛා ගංගාවක් ගලන දිශාවට විරුද්ධ අතට ගලන අතු ගඟක්.

පශ්චිම චක්‍රවාටය [නා.] බටහිර දිග සක්වළ ; චක්‍රවාටයේ බස්නාහිර පැත්ත.

පශ්චිම ජනතාව [නා.] මතු ඇති වන මනුෂ්‍ය ජීවිත ; අනාගතයෙහි උපදින ජනතාව ; අනාගත පරම්පරාව ; මතුපරපුර.

පශ්චිම දොරටුව [නා.] පැළදොර ; ගෘහයක බටහිර දිශාවෙහි දොරටුව.

පශ්චිම පාර්ශ්ව කපාල සන්ධිය (පාරිභා.) [නා.] මිනිස් හිස් කබලට සම්බන්ධ සන්ධියක් ; පශ්චිම කපාලයක් පාර්ශ්ව කපාලයක් යන දෙකෙහි මුට්ටුව.

පශ්චිම බුද්ධ වචනය [නා.] බුදුරජුන් විසින් වදාරන ලද අවසාන කියමන ; අවසානයට බුදුරජුන් පැවසූ ධර්මපාඨය.

පශ්චිම භවය [නා.] යමකුගේ සසර අවසන් උපත ; අවසාන භවෝත්පත්තිය ; බුදු, පසේබුදු, මහරහත් ආදී මහෝත්තමයන්ගේ ජන්මය.

පශ්චිම භවිකයා [නා.] අවසන් භවයෙහි උපත ලැබූ උත්තමයා ; තුන්තරා බෝධියෙන් එක් බෝධියකට පැමිණීම පිණිස වාසනා ගුණ ඇති උතුමා.

පශ්චිමයා [නා.] මෑත කාලයට අයත් තැනැත්තා ; අන්තිමයා ; කනිෂ්ඨයා ; සියල්ලට බාලයා.

පශ්චිම යාමය [නා.] රාත්‍රියෙහි හෝරා හතරේ කොටස් තුනින් අග කොටස ; අන්තිම යාමය.

පස [නා.] අ. පහ ; පහේ සංඛ්‍යාව.- ආ. පොළොවේ මතුපිට ස්තරයේ ඇති බුරුල් සැහැල්ලු ද්‍රව්‍ය කොට්ඨාසය.- අඟු. පක්ෂය ; පැත්ත ; අංශය ;

පාර්ශ්වය. - අ. පාශය ; මලපුඩුව ; තොණ්ඩුව.- ඉ. ජීවත්වීමට උපකාර වන දෙය ; අඩුවැඩිය - ඊ. යමක් හා ගැටීමෙන් සිරුරට ඇති වන දැනීම ; ස්පර්ශය. - උ. විවිධ අර්ථ ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ධාතු ප්‍රකෘතියක හෝ ශබ්ද ප්‍රකෘතියක අගට හෝ එකතු කරන ප්‍රත්‍යය විශේෂය.- උ. මුත්.- [වි.] පස් වැදැරුම් වූ.

පස අරුත් [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) නාම මූලවලට හෝ ක්‍රියා මූලවලට ප්‍රත්‍යය යොදා සදා ගනු ලබන නාම ; ප්‍රත්‍යාර්ථ ශබ්ද ; තද්ධිත හා කෘදන්ත.

පස ඇටය [නා.] සුදුවෙහි දී යොදා ගන්නා කැටය ; දාදු කැටය ; අක්ෂය ; පාශකය.

පසක් [නා.ප්‍ර.] අහර පිසින්නා ; අරක්කැමියා.- [වි.] පැහැදිලි ව පෙනෙන ; ප්‍රකට ; ප්‍රත්‍යක්ෂ.

පසක්කැමියා [නා.] පුරාණයේ රාජ්‍ය භාණ්ඩාගාරයෙහි අයවැය පිළිබඳ කටයුතු කළ නිලධාරියෙක් ; පහෙක්කාරයා.

පසග [නා.ප්‍ර.] වැදීමෙහි දී බිම පිහිටුවන දෙ දණ, දෙ වැලමිට සහ නළල යන ශරීරාභිග පහ.

පසගතුරු [නා.ප්‍ර.] ආතත, විතත, විතතාතත, සත සහ ශුෂිර යන

අංග පහකින් යුත් තුර්ය භාණ්ඩ ; පංචතුර්යය.

පසඟි [නා.ප්‍ර.] නායකයා ; මෙහෙයවන්නා ; ප්‍රේරකයා.

පසඟිල්ල, පසැඟිල්ල [නා.] අ. ඇඟිලි පහ ; පඤ්චාභිගුලිය. - ආ. එඩරු හෙවත් එරඬු.

පසඟල් [නා.ප්‍ර.] අ. ඇඟිලි පසක සලකුණ.- ආ. අඟල් පස.

පසඟල් දෙනවා [ක්‍රි.] අ. සඳුන් වැනි ආලේපයක අතෙහි ඇඟිලි පස ඔබා එය සටහනක් වන සේ තබනවා.- ආ. සඳුන් කල්කය වැනි සුවඳ දියරයකට අත දමා ඇඟිලි පස මගින් එම දියර ඉසිනවා.

පසතරණ, පසතුරුණ [නා.ප්‍ර.] ඇඳ පුටු ආදියෙහි හෝ බිම හෝ එළන ඇතිරිල්ල ; ආස්තරණය.

පසතුරු [නා.] ආතත ආදි පස් වැදැරුම් වාද්‍යය ; පඤ්චාභිගික තුර්යය ; පසගතුරු.

පසන් [වි.] ප්‍රසන්න ; සතුටු වූ ; නිර්මල.

පසමිතුරා [නා.] සතුරා ; විරෝධියා ; විරුද්ධවාදියා ; වෛරී තැනැත්තා.

පසර [නා.] අ. ලී කොටන් එක් කොට බැඳ සාදා ගත් ජල යාත්‍රා විශේෂයක් ; උඩුපය ; පහුර.- ආ. අනංගයා.

පසල් [වි.] නගරයෙන් ඇත පිහිටි ;
පිටිසරබද ; ප්‍රත්‍යන්ත.

ප'සල්පියුරික් අම්ලය (පාරිභා.)
[නා.] සියයට පනහේ
සල්පියුරික් අම්ලය ඉහළ ධාරා
සන්නවයක් යොදා විද්‍යුත්
විච්ඡේදනය කළ විට ලැබෙන
අම්ලය.

පසව [නා.ප්‍ර.] අ. මවක විසින්
දරුගැබ බිහි කිරීම ; ගර්භ
ප්‍රසූතිය ; ප්‍රසවය. - ආ. මල ;
පුෂ්පය. - ඇ. මුත්‍ර ; සුලුදිය.

පසසනවා [ක්‍රි.] ප්‍රශංසා කරනවා ;
අගය කියනවා ; ස්තූති
කරනවා.

පසස් ගි [නා.ප්‍ර.] පැසසුම් ගි ;
ප්‍රශංසා ගීත.

පසළොස, පහළොහ [නා.]
සංඛ්‍යාවක් ; පංච දශය ;
පහළොව.

පසළොස්වරණ ධර්ම [නා.ප්‍ර.]
ආර්ය ශ්‍රාවකයා නිර්වාණය කරා
වරණය කරවන ධර්ම
පසළොස.

පසළොස්වක [නා.] අ. වන්ද
මාසයෙහි පුරපක්ෂයේ හෝ
අවපක්ෂයේ පසළොස්වක නිව්ය
හෙවත් දිනය. - ආ. පුර
පසළොස්වක.

පසා කරනවා [ක්‍රි.] අනෙක්
පැත්තට යන පරිදි සිදුරු

කරනවා ; හිල් කරනවා ; පසාරු
කරනවා.

පසාධන [නා.ප්‍ර.] ප්‍රසාධනය ;
වස්ත්‍රාභරණ ආදියෙන්
සැරසීම ; අලංකරණය.

පසාරින [වි.] දික් කළ ; දිගු කළ.

පසැගිල්ල, පසගිල්ල [නා.] අතේ
ඇඟිලි පහ ; පඤ්චාභිගුලිය.

පසැස් [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරදුන් සතු ව
පැවැති ඇස් පස ; මසැස,
දිවැස, පැණැස, සමතැස, බුදු
ඇස. - ආ. පස් ඇස් ඇති
උත්තමයා වන බුදුරජ.

පසිඳනවා, පසිඳිනවා [ක්‍රි.] අ.
(කෙලෙස් ආදිය) සහමුලින්
විනාශ කර දමනවා ; පහ
කරනවා ; නැති කර දමනවා. -
ආ. සන්සිඳිවනවා ; සන්සුන්
කරනවා. - ඇ. විසඳනවා ;
විනිශ්චය කරනවා. - ඇ.
(ආහාරපාන ආදී අවශ්‍ය දෑ)
සපයනවා ; සම්පාදනය
කරනවා.

පසිඳින්නා [නා.] තරගයක ජය
පරාජය හා නීති උල්ලංඝනය
පිළිබඳ තීරණය දෙන්නා.

පසිඳු [වි.] ප්‍රසිද්ධ ; ප්‍රකට ; පතළ ;
කීර්තිමත්.

පසි [පස් + ඊ] [නා.ප්‍ර.] ඊ පහක්
ඇත්තා ; පඤ්චබාණ ;
අනභිගයා.

පසිනිදේහය (පාරිභා.) [නා.] කොළ ඇට සහිත සතුන්ගේ සංවේදක ස්නායු අග්‍ර විශේෂයක්.

පසු [නා.ප්‍ර.] අ. ගව, මුව ආදී සිවුපා සතා ; පශු බ. - ආ. පහ.- ඇ. පිටුපස ; පසුපස. - ඇ. පස් ; පාංශු.- ඉ. පස ඇටය ; දාදු කැටය.- [වි.] පහසු ; සුව ඇති.

පසු කරනවා [ක්‍රි.] අ. ඉක්මවා යනවා ; දුර ගෙවනවා ; අතික්‍රමණය කරනවා ; (කාලය) ගෙවනවා. - ආ. යම්කිසි කටයුත්තක් කල්පහු කරනවා ; ප්‍රමාද කරනවා. - ඇ. ඉදිරිපසින් සිටීම වළකනවා ; පස්සට කරනවා.- ඇ. පරදවනවා ; යටත් කරනවා ; පස්සට දමනවා.

පසුගමන [නා.] ආපසු යන ගමනේ දී අමුත්තාට ගෞරවය පිණිස පසුපසින් මඳ දුරක් යෑම ; ඇරලීමට යන ගමන.

පසු ගැසුම් ගියරය (පාරිභා.) [නා.] රෝදය ආපසු කරකැවෙන්නට සලස්වන ගියරය.

පසු ගැසෙනවා/ගැහෙනවා [ක්‍රි.] ප්‍රමාද වෙනවා ; පරක්කු වෙනවා.

පසුක [නා.ප්‍ර.] දරුවන් වැදීම ; ප්‍රසූතිය.

පසු කලය [නා.] යමකට පසුබිම් වන දෙය ; යමක පැවැත්මට ආධාර වන දෙය.

පසුකැවිල්ල [නා.] කළ යුත්තක් නොකිරීම නිසා හෝ නොකළ යුත්තක් කිරීම නිසා හෝ සිත තුළ ඇති වන කනස්සලු ගතිය ; පශ්චාත්තාපය.

පසුතරු [නා.ප්‍ර.බහු.] පෙරළා දෙන උත්තරය ; පිළිතුර.- [වි.] බටහිර, උතුර යන දෙදිග අතර පිහිටි ; වයඹ දිශාවට අයත්.

පසු දර්ශය (පාරිභා.) [නා.] යම්කිසි වර්ගයකගේ ප්‍රභවස්ථානයෙන් ගත් ආදර්ශය ; ප්‍රතිදර්ශය.

පසුන් [වි.] අ. විනාශ කළ ; නැසූ ; දුරු කළ. - ආ. විසඳන ලද ; විනිශ්චය කළ. - ඇ. (ආහාර ආදී අවශ්‍යතා) සැපයූ ; සම්පාදනය කළ.

පසුපති [නා.ප්‍ර.] ඊශ්වර දෙවි.

පසුපද (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. පූර්ව සංඛ්‍යාවට අනතුරුව එන සංඛ්‍යාව ; දෙවැනි සංඛ්‍යාව. - ආ. අනුපාතයක දෙවැනි සංඛ්‍යාව.

පසුපස [නා.ප්‍ර.] පස්සා පැත්ත ; පසු දෙස ; පශ්චිම පාර්ශ්වය.

පසුබට [වි.] ඉදිරියෙන් නොවන ගති ඇති ; පස්සට ගිය ; දුර්වල ; අධෛර්යවත් වූ.

පසුබත [නා.] දිවා ආහාරයෙන් පසු කාලය.

පසු බසිනවා [ක්‍රි.] පරාජය වී පස්සට යනවා ; අධෛර්යවත් වෙනවා ; දුබල වෙනවා.

පසුබිම [නා.] අ. පසුපස භූමිය ; පසුතලය. - ආ. මුල් වූ පරිසරය ; අභිනාලම ; පදනම. - ඇ. (පාරිභා.) වෙරළින් හෝ වරායකින් හෝ පිටත පිහිටි භූමිය.

පසු මොළය (පාරිභා.) [නා.] මස්තිෂ්කයේ පශ්චාද් භාගය ; මොළයේ පසු පස කොටස.

පසුමිබිය [නා.] බඩු දමන උරය ; මල්ල ; ඔලගුව ; කොක්කනේ.

පසුර [නා.ප්‍ර.] අ. ජලයාත්‍රා විශේෂයක් ; පහුර ; ඔරුව ; පාරුව. - ආ. නියපෙළ ; නිය පඳුර. - ඇ. ඇතැම් වැල්වලට යමක එල්ලීමට නොහොත් බදා ගැනීමට උපකාර වන අවයවය. - ඇ. (පාරිභා.) අල්ලුව ; ක්ලීපය. - ඉ. පතුල ; අඩිය. - ඊ. මලපුඩුව ; පාශය.

පසුරු පුවරුව [නා.] කපාගත් හෝ පිටපත් කළ දත්ත යළිත් කිසියම් ස්ථානයකට බද්ධ කරන තෙක් තාවකාලිකව රඳවා තබාගන්නා මතක කොටස.

පසුල් [නා.ප්‍ර.] පාංසු කුලය ; පස් තැවරුණු වස්ත්‍රය.

පසු ව [ක්‍රි.වි.] පසු කාලයෙහි ; පස්සේ ; දෙවනු ව.

පසු වයස [නා.] පසු කාලය ; පශ්චිම වයස ; මහලු විය.

පසුවස් [නා.ප්‍ර.] (විනය.) උපසපත් හි කණුන් විසින් නිකිණි අවපැළවිය දින එළඹෙන වස ; පෙරවස් එළඹීමට නොහැකි වූ හිකණුන් විසින් එළඹිය යුතු වස.

පසු සටහන [නා.] ලිපියක අත්සන යෙදුවාට පසු ව යටින් දක්වන විශේෂ සටහන ; අධෝලිපිය.

පසේ [වි.] වෙන වෙන ම ; ස්වෛරී ; ස්වෝත්සාහී ; ප්‍රත්‍යෙක.

පසේ බුදු [නා.ප්‍ර.] අනිකකුගේ මග පෙන්වීමක් නොමැති ව චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ ද අන්‍යයනට එය අවබෝධ කරවීමෙහි සමත් නැති බුදුරජාණන් වහන්සේ.

පස් අවගති [නා.ප්‍ර.] සතුන් මැරීම, සොරකම් කිරීම, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම, බොරුකීම සහ රහමෙර බීම යන පංච පාපය ; පස් පව්.

පස් කතවා [ක්‍රි.] අ. ප්‍රතික්ෂේප කරනවා ; බැහැර කරනවා. - ආ. දරුණු වේදනාවක දී හෝ පොළොවේ හැපෙමින් අඩනවා ; විලාප දෙනවා.

පස් කඳ [නා.] පඤ්චස්කන්ධය ; රූප, වේදනා, සංකල්පය, සංඛාර සහ විඤ්ඤාණ යන ස්කන්ධ පංචකය.

පස්කම් [නා.ප්‍ර.] අ. රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ යන පස සඳහා පවත්නා ලෝලත්වය ; පඤ්චකාමය.- ආ. ආයුර්වේදයෙහි විහිත පස් වැදෑරුම් ප්‍රතිකර්ම.

පස් කලණ [නා.ප්‍ර.] කාන්තාවකගේ රූප ශෝභාව පිළිබඳ අංග පහ ; පඤ්ච කලාණය.

පස් කලාපය (පාරිභා.) [නා.] කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ අනුව පස බෙදනු ලබන වර්ගය ; කිසියම් නි යම්ත පසක් අයත් කොට්ඨාසය.

පස් කැන් [නා.බහු.] කනෙහි පළඳින ආභරණයක් ; කුණ්ඩලාභරණ ; කොඬොල් ; තෝඩු.

පස්කුළු [නා.ප්‍ර.] ඖෂධ සඳහාත් ව්‍යඤ්ජන රසවත් කරනු සඳහාත් ගන්නා කුළුබඩු පස් වර්ගය ; (1) ඉගුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, අබ, වදකහ (2) පුදුදුරු, කළුදුරු, කොත්තමල්ලි, අබ, උළුහල්.

පස්ගති [නා.ප්‍ර.] පංචගති ; පුද්ගලයකුගේ මරණින් පසු ඉපදිය හැකි යැයි විශ්වාස

කරන ගති හෙවත් උත්පත්ති තත්ත්ව පහ ; පඤ්චගති.

පස්ගෝරස [නා.ප්‍ර.] ගවයන්ගෙන් ලබාගන්නා කිරි, දී, ගිතෙල්, මෝරු, වෙඬරු යන රස පහ.

පස් දහර [නා.] අශ්වයන්ගේ ගමන් වෙසෙස් පහ ; පංචධාර ; ආස්කන්දිත, ධොරිත, රේචිත, චල්ගිත සහ ප්ලිත.

පස්දොර [නා.] පඤ්චද්වාර බ.

පස්ධාතු [නා.බහු.] පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, ආකාශ යන මූල ධාතු පස.

පස්නා [වි.] අ. පැසෙන්නා වූ විපාක දුක් විඳින ; දුක් විපාකයෙන් දූවෙන.- ආ. ඉදෙන ; පැහෙන.

පස්පලවත [නා.] අ. බුලත්විටට ගන්නා ද්‍රව්‍ය පස් වර්ගය ; කපුරු, තකුල්, නාරංපොතු, ලම්භ හෙවත් කරාබු නැටි සහ ඉගුරු.- ආ. සාදික්කා, තකුල්, එන්සාල්, අරළු, පුවක් යන පස.

පස්පලා [නා.] බෙහෙතට ගන්නා කොළ පස් වර්ගය ; එරඬු, වරා, තිටිඟ, කුඹුරු, තොටිල යන කොළ පස් වර්ගය.

පස්පව් [නා.බහු.] පන්සිල් රැකීමේ දී වැළකී සිටිය යුතු පාපධර්ම පහ ; අකුසල් පහ.

පස්පාට [නා.බහු.] නිල, රන්වන්,
රතු, සුදු, කළු යන වර්ණ පහ ;
පස්පැහැ.

පස්පැණි [නා.බහු.] මීපැණි, බඹර,
දෙබර, කරාවේ, දඩුවෙල්බැර
යන පැණිපස්වර්ගය.

පස් පැතිකඩ (පාරිභා.) [නා.]
පොළොවේ පසෙහි විවිධ ස්තර
පෙන්වන සැටියෙන් උඩ සිට
යටට කපන ලද පැතිකඩක්.

පස් පිඩැල්ල [නා.] තණකොළ
ආදිය සමඟ එකට සිටින සේ
උදුල්ලෙන් හෝ වෙනත්
උපකරණයකින් කපා ගත් පස්
කැටිය.

පස් පියුම් [නා.බහු.] ඇඹුල් (මිලු),
උපුල් (මානෙල්), කුමුදු
(හෙල්මැලි), රතු නෙළුම්, සුදු
නෙළුම් යන පස.

පස් පුලුටු [නා.බහු.] අ. ගින්නෙන්
දවා පුලුස්සා ගත් ගොඩ දිය
මස් පස් වර්ගය. - ආ. පුලුටු
වශයෙන් පිදේනි තටුවල
තබන්නට ගන්නා උඳු, මුං, තල,
මැ, වී යන ඇට පස් වර්ගය.

පස් පෙට්ටිය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රව්‍ය
හෝ වස්තූන් සමාන කිරීම
සඳහා ප්‍රමිති කරන ලද ද්‍රව්‍ය
සමූහය.

පස්බෑ රජහු [නා.බහු.] සුද්ධෝදන,
සුක්කෝදන, ධෝතෝදන,

අමිතෝදන, මිතෝදන යන
සහෝදර රජුන් පසු දෙනා.

පස් බුදුහු [නා.බහු.] මේ මහා හද
කල්පයෙහි බුදුවරුන් පස්නම ;
කකුසඳු, කෝනාගම, කාශ්‍යප,
ගෞතම සහ (මතු බුදුවන)
මෛත්‍රිය යන බුදුවරුන්
පස්දෙනා වහන්සේ.

පස් මහබැලුම් [නා.ප්‍ර.] පඤ්ච මහා
විලෝකන බ.

පස් මහල (පාරිභා.) [නා.] මතු
පිටට සමාන්තර ව පිහිටි,
පැහැදිලි ලක්ෂණ සහිත පස්
තට්ටුවලින් එකක්.

පස් රුවන් [නා.ප්‍ර.] දියමන්ති,
ඉඳුනිල්, පද්මරාග, මුතු සහ
පබළු යන පංචවිධ රත්න.

පස් ලද්දා [නා.] පැරණි රාජ්‍ය
පදවියක් ; පුරාණ ලංකාවෙහි
පස්ස නමින් හැඳින්වුණු විශාල
ප්‍රදේශයක පාලනය භාර ව සිටි
නිලධාරියෙක්.

පස් ලුණු [නා.ප්‍ර.] (ඖෂධ සඳහා
ගන්නා) සහිද, මුහුදු, සුවස,
බළල් සහ කළු යන ලුණු පස්
වර්ගය.

පස් ලෝ [නා.ප්‍ර.] පඤ්ච ලෝභ බ.

පස්වග මහණ [නා.ප්‍ර.]
කොණ්ඩඤ්ඤ, හද්දිය, වස්ප,
මහානාම, අස්සජ් යන පංච
වර්ගීය ශ්‍රමණයන් වහන්සේ.

පස්වනක් [වි.] ජාති පහකට අයත් ;
පඤ්ච වර්ගයක් සම්බන්ධ ; පස්
වැදෑරුම්.

පස්වනක් ප්‍රීතිය [නා.] පස්වැදෑරුම්
සන්තෝෂය ; ක්ෂණික, බුද්ධක,
උද්වේග, ඔක්කන්තික සහ
ඵරණ යන පංචවිධ ප්‍රීතිය.

පස්වරු [නා.ප්‍ර.] අපරාන්තය ;
සවස් කාලය ; හිරු මුදුන්වීමෙන්
පසු කාලය.

පස්වාදහස [නා.] අවුරුදු පන්
දහස ; පඤ්ච වර්ෂ සහස්‍රය.

පස්විකනවා [ක්‍රි.] ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා
කරනවා ; නුවණින් මෙනෙහි
කරනවා ; ප්‍රඥාවෙන් යුතු ව
මනා සේ සලකා බලනවා.

පස් වෙළෙඳාම [නා.] බෞද්ධයකු
විසින් නොකටයුතු වෙළඳාම්
පහ ; සතුන්, ආයුධ, මස්,
මත්පැන්, විෂ යන පස්
වැදෑරුම් වෙළඳාම.

පස්ස, පස්සා [නා.] අ. පිටුපස ;
පසුපස.- ආ. පාර්ශ්වය ;
පැත්ත ; ප්‍රදේශය.- ඇ. පුරාණ
ලංකාවේ විශාල ප්‍රදේශයක්
හැඳින්වීමට භාවිත කළ
නාමයක්.- ඇ. (පාරිභා.)
යතුකැටයේ කොටසක්.- [වි.]
අ. අවසානයට අයත් ; පශ්චිම.-
ආ. පිටුපස වූ ; පශ්චාත්භාගයට

අයත් වූ.- ඇ. ගතවුණු ;
ගෙවීගිය.- ඇ. යට කොටසෙහි
වූ.- ඉ. මත්තෙහි වන.- ඊ. අනුව
යන.

පස්සද්ධ [වි.] සන්සිඳුණු ; සන්හුන් ;
නිව්භිය ; නිවුණු.

පස්සහදුම්, පස්සැහැදුම් [නා.ප්‍ර.]
හික්බු, හික්බුණි, සාමණේර,
සාමණේරි, සික්ඛමානා යන
පඤ්ච සහධම්මිකයෝ.

පස්සාවකුටි [නා.ප්‍ර.] මුත්‍ර කිරීම
සඳහා තනන ලද කුටිය ;
කෙසකිළිය ; මුත්‍ර කුටිය.

පස්හි [නා.ප්‍ර.] පියුම්, හෝපලු, මී
අඹ, දැසමන්, නිලුපුල් යන මල්
සහිත හි පහක් දරන්නා වන
අනභිගයා ; මලවි ; පඤ්ච-
බාණ.

පහ [නා.ප්‍ර.] අ. එනම් සංඛ්‍යාව ;
පස.- ආ. පැහැය ; වර්ණය ;
දීප්තිය ; ප්‍රභාව.- ඇ. පහය ;
ප්‍රසාදය.- ඇ. පහස ; ස්පර්ශය.-
[වි.] තොර ; අපගත ; ඉවත්.

පහ කරනවා [ක්‍රි.] ඉවත් කරනවා ;
බැහැර කරනවා.

පහට [වි.] පහර ලැබූ ; පීඩිත.

පහටිය [නා.] (ගෙඩි අල වර්ග
ආදියෙහි) පහළ කොටස ;
(සතුන්ගේ ශරීරයේ) පසුභාගය ;
අධෝභාගය.

පහටු [වි.] ඉතා සතුටු ; අතිශයින්
ම සතුටට පත්.- [නා.ප්‍ර.] බලවත්
සතුට ; අතිශය සන්තෝෂය.

පහඩ කෙළිය [නා.] පුරාණයේ
පැවති සුදු ක්‍රීඩා විශේෂයක්.

පහඩමුනේ [නා.ප්‍ර.] පැදුරු
රටාවක් ; කිරිබත් රටාව.

පහඩේ [නා.] පැරණි සැරසිලි වික්‍ර
මෝස්තරයක්.

පහණ [නා.] අ. පාෂාණය ; ගල.-
ආ. ගල්කැටය.

පහණමය [වි.] ගලින් කරන ලද ;
ගලින් නිමැවූ ; සෙල්මුවා ;
ශෛලමය ; පාෂාණමය.

පහන කට්ටුව [නා.] උඩරටින්
බාහිර ප්‍රදේශය.

පහන රට, පාන රට [නා.]
උඩරටින් බාහිර වූ ප්‍රදේශය ;
අඩි 1,000ට වඩා උසින් අඩු
ප්‍රදේශය.

පහද [නා.ප්‍ර.] පැහැදීම ; ප්‍රසාදය.

පහදනවා [ක්‍රි.] අ. පැහැදීමට පත්
කරනවා ; ප්‍රසාදය ඇති
කරනවා. - ආ. පැහැදිලි
කරනවා ; මැනවින් අවබෝධ
කරනවා.

පහන [නා.] අ. ප්‍රදීපය ; දීපය ;
ලාම්පුව. - ආ. එළිය ;
ආලෝකය ; ප්‍රභාව.- ඇ. පහන්
වූ කාලය වන උදය. - ඇ.

පහනේ වැටිය.- ඉ. නැසීම ;
දුරුකිරීම.

පහන් [වි.] අ. සතුටු ; ප්‍රීතිමත් ;
ප්‍රසන්න ; පැහැදුණු.- ආ.
පිරිසිදු ; පැහැදිලි.- [නා.ප්‍ර.] අ.
ප්‍රදීපය ; පාන. - ආ. උදය ;
ප්‍රභාතය. - ඇ. ආලෝකය.- ඇ.
නැසීම ; දුරුකිරීම.

පහන් අනුකූලනය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලි පහනක ආලෝකය
වෙනත් විදුලි පහනකට හැරවීම
පිණිස පළමු පහනට සවි කරන
අතිරේක කොටස ; පහන්
අනුහුරුකරුව.

පහන් අවුරුව (පාරිභා.) [නා.]
පහනක ආලෝකය විසිර යා
නොදී එක් දෙසකට පමණක්
යොමු කිරීමට සවි කරන
ආවරණය.

පහන් ඇගෑ [නා.ප්‍ර.] තොරණක
ආකාරයට දල්වන ලද පහන්
සමූහය ; පහන් දල්වා විසිකරු
කළ තොරණ.

පහන් කණුව [නා.] මුදුනේ
පහනක් සවි කළ උස කණුව ;
පාන් කණුව ; ප්‍රදීපස්ථම්භය.

පහන් කාඩ් [නා.ප්‍ර.] තෙලෙන්
දල්වන පහනක අඩියේ ඉතිරි
වන තෙල් මණ්ඩි ; තෙල් බොර.

පහන් කරුව [නා.] රැ අවසන්
යාමයෙහි පායන සිකුරු කරුව ;
ඉරබටු කරුව.

පහන්තිර වියමන (පාරිභා.) [නා.]
විශේෂයෙන් ඇඳ ඇතිරිලි
සඳහා වියමන් මෝස්තරයක්.

පහන් දඹුව [නා.] දූල්වෙන පහනක
පහන්තිරයේ දූවී ගිය කොටස.

පහන් දරණය [නා.] පහනක් දරා
සිටින උපකරණය හෝ
කොටස.

පහන් පූජාව [නා.] බුද්ධාදී උතුමන්
වෙනුවෙන් පහන් දූල්වීමෙන්
කරන පූජාව ; අලෝක පූජාව.

පහන් සංවේගය [නා.] අ. ප්‍රසන්න
භාවය හා කලකිරුණු බව. -
ආ. සතුට, පැහැදීම, ප්‍රසාදය
ආදිය නිසා සිතේ ඇතිවන
හැඟීම.

පහන් සිළු පරික්ෂාව (පාරිභා.)
[නා.] බන්සන් දල්ලෙහි ඇති
කරන පාට අනුව මූල ද්‍රව්‍ය
හඳුනා ගැනීම සඳහා කරන
අත්හදා බැලීම.

පහන් සිළු මෝස්තරය (පාරිභා.)
[නා.] ගෙතුම් මෝස්තරයක් ;
පහන් දූල්ලක් මෙන් පෙනෙන
පරිදි කරනු ලබන ගෙත්තම.

පහයනවා [ක්‍රි.] අ. ආලෝකවත්
කරනවා ; එළිය කරනවා ;
පැහැපත් කරනවා. - ආ. නිර්මල
කරනවා ; පිරිසිදු කරනවා. - ඇ.
ශුද්ධ කරනවා ; හෙළිපෙහෙළි
කරනවා. - ඇ. සතුටු කරනවා ;
පහදවනවා. - ඉ. පාදනවා ;

අනාවරණය කරනවා. - ඊ. ප්‍රකට
කරනවා ; පැහැදිලි කරනවා. -
උ. විස්තර කරනවා.

පහයින් පත [නා.] ප්‍රසාධන
කටයුතු සඳහා ගැනෙන
කන්නාඩිය ; කැටපත ;
කැඩපත.

පහරනවා, පහරිනවා [ක්‍රි.] අ.
පහරදෙනවා ; ගහනවා. - ආ.
ගාවනවා ; ස්පර්ශ කරනවා. - ඇ.
රිදවනවා ; රූප ඇතිකරනවා. -
ඇ. උදුරාගන්නවා ; කොල්ල-
කනවා. - ඉ. විහිදනවා ;
දික්කරනවා. - ඊ. මලපහ කරනවා.

පහස [නා.] කායෙන්ද්‍රියයෙන්
වින්ද යුතු ගුණය ; ස්පර්ශය ;
හැසීම ; වැදීම ; ගැටීම.

පහසනවා [ක්‍රි.] සම්බන්ධ කරනවා ;
ගළපනවා ; පාස්සනවා.

පහසු [වි.] අ. අමාරු නැති ;
අවකාශ ඇති ; කරදර නැති ;
ලේසි. - ආ. පීඩාවකින් සුවය
ලැබීමෙන් සැප වේදනා
දූනෙන.

පහසුකම් ගාස්තු [නා.ප්‍ර.] ක්‍රීඩා,
පුස්තකාලය ආදී අතිරේක
පහසුකම් සැලසීම සඳහා
පාසැල් ශිෂ්‍යයන්ගෙන් අය
කරන ගාස්තු.

පහළ [වි.] අ. ඇති වූ ; හටගත් ;
උපන්. - ආ. අඩු තත්ත්වයෙන්

හෝ ස්වභාවයෙන් හීන ; පහත්.-
ඇ. යට පෙදෙසෙහි වන ; යට ;
පාත ; පහත. - ඇ. ගසන ලද ;
තළන ලද ; පහරදෙන ලද. - ඉ.
පහ කළ ; ඉවත් කළ.- [නා.ප්‍ර.]
පහත් තැන ; පහත් ප්‍රදේශය.

පහළ අවල ලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.)
[නා.] උෂ්ණත්ව මානයක පහළ
ස්ථිරාංකය.

පහළ අපිචර්මය [නා.] ශාක
පත්‍රයක චතුර්වර්ග පටක
අතරින් එකක් ; කොළවල යටි
පැත්තේ පිහිටි ඒක සෛල
පටකය.

පහළ උසාවිය [නා.] අධිකරණ
බලතල අඩු උසාවිය ; පහළ
ශ්‍රේණියකට අයත් උසාවිය.

පහළ පන්තිය [නා.] අ.
තත්ත්වයෙන් හෝ ස්වභාවයෙන්
හෝ අඩු වෘත්තීය ශ්‍රේණිය ; අඩු
තක්සේරුවක් ඇති පෙළ හෝ
වර්ගය ; උසස් නොවන පංතිය.-
ආ. පාසලක ප්‍රාථමික අංශයට
අයත් ශ්‍රේණිය ; ඉහළ
ශ්‍රේණියකට පූර්වයෙන් වන
ශ්‍රේණිය හෙවත් පංතිය.

පහළොස් පැය (කථා.) [නා.] රැය
උදාවීමෙන් අනතුරුව එළඹෙන
පහළොස් වැනි පැය ; මධ්‍යම
රාත්‍රිය.

පහා [නා.ප්‍ර.] ප්‍රාසාදය ; පාය.

පහාණ ආඥාව (පාරිභා.) [නා.]
ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය මගින් ලිඛිත ව
නිකුත් කරන ආඥාව.

පහිණපත, පහිණිපත [නා.] අ.
(යමකු උදෙසා කරන)
ආවතේව ; මෙහෙවර. - ආ.
පණිවිඩය ; ලිපිය.

පහිනවා [ක්‍රි.] ප්‍රහීණ කරනවා ;
දුරු කරනවා ; නැති කරනවා.

පහුර [නා.] අ. ලී කොට කීපයක්
එක්කොට බැඳ සාදාගන්නා
ජලයාත්‍රා විශේෂයක්. - ආ. උස්
වූ බැම්ම ; ප්‍රාකාරය ; පවුර. -
ඇ. (පාරිභා.) ශාකවල ඇති
උඩට නැගීමට උපකාරී වන මුල්
වැනි ආරෝහක අවයවයක්.

පළ [නා.ප්‍ර.] අ. තැන ; ස්ථානය ;
පිහිටි තැන. - ආ. පීඩාව ;
පෙළීම. - [වි.] ප්‍රකට ;
පැතුරුණු ; ව්‍යාප්ත.

පළ කරනවා [ක්‍රි.] ප්‍රකට කරනවා ;
ප්‍රකාශ කරනවා ; ප්‍රසිද්ධ
කරනවා ; මුද්‍රණයෙන් (පත්
පොත් ආදිය) ප්‍රචාරය කරනවා.

පළනවා [ක්‍රි.] කැබලි කරනවා ;
කොටස්වලට වෙන් කරනවා ;
පුපුරවනවා.

පළමු [වි.] මුල් ; මුලින් ඇති ;
ප්‍රථම ; දෙවැනි නොවන.

පළමුවන බලය (පාරිභා.) [නා.]
සංඛ්‍යාවක මුල් අගය ; ගුණ
නොවූ සංඛ්‍යාව.

පළල [නා.] අ. දිගට විරුද්ධ මානය ; හරස් අතට ඇති මිම්ම ; ක්‍රිමාණයෙන් එකක්. - ආ. හරස් අතට ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත බව ; පුළුල ; පටු නොවූ බව.

පළාත [නා.] අ. රටක පරිපාලනය සඳහා බෙදා වෙන් කරන ලද භූමි ප්‍රදේශ ඒකකයක් ; ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම පරිපාලන කොට්ඨාසය. - ආ. අවට පෙදෙස ; ප්‍රදේශය ; අසල්වැසිය.

පළාත් [වි.] පළාතක් සම්බන්ධ ; ප්‍රාදේශික.

පළාත් ආණ්ඩුව [නා.] මහනගර, නගර, නියම් ගම්, ගම් ආදියේ පොදු කටයුතු පාලනය කිරීමේ සංවිධානය ; ප්‍රාදේශීය පාලන තන්ත්‍රය.

පළි ගන්නවා [ක්‍රි.] කරන ලද වරදකට හිලව් වශයෙන් පෙරළා වරද කරනවා ; වරදට වරදින් පිළිතුරු දෙනවා.

පළිගු [නා.ප්‍ර.] තිරිවාණ වර්ගයට අයත් සුදුපාට විනිවිද පෙනෙන, ගල් වර්ගයක් ; පිළිමිණි ; ස්ථවික.

පළිගු දිය [නා.ප්‍ර.] ඉතා පැහැදිලි පිරිසිදු ජලය ; ද්‍රව වූ පළිගු මෙන් පිරිසිදු දිය.

පළිස්සු දමනවා [ක්‍රි.] ඔප දමනවා ; දීප්තිමත් කරනවා ; පිරිසුදු කරනවා.

පළිබෝධය [නා.] හිරිහැරය ; කරදරය ; පීඩාව ; අවහිරය.

පළු [නා.ප්‍ර.] අ. පියළි ධාන්‍ය වර්ගයක්. - ආ. පතුරු ; තහඩු ; පත්‍ර. - ඇ. ගසක දළුව ; අංකුරය.

පළු [නා.ප්‍ර.] අ. වැරැද්ද ; අඩුපාඩුව ; දෝෂය. - ආ. කැළල ; ලපය.

පා. [නා.ප්‍ර.] අ. කකුලේ වළලු කරෙන් පහළ කොටස ; පාදය ; පය. - ආ. ඇඳ පුටු මේස වැනි උපකරණවල ආධාරකය හෙවත් කකුල. - ඇ. පර්වත ආදියෙහි පහත් මට්ටම. - ඇ. ගස්වැල්හි මූල ; රුක්මූල ; වෘක්ෂමූලය. - ඉ. කණුව ; ඉන්න ; කුලුන. - ඊ. රැස් ; රශ්මිය. - උ. හතරෙන් පංගුව. - උ. අත්තිවාරම ; පදනම ; පාදකය. - සා. බඳුන ; භාජනය ; පාත්‍රය ; තැටිය. - සා. ප්‍රභූන්ගේ නිවාසය ; මන්දිරය ; ප්‍රාසාදය. - සි. රුක ; වෘක්ෂය. - සි. පව ; පාපය ; අකුසලය. - එ. දිය ; පැන් ; ජලය. - ඒ. කිරි ; කෑෂිර. - ඔ. කිරෙන් පිසූ බත ; කිරිබත. - ඕ. පදය ; වචනය ; පද්‍යයක පාදය. - ඕ. පැහැය ; ප්‍රභාව. - ක. පෙළඳහම ; ක්‍රිපිටක පාළිය ; බුද්ධ භාෂිතය. - බ. පිහිට ; ආධාරය. - ග. පාලනය

කරන්නා ; ආරක්ෂකයා. - ස.
පියාපත ; පක්ෂපත්‍රය ; ඔ.
පාශය ; පුඩුව. - ච. අරණ ;
වනය. - ඡ. අපාය. - ඡ. රාගය ;
ආශාව. - ඥ. පියා ; පිතෘ. - කු.
පඬි ; පියගැට. - [වි.] අ. පිසන
ලද. - ආ. පානය කරන ; බොන.

පාංශු [නා.ප්‍ර.] අ. පස් ; මැටි ;
දූවිලි ; දූලි. - ආ. පෝර.

පාංශුකූලය [නා.] අ. කසල
ගොඩෙහි වූ රෙදිකඩ ;
සොහොන්, කසලගොඩ ආදී
තන්හි පස්වැකුණු රෙදි
කැබැල්ල. - ආ. මියගිය
තැනැත්තනුට පිං පිණිස
අවමඟුලේ දී හික්ෂුන්ට
පිරිනැමෙන රෙදිකඩ ; මතක
වස්ත්‍රය.

පාංශු බාදනය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රධාන වශයෙන් වැස්ස, හිම
හා සුළඟ කරණ කොට ගෙන
පසේ උඩ තට්ටුව ගෙවියාම.

පාංශු ජලය (පාරිභා.) [නා.]
පොළෝ පස් කැටිති තුළ හා
පස් කුහරවල රැඳී තිබෙන
ජලය ; පසෙහි අඩංගු ජලය.

පාංශු රසායන විද්‍යාව (පාරිභා.)
[නා.] පසෙහි රසායනික
සංයුතිය හා පස්වල රසායනික
විපර්යාසය පිළිබඳ ව හැඳෑරීමේ
විද්‍යාව.

පාංශුරූහයා (පාරිභා.) [නා.]
පොළොව තුළ හෝ පිට වසන
ජීවියා.

පාංශුල [වි.] දූවිලි සහිත ; දූලි
තැවරුණු ; දූලින් ගැවසී ගත්.

පාංශුලය [නා.] ශිව දෙවියාගේ
මුදුනෙහි හිස්කබලක් සහිත
සැරයටිය.

පාංශුලයා [නා.] ශිවදෙවි ; ඊශ්වර.

පාංශු වයනය (පාරිභා.) [නා.] බීජ
රෝපණය සඳහා පස සකස්
කිරීම.

පාංශු වාතය (පාරිභා.) [නා.]
පසෙහි අංශු අතර ඇති ඉඩ
කොටස් තුළ රැඳී පවතින
වාතය.

පාංශු විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] පස
පිළිබඳ අධ්‍යයනය ; පස පිළිබඳ
හැඳෑරීම.

පාංශු විශ්ලේෂණය (පාරිභා.)
[නා.] විද්‍යානුකූලව පසෙහි
අන්තර්ගත ද්‍රව්‍ය විභාග කොට
බැලීම.

පාංශු ශ්‍රේණිය (පාරිභා.) [නා.] පස්
වර්ගය ; පස අයත් වන ගණය.

පාංශු සංවර්ධනය (පාරිභා.) [නා.]
පස සරු කිරීම ; පසෙහි සාරවත්
බව වැඩි කිරීම.

පාංශු සාන්ද්‍රනය (පාරිභා.) [නා.]
පස් හා පාෂාණ සුන්බුන් ආදිය
වර්ෂාව ආදී හේතු නිසා පහතට

යෑම ; කඳු බෑවුම්වල පස සේදී යෑම.

පාංශු භාෂනය (පාරිභා.) [නා.] එක ම බෝග වර්ගය නොකඩවා වගා කිරීම නිසා පසෙහි බණිජ ලවණ නැති වී යෑම.

පාංසු පිශාවකයා [නා.] කසළ ගොඩවල් ආදී අපවිත්‍ර ස්ථානවල නිතර හැසිරෙන ප්‍රේතයා.

පාක [වි.] අ. උයන ලද ; පිසූ ; පිසින ලද, - ආ. කකාරවන ලද; පැසවන ලද, - [නා.ප්‍ර.] තරුණ බව ; යොවුන් බව.

පාක පාත්‍රය [නා.] යමක් පිසීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා බඳුන ; ඉවුම් පිහුම් කරන භාජනය.

පාකය [නා.] අ. ඉවීම ; පිසීම ; පිසමන. - ආ. ආමාශයේ ආහාර පැසවීම ; ආහාර දිරවීම ; ජීර්ණය. - අ. පානයක්, ඖෂධයක් කැකැරීම. - අ. තුවාල වණ ආදිය මුහුකුරා යෑමයෙහි හෝ ඇස් කන් ආදියෙහි පැසවීම. - ඉ. මේරීම ; වැඩීම. - ඊ. විපාකය.

පාකර [නා.ප්‍ර.] අ. ඇස්වටය ; වළලුකර. - ආ. කකුල සහ අත ; පාදය සහ හස්තය.

පාකරනවා [ක්‍රි.] අ. යමක් දිය මත රැඳෙන්නට සලස්වනවා ; ජලයෙහි නොගිළී ගමන් කිරීමට

සලසනවා ; ජලය සමඟ බැස යෑමට සලස්වනවා. - ආ. පහ කරනවා ; ඉවත් කරනවා ; ඉක්මවනවා. - අ. නැති කරනවා. - අ. පෝෂණය කරනවා. - ඉ. බොනවා ; පානය කරනවා.

පාකවිද්‍යාව [නා.] ආහාර පිසීම පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය ; ශාස්ත්‍රානුකූල ව ඉවුම් පිහුම් කිරීමේ ක්‍රමය ; සුප ශාස්ත්‍රය.

පාක ශාලාව [නා.] අ. පුරාණ රජවාසල ආහාර පිසින ගෙය ; මාලිගයෙහි මුළුතැන්ගෙය. - ආ. බොජුන්හල ; හෝජනාගාරය.

පාකාශ ප්‍රදාහය (පාරිභා.) [නා.] මහ බඩවැලෙහි හටගන්නා කැක්කුම ; පාකාශයෙහි ඇති වන ප්‍රදාහය.

පාකාශය [පාක + ආශය] [නා.] මහ බඩවැල.

පාක්කුඩං, පාක්කුඩම් [නා.ප්‍ර.] පුදපඬුරු ; දෑකුම් ; තැගිබෝග ; තෘග.

පාක්ෂික [වි.] අ. පැත්තකට අයත් ; පැත්තක් ගත් ; පක්ෂයෙහි වූ ; පක්ෂපාත ; පක්ෂයකට අයත්. - ආ. අඩමසකට අයත් ; සති දෙකකට වරක් සිදුවන.

පාක්ෂිකයා [නා.] පැත්තක් ගත් තැනැත්තා ; පක්ෂයකට අයත් තැනැත්තා ; පක්ෂවාදියා.

පාගනවා [ක්‍රි.] අ. යමක් මත පය තබනවා ; පතුලින් ස්පර්ශ කරනවා ; අඩිය තබනවා. - ආ. පයින් මඬිනවා ; පයට යට කරනවා. - ඇ. පයෙහි ආධාරය ඇති ව යන්ත්‍රයක් ක්‍රියාත්මක කරනවා. - ඇ. (කථා.) (රුඬි.) පහත් ලෙස සලකනවා ; පීඩනයට පත් කරනවා ; යටත් කරනවා.

පාවක [වි.] ආහාර දිරවන ; ආහාර පැසවීම කරන ; පැසවීමට උපකාර වන. - [නා.ප්‍ර.] (ආහාර දිරවීමට උපයෝගී වන) පිත ; පිත්තය.

පාවන [වි.] අ. විරේක ඇති කරවන ; බඩ ශුද්ධ කරවන. - ආ. අජීර්ණ සහිත.

පාවනය [නා.] අ. පැසවීම ; පැසීම. - ආ. විරේක වීම ; බඩ ශුද්ධ වීම. - ඇ. තුවාල වණ ආදිය පැසවාලීම. - ඇ. අතිසාර රෝගය.

පාවචලය (කථා.) [නා.] අ. යටහත් පහත්කම ; යටත්කම ; නිවට නියාලුකම ; පමණට වඩා අනුන්ට අවනත වීම. - ආ. පහත් කොට සැලකීම ; නිගරු කොට තැකීම ; බාල්දුව. - ඇ. කවටකම ; කොලොප්පම ; සමච්චලය. - ඇ. ඉඩ ප්‍රස්තාව ; අවකාශය. - ඉ. බුරුල දීම ; දෑඩ් විනය නීති නොමැතිකම.

පාවීමන්ටි [නා.ප්‍ර.] අ. ලිවීම, සිත්තම් ඇදීම ආදිය සඳහා පිළියෙල කරන ලද (එළු, බැටලු ආදි) සම් ; සම් පත්‍රය. - ආ. එබඳු සමක ලියු ලියවිල්ල හෝ ඇඳි සිත්තම.

පාජක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ඇතැම් ශාකවල බීජාණු සමඟ මිශ්‍ර ව පිහිටි දිගැටි සර්පිලාකාර වැස්මක් ඇති සෛල විශේෂය. - ආ. කේන්ද්‍රෝපසාරී පොම්පයක භ්‍රමණය වන අවයවය.

පාට [නා.ප්‍ර.] අ. පැහැය ; වර්ණය. - ආ. වර්ණවත් කිරීම සඳහා ගැනෙන ද්‍රවය හෝ ද්‍රව්‍යය ; සායම. - ඇ. ආකාරය ; විදිය. - [වි.] පැහැය ඇති ; හැඩයෙන් යුත්.

පාට කවනවා [ක්‍රි.] යමකට පාට ඇතුළු කරනවා ; වර්ණවත් කරනවා.

පාටවය [නා.] අ. සාමර්ප්‍යය ; ප්‍රවීණත්වය ; වාතුර්පය ; පටුත්වය. - ආ. හික්මවීම ; මර්දනය.

පාටිකාව [නා.] අ. සෝපානයක මූල තබන අඩසඳ බඳු පඩිය ; සඳකඩ පහණ. - ආ. පළිඟුව.

පාටිකය [නා.] අ. පැළීම ; පැළුම් විවරය. - ආ. (පාරිභා.) හමෙහි රැලි අතර විවර.

පාරිභාෂිත (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ හිස්කබලේ
ඇටයක් ; මොළයට යටින් පිහිටි
සිදුරු සහිත ඇටය ; ඡද්‍රාස්ථිය.

පාඨක [වි.] කියන ; කියවන ;
පඨනය කරන ; ප්‍රකාශ කරන.

පාඨකයා [නා.] කියන්නා ;
කියවන්නා ; පඨනය කරන්නා ;
ප්‍රකාශ කරන්නා.

පාඨ ග්‍රන්ථය [නා.] පාඩම් පොත ;
කියවීම් පොත ; පාඩම් එක්තැන්
කොට කළ පුස්තකය ; පාඨය
ග්‍රන්ථය.

පාඨය [නා.] අ. වාක්‍යය ;
වගන්තිය ; වාක්‍ය කොටස.-
ආ. ක්‍රිපිටක පාළිය ; පෙළ.- ඇ.
කියවීම ; අක්ෂර උච්චාරණය ;
පඨනය.

පාඨශාලාව [නා.] ශිල්ප ශාස්ත්‍ර
උගන්වන ආයතනය ; ප්‍රාථමික
හා ද්විතීය අධ්‍යාපනය ලබාදෙන
ස්ථානය ; පාසල ; විදුහල.

පාඨාංකය [පාඨ+අංකය] (පාරිභා.)
[නා.] මානයක සටහන් වන
ගණන ; මානයෙන් පෙන්නුම්
කෙරෙන සංඛ්‍යාව.

පාඨින [නා.ප්‍ර.] උගන්වන්නා ;
අධ්‍යාපනය දෙන්නා.

පාඩගං, පාඩගම් [නා.ප්‍ර.] පැරණි
බිසෝ පළඳනා විශේෂයක් ;
ස්ත්‍රීන් පයේ පළඳින වළල්ල ;
නූපුරය.

පාඩම [නා.] අ. ශිෂ්‍යයකු විසින්
එක් වරකට හෝ කිසියම් කාල
සීමාවක් තුළ ඉගෙන ගත යුතු
යැයි ඉදිරිපත් ව පවතින කරුණු
සමූහය ; පොතක එක්
මාතෘකාවක් යටතේ තිබෙන
විස්තරය. - ආ. අමතක නොවන
ඉගැන්වීම ; තරවටුව ;
උපදේශය.- ඇ. සිතෙහි රඳවා
ගැනීම ; මතකය.

පාඩුව [නා.] අලාභය ; හානිය ;
අවාසිය ; අඩුපාඩුව ; හිඟය.

පාණ [නා.ප්‍ර.] අ. ගල ; පර්වතය.-
ආ. බාහුවේ අග කොටස ; අත ;
හස්තය. - ඇ. පණ ; ප්‍රාණය.

පාණ වැස්ස [නා.] මිදුණු දිය කැට
වැස්ස ; අයිස් වැස්ස.

පාණි [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රාණය ඇත්තා ;
ප්‍රාණියා ; සත්ත්වයා. - ආ. අත.

පාණි ග්‍රහණය [නා.] අතිනත්
ගැනීම ; සරණ බන්ධනය ;
කරකාර බැඳුම.

පාණ්ඩර [වි.] කහ පැහැයට හුරු ;
සුදු පැහැය ඇති.

පාණ්ඩරය (පාරිභා.) [නා.] සුදුමැලි
ගතිය ; මිලාන ගතිය.

පාණ්ඩිතය [නා.] පණ්ඩිත
ලක්ෂණ ඇති බව ; දැන
උගත්කම ; ඇසු පිරු තැන් ඇති
බව.

පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනය [නා.]
ශක්‍රයාගේ ආසනය ; පඬුපුල්
සලස්න.

පාණ්ඩුර [වි.] සුදු ; ශ්වේතවර්ණ ;
පඬු පැහැ.

පාණ්ඩුරණය (පාරිභා.) [නා.]
අඳුරෙහි වැඩෙමින් තිබීම නිසා
ශාක පත්‍රවල කොළපාට නැති
වී පඬු පැහැ ගැන්ම.

පාතක [වි.] වැරදි සහගත ; පාපී ;
සාපරාධී.

පාතකය [නා.] පාපකර්මය ; පාපී
ක්‍රියාව ; අපරාධය.

පාතනය [නා.] අ. පහත හෙළීම ;
පහත වැටීම ; ප්‍රමාණයෙන් අඩු
වීම ; පහළ බැසීම. - ආ.
ගවකිරි.

පාතරාසය [නා.] උදය භෝජනය ;
හීල.

පාතාල පාෂාණ [නා.ප්‍ර.] පෘථිවි
පෘෂ්ඨයෙහි ඉතා යට
සනීභවනය වූ ස්ඵටිකරූපී
පාෂාණය.

පාත්තිය [නා.] එලවළු මල් ආදිය
වගාව සඳහා පොළොව කොටා
මට්ටම් කොට සකස් කළ බිම්
කොටස.

පාත්‍ර ධාතුව, පාත්‍රා ධාතුව [නා.]
බුදුරජාණන් වහන්සේ දන්
වැළඳූ පාත්‍රය.

පාත්‍රය [නා.] අ. බඳුන ; භාජනය ;
තලිය ; තැටිය. - ආ. බුදු, පසේ

බුදු, රහත්, සංඝ ආදී
උත්තමයන් ආහාර වළඳින
ගෝලාකාර හැඩයෙන් යුත්
භාජනය. - අ. මිනුම්
ප්‍රමාණයක් ; පලම් හැට හතරක
බර ප්‍රමාණය. - අ. බේසම ;
ද්‍රව පිරවූ භාජනය.

පාත්‍රයා [නා.] අ. යමක් ලබන්නට
හෝ විඳින්නට සුදුසු
තැනැත්තා ; යෝග්‍ය පුද්ගලයා. -
ආ. නාට්‍යයක හෝ ගද්‍ය පද්‍ය
කාව්‍යාදියෙහි එන එක් එක්
වර්තය.

පාත්‍රි (පාරිභා.) [වි.] රෝගාදියකට
පාත්‍රවන සුලු හෙවත් ගොදුරු
වන සුලු.

පාථෙය්‍ය [නා.ප්‍ර.] දිගු ගමනක
අතරතුර දී පරිහරණය කිරීම
සඳහා ගෙන යන කළමනා ;
මාර්ගෝපකරණ.

පාද උපකුර්වය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) පෘෂ්ඨ වංශීන්ගේ පස්සා
ගාතයෙහි පහළ කොටසක්
පයේ ඇඟිලින් අතර කොටස.

පාදක [නා.ප්‍ර.] පදනම ; මූලාධාරය. -
[වි.] මුල් වූ ; ප්‍රතිෂ්ඨා වූ.

පාදකෝණය (පාරිභා.) [නා.]
ජ්‍යාමිතික රූපයක පාදය
වශයෙන් සිහිටන ඕනෑම
කෝණයක් ; ආධාරක
කෝණය.

පාදඬුගලි [නා.ප්‍ර.] පයේ ඇඟිලිවල
පලඳින මුදු.

පාදවාරි [නා.ප්‍ර.] පයින් යන්නා ;
පාගමනින් යන තැනැත්තා.

පාද වාරිකාව [නා.] බිරිය ;
භාර්යාව ; පාදපරිවාරිකාව.

පාදජාලා [නා.ප්‍ර.] පයවටා පැළඳි
දැලක ආකාරයේ ආභරණ
විශේෂයක්.

පාදඩ [වි.] අ. තැන තැන ඇවිදින ;
ඉබාගාතේ යන ; රස්තියාදු
වන ; ස්ථිර නවාතැනක් නැති.-
ආ. අශීලාවාර ; නොහික්මුණු ;
වනවර ; පාහර.

පාදඩයා [නා.] අ. දඩාවතේ
ඇවිදින්නා ; ස්ථිර ගෙයක්
දොරක් නැත්තා ; රස්තියාදු
කාරයා.- ආ. වනවරයා ;
අශික්ෂිතයා ; නොහික්මුණු
පුද්ගලයා ; පාහරයා.

පාදකලවාරි (පාරිභා.) [වි.]
(මනුෂ්‍යයා මෙන්) පතුල බිම
තබා ඇවිදින.

පාදනවා [ක්‍රි.] අ. අවහිර ඉවත්
කරනවා ; මතු කර
පෙන්නනවා ; බාධා නැති
කරනවා ; ඉඩ සලසනවා.- ආ.
මතු කරනවා ; හෙළිදරවු
කරනවා.- ඇ. නොපෙනී තිබුණ
ඇස් පෙනෙන්නට සලස්වනවා.-
ඇ. සතුටු කරනවා ; ප්‍රසන්න
කරනවා.

පාදනාස [නා.ප්‍ර.] පා තැබීම ;
පය ගැසීම ; පාද නික්ෂේපය.

පාදප [නා.ප්‍ර.] ගස ; වෘක්ෂය.

පාද පරිවාරිකාව [නා.] පා ඇසුරු
කරන්නිය වන බිරිය ;
භාර්යාව ; අඹුව.

පාද පීඩිකාව [නා.] අ. උස් අසුනක
හිඳගත් විට පය තැබීම සඳහා
භාවිත කැරෙන කොළොඹුව ;
පා පුටුව.- ආ. සේදීම පිණිස
හෝ සේදීමෙන් පසු පය තබන
පුවරුව.

පාද පෘෂ්ඨය [නා.] පයේ මතු පිට
පැත්ත ; උඩු පතුල ; පිටිපතුල.

පාද බන්ධනය [නා.] අ. කකුල්
බැඳීම ; පා දෙක එක් කොට
බැඳ දැමීම ; කකුලින් බැඳීම.-
ආ. අරමිණිය ගොතා වාඩි වීම ;
බද්ධ පර්යඬිකය.- ඇ. පා
ආවරණය ; පාවහන.

පාදම [නා.] අ. පතුල ; පත්ල ;
අඩිය.- ආ. වෛතස,
වාහල්කඩ, කුලුනු ආදියේ
අත්තිවාරමට උඩින් පිහිටි පහළ
ම කොටස.

පාදමිගල [නා.] (වාස්තු.) උළුවහු
කණු ආදිය සිටුවීම සඳහා
පදනමක් වශයෙන් පොළොවේ
පිහිටුවන ගල්.

පාදය [නා.] අ. පය ; කකුලෙහි
අග කොටස.- ආ. කවි, සිව්පද,
ගාථා, ශ්ලෝකාදියේ පේලිය ;
කවි පදය.- ඇ. කහවණුවෙන්
හතරෙන් කොටස.- ඇ. කළු

පර්වත වෘක්ෂ ආදියේ මූල. - ඉ. කොටස ; අංශය. - ඊ. ත්‍රිකෝණ, චතුරශ්‍රාදි ජ්‍යාමිතික රූපවල පැත්ත. - උ. පාරුව. - ඌ. සරමක දෙකොටසකින් එකක්. - ඍ. නැකතකින් සතරෙන් පංගුව.

පාද රේඛාව [නා.] (භූගෝ.) සිතියම් සම්පාදනයේ දී යම් ස්ථානයක් මැනීමේ මූලික ස්ථානය වශයෙන් සලකා එතැන සිට ලකුණු කරන සෘජු රේඛාව.

පාද ලාංඡනය [නා.] පය තුබූ තැන පිහිටන පයෙහි සලකුණ ; පා සටහන.

පාදවක්ත්‍ර (පාරිභා.) [වි.] මුහුණෙහි පහළ කොටසට සම්බන්ධ වූ.

පාදස්ථ [වි.] අ. පාදයෙහි පිහිටි ; පතුලෙහි වූ. - ආ. කවි පදයක පිහිටි.

පාදස්ථ ඩිමිබන්‍යාසය (පාරිභා.) [නා.] ඩිමිබකෝෂයෙහි ඩිමිබ පාදස්ථ ව පිහිටා තිබෙන ආකාරය.

පාදාංශකය [නා.] (ජ්‍යෝති.) රාශියෙන් නවයෙන් පංගුව ; නවාංශකය ; නැකතේ පාදය.

පාදාතයා, පාදාතියා [නා.] අ. පයින් යන්නා. - ආ. පාබල හේවායා.

පාදාන්තය [නා.] අ. කකුලේ කෙළවර ; පාදයේ කෙළවර. - ආ. පද්‍ය පාදයක කෙළවර ; කවි ආදියේ පදයක අග.

පාදාවිෂ්ට (පාරිභා.) [වි.] ඩිජාධරය විදගෙන පරාග නළය ඩිමිබයට ඇතුළුවන්නා වූ.

පාදාශ්‍රිත (පාරිභා.) [වි.] පාදයෙහි හෙවත් මූල පිහිටි ; පහළින් පිහිටි ; පා ඇසුරු කළ.

පාදාස්තරණය [පාද + ආස්තරණය] [නා.] පාවාඩය ; පියවිල්ල.

පාදික [වි.] පාදය හා සම්බන්ධ ; පාදයට අදාළ හෝ අයිති. - [නා.ප්‍ර.] ඇතැම් යන්ත්‍ර සූත්‍ර ක්‍රියා කරවීම සඳහා පයින් පාගත කොටස ; පැඩලය.

පාදික ත්‍රිකෝණය (පාරිභා.) [නා.] ඕනෑම ත්‍රිකෝණයක ශීර්ෂකෝණ තුනේ සිට ප්‍රතිමුඛ පාදවලට ඇදී ලම්බ රේඛා එම පාදවලට හමුවන ලක්ෂ්‍ය තුන ශීර්ෂ වශයෙන් සිටින සේ අදින ලද ත්‍රිකෝණය.

පාදික රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] ත්‍රිකෝණයක පරිවෘත්ත පරිධියේ පිහිටි කිසියම් ලක්ෂ්‍යයක සිට එම ත්‍රිකෝණයේ පාද තුනට අදින ලම්බකවල පාද යා කරන රේඛාව.

පාදික වක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
කිසියම් අවල ලක්ෂ්‍යයක සිට
නියමිත වක්‍රයක ස්පර්ශකවලට
අදින ලම්බ රේඛාවල පාද යා
කරන වක්‍රය.

පාදිය [නා.ප්‍ර.] අ. පය සෝදන
වතුර. - ආ. ගංගා ඇළ දොළ
ආදියෙහි දෙ ඉවුරු අතරේ
පයින් එගොඩ මෙගොඩ යා
හැකි තැන ; තොටුපොළ.

පාදිරි, පාදිලි [නා.ප්‍ර.] (ක්‍රිස්ති.)
ක්‍රිස්තියානි සභාවක
පූජකවරයා ; පූජා ප්‍රසාදිවරයා ;
දේවගැතිවරයා.

පාදිය [වි.] පාදයකට අයත් ; පාදික ;
පාදස්ථ ; ප්‍රාථමික ; ආරම්භක.

පාදිය මූලය [නා.] මූලික
කාරණය ; ප්‍රධාන මූල ද්‍රව්‍යය.

පාදිය සෛලය (පාරිභා.) [නා.]
පාදයේ හෙවත් මූල පිහිටි
සෛලය ; පාදස්ථ සෛලය.

පාදුක (පාරිභා.) [වි.] පාදයෙහි
යටිපතුලට අයිති. - [නා.ප්‍ර.]
පතුල ; යටිපත්ල ; පාදකලය.

පාදුක ධමනිය (පාරිභා.) [නා.]
යටිපතුලේ පිහිටි ලේ නහරයක්.

පාදුකාව [නා.] අ. පාවහන ;
සෙරෙප්පුව ; සපත්තුව. - ආ.
අශ්වාරෝහකයකුගේ පය තබා
ගැනීමට සැදලයෙහි එල්ලා
තිබෙන පුඩුව. - ඇ. ගස්වැල්

ආදියට පෝර දෑමීමාදී වශයෙන්
කරන සාත්තුව. - ඇ. රෝගීන්ට
කරන සැලකිල්ල. - ඉ.
වැසිකිළියේ වළට උඩින් වළ
වැසෙන සේ සිදුරක් ද සහිත ව
සවිකරන ලැල්ලේ පා තබන
කොටස.

පාදෝදක [නා.ප්‍ර.] අ. පය සේදීමට
තබන වතුර. - ආ. මෝරු ; කිරි
මෝරු.

පදෝපකුර්වය, පාද උපකුර්වය
(පාරිභා.) [නා.] පයේ
ඇඟිලිවලටත් පාද කුර්වයටත්
අතර කොටස.

පානකය [නා.] බීම වර්ගයක් ;
පලතුරු වර්ගවල යුෂ හා පැණි
හෝ සීනි මිශ්‍ර කිරීමෙන්
සාදාගන්නා පානය.

පානගෝෂ්ඨිය [නා.] සුරාපාන
උත්සවය ; මධුපානෝත්සවය.

පාන බලය (පාරිභා.) [නා.] අ. විජ
ගණිතයෙහි භාවිත කරන
වරහනක්. - ආ. යමක් සවි විමට
තබන ආධාරක ලීය ; මුක්කුව.

පානමානය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.)
ශාකයක ජලය උරා ගැනීමේ
ප්‍රමාණය මනින උපකරණයක්.

පානය [නා.] අ. බොන දෙය ;
බීමට ගන්නා ද්‍රව විශේෂය ;
බීම. - ආ. සුරාව ; මද්‍යසාරය.

පානවා [ක්‍රි.] අ. දක්වනවා ;
පෙන්වනවා ; ප්‍රදර්ශනය

කරනවා. - ආ. අත දික් කරනවා. - ඇ. යමක් ලබා ගැනීමට අත දිගහැර අල්ලනවා.	පාන්දුව [නා.] අ. කිසියම් මෝස්තරයක ඒ සඳහා යොදාගත් වස්තුව හැර අවශේෂ කොටස. - ආ. පන්දු යත්ත.
පානාගාරය [නා.] මත්පැන් විකුණන ස්ථානය ; තැබැරැම ; අවන්හල.	පාන් මඩුව [නා.] අ. දෙවියන් සඳහා පවත්වන පූජා කටයුත්තක්. - ආ. ඒ පූජාව පැවැත්වීම සඳහා සැරසිලි සහිත ව සාදන තාවකාලික මඩුව.
පානාර්ථියා [පාන+අර්ථියා] [නා.] දිය බොනු කැමැත්තා ; පිපාසිතයා.	පාප [වි.] අ. පවිටු ; පාපී ; පවිකාර.- ආ. ලාමක ; පහත් ; නින්දිත. - ඇ. අනිටුපල ගෙනදෙන ; අශුභ ; අපල ඇති කරන.- [නා.ප්‍ර.] පවි ; අකුසල්.
පානිය [වි.] අ. බීමට සුදුසු ; පානය කිරීමට යෝග්‍ය. - ආ. බීම හා සම්බන්ධ ; පානයට අදාළ.- [නා.ප්‍ර.] පානය කළමනා දෑ ; පැන් ; ජලය.	පාපක්ෂමාව [නා.] (ක්‍රිස්තියානි.) මනුෂ්‍යයන් විසින් කරන ලද වරදට දෙවියන් වහන්සේ විසින් සමාව දීම.
පානු [නා.ප්‍ර.] අ. ඵලයක රසය ; ඉස්ම ; යුෂ. - ආ. (හාල්) සේදු වතුර.- [වි.] පහන් වූ ; එළි වූ.	පාපස්ත [වි.] පවි නසන ; පවි විනාශ කරන.
පාන් එළිය (කථා.) [නා.] අ. පහතින් නිකුත් වන ආලෝකය.- ආ. හිරු උදාවීමේ දී ඇතිවන එළිය ; අරුණාලෝකය.	පාපතරයා [නා.] අතිශයින් පවිකාරයා ; පාපිෂ්ඨ පුද්ගලයා.
පාන්කඩ, පාංකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. පාන් තිරය. - ආ. පරණ රෙදිකඩ.	පාපනාශක පූජාව [නා.] (ක්‍රිස්තියානි.) කළ වරදට සමාව ලබා ගැනීම පිණිස කරන පූජාව ; පවින් නිදහස් වීමට කරන වන්දි පූජාව.
පාන් කළුව (කථා.) [නා.] පහන් වන වේලාවේ ඇති වන අඳුර.	පාප නිර්ගමනය [නා.] පවින් වැළකීම ; පවින් ඇත් වීම.
පාන් කරුව [නා.] අරුණලු නැගීමට ටික වේලාවකට පෙර නැගෙනහිර අහසෙහි පායා නැගෙන ලොකු තාරකාව ; උදයට පෙර පායන විට සිකුරු කරුවට මේ නම ව්‍යවහාර වේ.	

පාපන්දු [නා.ප්‍ර.] දෙපිළට බෙදී
පයින් පන්දුවට ගසමින් ගෝලය
කරා පන්දුව යැවීමට වැයම්
කරමින් කරන ක්‍රීඩාව.

පාප මෝචනය [නා.] පවින් මිදීම.

පාපැදිය [නා.] පයින් පැදගෙන
යන රෝද දෙකේ සැහැල්ලු
වාහනය ; බයිසිකලය.

පාපිච්ඡ, පාපිච්ඡා [පාප + ඉච්ඡා]
[නා.ප්‍ර.] පවිටු අදහස ; වරද
කිරීමට ඇති රුචිය.

පාපිස්ස [නා.ප්‍ර.] පය පිස දූමිම
සඳහා ගැනෙන උපකරණය ;
පාබිස්ස.

පාපුරුක [නා.] (සත්ත්ව.) සන්ධි
පා දෑති (ආත්මරොපෝධා)
සත්ත්වයන්ගේ ගාත්‍රයක
පුරුකක්.

පා පුවරුව [නා.] බස්රිය දුම්රිය
ආදී වාහනවලට නැඟීමට හා
ඒවායින් බැසීමට තනා ඇති
තට්ටුව.

පා පෙළ [නා.ප්‍ර.] අ. මන්දිර
පඬික්කිය ; ප්‍රාසාද පඬික්කිය. -
ආ. වැටක ඇති ඉනි පෙළ. -
ඇ. පියගැට පේළිය.

පාපෝච්චාරණය [නා.] අ. (ක්‍රිස්ති.)
තමා කළ පව් පූජකවරයකු
ඉදිරියේ නො සඟවා පවසා ඒ
වෙනුවෙන් පසුකැවිලි වීම ; පව්
සමා කරවීම. - ආ. තමා වැරදි

කළ බව පිළිගැනීම ; කළ වැරදි
එළි කිරීම.

පාප්තුමා [නා.] (රෝ.ක.) රෝමානු
කතෝලික සභාවේ ප්‍රධාන
පූජකතුමා ; ශුද්ධෝත්තම
පියතුමා.

පාබළ [නා.ප්‍ර.] අශ්වාදීන් පිට
නොනැගී පයින් ගොස් සටන්
කරන හමුදාව ; පා බළ සෙනඟ.

පාබික (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විභේදයක්
යට පැතිර පවත්නා පාෂාණ
ස්කන්ධය.

පාමංකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. ගං හෝ ඇළ
දොළ හෝ ආදියකින් පයින්
එතර වීම සඳහා යොදාගන්නා
තොට. - ආ. වතුර පාරක් හරහා
වැටී ඇති පාර.

පා මුල [නා.] අ. පය ලඟ ; පාද
සමීපය. - ආ. කන්දක් අවට
පහත් බිම හා සම්බන්ධ වන
ප්‍රදේශය. - ඇ. නිදාගැනීමේ දී
පා තබන පැත්ත ; පා තබන
දිසාව.

පාමුල් පෙට්ටිය [නා.] අ. රාජ
භාණ්ඩාගාරය ; මහ අරමුදල. -
ආ. අගනා රන්රිදී බඩු ආදිය
තැන්පත් කළ පෙට්ටිය ; පාමුල්
පෙට්ටිය.

පාමොක් [නා.ප්‍ර.] ප්‍රාතිමෝක්ෂය. -
[වි.] ප්‍රමුඛ ; ප්‍රධාන ; උතුම් ;
මුල්කොට ඇති.

පාය [නා.ප්‍ර.] අ. විශාල ගෘහය ; ප්‍රාසාදය ; මන්දිරය ; මාළිගය.-
ආ. පානය. - ඇ. බීම. - ඇ. ජලය. - ඉ. කිරි. - ඊ. රශ්මිය. - උ. පැළුර.

පායනවා [ක්‍රි.] අ. උදා වෙනවා ; එළිය කරනවා. - ආ. වර්ෂාව නවතිනවා. - ඇ. වර්ෂාව රහිත ව පවතිනවා. - ඇ. එළි කරනවා ; පාදනවා. - ඉ. පහුරු ගානවා ; පිරනවා.

පායාස [වි.] කිරි මුසු කොට පිසූ ; කිරිමුසු.- [නා.ප්‍ර.] - අ. කිරිමුසු කොට පිසූ බත ; කිරිබත.- ආ. තෙල් සහ වතුර එක් කිරීමෙන් සැදෙන මිශ්‍රණය ; තෙලෝදය.

පායු අන්ධාශය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ගුදයෙහි පිහිටි මඩියක් වැනි නෙරුම ; ගුදය සම්බන්ධ උණ්ඩුකය.

පායු අලකය (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම් සතුන්ගේ ගුද බණ්ඩයෙහි පිහිටි සුතිකාමය ප්‍රසරය ; ගුද අලකය.

පායු කීලය (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම් සතුන්ගේ පෞච්ඡාංගවලට අමතර ව පිහිටි සියුම් ප්‍රසරය.

පායුතලය (පාරිභා.) [නා.] පසු බඩවැලේ අන්ධ කෙළවරට ටිකක් ඉදිරියෙන් වූ එහි බිත්තිය.

පායු ප්‍රදේශය (පාරිභා.) [නා.] ගුදය හා සම්බන්ධ ප්‍රදේශය ; ගුද ප්‍රදේශය ; අපානස්ථානය.

පාර [නා.ප්‍ර.] අ. මාර්ගය ; මඟ. - ආ. අත් පා වැනි අවයවයකින් හෝ අවි ආයුධාදියකින් හෝ තදින් ගැසීම ; පහර. - ඇ. වේගවත් බලශක්තියක් නිසා ඇති වන තෙරපුම ; බලවේගය. - ඇ. දැඩි විපත. - ඉ. වාරය ; වතාව. - ඊ. පරතෙර ; අන්තය ; කෙළවර. - උ. වෙරළ ; තීරය.- උභ. නිවන ; නිර්වාණය.- [වි.] අ. ඉක්මවා ගිය ; අතික්‍රාන්ත.- ආ. විනිවිද පෙනෙන.

පාර අරිනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ. ඉඩමකින් පාරක් සඳහා ඉඩකඩ වෙන් කරනවා ; පාරකට ඉඩ දෙනවා. - ආ. මගින් ඉවත් වෙනවා ; වසා තිබූ පාරක් විවෘත කරනවා. - ඇ. ගසනවා ; දැඩි පහරක් දෙනවා.

පාරං බානවා, පාරම් බානවා [ක්‍රි.] වහසි බස් කියනවා.

පාර කණ්ඩනය [නා.] (පාරිභා.) හරස් කැපුම.

පාර ක්ෂේත්‍ර චූම්බකත්වය [නා.] (භෞති.) චූම්බක කිරණ ශක්තියක බලය යටතේ පාර ක්ෂේත්‍ර චූම්බක ද්‍රව්‍යයකින් ප්‍රදර්ශනය වන ගුණ.

පාරගත [වි.] අ. එතෙර වූ ; පරතෙරට ගිය. - ආ. ශාස්ත්‍රාදිය නිමවා දැනගත් ; කෝටිප්‍රාප්ත.

පාරගමනය (පාරිභා.) [නා.]
(මැදින් හෝ තුළින් හෝ) කා
වැදී අනින් පසින් මතු වීම ;
විනිවිද යෑම ; අභිව්‍යාපනය.

පාරගමයකාව (පාරිභා.) [නා.]
පීඩනය පිට ඉතා කුඩා සිදුරු
සහිත ද්‍රව්‍යයක් තුළින් වායුවක්
හෝ ද්‍රව්‍යයක් හෝ විසරණය
වීම.

පාරවෝපනය (පාරිභා.) [නා.]
සත්ත්ව අවයවයක් හෝ
කොටසක් හෝ එහි සාමාන්‍ය
තැනින් ගලවා අනෙක්
තැනකට හෝ ජීවියකුට බද්ධ
කිරීම ; පාරරෝපණය.

පාරජම්බුල (පාරිභා.) [වි.]
වර්ණාවලියේ ජම්බුල වර්ණ
පටය ඉක්මවා යන රසායනික
වර්ණ ධාරාවට අයත්.- [නා.ප්‍ර.]
ජම්බුල වර්ණපටය ඉක්මවා සිටි
වර්ණපටය.

පාරජම්බුල ආලෝකය [නා.]
පෙනෙන විකිරණවලටත්
එක්ස්කිරණවලටත් අතර එනම්
තරංග ආයාමය.

පාරට්ටු [වි.] අ. වර්ණනීය ;
ප්‍රශංසනීය ; උත්කර්ෂවත්. - ආ.
අභිමානවත් ; කීර්තිමත් ; උදාර.
- ඇ. කමනීය ; රමණීය ;
චිත්තාකර්ෂණීය. - ඇ. අගේ
ඇති ; වටිනා. - ඉ. ප්‍රසිද්ධ ;
ප්‍රකට ; විඛ්‍යාත.

පාරට්ටුව [නා.] අ. ගුණකථනය ;
ප්‍රශංසාව. - ආ. ආඩම්බරය ;
ගර්වය ; මානය. - ඇ. (කථා.)
පුරසාරම ; පුරාපේරුව ;
ආත්මෝත්කර්ෂණය. - ඇ.
ප්‍රසිද්ධිය ; කීර්තිය ; ප්‍රකටත්වය.

පාරණය [නා.] අ. උපවාසයකින්
පසු ලැබෙන මුල්ම ආහාරය. -
ආ. ගැසීම ; පහරදීම.

පාරතාපක [වි.] (භෞති.) විකිරණ
තාපය සම්ප්‍රේෂණය කළ හැකි.

පාරත්‍රික [වි.] පරලොවට අයත් ;
පරලොව හා සම්බන්ධ ;
පාරලෝකික.

පාරද [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු ලෝහමය
මූල ද්‍රව්‍යයක් ; රසදිය. - ආ.
දෙවිලොව පිහිටියේ යැයි කියනු
ලබන ගසක් ; පරසතු රුක.

පාරදර්ශක [වි.] වස්තුවක් පැහැදිලි
ව පෙනෙන පරිදි විනිවිද
පෙනෙන ; ආලෝකය ගමන්
කිරීමට ඉඩ හරින ; පාර දෘශ්‍ය.

පාර දෘශ්‍ය [වි.] විනිවිද පෙනෙන
සුලු ; පාර දර්ශක.

පාර දෘශ්‍යය [නා.] ආලෝකයට
විනිවිද යා හැකි, විනිවිද
පෙනෙන සුලු ද්‍රව්‍යය.

පාරදේශික [වි.] පිටරටකට අයත් ;
විදේශයකට සම්බන්ධ.

පාරනයන වෙළෙඳාම [නා.] රටක්
හරහා විදේශීය බඩු ප්‍රවාහනය
කිරීම.

පාරනවා [ක්‍රි.] අ. පහර දෙනවා ; යුද වදිනවා ; ආක්‍රමණය කරනවා. - ආ. අත ගසනවා ; අල්ලනවා. - ඇ. කොටනවා. - ඇ. තියුණු උල සහිත දෙයකින් සිරුරට අනිනවා. - ඉ. රිදවනවා. - ඊ. තුවාල වණ ආදියක කිසිවක් වැද්ද විමෙන් අලුත් බවට පත් කරනවා.

පාර පත්‍රි [වි.] (උද්භි.) නටුව වටේට තදින් සම්බන්ධ ව පවතින පත්‍රවලින් සමන්විත.

පාරප්‍රාප්ත [වි.] පරතෙරට ගිය ; එතෙරට පැමිණි ; පාරගත.

පාරප්‍රාප්තිය [නා.] අ. පරතෙරට පැමිණීම ; කෙළවරට පැමිණීම.- ආ. අවබෝධය ලැබීම.

පාරප්‍රාප්තිවාදය (පාරිභා.) [නා.] පාරමිතා පිරිමෙන් ඒ කෙළවර පුර්ණාවබෝධයට පත්විය හැකිය යන මතය.

පාර ප්ලවාංග [නා.ප්‍ර.] (සත්ත්ව.) දියෙහි පාවෙන ඉතා සියුම් පැළෑටි හෝ ක්ෂුද්‍ර ජීවියා.

පාර ප්ලාස්මය [නා.] සෛල ප්ලාස්මයේ අක්‍රීය වර්ධක කොටස.

පාර භාසක [වි.] අ. අතරින් ආලෝකය ගමන් කළ හැකි නමුත් විනිවිද නොපෙනෙන ; අර්ධපාරදෘශ්‍ය. - ආ. (පාරිභා.) විනිවිද පෙනෙන.

පාරභාස්මික පාෂාණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සියයට 45කට වඩා අඩු සිලිකා ප්‍රමාණයක් ඇති ආග්නේය පාෂාණ විශේෂයක්.

පාර භූතිය (පාරිභා.) [නා.] ගෘහයක දිග ඇටය ; අස්ථි දණ්ඩ ; පාරවර්ධය.

පාර භෞම [වි.] භූමියට බාහිර වූ.

පාරමිතාව [නා.] සර්වඥතා ඥානය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සසර දී පිරිය යුතු දශවිධ ගුණ ධර්මය.

පාරමි [නා.ප්‍ර.] අ. කොප්පරා, රබර් වැනි වෙළඳ ද්‍රව්‍යවල බර කිරුමේ දී භාවිත කරනු ලබන රාත්තල් පන්සිය හැටක් හෙවත් හොණ්ඩර පහක් වන ඒකකයක්.- ආ. පුරසාරමි.

පාරමිපරික [වි.] පරමිපරාවෙන් පරමිපරාවට සම්මතයෙන් හෝ කට වචනයෙන් පවත්වාගෙන එන ; පරමිපරාවෙන් ආ.

පාරලෝකික [වි.] පරලොවට අයත් ; පරලොව පිළිබඳ.

පාරවිලනය (පාරිභා.) [නා.] කෙනකුගේ ලේ අන්කෙනකුගේ ශිරාවකට ඇතුළු කිරීම ; වෛද්‍ය විද්‍යානුකූල ව ලෙඩකුට ලේ දීම.

පාර ශ්වේදනය (පාරිභා.) [නා.] රුධිර සංසරණයට බාධා

පැමිණ ගමන අවහිර වූ කල්හි රුධිර නාලවල බිත්තියෙන් දෘඩය ගලන ආකාරයෙන් දියර වැගිරීම.

පාරස මණිය (පාරිභා.) [නා.] සියලු ලෝහ වර්ග රන් බවට හැරවීමේ බලය ඇති මන:කල්පිත මැණික් ගලක්.

පාරාජික, පාරාජිකා [නා.ප්‍ර.] (විනය) පිළියම් කළ නොහැකි ශික්ෂාපද ව්‍යතික්‍රමණයෙන් බුද්ධශාසනයෙහි පරාජයට පත්වීම.

පාරාදීසය [නා.] අ. අධික සැප ඇති ස්ථානය ; ඉතා ප්‍රියයෙන් කල්ගෙවන උත්පත්ති ස්ථානය.
- ආ. දෙවියන් වහන්සේගේ වාසභවනය ; ස්වර්ගය. - ඇ. ආදම්ගේ උයන.

පාරාන්ධ [පාර + අන්ධ] [වි.] විනිවිද නොපෙනෙන ; යම්කිසි තරංග ආයාමයක කිරණ සම්පූර්ණයෙන්ම උරාගැනෙන.

පාරායන [නා.ප්‍ර.] එතර වීම ; එගොඩ වීම ; එතෙරට යාම.

පාරාරය [පාර + අරය] (පාරිභා.) [නා.] සිලෝ මාන්ත්‍රධරයන්ගේ ප්‍රාථමික අර හතරෙන් එකක්.

පාරාවළල්ල [නා.] සතුරාට දමා ගසා පහර දීමට යොදා ගැනුණු

වක්‍රාකාර ආයුධයක් ; පැරණි රජුන්ගේ පංචායුධයෙන් එකක්.

පාරිවරිය [නා.ප්‍ර.] සේවය කිරීම ; මෙහෙ කිරීම ; උපස්ථාන කිරීම.

පාරිතෝෂිකය [නා.] කළ සේවයට පැහැදී දෙන දීමනාව ; පාරිතෝෂික දීමනාව.

පාරිදර්ශක [වි.] (ක්‍රිස්ති.) පූජා ප්‍රසාදිත මා සම්බන්ධ ; රදගුරුතුමාට අයත්.

පාරිදර්ශකය (පාරිභා.) [නා.] සබ්මැරින් ආදිය තුළ සිට බැලිය හැකි දුරදක්නා උපකරණයක් ; පෙරිස්කෝපය.

පාරිභාෂික [වි.] කිසියම් විෂයයක් සඳහා වූ නිශ්චිත විශේෂ අර්ථයක් දක්වන ; ඒ සම්බන්ධ දේ හඳුන්වන.

පාරිභාෂික වචන [නා.බහු.] කිසියම් විෂයක් සඳහා වූ නිශ්චිත විශේෂ අර්ථයක් දක්වන වචන.

පාරිභෝගික [වි.] පරිභෝග කිරීම පිළිබඳ වූ ; පරිභෝජන කළ ; භුක්ති විඳින.

පාරිභෝගිකයා [නා.] පරිභෝජනය කරන්නා ; යමක් භුක්ති විඳින්නා.

පාරිශුද්ධ [වි.] අතිශයින් පිරිසිදු ; හාත්පසින් පිරිසිදු.

පාරිශ්‍රමිකය [නා.] කළ සේවයට කරන ගෙවීම ; යමක් කළ පසු ඒ සඳහා ලැබෙන මුදල.

පාරිසරික [වි.] පරිසරයට අනුකූල වූ ; වටපිටාවට අයත් වූ.

පාරිහාරික [වි.] ඒ ඒ තැනට හෝ අවස්ථාවට හෝ සුදුසු ; ගැළපෙන ; පරිහරණයට පහසු.

පාරුපනය [නා.] අ. පෙරවීම ; සිවුරු පෙරවීම. - ආ. පොරෝනා වස්ත්‍රය.

පාරුව [නා.] විශේෂයෙන් ගංගා ඔය ආදියෙහි බඩු සහ මගීන් ප්‍රවාහනය සඳහා ගැනෙන පැතලි පතුලක් සහිත ජල යාත්‍රා විශේෂයකි.

පාරුෂ්‍යය [නා.] අ. දරුණු ස්වභාවය ; තද පරුස බව.- ආ. රළු වචනය.

පාර්ථිව [වි.] පොළොවට අයත් ; පොළොව පිළිබඳ. - [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොවින් ලබාගන්නා දේ ; බනිජ ද්‍රව්‍ය. - ආ. පොළොවට අධිපති වන රජ.

පාර්ලිමේන්තුව [නා.] එක් එක් ඡන්දකොට්ඨාස නියෝජනය කිරීම සඳහා මහජන ඡන්දයෙන් හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් හෝ තෝරාපත් වූ මන්ත්‍රී මණ්ඩලය ; ව්‍යවස්ථාදායක මහජන නියෝජිත සභාව ; නියෝජිත

මන්ත්‍රී මණ්ඩලය ; ජාතික රාජ්‍ය සභාව.

පාර්වතේය [වි.] පර්වතයට අයත් ; පර්වත ඇසුරෙහි වෙසෙන ; කඳුකර.- [නා.ප්‍ර.] බණිජ විශේෂයක් ; අංජන ; අඳුන්.

පාර්ශුකාව [නා.] ඉල ඇටය.

පාර්ශ්ව [වි.] අංශයක හෙවත් පැත්තෙහි පිහිටි ; අංශයකට අයත්.

පාර්ශ්ව කෝටරය [නා.] හරස් අතට පිහිටි (කනෙහි හෝ නාසයෙහි) කුහරය.

පාර්ශ්වගත [වි.] එක් පැත්තක් ගන්නා ; පක්ෂපාත ; පක්ෂග්‍රාහී.

පාර්ශ්ව මුද්ගරිකාව (පාරිහා.) [නා.] අනුජංඝාස්ථියෙහි පහළ කෙළවර පිට පැත්තෙහි වූ ප්‍රසරය.

පාර්ශ්වය [නා.] අ. පැත්ත ; පැත්තකට අයත් කොටස ; අංශය ; පක්ෂය. - ආ. පැරණි බදු විශේෂයකි.

පාර්ශ්වාන්ත්‍රික හෘද (පාරිහා.) [නා.බහු] පණුවාගේ උදරය වාහිනිය හා පෘෂ්ඨය වාහිනිය සම්බන්ධ කරන හෘද යුගල.

පාර්ශ්වාස්ථි [පාර්ශ්ව + අස්ථි] [නා.ප්‍ර.] ඉල ඇට ; පර්ශුකා.

පාර්ශ්වික [වි.] අ. පැත්තට අයත් ; පැත්තෙහි පිහිටි ; අංශයකට

සම්බන්ධ වූ.- ආ. එක් පක්ෂයකට අයත්.	පිහිටා ඇති අස්ථිය ; අනුජංඝාස්ථිකාව. - ආ. කුකුළු වර්ගයේ පක්ෂීන්ගේ පොරකටුව.
පාර්ශ්වික අපවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] තල දර්පණ ප්‍රතිබිම්බයක දිස් වන ප්‍රතිබිම්බයේ අපවර්තනය.	පාල/පාලක [වි.] රැක බලාගන්නා වූ ; පාලනය කරන ; මෙහෙය වන.- [නා.ප්‍ර.] ආරක්ෂාව ; රක්ෂා කිරීම ; රැකබලා ගැනීම.
පාර්ශ්වික ආතතිය (පාරිභා.) [නා.] ආංශික ඇදීම හෝ වික්‍රියාව.	පාලක ඒකකය (පාරිභා.) [නා.] වේගය, විදුලිය වැනි දේ පාලනය කිරීමේ දී භාවිත කරන ඒ ඒ වර්ගයට අයත් සම්මත මිනුම.
පාර්ශ්වික පුෂ්පය (පාරිභා.) [නා.] අංශයක හටගන්නා මල ; ද්විතීය පුෂ්පය.	පාලක කෝශ (පාරිභා.) [නා.බහු.] ප්‍රතිකාවක සිදුර දෙපැත්තෙහි තිබෙන එහි ඇරීම හා වැසීම සිදු කරන අපිවර්මීය සෛල දෙකෙන් එකක් වටා ආරක්ෂාවට සිටින සෛල.
පාර්ශ්වික රේඛාව [නා.] මත්ස්‍යයන්ගේ ශරීරයේ අංශ දිගට විහිදෙන නොපැහැදිලි රේඛාව.	පාලක ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ මොළය පත්ලෙහි තිබෙන නිර්නාල ග්‍රන්ථියක් ; පිටියුටරි ග්‍රන්ථිය.
පාර්ශ්වික විස්ථාපනය (පාරිභා.) [නා.] පාවෙන යාත්‍රාවෙකින් හෝ දියෙහි ගිල්වනු ලබන කිසියම් වස්තුවකින් හෝ පාර්ශ්වික ව විසිරෙන ජල ප්‍රමාණය.	පාලක මුම්බකය (පාරිභා.) [නා.] විදුලිය බලය උපදවන යන්ත්‍රයේ වංචලතාව පාලනය කිරීම සඳහා ගන්නා උපකරණයේ යොදාගනු ලබන කාන්දම ; පාලක කාන්දම.
පාර්ශ්වික ශිරාව [නා.] ශරීරයේ තුන්දිය පැත්තේ සිට හෘදයවස්තුව කරා ලේ ගෙන යන නාල විශේෂය.	පාලක මණ්ඩලය [නා.] ආයතනයක් නිත්‍යානුකූලවත්
පාර්ශ්වික කන්දකය (පාරිභා.) [නා.] ඇටයක තිබෙන කෙවෙණියට සවි වන පිණිස අනෙක් ඇටයක පාර්ශ්වයකින් පිහිටි ගෝලාකාර කෙළවර.	
පාර්ශ්වික [නා.ප්‍ර.] අ. ඇතැම් පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ විලුඹෙහි	

ක්‍රමානුකූලවත් පවත්වා ගැනීම
සඳහා පත් කොට ඇති
විධායක බලතල සහිත පිරිස ;
භාරකාර පිරිස.

පාලකයා [නා.] පාලනය
කරන්නා ; ආණ්ඩු කරන්නා.

පාලක රජ්ජුව (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂීරපායී පිරිමි සත්ත්වයින්ගේ
වෘෂණ කෝෂයෙහි වෘෂණවලට
ආධාරක ව තිබෙන රැහැන.

පාලන [වි.] ආරක්ෂා කරන ;
රැකබලා ගන්නා ; පරිපාලනය
කරන ; හසුරුවන.- [නා.ප්‍ර.] අ.
ආරක්ෂා කිරීම ; රැකබලා
ගැනීම ; පරිපාලනය.- ආ.
හැසිරවීම ; මෙහෙයීම.

පාලන කොට්ඨාසය [නා.]
පරිපාලනයට අයත් වන
ප්‍රදේශය ; රාජ්‍ය කාර්යාංශයක
නීතිරීතිවලට අවශ්‍ය වැයික්කිය.

පාලන තන්ත්‍රය [නා.] ආණ්ඩුවක්
හෝ රාජ්‍යයක් හෝ
පවත්වාගෙන යෑමට උපයෝගී
වන රාජ්‍ය නිලධාරී පන්තිය හා
රාජ්‍ය ආයතන සමූහය.

පාලම [නා.ප්‍ර.] ගංගා ආදියේ
දෙගොඩ සම්බන්ධ කොට සාදා
ඇති මං කොටස ; සේතුව ;
වාහන බහුල මහා පාරක් උඩින්
එක්පැත්තක සිට අනික් පැත්තට
යාම සඳහා සාදා ඇති මාර්ගය.

පාලම් නගරය (පාරිභා.) [නා.]
ගංගා විල් ආදියෙහි දිය මතුපිට

පාවෙන සැටියෙන් ගොඩ
නගන නගර.

පාලම් පාරුව [නා.] කරත්ත හා
වෙනත් රථවාහන ගඟින්
එගොඩ මෙගොඩ කරන
පාරුව ; පාරු පාලම.

පාලි(මු) [නා.ප්‍ර.] අ. ඉන්දු-ආර්ය
ගණයට අයත් මාගධී බසට
ඉතා කිට්ටු සම්බන්ධකමක් ඇති
භාෂාවක් ; ථේරවාදී බුදුදහම
ඇතුළත් භාෂාව. - ආ. බුද්ධ
භාෂිතය ; ත්‍රිපිටක ධර්මය. -
ඇ. ජේළිය ; පඬික්කිය ; පෙළ.

පාලිකය (පාරිභා.) [නා.] ඇඟිලි
පුරුක.

පාලිකාව [නා.] රක්තා
තැනැත්තිය ; රැකබලා ගන්නිය.

පාලික [වි.] අ. හික්මුණු ; දුමුණු. -
ආ. පාලනය කරන ලද ;
මැඩපවත්වන ලද.

පාලිකය [නා.] පාලනය කරනු
ලබන්නා ; යටත් රට ; යටත්
විජිතය.

පාලිකයා [නා.] පාලනය කරනු
ලබන්නා ; යටත්වැසියා.

පාලිත සමාගම [නා.] (පාරිභා.)
සියයට 50කට වැඩියෙන් එහි
නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධන කොටස්
හිමිකර ගත් වෙනත් සමාගමක්
විසින් පාලනය කරනු ලබන
සමාගම.

පාලිය [නා.] අ. කන්පෙත්ත. - ආ.
අවියක මුවහත. - ඇ. ආකාරය ;
විලාසය ; අන්දම. - ඇ.
පාලිභාෂාව .- ඉ. පේළිය ;
පංක්තිය. - ඊ. සන්නිය ; යකකු
හා සම්බන්ධ නැටුමක්.

පාලිය [නා.] ඉංග්‍රීෂ් ; සෝපානය.

පාල් ලාකඩ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ශුද්ධ
කොටගත් ලාක්ෂා ; ශුද්ධ
ලාකඩ ; ශෙලැක්.

පාවකය [නා.] ගින්න ; අග්නිය.

පාවර [නා.] අ. ගොයම් මඩින
ස්ථානය ; කමත ; කමත්පල ;
කලවිට. - ආ. එක්වර පැරිමට
තරම් වූ ගොයම ; එක් වරකට
මැඩලන ගොයම් ප්‍රමාණය. -
ඇ. ගොයම පාගා ලැබෙන වි.

පා වරල් [නා.ප්‍ර.] මාළුවාගේ
(පිහිනීමට උපකාර වන) පා තටු.

පාවහන් [නා.ප්‍ර.] සෙරෙප්පුව ;
සපත්තුව ; පාදුකාව ;
මිරිවැඩිය.

පාවාගන්නවා [ක්‍රි.] අ. භාර
ගන්නවා ; පිළිගන්නවා ;
වගකීම තමා වෙතට ගන්නවා.-
ආ. (ස්ත්‍රියක) සරණ පාවා
ගන්නවා ; විවාහ කර
ගන්නවා ; අඹුකමට ගන්නවා.

පාවාඩය, පාවඩය [නා.] අ.
ගෞරවයක් වශයෙන්
පාගාගෙන ඒ මත යාම සඳහා

එළන රෙද්ද ; පලස හෝ
කලාලය ; පියවිළිය. - ආ.
පූජාසනයක් හෝ මේසයක්
වැනි තැනක එළන ඇතිරිය.

පාවාදීම [නා.] (නීති.) විකිණීම ;
අයිතිය මාරු කිරීම ; හිමිකර
දීම ; පැවරීම ; (තරුණියක්)
විවාහ කරදීම ; සරණ පාවා
දීම.

පාවා දෙනවා [ක්‍රි.] අ. භාරදෙනවා ;
හිමිකර දෙනවා. - ආ. විවාහ
කර දෙනවා ; සරණ පාවා
දෙනවා. - ඇ. විනාශයක් සඳහා
සතුරන්ට (රහස්) භාර දෙනවා.

පාවිච්චිය [නා.] අ. යමක්
පරිහරණය කිරීම ; ප්‍රයෝජනයට
ගැනීම ; භාවිතය ; පරිභෝගය.-
ආ. රෝගයක් සඳහා අපරාධය
ආහාරපාන විහරණ ආදියෙන්
වැළැක්වීම ; ලෙඩට
පරෙස්සම් වීම.

පාවුල [නා.ප්‍ර.] (පර්වත කඳු
ආදියෙහි) පාදය ; පාමුල ;
බැවුමක පහත කෙළවර ; කන්ද
පහළ.

පාවෙන ඉලඇට [නා.බහු.]
ඉතාමත් පහළින් පිහිටි ඉල ඇට
පෝඩු දෙක.

පාවෙනවා [ක්‍රි.] අ. යමක් ද්‍රවයක
නොගිලී එහි මතුපිට එහා
මෙහා ගමන් කරනවා ;
සැහැල්ලුවෙන් යමක්

අවකාශයේ එහා මෙහා යනවා. - ආ. සෙමෙන් සෙමෙන් ගමන් කරනවා. - ඇ. පහ වෙනවා ; දුරු වෙනවා ; ඉවත් වෙනවා.	පාෂාණ වියුක්තිය [නා.] ස්වභාව ධර්මයේ ක්‍රියාකාරිත්වය නිසා ගල් කොටස්වලට කැඩී කැඩී වෙන්වීම.
පාශය [නා.] අ. උගුල ; මලපුඩුව ; ගැටය.- ආ. යමක් කෙරෙහි තදින් බැඳෙන බැම්ම ; කාම, රාග ආදී කෙලෙස් බැම්ම.	පාෂාණ සංයුතිය [නා.] ගල් සෑදෙන්නට උපයෝගී වන මිශ්‍රණය.
පාෂාණ [නා.ප්‍ර.] ගල ; ගල්කැට ; පහණ ; ශෛලය.	පාෂාණිධාතු [නා.ප්‍ර.] පොළොවේ පාෂාණ ස්තර අතර ගල් ගැසී පවතින ඉපැරණි සත්ත්ව සහ ශාක නෂ්ටාවශේෂ ; පොසිල.
පාෂාණ ජීරණය [නා.] ස්වභාව ධර්මයේ ක්‍රියාකාරිත්වය නිසා ගල් හා පර්වත කැඩී බිඳී ගෙවී යෑම.	පාස [නා.ප්‍ර.] අ. මලපුඩුව ; බැඳුම ; ගැටය.- ආ. ඇඳුම්වලට අල්ලන නැමුණු කුඩා කොකු විශේෂයක්. - ඇ. ස්පර්ශය ; පහස.
පාෂාණ භූත, පාෂාණිභූත [වි.] අ. ගල් මෙන් තදබවට පත් ; ගල් වූ.- ආ. ගලක් වැනි නොසෙල්වෙන ස්වභාව ඇති ; කිසිදු මාදු හැඟීමකින් තොර බවට පත්.	පාසක [නා.ප්‍ර.] අ. මලපුඩුව ; නොණ්ඩුව.- ආ. පොරවන ලද විවරය සුළඟට එහා මෙහා නොයන සේ අල්ලා තබනු සඳහා සිවුරු කෙළවර ගැටය ඇතුළු කරවන පුඩුව.- ඇ. පයින් ක්‍රියා කරවිය හැකි සක පෝරුව.
පාෂාණමය [වි.] ගලින් කළ ; ගලින් නිමැවුණු.	පාසනී ඇටය [නා.] විලුඹේ ඇටයක්.
පාෂාණ මළුව [නා.] අ. ගල් පුවරු අතුළු මිදුල.- ආ. ගල් සහිත උස් බිම් තීරුවක්.	පාසල, පාසැල [නා.] ශිල්ප ශාස්ත්‍ර පුරුදු පුහුණු කරන ස්ථානය ; අධ්‍යාපන ආයතනය ; පාඨශාලාව.
පාෂාණ යුගය [නා.] මානවයන් ගල් ආයුධ පාවිච්චි කළ අවධිය ; ගල් යුගය.	පාසලඹ [නා.ප්‍ර.] (වළලුකරේ ආහරණයක් ලෙස පලඳින ගිහිරි සහිත) පා වළල්ල ; පාදකිංකිණි.
පාෂාණ විද්‍යාව [නා.] ගල්වල උපත හා වැඩීම පිළිබඳ විද්‍යාව.	

පාසාණබිල [නා.ප්‍ර.] ගල්කණුව ;
ශෛලස්තම්භය.

පාසාද [නා.ප්‍ර.] බොහෝ මහල්
සහිත උස් මන්දිරය ; පහය ;
ප්‍රාසාදය.

පාසි [නා.ප්‍ර.] (උද්භි.) මුස්කි
වර්ගයට අයත් ශාකයක් ; දිය
සෙවෙල් ; පෙඳ ; ජලනීලිය.

පාසිවුරු, පාසිවිරු [නා.ප්‍ර.] පාත්‍ර
හා වීචර.

පාසු [වි.] අ. කරදර පීඩා නැති ;
අමාරුවක් නැති ; අවකාශ
ඇති ; පහසු. - ආ. රෝගයකින්
ව්‍යාධියකින් පීඩා විඳ ලබන
සුවය නිසා සැප වේදනා
දැනෙන.

පාස්කුව [නා.] ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ
මළවුන්ගෙන් උත්ථානවීම
නිමිත්තෙන් ක්‍රිස්තු හක්තිකයන්
විසින් පවත්වනු ලබන ආගමික
උත්සවය.

පාස්සනවා [ක්‍රි.] පුරුද්දනවා ;
එකට සම්බන්ධ කරනවා ;
පාහනවා.

පාහර [වි.] පහත් ; නිව ; ජඩ ;
නින්දිත.

පාහිනවා [ක්‍රි.] ධාන්‍ය ඇටවල
කුඩ්ඬ ඉවත් කරනවා ; හාල්වල
නිවුඩු හරිනවා ; ශුද්ධ කරනවා ;

ගසක අතු කපනවා ; අත්තක
කොළ සහිත නටු කපා හරිනවා.

පාහුරුව [නා.] පාදයේ
ක්‍රියාකාරීත්වය ; ගමන ; පාදයේ
හුරුකම.

පාච්ච [වි.] හිස් ; ශුන්‍ය ; ජනශුන්‍ය.

පාච්චස [නා.] ඛනිජ සහ පෝර
නැති නිසරු පස.

පාච්ච [නා.] අ. හිස් බව ;
ජනාවාසයන්ගෙන් තොර බව ;
නිහඬකම. - ආ. ගොවිතැන්
ආදියෙහි අස්වැන්න නැතිවීම.

පැංවා [නා.] පොඩි කොළුවා ;
පිරිමි දරුවා ; පිරිමි ළමයා.

පැකිලෙනවා, පැකිළෙනවා [ක්‍රි.]
අ. හැපෙනවා ; පටලාවෙනවා ;
ගැටෙනවා. - ආ. පසුබට
වෙනවා.

පැගෝඩා [නා.ප්‍ර.] ඇත පෙරදිග
(චීනය බුරුමය ආදී) රටවල
දක්නට ලැබෙන ආගමික
ගොඩනැගිලි විශේෂයක් ;
දාගැබ.

පැඟිරි [නා.ප්‍ර.] අ. දෙහි, දොඩම්,
නාරන් ආදියේ ලෙල්ලෙහි ඇති
සැර සුවඳ. - ආ. එහි යුෂ. - ඇ.
නාරං වර්ගයට අයිති දෙහි,
දොඩම් ආදී ගස්. - ඇ.
පැඟිරිමානා ; පැඟිරි සුවඳැති
උස තෘණ විශේෂය. - ඉ. එයින්
සිඳ ගැනෙන සුවඳැති තෙල්.

පැටලිල්ල [නා.] අවුල ;
ව්‍යාකූලත්වය.

පැටවා [නා.] අ. නොවැඩුණු
අවස්ථාවේ සිටින සතා ;
පැටියා ; පෝතකයා. - ආ. කුඩා
පිරිමි දරුවා ; ළාබාලයා.

පැටවුම [නා.] අ. අන්තර්ධාන
වීම ; අතුරුදහන්වීම ;
නොපෙනී යෑම ; සැඟවීම. -
ආ. බඩු භාණ්ඩ ගෙනයාම
පිණිස වාහන ආදියක තැන්පත්
කිරීම ; පැටවීම.

පැටි [වි.] අ. ප්‍රකට ; ව්‍යක්ත. - ආ.
මුවා වුණු ; සැඟවුණු. - ඇ.
නියුක්ත ; යෙදුණු. - ඇ. බාල ;
ළඳුරු ; කුඩා ; පෝතක.

පැටිකිරිය, පැඩිගිරිය [නා.]
පරම්පරාගත අයිතිය හැඟවෙන
පරපුරු ලේඛනය ; ඉඩම්
ඔප්පුවල සටහන් කෙරෙන
පරම්පරාවලිය.

පැටලිය [නා.ප්‍ර.] කුඩා දැරිය ;
දාරිකාව ; පොඩිත්තිය.

පැට්ටලියම්, පැටලියම්, පෙට්ටලියම්
[නා.ප්‍ර.] ස්වාභාවික ව ලිංවලින්
ලබාගන්නා ගිනි ගන්නා සුලු
තෙල් ; බනිජ තෙල්.

පැණ, පැන [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රකට
කොට දැනීම ; විශිෂ්ට වූ දැනුම ;
මනාදැනීම ; ප්‍රඥාව. - ආ.
පිළිවිසිය යුතු ගැටලුව ; විමසිය

යුතු කරුණ ; ප්‍රශ්නය. - ඇ.
පුන්කලස ; පූර්ණ සටය.

පැණැති, පැනැති [වි.] නැණවත් ;
ඥානවන්ත ; ප්‍රඥාගුණයෙන්
යුත්.

පැණි [නා.ප්‍ර.] අ. තෙලිදිය උණු
කිරීමෙන්, මී බඹර වදවලින් සහ
උක්ගස් ආදියෙන් ලබාගන්නා
මිනිරි රසැති උකු ද්‍රවය. -
ආ. මල්වල මකරන්දය. - ඇ.
ප්‍රාණියා ; ජීවිතය ඇති
සත්ත්වයා. - ඇ. පණුවාගේ
ගැණු සතා. - ඉ. වලග ; නගුට. -
ඊ. ලාටු.

පැණිතෝරමල්ලි [නා.ප්‍ර.] මැණික්
වර්ගයක් ; තෝරමල්ලි නම් වූ
මැණික් වර්ග පහෙන් එකක්.

පැණිරස, පැණිරහ [වි.] මිහිරි රසය
ඇති ; මධුර රසයෙන් යුක්ත. -
[නා.ප්‍ර.] සීනි පැණි ආදියෙහි
රසය ; මිහිරි රසය ; මධුරත්වය.

පැතලි, පැතැලි [වි.] අ. සමතලා ;
මට්ටම්. - ආ. සනකම අඩු ;
තුනි.

පැතලි ඇට [නා.ප්‍ර.] මිනිස්
සිරුරෙහි පිහිටි අස්ථි අතර
ගතකමින් අඩු ව පළල් ව පිහිටි
අස්ථි විශේෂය.

පැතලි කටුව [නා.] ලෝහ කපන
කටු සතර වර්ගයෙන් එකක්.

පැතලි කප්පිය (පාරිභා.) [නා.]
සනකමින් අඩු පළලින් වැඩි
බොලොක්කය.

පැති කටුව (පාරිභා.) [නා.] මට්ටම්
කිරීම සඳහා භාවිත කරන
ආයුධයකි.

පැති කඩය (පාරිභා.) [නා.]
පැත්තකින් බැලූ විට පෙනෙන
අන්දම ; බාහාරූපය.

පැතිකෙටුම (පාරිභා.) [නා.] ගෘහ
සැලැස්මක ප්‍රධාන දොර
ඉදිරිපස වූ පිල් කෙළවර ;
අක්දෙරිය.

පැතිරෙනවා [ක්‍රි.] ව්‍යාප්ත
වෙනවා ; විහිදෙනවා ;
ප්‍රසාරණය වෙනවා ; පතළ
වෙනවා ; විසිරෙනවා.

පැත්ත [නා.] අ. දිසාව ; පෙදෙස ;
ප්‍රදේශය. - ආ. පිළ ; පක්ෂය ;
කණ්ඩායම. - ඇ. පාර්ශ්වය ;
අංශය ; කොටස.

පැදකුණු [නා.ප්‍ර.] යමකට හෝ
යමකුට ගරු කිරීම පිණිස
එදෙසට දකුණත සිටින සේ වාර
කීපයක් වටා යාම ; ප්‍රදක්ෂිණාව.

පැදුම් දිග [නා.] නැගෙනහිර
දිශාව ; පෙරදිග.

පැදුර [නා.] පන් ලණු ආදියෙන්
වියනු ලබන ආස්තරණ
විශේෂය.

පැදුරු ආන [නා.] පැදුරු අකුලා
එල්ලා තබන සාල්ල.

පැද්දෙනවා [ක්‍රි.] අ. ඔන්විල්ලාව
මෙන් පැත්තෙන් පැත්තට හෝ
ඉදිරියට පස්සට තල්ලු
වෙනවා ; දෝලනය වෙනවා.-
ආ. ස්ථිර නිගමනයක් හෝ
අධිෂ්ඨානයක් නැති ව නිතර
නිතර වෙනස් වෙනවා ; වපල
බවින් යුතු වෙනවා.

පැන [නා.] අ. පැන නැඟී ඇති
ගැටලුව ; විසඳිය යුතු කාරණය ;
ප්‍රශ්නය. - ආ. බිමට සුදුසු වතුර ;
පානීය ජලය. - ඇ. ජලය මිශ්‍ර
කොට සාදාගත් බීම වර්ගය ;
පානය. - ඇ. නුවණ ; ප්‍රඥාව. -
ඉ. කළය ; සටය. - ඊ. අත්හළ
දෙය ; හැර දැමූ දෙය. - උ. මල
ප්‍රඬුව.

පැන නගිනවා [ක්‍රි.] මතු වෙනවා ;
පහළ වෙනවා ; උපදිනවා ;
හටගන්නවා.

පැනවත් [නා.ප්‍ර.] ප්‍රඥාව ඇත්තා ;
ප්‍රඥාවන්තයා ; ප්‍රාඥයා.- [වි.]
නුවණින් යුතු ; ප්‍රඥාව ඇති.

පැනසර [වි.] ප්‍රඥාවෙන් සාර ;
ප්‍රඥාවන්ත.- [නා.ප්‍ර.] පැනෙහි
හෙවත් දියෙහි හැසිරෙන්නා
වන මාළුවා.

පැනැස [නා.] ප්‍රඥාව නැමති ඇස.

පැන් [නා.ප්‍ර.] දිය ; ජලය.

පැන්ගෙය [නා.] දිය නෑම සඳහා සකස් වී ඇති ගෘහය ; නාන ගෙය ; පැන්කොටුව.

පැන්ටෝග්‍රාපිය, පැන්ටෝග්‍රාපය [නා.] කිසියම් සිතියමක් හෝ රූ සටහනක් හෝ එහි පරිමාණයට නොහොත් වෙනස් පරිමාණයකට ඇඳ ගැනීමට උපයෝගී කරගන්නා උපකරණය.

පැන්ටෝමයිම් [නා.ප්‍ර.] වචන භාවිතය නැති ව අංග වලනයෙන් පමණක් අදහස් හඟවන නාට්‍ය විශේෂය ; අභිනය නාට්‍ය.

පැන්තලිය, පැන්තාලිය [නා.] පැන් දූවු පැතලි බඳුනක් ; මගීන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා මඟ අසල හෝ අම්බලමක් ළඟ තබා ඇති පැන් බඳුන ; පැන් කළය.

පැන්තොට [නා.] දිය නෑම බීම ආදිය සඳහා ගංගා ආදියෙහි වෙන් කොට ගෙන තිබෙන ස්ථානය.

පැන්පාසු [වි.] පහසුවෙන් ජලය ලබාගත හැකි.

පැන් මඩවනවා [ක්‍රි.] වතුරෙන් අනා මිරිකනවා ; පැනින් මඩිනවා.

පැන්මෝරු [නා.ප්‍ර.] දිකිරි හා ජලය මිශ්‍රකර සෑදූ පානය.

පැපිරස් [නා.ප්‍ර.] පුරාණ මිසර ජාතිකයන් විසින් සිමෙරුස් පපිරුස් පැළෑටි කඳින් සකස් කරගත් කඩදාසි විශේෂය.

පැපොල [නා.] ශරීරයේ බිබිලි මතු වීම සහ උණ ගැනීම ලක්ෂණ කොට ඇති බෝවන රෝගයක්.

පැපොල් [නා.ප්‍ර.] ගත මදය සහිත ප්‍රණීත පලතුරු වර්ගය ; ගස් ලඬු.

පැමිණිලිකරු [නා.ප්‍ර.] පොලීසිය උසාවිය හෝ යම් වගකිව යුතු තැනකට පැමිණිල්ලක් ඉදිරිපත් කරන තැනැත්තා ; උසාවිය ඉදිරියේ නඩුවක් පවරන්නා ; චෝදකයා.

පැය [නා.ප්‍ර.] අ. පුරාණ මිණුම් අනුව දවසින් හැටෙන් පංගුවක් ද නූතන මිණුම අනුව විසි හතරින් පංගුවක් ද වන කාල මිම්ම ; හෝරාව.

පැරකුම්, පැරැකුම් [නා.ප්‍ර.] සතුරන් මැඩ පැවැත්වීමේ බලය ; වික්‍රමය ; මහත් බලය ; පරාක්‍රමය.

පැරගොනිමස් වෙස්ටර්මානි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මිනිසුන්ගේ ද, බැටළුවන් වැනි සතුන්ගේ ද ශ්වාසනාලය පෙනහැල්ල යන තැන්හි වැඩෙන කීට ගණයක්.

පැරවුටය [නා.] ගමන් කරන අහස්යානාදියේ සිට නිරූපිත

ව බිමට ළඟා වීම සඳහා සේද
වැනි ද්‍රව්‍යවලින් සාදා ගනු
ලබන විශාල කුඩයක හැඩය
ඇති උපකරණය ; වායු ඡත්‍රය.

පැරණි [වි.] පෙර කලට අයත් ;
පුරාණ ; පෞරාණික ;
වර්තමාන නොවන.

පැරණියා, පැරැන්නා [නා.] අ.
පුරාණ කාලයට අයත්
තැනැත්තා ; පැරැන්නා.- ආ.
අතීත ආචාර්යවරයා ; පැරණි
ඇඳුරා.

පැරතයිරොයිඩ ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.)
[නා.] බෙල්ලේ තයිරොයිඩ
ග්‍රන්ථියට දෙපැත්තේ පිහිටි
කුඩා අන්තරාසර්ග ග්‍රන්ථිය ;
පැරතයිරොයිඩය.

පැරත්ත, පැරැත්ත, පෙරත්ත
[නා.ප්‍ර.] නැවත නැවත
ඕනෑකමින් කරන ඉල්ලීම ; පුන
පුනා කරන ආයාචනය ;
බලවත් ඇවිටිල්ල.

පැරැම් [නා.ප්‍ර.] පාරමිතා ධර්ම ;
බුද්ධිකාරක ධර්ම ; පෙරැම්දම්.

පැල [නා.] අ. සුණු පිරියම් ආදිය
නොකළ ඉතා කුඩා ගෙය ;
කොළ අතු පිදුරු ආදිය
සෙවෙණි කළ කුඩා නිවස. -
ආ. ගොවිතැන් ආදිය රැකීම
සඳහා තනන තාවකාලික
අතුගෙය.

පැලඉන්න, පැළඉන්න බ.

පැලැඟි, පලැඟි [වි.] අ.
ආකාරයෙන් ; අයුරින්.- ආ.
සුදුසු වූ ; යෝග්‍ය.- ඇ. සමාන.

පැල පදිංචිය [නා.] ස්ථිර ලෙස
නැවතී සිටීම ; ස්ථිර පදිංචිය ;
වාසග්‍රහණය.

පැලඹෙනවා [ක්‍රි.] අ. බබළනවා ;
විරාජමාන වෙනවා. -
ආ. පෙලඹෙනවා ; ආශා
වෙනවා ; නැඹුරු වෙනවා.

පැලඟී යනවා [ක්‍රි.] පිළිස්සෙනවා ;
දූවී යනවා ; දූවෙනවා.

පැලැල්ල, පැළැල්ල [නා.] උණ බට
ආදියෙහි ලී පතුරු එක පෙළට
තබා ලණුවලින් සම්බන්ධ කොට
සාදනු ලබන ආවරණය.

පැලැස්ස [නා.] අ. කැලයෙන් වටවූ
එළිමහන් බිම ; වනගහණය
මැද පිහිටි පිට්ටනිය. - ආ. කුඩා
වන ලැහැබ.- ඇ.
හිසකෙස්වලින් වට වී හිසේ
පිහිටි කෙස් නැති කොටස. -
ඇ. සතකු වසන බෙනය.

පැලියෝසීන යුගය,
පැලියොසොයික යුගය
(පාරිභා.) [නා.] උරග වර්ග ද
උස් ශාක වර්ග ද, ලොවෙහි
පළමුව හටගත් පුරාණ කාල
පරිච්ඡේදය.

පැලෑටියොලිතික සමය (පාරිභා.)
[නා.] පැරණි ගල් යුගය ; පුරාණ
ශෛල සමය.

පැලෝපිය නාලය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) ඩිම්බකෝෂයේ සිට
ගර්භාෂය දක්වා ඩිම්බ ගමන්
කරන නාල දෙකින් එකක්.

පැල්ම, පැළම [නා.] විදාරණය වූ
ස්ථානය ; විවරය.

පැල්ලම [නා.] කහට කුණු ආදිය
ගැව් දුර්වර්ණ වූ ස්ථානය ;
ලපය ; කැලල ; කිලුට ; පුල්ලිය.

පැල්වාඩිය [නා.] අ. කුඩා පැල ;
මඩුව. - ආ. තාවකාලික ව
නවතින පැල.

පැල්සිඩියන් පංගුව (පාරිභා.) [නා.]
(නීති.) පැල්සිඩස් නැමැත්තා
විසින් ඇති කරන ලද නීතිය
අනුව හිමිකාර පංගුව.

පැවත එනවා [ක්‍රි.] යමක් දිගට ම
පවතිනවා ; නො කඩවා
පවතිනවා.

පැවරීම [පවරනවා යන්නෙහි
භා.නා.] අ. යම් කටයුත්තක්
හෝ දෙයක් පුද්ගලයකුට භාර
කිරීම. - ආ. පවරා දීම ;
නීත්‍යානුකූල ව අයිතිය මාරු
කිරීම.

පැවරීමේ නියෝගය (පාරිභා.)
[නා.] (නීති.) නීත්‍යානුකූල ව
අයිතිය මාරු කිරීමේ ආඥාව.

පැවරුම් නියෝගය (පාරිභා.)
[නා.] (නීති.) පවරා ගැනීමට
කරන නියමය.

පැවැත්ම [නා.] අ. හැසිරීම ;
කල්කියාව.- ආ. පැතීම සිදුවීම ;
ප්‍රවෘත්ත වීම.

පැෂන් ශ්‍රේණිය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) අධෝරක්ත ප්‍රදේශයේ
තිබෙන හයිඩ්‍රජන් වර්ණාවලී
ශ්‍රේණියක්.

පැස [නා.] අ. කුඩය ; පෙට්ටිය ;
මල්ල ; කුඩුව. - ආ. (කැන්ගරු
ආදීන්ගේ) පැටවුන්ගේ
ආරක්ෂාව පිණිස උදර
පෙදෙසෙහි ඇති කෝෂයක්
වැනි ශරීර අවයවය.- ඇ.
පිටකය ; භාජනයක් වැනි දෙය.

පැසවනවා [ක්‍රි.] අ. (කුලාලයක්)
ඉදිමී වේදනාවෙන් යුක්ත
වනවා ; පැහැවනවා. - ආ.
(සෙම) අපිරිසිදු වී දුර්වර්ණ
වෙනවා. - ඇ. (ආහාර)
දිරවනවා. - ඇ. (සුරා, ආසව)
පල් වෙනවා ; පදම් වෙනවා. -
ඉ. රත් වෙනවා ; තැම්බෙනවා ;
ගින්නෙන් පැහෙනවා.- ඊ.
මෝරනවා ; ධාන්‍යාදිය
මුහුකුරා යනවා. - උ. යම්
ගැටලුවක් සිතෙහි පුන - පුනා
පැන නඟිනවා.

පැසිනි දේහාණු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
(සත්ත්ව.) පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ
සංවේද ස්නායුවල කෙළවරවල්
මුගුරක් මෙන් මහත් වී
සම්බන්ධක පටක තට්ටු
කීපයකින් වට වී සෑදුණු දේහ.

පැසුළු [නි.] පසු ව ; පසු
කාලයෙහි ; පස්සේ ; ඉක්බිති ;
පශ්චාත්.- [වි.] පශ්චිම ;
අවරදිග ; පැළ දිග ; බස්නාහිර.

පැසුළු දොර [නා.] පස්සා දොර ;
පසු දොර ; පැළ දොර.

පැසෙන අංශකය (පාරිභා.) [නා.]
ජලය පැහීමට පත් වන අංශක
මිම්ම ; වතුර නටන්නා වූ
උණුසුම් ප්‍රමාණය ; තාපාංකය.

පැසෙනවා [ක්‍රි.] අ. මෝරනවා ;
මුහුකුරා යනවා ; පරිණත
වෙනවා. - ආ. දුක් විඳිමින්
තැවෙනවා ; දුක්ඛ විපාකයට
භාජනය වී සිටිනවා. - ඇ.
ගින්නෙන් රත් වෙනවා ;
කැකැරෙනවා ; උණු වෙනවා.-
ඇ. පාන්පිටි තෙලිජ්ජ වැනි දේ
මුහුන් යෙදීමෙන් පරිපාකයට
පත් වෙනවා. - ඉ. සිරුරේ කෙස්
ආදී රෝම සුදුපාට වෙනවා.

පැස්ටරී කරනවා (පාරිභා.) [ක්‍රි.]
කකාරන ලද ද්‍රව්‍යයක් ක්ෂණික

ව සිහිල් කිරීමෙන් බැක්ටීරියා
විනාශ කරනවා.

පැස් පෙට්ටිය [නා.] වේවැල්,
බටපොතු ආදී දෙයකින් වියා
මැලියම් ගා රෙදි අලවා
තනාගනු ලබන සැහැල්ලු
පෙට්ටිය ; පැරැන්නන් විසින්
ගමන් මලු වශයෙන් ද මෙම
පෙට්ටි භාවිතයට ගන්නා ලදී.

පැහ, පැහැ [නා.ප්‍ර.] අ. තෙල්
හිඳීමට භාවිත කරන
උපකරණයක් ; වැල්වලින් වියා
දෙපසට ලැලි දෙකක් සවි කරන
ලද තෙල් යත.- ආ. පාට ; වර්ණ.
- ඇ. දිස්නය ; කාන්තිය ;
රශ්මිය.

පැහැදිලි [වි.] අ. පැහැයෙන්
බබළන ; මනහර වර්ණයෙන්
යුතු ; ප්‍රභෝජ්‍යවලිත. - ආ.
මැනවින් දැකිය හැකි ; අවුලක්
නැති ; නිරවුල් ; අමාරුවක්
නැති ව තේරුම් ගත හැකි. -
ඇ. රොන් බොර ආදිය නැති ;
පිරිසිදු ; විනිවිද පෙනෙන.

පැහැදිලි කරනවා [ක්‍රි.] විස්තර
කරනවා ; (නොතේරෙන
දෙයක්) තේරුම් කරදෙනවා ;
වටහා දෙනවා ; ගැටලු
ලිහාදෙනවා.

පැහැදුල [වි.] පැහැයෙන් බබළන ;
ප්‍රභාවෙන් දිලිසෙන ;
කාන්තියෙන් දිදුලන.

පැහැදෙනවා [ක්‍රි.] ප්‍රසාදයට පත්
වෙනවා ; සතුටට පත්වෙනවා ;
සිත ඇලෙනවා.

පැහැර අරිනවා [ක්‍රි.] යමක් නො
කොට අත්හැර දමනවා ;
අතපසු කරනවා ; මග හරිනවා.

පැහැර ගන්නවා, පැර ගන්නවා
[ක්‍රි.] අ. උදුරා ගන්නවා ;
බලහත්කාරයෙන් ගන්නවා ;
කොල්ලකනවා.- ආ. පහර
දෙනවා ; හප්පනවා.

පැහැරම [නා.] අ. පහර දීම ;
පැහැරැම ; ප්‍රහාරය.- ආ.
(පියාපත්) ගැසීම ; විහිදීම ;
ප්‍රසාරණය.- ඇ. උදුරාගැන්ම ;
කොල්ලකෑම.

පැහැසර [වි.] මනා පැහැයෙන්
යුතු ; ප්‍රභාවෙන් සාර ; බබළන.

පැහැසරණිය [නා.] කාන්ති
සමූහය ; රශ්මි රාශිය.

පැළ [නා.ප්‍ර.] අ. පීඩා ; පෙළීම ;
හිරිහැර.- ආ. ළපටි ගස්.- ඇ.
ශාකයක ළදරු අවස්ථාව.- ඇ.
ගොටුව ; පුටය ; (බත්) මුල.-
ඉ. බටහිර දිසාව ; පශ්චිම දිශාව.

පැළ ඉන්න [නා.] පැළවීම සඳහා
වැටක සිටුවන අමු කෝටුව.

පැළ ගොයම [නා.] ළා ගොයම ;
නොවැඩුණු ළපටි ගොයම.

පැළ දිග, පැළදිග [නා.] බටහිර
දිසාව ; පශ්චිම දිසාව.

පැළදොර [නා.ප්‍ර.] අ. ගෙයි පිටිපස
දොර.- ආ. බටහිරින් පිහිටි
දොර.

පැළපත [නා.] අ. බීජයෙන් මතු
වී සතියක් දෙකක් පමණ
වැඩුණු අංකුර අවස්ථාව.- ආ.
පැළ ගොයම.- ඇ. ළා අංකුර
සමූහය.

පැළඹුම [නා.] යොමු වීම ;
ඉදිරිපත් වීම ; නැඹුරු වීම.

පැළසයුර [නා.] බස්නාහිර
දිසාවෙහි වූ මුහුද.

පැළැන්තිය, පෙළැන්තිය [නා.] අ.
පරපුර ; පෙළපත.-
ආ. එක්තරා කොට්ඨාසයකට
අයිති පිරිස ; වර්ගය ; ගෝත්‍රය.

පැළි කප්පිය (පාරිභා.) [නා.]
බෙදුණු පුළිය ; වෙන් වුණු
බොලොක්කය.

පැළියාව [නා.] අ. බඩට අවශ්‍ය
ප්‍රමාණයට වඩා ආහාර
ගැනීම ; අධික කැදරකම ;
බලවත් ආහාර ගිජු බව.- ආ.
අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා ධන
ධාන්‍ය තිබීම ; සීමාන්තික

- ධනවත් බව. - ඇ. පැළීම ; පැල්ම.
- පැළවළු [නා.ප්‍ර.] තද හිරු රැසින් වියළුණු මඩ තට්ටුවක ඇති වන ඉරිතැළීම.
- පැ [නා.ප්‍ර.] අ. කාල මානක ඒකකයක් වන පැය. - ආ. පැතැටිය. - ඇ. පැහැය ; පාට ; වර්ණය. - ඇ. දීප්තිය ; ප්‍රභාව ; ආලෝකය. - [වි.] අ. ප්‍රිය ; පිය. - ආ. දැක්වූ ; ගෙනහැර දක්වන ලද.
- පැහීම [නා.] අ. පය ගැම ; පයින් මැඩීම. - ආ. ආක්‍රමණය ; පීඩාවට පත් වීම.
- පැතැටිය [නා.] අ. සිංහල පැයක කාලය කෙළවර දී දිය බඳුනක ගිලෙන කුඩා පාත්‍රයක් වැනි කාල මානක උපකරණයක්. - ආ. (කථා.) පැදී දිලිසෙන කෙස් නැති හිස් මුදුන ; තට්ටය.
- පැදෙනවා [ක්‍රි.] අ. පැහැදෙනවා ; සතුටු වෙනවා ; ප්‍රසන්න වෙනවා. - ආ. (ඇස් ඇරි) පෙනී යනවා ; ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙනවා. - ඇ. (ජලයේ බොරගතිය ආදිය නැති වී) පිරිසිදු වෙනවා ; පැහැදිලි වෙනවා.
- පැපන [නා.] ඔපය ; දීප්තිය ; ප්‍රභාව.
- පැය [නා.] අ. පාට ; පැහැය ; වර්ණය. - ආ. ප්‍රභාව ; දීප්තිය ; කාන්තිය.
- පැල, පැළ [නා.] අ. අමුණෙන් හතරෙන් පංගුවක් වන ධාන්‍ය මිනුමක් ; ලාස් 10ක ප්‍රමාණය. - ආ. වී පැලක් වැටීරෙන වපසරිය. - ඇ. බටහිර දිශාව.
- පැවිල්ල (කථා.) [නා.] වර්ෂාව නොමැති ව දිගු කලක් දැඩි ඉර රැස් වැටීම ; ඉඩෝරය ; නියඟය.
- පැස්සීම (පාරිභා.) [නා.] (ලෝහ වර්ග ආදිය) කොටස් දෙකක් එකක් වන සේ සම්බන්ධ කිරීම ; එකට පැහීම ; යා කිරීම.
- පැළ දිග [නා.] බස්නාහිර දිශාව.
- පැළවිය [නා.] වන්දුමාස ක්‍රමයෙහි පළමුවන දිනය ; පුර සහ අවසාන පක්ෂ දෙකේ පළමුවන දිනය.
- පැළ වෙරළ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වෙරළක රළ හා උදම් ළඟා නොවන ඉහළ කලාපය.
- පිංකම, පින්කම [නා.] සිත පහදවාගෙන කරනු ලබන පුණ්‍ය කටයුත්ත ; කුසල ක්‍රියාව ; විත්ත සන්තානය පවිත්‍ර කරන දානමය කටයුත්ත.
- පිංකුටය, පින්කුටය [නා.] පුණ්‍ය කටයුතු සඳහා ආධාර මුදල් බහාලන බඳුන.

(ව්‍යාක.) පදයක් පෙරටුව (මුලින්) ඇති යම් අකුරක රූපය ඊළඟ ඇති අකුරටත් පැමිණවීම ; පූර්ව වර්ණයාගේ රූපය පරවර්ණයා විසින් ද ගනු ලැබීම.

පූර්වරූප සන්ධිය [නා.] (ව්‍යාක.) සන්ධිවන පද දෙකින් මුල පදයේ අග පිහිටි ගාත්‍රාක්ෂරය පසු පදයේ මුල ජී හිටි ගාත්‍රාක්ෂරය වෙනුවට පැමිණවීමේ සන්ධි ක්‍රමය ; පෙරරු සඳ.

පූර්ව ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] අ. යමක් සිදුවීමට පෙර නිමිත්තක් වශයෙන් ඇති වන ලකුණු ; පෙර ලකුණු. - ආ. රෝගයක් නියම වශයෙන් මතුවීමට පෙර දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණ ; පූර්වරූප.

පූර්ව ලිඛිතය [නා.] පෙර ලියා තබන ලද පොත්පත් වාර්තා ලිපි ආදිය ; පුරාණ ලේඛනය.

පූර්ව වායුව [නා.] නැගෙනහිරින් හමන සුළඟ ; පෙර දිගින් එන වාතය.

පූර්වවිදේහය [නා.] මහමේරු පර්වතය වටා පිහිටා ඇතැයි සැලකෙන සතර මහාද්වීපයන්ගෙන් එකක්.

පූර්ව විමර්ශනය [නා.] යමක් කිරීමට කලින් ඒ ගැන මැනවින් සිතීම ; හොඳින් කල්පනා කිරීම.

පූර්ව සංක්‍රමණ අවස්ථාව (පාරිභා.) [නා.] බෝවන රෝගයක බෝවීමට පෙර අදියර ; සංක්‍රමණික රෝගයක පූර්ව ආසාදන අවස්ථාව.

පූර්ව සිද්ධාන්තය [නා.] (ගණිත.) පසුව දක්වන සාධාරණයකට ප්‍රාථමික වශයෙන් දක්වනු ලබන හෝ පිළිගනු ලබන සාධාරණ ; ආරම්භක සිද්ධාන්තය.

පූර්ව ස්ත්‍රීපක්කතාව [නා.] (උද්භි.) මලක පුමංගයට කලින් ජායාංගය මේරීමේ ස්වභාවය.

පූර්වස්ථය [නා.] මුලින් යොදා තිබෙන්න ; පෙරටුව සිටින්න.

පූර්ව ස්වදේශියා [නා.] රටක මුල් පැවැත්මකට හේතු වන පැවැත්ම ; ආදිවාසියා.

පූර්වස්වරය [නා.] (ව්‍යාක.) අ. සන්ධි වන පද දෙකින් මුල පදයේ අග පිහිටි ස්වරය. - ආ. ළං ළං ව පිහිටි ස්වර දෙකකින් මුලින් පිහිටි ස්වරය.

පූර්වස්වරලෝප සන්ධිය [නා.] (ව්‍යාක.) සන්ධි වන පද දෙකින් මුල් පදයේ අග ස්වරය ලොප් කොට ඉතිරිවන හල් අකුරට පර පදයේ මුල් පිහිටි ස්වරය පැමිණවීමෙන් සිදු කරනු ලබන සන්ධිය.

පූර්වෝදීත [වි.] කලින් කී ; පළමු ප්‍රකාශ කළ.

පූර්වෝපාය [පූර්ව + උපාය] [නා.ප්‍ර.] කලින් යොදා ගන්නා උපක්‍රමය.

පූව [නා.ප්‍ර.] පිටි ආදියෙන් තනා තෙලෙන් බැඳ ගන්නා කැවිලි විශේෂයකි.

පූසාරියා [නා.] අ. සිංහල රජ සමයෙහි දේවාලවල ආවර්ණික කරන්නන් සම්බන්ධයෙන් පැවැති උසස් තනතුරක්. - ආ. (කථා.) හින්දු දේවාල සහ කෝවිල්වල ආවර්ණික කරන ප්‍රධාන කපුරුල.

පාතුගිසි [නා.ප්‍ර.] පාතුගාලයේ වැසියෝ හා ඔවුන්ගේ භාෂාව.

පාඨක'කරණය [නා.] අ. (කොටස්වලට) වෙන් කිරීම. - ආ. (පාරිභා.) විනාශ වීම ; කුණු වීම ; දිරාපත් වීම ; වියෝජනය.

පාඨග්ජනයා [නා.] මාර්ගඵල අවබෝධ නොකළ පුහුණුන් පුද්ගලයා ; සාමාන්‍ය පුද්ගලයා.

පාඨග්ජකවතාව [නා.] (උද්භි.) ද්විලිංගික මල්වල ජායාංග සහ පුමාංගය එකිනෙකට ප්‍රමාද ව මේරීම.

පාරිච්ඡේද අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] පාරිච්ඡේද භ්‍රමණයට කේන්ද්‍රවන කල්පිත රේඛාව.

පාරිච්ඡේද ආනතිය (පාරිභා.) [නා.] (භූගෝ.) පොළොවේ ඇලබව ; පාරිච්ඡේද (අක්ෂය තිරස් රේඛාවට ලම්බක නොවී) පැත්තකට නැමුණුබව.

පාරිච්ඡේදය [නා.] පොළොවේ ඇතුළු ; පාරිච්ඡේද අභ්‍යන්තරය.

පාරිච්ඡේද ශාස්ත්‍රය [නා.] පාරිච්ඡේද පාෂ්ඨය ගවේෂණය කිරීමේ විද්‍යාව ; භූවිද්‍යාව.

පාරිච්ඡේදය [නා.] ගෝලයක් වශයෙන් සැලකෙන පොළොව ; භූගෝලය.

පාරිච්ඡේද [වි.] පොළොවෙන් හටගත්.

පාරිච්ඡේදය [නා.] අ. පොළොව මතුපිට ; පාරිච්ඡේද පාෂ්ඨය. - ආ. පාරිච්ඡේද ; පොළොව.

පාරිච්ඡේද පරිභ්‍රමණය [නා.] පාරිච්ඡේද නියමිත කක්ෂයක සූර්යයා වටේ ගමන් කිරීම.

පාරිච්ඡේද පරිවර්තනය [නා.] පාරිච්ඡේද පැය විසිහතරකට වරක් බටහිර සිට නැගෙනහිර බලා තම අක්ෂය වටේ කැරකැවීම.

පාරිච්ඡේදය [නා.] රජ ; මිහිපල්.

පාරිච්ඡේදය, පාරිච්ඡේදය [නා.] අ. (ගෝලාකාර) පාරිච්ඡේද ; පොළෝමඩුල්ල ; භූකෝණය. - ආ. (භූගෝ.) මුළු මහ පොළොව

බෙදා ඇති ශිලා, වායු, ජල යන ස්වාභාවික මණ්ඩල තුන.	පෘෂ්ඨබිජුධාරී [වි.] පිට පැත්තෙහි බීජ දරන.
පාරිච්ඡේදය (පාරිභා.) [නා.] පොළොවේ පාරිච්ඡේදය.	පෘෂ්ඨභූමිය [නා.] පොළොවේ මතුපිට ඇති පස් තට්ටුව.
පාරිච්ඡේදය [නා.] මහ පොළොව.	පෘෂ්ඨය [නා.] අ. ශරීරයේ පසු පැත්ත හෝ උඩු පැත්ත ; පිට.
පාරිච්ඡේදපත්තිය [පාරිච්ඡේද + උත්පත්තිය] [නා.] පොළොවේ හටගැනීම ; පොළොව තලයේ උපත.	- ආ. යමක බාහිර සීමාව ; මතුපිට ; තලය ; මස්තකය. - ඇ. බාහිර ඝන තට්ටුව ; පිටඝන කටුව.- ඇ. මොල්ලිය ; පොදිය ; නෙරාගිය කොටස.
පාදුල [වි.] පැතුරුණු ; පළල් ; විශාල ; ව්‍යාප්ත.	පෘෂ්ඨ රජ්ජුව [නා.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ප්‍රධාන ස්ත්‍රිය පද්ධතියටත්, බඩවැලටත් අතර දික් අතට විහිදී දැඩි කොපුවකින් වටවුණු කංකාලමය දණ්ඩ හෝ කූර ; කොඳු ඇට තුළ.
පාදුලාර්ථය [පාදුල + අර්ථය] [නා.] පුළුල් අදහස ; පළල් තේරුම.	පෘෂ්ඨ ලග්න (පාරිභා.) [වි.] පරාග ධානියක පිට පැත්ත මුළුමනින් සූත්‍රිකාවට ඇලී ඇති.
පෘෂ්ඨ ආමානය (පාරිභා.) [නා.] පිට තලය මතින් උපකරණයක්.	පෘෂ්ඨවංශය [නා.] පිටකොන්ද ; කොඳුඇට පෙළ ; කශේරුව ; කණ්ටකය.
පෘෂ්ඨකණ්ටක [නා.ප්‍ර.] අ. පිටට අයත් කොටසේ කශේරුකාව.- ආ. යම් යම් දේ එල්ලා තැබීම සඳහා බිත්තියේ ගසන ඇණය ; සැපිණි ඇණය.	පෘෂ්ඨවංශ රජ්ජුව [නා.] කශේරුකාව මැදින් විහිදී ඇති මහා ස්ත්‍රියාව ; කශේරුකා රජ්ජුව ; සූත්‍රමිතාව.
පෘෂ්ඨකය (පාරිභා.) [නා.] කෘමීන්ගේ පිටිතලය.	පෘෂ්ඨවංශාස්ථිය [නා.] කොඳු ඇටය ; පිට කොන්දට අයත් ඇට දොළොස.
පෘෂ්ඨකර්ෂණය, පෘෂ්ඨාකර්ෂණය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රවයක් මතුපිට ක්‍රියාකාරීවන බලය ; පෘෂ්ඨ ආතතිය ; පෘෂ්ඨතත්‍යතාව.	
පෘෂ්ඨජලය [නා.] පොළොවේ මතුපිට රඳා ඇති ජලය.	

පෘෂ්ඨවංශියා [නා.] කොඳු ඇට
පෙළ ඇති සතා ; කශේරුව
සහිත සත්ත්වයා.

පෘෂ්ඨී [නා.ප්‍ර.] පිට ; පෘෂ්ඨය.

පෘෂ්ඨීක ආතතිය (පාරිභා.) [නා.]
මතුපිට කලයේ පවත්නා අදින
බලය ; ද්‍රවයක් මතුපිට ක්‍රියාකාරී
වන බලය.

පෘෂ්ඨීය [නා.] සිරුරේ පිට ;
ශරීරයේ පිට පැත්ත ; පෘෂ්ඨය.

පෘෂ්ඨීය කශේරුකාව [නා.] පිට
කොන්දේ හෙවත් කොඳු ඇට
පෙළේ පිටට අයත් කොටස.

පෘෂ්ඨීය ජලවහන [නා.ප්‍ර.]
ගංගාවක මුල් මාර්ගවල රැඳී
පවත්නා ජලය ; ආගන්තුක
වශයෙන් ගංගාවක ඇති ජලය.

පෘෂ්ඨීය මූලය (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ සංවේදන
තත්තු ඇතුළත් ස්නායු මූලය.

පෘෂ්ඨීය යෝජිතිය (පාරිභා.) [නා.]
කපාලිකයන්ගේ මොළයේ
දෙපැත්තේ කේතු දේහයට
ඉදිරියෙන් ඇති තත්තු පථය.

පෘෂ්ඨීය රජ්ජුව (පාරිභා.) කොඳු
ඇට තුළ ; කශේරුකා රජ්ජුව.

පෘෂ්ඨීය වරල් [නා.] පිට කොන්දේ
මතුපිට පිහිටි වරල්.

පෘෂ්ඨීය ශාංගය (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශී සත්ත්වයන්ගේ

සුෂුම්නාවේ පිට පැත්තට නෙරා
ආ අඟක් බඳු අවයවය.

පෘෂ්ඨෝදර [පෘෂ්ඨ + උදර] [වි.]
(උද්භි.) පෘෂ්ඨීය උදරය පැතිවල
ව්‍යුහමය වෙනස්කම් ඇති ශාක
අවයවයක් පිළිබඳ වූ.

පෘෂ්ඨෝදරීය පත්‍රය [නා.] උඩු හා
යටි වශයෙන් පෘෂ්ඨ (තල)
දෙකකට වෙන් කළ හැකි
කොළය.

පෙකණී ආශයිකාව [නා.]
ක්ෂීරපායීන්ගේ බ්‍රොන්කියාලයේ
කෝෂයේ පහළ කොටසින්
විකසනය වන භූෂණ පටලයේ
ඇති නාහි කුහරය ; බිජුන්ත
මඩිය.

පෙකණීය [නා.] ක්ෂීරපායී
සත්ත්වයන්ගේ උදරය මැද
පෙකණී වැල සම්බන්ධව තිබූ
ස්ථානයෙහි පිහිටි වළ ගැසුණු
තැන ; නාහිය ; නැබ ; බුරිය.

පෙකණීවැල [නා.] ක්ෂීරපායී
සත්ත්වයන්ට කුසයේ දී කලල
සබඳතා පැවැත්වීමට උපකාර
වන උදර මධ්‍යයේ පිහිටි
වාහිනීමය රැහැන ; නැබ
රැහැන ; නාහි රජ්ජුව.

පෙක්ටික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
පෙක්ටික් ජල විච්ඡේදනයෙන්
ලැබෙන අද්‍රාව්‍ය ද්‍රව්‍යයක්.

පෙක්ටිනිබ්‍රන්කියාටා [නා.ප්‍ර.]
(සත්ත්ව.) කවඩි, හක් ආදී ගණයට
අයත් සත්ත්ව ගෝත්‍රයක්.

පෙට්ටගම [නා.] කකුල් හතරකින් යුත් (විසිතුරු කැටයමින් ඔප වූ) යතුරු ලා වැසිය හැකි වටිනා බඩු මුට්ටු දෑමීමට යොදාගන්නා හෝ ලෝහාදියෙන් සාදන තරමක් විශාල පෙට්ටි විශේෂයකි.

පෙට්ටිකාව [නා.] කුඩා පෙට්ටිය ; පැස ; පේළාව.

පෙට්ටිය [නා.] යමක් සුරක්ෂිතව තබා ගැනීම සඳහා පියනක් සහිත ව ලී, කාඩ්බෝඩ්, ලෝහ ආදියෙන් විවිධ හැඩයට තැනූ භාණ්ඩය ; මඤ්ජුසාව.

පෙට්ටල් තාපකය (පාරිභා.) [නා.] පෙට්ටල් රත්කරන උපකරණය.

පෙට්ටිදිසිය (පාරිභා.) [නා.] බැක්ටීරියා වගාව සඳහා උපයෝගී කරගන්නා පියනක් සහිත කුඩා වීදුරු භාජනය.

පෙඩරල් [වි.] සම්මත නීතියකින් ඒකාබද්ධ වී තනි රටක් බවට පත් වුණු දේශ හෝ පළාත් හෝ කීපයක් පිළිබඳ.

පෙඩරල් ආණ්ඩුක්‍රමය [නා.] අභ්‍යන්තර පරිපාලන කාර්ය සම්බන්ධයෙන් ස්වාධීන වූ ප්‍රදේශ හෝ රාජ්‍ය හෝ කීපයක් ඒකාබද්ධ වී තනි රාජ්‍යයක් හැටියට සමූහාණ්ඩු ක්‍රමයකට අනුව සකස් කරගත් පාලන තන්ත්‍රය.

පෙණ [නා.ප්‍ර.] අ. ජලය හෝ වෙනත් ද්‍රව වර්ගයක් කැලඹීමෙන් හෝ කැකැරීමෙන් හෝ පැසවීමෙන් ඒ මත සෑදෙන ඉතා කුඩා බුබුළු සහිත කොටස.- ආ. ඇතැම් සතුන්ගේ අවයවවලින් නිකුත් කෙරෙන කුඩා බුබුළු සහිත උකු ප්‍රාවය. - ඇ. වතුරෙහි සබන් දිය කිරීමෙන් නඟින බුබුළු. - ඇ. ද්‍රවයක සිදුවන වායු අවලම්බනය.

පෙණගබ, පෙණගැබ [නා.] අ. නයාගේ හිසත් ගෙලත් අතර පුප්පා ගැනීමේ හා හකුළා ගැනීමේ ශක්තිය ඇතිව පිහිටා ඇති කොටස ; පෙණ මඩුල්ල ; පෙණය.- ආ. අත්ල ; අල්ල.

පෙණපිඩ, පෙණපිඬ [නා.ප්‍ර.] එක් රැස් වූ පෙණ රාශිය ; පෙණ කැටිය.

පෙණ බුබුළු [නා.ප්‍ර.] පෙණවල ඇති වන ගෝලාකාර බුබුළු.

පෙණය [නා.] නයාගේ (පිම්බීමටත් හැකිවීමටත් හැකි) හිසටත් බෙල්ලටත් අතර කොටස.

පෙණහලු අභිපාතය (පාරිභා.) [නා.] පෙණහලුවල ඇතිවීම හෙවත් සංකෝචනය වීම.

පෙණහලු නාඩිය [නා.] හදවතේ සිට පෙණහල්ලට ලේ ගෙන යන නාලය.

පෙණහල්ල, පෙණහැල්ල, පෙනහල්ල, පෙනහැල්ල [නා.ප්‍ර.] හුස්ම ගැනීම සඳහා මනුෂ්‍ය ශරීරයෙහි උරකුහරයෙහි පිහිටා ඇති ජීවිකාරක්ෂක ඉන්ද්‍රිය සමූහයෙන් එකකි.

පෙණහැලි පැතැල්ලා, පෙනහැලි පැතැල්ලා (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) පෙණහැල්ලට හානි කරන ට්‍රොමටෝඩා වර්ගයට අයත් පණුවෙකි.

පෙන [නා.] අ. පත්තිය ; පෙළ ; ප්‍රදේශය. - ඇ. කොටස ; පංගුව ; දිය යුතු කොටස. - ඇ. අඩි පාර ; පාද මාර්ගය. - ඇ. පොද ; බිත්දුව ; ටික ; ස්වල්පය. - ඉ. දූ පෝරුව ; ලෑල්ල ; තලය ; සටහන. - ඊ. පාත්තිය ; ලියද්ද.

පෙනලි රූපය [නා.] අ. වඩා නොගැඹුරු, කුඩාවට කපන හෝ සාදන හෝ අඹන රූපය ; රූකඩය.

පෙනි උළු [නා.ප්‍ර.] සමතලාවට පතුරක් ලෙසින් සාදන උළු කැටය.

පෙනිකඩ [නා.] විත්‍ර ඇඳීමට ගනු ලබන රෙද්ද ; බුදු රූ ආදී පිළිම අඳින ලද වස්ත්‍රය.

පෙනි ගසනවා, පෙනි ගහනවා [ක්‍රි.] කැලිවලට කපනවා ; තුනී වන්නට කඩ කඩ කොට කපනවා.

පෙනි ගෝමර [නා.ප්‍ර.] තරුණියන්ගේ උඩුකයේ සම මතුපිට (සමහර විට) ඇති වන්නා වූ ද, රූපාලංකාරයක් සේ සැලකෙන්නා වූ ද, සුදු පැහැයට හුරු කුඩා ලප (තිත්) විශේෂයකි.

පෙනි පිළිම [නා.ප්‍ර.] රෙදි ආදියෙහි අඳින ලද බුද්ධ රූප.

පෙනි මාලය [නා.] පෙනි සමූහයකින් යුක්ත ව සාදන ලදුව උඩරට සම්ප්‍රදායට අයත් ව පවතින මාල විශේෂයකි.

පෙත්ත [නා.] අ. (ගස් වැල්වල) කොළය ; පර්ණය ; පත්‍රය. - ඇ. මලක කෙමිය වටා පිහිටි වර්ණවත් දලවලින් එකකි ; මල්පෙත්ත. - ඇ. හිණිමගේ පියගැටය ; සෝපාන ශ්‍රේණිය. - ඇ. පංතිය ; පෙළ. - ඉ. පළල්, තුනී, සමතලා කැබැල්ල ; සන වස්තුවකින් වෙන්කර ගනු ලැබූ තුනී කැබැල්ල. - ඊ. සිතුවම් කරන ලද රෙද්ද ; විත්‍ර වස්ත්‍රය. - උ. ඖෂධ රසායන සාර අඩංගු කොට තනන ලද පැතලි කුඩා පිණ්ඩය ; (බෙහෙත්) පෙත්ත. - උ. මිටියේ අග කොන ; මිටියේ තලය.

පෙත්තප්පු (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ගිරවා ; පෙත්තා.

පෙත්තික [නා.ප්‍ර.] පියාගෙන් ලද දේපොළ.

පෙත්මග(ග) [නා.ප්‍ර.] පයින් ගමන් කරන මග ; පාද මාර්ගය.

පෙත්සම [නා.] යම්කිසි අවශ්‍යතාවකට පිළිසරණ පතා බලධරයකු වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන ලේඛනය ; ලිඛිත ආයාචනය.

පෙද [නා.ප්‍ර.] අ. පය ; පාදය ; පියවර.- ආ. කාව්‍යය ; කවිය ; පැදිය.- ඇ. සොළොස් මත් පාදවලින් යුක්ත කාව්‍ය විරිතක්.- ඇ. රොද ; පෙළ ; පඬික්තිය.- ඉ. කතෙහි පලදින ආභරණය ; කුණ්ඩලාභරණය.- ඊ. පන්දුව ; බෝලය.- උ. ස්වල්පය ; ටික.

පෙදරේරුවා [නා.] ගල්, ගඩොල් හා බදාම ආදිය උපයෝගී කරගෙන ගොඩනැගිලි බැඳීම ආදිය කරන තැනැත්තා ; මේසන් ; මේසන් බාස්.

පෙදවට, පෙදවට [නා.ප්‍ර.] පන්දුව ; බෝලය.

පෙදැඟිල්ලා [නා.] (සත්ත්ව.) කරදියෙහි වෙසෙන ක්‍රිනොයිඩ සත්වයෙක්.

පෙදෙස [නා.] අ. ප්‍රදේශය ; රටක, දිසාවක, ගමක සීමිත කොට්ඨාසය ; පළාත.- ආ. ශරීරයෙහි යම්කිසි කොටසක්.

පෙනිසිලින් [නා.ප්‍ර.] පෙනිසිලියම් නෝට්ටුවක් නම් කොළ පැහැති දිලීර වර්ගය රෝපණයෙන් ලබාගන්නා ප්‍රතිජීවක ද්‍රව්‍යයක් ; බැක්ටීරියා නාශක ඖෂධයක්.

පෙනුම [නා.] අ. දකුම ; දර්ශනය ; රූපාකාරය ; ස්වභාවය.- ආ. ඇසට ප්‍රිය මනාප දර්ශනය ; මනහර ශෝභාව.- ඇ. සිංහල රජ සමයෙහි නිල පංගුකාරයකු දෙන වාරිත්‍රානුගත තැග්ග.- ඇ. යතුකැටයේ තලය හිර කිරීමට ගසන ඇඬය.- ඉ. (උද්භි.) ශාක ප්‍රජාවක් දුරදීම හඳුනා ගැනීමට හැකි වන පරිදි එහි තිබෙන ලාක්ෂණික ගතිගුණ.

පෙනුම් කද [නා.] සිංහල රාජ සමයේ සේවකයන් උසස් නිලධාරීන් වෙත තැගි බෝග රැගෙන ගිය කද ; නෑදෑයන් බැලීමට හෝ අවුරුදු කැමට යෑමේ දී ගෙන යන ආහාරපාන, තැගිබෝග, තුටුපඬුරු සහිත කද.

පෙනෙනවා [ක්‍රි.] ඇසට ගෝචර වෙනවා ; දකිනවා ; දර්ශනය වෙනවා ; දෘශ්‍යමාන වෙනවා.

පෙනෙල්ල [නා.] එක් කෙළවරක ගිනි දෑල්වෙන හෝ ගිනි නිවුණු දර කැබෙල්ල ; දා ගොස් ඉතිරි වූ ලී කැල්ල.

පෙනේරය [නා.] යම් රාමුවක අඩියට සවි කළ දෑලක

උපකාරයෙන් පිටි ආදී ද්‍රව්‍යවල අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කර හලා ගැනීමට යොදාගන්නා උපකරණයක්.

පෙන්ට අයඩයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
(රසා.) පස්වැදෑරුම් හයිඩ්රියොසික් අම්ල ලවණය.

පෙන්ටක්‍රිනසයා (පාරිභා.) [නා.]
පස් ආකාරයකට බෙදුණු රශ්මි රේඛා සහිත තාරකාවක් වැනි මන:කල්පිත ජීවියෙක්.

පෙන්ටක්‍රිනොයිඩ් කීටයා (පාරිභා.) [නා.] (සත්ව.) පෙන්ටක්‍රිනසයකු වැනි ඇතැම් ක්‍රිනොයිඩියොනු කීටයෙක්.

පෙන්ටේන් පහන (පාරිභා.) [නා.]
පෙන්ටේන් වාෂ්පයෙන් දැල්වෙන පහනක්.

පෙන්ඩන් [නා.ප්‍ර.] සාපේක්ෂිත ලොකු ප්‍රමාණයේ මැණිකක් හෝ කැටයමක් හරි මැදින් පවතින ගෙල මාලයක් ; පැන්ඩනය.

පෙන්තකොස්ත [නා.ප්‍ර.] (ක්‍රිස්තු.) (පනහ යන අර්ථය) ක්‍රිස්තුන් වහන්සේගේ මරණයෙන් පනස් වන දින පවත්වන අනුස්මරණ උත්සවය.

පෙන්ද [නා.] අ. පක්ෂියකුගේ පිටුපස තිබෙන පිහාටු කලඹ ; වල්ග පිහාටුව. - ආ. (කථා.) වලිගය.

පෙන්දා [නා.] අ. වළකපු ක්‍රීඩාවේ දී කප්පට ගැසීමට භාවිත කරන රවුම් පැතලි උපකරණය ; කට්ටය ; ඉට්ටා ; සිල්ලුව. - ආ. කල්ලි ක්‍රීඩාවට ගන්නා ලිවලින් සාදන ලද උපකරණය ; කුට්ටා.- ඇ. තමා ඉදිරිපත් නොවී තමන්ගේ අරමුණ ඉෂ්ට කර ගැනීමට යොදන නියෝජිතයා.

පෙද [නා.ප්‍ර.] අ. තෙතමනය ඇති ගල්, පස්, ගස් ආදී මතුපිටක රාශි වසයෙන් වැඩෙන ඉතා කුඩා ශාක විශේෂයක් ; (දිය) සෙවෙල්. - ආ. රොද ; කැටිය.- ඇ. සිදුරක් වැසීමට භාවිත කරන කුඩා පියන් පත. - ඇ. පන්දුව.- ඉ. බුබුල.- ඊ. අඟේ අග කොටස.- උ. පක්ෂියකුගේ පිටිපස තිබෙන පිහාටු කලඹ.

පෙදැගිල්ලා (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) පසැගිල්ලන් වර්ගයක්.

පෙප්ටයිස් කරනවා (පාරිභා.) [ක්‍රි.]
(රසා.) ද්‍රව්‍යයක කලිල ආවණයක් සාදනවා ; ජෙලයක් සොලයක් බවට පරිවර්තනය කරනවා.

පෙප්ටික් ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.]
පෙප්සින් හෙවත් ජීර්ණ යුෂ ප්‍රාචය කරන ග්‍රන්ථිය ; ආහාර දිරවීම හා සම්බන්ධ ග්‍රන්ථිය.

පෙප්සින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ආමාශයික

ග්‍රන්ථිවල සෑදෙන ප්‍රෝටීන් දිරවන දහනයක්.	ඇ. නැගෙනහිර. - ඇ. පළමු ; මුල් ; පළමු වැනි.
පෙබරවාරි [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්තු වර්ෂ ක්‍රමය අනුව වර්ෂයක දෙවන මාසය.	පෙර අඩ [නා.] මුල් භාගය ; පළමු කොටස.
පෙම [නා.] අ. ආදරය ; ස්නේහය ; ප්‍රේමය ; ආලය. - ආ. ආශාව ; ඇල්ම.	පෙර ඇඳුරා [නා.] අ. පුරාණයෙහි විසූ උගතා ; පූර්වාචාර්යවරයා.- ආ. මව හෝ පියා.
පෙම් වඩනවා [ක්‍රි.] අ. ආදරය කරනවා ; ඇලුම් කරනවා.- ආ. අනුරාග උපදෙවනවා ; රාශික ප්‍රේමය වර්ධනය කරනවා.	පෙරකදෝරුවා [නා.] උසාවියේ නඩුවක් මෙහෙයවන නීතිඥයා ; නීතිවේදියා.
පෙම්වතා [නා.] අ. පෙම් කරන තැනැත්තා ; ප්‍රේමවන්තයා ; ආලය කරන්නා.- ආ. නීති හෝ වාරිත විරෝධී අනුරාගයකින් බැඳී සිටින්නා.	පෙරකඳු පිළිවෙළ [නා.] පෙර විසූ ආත්මභාවවල අනුපිළිවෙළ.
පෙයාපත [නා.] සුළු සුළඟට අසු වූ කොළය.	පෙරකලාසිය [නා.] (නීති.) නඩුවකට පෙනී සිටීමට නීතිඥයකුට බලය පවරමින් දෙනු ලබන ලිඛිත බලපත්‍රය ; අනුන් වෙනුවෙන් නඩුවක් සඳහා ඉදිරිපත්වීමට පවරන බලය.
පෙයාය [නා.] සුළු සුළඟ.	පෙරගම [නා.] විවාහ ගිවිසගත් යුවළගේ නම්ගම් ආදිය විවාහයට පෙර විවාහ ලේකම් කෙනකු වෙත නිත්‍යානුකූල ව ලියාපදිංචි කිරීම ; නම් ප්‍රසිද්ධිය.
පෙයාලය [නා.] සංක්ෂේප කිරීම ; කලින් කී දෙය නැවත නොකියා මුල වචනය හා අග වචනය අතර පෙ යන්න යොදා සංක්ෂේප කිරීම.	පෙරගමන [නා.] ඉස්සරහට යෑම ; පැමිණෙන්නකු පිළිගැනීම් සඳහා ගෞරව පිණිස ඔහු එන පෙරමගට යෑම.
පෙර [වි.] අ. අතීතයට අයත් ; කලින් සිදු වූ ; පුරාණ ; ආදි ; ගත වූ ; ඉහත සිටි ; පෞරාණික. - ආ. ඉදිරියෙහි වූ ; අභිමුඛයෙහි වූ ; ඉදිරි. -	පෙරහිර [නා.] නැගෙනහිර දිශාවෙහි පිහිටා ඇතැයි

සැලකෙන කල්පිත පර්වතය ;
උදයගිර ; උදය පර්වතය.

පෙර ඡායීය [නා.] පූර්ව ආත්ම
භාවය ; පෙර උපත.

පෙරට යනවා [ක්‍රි.] අ. ඉදිරියට
යනවා ; ඉස්සරහට යනවා. -
ආ. යමකු පිළිගැනීමට පෙර
මගට යනවා.

පෙරටුව [නා.] අ. ඉදිරිය ;
අභිමුඛය. - ආ. පළමුවැන්න ;
කලින් වූ දෙය.

පෙරඩමස [පෙර+අඩ+මස] [නා.]
අ. පුර පැළවියෙහි පටන් පුර
පසළොස්වක දක්වා කාලය ;
වන්ද්‍ර මාසයේ පුර පක්ෂය. -
ආ. මාසයේ මුල් දෙසතිය ;
පූර්වාර්ධ මාසය.

පෙරකුව, පෙරාකුව [නා.] ඉදිරිය ;
ඉස්සරහ ; අභිමුඛය. - [ක්‍රි.වි.]
කලින් ; පෙර කල ; මත්තෙන් ;
ප්‍රථමයෙන්.

පෙරත්ත [නා.] නැවත නැවතත්
ඉල්ලා සිටීම ; ඇවිටිල්ල ;
යාවිඤ්ඤාව.

පෙරත්තව [නා.] පෙර ආත්මය ;
පූර්වාත්මභාවය ; පූර්වභවය.

පෙරදැරි [වි.] පෙරටු වූ ; මුල් වූ ;
පුරාසර ; ඉදිරියෙහි ඇති ;
පූර්වගම.

පෙරදිග, පෙරදිගු [නා.ප්‍ර.] ඉර
පායන පැත්ත ; නැගෙනහිර

දිශාව ; පෙරදිග ; පූර්ව දිශාව
හා සම්බන්ධ.

පෙරදිග ඉන්ද්‍රියා සමාගම [නා.]
ඉන්ද්‍රියාව, ලංකාව සහ
නැගෙනහිර ඉන්ද්‍රියානු දූපත්
(වර්තමාන ඉන්දුනීසියාව)
ඇතුළු කලාපය හා වෙළෙඳ හා
දේශපාලන සම්බන්ධතා
පැවැත්වූ බ්‍රිතාන්‍ය වෙළෙඳ
සමාගම.

පෙරදිග ධාන්‍යාගාරය [නා.]
ගොවිතැනින් සමෘද්ධිමත් වූ
පොළොන්නරු කාලයේ
ලංකාවට ව්‍යවහාර වූණු අපර
නාමයක්.

පෙරදිග භාෂා [නා.ප්‍ර.] ඉන්දියානු
සහ පෙරදිග ආසියානු
කලාපයේ භාවිත වූණු සහ
භාවිත වන භාෂා සඳහා
යෙදෙන සාමූහික නම.

පෙරදිග මුතු ඇටය [නා.]
බටහිරවාසීන් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ
විශිෂ්ටත්වය සහ ශ්‍රී සමෘද්ධිය
දැක්වීම සඳහා භාවිත කරන ලද
උපපදයක්.

පෙරදුරු, පෙරදුරු [නා.ප්‍ර.] අ. මුල්
ම ගුරුවරයන් හෙවත්
පූර්වාචාර්යයන් වන මව හෝ
පියා. - ආ. පුරාණ කාලයේ සිටි
මහ පඬිවරයා ; ආදි විශාරදයා.

පෙර නම් දෙනවා [ක්‍රි.] විවාහවීමට
පෙර අදාළ යුවලගේ නම්
ලියාපදිංචි කරනවා.

පෙරනවා [ක්‍රි.] පෙරහනයක් නොහොත් පිළිටරයක් මගින් යම් ද්‍රවයක රැඳී කුණු-රොඩු ඉවත් කරනවා.

පෙරනිමිත්ත [නා.] යම්කිසි කාර්යයක් පටන් ගැනීමේ දී එහි සාර්ථක අසාර්ථකභාවය පෙන්වනිසි සැලකෙන ලකුණු ; ගමනක් යෑමේ දී අතරමග මුලින් ම දක්නට ලැබෙන දර්ශනය.

පෙරපය [නා.] අ. (සිවුපා ආදී සතුන්ගේ) ඉදිරි පාදය ; පූර්ව පාදය. - ආ. (පාරිභා.) බඩගා යන සතුන්ගේ හිසට යටින් නෙරා ඇති පාදයෙහි ඉදිරි කොටස.

පෙර'පර [පෙර+අපර] [වි.] අ. පූර්වාපර ; නැගෙනහිරට සහ බටහිරට අයත්. - ආ. මුලින් සිටි හා පසු ව සිටි. - ඇ. අතීතය හා වර්තමානය.

පෙරපස [නා.] අ. පුර පැළවිය පටන් පසළොස්වක දක්වා කාලය ; පූර්ව පක්ෂය. - ආ. ඉදිරි පස. - ඇ. නැගෙනහිර දිශාව.

පෙරබක් කිස [නා.] දවල් ආහාරයට පෙර ඉටු කිරීමට නියමිත වැඩ කටයුතු.

පෙරබිම [නා.] අ. (භූගෝ.) භූමිවලන නිසා පොළොවේ

දෝණි තෙරපි යෑමේ දී පහත් වී ගිය ඉදිරි කොටස. - ආ. වික්‍රයක් ඇඳීමේ දී භූමි රේඛාවෙන් මෙපිට පිහිටි පහළ කොටස.

පෙරමාලය [නා.] ආලින්දය ; පිල ; ඉස්තෝප්පුව ; පහත මාලය.

පෙරමුණ [නා.] අ. ඉදිරි පාර්ශ්වය ; ඉදිරිපස ; ඉස්සරහ පැත්ත. - ආ. ඉදිරිය ; ඉස්සරහ ; අභිමුඛය. - ඇ. සටන සිදු වන භූමිය ; සටන්බිම ; සතුරාට මුහුණලා පවතින ප්‍රදේශය නොහොත් සිටින හමුදාව. - ඇ. මූලිකත්වය ; මෙහෙයුම. - ඉ. වැව් අමුණක ඉදිරි කොටස.

පෙරමුණ ගන්නවා [ක්‍රි.] මූලිකත්වය ගන්නවා ; ඉදිරියෙන් සිටිනවා ; මූලිකත්වය ගෙන ඉදිරිපත් වෙනවා.

පෙරඹර [පෙර+අඹර] [නා.] පෙරදිග ආකාශය ; නැගෙනහිර දිග අහස.

පෙරයම [නා.] ඉර අවරට ගිය තැන් පටන් සිංහල පැයෙන් දස පැයක් ගතවෙන කාලය ; පූර්ව යාමය ; ප්‍රථම යාමය.

පෙරයස [නා.] රාශි වක්‍රයේ ප්‍රථම රාශිය ; මේෂ රාශිය.

පෙර රූ [නා.ප්‍ර.] අ. පළමු රූපයේ
ආකාරය.- ආ. (ව්‍යාක.)
වචනයක ඇති යම් අකුරක
රූපය ඒ අකුරට පසු ව ඇති
අකුරට පැමිණවීමේ ව්‍යාකරණ
විධිය ; පූර්වරූප විධිය. - ඇ.
(වෛද්‍ය.) රෝගයක් වැලඳෙන
බව පළ කරන ලක්ෂණ සමූහය ;
රෝග පූර්වරූප.

පෙරරූ සඳ [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.)
සිංහල භාෂාවේ සන්ධි විධියක් ;
මූල පදයේ අග අකුරේ රූපය
පසු පදයේ මූල අකුරට
පැමිණවීමෙන් සිද්ධ කරන
සන්ධිය ; පූර්වරූප සන්ධිය.

පෙරවදන [නා.] යම්කිසි කෘතියක්
කිරීමේ දී ඒ පිළිබඳ මූලික ව
කරන හැඳින්වීම ; සංඥාපනය ;
ආරම්භක විස්තරය.

පෙරවරුව [නා.] ඉර පැවූ තැන
සිට ඉර මුදුන් වන තැන තෙක්
කාලය ; පූර්ව භාගය ;
පූර්වාභ්තය.

පෙරවහර [නා.] අතීතයේ දී පැවති
භාෂා ප්‍රයෝගය ; පැරණි
ව්‍යවහාරය.

පෙරවාසය [නා.] (ක්‍රිස්තිය.) අ.
මතුවට සිදු වන දෙය කල්තියා
කීම ; අනාගත සිද්ධි
ප්‍රකාශනය ; භාවි කථනය. - ආ.

පෙර භවයෙහි එක් ව සිටීම ;
පූර්වයෙහි එකට ජීවත් වීම.

පෙරවැස්ම [නා.] ඇඳුමට
මත්තෙන් ඇඳුම කිලිටි නොවීම
පිණිස අඳින ආචරණය ;
ශරීරයෙහි ඉදිරි කොටස වසා
සිටින සේ ඇඳුමට මත්තෙන්
අඳින ප්‍රාචරණය ; තාවාඛම.

පෙරවිතන් [නා.ප්‍ර.] රජුගේ අග්‍ර
උපදේශක තනතුර ; පෙරවිකම ;
පුරෝහිත තනතුර.

පෙරවි දද, පෙරෙවි දද [නා.ප්‍ර.]
රජතුමාගේ අග්‍ර උපදේශක තනතුර
දරන බමුණා ; පුරෝහිත
බ්‍රාහ්මණයා.

පෙර විබක් [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) පළමු
වන විභක්තිය ; ප්‍රථමා
විභක්තිය.

පෙර-විසි නැණ [නා.] මීට කලින්
විසූ ආත්මභාවය පිළිබඳ
පටිපාටිය දන්නා නුවණ ;
ප්‍රබ්බේ නිවාසානුස්සති ඥානය.

පෙර සිරිත [නා.] පෙර සිට පැවත
එන ඇවතුම් - පැවතුම්
පිළිවෙළ ; පරම්පරාගත චාරිත්‍ර
ධර්ම.

පෙරස් ක්ලෝරයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] (රසා.) ජලයෙහි
ද්‍රාවණය වන ඒකාන්තික
ස්ථිතිකයක්.

පෙරස් ලෝහ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලෝහ වර්ග ප්‍රධාන වශයෙන්
බෙදෙන කොටස් දෙකෙන්
එකක් ; ද්විජ සංයුජ යකඩ හා
සම්බන්ධ ලෝහ.

පෙරහංකඩය, පෙරහන්කඩය
[නා.] අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කර වතුර
පෙරා ගැනීම සඳහා රෙදි
කඩකින් තනා ගන්නා
උපකරණය.

පෙරහන, පෙරාන [නා.] අ. දියර
පෙරීම සඳහා උපයෝගී
කරගන්නා උපකරණයක් ; පැන්
පෙරන රෙදිකඩ ; පෙරහන්කඩ.
- ආ. ශබ්දය, විදුලිය වැනි
භෞතික වස්තු පෙරෙන්නට
සලස්වන උපකරණය හෝ කාර්ය
ක්‍රමය. - ඇ. ළගින්-ළගින් පත්ල
සිදුරු කරන ලද ලෝහ බඳුන ;
පිසන ලද හෝ පිසිනු ලබන ආහාර
ආදියෙහි දිය සිඳුවීම සඳහා
භාවිත කරන ලෝහ බඳුන. - ඇ.
ජලය පිරිසිදු කිරීම සඳහා
විද්‍යානුකූලව සාදන ලද
උපකරණය. - ඉ. (ද්‍රවය)
ඇඳගැනීම ; උරා ගැනීම.

පෙරහර, පෙරහැර [නා.ප්‍ර.] අ. රැක
බලා ගැනීම ; ඇප උපස්ථාන
සහිත ව කෙරෙන ආරක්ෂාව ;
මහත් හරසර. - ආ. ගරු බුහුමන්
සහිත ව, ආගමික හා ජාතික
උත්සවවල ප්‍රධාන කොටසක්

හැටියට සැලකෙන ජනගමන ;
ගෞරව පිණිස වාමර, කොඩි,
සේසත් ඇති ව, නැටුම් ගැයුම්,
තුර්‍යවාදන හා අලි, ඇතුන්
සහිත ව සැරිසරා යන ජන
සන්දර්ශනය.

පෙර හැසිරීම (පාරිභා.) [නා.]
කලින් හැසිරුණු ආකාරය ;
පූර්ව වර්තාව.

පෙරළනවා [ක්‍රි.] අ. අනෙක් පිට
හරවනවා ; උඩු යටිකුරු
කරනවා. - ආ. උස් තැනකින්
පහතට වැටෙන්නට සලස්වනවා ;
තල්ලු කරනවා. - ඇ. බිම දිගේ
ඇදගෙන යනවා. - ඇ.
භාෂාවකින් තවත් භාෂාවකට
පරිවර්තනය කරනවා. - ඉ.
(ඇඳුම් ආදිය) මාරු කරනවා ;
වෙනස් කරනවා. - ඊ. බඩු මුට්ටු
හුවමාරු කරනවා ; වෙළඳ
ගනුදෙනු කරනවා. - උ.
පොතක පිටු පෙරළනවා. - ඌ.
- බිම වැටෙන්නට සලස්වනවා ;
බිම දමනවා. - සා. සංයුතිය
වෙනස් කරනවා ; වෙනත්
තත්ත්වයකට පත් කරනවා ;
අන්දම් මාරු කරනවා. - සා.
අහකට දමනවා ; ඉවත්
කරනවා. - සා. වෙනස් කරනවා ;
විකෘති කරනවා ; විපර්යාස
කරනවා. - සා. කලබල
කරනවා ; ගාල ගෝට්ටි
කරනවා. - එ. පිළිසකර

කරනවා ; අලුත් කරනවා.- ඒ.
(අලුතින්) ආරම්භ කරනවා.

පෙරළිකාරයා [නා.] කලබල
කරන්නා ; කෝලාහල කරන්නා ;
අවුල්-වියවුල් ඇති කරන්නා.

පෙරළි බස [නා.] වචනවල අකුරු
හෝ ශබ්ද මාරු කොට කතා
කරන ව්‍යවහාරය.

පෙරළිය, පෙරැළිය [නා.] අ.
(ව්‍යාක.) ස්වර, ව්‍යංජන, පද
ආදිය මාරුවීම ; වර්ණ
විපර්යාසය. - ආ. වෙනසකට
පත් වීම ; විපරීත වීම ;
පරිවර්තනය.- ඇ. කෝලාහලය ;
කලබලය ; විප්ලවය.

පෙරාතු [වි.] පළමු ; පෙර ;
පසුගිය ; පූර්ව.

පෙරැත්ත කරනවා [ක්‍රි.] ඉතා
ඕනෑකමින් කියා සිටිනවා ; පුන
පුනා අයදිනවා ; දැඩි ලෙස
ඇරයුම් කරනවා ; දිගින් දිගට
ඉල්ලා සිටිනවා.

පෙරීම (පාරිභා.) [නා.] අ.
ද්‍රාවණයක් සුදුසු මාධ්‍යයක්
තුළින් යැවීමෙන් සන ද්‍රව්‍ය
ද්‍රවයෙන් වෙන් කිරීම ;
පරිශ්‍රාවණය. - ආ. ද්‍රවයක් වාෂ්ප
කොට නැවත සනීභවනය
කිරීම ; ආසවනය. - ඇ. ධාන්‍ය,
පිටි ආදිය පැසවා මත්පැන් ලබා
ගැනීම.

පෙරැන්කායම්, පෙරැම්කායම්
[නා.ප්‍ර.] දැඩි ගඳකින් යුත්
ඖෂධීය ලාටු විශේෂයක්.

පෙරැමාල් [නා.ප්‍ර.] අ. උතුම්
තැනැත්තා ; ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයා.-
ආ. විෂ්ණු දෙවි.

පෙරැම් [නා.ප්‍ර.] අ. බුදු බව ලබා
ගැනීම සඳහා සසර පිරිය යුතු
දස වැදැරැම් ගුණධර්ම. - ආ.
බලාපොරොත්තුව ; පැතුම ;
ආශාව.

පෙරැම්දම් [නා.ප්‍ර.] පාරමිතා
ධර්ම ; බුද්ධ කාරක ධර්ම ;
පාරමි ධර්ම ; පාරමිතා.

පෙරෙට්ටුව [නා.] අ. වැඩ ආරම්භ
කිරීමට පෙර ගණන් ගැනීම
සඳහා වැඩ කරන්නන් පෙළ
ගැසීම. - ආ. අපරාධයක
සැකකරුවන් හඳුනාගැනීම
සඳහා තවත් මිනිසුන් සමූහයක්
සමග ඒ අය පේළියට සිටුවීම.
- ඇ. බළමුළුවක හටයන් උසස්
නිලධාරියකුගේ පරීක්ෂාව සඳහා
නිල ඇඳුමින් සැරසී පිළිවෙළට
සිටීම.

පෙරෙනාවටියම් [නා.ප්‍ර.]
අනුරාධපුර සමයෙහි රජවාසලට
අය විය යුතු ව තිබුණු බිම්බදු
විශේෂයක්.

පෙරේනසා [නා.] අ. පෙර ජාතියක
කරන ලද පව් නිසා අතිශය
දුක් විඳින අමනුෂ්‍ය

කොට්ඨාසයකට අයත් ජීවියා ;
ප්‍රේතයා. - ආ. (රුඪි.) පහත්
තැනැත්තා ; අධමයා. - ඇ.
(කථා.) (රුඪි.) දැඩි ලෝභයා. -
ඇ. (කථා.) (රුඪි.) අපිරිසිදු
පුද්ගලයා.

පෙරොක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]

අණුවෙහි එකට බැඳුණු
ඔක්සිජන් පරමාණු දෙකක්
ඇත්ත වූ ද, අමිල සමග
ප්‍රතික්‍රියා කොට හයිඩ්‍රජන්
පෙරොක්සයිඩ් දෙන්නාවූ ද
ඔක්සයිඩ්.

පෙල [නා.] අ. ගෙඩිය ; එලය. -

ආ. විපාකය ; ආනිසංසය ;
ප්‍රයෝජනය ; ප්‍රතිඵලය.

පෙලඹෙනවා, පෙළඹෙනවා [ක්‍රි.]

අ. ආශා කරනවා ; ඇලෙනවා ;
ඇදී යනවා ; කැමති වෙනවා.
- ආ. යොමු වෙනවා ; ඇබ්බැහි
වෙනවා.

පෙල්ට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මුල්, කෙඳි

ආදිය අඟිරා සමපීඩනය
කිරීමෙන් සාදනු ලබන රෙදි
විශේෂයක්.

පෙල්ල [නා.] අ. පොල්ල ; ලී

කැබැල්ල. - ආ. අණ්ඩ කෝෂය ;
මුෂ්කය ; බීජය. - ඇ. වැට
කඩුලුවලින් රිංගා යාමට
නොහැකි වන සේ හරක් එළු
ආදි සතුන්ගේ බෙල්ලේ බඳින
ලී කැබැල්ල. - ඇ. වකාව ;

වාරය ; අවස්ථාව. - ඉ. වතුර
මතුපිට මාළු දෑල පාවීම සඳහා
සවි කරනු ලබන සැහැල්ලු ලී
කැබැල්ල.

පෙවෙණි [නා.ප්‍ර.] පරම්පරාවෙන්

එන අයිතිය ; පාරම්පරික
හිමිකම ; උරුමය ; ප්‍රවේණිය.

පෙහෙකම් [නා.ප්‍ර.] අ. අටසිල්

ගැනීම ; පෙහෙවස්
සමාදන්වීම ; උපෝසථ කර්මය.
- ආ. රෙදි විවීම ; පේෂ
කර්මාන්තය.

පෙහෙකර [නා.ප්‍ර.] අ. රෙදි

වියන්නා ; පේෂ කර්මිකයා. -
ආ. බෙර ගසන්නා ; හේරි
වාදකයා.

පෙළ [නා.] අ. පාළි භාෂාව ; බුද්ධ

වචනය ; ත්‍රිපිටක ධර්මය. - ආ.
වාක්‍යය ; වාක්‍යයක කොටස ;
පාඨය. - ඇ. ඡේදය. - ඇ.
පේළිය ; වැල ; ආවලිය. - ඉ.
ශ්‍රේණිය ; වර්ගය. - ඊ. වංශය ;
පරපුර ; පෙළපත. - උ. සමූහය ;
පඩික්කිය.

පෙළදම් [නා.ප්‍ර.] පාළි ධර්මය ;

ත්‍රිපිටකය ; මුල් බුද්ධ භාෂිතය.

පෙළනවා [ක්‍රි.] අ. පීඩා කරනවා ;

හිරිහැර කරනවා ; පීඩාවට පත්
කරනවා. - ආ. පොඩි කරනවා ;
මිරිකනවා ; හිර කරනවා ; තද
කරනවා. - ඇ. විහිළු - තහළු

කරනවා ; කොලොප්පන්
කරනවා ; අපහාස කරනවා.

පෙළන්තිය, පෙළැන්තිය [නා.] අ.
වාසගම ; මුල්නම ;
පරම්පරාවෙන් පැවත එන
නාමය. - ආ. පරම්පරාව ;
වංශය ; පරපුර.

පෙළපාළිය [නා.] අ. පිළිවෙළ ;
ක්‍රමය. - ආ. පෙළට ගමන්
කිරීම ; යුද්ධාභ්‍යාස වසයෙන්
සිදු කරන සරඹ සන්දර්ශනය. -
ඇ. විරුද්ධත්වය හෝ
පක්ෂපාතිත්වය දැක්වීම පිණිස
උද්වේගකර ලෙස සංවිධානය
කළ පෙරහැර.

පෙළපොත් [නා.බහු.] අ.
බුදුසමයට අයත් මුල් පාලි
ග්‍රන්ථ ; මුල් බුදු දහමට අයත්
ත්‍රිපිටක පාලි ග්‍රන්ථ. - ආ. නූතන
අධ්‍යාපනය සඳහා නිර්දේශිත
ග්‍රන්ථ.

පෙළබස [නා.] පාලි භාෂාව.

පෙළවස, පෙළවහ [නා.] අ.
විවාහය ; කරකාර බන්ධනය. -
ආ. පරපුර ; පවුල ; වංශය.

පෙළවාසිය [නා.] ආවාහය ;
දිගය ; කසාදය ; මංගල ප්‍රස්තාව.

පෙළහර, පෙළහැර [නා.පු.]
විස්මය ඵලවන පුදුම ක්‍රියාව ;
ආශ්චර්යජනක සිද්ධිය ;
ප්‍රාතිහාර්යය.

පේ [නා.පු.] අ. අධික දුක් විඳින
අමනුෂ්‍ය විශේෂයක් ; ප්‍රේතයා.-
ආ. සිල් සමාදන් වීම ; සිල්
රැකීම. - ඇ. සුදානම ; සැරැසීම ;
පිළියෙල වීම.

පේකඩය [නා.] අ. යට ලිය
තැන්පත් කිරීම සඳහා කණු මත
තබන ලී හෝ ගල් හෝ
කැබැල්ල ; කණු මුදුන ; කුලුණු
හිස. - ආ. ස්තම්භයක පාදය
වටා පිටට නෙරු කොටස.

පේටකය, පේටිකාව [නා.] අ.
පෙට්ටිය ; පැස ; මල්ල. - ආ.
(පාරිභා.) කොපුව ; විශේෂයෙන්
කණ්ඩරාවක ලසිකා කොපුව. -
ඇ. රාශිය ; සමූහය.

පේටන්ට් [නා.බහු.] නව
නිෂ්පාදනයක් වෙළෙඳපොළෙහි
තැබීමට නිෂ්පාදකයාට තනි
අයිතියක් පවරන රජයේ නිල
සහතිකය හෝ බලපත්‍රය.

පේන [නා.පු.] එක්තරා ශාස්ත්‍රයක්
මගින් නොහොත් ආවේශයෙන්
ප්‍රකාශ කරන අනාවැකිය
නොහොත් හෙළිදරවු කරන
වර්තමාන තත්ත්වය ; ශාස්ත්‍රය.

පේනකාරයා [නා.] පේන
කියන්නා ; ආවේශවීම්
ආදියෙන් ශාස්ත්‍ර කියන්නා.

පේනි කරනවා [ක්‍රි.] පරිස්සම්
කරනවා ; ආරක්ෂා කරනවා ;
රැකබලා ගන්නවා.

පේනුව [නා.] අ. ඇබය ; පියන ; මුඩිය ; පිඩානය. - ආ. (විදුලිය ගැන්වීම පිණිස) කෙවෙනියට වද්දන ඇණ සහිත උපකරණය.

පේය [වි.] බීමට සුදුසු ; පානය කළ හැකි ; පානයෝග්‍ය.

පේයාව [නා.] අ. හාල්, වී, පොරි ආදිය ඉතා සුළු වශයෙන් බහා පිළියෙල කරගත් ඖෂධීය පානයක් ; බෙහෙත් කැඳ.- ආ. බෙහෙත් වර්ග ජලයෙහි ලා කකාර ගන්නා ඖසු පැන.

පේයා සුළඟ [නා.] සුළි සුළඟ ; කුණාටුව.

පේරස්, පේරස් [නා.ප්‍ර.] රාජමුද්‍රාව සහිත මුද්ද ; රාජ මුද්‍රිකාව.

පේරස් වළල්ල [නා.] ධාතු තැන්පත් කර ඇති සිදුරු සහිත ඇත් දත් මුද්ද.

පේරුකාරයා [නා.] උඩරට රාජ්‍ය සමයේ උසස් නිලධාරීන්ගේ සේවයෙහි යෙදුණු සුළු මුලාදැනියෙක්.

පේරු දන [නා.] නියම කරන ලද දිනට දෙන දානය ; ඒ ඒ පළාත්වාසීන්ට වෙන් කොට දෙන මුර දානය ; සලාක දානය.

පේරුව [නා.] අ. සුළු මුලාදැනියකුගේ රාජකාරියට අයත් ප්‍රදේශය හෝ කොට්ඨාසය.- ආ. කණ්ඩායම ;

පිරිස.- ඇ. පරපුර ; වර්ගය ; වංශය ; පෙළපත.

පේවමාපකය [නා.] (සාමා.වි.) කම්බියක විෂ්කම්භය හෝ තහඩුවක ඝනකම වැනි සුළු දිග ප්‍රමාණයක් මැනීමට භාවිත කරන උපකරණයක්.

පේශකාරයා, පේසකාරයා [නා.] රෙදි වියන්නා ; රෙදි වියන කුලයෙහි වූ තැනැත්තා.

පේශල, පේසල [වි.] අ. සිල්වත් වූ ; ශික්ෂාකාමී වූ ; ලජ්ජී වූ. - ආ. යහපත් ; ගැලපෙන.- ඇ. ප්‍රසන්න ; ප්‍රියමනාප.- ඇ. දක්ෂ ; සමර්ථ.- ඉ. කපටි ; ප්‍රයෝගකාර.- ඊ. සිනිඳු ; සිලුටු.

පේශිකර [නා.ප්‍ර.] මස්වැදලි හෙවත් පේශිවල ඇති මාංශජනක ධාතු වර්ගය.

පේශිකෝෂය [නා.] අ. පේශියක් පිහිටා තිබෙන තුනී විනිවිද පෙනෙන ප්‍රත්‍යානය.- ආ. කුරුලු බිජුව.

පේශිතන්තුව [නා.] සියුම් සූත්‍රිකාවලින් සෑදුණු කෙඳි රාශියකින් යුක්ත දික් පේශි සෛලය.

පේශිතානය [නා.] පේශිවල ස්වභාවය ; ස්වාස්ථ්‍යය.

පේශි පටකය (පාරිභා.) [නා.] පේශියක් සම්බන්ධක පටක

මගින් එකට මිටි බැඳුණු තන්තු රාශිය.	පේෂක දන්තය (පාරිභා.) [නා.] ඇඹරුම් දත.
පේශි පද්ධතිය (පාරිභා.) [නා.] සතකුගේ ශරීරයෙහි පිහිටි පේශි ස්කන්ධය.	පේෂකය (පාරිභා.) [නා.] කෑම හැපීමට ආධාර වන යටි හක්කේ ඇති පේශියක්.
පේශි ප්‍රාචීරය (පාරිභා.) [නා.] යාබද පේශි බණ්ඩක දෙකක් අතර තිබෙන සම්බන්ධක පටක ආවාරය ; මයෝකෝමාව.	පේෂ කර්මාන්තය, පේශ කර්මාන්තය [නා.] රෙදි පිළි විවීම පිළිබඳ කර්මාන්තය ; වස්ත්‍ර නිෂ්පාදනය හා සම්බන්ධ කර්මාන්තය.
පේශිය, පේෂිය [නා.] අ. මස්පිඩ ; මස් ගොබය. - ආ. (සත්ත්ව.) ශාරීරික චලනය ඇති කරන සංකෝචක පටකය. - ඇ. මව් කුස උපන් කලල රූපය. - ඇ. පක්ෂි බිජුව. - ඉ. පිපුණු දළුව. - ඊ. කොපුව.	පේෂණය [නා.] අ. ඇඹරීම.- ආ. උෂ්ණ කොට ද්‍රව්‍ය ඇඹරා ගැනීම.- ඇ. ඇඹරුම්ගල.- ඇ. අතින් ක්‍රියාකරවන ඇඹරුම් යන්ත්‍රය.- ඉ. (පාරිභා.) (හොඳි.) විසර්ජන නළයක කැතෝඩය පාඨකකරණයවීම.
පේශි රූපය [නා.] කලල රූපය වර්ධනය පිළිබඳ තුන් වැනි අවස්ථාව.	පේෂණිය [නා.] අ. ඇඹරුම් ගල ; මෝගල.- ආ. කුරුල්ලන්ගේ ආහාර ඇඹරෙන දෙවෙනි ආහාර බොක්ක.- ඇ. සමහර මත්ස්‍ය, කෘමි ආදීන්ගේ විශේෂ පේශිමය ආමාශය.
පේශි විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] පේශි පිළිබඳ ව උගන්වන ශාස්ත්‍රය.	පේස [නා.ප්‍ර.] වස්ත්‍ර විශේෂයක් ; පට ; සේද.
පේශි සේත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] පේශිය ඇටයට සවි කරන බැම්ම ; බලනහරය ; බණ්ඩරාව.	පේසකයා [නා.] සේවකයන් වැඩෙහි යොදවන්නා ; සේවා යෝජකයා.
පේශි සෛලය (පාරිභා.) [නා.] පේශියක් නිර්මාණය වී ඇති සෛලය.	පේසකාරයා [නා.] රෙදි වියන කුලයට අයත් තැනැත්තා ; රෙදි වියන්නා ; පෙහෙරා.
පේශි ස්තරය (පාරිභා.) [නා.] සතකුගේ ශරීරයෙහි පිහිටි පේශි තට්ටුව.	

පේසගණිතය (පාරිභා.) [නා.] රෙදි විවීම සඳහා නූල් බර ඒ ඒ රෙදිවලට අවශ්‍ය දික් හරස් නූල් ප්‍රමාණය හා ඒවායේ වටිනාකම ආදිය දැනගැනීම සඳහා ව්‍යවහාර කරනු ලබන ගණිත විශේෂය.

පේසන් [නා.ප්‍ර.] අ. පරලොව ගිය ඥාතියා ; ප්‍රේත සත්ත්වයා. - ආ. ප්‍රේත ආත්මයෙහි උපන් තැනැත්තා ; ප්‍රේතයා.

පේසනකයා [නා.] අ. ඔක්තුකාරයා. - ආ. මං පහරන්නා ; මංකොල්ලකාරයා.

පේසාව [නා.] අ. වෛතයක සාදා ඇති බිම් මහල් වළලු තුන ; පියවසාව ; වේදිකා භූමිය ; අඩිතාලම. - ආ. පවුරක හෝ ගොඩනැගිල්ලක හෝ පදනම සවිවීමට පිටින් බඳින ලද බැම්ම ; කයියෝරුව.

පේළාව [නා.] අ. පෙට්ටිය ; පේටිකාව. - ආ. මුදල් දමන පසුම්බිය.

පෙතෘක[වි.] පියාගෙන් අයිති වූ ; පියාට අයත් හෝ සම්බන්ධ.

පෙබ්‍රිනොජන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රුධිර ප්ලාස්මයෙහි පවතිමින් පෙබ්‍රින් සාදන ප්‍රෝටීනය.

පෙශාවි [නා.ප්‍ර.] නොදියුණු මිනිසුන් අතර ව්‍යවහාර වූ මධ්‍යතන ඉන්දු ආර්ය ප්‍රාකෘත

භාෂාවක් ; පාළි භාෂාවට සමීප වූ ප්‍රාකෘතවලට වඩා පැරණි භාෂා විශේෂයකි.

පෙශුන්‍යාවාදියා [නා.] කේලාම් වචන කියන්නා.

පොංගල් [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා මකර රාශියට පැමිණීම නිමිත්තෙන් දෙමළ ජනයා විසින් (ජනවාරි - පෙබරවාරි සමයේ දී) පවත්වනු ලබන සංස්කෘතික උත්සවය.

පොකැට්ටුව [නා.] අ. සම් ආදියෙන් තැනූ මුදල් දමන කුඩා පසුම්බිය. - ආ. සාක්කුව ; ඇඳුමට, බැගයකට, පොතකට හෝ වෙනත් එවැනි යමකට බද්ධ ව පවතින සාක්කුව.

පොකිරිස්සා [නා.] කලපුවල ද නොගැඹුරු මුහුදේ ගල්පර අතර ද වසන ලොකු ඉස්සා.

පොකුටු [වි.] රැලි ගැසුණු ; වකුටු ; බොකුටු වූ.

පොකුණ [නා.] නොගැඹුරු කුඩා ජලාශය ; පුෂ්කරණිය.

පොකුණු ප්ලාවංග (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කුඩා ජලාශවල මතුපිට පාවෙන ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් හා ජලජ පැළෑටි වෙසෙස් පිළිබඳ සංකීර්ණය.

පොකුර [නා.ප්‍ර.] අ. රාශිය ; සමූහය ; ගෙඩි හෝ මල් රැස ;

බුරුක්ක ; මිටිය ; වල්ල. - ආ.
නෙළුම් පැළෑටිය. - ඇ.
නෙළුම්මල. - ඇ. නෙළුම් පත්‍රය.
- ඉ. ඇත්සොඬේ අග. - ඊ.
සිරුර ; ශරීරය.

පොකුරඹ [පොකුරු+අඹ] [නා.ප්‍ර.]
අ. නෙළුම් කොළය මතුයෙහි
වැටෙන ජලය. - ආ. ඇත්
සොඬින් විද පිට කරන ජලය.

පොකුරු පත [නා.] නෙළුම්
කොළය ; පුෂ්කර පත්‍රය.

පොකුරුමිණි [නා.ප්‍ර.] රතු කැටය ;
පද්මරාග මාණික්‍යය ;
පියුමරාමිණි.

පොකුරු මී [නා.ප්‍ර.] අ. නෙළුම්
පත්ති වැටි පිත්තෙන් තෙමී හිරු
රැසින් සන වූ නෙළුම් රොන්. -
ආ. නෙළුම්මල් පැණි.

පොකුරු යෝගය [නා.] පලතුරු
අල ආදිය සිටුවීමට ඉතා හොඳ
නැකැත් යෝගයකි.

පොකුරු වැස්ස [නා.] තෙමෙනු
කැමතියන් තෙමෙන,
නොතෙමෙනු කැමතියන්
නොතෙමෙන ආශ්වර්ෂවත් ව
වසන අස්වාභාවික වර්ෂාවකි.

පොක්කලම [නා.] අ. මුහුදේ
ගැඹුරු ප්‍රදේශය ; දියඹ. - ආ.
සම මතුපිට නැගෙන දිය
බුබුල ; ගඩුව.

පොගනවා [ක්‍රි.] තෙත් වෙනවා ;
තෙත් ගතියට මෘදු වෙනවා ;
මෙළෙක් වෙනවා.

පොට [නා.ප්‍ර.] අ. නමන ලද
කඩදාසියක හෝ වස්ත්‍රයක එක්
පටකි. - ආ. අඹරන ලද කඹයක
එක් පටකි. - ඇ. සාරියක හෝ
ඔසරියක හෝ කරෙන් පහළට
වැටෙන රෙදිපට. - ඇ. රැහැන ;
කැරැල්ල ; දාමය ; වැල. - ඉ.
ඉස්කුරුප්පු ආදී උපකරණයක
වැද්දු දඟර කොටස. - ඊ.
පිළිවෙළ ; විධිය. - උ. වාරය ;
කාලය ; අවස්ථාව.

පොට ඇණ [නා.ප්‍ර.] තහඩු ආදිය
වැද්දීම සඳහා ගැනෙන සම
මහතින් යුත් ඉස්කුරුප්පු ඇණ ;
බෝල්ට් ඇණ.

පොට පැදෙනවා [ක්‍රි.] සුදුසු
අවස්ථාව එළඹෙනවා ; නියම
වේලාව එනවා ; නිසි මඟ
සැලසෙනවා.

පොට වැරදෙනවා [ක්‍රි.] අ. නිසි
අවස්ථාව මග හැරෙනවා ; සුදුසු
තත්ත්වය ඉක්මෙනවා ; යෝග්‍ය
පරිසරය ඉක්මෙනවා. - ආ.
හරියට තේරුම් නොගන්නවා ;
වැරදි අවබෝධයෙන් ක්‍රියා
කරනවා.

පොටුහැර [නා.] කකුල් දණ්ඩ
(කෙණ්ඩය) කෙළවරෙහි
පතුළට උඩින් තිබෙන තෙරා

- ගිය කොටස ; ඇස්වටය ; බොලට.
- පොටෑෂ් [නා.ප්‍ර.] පොහොර නිෂ්පාදනයේ දී බෙහෙවින් උපයෝගී කරගනු ලබන සුදු ස්ථවිකමය ක්ෂාර ද්‍රව්‍යයකි.
- පොටෑසියම් [නා.ප්‍ර.] බලවත් ප්‍රතික්‍රියාකාරී ක්ෂාර ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයකි.
- පොටෑසියම් නයිට්‍රේට් [නා.ප්‍ර.] පොටෑසියම් ක්ලෝරයිඩ් සහ සෝඩියම් නයිට්‍රේට් සංයෝගයක් ; වෙඩිලිණු.
- පොට් [නා.ප්‍ර.] දොර පියන් ආදියට විදුරු සවිකිරීම, දූව භාණ්ඩවල සිදුරු වැසීම ආදිය සඳහා භාවිතයට ගන්නා මැටි වැනි මොළොක් ඇලෙන සුළු බදාමයකි.
- පොටෝ, ෆෙපාටෝ [නා.ප්‍ර.] කැමරාවකින් සේයා තහඩුවකට ගනු ලබන ඕනෑම සජීවී, අජීවී වස්තුවක ප්‍රතිබිම්බය ; ඡායාරූපය.
- පොට්ට [වි.] අ. ඇස් අන්ධ ; ඇස් නොපෙනෙන. - ආ. පැහැදිලි ව නොපෙනෙන. - ඇ. කාර්ය යෝග්‍ය නොවන.
- පොට්ට කාසිය [නා.] මුද්‍රාව ගෙවී ගොස් දක්නට නොමැතිකම නිසා භාවිතයට නුසුදුසු කාසිය.
- පොට්ටනම [නා.] රෙදිකඩකට එක්කොට බඳින ලද ද්‍රව්‍ය සමූහය ; පොදිය ; පොට්ටනිය.
- පොට්ටනිය [නා.] ද්‍රව්‍ය සමූහයක් ඇතුළු කොට රෙදි කඩකින් බඳින ලද පොදිය.
- පොට්ටයා [නා.] ඇස් අන්ධයා.
- පොඩ් [වි.] අ. කුඩා ; සුළු. - ආ. (වයසින්) බාල ; කනිටු. - [නා.ප්‍ර.] අ. කැබලි ; කුඩු. - ආ. ලෝහ පැස්සීමට ගන්නා පුෂ්කර දිය හා මිශ්‍ර කළ වෙනත් ලෝහ කැබලි. - ඇ. වී වර්ගයක්.
- පොඩ් කරනවා [ක්‍රි.] අ. කැබලි කරනවා ; කඩනවා ; බිඳිනවා. - ආ. තළනවා ; මඩිනවා ; මිරිකනවා.
- පොඩ් ගැහෙනවා [ක්‍රි.] හැකිලෙනවා ; ගුලිවෙනවා.
- පොඩ්ක්ක [නා.] අ. ඉතා ස්වල්පය ; ටික. - ආ. කුඩා දෙය ; සුළු දෙය. - ඇ. ටික කාලය ; සුළු වේලාව.
- පොඩ්ක්කා [නා.] කුඩා ළමයා ; ළදරුවා.
- පොඩ්ස්සි [නා.ප්‍ර.] වැඩිවිය පැමිණි ස්ත්‍රිය. - ආ. ළාබාල දූරිය. - ඇ. උඩරට රාජ්‍ය සමයේ කුලභීන ස්ත්‍රීන් ඇමතීමට යෙදුණු පදයකි.

පොඩොම [නා.] ලෝහ දමා උණු කරන හෝ පුලුස්සන හෝ භාජනයක් ; කෝවය.

පොත [නා.] අ. මුද්‍රණය කළ හෝ ලියූ හෝ කොළ එකට බැඳ සකස් කළ ලේඛනය ; ග්‍රන්ථය ; පුස්තකය.- ආ. පත්‍රය ; කොළය.
- ඇ. මෝස්තර නාමයක් ; පත්‍ර (කොළ) සැරසිල්ල හා වෙනත් සැරසිලි මෝස්තර සඳහා භාවිත වන නාමයක්.- ඇ. ලියද්ද ; වෙල ; යාය. - ඉ. භූමිය ; ඉඩම ; ප්‍රදේශය.

පොතක [පොත් + අත] [නා.] අ. මහා බ්‍රහ්මයා.- ආ. මහා බ්‍රහ්මයාගේ භාර්යාව ; සරස්වතී දේවිය. - ඇ. බුදු ග්‍රන්ථය.

පොතනය [නා.] ලියාපදිංචිය ; ලියාපදිංචි කිරීම.

පොත පුරනවා [ක්‍රි.] පිරිත් පොත කීම ආරම්භ කරනවා.

පොතලු රුව [නා.] ආදර්ශ රූපය.

පොතහගාර [නා.ප්‍ර.] හික්කු සංඝයා විනය කර්ම සිදුකරන ස්ථානය ; උපෝසථාගාරය.

පොතාන බීම [නා.] කුඩා කැලෑරොද සහිත තැනිතලා ප්‍රදේශ.

පොතෙස්තන්තු වාදය [නා.] රෝමානු කතෝලික ආගමට අයත් නිකාය වාදයක්.

පොතේගුරා [නා.] නාට්‍යයක පෙළ කියවන්නා ; නළු නිළියන් හඳුන්වා දෙන්නා ; සූත්‍රධාර.

පොතේ විරිදුව [නා.] නාඩගමක පොතේගුරා විසින් ගයනු ලබන ආරම්භක ගීතය ; පොතේ සින්දුව.

පොත් කම්බය [නා.] පුස්තකොළ පොතේ ආරක්ෂාව සඳහා දෙපැත්ත වසාලන තුනී ලෑලි පටිය.

පොත් කරනවා [ක්‍රි.] අ. පොත් ලියනවා ; පුස්තකාරූඪ කරනවා. - ආ. (වැදීම සඳහා) අත් දෙකේ අලු දෙක එක් තැන් කරනවා. - ඇ. තැන්පත් කිරීම සඳහා රෙදි නමනවා.

පොත් කාවා [නා.] කෘතී වර්ගයක් ; විශේෂයෙන් පොත් විනාශ කරන කාවුන් වර්ගයක්.

පොත්ගුල [නා.] පොත් තබා ඇති කාමරය ; ගෙය ; පුස්තකාලය.

පොත් ගෙඩිය [නා.] ලිවීම සඳහා සකස් කර ගත් පුස්තකොළ මිටිය.

පොත්ත [නා.] අ. ගස් ගෙඩි ආදියේ පිට ලෙල්ල ; සුමුල.- ආ. මත්ස්‍ය ආදීන්ගේ කොරපොත්ත.- ඇ. හොරි වණ ආදියේ පිට සිවිය.

පොත් තැබීම [නා.] ගනුදෙනු අයවැය ආදිය ලේඛනගත කිරීමේ ශාස්ත්‍රය ; ගණන් තැබීම.

පොත් නාමාවලිය [නා.] පොත්වල
නම් පිළිවෙළට සකස් කළ
ලැයිස්තුව.

පොත්පත් [නා.බහු.] පොත්, ලිඛිත
හා මුද්‍රිත දේ නොහොත් ග්‍රන්ථ
හා පත්‍රිකා පිළිබඳ සමස්තය.

පොත් පිංච [නා.ප්‍ර.] කුඩා පොත.

පොදු [නා.ප්‍ර.] අ. ද්‍රව බින්දුව ;
දියර ස්වල්පය.- ආ. වැහි
බින්දුව ; වැසි දිය.- ඇ. ටික ;
ස්වල්පය ; ඉතා සුළු ප්‍රමාණය.

පොදු ජලය [නා.] බින්දු වසයෙන්
වැටෙන ජලය.

පොදු වැහෙනවා [ක්‍රි.] වර්ෂා බින්දු
බිම වැටෙනවා.

පොදිකනවා [ක්‍රි.] එක ගොඩට
රැස්වෙනවා ; ගොඩ
ගැහෙනවා ; රැස් කනවා ; එක්
තැන රාශි භූත වෙනවා.

පොදිය [නා.] මිටිය ; ගොඩ ;
පොට්ටනිය ; රාශිය.

පොදු [වි.] අ. කාටත් සාධාරණ ;
හැමදෙනා සතු.- ආ. සාමාන්‍ය ;
අවිශේෂ වූ.

පොදු අකුර [නා.] (ගණිත.)
සංඛ්‍යාවක් වෙනුවෙන් කල්පිත
ව යොදාගන්නා අක්ෂරය.

පොදු අගය (පාරිභා.) [නා.]
සාමාන්‍ය අගය.

පොදු අරමුදල [නා.] දායක වන
හැම දෙනාට ම අයිතියක් ඇති
වන සේ තැන්පත් වන මුදල.

පොදු අයිතිය (පාරිභා.) [නා.]
මහජනයාගේ අයිතිය.

පොදුකරණය [නා.] එකිනෙකට
වෙනස් දේවල් සමාන ලක්ෂණ
අනුව පොදුවේ එකක් හැටියට
සැලකීම.

පොදු කෝණය [නා.] යම්කිසි
කෝණයක් ඇතුළත එම
කෝණයෙන් ම ඊට වඩා කුඩා
කෝණයක් විහිදී යන කල
පූර්වෝක්ත විශාල කෝණය
සඳහා යෙදෙන නාමය.

පොදු ගුණාකාරය [නා.] සංඛ්‍යා
කිහිපයක් ඉතිරි නැති ව බෙදිය
හැකි ගණන.

පොදු ජනයා [නා.] සාමාන්‍ය
මහජනයා.

පොදු ද්‍රවශීලතා න්‍යාය [නා.ප්‍ර.]
මුදල් වැය වී යෑමේ සාමාන්‍ය
ක්‍රමය.

පොදු නීතිය [නා.] රටක ජන
සමූහයක් විසින් ඔවුන්ගේ
පාරම්පරික සිරිත් විරිත් ආගම්
උරුම ආදිය ඇසුරෙන් මුල්
බැස ගත් හරයෙන් යුත් නීතිය.

පොදු යහපත [නා.] රටේ
හැමදෙනාගේ ම ශුභ සිද්ධිය.

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය [නා.]
 බ්‍රිතාන්‍යයේ මහරජු නොහොත්
 මහ රැජින නාමික වසයෙන්
 ප්‍රධානයා ලෙස සලකන
 ස්වාධීන ජාතීන්ගේ එකමුතුව.

පොදු ලක්ෂණය [නා.] වෙන් වෙන්
 වූ දේවල ඇති සමාන ගුණය.

පොදු ලබ්ධිය [නා.] (ගණිත.)
 ගුණෝත්තර ශ්‍රේණියක පසු
 පදය පෙර පදයෙන් බෙදූ විට
 ලැබෙන උත්තරය.

පොදුවේ [ක්‍රි.වි.] කාටත් සාධාරණ
 ලෙසින් ; හැමට බලපාන
 අයුරින්.

පොදු සංස්ථාව [නා.] රජයේ මූල
 ධනය යොදා කාර්මික ව්‍යාපාර
 පිහිටුවා, ඒවා පවත්වාගෙන යෑම
 පිණිස විශේෂ පාර්ලිමේන්තු
 පණතක් යටතේ පිහිටුවන ලද
 නීතිමය ආයතනය.

පොදු සම්මුතිය [නා.] කාටත්
 පිළිගත හැකි ලෙසට
 සාකච්ඡාවෙන් බැස ගත්
 තීරණය.

පොදු සාධකය [නා.] සංඛ්‍යා
 කිහිපයක් ඉතිරි නැති ව බෙදිය
 හැකි සංඛ්‍යාව.

පොපි [නා.ප්‍ර.] අ. සෙලවීම ;
 වංචලත්වය ; සසල බව. - ආ.
 වෙවුලුම ; ගැහීම. - ඇ. ඇසිපිය
 හෙළීම. - ඇ. කැක්කුම. - ඉ.

කැසීම. - ඊ. පිරි ඇති බව. - උ.
 වට-මට බව. - උ. එඩිය ; මදය ;
 නොදැමුණු බව. - සා. ඇල්ම ;
 ආශාව. - සා. මතුපිටට තෙරා
 ඒම ; එක්වර ඉදිරියට තෙරපීම.

පොපිදෙනවා [ක්‍රි.] අ. සැලෙනවා ;
 වලනය වනවා ; වෙවිලෙනවා ;
 පොපියනවා. - ආ. ප්‍රබෝධ
 වෙනවා ; නළියනවා. - ඇ.
 ඇදුම් දෙනවා ; කකියනවා.

පොබ [නා.ප්‍ර.] පිබිදීම ; ප්‍රබෝධය.

පොබයනවා [ක්‍රි.] අ. නින්දෙන්
 නැගිටුවනවා ; අවදි කරනවා. -
 ආ. කැකුළු පිපෙනවාට
 සලස්වනවා. - ඇ. සතුටු
 කරනවා.

පොම්පය [නා.] ද්‍රව සහ වායු එක්
 තැනකින් තවත් තැනට විදීම
 සඳහා යොදනු ලබන යන්ත්‍ර
 විශේෂය.

පොයින්තුකාරයා [නා.] දුම්රිය පිළි
 සන්ධි වන තැන්වලදී ඒවා
 සම්බන්ධ කිරීම, වෙන් කිරීම
 ආදී කටයුතු භාර සේවකයා.

පොර [නා.ප්‍ර.] අ. දබරය ; සටන ;
 අරගලය ; යුද්ධය. - ආ. යමක්
 ලබාගන්නට කරන උත්සාහය ;
 යමක් අපේක්ෂාවෙන් කරන
 තරගය. - ඇ. තරග වාරය ;
 ක්‍රීඩා වාරය. - ඇ. ඔට්ටුව ;
 පරදුව. - ඉ. වැඩේ ; කාරිය.

පොර අනිනවා [ක්‍රි.] ගව ආදී
සතුන් දබර කරනවා.

පොර අල්ලනවා [ක්‍රි.] දබර
කරනවා.

පොරකනවා [ක්‍රි.] අ. දබර
කරනවා ; පොර බඳනවා. - ආ.
දිනීමට උත්සාහ ගන්නවා.

පොර කුකුළා [නා.] පොර කොටා
ගැනීමට ප්‍රිය පොරකටු සහිත
කුකුළා ; කුකුළන් කොටවීමට
යොදා ගන්නා කුකුළා.

පොර කොටනවා [ක්‍රි.] කුකුළු ආදී
සතුන් උනුන් පහර දෙනවා.

පොරණ [වි.] පෙර සිටි ; පැරණි ;
පුරාණ ; පෞරාණික. - [නා.ප්‍ර.]
අ. ඉකුත් කාලය ; අතීතය ;
පුරාණ යුගය. - ආ. පුරාණ
නමින් හැඳින්වෙන සංස්කෘත
ග්‍රන්ථ ගණය. - ඇ. නැටුම්
වෙසෙසක්.

පොරණැදුරා [නා.] පුරාණා-
චාර්යවරයා.

පොර පිටිය [නා.] සටන් බිම ; යුද
බිම ; තරග බිම.

පොරපොල් ගැසීම [නා.] උඩුපිල
යටිපිල වශයෙන් බෙදී, පත්තිනි
දෙවඟන වෙනුවෙන් කරනු
ලබන යාතුකර්ම පූජාවක් හා
සිංහල ජාතික ක්‍රීඩාවක් ; පොල්
කෙළිය.

පොර මාරුව [නා.] අ. දැමලිල්ල.-
ආ. වීර්යය ; උත්සාහය.

පොර වඳිනවා [ක්‍රි.] දබර කරනවා.

පොරවනය [නා.] ඇඟ වසා
ගන්නා වස්ත්‍රය.

පොරාදු [නා.ප්‍ර.] කොට්ට, මෙට්ට,
ගුදිරි හා ඇතිරිලි.

පොරාදු කරනවා [ක්‍රි.] ඇඳ පුටු
ආදියට කොට්ට, මෙට්ට,
ඇතිරිලි ආදිය යොදනවා.

පොරි [නා.ප්‍ර.] විලඳ ; බැඳ පුපුරවා
ගන්නා ලද වී, ඉරිඟු ආදී ඇට.

පොරොත්තු [වි.] නවතින ;
ප්‍රමාදවන.

පොරොත්තුව [නා.] අ. නවාතැන්
ගැනීම ; නැවතීම ; ප්‍රමාදවීම. -
ආ. පදිංචි වීම ; වාසය කිරීම. -
ඇ. බලාපොරොත්තුව ;
අපේක්ෂාව. - ඇ. සේනාංකයක
කොටසක්.

පොරොදු, පොරෝදු [නා.ප්‍ර.]
ඇතුන්ගේ හා අසුන්ගේ පිට හා
හිස සරසන සිත්කලු සැරසිලි ;
ඇත් හා අස් සන්නාහයක්.

පොරොන්දම [නා.] අ. ස්ත්‍රී
පුරුෂයන් දෙදෙනකු විවාහයට
යෝග්‍යදැයි නිශ්චය කිරීමට
සෘද්ධි කරන කරුණු ; විවාහය
සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනාගේ
උපන් නැකත ආදියෙන් බලන
ගැලපුම. - ආ. අනුකූල බව.

පොරොන්දු ගිවිසුම (පාරිභා.) [නා.]
දෙපක්ෂයක් හෝ වැඩි ගණනක්
අතර සම්මත කරගත් යම් යම්
කොන්දේසි මත නීත්‍යානුකූල
බැඳීමක් ඇති ව ඇති
කරගන්නා ප්‍රතිඥාව.

පොරොන්දු පත්‍රය [නා.] ගිවිසුමකට
බැඳීමේ දී දෙපක්ෂයක් හෝ වැඩි
ගණනක් අතර සම්මත කරගත්
වගකීම් ආදිය සඳහන් ලියවිල්ල.

පොරොන්දුව [නා.] ගිවිසුම ;
ප්‍රතිඥාව.

පොරොච්ඡා, පොරව [නා.] අ. ගස්
කැපීම, දර පැළීම ආදියට
ගන්නා මිටක් සවි කළ
ආයුධය ; පරසුව. - ආ. කඩදාසි
කුට්ටමේ රැජිනගේ රූපය ඇති
කාඩ්පත.

පොරෝදන් [නා.ප්‍ර.] ආහාර සිහින්
කැබලිවලට කඩා ගැනීමට
උපකාරී වන ඉදිරි මුවහත් දත් ;
කෘන්තක දත් ; පරශුදන්ත.

පොරෝනය [නා.] අ. හික්ෂුන්
වහන්සේලා පොරවන විවරය ;
පාරුපනය. - ආ. පෙරවීමට
ගන්නා වස්ත්‍රය.

පොලඹනවා, පොලොඹනවා [ක්‍රි.]
අ. ආශා ඇති කරනවා ; ඇල්ම
උපදවනවා.- ආ. උනන්දු
කරනවා ; යොමු කරනවා.

පොලිටෙක්නික් [වි.] බහු විද්‍යාවන්
පිළිබඳ ; විවිධ ශාස්ත්‍ර ශිල්ප
සම්බන්ධ.

පොලිතින් [නා.ප්‍ර.] ජ්‍යෙෂ්ඨත්ව
වර්ගයක්.

පොලිය, පොළිය [නා.] ණයක් ගත්
විට ඒ ණයට ගත් මුදල් ආදිය
වෙනුවෙන් ණය හිමියාට
ගෙවන අතිරේක කොටස.

පොලිෂ් [නා.ප්‍ර.] සම්භාණ්ඩ, දූව
භාණ්ඩ බඳුන් හෝ ගෙබිම් ඔප
දැමීමට භාවිත කරන මිශ්‍රණය.

පොලිසිය, පොලිසිය [නා.] අ.
අපරාධ මර්දනය, නීතිය හා
සාමය රැකීමට රජය විසින් පත්
කර ඇති නිලධාරී පිරිස.- ආ. ඒ
නිලධාරීන් ඇතුළත් කාර්යාංශය.-
ඇ. පොලිස් සේවාව පවත්වන
මධ්‍යස්ථානය.- ඇ. රක්ෂණ
ඔස්සුව ; මුදල් ගෙවීම් පිළිබඳ
ගිවිසුම් පොරොන්දු පත්‍රය.

පොලිස් උසාවිය [නා.]
මහේස්ත්‍රාත් උසාවිය.

පොලිස් කොස්තාපල් [නා.ප්‍ර.]
පොලිස් හටයා.

පොලී ක්‍රමය [නා.] යම්කිසි මුදලක්
වෙනුවෙන් අය කෙරෙන
පොලියේ සියයට ගණන.

පොලී චක්‍රය [නා.] සුළු පොලිය
හා වැල් පොලිය සෙවීමේ චක්‍ර
ක්‍රමය.

පොලුක්ක [නා.] පොල් කටුව.

පොල් [නා.ප්‍ර.] අ. සර්ම කලාපයට
අයත් තාල වර්ගයේ වෘක්ෂයක්.-
ආ. එහි එල.- ඇ. එහි එලයේ
මදය ගා ගනු ලැබූ පසු නම.

පොල්කුර [නා.] අ. පොල්ලෙලි
ගසන උල ; පොල් උල.- ආ.
පොල් ඉරටුව.

පොල් ගෙඩිය [නා.] අ. ලෙලි
නොගසන ලද සම්පූර්ණ පොල්
එලය.- ආ. ලෙලි ඉවත් කරන
ලද පොල් එලය.

පොල් තැරිය [නා.] පොල් ගෙඩිය
නටුවට සවි වී ඇති තැන ඇති
පෙති කවය.

පොල් පිය [නා.] පොල් ගෙඩියේ
පැළ මදය.

පොල්ම:කාරයා [නා.] බුදලයක
බලකාරයා ; අයිතිකාරයා ;
උරුමක්කාරයා.

පොල් මීරා [නා.ප්‍ර.] පොල් මල්
තලා මැදීමෙන් ලබාගන්නා යුෂ.

පොල්ල [නා.] අ. ලෝහ දූව
ආදියෙන් සාදා ගැනෙන
දණ්ඩ ; ලොකු ලී කැබැල්ල ;
යෂ්ටිය ; මුගුර.- ආ. කැබැල්ල ;

කොටස ; බණ්ඩය.- ඇ. ඇස්
ගලිය.

පොල්ල වරද්දනවා [ක්‍රි.] විපතක්
ළගා කර ගන්නවා ; බිහිසුණු
සතුරකු ඇති කරගන්නවා.

පොල් සම්බලය [නා.] ගාන ලද
පොල් ගෙන මිරිස්, ලුනු, ලුණු
සහ දෙහි යොදා සාදා ගන්නා
මිශ්‍රණය.

පොවනවා [ක්‍රි.] අ. බීමට
සලස්වනවා ; පානය කරවනවා.-
ආ. සිවුරු ආදියෙහි පාට
කවනවා.- ඇ. කාවද්දවනවා ;
ඇතුළු කරනවා.- ඇ. ජලයෙහි
(නාසය යට නොවන සේ)
සිටීමට හැකිවෙනවා.- ඉ. කිසිවක්
දෙසට අත කීට්ටු කරනවා
නොහොත් කිසිවක් තුළට අත
යවනවා.- ඊ. ආයුධ ආදිය
ගිනියම් කර දියේ දමා මුවහත
තිසුණු කරනවා.

පොවුවා [නා.] පෝතකයා ;
පැටියා.

පොසිට්‍රෝනය (පාරිභා.) [නා.]
ඉලෙක්ට්‍රෝනයකට සමාන
ස්කන්ධයෙන් යුතු මූලික
අංශුවක්.

පොසිලය [නා.] ඉතා දීර්ඝ
කාලයක් පස් යට තිබීම නිසා
පාෂාණිභූත වූ සත්ත්ව සහ ශාක
නෂ්ටාවශේෂය.

පොසොන් [නා.ප්‍ර.] අ. මාසයක නාමය ; සිංහල මාස ක්‍රමය අනුව වෙසක් මසට පසු මාසය.- ආ. පුෂ්ප විශේෂයක්.

පොසොන් පොහොය [නා.] මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේ විසින් බුදු දහම මෙරටට ගෙන ඒම නිමිත්තෙන් ඉතා වැදගත් සේ සලකන පෝ දිනයක් ; මහින්දාගමනය සිදු වූ ඓතිහාසික දිනය.

පොස්පජින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පේශිවල තිබෙන ක්‍රියටින් හා පොස්පරික් අම්ල සංයෝගයක්.

පොස්පයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පොස්පරස් සහ වෙනත් මූල ද්‍රව්‍යයක් සංයෝජනය වීමෙන් සෑදුණු සංයෝගයක්.

පොස්පරස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ආවර්තිතා වගුවේ පස්වැනි කාණ්ඩයේ තිබෙන ඉටි වැනි සුදු සහ අලෝහ මූල ද්‍රව්‍යයක්.

පොහොට්ටුව [නා.] අ. මල් කැකුළු ; මොට්ටුව ; කුඩිමලය.- ආ. ළපටි අවස්ථාව ; නොමේරූ අවදිය.- ඇ. පුරුෂ නිමිත්තේ අග කුඩක් වැනි කොටස ; ලිඬිගාග්‍රය.- ඇ. මලක් හැඩයට සකස් කළ තුල් ගුලිය.

පොහොණිය [නා.] අ. පුෂ්ටිමත්කම ; ශරීර සෞඛ්‍යය.- ආ. යහපත් ආහාරපාන සහ

සාත්තු සප්පායම ; පෝෂණය.- ඇ. පුරුද්ද ; පරිවය.

පොහොනවා [ක්‍රි.] අ. හැකිවනවා ; සමත්වනවා ; පොහොසත්වෙනවා.- ආ. ප්‍රමාණවත් වෙනවා ; සැහෙනවා.- ඇ. වටිනවා ; අගිනවා.- ඇ. සුදුසු වෙනවා ; යෝග්‍යවෙනවා.

පොහොනා, පෝනා [වි.] සැහෙන ; ප්‍රමාණවත් ; පොහොසත්.

පොහොනුව [නා.] සුදුසු දෙය ; සැහෙන දෙය ; ප්‍රමාණවත් වුව.

පොහොමන, පෝමන [නා.] ශක්ති ප්‍රමාණය ; බලය ; වත්කම ; වත්පොහොසත්කම ; පුළුවන්කම.

පොහොය, පෝය [නා.] අ. වන්ද මාසයක එක් එක් පක්ෂයෙහි අටවැනි සහ පසළොස් වැනි දිනවලට ව්‍යවහාර වන පොදු නාමය.- ආ. උපෝසථ කර්මය සඳහා නියමිත දිනවලට භාවිත වන නම.

පොහොර, පෝර [නා.] අ. පස සරු කරන්නා වූ ද වෘක්ෂලතාවල වැඩිමට උපකාර වන්නා වූ ද ද්‍රව්‍යය හෝ ද්‍රව්‍ය සංයෝගය.- ආ. සිවුපාවුන්ගේ (විශේෂයෙන් එළ හරකුන්ගේ) ශරීරයෙහි වැටී ඇති විවිධ වර්ණවත් පුළුලි.

පොහොසත් [වි.] අ. දක්ෂ ;
බලවත් ; සපත්. - ආ. වස්තුව
ඇති ; ධනවත්.

පොහෝ ගෙය [නා.] පෝය
ගෙය ; උපෝසථාගාරය.

පොහෝනා [වි.] අ. ප්‍රමාණවත් ;
සැහෙන ; සුදුසුකම් ලබන.-
ආ. දූරිය හැකි ; සරිලන ;
පුළුවන්.

පොළ [නා.] අ. බිබිළු ; ගඩුව ;
පිළිකාව. - ආ. ඇසෙහි සැදෙන
ගෙඩියක් වැනි දෙයක් ; සුද. -
ඇ. ඇසේ සැදෙන ලපය. - ඇ.
ඇස් ගුළිය.- ඉ. ස්ථානය ;
තැන ; පෙදෙස.- ඊ. එළිමහනේ
භාණ්ඩ තබාගෙන විකිණීම
සඳහා නියමිත දිනවල
රැස්වෙන ස්ථානය.- උ.
තැනැත්තා ; පුද්ගලයා.

පොළගා [නා.] අ. පුල්ලි සහිත
ශරීරයක් ඇති උග්‍ර විෂ සහිත
සර්පයෙක්. - ආ. අවස්ථාව
බලමින් නැවත නැවත
පළිගන්නා පුද්ගලයා.

පොළනවා [නා.] අ. ඇඟිලි එකට
එක ගසා හඬක් නංවනවා ;
අසුරු සන් දෙනවා. - ආ. ගසා
දමනවා ; ගසනවා. - ඇ. හඬ
නගින සේ (දුනු ආදිය) අතින්
ගස්සනවා. - ඇ. අත්ලෙන්
අත්ල ගසනවා.- ඉ. ධාන්‍ය

ආදියෙහි රොඩු, බොල් ආදී
අපද්‍රව්‍ය කුල්ල යොදා ගනිමින්
ඉවත් කරනවා.- ඊ. පුළුන් පිරා
ශුද්ධ කරනවා.

පොළා ගන්නවා [ක්‍රි.] මිරිකා
ගන්නවා ; මැඩ ගන්නවා.

පොළොව [නා.] අ. පාර්චිය. -
ආ. පස් බනිප් ආදිය ඇතුළත්
ගොඩබිම. - ඇ. ලෝකය. - ඇ.
පස්.

පොළෝ කම්පාව [නා.] පොළව
සෙලවීම ; පාර්චි වලනය ; භූමි
කම්පාව.

පොළෝ ගුහරනවා [ක්‍රි.] කම්පා වන
පොළොව මේස ගර්ජනාවක්
වැනි නාදයක් මතු කරනවා.

පොළෝ දෙවගන [නා.] මිහිකක ;
මහී කාන්තාව.

පොළෝ බිජු [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ;
කනක ; ස්වර්ණ.

පෝ [නා.ප්‍ර.] අ. පැටියා ;
පෝතකයා ; පොවුවා ; බාලයා.-
ආ. පෝය ; පොහොය.

පෝච්චිය [නා.] අ. පැළ වැටීම ;
අලංකාරය සඳහා මල් ආදී දෑ
තැන්පත් කිරීම ආදිය සඳහා
යෝග්‍ය කට පළල් බඳුනක්. -
ආ. තේ කෝපි පිළියෙල කිරීමට
ගැනෙන (අඬුවක් සහ
කෙමියක් සහිත) බඳුන.

පෝටනය [නා.] අත් පොළසන් දීම.

පෝටය (පාරිභා.) [නා.] ආලෝක ස්වාය මැනීමේ ඒකකයක්.

පෝටාව [නා.] අ. වැසිදිය රැස් කර තබා ගැනීමට සකස් කරගත් කුඩා වැව ; පතැස. - ආ. ලොකු ඇළකින් කුඹුරු කිහිපයකට දිය ගෙන යාමට කපන ලද කුඩා ඇළ.- ඇ. චතුර බැසීම නතර කිරීමට කඳන් සිටුවා වැලි මලු දමා බඳින බැමීම.

පෝට්ටු [නා.ප්‍ර.] ගොඩනැගිලි අලංකාර කිරීමට සාදන මල් ලියවැල.

පෝතකයා [නා.] වයසින් බාලයා ; පැටියා ; පොඩුවා.

පෝතය [නා.] අ. රෙද්ද ; වස්ත්‍රය.- ආ. ගෙපළ.- ඇ. ඔරුව ; බෝට්ටුව ; නැව ; නෞකාව.- ඇ. අගය ; වටිනාකම.

පෝතලා [නා.ප්‍ර.] අ. හිවලා ; නරියා.- ආ. මුගටියා.

පෝථනය [නා.] තැළීම ; ඇඟිරීම ; පොඩි කිරීම ; කුඩු කිරීම.

පෝථුප්පනික [වි.] බාල ජනයා විසින් සේවනය කරන ලද ; සාමාන්‍ය ජනයා හා සම්බන්ධ ; පෘථග් ජනයා පිළිබඳ ;

ලෝකෝත්තර ඥානය නොලත් අය හා සම්බන්ධ.

පෝනා [වි.] අ. සෑහෙන ; ප්‍රමාණවත් ; දරා ගැනීමට පුළුවන් තරම් ; හැකිතරම්.- ආ. බීමට දෙන ; පොවන.- ඇ. ගිලෙන ; පොව්වන.

පෝමන්, රෝමන් [නා.ප්‍ර.] කර්මාන්ත ශාලාවක කම්කරුවන්ගේ ප්‍රධානියා ; වැඩ මූලිකයා.

පෝමලින් [නා.ප්‍ර.] කුණුවීම වැළැක්වීම සඳහා යොදන රසායනික විෂබීජ නාශකයක්.

පෝය හේවිසිය [නා.] පෝයදින පූජා පිණිස විහාරස්ථානයක කරන තූර්ය වාදනය.

පෝර [නා.ප්‍ර.] වෘක්ෂලතාදියේ වැඩීමට ආහාර වශයෙන් යොදන ද්‍රව්‍ය ; පොහොර ; ගොම, කොළ රොඩු ආදිය දිරවීමෙන් හෝ රසායනික දේ මිශ්‍රකිරීමෙන් හෝ මෙය සාදාගනු ලැබේ.

පෝරකය, පෝරකේ [නා.] එල්ලුම් ගහ.

පෝරණය, පෝරණුව [නා.] උළු, ගඩොල්, හුණු, පාන් ආදිය පුළුස්සා ගැනීමට උපයෝගී කර ගන්නා අධික රස්නයෙන් යුතු ගිනි උදුන.

පෝරමය [නා.] අ. යම් රාජකාරියක් ඉටුකර ගැනීම හෝ යමක් ලබා ගැනීම හෝ යම් දෙයක් පිළිබඳව තොරතුරු දැනුම් දීම ආදිය සඳහා සම්පූර්ණ කළ යුතු ආකෘති පත්‍රය ; ඉල්ලුම් පත්‍රය. - ආ. මුද්‍රිත පිටු අටකින් යුත් පොත් කලාපය.

පෝරිසාදයා [නා.] අ. බියකරු දරුණු ගති පැවතුම් ඇති පුද්ගලයා. - ආ. මිනී මස් කන භයානක පුද්ගලයා.

පෝරු ගානවා [ක්‍රි.] වැපිරීම සඳහා කුඹුරක් සකස් කිරීමේ දී පෙරුණු මඩ දිය වී සමතලා වීමට ඒ මත පෝරුවෙන් ඒ මේ අත අදිනවා.

පෝරුව [නා.] අ. ලැල්ල ; පුවරුව ; තුනී තහඩුව ; එලකය.- ආ. කුඹුරේ මඩ සමතලා කරනු පිණිස ලැලි කැබැල්ලකින් සාදා මිටක් සවිකර ඇති ගොවි උපකරණය.- ඇ. විවාහ අවස්ථාවල දී මංගල වාරිතු පැවැත්වීම සඳහා මනාල යුවල නංවනු ලබන මිටි දූවමුවා වේදිකාව. - ඇ. දාදු ක්‍රීඩාවේ දී පස ඇට දමන ලැල්ල. - ඉ. කුඹුල් සක ; සක පෝරුව. - ඊ. ශරීරයේ ඇට ආදියේ තද පැතලි මතු පිට ; එලකය.- උ. අත්යන්ත්‍ර

රෙදි විවීමේ දී වියැවෙන නූල් තද කරන දිගටි උපකරණය. - උ. ඇඳුම් මැසීමේ දී ඇඳුමේ සවි ශක්තිය සහ හැඩ වැඩ, සුවපහසුව සඳහා ඇතුළු පැත්තට අල්ලන රෙදි කොටස.

පෝලිම [නා.] පැමිණි අනුපිළිවෙළ අනුව ජේළියට සිටීම.

පෝලියෝ (පාරිභා.) [නා.] වයිරසයක් නිසා සුෂුම්නාවේ ධූසර ද්‍රව්‍යයේ සෑදෙන ප්‍රදාහය ; බාලක පක්ෂාසාන රෝගය.

පෝෂක [වි.] අ. පෝෂණය ලබන.- ආ. පෝෂණය කරන.

පෝෂක ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.] පිටියුටරි ග්‍රන්ථිය.

පෝෂකය (පාරිභා.) [නා.] අ. අවසානයේ දී දිය වී ගොස් වැඩෙන බීජාණු මාතෘ සෛල වටේ තිබෙන සෛල ස්තරය.- ආ. පෝෂ්‍ය ගුණ ඇති දෙය ; පෝෂණය ගෙන දෙන දෙය.

පෝෂක සෛල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බීජාණු මූලයක සමාන්තර ව තැනෙන බිත්තිවලින් විභාජනය වන බාහිර සෛල.

පෝෂ ජීවියා (පාරිභා.) [නා.] කලලය මාර්ගයෙන් වැඩෙන ප්‍රොටොසෝවායන්ගේ පෝෂි අවස්ථාව.

පෝෂණ [වි.] පෝෂණය පිළිබඳ වූ.

පෝෂණය [නා.] අ. ආහාර පානාදිය සපයා ඇති දැඩි කිරීම.- ආ. වර්ධනය කිරීම හෝ වීම.

පෝෂණය (පාරිභා.) [වි.] පෝෂ්‍ය ජනක ආහාර අඩංගු වූ.

පෝෂිත [වි.] දියුණු කළ ; පෝෂණය කළ ; රැක බලා ගන්නා වූ.

පෝෂ්‍ය [වි.] ශරීර ශක්තිය ඇති කරන ; පෝෂණය ලබාදෙන ; ගුණදායී.

පෝෂ්‍යය [නා.] අ. පෝෂණය කිරීම ; හදා වඩා ගැනීම. - ආ. පෝෂ්‍ය ගුණයෙන් යුත් කොටස.

පෝෂාවනික මිල [නා.] හදා වඩා ගැනීම සඳහා ගෙවන ගාස්තුව ; පෝෂ්‍ය කිරීමේ ගාස්තුව.

පෝසිලේන් [නා.ප්‍ර.] අ. පැහැපත් දිස්නය ගෙන දෙන මැටි වර්ගයක්.- ආ. ඒවායෙන් සාදන ලද පිඟන් බඩු.

පෝස්ටර් (පාරිභා.) [නා.බහු.] බිත්ති ආදියෙහි අලවා හෝ ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් යමක් නිවේදනය කිරීම සඳහා භාවිත කරන විශාල දෑත්විම් පත්.

පෝහණය [නා.] සැප ලැබීම ; යහපත් ආහාර පානාදියෙන් ලැබෙන ශරීර ශක්තිය.

පෞච්ඡ [වි.] වලිගය පිළිබඳ වූ ; ප්‍රච්ඡය හා සම්බන්ධ වූ.

පෞත්‍ර [වි.] පුත්‍රයන් හෝ දරුවන් පිළිබඳ.- [නා.ප්‍ර.] පුතාගේ පුතා ; මුණුබුරා.

පෞද්ගලික [වි.] අ. තනි පුද්ගලයකු හා පමණක් සම්බන්ධ ; පුද්ගලයෙකුට අයත් ; පොදු නොවන.- ආ. රජයට හෝ පොදු ආයතනයකට අයත් නැති.

පෞද්ගලික අංශය [නා.] තනි පුද්ගලයන්ට හෝ සමාගම්වලට අයිති, රජයට අයත් නැති අංශය.

පෞද්ගලික නිදහස [නා.] සම්මත සදාචාර හා නෛතික සම්ප්‍රදාය උල්ලංඝනය නොකොට, ස්වකීය ජීවිතය රජයේ බලපෑමකට හෝ පාලනයකට යටත් නොවී පවත්වාගෙන යාම සඳහා පුද්ගලයකුට ඇති අයිතිය.

පෞද්ගලික ව්‍යවසාය [නා.ප්‍ර.] පුද්ගලයකු විසින් තමාගේ ම ප්‍රාග්ධනය යොදා ස්වශක්තියෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන කර්මාන්ත වෙළඳපොළදාම් ආදිය.

පෞද්ගලික සංවර්ධනය [නා.] පුද්ගලයකු ශාරීරික හා මානසික

යන උභය පක්ෂයෙන් ම දියුණුවට පත් කරලීම.

පෞද්ගලිකාර්ථය [නා.] තමාගේ යහපත සැලසීම ; තමාගේ ප්‍රයෝජනය ; ආත්මාර්ථය.

පෞර [වි.] අ. පුරයට අයත් ; නගරය හා සම්බන්ධ ; නාගරික. - ආ. යුද්ධකාර්ය හා අසම්බන්ධ වූ ; සාමාන්‍ය ජනතාවට අදාළවන.

පෞරයා [නා.] රටක ස්ථිර ලෙස වාසය කරන්නා ; රටවැසියා ; පුරවැසියා.

පෞර රාජ්‍යය [නා.] නගරයකට හා ඊට යාබද ප්‍රදේශයේ ඇතුළත් ප්‍රදේශයට සීමාවන රාජ්‍යය.

පෞරාභිගනාව [නා.] පුර අගන ; නාගරික කාන්තාව.

පෞරාණික [වි.] අ. පුරාණ කාලයට අයිති. - ආ. උසස් ලෙස පිළිගත්.

පෞරාණිකයා [නා.] අ. පුරාණ කාලයේ විසූ තැනැත්තා ; පැරැන්නා. - ආ. පුරාණ ග්‍රන්ථ හදාළ තැනැත්තා ; පුරාණ පිළිබඳ විශාරදයා. - ඇ. පැරණි තොරතුරු කථා පුවත් ආදිය කියමින් හිඟමත් ඉල්ලන්නා.

පෞරුෂත්වය [නා.] පුරුෂයෙකු සතු කාය ශක්තිය ; පරාක්‍රමය ; විරියය හා බලය.

පෞරුෂය [නා.] අ. පිරිමිකම ; පුරුෂත්වය ; පුරුෂ විරියය. - ආ. පුද්ගලයකුට ආවේණික වූ හැසිරීම් රටාව. - ඇ. වැඩුණු මිනිසකුගේ උස ප්‍රමාණය.

පෞර්ණිමාන්ත මාස ක්‍රමය [නා.] අවපෑළවිය පළමුවන දිනය ලෙසත් පුර පසළොස්වක අවසාන දිනය ලෙසත් සලකා වන්ද්‍ය මාස ගණන් ගැනීමේ ක්‍රමය.

ප්‍ර [උ.] සිංහලයෙහි ද තත්සම වසයෙන් යෙදෙන සංස්කෘත උපසර්ගයක්.

ප්‍රකට [වි.] අ. පැහැදිලි ; මනා සේ දක්ක හැකි ; ස්පෘෂ්ට. - ආ. ප්‍රසිද්ධ ; කවුරුනුත් දන්නා ; ලෝ පතළ.

ප්‍රකටික [වි.] ප්‍රසිද්ධ කළ ; පතල කළ ; ප්‍රකාශයට පත් ; ප්‍රකට කළ.

ප්‍රකම්පනය [නා.] මහත් සේ වංචලවීම ; තදින් වෙවුලා යාම ; බොහෝ සෙයින් සැලීම.

ප්‍රකරණය [නා.] අ. ග්‍රන්ථය ; පොත. - ආ. ග්‍රන්ථ අංශය ; පිටකයක කොටස ; විශේෂයෙන් අභිධර්මයේ ග්‍රන්ථයක කොටස. - ඇ. නාට්‍ය විශේෂයක්. - ඇ. මාතෘකාව ; මූලාශ්‍රය ; ගළපා එක් කළ දෙය.

ප්‍රකරය [නා.] රාශිය ; සමූහය ; පොකුර.

ප්‍රකර්ෂ [වි.] අ. අධික ; බොහෝ ; අතිශය ; වේගවත් ; උත්කර්ෂවත්.- ආ. විශේෂ ; වැදගත් ; අන්තිම ; අවසාන.

ප්‍රකල්පනය [නා.] තීරණාත්මක ලෙස කල්පනා කිරීම ; මනා සේ තහවුරු කිරීම ; ස්ථිර ලෙස නිගමනය කිරීම.

ප්‍රකල්පිත [වි.] පිළියෙළ කළ ; කල්පනා කළ ; යෝජනා කරන ලද.

ප්‍රකල්පිතය [නා.] අදහස් කරන ලද වැඩ පිළිවෙළ ; යෝජනා ක්‍රමය ; උපක්‍රමය.

ප්‍රකාශ්ඛ [වි.] ප්‍රශස්ත ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; අති උසස්.

ප්‍රකාශ්ඛය [නා.] ගසක හෝ වැලක මූල සිට අතු දක්වා ඇති කඳ කොටස ; අත්ත.

ප්‍රකාර [වි.] වැනි ; සමාන වූ ; අයුරු ; ආකාර.

ප්‍රකාරය [නා.] අ. ආකාරය ; විධිය ; හැඩය ; ක්‍රමය ; විලාසය.- ආ. ප්‍රභේදය ; කොටස ; ගණන.- ඇ. නිර්මාණය ; හැඩරුව ; මෝස්තරය.

ප්‍රකාශ [නා.ප්‍ර.] තඹ සහ ටින් මිශ්‍රණයෙන් සෑදෙන ලෝකඩ ; ලෝහය.

ප්‍රකාශ අග්නිමානය (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) විකිරණයේ වර්ණය අනුසාරයෙන් උෂ්ණත්වය මැනීමේ උපකරණයක්.

ප්‍රකාශ අවධි ප්‍රතිචාරය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.) රැයෙහි හෝ දවාලෙහි සාපේක්ෂ දිග අනුව ශාකයක් දක්වන ප්‍රතිචාරය ; ප්‍රකාශාවර්තිතාව.

ප්‍රකාශ උත්ප්‍රේරණය (පාරිභා.) [නා.] (රසා.) රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවක් ආලෝකය හේතු කොට ගෙන ඉක්මන්වීම හෝ මන්දනය වීම.

ප්‍රකාශක අගය (පාරිභා.) [නා.] (ගණිත.) විනිමය බිල්පත්‍රයක සටහන් වී ඇති වටිනාකම ; නියමිත අගය.

ප්‍රකාශක යන්ත්‍රය [නා.] දත යුත්ත පැහැදිලි ලෙස සටහන් කර දක්වන යන්ත්‍රය ; වේගය ආදිය දක්වන යන්ත්‍රය.

ප්‍රකාශකයා [නා.] අ. යම් දෙයක් ගැන හෝ තමා ගැන හෝ දන්නා දේ කියා සිටින්නා ; ප්‍රකාශයක් කරන්නා. - ආ. (නීති.) ප්‍රසිද්ධියේ හෝ නොවළඟා කියන්නා. - ඇ. ස්ථිර ලෙස කියන්නා. - ඇ. දැන්වීමක් පළ කිරීමට හඬ නගා කියන්නා. - ඉ. පොත්පත් ආදිය මුද්‍රණයෙන් ප්‍රසිද්ධ කරන්නා.

ප්‍රකාශ කරනවා [ක්‍රි.] අ. කියනවා ;
පවසනවා. - ආ. ප්‍රකට කරනවා ;
හෙළි කරනවා. - ඇ. පොත්පත්
ආදිය ප්‍රකාශයට පත් කරනවා.-
ඇ. ප්‍රචාරය කරනවා. - ඉ. (නීති.)
ඒකාන්ත කොට කියනවා ; ස්ථිර
ලෙස හෝ සහතික ලෙස
කියනවා ; දූඩිලෙස සහතික
කොට කියා සිටිනවා.- උ.
විස්තර කර දක්වනවා.- උභ.
(නීති.) තීන්දුවක් හෝ මතයක්
දක්වනවා.

ප්‍රකාශකාමී (පාරිභා.) [වි.] (උද්භි.)
ආලෝකයට කැමති ; ආලෝකය
රූපි කරන.

ප්‍රකාශ කෝෂය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ආලෝකය පතිත
වීමෙන් විද්‍යුත් ස්වභාවයේ
වෙනසක් ඇති කරන ඕනෑම
මෙවලමක් ; ආලෝකය පතිත
වූ කල විද්‍යුත්ධාරාවක් උපදවන
උපක්‍රමය ; ප්‍රකාශ නළය.

ප්‍රකාශ ජනක (පාරිභා.) [වි.] (ජීව.)
ආලෝකය නිකුත් කරන ;
ප්‍රභාජනක.

ප්‍රකාශ තානය (පාරිභා.) [නා.]
(උද්භි.) ආලෝකය සෑහෙන
ප්‍රමාණයක් ලැබීම නිසා
උත්තේජනයකට අනුකූලත්වය
දැක්වීමට හැකි පත්‍රයක ඇති
ස්වභාවය.

ප්‍රකාශද [නා.ප්‍ර.] (රසා.) රසායනික
මූල ධාතුවක් ; ෆොස්ෆරස්.

ප්‍රකාශන අයිතිය (පාරිභා.) [නා.]
පොත්පත් සඟරා ආදි මුද්‍රණයෙන්
ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ අයිතිය ;
ප්‍රකාශනාධිකාරය.

ප්‍රකාශන මාධ්‍යය [නා.] හැඟීම්
හෝ අදහස් අනාවරණය
කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගය.

ප්‍රකාශනය [නා.] අ. මැනවින්
ඉදිරිපත් කිරීම ; දන්වා සිටීම ;
ප්‍රසිද්ධ කිරීම ; ප්‍රකාශ කිරීම ;
ප්‍රකට කිරීම ; ඵලිදරවු කිරීම ;
අනාවරණය.- ආ. දීප්තිමත්
කිරීම ; ආලෝකවත් කිරීම.- ඇ.
තනි සංඛ්‍යාව හෝ සංඛ්‍යා
කීපයක් ධන සහ සෘණ
ලකුණුවලින් සම්බන්ධ කිරීමෙන්
ලැබෙන සංඛ්‍යාව.- ඉ. පොත්පත්
මුද්‍රණය කොට ප්‍රසිද්ධ කිරීම.-
ඊ. (දර්ශන) පැහැදිලි කිරීම ;
විභාවනය.

ප්‍රකාශ පත්‍රය [නා.] අ. වැදගත්
යම් කිසිවක් ප්‍රකාශ කිරීමට
ලියන ලියවිල්ල. - ආ. විශේෂ
බලයක් සඳහා දෙන ලද
නීත්‍යානුකූල ලියවිල්ල.

ප්‍රකාශ ප්‍රේරිත (පාරිභා.) [වි.]
(සත්ත්ව.) ආලෝකයෙන්
උත්තේජනය වන.

ප්‍රකාශ මාධ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) යම් ක්‍රියාමාර්ගයක්
සඳහා ආලෝකය සාධනය කර
ගැනීම.

ප්‍රකාශමාන [වි.] අ. දීප්තිමත් ;
ප්‍රේෂ්ඨිමත්. - ආ. ප්‍රසිද්ධ ;
ප්‍රකට.

ප්‍රකාශමානය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ප්‍රභව දෙකක
ආලෝකයේ තීව්‍රතා සැසඳීමේ
උපකරණයක් ; දීප්තිමානය ;
ආලෝකමාන යන්ත්‍රය ;
ප්‍රභාමානය ; ෆොටෝ මීටරය.

ප්‍රකාශ මායාව (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) දුටු දේ ගැන ඇති
වන මුළාව ; දෘෂ්ටිමායාව.

ප්‍රකාශය [නා.] අ. යම් සිද්ධියක්
හෝ කරුණක් ගැන කියන දේ ;
නිවේදනය ; කියමන. - ආ.
හෙළිකිරීම ; ප්‍රසිද්ධිය ; ප්‍රසිද්ධ
කිරීම. - ඇ. (ක්‍රිස්ති.) මෝක්ෂ
ලත් ශරීරයට ඇති වතුර්විධ
ප්‍රසාදවලින් දෙවැන්න ; මෝක්ෂ
තේජස. - ඇ. ආලෝකය. - ඉ.
(ගණිත.) පැහැදිලි ලෙස දැක්වීම ;
නිරූපණය කිරීම. - ඊ. (නීති.)
දඩ් ලෙස හෝ සහතික කොට
කියා සිටීම. - උ. (නීති.)
ප්‍රසිද්ධියේ හෝ නොවළඟා කියා
සිටීම. - උභ. අවිච්ඡිද් ; නිරූපණය.

ප්‍රකාශ විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ආලෝකය පිළිබඳ
විද්‍යාව ; ආලෝක විද්‍යාව ;
දෘෂ්ටි විද්‍යාව.

ප්‍රකාශ ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ආලෝකය හේතු

කොටගෙන නිපැයෙන ශක්තිය ;
ප්‍රදීපන ශක්තිය.

ප්‍රකාශ සංවේදිතාව (පාරිභා.) [නා.]
අ. (උද්භි.) ප්‍රකාශතානය. - ආ.
(රසා.) දෘශ්‍ය හෝ අදෘශ්‍ය හෝ
ආලෝකයට දක්වන
සංවේදිතාව.

ප්‍රකාශ සංශ්ලේෂණය (පාරිභා.)
[නා.] (උද්භි.) හරිත ශාක හිරු
එළියේ දී වායුගෝලයේ
කාබන්ඩයොක්සයිඩ්, පසේ
ජලයත්, කාබෝහයිඩ්‍රේට් හා
ඔක්සිජන්වලට හරවන
ක්‍රියාවලිය ; ප්‍රභාසංශ්ලේෂණය.

ප්‍රකාශ සක්‍රීයතාව (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ධරුවක ආලෝකයේ
කම්පන තලය භ්‍රමණය කිරීමට
ඇතැම් ද්‍රව්‍යවලටත් ඒවායේ
ද්‍රාවණවලටත් ඇති ප්‍රච්චන්කම ;
ප්‍රකාශ භ්‍රමණය.

ප්‍රකාශිත [වි.] අ. කියවුණ ; පවසන
ලද. - ආ. ප්‍රකට ; ප්‍රසිද්ධ. - ඇ.
(ගණිත.) ප්‍රත්‍යක්ෂ ; නිශ්චිත ;
පැහැදිලි.

ප්‍රකාශය [වි.] අ. (ගණිත.)
ප්‍රකාශනයක් කළ හැකි. - ආ.
කියවෙන ; ප්‍රකාශවන.

ප්‍රකිරණය (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.)
සිසිකඩ විසි කිරීම.

ප්‍රකීර්ණ [වි.] විවිධ ; සංකීර්ණ ;
මිශ්‍ර.

ප්‍රකීර්ණකය [නා.] අ. නොයෙක් වර්ගවලින් සම්මිශ්‍රණය වූ බව ; සංකීර්ණ බව ; විසිරුණු ස්වභාවය. - ආ. සෙමෙර වලිගය.

ප්‍රකීර්තික [වි.] ප්‍රසිද්ධ කරන ලද ; පළ වූ ; කීර්තිමත්.

ප්‍රකීර්තිය [නා.] යසස ; උසස් වූ ගුණ කථනය.

ප්‍රකූංචනය (පාරිභා.) [නා.] ඇඟිරීමෙන් ඇදීම ; කරකවමින් ඇදීම ; වලිකැවීම.

ප්‍රකූපිත [වි.] කිපුණු ; ප්‍රකෝප වූ.

ප්‍රකෘත [වි.] මනා සේ සකස් කළ ; සම්පූර්ණ වූ.

ප්‍රකෘති (පාරිභා.) [වි.] අ. ස්වභාවයෙන්ම වන ; ස්වභාවික. - ආ. මුල් වූ ; පළමු වූ.

ප්‍රකෘති ආලෝකය (පාරිභා.) [නා.] (දර්ශන.) මධ්‍යකාලීන දර්ශනයෙහි හා දේව ධර්මයෙහි දැක්වෙන දේව ශ්‍රැතියට බැහැර වූ සාමාන්‍ය මානව විචාර ශක්තිය.

ප්‍රකෘති ගතිය [නා.] අ. ස්වාභාවික ගමන ; පයින් යෑම ; පියෙවි ගමන. - ආ. (සත්ත්වයන්ට) විශේෂයෙන් මනුෂ්‍යයන්ට ස්වභාවයෙන් ම පහළ වන හැසිරීම් ආදිය.

ප්‍රකෘති ජගත් [නා.ප්‍ර.] ස්වාභාවික ලෝකය ; පියෙවි ලොව.

ප්‍රකෘතිභාවය [නා.] අ. යමක වෙනස් නොකළ හැකි මුල් තත්ත්වය ; ස්වාභාවික තත්ත්වය ; ස්වභාවය ; ස්වාභාවික මානසික තත්ත්වය. - ආ. දේශපාලන සංවිධානයක් හෝ ආණ්ඩුවක් හෝ නොපවතින කල ඇති වන මිනිසාගේ තත්ත්වය.

ප්‍රකෘතිමත් [වි.] පියෙවි ගතියෙන් යුත් ; පළමු ආකාරයෙන් යුතු.

ප්‍රකෘතිමත් කරනවා [ක්‍රි.] මුල් තත්ත්වයට පමුණුවනවා ; නැවත මුල් ආකාරයට හරවනවා.

ප්‍රකෘතිය [නා.] අ. සැබෑ තත්ත්වය ; ස්වභාව ගතිය ; මුල් ස්වභාවය. - ආ. ස්වභාව ධර්මය. - ආ. මුලින් වූ තත්ත්වය ; මූලය ; හේතුව. - ඇ. (ව්‍යාක.) විභක්ති ප්‍රත්‍යය ආදිය එක්වීමට පළමු පදවල මුල් ස්වභාවය ; නාම ආබ්‍යාකාදියෙහි මූල රූප ; පියෙවිය.

ප්‍රකෘති රූපය [නා.] අ. මුල් ආකාරය ; ස්වාභාවික ශරීරාකාරය ; මුල් වේෂය. - ආ. මුල් චිත්‍ර සටහන ; මුලින් ඇඳි රූ සටහන. - ඇ. (ව්‍යාක.) පදයෙක මුල් ස්වභාවය ;

ප්‍රකෘතිය ; පියෙවිය ; විහක්ති
ප්‍රත්‍ය ආදිය ගැනීමට පෙර
පදවල මුල් ස්වභාවය.

ප්‍රකෘතිවාදය [නා.] ලෝකයේ මූල
භෞතික තත්ත්වයෙකැයි
පිළිගැනීමේ මතය ;
යථාර්ථවාදය ; භෞතිකවාදය.

ප්‍රකාශ්ට [වි.] ඉතා උසස් ;
අතිශයින් ශ්‍රේෂ්ඨ ; මාහැඟි.

ප්‍රකෝපය [නා.] අධික කෝපය ;
තදින් කිපීම ; කලබලය ;
ඇවිස්සීම ; කැලඹීම.

ප්‍රකෝෂ්ඨය [නා.] අ. අතේ
වැලමිටත් මැණික් කටුවටත්
අතර කොටස ; බාහුව. - ආ.
මිදුල ; මාලිගයක ගේට්ටුව
අසල මිදුල හෝ මැද මිදුල.

ප්‍රක්‍රමණය (පාරිභා.) [නා.] (භූගෝ.)
අනුක්‍රමයෙන් වෙනස් වීම.

ප්‍රක්‍රමය [නා.] අ. ප්‍රකාරය ;
ආකාරය ; ක්‍රමය. - ආ.
ආරම්භය ; පටන්ගැන්ම.

ප්‍රක්‍රියාව [නා.] අ. (ව්‍යාක.) පද
සිද්ධිය ; ව්‍යාකරණය ;
ව්‍යාකරණයේ මූලික
හඳුන්වාදීම ; නිරුක්ති සටහාව ;
අධිකාරය. - ආ. ක්‍රියා මාර්ගය ;
පිළිවෙළ. - ඇ. වෙදකම ;
විකිත්සාව.

ප්‍රක්ෂාලක [වි.] අ. සේදීම කරන්නා
වූ ; පිරිසිදු කරන. - ආ. පාකර
හරින.

ප්‍රක්ෂාලකය [නා.] සේදීම ;
ධෝවනය ; දෙවුම.

ප්‍රක්ෂිප්ත [වි.] අ. දමන ලද ; දමූ ;
බහාලන ලද. - ආ. විසි කරන
ලද ; ඉවත දමූ. - ඇ. නියම
වූ ; තීන්දු කළා වූ ; තීරණය
වූ. - [නා.ප්‍ර.] තුවක්කු ආදි
යමකින් විදිනු ලබන හෙවත්
විසි කරනු ලබන වස්තුව.

ප්‍රක්ෂේප [වි.] දැමූ ; බහන ලද්දා
වූ.

ප්‍රක්ෂේප කරනවා [ක්‍රි.] අ.
බහාලනවා ; දමනවා ; ඇතුළු
කරනවා. - ආ. ඇති කරනවා ;
තැන්පත් කරනවා. - ඇ. නෙරා
සිටීමට සලස්වනවා ; පිටතට
පත්තනවා.

ප්‍රක්ෂේපණය [නා.] අ. නෙරා සිටින
දෙය හෝ කොටස ; පිටතට
පත්තන දෙය හෝ පැත්තුව. -
ආ. පිළිබිඹු කිරීම ; ගෙනහැර
දක්වීම ; ප්‍රදර්ශනය කිරීම. -
ඇ. නියම කිරීම ; ආරෝපණය
කිරීම. - ඇ. (භූගෝ.) පෘථිවිය
වැනි ගෝලාකාර පෘෂ්ඨයක
පවතින නොහොත් කල්පිත දෑ
සිතියමක් වැනි තල පෘෂ්ඨයක
සලකුණු කිරීම.

ප්‍රක්ෂේපණ ලන්තරුම (පාරිභා.)
[නා.] විත්‍ර සිතුවම් ආදිය
ආලෝක කිරණ මඟින්
පෙන්වීමට උපයෝගී කරගන්නා

ලාම්පු වර්ගය ; කාව දෙකකින් යුත් ලාම්පු වර්ගය ; චිත්‍ර දර්ශන ලන්තැරුම.

ප්‍රබන්ධ [වි.] අ. ප්‍රසිද්ධ ; හැමදෙන දන්නා ; පතළ වූ ; කීර්තිමත් වූ.- ආ. ප්‍රසන්න වූ ; වාසනාවන්ත.

ප්‍රගතිය [නා.] ඉදිරිගමන ; දියුණුව ; වර්ධනය ; ඉදිරියට යන ස්වභාවය.

ප්‍රගති විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) බලය ගැන නොසලකා චලිතය ගැන හදාරන විද්‍යාව.

ප්‍රගතිශීලී [වි.] ඉදිරියට යන-සුලු ; දියුණුවන ස්වභාවයෙන් යුතු ; ප්‍රගමනශීලී.

ප්‍රගමනය [නා.] අ. ඉදිරියට යෑම ; පෙරට ඇදී යෑම.- ආ. ප්‍රගතිය.

ප්‍රගල්භ [වි.] අ. බුහුටි ; දක්ෂ. - ආ. උසස් ; දැඩි ; බලවත්. - ඇ. ගරුසරු නැති. - ඇ. නිර්භීත ; දෙබරියවත්.

ප්‍රගාමී [වි.] ඉදිරියට යන ; දියුණු වන ; ප්‍රගතිශීලී.

ප්‍රගීතය [නා.] මිහිරි ගීය ; කන්කලු ගීය ; මධුර ගීය ; උසස් ගීතය.

ප්‍රගුණ [වි.] පුහුණු වූ ; පුරුදු කළ.

ප්‍රගුණ කරනවා [ක්‍රි.] අ. පුහුණු කරනවා ; පුරුදු කරනවා. - ආ. වැඩි දියුණු කරනවා ; වර්ධනය කරනවා.

ප්‍රගුණනය [නා.] අ. (සත්ත්ව.) ඇමිබා ආදීන්ගේ ශරීරය නැවත නැවත බෙදී වැඩියාම ; දෙගුණ තෙගුණ ආදී වශයෙන් වෙන් වෙවී ජීවීන් පහළ වීම.- ආ. (ශාරී.) නැවත නැවත පුහුණුව ලැබීම ; අනුක්‍රමයෙන් පුරුදු ලබා ගැනීම.

ප්‍රග්‍රහය, ප්‍රග්‍රහය [නා.] අ. දැඩි ලෙස අල්ලා ගැනීම ; තදින් ග්‍රහණය කිරීම. - ආ. අසකු පිට නැගී යාමේදී අසු හසුරුවා ගැනීමට අල්ලා ගන්නා පටිය ; කටකලියාව ; රේන්ස් පටිය.- ඇ. උත්සාහය.

ප්‍රවණ්ඩ [වි.] ඉතා සැඟ ; අතිශයින් දුරුණු ; ඉතා නපුරු ; බොහෝ රෝද.

ප්‍රවල [වි.] තදින් සැලෙන ; බොහෝ වංචල.

ප්‍රවලිත [වි.] අ. අතිශයින් කම්පිත ; මහත් සේ සැලුණු ; තදින් සෙලවුණු. - ආ. ප්‍රසිද්ධ වූ ; ප්‍රචාරය වූ ; ප්‍රකට ; පැතුරුණු.

ප්‍රචාරක [වි.] ප්‍රසිද්ධ කරන ; පතුරුවා හරින ; තොරතුරු විසුරුවා හරින.

ප්‍රචාරකයා [නා.] ප්‍රසිද්ධ කරන්නා ; පතුරුවන්නා ; පතළ කරන්නා ; ප්‍රචාරය කරන තැනැත්තා.

ප්‍රචාරක සෛලය [නා.] (සත්ත්ව.) ජනක සෛලයකින් වෙන් වී

අලුත් සෛලයක් වසයෙන්
වැඩෙන කුඩා සෛලය.

ප්‍රචාරණය [නා.] අ. ප්‍රසිද්ධ කිරීම ;
ප්‍රචාරය කිරීම ; පතල කිරීම ;
පැතිරවීම. - ආ. (උද්භි.) වර්ධක
මාර්ගවලින් ශාක සංඛ්‍යාව බෝ
වීම.

ප්‍රචාරය [නා.] අ. ප්‍රසිද්ධ කිරීම ;
පතල කිරීම ; පැතිරවීම ;
විහිදුවීම. - ආ. යෙදීම ; යෙදුම.

ප්‍රචාලක [වි.] (භෞති.) පදවන ;
යාත්‍රා කරන ; පෙරට තල්ලු
කරන ; ඉදිරියට ගමන් කරවන.

ප්‍රචුර [වි.] අ. මහත් ; බලවත් ;
තදබල. - ආ. උතුම් ; මහඟු ;
ශ්‍රේෂ්ඨ. - ඇ. අධික වශයෙන්
ඇති ; බහුල ; බොහෝ ;
ප්‍රචලිත. - ඇ. නිතර නිතර
සිදුවන ; බොහෝ සෙයින්
ඇතිවන.

ප්‍රමුෂික මූල [නා.ප්‍ර.] (උද්භි.)
වාතයෙහි ඇති ජල වාෂ්ප
උරාගැනීම සඳහා විශේෂයෙන්
උඩවැඩියා වර්ගවල සහ තවත්
ඇතැම් උද්භිද විශේෂවල
පුරුක්වලින් ඇදෙන මුල්
විශේෂය.

ප්‍රවෝදනය [නා.] නියම කිරීම ;
නිර්දේශ කිරීම ; මෙහෙයවීම.

ප්‍රවිෂද [වි.] වැසුණු ; ආවරණය
වූණු ; ප්‍රතිවිෂන්ත.

ප්‍රවිෂන්ත [වි.] අ. වැසුණු ;
සැඟවුණු ; ආවරණය වූ ;
පිහිත ; යටපත්. - ආ. ගැවසුණු ;
සමාකීර්ණ. - ඇ. රහස් ; ගුප්ත ;
අප්‍රකට.

ප්‍රවිෂන්තය [නා.] අ. රහස්ඥාය ;
ගුප්ත ද්වාරය. - ආ. ගරාදිය ;
ගරාදි කවුළුව. - ඇ. කුඩා
දොරටුව ; කුරැබිලිය.

ප්‍රවිෂාදනය [නා.] අ. වැසීම ;
ආවරණය කිරීම ; වසාලීම. -
ආ. වැසීමට ගන්නා දෙය ;
සඵව ; වස්ත්‍රය ; ප්‍රාචරණය.

ප්‍රවිෂන්ත [වි.] සිඳින ලද ; කපන
ලද ; සුනු කරන ලද ; බිඳ හරින
ලද ; කැඩුණු ; ඉරුණු.

ප්‍රවිච්ඡේදනය [නා.] කැබලි කිරීම ;
සිඳීම ; පොඩි කිරීම.

ප්‍රවෘත්ත [වි.] අ. වෙන් වුණු ; මිදුණු ;
ගිලිහුණු. - ආ. වුත වුණු ; හුන්
තත්ත්වයෙන් ගිලිහුණු. - ඇ.
වෙන් වුණු ; අහක් වුණු ; අන්
අතකට හැරුණු.

ප්‍රජකු [නා.ප්‍ර.] ඉතා දඩිවූ ද, කාබන්-
අධික වූ ද අතිශය දීප්තියෙන්
දවීමේ දී දුමාරයක්
නොනගින්නාවූ ද, එනිසා උසස්
ම වර්ගයට අයත් ගල් අඟුරු
විශේෂය.

ප්‍රජනක [වි.] හටගත්වන
ස්වභාවයෙන් යුත් ;

පරම්පරාවෙන් බෝ කරවන-
සුලු ; උත්පාදනශීලී ; ප්‍රජනනය
පිළිබඳ.

ප්‍රජනක අවයවය [නා.] (ජීව.)
සත්ත්වයකුගේ හෝ පැලෑටියක
වර්ග පරම්පරාව බෝ කිරීම
සඳහා උපයෝගී වන කවර හෝ
අංග-ප්‍රත්‍යංගයක් ; ජනනය
සඳහා උපයෝගී වන අවයවය.

ප්‍රජනක ඉන්ද්‍රියය [නා.] (සත්ත්ව.)
ඉපදවීමේ ඉන්ද්‍රියය ; උත්පාදක
අවයවය ; ශුක්‍රාණු හෝ ඩිම්බ
නිපදවන ශරීරාංගය ; ලිංග
ග්‍රන්ථිය ; ඩිම්බ කෝෂය හෝ
වෘෂණය ; ජනනේන්ද්‍රියය.

ප්‍රජනක පද්ධතිය (පාරිභා.) [නා.]
පුං-ස්ත්‍රී දෙපක්ෂයේ ම ජීවින්ගේ
ප්‍රජනනය සඳහා අදාළ ඉන්ද්‍රිය
ප්‍රණාලිය ; පිරිමියකුගේ නම්
වෘෂණය, ශිෂ්ණය, ශුක්‍ර
ආශයිකාව, පුරුස්ථ ග්‍රන්ථිය
යන ඉන්ද්‍රිය පද්ධතිය ;
ගැහැණියකගේ නම් ගර්භාෂය,
ඩිම්බකෝෂය, ගර්භාශයික නාල,
යෝනිය, හගමණිය, බහිර්භගය
යන ඉන්ද්‍රිය පද්ධතිය.

ප්‍රජනක විවරය [නා.] (සත්ත්ව.)
ස්ත්‍රී ලිංගේන්ද්‍රියයෙහි ඇති
ප්‍රජනන කාර්ය සම්බන්ධී
කවාටය ; යෝනි මාර්ගය ;
යෝනි විවරය.

ප්‍රජනක සෛලය [නා.]
කෙනෙකුගේ ලිංග සෛලයක්

ස්ව වර්ගයේ ප්‍රතිවිරුද්ධ
ලිංගිකයකුගේ ලිංග සෛලයක්
සමඟ එක්වීමෙන් සෑදෙන
සෛලය.

ප්‍රජනන අවස්ථාව [නා.] ගැබ්
දැරීමට, පල දැරීමට හෝ මුල්
ඇදීමට සුදුසු කාලය ; වර්ගයා
බෝ කිරීමට හිතකර
කාලසීමාව.

ප්‍රජනනය (පාරිභා.) [නා.] (ජීව.) අ.
ජනිත කරවීම ; ජීවත්වන
සත්ත්වයකුගෙන් හෝ
ශාකයකින් නව සත්වයන් හෝ
ශාක ප්‍රභවකිරීම ; ජීවියෙකුගෙන්
එම වර්ගයේම අලුත් ජීවින් හට
ගැනීම ; උත්පාදනය.- ආ. දරු
මුණුබුරු ආදී තම පරපුර ; ස්ව-
වංශය.

ප්‍රජනනේන්ද්‍රියය [නා.] ඉපදවීමේ
ඉන්ද්‍රියය ; උත්පාදන අවයවය ;
ශුක්‍රාණු හෝ ඩිම්බ සෑදෙන
ස්ථානය වන්නා වූ ද ප්‍රාථමික
සෛලවලින් සකස් වන්නා වූ ද
පටක සන්තතිය ; ඩිම්බ කෝෂය
හෝ වෘෂණය ; ජනනේන්ද්‍රියය ;
ගොනැඩිය.

ප්‍රජවය [නා.] වේගය ; වේගවත්
බව ; කඩිනම.

ප්‍රජහන [වි.] දුරු කරන ;
ඉවත්කරන ; බැහැර කරන.

ප්‍රජහනය [නා.] පැහැර හැරීම ;
අත්හැරීම ; දුරු කිරීම.

ප්‍රජාගරවත් [වි.] සෝදිසි කරන-
සුලු ; පරීක්ෂාකාරී ; අවධානය
සහිත.

ප්‍රජාවාරය [නා.] පුරවැසි බවේ
අයිතිය හා යුතුකම් පිළිබඳ
උගන්වන ශාස්ත්‍රය ; ප්‍රජාතන්ත්‍ර
ශික්ෂණය.

ප්‍රජාතන්ත්‍රය [නා.] ප්‍රජාව හෙවත්
ජනතාව විසින් කරනු ලබන
ජනතා පාලනය ; ස්වෛරී
බලය ජනතාව සතු කොට
ජනතාව විසින් තෝරාගනු
ලබන පිරිසක් පාලනය කිරීම.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදියා [නා.]
ප්‍රජාතාන්ත්‍රික මත දරන්නා ;
ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂයක
සාමාජිකයා.

ප්‍රජාතිය [නා.] (උද්භි.) කුඩා පවුල ;
සුළු වර්ගය.

ප්‍රජාධර්ම [නා.බහු.] මනුෂ්‍යත්වයට
හිමි වගකීම් ; මිනිසාට ඇති
සමාජීය අයිතිවාසිකම් ; මනුෂ්‍ය
ධර්ම.

ප්‍රජානක [වි.] (දර්ශන.) දැනගැන්ම
පිළිබඳ වූ ; දැනක.

ප්‍රජානනය (පාරිභා.) [නා.] අ.
ප්‍රඥාවෙන් දැනගැන්ම. - ආ.
(දර්ශන.) විෂය වස්තුවක් හා
මනස ගැටීමේ දී පුද්ගලයකු
තුළ ඇති වන නිර්විකල්ප දැනීම
සවිකල්පිත දැනීමක් බවට පත්
වීම හෙවත් එම දැනය.

ප්‍රජාපතී [නා.ප්‍ර.] අ. වේදයෙහි
දක්වෙන විශ්ව මැවුම්කරු ;
මහා බ්‍රහ්මයා. - ආ. මිනිස්
වර්ගයාට මුල් වූ තැනැත්තා ;
රටවැසියාගේ නායකයා ; රජ.-
ඇ. දේවතාවෙක්. - ඇ. පියා. -
ඉ. මව.- ඊ. බැනා.- උ. භාර්යාව ;
බිරිය. - උ. ඉර ; සුර්යයා. -
සා. ගින්න.- සා. (ජ්‍යෙෂ්ඨ.) නව
ආකාර කාල ප්‍රභේදයෙන්
එකක් ; කාලය මනින ක්‍රමයක්.

ප්‍රජා මණ්ඩලය [නා.] ජනතාවගේ
ශුභසාධනය සඳහා පිහිටුවා
ඇති සංවිධානය.

ප්‍රජාව [නා.] අ. සත්ව සමූහය ;
ලෝකවාසී සත්වයා.- ආ.
මනුෂ්‍ය වර්ගයා ; ජනතාව.- ඇ.
දරු සමූහයා ; දරු පරපුර.- ඇ.
යටත් වැසියා ; රට වැසියා.-
ඉ. වංශය ; පරම්පරාව.

ප්‍රජාහිත ඒකාධිපතිත්වය (පාරිභා.)
[නා.] ජනතාවට හිතවත්
ඒකාධිපතිබව ; රටවැසියන්ට
හිතකර වූ ආඥාදායක ක්‍රමය.

ප්‍රජීව (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (ජීව.)
විශ්වයේ මුල් ම ජීවීන්
කොටසක් ; ප්‍රථම ජීවියා ;
ප්‍රෝටෝසෝවා.

ප්‍රඥප්තික [වි.] ව්‍යවහාර වූ ;
සම්මුතියට අනුකූල වූ ; පණවන
ලද්දා වූ ; ප්‍රඥප්ත වූ.

ප්‍රඥප්ති ධර්මය [නා.] ලෝක ව්‍යවහාරයෙන් පනවන ලද ස්වභාවය ; පැන වූ දහම ; සම්මතයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කළ දෙය ; සත්‍ය වශයෙන් නැති, එහෙත් ඇතැම් සම්මත කළ දෙය.

ප්‍රඥප්තිය [නා.] අ. පැනවූ දෙය ; නියෝගය ; පනත.- ආ. ව්‍යවහාරය ; සම්මුතිය ; පනවා ගන්නා ලද්ද ; සංඥාව.- ඇ. හැඳින්වීම ; නාමය.- ඇ. බෙදා බලන කල්හි මුල් ස්වරූපය අභාවයට යන සියල්ල.- ඉ. (ධර්ම දේශනාවෙන්) නොයෙක් ලෙසින් සිත සතුටට පත් කිරීම.- ඊ. බුද්ධිය විවිධාකාරයෙන් තියුණු කිරීම ; ප්‍රකර්ෂයෙන් දැනුම්දීම.

ප්‍රඥාගෝචර [වි.] නුවණට විෂය වන ; නුවණට ගැලපෙන ; නුවණට හුරු.

ප්‍රඥාධිකයා [නා.] නුවණ වැඩි තැනැත්තා ; ප්‍රඥාව අධික වූ බෝධිසත්වවරයා.

ප්‍රඥාධුර [වි.] ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත ; නුවණ ඇති.

ප්‍රඥා පාරමිතා [නා.ප්‍ර.] බුද්ධත්වය ප්‍රාර්ථනා කරන බෝධිසත්වයන් විසින් ඥාන උපරිමත්වය පිළිබඳ ව සම්පූර්ණ කළ යුතු පාරමිතාව.

ප්‍රඥාමය [වි.] ප්‍රඥාව පෙරදැරි කරගත් ; නුවණ ප්‍රධාන වූ.

ප්‍රඥාව [නා.] අ. යම්කිසි ධර්මයක යථා ස්වභාවය දැනගන්නා නුවණ ; ඥානය ; ප්‍රකර්ෂයෙන් දැනීම ; විශේෂයෙන් දැනගැනීම.- ආ. (පාරිභා.) (දර්ශන.) ලෝකෝත්තර ඥානය.- ඇ. (පාරිභා.) (දර්ශන.) දිව්‍යමය ඥානය.- ඇ. සිහිය.- ඉ. සමර්ථකම.- ඊ. පාණ්ඩිතය.

ප්‍රජ්වලිත [වි.] අ. දල්වුණු ; ඇවිලුණු ; ගිනිගත්.- ආ. අතිශයින් බැබළුණු ; දීප්තිමත්.

ප්‍රණත [ක්‍රි. වි.] බැතියෙන් හිස නැමූ ; බෙහෙවින් අවනත වූ ; ප්‍රකර්ෂයෙන් නැමුණු ; ගෞරවයෙන් නැමුණු ; නමස්කාර කරන ලද.

ප්‍රණතිය [නා.] අ. විශේෂයෙන් මූර්ති වැනි වස්තුවල පෙනෙන නෙරුම ; ඉල්පීම ; මතු වී තිබීම.- ආ. වැදීම.

ප්‍රණය [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රේමවත්තයන් ඔවුනොවුන් කෙරෙහි දක්වන ස්නේහය ; ආදරය ; ප්‍රේමය ; ඇල්ම.- ආ. ප්‍රීතිය ; සොම්නස ; සැපය.- ඇ. නිර්වාණය.- ඇ. විශ්වාසය.- ඉ. රැස් කිරීම.- ඊ. ඉල්ලීම ; යාවිඤ්ඤාව ; ආයාචනය.

ප්‍රණව [නා.ප්‍ර.] අ. වේදපාඨ
මන්ත්‍රවල මූල යෙදෙන 'මිම්'
ශබ්දය ; මිම්කාරය. - ආ. ඊශ්වර
දෙවියා හැඳින්වෙන නාමයක්.
- ඇ. බ්‍රහ්ම, විෂ්ණු, ඊශ්වර යන
ත්‍රිමූර්තිය.

ප්‍රණාමය [නා.] අ. වැදීම ;
නමස්කාරය ; වන්දනය. - ආ.
තෙරපීම ; එළවීම ; බැහැර
කිරීම ; පිටමං කිරීම.

ප්‍රණාල [නා.ප්‍ර.] අ. සිදුර සහිත
බටය ; නාළය ; පෙණෙල. -
ආ. පිල්ල ; අගල ; කාණුව. -
ඇ. (පාරිභා.) තරලයක් ගෙන
යන්නා වූ සෛලමය නළය.

ප්‍රණාලිකාව [නා.] අ. පිල්ල ; දිය
බැස යන කාණුව. - ආ.
සොරොවුව. - ඇ. (පාරිභා.) ඉතා
සිහින් කුහරයකින් යුත්
ප්‍රණාලය ; කුඩා සෛලමය
නළය.

ප්‍රණාලිය [නා.] අ. දිය නළය ; දිය
ගලා ගෙන යන බටය ; දිය
කෙමිය. - ආ. දිය පිට වෙන
සිදුර ; පිල්ල. - ඇ. චක්‍ර
නාභියෙහි සවි කරන ලද යකඩ
නළය ; චක්‍ර නාභියෙහි පුනුව. -
ඇ. නිම්න රේඛාව. - ඉ.
ක්‍රියාදාමය ; පාලනය පිළිබඳ
ක්‍රියාවලිය.

ප්‍රණිධිය [නා.ප්‍ර.] අ. සිත මනා සේ
පිහිටුවීම (පළමු කොට) විත්තය

නිසි ලෙස තබා ගැනීම (ආත්මය)
මනා සේ ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම ;
සමාධාන කෘත්‍යය. - ආ.
ප්‍රාර්ථනය ; අපේක්ෂාව ; පැතුම ;
බලාපොරොත්තුව. - ඇ. නීතිමය
කාර්යය ; නීතිප්‍රකාර ක්‍රියා කිරීම ;
නෛතික ක්‍රියා විධිය. - ඇ.
(පාරිභා.) සංකල්පය ;
චේතනාව ; අභිලාෂය.

ප්‍රණිපාත [නා.ප්‍ර.] වැදීම ; දෙපා
ළඟ වැද වැටීම ;
ගෞරවාහිවාදනය ; ප්‍රණාමය ;
නමස්කාරය.

ප්‍රණිත [වි.] අ. මිහිරි ; රසවත් ;
මන පිනවන ; මධුර. - ආ.
උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; උසස්. - ඇ.
මනා කොට වැඩු ; ප්‍රකර්ෂයට
පැමිණ වූ ; උසස් බවට පත්
කළ. - ඇ. සුවපහස් දනවන ;
මනාව නිම කළ ; ඉතා
යහපත්. - ඉ. සම්පාදිත ; රචිත.

ප්‍රකානය [නා.] අ. (සත්ත්ව.) එකට
බැඳුණු තත්තු සමූහය ; දෑක්
මෙන් ගෙතුණු ස්නායු තට්ටුව. -
ආ. (උද්භි.) වැල්වර්ගවලට ඉහළ
නැඟීමට උපකාරවන අත්
පසුර. - ඇ. තට්ටුව ; ස්තරය. -
ඇ. ගොමුව ; වැල් ගාල ;
සමූහය. - ඉ. පැතිරීම ; විහිදීම.

ප්‍රකාපය [නා.] අ. තේජස ; තෙද ;
වික්‍රමය ; මහත්තත්වය ; තද
උෂ්ණය ; අනුන් තවනසුලු බල
පරාක්‍රමය. - ආ. අටමනා

නරකයන්ගෙන් එකක්.- ඇ.
දඬුවම්.- ඇ. (සංගී.) උත්තර
භාරතීය සංගීත රාගයක්.

ප්‍රති [උ.] නැවත, පෙරළා, සමාන,
විරුද්ධ, සමීප, භාග, විවාද,
ස්වභාව, ප්‍රතිපාදන, ස්වල්ප,
ක්ෂේප, අනුව, පසුව, ගැටීම,
වහා වැටහෙන, ඉදිරි ආදී
අර්ථවල යෙදෙන සංස්කෘත හා
සිංහල උපසර්ගයක්.

ප්‍රති-අධ්‍යාත්ම විද්‍යාව [නා.]
(දර්ශන.) අත්දැකීමෙන් සනාථ
කළ නොහැකි අධ්‍යාත්ම
විද්‍යාත්මක ප්‍රකාශනයක් වෙයි
නම්, එහි ප්‍රජානක අර්ථයක්
නැතැයි ද එනිසා එය ව්‍යාජ
ප්‍රකාශකයෙකැයි ද සැලකීම.

ප්‍රති උත්තරය [නා.] පිළිතුර ; යම්
ප්‍රකාශයක් සඳහා කරන පිළිතුරු
ප්‍රකාශය.

ප්‍රතික ක්‍රියාව [නා.] යම්කිසි
ක්‍රියාවකට පිළිතුරු වසයෙන්
ලැබෙන ක්‍රියාව.

ප්‍රතිකර්මය [නා.] අ. කළ දෙයට
පිළිතුරු වසයෙන් කරන
ක්‍රියාව ; යම්කිසි ගැටලුවක්
විසඳීම වසයෙන් යොදන
පිළියම ; ප්‍රතික්‍රියාව.- ආ.
රෝගයකට පිළියම් කිරීම ;
වෙදකම ; පිළියම ; ප්‍රතිකාරය.

ප්‍රතිකාරකය [නා.] අ. (රසා.)
රසායනික විශ්ලේෂණයේ දී

ලාක්ෂණික ප්‍රතික්‍රියාවක් ඇති
කිරීම සඳහා භාවිත කරන
ද්‍රව්‍යයක් හෝ ද්‍රාවණයක්.- ආ.
(නීති.) ඔවුනොවුන් අතර
ක්‍රියාත්මක වීම ; අන්‍යෝන්‍ය
ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම.

ප්‍රතිකාරය, ප්‍රතිකාරය [නා.] අ.
වෙදකම ; රෝගයක් සඳහා
කරන පිළියම. - ආ. කළ
උපකාරයට පෙරළා සුදුස්සක්
කිරීම ; වරදකට, හානියකට
හෝ රෝගයකට සුදුස්සක්
කොට එය මග හැරවීම.

ප්‍රතිකාල් [වි.] පෘතුගාලයේ මිනිස්
වර්ගයා හා සම්බන්ධ ; එම
භාෂාවට සම්බන්ධ.

ප්‍රතිකැතෝඩය (පාරිභා.) [නා.]
එක්ස් කිරණ නළයක එක්ස්-
කිරණ නිකුත් කෙරෙන්නාවූ ද ඒ
මත කැතෝඩ කිරණ නාහිගත
කෙරෙන්නාවූ ද ඇතෝඩය.

ප්‍රතිකූල [වි.] අ. පිළිකුල් වන ;
අපිරිසිදු ; අප්‍රසාදාත්මක. - ආ.
එකඟ නොවන ; විරුද්ධ. - ඇ.
(පාරිභා.) විරුද්ධ ලෙස පිහිටි.

ප්‍රතිකූල ගංගාව [නා.] (භූගෝ.)
ප්‍රධාන ගංගාවකට හරස් ව ගලා
විත් එකතු වන කුඩා ගංගාවක්.

ප්‍රතිකෘතිය [නා.] අ. සමාන දෙය ;
අනුරූපය ; ප්‍රතිමාව ; මූර්තිය.-
ආ. අනු පිටපත.

ප්‍රතික්‍රමණය [නා.] අ. පසු බැසීම ; පසුබට වීම ; ආපසු යෑම ; අභිමුඛ නොවීම. - ආ. (පාරිභා.) ග්‍රහ තාරකාදිය නැගෙනහිරින් බටහිරට යෑම ; ග්‍රහයන් චක්‍ර වීම.

ප්‍රතික්‍රමණ ශාලාව [නා.] අ. සක්මන් කරන ශාලාව. - ආ. ඇවැත් දෙසන ශාලාව.

ප්‍රතික්‍රියා [නා.ප්‍ර.] අ. පිළියම ; ප්‍රතිකර්මය ; ප්‍රතිකාර කිරීම. - ආ. යම් ක්‍රියාවකට ආපසු සුදුසු දෙයක් කිරීම. - ඇ. ප්‍රතිවිරුද්ධ ව උපදින ක්‍රියාව ; විරුද්ධ ක්‍රියාව. - ඇ. කිසියම් රසායනික විපර්යාස ඇති කරලමින් ද්‍රව්‍ය දෙකක් හෝ කීපයක් හෝ සමග ක්‍රියාකිරීම ; ප්‍රතිචාරය.

ප්‍රතික්‍රියා කාරකය (පාරිභා.) [නා.] න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියාකාරකය ; පරමාණුක පුංජය ; දාම ප්‍රතික්‍රියාවක් වර්ධනය විය හැකි නියත්ක්‍රියක් සහිත වූ යුරේනියම් එකලස.

ප්‍රතික්ෂේප [වි.] ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද ; වළක්වන ලද ; ඉවත් කළ ; අතහැර දැමූ.

ප්‍රතික්ෂේපය [නා.] යමක් නොපිළිගෙන බැහැර කිරීම ; අත් හැරීම ; අහක දැමීම ; පිළිකෙවූ කිරීම ; නිෂේධය.

ප්‍රතිබාකය [නා.] (භූගෝ.) වෙරළේ ඇතුළට නෙරාගිය තැන ; ප්‍රධාන ලක්ෂණයට එකතු වන නිමිතය ; අවපාතය.

ප්‍රතිබාදනය (පාරිභා.) [නා.] (භූගෝ.) ගංගා ආදියේ දිය ඇලි මඟින් පතුලේ තට්ටු සේදී යෑමෙන් ඉදිරියට නෙරීම.

ප්‍රතිගමන [නා.ප්‍ර.] අ. වඩා පහත් ආකාරවල ලක්ෂණ පිහිටීම ; පිරිහීම. - ආ. සීමාන්තික තත්ත්වයෙකින් සාමාන්‍ය තත්ත්වයකට පෙරළීම.

ප්‍රතිගරලය [නා.] විෂ මර්දනය කරන ද්‍රව්‍යය ; විෂාපහාරක.

ප්‍රතිගාමී, ප්‍රතිගාමී [වි.] අ. ක්‍රියාවෙන් හා අදහස්වලින් පස්සට යන ; ඉදිරියට නොයන ; ප්‍රගතියට විරුද්ධ වන ; ප්‍රගතිශීලී නොවන. - ආ. විරුද්ධ.

ප්‍රතිගාමියා [නා.] ප්‍රතිගාමී අදහස් දරන්නා ; දියුණු අදහසින් තොර තැනැත්තා ; වෙන් වීමට විරුද්ධවන්නා ; ප්‍රගතිශීලී නොවන්නා.

ප්‍රතිගෘහිත, ප්‍රතිගෘහිත [වි.] පිළිගන්නා ලද ; පිළිගත්.

ප්‍රතිගෘහිතය, ප්‍රතිගෘහිතය (පාරිභා.) [නා.] (දර්ශන.) ඉදිරිපත් කරන මතය ; උපකල්පිතය.

ප්‍රතිග්‍රහණය [නා.] අ. යමක් පිළිගැනීම ; බාර ගැනීම ; යහපතැයි හරි යැයි තේරුම් ගෙන එයට අවනත වීම. - ආ. දානාදි වශයෙන් දෙන යමක් පිළිගැනීම. - ඇ. (නීති.) වචනයෙන් හෝ මුද්‍රා නොතබන ලද ලියවිල්ලෙන් හෝ දෙන පොරොන්දුව ; වගකීම. - ඇ. නියමිත දිනයක දී මුදල් ගෙවීමට බැංකුවෙන් නිකුත් කරන පොරොන්දු පත්‍රය ; විනිමය සඳහා දෙන බිල්පත.

ප්‍රතිග්‍රහක සම්පත්තිය [නා.] දන් දෙනු ලැබීමට හෙවත් දන් පිළිගැනීමට සුදුසු බව.

ප්‍රතිග්‍රහය [නා.] අ. ගැනීම ; තෑගි ආදිය පිළිගැනීම. - ආ. කෙළ ගසන භාජනය ; පඩික්කම.

ප්‍රතිස [වි.] අ. විරුද්ධ ; සතුරු. - ආ. සැඩ පරුස ; වණ්ඩ. - ඇ. නොරුස්නා ; ද්වේෂ සහිත ; ද්වේෂය මුල් වූ. - ඇ. ගැටෙන ; හැපෙන.

ප්‍රතිසය [නා.] අ. කෝපය ; තරහ ; නොරුස්නා ගතිය ; ද්වේෂය. - ආ. ගැටීම ; හැපීම ; ස්පර්ශය. - ඇ. නැසීම ; මරණය.

ප්‍රතිසාකනය [නා.] අ. ප්‍රතික්‍රියාව. - ආ. මරා දැමීම.

ප්‍රතිසාකය [නා.] අ. වැළැක්වීම ; බාධා කිරීම ; දුරු කිරීම ; ප්‍රහාණය. - ආ. ගැටීම ; හැපීම.

ප්‍රතිවාරය [නා.] උත්තේජනයක් හෝ බලපෑමක් හෝ නිසා යම්කිසි පුද්ගලයකු හා සත්ත්වයකු කෙරෙහි ද ශාකයක ද ඇති වන ප්‍රතික්‍රියාව ; සංවේදයක හැසිරීම.

ප්‍රතිවින [වි.] බටහිර ; අපරදිග.

ප්‍රතිවුම්බකත්වය [නා.] (භෞති.) කාන්දම් බල යෝජිත ප්‍රතිවුම්බකීය වස්තුවල ප්‍රකාශිත බලධාරිතා ප්‍රාමාණික ස්වභාවය.

ප්‍රතිවූර්ණකාරී ක්‍රියාව [නා.] වූර්ණකර බවට හැරීම වැළැක්වීම ; ඝන බවට පෙරළීම නවත්වාලීම.

ප්‍රතිවිෂන්දය [නා.] පිළිරුව ; ප්‍රතිරූපය ; මූර්තිය.

ප්‍රතිවිෂන්ත [වි.] අ. වැසුණු ; සැගවුණු. - ආ. ගැවසුණු.

ප්‍රතිවිෂාදක [වි.] වසා සිටින ; වළකා සිටින ; මුවහ කරන.

ප්‍රතිවිෂායා [නා.ප්‍ර.] ප්‍රතිබිම්බය ; පිළිබිඹු ව ; ප්‍රතිරූපය.

ප්‍රතිවිච්ඡේදනය (පාරිභා.) [නා.] ප්ලේන් ටේබල් මැනීමේ ක්‍රමයක් ; ස්ථානීය ලක්ෂ්‍යය වශයෙන් ගෙන ක්‍රියාත්මක කැරෙන චක්‍රීය මිණුම් ක්‍රමය.

ප්‍රතිජර්දකය [නා.] වමනය
වැළැක්වීම ; වමන නිවාරණය.

ප්‍රතිජග්ගනය [නා.] පෝෂ්‍ය කිරීම ;
රක්ෂා කිරීම ; පිළිදගැනීම.

ප්‍රතිජානන [වි.] (දර්ශන.) ස්ථිර ;
නිත්‍ය ; පැහැදිලි ව ප්‍රකාශ කළ ;
සැක නැති ; නිරපේක්ෂ ; තථ්‍ය.

ප්‍රතිජානනය [නා.] සාපේක්ෂ
වශයෙන් නොව ඉඳුරා ම දැන
ප්‍රකාශ කර සිටීම ; තරයේ
හෙවත් ස්ථිර වශයෙන් කරන
ප්‍රකාශය.

ප්‍රතිජීවක [නා.ප්‍ර.] (රසා.)
ව්‍යාධිජනක පරපෝෂිත
බැක්ටීරියාවල වැඩීම වළක්වන
ද්‍රව්‍යය.

ප්‍රතිජීවකතාව (පාරිභා.) [නා.]
ඓතිහාසිකව දෙදෙනෙකු අතර
පවත්නා අනෙකුත්තය
විරුද්ධතාව.

ප්‍රතිජීවය [නා.] යළි පණ පිහිටු
වීම ; පුනරුත්ථාපනය ;
නවජීවනය.

ප්‍රතිජීවියා [නා.] ශරීරයේ රුධිර
වස්තුවල හෝ වෙනත් තරලවල
පවතිමින් විෂබීජ ඇතුළු
බැක්ටීරියා වර්ග විනාශ කර
දූෂිත සඳහා ප්‍රතික්‍රියා කරන,
කවර හෝ දෑ.

ප්‍රතිඥාන [වි.] අ. පොරොන්දු වූ ;
ගිවිසිනා ලද. - ආ. ගෙනහැර

දක් වූ ; ව්‍යවහාරයට පැමිණ
වූ ; තේරුම් කළ ; මනාව
පෙන්නා දුන්.

ප්‍රතිඥාව [නා.] අ. ගිවිසීම ;
පොරොන්දුව ; පිළිණය ;
ප්‍රතිඥානය.- ආ. (තර්ක.)
සාධනය දක්වීම ; සාධය
නිර්දේශය ; සාධාවක් වූ පක්ෂ
වචනය.- ඇ. පොරොන්දු
පත්‍රයකට බැඳීම (යම්
කාර්යයකට) නීත්‍යානුකූල ව
එකඟ වීම.

ප්‍රතිකල (පාරිභා.) [වි.] අ.
(පිරමිඩයක දෙපැත්ත මෙන්)
විරුද්ධ පැතිවලින් ඇල වුණු ;
ප්‍රතිපාර්ශ්වයෙන් අවනතිය
දක්වන.- ආ. වැඩෙන
ලක්ෂ්‍යයක පෘෂ්ඨයට සෘජු
කෝණික වූ.

ප්‍රතිකෝම්බිත් [නා.ප්‍ර.] (යමෙකුගේ)
රුධිරය වාහිනී තුළ පවතින විට
එය කැටි ගැසීමෙන් වළක්වන
ද්‍රව්‍යයක්.

ප්‍රතිදර්ශය (පාරිභා.) [නා.] යම්කිසි
වර්ග, ජාති ආදියක ගති ස්වභාව
ඒ අයුරින් ම දැක්විය හැකි
ආදර්ශය ; පසු දර්ශය.

ප්‍රතිදාන [නා.ප්‍ර.] අ. ගත් යමක්
පෙරළා දීම ; ආපසු දීම ; නැවත
දීම ; සමාන රූප වස්තු ආදී
දානය.- ආ. බඩු ගනුදෙනු
කිරීම ; ද්‍රව්‍ය හුවමාරුව ;

අනුන්ගෙන් ගන්නා ලද යමක් වෙනුවෙන් වෙන දෙයක් දීම.- ඇ. (දේපල ආදිය එහි) හිමියාට ආපසු දීම ; වන්දි ගෙවීම ; යළි පවරාදීම. - ඇ. ආරක්ෂාවට තිබූ දෙයක් නැවත ආපසු දීම. - ඉ. (පාරිභා.) බලය, ශක්තිය, එල වැනි දෙයක් නියමිත කාල සීමාවක් තුළ දී නිපදවනු ලබන ප්‍රමාණය ; නියමිත කාලයක් තුළ දී යන්ත්‍රයක්, කම්හලක් හෝ මිනිසකු මගින් නිපදවෙන සම්පූර්ණ භාණ්ඩ ප්‍රමාණය ; කිසියම් වෙළෙඳ ද්‍රව්‍යයක සම්පූර්ණ අස්වැන්න. - ඊ. (පාරිභා.) වට්ටමක් හෝ දීමනාවක් නියමිත දිනට පෙර බිල්පත් සඳහා ගෙවීමේ දී බැංකු කරුවන් හා වෙනත් අය විසින් එසේ ගෙවන අයට දෙන දීමනාව.

ප්‍රතිදිගංග ප්‍රක්ෂේපණය (පාරිභා.) [නා.] පැතලි තලයක පෘථිවියේ ගෝලාකාර පෘෂ්ඨය නඟස්තලීය ක්ෂේත්‍රය පෙන්වාලන සිතියම් ක්‍රම අතුරින් එකක්.

ප්‍රතිදින [නි.] දවස් පතා ; දිනපතා.

ප්‍රතිදීපන අංකය (පාරිභා.) [නා.] යකඩ හෝ වානේ උණු කිරීමේ දී අවධි පරිණාමකය තුළින් ඇල්කරණයේ දී ඇති වන උෂ්ණත්වයේ විකාශන ලක්ෂ්‍යය.

ප්‍රතිදීපන පහන (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් විසර්ජනයෙන් සිට කෙරෙන පාරජම්බුල විකිරණය යෝග්‍ය වර්ණයක ආලෝකය බවට පරිවර්තනය කෙරෙන පරිදි බල්බයෙහි ඇතුළු පැත්තෙහි ප්‍රතිදීප්ත ද්‍රව්‍යයක් ආලේපිත රසදිය ; වාණිජ පහන ; ප්‍රතිදීප්ත පහන.

ප්‍රතිදීප්ත තිරය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රතිදීපන කඩතිරය ; කැතෝඩ කිරණ නළයක දීප්ත ලපය තිබෙන කොටස.

ප්‍රතිදීප්තිය [නා.] එක්තරා තරංග ආයාමයක විකිරණය උරාගෙන ඊට අධික තරංග ආයාමයකින් යුක්ත ආලෝකය ලෙසින් යළි විමෝචනය කිරීම පිණිස කවීනින් සල්ෆේට් ප්ලවොරෙසින් වැනි ද්‍රව්‍ය සතු ව පවත්නා ශක්තිය.

ප්‍රතිදේයය (පාරිභා.) [නා.] ණයහිමියකු විසින් ණයගැතියකුට දෙනු ලබන මුදල ; ණය.

ප්‍රතිදේහය (පාරිභා.) [නා.] පරපෝෂිතයකුගේ විෂ වැනි බාහිර ද්‍රව්‍යයක් හේතු කොට ගෙන ජීවියකුගේ ශරීරය තුළ නිෂ්පාදනය වන රෝගකාරක ද්‍රව්‍යයකට අහිතකර වන ද්‍රව්‍යය.

ප්‍රතිදිවනිය [නා.] ප්‍රතිශබ්දය ;
පිළිඳවි ; දෝංකාරය ;
අනුගර්ඡනය.

ප්‍රතිද්වන්ද්වාත්මක [වි.] (තර්ක.)
පරස්පර විරෝධතාව සහිත වූ ;
අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධතාවෙන්
යුතු ; එකිනෙකට පටහැනි වූ.

ප්‍රතිධමනය (පාරිභා.) [නා.] (ආර්ථි.)
යම්කිසි රටක ආර්ථිකය
විමර්ශනය කිරීමේ දී මූල්‍යය
වැය කිරීම් මත වන මුදල්වල
වටිනාකමේ අඩුවැඩිවීම්
කාර්යාවලියේ දී ඉකුත් වූ
අවධමනය ඇති වීමට පෙර
ඇති මූල්‍ය තත්ත්වය.

ප්‍රතිධාරණාව (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් යාන්ත්‍රික දූන්තක් හා ඇති
සාදාශ්‍රය මත සනීකාරකයක
ධාරිතාවේ පවත්නා
පරස්පරතාව.

ප්‍රතිනන්දනය [නා.] සතුටින්
පිළිගැනීම ; (අනුමත කිරීම් වස්)
පෙරළා පැසසීම.

ප්‍රතිනමනය කරනවා [ක්‍රි.]
අධිකරණ විනිශ්චයක දී දෙන ලද
තිරණය වෙනස් කරනවා ;
නීතිමය කරුණු වඩාත් විමසිල්ලට
ලක් කරමින්, මුල් තීන්දුවකට
ප්‍රතිවිරුද්ධ තීරණයක් දීමට
කටයුතු යොදනවා.

ප්‍රතිනාදය [නා.] අ. ප්‍රතිරාවය ;
ප්‍රතිධ්වනිය ; දෝංකාරය. - ආ.

(පාරිභා.) පරාවර්තන පෘෂ්ඨ
දෙකක් අතරේ ශබ්දයක් නිකුත්
කරනු ලැබූ විට, එක
පෘෂ්ඨයකින් අනෙක් පෘෂ්ඨයට
කීප වාරයක් පරාවර්තනය වන
ශබ්දය.

ප්‍රතිනායකයා [නා.] විරුද්ධ (කථා)
නායකයා ; සාහිත්‍ය කථා
වස්තුවක එන වර්ත අතුරින්
කථා නායකයාට එරෙහි ව
කටයුතු කරමින් විරුද්ධ ව නැඟී
සිටින වර්තයෙන් පිළිබිඹු වන
තැනැත්තා.

ප්‍රතිනිධි [වි.] යමකු වෙනුවට පෙනී
සිටින ; නියෝජිත ; නිරූපක ;
ප්‍රතිපූරුම. - [නා.ප්‍ර.] අ.
ප්‍රතිබිම්බය ; ප්‍රතිමාව. - ආ.
යමක් වෙනුවට එහි කාර්යය
පිරිමැසෙන සේ යොදා ගන්නා
ඊට අනුරූප ගතිගුණ, බල
ස්වරූප ඇති දෙය. - ඇ. ඇපය.

ප්‍රතිනිධියා [නා.] අ. යමකු වෙනුවට
පෙනී සිටින්නා ; ආදේශකයා ;
යමකට අයත් හෝ යමකුගේ
ලක්ෂණ පිළිබිඹු කරන්නා. - ආ.
උපරාජයා ; ප්‍රතිරාජයා ; රජු
වෙනුවට පෙනී සිටින්නා.

ප්‍රතිනියත [වි.] ඒකාන්තයෙන්
නියම වූ ; නියම කර ඇති ;
නිශ්චිත.

ප්‍රතිනියතවාදියා [නා.] සියලු දෙය
ම කර්මයෙන් හෝ ප්‍රකෘතියෙන්

වන්නේ යැයි සලකනු ලබන විරුද්ධවාදියා ; කර්මය තමාට යටත් කර ගැනීමට උගන්වන ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාද ධර්මයට පටහැනි මත දරන්නා.

ප්‍රති නිර්දේශයමාන [වි.] නැවත පෙන්නා දෙනු ලබන ; (නිර්දේශනාදිය මගින්) යළි විග්‍රහ කොට දක්වන්නා වූ.

ප්‍රති නිර්මාණය [නා.] යළි ගොඩනැංවීම ; නැවත සකස් කොට දැක්වීම ; නැවත නිර්මාණය කිරීම.

ප්‍රතිනිවාක්ත [වි.] ඉවත් කළ ; අහක් කළ ; අපාවර්තනය වූ.

ප්‍රතිපක්ෂ [වි.] අ. සතුරු ; විරුද්ධ.- ආ. අසමාන ; එක්බිඳු නොවන.

ප්‍රතිපක්ෂයා [නා.] අ. විරුද්ධවාදියා ; පසම්තුරා.- ආ. නඩුවක විත්තිකාරයා ; වගඋත්තරකාරයා.

ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය [නා.] අ. යම්කිසි ක්‍රියා පටිපාටියක් සඳහා කළ යුතු විධිය මේ යැයි දක්වන නිවේදනය.- ආ. (නව.) දේශපාලන පක්ෂයක් ස්වකීය පාලනය හා සම්බන්ධ ව අනුගමනය කිරීමට අදහස් කරන ක්‍රියා පටිපාටිය පිළිබඳ කරුණු ඡන්ද දායකයන්ගේ දැනගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කොට දක්වන නිවේදනය.

ප්‍රතිපත්තිය [නා.] අ. පිළිපැදීම ; පිළිවෙතක් අනුව ක්‍රියාකිරීම ; පිළිපැදීමේ මාර්ගය ; සම්මත පිළිවෙත. - ආ. (ප්‍ර.යෙදේ) බුද්ධධර්මය අනුව පිළිපැදීම ; බුද්ධ දේශනා අනුව ජීවිත පැවැත්ම ; ප්‍රතිපත්ති ශාසනය ; ත්‍රිවිධ ශාසනයෙන් එකක්.

ප්‍රතිපථය [නා.] අ. ඉදිරියෙහි ඇති මාර්ගය ; පෙර මඟ. - ආ. විරුද්ධ මාර්ගය.

ප්‍රතිපදය [නා.] අර්ථය පැහැදිලි කරන දෙය ; අර්ථාවබෝධක පදය.

ප්‍රතිපදාව [නා.] අ. පිළිපැදීම ; පැවැත්ම ; පිළිවෙත.- ආ. ක්‍රමය ; මාර්ගය.

ප්‍රතිපත්ත [වි.] අ. පිළිපත් ; බැසගත් ; පැමිණි.- ආ. අවබෝධ කළ.

ප්‍රතිපාදක [වි.] අ. සම්පාදනය කරන ; සපයා දෙන ; ප්‍රතිපාදනය කරන. - ආ. විධායක ; විධානය කරන ; දක්වන ; පෙන්නා දෙන ; හඟවන. - ඇ. පරිපාලක ; පාලක ; පරිපාලනය හා සම්බන්ධ.

ප්‍රතිපාදනය [නා.] අ. සාදා ගැනීම ; අත්කර ගැනීම ; ඇතිකර ගැනීම. - ආ. පැවරීම ; බාර කිරීම ; පාචා දීම. - ඇ. ඇති

කිරීම ; ඉපිදවීම ; ජනනය. - ඇ. යෙදීම ; යුක්ත කිරීම ; ඇතුළත් කිරීම ; අන්තර්ගත කිරීම. - ඉ. පිළියෙළ කිරීම ; සකස් කිරීම ; සම්පාදනය. - ඊ. තේරුම් ගැනීම ; වටහා ගැනීම. - උ. දැක්වීම ; නිරූපණය ; උද්දේශ කිරීම. - උ. ප්‍රස්තුතයක් ඔප්පු කිරීම සඳහා අදාළ ක්‍රියාවලිය පෙන්වුම් කිරීම ; උපපාදනය ; සුවිදර්ශනය. - සා. (යම්කිසි කාර්යයක් සඳහා මුදලක්) වෙන් කිරීම ; සැපයීම. - සා. අවබෝධ කර ගැනීම ; සාක්ෂාත් කිරීම.

ප්‍රතිපාදන [නා.ප්‍ර.] අ. වටහා ගැනීම ; අවබෝධය. - ආ. ඉගැන්වීම. - ඇ. සම්පාදනය.

ප්‍රතිපාද්‍ය [වි.] අ. ප්‍රතිපාදනය කටයුතු ; පිළියෙළ කටයුතු. - ආ. විස්තර කරනු ලබන ; සාකච්ඡා කළ යුතු.

ප්‍රතිපීඩනය [නා.] (භෞති.) පස්සට තෙරපීම ; පීඩනය.

ප්‍රතිපුරුෂ [වි.] අනිකකු වෙනුවෙන් නියෝජනය වන ; අනිකකු වෙනුවෙන් පෙනී සිටින ; කෙනෙකු සඳහා ඉදිරිපත් වන.

ප්‍රතිප්‍රමාණ කිරීම [නා.] (අර්ථ.) ව්‍යවහාර මුදල්වල හුවමාරු වටිනාකම් වෙනස් කිරීම.

ප්‍රතිප්‍රහාරය [නා.] ආපසු පහර දීම ; පෙරළා දෙන පහර.

ප්‍රතිප්‍රාන්ත [වි.] (භූගෝ.) කඳු බෑවුම්වල උඩු අතට නැඹුරු.

ප්‍රතිඵලය [නා.] අ. විපාකය ; හේතුවක් නිසා ඇති වන ඵලය. - ආ. ප්‍රයෝජනය ; අර්ථසිද්ධිය ; ලාභය.

ප්‍රතිබද්ධ [වි.] අ. සම්බන්ධ ; අයිතිය පිළිබඳ වූ. - ආ. බැඳුණු ; ඇලුණු ; ආශා කළ. - ඇ. (ගණිත.) එකට බැඳුණු ; සංකීර්ණ සංඛ්‍යා දෙකක තාත්වික කොටස සමාන වූ ද අතාත්වික කොටස සමාන එහෙත් ප්‍රතිවිරුද්ධ ලකුණින් යුක්ත වූ.

ප්‍රතිබද්ධතා සිතියම [නා.] (සත්ත්ව.) වර්ණ දේහයෙහි ජාන පිහිටි අන්දම පෙන්වන සිතියම.

ප්‍රතිබන්ධ [වි.] අ. බාධා සහිත වූ ; වළක්වන ; හරස් වූ. - ආ. අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් බැඳී පවත්නා ; එකිනෙකට සම්බන්ධ.

ප්‍රතිබන්ධන මූලධර්මය [නා.] (නීති.) හවුල් ව්‍යාපාර ආදියේ දී කෙනෙකුගේ අනුදැනීම ඇති ව ඔහු වෙනුවෙන් නියෝජනය කරන්නකුට නැවත කිසිවිටක දී ඒ නියෝජ්‍යත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට අවසරයක් නැති බව ප්‍රකාශිත මූලධර්මය.

ප්‍රතිබලය [නා.] අ. සුදුසු බලය ; සමර්ථ බලය ; ශක්තිමත් බව. - ආ. සතුරු බලය ; විරුද්ධවාදී බලය.

ප්‍රතිබාධා [නා.ප්‍ර.] එරෙහි ව එන බාධාව.

ප්‍රතිබාහනය [නා.] වැළැක්වීම ; මැඩ පැවැත්වීම ; දුරු කිරීම ; පහ කිරීම ; ඉවත් කිරීම.

ප්‍රතිබිම්බය [නා.] අ. පුද්ගලයකුගේ හෝ ද්‍රව්‍යයක හෝ හැඩය විදහා දැක්වෙන රූපය ; පිළිමය ; ප්‍රතිමාව ; පිළිරුව ; මූර්තිය. - ආ. ඡායාව ; සෙවණැල්ල ; දර්පණතල පළිඟු ආදිය තුළින් කිරණ මගින් දිස්වන රූපය. - ඇ. යම්කිසි සමානත්වයක් දක්වන චිත්‍රය හෝ රූපය. - ඇ. සංකල්ප වර්ණනාදිය ඇසුරින් ගොඩනැගෙන මනෝමය රූපය.

ප්‍රතිබෝධය [නා.] අවබෝධය ; වැටහීම ; දැනගැනීම ; තේරුම් ගැනීම.

ප්‍රතිභාගය [නා.] අ. සමාන වන දෙය ; සමවන කාරණය. - ආ. පසු කොටස ; භාගය. - ඇ. (පාරිභා.) (ආර්ථි.) දීමනාව ; වේතනය.

ප්‍රතිභා වින්තනය [නා.] යමක් වටහා ගැනීමේ ශක්තිය ඇති සිතිවිල්ල.

ප්‍රතිභා ඥානය (පාරිභා.) [නා.] (දර්ශන.) කිසිම තර්ක ක්‍රමයකින් නොබැඳී යම් වස්තුවක් වහා මනසින් තේරුම් ගැනීමේ ශක්තිය ; හුදු බුද්ධියෙන් පමණක්ම ක්ෂණික ව අවබෝධ කර ගැනීමේ හැකියාව.

ප්‍රතිභානය [නා.] ස්වභාවයෙන් පිහිටි වැටහීම ; ප්‍රබෝධයට පැමිණෙමින් උපදන ප්‍රඥාව ; ප්‍රතිභාව.

ප්‍රතිභාව [නා.] අ. වැටහීමේ නුවණ ; බුද්ධිමය හැකියාව. - ආ. අපූර්ව ව වටහා ගැනීමේ වෛතසික ශක්තිය ; නිර්මාණ ශක්තිය. - ඇ. බැබළීම ; දීප්තිය. - ඇ. (දර්ශන.) සැකෙවින් දක්වන පැහැදිලි කිරීම ; ලුහුඬු විවරණය.

ප්‍රතිභාසය [නා.] අ. වැටහීම ; තේරුම් ගැනීම. - ආ. මනසින් දැකීම ; පෙනීම ; දැකීම ; දර්ශනය.

ප්‍රතිහින්ත [වි.] බෙදුණු ; වෙන් වූ ; කඩ කරන ලද.

ප්‍රතිමණ්ඩිත [වි.] අ. යුක්ත ; සමන්විත ; සැකසුණු ; පිළියෙළ වුණු. - ආ. සැදුණු ; සැරසුණු ; ශෝභන වූ ; අලංකෘත ; විභූෂිත.

ප්‍රතිමල්ල, ප්‍රතිමල්ලව [වි.] විරුද්ධ ; සතුරු ; තරගකාර.

ප්‍රතිමානනය [නා.] බුහුමන් දැක්වීම ;
ගරු කිරීම.

ප්‍රතිමාලය [ප්‍රතිමා+ආලය] [නා.]
පිළිම ගෙය.

ප්‍රතිමාව [නා.] අඹන ලද රූපය ;
පිළිමය ; පිළිරුව ; අනුරුව.

ප්‍රතිමා ශිල්පය [නා.] සිවුසැට
කලාවලින් එකක් වන පිළිම
නිර්මාණය පිළිබඳ කාර්යය ; ඒ
සම්බන්ධ කලාව.

ප්‍රතිමුක්ත [වි.] අ. මිදුණු ; මුදනා
ලද ; අත්හළ.- ආ. බැඳුණු ;
එතුණු.- ඇ. ඒ මේ අතට විසි
කරන ලද.

ප්‍රතිමූර්තිය [නා.] අ. හාත්පසින් ම
සමාන වූ රූපය ; ප්‍රතිරූපය ;
පිළිබිඹුව.- ආ. (පරිභා.) පිටපත ;
සමාන දෙය.

ප්‍රතියක්තය [නා.] නොපසුබට
උත්සාහය.

ප්‍රතියෝග [වි.] අ. විරුද්ධ ;
විරෝධි.- ආ. වෙන් වූ ; වෙන්
වෙන් වශයෙන් යෙදෙන.

ප්‍රතියෝජකය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) අ. ප්‍රබල විද්‍යුත්
ධාරාවක් පාලනය කිරීම සඳහා
කුඩා විද්‍යුත් ධාරාවක් හෝ
වෙන යම් දුර්වල බලයක්
උපයෝගී කරගන්නා
උපකරණය.- ආ. ස්වාච්ඡ
ස්විච්චය ක්‍රියා කළ විට

පරිනාලිකාව ඔස්සේ ස්වයංක්‍රීය
ලෙස විදුලිධාරාව ගලා යෑම
සඳහා පරිනාලිකා පථයෙහි ඇති
කොටස.

ප්‍රතියෝජනාව [නා.] එක් පක්ෂයක්
තවත් පක්ෂයකට ඉදිරිපත්
කරන යෝජනාවක් පිළිගැනීම
වෙනුවට යෝජක පක්ෂයට
ඉදිරිපත් කරන නව යෝජනාව.

ප්‍රතිරක්තනිකා [වි.] ලේවල
හි මොග්ලෝබිත් අඩුවීම
(නිරක්තිය) නැති කරන.

ප්‍රතිරක්ෂණය [නා.] අ. ආරක්ෂාව
සුරැකීම.- ආ. (පාරිභා.)
ආරක්ෂණය ; රක්ෂකයා,
වාරිකය නමින් හැඳින්වෙන
එක්තරා වාර හෝ නිශ්චිත මුදල්
ප්‍රමාණයක් පිළිබඳ වූ ප්‍රතිස්ථාවක්
මත ගොඩනැගිලි ගින්නෙන්
විනාශ වීම ආදිය හේතු කොට
ගෙන විය හැකි එක්තරා පාඩු
ප්‍රමාණයක් වෙනුවෙන්
අන්‍යයාට ලබා දීමට භාර
ගැනීම.

ප්‍රතිරාජ [නා.ප්‍ර.] අ. පුරාණ සිංහල
රජ සමයෙහි ප්‍රදානය කරන ලද
ඉතා උසස් තනතුරක්.- ආ.
යුවරජ ; උපරජ.- ඇ. යටත්
විජිතයක් භාරව කටයුතු කිරීම
සඳහා ඒ ඒ රාජ්‍යවලින් පත්
කර එවන නියෝජිතයා.- ඇ.
විරුද්ධ රජ ; ප්‍රතිපක්ෂ රජ.

ප්‍රතිරූප [නා.ප්‍ර.] වැඩීම ; වර්ධනය.

ප්‍රතිරූප [වි.] අ. සමාන ; ඒකාකාර ; සදාශ. - ආ. සුදුසු ; යෝග්‍ය ; ගැළපෙන.- [නා.ප්‍ර.] යමක් නිරූපණය කිරීම සඳහා අදින විත්‍ර ; සමාන රූප ; පිළිරූ.

ප්‍රතිරූපක [වි.] අ. සමාන රූපයක් ඇති ; ස්වරූපය නිරූපණය කරන ; අනුරූප වූ ; සදාශ්‍ය වූ.- ආ. සමානව පෙනෙන.- ඇ. ව්‍යාජ ආකාරයෙන් පෙනී සිටින.

ප්‍රතිරූපකරණය [නා.] යමක් නිරූපණය කිරීම සඳහා විත්‍රයට නැඟීම ; යමක් ඒ ආකාරයෙන් ම ඇදීම.

ප්‍රතිරූපී [වි.] අ. සමාන රුවක් දක්වන ; සාදාශ්‍ය.- ආ. (රසා.) යම්කිසි වස්තුවක් කැඩපතක දක්වන ප්‍රතිබිම්බයට සමාන සම්බන්ධතාවක් පෙන්වනු ලබන.

ප්‍රතිරෝධකය (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) අ. විද්‍යුත්ධාරා ගලා යෑමට බාධා කිරීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණය.- ආ. මෝටර් රථ නියාමකවල සාදා ඇති විදුලි සංරචකය.

ප්‍රතිරෝධක ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] (ඕනෑම ප්‍රතික්‍රියාවකට) ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ; (ප්‍රතික්‍රියා ආදිය) මැඩලීමේ බලය.

ප්‍රතිරෝධය (පාරිභා.) [නා.] අ. (භෞති.) යම්කිසි වස්තුවක් ඔස්සේ විද්‍යුත් ධාරාවක් ගලා යෑම පිළිබඳව බාධක තත්ත්වයක් ඇති කිරීමේ ශූන්‍ය ; විද්‍යුත් ධාරා ගමනට ඇති කරන බාධාව.- ආ. අවහිරය ; බාධාව ; විරෝධය පෑමේ ස්වභාවය.

ප්‍රතිරෝපණය [නා.] සිටුවන ලද පැළෑටි උදුරා නැවත සිටුවීම.

ප්‍රතිලබ්ධ [වි.] ලබාගත් ; අත්කර ගත් ; අවබෝධයෙන් ලැබූ.

ප්‍රතිලම්බනය [නා.] එල්ල සිටීම ; ඇලී සිටීම.

ප්‍රතිලාභය [නා.] අ. ලැබීම ; අත්කර ගැනීම ; ලබා ගැනීම.- ආ. අවබෝධ කර ගැනීම ; අවබෝධයෙන් ලබා ගැනීම ; ප්‍රතිචේදය ; අධිගමය.- ඇ. (පාරිභා.) ලාභාංශ අපේක්ෂාවෙන් යම්කිසි මුදලක් යොදා කරන ව්‍යාපාරයකින් ලැබෙන ලාභය.

ප්‍රතිලාභියා (පාරිභා.) [නා.] (නීති.) අ. යම් අයකුගෙන් උරුමයක් හෝ උපකාරයක් ලබන්නා ; අර්ථලාභියා.- ආ. අන්තිම කැමති පත්‍රයකින් නිමිකම් ලබන්නා.

ප්‍රතිලෝම [වි.] අ. යථා ක්‍රමයට අනුකූල නොවූ ; නියම පිළිවෙළ ඉක්ම වූ ; ක්‍රමානුගත නොවූ.-

ආ. අග පටන් මුල දක්වා වන ;
අන්තයෙහි පටන් ආදියෙහි
දක්වා වන.

ප්‍රතිලෝමනය [නා.ප්‍ර.] අ. අග පටන්
මුල දක්වා පිළිවෙළින් ගැනීමේ
ක්‍රමය ; අන්තය පටන් ආදිය
දක්වා ක්‍රමානුකූලව ගන්නා
පිළිවෙළ ; පංච මහා නයෙන්
එකක්.- ආ. (පාරිභා.) යමක
ප්‍රතිෂේධය වන අනිකකින්
නිගමනය කරන ප්‍රස්තුතය.

ප්‍රතිලෝමය (පාරිභා.) [නා.] අ.
යථාක්‍රමයට අනුකූල නොවූව.-
ආ. අග පටන් මුල දක්වා
පිළිවෙළ.- ඇ. යම්කිසි
සංඛ්‍යාවක් එකතු කිරීමෙහින්
අඩු කිරීමෙහින් ප්‍රතිඵල
වශයෙන් ප්‍රතිවිරුද්ධ වීම ;
ආපසු ගමනය.- ඇ. කිසියම්
උද්භිදයක බීජයෙහි ලපයට
විරුද්ධ දිශාවට කලලයේ
බිජුමුලය යොමු වී තිබීම. - ඉ.
යමක ප්‍රතිෂේධය බවට පත් වන
අන්‍ය දෙයකින් නිගමනය
කරගන්නා ලද ප්‍රස්තුතය.

ප්‍රතිවචනය [නා.] අ. පිළිතුරු
වශයෙන් කියනු ලබන වචනය ;
පිළිවදන ; ප්‍රතිඋත්තරය.- ආ.
විරුද්ධ වචනය ; විරුද්ධ
මතය ; විරුද්ධ වශයෙන්
දක්වන අදහස.

ප්‍රතිවර්තකය (පාරිභා.) [නා.]
(හෝති.) ආපසු හැරවීමට
උපයෝගී වන උපකරණය.

ප්‍රතිවර්තනය [නා.] ආපසු හැරීම ;
පළමු තත්ත්වය කරා ආපසු
යෑම.

ප්‍රතිවර්තන ස්තරය (පාරිභා.) [නා.]
ක්‍රොමොසෝමයේ හෙවත් සූර්ය
වර්ණ මණ්ඩලයේ පහළ කොටස
වශයෙන් පවතිමින් සූර්ය
වර්ණමාලාවේ විදුප්ති රේඛා
පහළ කරන ශීතල වායු තලය.

ප්‍රතිවර්තය (පාරිභා.) [වි.] පළමු
තත්ත්වයට ආපසු හැරෙන ;
ප්‍රතිවර්තනය වන.

ප්‍රතිවර්තය ප්‍රතික්‍රියාව (පාරිභා.)
[නා.] (රසා.) දෙ පැත්තට ම
සිදු විය හැකි රසායනික
ප්‍රතික්‍රියාවක්.

ප්‍රතිවර්තය විශේෂන වෝල්ටීයතාව
(පාරිභා.) [නා.] සෛද්ධාන්තික
ලෙස ද්‍රාවණයක විශේෂනය සිදු
නොවිය හැකි උපරිම
වෝල්ටීයතාව.

ප්‍රතිවලිත (පාරිභා.) [වි.] (උද්භි.)
අ. ආපසු එති ගිය. - ආ. පත්‍රයක
හෙවත් කොළයක පත්‍රදාරය
නාරටිය දෙසට නැමී ගිය.

ප්‍රතිවාක්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රකාශයට විරුද්ධ ව පවසන
වචනය ; පරස්පර විරෝධතාව.

ප්‍රතිවාතය [නා.] විරුද්ධ දිශාවෙන්
හමන සුළඟ ; උඩු සුළඟ.

ප්‍රතිවාදය [නා.] අ. වාදයකට
පිළිතුරු වශයෙන් කරන
කථාව ; පිළිතුරු කථාව ; විරුද්ධ
කථාව.- ආ. විරුද්ධාර්ථය ;
විරුද්ධ මතය ; ප්‍රතිවිරෝධී
අදහස.

ප්‍රතිවාපය [නා.] අ. බෙහෙත්
කසාය ආදියට සමානුපාතික ව
මිශ්‍ර කර ගන්නා සිනි මිපැණි
සහිත දුණු ආදිය. - ආ.
ඖෂධයක් ගැනීමෙන් පසු
අනුභව කරන කිරි, මෝරු ආදී
පානය ; අනුපාතය.

ප්‍රතිවාහි කපාටය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ජල නළ යෙදීමේ දී
ජලය ආපසු වහනය වන
අවස්ථාවල දී එය තෙරපීම
වැළැක්වීමේ අදහසින් භාවිත
කරනු ලබන කපාට විශේෂයක්.

ප්‍රතිවේදය [නා.] අ. තේරුම්
ගැනීම ; අර්ථාවබෝධය. - ආ.
ප්‍රකාශය ; ප්‍රතිවේදනය.

ප්‍රතිවේධ [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකෝත්තර
මාර්ගඵල ආදියට පැමිණීම ;
අධිගමය ; මාර්ගඵලාවබෝධය.-
ආ. ගැඹුරු නුවණ ;
අන්තර්ඥානය ; අවබෝධාත්මක
දර්ශනය.

ප්‍රතිශක්ත (පාරිභා.) [වි.]
ප්‍රතිශක්තිය ඇති ; විගතිකාරක.

ප්‍රතිශක්තිකරණය (පාරිභා.) [නා.]
රෝග මර්දන ශක්තිය ඇති
කිරීම ; විගතිකරණය.

ප්‍රතිශක්තිය [නා.] යම්කිසි
රෝගයකට ඔරොත්තු දීම
පිණිස සිරුරෙහි පහළ වන
ශක්තිය ; රෝග බාධක
හැකියාව.

ප්‍රතිශනය (පාරිභා.) [නා.] දෙන ලද
ප්‍රමාණයක දත්තමය සියයේ
කොටස් ගණනක් ගැනීමෙන්
ලැබෙන ඵලය.

ප්‍රතිශාලාව [නා.] ගෙහි ඉදිරිපස
පිහිටි ශාලාව ; ආලින්දය ;
ඉස්තෝප්පුව.

ප්‍රතිශීර්ෂ [වි.] අ. මුදුනට විරුද්ධ ;
පහළ ; පහත.- ආ. එක්
පුද්ගලයකුට අයිති ; තනි
පුද්ගලයකුට අදාළ.

ප්‍රතිශෝධක [වි.] සංශෝධන ;
නැවත බලා සකස් කරන.

ප්‍රතිශෝධනය [නා.] අ. යළි සකස්
කරලීම ; නැවත සංශෝධනය.-
ආ. (නීති.) පරිශෝධනය ;
නිවැරදි කිරීම පිණිස නැවත
සලකා බැලීම.

ප්‍රතිශෝධිත මද්‍යසාරය [නා.]
රෙක්ටිෆයිඩ් ස්ප්‍රිතුව.

ප්‍රතිශෝෂණය (පාරිභා.) [නා.] අ.
පූර්වයෙහි ස්ථිතික බවට පත්
බනිජයක් මැග්මාවල නැවත

ද්‍රාවණයවීමේ ක්‍රියා පද්ධතිය. -
ආ. පූර්වයෙහි මුදා හරින ලද
(සත්ත්ව.) දේහය හෝ පද්ධතිය
හෝ විසින් යළි උරාගනු ලැබීම.

ප්‍රතිශ්‍යාව [නා.] ස්‍රාණ රෝග
විශේෂයක් ; සෙම් සොටු, කඳුළු
ගැලීම් ලක්ෂණ කොට ඇති
රෝගයක් ; හෙම්බිරිස්සාව.

ප්‍රතිශ්‍රැත [වි.] පොරොන්දු වූ ;
සම්මත වූ ; එකඟ වූ.

ප්‍රතිශ්‍රෝත, ප්‍රතිප්‍රෝත [වි.] විරුද්ධ
පැත්තට යන.

ප්‍රතිශ්‍රෝතය [නා.] පහළට ගලා
යන දිය පහරේ විරුද්ධ අත ;
ඔයේ උඩු අත ; උඩුගං.

ප්‍රතිෂේධය [නා.] වැළැක්වීම ;
බාධාව ; නිෂේධය.

ප්‍රතිෂ්ඨා [නා.ප්‍ර.] අ. පිහිට ; සරණ.-
ආ. පිහිටුවීම.- ඇ. හේතුව ;
පදනම ; සාධකය.- ඇ. (ඡන්ද.)
එක් පාදයක අකුරු සතරකින්
යුත් ඡන්දස් විශේෂය.- ඉ. සතර
පාදයෙහි අකුරු 16 කින් යුත්
ඡන්දස.- ඊ. දායාදය.

ප්‍රතිෂ්ඨානය [නා.] අ. පිහිටීම ;
සිටීම. - ආ. (නීති.) (දේපල ආදිය
සම්බන්ධයෙන්) යමක් කලින්
තිබූ තත්ත්වයට පත් කිරීම ;
ස්ථාවරත්වයක් ලබාදීම.

ප්‍රතිෂ්ඨාපනය [නා.] අ. පිහිටුවීම ;
සංස්ථාපනය ; තහවුරු බව. -
ආ. යමක් වෙනුවට යෙදූ දෙය
හෝ යෙදූ තැනැත්තා ;
ආදේශකයා.

ප්‍රතිසංඥාව [නා.] ඉන්ද්‍රිය
ද්වාරයෙන් හිස් මොළයේ
ජීවාණුන් ලබාගත් සලකුණක්
අනුව ශරීරයේ අවයව වෙත
යවනු ලබන සලකුණු ; ලැබුණු
සංඥාව අනුව දෙනු ලබන
සංඥාව.

ප්‍රතිසංකූලනය (පාරිභා.) [නා.]
ද්‍රව්‍ය මානයෙහි දී සමබර වීම
සඳහා බර අඩු අංශය දරන
ප්‍රතිවිරුද්ධ ප්‍රයත්නය ;
සමබරතාව රැකීම පිණිස
පීඩනයට පත්වන ද්‍රව්‍යයක් තුළ
ඇති වන ප්‍රතිරෝධක ක්‍රියා
ශක්තිය.

ප්‍රති සංයුක්ත [වි.] නැවත නැවත
යෙදුණු ; ඒ හා සම්බන්ධ වූ ;
ඒ පිළිබඳ වූ ; එයට අයිති වූ ;
අනුකූල වූ.

ප්‍රතිසංවිධාන [නා.ප්‍ර.] (සමිති,
සමාගම්, සංස්ථාදිය පිළිබඳ ව
පැවත ආ ක්‍රමයක් වෙනස්
කොට) නැවත නිසි පරිදි
පිළියෙල කිරීම ; පැවති ක්‍රමය
වෙනස් කොට නව මුහුණුවරකින්
(මනා සේ) පිහිටු වීම.

ප්‍රතිසංවේදනය [නා.] (කුශල අකුශල කර්ම විපාක මෙලොව දී හෝ පරලොව දී) නැවත නැවත විඳීම.

ප්‍රතිසංස්කරණය [නා.] අ. අඩුපාඩු මග හරවා නැවත හරි ගැස්සීම ; අලුත්වැඩියා කිරීම ; නැවත නැවත සකස් කිරීම ; පිළිසකර කිරීම.- ආ. ප්‍රකෘතිමත් කිරීම ; යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම.

ප්‍රතිසංභෘත [වි.] හකුළුවන ලද ; සම්පිණ්ඩිත වූ.

ප්‍රතිසන්ධිය [නා.] අ. නැවත ඉපදීම ; හවයෙන් හවය ගැළපීම ; එක් හවයකින් වුන වි අනෙක් හවයක ඉපදීම.- ආ. ගර්භග්‍රහණය ; ගැබ් ගැනීම ; පිළිසිඳ ගැනීම.

ප්‍රතිසන්ධි විපාකය [නා.] පිළිසිඳ ගැනීම ඇති කරවීමට සමත් කර්මයාගේ විපාකය හෙවත් පලදීම.

ප්‍රතිසමාන්තර රේඛා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] තිරියක් රේඛාවක් සමග අනෙක් රේඛාවක් සාදන්නා වූ බාහිර කෝණයට සමාන අභ්‍යන්තර කෝණයක් සාදන රේඛාව.

ප්‍රතිසම්පාදනය (පාරිභා.) [නා.] හිග පිරවීම ; ආපසු ඇති කිරීම ; ප්‍රතිස්ථාපනය ; යමක් වෙනුවට හෝ හිලවුවට හෝ යෙදීම.

ප්‍රතිසම්බන්ධනය (පාරිභා.) [නා.] දෙමව්පියන්ගේ සහජ ලක්ෂණවලට වෙනස් ව ඔවුන්ගේ පැවතෙන්නකු තුළ ඇති වන ප්‍රවේණිත්වය.

ප්‍රතිසල්ලීනය [නා.] විවේකයට පැමිණීම ; හුදකලා වාසය.

ප්‍රතිසාධනය [නා.] අ. පරිපෝෂණය කිරීම (රෝගයක් පීඩනයක් වැන්නකින් ඇති වූ දුබලතාව ඉවත් කොට) යථා ස්වභාවයට පමුණුවාලීම.- ආ. (මතයක් වැන්නක්) ගොඩ නංවා තහවුරු කිරීම ; ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම ; යළි සාධනය කොට දැක්වීම.- ඇ. අධ්‍යාපන නීතියක් ; ප්‍රතිබෝධක හා ප්‍රතික්‍රියා මතයන් තත්ත්වාරෝපිත නීතියක් යන අධ්‍යාපන මූලධර්ම දෙක ම ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ඉදිරිපත් කොට ඇති මතය ; හැල් විසින් ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිසාධනය හෙවත් පරිපෝෂණය පිළිබඳ මතය.

ප්‍රතිස්ථාපනය [නා.] ස්ථිර ව පිහිටු වීම ; තැන්පත් කිරීම ; යමක් වෙනුවට අනිකක් යෙදීම ; යම් දෙයක් වෙනුවට ඒ හා සමාන වූවක් සැපයීම.

ප්‍රතිභත [වි.] අ. ගැටුණු ; ප්‍රතිස කළ.- ආ. පටලැවුණු. - ඇ. කෝපයට පත්. - ඇ. වැළැක් වූ ; පීඩිත.

ප්‍රතිභනනය [නා.] අ. ගැටීම ;
හැපීම. - ආ. නැවත පහර දීම.

ප්‍රතිහාරයා [නා.] දොරටුපාලයා ;
රැකවලා ; මුරසෙබලා.

ප්‍රතිහාරිකාව [නා.] ද්වාර
පාලිකාව ; පිළිහැරිය.

ප්‍රතිහාර්ය [නා.ප්‍ර.] වැළැක්වීම.

ප්‍රතික ක්‍රියාව [නා.] ඉබේ කෙරෙන
ක්‍රියාව ; ඉච්ඡානුගත නොවන
වෘත්ත ක්‍රියාව ; උත්තේජයක්
නිසා ඉබේ සිදුවන ක්‍රියාව.

ප්‍රතිකය (පාරිභා.) [නා.] අ.
සංකේතය ; ලකුණ.- ආ.
පරාවර්තනය.

ප්‍රතිකාරකයා [නා.] දඬුවම් ලැබීමට
සුදුසු පුද්ගලයා ; (නීත්‍යානුකූල
ව) දඬුවම් ලැබිය යුතු
තැනැත්තා.

ප්‍රතික්ෂේප [නා.ප්‍ර.] අ. යමක් දෙස
නැවත බැලීම ; බලා සිටීම. -
ආ. බලාපොරොත්තුව ;
අපේක්ෂාව.

ප්‍රතිත [වි.] ප්‍රකට ; ප්‍රසිද්ධ.

ප්‍රතිති ඥානය [නා.] (පාරිභා.)
(දර්ශන.) යම්කිසි දෙයක් හෝ
පුද්ගලයකු හෝ සම්බන්ධයෙන්
ඒ හා ආශ්‍රයෙන් ලබාගන්නා
දැනුම.

ප්‍රතිතිය [නා.] අ. ප්‍රකට බව ;
ප්‍රසිද්ධිය. - ආ. අවබෝධය ;
තේරුම් ගැනීම.

ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාදය [නා.] (අභි.)
අවිද්‍යාදී සංස්කාර ධර්මවල
හේතුඵල නියමය ; අවිද්‍යාව
ඇති කල්හි ඒ හේතු කොටගෙන
සංස්කාර හටගැනීම ද සංස්කාර
ඇති කල්හි ඒ නිසා විඤ්ඤාණය
හටගැනීම ද ඒ ඒ ධර්ම නිසා
තවත් ධර්ම හටගැනීම ද ඇතුළු
ව සංසාරය නොසිඳී පවත්නා
සැටි උගන්වන හේතුඵල
ධර්මය.

ප්‍රතිප [වි.] විරුද්ධ ; වෙනස්.

ප්‍රතියමාන [වි.] අ. පැහැදිලි ;
ප්‍රත්‍යක්ෂ ; ප්‍රකට.- ආ.
හැඟෙන ; හැඟවෙන.

ප්‍රත්‍යක්ෂය [නා.] අ. අවබෝධය ;
වටහා ගැනීම ; පසක් වීම ;
පැහැදිලි වීම.- ආ. යථාර්ථ
ඥානයේ ප්‍රභේද දෙකෙන් එකක්.-
ඇ. න්‍යාය ශාස්ත්‍රයෙහි එන
ප්‍රමාණ හතරෙන් එකක්.

ප්‍රත්‍යගාත්මය [නා.] මනුෂ්‍යයා
පිළිබඳ සත්‍යය ; පුද්ගලයා
සම්බන්ධ ප්‍රාණය ; පුද්ගල
ආත්මය.

ප්‍රත්‍යක්ෂ [නා.ප්‍ර.] අ. විශාල අංශයක
ඇති කුඩා කොටස් ; ශරීරයට
අයත් ඇස්, කන්, නාසා, ඇඟිලි,
නිය ආදී කුඩා අවයව.- ආ. යම්
සංස්ථාමය ආයතනයක අනු
කොටසක් ; කුඩා කොටසක් ;
අවශේෂ අංගයක්.

ප්‍රත්‍යදානය [නා.] දිවි පැවැත්මට අවශ්‍ය නිවාස, ආහාර, වස්ත්‍ර, බෙහෙත් යන සිවුපසය දීම ; පරිභෝගයට අවශ්‍ය දෑ දීම.

ප්‍රත්‍යනීක, ප්‍රත්‍යනික [වි.] අ. සතුරු වූ ; ප්‍රතිපක්ෂ වූ ; විරුද්ධ වූ. - ආ. සතුරු ; අභිතකර ; ප්‍රතිවිරුද්ධ.

ප්‍රත්‍යනුවේගී [වි.] (පාරිභා.) පෘෂ්ඨවංශිකයන්ගේ හිසේ දී මොළයේ පටන් ද, ත්‍රිකාස්තික ප්‍රදේශයේ දී සුෂුම්නාවේ පටන් ද ආරම්භ වී සිතිඳු පේශි හා ග්‍රන්ථි කරා දිවෙන වාලක ස්නායු තන්තු පද්ධතිය පිළිබඳ වූ.

ප්‍රත්‍යන්ත [වි.] නගර සීමාවෙන් ඇත් වූ ; පිටිසරබඳ.

ප්‍රත්‍යන්තය [නා.] පිටිසර පෙදෙස ; නගර සීමාවෙන් පිටත ප්‍රදේශය ; නගරයට වඩා කුඩා නොදියුණු පෙදෙස.

ප්‍රත්‍යය [නා.ප්‍ර.] අ. යම්කිසි ඵලයක් සිදුවීමට උපකාර වන හේතුව ; කාරණය ; මූලය ; නිදානය.- ආ. (අභි.) ඔවුනොවුන් හට ගැනීමට උපස්තම්භක වීම් වශයෙන් උපකාර වන ධර්මය ; පටිඨාන ප්‍රකරණයෙහි දැක්වූ සුවිසි ප්‍රත්‍යය. - ඇ. විශේෂයෙන් බෞද්ධ භික්ෂුවකගේ ජීවිතය ගෙන යෑමට උපකාර වන

ආහාර සිවුරු ආදී (සිවු) පසය.- ඇ. (ශබ්දයක අර්ථයක් අනුව ඒ දේ) වටහා ගැනීමේ නුවණ ; අවබෝධාත්මක ඥානය.- ඉ. දේශපාලන න්‍යායයන් සසඳා බැලීම සඳහා යොදාගනු ලබන න්‍යායික පදනම.- ඊ. තර්කයෙහි ලා යෙදෙන අවබෝධාත්මක ඥානය සුවනය කරවන අන්තර් වාක්‍යය.- උ. ව්‍යාකරණයේ දී පද සිද්ධ කර ගැනීමට ධාතු හා නාම සමග යොදනු ලබන කොටස්.- උභ. ආර්ථික විද්‍යා මූල ධර්මයට අදාළ සංකල්පය ; අදහස ; මතය.- සෘ. යහපත් ප්‍රතිඵල ලැබෙන හේතුව ; උපකාරක ධර්මය ; වාසනාව.- සෘභ. ආධාරය.- ස. ශුද්ධාව.- සෘභ. ශබ්දය.- එ. සිදුර.- ඒ. විශ්වාසය.- ඔ. නිශ්චය.

ප්‍රත්‍යයගේධය [නා.] සිවුපසය කෙරෙහි ඇති කැදර බව ; ආමිෂයෙහි ගිජු බව.

ප්‍රත්‍යය ජාතය [නා.] හේතු සමූහය ; කාරණ රාශිය.

ප්‍රත්‍යය දානය [නා.] සිවුරු ආදී සිවුපසය දීම ; පිරිකර ආදිය පරිභෝජනය සඳහා පිරිනැමීම.

ප්‍රත්‍යයධර්ම [නා.ප්‍ර.] (අභි.) ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයන් නිසා හටගන්නා කරුණු ; ප්‍රත්‍යය පිළිබඳ ස්වභාව.

ප්‍රත්‍යය නිශ්‍රිතශීලය [නා.] සිවුපසය
ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට පරිභෝග
කිරීමේ ශීලය.

ප්‍රත්‍යය පූජා [නා.ප්‍ර.] විවරාදී
සිවුපසය පිදීම ; ආමිස පූජාව.

ප්‍රත්‍යය ලාභය [නා.] හික්ෂුවකට
ලැබෙන හෝ හික්ෂුවක විසින්
ලබාගන්නා හෝ සිවුපසය.

ප්‍රත්‍යය ලාභියා [නා.] ප්‍රත්‍යය
ලබන්නා ; සිවුපසය ලැබීමෙහි
භාගය ඇති හික්ෂුව.

ප්‍රත්‍යලාභී [වි.] ප්‍රත්‍යය ලැබෙන ;
සිවුපසය ලබන.

ප්‍රත්‍යය ශක්තිය [නා.] යමක්
ඇතිවීමට උපකාර වන දෙයෙහි
ඇති බලය.

ප්‍රත්‍යය සංයුක්ත [වි.] හේතු
කාරණා ඇතුළත් ; සකාරණ ;
හේතු සහිත.

ප්‍රත්‍යය සංශ්ලිෂ්ට භාෂා [නා.ප්‍ර.බහු.]
වාග් විද්‍යාවට අනුව ලෝක
භාෂා වර්ගීකරණයේ දී දක්නට
ලැබෙන සංශ්ලිෂ්ට භාෂා
ප්‍රභේදයක්.

ප්‍රත්‍යය සන්නිශ්‍රය [නා.ප්‍ර.] (විවරාදී)
ප්‍රත්‍යය ඇසුරු කිරීම.

ප්‍රත්‍යය සන්නිශ්‍රිත ශීලය [නා.]
සිවුපසය ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට
පරිභෝග කිරීම නැමැති ශීලය.

ප්‍රත්‍යය සමවායය [නා.] (අභි.)
(එලයක් ඇතිවීම සඳහා)
හේතූන්ගේ එක්වීම ;
ප්‍රත්‍යයන්ගේ රැස්වීම.

ප්‍රත්‍යය සමුත්පන්නතාව [නා.]
හේතූන් නිසා හටගත් බව ;
සංඛ්‍යා ධර්මයෙන් යුතු බව.

ප්‍රත්‍යය සම්පත්තිය [නා.] දානයක්
මහත්ඵල වීමට හේතු වන
සම්පත් සතරෙන් එකක්.

ප්‍රත්‍යයාගම [ප්‍රත්‍යය+ආගම]
[නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) (පද සංග්‍රහයේ
දී ඊට) අමුතුවෙන් ම ප්‍රත්‍යය
(එකක් හෝ කීපයක්) එකතු වීම.

ප්‍රත්‍යයාන්ත [ප්‍රත්‍යය+අන්ත] [වි.]
(ව්‍යාක.) ප්‍රත්‍යයකින් අවසාන
වූ.

ප්‍රත්‍යයාන්තය [ප්‍රත්‍යය+අන්තය]
[නා.] (ව්‍යාක.) (ප්‍රත්‍යයක් අන්ත
කොට ඇති පදය යනු
ව්‍යාව්‍යාර්ථය) පද සාධනයේ දී
අගට යොදනු ලබන ප්‍රත්‍යය
සහිත පද.

ප්‍රත්‍යයාර්ථ [ප්‍රත්‍යය+අර්ථ] [වි.] අ.
(ව්‍යාක.) අර්ථවත් ප්‍රත්‍යයන්
යෙදුණු ; අර්ථවත් ප්‍රත්‍ය
අන්තකොට ඇති.- ආ. (අභි.)
පැවැත්මට උපකාර වන යන
අර්ථ ඇති.

ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමය [නා.] (ව්‍යාක.)
ධාතුවකින් හෝ නාමයකින්

පරව අර්ථවත් ප්‍රත්‍ය යෙදීමෙන් සෑදෙන නාමපද විශේෂය.

ප්‍රත්‍යයාර්ථය [නා.] අ. (ව්‍යාක.) පද සංග්‍රහයේ දී යොදනු ලබන ප්‍රත්‍යයන්ගේ අර්ථය.- ආ. (අභි.) (ප්‍රත්‍යය සමුක්තපාදයට අයත්) හේතූන් පිළිබඳ අර්ථය.

ප්‍රත්‍යයෝක්තපන්න [ප්‍රත්‍යය+උත්පන්න] [වි.] හේතුවෙන් උපන් ; (හේතු ඵල ධර්මයට අයත්) මූල කාරණයෙන් හටගත්.

ප්‍රත්‍යයෝක්තපන්නය [නා.] හේතුවෙන් හටගත් දැය ; මූල කාරණය නිසා ඇති වූ ඵලය ; ප්‍රත්‍යය නිසා උපන් ධර්මය.

ප්‍රත්‍යයෝපකාර [ප්‍රත්‍යය+උපකාර] [නා.ප්‍ර.] ආහාර, ඇඳුම්, බෙහෙත් ආදී ප්‍රත්‍යයන් ලබාදීමෙන් කරනු ලබන උපකාරය.

ප්‍රත්‍යර්ථී [නා.ප්‍ර.] සතුරා ; විරුද්ධකාරයා ; පස මිතුරා.

ප්‍රත්‍යවයව [ප්‍රති+අවයව] [නා.ප්‍ර.] සිරුරට අයත් සියලු අංග.

ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ [ප්‍රති+අවේක්ෂණ] [වි.] නුවණ මෙහෙයවා බලන්නා වූ ; සිහි ඵලවා සලකා බලන.

ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ ඥානය [නා.] යෝග්‍යාවචර ආර්යයන් මාර්ගඵල නිර්වාණ ප්‍රභීත ක්ලේශ හා අවශිෂ්ට ක්ලේශයන් සලකා

බලන එකුත් විසි ප්‍රභේදයකින් යුතු නුවණ.

ප්‍රත්‍යවේක්ෂණය [නා.] අ. (අභි.) නිර්වාණාවබෝධය සඳහා නවීන මාර්ග ඇති යෝග්‍යාවචරයාට පහළ වන ඥාන විශේෂය ; වතුස්සත්‍යය අරමුණු කොට අධිගමනය කළ මාර්ගඥානය හේතු කොටගෙන ඇති වූ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ ඥානය.- ආ. නුවණින් සලකා බැලීම ; විමසුම් සහිත ව කල්පනා කිරීම.- ඇ. හික්ෂුන් විසින් විවරාදී සිවුපසය (පරිභෝගයේ දී) එහි යථාතත්වය නුවණින් සලකා බැලීම.- ඇ. නැවත විමසා බැලීම ; ආවර්ජනා කිරීම.- ඉ. (දර්ශන.) ඥාන මාර්ගයක නාමය ; ගැඹුරු නුවණ ලැබෙන ක්‍රමයක්.

ප්‍රත්‍ය(ය) සමවාසී භාෂා [නා.ප්‍ර.ඵම බහු.] (වාග්වි.) ඵෙත්ථිය භාෂා ගණයට අයත් අතුරු භාෂා ගණයක නාමය ; නාම විභක්ති රූප හා ආබ්‍යාත විභක්ති රූප ගෙන පද සිද්ධිය ඇති වන භාෂා.

ප්‍රත්‍යස්ථිතිය [නා.] පහසුවෙන් නැවත ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පත්වීම.

ප්‍රත්‍යාක්ෂානන්‍ය, ප්‍රත්‍යාබ්‍යානන්‍ය [ප්‍රති+ආබ්‍යානන්‍ය] [නා.] අ.

නොසලකා අත් හැරීම.- ආ.
දුරු කිරීම ; බැහැර කිරීම ;
ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.

ප්‍රත්‍යාගතිය (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි වස්තුවක කලින් තිබූ
හැඩය හෝ තත්ත්වය හෝ එහි
ප්‍රත්‍යස්ථතාව හේතුකොට ගෙන
ආපසු ලැබීම.

ප්‍රත්‍යාගමනය [නා.] අ. නැවත
පැමිණීම ; පෙරළා ඒම.- ආ.
සීමාන්තික තත්ත්වයකින්
සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් පහළ
වීම ; ප්‍රතිගමනය ;
ප්‍රතිපායනය ; ප්‍රතිගාමී වීම.-
ඇ. ප්‍රත්‍යාවර්තනය ; ආදි
තත්ත්වයකට ආපසු යාම.

ප්‍රත්‍යාවාරය [නා.] කළ ආවාරය
වෙනුවට පෙරළා කරන
ආවාරය ; ප්‍රත්‍යභිනන්දනය.

ප්‍රත්‍යාදේශ [නා.ප්‍ර.] වැළැක්වීම ;
ප්‍රතිෂේධය ; ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.

ප්‍රත්‍යානුවේශි (පාරිභා.) [වි.] ස්වයං
සාධක ස්නායු පද්ධතියේ
කොටසට අයත් හෝ ඒ
සම්බන්ධ වූ පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ
හිසේ දී මොළයේ පටන් ද
ත්‍රිකාස්තික ප්‍රදේශයේ දී
සුෂුම්නාවේ පටන් ද ආරම්භ වී
සිනිඳු පේශි හා ග්‍රන්ථි වූ.

ප්‍රත්‍යාබලය (පාරිභා.) [නා.] අ.
ප්‍රත්‍යාස්ථතාව පිළිබඳ
හැදෑරීමේ දී වස්තුවක් මත ක්‍රියා

කෙරෙන බලය ; වික්‍රියාවක් ඇති
කිරීමට පාදක වන වස්තු
විෂයික බලය. - ආ. යම්කිසි
ලෝභයක ප්‍රත්‍යස්ථතාව
සැලකීමේ දී එහි හරස්කඩෙහි
ඒකක ක්ෂේත්‍ර ප්‍රමාණයෙන් මත
ක්‍රියා කෙරෙන බලය. - ඇ.
පෘථිවි පෘෂ්ඨයේ පෘෂාණ
ආදියෙහි අභ්‍යන්තරික ව
හටගන්නා බලය.

ප්‍රත්‍යාවර්තක [වි.] අ. මාරුවෙන්
මාරුවට සිදු වන ;
ප්‍රත්‍යාවර්තනය වන.- ආ. දෙකින්
එකක් තෝරා ගත හැකි ;
වෙනුවට තෝරා ගත හැකි.

ප්‍රත්‍යාවර්තකය [නා.] ප්‍රත්‍යාවර්තක
විදුලි ධාරාවක් සපයන යාන්ත්‍රික
විද්‍යුත් හෝ යාන්ත්‍රික විද්‍යුත්
උපකරණය ; ඩයිනමෝව ;
ප්‍රත්‍යාවර්තක ධාරා යන්ත්‍රය ;
ඔල්ට්‍රානේටරය.

ප්‍රත්‍යාවර්තනය [නා.] අ. යළි ඇති
වීම ; ප්‍රත්‍යා-පෙනෙන ස්වරූප
දෙකක් ඇති අතර මෙම
ස්වරූපද්වය එම ජීවියාගේ
ජීවිත චක්‍රයේ ක්‍රමවත් ලෙස
මාරුවෙන් මාරුවට ඇති වීම.-
ආ. (විද්‍යුත් ධාරාවක් වැන්නක)
ආපසු හැරීම ; මාරුවෙන්
මාරුවට ආපසු හැරීම. - ඇ.
ආපසු නැමීම ; පෙරළා නැමීම.

ප්‍රත්‍යාසන්න [වි.] ඉතා සමීප ;
ඉතා කිට්ටු.

ප්‍රත්‍යාස්ථතාව [නා.] රබර් වැනි වස්තුවක් ඇදීමට හෝ සම්පිණ්ඩනයට හෝ විකරණයට හෝ භාජනය වීමෙන් අනතුරුව ඒ වස්තුව යළිත් මුලින් පැවති ස්වභාවයට පත්වීමේ ගතිය.

ප්‍රත්‍යාස්ථිතිය [නා.] වික්‍රිය ද්‍රව්‍යයක තැන්පත් වී ඇති ශක්තිය ; නම්‍ය සුර්ණය බලය, ව්‍යාවර්තය, ව්‍යාකෘති බලය යන එකක් මගින් ප්‍රත්‍යාස්ථ ද්‍රව්‍යයක ආයාස උත්පාදනයේ දී එමගින් ඒකක පරිණාමගත ව සිදු කරනු ලබන කාර්යය.

ප්‍රත්‍යාහරණය [නා.] (විනය.) අ. හික්ෂුන් වහන්සේ කෙනෙකු ගිහියන්ගේ පණිවුඩ පනත් ආදිය ගෙන ගොස් ආපසු එයට පිළිතුරු ගෙන ඒම. - ආ. රටකින් පැන ගිය වරදකරුවකු අදාළ රටට භාරදීම.

ප්‍රත්‍යාහාරය [නා.] (ව්‍යාක.) අ. වර්ණ සමූහයකින් එහි මූල අග අකුරු දෙකින් ඒ වර්ණ සමූහය ම ගැනීමේ සංඥාව. - ආ. ප්‍රත්‍යාහාර ක්‍රමයෙන් ගනු ලබන (සංක්ෂේප කළ) අක්ෂර සමූහය.- ඇ. යෝග දර්ශනයෙහි දැක්වෙන යෝගාභ්‍යාස අවස්ථා අටෙන් එකකි.

ප්‍රත්‍යවිධානය [නා.] ආචාරය පිණිස නැගී සිටීම.

ප්‍රත්‍යුක්තර [නා.ප්‍ර.] අ. පිළිතුර ; පිළිවදන. - ආ. (රෝ.ක.) දේව මෙහෙයක් අවසානයේ කේවල ගායකයකු හා ගායනා මණ්ඩලය විසින් මාරුවෙන් මාරුවට ගයනු ලබන හෝ කියනු ලබන හෝ ස්තෝත්‍රය ; ප්‍රතිගීතය.

ප්‍රත්‍යුක්තපන්නය [නා.] වර්තමානය ; දැන් පවත්නා කාලය ; අද්‍යතන කාලය.

ප්‍රත්‍යුක්තපාදක [වි.] නැවත උපදවන ; යළි ජනිත කරවන.

ප්‍රත්‍යුදාහරණය [නා.] උදාහරිත කරුණක් සනාථ කිරීමේ පිළිතුරක් වශයෙන් දක්වන උදාහරණය ; ප්‍රතිවිරුද්ධ නිදර්ශනය.

ප්‍රත්‍යුපකාරය [නා.] ලැබූ උපකාරයට පෙරළා උපකාර කිරීම.

ප්‍රත්‍යුපස්ථානය [නා.] පිරිසිදු දැක්ම ; අවබෝධය ; පරිඥානය.

ප්‍රත්‍යුෂ කාලය [නා.] අලුයම් වේලාව ; හිමිදිරිය ; ප්‍රභාතය.

ප්‍රත්‍යුහය [නා.] උපද්‍රවය ; බාධාව ; අන්තරායය.

ප්‍රත්‍යේක [වි.] අ. වෙන් වෙන් වශයෙන් සැලකෙන ; තනි ; පෞද්ගලික. - ආ. පරෝපදේශ රහිත ව තමා ම වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ.

ප්‍රතෝෂක බුද්ධ [නා.ප්‍ර.] තමන් විසින් ම වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගත් නමුත්, අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවීමට නොහැකි උතුමා ; පසේ බුදු.

ප්‍රතෝෂක බෝධිය [නා.] ප්‍රතෝෂක බුද්ධත්වය ; නිවන් ලද හැකි බෝධිත්‍රයෙන් හෙවත් තුන්තරා බෝධියෙන් එකක්.

ප්‍රථම [වි.] අ. පළමුවැනි ; මුල් ; ආරම්භ ; ඉදිරියෙහි වන ; පූර්ව.- ආ. ප්‍රධාන ; උසස්තම.

ප්‍රථම පුරුෂය [නා.] තමන් හා තමන් ඉදිරියෙහි සිටිනවුන් හැර අන්‍යයන් හැඳින්වීම සඳහා ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රයෙහි යෙදෙන නාමය.

ප්‍රථම පුරුෂයා [නා.] (පරපුරක) ආදීම තැනැත්තා ; පළමු පුද්ගලයා.

ප්‍රථම ඵලය [නා.] අ. ප්‍රථම ඵලදාව ; පළමු අස්වැන්න.- ආ. සත්‍යාවබෝධය පිළිබඳ ඵල සතරෙන් පළමුවැන්න ; සෝවාන් ඵලය.

ප්‍රථම බෝධිය [නා.] බුදුබව ලැබීමෙන් පසු බුදුරුදුන් ඉක්ම වූ මුල් වසර විස්ස.

ප්‍රථම භාගය [නා.] මුල් කොටස ; පළමු කාල සීමාව ; මුල් අවධිය ; මුල් අඩ.

ප්‍රථම යාමය [නා.] රාත්‍රි කාලයේ පළමු කොටස ; පෙරයම.

ප්‍රථම විධානා [නා.ප්‍ර.] පළමු මැවුම්කරු ; මහා බ්‍රහ්මයා.

ප්‍රථමාධාර [නා.ප්‍ර.] හදිසි අනතුරකට හෝ ආබාධයකට ලක් වූ පුද්ගලයකුට වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබා දීමට ප්‍රථමයෙන් කරනු ලබන පිළියම.

ප්‍රථමාභිනීභාරය [ප්‍රථම+ අභිනීභාරය] [නා.] බුදුබව පතන පුද්ගලයකු විසින් ඒ සඳහා මූලික කරනු ලබන ප්‍රාර්ථනය.

ප්‍රථිත [වි.] අ. ප්‍රකට ; ප්‍රසිද්ධ ; පතළ. - ආ. පෙන්නුම් කළ ; දක්වන ලද ; නිරූපිත.

ප්‍රදක්ෂිණාපථය [නා.] අ. පුරාණයේ ස්ථූපයක් වටා පැදකුණු කිරීමට තනා තිබුණු මාර්ගය ; පේසා වළල්ල. - ආ. දාගැබ වටේ පිහිටි උස් කොට තැනූ වේදිකාව.

ප්‍රදක්ෂිණාව [නා.] අ. යම් තැනැත්තකුට නොහොත් තැනකට ගෞරව දැක්වීම වසයෙන් ඔහු හෝ එය දෙසට දකුණු අත තබා වටා යෑම. - ආ. අනුව යන ස්වභාවය ; අනුකූලත්වය ; අනුරූපතාව. - ඇ. ගෞරවය ; සම්භාවනාව.

ප්‍රදර්ශක [වි.] විදහා දක්වන ;
ප්‍රදර්ශනය කරන.- [නා.ප්‍ර.]
දක්වන්න ; විදහා පෙන්වන්න.

ප්‍රදර්ශකයා [නා.] පෙන්වන්නා ;
ප්‍රදර්ශනය කරන්නා ; විදහා
දක්වන්නා.

ප්‍රදර්ශනය [නා.] අ. විදහා දැක්වීම ;
පෙන්වාදීම ; දැකබලා ගැනීමට
සැලසීම. - ආ. මහජන දර්ශනය
සඳහා භාණ්ඩ ආදිය ඉදිරිපත්
කිරීම ; සන්දර්ශනය.- ඇ.
නිදර්ශනය ; ආදර්ශය.

ප්‍රදර්ශය [නා.] යම්කිසි වස්තුවක්
හෝ ජීවියකු දැනට පවත්නා
ස්වරූපය කරා පරිණාමය වීමට
නොහොත් සකස්වීමට පෙර
පැවැති අසංස්කෘත ආකෘතිය.

ප්‍රදානය [නා.] අ. දීම ; දානය ;
පරිත්‍යාගය. - ආ. යම් ආරාමයක්
විසඳීම පිණිස අධිකරණය
මඟින් පත් කර ඇති
බේරුම්කරුගේ තීරණය. - ඇ.
කිසියම් ප්‍රතිඵලයක් ලබාගැනීම
සඳහා යෙදවිය යුතු ධනය, ද්‍රව්‍ය,
බලශක්තිය ආදිය පිළිබඳ
ප්‍රමාණය. - ඇ. (කෙලෙසුන්
නැසීම සඳහා දරන) අධික
විරියය ; දැඩි උත්සාහය.

ප්‍රදායක [වි.] දෙන්නා වූ ;
ගෙනදෙන සුලු ; ප්‍රදානය කිරීම
ස්වභාව කොට ඇති ; ත්‍යාගශීලී.

ප්‍රදායකයා [නා.] දෙන්නා ;
ප්‍රදානය කරන තැනැත්තා.

ප්‍රදාලනය [නා.] අ. පැළීම ;
කැඩීම ; දෙදරවීම. - ආ. දුරු
කිරීම ; නැති කිරීම ; විනාශ
කිරීම.

ප්‍රදාහය [නා.] අ. ව්‍යාධිගත
ප්‍රදේශයෙහි ඉදිමුම, රක්ත
වර්ණය, උෂ්ණය සහ වේදනාව
ලක්ෂණ කොට ඇති රෝග
තත්ත්වයක්. - ආ. උෂ්ණය
සහිත දූවිල්ල ; දාහය.

ප්‍රදීප අංගාර [නා.ප්‍ර.] ලාම්පු දැලි ;
පහන් දැලි.

ප්‍රදීප ජාලාව [නා.] පහතේ
තිරයෙන් නිකුත් වන ගිනි දැල්ල ;
පහන් දැල්ල ; පහන් සිඵව ;
ප්‍රදීපශිඛාව.

ප්‍රදීපනය [නා.] අ. දැල්වීම ;
ඇවිළවීම ; ආලෝක කිරීම. -
ආ. ආලෝකය සතු දීප්ති
ප්‍රමාණය.

ප්‍රදීප පූජාව [නා.] පූජා වශයෙන්
පහන් දැල්වීම ; දීප පූජාව ;
පහන් පූජාව.

ප්‍රදීපමානය [නා.] කිසියම්
පෘෂ්ඨයකට වැටෙන ආලෝකයේ
දීප්තිය හෙවත් ප්‍රදීපන තීව්‍රතාව
මනින උපකරණය.

ප්‍රදීපය [නා.] පහන ; පාන ;
ලාම්පුව.

ප්‍රදීප වර්තිකාව [නා.] පහන්
තිරය ; පහන් වැටිය.

ප්‍රදීපස්තම්භය [නා.] මුහුදේ යාත්‍රා කරන නැව්වලට අනතුරු ඇඟවීම සහ මග දැක්වීම සඳහා තනා ඇති ආලෝක ධාරා නිකුත් කරන උස් ටැංකි ; ප්‍රදීපාගාරය.

ප්‍රදීපාගාරය [නා.] පහන් කණුව ; පහන් වැට.

ප්‍රදීපායමාන [වි.] පහනක එළිය වැනි ; ආලෝකය ඇති කරන ; එළිය ගෙන දෙන.

ප්‍රදීපාලෝකය [නා.] පහනින් වැටෙන ආලෝකය ; පහන් එළිය.

ප්‍රදීප්ත [වි.] ගිනිගත් ; දැල්වෙන ; ඇවිළුණු.

ප්‍රදුෂ්‍ය [වි.] ඉතා කිලිටි ; බෙහෙවින් දෝෂ සහිත.- [නා.ප්‍ර.] දූෂණය ; කිලුට ; කෙලෙසීම.

ප්‍රදේශඥ [නා.ප්‍ර.] ඇතැම් විෂය පිළිබඳ ව පමණක් අවබෝධයක් ලබා සිටින්නා ; සීමාසහිත දැනුමක් ඇත්තා.

ප්‍රදේශය [නා.] අ. කිසියම් දිග පළලකින් යුත් ඉඩ ප්‍රමාණය ; භූමි භාගය ; බිම් පෙදෙස. - ආ. පරිපාලනය සඳහා බෙදා වෙන් කරන ලද භූමි කොට්ඨාසය. - ඇ. කිසියම් පොදු ලක්ෂණයක් සහිත ඒකාබද්ධ බිම් කොටස.- ඇ.

(හිස, උදරය වැනි) ශරීර කොට්ඨාස.- ඉ. කොටස ; බණ්ඩය ; පරිච්ඡේදය.- ඊ. පාඨය ; වැකිය ; වාක්‍යය. - උ. දිසාව ; පැත්ත ; දෙස.

ප්‍රදේශ රාජ [නා.ප්‍ර.] අගරජකු යටතේ රටක් හෝ විශාල පළාතක් පාලනය කරන රජ ; ප්‍රදේශ භූපාලයා ; මණ්ඩලේශ්වරයා.

ප්‍රදේශාධිපතියා [ප්‍රදේශ+අධිපතියා] [නා.] පළාතක පාලනාධිකාරය දරන්නා.

ප්‍රදේශාන්තර [ප්‍රදේශ+අන්තර] [වි.] වෙනත් පෙදෙසකට අයත් ; අන්‍ය වූ ප්‍රදේශයක් හා සම්බන්ධ.

ප්‍රදෝෂය [නා.] අ. බලවත් වෛරය ; අධික ද්වේෂය. - ආ. සැන්දෑව ; ප්‍රදෝෂ කාලය ; ප්‍රදෝෂ සමය.

ප්‍රදුෂ්මිත [නා.ප්‍ර.] අ. අනංගයා ; කාමදේවයා. - ආ. වලාකුළු ; මේඝය ; අභ්‍රකුටය ; පර්ජනා.

ප්‍රදෝෂ [වි.] බබළන ; දීප්තිමත් ; ආලෝක සම්පන්න.

ප්‍රදෝෂකය [නා.] පහන ; දීපය ; ප්‍රදීපය.

ප්‍රධන් [වි.] අ. ප්‍රධාන ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; ප්‍රමුඛ. - ආ. කෙලෙස් තැවීමේ

විරියය වඩන ; දෑඩ් ප්‍රයත්නයෙන් යුතු.	ප්‍රපඤ්චය [නා.] අ. ප්‍රමාදය ; පමාව ; ලස් වීම. - ආ. පමාවට හේතු කරුණ ; ප්‍රමාදය ඇති කරන දෙය.- ඇ. විස්තරය ; විස්තර වසයෙන් දැක්වීම. - ඇ. (භෞතික ලෝකයෙහි) විද්‍යමාන වන දෙය ; ලෝකික සම්මුතිය ; ස්වාභාවික සංසිද්ධිය ; ඉන්ද්‍රිය ගෝචර තත්ත්වය.
ප්‍රධන් විරියය, ප්‍රධාන විරියය [නා.] (බුද්ධිම සඳහා කරන) දෘඪ විරියය ; නිවන් ලැබීමට කරන බලවත් උත්සාහය.	ප්‍රපඤ්ච ලෝකය [නා.] (සම්මුති වසයෙන්) දක්නට ලැබෙන ලෝකය ; ඉන්ද්‍රිය ගෝචර ලෝකය.
ප්‍රධාන [වි.] මූලික ; ප්‍රමුඛ ; පළමු ; නායක ; වගකිව යුතු.	ප්‍රපඤ්ච විද්‍යාව [නා.] වස්තු පිළිබඳ ව ඉන්ද්‍රිය ගෝචර තත්ත්වය විග්‍රහ කෙරෙන ශාස්ත්‍රය.
ප්‍රධානත්වය [නා.] මූලිකත්වය ; ප්‍රමුඛත්වය ; මුල්තැන ; නායකබව ; අධිපතිබව.	ප්‍රපතනය [නා.] අ. ඇද වැටීම ; පතනය වීම. - ආ. (පාරිභා.) ශරීරයේ ඉන්ද්‍රිය හෝ එහි අවයව හෝ (නිසි තැනින්) ගිලිහීම හෝ කීඳා බැසීම.
ප්‍රධානියා, ප්‍රධානියා [නා.] මූලිකයා ; ප්‍රමුඛයා ; (යම් ආයතනයක) වගකීම් දරන තැනැත්තා.	ප්‍රපාත තටය [නා.] දළ බැවුම් සහිත ඉවුර ; පල්ලම් සහිත බිම.
ප්‍රධාන වාක්‍යය [නා.] අ. සංකූල වාක්‍යයක අවසාන ක්‍රියා සම්බන්ධ කරන කොටස. - ආ. පුවත් පතක මාතෘකා පාඨය ; ශීර්ෂ පාඨය ; උපනායකය.	ප්‍රපාතනය [නා.] අ. බැසීම ; අවරෝහණය වීම ; පහළට ඒම.- ආ. රටක නිෂ්පාදන වියදමටත් අඩුවෙන් වෙනත් රටකට බඩු ගොඩබා විකිණීම.
ප්‍රධාන විකර්ණය (පාරිභා.) [නා.] බන්ධුශ්‍රයක (බහු+අශ්‍රයක) ප්‍රධාන කෝණය සාදන සෘජු රේඛාව.	ප්‍රපාතය [නා.] අ. පර්වතාදියෙහි දළ බැවුමින් යුක්ත තැන ; කඳු හෙල්වල බැවුම ; පල්ලම.- ආ. දෑඩ් බැවුමකින්
ප්‍රපඤ්ච [වි.] ප්‍රමාද ; පරක්කු ; අලස ; ක්‍රියාශීලී නොවන.	
ප්‍රපඤ්ච කථාව [නා.ප්‍ර.] විස්තර කථාව ; විස්තරාත්මක ආබ්‍යානය.	
ප්‍රපඤ්චත්‍රයය [නා.] සත්වයන් සසර ප්‍රමාද කරවන තෘෂ්ණා, මාන, දෘෂ්ටි යන ක්ලේශ තුන.	

යුතු කන්ද ; කෙළින් උසට
පිහිටි පර්වතය ; පර්වත
ප්‍රාන්තය ; හෙල.- ඇ.
පරිහාණිය ; පිරිහීම ; විනාශ
මුඛයට ළංවීම.- ඇ. අමාරු
අවස්ථාව ; දුෂ්කරතාව.- ඉ.
වෙනස ; පරතරය.

ප්‍රජාතාචාටය [ප්‍රජාත+චාටය]
[නා.] (දැඩි බෑවුමක් ඇති)
ගැඹුරු වළ ; ගැඹුරු නිම්නය ;
අගාධය.

ප්‍රජායුච [නා.] අධෝමාර්ගය ;
ගුදය.

ප්‍රපුංපරිණතිය [නා.] උද්භිදවල
අසම පරිණත විධි දෙකෙන්
එකක්.

ප්‍රපෝෂකය [නා.] (කුඩා සතුන්)
රස උරා බොන තුඩ ; සතුන්ගේ
අතිශයින් දික් වූ නාසය ;
හොඬවැල.

පුළුල්ල [වි.] අ. මනාව පිපුණු ;
විකසිත ; මිණිමුතු. - ආ.
ප්‍රබෝධවත් වුණු ; සතුටු වූ ;
ප්‍රීතිමත්.

ප්‍රබන්ධ [වි.] අ. මැනවින් එකට
බැඳුණු ; කැටි වුණු ; යා කැරුණු ;
සම්බන්ධ වුණු. - ආ. නොකැඩී
එක් ව පවතින ; අඛණ්ඩ ; අතුරු
නැති ; නිරන්තර. - ඇ. රචනයක්
හා සම්බන්ධ හෝ රචකයාට
අයත්.

ප්‍රබන්ධ කථාව [නා.] අලුතින්
නිර්මාණය කරන ලද කථාව ;
කල්පිත කතාන්දරය ;
නවකථාව.

ප්‍රබන්ධ කරනවා [ක්‍රි.] අ. (ගද්‍ය
හෝ පද්‍ය) රචනාවක් කරනවා ;
ගොතනවා.- ආ. බොරුවක්
ගොතනවා.- ඇ. නවකථාවක්
ලියනවා.

ප්‍රබන්ධය [නා.] අ. ගද්‍යයෙන් හෝ
පද්‍යයෙන් හෝ කරන ලද නව
නිර්මාණය ; නිබන්ධය ;
රචනය.- ආ. සමූහය ; රාශිය ;
සංහතිය.- ඇ. නොකැඩුණු බව ;
අඛණ්ඩතාව ; සන්තතිය.- ඇ.
පරපුර ; වංශාවලිය. - ඉ. එකට
එකතු වීම ; රාශිභූත වීම ;
සංකලනය. - ඊ. අමුතුවෙන් ගෙතු
පුවත ; කල්පිත වෘතාන්තය.

ප්‍රබන්ධස්ථිතිය [නා.] අඛණ්ඩ
පැවැත්ම ; නොකැඩී, නොනැසී
තිබීම.

ප්‍රබන්ධාත්මක [ප්‍රබන්ධ+ ආත්මක]
[වි.] නිරවද්‍යතාව පිළිබඳ සැක
පහළ වන ; තථ්‍ය නොවූ.

ප්‍රබල [වි.] අ. ඉතා බලවත් ;
අතිශයින් ශක්තිමත්. - ආ.
අතිශයින් සමර්ථ ; තීක්ෂණ ;
බුද්ධිමත් ; විශිෂ්ට.- ඇ. වැදගත් ;
බෙහෙවින් සැලකිය යුතු. - ඇ.
උග්‍ර ; අතිමාත්‍ර. - ඉ. බරපතළ ;
දුශ්ශාධ්‍ය.- ඊ. (පාරිභා.)

බෙහෙවින් උකු ; අධික සාන්ද්‍රණයෙන් යුත්. - උ. (පාරිභා.) බෙහෙවින් ප්‍රතිඵලදායී ; අධික කාර්ය ශක්තියෙන් යුත් ; කර්මශීලී.

ප්‍රබල අම්මය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රාවණ තත්ත්වයේ දී හයිඩ්‍රජන් අයන අතිවිශාල සංඛ්‍යාවක් ඇති කරන අම්මයක්.

ප්‍රබලයා [නා.] අධික බලයෙන් යුක්ත තැනැත්තා ; මහත් ශක්තිමතා.

ප්‍රබාහිකාව [නා.] ලේ සහිත පෙණ පිටවන්නා වූ ද, වාතය, උණ, වමන සහ දාහ සහිත වූ ද අතිසාරය.

ප්‍රබුද්ධ [වි.] අ. පිපුණු ; විකසිත. - ආ. නුවණ මුහුකුරා ගිය ; ප්‍රඥා ; බුද්ධිසම්පන්න. - ඇ. නින්දෙන් නැගී සිටින. - ඇ. අවධානය ශීලී ; අවදි වූ. - ඉ. සන්තෝෂයට පත් ; ප්‍රමෝදයට පැමිණි ; ප්‍රබෝධ වූ.

ප්‍රබුද්ධ බුද්ධි බලය [නා.] උසස් වැටහීමේ හැකියාවෙන් යුතු නුවණ ; බලවත් අවබෝධ ඥානය ; විචාරාත්මක ඥාන ශක්තිය.

ප්‍රබුද්ධ රාජ්‍යය [නා.] ප්‍රඥාගෝචර, ජනනිතකාමී පාලන තන්ත්‍රය.

ප්‍රබුද්ධ සමය [නා.ප්‍ර.] දියුණු වූ ජන සමාජයකින් සමන්විත අවධිය.

ප්‍රබුද්ධ මාර්ගය [නා.] බුද්ධිය දියුණු කිරීමේ මග ; නුවණ අවදි කරවා ගැනීමේ ක්‍රමය.

ප්‍රබෝධක [වි.] පුබුදු කරවන සුළු ; උනන්දු කරවන ස්වභාවයෙන් යුත්.

ප්‍රබෝධකය [නා.] අ. උනන්දු කරවන්න ; දිරි ගන්වන්න ; උත්තේජකය. - ආ. (පාරිභා.) ක්‍රියාකාරීත්වය ලබාදෙන දෙය ; සක්‍රියකය.

ප්‍රබෝධනය [නා.] අ. පිපෙන්නට සැලැස්වීම ; විකසනය ; පුබුදුවීමට සැලැස්වීම. - ආ. විහිදී යෑමට සැලසීම. - ඇ. අවදි ව සිටීමට දිරි දීම ; නිද්‍රාවෙන් තොර කරවීම.

ප්‍රබෝධය [නා.] අ. (මල්) පිපීම ; විකසිත වීම ; විකාසය. - ආ. උද්‍යෝගය ; උනන්දුව ; දිරිය. - ඇ. සතුට ; ප්‍රීතිය. - ඇ. අවදි බව ; නිද්‍රා රහිත බව. - ඉ. දියුණුව ; අභිවර්ධනය ; උද්දීපනය.

ප්‍රභව [වි.] අ. හටගත් ; උද්ගත ; ප්‍රාදුර්භූත. - ආ. උපත දුන් ; හට ගැනීමට ස්ථාන වූ ; පහළ කළ.

ප්‍රභව ප්‍රඥප්තිය [නා.] දුක සහ දුක හට ගැනීම පිළිබඳ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දක්වන ලද නියමය.

ප්‍රභවය [නා.] අ. හට ගැනීම ;
උපත. - ආ. ආශ්‍රය ස්ථානය ;
ජන්ම ස්ථානය ; ආරම්භක
ස්ථානය. - ඇ. හේතු සාධකය ;
මූලාශ්‍රය ; මූල හේතුව.

ප්‍රභව ස්ථානය [නා.] අ. හටගත්
තැන ; උත්පත්ති ස්ථානය. -
ආ. හේතු වූ කරුණ ; තුඩු දුන්
දෙය ; නිදානය. - ඇ. මූල ;
ආරම්භය. - ඇ. භූමි කම්පාවක
කේන්ද්‍ර ස්ථානය. - ඉ.
මූලස්ථානය ; අධිකාරය.

ප්‍රභාකර [වි.] ආලෝකය ඇති
කරන ; දීප්තිය දනවන ; රශ්මිය
උපදවන. - [නා.ප්‍ර.] හිරු ;
දිවයුරු.

ප්‍රභාකය [නා.] අලුයම ; පාන්දර.

ප්‍රභාකාලෝකය [ප්‍රභාත+
ආලෝකය] [නා.] උදා වන
හිරුගෙන් වැටෙන එළිය ;
බාලාතප කිරණ.

ප්‍රභාහිතිකාව [නා.] එළිය
ඉවසිය නොහැකි බව ;
ඇස්වල අසාමාන්‍ය ආලෝක
සංවේදිතාව ; ආලෝකයට
ඇති බිය.

ප්‍රභා මණ්ඩලය [නා.] අ. රස්
වළල්ල ; රස් මඩල ; ආලෝක
වළල්ල. - ආ. ඇතැම්
අවස්ථාවල හිරු සහ සඳු
රැසින් අභසෙහි ඇති වන අති
විශාල වෘත්තය. - ඇ. සම්පූර්ණ

සූර්ය ග්‍රහණයක දී ආවරණය
වූ සූර්යයාගෙන් විහිදී වන්ද
බිම්බය වටා පෙනෙන අතිශය
දීප්තිමත් වූ ද, ඔටුන්නක
හැඩයට තරමක් සමාන වූ ද
රශ්මි මාලාව. - ඇ. ප්‍රභා
ගෝලය.

ප්‍රභාමත් [වි.] කාන්තියෙන් යුත් ;
දීප්තිමත් ; පැහැපත් ; ප්‍රභාවත්.

ප්‍රභාව [නා.] අ. කාන්තිය ;
දීප්තිය ; බැබළීම. - ආ. රශ්මිය ;
කිරණ. - ඇ. එළිය ; ආලෝකය.-
ඇ. පාට ; වර්ණය. - ඉ. බලපෑම ;
ආභාසය ; ආනුභාව.

ප්‍රභාවර්තී [වි.] ආලෝකය වැඩි
පැත්තට නැමෙන සුලු ; වැඩි
ප්‍රදීපනය ඇති දිශාවට
ආවර්තනය වන.

ප්‍රභාවිච්ඡේදනය (පාරිභා.) [නා.]
ආලෝකය හේතු කොටගෙන
වියෝජනය වීම හෝ විඝටනය
වීම.

ප්‍රභාවිත [වි.] ආලෝකය ලද ;
ආභාසය ලබාගත් ; ප්‍රභාව ලද.

ප්‍රභාෂණය [නා.] ශාස්ත්‍ර ධර්මාදිය
සියුම් ලෙස විග්‍රහ කිරීම ;
මැනවින් අරුත් පැහැදිලි කිරීම ;
පැහැදිලි අර්ථ ව්‍යාකෘතය.

ප්‍රභාසංශ්ලේෂණය [නා.] හරිත
ශාක විසින් සූර්යාලෝකය
උපයෝගී කොටගෙන,

කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායුව සහ
ජලය සංයෝජනය කිරීමෙන්
කාබොහයිඩ්‍රේට් තනා ගැනීම ;
කාබන්ස්ටිකරණය.

ප්‍රභාසන්නමනය (පාරිභා.) [නා.]
ආලෝකයේ තීව්‍රතාව
වෙනස්වීම අනුව, දිසාවකට
අසම්බන්ධ ව ප්‍රතිචාරයක්
දක්වීම.

ප්‍රභාස්වර [නා.ප්‍ර.] සියලු වර්ණ එක්
වී වෙන් වෙන් ව දැක්වෙන
වර්ණ සංකලනය ; එක තැන
එක විට පවතින වර්ණ සමූහය.-
[වි.] බලපෙන ; දීප්තිමත් ;
ප්‍රභාසම්පන්න.

ප්‍රභාස්වර විඥානය [නා.]
නොවෙනස් වන සදාකාලික
විඥානය.

ප්‍රතින්න [වි.] අ. විනිවිද ගිය ;
විවෘත කරන ලද.- ආ. ප්‍රභව
වූ ; පැන නැංගා වූ ; උද්ගත
වූ.- ඇ. (හස්තින් සම්බන්ධයෙන්
යෙදේ.) විදාරිත වූ කොපුල් තල
ඇති ; මද වැහුණු ; මදෝත්කට.

ප්‍රභූ [වි.] අධිපති ; ඉසුරුමත්.-
[නා.ප්‍ර.] ඉසුරු ඇත්තා ;
ප්‍රධානයා ; ස්වාමියා.

ප්‍රභූ ජනයා [නා.] ප්‍රධානීන්
සමූහය ; ඉසුරුමත් ජනයා.

ප්‍රභූත්වය [නා.] අධිපතිත්වය ;
ස්වාමිත්වය ; සමර්ථභාවය ;
ඉසුරුමත්ත්වය.

ප්‍රභූරාජ [නා.ප්‍ර.] අග රජුට දෙවැනි
ව රාජ්‍ය කටයුතු සංවිධානය
කරන පාලකයා ; ප්‍රතිරාජයා.

ප්‍රභේදක [වි.] වෙන් කරන ; බෙදන.

ප්‍රභේදකය (පාරිභා.) [නා.] වෙන්
කිරීමට, බෙදීමට උපයෝගී
කරගන්නා මාධ්‍යය.

ප්‍රභේදගත [වි.] විශේෂ විභාගයට
ලක් වූ ; වෙන් වූ ; විශ්ලේෂණය
වූ ; විග්‍රහයෙහි බැසගත්.

ප්‍රභේදය [නා.] අ. (යමක්
විග්‍රහකොට දැක්වීමේ දී කරනු
ලබන) බෙදීම ; විශේෂ විභාගය.
- ආ. (වෙනස් වූ) වර්ගය ;
(නොසැසඳෙන) කොටස ;
වෙනස් ආකාරය. - ඇ. (පාරිභා.)
ආකෘතිය ; වර්ණය යනාදියෙන්
ප්‍රවේණි ලක්ෂණ ප්‍රකට කරන්නා
වූ ද ඉන් ම සජාතිය කුලයේ
අනෙක් සාමාජිකයන්ගෙන්
වෙනස් වන්නා වූ ද සත්ව හා
ශාක ගණය. - ඇ. තර්ක
ශාස්ත්‍රයේ කොටසක් ; තාර්කික
විග්‍රහය.

ප්‍රභේද්‍ය [වි.] වෙන් කළ හැකි වූ ;
කොටස් කිරීමට පිළිවන්. -
(පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (සත්ත්ව ශාක
සම්බන්ධයෙන් පවත්නා)
ප්‍රවේණික වෙනස්කම.

ප්‍රමත (පාරිභා.) [වි.]
සාමාන්‍යයෙන් පවතින පරිදි ;
අවිශේෂ ; සාමාන්‍ය.

ප්‍රමත අවකාශය (පාරිභා.) [නා.] වියුක්ත විවෘත කුලක දෙකකින් පිළිවෙළින් ආවරණය කරනු ලබන කවර හෝ වියුක්ත සංවෘත කුලක දෙකක පවත්නා ස්ථලක අවකාශය.

ප්‍රමතිය [නා.] කතිකාව ; ගිවිසුම.

ප්‍රමත්ත [වි.] අ. ප්‍රකර්ෂයෙන් මත් වූ ; හොඳ සිහියෙන් තොර වූ.- ආ. ප්‍රමාද වූ ; ලස් වූ.

ප්‍රමත්තයා [නා.] ප්‍රමාද වූ පුද්ගලයා ; (කටයුතු බහුල වීම නිසා) අතපසු වීම්වලට පත් වන තැනැත්තා.

ප්‍රමථනය [නා.] අ. කැළඹීම ; ඇලලීම ; කෙලෙසීම. - ආ. මැඩීම ; තැළීම ; වධය.

ප්‍රමද [නා.ප්‍ර.] අධික සතුට ; ප්‍රීතිය ; සොම්නස ; (සිතේ) උප්ප්වලින භාවය.

ප්‍රමදා [වි.] ස්ත්‍රීන්ට අයත් ; ස්ත්‍රීන් හා සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අ. ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව ; උත්තමාභිගනාව.- ආ. කන්‍යා රාශිය. - ඇ. කාව්‍ය විරිකත්.

ප්‍රමදාරත්නය [නා.] උත්තම ස්ත්‍රිය නමැති රත්නය ; උතුම් ශ්‍රේෂ්ඨ කාන්තාව ; රුවනක් සේ සැලකෙන කාන්තාව.

ප්‍රමදාවනය [නා.] ස්ත්‍රීන් සඳහා වෙන් වූණු, ඔවුන් විසින් රක්තා

ලද රජ උයන ; රජුන්ගේ අන්තඃපුරයට සම්බන්ධ උද්‍යානය ; උපවනය.

ප්‍රමර්දනය [නා.] අභිශයින් මැඩීම ; පැරදවීම ; අභිභවාලීම.

ප්‍රමා [නා.ප්‍ර.] තත්ත්ව ඥානය ; නිවැරදි දැනුම.

ප්‍රමාණකය [නා.] (බල ශක්තියේ) සීමාව ඉක්ම යන්නට නොදී පාලනය කරන උපකරණය.

ප්‍රමාණකරණය (පාරිභා.) [නා.] අ. ප්‍රමිත කිරීම. - ආ. ද්‍රාවණයක ශක්තිය සෙවීම.

ප්‍රමාණ කරනවා [ක්‍රි.] අ. න්‍යායක් ලෙස ගන්නවා ; ධර්මය හෝ ආදර්ශය සේ සලකනවා.- ආ. සීමා කරනවා ; මිනුමක් කොට දක්වනවා.

ප්‍රමාණත්වය [නා.] පිළිගත යුත්ත ; පිළිපැදිය යුත්ත ; ආදර්ශය ; න්‍යාය මාර්ගය.

ප්‍රමාණ පාඨය [නා.ප්‍ර.] කරුණු තහවුරු කරලීම ; කරුණු සාධනය කිරීම ආදිය සඳහා උපයෝගී කොටගත යුතු වාක්‍යය හෝ වාක්‍යාංශය.

ප්‍රමාණඵලය [නා.] ප්‍රත්‍යක්ෂ ඥානය ; යථාර්ථාවබෝධය.

ප්‍රමාණය [නා.] අ. කරුණක් අවබෝධ කිරීමට ඉවහල් වන

පාදකය ; න්‍යායය ; ධර්මය ;
ආදර්ශය. - ආ. යථාර්ථ ඥානය.-
ඇ. යථාර්ථ ඥානය ඇති කරන
ඉන්ද්‍රියාදිය ; ප්‍රත්‍යක්ෂඥානය
ඇති කරන හේතුව. - ඇ. තරම ;
පමණ ; මහත ; විස්තාරය. - ඉ.
සීමාව ; මර්යාදාව. - ඊ. මිනුම ;
මානය ; මානදණ්ඩ ; සම්මත
මානය.- උ. ග්‍රහණ ශක්තිය ;
ධාරිතාව ; දැරිය හැකි, රඳවාගත
හැකි, තබාගත හැකි ප්‍රමාණය ;
ඉඩ ඇති ප්‍රමාණය ; අවකාශය.-
උභ. අවශ්‍ය ප්‍රමාණය ; අදාළ
සම්භාරය ; මාත්‍රාව. - සා.
අනුපාතය අඩු වැඩිවීමේ
ප්‍රමාණය. - සා. ගණිතමය
මානය ; රාශිය. - ස. ජලයෙහි
කඩිනත්වමානය.- සා.
වටිනාකම ; එකතුව.- එ. යම්
වස්තුවක දිග පළල ආදියෙහි
විස්තාරය ; ව්‍යාප්තිය.- ඒ.
(පාඨශාලාවක) පන්තිය ;
ශ්‍රේණිය.- ඵ. වර්ධනය වීමේ දී
එක ම අවස්ථාවේ පොදු
මූලයකින් ශාඛා බෙදී ගිය සේ
අනුමිත සත්ව යුගය.

ප්‍රමාණවත් [වි.] සෑහෙන පමණ ;
අවශ්‍ය තරම්.

ප්‍රමාණානිකුමණය [ප්‍රමාණ+
අනිකුමණය] [වි.] පමණ
ඉක්මවීම ; සීමාව පසු කිරීම.

ප්‍රමාණාත්මක [වි.] අ. මිනුමක්
ඇතුළත් ; මානක ක්‍රමයක්

අඩංගු ; අන්තර්ගත.- ආ.
නියමිත මර්යාදා සහිත ;
ප්‍රමාණ පිළිබඳ වූ.

ප්‍රමාද කරනවා [ක්‍රි.] කල්පසු
කරනවා ; පමා කරනවා ;
පරක්කු කරනවා.

ප්‍රමාදවාගී [වි.] ප්‍රමාදයෙන් යුක්ත
ව වසන.

ප්‍රමාදදෝෂය [නා.] අතපසු
වීමකින් සිදු වන වරද ; සිතා
මතා නොව අනවධානයෙන්
සිදු වන දෝෂ.

ප්‍රමාද පාඨය [නා.] ප්‍රමාදයකින්,
අනවධානයෙන් ලියවුණු
වාක්‍යය ; වාක්‍යාංශය ; වැරදි
වගන්තිය ; පාඨය.

ප්‍රමාදය [නා.] අ. වැඩ කටයුතු
කෙරෙහි ඇති උදාසීන බව ;
සිහිනුවණින් තොර ව දෙලෝ
වැඩ සඳහා කිසිවක් නො කොට
මැළිකමින් කාලය ගෙවීම ;
අනුදෝශය ; පමා බව. - ආ.
නොසැලකිල්ල ; අනවධානය ;
අතපසු වීම. - ඇ. පරක්කුව ;
ප්‍රපංචය. - ඇ. දුර්වලතාව ;
අඩුපාඩුව.

ප්‍රමාදවිභාගි [වි.] ඉඳුරන්
පිනවාලීමෙහි නියැළී
සිහිනුවණින් තොර ව දෙලෝ
වැඩ සඳහා කිසිවක් නො කොට
අලසකමින් ජීවත් වන ;
ප්‍රමාදශීලී.

ප්‍රමාදී [නා.ප්‍ර.] අ. මත්පැන් බොන්නා.- ආ. දෙලොවට හිතකර කටයුත්තෙහි නො යෙදී ඉන්ද්‍රිය පිනවීමෙහි යෙදෙන්නා ; පින්දහමිහි අලසවන්නා.

ප්‍රමාපකය [නා.] ප්‍රමාණ මැනීමේ උපකරණය ; මානයන්ත්‍රය ; මාපකය.

ප්‍රමාර්ජනය [නා.] (ඇස් කන් ආදිය දෝෂ සහිත වූ විට) පුළුන් පාන්කඩ ආදියෙන් පිස දූමීම ; පිරිමැදීම.

ප්‍රමිත [වි.] අ. ප්‍රමාණ කරන ලද ; මනින ලද ; ගණන් ගන්නා ලද ; සීමා කරන ලද. - ආ. සම්මත කරන ලද ; සම්මත වූ ; ප්‍රමිත කරන ලද.

ප්‍රමිත කරනවා [ක්‍රි.] අ. මනිනවා ; මෙතෙකැයි ප්‍රමාණ කරනවා. - ආ. මිල ආදී නියමිත ප්‍රමාණය අනුව සියල්ල සකස් කරනවා ; සීමා නියම කරනවා ; ඒකස්වරූපී කරනවා.

ප්‍රමිත වචනය [නා.] කාර්යයට පොහොන්නා වදන් පෙළ ; ප්‍රමාණවත් වාචිමාලාව.

ප්‍රමිත සත්‍යය [නා.] විද්‍යාත්මක සත්‍යය.

ප්‍රමිතිකරණය [නා.] සම්මත තත්ත්වයෙන් නියම කිරීම ;

නිෂ්පාදනවල තිබිය යුතු ප්‍රමාණ තත්ත්ව පැනවීම.

ප්‍රමිතිය [නා.] අ. ප්‍රමාණ හෙවත් සාධක මත බැසගනු ලබන නිගමනය ; යථාර්ථ ඥානය. - ආ. සම්මත කරන ලද්ද ; සම්මත ගුණ තත්ත්වවලි.

ප්‍රමුක්ත [වි.] මිදුණු ; ගැලවුණු ; නිදහස්.

ප්‍රමුක්තයා [නා.] මිදුණු තැනැත්තා ; ගැලවුණු තැනැත්තා ; ස්වාධීනයා ; නිදහස් පුද්ගලයා.

ප්‍රමුඛ [වි.] අ. ප්‍රධානකොට ඇති ; පළමු ; මුල්කොට ගත්. - ආ. ශාක ප්‍රජාවක වඩාලාත් බලපාන විෂය වූ.

ප්‍රමුඛතා ලේඛනය [නා.] සැලකිල්ලට ගනු ලැබිය යුතු අනුපිළිවෙළ පෙන්වා දෙන ලියවිල්ල.

ප්‍රමුඛතාව [නා.] අ. වඩා වැදගත් තැන ; කාල, ස්ථාන, ධානාත්තර ආදී කිසිවකින් මුල් තැන ; පූර්වතාව.- ආ. ශාක ප්‍රජාවක් තුළ කිසියම් විශේෂතාවක් හෝ විශේෂතා ප්‍රධාන වී සිටි ඒවායේ දේහ ලක්ෂණ කෙරෙහි බලපෑම.

ප්‍රමුඛය [නා.] අ. ඉදිරිය ; ඉස්සරහ ; අභිමුඛය ; පෙරමුණ.- ආ. ගෙයක හෝ ගොඩනැගිල්ලක ඉදිරියෙහි

පිහිටි ඉස්සරහට නෙරා ගිය කොටස ; පෝටිකෝව.- ඇ. ජීවශාක ප්‍රජාවක වඩා බලපාන විශේෂය.

ප්‍රමුඛයා [නා.] ප්‍රධානයා ; මූලිකයා ; නායකයා.

ප්‍රමුඛ ලක්ෂණය [නා.] ඇ. ඉදිරියෙන් සිටීමේ ස්වභාවය ; මුල් ව සිටීමේ ගතිය.- ආ. අසමාන වූ ජනක දෙමුහුම් වීමෙන් ඇති වන ජනිතයා කෙරෙහි විද්‍යමාන වන ලක්ෂණය.

ප්‍රමුඛාචාර්ය [නා.ප්‍ර.] විශ්ව විද්‍යාලයක අධ්‍යයන අංශයක ප්‍රධානයා ; අංශ ප්‍රධානයා.

ප්‍රමුද්‍රිත [වි.] අතිශය ප්‍රීතියට පත් ; ඉතා සතුටට පැමිණි ; අතිශයින් තුෂ්ටි ප්‍රාප්ත.

ප්‍රමේය [වි.] ප්‍රමාණ කළ හැකි ; මෙතෙකැයි පමණ දක්විය හැකි ; ඔප්පු කළ හැකි.

ප්‍රමේයය [නා.] අ. සාධක දක්වා ඔප්පු කළ හැකි නිගමනාත්මක ප්‍රකාශය ; සාකච්ඡා කරනු ලැබිය යුතු සිද්ධාන්තය ; තර්කයේ ප්‍රතිඥාව. - ආ. ඔප්පු කරනු ලැබිය යුතු සූත්‍රය ; ගණිතමය න්‍යායය.

ප්‍රමේහය [නා.] ජනනේන්ද්‍රියය සහ මූත්‍ර මාර්ගය සම්බන්ධ රෝග

විශේෂයක් ; මූත්‍ර රහිත ව හෝ සහිත ව ශුක්‍ර, ලේ, තෙල්, ශ්ලේෂ්ම යන මේවා වරින් වර පිටවීමේ රෝගය.

ප්‍රමෝදය [නා.] අධික ප්‍රීතිය ; උපරිම සන්තෝෂය.

ප්‍රමෝද්‍රිත [වි.] මහත් වූ ප්‍රීතියට පැමිණි ; අතිශය සන්තෝෂ වූ ; අමන්දානන්දයට පත්.

ප්‍රමෝහය [නා.] (අරමුණක) කිසිසේත් සිත නොයෙදීම ; බලවත් සිහිමුළාව ; සිතෙහි මහත් වූ කැළඹීම.

ප්‍රයත්නය [නා.] දැඩි උත්සාහය ; මහත් චීර්යය ; අතිශය වැයම ; දැඩි ආයාසය.

ප්‍රයාණංගනාව [ප්‍රයාණ+ අංගනාව] [නා.] සරණ පාවාදීමට සුදුසු අගන.

ප්‍රයාණය [නා.] අ. ගමන ; යෑම ; නික්මීම ; පිටත්වීම. - ආ. වැදගත් කටයුත්තක් සඳහා යන ගමන.

ප්‍රයාසය [නා.] බලවත් උත්සාහය ; මහත් චීර්යය ; වෙහෙස.

ප්‍රසූක්ත [වි.] අ. මැනවින් යෙදුණු ; මනා ව යෙදී ඇති ; නිරත වූ ; ව්‍යාවෘත වූ. - ආ. යොදන ලද ; භාවිත කැරුණු ; පාවිච්චියට ගත්.

ප්‍රසූක්තයා [නා.] යෙදුණු තැනැත්තා ; (යමක් කෙරෙහි)

නැඹුරු වූ පුද්ගලයා ; (යම් කාර්යයක) ව්‍යාපෘතයා.

ප්‍රසූක්තිය [නා.] විද්‍යා, කලා ආදී ශාස්ත්‍රයන් භාවිතයෙහි යෙදීම ; ක්‍රියාවට නැංවීම.

ප්‍රසූඤ්ඡනය (පාරිභා.) [නා.] අවබෝධයට පත් කරුණක් භාවිතයෙහි යෙදීම ; ක්‍රියාත්මක කොට බැලීම ; ප්‍රායෝගිකව අරමුණු ඉටු කර ගැනීම.

ප්‍රයෝක්තෘ [නා.ප්‍ර.] අ. යොදන්නා ; ක්‍රියාවට නැගන්නා ; යෝග්‍යකාරකයා. - ආ. සේවනය කරන්නා ; පරිශීලනය කරන්නා.

ප්‍රයෝග [නා.ප්‍ර.] අ. යෙදීම ; යෝජනය. - ආ. උපක්‍රමය ; උපාය මාර්ගය. - ඇ. වංචාව ; උපාය ; කපටිකම. - ඇ. සමාවාරය ; නිසි පැවැත්ම ; (සත්වයින්ට උපකාර වසයෙන්) බුදුවරයකු විසින් අනුගමනය කරන ක්‍රියා මාර්ගයක්.

ප්‍රයෝග කරනවා [ක්‍රි.] අ. යොදනවා ; යුක්ත කරනවා. - ආ. උපාය මාර්ගයන් සලසනවා ; උපක්‍රමයන් යොදනවා. - ඇ. (ප්‍රතිකාර පිණිස) ඖෂධ යොදනවා. - ඇ. මෙහෙයවනවා ; අණවනවා ; නියම කරනවා.

ප්‍රයෝගකාර [වි.] කපටි උපාය මාර්ග යොදන ; වංචාකාර ; ප්‍රයෝගී.

ප්‍රයෝගකාරයා [නා.] කපටියා ; වංචනිකයා ; රැවටිලිකාරයා ; උපාමං යොදන්නා.

ප්‍රයෝගානිසංස්කාරය [නා.] කුසලයෙහි යෙදීම සඳහා සිත කය යන දෙකේ ඇති කර ගත යුතු උත්සාහය ; කාය චෛතසික චීර්යය.

ප්‍රයෝජක [වි.] (අන්‍යයකු මෙහෙයෙහි) යොදවන ; වැඩකරුවන් කටයුතුවල නියුතු කරවන ; හේතු කර්තෘක. - [නා.ප්‍ර.] අ. යමකු යම් මෙහෙයක යොදවන්නා ; මෙහෙයවන්නා. - ආ. අන්‍යයකු ක්‍රියාවෙහි යොදවන්නා වූ කර්තෘ ; හේතු කර්තෘ ; ප්‍රයෝජ්‍ය කර්තෘ.

ප්‍රයෝජනය [නා.] අ. ඵලය ; ලාභය ; කාර්යසිද්ධිය. - ආ. හේතුව ; කාරණය. - ඇ. නියෝගය.

ප්‍රයෝජ්‍ය [වි.] අ. යෙදිය යුතු ; මෙහෙයවිය යුතු. - ආ. රැඳී පවතින ; අන්තර්ගත ව තිබෙන.

ප්‍රයෝජ්‍යය [නා.] අ. ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාව. - ආ. යෙදීම ; මෙහෙයවීම.

ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාව [නා.ප්‍ර.] අනිකකු ලවා කරවනු ලබන කාර්යය දක්වන ක්‍රියාව ; පියෙදු කිරිය.

ප්‍රයෝජ්‍යතාවාදය [නා.] සුවර්තය හා සත්ක්‍රියා ප්‍රායෝගිකව

සංකලනය කොටගත් පාලන තන්ත්‍රය ; සාධාරණත්වය රජයන දේශපාලනය.

ප්‍රයෝජනය [නා.] යමකුගේ මෙහෙයීමෙන් යම්කිසි ක්‍රියාවක්, කරන තැනැත්තා ; යොදනු ලබන්නා ; මෙහෙයවනු ලබන්නා.

පුරක්කාණු [නා.ප්‍ර.] සුහුඹුල් ක්ෂීරපායීයන්ගේ රතු ඇට මිදුලුවල රතු රුධිරාණු සෑදීමට ඉවහල් වන සෛල.

පුරසය [නා.] සියලු ජීව ද්‍රව්‍යවල පදනම වශයෙන් පවත්නා අර්ධ පාරදෘශ්‍ය, අර්ධ ද්‍රවමය ද්‍රව්‍යය ; ප්‍රාක්ෂ්ලාස්මය.

ප්රුක්ටෝස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පැණි රස පලතුරු ඉස්මෙහි අඩංගු සීනි විශේෂයක්.

පුරුප උද්භිදය [නා.ප්‍ර.] (උද්භිද ගෝත්‍ර දැක්වීමේ දී) ආදර්ශනයක් වශයෙන් දැක්විය හැකි පැළෑටිය ; නිදසුන් පැළය.

පුරෝහණ ආශයිකාව (පාරිභා.) [නා.] ක්ෂීරපායී ස්ත්‍රී ලිංගික ප්‍රජනන බීජවල න්‍යෂ්ටිය ; අණ්ඩ සෛලයේ න්‍යෂ්ටිය.

පුරෝහණය [නා.] බීජයකින් පැළයක් හටගැනීම ; බීජයක් පැළවීම.

පුරෝහණ ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] කිසියම් බීජයක පැළවීමට ඇති හැකියාව ; සාමාන්‍ය ආකාරයට ජීවත් වීමට හා වර්ධනය වීමට ඇති පුළුවන්කම.

පුරෝහය (පාරිභා.) [නා.] අ. අංකුරය ; මොටිය ; මොටෙයියා.- ආ. පැළ හටගැනීම ; පුරෝහණය.- ඇ. ශාකයක පොළොවෙන් ඉහළ නිබෙන කඳ කොළ ආදිය අන්තර්ගත කොටස.

පුලම්බ [වි.] අ. එල්ලෙන ; එල්බෙන ; ලම්බමාන. - ආ. (පාරිභා.) සාප්පුකෝණික ; උදග්‍ර.

පුලම්බනය [නා.] අ. බලපැවැත්ම ; විරාජමාන වීම.- ආ. තැනි ගැන්වීම ; බියකරවීම.- ඇ. පෙලඹවීම ; කැමැති කරවීම.- ඇ. සිතන්නාගේ දැනුමක් නොමැති ව ඔහුගේ සිතේ අවිඥානකව ඇති වන මතිය.

පුලය [නා.] අ. වැනසීම ; විනාශය ; විධිවංශනය ; විලෝපනය.- ආ. කල්ප විනාශය ; ලෝක විනාශය ; යුගාන්තය.- ඇ. දුරලීම ; දුරු කිරීම ; අභිභවනය ; පරාජය කිරීම.- ඇ. යකුන් වැහීම ; භූතාවේශය ; භූතෝත්මාදය.- ඉ. සියල්ල නැති වීම ; සෑම දෙයක ම අභාවයට යෑම.- ඊ.

සැලීම ; වෙවුලීම ; කම්පිත
භාවය.

ප්‍රලය කාලය [නා.] කල්පය විනාශ
වන කාල පරිච්ඡේදය ; ලෝක
විනාශ කාලය ; යුගාන්ත
සමය ; ප්‍රලය සමය.

ප්‍රලය මන්ත්‍රය [නා.] අ. යකුන්
පලවා හරින මන්ත්‍රය. - ආ.
පුද්ගලයකු භූතාවිෂ්ට කරවන
මන්ත්‍රය ; පරල කරවන
මන්ත්‍රය.

ප්‍රලාපය [නා.] අ. හිස් බස ; පලක්
නැති වචන ; අර්ථ විරහිත
කථාව. - ආ. සිහියෙන් තොර
ව කියනු ලබන තේරුමක් නැති
වචන ; නන්දෙඩවිල්ල.

ප්‍රලීන [වි.] අ. නැතිවුණු ; අභාවයට
ගිය ; අපවත් වුණු. - ආ.
අතුරුදහන් වුණු ; නොපෙනී
ගිය ; අන්තර්ගත.

ප්‍රලුබ්ධ [වි.] බලවත් ආශාවෙන්
මැඩුණු ; ප්‍රලෝභයට පත් ;
පෙලඹුණු.

ප්‍රලේඛනය [නා.] රෝගියකුට
ප්‍රතිකාර සඳහා වෛද්‍යවරයකු
විසින් ලියා දෙනු ලබන ඖෂධ
වට්ටෝරුව.

ප්‍රලේපය [නා.] පිළියම් සඳහා
ආබාධිත ස්ථානයෙහි ගල්වන
ඖෂධය.

ප්‍රලෝභ කරනවා [ක්‍රි.] මහත් සේ
ආශා කරනවා ; දැඩි සේ ඇලුම්
කරනවා ; පෙලඹී යනවා.

ප්‍රලෝභනය [නා.] පොලඹවා
ගැනීම ; පෙලඹවීම.

ප්‍රවක්තෘ [නා.ප්‍ර.] අ. කියන්නා ;
පඨනය කරන්නා ;
පිරුවහන්නා. - ආ. බහුශ්‍රැතයා ;
බොහෝ ඇසු පිරු තැනැත්තා ;
ප්‍රවීණයා ; විශාරදයා.

ප්‍රවඬික [වි.] අතිශයින් නැමුණු ;
ඇල වුණු ; බෙහෙවින් වක් වුණු.

ප්‍රවඬික දශකය, ප්‍රවංක දශකය
[නා.] මනුෂ්‍ය ජීවිතයෙහි
අවුරුදු 70-80 අතර දශ වර්ෂය.

ප්‍රවචනය [නා.] අ. ත්‍රිපිටක බුද්ධ
වචනය ; බුදුරදුන්ගේ ශ්‍රී මුඛ
තෙවලා දහම. - ආ. ඉගැන්වීම ;
විස්තර කිරීම ; පඨනය.

ප්‍රවණතාව [නා.] අ. පැත්තකට
වඩා බර වීම ; ඇල වීම ;
ආතතිය. - ආ. (යමක්
වෙනුවෙන් ඇති) වැඩි
කැමැත්ත ; අධිකතර රුචිය ;
නැඹුරුව. - ඇ. එක් අතකට
යොමු වීම ; නැම්ම.

ප්‍රවණය [නා.] අ. එක් දෙයකට
බර වීම ; ඇල වීම ; නැම්ම. -
ආ. කුමානුකූල නැගීම ;
ක්‍රමයෙන් උස්වී යෑම.

ප්‍රචර [වි.] අතිඋතුම් ; අතිශ්‍රේෂ්ඨ ;
උත්කෘෂ්ට.

ප්‍රචරණය [නා.] තෝරා ගැනීම ;
වෙන්කර ගැනීම ; තේරීම.

ප්‍රචරය [නා.] අ. පාදයෙහි මාපට
ඇඟිල්ලේ සහ දෙවෙනි පා
ඇඟිල්ලේ පිහිටි වර්මය. - ආ.
ගෝත්‍රයක ආදි ශ්‍රේෂ්ඨ පරපුර ;
පරපුරක ආරම්භය. - ඇ.
උත්තම වූව ; අතිශ්‍රේෂ්ඨ වූව ;
විශිෂ්ට වූව.

ප්‍රචරයා [නා.] ගෝත්‍රයේ ආදි
පුරුෂයා ; වංශාවලියේ
ආරම්භකයා.

ප්‍රචරිතක [වි.] පවතින්නට
සලස්වන ; පවත්වන ; ක්‍රියා
කරවන.

ප්‍රචරිතකය [නා.] පවත්වන්න ;
ක්‍රියා කරවන්න ; ඉදිරියට ගෙන
යන්න.

ප්‍රචරිතකයා [නා.] අ. පවත්වන්නා ;
පවතින්නට සලස්වන්නා ;
රක්ෂකයා. - ආ. දියුණු
කරන්නා ; අභිවෘද්ධි දායකයා ;
සංරක්ෂකයා. - ඇ.
කුටෝපායයෙහි යෙදෙන්නා ;
උපක්‍රමිකයා.

ප්‍රචරිතන අගය (පාරිභා.) [නා.]
ස්වභාව ධර්මයෙන් තමනට
නියමිත කාර්ය කොට්ඨාසය
කෘත්‍රීම බාධකවලින් හානි

නොකර ගෙන, නොපිරිහෙලා
පවත්වා ගැනීමට යම්කිසි ජීව
ප්‍රණාලියක ඇති ශක්ති
ප්‍රමාණය ; උන්නතිය නොනැසී
පවත්වාගෙන යෑමේ බල
තත්ත්වය.

ප්‍රචරිතන චක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
නියමිත කාලසීමාවක් තුළ
විකිරණයට අසු කරනු
ලැබීමෙන් පසු නො මැරී
ඉතුරුවන ජීවීන්ගේ සංඛ්‍යාව
හෝ ප්‍රතිශතය ; රේඛනයෙන්
සෑදෙන චක්‍ර රේඛාව.

ප්‍රචරිතන චලනය [නා.] යම්
වේලාවක ඇති වූ විත්ත
වේගයක් නිසා ශරීරයේ
අභිගප්‍රත්‍යභිග සෙලවීම ;
ඝෂණික විත්තභාව අනුව කරන
අභිග වික්ෂේපණය.

ප්‍රචරිතනය [නා.] අ. පැවැත්ම ;
පැවතීම ; ප්‍රවෘත්තිය. - ආ.
පැවැත්වීම ; ක්‍රියා කරවීම ;
කාර්යානුයෝගය. - ඇ.
කරකැවීම ; පෙරළීම ;
කැරකෙන්නට සැලැස්වීම. - ඇ.
ක්‍රියාවක් කිරීමට මෙහෙයවන
විත්ත ගතිය ; විත්තාවේගය. -
ඉ. (පාරිභා.) ජීව කෘත්‍රීම
බාධකවලින් නො නැසී දිගට ම
ජීවත් වීම.

ප්‍රචරිතනවරය (පාරිභා.) [නා.]
කෘත්‍රීම බාධකයන් මැඩගෙන
ස්වභාව ධර්මයෙන් අපේක්ෂිත

කාර්යය ඉටුකර ගැනීමෙහි ලා
ජීවියකුට ඇති හැකියා
තත්ත්වය.

ප්‍රවර්තන වියදම [නා.] නැවත
නැවත ඇති වන වියදම ; දිගින්
දිගට පවත්නා වියදම ;
පුනරාවර්තන වියදම.

ප්‍රවර්ධනය [නා.] අ. බෙහෙවින්
වැඩීම ; අතිමාත්‍ර වෘද්ධිය. -
ආ. (පාරිභා.) ගණිතමය ගණන්
බැලීම ; එකතු කිරීම.

ප්‍රවහණය [නා.] අ. මගින් සහ බඩු
බාහිරාදිය ඔබ-මොබ ගෙන
යෑම ; රථවාහන මාර්ගයෙන්
කෙරෙන ගමනාගමනය හා
ද්‍රව්‍ය ඔබ මොබ ගෙන යෑම.-
ආ. රෝගීන් හෝවා උසුලගෙන
යන ඇඳුන් තට්ටුවක් වැනි
උපකරණය ; ගිලන් මැස්ස.

ප්‍රවාදය [නා.] අ. ශ්‍රේෂ්ඨ මතය ;
විශිෂ්ට ප්‍රකාශය ; උත්කර්ෂවත්
වාදය. - ආ. කටින් කට පැවත
එන පුවත ; මුඛ පරම්පරාගත
කතාව ; ජනශ්‍රැතිය.- ඇ. වාරිත්‍රය ;
සම්ප්‍රදායය ; ප්‍රවේණිය ; ක්‍රමය.-
ඇ. සංවාදයක් සඳහා ඉදිරිපත්
කරනු ලබන මතය ; තර්කයෙන්
ඔප්පු කළ යුතු වාදය.

ප්‍රචාරණය [නා.] අ. අවසර දීම ;
ප්‍රතිඥා දීම ; භාරගැනීම. - ආ.
සතුටු කිරීම ; පින්වීම ;
ආරාධනය. - ඇ. බෝ කිරීම ;

හට ගැන්වීම ; ප්‍රජනනය. - ඇ.
විරුද්ධ වීම ; තහනම.

ප්‍රචාරය [නා.] අ. වැස්ම ;
ආවරණය ; ඇඳුම.- ආ. වැසීම ;
මුවා කිරීම.

ප්‍රචාල [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රධාන කොට
ම රතු මුහුදේ සහ මධ්‍යධරණී
මුහුදේ ඇති පැළෑටියක
ආකාරයෙන් වැඩෙන රතුපාට
ගල්මල් විශේෂයක් ; පබළු. -
ආ. හිරිගල් ; කොරල් ගල්. -
ඇ. නොමේරූ කොළය ;
තරුණ පර්ණිය.

ප්‍රචාල දාමය [නා.] පබළු
ඇමිණීමෙන් සකස් කරන ලද
වැල ; පබළු වැල ; පබළු
මාලය.

ප්‍රචාල පණුවා [නා.] හිරිගල්, ගල්
මල් ආදිය සාදන අති ක්ෂුද්‍ර,
බහුපාදික, සමුද්‍ර ජීවි විශේෂයක්.

ප්‍රවාසය [නා.] අ. සිය රටෙන් හෝ
පෙදෙසෙන් බැහැර ව විසීම ;
විදේශගත වීම ; පරදේශ වාසය.-
ආ. ප්‍රියයන්ගෙන් වියෝව විසීම ;
වල්ලභයාගෙන් හෝ
ප්‍රියාවගෙන් ඇත් ව කරන
වාසය ; විරහ වාසය. - ඇ.
ග්‍රහයකුගේ ආලෝකය මුවා
වීම ; අස්ත වීම ; ග්‍රහාස්තය.

ප්‍රවාසියා [නා.] පිට පෙදෙසක හෝ
රටක වෙසෙන්නා ; විදේශිකයා.

ප්‍රවාහක [වි.] ගෙන යන්නා වූ ;
උසුලාගෙන යන්නා වූ ;
ප්‍රවාහණය කරන්නා වූ.

ප්‍රවාහකයා [නා.] ගෙන යන්නා ;
ප්‍රවාහණය කරන්නා.

ප්‍රවාහණය [නා.] අ. ප්‍රවහණය. -
ආ. (ද්‍රවයක්) ගැලීම ; ගලා
බැසීම.- ඇ. අතිසාර රෝගය.

ප්‍රවාහය [නා.] අ. වේගයෙන් ගලා
යන මහා ජලස්කන්ධය ; සැඩ
දිය පහර ; මහෝසය. - ආ.
සාගරයේ ඇතැම් තැන්වල
ගඟක් මෙන් ගලා ගෙන යන
ජල ධාරාව ; දිය වැල ; ජල
සෞත්‍රය. - ඇ. එක ම දිශාවට
අනවරතයෙන් ගමන් කරන්නා
වූ වායුව, විදුලිය වැනි
බලවේගය. - ඇ. යමක් කරා
යොමුවන්නා වූ බලවත් හැඟීම ;
කිසියම් අරමුණක් කරා
ඵල්ලවන්නා වූ බලසම්පන්න
වේදයකය. - ඉ. නොනවත්වා
කරනු ලබන වේගවත් කථාව ;
අඛණ්ඩ භාෂණය. - ඊ. ඉවත්
කිරීම ; බැහැර කිරීම ; දුර ලැම.

ප්‍රවාහි [වි.] එක දිශාවකට ගමන්
කරන ; ද්‍රවන ; ධාවනය කරන.

ප්‍රවිචාරණය (පාරිභා.) [නා.]
වෙනස සලකා බලා තෝරා
ගැනීම.

ප්‍රවිදාරණය [නා.] අ. පිපිරීම ;
කැඩීම.- ආ. ඉරීම ; පැළීම ;

බෙදීම.- ඇ. කෝලාහලය ;
කලහය.- ඇ. බිඳගෙන යෑම ;
සිදුරු කරගෙන යෑම.- ඉ.
දලුලැම.- ඊ. යුද්ධය ; සටන.

ප්‍රවිධානය [නා.] ක්‍රියාවේ
යෙදවීමේ දක්ෂතාව හා
කෞශල්‍යය ; ශිල්පීය කාර්ය
විධානය.

ප්‍රවිභාගය [නා.] අ. කොටස් කිරීම ;
විනයාසය ; විභජනය.- ආ.
කොටස ; කොට්ඨාසය.

ප්‍රවිචේකය [නා.] පරිසමාපේත
විචේකය ; කාය, චිත්ත, උපධි
යන ත්‍රිවිධ විචේකයෙන් යුක්ත
වීම.

ප්‍රවිෂ්ට [වි.] ඇතුළු වූ ; ප්‍රවේශ වූ ;
පිවිසි.

ප්‍රවිෂ්ටය [නා.] පිවිසෙන තැන ;
ඇතුළු දොර.

ප්‍රවික්ෂණය [නා.] කල්තියා
දැනගැනීම ; ඉදිරියේ දී වන
ලාභාලාභ පිළිබඳව දැනගත
හැකි වීම.

ප්‍රවීණ [වි.] අ. දක්ෂ ; සමර්ථ ;
කුසලතාවෙන් යුතු. - ආ.
විශිෂ්ට ; අවබෝධයක් ඇති ;
මුහුකුරා ගිය ඥානයෙන් යුතු.-
ඇ. වැදගත් ; උසස්.

ප්‍රවීණයා [නා.] දක්ෂයා ;
විශාරදයා ; කෘතහස්තයා.

ප්‍රචීර [වි.] අ. මහත් වූ
දෛර්‍යයෙන් යුතු ; උත්කෘෂ්ට
චීර ගුණයෙන් සමන්විත ;
අතිශයින් නිර්භීත.- ආ. අති
ශ්‍රේෂ්ඨ ; ඉතා උතුම්.- ඇ.
බලවත් ; බලසම්පන්න.

ප්‍රචීරයා [නා.] අ. උත්කෘෂ්ට චීරගුණ
සම්පන්නයා ; මහා චීරයා. -
ආ. බලසම්පන්නයා ; බලවතා.

ප්‍රවෘත්ත [වි.] අ. පැවති ; පවත්නා ;
තිබෙන. - ආ. පැවැත්වුණු ;
පවත්වන ලද ; කාර්යානුසාරී ;
කරන ලද්දා වූ. - ඇ. කියන
ලද ; දේශිත ; ප්‍රකාශිත.

ප්‍රවෘත්තිය [නා.] පැවැත්ම ;
ස්ථිතිය.

ප්‍රවෘත්තියා [නා.] අ. යෙදෙන්නා ;
යෙදී සිටින්නා ; නියුක්තයා. -
ආ. පවතින්නා ; පවත්වන්නා ;
සිටින්නා.

ප්‍රවෘත්ති කථාව [නා.] යම් කිසිවක
ආරම්භයේ පටන් පැවත ගෙන
එන ආකාරය සම්බන්ධ
විස්තරය ; සිද්ධියක් පිළිබඳ
තොරතුරු විස්තරය ;
ඉතිහාසය.

ප්‍රවෘත්ති කාලය [නා.] (අභි.)
ප්‍රතිසන්ධිය හා චූතිය අතර
කාලපරිච්ඡේදය ; පවත්නා
කාලසීමාව.

ප්‍රවෘත්ති නිවාරණය [නා.]
පැවැත්ම නැති කිරීම ; ස්ථිතිය
වැළැක්වීම.

ප්‍රවෘත්ති නිවේදනය [නා.] අ.
තොරතුරු දැනුම් දීම ; පුවත්
පැවසීම ; වාර්තා කථනය. -
ආ. තොරතුරු දැනුම් දෙමින්
ලිඛිත ව හෝ සමූහ මාධ්‍යයක්
මගින් ප්‍රකාශ කොට හෝ කරන
දැන්වීම.

ප්‍රවෘත්ති පත්‍රය [නා.] මහජනයා
වෙත ආරංචි සපයන
ප්‍රකාශනය ; දේශීය-විදේශීය
ආරංචි දීම සඳහා නියමිත
කාලසීමාවකට වරක් පළ කරනු
ලබන ප්‍රකාශනය.

ප්‍රවෘත්ති පාඨය [නා.] යම්කිසි
තොරතුරක් ගැන පුවත්පතක
පළ වන වාර්තාව ; පුවත්පතක
පළ වී ඇති පුවත, එසේ
නැතහොත් ප්‍රවෘත්ති පිළිබඳ
ශීර්ෂ පාඨය.

ප්‍රවෘත්ති පාලක [නා.ප්‍ර.] ජන
සන්නිවේදන මාර්ගවලින්
ප්‍රචාරය කරනු ලබන තොරතුරු,
ආරංචි, ලිපි ආදිය අනුමත
කිරීමේ අධිකාර බලය ලත්
නිලධාරියා ; රටක හදිසි
තත්ත්වයක් ඇති වූ විටක
ජනතාවගේ සාමයට බාධා වන
ප්‍රවෘත්ති පළවනු වැළැක්වීම
සඳහා පත් කරන නිලධාරියා.

ප්‍රවෘත්තිය [නා.] අ. පුවත ; තොරතුරු ; වෘත්තාන්තය.-
 ආ. පැවැත්ම ; පැවතීම ; ස්ථිතිය.- ඇ. හැසිරීම ; පැවතුම ; වර්යාව.- ඇ. ජීවන මාර්ගය ; ජීවත්වීමේ ක්‍රමය ; ජීවන පටිපාටිය.- ඉ. ක්‍රියාවේ යෙදවීම ; කාර්යානුයෝගය ; කර්ම ප්‍රයෝගය.- ඊ. ක්‍රියාවන් කිරීම අරමුණු කොටගෙන කරන උත්සාහය ; කාර්යාරම්භය ; යත්නය.- උ. තත්ත්වය ; පිළිවෙළ ; ස්වභාවය.- උභ. වැටුප ; බැරපැන.

ප්‍රවෘත්ති විපාකය [නා.] (අභි.) ප්‍රතිසන්ධියෙන් පසු, චුති ය දක්වා වන කාලසීමාව තුළ පල දෙන කර්ම විපාකය ; ජීවිතය පවතිද්දී ලැබෙන පව්-පින් පලය.

ප්‍රවෘත්ති ශීර්ෂය [නා.] අ. විත්ත පරම්පරාව නොසිඳිය දී පාලනය කරන බලය ; විත්ත සන්තතියේ පාලන ධර්මය ; ජීවිතෝත්ථියය.- ආ. පුවත්පතක පළ කරනු ලබන පුවතකට යොදනු ලබන මාතෘකා පාඨය ; ශීර්ෂ පාඨය ; සිරස්තලය.

ප්‍රවෘත්ති සංස්කාරක [නා.ප්‍ර.] ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර ආයතන ආදියට ලැබෙන පුවත් පළ කිරීමට හෝ ප්‍රකාශ කිරීමට හෝ සුදුසු පරිදි සකසා ඉදිරිපත් කරන නිලධාරියා.

ප්‍රවාද්ධ [වි.] අ. බෙහෙවින් මහලු වූ ; බොහෝ සෙයින් වයසට ගිය ; අතිශයින් වෘද්ධ.- ආ. හොඳට වැඩුණු ; ශක්ති සම්පන්න ; පුෂ්ටිමත්.- ඇ. වැඩි වුණු ; අධික වූ ; වෘද්ධියට පත්.- ඇ. ප්‍රෞඪ ; අභිමානවත්.- ඉ. ඉතා දැඩි.

ප්‍රවාද්ධි [නා.ප්‍ර.] වැඩීම ; වැඩි වීම ; වර්ධනය.

ප්‍රවේගය [නා.] වලනය වීමේ ශීඝ්‍රතාව ; කිසියම් නිශ්චිත දිශාවක් දෙසට එක-එල්ලේ වලනය වන්නා වූ වේගය ; එක් දෙසකට යොමු ව ක්‍රියාත්මක වන අධික වේගය.

ප්‍රවේණි අණුව [නා.] දෙමව්පියන්ගේ සහ පරම්පරාවේ ගති හා රූප ලක්ෂණ ජනිතයා කෙරෙහි ඇති කරවන අති සියුම් ජනකාණු කොට්ඨාසය.

ප්‍රවේණි අයිතිය [නා.] මව්පිය මුතුන් මිත්තන්ගෙන් හිමි ව එන අයිතිවාසිකම ; පරම්පරාගත හෙවත් පාරම්පරික උරුමය.

ප්‍රවේණි උරුමක්කාරයා [නා.] මව්පිය පරපුරෙන් ලැබූ අයිතිවාසිකම් ඇත්තා ; පරපුරෙන් ලැබූ හිමිකම් ඇත්තා ; ප්‍රවේණි උරුමය දරන්නා.

ප්‍රවේණි කර්මාන්තය [නා.]
(ආදියේ සිට) පරම්පරාවෙන්
පරම්පරාවට කරගෙන එනු
ලබන වෘත්තිය ; පාරම්පරික
කර්මාන්තය.

ප්‍රවේණි දර්ශනය [නා.] සමාන
ප්‍රවේණිත්වයෙන් යුක්තවත් ඇති
සමූහය ; ජීවිතයේ ජාත
සම්කරණය.

ප්‍රවේණි දාසයා [නා.]
අධිපතියකුගේ ප්‍රවේණි
නින්දාමෙහි වාසය කරමින් එහි
භුක්තියේ හිඳවීමට ඔහුට මෙහෙ
කිරීමට පරම්පරාගත ව බැඳී
සිටින්නා ; පරම්පරාවෙන්
කිසියම් පවුලකට දාසකම්
කරන්නා.

ප්‍රවේණි ධර්මය [නා.] පරපුරෙන්
පැවත එන ගුණ ධර්මය ; වංශ
පරම්පරාවක් පාසා අනුගමනය
කරන පිළිවෙත.

ප්‍රවේණිය [නා.] අ. පාරම්පරික
අයිතිය ; පාරම්පරිකව එන
අයිතිවාසිකම්/හිමිකම්. - ආ.
නොකැඩී පවතින සම්බන්ධය ;
අඛණ්ඩ සම්බන්ධතාව.- ඇ.
විරාගත ප්‍රතිපදාව ;
වංශවාරිත්‍වය ; සම්ප්‍රදායය.- ඇ.
සන්තතිය ; පරම්පරාව.- ඉ.
දරුමුණුපුරු පරපුර ; පරම්පරා
සටනාව ; වංශ ප්‍රබන්ධය.- ඊ.
(පාරිභා.) පූර්වජයාගෙන් උරුම
වන ගති ගුණ රූප ලක්ෂණාදිය.-

[වි.] පරම්පරාවෙන් අයිති ;
ජන්මයෙන් උරුම වූ.

ප්‍රවේණි විද්‍යාව [නා.]
ජනකයන්ගෙන් ජනිතයනට
උරුමවන ගති ලක්ෂණ ස්වභාව
ආදිය පිළිබඳ ව කරුණු පැහැදිලි
කරන ශාස්ත්‍රය ; ආවේණිය සහ
විචලනය පිළිබඳ අධ්‍යයනය.

ප්‍රවේණිය බහුරූපතාව [නා.] සම
ස්වරූපී ප්‍රවේණියකින් විෂම
ස්වරූපී ජනිතයන් උද්භවවීම.

ප්‍රවේණිත්වය [ප්‍රවේණි+අණුව]
[නා.] වර්ණදේහ තුළ එක
පෙළට පිහිටා ඇතැයි
සැලකෙන අණුව ; ආවේණික
ලක්ෂණ පිළිබඳ සම්ප්‍රේෂණ හා
විකසන කාර්ය ඉටු කරන
ඒකකය ; ජානය.

ප්‍රවේපනය [නා.] වේගයෙන්
කැලඹීම ; අධික කම්පනය ;
බලවත් කම්පාව.

ප්‍රවේශ කරනවා [ක්‍රි.] යමක්
ඇතුළට බහාලනවා ; ඇතුළු
කරනවා ; අන්තර්ගත කරනවා.

ප්‍රවේශනය [නා.] අ. ඇතුළුවීම ;
පිවිසීම. - ආ. ඇතුළු කරවීම ;
පිවිසවීම. - ඇ. ඇතුළුවන
ස්ථානය. - ඇ. (පාරිභා.) (ලේ
වායු ආදිය) ශරීරගත කිරීම.

ප්‍රවේශ පත්‍රය [නා.] අවසර ඇති
ව පිවිසිය යුතු තැනකට

ඇතුළුවීම සඳහා දෙන
බලපත්‍රය ; අවසර පත්‍රය.

ප්‍රවේශ මාර්ගය [නා.] අ. යමකට
පිවිසෙන මාර්ගය.- ආ.
බලකොටුවක් තුළට සතුරනට
පිවිසීම අතිදුෂ්කර වන සේ
ඉදිකරන ලද මං පෙත.

ප්‍රවේශය [නා.] අ. ඇතුළුවීම ;
ඇතුළත් වීම ; බහාලීම ; පිවිසීම.
- ආ. හැඳින්වීම.- ඇ. ඉගෙනීම ;
හැදෑරීම ; අධ්‍යයනය.- ඇ.
දොර ; දොරටුව ; ද්වාරය.- ඉ.
ඵලාභීම ; පැමිණීම ; උපස්ථිතිය.
- ඊ. විනිවිද යෑම ; විදීම ;
කාවැදීම.

ප්‍රවෘත්තික [වි.] කල්පනාව යොමු
කරවන ; අවධානය යොමු
කරවන.

ප්‍රවෘත්තිය, ප්‍රවෘත්තියා [නා.] පැවිදි
බවට පත් තැනැත්තා ; පැවිද්දා.

ප්‍රවෘත්තාව [නා.] පැවිද්ද ; පැවිදිවීම.

ප්‍රශංසනය [නා.] අ. පැසසුම ;
ගුණවැනුම ; ප්‍රශංසාව.- ආ.
(පාරිභා.) දෙවියන් කෙරෙහි
ආසක්තව කටයුතු කිරීම ;
(දෙවියන් කෙරෙහි පූර්ණ
විශ්වාසය තබා) කීර්තනය කිරීම.

ප්‍රශංසනීය [වි.] අ. පැසසිය යුතු ;
ගුණ වර්ණනා කළ යුතු ;
ප්‍රශංසාවට භාජන කළ යුතු.-
ආ. (පාරිභා.) විස්මයාවහ

අයුරින් දැකිය යුතු ; සෘද්ධි බල
ආදියෙන් සමන්විත යැයි
සැලකිය යුතු.

ප්‍රශංසා [වි.] පැසසුම් සහිත ;
ගුණවර්ණනාත්මක.

ප්‍රශංසාර්ථ [වි.] පැසසුම් ලැබීමට
සූදුසු ; ගුණ කීර්තනයට
යෝග්‍ය ; ස්තූති ප්‍රශංසා
කිරීමට උචිත.

ප්‍රශක්ත [වි.] පවත්නා ; යෙදුණු ;
ක්‍රියාත්මක වූ.

ප්‍රශක්ති පහන [නා.] විදුරු බටයක
නොහොත් ගෝලාවක පුරවන
ලද ගැස් දල්වීමට සැලැස්වීමෙන්
ආලෝකය ලබා ගන්නා පහන්
වර්ගය.

ප්‍රශමනය [නා.] අ. කෙලෙස්, ධූලි
ආදිය සමනය වීම ; සන්සිදීම ;
සමනය කිරීම.- ආ.
(රෝගාබාධයට කරන)
ප්‍රතිකාරය ; පිළියම ; ලෙඩ දුක්
ආදිය සුවපත් කිරීම.

ප්‍රශස්ත [වි.] අ. ප්‍රශංසා කරන ලද ;
පැසසු ; ගුණ කීර්තනය කළ.-
ආ. උතුම් ; උසස් ; ශ්‍රේෂ්ඨ ;
ප්‍රවර.- ඇ. ඉතා හොඳ ;
බෙහෙවින් හිතකර ; මැනවින්
යෝග්‍ය.- ඇ. (පාරිභා.) ප්‍රමිත
තත්ත්වයට අදාළ ; ප්‍රාමාණික
වර්ගීකරණයට යොදාගත හැකි.

ප්‍රශස්ති කාව්‍යය [නා.] දෙවි, රජු,
ප්‍රභූවර වැන්නකු වර්ණනා

කරමින් පසසමින් ගද්‍යයෙන්
හෝ පද්‍යයෙන් ලියන ලද
ප්‍රශංසාත්මක ප්‍රබන්ධය ;
පැසසුම් කව.

ප්‍රශස්තිය [නා.] අ. ස්තූතිය ;
ප්‍රශංසාව ; ගුණ කීර්තනය.- ආ.
ප්‍රශංසාත්මක වර්ණනය ;
ප්‍රශංසා වසයෙන් රචිත
ප්‍රබන්ධය ; ගුණ වැනුම් කව ;
ස්තූති කාව්‍යය.

ප්‍රශාබය [නා.] කලලයෙන් ශාඛාවක්
හෙවත් ප්‍රත්‍යංගයක් ලෙස පැන
නැගෙන අවයවය.

ප්‍රශාඛාව [නා.] අ. කුඩා අත්ත ;
ප්‍රධාන ශාඛාවකින් විහිද ගිය
කුඩා ශාඛාව ; රිකිල්ල.- ආ.
(ආයතන, ආගමික, දාර්ශනික
වැනි) ප්‍රධාන දෙයකින් ආරම්භ
වී ලියලා වැඩී ගිය දෙය ;
කිසියම් මූලයක සම්බන්ධතාව
ඇති ව බෙදී පැතිරී ගිය දෙය.

ප්‍රශිෂ්‍යයා [නා.] ශිෂ්‍යයාගේ
ශිෂ්‍යයා ; ගුරු පරපුරකට අයත්
ගෝලයකුගේ ගෝලයා.

ප්‍රශීල [වි.] මැනවින් හික්මවන ලද ;
සංවරණය.

ප්‍රශ්න කරනවා [ක්‍රි.] අ. පිළිවිසිනවා ;
විමසා බලනවා ; පිළිතුරු
අපේක්ෂාවෙන් යමක් අසනවා ;
සොයා බලනවා.- ආ. (පරීක්ෂණ,
නඩු විභාග ආදියේදී ප්‍රස්තුත
කාරණය පිළිබඳ යථා තත්ත්වය

අවබෝධ කර ගැනීමට අදාළ)
ප්‍රශ්න මාර්ගයෙන් කරුණු
විමසනවා ; (වෝදනා විභාග
කර බැලීමට) ප්‍රශ්න මාර්ගයෙන්
කරුණු විමසනවා ; කරුණු
සොයා බලනවා.

ප්‍රශ්න ගුණධීකයා [නා.]
අන්‍යයන්ගෙන් ප්‍රශ්න අසා
හිරිහැර කරන තැනැත්තා.

ප්‍රශ්න පත්‍රය [නා.] දැනුම විභාග
කිරීම සඳහා සකස් කරන ලද
ප්‍රශ්න ඇතුළත් ලිඛිත ව හෝ
මුද්‍රිතව හෝ ඉදිරිපත් කරන
ප්‍රශ්න පත්‍රිකාව.

ප්‍රශ්නය [නා.] අ. පැනය ; (දැනගනු
කැමැත්තෙන් කරන) විමසීම ;
විචාරණය ; විමසන ලද කරුණ.
- ආ. කාරණය. - ඇ. ගැටලුව ;
විසඳීමක් අවශ්‍ය, අපේක්ෂිත
දෙය. - ඇ. (ග්‍රන්ථාදියක)
පරිච්ඡේදය. - ඉ. කරදරය ;
හිරිහැරය ; ගැටලු සහිත සිද්ධිය.

ප්‍රශ්නාර්ථ ලකුණ [නා.]
ලේඛනයෙහි දී යම් ප්‍රකාශනයක්
ප්‍රශ්නයක් බව ඇගවීමට යොදන
'?' යන විරාම ලකුණ ; ප්‍රශ්න
ලකුණ.

ප්‍රශ්නෝත්තර ක්‍රමය [නා.] ප්‍රශ්න
මාලාවක දී ඊට ලැබෙන
පිළිතුරු අනුව යම්
තැනැත්තකුගේ පෞරුෂ
ලක්ෂණ අවබෝධ කරගන්නා

පරීක්ෂණ ක්‍රමය ;
මනෝවිද්‍යාත්මක පරීක්ෂණ
ක්‍රමයක්.

ප්‍රශ්න [නා.] (සිත කෙලෙස්වලින්
මිදීමෙන් ඇති වන) සැහැල්ලු
බව ; ශාන්ත බව ; නිව් යෑම.

ප්‍රශ්න [වි.] හුස්ම හෙළීම
සම්බන්ධ ; ශ්වසන අවයවවලින්
ඇදගන්නා වාතය පිට කිරීමට
අදාළ.

ප්‍රශ්න [නා.] යම් ජීවියකු
ස්වකීය ශ්වසන අවයවවලින්
වාතය හෝ ජලය හෝ පිට
කිරීම ; හුස්ම ගැනීමේ දී
පෙණහලු තුළ පුරවා ගත් වාතය
පිටතට යැවීම.

ප්‍රසංගය [නා.] අ. ඇලීම ; යෙදීම.-
ආ. පැමිණීම. - ඇ. කාම
සංසර්ගය ; මෙමුරුණය. - ඇ.
අවස්ථාව. - ඉ. අතුරු ප්‍රතිඵලය ;
අතුරු සිදුවීම. - ඊ. යෙදීම ;
අන්තර්ගත කිරීම.- උ. දක්වීම.-
ඌ. නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම් ආදී
රැගුම්.

ප්‍රසන්න [වි.] ඇලුණු ; ඇබ්බැහි
වූ ; සොඳු ; ආසන්න.

ප්‍රසන්නයා [නා.] යම් කිසිවකට
ඇලුණු තැනැත්තා ; යමකට
ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයා ;
ඖෂධයකට වහල් වූ
තැනැත්තා.

ප්‍රසන්නිය [නා.] දැඩි ඇල්ම ; මනා
කැපවීම ; තද අභිලාෂය.

ප්‍රසන්න [වි.] අ. සතුටු ; පහන් ;
පැහැදුණු සිත් ඇති. - ආ.
පැහැදිලි බව ඇති ; දීප්තිමත් ;
බබළන. - ඇ. පැහැදිලි ; පවිත්‍ර ;
පිරිසිදු.

ප්‍රසරය [නා.] අ. ඉදිරියට යෑම ;
පැතිරීම ; විහිදීම. - ආ. ස්වකීය
ස්ථානය හැර වෙන තැනකට
යෑම. - ඇ. වේගය ; ජවය. -
ඈ. සංචාරය ; ආගමනය. - ඉ.
(පාරිභා.) යම්කිසි ක්‍රියාවලියක්
නිසා යම් ජීව හෝ අජීව
අවයවයක අභිනවයෙන් ඇති
වන වර්ධනය ; නෙරුම ;
නෙරායෑම ; ඉදිරියට මතු වීම.
- ඊ. සමූහය ; රාශිය. - උ.
ආයාචනය ; ඉල්ලීම ; අයැද
සිටීම. - ඌ. ගවුට ; බිබිළ. -
ඍ. යුද්ධය ; සංග්‍රාමය. - ඎ.
යකඩ රිය.

ප්‍රසර්ජක [වි.] අත් පා ආදී අවයව
දිග හැරීමට උපකාර වන
පේශිය හා සම්බන්ධ. - [නා.ප්‍ර.]
ශරීරාවයවල සන්ධි ස්ථාන
අනුව ඒවා දිග හැරීමට උදවු
වන පේශි විශේෂ ; ප්‍රසර්ජක
පේශි.

ප්‍රසර්ජන [වි.] දිග හැරීම කරන ;
කෙළින් කරන ; විහිදෙන.

ප්‍රසර්ජනය [නා.] අ. දික් වීම ;
විහිදීම ; විතතිය. - ආ. විහිදීම

ඇති දෙය ; විහිදවීම පිණිස යොදනු ලබන දෙය ; ශරීරයේ වර්ම ස්ථාන, අස්ථි සන්ධි යනාදිය විහිදී තිබෙන පරිදි යොදන වෙළුම් බන්ධන ආදියට අවශ්‍ය වෙළුම් පටි, පතුරු යනාදිය.

ප්‍රසර්පණය [නා.] ඉදිරියට යෑම ; පැතිරීම ; අන් අයකුගේ භූමියට ඇතුළු වී එය තමා සතු කර ගැනීම.

ප්‍රසව කරනවා [ක්‍රි.] අ. (දරුවන්) බිහි කරනවා ; ප්‍රසූත කරනවා.- ආ. පිටතට එළවනවා ; නිකුත් කරනවා ; හටගත්වනවා.

ප්‍රසවය [නා.] අ. ඉපදීම ; උත්පත්තිය ; ජනිත වීම.- ආ. හට ගැනීම ; පහළවීම.- ඇ. දරුවකු බිහි කිරීම ; දරු ප්‍රසූතිය සිදු වීම. - ඇ. පලවර්ග. - ඉ. මලමුත්‍රාදිය. - ඊ. දරුවා.

ප්‍රසව වේදනාව [නා.] දරු ප්‍රසූතියක දී මවකට ඇති වන දුක ; දරුවකු බිහි කිරීමේ දී ඇති වන වේදනාව.

ප්‍රසහයා [නා.] අ. කුඩා සතුන් ගොදුරු කොට ගන්න උකුසු, ගිජුළිහිණි ආදී සත්වයෙක්. - ආ. මස් කන සතා ; මාංසභක්ෂකයා.

ප්‍රසාද [වි.] අ. පිරිසිදු ; පවිත්‍ර. - ආ. පැහැදිලි ; ප්‍රකට ; නිර්මල භාවය ඇති කරන.

ප්‍රසාදකර [වි.] අ. පැහැදීම ඇති කරන ; පහදවන. - ආ. දීප්තිමත් බව ඇති කරන. - ඇ. පිරිසිදු කරන.

ප්‍රසාද ගුණය [නා.] ප්‍රකට අර්ථවත් පද යෙදීමෙන් කාව්‍යයක ඇති වන ගුණය.

ප්‍රසාද වක්ෂ්‍ය [නා.] රූප දැකීමට උපකාර වන පරිදි ඇසෙහි පිහිටා ඇති ඔපය ; ඉදිරියෙහි ඇති වස්තුවල ඡායා වැටෙන කළු ඉංගිරියා මධ්‍යය ; වක්ෂ්‍ය ප්‍රසාදය.

ප්‍රසාද දීමනාව [නා.] කළ සේවයට පැහැදී දෙන දීමනාව ; පාරිතෝෂික දීමනාව ; ප්‍රසාද මුදල.

ප්‍රසාදන [වි.] අ. පිරිසිදු ; පවිත්‍ර. - ආ. පැහැදිලි. - ඇ. පහදවන්නා වූ ; ප්‍රසාදය ගෙන දෙන.

ප්‍රසාදනය [නා.] අ. පිරිසිදු කිරීම ; පවිත්‍ර බව.- ආ. සැරසීම ; අලංකාර කිරීම.

ප්‍රසාදනාශාරය [නා.] බණිජ තෙල් ආදිය ශුද්ධ කරන ස්ථානය ; පිරිපහදුව.

ප්‍රසාදය [නා.] අ. පැහැදීම ; සතුට ; සොම්නස. - ආ. තුටු පඬුර ; පැහැදීම නිසා දෙනු ලබන ත්‍යාගය ; ප්‍රාභෘතය. - ඇ. කළ සේවයට පැහැදීම නිසා

සේවකයකුට දෙන විශේෂ දීමනාව. - ඇ. ඔපය ; දීප්තිය ; පැහැය.

ප්‍රසාද රූප [නා.ප්‍ර.] රූපාදි අරමුණු ගැනීමට උපකාර වන වක්ෂුරාදි ඉන්ද්‍රියවල ඔපය ; අරමුණු ගැනීමට සමත් ඉන්ද්‍රිය රූපය.

ප්‍රසාද සංවේගය [නා.] පැහැදීම හා කනගාටුව ; සතුට හා ශෝකය ; පහත් සංවේගය.

ප්‍රසාද ස්නානය [නා.] දියේ ගිල්වීමෙන් හෝ හිසට දිය ඉසීමෙන් හෝ කරන ආගමික වතාවත ; බොතිස්මය ; ඥාන ස්නානය ; දේව ප්‍රසාද නිධානය.

ප්‍රසාධක [වි.] අ. කාර්ය සාධක ; ක්‍රියාකාරී. - ආ. ආහරණ පලඳවන ලද ; සරසන ලද ; ප්‍රසාධනය කරන ලද.

ප්‍රසාධනය [නා.] අ. පැලඳීම ; සැරසීම.- ආ. පලඳනාව ; ආහරණය ; පහයින් ; ආයින්තම.- ඇ. ඉටු කිරීම ; ඉෂ්ට කිරීම.

ප්‍රසාරණය [නා.] අ. (නමන ලද අත්පා ආදිය) දික් කිරීම ; දිග හැරීම. - ආ. උෂ්ණත්වය වැඩි වීම හෝ පීඩනය අඩු වීම නිසා හෝ වස්තුවක් විශාල වීම. - ඇ. මිල මට්ටම ඉතා වේගවත් ලෙස ඉහළ නැඟීම.

ප්‍රසාරිණී පේශී [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ අත් පා ආදි අවයව දිග හැරීමට උපකාර වන මස් පිඬු ; ප්‍රසාරණය සිදු කරන මාංස පේශී.

ප්‍රසාරී [වි.] අ. දිග හැරෙන ; ප්‍රසාරණය වන ; පැතිරෙන. - ආ. ගලා යන. - ඇ. හෙමින් යන. - [නා.ප්‍ර.] ගිත ගායනයේ දී මුඛය බොහෝ සේ හැරීමෙන් හෝ පළල් කිරීමෙන් ගී කීම ආශ්‍රිත දෝෂය.

ප්‍රසික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.] හයිඩ්රජන් සයනයිඩ් ද්‍රාවණය.

ප්‍රසිද්ධ [වි.] අ. බොහෝ දෙනා දන්නා හඳුනන ; ප්‍රකට ; ප්‍රචලිත ; පතළ.- ආ. පොදු ජනතාවට අදාළ ; රජයට හෝ මහජනයාට සම්බන්ධ ; පොදු ; විවෘත.

ප්‍රසිද්ධ කරනවා [ක්‍රි.] අ. ප්‍රචාරය කරනවා ; පතුරුවා හරිනවා ; දැනුම් දෙනවා. - ආ. පොත් පත් ලිපි ලේඛන මුද්‍රණය කොට පළ කරනවා ; පුවත්පත් සඟරා ආදියෙහි පළ කරනවා.

ප්‍රසිද්ධ දැන්වීම [නා.] මහජනයාගේ දැන ගැනීම සඳහා ප්‍රකාශයට පත් කරන (රජයේ) නිවේදනය.

ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසිය [නා.] මිල ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඉහළ නගින්නට සලස්වා හැකි තරම් උපරිම මිලක් ගැනීමට ප්‍රසිද්ධියේ කරන

වෙළඳාම ; ප්‍රසිද්ධියේ කරන
වෙන්දේසිය.

ප්‍රසිද්ධිය [නා.] අ. බොහෝ දෙනා
දන්නා හඳුනන බව ; පරසිද්ධ
බව ; ප්‍රකට බව ; පතළ බව. -
ආ. කිරිතිය.

ප්‍රසූත, ප්‍රසූති [වි.] අ. උපත ලැබූ ;
බිහි වූ ; හටගත් ; ජනිත වූ ;
වැදූ.

ප්‍රසූතය, ප්‍රසූතිය [නා.ප්‍ර.] දරු
උපත ; මවු කුසින් දරුවකු බිහි
කිරීම ; දාරකෝත්පත්තිය.

ප්‍රසූතිකාගාරය [නා.] ප්‍රසූතිකාවන්
සඳහා වූ නේවාසික ස්ථානය ;
දාරකෝත්පත්තිය සඳහා වෙන්
කළ නිවාසය ; මාතෘ නිවාසය.

ප්‍රසූතිකාව [නා.] අලුත් දරුවකු බිහි
කළ ස්ත්‍රිය ; ගැබ්බරින් මිදුණු
ස්ත්‍රිය.

ප්‍රසූත [නා.ප්‍ර.] මල් ; පුෂ්ප.

ප්‍රසෘත [වි.] යෙදුණු ; නියුක්ත ;
ප්‍රවෘත්ත.- [නා.ප්‍ර.] මිනුම්
ප්‍රමාණයක් ; දෝතින් අඩ ; පලම්
දෙකක් බර ප්‍රමාණය.

ප්‍රසේවකය (පාරිභා.) [නා.] කුඩා
ආශය ; ආශයිකාව.

ප්‍රසේවය (පාරිභා.) [නා.] ආශය ;
මුත්‍රාශය ; කෝෂය.

ප්‍රස්කන්දනය [නා.ප්‍ර.] පැනීම ;
පතිතවීම ; අනුප්‍රවේශය.

ප්‍රස්කන්ත [වි.] ප්‍රවිෂ්ට වූ ; පිවිසියා
වූ ; පැමිණි ; වැදුණු.

ප්‍රස්බලනය [නා.] පැකිළීම ;
පටලැවීම ; හැපීම.

ප්‍රස්බලිත [වි.] පැකුලුණු ;
පටලැවුණු ; හැපුණු.

ප්‍රස්තරය [නා.] අ. තලාව ; තලය ;
තට්ටුව.- ආ. පාෂාණය ; ශිලාව ;
ගල.- ඇ. යමක් පැතුරුණු
ප්‍රදේශය ; කොට්ඨාසය.- ඇ.
මට්ටම.

ප්‍රස්තර යුගය [නා.] පාෂාණ
යුගය ; ගල් යුගය ; ශිලා යුගය.

ප්‍රස්තාර කඩදාසිය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රස්තාර ඇඳීම සඳහා උපයෝගී
කර ගන්නා හරි හතරැස් කුඩා
කොටු සහිත කඩදාසිය.

ප්‍රස්තාර කරනවා [ක්‍රි.] දිග
හරිනවා ; පතුරුවනවා ; විදහා
දක්වනවා.

ප්‍රස්තාරය [නා.] අ. ඡන්දසකට
අයත් සියලු වෘත්තවල ලඝු-ගුරු
වින්‍යාසය දැක්වීම. - ආ. ගීතයක
ස්වර විදහා දැක්වීම ; තාලය
අංග විවරණය කිරීම. - ඇ.
සමූහය ; රාශිය ; ගොඩ. - ඇ.
රාශියක විචලනය දක්වන
සටහන ; පරිමාණ, ප්‍රමාණ
දක්වන රේඛා සටහන ;
ගැටලුවක් පිළිබඳ කරුණු ඉස්මතු

කර පැමට අදිනු ලබන රේඛා සටහන. - ඉ. යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය රේඛාභිකිත කොට දැක්වීම. - ඊ. යාගහෝම ඇරඹීමේ දී කරනු ලබන ප්‍රථම ගායනය ; ප්‍රස්තාවනා ගායනය.

ප්‍රස්තාව [නා.ප්‍ර.] අ. අවස්ථාව ; වේලාව.- ආ. කොටස ; කාණ්ඩය.- ඇ. පටන් ගැනීම ; ආරම්භය.- ඇ. ආවාහය ; විවාහය.

ප්‍රස්තාවනාව [නා.] අ. ආරම්භය ; පෙරවදන ; පූර්විකාව.- ආ. නාටකාදියෙහි මුලට යෙදෙන හැඳින්වීම ; පූර්ව කථිතය.

ප්‍රස්තාව පිරුළ [නා.] යම් ජීවිත තත්ත්වයක් හා ගැළපෙන පොදු සත්‍යයක් හෝ උපදේශයක් සපයන කෙටි ප්‍රකාශනය ; ආප්ත වචනය ; ස්ථානෝචිත කියමන ; තැනට සුදුසු කියමන ; උපදේශ වාක්‍යය.

ප්‍රස්තාවෝචිත [වි.] තැනට සුදුසු ; තැනට ගැළපෙන ; අවස්ථාවෝචිත.

ප්‍රස්තුත [වි.] අ. එළඹ සිටි ; සඳහන් කළ ; වර්ණනා කිරීමට පැමිණි.- ආ. ප්‍රකර්ෂයෙන් ස්තූති කළ.

ප්‍රස්තුතය [නා.] අ. ඉදිරිපත් කරන ලද්ද ; පවසන ලද කාරණය ; මාතෘකාව ; කථිත වස්තුව ;

ප්‍රාප්ත කාර්යය.- ආ. උපමේය වශයෙන් කියන වස්තුව.- ඇ. (පාරිභා.) විසඳුම හෝ ආදර්ශය හෝ සහිතව ගැටලුවක් ඉදිරිපත් කිරීම.

ප්‍රස්ථානය [නා.] අ. පිටත්වීම ; ගමනාරම්භය ; ඉදිරිගමන.- ආ. කාය වේදනා ආදී ආරම්භණ අසුභය, දුකය ආදී වශයෙන් ගෙන, ඒ ආරම්භණවල සිත පිහිටුවීම.

ප්‍රස්ථාපනය [නා.] පිහිටුවීම.

ප්‍රස්ථාපිත [වි.] පිහිටුවන ලද ; ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කළ.

ප්‍රස්ථිතිය (පාරිභා.) [නා.] වෙනසක් වෙමින් හෝ නොවෙමින් හෝ කාලයක් පැවතීම.

ප්‍රස්ථෝටනය [නා.] අ. පිපිරීම ; පැළීම ; විහිදීම.- ආ. මල් පිපීම.- ඇ. ධාන්‍ය පෙළීම.- ඇ. කුල්ල.

ප්‍රසන්නදය [නා.] වැගිරීම ; ගැලීම.

ප්‍රසුචණය [නා.] උල්පත ; දිය උෟල.

ප්‍රසාවය [නා.] අ. වැගිරීම ; ගලා යෑම ; පිට වී යෑම.- ආ. මුත්‍ර.

ප්‍රසාවස්ථානය [නා.] මුත්‍ර කරන ස්ථානය ; දියවටන් ගෙය ; කැසිකිළිය.

ප්‍රහත [වි.] පැරද වූ.

ප්‍රභරණය [නා.] අ. සතුරු සෙනගක් ආක්‍රමණය කිරීම ; යුද වැදීම. - ආ. යම් කිසිවක් වේගයෙන් තවත් දෙයක හැපෙන්නට සැලැස්වීම ; ගැසීම. - ඇ. පහරදීම සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන උපකරණය ; ආයුධය ; අවිය. - ඇ. රාශි වක්‍රයේ නවවැනි රාශිය ; ධන රාශිය. - ඉ. දවස බෙදනු ලබන සත් පැය හමාරක කාල පරිච්ඡේදය. - ඊ. තදබල ශාරීරික හෝ මානසික හෝ වේදනාවක් නිසා ඇති වන කායික වෛතසික අවපීඩනය.

ප්‍රභර්ෂය [නා.] අ. අධික සන්තෝෂය ; සිත ඉතා බලවත් ලෙස පිනා යෑම ; අතිමාත්‍ර උද්දාමය ; ප්‍රභර්ෂණය. - ආ. නාට්‍යාලංකාර තිස් තුනෙන් එකක්

ප්‍රභසිත [වි.] බලවත් සතුටට පත් ; අතිශය ප්‍රීතියට පැමිණුණු ; මහත් ලෙස ප්‍රමෝදවත් වූ.

ප්‍රභාණය [නා.] දුරු කිරීම ; නැති කිරීම ; නැසීම ; ප්‍රහීණ කිරීම.

ප්‍රභාරක [නා.ප්‍ර.] ගසන්නා ; පහර දෙන්නා.

ප්‍රභාරණය [නා.] කායික මානසික අව පීඩනය ; කම්පනය.

ප්‍රභාරය [නා.] අ. පහර ; පහර දීම ; ගැසීම ; බලය යොදා

ගසන පහර. - ආ. යුද්ධය ; සටන. - ඇ. කම්පනය ; තිගැස්සීම.

ප්‍රභාසය [නා.] සිනාව ; සතුට ; ප්‍රීතිය.

ප්‍රහීණ [වි.] නසන ලද ; දුරු කළ ; විනාශ කළ ; ප්‍රභාණය කළ.

ප්‍රහීණය [නා.] නැති කිරීම ; විනාශ කිරීම ; දුරු කිරීම ; ප්‍රභාණ කිරීම.

ප්‍රභේලිකාව [නා.] අ. සැඟවුණු අරුත් ඇති වගන්තිය ; ගැළපෙන වචන තෝරා යෙදීම ආදියෙන් විසඳිය යුතු ගැටලුව ; තේරවිල්ල ; තුන් තේරවිල්ල. - ආ. අදහස මුවහ වන සේ රචනා කර ඇති විචිත්‍ර පද්‍ය විශේෂය ; ගුඪ ප්‍රශ්න ඇතුළත් ගීතය. - ඇ. විසඳා ගත නොහැකි තත්ත්වය (ඇති සැටියෙන්) නොවැටහෙන අඩුල ; ගැටලුව.

ප්‍රාංශ [වි.] උස් වූ ; උත්කූල වූ.

ප්‍රාංශ දේහධාරි [වි.] උස් වූ දේහයක් දරන්නා වූ ; උත්කූල ශරීරයක් ඇති.

ප්‍රාකාර පරිබා [නා.ප්‍ර.] නගරයක් වටා බඳනා ලද පවුරට පිටතින් කැණ දිය පුරවා ලූ අගල ; තාප්පය හා දිය අගල.

ප්‍රාකාරය [නා.] නුවරක් හෝ
මැදුරක් හෝ සිසාරා බඳිනු ලබන
තාප්පය ; පවුර ; ආරක්ෂක වලය.

ප්‍රාකෘතික [වි.] ස්වාභාවික වූ ;
ප්‍රකෘතියෙන් පවත්නා වූ ; පියවි
වූ.

ප්‍රාකෘතික විද්‍යානය [නා.] ස්වාභාව
ධර්මය පිළිබඳ ව (කවියකු
කෙරෙහි පැවති) ගැඹුරු දැනුම ;
නෛසර්ගික විද්‍යා ;
සෞඛ්‍යදායී පිළිබඳ වැටහීමේ
නුවණ.

ප්‍රාක්, ප්‍රාග් [උ.] පැරණි වූ ;
අතීතයට අයත් වූ ; පළමුවෙන්
වූ ; පෙරටුව පිහිටි.

ප්‍රාක්-අනුභූත [නා.ප්‍ර.] මූල දී
පොළොවට උරාගත් රසය.

ප්‍රාක්-කේම්බ්‍රිය [වි.] කේම්බ්‍රිය
යුගයට පෙර පැවති ; ආකීය
යුගයට අයිති.

ප්‍රාක්-චක්‍රය [නා.] අතිපෞරාණික
අවධියෙහි තාරකා ගමන් කළ
මාර්ගය ; ප්‍රාක් කාලීන තාරකා
චක්‍රය.

ප්‍රාක්තන [වි.] පෙර වූ ; පැරණි
වූ ; පුරාතන වූ ; පෞරාණික
වූ.

ප්‍රාක්තන කර්මය [වි.] මුලින් කරන
ලද ක්‍රියාවලින් ජනිත වූ ; පූර්ව
කර්මයෙන් හටගන්නා වූ.

ප්‍රාක්තනයා [නා.] පුරාණා-
චාර්යවරයා ; පොරණැදුරා ;
පෞරාණිකයා.

ප්‍රාක්ප්ලාස්ම [නා.ප්‍ර.] ජීවියාගේ
සෛලයන් සෑදී තිබෙන අංශු
විශේෂය ; න්‍යෂ්ටිය පරිවාර
කොටගත් ජල්ලිය ; අංශු
ජාලිකය.

ප්‍රාගනුභූත [වි.] සියලු ම
සිතුවිලිවලින් බාහිර ව පවා
වලංගු වන නිගමන හා
සිද්ධාන්ත පිළිබඳ වූ ;
තර්කයෙන් පමණක් දැනගත
හැකි.

ප්‍රාගභාවය [ප්‍රාග්+අභාවය] යමක්
ඇති වීමට පෙර එහි අභාවය ;
පෙර නොතිබීම.

ප්‍රාගල්භ්‍ය [නා.ප්‍ර.] අ. උඩඟු බව ;
මානය ; අභංකාර පරවශභාවය.
- ආ. බුහුටි බව ; දක්ෂභාවය ;
වාතුර්යය.

ප්‍රාගනුභූත විද්‍යා [නා.] තර්ක
විද්‍යා ; අනුභවික බවෙන්
තොර දැනීම.

ප්‍රාගුණ්‍යතාව [නා.] ප්‍රගුණභාවය ;
පුහුණු කළ බව ; දියුණු බව.

ප්‍රාග්ගේනිභාසික [ප්‍රාග්+
ඓතිහාසික] [වි.] ඉතිහාසයේ
මුල් ම යුගයට අයත්.

ප්‍රාග් ජීවියා [නා.] ජීවින් අතරින්
පහත්තම වූ ද සරලතම වූ ද
ඒක සෛලයා.

ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය [නා.]
ව්‍යාපාරයක් සඳහා මූලික ධනය
යෙදවීම.

ප්‍රාග්ධනය [නා.] ව්‍යාපාරයක
ආයෝජනය කර ඇති මුදල් හා
භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා
බෙදාහැරීම සඳහා පාවිච්චි
කෙරෙන ආර්ථික සම්පත ;
භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා
යෙදෙන යන්ත්‍ර සූත්‍ර, අමුද්‍රව්‍ය,
මුදල් ආදිය ද ඇතුළු වූ සම්පූර්ණ
වත්කම ; මූලධනය.

ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ [නා.]
ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා මුදල්
යොදවන බැංකුව හෝ
ආයතනය.

ප්‍රාග්ධන සංචිතය [නා.] රඳවාගත්
ඉපයුම් හා වෙනත් මාර්ගවලින්
ලැබුණු එහෙත් ලාභාලාභ
ගිණුම මගින් කොටස් හිමියන්
වෙත බෙදා දීමට අවසර
නොමැති අරමුදල්.

ප්‍රාග්ධන සාධකය [නා.]
ප්‍රාග්ධනයේ බලපෑම.

ප්‍රාග් බෞද්ධ [වි.] ආදි කාලීන
බෞද්ධ යුගයෙහි වූ ; බෞද්ධ
ඉතිහාසයේ මුල්ම යුගයට
අයත්.

ප්‍රාග් භාෂක [වි.] මුලින් ම බෙදුණු ;
පළමුවෙන්ම බෙදී ගිය.

ප්‍රාග් භාෂකය [නා.] සනාල
ශාකවල කඳේ හා මුලේ වර්ධක

ස්ථානයට මඳක් පිටිපස්සෙන්
මධ්‍ය ජනකයේ දී පට බවට
වෙන් වන දිග පටු සෛලවලින්
යුක්ත වූ ද, තවදුරටත් වර්ධනය
වීමෙන් සනාල පටකය බවට
පත්වන්නා වූ ද පටකය.

ප්‍රාග්භාර [වි.] ඉදිරියට නැමුණු ;
පෙරට බර.

ප්‍රාග්භාර දසකය [නා.]
මනුෂ්‍යයාගේ වයස අවුරුදු හැට
පටන් හැත්තෑව තෙක් කාලය ;
ශරීරය ඉදිරියට නැමී යන දස
වර්ෂය.

ප්‍රාග්භාරය [නා.] ඉදිරියට
නෙරාගිය කොටස ; කඳු පර්වත
ආදියෙහි බෑවුම්වල පිටට
නෙරාගිය කොටස ; කඳු
ප්‍රාන්තයක තෙරුම.

ප්‍රාග්භාවය [නා.] පළමු හටගැනීම ;
පළමු කොට ම සිදුවීම.

ප්‍රාග්-වෛදික [වි.] වෛදික යුගයට
පෙර වූ ; වෛදික යුගයටත්
වඩා අතීතයට අයත්.

ප්‍රාචාර්යයා [නා.] ගුරුන්ගේ
ගුරුවරයා ; පෙර ඇදුරු ;
ගුරුන්ට ගුරු.

ප්‍රාචීන [වි.] නැගෙනහිරින් වූ ;
පෙරදිග වූ ; පෙරදිගට අයත්. -
[නා.ප්‍ර.] නැගෙනහිර දිශාව ;
පෙරදිග.

ප්‍රාචීන භාෂා [නා.ප්‍ර.] සිංහල, පාලි, සංස්කෘත ද ඇතුළු ව, දකුණ සහ පෙරදිග ආසියා ප්‍රදේශයට අයත් පුරාණ සහ නූතන භාෂා.

ප්‍රාචීනයා [නා.] පෙරදිගට අයත් තැනැත්තා ; නැගෙනහිර දිග වැසි පුද්ගලයා.

ප්‍රාඥ [වි.] නුවණ ඇති ; බුද්ධි සම්පන්න ; විවක්ෂණ.

ප්‍රාඥයා [නා.] නුවණැත්තා ; ප්‍රඥාවන්තයා ; බුද්ධිමතා.

ප්‍රාණ ඇපකරුවා [නා.] තම ඉල්ලීම් ඉටු නොකළහොත් මරා දමන බවට තර්ජනය කරමින් යමෙකු හෝ යම් කණ්ඩායමක් විසින් හෝ එයට ඇප වශයෙන් සිර අඩස්සියේ රඳවාගෙන සිටින පුද්ගලයා.

ප්‍රාණ උදාන වාතය [නා.] මරණයට ළං ව පණ අදින අවස්ථාවේ දී ඉහළට ගන්නා හුස්ම.

ප්‍රාණකාරයා [නා.] අ. මෙලොව ජීවත් ව සිටි පුද්ගලයාට මිය යෑමෙන් පසු ව්‍යවහාර වන නාමය ; මළ පුද්ගලයා ; මියගිය තැනැත්තා.- ආ. තොවිල් ආදියේ දී ආකූරයාට ව්‍යවහාර නාමය.

ප්‍රාණඝාතය [නා.] (පස් පව්වලින් එකක් වශයෙන් ගැනෙන) පර පණ නැසීම.

ප්‍රාණජීවය [නා.] ප්‍රාණේන්ද්‍රිය ; ජීවිතේන්ද්‍රිය ; ජීවය ; ප්‍රාණය.

ප්‍රාණතෘයාගය [නා.] ප්‍රාණ අත්හැර දැමීම ; සියදිවි නසා ගැනීම ; මරණය.

ප්‍රාණත්ථාරෝපණය [නා.] පණ ඇතියවුන් බවට පත්කිරීම ; ප්‍රාණවත්භාවයට නැංවීම.

ප්‍රාණදායී [වි.] පණ ගෙන දෙන ; ප්‍රාණය.

ප්‍රාණනාථයා [නා.] ජීවිතයේ ස්වාමියා ; ස්වාමිපුරුෂයා.

ප්‍රාණනායිකාව [නා.] පණ බඳු වූ ප්‍රධාන ස්ත්‍රිය.

ප්‍රාණනාලිය [නා.] ජීවබලය වැඩුණු ස්ථානය ; ජීවනාලිය.

ප්‍රාණ පරිත්‍යාගය [නා.] (අනිකකු වෙනුවෙන්) ජීවිතය අත්හැරීම ; මරණයෙන් ජීවිත පරිත්‍යාගය.

ප්‍රාණබීජ [නා.ප්‍ර.] ජීවාණුව ; සෛලය.

ප්‍රාණභය [නා.ප්‍ර.] පණ අහිමි වෙතැයි යමකුට ඇති වන බිය ; මරණ බිය.

ප්‍රාණභූක්තිය [නා.] ජීවත් ව සිටින තාක් පරිභෝග කිරීමේ අයිතිය ; දිවි ඇති තෙක් පරිහරණය කිරීමේ අයිතිය.

ප්‍රාණය [නා.] අ. උපතේ සිට මරණය තෙක් ජීවත්වීමේ

ක්‍රියාකාරී ශක්තිය ; ජීව ශක්තිය ; ජීවිතේන්ද්‍රිය. - ආ. සිරුර තුළ සිට මුව නාසිකා දෙකින් පිටවන වාතය. - ඇ. හුස්මක් ඇද හෙළන කාලය. - ඇ. අලංකාර රහිත ව ද කවි සිරුර හොබවන ශ්ලේෂ ආදී දශ වැදෑරුම් ලක්ෂණ ; කාව්‍යයක ශබ්ද-අර්ථ ශෝඛාව ඇති කරන ගුණය.

ප්‍රාණවත් [වි.] අ. පණ ඇති ; ජීවය සහිත.- ආ. නැගී සිටි ; කෙළින් සිටි.

ප්‍රාණායාමය [නා.] ආශ්වාස-ප්‍රශ්වාස දෙකෙහි ගමන වැළකීම ; ප්‍රාණ වායුව පිළිබඳ ස්වාභාවික ගමන නිරුද්ධ කිරීම.

ප්‍රාතෘකාලය [නා.] ඉරිමා උදය ; උදෑසන ; අලුයම.

ප්‍රාතිකුලය [නා.] පිළිකුල ; අප්‍රිය.

ප්‍රාතිපදිකය [නා.] ධාතුවක් හෝ ප්‍රත්‍යයක් නොවූ අර්ථවත් ශබ්ද ප්‍රකෘතිය ; නාම ප්‍රකෘතිය.

ප්‍රාතිභාඥානය [නා.] ඉබේ වටහා ගැනීමේ ශක්තිය ; වහා වැටහෙන නුවණ ; ප්‍රාතිභානය.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර ශීලය [නා.] සතර සංවර ශීලයෙන් පළමුවැන්න ; බුදුන්වහන්සේ පැනවූ විනය ශික්ෂාපද රැකීමේ ශීලය.

ප්‍රාතිහාර්යය [නා.] අ. මනුෂ්‍යත්වය ඉක්ම වූ සෘද්ධි බලයෙන් ඉටු කරන ආශ්වර්යවත් ක්‍රියාව ; උත්තර-මානුෂික ක්‍රියාව ; පෙළහර.- ආ. හාස්කම ; පුදුමය ; ආශ්වර්යය.- ඇ. දුෂ්කර කාර්යය.

ප්‍රාතුර්භවනය [නා.] පහළවීම ; පෙනීමට සැලසීම ; හටගැනීම ; පාදුර්භවය.

ප්‍රාථමික [වි.] ප්‍රථම අවස්ථාවට අයත් ; මුලින් වූ ; මුල් අවධියට අයත් ; මූලික.

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය [නා.] පළමු ශ්‍රේණියේ සිට පස්වන ශ්‍රේණිය දක්වා පන්තිවල ලබාදෙන අධ්‍යාපනය.

ප්‍රාථමික නඩු විභාගය (පාරිභා.) [නා.] (බරපතළ අපරාධ නඩු සම්බන්ධයෙන්) පහළ උසාවියේ දී පැවැත්වෙන නඩු ඇසීම.

ප්‍රාථමික පාඨශාලාව [නා.] පාඨශාලා අධ්‍යාපනයේ මූලික ශ්‍රේණියේ සිට පස්වන ශ්‍රේණිය දක්වා පන්ති පැවැත්වෙන අධ්‍යාපන ආයතනය ; ප්‍රාථමික පාසල.

ප්‍රාථමික වර්ණ [නා.බහු.] මූලික වර්ණ ; පාට වර්ග මිශ්‍ර කිරීමෙන් තනා ගත නොහැකි පාට වර්ග ; රතු, කහ සහ නිල්.

ප්‍රාදුර්භූත [වි.] පහළ වූ ; ප්‍රකාශයට පැමිණි.

ප්‍රාදේශීය [වි.] ප්‍රදේශයකට අයත් වූ ; ප්‍රාදේශික ; පෙදෙසකට අයත්.

ප්‍රාදේශීය ආදායම් නිලධාරී [නා.ප්‍ර.] දිස්ත්‍රික්කයක් තුළ බෙදා වෙන් කරන ලද කොට්ඨාසයෙහි රජයට ආදායම් ලබාදෙන පාලන නිලධාරියා.

ප්‍රාන්ත [වි.] ප්‍රදේශ රාජ්‍යයකට අදාළ හෝ සම්බන්ධ ; ප්‍රාන්තයෙහි පිහිටි ; ප්‍රාන්තයෙහි වාසය කරන.

ප්‍රාන්තඥාන [නා.ප්‍ර.] කෙළවර දක්වා විහිදී ගිය බුද්ධිය ; පරිසමාප්ත ඥානය.

ප්‍රාන්තය [නා.] අ. කෙළවර ; අයිත ; මායිම ; ඉම. - ආ. සමීප ප්‍රදේශය ; තදාසන්න ප්‍රදේශය ; අවට පෙදෙස. - ඇ. පාද භූමිය ; බැවුම ; පල්ලම.

ප්‍රාපණය [නා.] පැමිණවීම ; මග දැක්වීම.

ප්‍රාප්ත [වි.] පැමිණි ; එළඹී ; ලබාගත්.

ප්‍රාප්ත කරනවා [ක්‍රි.] පමුණුවනවා ; එළඹීමට සලස්වනවා ; ලබාගැනීමට සලස්වනවා.

ප්‍රාප්ත කාලය [නා.] එළඹී කාලය ; සුදුසු කාලය ; උචිත සෘතුව.

ප්‍රාප්තයා [නා.] පැමිණි තැනැත්තා ; ලබාගත් තැනැත්තා.

ප්‍රාප්තවා [වි.] පැමිණිය යුතු වූ ; ලබාගත යුතු වූ ; ළඟාකර ගත යුතු වූ.

ප්‍රාප්ති [වි.] පැමිණි ; පත් ; එළඹී. - [නා.ප්‍ර.] අ. පැමිණීම ; එළඹීම ; පත්වීම. - ආ. ශරීරය මහත් කොට දැක්වීම හෝ කැමති තැනකට ගමන සිද්ධ කරන්නා වූ සෘද්ධිමය ගුණය. - ඇ. ගමන. - ඇ. ලාභය. - ඉ. පින ; කුශලය.

ප්‍රාප්තිදානය [නා.] අ. අන්‍යයන්ට (විශේෂයෙන් මියගිය අයට) පින් පැමිණවීම සඳහා දෙනු ලබන දානය ; අනුන් උදෙසා දෙන දානය ; මෙරමා වෙනුවෙන් දෙන දක්ෂිණාව. - ආ. තමා විසින් කළ පින් අනුනට අනුමෝදන් කරවීම ; පින් දීම. - ඇ. පින් දෙන අවස්ථාවෙහි දෙන තැනැත්තාට ඇති වන දාන චේතනාව.

ප්‍රාප්‍යමාණ [වි.] පැමිණිය හැකි ; එළඹිය හැකි.

ප්‍රාබලය [නා.] බලවත්කම ; දැඩි ශක්තිය ; ප්‍රබල භාවය.

ප්‍රාභෘත [නා.ප්‍ර.] තෑග්ග ; පඬුර.

ප්‍රාමාණාත්මක [වි.] සම්මත මිම්මකට අදාළ.

ප්‍රාමාණික [වි.] අ. න්‍යාමක ; ආනුභවික නොවන. - ආ.

සාමාන්‍ය ප්‍රමිති ප්‍රමාණයේ වෙනසක් නැති. - ඇ. සම්මත ; අදාළ කාරණයට මාණකයක් වශයෙන් යොදා ගත හැකි. - ඇ. ශක්තිය දන්නා වූ ; ප්‍රාචණයක් වැන්නක සංයෝගයෙහි යථා ස්වභාවය නොහොත් ප්‍රමාණය අවබෝධ කළ හැකි. - ඉ. පිළිගත හැකි ; නිදසුන් සහිත ව ඔප්පු කළ හැකි. - ඊ. ප්‍රමාණවත් නුවණක් ඇති.

ප්‍රාමාණිකත්වය [නා.] ප්‍රමාණවත් බව ; සම්මතය ; සම්මතයකට පොහොනා තරම.

ප්‍රාමාණිකයා [නා.] ප්‍රමාණ කොට ගත හැකි තරම් වූ පණ්ඩිතයා ; ප්‍රාඥයා ; පණ්ඩිතයා.

ප්‍රාමාණික විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] අ. ප්‍රමාණකොට ගත හැක්කක් හෝ තත්ත්වයක් ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ශාස්ත්‍රය. - ආ. දාර්ශනික ප්‍රමාණයන් ඇති කරන ශාස්ත්‍රය.

ප්‍රාමාණ්‍ය [වි.] සාක්ෂ්‍ය මගින් තහවුරු වන ; අධිකාර බල සහිත ; පිළිගත හැකි වන ; උසස් බවින් යුත් ; සම්මුතියට අදාළ.

ප්‍රාමාණ්‍යය [නා.] අ. සම්මුතිය ; පිළිගත් දෙය ; ප්‍රමාණ කොට ගත හැකි දෙය ; සාක්ෂ්‍ය මගින් තහවුරු වන දෙය. - ආ.

නීතියෙහි ලා දැක්වෙන අධිකාරය ; බලය.

ප්‍රාමාණ්‍යයා [නා.] ප්‍රාමාණ්‍ය තත්ත්වයක් දරන තැනැත්තා.

ප්‍රාමෝද්‍යය [නා.] අධික සතුට ; ප්‍රීතිය ; ප්‍රමුද්ගභාවය.

ප්‍රායශ්චිත්තය [නා.] කළ වරද පවසා සමා කරවා ගැනීම ; පාප ශෝධනානුකූල කර්මය ; පච්චලට වන්දි ගෙවා නැති කර ගැනීම ; පච්චි කමාව.

ප්‍රායාසය [නා.] බලවත් උත්සාහය ; දඩ් ආයාසය ; මහා ප්‍රයත්නය ; දඩ් වෙහෙස.

ප්‍රායෝගික [වි.] අ. අත්හදා බලන ; ක්‍රියාවෙහි යොදන. - ආ. වැඩට යෙදිය හැකි ; නිතර භාවිතයට ගැළපෙන ; සිද්ධාන්ත නොවූ. - ඇ. කාල්පනික නොවූ ; නිරන්තර භාවිත ; ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමෙහි යෙදුණු.

ප්‍රායෝගික අධ්‍යාපනය [නා.] සිද්ධාන්ත වශයෙන් හැදෑරීමට නොව, භාවිතයෙහි යෙදීමට උපයෝගී කොට ගන්නා ශාස්ත්‍ර ඥානය ලැබීම ; ක්‍රියාවෙහි යොදනු ලබන ඉගෙනීම.

ප්‍රායෝගික ජ්‍යාමිතිය (පාරිභා.) [නා.] සිද්ධාන්ත වශයෙන් නොව, ප්‍රයෝජනවත් ලෙස භාවිතයට ගැනීම පිණිස

අරමුණු කරන ලද ජ්‍යාමිතිය ;
ව්‍යවහාරික ජ්‍යාමිතිය.

ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණය [නා.] යම්
දෑනුමක් ක්‍රියාවෙහි යෙදීම
සම්බන්ධයෙන් කරන පිරික්සුම
හෙවත් විභාගය.

ප්‍රායෝගික පාඨශාලාව [නා.]
වඩුවැඩ ආදී ප්‍රායෝගික විෂය
ඉගැන්වීමට ප්‍රමුඛත්වය දී ඇති
පාඨශාලාව.

ප්‍රායෝගික වැඩ [නා.ප්‍ර.] අත්හදා
බලන කටයුතු ; ක්‍රියාත්මක
කරන කාර්යය ; භාවිත ක්‍රියාව.

ප්‍රායෝගික විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
භාවිත කටයුතුවල නිරත
වෙමින් හදාරන ශිල්ප ශාස්ත්‍රය ;
ව්‍යවහාරික විද්‍යාව.

ප්‍රාරබ්ධ [වි.] ආරම්භ කරන ලද ;
පටන් ගන්නා ලද ; ඇරඹූ.

ප්‍රාරම්භ [වි.] අ. පටන් ගත් ;
ආරම්භ කළ ; ඇරඹූ. - ආ.
පළමුවන ; ආරම්භක.

ප්‍රාරම්භක [වි.] පටන් ගැනීමට
අදාළ වූ ; පටන් ගැනීමට
සම්බන්ධ වූ ; පටන් ගැනීම
සඳහා යොදා ගත්.

ප්‍රාරම්භය [නා.] ආරම්භය ; පටන්
ගැනීම.

ප්‍රාර්ථනා [වි.] බලාපොරොත්තු
පිළිබඳ ; පැතුම හා සම්බන්ධ ;
අපේක්ෂාවට අදාළ.

ප්‍රාර්ථනා ගාථා [නා.ප්‍ර.] පැතුම්
ගැන කියැවෙන ගාථා ; කුසල්
කොට තමා අභිමත දෙයක්
ප්‍රාර්ථනා කරන ගාථා.

ප්‍රාර්ථනාව [නා.] පැතුම ;
බලාපොරොත්තුව ; අපේක්ෂාව ;
ප්‍රාර්ථනය.

ප්‍රාර්ථනීය [වි.] පැතිය යුතු වූ ;
බලාපොරොත්තු විය යුතු ;
පැතීමට සුදුසු ; පතන ලද.

ප්‍රාවරණය [නා.] අ. පොරෝණය ;
වැස්ම. - ආ. (පාරිභා.)
මෘද්වංගීන්ගේ ශරීරය වසා ඇති
සම් වැදෑල්ල. - ඇ. (පාරිභා.)
පෘෂ්ඨ වංගීන්ගේ මොළයේ
මස්තිෂ්ක අර්ධගෝලවල
බිත්තියේ කොටසක්.

ප්‍රාවරය [නා.] අ. වැස්ම ; කොපුව ;
කවරය. - ආ. ගස් ආදිය
ආරක්ෂාව සඳහා වටකොට
බඳින කොරටුව. - ඇ. ශාක ඵල
වර්ගීකරණයට අදාළ කපු,
බණ්ඩක්කා ආදිය ඇතුළත්
ප්‍රභේද විශේෂයක්. - ඇ. ශාරීරික
අවයවයක් වසා ඇති සිවියක්
වැනි වැස්ම. - ඉ. පහසුවෙන්
ගිලීම සඳහා රසායනික ඖෂධ
බහාලන කොපුවක්.

ප්‍රාවාට් [නා.ප්‍ර.] වර්ෂා කාලය ;
වැහි කාලය ; වර්ෂා සෘතුව.

ප්‍රාවෘත [වි.] වසන ලද ; පොරවන
ලද ; ආවරණය කරන ලද.

ප්‍රාවේණික [වි.] ප්‍රවේණිය හා
ආශ්‍රිත ; පරපුර හා සම්බන්ධ ;
පරපුරෙන් පැවත එන ; උරුම
වූ.

ප්‍රාසංගික [වි.] අ. අහම්බෙන්
සිදුවන ; ඉබේ සිදුවන.- ආ.
වෙනස් කළ නොහැකි ;
අභේදය.- ඇ. සහජ ; ස්වාභාවික.

ප්‍රාසය [නා.] සමාන ශබ්ද ආදිය
නැවත නැවත යෙදීම ;
අනුප්‍රාසය.

ප්‍රාසාදය [නා.] මහල් සහිත
ගොඩනැගිල්ල ; මහා මන්දිරය ;
මාළිගය.

ප්‍රාසාදික [වි.] දුටුවන් සිත් පහදවන ;
සිත්ගන්නා සුලු ; ප්‍රාසාදනීය.

ප්‍රාස්තාවික [වි.] අවස්ථාවට සුදුසු ;
ගැළපෙන ; අවස්ථානුකූල.

ප්‍රිය [වි.] සිත් සතුටු කරවන ; රුචි
කරන ; කැමැති ; ප්‍රීති සහගත ;
ප්‍රේමාන්විත.- [නා.ප්‍ර.] රුචි වූ
දෙය ; සිත් සතුටු කරවන දෙය ;
ඉෂ්ට වූව.

ප්‍රියයා [නා.] ප්‍රිය පුද්ගලයා ;
කැමැති තැනැත්තා ; රුචි වූ
තැනැත්තා.

ප්‍රියංකර [වි.] ප්‍රිය භාවය ඇති
කරන ; (නෙත් සිත්) පිනවන ;
ප්‍රිය උපදවන ; පියකරු.

ප්‍රියංවද [නා.ප්‍ර.] ප්‍රිය වචන කථා
කරන තැනැත්තා ; ප්‍රියවාදියා.

ප්‍රියකාමතාව [නා.] අනුන් තමා
කෙරෙහි ප්‍රියමනාප කරවා
ගැනීමේ ආශාව ; වාටු
කමාතාව.

ප්‍රියජනක [වි.] සතුට ගෙන දෙන ;
ප්‍රිය උපදවන ; ප්‍රසාදජනක ;
ප්‍රීතිදායක.

ප්‍රියදර්ශන [නා.ප්‍ර.] සිත් පිනවන
පෙනුම ; බැලීමට ප්‍රිය උපදවන
හැඩරුව ; නෙත් සිත් ඇදෙන
දැකුම්කළු දෙය.

ප්‍රියදේහිනී [නා.ප්‍ර.] ප්‍රියමනාප
සිරුරක් ඇති කාන්තාව ; හැඩ
වැඩ දේහයක් ඇති ස්ත්‍රිය.

ප්‍රියභාෂණය [නා.] සතුට උපදින
කථාව ; ප්‍රිය වචනය ; ප්‍රියජනක
සම්භාෂණය.

ප්‍රියමනාප [වි.] හිතට සතුට
උපදවන හා මන වඩන ;
ප්‍රියංකර ; මනෝඥ ; ප්‍රියජනක ;
චිත්තාකර්ෂණීය.

ප්‍රියවාසය [නා.] ඉතා සතුටින්
ගත කරන සහවාසය ; ප්‍රිය
සම්භෝගය.

ප්‍රියවිප්‍රයෝග දුක්ඛය [නා.]
ප්‍රියයන්ගෙන් හෝ ප්‍රිය වස්තු
වලින් වෙන් වීමේ දුක.

ප්‍රියාව [නා.] ප්‍රිය මනාප භාර්යාව ;
පිය බිරිඳ ; ප්‍රේමවන්තිය.

ප්‍රිස්ම මාලිමාව [නා.] වස්තුව දකින අතර ප්‍රිස්මයක ආධාරයෙන් මාලිමාවේ පාඨාංකය කියවා ගත හැකි ලෙස තැනු මිනින්දෝරු උපකරණය.

ප්‍රිස්මය (පාරිභා.) [නා.] තුන් හුලස් විදුරු තහඩුව ; සෘජු කෝණාකාර සන වස්තුව ; අක්ෂයකට සමාන්තර වූ පැති තුනක් හෝ හතරක් ඇති ස්ථිතිකය.

ප්‍රිණනය [නා.] සතුටු වීම ; ප්‍රීති වීම ; සිත පිනවීම.

ප්‍රිණනය කරනවා [ක්‍රි.] සතුට ඇති කරනවා ; ප්‍රීතිය ඇති කරනවා ; පිනවනවා.

ප්‍රීති [වි.] සතුටු ; පිනවන ; සොම්නස්.

ප්‍රීති උදානය [නා.] ප්‍රීතියෙන් ප්‍රබෝධ වී කරන ප්‍රකාශය ; සොම්නසින් ළය පිරිගිය කල පිට වෙන ප්‍රීති වාක්‍යය.

ප්‍රීති සෝෂාව [නා.] ප්‍රීතියෙන් උද්දාම ව නගන මහ හඬ ; සොම්නසින් ඉපිල කරන සෝෂය.

ප්‍රීති ප්‍රමෝදය [නා.ප්‍ර.] ප්‍රීතිය හා මහත් සතුට ; අතිශය සන්තෝෂය ; සාතිශය තූෂ්ටිය ; ප්‍රමෝදය හා ප්‍රීතිය.

ප්‍රීතිමත් [වි.] අතිශයින් සතුටු ; කුල්මත් වූ ; ප්‍රමුදිත.

ප්‍රීතිය [නා.] අ. සිත හා කය පිනවීම ; බලවත් සතුට ; ප්‍රමෝදය. - ආ. අරමුණෙහි සිත පිනවීම ඇති කරන වෛතසිකය. - ඇ. රතිය ; ඇල්ම.

ප්‍රීතිවාක්‍යය [නා.] ප්‍රීතිය ප්‍රකාශ කරන වචන ; සතුට නිසා කියන වාක්‍යය ; උදාන වාක්‍යය.

ප්‍රීතූත්සවය [ප්‍රීති+උත්සවය] [නා.] ප්‍රීතිවීම සහ විනෝද වීම සඳහා පැවැත්වෙන උත්සවය ; සාදය.

ප්‍රේක්ෂකයා [නා.] අ. මනැසින් හෝ නුවණැසින් බලන තැනැත්තා ; වක්ෂ්‍යඉන්ද්‍රිය මගින් රූපාරම්භ ග්‍රහණය කරන්නා. - ආ. නාට්‍යය ආදිය නරඹන්නා ; නාට්‍යය බලන්නා.

ප්‍රේම [වි.] අ. මැරී පරලොව ගිය ; මළගිය. - ආ. ප්‍රේමයන් උදෙසා දෙන හෝ තබන. - ඇ. කැදර ; ලෝහි. - [නා.ප්‍ර.] බුදු සමයෙහි දක්වෙන සතර අපායෙන් එකක්.

ප්‍රේම ගොටුව [නා.] මළගිය තැනැත්තන් උදෙසා ආහාරපාන ආදිය තබන තටුව ; පෙරේත තටුව.

ප්‍රේම දෝෂය [නා.] ප්‍රේමයන්ගේ නපුරු බැල්මෙන් ඇති වන දොස් ; හිරිහැර.

ප්‍රේමයා [නා.] අ. ප්‍රේම ආත්මයෙහි උපන් පුද්ගලයා ; ඉතා දුක්ඛිත ජීවිතයක් ගත කරන අමනුෂ්‍ය කොට්ඨාසයකට අයත් තැනැත්තා.- ආ. හැසිරීමෙන් සහ විලාශයෙන් ඉතා පිළිකුල් කටයුතු පුද්ගලයා ; සිරුරින් සහ පැවතුමින් අපිරිසිදු තැනැත්තා. - ඇ. දැඩිලෝභියා ; බලවත් මසුරා.

ප්‍රේමශය්යාව [නා.] ප්‍රේමයන් නිදන ආකාරයට නිදා ගැනීම ; උඩුකුරු අතට සැතපීම.

ප්‍රේමණිය [වි.] පෙම් කළ යුතු ; සෙනෙහස දැනවිය යුතු.

ප්‍රේමය [නා.] ස්නේහය ; ආදරය ; ඇල්ම.

ප්‍රේම විවාහය [නා.] ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනාගේ ප්‍රේමය පදනම් කොටගෙන සිදුවන සරණ බන්ධනය ; ගාන්ධර්ව විවාහය.

ප්‍රේමාවනද්ධ [වි.] ප්‍රේමයෙන් වෙළුණු ; ආදරයෙන් මුළා වූ.

ප්‍රේරක [වි.] යෙදී සිටින ; නියුක්ත ව සිටින ; මෙහෙයවන.

ප්‍රේරකය [නා.] අ. විද්‍යුත් ප්‍රේරණය සිදුකරන ද්‍රව්‍යය. - ආ. දාම ප්‍රති-ක්‍රියාවක ආරම්භක වියෝජනය සිදුකරන ද්‍රව්‍යය.- ඇ. රසායනික

ප්‍රති-ක්‍රියාවක වියෝජනය සිදුකරන ද්‍රව්‍යය ; ඔක්සිහවනය.

ප්‍රේරකයා [නා.] යවන්නා ; මෙහෙයවන්නා ; ප්‍රේරණය කරන්නා ; දූත කාර්ය කරන්නා.

ප්‍රේරණ [වි.] අ. යවන ; මෙහෙයවන ; දක්වාලන. - ආ. බලකරන. - ඇ. යොමු කරන ; එල සිද්ධියට පත් කරන.

ප්‍රේරණය [නා.] අ. මෙහෙයවීම ; යැවීම.- ආ. ක්‍රියාවක් කරවන පුද්ගලයාගේ මෙහෙයවීම. - ඇ. නොගැටී ළඟ තිබීමෙන් කාන්දම් බලය ඉපදීම.- ඇ. බලකිරීම.- ඉ. (සිතාසි යැවීම ආදී) නීති මාර්ගයෙන් සිදුකළ යුතු කටයුතු සිදු කිරීම.

ප්‍රේරණය කරනවා [ක්‍රි.] අ. යවනවා ; හරිනවා ; මෙහෙයවනවා.- ආ. වලනය කරනවා ; සොලවනවා.- ඇ. යොදවනවා ; උපදවනවා.

ප්‍රේරිත [වි.] අ. යවන ලද ; මෙහෙයවන ලද ; දූත කාර්යයෙහි යොදන ලද. - ආ. ප්‍රේරණය වූණු.

ප්‍රේරිතයා [නා.] අ. යවනු ලැබූ තැනැත්තා ; මෙහෙයවන ලද්දා ; නියෝජිතයා ; දූතයා.- ආ. (ක්‍රිස්තියානි) ධර්මදූතයා.

ප්‍රේෂණය [නා.ප්‍ර.] අ. ඇණවීම ; අයැදීම. - ආ. යම් තැනකින්,

අවස්ථාවකින් හෝ ක්‍රමයකින්
අනෙකට ගමන් කිරීම. - ඇ.
වෙක්පත් අණකර ආදිය මගින්
කෙනෙකු ගෙන් තවත්
කෙනෙකුට යැවෙන මුදල.

ප්‍රොටෝසෝවා (පාරිභා.) [නා.] තනි
සෛලයකින් සමන්විත විම
නිසා සියලු ම සත්ත්වයන්ගෙන්
වෙනස් වන ජීවීන් කොටසක්.

ප්‍රොතෙස්තන්ත [නා.ප්‍ර.] කතෝලික
සභාවෙන් සකස් කරගන්නා ලද
ක්‍රිස්තියානි සභාවලින් කවර
හෝ එකක්.

ප්‍රෝක්ත [වි.] කියන ලද ; පවසන
ලද ; ප්‍රකාශිත.

ප්‍රෝක්තය [නා.] අ. කියන ලද්ද ;
මනාව කියූ තෙපුල.- ආ.
(විනිශ්චයාත්මක) ප්‍රකාශනය ;
සිද්ධාන්තය.

ප්‍රෝටීන සංශ්ලේෂණය (පාරිභා.)
[නා.] ප්‍රෝටීනවල ඇතුළත්
සරල ද්‍රව්‍යවලින් සංකීර්ණ
ද්‍රව්‍යයන් ගොඩ නැගීමේ
ක්‍රියාවලිය.

ප්‍රෝටීන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සත්ත්ව
හා ශාක වර්ධනයෙහි ලා ඉවහල්
වන පදාර්ථ විශේෂයක් ;
මාංසජනක ධාතු.

ප්‍රෝටෝනය (පාරිභා.) [නා.]
ඉලෙක්ට්‍රෝනය මෙන් 1840ක
පමණ ස්කන්ධයක් ඇති වූ ද,

පරමාණුවේ න්‍යෂ්ටියේ දක්නට
ලැබෙන්නා වූ ද ධන
ආරෝපණයක් සහිත අංශුවක්.

ප්‍රෝඩාව [නා.] ප්‍රයෝගය ;
වංචාව ; රැවටිල්ල.

ප්‍රෝක්සාහය [නා.] දඩි
උත්සාහය ; මහත් ප්‍රයත්නය ;
අධික උනන්දුව.

ප්‍රොසි [වි.] අ. උදාර ; තේජස්
භාවයෙන් යුතු ; ආඩම්බර. -
ආ. මැදිවියේ සිටින ; මුහුකුරා
ගිය ; තලකුනා.

ප්‍රොසියා [නා.] උදාර පුද්ගලයා ;
අභිමානවත් තැනැත්තා ;
ආඩම්බර පුද්ගලයා.

ජ්ලයිස්ටෝසීන අවධිය (පාරිභා.)
[නා.] ජ්ලයෝසීන අවධියට පසු
ව ඇති වූ භූ යුගය ; මහා අයිස්
යුගය.

ජ්ලයෝසීන අවධිය (පාරිභා.)
[නා.] මයෝසීනයට පසු ව ද
ජ්ලයිස්ටෝසීනයට පෙර ද
පැවතුණු භූ යුගය.

ජ්ලව [වි.] ජලයේ පාවෙන ;
ඉල්පෙන ; පීනන.

ජ්ලවංගම [වි.] පැන පැන යන.-
[නා.ප්‍ර.] පැන පැන යන්නා ;
වදුරා.

ජ්ලවය [නා.] අ. මුහුදු ගංගා
ආදියෙහි යාම්-ඊම් සඳහා
උපයෝගී වන යාත්‍රාව ; නැව.

- ආ. පිනන සතුන්ගේ මස්. -
ආ. මුහුදු ගංගා ආදියෙහි ද,
තොටවල ද නියම තැන්වල
නැව් ආදිය රඳවා ගැනීම හෝ
අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥා
දැක්වීම ආදි ප්‍රයෝජන සඳහා
ජලයේ පාවීමට සලස්වන
උපකරණයක් ; බෝයාව.

ප්ලාමාංග [වි.] ජල පත්ලට
නොඇලී පාවෙමින් ඇති සතුන්
හා පාසි ශාක.

ප්ලාවික [වි.] ඉල්පි ; ඉපිලි.

ප්ලාවිකය [නා.] අ. ග්ලැසියර,
ගංගා ආදිය නිසා තැන්පත් වන
බුරුල් නිධිය. - ආ. ජල හෝ
සුළං ප්‍රවාහ නිසා යම් වස්තු
පාවී තල්ලුවීම.

ප්ලාස්කුව (පාරිභා.) [නා.] උණු ද්‍රව
සීතල නොවී තබාගැනීම සඳහා
ගන්නා බෝතල් විශේෂයක්.

ප්ලාස්ටික් ශල්‍යකර්මය (පාරිභා.)
[නා.] අනතුරකට භාජන වී
කැඩුණු හෝ දුර්වල තත්ත්වයක
තිබෙන ශාරීරික අවයව සඳහා
ප්ලාස්ටික් සංයෝගයකින් කරන
ලද පටක හෝ අවයව බද්ධ
කිරීමේ ශල්‍ය කර්මය.

ප්ලාස්ම පටලය (පාරිභා.) [නා.]
අ. ඇමිබාවන්ගේ ප්‍රාක්-
ප්ලාස්මය වටකොට ඇති
තුනී පටලය. - ආ.
ප්‍රොමෝප්ලාස්ම සෛල

හික්තියෙහි වදින තැන්වල
ප්‍රාක්-ප්ලාස්මයේ බාහිර සීමාව
වෙනස්වීමෙන් සෑදෙන තුනී
ස්තරය.

ප්ලාස්මය (පාරිභා.) [නා.] ලේවල
හෝ වසාවල හෝ කිරිවල
පවතින අවර්ණ ද්‍රව කොටස ;
ප්ලාස්මාව ; ප්‍රාක්-ප්ලාස්මය.

ප්ලෑන [නා.] අ. ගොඩනැගිලි
ආදිය පිළිබඳ සැලැස්ම. - ආ.
යම්කිසි වැඩක් පිළිබඳ සැලැස්ම.
- ආ. ඉඩමක සතර මායිම්
දක්වන සිතියම ; පිඹුර.

ප්ලිහාව (පාරිභා.) [නා.] ආමාශයේ
අපර හෘදයාසන්න ප්‍රදේශයට
කිට්ටුවෙන් පිහිටා තිබෙන තද
රතු අවයවය ; පිලාව ; බඩදිව ;
ප්ලිහය.

ප්ලූතය [නා.] අකුරකට වඩා
දීර්ඝව උච්චාරණය වන
ප්‍රාණක්ෂරය ; අති දීර්ඝ ශබ්දය ;
මාත්‍රා දෙකකට වඩා දිග නාදය.

ප්ලූෂ්ට (පාරිභා.) [වි.] දූවුණු ;
පිළිස්සුණු ; පුලුටු.

ප්ලූටියස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඉකිරියාගේ හෙවත් මුදු
බළලාගේ කීට අවස්ථාව.

ප්ලූටෝ [නා.ප්‍ර.] සූර්යයාට ඉතා
ඇතින් පිහිටි ජී වටේ ගමන්
කරන ග්‍රහලෝකය.

ප්ලූටෝනියම් [නා.ප්‍ර.] සැහැල්ලු
යුරේනියම් පරමාණුවකට

සමාන ක්‍රියාකාරීත්වයක් ඇති පරමාණු වර්ගයක්.

ප්ලූරාව (පාරිභා.) [නා.] අ. ඇතැම් කවචයන්ගේ පිටිතලයේ පිහිටි ආංශික තෙරුමක් ; පැති තලය ; ආංශිකය.- ආ. සන්ධිපාදිකයන්ගේ හෝ දේහ පිණ්ඩයක අංශ හික්කිය. - ඇ. පෙනහැල්ල සහ පපු කුහරය මත වැතිරී ඇති සියුම් වස්තු පටලය.

ප්ලෙකොප්ටෙරා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ගල්මැස්සන් ඇතුළත් කෘමි ගෝත්‍රය.

ෆ්ලෝරිජන් [නා.ප්‍ර.] මල් හටගැනීමට ශාඛාංකුර ප්‍රබෝධ කරවන උත්තේජකාරක හෝමෝනයක්.

ෆ්ලෝරීන් [නා.ප්‍ර.] යුරෝපීයයන් ලංකාවට හඳුන්වා දුන් කාසියක්.

ප්ලෝෂණය [නා.] රත් කළ යකඩයක් හෝ දාහකයක් යොදා ශරීරයෙහි නරක් වූ කිසියම් පටකයක් පිළිස්සීම.

එණකරයා [නා.] පෙණය කරන්නා ; නාගයා.

එරණය [නා.] අ. පැතිර යෑම ; විහිදවීම. - ආ. සිරුර පුරා පැතිර සිටිනා සතුට.

එරසුව [නා.] ගස් කැපීමට ගන්නා ආයුධයක් ; පොරොව.

එරික [වි.] (හාත්පස) පැතිරීගිය ; ව්‍යාප්ත වුණු.

එරූෂ [වි.] රළු ; කර්කශ ; නපුරු.

එරූෂ වචන [නා.ප්‍ර.] රළු වචන ; කර්කශ වචන.

එල [නා.ප්‍ර.] අ. සෝවාන්, සකාදාගාමී ආදී මාර්ග චිත්ත සම්බන්ධ විපාක සිත.- ආ. ගෙඩිය ; පලතුරු. - ඇ. අණ්ඩය ; අණ්ඩකෝෂය ; වෘෂණය. - ඇ. විපාකය ; ආනිශංසය. - ඉ. ලාභය ; ප්‍රයෝජනය.- ඊ. ප්‍රතිඵලය. - උ. මහබෝසතුන්ගේ සතර මහා නිධාන අතරින් එකක්.

එල අධිගම [වි.] සෝවාන් ආදී එල ලැබූ ; එල අවබෝධ කළ.

එලක [වි.] ලී පුවරුවලින් හෝ ලී පතුරින් කළ.

එලකථන [වි.] ප්‍රතිඵල කියන ; එලාඵල පවසන.

එලක පීඨය [නා.] ලැලි පුටුව ; සේදූ පාද තබාගන්නා පා පුටුව.

එලකය [නා.] අ. ලෑල්ල ; පුවරුව.- ආ. පලිහ. - ඇ. තලය ; තැටිය. - ඇ. ශරීරයේ මර්මයක්.

එලකාරී [වි.] ක්‍රියාකාරී ; ක්‍රියාත්මක වන.

එලඤාණය, එල ඥානය [නා.] අ. ආර්ය මාර්ග නිමිතිකොට

කෙලෙසුන් සන්සිදීමේ නුවණ.-
ආ. සෝවාන් සකාදාගාමී ආදි
එල කෙරෙහි යෙදුණු නුවණ.

එලදානය [නා.] අ. (ගිහියන්ගේ
සිත් ගන්නට) පැසුණු
නොපැසුණු, ලොකු කුඩා ගෙඩි
ජාති දීම. - ආ. කර්මයට
ලැබෙන ප්‍රතිඵලය ; සර්ව
පලදීම ; කම්පල දීම ; කර්ම
විපාකය. - ඇ. (ගහකොළ)
ගෙඩි හටගැනීම ; ගෙඩි
ලබාදීම. - ඇ. ප්‍රයෝජනවත්
වීම ; ප්‍රතිඵල ලබාදීම.

එලදායී [වි.] ප්‍රයෝජනවත් ;
ප්‍රතිඵල දෙන ; ප්‍රතිලාභය සහිත.

එලදාව [නා.] අ. ගෙඩි ප්‍රමාණය ;
හටගන්නා එල ප්‍රමාණය ;
නිෂ්පාදනය. - ආ. නිෂ්පාදනය ;
ප්‍රයෝජන ප්‍රමාණය ;
උපයෝගතා ප්‍රමාණය.

එලපඤ්චකය [නා.] එල පහේ
කොටස ; විඥාන, නාමරූප,
සළායතන, එස්ස, වේදනා යන
පස් වැදෑරුම් එල.

එලපල්ලව [නා.ප්‍ර.] ගෙඩි කොළ
ආදිය.

එලප්‍රාප්තිය [නා.] අ. නිවන්
මගෙහි සෝවාන් ආදි එලයකට
පැමිණීම.- ආ. අරමුණු
දිනාගැනීම ; අරමුණු සාර්ථක
කරගැනීම.

එලබීජය [නා.] පැළ කිරීම සඳහා
සිටුවන ගෙඩිය ; බීජය
වසයෙන් භාවිත කෙරෙන
එලය.

එලභුමි [නා.ප්‍ර.] කුශලාකුශලයෙහි
ප්‍රතිඵල වසයෙන් සත්වයා
උත්පත්තිය ලබන ස්ථානය.

එලරුහ බෝධිය [නා.] ගෙඩියෙන්
හටගත් බෝධි වෘක්ෂය ;
එලයෙන් (හෙවත් ඇටයෙන්)
පැන නැගුණු බෝගස.

එලවිද්‍යාව [නා.] එලවර්ග හා ඒවා
හටගන්නා ගහකොළ ගැන
හැදෑරීම.

එලවිපාක [නා.ප්‍ර.] ඉෂ්ට හා අනිෂ්ට
ප්‍රතිඵල ; සිදුවන හොඳ හා
නරක ; පල අපල.

එලසමවත [නා.] නිර්වාණය
අරමුණු කොටගත් එල
චිත්තයෙන් යුක්ත වාසය ; එල
සමාධියට පැමිණීම.

එලස්ථ [වි.] අ. (සෝවාන් ආදි)
එලයෙහි පිහිටියාවූ ; එලයට
පැමිණි. - ආ. පිහිටියා වූ ;
(හටගත්) ගෙඩි ඇති ; එල
දරන.

එලස්ථයා [නා.] එලයට පැමිණි
පුද්ගලයා.

එලාඑල [නා.ප්‍ර.] අ. ලොකු කුඩා
ගෙඩි වර්ග ; කුදු මහත් ගෙඩි ;
පලතුරු ; පලවැල. - ආ. හොඳ

නරක ප්‍රතිඵල ; සුභාසුභ
විපාක.- ඇ. ආර්ථික වාසි-
අවාසි ; ලාභ-අලාභ.

එලාරාම [නා.ප්‍ර.] පලතුරු උයන් ;
පලතුරු වතු ; පල දරන ගසින්
යුත් උද්‍යාන.

එලාසව [නා.ප්‍ර.] අඹ දඹ කොස්
ආදී එළවලින් ලබාගන්නා
රසය.

එලින [වි.] අ. පැසුණු ; ඉදුණු ;
පල දරන. - ආ. ඇඟවෙන ;
ලක්ෂ්‍ය වන ; මුඛ්‍ය වන. - ඇ.
(පාරිභා.) ප්‍රතිඵල වසයෙන් ඇති
වන ; උපලබ්ධිවන්නා වූ. - ඇ.
පැළුණු ; පුපුරා ගිය.- [නා.ප්‍ර.]
අ. පැසුණු කෙස් ගස් ; නර
කෙස්. - ආ. (අකලට) කෙස්
පැසීමේ රෝගය.

එලුපග [එල+උපග] [වි.] පල
හටගන්නා වූ ; ගෙඩි හැඳෙන.

එලෝක්පාදක [එල+උත්පාදක]
[වි.] ප්‍රතිඵල ගෙන දෙන ; පල
උපදවන.

එස්සය [නා.] පහස ; ස්පර්ශය ;
යම් අරමුණක තැවරීම්
ලක්ෂණයෙන් සිතෙහි උපදින
ගතිය.

එස්සායනනය [නා.] පහස පිළිබඳ
වූ (වක්බු සෝත ආදී) හය
වැදෑරුම් ආයතන.

එළික [නා.ප්‍ර.] පළිඟු ; පළිඟු මිණ ;
පිළිමිණි ; ස්ඵටික.

එළිකයා [නා.] (රජමැදුරට) පළිඟු
මැණික් සපයන්නා.

එණින [නා.ප්‍ර.] අ. පැණි හකුරු.-
ආ. උක්පැණි ; උක්හකුරු.

එසු [වි.] අමාරු නැති ;
ලෙහෙසියෙන් ලැබෙන ; පහසු-
[නා.ප්‍ර.] අ. අමාරු නැතිකම ;
ලෙහෙසිය ; සුවසේ (යමක්)
ලැබීම.- ආ. සුවය ; සැපය ;
සැප විහරණය.

එස්ඵුස කෝෂය [නා.] ගොළු
බෙල්ලාගේ ශ්වාසප්‍රධාන සහිත
කුහරය.

එස්ඵුසය [නා.] පෙනහැල්ල.

එස්ඵුසිය ධමනිය [නා.] දකුණු
හෘත්කෝෂිකාවෙහි සිට
විහිදෙන විශාල රුධිරවාහිනිය.

එලිඬගය [නා.] ගිනිපුපුර.

එල්ල [වි.] අ. පිපුණ ; විකසිත වූ.-
ආ. පිපුණුමලින් පිරුණු ; මලින්
ගැවසී ගත්.- ඇ. බිඳුණු ; පලුදු
වූණු ; පැලී ගිය.

එල්ලය [නා.] පිපුණු මල ; විකසිත
කුසුම.

ඓවයබ්බය [නා.] පහස ;
ස්පර්ශය.

ඓසපරස් [නා.ප්‍ර.] අඳුරෙහි
ආලෝකවත්ව දිලිසෙන

කහපැහැ ඉටි වැනි අලෝහ මූල ද්‍රව්‍යයක්.

බ මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ හතළිස් අට වන අකුර ; ප-වර්ගයේ තුන් වන අකුර.

බංකුව [නා.] අ. කීපදෙනකුට එකවර හිඳ ගැනීමට හැකිවන සේ තනන ලද දිග ආසන විශේෂය.- ආ. කුඩා මිටි ලෑලි අසුන ; කොලොම්බුව. - ඇ. කාර්මිකයකුගේ වැඩ මේසය.

බංකොලොත් [වි.] ණයතුරුස් ගෙවා ගැනීමට බැරි තත්ත්වයට පැමිණි ; වස්තු භංගත්වයට පත්.

බංග කරනවා [ක්‍රි.] නැති කරනවා ; වනසනවා ; විනාශ කරනවා ; සුණු විසුණු කරනවා.

බක [නා.ප්‍ර.] අ. ජල ආශ්‍රිත පක්ෂියෙක් ; කොකා.- ආ. ශාස්ත්‍රික දෘෂ්ටිය වැළඳ ගත් බ්‍රහ්මයකුගේ නාමය.- [වි.] ලොකු ; මහා ; පමණට වඩා විශාල.

බකතපස් [නා.ප්‍ර.] කුට තාපස ව්‍රතය.

බකල [වි.] දෙපසට වක් වී ගිය පාද සහිත ; විකෘත වූ දෙපා සහිත.

බකුස්සනවා [ක්‍රි.] කෝපයෙන් රවාගෙන සිටිනවා ; අසතුටු මුහුණින් බලා සිටිනවා.

බක් [නා.ප්‍ර.] වන්ද්‍ර මාස ක්‍රමයේ පළමුවැනි මාසය ; සිංහල අවුරුද්ද පටන් ගන්නා මාසය.

බක්කර, බක්කර් [නා.] වෘත්තියක් වසයෙන් පාන් පෝරණුවෙහි වැඩ කරන්නා ; පාන්, කේක් ආදිය පුලුස්සන්නා.

බක්කිකරත්තය [නා.] ඉඳගැනීම සඳහා බක්කියක් වැනි කොටසක් සහිත ගොන් කරත්තය.

බක්කිය [නා.] අ. කඩයක ධාන්‍ය සිල්ලර බඩු ආදිය සඳහා ගැනෙන වඩා නොගැඹුරු විවෘත පෙට්ටිය. - ආ. ආහාර දෑම සඳහා භාවිත කෑම ඔරුව.- ඇ. බක්කි කරත්තය.

බග [නා.ප්‍ර.] අ. වන්ද්‍ර මාස ක්‍රමයේ පළමුවන මාසය ; බක් මාසය. - ආ. භාග්‍යය ; වාසනාව ; පින්වත්බව.- ඇ. කොටස ; භාග්‍යය ; පංගුව. - ඇ. ස්ත්‍රී නිමිත්ත ; යෝනිය.

බගණය [නා.] කාව්‍යශාස්ත්‍රයේ ගණ අටෙන් එකක නාමය ; (පිළිවෙළින් ගුරුක් හා ලඝු දෙකක් ඇති ගණය) වන්ද්‍ර ගණය.

බගවත් [නා.ප්‍ර.] භාග්‍යවතුන් වහන්සේ.- [වි.] පින්වත් ; භාග්‍යවත්ත ; අතිඋතුම් ; මහෝත්තම.

බගවාලෙන [නා.] බුදුරදුන් සිරිපා
අඩවියට වැඩමවූ අවස්ථාවෙහි
දිවා විහරණය කළැයි සැලකෙන
ලෙන ; දිවාගුහාව.

බග්ගිනකය [නා.] අභයගිරි
නිකය ; අනුරාධපුර රාජ්‍ය
සමයේ දී අභයගිරි මහා
විහාරය මූලස්ථානය කොට
පැවැති නිකය.

බගහර [නා.ප්‍ර.] සුරාව ; මත්පැන්.

බජ්ජි [නා.ප්‍ර.] මෙනෙරි ගණයට
අයත් සිහින් ඇට සහිත ධාන්‍ය
වර්ගයක්.

බජුන් [නා.ප්‍ර.] බඳුන ; වළඳ ;
භාජනය ; තලිය.

බට [නා.ප්‍ර.] ඇතුළත කුහර සහිත
පුරුකින් සැදුණු තෘණ පඳුරු
විශේෂයක්.

බටනළාව [නා.] පිඹීම සඳහා
බටදඬු පුරුකකින් තනාගන්නා
සංගීත භාණ්ඩයක් ; වස්දණ්ඩ.

බට පොකු [නා.ප්‍ර.] වට්ටි, කුඩා
ආදිය විවිධ පිණිස බට ගසේ
දණ්ඩ පළා සකස් කරගන්නා
පතුරු.

බටය [නා.] ඇතුළත දිගට විහිදෙන
සිදුරු සහිත ස්වාභාවික හෝ
කෘත්‍රීම නිර්මාණය ; නළය.

බටලිය [නා.] අ. බටගසේ දණ්ඩ.-
ආ. ලිපට හුළං පිඹීම සඳහා ගනු
ලබන බටය.- ඇ. බටනළාව.

බටහිර [නා.ප්‍ර.] අ. අවරදිග ;
බස්නාහිර ; අපරදිගාව. - ආ.
යුරෝපය සහ ඇමෙරිකාව.-
[වි.] අ. බස්නාහිරින් පිහිටි ;
බස්නාහිරට අයත්.- ආ.
යුරෝපීය.

බටහිර සංස්කෘතිය [නා.] යුරෝපා
මහාද්වීපයෙහි සහ එක්සත්
ජනපද-කැනඩා රාජ්‍යවල
ජනයාගේ ශිෂ්ට සම්මත
චාරිත්‍රචාරිත්‍ර හා ගුණධර්ම
පද්ධතිය ; අපරදිග හැදියාව.

බටු [නා.ප්‍ර.] කුඩා ශාක වර්ගයක් ;
එම ශාකයේ එළ.- [වි.] අ.
බැස්ස ; අවතීර්ණ වූ ;
අවරෝහණය වූ.- ආ. කුඩා ;
පුංචි ; සිගිහි.

බට්ටා [නා.] බිත්ති ඔර්ලෝසුවක
එහා මෙහා පැද්දෙන වටකුරු
කොටස.

බඩ [නා.] අ. මිනිස් සිරුරේ පපු
ප්‍රදේශයත් ලිංග ප්‍රදේශයත් අතර
ප්‍රදේශය ; උදරය. - ආ. ආහාර
ජීර්ණ පද්ධතියේ මුල් කොටස ;
ආමාශය.- ඇ. දරුබොක්ක ;
මාතෘගර්භය.- ඇ. යමක පිටට
නෙරා ගිය කොටස ; බණ්ඩිය.-
ඉ. යාබද පෙදෙස ; අද්දර ;
බද්ධ ප්‍රදේශය.

බඩඇල් [නා.ප්‍ර.] පැරණි සිංහල වී වර්ගයක්.

බඩකිරිඇල් [නා.ප්‍ර.] පැරණි සිංහල වී වර්ගයක්.

බඩගන්නර, බඩගැන්නර [වි.] අ. කෑමට බලවත් ආශාවක් දක්වන ; කොතෙක් කෑමක් සැහීමට පත් නොවන ; ඉතා කැදර ; බඩජාරි. - ආ. තමන්ගේ යහපත පමණක් සලකන ; තම වාසිය උදෙසා ඕනෑම පහත් වැඩක් කරන.

බඩගානවා [ක්‍රි.] අ. බඩ බිම ගාවමින් ඉදිරියට ඇදෙනවා. - ආ. ඉතා සෙමින් ඉදිරියට ගමන් කරනවා ; මන්දගාමී ප්‍රගතියක් ලබනවා. - ඇ. ගස් නඟිනවා.

බඩගින්න [නා.] අ. ආහාර අවශ්‍යතාව නිසා පේශීන් සංකෝචනයෙන් ආමාශයේ ඇතිවන සංවේදනය ; ක්ෂුධාව ; කුසගින්න. - ආ. ආහාර දිරවීමේ ශක්තිය ; ජයරාග්නිය. - ඇ. කෑම රුචිය ; ආහාර ප්‍රියතාව.

බඩගෝස්තරය [නා.] එදිනෙදා දිවි රැක ගැනීමට අවශ්‍ය ආහාර ඇතුළු මූලික දේ.

බඩට ගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.] යමකුගේ ජීවනෝපායයට හානි කරනවා ; ආර්ථික වශයෙන් හානි සිදු කරනවා ;

කෙනෙකුගේ යහපතට බාධා කරනවා.

බඩ දඟලනවා [ක්‍රි.] අ. වමනය යන්නට එනවා ; ඔක්කාරයට එනවා. - ආ. බලවත් පිළිකුලක් ඇතිවෙනවා ; තදබල අප්‍රියභාවයක් හටගන්නවා.

බඩ දනවා [ක්‍රි.] අ. බඩේ දූවිල්ලක් හටගන්නවා. - ආ. (රුචි.) තද ශෝකයක් ඇති වෙනවා. - ඇ. බය හිතෙනවා ; බියෙන් තැති ගැනෙනවා.

බඩදලය [නා.] බඩගින්න ; කුසගින්න.

බඩදලයා [නා.] බඩගින්නෙන් පෙළෙන්නා ; කුසගින්නෙන් පීඩිතයා.

බඩදිය [නා.ප්‍ර.] මුත්‍ර ; සුළුදිය.

බඩදිව [නා.] ආමාශයටත් ඇලදිවටත් වම්පසින් පිහිටි මස්කැටියක් වැනි දම් පැහැති අවයවය ; පිලාව ; ප්ලීහාව.

බඩපිස්සා [නා.] මවකට අත්තිමට ම උපදින දරුවා ; පවුලක බාලයා ; කිස්දොවුන් දරුවා.

බඩ බැඳගන්නවා [ක්‍රි.] අ. බඩට තබා යමක් බඳිනවා ; බඩේ එල්ලා ගන්නවා. - ආ. ඉතා විශ්වාසීව ආශ්‍රය කරනවා ; බෙහෙවින් කුලුපග වනවා.

බඩමුණ [නා.] හිස නැති
මළසිරුර ; කවන්ධරූපය.

බඩය, බඩේ, බොඩේ [නා.] අ. තාල
වර්ගයේ සහ අතු නොබෙදෙන
කෙසෙල් වැනි ගස්වල කඳ මැද
දිගට දිවෙන මෘදු කෙටස ;
බොඩය ; මජ්ඣම. - ආ. පිදිගෙන
එන ගොයම් ගසේ පිටතට නො
ආ කරල ; ගොයම් බණ්ඩිය.

බඩරූපාව, බඩේරූපාව [නා.] අ.
බඩේ කැක්කුම ; උදර
වේදනාව. - ආ. දරු ප්‍රසූතිය
ඉතා ආසන්න වූ විට මවකගේ
ගර්භාශය ප්‍රදේශයෙහි ඇතිවන
වේදනාව ; විළි රුදාව ; ප්‍රසව
වේදනාව.

බඩල්, බඩාල් [නා.ප්‍ර.] රන්රිදී
කර්මාන්ත කිරීමේ පරම්පරාගත
නිපුණත්වයක් ලබා ඇති කුලය ;
ඊට අයත් පුද්ගලයා.

බඩවක [නා.] අ. කුසෙහි වළ
ගැසීම. - ආ. බඩින් කුදුවීම.-
ඇ. යමක ඇතුළට හැරුණු
නැමීම.

බඩ වඩනවා [ක්‍රි.] තමන්ගේ වාසිය
පමණක් තකා කටයුතු කරනවා ;
උදරපෝෂණය කරනවා.

බඩවන [නා.] අ. මත්ස්‍ය ආදීන්ගේ
බඩේ යටිපැත්ත ; සිවුපාවුන්ගේ
යටිබඩ පෙදෙස. - ආ.
පොත්තක යටිපැත්ත.

බඩවැටිය [නා.] අ. පඳුරුවලින්
සැකසුණු ඉඩම් මායිම. - ආ.
වගා කළ ඉඩම්, උයන් ආදිය
වටා සිටින ලද පැළ ඉනිවැට.

බඩවැල [නා.] අමාශයේ දිරවන
ආහාර ගුදය දක්වා ගෙන යන
දිග නළ මාර්ගය ; අතුණුබහන ;
අන්ත්‍රය.

බඩවියක [නා.] දිගින් වියතක්
පමණ වූ බඩ හෙවත් උදර
කොටස අහරින් පුරවාගැනීම
නිසා රැකෙන ජීවිතය ;
ජීවත්වීම ; උදර පෝෂණය ;
දිවි පැවැත්ම.

බඩසාය [නා.] බඩගින්න ;
කුසගින්න ; භාමත.

බඩසැල, බඩසල [නා.] ධාන්‍ය බඩු
ආදිය තැන්පත් කරන ලද ගෙය ;
කෝෂ්ඨාගාරය. ; භාණ්ඩාගාරය.

බඩහැල [නා.] අ. මැටි ලෝහ
භාණ්ඩ ආදිය තබන ශාලාව ;
වළං සාදන තැන.- ආ. කුලයක
නාමය ; කුඹල් කුලය.

බඩැරි [නා.ප්‍ර.] භාණ්ඩාගාරිකයා ;
ගබඩාපාලකයා ; කෝෂ්ඨා-
ගාරිකයා.

බඩුගැල [නා.] වෙළඳ බඩු
පුරවාගත් කරත්තය ; බඩුගෙන
යන කරත්තය.

බඩුපෙට්ටිය [නා.] අ. අගනා බඩු
තැන්පත් කරන පේට්ටිකාව ;

භාණ්ඩ මංජු සාව. - ආ.
බඩුගෙන යාම සඳහා පමණක්
යොදනු ලබන දුම්රිය පෙට්ටිය.

බඩුබාහිර [නා.ප්‍ර.] ගෙදර තුළත් ඉන්
පිටතත් පාවිච්චි කරන භාණ්ඩ ;
මෙවලම් ; ආම්පන්න ;
ගෘහභාණ්ඩ සමූහය.

බඩුමුටු [නා.බහු.] අ. පෞද්ගලික
සහ ගෙදර දොර භාවිතය
සඳහා ගනු ලබන උපකරණ. -
ආ. වෙළඳ භාණ්ඩ.

බඩු ලේඛනය [නා.] භාණ්ඩ
නාමාවලිය ; බඩු ලැයිස්තුව.

බඩුව [නා.] අ. භාණ්ඩය ; දෙය ;
ද්‍රව්‍යය ; මෙවලම ;
ආම්පන්නය ; උපකරණය. - ආ.
ආහරණය ; අබරණ ; පළඳනාව.
- ඇ. වෙළඳ ද්‍රව්‍යය ; වාණිජ
භාණ්ඩය.

බඩුසැල [නා.] විවිධ වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය
ගබඩා කර විකුණන කඩය ;
සාමාන්‍ය වෙළෙඳ හල.

බඩු හුවමාරුව [නා.] බඩුවට
බඩුවක් දීමෙන් ගනුදෙනු කිරීමේ
ක්‍රමය.

බඩේ ගාය [නා.ප්‍ර.] අ. බඩේ
කැක්කුම. - ආ. විළි රුදාව ;
ප්‍රසව වේදනාව.

බඩේ ගින්න [නා.] සෙනෙහැනි
අයකුගේ විපතක් ගැන

යමකුගේ සිතෙහි ඇතිවන
වේදනාව සහ නොසන්සුන්කම.

බණ [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරදුන් වදාළ
දහම. - ආ. ගුණ දහම් හා පින්
පව් විදහා දක්වමින් කරනු ලබන
දේශනය ; උපදේශ. - ඇ.
කියමන ; භාෂණය. - ඇ. කතා
කරන දෙය ; බස. - ඉ. අකුර ;
අක්ෂරය. - ඊ. සරසවි දේවිය. -
උ. ඊතලය ; සැරය. - උඟ.
බණය ; ගුල.

බණ අස්න [නා.] ධර්ම දේශනය
සඳහා හිඳින අසුන ;
ධර්මාසනය.

බණ කියනවා [ක්‍රි.] අ. බුද්ධ
ධර්මයට අනුගත දේශනයක්
පවත්වනවා. - ආ. අවවාද
අනුශාසනා කරනවා. - ඇ.
(කථා.) යම් තැනැත්තකුගේ
රුචියට පත් නොවන අයුරේ
අවවාද දෙනවා.

බණ ගෙය [නා.] බණ ඇසීම සඳහා
සැදැහැවුණු එක්රැස් වන
ගෙය ; ධර්ම ශාලාව ; බණ
මඩුව.

බණනවා [ක්‍රි.] අ. කියනවා ;
පවසනවා ; කතා කරනවා ;
දොඩනවා ; ප්‍රකාශ කරනවා. -
ආ. දොස් කියනවා ; නින්දා
කරනවා ; අපහාස කරනවා ;
බණිනවා.

බණ පොත [නා.] බුද්ධ ධර්මය
අඩංගු ග්‍රන්ථය ; බුදු දහම
ලියැවුණු පුස්තකය.

බණ මග [නා.] බුද්ධ ධර්මයෙන්
පෙන්වා දෙන මාර්ගය ; දහම්
මග.

බණවර [නා.] එක වරකින් කියා
නිම කළ හැකි බණ කොටස ;
අෂ්ට අක්ෂර විරිතින් බැඳි ගාථා
250කින් එනම් අක්ෂර
8,000කින් යුත් ධර්ම.

බණසූත [නා.] අ. බණ දෙසන
අවස්ථාවේ දී ධර්ම දේශකයා
වැඩ හිඳින ආසනය. - ආ.
ඊතලයේ ආසනය වන දුන්න.

බණිනවා [ක්‍රි.] අ. කතා කරනවා ;
කියනවා. - ආ. පරිභව කරනවා ;
අපහාස කරනවා.

බණ්ඩාර [නා.ප්‍ර.] අ. කුමාරයා ;
රාජකීයයා ; රාජවංශිකයා. - රදළ
පෙළපතකින් පැවතෙන්නා ;
කුලවතා. - ආ. දේවතාවුන්ට
ගෞරව වශයෙන් යොදන උප
පද නාමයක්.

බණ්ඩාරනායක [නා.ප්‍ර.] රාජ්‍ය
භාණ්ඩාගාරයේ ප්‍රධානියා ;
භාණ්ඩාගාරයේ නායකයා.

බණ්ඩාරවලිය [නා.] රජ-රදළ
මිශ්‍රණයෙන් පැවතෙන පරපුර.

බණ්ඩි [නා.ප්‍ර.] අ. ගොයම්, කුරහන්
ආදී ධාන්‍යවල කරල පිටට ඒමට

ආසන්න අවස්ථාව ; පිදිගෙන
එන ගොයම. - ආ. කිසිවක
උදරාකාර කොටස. - [වි.]
බණ්ඩිය සහිත ; පිදිගෙන එන ;
බණ්ඩි වූ.

බණ්ඩි ගොයම [නා.] පිදෙන්නට
ඉතා ආසන්න ගොයම.

බඩගැරි [නා.ප්‍ර.] භාණ්ඩාගාරය
භාර නිලධාරියා හෝ
අමාත්‍යයා ; භාණ්ඩාගාරයේ
ප්‍රධානියා ; භාණ්ඩාගාරිකයා.

බඩසල් [නා.ප්‍ර.] ධාන්‍ය තැන්පත්
කරන ගෙය ; කොටුගෙය ; වී
අටුව ; ධාන්‍යාගාරය ;
පත්තායම.

බක [නා.] අ. සහල් වෙනත් ධාන්‍ය
නිසි පරිදි තම්බා පිළියෙළ
කැරෙන ආහාරය ; ඕදනය. -
ආ. හෝජනය ; කෑම වේල. -
ඇ. ගොදුර ; බිල්ල. - ඇ.
සහෝදරයා ; සොහොවුරා.

බතරොයිය [නා.] ගොඩබිම හෝ
යුද නැවක කාලකුවක්කු එකක්
හෝ වැඩි ගණනක් සවිකොට
ඇති ප්‍රහාරක ස්ථානය ;
හටයින් හා රථවාහන සහිත
හමුදා ප්‍රහාර ඒකකය.

බත් උළ [නා.ප්‍ර.] බත් ඇටය ; ඉතා
ස්වල්ප වූ ආහාර ප්‍රමාණය ;
බඩගින්න නිවීමට ප්‍රමාණවත්
නොවන හෝජනය.

බත් ඔරුව [නා.] අ. සමූහයකට ආහාරදීමේ දී එය දැමීමට භාවිත කරන ඔරුවක හැඩය ඇති භාජනය. - ආ. සතුන්ට කෑම දෙන දිග බත්කිය.

බත් කවන මඟුල [නා.] දරුවකුට ප්‍රථම වරට සුඛ මොහොතින් බත් කැවිලි ආදී ඝන ආහාර කැවීමේ උත්සවය ; ඉඳුල් කට ගැමේ මංගල්‍යය.

බත්කිස [නා.] ආහාර කෘත්‍යය ; ආහාර අනුභවය ; දන් වැළඳීම.

බත් කෙණ්ඩ [නා.] කකුලේ දණහිසත් වළලු-කරත් අතර කොටසෙහි යටි පැත්තෙහි පිටතට නෙරා ඇති මාංස පේශිය.

බත් ගම [නා.] අ. රජු හෝ රජයේ ප්‍රධාන නිලධාරීන් හෝ සිය සේවකයන්ට ජීවිකාව සොයා ගැනීම සඳහා දුන් ඉඩම ; දිවෙල් ගම. - ආ. සිංහලයන් අතර පවතින කුලයක් ; වහුම්පුර කුලය.

බත් තටුව [නා.] යක්ෂ ප්‍රේත ආදීන්ට පූජා වශයෙන් ඔප්පු කරන ආහාර තටුව ; පිදේනිය ; පිදවින්න.

බත්තන රාළ [නා.] අ. රජ මැදුරෙහි මුළුතැන්ගේ කටයුතු සංවිධානය භාරව සිටි නිලධාරියා.- ආ. මුළුතැන් කදෙන් ගෙන යන ආහාර බඳුන්වලට බෙදා

දෙවියන්ට පුදන දේවාල සේවකයා.

බත්තල [නා.] ඇතැම් නැව් තොටවල නැවේ සිට ගොඩටත් ගොඩ සිට නැවටත් බඩුගෙන යාම සඳහා ගනු ලබන යාත්‍රා විශේෂයක්.

බත්පත [නා.] අ. බෙදන ලද බත් කොටස ; බත් පංගුව. - ආ. ජීවන මාර්ගය ; ජීවනෝපායය ; රැකියාව.

බත් බැළයා [නා.] කෑමට බීමට පමණක් දාස මෙහෙවර කරන්නා.

බත් මණ්ඩය [නා.] ආහාර ගැනීමේ දී පාවිච්චි කරන තැටිය හෝ පිඟාන ; බත්තලිය.

බත් මිල [නා.] ආහාර සැපයීම සඳහා වැය වන මුදල ; කෑම වියදම ; යැපීම් දීමනාව.

බත් වෙනවා [ක්‍රි.] අ. ආහාරය බවට පත්වෙනවා ; ගොඳුරු වෙනවා ; බිලිවෙනවා.- ආ. යටවෙනවා ; ගිලෙනවා.- ඇ. තෙමෙනවා ; පෙගෙනවා.

බත්හල [නා.] දන් වළඳන ශාලාව ; දානශාලාව ; දන්හල.

බද [වි.] අ. ප්‍රදේශයකට අයත් ; පෙදෙසක් තුළ පිහිටි ; ප්‍රදේශයකට, කලාපයකට සම්බන්ධ. - ආ. සෙලවිය

නොහැකි ; ස්ථිර. - අවල ; දැඩි ; දෘඪ. - ඇ. සීමා සහිත ; සීමිත ප්‍රමාණයක් ඇති ; පරිමිත ; සාධාරණ. - ඇ. ඇලුණු ; ලග්න. - ඉ. යාවු ; හාවුණු ; බද්ධවුණු. - ඊ. ප්‍රබන්ධ කරන ලද ; රචිත ; පබදින ලද. - උ. වෙන් කළ නොහැකි වූ ; එක්කැටි වූ. - උ. කිට්ටු ; සමීප ; ආසන්න. - සෘ. සන ; එකට තද වූ. - සෘ. උතුම් ; යහපත් ; උත්කෘෂ්ට ; ප්‍රශස්ත ; හදු.

බදන [නා.ප්‍ර.] අ. භාජනය ; බදුන ; සැළිය ; පාත්‍රය. - ආ. බදාමය. ; ඇලෙන සුලු මිශ්‍රණය ; බදාගන්නා දෙය. - ඇ. අමුණු බැම්ම ; වේල්ල ; කණ්ඩිය. - ඇ. දැඩි කොට අල්ලා ගන්නා වූ උපකරණය හෝ අවයවය. - [වි.] අ. තරයේ අල්ලා ගන්නා වූ ; බදා ගන්නා වූ ; වැළඳ ගන්නා වූ.

බදනවා [ක්‍රි.] අ. අසු කරනවා ; අල්ලනවා ; අඩස්සි කරනවා ; රඳවනවා ; සිර කරනවා. - ආ. රවටනවා ; වංචා කරනවා ; වසග කරනවා ; පොළඹවනවා. - ඇ. පොර අල්ලනවා ; මල්ලව පොරයෙහි යෙදෙනවා. - ඇ. රවනා කරනවා ; ප්‍රබන්ධ කරනවා ; පබදිනවා. - ඉ. අඹරනවා ; වෙළ කවනවා ; ගොතනවා ; වෙළනවා.

බදාමය [නා.] අ. සීමෙන්ති, හුණු, වැලි ආදිය වතුරෙන් ඇතිමෙන් තනාගනු ලබන මිශ්‍රණය ; ගොඩනැගිලි තැනීමේ දී ගල්වරි දෙකක් සම්බන්ධ කිරීමට යොදාගනු ලබන මිශ්‍රණය. - ආ. ඇලවීම සඳහා ගනු ලබන ද්‍රව්‍යය ; ලාටු ; පාඨප. - ඇ. කොළ ධාන්‍ය ආදිය අඹරා උකුටට තනා ගත් කල්කය ; තලපය. - ඇ. දතේ පිටතින් ඇති තද වැස්ම ; ඉනැමලය.

බද්දිලි [නා.ප්‍ර.] වැදීම දැක්වීම වශයෙන් එක් කරන ලද ඇඟිලි ; දෝත එක් කිරීම ; බද්ධාඤ්ජලිය.

බදිනවා [ක්‍රි.] අ. කබලෙහි දමා ගිනි රස්නයෙන් කර කරනවා ; පුලුටු කරනවා. - ආ. (කෑම වර්ග ආදිය) උණු තෙලෙහි ලා කර කරනවා.

බදු අයකැමියා [නා.] වැසියන් විසින් රජයට ගෙවනු ලැබිය යුතු බදු මුදල් අය කිරීම භාර නිලධාරියා.

බදුකරය [නා.] බදු ඔප්පුව.

බදුගත් මාර්ගය [නා.] පරිගණක දෙකක් සම්බන්ධ කරන ස්ථිර සන්නිවේදන මාර්ගය ; දුරකථන මාර්ගය.

බදුන [නා.] අ. බදුන ; භාජනය ; තලිය. - ආ. ගිනි උදුන ; පෝරණුව.

බදුරු [වි.] හදු ; හොඳ ; යහපත් ;
ශ්‍රේෂ්ඨ ; උත්තම ; විශිෂ්ට ;
චැඩදායක ; සොඳුරු.

බදුරුකප [නා.] හදු කල්පය ;
බුදුවරයන් පස් නමක් උපදනා
කල්පය.

බදු සහනය [නා.] (කිසියම්
ව්‍යාපාර ආදියකට අනුබල දීම
සඳහා) රජයට අයවිය යුතු බදු
අඩුවෙන් අය කිරීමෙන් හෝ
කලකට අය නොකිරීමෙන් හෝ
සලසන පහසුකම.

බද්ද [නා.] අ. දේපළ ආදායම
ආදියෙන් රාජ්‍යයකට ගෙවනු
ලබන කොටස ; සුංගම.- ආ.
(මහනුවර රාජ්‍ය සමයෙහි) රජය
යටතේ පැවති කාර්මික
දෙපාර්තමේන්තුව ; කර්මාන්ත
කාර්යාංශය. - ඇ. ඉඩකඩම්
ගෙවල් දොරවල් ආදියේ
භුක්තිය නිතරානුකූල ලෙස යම්
කාලසීමාවකට පවරා දීම.

බද්ධ [වි.] හා වුණු ; යා වුණු ;
එකට බැඳුණු ; හවුල්.

බද්ධකෝණය [නා.] එක් රේඛාවක
දෙපැත්තෙහි සිටින පරිදි එක
ලඟ පිහිටි කෝණය.

බද්ධ පර්යඬකය [නා.] වම් කලව
මත දකුණු පතුලත් දකුණු කලව
මත වම් පතුලත් සිටින සේ
දෙපා බැඳ හිඳීම ; පලක් බැඳ

හිඳීම ; අරමිණිය ගොතා හිඳ
ගැනීම ; උතුරු බද්ධාසනය.

බද්ධය [නා.] අ. උකුගතිය ;
බෙලසුල් බව ; සෙවෙල සහිත
බව. - ආ. හිර වීම ; ඇහිරීම ;
බැඳීම ; තද වීම. - ඇ. බද්ධ
කළ පැළය හෝ රිකිල්ල.

බද්ධ රාවය [නා.] උගුලකට හසු
වූ බව හැඟවීමට කරන නාදය ;
මලප්‍රච්චක බැඳුණු බව හඟවන
හඬ.

බද්ධ වාසය [නා.] එක තැන නො
කඩවා විසීම ; නිබඳ වාසය.

බද්ධ වෛරය [නා.] දිගින් දිගට
පවත්වාගෙන යනු ලබන
කෝෂය ; තදින් බැඳුණු
වෛරය.

බද්ධාභිලාෂය [නා.] බැඳුණු තද
ආශාව ; අධික කැමැත්ත.

බධිර [වි.] කන් නෑසෙන ; ඇසීමේ
ශක්තිය නැති ; බිහිරි.

බධිරයා [නා.] කන් ඇසීම නැති
පුද්ගලයා ; බිහිරා.

බන් [වි.] බඳින ලද ; බැන්දා වූ ;
ගැට ගැසූ.- [නා.ප්‍ර.] බැම්ම ;
බැඳීම ; බන්ධනය.

බන්කරය [නා.] අ. සටන් බිමේ දී
සතුරු ප්‍රහාරවලින් ආරක්ෂා වීම
සඳහා තනනු ලබන ශක්තිමත්
ආවරණ කුටිය. - ආ. නැව්වලට

තෙල් සපයන විශාල තෙල්
ටැංකිය.

බන්ගසාලය [නා.] රාජකීය ගබඩා
ගෙය ; කොටගුව.

බන්ද [නා.ප්‍ර.] අ. ලියවන
පට්ටලයේ ලියවනු ලබන
භාණ්ඩය සවිකරනු ලබන වට
දඬු කඳ. - ආ. වළලු, කැතිවිලි
ආදිය පැස්සීමේ දී රඳවනු ලබන
යකඩ පොල්ල. - ඇ. කිණිහිරයෙහි උල් කෙළවර. -
ඇ. වළං, කළ ආදියෙහි බඳ. -
ඉ. පොරෝ උදලු ආදියේ මිට
සවි කරන සිදුරේ පිට පැත්ත. -
ඊ. බදින ලද්ද ; බැඳුම. - උ.
(යමක්) වැනි දෙය ; බඳු වූව ;
සමාන වස්තුව ; සදාශ වූව.

බන්දනය, බන්ධනය බ.

බන්දුකමල [නා.ප්‍ර.] නෙළුම් මලේ
නැයා ; සුර්යයා ; කමලබන්දු ;
පද්මබන්දු.

බන්දේසිය [නා.] අමුත්තන්ට
සංග්‍රහ කිරීමේ දී රසකැවිලි, බීම
ආදිය ඔවුන් වෙත ඉදිරිපත්
කිරීම සඳහා භාවිත කැටිය.

බන්ධක [වි.] අ. බැඳුණු ; සම්බන්ධ
කළ ; ඇඳුණු. - ආ. (නීති.)
ගිවිසුමකින් හෝ බැඳුම්කරයකින්
බැඳුණු ; ඇප වුණු.

බන්ධකය [නා.] අ. බැඳීම සිදුකරන
අවයවය ; සම්බන්ධනය. - ආ.

ඇපය ; ලිඛිත පොරොන්දුව ;
ඇපකරය. - ඇ. වෙළුම්පට.

බන්ධකයා [නා.] අ. බදින්නා ;
බැඳ තබන්නා ; සම්බන්ධ
කරන්නා. - ආ. (උගුල්, දෑල්, මදු
ආදිය මගින්) සතුන් අල්ලන්නා. -
ඇ. ඇපකරුවා ; ගිවිසුමකින්
හෝ බැඳුම්කරයකින් බැඳුණු
තැනැත්තා. - ඇ. ප්‍රබන්ධකරුවා ;
ගත්කතුවරයා.

බන්ධනය, බන්දනය [නා.] අ.
බැඳීම ; බැම්ම ; සම්බන්ධය ;
ගැටගැසීම. - ආ. සිරගත වීම ;
දඟගෙයි වැටීම ; උගුල්, මදු
ආදියට අසුවීම. - ඇ. භාජන
ආදියේ කැඩුණු බිඳුණු තැන්
පිරියම් කළ ස්ථානය. - ඇ. ගද්‍ය
පද්‍ය ප්‍රබන්ධය ; (විශේෂයෙන්)
පද්‍යකෘතිය. - ඉ. මන්ත්‍ර බලයෙන්
භූතයන් තම මෙහෙවර කිරීම
සඳහා නතුකර ගැනීම. - ඊ.
වෙළුම්පට ; රැහැන ; පටිය. -
උ. දැඩි මානසික බැඳීම ; තද
ඇල්ම. - උ. සිත් මුළු කරවන
මායම් ආදිය.

බන්ධන ශාස්ත්‍රය [නා.] යතුන්
දෙවියන් ඇතුළු භූතයන් බැඳ
ගැනීමේ ශාස්ත්‍රය.

බන්ධනාගාරය [නා.] නීති විරෝධී
කටයුතු සම්බන්ධ සැකකරුවන්
නඩු විභාග අවසාන වනතුරු
හෝ අධිකරණයෙන් දඬුවම්
නියමවූවන් දඬුවම් කාලය

අවසාන වනතුරු රඳවා තබන
ස්ථානය ; සිපිරි ගෙය ; හිර
ගෙදර.

බන්ධු [නා.ප්‍ර.] අ. නැයා ; ඥාතියා ;
බන්ධුවරයා.- ආ. ඡන්ම පත්‍රයක
සතරවැනි භාවය ; බන්ධු
ස්ථානය.- ඇ. මලක නම ;
බඳුවද.

බන්ධුර [වි.] අ. ළගන්නා සුලු ;
මනෝ-ප්‍රසන්න. - ආ. අසම ;
සමතල නොවූ. - ඇ. නැමුණු ;
වකුටු ; වක්‍ර. - ඇ. බිහිරි ; බධිර.

බන්ධුරය [නා.] අ. ඔටුන්න ;
කිරුළ ; කිරිටය.- ආ.
පුන්නක්කු.- ඇ. කොකා. - ඇ.
පාත්තයා.

බන්ධුවරයා [නා.] නැයන් බවට
පත් පිරිස ; ඥාති සමූහයා ;
ඥාති වර්ගයා.

බන්සන් දාහකය [නා.]
විද්‍යාගාරවල බෙහෙවින් භාවිත
වන ගැස් දාහක විශේෂයක් ;
බන්සන් උදුන ; බන්සන්
ලාම්පුව.

බඳ [වි.] අ. බඳින ලද ; ගැට ගැසූ ;
එල්ලූ ; බද්ධ වූ.- ආ. අනුන්
සතු වූ ; අන්තට අයත් වූ.- ඇ.
තනන ලද ; ගොඩ නගන ලද ;
ඉඳි කරන ලද.- ඇ. පටන් ගත්
; ආරම්භ කළ ; ඇරැඹූ. - ඉ.
සිතින් බැඳී ගිය ; පිළිබඳ සිතින්
යුත්.- ඊ. ළංව පිහිටි ; යාබද ;

එකට එක කිට්ටු වූ. - උ. රවනා
කළ ; ප්‍රබන්ධ කැරුණු. - උ. ආ.
ස්ථිර ; තිර ; ස්ථාවර.- [නා.ප්‍ර.]
අ. යහළුවා ; මිතුරා ; හිතවතා.
- ආ. සිරුර ; ශරීරය. - ගත ;
දේහය.- ඇ. හිස සහ අත් පා
නැති ශරීර කොටස ; කඳ. -
ඇ. උපකරණයක හෝ
භාණ්ඩයක මැද මහත
කොටස.- ඉ. උදලු පොරෝ
ආදියෙහි මිට සවි කරන සිදුර.-
[නි.] සමානත්වය දැක්වීම සඳහා
යෙදෙන නිපාත පදයක් ; බඳු ;
වැනි ; සැටි.

බඳදිලි, බඳැදිලි [නා.ප්‍ර.] වැදීම
සඳහා හිස්මුදුනෙහි තබාගත්
දෝත.

බඳන [නා.] මැටි, ලෝහ ආදී
ද්‍රව්‍යයකින් යම් යම් දෑ බහාලීම
සඳහා තනාගනු ලබන
මෙවලම ; භාජනය ; බඳුන.-
[වි.] බඳින්නා වූ ; බැඳ තබන ;
ගැටගසන්නා වූ ; බන්ධනයක්
කරන්නා වූ.

බඳ පටිය [නා.] අ. අඳින ඇඳුම
ලිහිල්වීම වළක්වනු සඳහා
ඉණෙහි බඳින පටිය ; ඉණ
පටිය.- ආ. බර ගෙන යන
සතුන්ගේ සෑදලය හෝ තවලම
රඳවා තබාගැනීම සඳහා බඩ
යටින් ගෙන බඳින පටිය.

බඳ වෙළඳ [නා.] අ. කුස තණ
ආදිය මිටි බැඳ ඉඳගැනීම

සඳහා සාදාගනු ලැබූ සැප පහසු ආසනයක්. - ආ. සිරුරේ ඉණ පෙදෙස වෙළීම සඳහා ගන්නා පුළුල් රෙදි පට.

බඳිනවා [ක්‍රි.] අ. ලණු, වැල් ආදියකින් වෙළා එකට සම්බන්ධ කරනවා ; ඇඳනවා ; ගැට ගසනවා. - ආ. තනනවා ; ගොඩනංවනවා ; ඉදිකරනවා ; නිර්මාණය කරනවා. - ඇ. අවහිර කරනවා ; වළක්වනවා ; අවුරනවා. - ඇ. රචනය කරනවා ; ප්‍රබන්ධ කරනවා. - ඉ. විවාහයෙන් සම්බන්ධ වනවා. - ඊ. සිත් ඇදගන්නවා ; සිත නතු කරනවා ; වසී කරනවා. - උ. පක්ෂ වූ හෝ විපක්ෂ වූ හෝ හැඟීමක් සිතෙහි වර්ධනය කරගන්නවා. - උ. නීතියෙන් අවශ්‍ය වූ මුදල් ප්‍රමාණයක් හෝ ලිපි ලේඛන ආදියත් නියමිත ස්ථානයට ඉදිරිපත් කරනවා. - සෘ. නියමයක් පනවනවා. - සෘ. ආහරණවල මැණික් ගල් ඔබ්බෙනවා. - ස. ගව ආදී සතුන් දිගේලි කරනවා.

බඳු [නි.] සමාන ; වැනි ; මෙන් ; අයුරු.

බඳුන [නා.] යමක් බහාලීම සඳහා ලෝහ මැටි ආදියෙන් තනන ලද මෙවලම ; භාජනය.

බප [නා.] අ. පියා ; තාත්තා. - ආ. සැමියා ; හිමියා ; ස්වාමියා. -

ඇ. මිනිසා ; පිරිමියා ; පුරුෂයා. - ඇ. උගතා ; විද්වතා ; පඬිවරයා ; ශාස්ත්‍රධරයා. - ඉ. කඳුළු ; ඇසිදිය ; අගුරු.

බබලතා, බවලතා [නා.] අ. ගැහැණිය ; ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව. - ආ. බිරිත්දෑ ; භාර්යාව ; බිරිය.

බබළනවා [ක්‍රි.] දිලිසෙනවා ; කාන්තිය විහිදනවා ; දීප්තිමත් ව පවතිනවා ; ප්‍රභාමත් වෙනවා. - ආ. වැජඹෙනවා ; විරාජමාන වෙනවා ; භ්‍රාජමානවෙනවා.

බබුරා, බබුරා [නා.] අ. බර්ග්‍ර ජාතිකයා. - ආ. ඉතා අඩු සංස්කෘතියකින් යුක්ත තැනැත්තා ; මිලේච්ඡයා.

බමණ [නා.ප්‍ර.] අ. බ්‍රාහ්මයා ; ද්විජයා. - ආ. බමුණන්ගේ අසපුව ; තපෝවනය. - ඇ. කරකීම ; භ්‍රමණය. - ඇ. ක්ලාන්තය. - [වි.] අ. කරකෙන ; කරකැවෙන ; භ්‍රමණය වන. - ආ. ඔබ-මොබ ගැවසෙන ; සංචාරය කරන.

බමනවා [ක්‍රි.] අ. කරකෙනවා ; කරකැවෙනවා ; භ්‍රමණය වෙනවා. - ආ. සොලවනවා ; නටවනවා. - ඇ. කලඹනවා ; කලම්බනවා ; උද්දාම කරනවා.

බමර [වි.] අ. වටා කරකෙන ; භ්‍රමණය වන ; පරිභ්‍රමණය

වන.- ආ. (සමහර හිසකෙස් සේ) වකුටු ; රැලි සහිත ; බඹුරු.

බමර තත [නා.] තත් සතක් ඇති විණාවේ මුල් ම තත ; මී මැසි හඬට සමාන හඬක් නංවන හෙවත් 'ස' ස්වරය හැඬවෙන තත්ත්වය.

බමරය, බඹරය [නා.] අදිනු ලබන නූලක ආධාරයෙන් කුරක් මත වේගයෙන් කරකැවීමට සලස්වන ක්‍රීඩා භාණ්ඩයක්.

බමරා [නා.] අ. මල් පැණි රැස්කර විශාල වද සාදන මැසි වර්ගයක් ; බඹරා.- ආ. මී පැණි සාදන කුඩා මැසි වර්ගයක් ; මී මැස්සා ; හෘඩ්ගයා.

බමුණා [නා.] අ. බ්‍රාහ්මණ වංශයේ උපන් තැනැත්තා ; බ්‍රාහ්මණයා.- ආ. පව් බැහැර කළ උතුමා ; ඉන්ද්‍රිය දමනය කළ තැනැත්තා. - ඇ. කලට නුසුදුසු යල් පැනගිය මත දරන්නා ; ගතානුගතික පුද්ගලයා.

බමුණු [වි.] බ්‍රාහ්මණයන්ට අයත් ; බ්‍රාහ්මණ වංශයේ වූ ; බමුණන් පිළිබඳ වන ; බ්‍රාහ්මණ සම්ප්‍රදායට අයත්.

බමුණු කුලය [නා.] අ. භාරත සමාජයේ පැවැති කුල සතරින් පළමු වැන්න. - ආ. බමුණු පවුල ; බමුණු නිවස. - ඇ. නාග කුල සතරෙන් එකක්. - ඇ.

සාමාන්‍ය ජනයාට වඩා තමන් උසස් ය කියා වෙන්ව වසන පිරිස.

බමුණු මහසල් කුලය [නා.] ඉතා ධනවත් බමුණු කුලය.

බමිබු [වි.] අ. බටයක වැනි හැඩය ඇති. - ආ. උණ හෝ බට ලියෙන් තනන ලද ; උණ ගස පිළිබඳ.

බමිබුව [නා.] අ. ඇතුළත කුහර සහිත සිලින්ඩරාකාර ලොකු නළය ; පයිප්පය ; බටය. - ආ. කුහරය සහිත උණ බට ආදී දඬු විශේෂය.- ඇ. උණ පුරුක ; උණ පුරුකින් තැනූ කොපුව.

බමිමන්නා [නා.] අ. පැරණි රාජසභාවල සිටි විභිචකාරයා ; රාජකීය කවටයා.- ආ. දේශීය ජන නාට්‍යවල එන චිකටයා ; බහුබ්‍රතයා.

බඹ [නා.ප්‍ර.] අ. හින්දු ත්‍රිමූර්තියේ පළමුවැන්නා වන මහා දෙවියා ; විශ්වයේ නිර්මාතෘවරයා ; බ්‍රහ්මයා.- ආ. බ්‍රහ්ම ලෝක දහසයෙන් කවර එකක හෝ වාසය කරන්නා. - ඇ. ඉහළ ම බ්‍රහ්ම ලෝකය වන අකනිට්ඨාවේ ප්‍රධාන බ්‍රහ්මයා ; සහම්පති බ්‍රහ්මරාජයා. - ඇ. දෙවියන්ගේ ආචාර්යවරයා ; බ්‍රහස්පතී ; සුරගුරු ; සුර ඇදුරු.- ඉ. බමුණු කුලයෙහි

උපන්නා ; බ්‍රාහ්මණයා.- ඊ.
උත්තමයා ; ශ්‍රේෂ්ඨයා ;
උතුමා.- උ. ගුරුවරයා ;
ශික්ෂකයා ; ආචාර්යවරයා. -
උ. කේතු ග්‍රහයා. - සා. උතුම්
දෙය ; උත්තමත්වය ;
ශ්‍රේෂ්ඨත්වය.- සා. උඩුකය. -
සා. උත්සාහය ; ව්‍යායාමය.-
[වි.] උතුම් ; උත්තම ; මහාර්ඝ ;
විශිෂ්ට ; ශ්‍රේෂ්ඨ.

බඹ ගොස [නා.] අංග අටකින්
සමන්විත ඉතා පැහැදිලි,
නිරවුල්, පැතිර යන මිනිරි
ගැඹුරු කටහඬ ; බුදුරදුන්ගේ
ස්වරය.

බඹ තලය [නා.] බ්‍රහ්මයන් වාසය
කරන ලෝක පද්ධතිය ; දහසය
ලෝකයකින් සමන්විත
රූපාවචර බ්‍රහ්ම තලය.

බඹ දත් [නා.ප්‍ර.] අ. බ්‍රහ්මයා විසින්
දෙන ලද්දේ. - ආ. සිවුර ; විවරය.-
ඇ. පුරාණ දඹදිව බරණැස්
නුවර රජ කළ රාජ පරම්පරාවක්.

බඹ මොහොත [නා.] අරුණ
නැගෙනහිර පෙර සිංහල පැය
දෙකක් පමණ කාලය ; බ්‍රහ්ම
මුහූර්තය.

බඹය [නා.] දිග මැනීමේ පැරණි
මිම්මක් ; සතර රියන ; යාර
දෙකේ හෙවත් අඩි හයේ දිග
ප්‍රමාණය ; දෙපසට විහිදූ
දැනෙහි එක් අතක මැදැගිලි තුඩ

සිට අනෙක් මැදැගිලි තුඩ දක්වා
දිග ප්‍රමාණය.

බඹර [වි.] අ. බඹරාට අයත් ; බඹරා
පිළිබඳ ; බඹරාට සමාන. - ආ.
කරකැවෙන ; හුමණය වන ;
බමන.

බඹරය [නා.] අ. බඹර මැස්සන්
විසින් බඳිනු ලබන තනි
වදයකින් යුත් විශාල පැණි
වදය.- ආ. ක්‍රීඩා භාණ්ඩයක් ;
බමරය.

බඹරා, බමරා බ.

බඹලොව [නා.] බ්‍රහ්මයන් වසන
සොළොස් වැදෑරුම් ලෝකය.

බඹවිහරණය [නා.] මෙත්තා,
කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා යන
ශ්‍රේෂ්ඨතම ගුණ සතරින් යුතුව
විසීම ; උත්තම පැවැත්ම ;
බ්‍රහ්ම විහරණය.

බඹසර [නා.ප්‍ර.] අ. මෙමුඛ
සේවනයෙන් වැළකී සිටීම ;
කාම සම්භෝගයෙන් වෙන්
වීම ; අබ්‍රහ්මචර්යාවෙන් මිදී
සිටීම.- ආ. කාම මිථ්‍යාවාරයෙන්
වැළකීම ; කාමයේ වරදවා
හැසිරීමෙන් මිදීම.- ඇ.
ගිහිගෙයින් නික්ම මහණදම්
පිරීම. - ඇ. බ්‍රහ්මචාරී ජීවිතයක්
ගත කරන්නා ; පැවිද්දා ;
තවුසා ; බ්‍රහ්මචාරියා. - ඉ.
ආශ්‍රමය ; අසපුව ; තපෝවනය.

බලා [නා.] අ. විශ්වයේ නිර්මාතෘ ලෙස සැලකෙන මහාබ්‍රහ්මයා ; ආ. පෙරහරවල දී ගෙන යනු ලබන විශාල විකට රූපයක්.- මහබලා.

බබුරා, බබුරා බ.

බබුරු [වි.] අ. (සමහර හිසකෙස් සේ) වකුටු ; නැමී ගිය රැලි සහිත ; වක්වූ ; බමර. - ආ. තද දුඹුරු පැහැයෙන් යුත් ; කිඹුල් වන් ; කපිලවර්ණ. - [නා.ප්‍ර.] අ. අමාරු දෙය ; දුෂ්කර කාර්යය ; ව්‍යාකූල වූ ක්‍රියාව.- ආ. කුකුළා ; සැවුළා ; කුක්කුටයා.

බය [නා.] අ. සිදු විය හැකි විපතක් පිළිබඳ ව සිතෙහි ඇති වන වේදනා සහගත ආවේගය ; හිතිය ; බිය. - ආ. වැරදි සහගත දෙයක් කිරීමට ඇති වන පැකිළීම. - ඇ. අදෘශ්‍යමාන බලවේග පිළිබඳව සිත් තුළ හට ගැනෙන ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත තැති ගැනීම. - ඇ. සන්ත්‍රාසය ; පසුබෑම ; සබකෝලය. - ඉ. ධෛර්යය නොමැතිකම ; බයාදුකම ; බියගුලු බව.

බයටින්, බයොටින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බහුල වශයෙන් ස්වභාවිකව සෑදෙන අවර්ණ, ස්පර්ශකරුපී 'බේ' විටමින් වර්ගයක්.

බයාදු [වි.] අ. බය ගතියෙන් යුත් ; බියසුලු.- ආ. ලජ්ජාශීලී.

බයිකාබනේට් [නා.ප්‍ර.] (රසා.) ජලයෙහි ද්‍රාව්‍ය වන ආම්ලික ලවණ විශේෂයක් ; කාබනික් අම්ලයේ ආම්ලික ලවණය.

බයිටය [නා.] පරිගණකයක දත්ත ප්‍රමාණය මනින ඒකකයක් ; බිට් අටක දත්ත ප්‍රමාණයක් බයිටයක් ලෙස හැඳින්වේ.

බයිනෙක්තුව [නා.] රයිපල් තුවක්කුවේ අගට සවි කරනු ලබන සිහින් උල් ආයුධය.

බයිනෝකියුලරය [නා.] දුර බලන කණ්ණාඩිය ; ද්වි ආක්ෂික අන්වීක්ෂය.

බයිබලය [නා.] ක්‍රිස්තියානි ආගමේ ප්‍රධාන ධර්ම ග්‍රන්ථය ; පරණ සහ අලුත් ගිවිසුම්වලින් සමන්විත ක්‍රිස්තියානි ශුද්ධ ග්‍රන්ථය.

බයිලා [නා.ප්‍ර.] අ. පෘතුගීසින්ගෙන් ලංකාවට ලැබුණු වේග රිත්මයට අනුව ගයන ගී විශේෂයක්.- ආ. ඒ තාලයට අනුව නටන නැටුම.

බර [නා.ප්‍ර.] අ. යම් වස්තුවක් කෙරෙහි ක්‍රියා කරන ගුරුත්වාකර්ෂණ බල ප්‍රමාණය ; ගුරුත්වය. - ආ. කිරින උපකරණයකින් දෑක්වෙන ස්කන්ධයක තුලනාත්මක ගුරුත්වාකර්ෂණය පිළිබඳ මිනුම් ඒකකය ; බර ප්‍රමාණය. - ඇ.

මිනිසකුට, සතකුට හෝ වාහනයකට වරකට ගෙන යා හැකි ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය.- අ. කාර්යභාරය ; වගකීම.- ඉ. දුෂ්කර කාර්යය ; අමාරු වැඩය ; බැරි දෙය.- ඊ. ඉසිලීමට අමාරු දෙය ; බර වස්තුව ; බරුව.- උ. උසුලන්නට බැරි කරුණ ; සිතට කරදර ගෙන දෙන්න.- උ. දේශීය කිරුම් ඒකකයක් ; තුලා විස්සක හෙවත් පලම් 2,000ක ප්‍රමාණය.- සා. දොළහ ; ද්වාදසය.- සා. තනය ; පයෝධරය ; පියොවුර.- [වි.] අ. බරින් වැඩි.- ආ. දිරවීමට අමාරු.- ඇ. ගැඹුරු ; පැටලිලි සහිත ; විසඳීමට අමාරු ; දුෂ්කර.- ඇ. විශාල ; ලොකු ; අධික.

බරංකාව [නා.] කඳු දෙකක් අතර පිහිටි බෑවුම් සහිත ඉතා පටු දෙණිය ; ගැඹුරු දොරුව ; ගිරි කඳුර.

බර කරත්තය [නා.] ගොනුන් දෙන්නකු හෝ වැඩි ගණනක් බඳින ලොකු කරත්තය ; බර ගැල.

බර කරනවා [ක්‍රි.] අ. පැත්තකට ඇල කරනවා ; නැඹුරු කරනවා ; පාත් කරනවා.- ආ. උච්චාරණයේදී කිසියම් ශබ්දයක් අවධාරණය කරනවා ; වචනයකට අවධාරණය

දෙනවා.- ඇ. බර දැනෙන්නට සලස්වනවා ; බර පටවනවා.

බර ගහනවා [ක්‍රි.] අ. එක පැත්තකට බර වෙනවා ; ඇල වෙනවා ; සමබර නැති ව යනවා.- ආ. ලියනු ලබන ලියක වැඩිපුර කොටස් ඉවත් කොට එය වටකුරු කරනවා.

බරණ [නා.ප්‍ර.] අ. ආහරණ ; අබරණ ; පලඳනා.- ආ. සර්පයා ; අභියා ; සපා.- ඇ. චතුරේ හැසිරෙන විෂ රහිත සර්පයෙක් ; දිය බරණ ; දියබරියා.

බරණිය [නා.ප්‍ර.] වන්දයා ආහරණ කොට ඇති තැනැත්තා ; ඊශ්වරදෙවි ; මහේශ්වර ; මෙහෙසුරු ; ශිව.

බරණිය [නා.] අ. (මැටියෙන් හෝ වීදුරුවලින් තැනූ) කුඩා කටක් ඇති කඳ මහත විශාල භාජන විශේෂයක් ; බුජම.- ආ. පීප්පය.

බරනෙත [නා.] ඇස් දොළසක් ඇත්තා ; කතරගම දෙවියෝ ; කඳ කුමරු.

බරපතළ [වි.] අ. සැහැල්ලු නොවන ; බරින් වැඩි.- ආ. බැරැරුම් ; ගම්හිර ; භාරධූර.- ඇ. අධික ; මහත් ; විශාල.- ඇ. කිරීමට අමාරු ; දුෂ්කර.- ඉ. වැදගත් ; ප්‍රමුඛත්වය ලැබිය

යුතු. - ඊ. සුව කිරීම අපහසු ; දුස්සාධය.

බර පැන [නා.] ආගමික හෝ පුණ්‍ය කටයුත්තක් හෝ සඳහා දරන වියදම ; පොදු හෝ ආගමික සේවයක් සඳහා මහත්සිය වශයෙන් දෙන මුදල.

බර බාගය [නා.] තනි ගොනා බඳින කරත්තය.

බරම් [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයා ; මහබ්‍රහ්ම.

බරවා [නා.ප්‍ර.] බරවා පණුවා ඇතුළුවීම නිසා වසාවාහිනි අවහිර වීමෙන් කකුල් ඉදිමීම ආදිය ලක්ෂණ කොට ඇති රෝගය ; ශ්ලීපද රෝගය.

බරවෙනවා [ක්‍රි.] අ. බර දූනෙනවා ; බරින් පෙළෙනවා. - ආ. යමක් බර නිසා පාත්වනවා ; බරින් නැමෙනවා ; පැත්තකට ඇලවෙනවා ; ඇල ගහනවා. - ඇ. පක්ෂග්‍රාහී වෙනවා. - ඇ. බරපතළ වෙනවා ; බැරැරම් වනවා. - ඉ. ශරීරාංගවල බර ගතියක් දූනෙනවා ; සැහැල්ලු බවින් තොරවෙනවා. - ඊ. මලමුත්‍ර පහවීමට ආසන්න වෙනවා.

බරාදය [නා.] ගෙයක ඉදිරි කොටස ; ඉස්තෝප්පුව ; ආලින්දය.

බරු [වි.] බර සහිත ; බරින් යුක්ත ; බර වූ.

බරු ගහනවා [ක්‍රි.] අ. නියපොතු වලින් හුරනවා ; නියවලින් ඉරනවා ; පහුරු ගානවා. - ආ. ගහක් කොළක් සොලවා ගෙඩි වැටෙන්නට සලස්වනවා.

බරුව [නා.] අ. බර සහිත දෙය ; බරවන්නට තබන හෝ එල්ලන දෙය ; බරින් යුක්ත වූව. - ආ. නැව් ආදී යාත්‍රා නවත්වා තැබීම සඳහා දිය පත්ලට බස්සවන බර ඇති දෙය ; නැංගුරම. - ඇ. යාන්ත්‍රික කොටසක බර දරා සිටින අවයවය.

බරුවා [නා.] සැමියා ; ස්වාමීපුරුෂයා ; වල්ලභයා.

බර්ගර් [නා.] යුරෝපීය මනුෂ්‍ය වර්ගයක් ; ලංසි ජාතිකයා.

බල [වි.] අ. ශක්තියෙන් යුතු ; දිරිමත් ; විරියවන්ත. - ආ. අධිකාර බලය සහිත ; වගකීම දරන ; බලය පවරන. - [නා.ප්‍ර.] අ. සවිය ; ශක්තිය ; හැකියාව ; කුශලතාව ; කෞශල්‍යය. - ආ. අනුභාව ; සෘද්ධිය ; දිව්‍යමය ශක්තිය. - ඇ. අධිකාරය ; ආධිපත්‍යය. - ඇ. පරාක්‍රමය ; වික්‍රමය ; තේජස. - ඉ. සැපත ; සම්පත්තිය ; ධනය. - ඊ. (ඖෂධ, මත්ත්‍ර ආදියක) ගුණය ;

ඵලදායී භාවය. - උ. රජකුගේ සේනා ශක්තිය ; අයිතිය ; වරප්‍රසාදය.- උභ. දිරිය ; දෛර්යය.- සෘ. රුකුල ; මුක්කුව.- සෘෂ. සංඛ්‍යාවක් ඒ සංඛ්‍යාවෙන්ම ගුණ කිරීමෙන් සෑදෙන ගුණිතය.- සෘ. ගසක අතු බෙදී යන සන්ධිස්ථානය ; දෙබලය ; කරුව ; තුරු වෙළප.- සෘ. බෙණය ; ගුහාව ; ලෙණ ; බලය ; ගස් සිදුර.

බලඔරුව [නා.] බල මාලුන් අල්ලා ගැනීම සඳහා ඇත මුහුදට යන විශාල ඔරු වර්ගයක්.

බල කඩදාසිය [නා.] බලය පවරන ලියවිල්ල ; බලපත්‍රය.

බල කණුව [නා.] අ. බරක් දරා සිටින ප්‍රධාන කණුව ; ඉන්ද්‍රබිලය. - ආ. රඳා සිටීමට ආධාරයක් වශයෙන් සිටවූ කණුව ; රුකුල ; මුක්කුව. - ඇ. (රුඪී.) බලවත් ආධාරකාරයා ; සංවිධානයක ප්‍රමුඛ සාමාජිකයා.

බල කරනවා [ක්‍රි.] අ. තදින් කියා සිටිනවා ; අවධාරණයෙන් ප්‍රකාශ කරනවා.- ආ. තර්ජනයෙන් මෙහෙයවනවා ; බලහත්කාරයෙන් පොලඹවනවා.

බලකරය [නා.] අ. බලය ඇති කරවන්නා ; ශක්ති ජනකය.- ආ. බලය යෙදීම ;

බලහත්කාරය ; බලය පාවිච්චි කිරීම ; බල කිරීම. - ඇ. ඉඩමක අයිතිවාසිකම තාවකාලිකව පවරා දෙන ලේඛනය.

බලකාමය [නා.] බලය ලබා ගැනීමට ඇති ආශාව.

බලකාය, බලකාය [නා.ප්‍ර.] අ. හමුදා සේනාංකය. - ආ. යුද්ධ සේනාව.

බලකාරකය [නා.] ශරීර ශක්තිය සහ දෛර්යය වැඩි කරන ඖෂධය ; ශක්තිජනක ආහාරය.

බලකාරයා [නා.] අ. බලය ඇති තැනැත්තා ; වගකීම ඇත්තා ; නිලධාරියා.- ආ. ප්‍රථමාත්මකාරයා ; හයිකාරයා ; දාමරිකයා. - ඇ. බුදුලයක් පාලනය කිරීමේ බලය ඇති තැනැත්තා ; උරුමකරයා ; හිමියා.

බල කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.] ශක්තිය විහිදෙන මධ්‍ය ස්ථානය.

බලකොටුව, බලකොටුව [නා.] අ. සතුරු උපද්‍රවවලින් ආරක්ෂා වීම සඳහාත්, සතුරාට පහරදීමේ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් යොදා ගැනීම සඳහාත් ඉදි කරන ලද රක්ෂිත කඳවුර. - ආ. ආරක්ෂිත ස්ථානය ; බලය පිළිබඳ මූලස්ථානය.

බලගතු [වි.] අ. තදබල ; දෑඩි ; දෘඪ.- ආ. බලසම්පන්න ;

බලවත් ; ශක්ති සම්පන්න ;
ප්‍රබල. - ඇ. සුව කිරීමට අපහසු ;
දුස්සාධය ; උග්‍ර. - ඇ. මහත් ;
සුවිසල් ; නොමඳ ; අධික. - ඉ.
ප්‍රතිඵලදායී ; බෙහෙවින්
සාර්ථක ; උසස් ප්‍රතිඵල ගෙන
දෙන. - ඊ. යටත් කළ නොහැකි ;
අනභිභවනීය. - උ. බරපතළ ;
බැරැරැම් ; භාරධූර. - උ. භ.
ක්‍රියාශීලී ; කාර්යශූර ; ප්‍රතාපවත්.

බලවුව, බලවට [නා.] අ. කුඩා කඳක්
හෝ අත්තක් දෙකට බෙදී ගිය
ස්ථානය. - ආ. කෙක්ක ;
කෙක්කක් වශයෙන් යොදාගත
හැකි ලීය.

බලතර [වි.] අ. අධික බලයෙන්
යුතු ; වැඩි බලයක් තිබෙන ;
ශක්ති සම්පන්න. - ආ. තද ;
දෘඩ ; මහත්.

බලතල [නා.ප්‍ර.] නීතියෙන් අයිති
වන ක්‍රියාකාරී බලය ; රාජකාරිය
නිසා පැවරෙන අයිතිය.

බලතා [නා.] අ. රාජකීය යුද්ධ
හමුදාවේ නිලධාරියා ; සේනා
ප්‍රධානියා ; බල මුදලියා. - ආ.
රජවාසල විශ්වාසී සේවකයා ;
රජ මැදුරේ මුරහටයා ; රජුගේ
අභ්‍යන්තර සේවකයා.

බල දශකය [නා.] මිනිසාගේ
පරමායුෂ අවුරුදු සියය සේ
සලකා එය දහයේ
කොටස්වලට බෙදූ කල ලැබෙන

සතර වැනි කොටස ; තිහටත්
හතළිහටත් අතර දස අවුරුදු
කාලය.

බල දුර්ගය [නා.] සේනා ශක්තියත්,
ආරක්ෂා සංවිධානයත් නිසා
සතුරන්ට යටත් කරගැනීම
දුෂ්කර බලස්ථානය ;
බලකොටුව.

බලධරයා [නා.] කිසියම් කාර්යයක්
සඳහා විශේෂ අධිකාරී බලය
ලබා සිටින තැනැත්තා.

බලධාරී [වි.] බලය දරන ; බලය
ඇති ; බලවත්.

බලධාරියා [නා.] බලය ඇත්තා ;
බලසම්පන්නයා ; අධිකාරී
බලය ඇත්තා.

බල නම [නා.] නිතර පාවිච්චි කරනු
ලබන නම.

බලනවා [ක්‍රි.] අ. ඇසට අසු
කරනවා ; නරඹනවා. - ආ.
විමසනවා ; පිරික්සනවා. - ඇ.
කිසියම් පැත්තකට හැරී
යනවා ; ගමන් කරනවා ;
අභිමුඛ වෙනවා. - ඇ.
කියවනවා ; හදාරනවා. - ඉ. දැන
ගන්නවා ; වටහා ගන්නවා. - ඊ.
කිසිවක් බලාපොරොත්තුවෙන්
සිටිනවා. - උ. රැක බලා
ගන්නවා ; ආරක්ෂා කරනවා ;
මුර කරනවා. - උ. සසඳනවා ;
ගළපනවා. - සා. (යමක්
සිදුවන්නට) ඉඩ ඇති වෙනවා ;

සූදානම් වෙනවා ; මාන
බලනවා ; සැරසෙනවා.- සෘ.
පාලනය කරනවා ; ආණ්ඩු
කරනවා.

බල නහරය [නා.] අ. ඇට සහ
මස් පිඬු සම්බන්ධ කරන පේශි
විශේෂයක් ; කණ්ඩරාව ; සන්ධි
බන්ධනය.- ආ. ප්‍රධාන
ධමනිය ; නාඩිය.- ඇ. ස්නායුව.

බලන්සය, බැලැන්සය [නා.] දුනු
සූත්‍ර මඟින් ක්‍රියා කරන
තරාදිය ; දුනු තරාදිය.

බලපත්‍රය [නා.] කිසියම්
කාර්යයකට අවසර දෙමින්
නිකුත් කරන ලද ලියවිල්ල ;
අවසර පත්‍රය ; බල කඩදාසිය ;
ප්‍රවේශ පත්‍රය.

බල පරාක්‍රමය [නා.] අ. ශක්තිය ;
වීර්යය ; බලසම්පන්න භාවය.-
ආ. හපන්කම ; දක්ෂකම ;
කෞශල්‍යය.- ඇ. තේජස ;
ඵඩිය ; වික්‍රමය.

බලපානවා [ක්‍රි.] අ. බලය
පෙන්වනවා ; ශක්තිය ප්‍රදර්ශනය
කරනවා.- ආ. ආභාසය ගෙන
දෙනවා ; සිද්ධියකට හේතු සාධක
වෙනවා ; බලපටයට අසු කර
ගන්නවා.- ඇ. බල කරනවා ;
සිතට කාවදිනවා ; අවධාරණය
කරනවා.

බලය [නා.] බල බ.

බලවත [නා.] බලවත් බව ;
ශක්තිය.

බලවතා [නා.] බලය ඇත්තා ;
බලසම්පන්නයා ; ශක්ති
සම්පන්නයා.

බලවත් [වි.] බලය ඇති ;
ශක්තිමත් ; දූඩි ; තද ; මහත් ;
විශාල ; තදබල ; අධික.

බලාක [නා.ප්‍ර.] කොකා.

බලාගාරය [බල+ආගාරය] [නා.]
බෙදාහැරීම පිණිස විද්‍යුත් බලය
නිපදවන ස්ථානය.

බලාවැල [නා.ප්‍ර.] ජියාභිත
කොකුන් පෙළ ; කොක් වැල ;
බලාකාවලිය.

බලි [වි.] අ. බලය ඇති ; බලවත්.
- ආ. මහත් ; විශාල.- ඇ.
මෝඩ ; බාල.

බලි අරිනවා (කථා.) [ක්‍රි.] බලි යාග
පවත්වනවා.

බලි ඇදුරා [නා.] බලි යාග කරන
පුද්ගලයා.

බලි කන්කාරිය [නා.] බලි යාගය ;
බලි තොවිලය.

බලිකර්මාන්තය [නා.] අ. (දේව,
යක්ෂ, භූත ආදීන්ට) පූජා පිණිස
කරන ශාන්ති කර්ම.- ආ. අයබදු
එකතු කිරීමේ කාර්යය.

බලි පිදේනි [නා.ප්‍ර.] දේව, යක්ෂ
ආදීන්ට කරන පූජාව.

බලබල [නා.ප්‍ර.] දේව පූජා, යාග කිරීම් ආදී ක්‍රියාවලට අවශ්‍ය දෑ.

බලි භෝජනය [නා.] බලි පුද පිණිස පිළියෙල කරන හත්මාලු ආදී කෑම.

බලිය [නා.] අ. දේව, යක්ෂ, භූත, ග්‍රහාදීන්ට පිරිනමන පූජා විශේෂය. - ආ. යක්ෂ, භූතාදීන් සඳහා කරන යාතු කර්මය ; ශාන්ති කර්මය. - ඇ. ශාන්තිකර්ම සඳහා අඹනු ලබන දේව, යක්ෂ, භූතාදීන්ගේ රූපය. - ඇ. ශාන්ති කර්ම සඳහා මල්, මැටි, ගොක් සැරසිලි ආදියෙන් පිළියෙල කරනු ලබන පිදවිල්ල. - ඉ. බද්ද ; කප්පම ; දීමනාව. - ඊ. සම මතුපිට ඇතිවන රැල්ල. - උ. යුද්ධය.

බලි යාගය [නා.] පිදේනි බලි රූප ආදිය ඇති ව කරන ශාන්ති කර්මය ; බලි තොවිලය.

බලිවර්දයා [නා.] ගොනා ; ගවයා ; වෘෂභයා.

බලු කැණහිලා [නා.] නරියා ; හිවලා ; සිගාලයා.

බලු ගැති [වි.] ඉතා යටහත් පහත් ; අත්‍යන්තයෙන් අවනත.

බලුගැත්තා [නා.] කීකරු දාසයා ; යටහත් පහත් සේවකයා ; හක්කිමත් රාජපාක්ෂිකයා.

බලු තපස [නා.] බල්ලකු සේ කැමී බිම් හෙවිම් ආදිය කරමින් පුරන තවුස්කම ; බලුතව.

බලෝත්පාදක [බල+උත්පාදක] [වි.] අමුතුවෙන් බලයක් ඇති කරන ; බලය නිෂ්පාදනය කරන.

බල්බලය (පාරිභා.) [නා.] පොළොව යට වැඩෙන බල්බාකාර කඳන්වල විශේෂ කුඩා අංකුරය.

බල්ලා [නා.] අ. ගේ දොර රැක බලා ගැනීම දඩයම හා සුරතලය ආදිය සඳහා ඇති කරනු ලබන, මාංශ භක්ෂක සි වූපාවා ; සුනඛයා ; කුක්කුරයා. - ආ. කරත්තයක රෝද පස්සට යා නොදෙන සේ එහි පස්සෙන් එල්ලා ගෙන යන ලී කැබැල්ල. - ඇ. (කථා.) බයිසිකල් ආදියේ ජවරෝද එක අතකට පමණක් කැරකෙන සේ යොදන කුඩා අඩය.

බව [නා.ප්‍ර.] අ. උපත මරණය වශයෙන් නොකඩවා සත්වයකුට ඇති වන ප්‍රවෘත්ති පරම්පරාව ; සංසාරය ; භවය. - ආ. කාරණය ; තත්වය ; ස්වභාවය. - ඇ. ප්‍රචත ; ප්‍රවෘත්තිය.

බවකතර [නා.] සංසාර නමැති දුර්ග මාර්ගය ; භවය නමැති කාන්තාරය.

බවග [බව+අග] [නා.] ලෝක
ධාතුවෙහි කෙළවර ; විශ්වයෙහි
පර්යන්තය ; අකන්තා
බඹලොව.

බවණ [නා.ප්‍ර.] සසර නමැති මුහුද ;
බව සයුර.

බවදුක [නා.ප්‍ර.] සසර උපත නිසා
සතුන් විදින කටුක විපාක
රාශිය ; හවයෙහි පවත්නා දුක.

බවන [නා.ප්‍ර.] අ. හවන ;
වාසස්ථානය ; විමානය.- ආ.
ලොව ; ලෝකය.- [වි.] අ. හය
කරන්නා වූ ; බිය ඇති කරන්නා
වූ ; හයජනක.- ආ. භාවනා
කරන ; බවුන් වඩන.

බවුනය [නා.] ඊයම් යොදා ලෝහ
පාස්සන උපකරණය.

බවුනිස්මය, බොනිස්මය [නා.]
යමකු ක්‍රිස්තියානි සභාවට
ඇතුළත් කර ගැනීමේ දී පැන්
වත් කිරීමෙන් කරන සත්
කර්මය ; ප්‍රසාද ස්නානය.

බවුන් [නා.ප්‍ර.] කසිණ ආදී සුදුසු
අරමුණක සිත පිහිටුවීම ;
භාවනාව.

බස [නා.] අ. වචනය ; වදන ;
තෙපුල.- ආ. කීම ; ප්‍රකාශය ;
පැවැසීම.- ඇ. එක් එක්
ජනතාවගේ වාක්කෝෂය සහ
එය යොදන පිළිවෙල ; අදහස්
ප්‍රකාශ කිරීමේ මාධ්‍යය ;
භාෂාව.- ඇ. වචනයට අධිපති

දෙවිදුව ; සරස්වතිය.- ඉ. හිරු
රැස් ; සූර්යාලෝකය.

බසදෙනවා [ක්‍රි.] අ. විවාහ
යෝජනාවක් පිළිගන්නවා ;
විවාහ වෙමැයි කැමැත්ත පළ
කරනවා ; වචනයෙන් විවාහ
ගිවිස ගන්නවා ; බහ දෙනවා.-
ආ. කථා කිරීමේ හැකියාව
දෙනවා.

බසිනවා [ක්‍රි.] අ. උඩක සිට පහතට
ගමන් කරනවා ; යාන වාහන
ආදියකින් ඉවත් ව බිමට එනවා ;
අවරෝහණය වෙනවා.- ආ.
පහතට වැටෙනවා ;
පිරිහෙනවා ; අඩුවෙනවා ; යටට
යනවා.- ඇ. වැඩක් පටන්
ගන්නවා ; අරඹනවා ; ආරම්භ
කරනවා.- ඉ. අවරට පත්
වෙනවා ; අස්ත වෙනවා ;
අස්තංගත වෙනවා.- ඊ. ඉවතට
ගලා යනවා ; කාන්දු වෙනවා.

බස්කම් [නා.ප්‍ර.] අ. අවවාදය.-
ආ. විවාදය.- ඇ. වචනයෙන්
නොකියා අංග වලනයෙන්
අදහස් දැක්වීම.- ඇ. කැමැත්ත.

බස්තම [නා.] සැරයටිය ;
හැරමිටිය.

බස්නය [නා.] අ. කලක් වළලා
හෝ අවිච්ඡිතතා නියමිත දින
ගණනක් ගිය පසු තබා සාදා
ගන්නා ඖෂධීය පාන

විශේෂයක්.- ආ. ඖෂධීය වූර්ණ විශේෂයක්.

බස්නායක [නා.ප්‍ර.] දේවාලයක ප්‍රධාන ගිහි නිලධාරියා ; දේවාලය බාරකාරයා ; බස්නායක නිලමේ.

බස්නාව [නා.] දිය බැස යන මග ; ජලය බැස යන ඇළ ; කඳුරැල්ල.

බස්නාහිර [නා.] ඉර බැස යන පැත්ත ; බටහිර දිසාව.

බස්ම [නා.ප්‍ර.] දැව හෝ ඖෂධ සංයෝග දැවීමෙන් ලබාගන්නා අළු ; හස්ම බ.

බස්මල [නා.] භාෂාවක වචන මාලාව ; අකාරාදිය ; ගබ්දකෝෂය.

බස්වහර [නා.] බස් හසුරුවන ආකාරය ; භාෂා ව්‍යවහාරය.

බස්සා [නා.] දිවා කාලයේදී සැඟවී සිට රාත්‍රී කාලයේ දී ගොදුරු සොයා හැසිරෙන පක්ෂියෙක්.

බහ [නා.] අ. කථා කිරීම ; කථනය ; වචනය ; බස ; භාෂාව.- ආ. (විවාහ ආදියකට කරන) පොරොන්දුව ; ගිවිසුම.

බහතෝරනවා [ක්‍රි.] භාෂාව කථා කිරීම අරඹනවා ; ළදරුවකු පළමුවෙන් කථා කිරීමට තැත් දරනවා.

බහදුරු [වි.] හඳු ; යහපත් ; උතුම්.

බහදුරුකළය [නා.] හඳු සටය ; පුත්කලස.

බහනවා [ක්‍රි.] අ. ඇතුළට දමනවා ; රුවනවා ; ප්‍රක්ෂේප කරනවා. - ආ. (බීමට) පහත් කරනවා ; (උඩක සිට) බානවා ; ඉවත් කරනවා. - ඇ. (හිසකෙස්) දැලි රැවුල් ආදිය කපනවා.

බහන් [නා.ප්‍ර.] ලණුව ; වැල ; රැහැන ; බාන ; පටිය.

බහල [වි.] අ. දූඩි ; සන. - ආ. බොහෝ ; අධික.

බහසුරු, බාසුරු [නා.ප්‍ර.] බාහු බලයෙන් ශූර වූ සිංහයා.

බහි [නි.] පිටත ; බැහැර.

බහිනකලාව (කථා.) [නා.] අ. (යසඉසුරෙන්) පිරිහීම ; පරිහානිය ඇතිවන අවස්ථාව ; අවනති කාලය.- ආ. (ජ්‍යෝති.) සිරුරෙහි පිහිටන කලාව පහතට බැස යාම.

බහිනවා [ක්‍රි.] අ. උඩකින් පහළට යනවා ; පල්ලමකට බසිනවා.- ආ. ඉර සඳ ආදී වස්තු අස්තයට යනවා.

බහිරවයා [නා.] භූමිය, නිධානය ආදියට අධිගෘහිත අෂ්ට-ප්‍රභේද භූත විශේෂයක්.

බහිෂ්ඨාවය [නා.] ජීවිතයේ
ශරීරයෙන් අපද්‍රව්‍ය බැහැර
කිරීමේ ක්‍රියාවලිය.

බහිර්ගෝලය [නා.] උෂ්ණත්වය
පදනම් කොටගෙන වායුගෝලය
බෙදා ඇති ස්තර අතරින් එකක් ;
වායුගෝලයේ ඉහළින්ම පිහිටි
ස්තරයක්.

බහු [වි.] අ. බොහෝ වූ ;
විවිධාකාර.- ආ. විහිළු ; විකට ;
විකාර.

බහුඅස්‍රය [නා.] සෘජු රේඛා
හතරකට වැඩි ගණනක්
සම්බන්ධවීමෙන් සෑදෙන
රූපය.

බහුබුද්ධිය [නා.] බොහෝ නුවණ ;
අධික බුද්ධිය.

බහුබුද්ධි [නා.ප්‍ර.] ගත යුත්තක් නැති
විකාර කථා හෝ වැඩ.

බහුබුද්ධියා [නා.] ජන නාට්‍ය
නාඩගම් ආදියෙහි එන විකට
චරිතය.

බහුහක්ෂ (පාරිභා.) [වි.] ධාරක
සෛල කීපයක් ම එක් වීට කා
විනාශ කරන ; ධාරක සෛල
ගණනාවකට එක වීට හානි
පමුණුවන.

බහුහක්ෂක (පාරිභා.) [වි.] බොහෝ
දේ කැමෙන් යැපෙන.

බහුභාර්යා සේවනය [නා.] එක්
පුරුෂයකු එක ම කාල සීමාවේ

දී භාර්යාවන් කීප දෙනෙකු
ඇතිව විසීම ; බොහෝ
භාර්යාවන් පරිහරණය.

බහුමණිපත්‍ර (පාරිභා.) [වි.]
එකිනෙක සම්බන්ධ නොවූ
මණිපත්‍ර සහිත මණියෙන් යුතු.

බහුමනය [නා.] බොහෝ දෙනාගේ
අදහස ; සාමූහික කැමැත්ත.

බහුමාන [වි.] ගෞරවාදරය පිළිබඳ
වූ.

බහුමානය [නා.] කයින් මනසින්
දක්වන ආචාරසම්පන්න
ගෞරවාන්විත සැලකීම ;
බුහුමන ; ගෞරවාදරය.

බහුයෝගී (පාරිභා.) [වි.] ප්‍රමංගී,
ජායාංගී යන ද්විලිංගික මල්
එකම ශාකයේ පවත්නා.

බහුරි [නා.ප්‍ර.] වේගවත් ව ශරීරය
කරකැවීම හා සම්බන්ධ නර්තන
විලාසය.

බහුරූ, බහුරූ [නා.ප්‍ර.] අ. භාසාය
හෝ බිය උපදවන රූප ;
වෙස්මිහුණු.- ආ. (කථා.)
නොයෙක් මාදිලියේ රටාවෙන්
හැඩවැඩ වූ පැදුර.

බහුරූප [නා.ප්‍ර.] අ. නර්තන
විලාශයක් ; එකවර බොහෝ
රූප දැක්වෙන සේ
කරකැවෙමින් කරන නැටුම. -
ආ. (පාරිභා.) ජීවියකුගේ ජීවන
වක්‍රයේ වෙනස් වෙනස්

අවස්ථාවල දී ව්‍යුහමය වශයෙන් පවත්නා විවිධ රූපාකාර හැඩ නිල.- ඇ. (රසා.) එක ම මූලද්‍රව්‍යය භෞතික රසායනික ආදී ලක්ෂණවලින් වෙනස් හැඩ දෙකක් හෝ කීපයක් ලෙස පැවැත්ම.

බහුරූපී (පාරිභා.) [වි.] ජීවියකුගේ ජීවන චක්‍රයෙහි විවිධ අවස්ථාවල ස්වකීය ව්‍යුහයෙහි වෙනස් වෙනස් ස්වභාව දක්වන සුළු ; නොයෙක් හැඩ-නිල පෙන්වන.

බහුල [වි.] වැඩි ; මද නොවූ ; සුලභ වූ.

බහුලතාව [නා.] බොහෝ වූ බව ; වැඩිබව.

බහුවචනය [නා.] (ව්‍යාක.) බොහෝ දෙනකු හෝ බොහෝ දේ අඟවන පදය ; ඒකවචනය යන්නට විරුද්ධ පදය.

බහුශ්‍රැත [වි.] බොහෝ සේ පතපොත කියවූ ; විද්වත් ; බෙහෝ ඇසූ පිරු තැන් ඇති.

බහුසම්මත [වි.] බොහෝ දෙනා විසින් අනුමත කරන ලද.

බහු සම්මතය [නා.] බොහෝ දෙනා විසින් පිළිගන්නා ලද මත හෝ පිළිවෙළ.

බන්වර්ථ [නා.] [බහු+අර්ථ] අදහස් සමූහය ; තේරුම් රැස.

බන්වසුය (පාරිභා.) [නා.] සරල රේඛා හතරකට වැඩි ගණනකින් මායිම් කළ රූපය ; කෝන හතරකට වඩා පිහිටි ක්ෂේත්‍රය.

බළ [නා.ප්‍ර.] අ. යුද සෙබලා. - ආ. ගසක ප්‍රධාන කඳක්, අත්තක් බෙදීගිය තැන ; දෙබළය.

බළඇණිය [නා.] යුද සෙබළු කණ්ඩායම ; පාබල සේනා බණ්ඩය.

බළකැන් [නා.ප්‍ර.] හට හමුදාව ; සෙබළු සමූහය.

බළකොටුව [නා.] සතුරු යුදහමුදාවකින් අනතුරු නොවන පරිදි පවුරු අගල් ආදිය සහිත ව ආරක්ෂා සංවිධාන යොදා ඇති ස්ථානය.

බළල්කාව [නා.] ගෙයක බිත්තියේ යටලියටත් වහලටත් අතර ඇති (සාමාන්‍යයෙන් බළලුන් රිංගන) හිස් පෙදෙස ; බළල්වාය.

බා [නා.ප්‍ර.] අ. අත ; බාහුව ; හස්තය. - ආ. භාගය ; කොටස ; අර්ධය.- ඇ. වාසනාව ; සිත ; භාගය.- ඇ. සැපත ; සුබය.- ඉ. බය.- ඊ. සඳරැස් ; වන්දනාන්තිය.- උ. නැණවතා ; උගතා.- [වි.] අඩු ; බැසගිය ; අඩු වූ.

බාග [වි.] අ. කොටසක් හෝ අඩක් වූ. - ආ. ඇතැම් ; සමහර.

බාගය [නා.] කොටස ; අඩ ;
භාගය.

බාණ [නා.ප්‍ර.] අ. ඊතලය ; ඊය. -
ආ. පහ ; අංක පහ.

බාණපස [නා.] අනංගයාගේ ඊතල
වශයෙන් සැලකෙන පියුම්,
හෝපල, මී අඹ, දැසමත් සහ
නිලුපුල් යන මල් වර්ග පහ.

බාදිය [නා.] මුහුදු ජල මට්ටම පහළ
යන අවස්ථාව ; බැස යන උදම.

බාධකය [නා.] විරුද්ධ ව ඉදිරිපත්
වන දෙය ; අවහිරය ;
වැළැක්ම ; බාධාව ; පීඩාව.

බාධාව [නා.] අවහිරය ;
ප්‍රතිබන්ධනය ; වැළැක්ම ;
සම්බාධකය.

බාන [නා.] අ. රැහැන ; කඹය ;
ලණුව. - ආ. බැඳීම ; බැම්ම ;
බන්ධනය. - ඇ. සිවුපා යුග්මය ;
ඇඳුත්ත ; යුවළ.

බානවා [ක්‍රි.] අ. යමක් උඩක සිට
පරෙස්සමින් බිමට ගන්නවා ;
පහත් කරනවා ; (පටවා ඇති
බඩුබාහිරාදිය) ඉවත් කරනවා.-
ආ. සර්පවිෂ ආදිය ඉවත්
කරනවා ; විෂ උරනවා. - ඇ.
(බිලිකටු, යොත්, අනංග
ආදියෙන්) මසුන් අල්ලාගන්නවා.
- ඇ. හිස කෙස් හෝ රැවුල මුඩු
කරනවා. - ඉ. පත් වියමන්වල

අඩුපාඩු පුරවනවා ; පිළියම්
කරනවා. - ඊ. බය වෙනවා ;
තැතිගන්නවා.

බානසුලු [වි.] බියසුලු ; බියගුලු ;
හය සහිත.

බානසුල්ලා [නා.] බියගුලු
තැනැත්තා ; බියෙන් පසුබසින
තැනැත්තා ; බියගුල්ලා.

බානු, භානු [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා ; හිරු.

බාපත [නා.] අ. පැරණි නිවෙස්වල
උළුවස්සට උඩින් පිටට නෙරා
සිටින සේ සවිකළ ලැල්ල. -
ආ. පුටු අත ; පුටු ඇන්ද.

බාපනය [නා.] නිල ඇඳුමේ
අවයවයක් වශයෙන් උඩුකය
හරහා යොදන පුළුල් වර්ණවත්
පටිය.

බාබත් [නා.ප්‍ර.] හරක් ආදී සතුන්ගේ
බඩවැලින් සාදනු ලබන
ව්‍යාඤ්ජනයක්.

බාර [වි.] පැවරුණු ; වගකීම්
දරන ; නඩත්තු කරන ;
ආරක්ෂා කරන.

බාර කරනවා [ක්‍රි.] අ. රැකබලා
ගැනීම පවරනවා ; වගකීම
පවරනවා ; රැකවරණය යටතට
පත් කරනවා ; පාලනය
පවරනවා ; නඩත්තුව
පවරනවා. - ආ. යක්ෂ භූතාදීන්
අධිගෘහිතවීමට සලසනවා.

බාරදුර [වි.] අ. අමාරු ; දුෂ්කර ;
විශාල වගකීමක් සහිත ;
බැරැරුම්. - ආ. ඉතා බර.

බාරය [නා.] අ. තමන්
බලාපොරොත්තුව සිටින දෙයට
පිහිට ලබා දුන්නොත් මේ මේ
දේ කරමිනි දෙව් දේවතාදීන්ට
දෙන ප්‍රතිඥාව ; පොරොන්දුව ;
ඉල්ලීම ; සපයය. - ආ. වගකීම ;
යුතුකම ; මෙහෙවර. - ඇ. බර ;
භාරය. - ඇ. (කථා.) බාරදුර
කාර්යය ; වැදගත් කටයුත්ත. -
ඉ. පිඩනය මැනීමේ ඒකකයක්.

බාරවෙනවා [ක්‍රි.] අ. තමන්ගේ
අවශ්‍යතාව ඉටු කළහොත් මේ
මේ දේ කරමැයි දෙව්
දේවතාදීන්ට පවුරු ගැට ගැසීම
ආදියෙන් පොරොන්දු වෙනවා ;
ප්‍රතිඥා දෙනවා. - ආ.
පාලනාධිකාරය/පාලන බලය
ලැබෙනවා. - ඇ. කැපවනවා ;
බැඳෙනවා ; අරමුණකට
ඇපකැප වෙනවා. - ඇ.
නීතිවිරෝධී ක්‍රියාවකට සැක
කරනු ලබන්නකු සිය
කැමැත්තෙන් නීතිය ක්‍රියා
කරවන බලධාරීත්වයක් යටතට
පත් වෙනවා ; නීතියේ බාරයට
පැමිණෙනවා.

බාරහාර [නා.ප්‍ර.] තමන් අපේක්ෂිත
ඉල්ලීම් ඉටුකර දුන හොත් ඒ

වෙනුවෙන් කිරීමට යන දේ
පිළිබඳ පොරොන්දු සහ එයට
අදාළ පුද පිළිවෙත්.

බාල [වි.] අ. වයසින් අඩු ; කනිටු ;
කනිෂ්ඨ. - ආ. තරුණ ; යෞවන. -
ඇ. නුවණ නැති ; අනුවණ ;
අඥාන. - ඇ. වටිනාකමින් අඩු ;
ගුණයෙන් හීන. - ඉ. නොමේරු ;
නොපැසුණු. - ඊ. (කථා.) පහත් ;
අභික්ෂිත.

බාල අපරාධ [නා.ප්‍ර.] වයසින් බාල
අය හෙවත් ළමයින් විසින් සිදු
කරනු ලබන අපරාධ.

බාල අපරාධකාරයා [නා.] අපරාධ
සිදු කිරීමට පෙළඹෙන
බාලවයස්කාර ළමයා.

බාලකපක්ෂාඝාතය [නා.] ඇතැම්
පේශි අක්‍රිය කිරීමේ ලක්ෂණය
ඇති ව ළමා වියේ දී වැලඳෙන
රෝගයක් ; පෝලියෝ රෝගය.

බාලකයා [නා.] බාල වයසෙහි
සිටින්නා ; දරුවා.

බාල කරනවා [ක්‍රි.] අ. යමක
වටිනාකම හෝ තත්ත්වය
ඕනෑකමින් අඩුවීමට
සලස්වනවා. - ආ. බාල දේ මිශ්‍ර
කරනවා. - ඇ. වටිනා දෙයක්
තවත් දෙයක් සමඟ මිශ්‍ර
කරනවා ; තනු කරනවා.

බාල ග්‍රහ දෝෂය [නා.] ග්‍රහයින්
හෝ වෙනත් අදෘශ්‍යමාන
බලවේගයන් හේතුවෙන්

ලදරුවන්ට වැළඳෙතැයි සැලකෙන භූතදෝෂයක්.	බාලාථකයා [නා.] උදයේ පායා ගෙන එන හිරු ; ළහිරු.
බාලදක්ෂයා [නා.] බාලදක්ෂ ව්‍යාපාරයේ සාමාජිකයා.	බාලිකාව [නා.] ගැහැණු ළමයා ; ළාබාල දරිය.
බාලයා [නා.] අ. බාල වයස් ඇත්තා ; වයස් නි අඩු තැනැත්තා.- ආ. ලදරුවා ; ළපැටියා ; කුඩා දරුවා ; ළමයා ; ළමා වයස නොඉක්මවූ තැනැත්තා.- ඇ. නුවණ අඩු තැනැත්තා ; අඥානයා ; මෝඩයා. - ඇ. යම්කිසි සේවයක යෙදී මෙහෙ කරන්නා ; සේවකයා ; මෙහෙකරු.- ඉ. පවුලක දරුවන් අතර වයසින් අඩු ම තැනැත්තා ; බඩපිස්සා.- ඊ. නීතියෙන් පිළිගන්නා ලද වයස සම්පූර්ණ කොට නැති තැනැත්තා.	බාලොලිය [නා.] ළපටි ස්ත්‍රිය ; ළාබාල යුවතිය.
	බාල්කය [නා.] කුරුපාව උසුලා සිටීමට යොදාන ලොකු ලිය.
	බාල්දිය [නා.] පනිට්ටුව ; බකට්ටුව.
	බාල්දු [වි.] පහන් ; අඩු ; සැහැල්ලු.
	බාල්දුව [නා.] අ. සුළුකොට තැකීම ; පහත්බව.- ආ. නිග්‍රහය ; නින්දාව.
	බාලා [වි.] ළමාවිය පිළිබඳ ; ලදරු ; ළමා.
	බාව [නා.] අ. අත ; බාහුව.- ආ. කිඹුලු, කබර, තලගොයි ආදීන්ගේ වලිගය.
බාලවයස්කාරයා [නා.] යම් යම් කටයුතු තනිව තීරණය කිරීමේ ශක්තියක් නැති, අඩු වයසෙහි සිටින්නා.	බාසුරු [නා.] බහසුරු බ.
	බාහිත [වි.] දුරු කළ ; බැහැර කළ.
බාලාපචාරය [නා.] බාල වයස්කාරයන්ගේ හෙවත් ළමයින්ගේ සමාජ විරෝධී සාපරාධී පැවැත්ම ; බාලාපරාධය.	බාහිර [වි.] අ. බැහැර ; පිටස්තර.- ආ. වැඩිපුර ; අමතර ; ආගන්තුක.
බාලාථක [බාල+අථක] [වි.] පායාගෙන එන හිරුට අයිති ; උදාවන සූර්යයා හා සම්බන්ධ.	බාහිරස්ථ (පාරිභා.) [වි.] පිටත පිහිටි ; බැහැර වූ ; පිටතින් එන.
	බාහුවරණය [වි.] පිටතට නැමුණු ; පිටතට කැරකැවුණු.
	බාහු [නා.ප්‍ර.] බාහුව.

බාහු යුද්ධය [නා.] අතින් පහර දෙමින් කරන සටන ; මල්ලව පොරය ; ගුස්ති ඇනීම.

බාහුලික [වි.] සිව්පසය බහුලව රැස්කොට තබාගන්නා වූ ; සුබෝපහෝගී වූ.

බාහුලය [නා.] බොහෝබව ; බහුලකම ; සුලභත්වය.

බාහුව [නා.] අ. කිහිල්ල සිට ඇඟිලි කොන් දක්වා ඇති ශරීරාංගය ; අත ; හස්තය. - ආ. ජීවින්ගේ ඉදිරි ගාත්‍රය. - ඇ. අතක් වැනි උපකරණය. - ඇ. ඉණිමං පෙති සවි කොට ඇති දෙපස ලී ; ඉණිමං රිට.

බාහ්‍ය [වි.] පිටස්තර ; බාහිර වූ.

බැංකු අණකරය (පාරිභා.) [නා.] බැංකු ගිණුමකින් ලිඛිත නියෝගයක් මගින් මුදල් ලබාගැනීම ; බැංකුවකට එක් ශාඛාවකින් තවත් ශාඛාවකට මුදල් ගෙවීම කරන නියෝගය.

බැංකු ගිණුම [නා.] ගනුදෙනු කරුවන් තම මුදල් තැන්පත් කිරීමට හෝ ඒවා ගනුදෙනු කිරීම සඳහා හෝ බැංකුව සමග ඇති කරගන්නා ගණන්-ගිලව් ගිවිසුම.

බැංකුව, බැන්කුව [නා.] ගනුදෙනු කරුවන්ගේ මුදල් හා මුදල් ගනුදෙනු භාරව සිටින ආයතනය.

බැක්ටීරියාව [නා.] ශාක වර්ගයට අයත් ඒක සෛලීය ජීව විශේෂයක්.

බැගෑව [නා.] අනුකම්පාවට සුදුසු වන සේ දුකට පත් වීම ; දුඃඛිතභාවය.

බැට [නා.ප්‍ර.] අ. පහර ; ප්‍රහාරය ; ගුවිය. - ආ. ඇටය ; අස්ථිය. - ඇ. පිදුරු ඉවත් කළ පසු කමතේ ඉතිරි වන වී.

බැණ ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. කථා කරනවා ; සාකච්ඡා කරනවා. - ආ. එකිනෙකාට නින්දා අපහාස දොඩවනවා ; අන්‍යෝන්‍ය වසයෙන් පරිභව බස් කියනවා.

බැණ නගිනවා [ක්‍රි.] අ. එක්වර ම කථා කරනවා ; හදිසියේ අමතනවා. - ආ. හඬ නංවනවා ; සෝෂා කරනවා.

බැත (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ගොයම් පාගා පිදුරු ඉවත් කිරීමෙන් පසු කමතේ තිබෙන වී ; කමතේ දී වී වලට ව්‍යවහාර වන නම.

බැති [වි.] ඇදහීමකින් යුත් ; විශ්වාසයෙන් යුක්ත ; හක්තියෙන් යුක්ත.

බැතිය [නා.] අ. ගුද්ධා ගෞරව සම්මිශ්‍ර අවනතභාවය ; ඇදහීම. - ආ. ස්තෝහය ; ආදරය.

බැතිරේක [නා.ප්‍ර.] සාධ්‍යයේ අභාවය කීමෙන් හේතුවේ

අභාවය දැක්වීමේ තර්ක
ලක්ෂණය.

බැදෑණි [නා.ප්‍ර.] අ. සහෝදරයාගේ
බිරිඳ ; බිරියගේ සහෝදරිය ;
මාමාගේ හෝ නැන්දණියගේ
දියණිය ; නෑනා. - ආ. තමා
හා විවාහ ගිවිසගත් කත.

බැඳුම [නා.] අ. තෙලෙන් කර
කරගත් ව්‍යඤ්ජනය ; බැඳ ගත්
මාලුව හෝ මස. - ආ. පොර
බැඳීම ; පොර ඇල්ලීම.

බැඳ්ද [නා.] කැලය ; වන ලැහැබ.

බැඳි [වි.] අ. බඳින ලද ; (වටකොට)
දවටාලු. - ආ. (එක පිට එක
තබා) සවි කළ ; සම්බන්ධ කළ.
- ඇ. උපයා, සපයා තිබූ ; රැස්
කළා වූ. - ඇ. (යමක්) බහාලු ;
පුරාලු. - ඉ. රවනා කරන ලද ;
ප්‍රබන්ධිත. - ඊ. වසග කළ ;
නතු කළ. - උ. හිර වූ ; අවහිර
වූ.

බැඳීම, බැඳුම [නා.] අ. ගැට
ගැසීම ; එකට සම්බන්ධ කිරීම.-
ආ. සෑදීම ; ඉදිකිරීම.- ඇ.
වගකිව යුතු ප්‍රමාණය.- ඇ.
ඇලීම. - ඉ. අත් අඩංගුවේ
ලැම.- ඊ. රවනා කිරීම ; ප්‍රබන්ධ
කිරීම.

බැඳියාව [නා.] ඥාති මිත්‍රත්වාදී
වශයෙන් ඇති අන්‍යෝන්‍ය
සම්බන්ධතාව ; පෞද්ගලික
සම්බන්ධය.

බැඳුම්කරය [නා.] (පාරිභා.)
දෙදෙනකු හෝ දෙපක්ෂයක්
අතර මුදල් පදනම් කොට
අන්‍යෝන්‍ය බැඳීමක් ඇති කර
ගන්නා නීතිමය ලියවිල්ල.

බැබළෙනවා, බැබලෙනවා [ක්‍රි.]
දිලෙනවා ; දිලිසෙනවා ;
විරාජමාන වෙනවා ;
උද්දීප්තිමත් වෙනවා.

බැබුන් [නා.ප්‍ර.] තරමක් විශාල
වානර වර්ගයක් ; බබුනා.

බැම [නා.] අ. දෑසට ඉහළින් පිහිටි
රෝම දෙපෙළ ; ඇහි බැම. -
ආ. (දළ වශයෙන්) මිනිසකුගේ
දෙ අත් දෙපසට විහිදු විට ඇති
දිග ප්‍රමාණය ; බඹය.

බැම නගනවා [ක්‍රි.] යම්කිසි
අදහසක් ඇඟවීමට ඇහි බැම
උස් කරනවා.

බැමලේ [නා.] ඉරක් හෝ රේඛාවක්
බඳු ඇහි බැම ; හුරේඛාව.

බැමම [නා.] අ. බැඳීම ; බන්ධනය.-
ආ. (ගල් මැටි සිමෙන්ති
ආදියෙන් කරන) තාප්පය ;
බිත්තිය ; වේල්ල.

බැර ජලය (පාරිභා.) [නා.] බර වූ
ජලය ; සාමාන්‍ය ජලය විද්‍යුත්
විච්ඡේදනය කළ විට
අවශේෂයක් වසයෙන් ලැබෙන
ඩියුටරියම් ඔක්සයිඩ්.

බැරපන (පාරිභා.) [නා.] ගිණුමට මුදල් බැර කිරීමේ දී තොරතුරු සටහන් කිරීම සඳහා බැංකුවෙන් දෙන පෝර්මය.

බැර පැත්ත (පාරිභා.) [නා.] ගිණුම් ලෙජරයක හෝ තුලා පත්‍රයක හෝ ගිණුමකට මුදල් බැර කරන පැත්ත.

බැරම [වි.] අ. බොහෝ ; ඉහත ; අතිශය බරින් යුක්ත.- ආ. බහුත්වයට අයත් හෝ සම්බන්ධ ; බ්‍රහ්ම.

බැර සටහන [නා.] බැංකු ගිණුමක බැර පැත්තට ඇතුළත් කරන මුදල පිළිබඳ සටහන.

බැරැක්කය [නා.] හමුදා හටයන් සාමූහික ව නැවතී සිටින ගොඩනැගිල්ල ; සෙබළු නිවාසය.

බැරැණ්ඩිය, බැරැඩ්, බැරැඩුව [නා.] උගුරින් නැගෙන රළු හඬ ; බර කර්කශ කටහඬ.

බැරැරැම [නා.] අ. බරපතළකම ; අමාරුව ; භාරධූරතාව.- ආ. ආඩම්බරකම ; අහංකාරය ; උඩගුකම ; අධිකමානය.

බැරි [වි.] අ. බර ඇති ; බරින් යුතු.- ආ. අපහසු ; නොකළ හැකි ; අමාරු.

බැරෝමීටරය (පාරිභා.) [නා.] වායු පීඩනය මැනීමේ උපකරණය.

බැල, බැළ [වි.] කුලිය හා සම්බන්ධ ; කුලියට අයත්.- [නා.ප්‍ර.] ශක්තිය ; වීර්යය.

බැලගෙඩිය, බැළගෙඩිය [නා.] පොල් කැඩීමට ගසකට නගින මිනිසාට කුලිය වශයෙන් දෙන පොල් ගෙඩිය. - [නා.ප්‍ර.] ශක්තිය ; වීර්යය.

බැලය, බැළය [නා.] අ. කුලිය ; පාරිශ්‍රමිකය.- ආ. සේවක මණ්ඩලය ; පරිවාරක මඩුල්ල.

බැලයා, බැළයා [නා.] කුලී වැඩ කරන්නා ; කුලීකරුවා.

බැලුනය, බැලුනය [නා.] අ. අවට වාතයට වඩා සැහැල්ලු වායුවක් පිර වූ විට ඉහළ නගින සේ සාදන ලද හුළං පිට නොවන දිගටි සේද කෝෂය ; බැලුන් යන්ත්‍රය.- ආ. උෂ්ණ වාතය පිරවීමෙන් ඉහළ යන සේ කුනී කඩදාසියෙන් සාදන ලද ගෝලාකාර පසුම්බියක්.- ඇ. බැලුන් බෝලය.

බැලු-බැල්මට [ක්‍රි.වි.] වැඩි විමසීමක් නො කොට ඇස යොමු කළ පමණින් ; මතුපිටින් පෙනී යන පරිදි ; සියුම් විග්‍රහයක් නොමැති ව සලකා බලනු ලබන විට පෙනෙන පරිදි.

බැලේ [නා.ප්‍ර.] සංගීතයෙන් හා ඉගියෙන් අදහස් ප්‍රකාශ කරන

නාට්‍ය විශේෂය ; ඉගිනළුව ; මුද්‍රා නාට්‍යය.	බැවුල [නා.] වනයෙන් යුත් උස්බිම් කොටස ; ගොඩැල්ල.
බැල්ම [නා.] අ. බැලීම ; බැලුම් හෙළීම ; නෙත් පහට ; දෘෂ්ටි පාතය.- ආ. අමනුෂ්‍ය දෘෂ්ටිය ; භූතාවේශය.	බැසිලය (පාරිභා.) [නා.] රෝග උත්පාදක ක්ෂුද්‍රජීව විශේෂයක් ; දණ්ඩාණුව ; මෙය දණ්ඩක හැඩය ඇති බැක්ටීරියා වර්ගයක් සේ සැලකේ.
බැව [නා.ප්‍ර. බැව්] අ. භාවය ; බව.- ආ. භවය ; සත්වයකු වූවකු විමෙන් යළි උපත සිදුවන්නා වූ ස්ථාන වන කාම, රූප, අරූප යන භව තුනෙන් එකක්. - ඇ. තත්ත්වය ; හේතුව ; කාරණය.	බැහැ [නා.ප්‍ර.] අ. සහෝදරයා ; සොහොවුරා. - ආ. පිටත ; බැහැර. - [නි.] නොහැකි යි ; නුපුළුවනි.
බැවහර [වි.] ව්‍යවහාරයෙහි පවත්නා ; භාවිත වන. - [නා.ප්‍ර.] ව්‍යවහාරය ; සම්මතය ; භාවිතය.	බැහැ දකිනවා [ක්‍රි.] ප්‍රභූත් ඉදිරියේ යටත් පහත් ව පෙනී සිටිනවා ; ගරු-සැලකිලි සහිත ව උතුමන් ඉදිරිපිට යනවා.
බැවහර කරනවා [ක්‍රි.] ව්‍යවහාර කරනවා ; භාවිත කරනවා.	බැහැනා, බැනා [නා.] අ. දූවගේ සැමියා. - ආ. (පිරිමියකුට නම්) සෝවුරියගේ පුත්‍රයා ; (ස්ත්‍රියකට නම්) සොවුරාගේ පුත්‍රයා.
බැවහර නීතිය [නා.] ලිඛිත නීතියට ඇතුළත් නොවන නමුදු, වාරිත්‍ර-වාරිත්‍රවලට, සම්ප්‍රදායට අනුව පිළිපැද අධිකරණය මඟින් පිළිගනු ලබන නීතිය.	බැහැර, බැර [වි.] පිටත වූ ; පිටස්තර ; පරිබාහිර වූ.
බැවහර නුවණ [නා.] ප්‍රායෝගික ඥානය ; තත්වැසි නුවණ.	බැහැරි [වි.] බාහිර ; පිටස්තර ; අභ්‍යන්තර නොවූ. - [නා.ප්‍ර.] පිට ; පිටස්තරය.
බැවින් [ක්‍රි.වි.] නිසා ; කරණකොට ගෙන ; හේතුකොටගෙන ; හේතුවෙන්.	බැහැරියා [නා.] පිටස්තරයා ; අමුත්තා.
බැවුම් [නා.ප්‍ර.] අ. භාවනාව. - ආ. කටමැන දෙඩීම ; පුරසාරම.	බැහැවුම් [නා.ප්‍ර.] අ. බැස ගැනීම ; ඇබ්බැහිකම ; පුරුද්ද.- ආ. අත හිස ආදිය පහත් කිරීම.- ඇ. රැවැටිලි බස් ; කපටිවදන් ;

කෙරාටික වචන.- [වි.]
තරගකාරි ; දර්පයෙන් යුක්ත ;
ආඩම්බර.

බැහැවෙනවා [ක්‍රි.] අ. පුරුදු-
වෙනවා ; හාවිතවෙනවා ; බැස
ගන්නවා ; කැපවෙනවා ;
යෙදෙනවා.- ආ. දර්පිත
වෙනවා ; උඩගුවෙනවා ;
ඉහළින් සිතා ගන්නවා ;
බැබළෙනවා.- ඇ. බාහිරවෙනවා ;
පිටවෙනවා ; ඇත්වෙනවා.-
ඇ. වැටෙනවා ; යෙදෙනවා.

බැහිරි ගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.] යටි
ගිරියෙන් කැගසනවා ; උස්
හඬින් කැගසනවා.

බැන්ඩ [නා.ප්‍ර.] අ. බටහිර කුරිය
වාදක කණ්ඩායම.- ආ. පටිය ;
වාටිය.

බැය, බැව [නා.] භාගය ; අර්ධය ;
අඩ ; පළව ; දෙකෙන් පංගුව.

බැවුම [නා.] අ. ඉහළ සිට
කුමයෙන් පහත් ව යන බිම ;
ප්‍රසානය ; පල්ලම.- ආ. ඇලවන
හැඩය ; නැමී යෑම ;
නම්නතාව.- ඇ. උදාරබව ;
තේජස්වී ගතිය ; එඩිය ;
බැහැවුම.- ඇ. උඩගුකම ;
ආඩම්බර ගතිය.

බිංගෙය, බිම්ගෙය [නා.] අ.
පොළොව යට තැනු ගුහාව.-
ආ. උමග.

බිංදු මාත්‍රය, බින්දු මාත්‍රය [නා.]
ඉතා කුඩා ප්‍රමාණය ; අති
ස්වල්පය.

බිංදුව, බින්දුව [නා.] අ. ඉලක්කම්
කුමයට අයත් මූලික සංකේතය ;
'O' යන සංකේතය ; සෘණ
සංඛ්‍යා අවසන්ත් ධන සංඛ්‍යා
ආරම්භයත් අතර පවතින
සංඛ්‍යාව ; ආරෝහණ චක්‍රයක
ආරම්භය දක්වන ලකුණ ;
ශුන්‍යය.- ආ. අනුස්ථානය.- ඇ.
කඩින්කඩ වෑස්සෙන
ගෝලාකාර ද්‍රව ස්වල්පය ;
පොද.- ඇ. ආයුර්වේදීය මාන
කුමයෙහි ඇතුළත් ද්‍රව මැනීම
පිළිබඳ ඉතා කුඩා මිනුම.- ඉ.
ඉම්පීරියල් ද්‍රවමාන කුමයට
අයත් මිනුමක් ; ඩිශියකින්
හැටෙන් පංගුව.- උ. තිත ;
පුල්ලිය ; ලපය ; ගෝමරය.-
උ. ඉතා කුඩා කැබැල්ල ;
අල්පමාත්‍රය.

බිං නගනවා, බිම් නගනවා [ක්‍රි.]
පුරන් කොටනවා ; වගා කිරීම
සඳහා බිම සකස් කරනවා.

බික [නා.] අ. දොඩම් ආදී සමහර
ගෙඩිවල ද, ලුනු අල ආදියෙහි
ද වෙන් වෙන් වී බෙදුණු
කොටස.- ආ. ඇතැම් මත්ස්‍ය
මාංසාදියෙහි පැතලි කොටස
හෙවත් තට්ටුව.- ඇ. හික්ෂා
පාත්‍රයට බෙදන කොටස ;
හික්ෂාව.- ඇ. හික්ෂුන් වසන

තැන ; ආශ්‍රමය ; අසපුව. - ඉ. වංගෙඩිය.- ඊ. භික්ෂාවෙන් හෙවත් සිඟා ලබන අහරින් යැපෙන්නා ; භික්ෂුව.- උ. සිගමන් යදින්නා ; සිගන්නා ; යාවකයා.- උ. සිගීමෙන් ලබන ආහාරය.

බිඟු [නා.ප්‍ර.] මී මැස්සා ; බඹරා.

බිජුව [නා.] අ. පැටවුන් හටගන්නා බීජය ; බිත්තරය. - ආ. පැළවන ඇටය ; ධාන්‍ය ඇටය ; පැළ කිරීම සඳහා ගනු ලබන බීජය. - ඇ. අණ්ඩකෝෂය. - ඇ. දෙහි දොඩම් ආදී ගෙඩි වර්ගවල රේණු වසා ඇති මදුල ; බික. - ඉ. කාරණය ; හේතුව.

බිඩාලයා [නා.] බළලා.

බිණීම, බිණුම [නා.] කතා-බහ කිරීම.

බිහ [නා.] අ. භික්තිය ; පවුර ; තාප්පය ; කණ්ඩිය.- ආ. ප්‍රදේශය ; තලය. - ඇ. ස්වල්පය.

බිතක්කන [නා.] අගුව ; පිළිකන්න ; බිත්ති කෙළවර.

බිතු සිතුවම [නා.] බිත්තියෙහි අඳින ලද චිත්‍රය.

බිත්තරය [නා.] සතුන්ගේ බෝවීම සඳහා ඇති වන බිජුවට හෝ ධාන්‍යාදියේ පැළ ඇතිවීම සඳහා සුදුසු වන බීජය.

බිත්තර වී [නා.ප්‍ර.] වැපිරීමට සුදුසු වී ; බීජ වී.

බිත්තිය [නා.] ගෙයක පියස්ස දක්වා බිඳින බැම්ම ; තාප්පය.

බිදම් [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ ධර්මයේ අඩංගු ඉතාම ගැඹුරු කොටස ; අභිධර්මය.

බිනර [නා.ප්‍ර.] සිංහල මාසයක නාමය ; ව්‍යු මාස ක්‍රමයෙන් සය වැනි මාසය ; නිකිති හා වජ් දෙමස අතර කාලය.

බිනික්මන් [නා.ප්‍ර.] අභිනිෂ්ක්‍රමණය ; ගිහිගෙයින් නික්ම ගොස් පැවිදි වීම ; ගිහි ජීවිතය අතහැර දැමීම.

බින්න [නා.ප්‍ර.] අ. බොරුව ; අසත්‍යය ; මිථ්‍යාව.- ආ. අපහාසය ; නින්දාව ; පරිභවය.- ඇ. එක්කුස උපන් තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය ; සොහොයුරා හෝ සොහොයුරිය.- ඇ. විවාහයෙන් පසු සැමියා බිරියගේ නිවසෙහි පදිංචිවීමේ විවාහ ක්‍රමය.

බිඳිනවා [ක්‍රි.] අ. කඩනවා ; පොඩි කරනවා ; කුඩු කරනවා. - ආ. පරාජය කරනවා ; යටපත් කරනවා (තර්ක ආදිය) නිෂ්ප්‍රභා කරනවා. - ඇ. හේද කරනවා ; අසමගි කරනවා. - ඇ. (මල්වල ආදිය) කඩා රැස් කරනවා. - ඉ. පොළොව හාරනවා ; බිම කණිනවා. - ඊ. අමතනවා

කරනවා ; කලකිරවනවා ;
විශ්වාසය පලුදු කරනවා.

බිඳීම (පාරිභා.) [නා.] අ. වැරදි බව
ඔප්පු කිරීම ; නිෂ්ප්‍රභ කිරීම. -
ආ. පෙට්ටරෝලියම්වල බර
කොටස වඩා සැහැල්ලු වන සේ
සරල අණුවලට කැඩීම.

බිබිළු [නා.] අ. සිරුරේ පිට සමට
යටින් මතු වන කුඩා ගඩුව.-
ආ. ඉතා ළපටි ගෙඩිය. - ඇ.
පොළෝ යටින් දිය මතුවන
කුහරය ; උල්පත.

බිම [නා.] පොළොව ; භූමිය ;
පෘථිවි තලය.

බිම් ඇඳිරිය [නා.] බිමට අඳුරු
වැට්ගෙන එන වෙලාව ; රැය
උදා වී ගෙන එන අවස්ථාව ;
රාත්‍රී මුඛය.

බිම් කඩ [නා.] අ. බිම් කොටස ;
බිම් කැබැල්ල ; භූමි භාගය. -
ආ. හිඳගැනීම සඳහා බිමට
එලන රෙදිකඩ ; බිම් පත්කඩය.

බිම් කුලිය [නා.] තම ප්‍රයෝජනය
සඳහා අනෙකකුගේ ඉඩමක්
භාවිත කරන විට ඒ සඳහා
ගෙවන කුලිය ; බිම් බද්ද.

බිම් පුලුටු [නා.ප්‍ර.] මළසිරුරු
ආදාහන කෙරෙන භූමිය
වෙනුවෙන් අය කළ බදු
විශේෂයක්.

බිම්බය [නා.] අ. සූර්යයා වන්ද්‍යා
වැනි ග්‍රහලෝක වටා ඇති ඡායා
වළල්ල.- ආ. කැඩපත් ආදී
දිලිසෙන දෙයින් පෙනෙන
ඡායාව.

බිම්බර [නා.] පොළොව පහත් වන
තරම් බර ; පොළොවේ එක්
පැත්තකට ගිය විට අනෙක්
පැත්ත උඩ යන තරම් බර.

බිම් බලනවා [ක්‍රි.] අ. වටපිටාව
නොබලා තමා ඉදිරියේ
පොළොව දෙස බලනවා ; හිස
බිම දෙසට හරවා ගෙන
සිටිනවා.- ආ. කිසියම් භූමි
භාගයක් ගෙයකට සුදුසුදැයි
නක්ෂත්‍රානුකූලව පිරික්සා
බලනවා.

බිම්මල [නා.] හත්ත ; විශේෂයෙන්
පොළොවෙන් පැන නැගෙන
හතු විශේෂය.

බිම්මහල [නා.] තට්ටු
ගොඩනැගිල්ලක පොළොව
මට්ටමේ පිහිටි තට්ටුව.

බිය [නා.] අ. මනසෙහි හටගන්නා
තැතිගැන්ම ; සන්ත්‍රාසය ; හය ;
හීනිය.- ආ. නව නාට්‍ය රස
අතුරින් එකක් වන භයානක
රසය. - ඇ. බිම ; පානය කිරීම.

බියකර, බියකරු [වි.] තැනි
ගැන්මට පමුණුවන ; හය
උපදවන ; හයකර.

බියගුල [වි.] යම් අවස්ථාවකට
මුහුණදීමට විත්ත ශක්තියක්

නොමැති ; හයින් තැනි
ගැනෙන සුලු.

බියලි [නා.ප්‍ර.] අ. පියල්ල ; පළව ;
බැය. - ආ. පලු සහිත මුං,
තෝර, මැ ආදී ඇට වර්ග.

බියසුල්ලා [නා.] බය ගතිය ඇති
තැනැත්තා ; තැනි ගන්නා
ස්වභාවයෙන් යුතු පුද්ගලයා.

බිරම, බිරිම, බිරුම [නා.]
වැහිවලාකුළු නිසා ඇති වන
අඳුර.

බිරම් [වි.] හයානක ; හයංකර ;
බිය උපදවන.

බිරම් තට්ටුවෙනවා [ක්‍රි.] බයෙන්
ගල් ගැසෙනවා ; භ්‍රාන්ත
වෙනවා.

බිරාන්ත [වි.] අධික ලෙස බිය
පත් ; භ්‍රාන්ත.

බිරි [නා.ප්‍ර.] අ. හය ; බිය ; හිතිය.
- ආ. ස්ත්‍රිය ; ගැහැණිය ;
කාන්තාව. - ඇ. භාර්යාව ;
අඹුව ; බිරින්දෑ.

බිරින්දෑ, බිරින්දෑ [නා.] විවාහ කරගත්
ස්ත්‍රිය ; භාර්යාව ; අඹුව ; බිරිඳ.

බිරු [වි.] අ. බිය උපදවන ;
බියකරු ; හයංකර. - ආ. බිය
ඇති ; බයාලු ; බියගුලු. - [නා.ප්‍ර.]
අ. බිය ; හිතිය ; තැනි ගැනීම ;
කම්පාව ; සබකෝලය. - ආ.
කන් නැසෙන්නා ; බිහිරා. -
මුවා ; මෘගයා.

බිරුසන් දෙනවා [ක්‍රි.] හයජනක
හඬක් නගනවා ; තැනි ගන්නා
ලෙස මොරදෙනවා.

බිල [නා.] අ. සිදුර ; ගල ; කුහරය ;
බෙනය. - ආ. ඔෂධ වශයෙන්
පාවිච්චි කරන ලුණු. - ඇ.
(පාරිභා.) සතුන්ගේ හා ශාකවල
ශරීර සෑදී ඇති ජීවකෝෂ
ඒකකය. - ඇ. කරන ලද
සේවයක් සඳහා ගෙවිය යුතු
ගාස්තු ඒකකය ; මිල
වට්ටෝරුව.

බිලි [වි.] අ. බලවත් ; බලය ඇති ;
ශක්තිමත්. - ආ. වැඩි ;
බොහෝ ; අධික. - ඇ. බිල්ලට
අයත් ; බිල්ල හා සම්බන්ධ. -
[නා.ප්‍ර.] අ. දේව, යක්ෂ පූජා
කටයුතුවල දී කැප-පරිත්‍යාග
සඳහා ගැනෙන සජීව-අජීව
වස්තු. - ආ. අගය ; වටිනාකම.

බිලි ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. අමනුෂ්‍යාදීන්
විසින් සතුන් හා මිනිසුන් සිය
ආහාරය වසයෙන් අල්ලා
ගන්නවා ; ගොදුරු කර
ගන්නවා. - ආ. ස්වකීය තෘප්තිය
සඳහා අනුන් විපතට හෙළනවා.

බිලිදා, බිලිදා, බිලින්දා, බිලින්දා
[නා.] ලදරුවා ; ලපැටියා ; අත
දරුවා.

බිලිදා, බිලිදා [වි.] ඉතා ලපැටි වියේ
පසු වන ; ලදරු ; ලාබාල.

බිලිපුව [නා.ප්‍ර.] අ. පිදේනි ආදියෙන් පෝෂිත වන කවුඩා ; කපුටා. - ආ. ඉෂ්ටානිෂ්ට පද්‍ය බන්ධනය සඳහා සිංහල හෝඩියේ වර්ණ බෙදනු ලබන යෝනි අටෙන් එකකි.

බිලි පූජාව [නා.] තිරිසනුන් සහ මිනිසුන් මරා දේව යක්ෂ ආදීන් වෙත පිදීම.

බිලි බානවා [ක්‍රි.] අ. බිලි පිත්තෙන් මසුන් අල්ලනවා. - ආ. උපක්‍රමයකින් තම පැත්තට අන් අය හරවා ගන්නවා.

බිලිය [නා.] අ. විශේෂයෙන් මසුන් අල්ලා ගැනීම සඳහා යොදාගන්නා බිලි පිත්තෙහි අග ඇති, ඇම අමුණන ලෝහ කොක්ක ; බිලි කටුව. - ආ. ඉස්සා.- ඇ. දේව යක්ෂ ආදීන් වෙත කැප කරනු ලබන ප්‍රාණියා ; පණපිටින් පුදනු ලබන්නා.- ඇ. ආගමික පූජාව ; පිදේනිය.- ඉ. අයබදු.

බිලියනය [නා.] අ. (බ්‍රිතාන්‍යයේ) දශ ලක්ෂයෙන් ගුණ කළ දශලක්ෂය. - ආ. (ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ) දාහෙන් ගුණ කළ දශලක්ෂය.

බිලියම [නා.] අ. දෙවියන්ට දෙන දානය ; පූජාව ; බිලි කර්මය. - ආ. යක්ෂාදීන්ට දෙන බිල්ල ; ප්‍රාණ බිල්ල.

බිලි වෙනවා [ක්‍රි.] අ. යක්ෂ පිශාවාදීන්ගේ ආහාරය බවට පත් වෙනවා ; ගොදුරු වෙනවා. - ආ. බලවත් වෙනවා ; අධික වෙනවා. - ඇ. යමකට හෝ යමකුට අසු වී මරණයට පත් වෙනවා. - ඇ. යම්කිසි දරුණු රෝග පීඩාදියකට හෝ නරක ආශ්‍රයකට අසු වෙනවා.

බිල් පත්‍රය [නා.] අ. භාණ්ඩ හෝ සේවා හෝ ණයක් සඳහා නම් සඳහන් කරන පුද්ගලයාට හෝ ඔහු විසින් නම් කැරුණු තැනැත්තාට නියමිත දිනයක දී මුදල් ලබා ගැනීමට බැංකුවට ඉදිරිපත් කිරීමට ලියා දෙනු ලබන ඇණවුම හෝ චෙක්පත. - ආ. පාර්ලිමේන්තුවේ දී ඉදිරිපත් කරන ලද පනත් කෙටුම්පත ; ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පත.

බිල්ල [නා.] අ. යක්ෂ භූතාදීන්ට කැප කරනු ලබන ප්‍රාණියා. - ආ. යමකුගේ ආශා තෘප්තිමත් කර ගැනීම සඳහා බලයෙන් ගොදුරු කරගන්නා පුද්ගලයා.- ඇ. බද්ද ; සුංගම ; (කරවුවර).- ඇ. සණ්ඨාව ; සිනුව.

බිල්ලා [නා.] අ. "හිල්ල" නමැති ඉන්ද්‍රියානු ගෝත්‍රයට අයත් තැනැත්තා.- ආ. කුඩා ළමයින් අල්ලාගෙන ගොස් බිලි දෙන තැනැත්තා.- ඇ. හඳුනාගැනීමට

නොහැකි ලෙස ශරීරය, මුහුණු
ආවරණය කරගෙන පැමිණ
අපරාධ කරන තැනැත්තා.

බිෂොප් [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්තියානි
සභාවක දියෝකිසියක් පාලනය
කරන පූජකවරයා ; රාජගුරු
ප්‍රසාදිවරයා.

බිසරුව [නා.ප්‍ර.] පුරුෂයකු සමඟ
එක්වීම සඳහා සලකුණු කර
ගන්නා ලද ස්ථානයකට යන
වෙසගන ; අභිසාරිකාව.

බිසව, බිසොව [නා.] අභිෂේක
කරන ලද රාජදේවිය ; අග
මෙහෙසිය ; අග්‍ර මහේෂිකාව.

බිසිනිය [නා.] නෙළුම් මල්
ගොමුව ; පියුම් වනය ; නෙළුම්
විල.

බිසෙච්චි [නා.ප්‍ර.] අ. අභිෂේක කරන
ලද රාජදේවිය ; අග්‍ර
මහේෂිකාව. - ආ. අභිෂේකය.-
ඇ. නෑම ; ස්නානය. - [වි.]
ඉසදිය වත් කිරීම හා
සම්බන්ධ ; අභිෂේකය පිළිබඳ.

බිසෝ කොටුව [නා.] අ. වැවක
සොරොච්චිත් ජලාශයක් අතර
පිහිටි ජලය පිටවීම පාලනය වන
කපාටය සහිත චතුරස්‍රාකාර
කොටුව.- ආ. වෛත්‍යයක
කොත් කැරැල්ලටත් ගර්භයටත්
අතර පිහිටි චතුරස්‍රාකාර
කොටස ; සතරැස් කොටුව.

බිසෝ ගබඩාව [නා.] රජ
බිසෝවරුන් වසන මන්දිරය ;
ඇතොවුර ; අන්ත:පුරය.

බිසෝගෙය [නා.] අ. බිසවගේ
මාලිගය ; රජ මෙහෙසිය වසන
මන්දිරය හෝ මැදුරු කොටස.
- ආ. දෙවගනක් සඳහා කැප
වූණු දෙවොල.

බිස්ස [නා.] අ. පාපිස්ස. - ආ. තද
මෙට්ටය. - ඇ. තවුසන්
වාඩිවීමට ගන්නා කුඩා
මෙට්ටය. - ඇ. අටුව. - ඉ. සනව
වැඩුණු තණකොළ යාය ; මල්
සමූහය. - ඊ. පොකුර ; වල්ල ;
ගොඩ.

බිහි [නා.ප්‍ර.] අ. පිටපැත්ත ; පිටත ;
බැහැර.- ආ. ගුදිරිය ; මෙට්ටය.-
ඇ. වී අටුව ; වී බිස්ස.- ඇ.
පොකුර ; කැටිය.- [වි.] අ.
(බුදුසසුනෙන්) පිටතට අයත් ;
බාහිර.- ආ. පිටතින් පිහිටි ;
ඇතුළත නොවූ.

බිහි කරනවා [ක්‍රි.] අ. පිට කරනවා ;
පිටතට ගන්නවා ; එළියට
ගන්නවා. - ආ. වදනවා ; ප්‍රසූත
කරනවා.

බිහිකුරු (පාරිභා.) [වි.] පිටතට
නෙරාගියා ; ඉදිරියට නෙරා
පිහිටි.

බිහිකෙච්චි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යමහල්
ආදියෙන් බැහැරට විසි වී ගිය
ද්‍රව්‍ය කොටස.

බිහිකැන්න (පාරිභා.) [නා.] අයිස් දියවීමෙන් ගලා යන දිය පාරවල් දිගේ ගසා ගෙන යන ද්‍රව්‍ය කොටස් එක්කැන් වීමෙන් සෑදෙන දියළුකැන්න.

බිහිදොර [නා.] අ. ගෙයින් පිට පිහිටි දොරටුව ; බහිද්වාරය.- ආ. (භෞති.) ඉවතට යන මාර්ගය.

බිහිරා [නා.] කන් නොඇසෙන තැනැත්තා ; බිරා ; බධිරයා.

බිහිරි [වි.] ඇසීමේ ශක්තිය නැති ; කන් නොඇසෙන ; ශ්‍රවණේන්ද්‍රිය ක්‍රියා විරහිත වූ ; බිරි.

බිහි වෙනවා [ක්‍රි.] අ. මව් කුසින් පිට වෙනවා ; එළියට එනවා ; ප්‍රසූත වෙනවා. - ආ. අත්හැර යනවා ; පිටව යනවා ; නික්ම යනවා ; බැහැරට යනවා.

බිළ [නා.] සිඳුර ; කුහරය ; බෙනය.

බිළාර, බිළාල [නා.ප්‍ර.] බළලා ; පුසා.

බිළාර වුතය [නා.] සතකු ළං වන තෙක් නිහඬ ව උපශාන්ත ව සිට, එක්වර උභ්‍ය අල්ලා ගැනීම ; භාර තපස ; කුට තාපස වුතය.

බිළිදා, බිළින්දා [නා.ප්‍ර.] කුඩා දරුවා ; ළදරුවා ; පැටියා.

බිකරය [නා.] බීම සඳහා ගැනෙන ජලය ආදිය දරන ලොකු

බඳුන ; විද්‍යාත්මක අත්හදා බැලීම් සඳහා තුඩක් සහ කටක් සහිත ව සාදා ගැනෙන ගැඹුරු විදුරු භාජනය.

බිජ කෝෂය [නා.] අ. ඇට දරන කොපුව ; බිජ කොපුව. - ආ. අණ්ඩකෝෂය.- ඇ. පිලා කෝෂය.- ඇ. කරල.- ඉ. බිජාවරණය. - ඊ. බිජ පුවය.

බිජධර (පාරිභා.) [වි.] ඇට හටගන්නා ; බිජ දරන.

බිජ ප්‍රරෝහණය [නා.] බිජයක් තුළ ඇති කළලය වර්ධනය වී අලුත් ශාකයක් හට ගැනීම.

බිජය [නා.] අ. ඇටය ; බිජුවටය.- ආ. වැපිරීම සඳහා වෙන් කළ ධාන්‍ය ඇටය ; බිත්තර බිජය.- ඇ. පැළ කිරීම සඳහා ගනු ලබන අකු, ඉනි ද්‍රව්‍යය.- ඇ. බිත්තරය.- ඉ. ශුක්‍රාණුව.- ඊ. ඩිම්බාණුව ; ආර්තාණුව.- උ. මූල ; මූලය.

බිජශාකය (පාරිභා.) [නා.] ඇටය තුළ ඇති කළලය ; බිජය තුළ ඇති පැළ වෙත ශාකය.

බිජාංකුරය [නා.] අ. (සත්ව.) ශුක්‍රාණුව සහ ආර්තවාණුව සංයෝගවීමෙන් සෑදෙන කළලය.- ආ. බිජ කළලයෙහි තිබෙන අංකුරය.

බිජාක්ෂර [නා.ප්‍ර.] මන්ත්‍රවල මූලට ම යෙදෙන ශබ්ද.

බිජාණුව [නා.] අ. (උද්භි.) අපුෂ්ප
ශාකවලට විශේෂ වූ ක්ෂුද්‍ර
ප්‍රජනක සෛලයක්. - ආ. (ජීව.)
තද ප්‍රතිරෝධක කවරයකින්
වැසුණු ජීව ද්‍රව්‍යයක ක්ෂුද්‍ර
කොටස.

බිජාවරණය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.)
බිජය වටා සෛලස්තර කීපයක්
සනකමට පිහිටීමෙන් සෑදෙන
බිජ සිවිය ; ඇටපොත්ත.

බිජෝද්ධරණය [නා.] අණ්ඩය
උගුළුවා දූමිම ; බිජෝත්පාටනය ;
කර ඇඹීම.

බිජෝෂකය [බිජ+ඖෂක] (පාරිභා.)
[නා.] කෘත්‍රීම රස්නයෙන්
බිත්තර රක්තා උපකරණය.

බිජෝෂණ සමය (පාරිභා.) [නා.]
රෝග කාරක පරපෝෂිතයකු
ශරීරගතවීමත් රෝග ලක්ෂණ
පහළවීමත් අතර කාලය.

බිටා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ග්‍රීක
හෝඩියේ දෙවැනි අකුර B ;
(විවිධ ප්‍රකාශනවල යෙදෙන
සංකේතයකි).- ආ. විකිරණශීලී
ද්‍රව්‍යවලින් නිකුත්වන ශීඝ්‍ර
ඉලෙක්ට්‍රෝන හෙවත් රශ්මිවර්ග
තුනෙන් දෙවැන්න.

බිටා අංශු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රේඩියම් හා අනෙකුත්
විකිරණශීලී ද්‍රව්‍යවලින් නිකුත්
වන වේගවත් ඉලෙක්ට්‍රෝන.

බිත [වි.] අ. බිය උපදවන ;
හයානක.- ආ. හයට පත් ;
බියපත් ; බිය වූ ; හීන.

බිහත්ස [නා.ප්‍ර.] අ. පිළිකුල ; අප්‍රිය
භාවය ; ජුගුප්සාව.- ආ. නව
නට්‍ය රසයන්ගෙන් එකක්.

බිම [නා.ප්‍ර.] අ. පානය කිරීම.- ආ.
බොනදේ ; පාන වර්ගය ;
සුරාව.

බිරණ [නා.ප්‍ර.] වලාකුළුවලින් අහස
වැසී යාම නිසා ඇති වන
අඳුර ; වැහි අන්ධකාරය.

බිරලු කොට්ටය [නා.] බිරලු පටි
ගෙතීමට ගන්නා ආධාරකය ;
රේන්ද්‍ර කොට්ටය.

බිරලුව [නා.] රේන්ද්‍ර ගෙතීමේ දී
නූල ඔතා ගැන්මට භාවිත වන
ඇණ ; බිරලු හා අල්පෙනත්ති
උපකාරයෙන් ගොතනු ලබන
රේන්ද්‍රය.

බුක්තිය, බුත්තිය [නා.] අ. ඉඩම්
දේපළ පිළිබඳ අයිතිය.- ආ.
ඉඩම් දේපළ ආදිය
ප්‍රයෝජනයට ගැනීම ; බුක්ති
විදීම.- ඇ. නිලයක් දරන
කාලය.

බුජ [නා.] අත ; බාහුව ; හස්තය.

බුජංග, බුජග [නා.ප්‍ර.] අ. සර්පයා ;
නාගයා ; නාග රාජයා.- ආ.
සල්ලාලයා ; දූර්නයා.

බුජම [නා.] මැටි වීදුරු ආදියකින්
කට කුඩා කොට තනන ලද
කඳ මහත සිලින්ඩරාකාර
භාජනය ; බරණිය.

බුඩ්ඪ පබ්බතයා [නා.] වයසට
ගිය පසු මහණ වූ තැනැත්තා ;
මහලු විශේෂ දී පැවිදි වූ
පුද්ගලයා.

බුත්සරණ [නා.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ පිහිට ; බුදුසරණ.-
ආ. සුප්‍රකට සිංහල ගද්‍ය
කාව්‍යයක නාමය.- ඇ.
වර්ණවත් මල් හට ගන්නා කුඩා
පැළ වර්ගයක්.

බුද [නා.ප්‍ර.] අ. ග්‍රහයකුගේ නම.-
ආ. බුදුන් වහන්සේ.- ඇ. ටික ;
කුඩා ප්‍රමාණය ; ස්වල්පය.- ඇ.
බිත්දුව ; ශුන්‍යත්වය.

බුදිනවා [ක්‍රි.] කෑම කනවා ;
අනුභව කරනවා ; වළඳනවා.

බුදියනවා, බුදියෙනවා [ක්‍රි.]
නිදාගන්නවා ; නිදියනවා ;
සැතපෙනවා.

බුදු [වි.] බුදුරදුන් සම්බන්ධ ;
බුදුරදුනට අදාළ හෝ අයත්. -
[නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජ ; සර්වඥයන්
වහන්සේ. - ආ. දැනීම ;
අවබෝධය. - ඇ. බුදු බව ;
බුද්ධත්වය.

බුදු ඇස [නා.] බුදුවරයකුට පමණක්
විශේෂ වූ ආසාදනාත්මක

සහ ඉන්ද්‍රිය පරෝපරියන්ත
ඥාණ යන අසාධාරණ ඥාන
දෙක ; බුද්ධ චක්ෂුසය.

බුදුකැලි [වි.] බුදුරදුන් විසූ සමය
පිළිබඳ වූ ; බුදුරදුන් හා
සමකාලීන ; බුද්ධ කාලීන.

බුදුකුරු [වි.] බුදුවරයකුවීමට හේතු
වන ; බුද්ධත්වය ලබාදෙන ;
බුද්ධකාරක.- [නා.ප්‍ර.]
බුද්ධාංකුරයා ; බුදුබව පතා
පෙරුම් පුරන උතුමා ; බෝසතා.

බුදු දහම [නා.] බුදුරදුන් දෙසූ
ධර්මය ; ත්‍රිපිටක බුද්ධ වචනය.

බුදු බණ [නා.ප්‍ර.] බුදුරදුන් දෙසූ
දහම ; බුද්ධධර්මය.

බුදු මැදුර [නා.] බුද්ධ ප්‍රතිමා හා
බුද්ධ චරිතය විදහා දක්වන
අනුරූප දෙහා වෙන් කොට ඇති
ශාභය ; විහාර ගෙය ; බුදුගෙය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ [නා.ගෞර.
බහු.] කිසිවකුගේ උපකාරයක්
නැති ව චතුරාර්ය සත්‍යය
අවබෝධ කොටගෙන එය
අනුන්ට ද අවබෝධ කරවීමෙහි
සමත් මහෝත්තමයා ; බුදුරද ;
තථාගතයන් වහන්සේ ;
සර්වඥයන් වහන්සේ.

බුදුරස්, බුදුරැස් [නා.ප්‍ර.] බුදු
සිරුරෙන් විහිදෙන රශ්මිමාලාව.

බුදුවිසා [නා.ප්‍ර.] බුදුවරයකුට
පමණක් අවබෝධ කොට ගත

හැකි ඥාන මාර්ගය ; කවර ප්‍රශ්නයකට හෝ නොපැකිළ පිළිතුරු දිය හැකි නුවණ ; බුද්ධ විෂය.

බුදු සමය [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජුන් විසින් දේශනා කරන ලද ධර්ම මාර්ගය. - ආ. බුද්ධාගම ; එය ආශ්‍රයෙන් පහළ වී පවතින ආගම.

බුදු සසුන, බුදු සස්න [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය.

බුදු සිරිත [නා.] බුදුරජුන්ගේ ජීවිත පැවතුම් පිළිවෙළ ; බුද්ධ චරිතය.

බුද්ධ [වි.] අ. අවබෝධ කළ ; චතුරාර්ය සත්‍ය මුළුමනින් ම වටහාගත්. - ආ. බුදුරජුන්ට අයත් ; බුදුරජුන් හා සම්බන්ධ හෝ බුදුරජුන් පිළිබඳ වූ. - [නා.ප්‍ර.] සියලු ඥානය මණ්ඩලය මුළුමනින් ම ස්වයම්භූ ඥානයෙන් අවබෝධ කළ උතුමාණෝ ; ලොවුතුරා බුදුහු ; සර්වඥයන් වහන්සේ.

බුද්ධ කල්පය [නා.] බුදුවරයන් එක් නමක් හෝ වැඩි ගණනක් උපදින කල්පය.

බුද්ධකාරක [වි.] බුදුවීමට හේතුවන්නා වූ.

බුද්ධ කාලීන [වි.] බුදුරජුන්ගේ කාලයෙහි විසූ ; බුද්ධ කාලයට අයත්.

බුද්ධක්ෂේත්‍රය [නා.] බුදුකෙනකුගේ ආඥා චක්‍රය පවතින කෙළ ලක්ෂයක් සක්වළ ප්‍රදේශය.

බුද්ධසෝම [නා.ප්‍ර.] පස්වන සියවස මහානාම රජු සමයේ දී ලක්දිවට පැමිණි අටුවාවාරීන් වහන්සේ කෙනකුගේ නාමය.

බුද්ධපුත්‍රයා [නා.] බුදුරජුන්ගේ ධර්ම සහ ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයෙහි ගමන් කරන්නා ; බුද්ධ ශ්‍රාවකයා ; බෞද්ධ හික්ෂුව.

බුද්ධ පූජාව [නා.] බුදුරජුන්ට ගෞරව දැක්වීම වශයෙන් කරනු ලබන ආර්ථික සහ ප්‍රතිපත්ති පූජා.

බුද්ධභාෂිතය [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත ධර්මය ; අටුවා, ශ්‍රාවක භාෂිත ආදිය ඇතුළත් නොවන ත්‍රිපිටක බුද්ධ වචනය ; ශ්‍රී මුඛ පාලිය.

බුද්ධ භූමි [නා.] බුදුවීමට හේතු වන දස පාරමිතාව ; බුද්ධකාරක ධර්මය.

බුද්ධභෝගය [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේට පූජාකිරීම සඳහා වෙන් කළ වී ; බුදුරජාණන් වහන්සේට පූජා කරන උපභෝග පරිභෝග වස්තුව ; සසුනට පුදන ලද්ද.

බුද්ධ මන්ත්‍රය [නා.] අ. බුද්ධ දේශනාව ; ත්‍රිපිටක පාලිය.- ආ. මන්ත්‍රයක් වශයෙන් පිරුවනන දේශනා පාඨය ; බුද්දගුණ ඇතුළත් ගාථාව හෝ පාඨය.

බුද්ධ මාතාව [නා.] අ. බුදු කෙනකුගේ මව. - ආ. මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී.

බුද්ධ රාජ්‍යය [නා.] අ. ලොචතුරා බුදුබව ; බුද්ධ තත්ත්වය ; පූර්ණ සත්‍යාවබෝධය සිලිබඳ ශ්‍රේෂ්ඨතම තත්ත්වය ; සමයක් සම්බෝධිය.- ආ. බුද්ධත්වය ලැබීමේ සිට පරිනිර්වාණය දක්වා කාලය.

බුද්ධ රූපය [නා.] අ. බුදුන්ගේ රුව ; බුද්ධ දේහය. - ආ. බුද්ධ ප්‍රතිමාව ; බුදු පිළිමය.

බුද්ධ වංශය, බුද්ධ වංසය [නා.] අ. බුදුවරයකුගේ අතීත චරිත කථාව ; බුදුවරයකුගේ පූර්ව ජන්ම කථාව.- ආ. බුද්ධ පරම්පරාව ; බුදුවරුන්ගේ පරපුර.- ඇ. එනම් පොත.

බුද්ධ වචනය [නා.] බුද්ධ භාෂිතය ; ත්‍රිපිටක පාලිය.

බුද්ධ වර්ෂය [නා.] බුද්ධ පරිනිර්වාණ වර්ෂයෙන්, හෙවත් ක්‍රි. පූ. 544 සිට ඇරඹෙන වර්ෂ ක්‍රමය.

බුද්ධ විෂය [නා.ප්‍ර.] බුදුවරයකුගේ ඥාන සෘද්ධි අනුභූත ආදියෙහි බල ප්‍රමාණය.

බුද්ධ ශ්‍රාවකයා [නා.] බුදුරජුන්ගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා ; බුදු සස්තෙහි පැවිදි වූ තැනැත්තා ; බෞද්ධ භික්ෂුව.

බුද්ධ සෙය්‍යාව [නා.] බුදුරජුන් සැතපෙන ආකාරය ; සිංහ සෙය්‍යාව.

බුද්ධාගම [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුදහම ; බුද්ධ ධර්මය ; බුදු රජුන් දෙසූ ආර්ය මාර්ගය. - ආ. බුදු දහම ඇසුරින් පහළ ව පවතින පුද-පූජා කටයුතු ආදියෙන් යුක්ත ආගම.

බුද්ධානුශාසනාව [නා.] බුදුරජුන්ගේ ඉගැන්වීම ; බුදුරජුන් වදාළ උපදේශ පටිපාටිය ; බුද්ධ දේශනාව.

බුද්ධාන්තරය [නා.] එක් බුදුවරයකුගේ ශාසනය අන්තර්ධාන වූ තැන් සිට තවත් බුදුවරයකුගේ පහළවීම තෙක් වූ කාල පරිච්ඡේදය.

බුද්ධාලය [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජුන් වැඩ වසන ගෙය ; ගන්ධකුටිය. - ආ. බුද්ධ ප්‍රතිමා වඩා හිඳවීම සඳහා තැනූ විහාර මන්දිරය.

බුද්ධාචාරය [නා.] (වෛෂ්ණව විශ්වාසය අනුව) බුද්ධ

ස්වරූපයෙන් පෙනී සිටින විෂ්ණු
දෙවියෝ ; විෂ්ණු දෙවිගේ දශ
අවතාර ඇසුරින් නව වැන්න.

බුද්ධාසනය [නා.] බුදුරදුන්ගේ
ආසනය ; බුදුන් වැඩ සිටින
අසුන.

බුද්ධි ගෝචර [වි.] බුද්ධියට
අනුකූල ; බුද්ධියට හසුවන.

බුද්ධි චරිතය [නා.] බුද්ධිය ප්‍රධාන
ලක්ෂණය කොට ගත් පුද්ගල
ස්වභාවය ; බුද්ධිය පිළිඹිබු වන
හැසිරීම් රටාව.

බුද්ධිනදිය [නා.ප්‍ර.] ඉන්ද්‍රියයක් වූ
බුද්ධිය ; ඉන්ද්‍රියයක් වශයෙන්
ක්‍රියා කරන බුද්ධිය.

බුද්ධි පරීක්ෂණය [නා.] බුද්ධිය
පිළිබඳ පරීක්ෂුම ; බුද්ධි
තත්ත්වය පරීක්ෂා කොට
බැලීම.

බුද්ධි ප්‍රභාවය [නා.] බුද්ධි තේජස ;
බුද්ධියේ බැබළීම.

බුද්ධි ඵලය [නා.] බුද්ධි පරීක්ෂණ
ප්‍රතිඵලය.

බුද්ධිමය දේපළ [නා.ප්‍ර.]
නිර්මාණශීලීත්වය මූලික
කොටගෙන බිහිවන නිෂ්පාදන ;
කලා නිර්මාණ, වෙළඳ ලකුණු,
අදහස් යනාදිය.

බුද්ධිය [නා.] ඉක්මනින් අවබෝධ
වන නුවණ ; වහා වටහා
ගැනීමේ හැකිකම ; වැටහෙන

නුවණ ; ඥානය ; උගත්කම ;
අවබෝධය.

බුද්ධි යෝගය [නා.] බුද්ධිය
මෙහෙයවීම ; බුද්ධි සම්බන්ධය.

බුද්ධි වාදය [නා.] බුද්ධිය සංකල්ප
මත තර්කයෙහි පිහිටා සත්‍යය
නිගමනය කරන ක්‍රමය.

බුද්ධි විජලවය [නා.] බුද්ධිමය
චිත්තනය පිළිබඳ ව ඇති වූ
පරිවර්තනය ; බුද්ධි පෙරළිය.

බුද්ධි විෂයක [වි.] බුද්ධියට
අනුකූල ; බුද්ධිගෝචර ; නුවණට
හුරු.

බුද්ධිසම්පන්න [වි.] බුද්ධිමත් ;
වැටහෙන නුවණ ඇති ; බුද්ධිය
මෙහෙයවා කටයුතු කරන.

බුද්ධිසම්පන්නයා [නා.] බුද්ධිය
ඇත්තා ; ඥානවන්තයා ;
බුද්ධිමතා.

බුද්ධෝත්පාදය [නා.] අ. බුදු
කෙනකුත් ලොව පහළ වීම ;
බුදුවරයකුගේ ඉපදීම.- ආ.
බුදුවරයකුගේ ශාසනය බල
පවත්වමින් තිබෙන කාල
පරිච්ඡේදය.

බුද්බුදය [නා.] වායු පිරි ගෝලය ;
නොහොත් අර්ධ ගෝලය ;
බුබුළු.

බුද්බුදාංකය [නා.] ද්‍රව්‍යයක් උණු
වී බුබුළු දමන අවස්ථාව.

බුධ [නා.ප්‍ර.] අ. නුවණැත්තා ;
බුද්ධිමතා ; ප්‍රාඥයා. - ආ.
සෞරග්‍රහ මණ්ඩලයේ සූර්යයා
සමීපයෙන් ම ඇති ග්‍රහයා ;
බුදු.

බුන් [වි.] අ. බොන ලද ; පානය
කළ.- ආ. පිපුණු ; පුබුදු වුණු.-
ඇ. බිඳුණු ; කැඩුණු.

බුන් අරුත් [නා.ප්‍ර.] වෙනස් වූ
අර්ථය ; විවිධ වූ අර්ථය.

බුන් තෙල් [නා.ප්‍ර.] මී කිරෙන්
හිඳගන්නා තෙල් ; දුන්තෙල්.

බුන්න [වි.] බිඳපු ; කඩා දැමූ.

බුද [නා.] ටික ; ඩිංගිත්ත.

බුබුල, බුබුළු [නා.] අ. ලෝහ වීදුරු
ආදියෙන් කළ කුඩා වටකුරු
දෙය ; වාතයෙන්/වායුවෙන්
හෝ දියරකින් පිරුණු ගෝලය.-
ආ. සම, සිව්, පොතු ආදියෙහි
මතුපිට හටගන්නා ගඩුව. - ඇ.
පොළවෙන් මතුපිටට විහිදන
දිය දහර ; උල්පත.- ඇ. (කථා.)
ලපටි ගෙඩිය ; හිරිමල.- ඉ.
ඇතැම් වාස්තු නිර්මාණවල
මුදුනේ ඇති ගෝලාකාර
කොටස ; බුබුල.

බුබුල [නා.] ගෝලය ;
ගෝලාකාරය.

බුහුක්ෂාව [නා.] කැමට ඇති රුවිය ;
අනුභව කිරීමේ කැමැත්ත.

බුමු [නා.ප්‍ර.] අ. (නිවාස ආදියක)
තට්ටුව ; මහල.- ආ. බිම ;
භූමිය.- [වි.] පොළොවෙහි
වසන ; බිම්හි වූ.

බුමුතුරුණු [නා.ප්‍ර.] බිම අතුරන
පලස ; ගෙබිම වසන ඇතිරිල්ල.

බුම්මැඩිය, බුම්මැඩියා [නා.] මැටි
කඳකින් ද, සමින් වසන ලද
එක් ඇසකින් ද යුක්ත ව සාදන
ලද්දා වූ ද ගොයම් කැපීම් ආදී
අවස්ථාවල දී භාවිත වූ
බෙරයක්.

බුයම (කථා.) [නා.] මැටියෙන්
තනනු ලබන භාජන විශේෂයක්
බුජම ; බුලිය.

බුරනවා [ක්‍රි.] අ. බල්ලා හොර
හතුරන්ට, අමුත්තන්ට එරෙහි
ව හඬ නඟනවා.- ආ. (කථා.)
බුරන්නාක් මෙන් කථා
කරනවා ; ඇඟට කඩා
පනිනවා.- ඇ. ගින්න තදින්
ඇවිලෙමින් හඬ නඟනවා.

බුරැත්ත [නා.] අ. එකට එකතු වූ
පිරිස ; සමූහය. - ආ. එකට
යාව හටගත් කොස් ආදී ගෙඩි
සමූහය ; පොකුර.

බුරුමය [නා.] අ. ලී විදීම සඳහා
භාවිත කරනු ලබන වඩු
උපකරණයක්. - ආ. වර්තමාන
මියන්මාර රාජ්‍යය.

බුරුල් [වි.] තද ගතියෙන් තොර ;
මොළොක්.

බුරුල්ල [නා.] අ. ගවාදි ක්ෂීරපායී
දෙනුන්ගේ කිරි එරීම නිසා
මහත් වන තන පුඩු පෙදෙස ;
කිරි බුරුල්ල.- [නා.ප්‍ර.] ඖෂධීය
ශාක වර්ගයක් ; ගුරුල්ල.

බුරුසුව [නා.] දූවිලි පිසදැමීම,
මැදීම, ඉලීම, ඇදීම ආදී ක්‍රියා
සඳහා භාවිත කරනු ලබන
කෙඳි උපකරණයක්.

බුලත් [නා.ප්‍ර.] විට සැපීම සඳහා
කොළ ලබාගන්නා වැලක් ;
තාම්බුල.

බුලත් තටුව, බුලත් තට්ටුව [නා.]
බුලත් පිදීමට ගන්නා ධාරකය ;
බුලත් පුවක් තබාදෙන
(පාදකයන් සහිත) භාජනය ;
ඉලත්තට්ටුව.

බුලත් හුරුල්ල [නා.] අ. කොළ
හතළිහකින් යුත් බුලත්
ගොන්න ; බුලත් අත.- ආ. බුලත්
හුරුල්ල සංකේතවත් කරමින්
පහත් නිලධාරීන් උසස්
නිලධාරීන්ට දෙන ගාස්තුව.

බුසල [නා.] සහල් වී ආදිය මනින
මිනුම් විශේෂයක් ; සේරු
දෙතිසකින් හෝ පැරණි ලාස්
අටකින් හෝ යුත් මිනුම් ඒකකය.

බුහු [නා.ප්‍ර.] අ. මදය නැති පොතු
වී ; බොල් දහයියා.- ආ. සමහර
කෘමි, පත්‍ර බීජ ආදියේ ඇති
කෙඳි ගතිය ; බුව. - ඇ. (කථා.)
බුහු හෙවත් බු කෙළිය නම්

ක්‍රීඩාවට යොදා ගන්නා පන්දු
විශේෂයක්. - [වි.] බහු ; එකකට
වැඩි ; බොහෝ.

බුහුකෙළිය [නා.] සිංහල ගැමි
ක්‍රීඩාවක් ; පොල් දෙකක් මත
තබන ලද ලී කැබැල්ලකට
පන්දුවෙන් ගැසීම.

බුහුවි [වි.] පළපුරුදු ; ශූර.

බුහුන [නා.ප්‍ර. බුහුන්] එක් කුස මත්
සහෝදරිය ; හගිනිය.

බුහුනැණි [නා.ප්‍ර.] සහෝදරිය.

බුහු බස [නා.] නාමයක හෝ
ආබ්‍යාසයක බහුත්ව ලක්ෂණය
අඟවන භාෂාප්‍රයෝගය ; බහු
වචනය.

බුහුමන් [නා.] ගෞරවය ;
බහුමානය.

බු [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොව ; පාර්විය.
- ආ. ලෙල්ල ; පිටවැස්ම. - ඇ.
මහල ; තට්ටුව.- ඇ. භූතයා.-
ඉ. බුව.

බු ගානවා [ක්‍රි.] හිසකෙස්, රෝම
ආදිය මුළුමනින් (දැලිපිහි
ආදියෙන්) ගා දමනවා.

බුටුව [නා.] සන ව වැඩුණු
කැලෑව ; වන රොද.

බුක [නා.ප්‍ර.] අ. අමනුෂ්‍යයා.- ආ.
භූතයා ; භූතාවේශී පුද්ගලයා ;
බියවීමකින් ඇතිවන විකාරය.-
ඇ. පොළොව (පාර්වි), දිය

(ආපෝ) ගිනි (තේජෝ) සුළඟ (වායෝ), අහස (ආකාශ) යන පංච මහා භූත.- ඉ. සත්ත්ව චර්ගයා.- ඊ. ඇදහිය නොහැකි කථාව ; නුටු දෙය.

බුකාවේසය [බුත+ ආවේසය] [නා.] මනුෂ්‍යයකුට භූතයෙක් ආරූඪ වීම.

බුදලය, බුදලේ [නා.] කෙනකු සතු දේපල ; වස්තුව.

බුනා [නා.] අ. අමනුෂ්‍යයින්ගේ නායකයා ; ඊශ්වර දෙවියා. - ආ. පොළොවට නායක රජු ; භූපති.

බුමාටු [වි.] පොළොව ඇසුරුකර සිටින.

බුමාටු දෙවියා [නා.] පොළොව ඇසුරුකර සිටින දෙවියා ; රුක් දෙවියා.

බුච [නා.ප්‍ර.] සමහර ගස් වැල් කොළ රිකිළි ආදියේ ඇති කෙටි තියුණු රළු කෙඳි ; සමහර සතුන්ගේ හමේ ඇති රළු ලෝම ; ඇතැම් රෙදි මතුපිට ඇති සිනිඳු ලෝම.

බුචල්ල [නා.] අ. පොල් මලේ ගෙඩි හට ගත් මහ නටුව ; පොල් ගෙඩි හටගත් පසුව වියළි ගිය ලොකු නැට්ට.

බුචල්ලා [නා.] හිසෙන් ඇදුණු පාද වැනි අඩු අටක් ඇති මුහුදේ වැඩෙන මෘද්වංගියෙක්.

බුසිය [නා.] අ. බෙහෙත් තුවක්කුවේ වෙඩි බෙහෙත් හා මුනිස්සම් නොහැළෙනු සඳහා ඔබන කොහු, රෙදි, ආදියෙන් පිළියෙළ කරගත් ගුළිය. - ආ. (කථා.) සන ලෙස වැඩුණු කෙස් ආදී සමූහය ; රාශිය ; පඳුර ; ගහණය ; බුසේ.

බෘන්දය [නා.] අ. ගොඩ ; රැස ; රාශිය. - ආ. පිරිස ; සමූහය ; කුලය. - ඇ. රැස්වුණු වස්තුව ; සම්පත.

බෘහස්පති, බෘහස්පති [නා.ප්‍ර.] අ. ග්‍රහලෝක නවයෙන් එකක නාමය ; ගුරු ග්‍රහයා.- ආ. දෙවියන්ගේ ආචාර්යවරයා ; සුරගුරු.

බෙක්මාන් උෂ්ණත්වමානය (පාරිභා.) [නා.] සියුම් සංවේදීතාවක් ඇති විශේෂ රසදිය උෂ්ණත්වමානයක නාමය ; උෂ්ණත්වයේ සියුම් වෙනස්වීම් අකුරට මැනිය හැකි උෂ්ණමාපකය.

බෙත්ම [නා.] අ. බෙදීම ; කොටස් කිරීම ; බෙදාදීම ; බෙදා වෙන්කර දීම. - ආ. ඇති ප්‍රමාණය අනුව කුඹුරුවලට දිය බෙදාදීම.

බෙත්මේරාල [නා.] විහාරයක හෝ දේවාලයක ඉඩම්වල භාරකරු ; විහාර හෝ දේවාලාදියක

ආදායම එකතු කරන
නිලධාරියා.

බෙදන කටුව [නා.] දිග මැනීමට
හෝ කුඩා දිග ප්‍රමාණයක්
කොටස්වලට බෙදීමට භාවිත
කරන මිනුම් උපකරණයක් ;
පාසල් සිසුන්ගේ කවකටු
පෙට්ටියක අඩංගු උපකරණ
අතුරින් එකකි.

බෙදනවා [ක්‍රි.] අ. කොටස් හෝ
භාගවලට වෙන් කරනවා ;
කොටස් කරනවා ; විභජනය
කරනවා. - ආ. කොටස් කර
බාර දෙනවා ; කොටස් අනුන්ට
හිමි කරනවා ; බෙදා දෙනවා ;
වෙන්කර දෙනවා.

බෙදුම් නඩුව [නා.] ඉඩමකට
හිමිකම් ඇති අය, එම ඉඩම
කොටස්වලට නීත්‍යානුකූලව
බෙදා වෙන්කර ගැනීම සඳහා
උසාවියේ පවරන නඩුව.

බෙදෙනවා [ක්‍රි.] කොටස්වලට
කැඩෙනවා ; කැබලිවලට
වෙන්වෙනවා ; ගණිතයේ දී
ලොකු ගණනක් කුඩා ගණනකින්
ඉතිරි නැතිව කොටස්වලට
කැඩිය හැකිවෙනවා.

බෙනය [නා.] ගසක හෝ බිමෙහි
ඇති සිදුර ; කුහරය ; ගුළ ;
බිල ; කෝටරය.

බෙම් [නා.ප්‍ර.] අ. බිය දනවන්නා ;
රකුසා ; යක්ෂයා.- ආ. හය ;
හිතිය ; හිම.

බෙයද [නා.ප්‍ර.] අ. කඳු බෑවුමක
මැද තැන්නක් බඳු තැන ; කඳු
පාර්ශ්වය.

බෙර [වි.] බියකරු ; හයජනක.

බෙර ඇස [නා.] බෙර කඳෙහි
දෙපස ඇති සම බිඳින කුහර
මුඛවලින් කවර හෝ එකක් ;
බෙර තලය ; බෙර මුහුණ.

බෙරය [නා.] අ. කුහර කරන ලද
දෘඩ සඳහා සමින් තැනුණු ඇසින්
යුතුව සාදන ලද වාද්‍ය
භාණ්ඩයක් ; හේරිය ; දුන්දුහිය.-
ආ. ධාන්‍ය මැනීමේ ඒකකයක් ;
කුරුණි පහ ; ලාස්පහ ; අඩපැල.

බෙරලියන්තු [නා.ප්‍ර.] ඉතා සියුම්
ලෙස කැපූ හා ඔපදැමූ
දියමන්තිය.

බෙලසුල් [වි.] අ. උකු වූ ; ලිස්සන
සුලු ; නානු මෙන් සෙවල වූ. -
ආ. ශ්ලේෂ්මක ; සෙම් සහිත.

බෙලහින [වි.] බලය අඩු වූ ;
ශක්තිය පිරිහුණු ; දුර්වල.

බෙලහිනයා [නා.] බලය අඩු වූ
තැනැත්තා ; ශක්තිය පිරිහුණු
පුද්ගලයා ; දුබලයා.

බෙලෙක් [නා.ප්‍ර.] අ. මූල ද්‍රව්‍යයක
නාමය ; ටින්. - ආ. බෙලෙක්
ආලේප කළ යකඩ හෝ වානේ
තුවි තහඩුව.

බෙල්ල [නා.] සිරුරේ උර හා හිස
අතර ඇති සිහින් කොටස.

බෙල්ලා [නා.] ජලයේ මෙන් ම ගොඩබිම ද වෙසෙන මොලුස්කා වර්ගයට අයත් මෘද්වංගික ජීවියෙකි.

බෙහෙත් කවනවා [ක්‍රි.] කුණු විම වළක්වා ගැනීමට මළ සිරුරු ආදියට ඖෂධ ගල්වනවා.

බෙහෙත් කාරකය [නා.] ගුළි කල්ක ආදි බෙහෙත් වර්ග දමන කුඩා හෙප්පුව ; බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය රැස් කර තබන කුඩා පැස.

බෙහෙත් ගෙය, බෙහෙත් ගේ [නා.] අ. ඖෂධ වර්ග මහජනයාට සපයන ස්ථානය.- ආ. පුරාණයේ වෙදකම් පිළිබඳ රජයේ අංශය.

බෙහෙද [නා.] අ. බෙහෙත. - ආ. එකිනෙකින් වෙනස් බව ; බෙදුම. - ඇ. පර්වත මතුයෙහි වැල් ආදියෙන් වැසී පවත්නා තැනි බිම.

බේ [නා.ප්‍ර.] අ. අසමගිය ; හේදය ; හින්නතාව.- ආ. කොටස ; කොට්ඨාසය ; ප්‍රහේදය.- ඇ. නැමී ගිය නිය පොතු ; වක් වූ නිය.- ඇ. අඩ ; අර්ධය ; භාගය.

බේකරි කර්මාන්තය [නා.] තිරිගු පිටි පෝරණුවේ පුළුස්සා නොයෙකුත් ආහාර වර්ග නිෂ්පාදනය කිරීමේ කර්මාන්තය.

බේත [නා.] රෝග පලිබෝධ ආදිය සඳහා යොදනු ලබන ප්‍රතිකාරය ; ඖෂධය ; බෙහෙත.

බේද වෙනවා [ක්‍රි.] අ. අසමගි/සතුරු වෙනවා.- ආ. කැඩෙනවා ; බිඳියනවා ; හින්නවෙනවා ; සම්බන්ධය නැතිවෙනවා.

බේබද්දා [නා.] මත් පැනට දැඩි සේ ඇබ්බැහි වූ තැනැත්තා ; සුරාසොඬා ; සුරාධූර්කයා.

බේරනවා [ක්‍රි.] අ. නිදහස් කරනවා ; මුද්‍රණවා ; අනතුරකින් හෝ විපතකින් ආරක්ෂා කර ගන්නවා.- ආ. ජීවිතය රැකදෙනවා ; මිය යා නොදෙනවා.- ඇ. තෝරාගෙන ඉවත් කරනවා ; වෙන් කරනවා ; අපද්‍රව්‍ය ඉවතට දමනවා ; හලනවා.- ඇ. ආරවුල් ආදිය සමථයකට පත්කරනවා ; නිරවුල් කරනවා ; සංසිදුවනවා.

බේසම [නා.] සේදීම සඳහා ගන්නා නොගැඹුරු පළල් භාජන විශේෂයකි.

බොකල(ළ)යා

[නා.] සැලලිහිණියාට ව්‍යවහාර වන නාමයකි.

බොකු [වි.] මැදින් නැමුණු ; උඩට හෝ යටට නෙරාගිය.

බොකුටු [වි.] අ. (කෙස් සම්බන්ධයෙන් යෙදේ) රැලි සහිත ; කැරලි ගැසුණු.- ආ. හැකිළී ගිය ; සුරුණුවූ වුණු.- ඇ. බෙහෙවින් වක්වූ ; බොකු ගතිය ඇති ; ඇතුළට නැමුණු.

බොක්ක [නා.] අ. බොකු ගැසුන තැන හෝ ප්‍රමාණය.- ආ. ජලාශයකින් ගොඩබිමට කාවැදුණු කොටස.- ඇ. මුලුගැන්වුනු තැන ; ආවරණය වූ ස්ථානය ; ගේමුල්ල.- ඇ. ආමාශය.- ඉ. බාඳුරා වැලේ කොක්ක.

බොක්සල් [නා.ප්‍ර.] සමන් දෙවියන්ට ව්‍යවහාර කළ අපර නාමයක්.

බොජුන [නා.] හෝජනය ; ආහාරය.

බොටලේරුවා [නා.] මන්දිරයක බිම ගබඩාව හා පිගන් කෝප්ප භාරව සිටින සේවකයා.

බොටුව [නා.] බෙල්ල ; ගෙල ; ග්‍රීවය.

බොඩ [නා.ප්‍ර.] අ. ආසන්න පෙදෙස ; යාබද ප්‍රදේශය ; අසබඩ.- ආ. තාලවර්ගයේ ගස්වල අග කඳ තුළ පිහිටි ඉතා මෘදු කොටස.

බොඩිය [නා.] අ. රථවාහනවල මගීන් හෝ බඩු පටවන මැදිරිය.- ආ. ස්ත්‍රීන්ගේ පියොවුරු වැස්ම ; තනපට.

බොත්තම [නා.] අ. කාසයකින් රිංගවා ඇඳුමක පලු හෝ කොටස් දෙකක් එකට යා කිරීම

සඳහා, ඇඳුමට අල්ලා ඇති අවශ්‍ය අවස්ථාවට යොදනු ලබන ගැටයක් හෝ පෙත්තක්.- ආ. තද කිරීමෙන් උපකරණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එහි සවිකරන පෙත්තක් වැනි අංගයක්.

බොදු [වි.] බුද්ධාගමට අදාළ ; බුදුසමයට අයත් ; බුද්ධාගමට සම්බන්ධ ; බෞද්ධ.

බොනවා [ක්‍රි.] අ. දියාරු දෙයක් (නොවිකා) ගිලිනවා ; පානය කරනවා.- ආ. මත්පැන් බොනවා.- ඇ. දුම්වැටි උරනවා.- ඇ. අවබෝධ කරනවා ; වටහා ගන්නවා.

බොන් ප්‍රක්ෂේපය [නා.] සෑම අක්ෂ භාගයක් ඔස්සේ ම දේශාන්තර රේඛා පරතරය නිවැරදිව මැනෙන කේතු ප්‍රක්ෂේපණයක්.

බොඳවෙනවා [ක්‍රි.] සායම් තීන්ත ආදී කිසියම් ද්‍රවයක් වැටී හාත්පස පැතිර යනවා.

බොයිලේරුව [නා.] වාෂ්ප නිපදවා ගැනීමට (හෝ සාමාන්‍ය අවශ්‍යතාවන්ට) ජලය උණු කිරීම සඳහා භාවිත වන විශාල භාජනය.

බොර [වි.] අ. රොන්මඩ ආදිය දියවුණු ; කැලැන්තුණු ; මඩපාටින් යුතු.- ආ. (බණිප

තෙල් ආදිය සම්බන්ධයෙන් යෙදේ) මණ්ඩි සහිත ; ශුද්ධ නොකළ අපද්‍රව්‍ය කවලම් වූ.

බොරගල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] තදින් පිළිස්සුණු ගඩොල්.

බොරදන් [නා.ප්‍ර.] ගොඩනැගිලිවල ගල්, දූව ආදියෙහි කැටයම් කළ මල්වැල් ආදී සැරසිලි.

බොරලු(ළු) [නා.ප්‍ර.] අ. (කළුගල් නොවන) ගල්කැට හෝ ඒවා මිශ්‍ර පස.- ආ. පැළෑටි විශේෂයක්. - ඇ. බොල් වී.

බොරවළ [නා.ප්‍ර.] කම්මලේ අවි ආම්පන්න පණ පොවන දිය සහිත බඳුන නොහොත් වළ.

බොරු [වි.] සැබෑ නොවන ; පවත්නාවූ තත්ත්වයට වෙනස් ; ව්‍යාජ ; මිථ්‍යා ; අසත්‍ය.

බොරුඇහැ [නා.] මනුෂ්‍යයාගේ ඇති බැමක් කනත් අතර පිහිටි නාඩි දූනෙන ස්ථානයක නාමය.

බොරු කකුල [නා.] අ. උසට පෙනීම සඳහා යටිපතුලට සවිකරගනු ලබන සැහැල්ලු ලියෙන් තැනුණු ආධාරකය. - ආ. කැඩිගිය කකුලක් වෙනුවට ලියෙන් හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් හෝ දමන ලද කෘතිම පාදය.

බොරු කකුල්කාරයා (කථා.) [නා.] තමන් උසට පෙනී සිට

නරඹන්නන් පිනවීම පිණිස බොරු පා සවිකර ගෙන පෙරහැර ආදියේ රඟන නළුවා.

බොරුව [නා.] නොසැබෑව ; අසත්‍යය ; මුසාව ; අභූතය ; ව්‍යාජය ; මිථ්‍යාව ; වංචාව.

බොරු වළ [නා.] පැතු කෙනකු ඇතුළට වැටෙන ලෙස, සාමාන්‍ය බිම සේ පෙනී සිටින පරිද්දෙන් වසා, සමහරවිට උල් කටු ආදිය ඇතුළට දමා ඇති වළ/ආවාටය.

බොලට [නා.ප්‍ර.] කකුලේ කෙණ්ඩිය කෙළවර සිට පාද තලයෙහි ඇඟිලි මුල දක්වා ඇති කොටස ; වළලුකර ; ගොජ ඇටය.

බොල(ළ)ද [වි.] අ. කෝමල ; ප්‍රිය ; ලාලිත ; සුන්දර. - ආ. ළපටි ; සුරතල් ; ලාබාල ; නොමේරූ.- ඇ. නැණ නුවණින් බාල ; මෝඩ.

බොලු [වි.] ඉදිරියට නෙරාගිය දත් ඇත්තා වූ ; බොල්ලෑ දත් ඇති.- [නා.ප්‍ර.] අ. බොල්ලා ; බෙල්ලා.- ආ. බොල්ල ; කබල.

බොලොක්කය [නා.] ලොකු බරක් පහසුවෙන් ඉස්සීමට හෝ ඇදීමට භාවිත වන කප්පි කීපයක් සහිත දොඹකරයකට සමාන උපකරණය ; චේන් බොලොක්කය.

බොල් [වි.] අ. මහත් වූ ; තදවූ ; සන වූ ; බහල. - ආ. දියාරු වූ ; තෙත්වූ.- ඇ. හිස් වූ ; අසාර වූ ; විනාශ වූ. - [නා.ප්‍ර.] මදයෙන් තොර ඵලය ; පුස්ස ; මදය ; නො ඉදුණු ඇටය ; වී පොත්ත.

බොල් ණය [නා.] ණයට දීමෙන් පසුව ආපසු බැංකුවට අයකර ගත නොහැකි ණයමුදල.

බොල්පිනි [නා.ප්‍ර.] උදෑසන අහසින් වැටෙන ඉතා කුඩා දිය බිඳ.

බොල්ල [නා.] (හිස්) කබල ; (ශීර්ෂ) කපාලය.

බොස්ගෙඩිය [නා.] කරත්ත රෝදයේ මැද කොටස ; රථවක්‍රනාභිය ; මෝටර් රථවල 'හබ්' නමැති මැද කොටස.

බොහොඬා [නා.] පරිසරයට ගැළපෙන සේ පැහැය වෙනස් කර ගත හැකි, උරග ගණයට අයත් කුඩා සතෙක් ; කටුස්සා ; කාකණ්ටකයා.

බොහෝ [වි.] ටිකක් නොවන ; ස්වල්ප නොවන ; අධික ; අප්‍රමාණ ; බහු ; බහුල.

බෝ [නා.ප්‍ර.] අ. බෝධිසත්ව කෙනකු බුදුබවට පැමිණෙන අවස්ථාවේදී පිට දෙනු ලබන ගස. - ආ. සිදුහත් බෝසතුන් බුදුවන මොහොතේ පිට දී වැඩසිටි වෘක්ෂය ; ඇසතු ගස.-

ඇ. බෝද්ධ සිද්ධස්ථානයක ඇති ප්‍රධාන වන්දනීය වස්තු වූ දාගැබ, බෝධිය, පිළිමගෙය. - ඇ. භුක්ති විඳීම ; අනුභවය ; භෝගය.- ඉ. (කථා.) පීත්ත පට්ටයි ආදියකින් මලක් මෙන් ගැට ගසා විසිතූ ලෙස සකස් කරන ලද්දේ.

බෝංචිය [නා.] තනි ගොනා බඳින කරත්තයේ තට්ටුවේ සිට ඉදිරියට දැලවරින් ඇති, වියගහ සවිකරන ලී දෙක ; බෝඞුලිය.

බෝකරනවා [ක්‍රි.] ගණන හෝ ප්‍රමාණය වැඩි කරනවා ; පැළ ආදිය වගා කරනවා ; වර්ග පරම්පරාව ඇති කරනවා.

බෝක්කුව [නා.] අ. පාර හරහා කුඩා දිය මං ගලායාම සඳහා තනා ඇති කුඩා පාළම.- ආ. විශාල ගොඩනැගිලි ආදියෙහි අඩකව හෙවත් ආරුක්කු හැඩයට බැඳ ඇති ද්වාරය.

බෝග [නා.ප්‍ර.] අ. පරිභෝජනය හා මුදල් ඉපයීම සඳහා වගා කරන ශසය වර්ගය හෝ වෙනත් වැවිල්ල ; අල බතල ආදී වගාව.- ආ. භෝගය ; වස්තුව ; ධනය.

බෝගමාරුව [නා.] වාරයෙන් වාරයට එක බිම් පෙදෙසක වවනු ලබන වැවිලි මාරු කිරීම ; ශසයමාරුව.

බෝධිච්ඡව [නා.] හඬල් මගින් හෝ මෝටරයකින් හෝ ද්‍රව්‍යවත්ත ලබන කුඩා ජල යාත්‍රා විශේෂයක්.

බෝධරය [නා.] යම්කිසිවක සීමාව දිගේ පිහිටි දාරය ; මායිම ; අයිත දිගේ පිහිටි තීරය ; වාටිය.

බෝතලය [නා.] වටකුරු සිහින් කරක් සහිතව විදුරු ප්ලාස්ටික් වැනි ද්‍රව්‍යවලින් විවිධ මාදිලියෙන් සාදා ඇති භාජන විශේෂයක්.

බෝදිරිමා/බෝදිලිමා [නා.] ප්‍රසව වේදනාවෙන් පෙළෙන ගැබ්ණියකගේ වේදනාත්මක රාවයෙන් හඬතැයි පවසන යකින්නියක්.

බෝධකර [නා.ප්‍ර.] අ. නිදා සිටින්නවුන් අවදි කරවන්නා ; ප්‍රබෝධ කරවන්නා ; අවබෝධ කරවන්නා.- ආ. වන්දි හට්ටයා.

බෝධනය [නා.] අ. දැනගැනීම ; ඉගැන්වීම ; අවබෝධ කරවීම ; පිබිදවීම ; අවබෝධය.- ආ. සුවද ගැන්වීම ; සුගන්ධවත් කිරීම.

බෝධනිය [වි.] දත යුතු ; අවබෝධ කළයුතු හෝ කරවිය යුතු ; ඉගැන්විය යුතු ; අවබෝධ කළ හැකි.

බෝධිසරය [නා.] විහාරයක බෝගස ඇතුළු වන සේ ඒ වටා සැදු ගෙය ; බෝ ගෙය.

බෝධිඥානය [නා.] චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කර ගැනීමෙහි සමත් නුවණ ; ලෝකෝත්තර මාර්ග ඥානය.

බෝධිත්‍රය [නා.ප්‍ර.] බුදුබව ; පසේබුදුබව හා රහත්බව යන තුන්තරා බෝධිය.

බෝධි දැමය [නා.] සර්වඥතා ඥානය ලබා ගැනීමේදී බුදුන් වහන්සේට ආධාර වූ ඇසතු රුක.

බෝධි පර්යඬකය [නා.] බුදුබව ලබනු සඳහා මහබෝසතුන් සිරි මහ බෝ මුලෙහි හිඳගත් ඉරියවුව ; බෝ මුල ; විදුරසුන.

බෝධිපාක්ෂික ධර්මය [නා.] බුදුබව ලැබීමට පිහිට වූ ධර්මය ; නිර්වාණාවබෝධයට පක්ෂපාත වූ ධර්මය ; බෝධි පාක්ෂික ධර්ම ; බෝ පැකි දම් ; බෝසත් දම්.

බෝධිපූජාව [නා.] අ. සර්වඥයන් වහන්සේ බුදුබව ලත් දෙ වැනි සතියේ දී ඇසිපිය නොහෙළා බෝධිය දෙස බලා සිටීමෙන් කළ පිදීම ; අනිමිසලෝචන පූජාව.- ආ. ශාන්ති කර්මයක් වශයෙන් බෝධියට පුද පූජා පැවැත්වීම.

බෝධිය [නා.] අ. චතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳ අවබෝධ ඥානය.- ආ. සියල්ල දන්නා නුවණ ; බුදු

නුවණ ; සර්වඥතා ඥානය.-
ඇ. (අවබෝධ කරනු ලබන)
නිර්වාණය.- ඇ. බුදු බව.- ඉ.
පසේ බුදු බව ; ප්‍රත්‍යක්ෂ
බුද්ධත්වය.- ඊ. රහත් බව.- උ.
ශ්‍රී මහා බෝධිය.- උභ. බෝධි
වාක්ෂය.

බෝධය [වි.] තේරුම් ගත යුතු ;
වටහා ගත යුතු ; අවබෝධ කළ
යුතු.

බෝමළුව [නා.] බෝගස වටා
පිහිටි තැනිතලා බිම ; බෝධිය
වටා මිදුල ; බෝ සෙවණ ;
බෝධි මාලකය.

බෝමිඛය [නා.] පිපිරෙන ද්‍රව්‍ය
ඇතුළත් කොට සාමාන්‍යයෙන්
අණ්ඩාකාර ආවරණයක් ඇති
ව සාදනු ලබන විනාශකාරී
වෙඩි විශේෂයක්.

බෝයාව (පාරිභා.) [නා.]
(නැවියන්ට) මුහුදේ නොහොත්
වරායක අනතුරු පෙදෙස්
ඇඟවීම හා ආරක්ෂාව සැපයීම
පිණිස දියෙහි පාවෙන්ට සලසා
තබන උපකරණ විශේෂයක් ;
ඉපිල් කඳ ; ඉපියාව.

බෝරදම, බෝරද [නා.ප්‍ර.] (විත්‍ර
මෝස්තර වැනි දෙයක) වටේ
පිහිටි ගැට්ට ; බොරදම.

බෝරැක්ස් කැට (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ඛනිජවල රසායනික
විශ්ලේෂණය සඳහා වන

බොරැක්ස් රත් කිරීමෙන් විලින
වූ ස්පටික.

බෝරිච්චිය [නා.] හැට්ට අත,
තොප්පිය ආදියෙහි වාටි පිම්බී
සිටින සේ අල්ලන රැලි පටිය.

බෝල [වි.] ගෝලයක හැඩය
ඇති ; වටකුරු.- [නා.ප්‍ර.] අ.
වටකුරු දෙය ; ගෝලය.- ආ.
ඇතුළත වාතය පුරවා රබර්, හම්
හා රෙදි ආදියෙන් සාදන
ගෝලාකාර ක්‍රීඩා භාණ්ඩය.

බෝල අත්ත [නා.] අ.
අයිතිකරුවකු ඇති බව ඇඟවීම
සඳහා ඉඩමක එල්වා තබන
අත්ත.- ආ. කමතක වී එකතු
කිරීම සඳහා පාවිච්චි කරන
ඉලපතක් වැනි උපකරණය.

බෝල මේසය [නා.] බිලියඩ් ක්‍රීඩාව
සඳහා පාවිච්චි කරන මේසය ;
බිලියඩ් මේසය.

බෝවා [වි.] බොහෝ අවුරුදු ඇති ;
අවුරුදු බොහෝ ගණනක් වූ.

බෝවෙන රෝග (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
එක් රෝගියකුගෙන් තවත්
කෙනකුට සංක්‍රමණය වී
පැතිරෙන රෝග ; වසංගත
රෝග.

බෝද්ධ [වි.] අ. බුදුන් වහන්සේ
අදහන ; බුදුන් සරණගිය. - ආ.
බුදුන් වහන්සේට හෝ
බුද්ධාගමට සම්බන්ධ.

බෞද්ධයා [නා.] බුදුන් සරණ ගිය තැනැත්තා ; අවබෝධයෙන් තෙරුවන් සරණ ගිය පුද්ගලයා.

බෞද්ධාගම [නා.] බෞද්ධයා විසින් අදහනු ලබන ආගම ; බුද්ධාගම.

බාඤ්ජන [නා.ප්‍ර.] අ. ශබ්දාර්ථ ප්‍රකට කරන, ගාත්‍රාක්ෂරය ; වාඤ්ජනාක්ෂරය.- ආ. අර්ථය හෙළිදරවු කිරීම.- ඇ. ආහාර සඳහා ගනු ලබන මාලුව.- ඇ. (අභි.) අභිධර්මයෙහි එන ප්‍රඥප්තියක් ; ශබ්ද ශක්ති ප්‍රභේදයක් ; අර්ථය ප්‍රකාශ කරන වාක්‍යය.- ඉ. ලකුණ.- ඊ. රහස් අවයවය.

බ්‍යාමප්‍රභා [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ ශරීරය වටා බඹයක් පමණ තැන මණ්ඩලාකාර ව පැතිර සිටි ෂඩ්වර්ණ පැහැය.

බ්‍යාමය [නා.] බඹය ; දිග මැනීමේ ප්‍රමාණයක් ; අඩි හයක දිග ප්‍රමාණය ; සතර රියන ; බඹය.

බ්‍යුහය [නා.] අ. යුද්ධ සේනාංක (සකටාදි ආකාරයෙන්) සිටුවන ආකාරය.- ආ. සමූහය.- ඇ. සම්පිණ්ඩනය.

බ්‍රමසර [නා.ප්‍ර.] අ. උතුම් හැසිරීම ; බඹසර ; බ්‍රහ්මවරියාව.- ආ. උතුම් හැසිරීම ඇති පුද්ගලයා.

බ්‍රහ්ම [නා.ප්‍ර.] අ. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ආ. පරමාත්මය.- ඇ. බුද්ධිය ; ඥානය ; සිත.- [වි.] උතුම් ; උත්තම ; ශ්‍රේෂ්ඨ.

බ්‍රහ්මවරියාව [නා.] අ. මෛත්‍රීය සේවනයෙන් වැළකී සිටීම.- ආ. වේදය පැවැත්වීම.

බ්‍රහ්මවාරියා [නා.] බ්‍රහ්මවරියාව රකින පුද්ගලයා.

බ්‍රහ්මවාරී [වි.] බ්‍රහ්මවරියා සම්පන්න වූ ; බඹසැරි.

බ්‍රහ්ම දණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] අ. අවවාදකෂම නොවන භික්ෂූන්ට මහා සංඝයා වහන්සේ විසින් දීමට නියමිත දඬුවමක් ; කතා බහ පවා නොකොට අත් හැරීමේ දඬුවම.- ආ. බ්‍රහ්මයාගෙන් ඇති වූ බවට සලකනු ලබන අනිෂ්ට ධූමකේතුවක්.

බ්‍රහ්ම දෙයා [නා.ප්‍ර.] සියලු හිමිකම් පවරමින්, අයබදුවලින් පවා නිදහස් කොට, ආපසු නොගත හැකි වන පරිදි රජු විසින් පවරා දෙන ඉඩකඩම්.

බ්‍රහ්මන් [නා.ප්‍ර.] අ. ආත්මය ; පරමාත්මය.- ආ. වේදය ; ස්මෘතිය.- ඇ. ඉන්ද්‍රිය දමනය.

බ්‍රහ්ම මුහුර්තය [නා.] හිරු නැගීමට සිංහල පැය දෙකකට කලින් වේලාව ; අරුණ නැගෙන වේලාව ; බඹ මොහොත.

බ්‍රහ්මයානාව [නා.] බ්‍රහ්මත්වයට හෙවත් උසස් බවට නංවාලන යානය යනු වාච්ඡාර්ථයි ; දීම ; දානය.

බ්‍රහ්ම රත්ත්‍රය [නා.] ළදරුවන්ගේ හිස් මුදුනෙහි සමින් වැසී පිහිටන සිදුර ; තෙල් වළ.

බ්‍රහ්මලෝකය [නා.] බමුන් වසන ලොව ; රූප අරූප දෙකොටසට අයත් බ්‍රහ්මයන් වසන ලොව ; ධ්‍යානලාභීන් හා අනාගාමී ඵලයට පැමිණියවුන් උපදනා විසිආකාර බඹලොව.

බ්‍රහ්මවාදය [නා.] විශ්වයේ ආරම්භය සර්වබලධාරී බ්‍රහ්මයකුගෙන් ඇති වී යැයි ඇදහීම.

බ්‍රහ්මස්වර [නා.ප්‍ර.] අ. බ්‍රහ්මයාගේ කටහඬ ; ඉතා පැහැදිලි මිහිරි ගැඹුරු කට හඬ. - ආ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කටහඬ.

බ්‍රහ්මාණ්ඩය [නා.] අ. බඹලොව ; බ්‍රහ්මලෝකය ; බඹ තලය. - ආ. සක්වළ ; විශ්වය.

බ්‍රහ්මාතිබ්‍රහ්ම [වි.] බ්‍රහ්මයන් ඉක්මවා සිටි බ්‍රහ්මයකු වන ; බ්‍රහ්මයනට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ ; බ්‍රහ්මයාගෙනුත් වැදුම් පිදුම් ලබන ; (බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහා යෙදේ).

බ්‍රහ්මාරාධනාව [නා.] දහම් දෙසීම සඳහා මහා බ්‍රහ්මයා විසින් බුදුරජාණන් වහන්සේට කළ ආරාධනය.

බ්‍රහ්මාසනය [නා.] යෝග භාවනා කිරීමට පහසු අන්දමට අරමිණිය ගොතා හිඳ ගැනීම ; පළක් බැඳ හිඳීම ; පද්මාසනය.

බ්‍රාහ්මණ [නා.ප්‍ර.] අ. හින්දු සමාජයට අයත් කුල සතරින් එකක් ; බමුණු කුලය. - ආ. වෛදික සාහිත්‍යයට අයත් ග්‍රන්ථ විශේෂයක්.

බ්‍රාහ්මණයා [නා.] අ. සිල්වත් තැනැත්තා ; ආර්ය පුද්ගලයා. - ආ. බමුණු කුල උපත් තැනැත්තා.

බ්‍රාහ්මණික [වි.] අ. බමුණු දහම හා බැඳුණු ; බ්‍රාහ්මණයන් පිළිබඳ වූ. - ආ. බ්‍රාහ්මණ ග්‍රන්ථ හා සම්බන්ධ.

බ්‍රාහ්මී [නා.ප්‍ර.] ක්‍රි. පූ. යුගයන්හි දඹදිවත් ලක්දිවත් භාවිත වූණු සෙල්ලිපි අක්ෂර මාලාවක්.

බ්‍රිහේඩියර් [නා.ප්‍ර.] කර්නල්වරයකුට වඩා උසස්, මේජර්-ජනරල්වරයකුට වඩා පහත් යුද්ධ නිලධාරියා ; හමුදා ඒකකයක අණ දෙන නිලධාරියා.

බ්‍රිතාන්‍යය [නා.] එංගලන්තය, චේල්සය, ස්කොට්ලන්තය සහ උතුරු අයර්ලන්තය යන

පළාත්වලින් සංයුක්ත වුණු
යුරෝපීය රාජ්‍යය.

බ්‍රිස්ටල් බෝඩ් [නා.ප්‍ර.] එක පැත්තක්
ඔප දමා ඇති මඳක් සන කඩදාසි
වර්ගයක්.

බ්‍රහ්මණය [නා.] අ. වැඩීම ; මහත්
වීම.- ආ. සිරුරේ තරබව ; ස්ප්‍රල
භාවය.

බ්‍රොමයිඩ්, බ්‍රෝමයිඩ් [නා.ප්‍ර.] අ.
හයිඩ්රොබ්‍රෝමික් අම්ලයෙන්
ලබාගන්නා ලවණයක්. - ආ.
පරිගණකයෙන් මුද්‍රණය කිරීමේ
දී විශේෂ යන්ත්‍රයකින්
ලබාගන්නා ශෝධාපත්‍රය.

බ්‍රෝකර් [නා.ප්‍ර.] අ. අනුන්
වෙනුවෙන් වෙළඳ ව්‍යාපාරික
කටයුතු සංවිධානය කරන
අතරමැදියා ; තැරැව්කාරයා. -
ආ. මඟුල් කපුවා.

බ්‍රොස්ටෙක්ලය [නා.] මෙඩුසාකාර
අංකුර හටගත්වීමට මුඛයක්,
ග්‍රාහිකාවත් නැති, පිරිහුණු
ප්‍රජනනේන්ද්‍රිය ඇති සමහර
හයිඩ්‍රාර්පීන්ගේ මත සිටින
ජීවාංගයෙක්.

බ්‍රොස්ටිමාව [නා.] බිත්තරයක
ප්‍රාක්ෂ්ලාස්මික කොටස ; සුදු
මදය වැඩෙන්නටත්, වෙන්
කරන්නටත් හැකියාව ඇති
කැටි වූ ප්‍රාක්ෂ්ලාස්මය පුංජය.

බ්‍රොස්ටුලාව [නා.] මුල් අවස්ථාවේ
බහු-සෛලික කලලයේ ලක්ෂණ

ඇති කුහර සහිත ගෝලාකාර
කලලය ; අර්බුද ගර්භය.

බ්ලේඩ් තලය [නා.] දළි රැවුල්
ගැමේ උපකරණයට සවි කරන
සියුම් මුවහත ඇති වානේ
තලය.

බ්ලොටිං කඩදාසිය [නා.] තෙත්
පොවන කඩදාසිය ; තීන්ත
පැනෙන් ලිවීමෙන් පසු තීන්ත
ඉක්මනින් බොඳ නොවී වියළා
ගැනීමට හෝ රසායනික ද්‍රව
පෙරීමට භාවිත කරන ලිහිල්
කඩදාසි විශේෂය.

භංග, හඩග [වි.] බිඳුණු ; වැනසුණු ;
නැති වූ.

භංගක්ෂණය, හඩගක්ෂණය [නා.]
සිතක බිඳෙන ඇසිල්ල ;
වෛතසිකයක් නැති වන
මොහොත ; චිත්තක්ෂණයක්
තුළ ඇති කුඩා චිත්තක්ෂණ
තුනෙන් තුන්වැන්න.

භංගය, හඩගය [නා.] අ. විනාශය ;
නැතිවීම. - ආ. ඇට බිඳීම ;
ඇට කැඩීයාම ; හඟ්තය. - ඇ.
පැල්ම ; විවරය. - ඇ. පරාජය.-
ඉ. රළ පතර. - ඊ. රැවටිල්ල.

භංගාවර්තය [නා.] දිය සුළිය හෝ
රැල්ල කරකැවී බිඳී යන
ස්ථානය.

භංගිය [නා.] අ. ආකාරය ;
විලාසය ; ලීලාව.- ආ. බිඳී
යාම ; කැඩීම ; බිඳීම.- ඇ. රැළ.

හංගුර [වි.] බිඳෙන සුලු ; විනාශ වී යන ; නැසෙන සුලු.

හංජන [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ; කනක ; ස්වර්ණ.

හංජනය [නා.] (හෙංකි.) වෝල්ටීයතාව එක්කරා නිත්‍ය ප්‍රමාණයකට වඩා ඉහළ ගිය විට හදිසියේ පරිවාරක ද්‍රව්‍යයක් තුළින් විද්‍යුත් ධාරාවක් ගලන්නට වීම.

හංජය [නා.] අවයවයක් ඉරියැම ; විදාරණය.

හක්ක [වි.] බැඳුණු ; ඇලුණු ; හක්කිමත්.

හක්කය [නා.] බත ; ආහාරය ; ආහාර වේල.

හක්කාග්‍රය [නා.] දාන ශාලාව ; බත්ගෙය ; හෝජනාගාරය.

හක්කානුමෝදනාව [නා.] දානය වැළඳීමෙන් පසු කරන පින්දීම ; භුක්තානුමෝදනාව.

හක්කික [වි.] අ. හක්කිය ඇති ; ශ්‍රද්ධා සම්පන්න ; විශ්වාසය ඇති ; ලබ්ධිය ගත්. - ආ. බත් කන ; ආහාර අනුභව කරන.

හක්කිකයා [නා.] කිසියම් ආගමක් කෙරෙහි හක්කිය ඇත්තා ; ශ්‍රද්ධා සම්පන්නව අදහන්නා ; විශ්වාස කරන්නා.

හක්කිපුරස්සර [වි.] හක්කිය පෙරටු කොට ගත් ; හක්කිය ප්‍රධාන කොට ඇති.

හක්කි ප්‍රණාමය [නා.] හක්කිය මුල් කොට කරන වැඳුම.

හක්කි මාර්ගය [නා.] හක්කිය නිසා ම පුද පූජා ඇදහිලි විශ්වාසාදිය පැවැත්වීම.

හක්කිය [නා.] අ. ගරු සැලකිල්ල ; ආදරය ; බැඳීම.- ආ. පැහැදීම ; ඇදහීම ; විශ්වාසය.- ඇ. සේවනය ; හජනය ; ආග්‍රය.

හක්කි වාදය [නා.] හක්කියට ප්‍රමුඛත්වය දෙන ඇදහීම ; හක්කිය මුල් කරගත් විශ්වාසය.

හක්කාදරය [නා.] හක්කිය හා ආදරය ; බැඳීම හා ඇල්ම.

හක්කක [වි.] කන්නා වූ ; අනුභව කරන.

හක්කකයා [නා.] කන්නා ; අනුභව කරන්නා ; බුදින්නා.

හක්කණ [වි.] කන ; බුදින ; ආහාර කොට ගන්නා.

හක්කණය [නා.] කෑම ; අනුභව කිරීම ; ආහාරයට ගැනීම.

හක්කණ [වි.] කෑ යුතු ; අනුභව කළයුතු ; ආහාර පිණිස වූ.

හග [නා.ප්‍ර.] අ. භාග්‍යය ; වාසනාව ; ඵෙශ්වරියය ; යසස.- ආ. මුතු මාර්ගය හා මළ

මාර්ගය අතර ප්‍රදේශය.- ඇ. යෝනි මුඛය අවට ප්‍රදේශය. - ඇ. බක් මාසය.- ඉ. වෛදික දෙවියෙක්.

හගමණිය [නා.] ක්ෂීරපායී ගැහැණු සතුන්ගේ යෝනි විවරය ඉදිරිපිට තිබෙන උත්පාටික පටක ගුළිය.

හගවත් [වි.] හග ධර්මයෙන් යුත් ; භාග්‍යවන්ත ; පින්වත් වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ආ. ජෛන ශාස්තෘවරයා හෝ ජෛන ශ්‍රාවකයා ; භාග්‍යවන්තයා ; පින්වත්තා.

හගිනි, හගිනී [නා.ප්‍ර.] සහෝදරිය ; අක්කා හෝ නංගී.

හගිනිභාර්යා [නා.ප්‍ර.] සහෝදරියක මෙන් සැමියාට හිතවත් බිරිය ; සප්ත භාර්යාවන්ගෙන් හත් වර්ගයෙන් එක් වර්ගයක්.

හග්න [වි.] බිඳුණු ; විනාශ වූ ; නැති කළ.

හග්න දෝෂ [නා.ප්‍ර.] නසන ලද දොස් ඇති බව ; නිර්දෝෂිත්වය.

හග්නය [නා.] අ. බිඳීම ; විනාශ කිරීම ; නැතිකර දැමීම. - ආ. (වෛද්‍ය.) ඇට බිඳීම ; කැඩීයාම ; හංගය. - ඇ. (සංගී.) (ප්‍ර.යෙදේ) හින්දුස්තානි සංගීතයෙහි දෘක්වෙන අට වැදෑරුම් ශබ්ද දෝෂවලින්

එකක්. - ඇ. (සංගී.) (ප්‍ර.යෙදේ) හින්දුස්තානි සංගීතයෙහි දෘක්වෙන සප්ත තාල ප්‍රභේද වලින් එකක්.

හග්න ස්වරය [නා.] බිඳුණු උච්චාරණය ; සිඳි ගිය උච්චාරණ හඬ ; ස්වර හේදය.

හඩ්ගිය [නා.] අ. (අලං.) වෙනත් අයුරකින් පැවසීම ; ව්‍යංග්‍යය.- ආ. විලාසය ; ලීලාව.

හජනය [නා.] ඇසුරු කිරීම ; ආශ්‍රය කිරීම ; සේවනය කිරීම.

හඤ්ජනය [නා.] බිඳීම ; කැඩීම ; විනාශ කිරීම.

හටයා [නා.] අ. සෙබළා. - ආ. යුද සෙනෙවියා.- ඇ. සේවකයා ; මෙහෙකරුවා ; දාසයා.- ඇ. සොළොස් වැදෑරුම් යාවක වර්ගවලින් එකක්.

හණනය [නා.] කීම ; ප්‍රකාශ කිරීම ; පැවසීම.

හණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] අ. වෙළඳාමේ මූල ධනය. - ආ. (විනය.) බඩු ; භාණ්ඩ ; වස්තුව ; දේපල.

හණ්ඩනය [නා.] කලහයක පළමු අවස්ථාව ; කෝලාහලයකට පෙර ඇරඹෙන විවාදය.

හණ්ඩික [නා.ප්‍ර.] අ. රාශියක් එක් කොට බඳනා ලද පොදිය ; පොට්ටනිය.- ආ. දොඩම්, තාරං, ලුනු ආදියේ බික.

හත්ත සාලාව [නා.] හෝජන
ශාලාව ; දාන ශාලාව.

හදන්ත [වි.] හික්ෂුන් සඳහා
විශේෂයෙන් යෙදෙන ගෞරව
පදයක් ; පූජ්‍ය ; ගෞරවාර්ථ.

හදු [වි.] යහපත් ; උතුම් ; ඉෂ්ට.

හදුක [වි.] යහපත් ; සුන්දර ; ඉෂ්ට.
- [නා.ප්‍ර.] කාව්‍ය වෘත්තයක
නාමය.

හදු කල්පය [නා.] බුදුවරයන් පස්
නමක් පහළ වන හෙයින්
ලෝකවාසීන් වෙත අතිශය ශුභ-
සිද්ධිය සැලසෙන සේ
පිළිගැනෙන කල්ප කාලය.

හදුකාලි, හදුකාලී [නා.ප්‍ර.] අ.
උමාවගේ හෙවත් පාර්වතීගේ
බිහිසුණු ස්වරූපය.- ආ.
යක්ෂණයකගේ නාමයක්.

හදු කුම්භය [නා.] ඉෂ්ටාර්ථය
සලසා දෙන කලස ; දෙව්ලොව
ඇතැයි සැලකෙන ඉෂ්ටාර්ථ
සිද්ධ කළය ; හදුසටය.

හදු පීඨය [නා.] අ. උතුම් පුටුව ;
උසස් අසුන ; සිහසුන.- ආ.
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
සිරිපතුලෙහි වූ 108ක් මඟුල්
ලකුණුවලින් එකක් ; පුටු
සලකුණ.

හදුය [නා.] අ. යහපත ; කුසලය.-
ආ. (දර්ශන.) අලංකාරය ;
සුන්දරත්වය.- ඇ. (ප්‍ර. යෙදේ)

ලෝභ විශේෂයක් ; රත්රන් ;
කළු රියම්.- ඇ. දියවක, සතවක,
දොළොස්වක යන තිව්‍රී තුන.-
ඉ. වෘෂභ ලග්නය.- ඊ.
පංචාංගයෙන් එකක නාමය.-
උ. යහපත් තැනැත්තා.

හදු යෞවනය [නා.] තරුණ වියේ
මුල් අවධිය ; ප්‍රථම යෞවනය.

හද්‍රා [නා.ප්‍ර.] (ජෝර්ති.) අ. පස්
ආකාර තිව්‍රී ප්‍රභේදයෙන් එකක්.-
ආ. යෝගයක්.- ඇ. ආකාශ
ගංගාව ; සුර ගඟ.- ඇ.
එළදෙන.- ඉ. සොළුරිය ;
සුන්දරිය.- ඊ. උතුරු දිගින්
පොළොව උසුලාගෙන සිටිතැයි
කියන ඇතා.

හය [නා.] භාතියක් වෙතැයි සිතේ
හටගන්නා ආවේගය ;
තැතිගැනීම ; බිය ; හිතිය ;
ත්‍රාසය.

හයංකර, හයංකාර, හයඬකර,
හයඬකාර [වි.] බිය උපදවන ;
තැති ගන්වන ; බියකරු.

හරණය [නා.] මා පිය අඹුදරු
ආදීන්ගේ පෝෂණය පිළිබඳ
වගකීම.

හරිත [වි.] බරවුණු ; සුසැදි.

හර්තෘ [වි.] ස්වාමි පුරුෂයා ;
බිරිඳක් ඇති තැනැත්තා.

හවංග, හවඬග [වි.] හවයේ
පැවැත්මට හේතු වන.

හවකාරක [වි.] හවය ඇති කරන ;
හටගැනීම ඇති කරන ;
උපදවන.

හවචක්‍රය [නා.] ආදී අන්ත
නොපෙනන සංසාර චක්‍රය.

හවනණ්භාව [නා.] හවය පිළිබඳ
ආශාව.

හවත් [වි.] පින්වත් වූ ; බුහුමන්
කටයුතු වූ. - [නා.ප්‍ර.] පින්වත්
තැනැත්තා ; පින්වතා.

හවත්‍රය [නා.] බුදු දහමෙහි සියලු
සත්ව ලෝකය බෙදා දක්වන
කාමහව, රූපහව, අරූපහව
යන තුන් වැදෑරුම් හවය.

හවනය [නා.] නිවාසය ;
වාසස්ථානය ; ස්ථිර වාසය.

හවනවා [ක්‍රි.] මනස වඩනවා ;
සිත වර්ධනය කරනවා ; භාවනා
කරනවා.

හවහෝග සම්පත් [නා.ප්‍ර.] අ. හව
සම්පත් හෝග සම්පත් යන
දෙක.- ආ. ලෞකික සග්‍රිකත්වය
පිළිබිඹු කරන භෞතික හෙවත්
ද්‍රව්‍යමය හිමිකම්.

හව මූලය [නා.] ඇතිවීමට හෙවත්
හට ගැනීමට හේතු වන කරුණ ;
ඉපදීමට මුල් වන හේතුව.

හවය [නා.] අ. හට ගැනීම ;
ඇතිවීම ; පහළ වීම.- ආ.
සත්වයකුගේ ආත්මභාවය.- ඇ.
ඉපදීමට හෙවත් ජාතියට

හේතුව.- ඇ. කාම, රූප, අරූප
යන තුන් වැදෑරුම් වූ
සත්වයකුට ඉපදෙන්නට පිළිවන්
උත්පත්ති අවස්ථා තුන ;
හවචක්‍රය.- ඉ. මැරී මැරී ඉපදී
පවත්නා තත්ත්වය ; සසර ;
සංසාර චක්‍රය.

හවරාගය [නා.] හවය පිළිබඳ
ඇල්ම ; හව තෘෂ්ණාව.

හව ශක්තිය [නා.] උත්පත්තියෙන්
යම් තැනැත්තකු ගෙන ආ
බලය ; සසර පුරුද්ද අනුව
යමකු සතු හැකියාව ; බලය.

හව සංඥාව [නා.] හවය පිළිබඳ
සලකුණ ; ව්‍යුති උත්පත්ති
වශයෙන් පවත්නා හවය
සම්බන්ධ හැඟීම.

හවාග්‍රය [හව+අග්‍රය] [නා.] ව්‍යුති
උත්පත්ති වශයෙන් පවත්නා වූ
හවයෙහි කෙළවර ; අකනිටා
බඹලොව.

හවාඛග චිත්තය [නා.] හවයෙහි
පැවැත්මට අංගයක් වූ සිත ;
ප්‍රකෘති සිත ; මනෝද්වාරය.

හවාඛගය [නා.] අභිනව හවයේ
උපන් සත්වයාගේ චිත්ත
සන්තතිය නොසිඳී පැවැත්මට
හේතුවන සිත.

හවන්තරය [නා.] අන්‍ය හවය ;
මේ අත්බවට පෙර වූ හෝ පසු
ව වන්නා වූ හව හෙවත්
උත්පත්ති.

හවාග්‍රවය [නා.] හව කෘෂ්ණාව.

හවික [වි.] අ. හවය හා සම්බන්ධ ;
හවයට අයත්.- ආ. හවයෙහි
උපන්.

හවිතව්‍ය [වි.] විය යුතු ; සිදුවිය
යුතු.

හවිෂ්‍යත් [වි.] අනාගතයේ දී
සිදුවන.

හව්‍ය [වි.] සුදුසු ; විය යුතු ;
යෝග්‍ය ; තත්වානුරූප.- [නා.ප්‍ර.]
ධර්මාවබෝධයට සුදුස්සා ;
වර්තමාන හවයෙහි ම මාර්ගඵල
ලැබීමට සුදුස්සා.

හස්ත්‍රාව [නා.] අ. සමිත් හෝ සම්
වැනි දෙයකින් කරන ලද මල්ල ;
බතුර.- ආ. මල්ලක් මෙන්
පිළියෙල කරන ලද්ද.- ඇ. කම්මල්
ගිනි උදුනට හුළං
පිඹීමේ උපකරණය ; මයින හම.

හස්ම [නා.ප්‍ර.] අ. දූව් ශේෂ වූ
දෙය ; අඵ.- ආ. (පාරිභා.)
අම්ලයක් සමග ප්‍රතික්‍රියාවීමෙන්
ලවණය හා ජලය පමණක්
ඇතිවන ද්‍රව්‍යය.- ඇ. ඖෂධ
විශේෂයක් වන අමු කපුරු.

හස්මක [නා.ප්‍ර.] අ. රත්. - ආ. රිදී.

හස්මාවශේෂ [නා.ප්‍ර.] (මිනිස්
සිරුර) දූවීමෙන් පසු ඉතිරි වූ
ඇටකැබලි හා අඵ.

හස්මිකරය [නා.] (යමක්) දූවීම
සඳහා යොදාගනු ලබන
උපකරණය.

හග [වි.] අ. අඩක් හා සම්බන්ධ ;
අඩක් පිළිබඳ.- ආ. අසම්පූර්ණ ;
හාගික.

හගධෙය [නා.ප්‍ර.] අ. පින.- ආ.
රාජ ධනය.- ඇ. ඉරණම ;
නියමය.- ඇ. උරුමක්කාරයා ;
හවුල් උරුමක්කාරයා.

හගය [නා.] අ. කොටස ; පංගුව.-
ආ. කාලය ; කාලපරිච්ඡේදය.-
ඇ. මිණුම් ප්‍රමාණයක් වන
අගල් දෙක.- ඇ. (පාරිභා.) සත්ව
අවයවයකින් කොටසක්.- ඉ.
සංඛ්‍යාවකින් ගන්නා ලද
කොටස ; බෙදීමක ලබ්ධිය.

හග සංඛ්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
අසම්පූර්ණ සංඛ්‍යාව ; හාග
ගණන.

හගි [වි.] අ. පංගුකාර ; පංගු හිමි ;
පංගු සහිත.- ආ. හාග ඇති ;
හාග සහිත.

හගික (පාරිභා.) [වි.] කොටස්
වශයෙන් ; හින්න ගණන්වලින්
යුක්ත.

හගිනෙය, හාගිනෙය්‍ය [නා.ප්‍ර.]
සහෝදරියගේ පුතා ; බෑනා.

හාග්‍ය [වි.] වාසනාවන්ත ; පින්වත්.

හාග්‍ය ගුණ [නා.ප්‍ර.] බුදුන්වහන්සේ
සතු ගුණ ; බුදු ගුණ.

භාග්‍යය [නා.] වාසනාව ; පින.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ [නා.]
චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ
උතුමාණන් වහන්සේ ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ ; බුදු රජ.

භාග්‍යවත් [වි.] අ. භාග්‍ය
සම්පන්න ; කෙලෙස් දුරු කිරීම,
භාග්‍ය ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත
වීම ආදී ගුණාංගයන්ගෙන්
සමන්විත හෙයින් පුණ්‍යවත්ත
වූ.- ආ. වාසනාවත්ත ;
ඵලවර්ධයෙන් යුතු.- [නා.ප්‍ර.]
චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ
උතුමා ; බුදුන් වහන්සේ.

භාජක [වි.] බෙදා දෙන ; බෙදා
හරින.

භාජකය [නා.] අ. ගණනක් බෙදන
ගණන ; භාජ්‍යය ; බෙදන
සංඛ්‍යාව. - ආ. යම් සංඛ්‍යාවක්
තවත් සංඛ්‍යාවකින් බෙදිය යුතු
බව හැඟවීම පිණිස දන්වන
සලකුණ (÷).

භාජන [වි.] බෙදන ; බෙදාහරින.

භාජනය [නා.] අ. (ප්‍ර.යෙදේ.)
බෙදීම. - ආ. මැටි, දූව, ලෝහ
ආදියෙන් කළ බඳුන ; වළඳ.

භාජික [වි.] බෙදන ලද.

භාජිකය [නා.] එක් සංඛ්‍යාවක්
තවත් සංඛ්‍යාවකින් බෙදීමෙන්
ලැබෙන උත්තරය ; ලබ්ධිය.

භාජ්‍යය [නා.] (ගණිත.) බෙදීම
සඳහා පවතින සංඛ්‍යාව ;
බෙදිය යුතු වූ ගණන.

භාණකයා [නා.] අ. බණ දෙසන
තැනැත්තා ; දේශකයා ;
සජ්ඣායනය කරන්නා.- ආ.
කට පාඩමින් කියන්නා ;
දෙසන්නා ; සජ්ඣායනය
කරන්නා.

භාණ්ඩය [නා.] ද්‍රව්‍යය ;
උපකරණය ; බඩුව ; වස්තුව.

භාණ්ඩ හුවමාරු ක්‍රමය [නා.] (මුදල්
නොව) බඩු බාහිරාදිය
ගනුදෙනුවෙන් කරන වෙළඳාම.

භාණ්ඩාගාරය [නා.] අ. භාණ්ඩ
හෝ මුදල් ඇතුළු වස්තුව
තැන්පත් කර තබන තැන ;
ගබඩා ගෙය. - ආ. රටක
මහජන මුදල් පාලනය කරන
රාජ්‍ය අංශය.

භාණ්ඩාගාරිකයා [නා.]
භාණ්ඩාගාරය සන්නික ධනය
ආරක්ෂා කරන සහ පාලනය
කරන නිලධාරියා ;
භාණ්ඩාගාරයේ අධිපතියා ;
ගබඩා නිලමේ ; බඩුරියා.

භානු [නා.ප්‍ර.] අ. ඉර ; සූර්යයා. -
ආ. එළිය ; ආලෝකය ; රශ්මිය ;
දීප්තිය. - ඇ. රජ කුමරා ;
ස්වාමියා.

භාමි [වි.] කෝප වූ ; තරහ වූ.

භාමිතිය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රකාශ
ශක්තිමාපක යන්ත්‍රය ;
දීප්තිමානය ; ප්‍රකාශ තීව්‍රතා
මාපකය.

භාමිනී [නා.ප්‍ර.] අ. ස්ත්‍රිය ;
කාන්තාව.- ආ. කිපෙනසුලු
කාන්තාව.- ඇ. කාමුක ස්ත්‍රිය.-
ඇ. (ජ්‍යෝති.) කන්‍යා ලන්තය.

භාර ඔප්පුව (පාරිභා.) [නා.]
දේපළක් විශ්වාසය උඩ පවරා
දීමේ ලේඛනය/ඔප්පුව ;
විශ්වස්ත පත්‍රය.

භාරය [නා.] අ. බර වූ දෙය.- ආ.
ලීවරයක් ආධාරයෙන්
සොලවනු ලබන වස්තුව හෝ
ද්‍රව්‍යය.- ඇ. බර ප්‍රමාණයක් ;
තුලා විස්සක බර.- ඇ.
කටයුත්ත ; වගකීම.- ඉ.
අයිතිය ; බුත්තිය.- ඊ. ඉසිලීමට
නොහැක්ක.- උ. දුෂ්කරය ;
අපහසුව.- උභ. ආරක්ෂාව.

භාවකලාප [නා.බහු.] භාව රූපයක්
සමග හටගන්නා රූප සමූහය.

භාවක්‍රියාව [නා.] ක්‍රියාභාවය
පමණක් හඟවන කෘදන්ත රූපී
ආබ්‍යාතය.

භාවක්ෂේත්‍රය [නා.] හැඟීම්
සමුදාය ; විත්තචේත.

භාව ගීතය [නා.] අර්ථයට වඩා
භාවය හෙවත් හැඟීම ප්‍රකාශ
වන පරිදි රචනා කළ ගීතය ;
හැඟීම් ප්‍රකාශ කරන ගීතය.

භාවන [නා.ප්‍ර.] අ. මෙනෙහි කිරීම ;
සිතට නැඟීම.- ආ. වර්ධනය ;
වැඩීම.

භාවනා කෘත්‍යය [නා.] මාර්ග
සත්‍ය ධර්ම නැවත වැඩීමේ
ක්‍රියාව.

භාවනානුයෝගී [වි.] බවුන්හි
නිරතවන ; භාවනාවෙහි නැවත
නැවත යෙදෙන.

භාව නාමය [නා.] යම්කිසි
විශේෂයක හෝ ගුණයක හෝ
අගුණයක භාවය ප්‍රකාශ කරන
නාමය ; ගුණයේ භාවය
පෙන්වන නාමය.

භාවනාව [නා.] සිත විසිර යා
නොදී එක් අරමුණක
පැවැත්වීම ; කසිණාදි යම්කිසි
අරමුණක සිත පිහිටුවාගෙන
විසීම.

භාවනුවාද ශෛලිය [නා.] එක්
භාෂාවකින් ලියන ලද
ලේඛනයක අදහස පමණක්
වෙනත් භාෂාවක ලේඛනයකින්
දැක්වීමේ ක්‍රමය.

භාවපදාර්ථය [නා.] තත්ව ඥානය
ලැබීමට අවශ්‍යයෙන් ම දත යුතු
පදාර්ථ සය.

භාවපූර්ණ [වි.] හැඟීම්වලින්
පිරුණු ; රසාත්මක හැඟීම්වලින්
පරිපූර්ණ.

භාව ප්‍රකාශනය [නා.] හැඟීම් ප්‍රකාශ කිරීම ; සෞන්දර්යාත්මක චිත්තවේග පැවසීම.

භාවය [නා.] අ. සාමාන්‍ය තේරුම ; විස්තර ප්‍රකාශනයෙන් තොර සරල අදහස. - ආ. අදහස් කරන දෙය ; අභිප්‍රාය.- ඇ. ස්වභාවය ; ආකාරය. - ඇ. රස නිෂ්පත්තියට හේතු වන හැඟීම.

භාවරූප [නා.ප්‍ර.] සත්ව ශරීරයට පුරුෂ ස්වභාවය හා ස්ත්‍රී ස්වභාවය ගන්වන රූප ; පුරුෂ භාවරූපය හා ස්ත්‍රීභාව රූපය.

භාවසන්නය [නා.] විස්තරාත්මක නොවූ සාමාන්‍ය තේරුම ; කෙටි සරල අර්ථය.

භාවාත්මක [වි.] අ. භාවය හෙවත් හටගැනීම ආත්ම කොට ඇති ; විද්‍යමාන වූ.- ආ. හැඟීම් පුබුදුවන.

භාවානුවාදය [භාව+අනුවාදය] [නා.] මූල ග්‍රන්ථයේ කරුණුවලට අමතරව බාහිර කරුණු ඇතුළත් කොට කරනු ලබන පරිවර්තනය.

භාවාර්ථය [නා.] අ. ලුහුඬු අදහස ; සාමාන්‍ය අරුත. - ආ. (ව්‍යාක.) ශබ්ද ප්‍රවෘත්ති නිමිත්ත ප්‍රකාශනය.

භාවික [වි.] ස්වභාව ගතිය වූ ; ගතිය ඇති.- [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වභාව ගතිය.- ආ. අලංකාරයක්.

භාවිකථනය [නා.] අනාගත වාක්‍යය ; මතු සිදුවන දේ කීම.

භාවිත [වි.] පුරුදු කරන ලද ; භාවිතයට සුදුසු.

භාවිතය [නා.] ව්‍යවහාරය ; පාවිච්චිය ; පුරුදුකිරීම ; අභ්‍යාසය.

භාවිතව්‍ය [වි.] වැඩිය යුතු වූ ; පුරුදු කළ යුතු වූ.

භාවි [වි.] අ. සිදුවනසුලු ; වන්නාවූ.- ආ. (පාරිභා.) බලපාන.- ඇ. අනාගතයෙහි වන ; අනුමත වසයෙන් විශ්වාස කරන ; විශ්වාස කළ හැකි.

භාවිථල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෙඩේ තත්ත්වය කලින් දැන සිටීම දැක්වීම.

භාවොද්දීපන [වි.] හැඟීම් දනවන ; වමන්කාරජනක හැඟීම් උපදවන.

භාව්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] විය හැකි බව ; අනුමානයෙන් සිතිය හැකි බව.

භාෂකයා [නා.] කියන්නා ; කථා කරන්නා.

භාෂණය [නා.] කීම ; කථා කිරීම.

භාෂා තත්ත්ව විද්‍යාව [නා.] විද්‍යානුකූල ලෙස භාෂා තත්ත්වය විමසා බැලීමේ ශාස්ත්‍රය ; යම් භාෂාවක් පිළිබඳ ගැඹුරට හැදෑරීම.

භාෂාන්තර [භාෂා+අන්තර] [වි.]
වෙනත් භාෂා පිළිබඳ ; තම
මවුබස හැර විවිධ භාෂා පිළිබඳ.

භාෂාන්තරය [නා.] අන්‍ය භාෂා ;
තම මාතෘ භාෂාව හැර වෙනත්
භාෂා.

භාෂා පරිණාමය [නා.] අ. කාලය
හා සමග භාෂා වෙනස්වීම. -
ආ. ඒ වෙනස්වීම හා සම්බන්ධ
ක්‍රියාවලිය.

භාෂා ප්‍රයෝග [නා.බහු.] භාෂාවේ
විවිධාකාර යෙදීම් ; භාෂාව
ව්‍යවහාර කරන විධි.

භාෂාව [නා.] ලේඛනයට හෝ
කථනයට මාධ්‍යය කොටගනු
ලබන වාගාලාප ; අන්‍යෝන්‍යව
අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමට
භාවිත කරන වාක්‍ය සමූදාය.

භාෂා විපර්යාසය [නා.] භාෂාවේ
වෙනස් ආකාර ඇතිවීම ; බසේ
වෙනස්වීම.

භාෂා ව්‍යවහාරය [නා.] භාෂාව
භාවිත කිරීම ; බස්වහර.

භාෂා සාමාන්‍යය [නා.] අක්ෂර, පද,
වාක්‍ය රීති ආදී අංගයන්ගෙන්
භාෂා අතර ඇති සමානත්වය.

භාෂිත [වි.] කියන ලද්දා වූ ;
දේශනා කරන ලද්දා වූ.

භාෂිතය [නා.] කියන ලද්ද ;
දේශනා කරන ලද දෙය.

භාෂ්‍යය [නා.] අ. කථාව ; කථනය
කිරීම. - ආ. යම් මූලික ග්‍රන්ථයක්
විවරණය කරමින් රචනා කළ
ග්‍රන්ථය.

භාසමාන [වි.] දිලිසෙන්නා වූ ;
බබළන්නා වූ.

භාසිත [වි.] අ. බබළන්නා වූ ;
දිලිසෙන්නා වූ. - ආ. කියන
ලද්දා වූ ; දේශනා කරන ලද්දා
වූ.

භාස්කර [නා.ප්‍ර.] අ. සූර්යා ; හිරු.-
ආ. ඖෂධීය ශාක වන කපුරු.

භාස්මිකතාව (පාරිභා.) [නා.]
කිසියම් අම්ල අණුවෙක ඇති
ප්‍රතිස්ථාපනය කළ හැකි
හයිඩ්‍රජන්වල පරමාණු ගණන.

හිංසනක [වි.] හය උපදවන ; හය
ජනක.

හිංසනය [නා.] හය උපදවන්න ;
හය දායකවූව.

හින්ධාවාර මාර්ගය [නා.] පිඬු
පිණිස යන ගමන ; පිණිසාතය
සඳහා කරන වාරිකාව.

හින්දු [නා.ප්‍ර.] බුදු සසුනෙහි පැවිද්ද
ලද්දා ; බෞද්ධ ප්‍රවුච්ඡයා.

හින්දු විහිදිය [නා.] විනය
පිටකයට අයත් සුත්ත
විහිදියෙහි හින්දුන්ට සිදුවන
ඇවැත් පිළිබඳ ව විස්තර වන
කොටස.

හික්ෂාකාලය [නා.] (ප්‍රවුජ්නයකු) පිඬු සිඟීමට නිසි වේලාව ; හික්ෂාව පිණිස යාමට සුදුසු අවස්ථාව.

හික්ෂාවරයා [නා.] පිණිඩපාතයේ යන හික්ෂුව ; අනුන් දෙන දෙයින් යැපෙන පුජ්‍යයා.

හික්ෂාටනය [නා.] පිඬු සිඟා යාම ; පිණිඩපාතයෙහි යෑම.

හික්ෂාදානය [නා.] පින් පිණිස දීමට සූදානම් කළ ද්‍රව්‍ය සමූහය.

හික්ෂාව [නා.] අ. සිඟීමෙන් ලබන ආහාරය ; ඉල්ලා ලබන ආහාරපානාදිය. - ආ. කෑමට නිසිදෙය. - ආහාරය.

හික්ෂුණිය [නා.] හික්ෂුභාවය ලැබූ ස්ත්‍රිය ; බුද්ධ ශාසනයේ පැවිදි වූ ස්ත්‍රිය.

හික්ෂුණි ප්‍රාතිමෝක්ෂය [නා.] (විනය.) හික්ෂුණි සංඝයාගේ ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර්ධිත සංරක්ෂණය සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ පනවා වදාළ විනය ව්‍යවස්ථා සංග්‍රහය.

හික්ෂුණි විභංගය [නා.] හික්ෂුණින් සඳහා පනවන ලද ශික්ෂාපද සංග්‍රහ කළ ග්‍රන්ථ කොට්ඨාසය.

හික්ෂුණි ශාසනය [නා.] හික්ෂුණින් සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්ම විනය හෝ

ඒ ධර්ම විනය පිළිපදිනා ස්ත්‍රී පක්ෂය.

හික්ෂුත්වය [නා.] පැවිදිබව ; ශ්‍රමණ භාවය.

හික්ෂු ප්‍රතිරූපක [වි.] හික්ෂු වේශය පමණක් ඇති ; හික්ෂු වේශධාරී.

හික්ෂු ප්‍රාතිමෝක්ෂය [නා.] (විනය) උපසම්පදා හික්ෂුත් වහන්සේලා විසින් ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර්ධිත සඳහා පිළිපැදිය යුතු විනය නීති පද්ධතිය.

හික්ෂුභූමිය [නා.] හික්ෂු ජීවිතය ; හික්ෂුත්වය.

හික්ෂුව [නා.] බුදු සසුනෙහි පැවිදි උපසපත් වූ තැනැත්තා ; අධිශීලය ආරක්ෂා කරන්නා.

හික්ෂු විභංගය [නා.] (විනය.) විනය පිටකයට අයත් උභතෝ-විභංගයෙහි දෙකොටසින් එක් කොටසක් ; බුදුරජාණන්-වහන්සේ හික්ෂුත් සඳහා පනවා වදාළ ශික්ෂාපද හා එහි පදභාජනිය.

හික්ෂු සංඝයා [නා.] හික්ෂු සමූහය ; ශ්‍රමණ පිරිස.

හිඬික [නා.ප්‍ර.] අ. ඇත් පැටවා ; ලදරු ඇතා.- ආ. බලල් පවුලට අයත් සිව්පාවකුගේ නාමය.

හිඬිකාරය [නා.] කෙණ්ඩිය ; කමඩලාව.

හින්ඩිවාල [නා.ප්‍ර.] කුඩා හෙල්ල.

හින්තිය [නා.] අ. නිවෙස්වල කාමර
ආදිය වෙන් කිරීම පිණිස ගල්
ගඩොල් මැටි ආදියෙන් ගොඩ
නංවන බැම්ම.- ආ. ශරීරයේ
අභ්‍යන්තර අවයව එකිනෙකින්
වෙන් කිරීම සඳහා ඇති පටක.-
ඇ. ගංඉවුර ; කණ්ඩිය.

හිදකය (පාරිභා.) [නා.] වෙන්
කිරීමට යොදන දෙය ; තිරය ;
ආවරණය.

හින්ත [වි.] අ. බෙදුණු ; වෙන් වූ ;
බිඳී ගිය ; කොටස් කිහිපයකට
කැඩුණු.- ආ. අසමාන ;
නොයෙක්.- ඇ. විසන්ධි වූ ;
කොටස්වලට ගැලවුණු.

හින්තක [වි.] කඩන්නා වූ ;
බිඳින්නා වූ ; හේදක වූ.

හින්තකයා [නා.] බිඳින්නා ; හේද
කරන්නා ; අසමගිය ඇති
කරන්නා.

හින්ත පටධර [වි.] රෙදි කැබලි
එකතු කොට මැසූ රෙදි අඳින ;
කැබලිවලට කපා එක් කොට
මැසූ වස්ත්‍ර දරන.

හින්ත මාතෘක [වි.] එක ම පියකුට
දාව වෙනස් මව්වරුන් කුස
උපන්.

හින්තය [නා.] අ. බිඳීම ; කැඩීම ;
වෙනස් කිරීම. - ආ. (පාරිභා.)
සාමාන්‍ය භාගය.

හින්ත රූපික [වි.] වෙනස් වෙනස්
ආශා ඇති ; එකිනෙකට වෙනස්
රූපි ඇත්තා වූ.

හින්ත විවාහය [නා.] සැමියා
බිරිඳගේ නිවසෙහි පදිංචිවීමේ
විවාහ ක්‍රමය.

හින්ත වෘත්ත [නා.ප්‍ර.] කාව්‍ය
රචනයේ දී වෘත්තයකට
නියමිත මාත්‍රා ප්‍රමාණය අඩු
හෝ වැඩි වීමෙන් ඇති වන
කාව්‍යදෝෂය.

හින්ත ස්වරය [නා.] බිඳුනු හඬ ;
එකට බැඳී නොපවතින කට
හඬ ; උච්චාරණ අශක්ෂ්‍යතාව ;
හග්න ස්වරය.

හින්තාධිකරණය [නා.] විශේෂණ
විශේෂය පදවල ලිංග විභක්ති
වචන හින්ත ව හෙවත් වෙනස්
ව තිබීම.

හිසි [නා.ප්‍ර.] ඇඳකට හෝ පුටුවකට
දැමූ මෙට්ටය ; ගුදිරිය ;
කුලිච්චම.

හිත [වි.] බිය වූ ; බියපත්.

හිතිය [නා.] හය ; බිය ;
තැතිගැනීම.

හිම [වි.] භයානක ; බිහිසුණු ;
දරුණු ; රෝද.- [නා.ප්‍ර.] අ.
හින්දුස්ථානී සංගීතයේ තාල
ප්‍රභේදයක්.- ආ. ශිව දෙවි.

හිරු [වි.] බියවනසුලු ; බිය වන
ස්වභාවය ඇති ; බයාදු.

හිරුකයා [නා.] අ. බියවන්නා ; බියසුල්ලා ; තැති ගැනෙන්නා.-
ආ. වලභා.- ඇ. බස්සා ; බකමුණා.

හිමණ [වි.] බිය එළවන ; හයජනක ; බිහිසුණු.

හිමණය [නා.] අ. හය උපදවන තත්ත්වය ; බියකරු ස්වභාවය ; බිහිසුණු බව.- ආ. හිතිය ; බිය.

භූක්ත [වි.] අ. අනුභව කළ ; වැළඳූ ; බුදින ලද. - ආ. ගෙවූ ; ගත කළ ; පසු කළ.

භූක්තයා [නා.] අහර ගන්නා ; වළඳින්නා ; අනුභව කරන්නා.

භූක්තානුමෝදනාව [නා.] දානය වැළඳීමෙන් අනතුරුව කරන දහම් දෙසුම.

භූක්තිය [නා.] අයිතිවාසිකම ; පරිහරණය.

භූක්ති විදිනවා [ත්‍රි.] අ. ප්‍රයෝජනයට ගන්නවා ; පාලනය කරනවා.-
ආ. වළඳනවා ; ආස්වාදය ලබනවා.

භූඛිකාරය [නා.] බුදු බුදු යන ශබ්දය ; බල්ලන්ගේ බිරිම ; බල්ලන් බුරන හඬ.

භූජ [නා.ප්‍ර.] අ. අත ; බාහුව.- ආ. (ගණිත.) ජ්‍යාමිතික රූපයක බාහුව.

භූජංගමයා, භූජඬ්ගමයා, භූජංගයා බ.

භභුජංගයා, භූජඬ්ගයා [නා.] අ. සර්පාය ; උරගයා ; නාගයා.-
ආ. ක්‍රීඩකයා ; ධූර්තයා.

භූඤ්ජන [වි.] බුදින ; අනුභව කරන.-
[නා.ප්‍ර.] අනුභවය ; බුදීම.

භූත්තාවසේසකය [භූත්ත+
අවසේසක] [නා.] කැමෙන් පසු ඉතිරි වන කොටස ; අනුභවයෙන් පසු ඉතිරි වන ආහාර කොට්ඨාසය.

භූවන [නා.] අ. ලෝකය ; ලොව.-
ආ. අහස ; අවකාශය.

භූවනත්‍රය [නා.] අ. කාම, රූප, අරූප යන ලෝක තුන. - ආ. ස්වර්ග, මර්ත්‍ය පාතාල යන ලෝක තුන.

භූවනත්‍රයවර්ති [වි.] තුන් ලොවෙහි ම අණසක පතුරුවන ; ත්‍රේලෝකයට ම ආඥා පතුරන.

භූවනාග්‍ර [භූවන+අග්‍ර] [වි.] මුළු විශ්වයට ම අගතැන් පත් ; ලෝකාග්‍ර.

භූවි [නා.ප්‍ර.] පොළොව ; පෘථිවිය.

භූවිපාල [නා.ප්‍ර.] මහ පොළොව පාලනය කරන්නා ; රජු ; මහීපාලයා.

භූ [වි.] පොළොවට අදාළ වූ ; පෘථිවියට සම්බන්ධ වූ. - [නා.ප්‍ර.] පොළොව ; පෘථිවිය ; භූමිය.

භූ අර්ධගෝලය (පාරිභා.) [නා.]
පොළොවෙහි ඇති භූමිභාග
වැඩි කොටස ඇතුළත් වන
අර්ධගෝලය ; උත්තරාර්ධ
ගෝලය.

භූ අවස්ථාව (පාරිභා.) [නා.]
පෘථිවියේ වෙනස් වන තත්ත්ව
නිරූපණය.

භූගත (පාරිභා.) [වි.] පොළොව
තුළ වූ.

භූගත ගංගාව (පාරිභා.) [නා.]
පොළොව යටින් ගලා යන ජල
ප්‍රවාහය ; උමං ගංගාව.

භූගත ජලය [නා.] පොළොවෙහි
පාෂාණස්තර ආශ්‍රිත ව රැඳී
පවතින ජලය ; භූ ජලය.

භූගත ජලවහනය (පාරිභා.) [නා.]
පොළොව යටින් දිය බැස යාමට
සැලසීමේ ක්‍රමය.

භූගර්භය (පාරිභා.) [නා.] පෘථිවියේ
ඇතුළත හෙවත් අභ්‍යන්තරය ;
භූ අන්තරය ; පොළෝ ගැබ.

භූගර්භ විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
පොළොවෙහි භූ සංයුතිය,
ව්‍යුහය හා පරිණාමය පිළිබඳ
විද්‍යාව ; භූතත්ව විද්‍යාව.

භූගෝලය [නා.] පොළොව ;
පෘථිවි ගෝලය.

භූගෝල විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
පොළොවට හෙවත් පෘථිවි

තලයට අදාළ හැම විෂය
අංශයක් ම හැදෑරීම පිළිබඳ
විද්‍යාව ; භූගෝල ශාස්ත්‍රය.

භූ චලනය (පාරිභා.) [නා.]
පොළොවෙහි සිදුවන
සංචලනය.

භූ චුම්බකත්වය [නා.] අන්‍ය
වස්තුවක් ඇද ගැනීමට
පොළොවේ ඇති කාන්දම්
බලය ; පෘථිවියේ ආකර්ෂණ
ශක්තිය.

භූ ජලය, භූගත ජලය බ.

භූත [වි.] අ. සිදු වූ ; හටගත් ;
ඇති වූ ; උපන්.- ආ. පෙනෙන්නට
තිබෙන ; විද්‍යමාන.- ඇ.
පැමිණියා වූ ; ළඟා වූ.- ඇ.
මනුෂ්‍ය නොවන ; අමනුෂ්‍ය.-
ඉ. මහා භූතයන්ට අදාළ ;
ධාතුවලට සම්බන්ධ.- ඊ. පසු වූ
කාලයට අයත් ; ගත වූ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ආපෝ, තේජෝ,
වායෝ, පඨවි, ආකාශ යන
මූලික ධාතූ පහෙන් එකක්.-
ආ. සැබෑ දේ.- ඇ. අතීත
උත්පත්තිය.

භූතකාය [නා.ප්‍ර.] මහා භූත
ඒකරාශි වීමෙන් හටගත් ශරීරය.

භූතගාම [නා.ප්‍ර.] පස් වැදෑරුම් බීජ
වලින් උපන් ගස්වැල් සමූහය.

භූතඥයා [නා.] භූතයන් පිළිබඳ
කරුණු දන්නා තැනැත්තා ; භූත
විද්‍යාඥයා.

භූතපති [නා.ප්‍ර.] අ. සක්දෙවි රජ ; ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා ; දෙව්වරුන්ගේ අධිපතියා. - ආ. ශිවදෙවි ; මහේශ්වර.

භූත භාෂාව [නා.] ප්‍රාකෘත ගණයට අයත් ආර්ය භාෂාවක් ; යක්ෂ පීශාවාදීන්ගේ භාෂාව ; පෞරාණික.

භූතයා [නා.] අ. ජීවයක් ඇති තැනැත්තා ; සත්ත්වයා. - ආ. ප්‍රේත පීශාව ආදී අමනුෂ්‍ය ගණයට අයත් වූවෙක්.

භූතලය [නා.] පොළොවෙහි මතුපිට ; පෘථිවියෙහි උඩ හෙවත් පිට තට්ටුව.

භූත විද්‍යාව [නා.] අ. දේව, අසුර, ගාන්ධර්ව, යක්ෂ, රාක්ෂස, නාග ආදී භූතයන් පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය.- ආ. සියල්ල භූතාත්මක බවත්, තාත්වික කිසිවක් නැති බවත් පවසන විශ්වාසය.

භූතස්ථානය [නා.] භූතයන් වසන තැන ; භූත වාසස්ථානය.

භූතාත්මක [වි.] අ. භූතයන් පිළිබඳ වූ ; භූතයන් සතු ; භූතයන් මුල් කොට ඇති ; භූත ආත්මයක් ඇති. - ආ. පඤ්ච මහා භූතයන් පිළිබඳ වූ.

භූතාත්මය [නා.] භූත භවයක ඉපදීම ; භූතයකු වසයෙන් ඉපදීම.

භූතාර්ථය [නා.] යථාර්ථය ; සත්‍ය වූ අර්ථය ; නියම අරුත.

භූ දර්ශනය [නා.] පොළොවේ භූමි ප්‍රදේශයක ස්වභාවික හා කෘත්‍රීම ලක්ෂණ ඇතුළත්ව පෙනීම.

භූ දේවියා [නා.] අ. පොළොවට සම්බන්ධ දෙවියා ; භූමාවු දේවතාවා. - ආ. බමුණා ; බ්‍රාහ්මණයා.

භූ දේශාංශය (පාරිභා.) [නා.] භූගෝලයේ උත්තර ධ්‍රැවයේ සිට දක්ෂිණ ධ්‍රැවය දක්වා වටේට වැටී ඇති සේ සළකුණු කළ රේඛා.

භූ ධරය [නා.] කන්ද ; පර්වතය ; පච්ච.

භූ නිර්මාණය [නා.] පොළොව සෑදී ඇති ආකාරය ; පෘථිවියේ ව්‍යුහය.

භූප, භූපති [නා.ප්‍ර.] පොළොවට අධිපතියා ; පොළොව පාලනය කරන්නා ; රජ.

භූම [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොව ; භූමිය.- ආ. ගොඩනැගිල්ලක මහල.

භූමක [වි.] අ. මහල් ඇති ; තට්ටු සහිත.- ආ. මල්වල මෙන් තට්ටු ඇති.- ඇ. පොළොවෙන් යට.

භූම දෙවියා [නා.] පොළොවේ වසන දෙවියා ; භූමාවු දෙවියා.

භූම දේවිය, භූමා දේවිය, භූමි දේවිය [නා.] මිහිකත ; පොළොව මගී කාන්තාව.

භූම නාගයා [නා.] භූමි නාගයා ; පොළොවට අධිපති ව සිටිතැයි කියන නාගයා.

භූමස්කන්ධ [නා.ප්‍ර.] පොළොව යට වැඩෙන කඳන්.

භූමස්ථ [වි.] පොළොවෙහි වසන ; පෘථිවිය ආශ්‍රයෙහි වසන ; භූමාධි.

භූමාධි [වි.] පොළොවේ සිටින ; පෘථිවිය ආශ්‍රයෙහි වසන.

භූමි කම්පාව [නා.] අ. පෘථිවි පෘෂ්ඨයේ සෙලවීම ; පොළෝ පෘෂ්ඨයට යට ස්වාභාවිකව ආරම්භ වී එහි කබොල්ල තුළ සිදුවන චලනය.- ආ. අංගම් විශේෂයක නාමය.

භූමිකාව [නා.] අ. නාට්‍යයක චරිත විලාසය.- ආ. උස් නැති පර්වතය ; උස් බිම.- ඇ. ග්‍රන්ථයක හෝ ලේඛනයක හෝ ප්‍රාරම්භය හෙවත් ප්‍රස්තාවනාව.

භූමි චතුෂ්කය [නා.] අපාය, කාමසුගති, රූපාවචර, අරූපාවචර යනුවෙන් සත්වයන් උපදනා භූමි හෙවත් ස්ථාන සතර.

භූමිජ [වි.] පොළොවෙහි උපන් ; පෘථිවියෙහි හටගත්.

භූමිජයා [නා.] පොළොවෙන් උපන්නා ; අගහරු ග්‍රහයා.

භූමිති විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] පෘථිවියේ වක්‍ර භාවය ගණනට ගෙන පොළොව මැනීමේ විද්‍යාව ; මහා පරිමාණ වසයෙන් පොළොව මැනීම.

භූමිතෙල් [නා.ප්‍ර.] පැට්‍රෝලියම් ආසවනයෙන් ලබා ගන්නා හයිඩ්‍රෝකාබන් ද්‍රවයේ මිශ්‍රණයක් ; දූවෙන සුළු තෙල් විශේෂයකි.

භූමි පරිග්‍රහය [නා.] බිම නියම කර ගැනීම ; භූමිය ගැනීම ; බිම පිළිගැනීම.

භූමි මාරුව [නා.] ගොවිතැන් කිරීමේ දී කලින් කලට වගා කළ ඉඩම හෝ හේන මාරු කිරීම.

භූමිය [නා.] අ. බිම ; පොළොව ; පෘථිවිය.- ආ. ඉඩම ; ස්ථානය ; ප්‍රදේශය.- ඇ. සත්වයන් උපදින වාසය කරන ස්ථානය ; ලෝකය.- ඇ. තට්ටුව ; මහල.- ඉ. ආධාරය ; පදනම.

භූමිරූහ (පාරිභා.) [වි.] පසෙහි ජීවත්වන ; පොළොවෙහි වසන.

භූමි රේඛාව [නා.] අ. චිත්‍රයක වස්තුවේ පසුබිමක් පෙරබිමක් දක්වීමට තිරස් ව අඳින ඉර. -

ආ. අභසත්, පොළොවක් වෙන් කොට දක්වන ඉර.

භූමි ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] අ. භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ පවතින කඳු, සානු, තැනිතලා, ගංගා, විල් ආදී ලක්ෂණ.- ආ. ගෙයක් සාදන ඉඩමේ ආකාරය.

භූමාන්තරය [නා.] අ. අන්‍ය ප්‍රදේශය ; වෙනත් භූමිය.- ආ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනා ශබ්දය ගොස් මහත් වන ස්ථාන හතරෙන් එකක්.

භූමාන්තරයා [නා.] අ. පොළොවෙන් ඉහළ වසන්නා වන දෙවියා.- ආ. උස් තැනක සිට වැදුම් පිදුම් ලබන්නා.

භූමාස්ථ [භූමි+අස්ථ] [වි.] අ. බිම හෝ බිම ඇසුරෙහි සිටින ; බිම පිහිටි.- [නා.ප්‍ර.] බිම වසන්නා ; පොළොවේ සිටින්නා.

භූමාස්ථ දෙවියා [නා.] භූමිය ඇසුරු කරමින් වෘක්ෂ, දේවාල, වනාන්තර ආදියෙහි වෙසෙන දේවතාවා.

භූමාස්තරණ [වි.] බිම අතූරන.- [නා.ප්‍ර.] බිම් ඇතිරිල්ල.

භූයිෂ්ඨ [වි.] වැඩි ; අධික ; බහුල.

භූයිෂ්ඨය [නා.] වැඩි ම ගණන හෝ ප්‍රමාණය.

භූයෝ [වි.] වැඩි ; අධික ; බහුල.

භූයෝමනය [නා.] වැඩි දෙනා ගේ අදහස ; බහුජන කල්පනාව.

භූයෝවාක්තිය [නා.] බහුල ලෙස පැවතීම, කිරීම හෝ ප්‍රකාශ කිරීම.

භූරි [වි.] බොහෝ ; බහුල ; මහත් ; ප්‍රමාණයෙන් වැඩි.

භූරූපණය (පාරිභා.) [නා.] පොළොවේ භෞතික ලක්ෂණ හා ඒ එකිනෙකට ඇති සම්බන්ධකම් දැක්වීම.

භූරූපය (පාරිභා.) [නා.] (භූගෝ.) පොළොවේ පෘෂ්ඨය සෑදී තිබෙන ආකාරය ; පොළොවේ ස්වරූපය.

භූරූප විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] පෘථිවි පෘෂ්ඨය මතුවීම් හැඩහුරුකම හා ඊට යටින් ඇති ව්‍යුහය අතර සම්බන්ධතාව ගැන අධ්‍යයනය කිරීම.

භූලක්ෂණ සිතියම (පාරිභා.) [නා.] (භූගෝ.) සීමාසහිත ප්‍රදේශයක විස්තරාත්මක විෂමතා නිරූපණය ; මතුපිට භූවිෂමතා ලක්ෂණ ද, වෘක්ෂලතාදිය, මතුපිට පවතින ඇළ ගංගා මංමාවත්, වගාව ආදිය දක්වන සිතියම.

භූලතා [නා.ප්‍ර.] අ. බිම්පණුවා. - ආ. බුලත්වැල.

භූවර්තන සුළං [නා.] ඉහළ
වායුගෝලය තුළ බල පවත්නා
සුළං විශේෂයකි.

භූවිද්‍යාඥයා [නා.] පොළොවේ
සංයුතිය, ව්‍යුහය ආදිය පිළිබඳ
ප්‍රවීණයා.

භූවිරූපණය (පාරිභා.) [නා.]
(භූගෝ.) පොළොව තලයේ
නැඹිම්, රැළි වැටීම්, පිපිරීම්
ආදියෙන් වූ විෂමතාව.

භූව්‍යාප්ති විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
පොළොවේ පැතිරීම හෙවත්
භූගෝලීය ව්‍යාප්තිය උගන්වන
විද්‍යාව.

භූෂණය [නා.] සැරසිල්ල ;
අලංකාරය.

භූමික [වි.] සරසන ලද ; අලංකාර
කරන ලද.

භූසමය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පෘථිවියේ
ඒ ඒ යුගවල වයස දක්වන
විද්‍යාත්මක කාල බෙදීමකි.

භූසුර [නා.ප්‍ර.] මිහි පිට දෙවියා
හෙවත් බමුණා ; බ්‍රාහ්මණයා.

භාගුරතාව [නා.] ලෝභයක් සතු
ගුණාංගයක් ; පහරදීමකදී කැඩී
බිඳී යන සුලු බව.

භාඩගයා [නා.] මීමැස්සා ; බඹරා.

භාඩගාවලිය [නා.] මීමැස් පෙළ ;
භාඩග පඩිකිනිය.

භාතය [වි.] පෝෂණය කටයුතු.

භාතයා [නා.] වැඩකරුවා ;
දාසයා.

භෞක්ෂිවාල [නා.ප්‍ර.] සටන්වල දී
පාවිච්චි කරනු ලබන දමා ගසන
කැපෙන ආයුධයකි.

භේදකය [නා.] බෙදන දෙය ;
බෙදීම සිදු කරන දෙය.

භේදකයා [නා.] බෙදන්නා ; වෙන්
කරන්නා.

භේදනය [නා.] බිඳීම ; වෙන් වීම.

භේද-හින්න [වි.] වෙන් වුණු ; බෙදී
ගිය.

භේදය [නා.] අ. බිඳීම ; වෙන්
කිරීම. - ආ. බෙදනු ලබන දෙය ;
කොටස. - ඇ. වෙනස ;
විෂමතාව. - ඇ. රාජ්‍ය
පාලනයෙහි ද උපකාර වන
සතර උපායවලින් එකකි.

භේද්‍ය [වි.] බෙදිය යුතු ; වෙනස්
කළ යුතු. - [නා.ප්‍ර.] අ. බෙදීම ;
භේදය. - ආ. බෙදිය හැකි බව.

භේරිය [නා.] වාද්‍ය භාණ්ඩයක්
වන බෙරය.

භේරිවාදක [වි.] බෙර වයන ; බෙර
වාදනය කරන. - [නා.ප්‍ර.] යුද
කටයුතු තොවිල් - පවිල්,
ආදියෙහි බෙර වැයීම් කරන
අය අයත් වන කුලය.

භේරිවාදකයා [නා.] බෙර
වයන්නා.

භේරුණ්ඩ පක්ෂියා, භේරුඬ පක්ෂියා [නා.] විශේෂයෙන් සිත්තර රූප ශිල්පීන් විසින් නිපදවන ලද මනාකලීපිත පක්ෂියකු දක්වන සැරසිලි මෝස්තරයකි.

හෙරව [නා.ප්‍ර.] දේවතා කොට්ඨාශයක නාමය, බතිරවයා.- [වි.] භයානක ; බියකරු.

හෙෂ්ප්‍ය පංචකය [නා.] මුව සුවදවත් කරනු සඳහා දැහැත් විටට ගැනෙන කපුරු ආදී සුවද බෙහෙත් පස් වර්ගය.

හෙෂ්ප්‍යාගාරය [නා.] බෙහෙත් ශාලාව ; ඖෂධ වර්ග බෙදා දෙන ස්ථානය.

හෝගමදය [නා.] ධනය හා වස්තුව නිසා සිතෙහි ඇතිවන මානය.

හෝගය [නා.] අ. වතු-පිටි, ධන-ධාන්‍ය, පඟු, දරු, ඥාති ආදී වස්තුව ; සම්පත්.- ආ. පරිභෝගය ; ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.- ඇ. සුවදුක් ආදිය විඳීම.- ඇ. සර්පයන්ගේ දරණවැල.

හෝග සුබය [නා.] හෝග පරිහරණයෙන් ලබන වින්දනය ; වස්තු පරිභෝජනයෙන් ලබන සැපත.

හෝගාවලිය [නා.] අ. සර්පයන් වළලු හැඩයට හකුළාගත් ශරීරය.- ආ. පැසසුම් කළාව ; ප්‍රශංසනීය කළාව.

හෝගී [වි.] පරිභෝග කරන ; වළඳන.- [නා.ප්‍ර.] අ. හෝග ඇත්තා.- ආ. නාගයා.

හෝජක [වි.] අනුභව කරන ; පරිභෝග කරන.- [නා.ප්‍ර.] අ. අනුභව කරන්නා ; පරිභෝග කරන්නා.- ආ. (ගමේ) පාලකයා ; ප්‍රධානියා.

හෝජන උෟනතාව (පාරිභා.) [නා.] ආහාර අඩුවෙන් ගැනීමෙන් හෝ පෝෂ්‍යදායක නොවන ආහාර ගැනීමෙන් ඇතිවන ශාරීරික දුර්වලතාව.

හෝජන කෘත්‍යය [නා.] ආහාර ගැනීම ; බොජුන් මෙහෙය.

හෝජනය [නා.] කෑමට ගන්නා දෙය.

හෝජන ශාලාව [නා.] ආහාර ගන්නා ශාලාව ; බොජුන් හල ; හෝජනාගාරය.

හෝජන සංග්‍රහය [නා.] කෑම් බිම් ආදියෙන් කරන සංග්‍රහය.

හෝජන සංඥා [වි.] අනුභව කිරීමෙහි පමණ දන්නා වූ.

හෝජනීය [වි.] අනුභව කටයුතු.

භෝජ්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] කෑමට සුදුසුබව ; ආහාරයට යෝග්‍ය බව.

භෝජ්‍ය විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] ආහාර පිළිබඳ විද්‍යාව.

භෞතවිකිත්සාව (පාරිභා.) [නා.] විදුලි ධාරාවකින් හෝ විදුලිය උපයෝගී කරගෙන නිපද වූ විකිරණයෙන් හෝ ලෙඩ සුව කිරීම.

භෞතවේදය (පාරිභා.) [නා.] කායික විද්‍යාව ; කාය කර්මය.

භෞතික [වි.] තාපය, ආලෝකය හා ධ්වනිය යන භෞතික වස්තු ද එහි අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධය ද පිළිබඳ වූ ; ද්‍රව්‍යාත්මක වූ.

භෞතික බාදනය (පාරිභා.) [නා.] ජලය කාලගුණය ආදී භෞතික හේතු මත ගල් පර්වත ආදිය ගෙවියාම හා පස සේදියාම.

භෞතික ජීරණය (පාරිභා.) [නා.] පස්, ගල්, පර්වතාදී භෞතික වස්තුවල ඇතිවන දිරායාම.

භෞතික පදාර්ථ [නා.බහු.] විශ්වය නිර්මාණය වී ඇති මූල ධාතු ; භෞතික ද්‍රව්‍ය.

භෞතික පරිවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රව්‍යවල වෙනස්වීම ; භෞතික වස්තුවල විපරිණාමය.

භෞතික වාදය [නා.] ඉන්ද්‍රිය විෂය දේ හැර වෙනත් කිසිවක්

නැතැයි ප්‍රකාශ කිරීම ; ද්‍රව්‍යාත්මක වාදය.

භෞතික විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) පොදු නියම හා ගුණ සොයා ගැනීම සඳහා ස්වභාවික සංසිද්ධි අධ්‍යයනය කිරීමේ විද්‍යාංශය ; ශක්තිය හා පදාර්ථ ගුණ පිළිබඳ විද්‍යාව, රසායනික නොවන තාපය, ආලෝකය හා ධ්වනි යන පදාර්ථ හා ශක්ති ගුණ පිළිබඳ විද්‍යාව.

භෞම [වි.] පෘථිවිය සම්බන්ධ වූ ; භූමියේ වූ.

භෞමික විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] භූ විද්‍යාව.

භෞමාගාරය [භෞම+ආගාරය] [නා.] පොළොව යට පිහිටි ගෙය ; බිම්ගෙය.

භෞමික [භෞම+ඉක][වි.] භූමියට අයත් වූ ; ගොඩබිමට අයත් වූ.

භ්‍රංශය [නා.] අ. වැටීම ; පහත වැටීම.- ආ. (සත්ත්ව.) අවපාතනය ; පරිවෘත්තීය ක්‍රියාකාරිත්වය අඩු වීම.

භ්‍රමක [වි.] කැරකෙන ; කරකැවෙන.

භ්‍රමණ [වි.] අ. කැරකෙන ; වටායන.- ආ. සැරිසරන ; ගමන් කරන.

භ්‍රමණ අක්ෂය (ගණිත.) [නා.] වස්තුවක පරිභ්‍රමණයට හෝ

භ්‍රමණයට කේන්ද්‍ර වන කල්පිත රේඛාව.

භ්‍රමණය [නා.] අ. (භෞති.) රෝදයක් මෙන් කැරකීම ; වස්තුවක් එහි ම ලක්ෂ්‍යය වටා කැරකීම.- ආ. ඔබමොබ හැසිරීම ; ගමනය ; වාරිකාවෙහි යෙදීම ; සැරිසැරීම.- ඇ. හිසේ කැරකිල්ල ; ක්ලාන්තය.

භ්‍රම බුද්ධිය [නා.] හදිසි වැටහීම ; අමුතු අවබෝධය.

භ්‍රමය [නා.] අ. වාත රෝගයක් වන කරකැවිල්ල.- ආ. වැරද්ද ; වැරදීම.- ඇ. වැරදි වැටහීම ; වරදවා තේරුම් ගැනීම.- ඇ. ලියවන පටිපලය.- ඉ. සුළි සුළඟ.- ඊ. දිය සුළිය.- උ. ඉබාගාතේ යාම.

භ්‍රමර [වි.] අ. කරකැවෙන.- ආ. බඹරුන් පිළිබඳ.

භ්‍රමරයා [නා.] බඹරා ; මීමැස්සා.

භ්‍රමික [නා.ප්‍ර.] (උද්භි.) යමක වෙලෙමින් ඉහළට නගින මෑ, බෝංචි ආදී වැල්.

භ්‍රෂ්ට [වි.] ගිලිහුණු ; පහත වැටුණු.- [නා.ප්‍ර.] නාසිකා රෝගයක නාමය.

භ්‍රෂ්ටයා [නා.] ද්‍රෝහියා ; විනාශ කරන්නා.

භ්‍රාජමාන [වි.] බබළන ; දීප්තිමත්.

භ්‍රාජිත [වි.] බැබළුණු ; දිලුණු ; දීප්තිමත් වූ.

භ්‍රාතෘ [වි.] එක ම මුලකින් පැවතෙන ; සමාන්තර සම්බන්ධයක් ඇති.- [නා.ප්‍ර.] සහෝදර ; සොහොයුරු.

භ්‍රාන්තිය [නා.] අ. වැරදි හැඟීම ; මුළාව ; කැරැකිල්ල.- ආ. තැතිගැන්ම.- ඇ. (දර්ශන.) සිතේ මවාගන්නා තත්ත්වයක් ; මානසික රෝගයක් වන ඔල්මාදය.

භූණ පටලය [නා.] (සත්ත්ව.) උරග, පක්ෂි හා කෘීරපායී සතුන්ගේ කලලයෙන් වැසී තිබෙන හෙවත් බහිෂ්-කලල පටකය.

භූණය [නා.] (සත්ත්ව.) ඩිම්බය හෝ මවගේ ගර්භාෂ්‍ය හෝ තුළ වැඩෙන අවයව සෑදීමෙන් පසු උත්පත්තිය දක්වා වූ දරුවා.

භූවික්ෂේපය [නා.] ඇස් බැම නැගීම ; බැම නංවා ඔරවා බැලීම.

ම [නා.] අ. සිංහල හෝඩියේ 'ප' වර්ගයේ අවසාන අකුර ; ඕෂ්ඨජ අල්පප්‍රාණ අනුනාසිකය.- ආ. [සර්ව.] (වාහක.) අස්මත්වාචි 'ම' ශබ්ද ප්‍රකෘතිය ; උත්තම පුරුෂ ඒකවචනය.- ඇ. [නි.] අවධාරණ, නිශ්චය ආදී අර්ථවල යෙදෙන නිපාතය.

මං [නා.ප්‍ර.] අ. පාර ; මාවත ;
මාර්ගය.- ආ. විධිය ; මග ;
ක්‍රමය.

මංකටයා [නා.] ඔරුකටත් පත්තාර
කුඩුවත් සම්බන්ධ කර බැඳීමේ
දී එහි සිදුරු අතරින් ලඟුව
යැවීමට ලියෙන් කළ ඉඳිකටුවක්
වැනි උපකරණය.

මංකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. අඩි පාර ; කුඩා
පාර.- ආ. තොටුපළකට බසින
තැන.- ඇ. මංසන්ධිය.- ඇ.
(පාරිභා.) හුළං දුම් ආදිය
පිටවීමට ඇති සිදුර ; වා නළය.

මංකඩිත්ත (කථා.) [නා.] අ. ඉතා
කුඩා මංකඩ.- ආ. කුඩා
තොටුපළ.

මංකොල්ලය [නා.] මගතොට දී
බලහත්කාරයෙන් අනුන් සතු දේ
පැහැර ගැනීම ; මං පැහැරීම.

මංගර [නා.ප්‍ර.] ලාංකික ප්‍රාදේශික
දෙවියෙකුගේ නාමය.

මංගල [වි.] ගුණ ; යහපත්.-
[නා.ප්‍ර.] අ. යහපත් ස්වභාවයක
සලකුණ ; යහපත.- ආ. උත්සව
අවස්ථාව ; උතුම් අවස්ථාව.- ඇ.
ආවාහ විවාහ අවස්ථාව.- ඇ.
අගහරු ග්‍රහයා.

මංගල විධිය [නා.] අ. පෙරමගට
හමුවන යහපත් යයි සම්මත
දේ ; ශුභ නිමිති.- ආ. මංගල
උත්සවයකදී සිදුකරන වාරිකු.

මංවය (පාරිභා.) [නා.] තට්ටුව ;
රාක්කය.

මංවාඩිය, මඤ්චාඩිය, මන්වාඩිය
[නා.] බර ප්‍රමාණයක් ; මදවිය
ඇටයක බර ප්‍රමාණය ;
කළඳකින් විස්සෙන් පංගුව.

මංජරිය (පාරිභා.) [නා.] ශාකයක
පුරෝහයේ මල් හට ගැනෙන
කොටස ; පුෂ්ප මංජරිය.

මංඩලය, මණ්ඩලය [නා.] අ.
චක්‍රාකාර දෙය ; මඩුල්ල.- ආ.
ප්‍රදේශය ; දේශය.- ඇ. සමූහය ;
පිරිස ; රාශිය.- ඇ. කොටස ;
කාණ්ඩය.- ඉ. (පරිග.)
අන්තර්ජාල මාර්ගගත ව සිටියදී
සමාන උනන්දුවක් සහිත
පිරිසක් අදහස් හුවමාරුවට හා
සල්ලාපයේ යෙදීමට එක්වෙන
විශේෂ ස්ථානය.

මංපඩිය [නා.] ඉණිමගේ පිය
ගැටය ; ඉණිපෙත්ත.

මංපහරනවා [ක්‍රි.] මග රැක සිට
බලහත්කාරයෙන් මගින් සතු දේ
උදුරා ගන්නවා ; මංකොල්ල
කනවා.

මංපෙත් [නා.ප්‍ර.] මාර්ග කොටස ;
මාර්ගය.

මංමාවත් [නා.ප්‍ර.] ලොකු කුඩා
පාරවල් ; මහාමාර්ග.

මංමුළාව [නා.] පාර වැරදීම ;
අකරමං වීම.

මංසතානය, මාංසතානය [නා.]
උගුරෙහි හටගන්නා රෝගයක
නාමය.

මංසන්ධිය [නා.] මාර්ග බෙදී යන
තැන ; මාර්ග සන්ධිය.

මංසය [නා.] සත්ව ශරීරයක
ඇටසැකිල්ල වසා හම තෙක්
පවතින පේශිවලින් හා
මේදයෙන් සෑදුණු මෘදු කොටස.

මංසල, මංසලේ [නා.] අ.
මංසන්ධිය.- ආ. (පාරිභා.) මධ්‍ය
ස්නායු පද්ධතියේ වමේ තන්තු
දකුණටත් දකුණේ තන්තු
වමටත් මාරු වන ස්ථානයක් ;
තිර්යාංගය.

මකන කැල්ල [නා.] (තින්ත
පැන්සල් ආදියෙන් ලියන
ලද්දක්) මකා දැමීමට උපයෝගී
කරගන්නා කුඩා රබර් කැබල්ල ;
ඉරේසරය.

මකනවා [ක්‍රි.] අ. නැති කර
දමනවා ; විනාශ කරනවා ;
යටපත් කරනවා.- ආ.
උල්ලංඝනය කරනවා ; කඩ
කරනවා.- ඇ. ලෝහ වර්ග
උණුකර ද්‍රව බවට පත් කරනවා.-
ඇ. (තින්ත පැන්සල් ආදියෙන්
ලියන ලද දේ ඉවත් කරනවා ;
යමක් මත ඇති සටහන් උලා
හැරීමෙන් නොපෙනීමට
සලසනවා.

මකර [නා.ප්‍ර.] අ. මුහුදෙහි වසනැයි
විශ්වාස කරනු ලබන විශාලතම
මත්ස්‍යයෙක්. - ආ. විවිධ
සංස්කෘතිවලට අයත්
මිථ්‍යාකථාවල හැඳින්වෙන
උරගයෙක්.- ඇ. කාලය සංකේත
කරනැයි සිතිය හැකි පෙරදිග
සැරසිලි මෝස්තරයක්. - ඇ.
ලග්න හෙවත් රාශි දොළොසින්
එකක්. - ඉ. කළු කොප්පරා නම්
මත්ස්‍යයා. - ඊ. අනංගයා.

මකර කට [නා.] මුහුදු ජලය එක්
රැස් ව පෘථිවිය තුළට මහ හඬින්
හා වේගයෙන් පිවිසෙනැයි
සලකනු ලබන විවරය ; වඩබා
මුඛය.

මකර කේතන [නා.ප්‍ර.]
කාමදේවයා ; මකරධවජ.

මකර තොරණ [නා.ප්‍ර.] එකිනෙකට
මුහුණලා සිටින මකර රූප
දෙකකින් යුත් තොරණ
විශේෂයක නාමය.

මකරධවජය [නා.] මකර රූප
සහිත කොඩිය.

මකර නිවර්තනය [නා.] (භූගෝ.)
සූර්යයා ගේ දකුණු ගමනේ
සීමාව ; නිවර්තන කලාපයේ
දකුණු සීමාව.

මකරන්ද [නා.ප්‍ර.] අ. මල්පැණි ;
මල්රොන් ; මුවරද ; පුෂ්ප
මධුව.- ආ. මී පැණි ; මධු.- ඇ.

ඉතා සුවඳවත් අඹ වර්ගයක්.- ඇ. සමන්පිච්ච මල්.	මක්කට [නා.ප්‍ර.] අ. වඳුරා ; රිළවා.- ආ. මැ වර්ගයක් ; වඳුරු මැ.
මකරාලය [මකර+ආලය] [නා.] මකරාගේ වාසස්ථානය වන සාගරය.	මක්බිකා [නා.ප්‍ර.] මැස්සා.
මකසයා [නා.] මදුරුවා.	මග, මග [නා.] අ. පාර ; මාවත ; මාර්ගය. - ආ. යම් කාර්යයක් ඉටු කිරීම සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රමය ; පිළිවෙළ ; පිළිවෙත.
ම'කියුරස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] Hg ₂ අයනය අඩංගු සංයෝග විස්තර කිරීමට යොදන පදය.	මග අරිනවා [ක්‍රි.] යමක් නො කර සිටීමට උත්සාහ ගන්නවා ; යම් ක්‍රියාවක් කිරීමෙන් වළකිනවා ; අත් හරිනවා ; පැහැර හරිනවා.
මකු [වි.] අනුන් ගුණ මකන ; කෙළෙහි ගුණ නොසලකන.	මගට බහිනවා [ක්‍රි.] අසරණභාවයට පත් වෙනවා ; දුප්පත් වෙනවා ; හිඟමනට බහිනවා.
මකුට බන්ධනය [නා.] ඔටුනු පැලඳවීම.	මගඩ්, මගිඩ් [වි.] (නව.) ප්‍රයෝගකාරී ; වංචනික ; තක්කඩ් ; කපටි ; රැවටිලිකාර.
මකුටය [නා.] අ. ඔටුන්න ; කිරිටය.- ආ. හිස් වැසුම ; තලප්පාව.- ඇ. (ප්‍ර.යෙදේ) (සංගී.) බෙර විශේෂයක්.	මගනොට [නා.] මාර්ගය ; පාර.
මකුණා, මකුණුවා [නා.] අ. ඇඳ, පුටු, මෙට්ට ආදියෙහි සිට ලේ උරා බොන පැතලි කුඩා කෘමි වර්ගයක් ; ඇඳ මකුණා.- ආ. මකුළුවා.	මගධ [නා.ප්‍ර.] බුද්ධකාලීන දඹදිව සොළොස් මහජනපදවලින් එකක්.
මකුල [නා.ප්‍ර.] කැකුළු ; පොහොට්ටුව.	මගනවා, මගනවා [ක්‍රි.] බලනවා ; නිරීක්ෂණය කරනවා.
මකුළු [නා.] සුදු පැහැති සිහින් පස් හෙවත් මැටි විශේෂයක්.	මගපල [නා.] බුදු දහමෙහි සඳහන් ආර්ය මාර්ගයෙහි සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් යන ඵල.
මකුළුවා [නා.] කෘමි භක්ෂක ගණයට අයත් කුඩා සත්ව විශේෂයක්.	මගියා, මගියා [නා.] අ. මාර්ගයෙහි ගමන් කරන්නා ; මග යන්නා ;

පටිකයා.- ආ. මාර්ගයෙහි ගමන් කරමින් යමක් යදින තැනැත්තා.

මගීපුරුෂයා [නා.] මගියා ; වන්දනාකරුවා.

මගුල, මගුල [නා.] අ. යහපත් කටයුත්ත ; උතුම් ක්‍රියාව.- ආ. විවාහ මංගලයය. - අ. උත්සවය ; ශුභ අවස්ථාව.

මගුලකා, මගුලකා [නා.] මංගල හස්තියා ; රජුගේ ඇතා.

මගුල්, මගුල් [වි.] අ. යහපත් ; ශුභ ; උතුම්.- ආ. උත්සව කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වූ.- අ. විවාහ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වූ.- අ. රාජකීය ; රජුට අයත්.

මගුල් කනවා, මගුල් කනවා (නව.) [ක්‍රි.] මංගලෝත්සවයක් පවත්වනවා ; ආවාහ විවාහ උත්සවයේ දී පැමිණි පිරිසට කෑම බීමෙන් සංග්‍රහ කරනවා.

මගුල් කපුවා, මගුල් කපුවා [නා.] අ. රජුගේ කරණවෑමියා ; රජුගේ හිසකෙස් ඇඳුම් පැළඳුම් ආදිය පිළියෙළ කරන්නා.- ආ. ආවාහ විවාහ යෝජනාගෙන ඒම වෘත්තියක් වසයෙන් කරන තැනැත්තා ; ආවාහ විවාරන්නා ; මගුල් ජෝඩු කරන්නා.

මගුල් බෙරය, මගුල් බෙරය [නා.] යහපත් කටයුතු ආරම්භයේ දී

වයන බෙරය ; මංගල සම්මත අවස්ථාවලදී වාදනය කරනු ලබන බෙරය.

මගුල් මඩුව [නා.] අ. මංගල මහා ශාලාව ; රාජකීය මණ්ඩපය.- ආ. විවාහ මංගල උත්සවයක් සඳහා විශේෂයෙන් සාදන මඩුව හෙවත් ශාලාව.

මගුල් මුදුව [නා.] ආවාහ විවාහ ගිවිස ගැනීම අරමුණු කර මණාලයා හා මණාලිය විසින් හුවමාරු කරගනු ලබන මුද්ද.

මගුල් රථය [නා.] රාජකීය රථය ; රජුගේ වාහනය.

මගුල් ලකුණු, මගුල් ලකුණු [නා.බහු.] බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී දේහයේ වූ (අති විශේෂ) මඛිගල ලක්ෂණ.

මගුල් සක්වළ, මගුල් සක්වළ [නා.] බුදුවරුන්ගේ පහළවීම වැනි යහපත් දේ සිදුවන වක්‍රවාටය ; කාම ලෝකය.

මගුල් සලවට, මගුල් සලවට [නා.] රජු හිඳිනා ගල් තලාව ; මංගල සම්මත වූ ශෛල වෘත්තය ; උතුම් වූ ගල්වටය.

මගුල් හිය, මගුල් හිය [නා.] හා හා පුරා කරන සී සෑමේ උත්සවය ; පළමු සී සෑමේ උත්සවය.

මග්ග [නා.ප්‍ර.] අ. මාර්ගය. - ආ. නිවන් ලබන මාර්ගය ; සතර

මාර්ග. - ඇ. තණ්හාව දුරුකොට
විශුද්ධිය ලැබීම සඳහා
අනුගමනය කළ යුතු ආර්ය
අෂ්ටාංගික මාර්ගය.

මග්න [වි.] ගිලුණු ; ගැලුණු ;
ඵරුණු.

මඩකු, මංකු [වි.] ලජ්ජාවට පත් ;
හැකුළුණු මුහුණ ඇති ; දුර්මුඛ.

මඩගල, මංගල [වි.] අ. ශුභ ; ඉතා
යහපත් ; උතුම්. - ආ. විවාහ
උත්සව සම්බන්ධයෙන් වූ ;
මගුල් කටයුතු සම්බන්ධ. - ඇ.
පළමු ; ප්‍රථම ; පූර්ව.

මඩගල දිනය, මංගල දිනය [නා.]
අ. මංගල නම් ග්‍රහයාගේ දිනය ;
කුජ දිනය. - ආ. (නව.) මංගල
උත්සව පවත්නා දිනය.

මජර (කථා.) [වි.] අ. කෑමට ගිජු ;
කෑදර. - ආ. කම්මැලි ; අලස.

මජ්ජ [නා.ප්‍ර.] අ. ගෙඩි ආදියේ
මැද කොටස ; මදය. - ආ.
මත්පැන්.

මජ්ජා කිරණය [නා.] (උද්භි.) කඳක
හෝ මූලක හෝ හරස් කඩක
අරීය ඉරි වසයෙන් ද දික් කඩක
සෙසල තහඩු වසයෙන් ද
පෙනෙන මෘදුස්තර සෙසල.

මජ්ජා කුටය [නා.] මැද මොළය ;
මධ්‍ය මස්තිෂ්කය.

මජ්ජාව [නා.] අ. (ප්‍ර. යෙදේ) අස්ථි
කුහරවල තිබෙන මොළොක් වූ

මේද සහිත ද්‍රව්‍යය ; ඇටමිදුලු.-
ආ. ශාකයක බඩය ; සනාල
පටකයෙන් වට වී අක්ෂයක්
මැද්දෙහි පිහිටා තිබෙන සෙසල
සිලින්ඩරය. - ඇ. විශාල දිලීර
අවයවයක තිබෙන බුරුල් දිලීර
සූත්‍රිකාවලින් සමන්විත කොටස.-
ඇ. (පාරිභා.) අවයවයක හෝ
පටකයක මැද කොටස.

මජ්ඣම [වි.] මැද ; මධ්‍යම.

මජ්ඣම පටිපදාව [නා.]

ඒකාන්තයෙන් හේතු වන
ප්‍රතිපත්තිය ; නිවනට පමුණුවන
සෘජු මාර්ගය.

මඤ්චකය [නා.] මඤ්චය ; ඇඳ ;
යහන ; ශයනය.

මඤ්චපරායන [වි.] ඇදෙත්
නැගිටිය නොහැකි ; ඇඳ ම
පිහිට කොට ඇති.

මඤ්චාඛිය, මංචාඛිය, මන්චාඛිය,
මන්චඛිය [නා.] බර මැනීමේ
මිම්මක් ; මදටිය ඇටයක බර
ප්‍රමාණය ; කළඳකින් විස්සෙන්
පංගුව.

මඤ්ජරි, මංජරි [නා.ප්‍ර.] අ. (මල්)
පොකුර ; සමූහය. - ආ. (පාරිභා.)
සපුෂ්ප ශාකයක කඳෙහි මල්
හටගන්නා කොටස. - ඇ.
ඖෂධීය ශාකයක්. - ඇ. සිංහ
වර්ගයක්.

මඤ්ජුමාව, මඤ්ජුසාව [නා.] ලී
වැල් ආදියෙන් සෑදූ පෙට්ටිය.

මඤ්ඤනාව [නා.] හැඟීම ;
සිතීම ; වැරදි හැඟීම.

මඤ්ඤා (කථා.) [නා.] (ක්‍රිස්ති.)
දරුවකුගේ ප්‍රසාද ස්නාන
අවස්ථාවට අදාළ ආගමික
කටයුතු ආදිය කිරීමට කැප වූ
තැනැත්තිය ; ඥාන මව ;
ඇපකාර මව.

මට [වි.] අ. සිනිඳු ; මෘදු ; ඔපයෙන්
යුත් ; ඔපමට්ඨි කළ ; මට්ටම්.-
ආ. මෝඩ ; කුණ්ඩ ; දග්ධ.

මටුලකස්ස [නා.] මටුල්ලෙන් සෑදූ
කෝෂය හෝ පෙරහන.

මටුල්ල, මටොල්ල [නා.] තල්
පොල් ආදී ඇතැම් තාල
වර්ගයේ ගස්වල පිත්ත හා බැඳී
තිබෙන කෙඳි දැක් වැනි වූ
කොටස.

මට්ට [වි.] මට වූ ; සිනිඳු ; මෘදු.

මට්ටම [නා.] අ. වළ ගොඩැලි
නැති සමපෘෂ්ඨය ; සමතලය.-
ආ. ද්‍රවයක මතුපිට තලය ; ද්‍රව
පෘෂ්ඨය.- ඇ. ප්‍රමාණය ; මිම්ම ;
තරම.- ඇ. (කථා.) තත්ත්වය.

මට්ටම් පෝරුව [නා.] වඩු
උපකරණයක් ; මට්ටම් ලෑල්ල ;
මුළු මට්ටම.

මට්ටය, මට්ටෙ [නා.] අ. බුහු
කෙළියෙහි දී ප්‍රයෝජනයට

ගන්නා ලී කෝටුව.- ආ. පොල්
ලෙල්ල.- ඇ. (කථා.) කෙස් නැති
හිස ; බු ගෑ හිස ; තට්ටය.

මට්ටයා (කථා.) [නා.] අ. හිසකෙස්
නැති තැනැත්තා ; තට්ටයා.-
ආ. මඩකලපු-අම්පාර පළාතේ
ගොවිතැනෙහි හා පශු
පාලනයෙහි යෙදී සිටින මුස්ලිම්
ජන කොටසට අයත් වූවෙක්.-
ඇ. අං කොට හරකා.- ඇ.
මෝඩයා.- ඉ. මුහුදු වෙරළේ
වසන කුඩා බෙල්ලන්
විශේෂයක් ; කාවාට්.

මට්ටුව [නා.] අ. දඬුවම.- ආ.
දඬුවමක් දී හික්මවීම.

මධය [නා.] තවුසන් වෙසෙන
ස්ථානය ; ආශ්‍රමය ; අසපුව ;
තවුස් අරම.

මඩ [නා.] අ. ජලය හා මිශ්‍ර වීමෙන්
දියරු වූ සියුම් පස් හෝ මැටි.-
ආ. සඳුන් ආදිය ජලය මුහු
කොට ඇඟිරීමෙන් හෝ ගල
ගැමෙන් සාදා ගන්නා කල්කය.

මඩකලල් [නා.ප්‍ර.] මඩ ; පාකය.

මඩක්කුව [නා.] කට පළල් මැටි
භාජන විශේෂයක් ; මැටි
කෝප්පය.

මඩ ගහනවා (නව.) [ක්‍රි.] කෙනෙකු
ගේ හොඳ නම කිලිටු කරනවා ;
නින්දා කරනවා ; නිග්‍රහ
කරනවා.

මඩ ගොවිතැන [නා.] මඩ බිම්වල
කරන වී වගාව ; කුඹුරු
ගොවිතැන.

මඩනවා, මඬනවා, මඬිනවා,
මඩිනවා [ක්‍රි.] අ. අභිභවනය
කරනවා ; මැඩ පවත්වනවා ;
මර්දනය කරනවා.- ආ.
මිරිකනවා ; යුෂ ලබාගැනීමට
පොඩි කරනවා ; කොටනවා.-
ඇ. පාගනවා ; ඉක්මවනවා.-
ඇ. සම්බාහනය කරනවා ;
පිරිමදිනවා ; අත්පා ආදිය
මිරිකනවා.

මඩ පුවක් [නා.ප්‍ර.] දියේ දමා පල්
කරගත් පුවක් ; පල් පුවක්.

මඩ පෝරුව (කථා.) [නා.] මඩවන
ලද කුඹුරක් බීජ වී වැපිරීමට
පෙර එහි මතුපිට සම කිරීමට
ගන්නා ලැල්ල.

මඩප්පුව [නා.] මුළුතැන්ගෙය.

මඩ බද්ද [නා.] කුඹුරු බද්ද.

මඩම [නා.] අ. විශ්‍රාම ශාලාව ;
ගිමන් හල ; අම්බලම.- ආ.
(ක්‍රිස්තියානි.) කන්‍යා සහෝදරියන්
වාසය කරන ආශ්‍රමය ;
කන්‍යාරාමය ; තාපසිකාරාමය.-
ඇ. ළමයින් සහ මහලු අය
සඳහා පිහිටුවා ඇති නිවාසය ;
අනාථ නිවාසය.

මඩ යමහල (පාරිභා.) [නා.] පෘථිවි
ගර්භයේ ඇති තෙත් මඩ

විදාරණය වී වායු සම්පීඩනයෙන්
උඩට නගනු ලැබ පොළොවේ
විවරයක් තුළින් විටින් විට මතු
පිටට නිකුත් වී එක්රැස් වීමෙන්
සෑදුණු කේතු රූපාකාර කන්ද.

මඩරන් දෙනවා [ක්‍රි.] ඉඩම්
හිමියෙකුගෙන් අදේට කුඹුරක්
ලබාගන්නා විට ඔහුට
ගාස්තුවක් දෙනවා.

මඩරොල්ල (කථා.) [නා.] ඉතා
සියුම් වූ මඩ ; රොන්මඩ.

මඩවනවා (කථා.) [ක්‍රි.] ගවයන්
මිවුන් ලවා කුඹුරු මඩ කරනවා ;
ඇස්වැද්දීමට අවශ්‍ය ලෙස
කුඹුරේ මඩ පෙරළමින් සකස්
කරනවා.

මඩිගය, මඩිගේ [නා.] අ. සිංහල
රජ කාලයෙහි තවලම් මගින්
භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමේ
රාජකාරිය භාර කාර්යංශය.- ආ.
නගරයට එන තවලම් ආදියෙන්
බදු අය කළ තැන ; රේන්ද
පොළ ; වෙළඳ පොළ.

මඩිනවා [ක්‍රි.] අ. අභිභවනය
කරනවා ; මැඩ පවත්වනවා ;
මර්දනය කරනවා.- ආ. (යුෂ
ලබාගැනීමට) මිරිකනවා ;
කොටනවා.- ඇ. පාගනවා.- ඇ.
සම්බාහනය කරනවා ; අතපය
මිරිකනවා.

මඩිය [නා.] අ. ඔලොගුව ;
පසුම්බිය ; කුර පසුම්බිය ;
මඩිස්සලය ; මල්ල.- ආ. මා
දූලකට අසු වූ මසුන් හිර වී
රඳන වඩා ශක්තිමත් මලු
කොටස.

මඩිස්සලය [නා.] ඔලොගුව ;
පසුම්බිය ; කුරපයිය.

මඩු [නා.ප්‍ර.] අ. ශාන්තිය පතා
දෙවියන් වෙත කරන යාග
කර්මයක්.- ආ. උතුරු පළාතේ
පිහිටි කතෝලික දේවස්ථානයක්.-
ඇ. බෙර වර්ගයක්.- ඇ. දලු
ව්‍යංජන වශයෙන් ගත හැකි වූ
ද, ගෙඩිවලින් පිටි ලබාගත හැකි
වූ ද තෙත් කලාපීය පර්ණාංග
ශාකයක්.- ඉ. දිග කට සහිත දිග
වලගක් ඇති පෙතැලි මුහුදු
මත්ස්‍යයෙක්.

මඩු ඇල් [නා.ප්‍ර.] වී වර්ගයක්.

මඩුගෙ [නා.ප්‍ර.] වෙළඳ පොළ.

මඩුපේ කරනවා [ක්‍රි.] කංකාරියට
පෙර දින දවල් වන විට සාදා
නිම කෙරෙන මඩුව සහ යක්
ගෙය සඳහා කැප කරනවා.

මඩු මංගල්ලය [නා.] හලාවත
ධීවරයන්ගේ වාර්ෂික පූජාව.

මඩුල්ල, මඩුල්ල [නා.] අ. වන්ද
සූර්ය ආදි ග්‍රහයන් වටා පිහිටි
වටකුරු වූ ප්‍රදේශය ; මණ්ඩලය ;
බිම්බය ; රැස්වෙල්ල.- ආ.

(ප්‍ර. යෙදේ) සමේ හටගන්නා
පලු විශේෂයක්.- ඇ. සමූහය ;
පිරිස.- ඇ. ප්‍රදේශය ; ජනපදය ;
ස්ථානය.- ඉ. විවික්‍ර ලෙස
සරසන ලද වේදිකාව ;
මණ්ඩපය.- ඊ. සුවඳ ගස්
වර්ගයක්.

මඩුව, මඩුව [නා.] අ. විසිතුරු
ලෙස සරසන ලද ශාලාව ;
මණ්ඩපය.- ආ. විශ්‍රාම ශාලාව ;
තාවකාලික ගොඩනැගිල්ල ;
හරක් ආදි සත්වයන් සඳහා
ඇති නිවහන.

මඩොර [නා.ප්‍ර.] ශක්‍රයාගේ
භාර්යාවක ගේ නාමය.

මඩොල් [වි.] මත්වන ගතියෙන්
යුත්. - [නා.ප්‍ර.] අ. දියොරු මඩ.-
ආ. මණ්ඩලය.- ඇ. මධ්‍යය ;
මැද කොටස.

මණමාලයා, මණාලයා [නා.]
විවාහ ප්‍රාප්ත වන පුරුෂයා ;
සරණ බන්ධනයට පිවිසෙන
තැනැත්තා.

මණමාලිය, මණාලිය [නා.] විවාහ
ප්‍රාප්ත වන යුවතිය ; සරණ
බන්ධනයට පිවිසෙන කාන්තාව.

මණිකාරයා [නා.] මැණික්
කපා ඔප මට්ටම් කිරීමේ
ශිල්පියා ; මැණික් පිළිබඳ
කර්මාන්තකරුවා.

මණිප [නා.ප්‍ර.] අ. සර්පයා. - ආ.
යක්ෂයා.

මණිපත්‍ර [නා.ප්‍ර.] මලෙහි ග්‍රාහයට සවි ව පිටතින් ම පිහිටි කුඩා පත්‍ර.

මණිමාලාව [නා.] අ. මැණික් මාලය ; මාණිකායෙන් කළ මාලය.- ආ. (ප්‍ර.යෙදේ.) රූපශ්‍රීයෙන් අගපත් දේවතාවියක් ; ලක්ෂ්මී දෙවඟන.

මණිමේඛලා [නා.ප්‍ර.] අ. මහමුහුද අරක් ගත් සේ සැලකෙන දේවතාවිය ; සමුද්‍රයට අධිගෘහිත දෙවඟන. - ආ. කාන්තාවන් උකුළෙහි පලඳින ආභරණයක් ; මැණික් ඔබ්බවා කළ මේඛලා දාමය.

මණිමුක්ත [වි.] මලෙහි තැටියෙන් හෙවත් මණියෙන් මිදුණු ; පිපුණු.

මණිය [නා.] අ. රත්ත විශේෂයක් ; මැණික ; මිණ ; මාණිකාය.- ආ. කළු ගල.- ඇ. කුඩා සණ්ඨාව ; කුඩා සිනුව.- ඇ. ඉදිරි බාහුවක් අල්ලත් අතර සන්ධිය ; මැණික් කටුව.- ඉ. මලෙහි ග්‍රාහයට සවි වී පිටතින් පිහිටි කුඩා පත්‍ර ; මණිපත්‍ර ; තැටිය.

මණිරත්න [නා.ප්‍ර.] ඉතා වටිනා මැණික ; දුර්ලභ මැණික ; මිණි රුවන.

මණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] මණ්ඩය බ.

මණ්ඩ කල්පය [නා.] බුදුවරුන් දෙදෙනකු උපදනා කාලය ; අශුන්‍ය කල්ප පහෙන් එකක්.

මණ්ඩදීපය [නා.] කාශ්‍යප බුදුරජුන් සමයෙහි ලක්දිව හැඳින්වුණු නාමය.

මණ්ඩනය [නා.] අ. සැරසීම ; අලංකාර කිරීම.- ආ. ආභරණය ; සැරසිල්ල.

මණ්ඩපය, මංඩපය [නා.] විශේෂ අවස්ථා හෝ උත්සව අවස්ථා සඳහා විසිතුරු සැරසිලි සහිත ව තාවකාලිකව තනනු ලබන ශාලාව ; වේදිකාව ; මඩුව.

මණ්ඩය [නා.] අ. (ගිතෙල් ආදියෙහි) ඉතා පිරිසිදු කොටස ; සාරය.- ආ. (බැඳි සහලින් පිසු) කැඳ.- ඇ. (රා මණ්ඩි ආදියෙහි) මුහුන්.- ඇ. බඳුන ; භාජනය ; තලිය ; තැටිය.- ඉ. ඖෂධීය ශාකයක් වන තෙල්ලි.

මණ්ඩලත්‍රය [නා.ප්‍ර.] අ. ඇසෙහි ඇති මණ්ඩල තුන.- ආ. පැරණි දඹදිව බෙදා තුබූ මණ්ඩල තුන.- ඇ. දෙදණ හා නාභිය යන තුන් තැන.

මණ්ඩල මාලය (පාරිභා.) [නා.] ගිලැසියර ක්‍රියාව හේතුකොට ගෙන සෑදුණු අණ්ඩාකාර වූ හෝ වෘත්තාකාර වූ තැනිතලා බිම.

මණ්ඩලය [නා.] අ. චක්‍රාකාර දෙය ; විශේෂයෙන් වන්ද සූර්ය ආදි ග්‍රහයන් වටා රවුම් ව පිහිටි ප්‍රදේශය ; මඩුල්ල ; රැස්වළල්ල.-

ආ. බෙහෙත් ගුලිය.- ඇ. පාලන පහසුව සඳහා රට බෙදනු ලැබූ එක් කොටසක් ; ප්‍රදේශය ; ජනපදය.- ඇ. (ජ්‍යෝති.) ග්‍රහයන්ට අයත් ප්‍රදේශය.- ඉ. සමූහය ; පිරිස.

මණ්ඩල වාතය [නා.] කැරකෙමින් හමනා සුළඟ ; සුළි සුළඟ.

මණ්ඩලාග්‍රය [නා.] අ. කඩුව ; අසිපත ; කග ; බඩගය.- ආ. ගලායාම සඳහා යොදාගත් ආයුධ විශේෂයක්.

මණ්ඩි, මංඩි [නා.ප්‍ර.] ද්‍රවයක ඇති ද්‍රවාවලින් යටට කිඳා බසින සැහැල්ලු කොටස ; දිය, තෙල් ආදී ද්‍රව තිබෙන බඳුනක පත්ලේ ම රැඳෙන ද්‍රවය කොටස ; අඩියෙහි මිදෙන දෙය ; පතුලට ම බසින රොඩු ; බොර ; අවපාතය.

මණ්ඩික [වි.] සැරසුණු ; අලංකාර ; අලංකාර කරන ලද ; විභූෂිත.

මණ්ඩි පාෂාණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පාෂාණ වර්ගයක් ; වැසි වතුරෙන් ගල් හා පස් සෝදාගෙන ගොස් තැන්පත්වීමෙන් සෑදෙන පාෂාණ ; අවසාදිත පාෂාණ.

මණ්ඩිය [නා.] අ. ප්‍රදේශය ; පැත්ත ; පෙදෙස.- ආ. පැළ සිටවීමට සැකසූ භූමිය.- ඇ. නැටුම් ඉරියවුවක්.

මණ්ඩුක ප්‍රාණියා [නා.] ගොඩ දිය දෙකෙහි ම වසන සත්වයා ; ස්ථල ජලවාටී සත්වයා.

මණ්ඩුකයා [නා.] ගෙම්බා ; මැඩියා.

මඩලග [නා.ප්‍ර.] මණ්ඩලාග්‍රය බ.

මඩුලුසඳ [නා.] මණ්ඩලය සහිත සඳ ; රැස් වළල්ල සහිත වන්ද්‍යා.

මත [නා.] අ. (මත්පැන් ආදිය ගැනීමෙන් හෝ අධික කෝපය මානය ආදියෙන් වන සිහිමුළා ගතිය ; ප්‍රකෘති සිතිය වෙනස්වීමේ ස්වභාවය. - ආ. පමණ ; විතර ; ප්‍රමාණය. - ඇ. ලඝු අක්ෂරයක් උච්චාරණය කිරීමට ගත වන කාලය ; මාත්‍රාව.- ඇ. අලලන දණ්ඩ ; මන්ථන දණ්ඩ ; මන්ථය.- ඉ. හැන්ද.- ඊ. මිනිසා ; මර්ත්‍යයා.- උ. උඩ ; මතුපිට ; මස්තකය. - උ. අදහස් ; හැඟීම් ; සිතිවිලි ; කල්පනා.- [වි.] අ. ප්‍රීතියෙන් පිනා ගිය ; අධික සතුටින් කුල්මත් වූ.- ආ. (මධුවෙන්, මදයෙන් හෝ සුරාවෙන් මත් වී) සිතිය මුළා වූ ; පියවි සිහියෙන් ඇත් වූ.- ඇ. මැරුණු ; මළ ; මියගිය.

මතංග [නා.ප්‍ර.] ඇතා ; හස්තියා.

මතක [වි.] අ. අමතක නොවන ; සිහියේ රඳා පවතින ; සිහිපත් වන ; කල්පනාවෙහි ඇති.- ආ.

මියගිය අය පිළිබඳ ; මැරුණු අය සම්බන්ධ.	සිද්ධාන්තය ; දර්ශනය.- ඇ. ශෝනය.
මතක පත්‍ර [නා.බහු.] මෙගාබයිට් ගණනාවක පරිගණක දත්ත හා ලේඛන තැන්පත් කළ හැකි කුඩා කාඩ්පත්.	මත වරගත [නා.] අ. ඇතින්න ; කෙණෙර.- ආ. මත් වූ උතුම් කාන්තාව ; මත්ත උන්නමාඩ්ගනාව.
මතක බණ [නා.ප්‍ර.] මිය ගිය අයකුට පින් පමුණුවාලීම සඳහා මියගොස් සත්වන දිනය තුළදී කියවන බණ.	මත වරණ [නා.ප්‍ර.] මද කිපුණු ඇතා ; මතැතා ; මත්ත හස්තියා.
මතකය [නා.] සිතිය ; කල්පනාව ; ස්මෘතිය ; අමතක නොවන ස්වභාවය.	මතාන්තර [නා.ප්‍ර.] නොයෙක් අය ගේ විවිධ අදහස් ; වෙනස් වූ චින්තා ; අන්‍ය වූ මත.
මතක වස්ත්‍රය [නා.] බෞද්ධයකු මිය ගොස් අවමංගල්‍ය වාරිත්‍ර පැවැත්වීමේදී මිය ගිය පුද්ගලයාට පින් පැමිණවීම සඳහා ශෝකින් විසින් සංඝයාට පූජා කරන වස්ත්‍රය.	මති [නා.ප්‍ර.] අ. අදහස ; අරමුණ ; අභිප්‍රාය.- ආ. නුවණ ; ශෝනය ; ප්‍රඥාව ; බුද්ධිය.- ඇ. කැමැත්ත.- ඇ. සිතිය ; ස්මෘතිය.
මත ගානවා [ක්‍රි.] (කැඳ වැනි දෙයක් පිසීමේ දී මත් දණ්ඩෙන්) පොඩි කරනවා ; හැඳි ගානවා ; මන්ථනය කරනවා.	මතිහ්‍රමය [නා.] සිත අවුල් බව ; මනසෙහි ව්‍යාකූල භාවය ; විත්ත වික්ෂේපය.
මතධාරි [වි.] මත දරන ; අදහස්වල එල්ලගෙන සිටින.	මති භ්‍රාන්තිය [නා.] මතිහ්‍රමය ; සිත අවුල්බව ; මනසෙහි ව්‍යාකූල භාවය.
මත භේදය [නා.] මතවල එකඟතාවක් නැතිබව ; මත පරස්පර වීම ; වෙනස් වූ අදහස.	මතු [වි.] අ. උඩ පිහිටි ; මුදුනෙහි වූ ; මස්තකයෙහි වූ.- ආ. ඉදිරි කාලයෙහි වන ; අනාගතයෙහි සිදුවන. - [නි.] විතරක් ; පමණක්.
මතය [නා.] අ. අදහස ; හැඟීම ; සිතිවිල්ල ; කල්පනාව.- ආ.	මතු කරනවා [ක්‍රි.] යට වී ඇති යමක් උඩට ගන්නවා ; යටපත් වූ දෙයක් මතුපිටට ගන්නවා ; ඉස්මතු කරනවා.

මතුහවය [නා.] ඊළඟ
ආත්මභාවය ; පුනර්භවය ;
අනතුරුව උපදින අත්බව.

මතුරනවා [ක්‍රි.] අ. මන්ත්‍ර ආදිය
නියමිත වාර ගණනක් කියමින්
ජප කරනවා ; ජපනවා ; ජ්වං
කරනවා. - ආ. ශබ්දය පිටට
නොයන පරිදි තමාට පමණක්
ඇසෙන සේ හෙමින් යමක්
කියනවා ; මුමුණනවා.

මත් [වි.] මත් වූ.

මත් කරනවා [ක්‍රි.] අ. (අධික
සතුටට සිත) ප්‍රීතියෙන් පිනා
යනවා ; (සිත් සතුටු) ආශාවෙන්
උතුරා යනවා. - ආ. අධික
කෝපය නිසා හෝ මත් දෙයක්
ගැනීමෙන් හෝ සිත් මුළු
කරනවා ; පියවි සිතියෙන් ඇත්
කරනවා.

මත්තිකා [නා.ප්‍ර.] මැටි ; පස්.

මත් දණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] කැලැහීමට
යොදා ගන්නා දණ්ඩ ;
ඇළලීමට ගන්නා ලී පතුර.

මත්ද්‍රව්‍යය [නා.] පාවිච්චි කිරීමෙන්
මත් ගතියක් ඇති කරවන
ද්‍රව්‍යය ; මත් බවට පත් කරවන
දෙය ; මත් ජාතිය.

මත්පැන් [නා.ප්‍ර.] මත් ගතියක්
ගෙන දෙන පානය ; මත්කරවන
බීම වර්ග ; සුරාව ; මද්‍යපානය.

මත්පෙත්ත [නා.] අ. කළඹන
දණ්ඩේ පෙත්ත ; මත් දණ්ඩක
තිබෙන චක්‍රාකාර පෙත්ත. - ආ.
පානය කළ විට මත් ගතියක්
ඇති කරවන බෙහෙත් පෙති
වර්ගයක් ; සිහිය විකෘති කරන
බෙහෙත් පෙත්ත.

මත්ලිය [නා.] බඹර වද කඩා
ගැනීමට උපයෝගී කරගන්නා
ලිය.

මත්වැඩි [නා.ප්‍ර.] මාත්‍රා වෘද්ධිය ;
ජන්දස් හේතුවෙන් කෙටි
මාත්‍රාවක් දීර්ඝ කිරීම.

මත් වෙනවා [ක්‍රි.] (රූප මදය
ආදියෙන්) පියවි සිතිය වෙනස්
වෙනවා ; සිහිමුළා වෙනවා ;
උමතු වෙනවා.

මත්සර [වි.] අ. මාත්සර්යයෙන් යුත් ;
ලෝභ ; මසුරු. - ආ. ක්‍රෝධයෙන්
යුතු ; රෞෂ්‍යාසහගත.

මත්ස්‍ය ජාලය [නා.] මසුන්
ඇල්ලීමට උපයෝගී කරගන්නා
දූල ; මාලු දූල.

මත්ස්‍ය ධ්වජ [නා.ප්‍ර.] කාමයට
අධිපති නින්දා දෙවියා ගේ
නාමය ; අනංගයා.

මත්ස්‍ය බල්ලා [නා.] පා ඇති
මාලුවා ; පාද සහිත මත්ස්‍යයා.

මත්ස්‍ය භක්ෂකයා [නා.] මසුන්
ආහාරයට ගන්නා සත්වයා ;
මාලු අනුභව කරන්නා.

මත්ස්‍ය මාංස [නා.ප්‍ර.] කරදියේත්
මිරිදියේත් වසන මත්ස්‍යයන්ගේ
මස.

මත්ස්‍යයා [නා.] අ. බෙහෙවින්
කරමල් මගින් ආශ්වාස-ප්‍රශ්වාස
කරමින්, වලග සහ වරල්
ගැසීමෙන් ඔබ මොබ යන ජලජ
සත්ව විශේෂයක් ; මාලුවා.- ආ.
(ප්‍ර.යෙදේ) (ජ්‍යෙෂ්ඨ.) මීන
රාශිය ; මත්ස්‍ය යුග්මයකගේ
ආකාරයෙන් පිහිටා තිබෙන
තාරකා (රාශිය) සමූහය.- ඇ.
විෂ්ණු දෙවිගේ දශ අවතාරවලින්
එකක්.

මත්ස්‍ය විද්‍යාව [නා.] මසුන් පිළිබඳ
ශාස්ත්‍රය.

මට්‍නය [නා.] අ. කැලඹීම ;
කැලතීම ; ඇලළීම.- ආ.
මැඩලීම ; මැඩපැවැත්වීම ;
පැරදවීම ; මර්දනය.

මද [වි.] අ. පියවි සිහියෙන් ඇත්
කරන ද්‍රවයක් හෝ ද්‍රව්‍යයක්
ගැනීමෙන් මත් වූ ; මත් බවට
පත්.- ආ. අධික නොවූ ; අල්ප ;
ස්වල්ප ; අඩු ; සුළු. - [නා.ප්‍ර.]
අ. කාමාශාව ; අනුරාගය.- ආ.
අධික මානය ; ගර්වය ආදිය
නිසා ඇති වන මත්බව ; අධික
අනංකාරය ; ආඩම්බරය.- ඇ.
ඇතුන්ගේ කපෝලාදියෙන්
වැගිරෙන ද්‍රව විශේෂයක්.- ඇ.
පුරුෂ ශක්තිය ; කාම ශක්තිය.-

ඉ. සුවඳවත් ඖෂධ ද්‍රව්‍යයක් ;
කස්තුරි.

මද අතුර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රී
ක්ෂීරපායින් ගේ අපර මද
කාලයට පසු ව එන වර්ධන
කාලය.

මදකාරි [වි.] මත් බව ඇති කරන ;
මද වඩන.

මද කාලය [නා.] (ඇත් මුව ආදී
සතුන්ගේ) මද කිපෙන
අවස්ථාව ; මද වැහෙන කාලය ;
සංසර්ගයට පෙලඹෙන හෙවත්
උත්සුක වන කාල සීමාව.

මද කිපෙනවා [ක්‍රි.] (ඇත් මුව ආදී
සතුන්ගේ) මදය ඇවිස්සෙනවා.

මදගජ [නා.ප්‍ර.] මද වැගිරෙන
ඇතා.

මද ගල [වි.] මද වැහෙන ; මද
ගලන.

මද ගින්න [නා.] අ. අඩු ගින්න.-
ආ. බඩගිනි මද බව ; ආහාර
නොදිරවීම ; මන්දාග්නිය.

මදඬිය [නා.] මදටිය ඇටයක බර.

මදන [නා.ප්‍ර.] අ. අනංගයා ;
කාමදේවයා. - ආ. රාගය ;
කාමාශාව. - ඇ. මත් ගතියෙන්
ඇති කෙරෙන උන්මාදය ; මත්
කිරීම. - ඇ. සුරාව ; රහමෙර. -
ඉ. සතුටුවීම ; ප්‍රීති වීම ; සතුටු
කිරීම.

මදපානි [නා.ප්‍ර.] මද්‍යපානය
කිරීමෙන් එය සිරුරට
අහිතකරවීමෙන් රෝගී වූ
තැනැත්තා ; මද්‍යාන්‍ය රෝගියා.

මදමත් [වි.] අ. මධුයෙන් හෝ
වෙනත් දෙයක් කෑමෙන් හෝ
බීමෙන් මත් වූ ; මදයෙන් මත්
වූ. - ආ. යෝග්‍ය භාවය හෝ
අධික රූප ලක්ෂණය හේතු
කොටගෙන මානයෙන් මත් වූ.-
ඇ. ඇතුන්ගේ කපෝල
ආදියෙන් වැගිරෙන මදයෙන්
මත් වූ.

මදමරු [නා.ප්‍ර.] මන්ද මාරුතය ;
මද සුළඟ.

මදය [නා.] ගෙඩි ඇට ආදියෙහි
පිට පොත්තට ලෙල්ලට හෝ
තද කටුවට ඇතුළතෙහි ඇති
මෘදු කොටස.

මදයා [නා.] අ. අනංගයා ;
කාමදේවයා. - ආ. මද වැගිරෙන
ඇතා.- ඇ. කප්පාදු නොකළ
ගොනා.- ඇ. වල් මී ගොනා ;
කුළුහරකා ; මත් වූ මීමා.- ඉ.
රාගයෙන් මත් වූ තැනැත්තා.-
ඊ. සුරා මදයෙන් මත් වූ
තැනැත්තා.

මද යුදය [නා.] අනංග යුද්ධය ;
කාම සම්භෝගය ; රති ක්‍රීඩාව.

මදලස [වි.] මද අලස බැවින් යුත් ;
ඉක්මන් නොවූ ; ලීලා සහිත
වූ.

මදලිය [නා.] අනංගයා ගේ
භාර්යාව.

මදවහ [වි.] මත්බව ඇති කරන ;
මත්තභාවය උපදවන.

මද වැහෙනවා [ක්‍රි.] ඇතුන්ගේ
දෙකපොල් ආදි ශරීරාංගවලින්
මද දිය වැගිරෙනවා.

මදහස [නා.] මද සිනාව ;
මන්දහසය.

මදාරා [නා.] අ. දෙවිලොව ඇතැයි
සැලකෙන දිව්‍ය වෘක්ෂ පහෙන්
එකක් හා එහි පූෂ්පය. - ආ.
ඉතා දුර්ලභ වර්ගයේ ගසක්.

මදාවි [වි.] අ. මද කලක් ජීවත්
වන ; අඩු වයසින් යුතු ;
අල්පායුෂ්ක.- ආ. (කථා.)
අකීකරු ; හිතුවක්කාර ; කිසිවකු
ගේ අවවාද නොතකන.

මදි [නා.ප්‍ර.] අ. වන්දයා.- ආ.
කපුටලින් කරන ක්‍රීඩාවක් ;
ඔත්තේ ඉරට්ටේ ඇල්ලීම.- [නි.]
අඩු ; ස්වල්ප ; ප්‍රමාණ
නොවන ; අල්ප ; නොසැහෙන.

මදිවිටිය [නා.] තෙල් බෙන් ආදිය
ගල්වා තදින් ඇතිල්ලීම ; ඉළීම ;
උරවිටි කිරීම.

මදින ගල [නා.] දැලි පිහියා ආදිය
මුවහත් තබන ගල ; කුරගල ;
කරගල ; තෙල්ගල.

මදිනවා [ක්‍රි.] අ. ආයුධ ආදිය මුවහත් කරනවා ; මුවහත් කිරීමෙන් සිනිඳු කරනවා ; කර්කශ බව නැති කරනවා.- ආ. ඉස්ත්‍රික්කයකින් රෙදි ආදියෙහි රැලි ගැසුණු ස්වභාවය ඉවත් කරනවා ; පොඩිවුණු ගතිය නැති කරනවා.- ඇ. බෙහෙත් තෙල් ගා අතුල්ලනවා.- ඉ. (දත්) පිරිසිදු කරනවා.

මදින්නා (කථා.) [නා.] අ. තල්, පොල්, කිතුල් ආදී මල් කපා රා මදින තැනැත්තා.- ආ. මත්ස්‍යයකුගේ නාමය ; මෝරා.

මදිපාඩුව [නා.] අඩුපාඩුව ; උග්‍රතාව.

මදිරාව [නා.] මත් ගතියක් ඇති කරවන පානය ; සුරාව.

මදුරු [නා.ප්‍ර.] අ. මන්දාර පර්වතය ; මහා මේරුව.- ආ. හිය ; ඊ ගස.

මදුරුවා [නා.] මිනිසුන්ගෙන් සතුන්ගෙන් ලේ උරා බොමින් ජීවත් වන්නා වූ ද ලෙඩ රෝග පැතිරවීමට ඉවහල් වන්නා වූ ද පියාසර කරන කුඩා කෘමි විශේෂයක්.

මදුල [නා.] කොස් ආදී ගෙඩිවල ඇටය වටා ඇති සන වූ මාංසමය කොටස.

මද්ද [වි.] මධ්‍යම ; මැදි ; මැද.- [නා.ප්‍ර.] (කථා.) තොණ්ඩුව ; මළ පුඩුව.

මද්දලය [නා.] තුර්ය භාණ්ඩ විශේෂයක නාමය ; දෙමළ බෙරය.

මද්දව [නා.ප්‍ර.] මෘදු ස්වභාවය ; මොළොක්බව.

මද්දහනය [නා.] මධ්‍යාහ්නය ; දවසේ මැද භාගය ; මහ දවාල.

මද්දුම [වි.] අ. මධ්‍යම ; බාල හා වැඩිමහල් දෙදෙනාට අතර මැද වූ ; මැදි.- ආ. පවුලේ දරු තුන්දෙනා ගෙන් දෙවැනි.

මද්‍ය [වි.] මත් කරවන ; මත් ගතිය ඇති කරවන.- [නා.ප්‍ර.] මත් කරවන පානය ; මත්ගතිය ගෙන දෙන බීම ; මත්පැන්.

මද්‍යසාරය [නා.] මත්බව ඇති කරවන ද්‍රවසාරය ; ඇල්කොහොල්.

මධු [නා.ප්‍ර.] අ. මී පැණි.- ආ. මල් පැණි ; පුෂ්ප මකරන්දය.- ඇ. මත් කරවන පානය ; මද්‍යය.- ඇ. මාස දොළොසින් එකක නාමය ; බක් මාසය.- ඉ. කිරි.- ඊ. ජලය.- උ. වැල්මි.- උග්‍ර. ඊයම්.

මධුක [නා.ප්‍ර.] අ. මී පැණි.- ආ. උක් පැණි.- ඇ. උක්සකුරු.- ඇ. පුෂ්ප විශේෂයක් ; මීමල් ; මී පුප්.- ඉ. මීදි ; මුද්දරප්පලම්.- ඊ.

මීගස.- උ. ඔෟෂධිය ලතා විශේෂයක් ; වැල්මි.- උෟ. ලෝහ වර්ගයක නාමය ; සුදු රියමි.

මධුප [නා.ප්‍ර.] මී මැස්සා ; හෘඩගයා.

මධුපචලය [නා.] මීවදය.

මධුපල [නා.] අඹ.

මධුපර්කය [නා.] අ. දී කිරි, ගිතෙල්, මී පැණි, උක්සකුරු, පිරිසිදු ජලය ආදියෙන් සකස් කර ගන්නා ශුද්ධ ආහාරයක්.- ආ. කිරි, ගිතෙල්, වතුර, සීනි, මීපැණි යන ද්‍රව්‍ය පස.

මධුපානය [නා.] අ. මී බීම ; මල් පැණි බීම.- ආ. රහමෙර පානය ; මද්‍යපානය.

මධුම [නා.ප්‍ර.] ග්ලූකෝස්.

මධුමන්තාව [නා.] මධුයෙන් මත් වූ කාන්තාව.

මධුමාසය [නා.] වසන්ත කාලය.

මධුමේහය [නා.] දියවැඩියා රෝගය.

මධුර [වි.] දිවටත් කනටත් ඉතා රසවත් ; මියුරු ; මිහිරි ; රුචි දනවන ; මනෝඥ.- [නා.ප්‍ර.] මිහිරි රසය ; පැණි රසය ; පැණි.

මධුරකය (පාරිභා.) [නා.] අප්‍රියබව නැති කිරීමට මී පැණියෙහි බහා හෝ පැණි හෝ රසැති සිරස්

වර්ගයක් හා මිශ්‍රකර මිහිරි කරන ලද බෙහෙත.

මධුර භාරතී [නා.ප්‍ර.] මිහිරි වචනය ; කන්කලු වදන.

මධුරහෘෂිණිය [නා.] කන්කලු වදන් ඇත්තිය ; මිහිරි වචන කතා කරන්නිය.

මධුලොල් [වි.] අ. මධුව කැමති ; මල් පැණියෙහි ලොල් වූ.- [නා.ප්‍ර.] මී මැස්සා ; හෘගයා.

මධු සුදන [නා.ප්‍ර.] අ. මී මැස්සා.- ආ. විෂ්ණු.

මධ්‍යක අගය (පාරිභා.) [නා.] සංඛ්‍යා සමූහයක එකතුව එම සංඛ්‍යා ගණනින් බෙදූ විට ලැබෙන අගය ; මධ්‍යන්‍ය අගය.

මධ්‍යකාය [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයේ මැද කොටස. - ආ. (පාරිභා.) ඇතැම් සන්ධිපාදිකයන් ගේ උදරයේ ඉදිරිපස කොටස.

මධ්‍යකාලීන [වි.] ඉතිහාසයෙහි මැද කාලයට අයත් ; මධ්‍ය භාගයට ඇතුළත් වූ.

මධ්‍ය කේන්ද්‍රය [නා.] වෘත්තයක හෝ ගෝලයක මධ්‍යලක්ෂ්‍යය.

මධ්‍යතන [වි.] මැද කාලය පිළිබඳ ; මධ්‍ය කාලයට අයත්.

මධ්‍යධරණී [වි.] මධ්‍යධරණී මුහුද හා ඒ අසබඩ ප්‍රදේශවල සම්බන්ධ වූ හෙවත් අයත් ;

මධ්‍යධරණී දේශගුණය ඇති
භූමිකලාප පිළිබඳ වූ හා එම
කලාපවලට අයත්.

මධ්‍යන්‍ය සූර්යයා (පාරිභා.) [නා.]
මධ්‍ය කාලය කලාපීය කාලය
ආදි කාල මානයන් නියම
කරගැනීම සඳහා උපයෝගී
කරගනු ලබන කල්පිත සූර්යයා.

මධ්‍ය ප්‍රදේශය [නා.] අ. ශරීරයෙහි
මැද කොටස ; ඉගටිය. - ආ.
මැද පෙදෙස හෙවත්
කොට්ඨාසය.

මධ්‍ය බිත්දුව (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්තයක හෝ ගෝලයක සෑම
ලක්ෂ්‍යයක ම සිට එක ම දුරක
පිහිටි ලක්ෂ්‍යය ; කේන්ද්‍රය ;
මධ්‍යය.

මධ්‍ය භාගය [නා.] අ. මැද
කොටස. - ආ. මනුෂ්‍ය ශරීරයේ
ඉළ ඇට හා උකුළ අතර
ප්‍රදේශය ; ඉඟ ; ඉණ ; කටිය.

මධ්‍යම [වි.] අ. ඉහළ හෙවත් උසස්
සීමාව හා පහළ හෙවත් පහත්
සීමාව අතරෙහි වූ ; යම්කිසි
කාලසීමාවකට හෝ වයස්
සීමාවකට හෝ මධ්‍යයෙහි වූ ;
මැද වූ ; මැදුම් ; මැදි.- ආ.
ප්‍රමාණයෙන් ඉතා විශාල හෝ
කුඩා හෝ නූවු ; සාමාන්‍ය.-
ඇ. උත්තම හෝ අධම නූවු ;
උසස් හෝ පහත් නූවු ;
සාමාන්‍ය තත්ත්වයකින් යුතු වූ.-

ඇ. ධනවත් හෝ දිළිඳු හෝ
නූවු ; දුප්පත් හෝ පොහොසත්
හෝ නොවූ ; මැදපංතියට
අයත්.- ඉ. මූලික ; ප්‍රධාන.-
[නා.ප්‍ර.] අ. මැද වයස.- ආ.
(සංගී.) සජ්ත ස්වරයන්ගෙන්
එකක්.

මධ්‍යම ආණ්ඩුව [නා.] රටක
ප්‍රාන්ත රාජ්‍යවලට අනිමි වූ
විශේෂ බලතල ඇති ප්‍රධාන
රජය ; ප්‍රාන්ත රාජ්‍යයක් ඇති
රටක පොදු ප්‍රශ්න ගැන ක්‍රියා
කරන රජය.

මධ්‍යම පුරුෂ [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.)
නාමපද හා ආධ්‍යාත පද පුද්ගල
ප්‍රධානත්වය අනුව බෙදනු
ලබන වර්ග තුනෙන් 'ත' ශබ්දය
(තෝ, තොපි) අයත් වන
වර්ගය ; 'ත' ශබ්දකාරකය.

මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව [නා.] අ.
බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්
දේශනා කරන ලද මැදුම්
පිළිවෙත ; ආර්ය අෂ්ටාංගික
මාර්ගය. - ආ. මධ්‍යස්ථ චක්‍රියා
කිරීමේ පටිපාටිය ; මැදි
පිළිවෙත.

මධ්‍යම බැංකුව [නා.] රටක ප්‍රධාන
බැංකුව ; සෑම බැංකුවක්ම
නියෝජනය කරන මූලික
බැංකුව.

මධ්‍යම මොළය [නා.] පෘෂ්ඨවංශී
කලලයේ දෙවැනි හෙවත් මැද

තිබෙන මස්තිෂ්ක ආශයිකාවෙන් සෑදෙන දෘෂ්ටි බණ්ඩිකා හා මස්තිෂ්ක අධර අන්තර්ගත මොළයේ කොටස.

මධ්‍යම රේඛාව [නා.] පෘථිවියෙහි උත්තර ධ්‍රැවයේ සිට දක්ෂිණ ධ්‍රැවය ඔස්සේ ආපසු උත්තර ධ්‍රැවය තෙක් වටා දිවෙන කල්පිත රේඛාව ; මධ්‍යාන්ත රේඛාව.

මධ්‍යම වයස [නා.] සියක් අවුරුදු ජීවිතයක කොටස් තුනෙන් දෙවන කොටස ; තිස්හතර වන වියෙහි පටන් ඇති අවුරුදු සූතිස ; මැදිවිය.

මධ්‍යම සකසනය (පාරිභා.) [නා.] පරිගණකයක ප්‍රධාන සැකසුම් ඒකකය ; පරිගණකයේ මොළය.

මධ්‍යය [නා.] අ. මැද.- ආ. ඇතුළ ; අභ්‍යන්තරය.- ඇ. යම්කිසි වස්තුවක හෝ යම් ස්ථානයක හරි මැද ; කේන්ද්‍රය ; මධ්‍ය බිත්දුව.- ඇ. (පාරිභා.) ළය ; හෘදය.

මධ්‍ය යුගය [නා.] පුරාතන හා නූතන යුගයන්ට අතර වූ කාලපරිච්ඡේදය ; මධ්‍යකාලීන යුගය.

මධ්‍යවර්තී [වි.] මැද පවතින ; මධ්‍යයෙහි සිටින ; මධ්‍යයෙහි වූ.

මධ්‍ය විද්‍යාලය [නා.ප්‍ර.] දේශීය පශ්චාත් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පිහිටුවා ඇති පාඨශාලා ශ්‍රේණියක්.

මධ්‍යශ්ලේෂය (පාරිභා.) [නා.] අ. සීලෝමාන්ත්‍රධරයන් ගේ බහිශ්වර්මයන් අන්තශ්වර්මයන් අතර තිබෙන ජෙලටිනිය ස්තරයක් ; මධ්‍යවර්මය පටකය.- ආ. මධ්‍ය වර්මයෙහි පිහිටි කොටසක්.

මධ්‍ය සුස්තරය (පාරිභා.) [නා.] සහෝදර සෙසල දෙකක් අතර පිහිටි තුනී සෙසල තලයක්.

මධ්‍ය ස්ථතාව [නා.] අ. මැදහත්බව ; අපක්ෂපාතිකම.- ආ. (ක්‍රිස්තියානි) කෙනකු වෙනුවෙන් මැදිහත් වී කටයුතු කිරීම ; යම් අයකු උදෙසා යාවිඤා කිරීම.

මධ්‍ය ස්ථානය [නා.] මූලික ස්ථානය ; ප්‍රධාන ස්ථානය ; කේන්ද්‍රස්ථානය.

මධ්‍ය ස්ප්‍ර්ශය (පාරිභා.) [නා.] ශාකයක කඳෙහි හෝ මූලෙහි කේන්ද්‍රික කොටස.

මධ්‍යාංශ (පාරිභා.) [වි.] මධ්‍යයට ළං ව හෝ එය හා එකට පිහිටි.

මධ්‍යාන්තය (පාරිභා.) [නා.] අන්ත්‍රයේ මැද කොටස හෝ පෘෂ්ඨවංශී කලලයේ අන්ත්‍රයේ

ඇතුළත අතුණුබහන ; මැදි බඩවැල.	මනනද, මනනද [වි.] සිත සතුටු කරවන ; සිත්කලු ; මනෝඥ ; සිත පිනවන ; ප්‍රසන්න.
මධ්‍යාහ්නය [නා.] ඉර මුදුන් වන වේලාව ; මධ්‍යම දහවල් කාලය ; මැදි දහවල.	මනනය [නා.] අවබෝධය ; හේතු සහිත ව බැස ගන්නා නිගමනය.
මධ්‍යාහ්න රේඛාව [නා.] පොළොවෙහි උත්තර ධ්‍රැවයෙහි සිට දක්ෂිණ ධ්‍රැවය දක්වා විහිදෙමින් නිරක්ෂයට සෘජු කෝණික ව පවතින කල්පිත රේඛාව.	මනන්නා [නා.] මනින තැනැත්තා ; ඉඩකඩම් ධාන්‍ය ආදී දේවල් මනින්නා.
මන [නා.] අ. මානය ; උඩගුකම ; අහංකාරය.- ආ. සිත ; මනස ; චිත්තය.- ඇ. අදහස ; අභිප්‍රාය ; මනය ; කැමැත්ත.- ඇ. බුද්ධිය.	මනමිණි [නා.ප්‍ර.] සිත පැතු දේ ලබා දීමේ ශක්තිය දරතැයි විශ්වාසය කරනු ලබන දිව්‍ය මාණික්‍යය ; චිත්තා මාණික්‍යය.
මන:ශිලා [නා.ප්‍ර.] රතුපාට පාෂාණ විශේෂයක් ; මනෝසිල නම් වූ බනිජය ; රත් හිරියල්.	මනයොන් [නා.ප්‍ර.] අනඬිගයා ; කාමදේවයා ; මන්මථයා.
මනකර [නා.ප්‍ර.] සිතිවිල්ල ; කල්පනාව.	මනරම් [වි.] මනෝරමය වූ ; සිත්ගන්නා වූ ; සිත් අලවන්නා වූ ; සිත්කලු.
මනකල [වි.] සිත් අලවන ; මනෝඥ ; මනස්කාන්ත.- [නා.] කාන්තාව.	මන වඩනවා [ක්‍රි.] සිත සතුටු කරනවා ; සිත පිනවනවා.
මනන [නා.] අ. ප්‍රමාණය ; පමණ.- ආ. ඉදිරිය.	මනව [නා.ප්‍ර.] මනා වූ දෙය ; කල්‍යාණ වූ කටයුතු ; යහපත් දේ ; පින්.
මනත් [වි.] ප්‍රමාණයට වඩා ; පමණට වැඩි.	මනස [නා.] සිත ; චිත්තය.
මනදොළ [නා.ප්‍ර.] සිතේ ආශාව ; අභිලාෂය.	මනසිකාර [නා.ප්‍ර.] චිත්ත වෛතසික ධර්ම වෙනත් අරමුණකට යා නො දී එක් අරමුණක තබා ගන්නා ස්වරූපය ; අරමුණට යොමු කරවන ගතිය.

මනස්සාෂ්ටිය [නා.] මනාකල්පනය ; අද්භූතය ; සිතීන් මවාගත් දෙය ; සිහින ලෝකය.

මනස්ගාතය [නා.] ප්‍රයෝජනයක් නැති සිතිවිල්ල ; සිතෙහි පමණක් ඇති වැඩකට නැති කල්පනාව.

මනහර [වි.] සිත් පැහැරගන්නා වූ ; සිත්කළු ; මනෝඥ වූ.

මනා [වි.] අ. යහපත් ; සිත්කළු ; මනෝඥ.- ආ. සුදුසු ; යෝග්‍ය ; යුතු.

මනාප [වි.] සිත පිනවන ; රුවි වූ ; කැමැති ; ප්‍රිය වූ.

මනාපය [නා.] කැමැත්ත ; රුවිය ; සතුට ; අභිලාෂය.

මනාව [නා.] පත දෙකක (ධාන්‍ය) ප්‍රමාණය ; නැළි බාගය.

මනැස [නා.] සිත නමැති ඇස ; විත්තය.

මනි ඕඩරය [නා.] යම් පුද්ගලයකු විසින් වෙනත් පුද්ගලයකුට තැපැල් මගින් මුදල් යවන ඇණවුම ; මුදල් ඇණවුම.

මනිනවා [ක්‍රි.] අ. යම් දෙයක දිග, සනත්වය, බර ආදිය නිගමනය කරනවා.- ආ. යම් පුද්ගලයකුගේ තරාතිරම නිගමනය කරනවා.

මනින්දිය [නා.ප්‍ර.] සිත නමැති ඉන්ද්‍රිය.

මනු [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකෝත්පත්ති කථාවල සඳහන් පරිදි මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ ආදිතමයා ; මහා සම්මත රජ පරපුරේ ආරම්භකයා.- ආ. මනුස්මෘති නම් නීති ග්‍රන්ථයෙහි කර්තෘවරයා.- ඇ. අවුරුද්ද ; වර්ෂය ; සංවත්සරය.- [වි.] අ. මිනිස් ; මනුෂ්‍ය.- ආ. යහපත් ; මනෝඥ ; සිත්කළු.

මනුකුල [නා.ප්‍ර.] මනු රාජවංශය ; මනු රජුගෙන් පැවැත එන පරපුර.

මනුරූපියා (පාරිභා.) [නා.] මිනිසකුට සමාන කුඩා ප්‍රතිරූපියා.

මනුෂ්‍යධර්ම [නා.ප්‍ර.] මිනිස් ගුණදම් ; දසකුසල් දම් ; දශකුසල කර්ම පථය.

මනුෂ්‍යයා [නා.] මිනිසා.

මනුස්මෘතිය [නා.] මනු නමැති පඬිවරයා විසින් රචිත සංස්කෘත ස්මෘති ග්‍රන්ථවලින් එකකි.

මනෝගුප්ත [වි.] සිතෙහි රහසින් තැන්පත් වූ ; සිතෙහි රහස් ලෙස ඇති.

මනෝජ [වි.] සිතෙන් හටගන්නා වූ ; මනසින් උපන්න.

මනෝජයා [නා.] අනංගයා ; කාමදේවයා.

මනෝඥ [වි.] සිත් සතුටු කරන්නා වූ ; සිත් අලවන්නා වූ ; සිත්කල.

මනෝදණ්ඩය [නා.] සිතින් විඳිය යුතු දඬුවම ; මානසික දඬුවම.

මනෝදර්පණය (පාරිභා.) [නා.] මනසෙහි ඇතුළත පිළිබිඹු කරන කැටපත.

මනෝදර්ශනය (පාරිභා.) [නා.] මනසෙහි ස්වභාවයක් ලෝකයේ ඊට හිමි තැනක් පිළිබඳ වූ දාර්ශනික මතය.

මනෝනුවර්තිවාදය (පාරිභා.) [නා.] දාර්ශනික ගැටලු දෙස මනෝවිද්‍යාත්මක ව බැලීම ; මානසික ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ව මතවාදය.

මනෝප්‍රණීධානය [නා.] සිතින් කරන ප්‍රාර්ථනය ; චිත්තාභ්‍යන්තරයෙහි ඇති කරගන්නා වූ අධිෂ්ඨානය.

මනෝභාවය [නා.] යම්කිසිවක් පිළිබඳ යම් අයකු තුළ ඇති වන අභ්‍යන්තර සිතිවිලි ; සිත තුළ ඇති වන හැඟීම්.

මනෝමය [වි.] සිතෙහි හටගත් ; මනසෙහි උපන් ; සිතින් කරන.

මනෝමය සෘද්ධිය [නා.] දියුණු කළ චිත්ත බලයෙන් යම් තැනැත්තකුගේ රූපය මවාපෑමේ සෘද්ධි බලය.

මනෝරථය [නා.] සිතෙහි ඇති වන ආශාව ; චිත්තාභිලාසය.

මනෝරම, මනෝරාම [වි.] සිත්කල ; මනෝරමය.- [නා.ප්‍ර.] පුරාණ වාස්තු විද්‍යාවෙහි සඳහන් සොළොස් වැදෑරුම් ගෘහ වර්ගවලින් එකක්.

මනෝරාජික [වි.] සිතෙන් උපදවා ගත් ; අද්භූත ; කල්පිත.

මනෝරාජ්‍යය [නා.] සිතින් මවා ගන්නා ලෝකය ; සියලු දෙයින් සම්පූර්ණ යැයි කල්පනා කරනු ලබන ලෝකය.

මනෝරූපියා [නා.] මනස ම රූපය කොට ඇති සත්වයා.

මනෝවිඤ්ඤාණය [නා.] මනෝ-ද්වාරයෙන් ආරම්භයෙන් එක්වීම නිසා උපදනා සිත.

මනෝවිද්‍යාව [නා.] සිත, එහි ව්‍යුහය හා ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ ගවේෂණය හා සම්බන්ධ විද්‍යාංශය.

මනෝවාක්තිය [නා.] අ. මනසෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය ; සිතෙහි හැසිරීම් රටාව.- ආ. මානසික රෝගය.

මනෝසඤ්චේතනා [නා.ප්‍ර.] කුසලාකුසල කර්ම.

මනෝහර [වි.] සිත් පැහැර ගන්නා වූ ; සිත් අලවන ; මනහර.-

[නා.ප්‍ර.] සිතුවිණි රුවන ;
චිත්තාමාණිකාය රත්නය.

මන් [නා.ප්‍ර.] අ. සිත ; මනස ;
චිත්තය. - ආ. තමා උසස් ය
යන ආකල්පය ; අභංකාරය.-
ඇ. මාර්ගය ; මාවත.

මන් අසර [නා.ප්‍ර.] මං හසර ; යන
එන පාර ; ගමන් මඟ ; සංචාර
මාර්ගය.

මන්ගර ලාමිපුව [නා.] රාත්‍රි
කාලයේ දී මසුන් ඇල්ලීමට
බෝට්ටුවේ ගෙන යන ලාමිපුව.

මන්තය, මන්තෙ [නා.] පළල්
විසිතුරු රැළි පටි සහිත
නොහොත් ගෙත්තම් කළ පළල
ලොවිවිවිය ; හැට්ටයට කර
වටා පිටින් අල්ලන රැල්ල.

මන්තරය, මන්ත්‍රය මන්ත්‍රය බ.

මන්තව්‍ය [වි.] සිතිය යුතු වූ ;
සලකා බැලිය යුතු වූ.

මන්ත්‍රණය [නා.] අ. යම්
කටයුත්තක් අරමුණු කොට
ගෙන කීප දෙනකු එකතු වී
කරන සාකච්ඡාව ; කළ යුත්තක්
පිළිබඳ ව කරන සම්මුඛ
සාකච්ඡාව ; සම්මන්ත්‍රණය.- ආ.
රහස් කථාව ; රහස් සාකච්ඡාව.

මන්ත්‍රණ සභාව [නා.] රාජ්‍ය
කටයුතු පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට
රැස් වන මහජනයා නියෝජනය
කරන මන්ත්‍රි මණ්ඩලය.

මන්ත්‍ර බණනවා [ක්‍රි.] අ. මන්තර
ජප කරනවා ; මන්තර පුනපුනා
කියනවා ; මතුරනවා.- ආ.
සාකච්ඡා පවත්වනවා.

මන්ත්‍රය [නා.] අ. වේද පාඨය ;
වේද ග්‍රන්ථයට අයත් එක්
කොටසක්. - ආ. සතුරු හය,
රෝග උපද්‍රව ආදිය වැළැක්වීම
හා ආරක්ෂාව ඇති කිරීම සඳහා
ගුප්ත බලයක් ඇතැයි විශ්වාස
කරනු ලබන අභිචාර අංග
වශයෙන් භාවිත වන පාඨ
විශේෂය.

මන්ත්‍රි, මන්ත්‍රී [නා.ප්‍ර.] අ. මන්ත්‍රණය
කරන තැනැත්තා ; රජවරුන්
සමඟ රාජ්‍ය කටයුතු පිළිබඳ
සාකච්ඡා කර උපදෙස් දෙන
තැනැත්තා.- ආ. ඡන්ද
කොට්ඨාසයක් නියෝජනය
කිරීම සඳහා රාජ්‍ය තන්ත්‍රයට
මහජන ඡන්දයෙන් තෝරා පත්
කරගන්නා තැනැත්තා ; මහජන
නියෝජිතයා.- ඇ. මන්ත්‍ර දන්නා
තැනැත්තා.- [වි.] උපායෙහි
දක්‍ෂ.

මන්ත්‍රිකයා [නා.] මන්ත්‍ර මතුරන
තැනැත්තා ; මන්ත්‍රකාරයා ;
භූත වෛද්‍යයා.

මන්ත්‍රි මණ්ඩලය, මන්ත්‍රි මණ්ඩලය
[නා.] මන්ත්‍රී වරුන්ගෙන්
සමන්විත සභාව ; මන්ත්‍රී
මඩුල්ල.

මන්ථනය [නා.] කැලකීම ;
ඇලළීම.

මන්ථය [නා.] අ. මත්ගැම හෙවත්
කැලකීම සඳහා ගන්නා
උපකරණය ; අලලන දණ්ඩ.-
ආ. (පාරිභා.) තැළීමට කෙටීමට
හෝ මිශ්‍ර කිරීමට ගන්නා
උපකරණය.- ඇ. අත්සුනු ;
විලද සුනු ආදිය.

මන්ථර [වි.] අ. කම්මැලි ; අලස ;
ක්‍රියාශීලී නොවූ.- ආ. මද ගමන්
ඇති ; සෙමෙන් යන.

මන්ද [වි.] අ. අල්ප ; ස්වල්ප ;
අඩු ; මද ; ටික.- ආ. මත් වූ ;
සිහි විකල් වූ.- ඇ. පමා වන.-
[නා.ප්‍ර.] අ. වරපට ; වරපටවලින්
අඹරා ගන්නා ලණුව ; හරක්
බඳින ලණුව ; රැහැන ; යොත.-
ආ. කඹ ආදියෙහි අගට යොදන
පුඩුව ; තොණ්ඩුව ; මලපුඩුව.-
ඇ. මාදුලේ කොටසක් ; දැලේ
මත්ස්‍යයන් හිර වන කොටස.-
ඈ. සතුන්ගේ ශරීරයෙහි තෙල්
සහිත කොටස නොහොත් ඒ
කොටස පිහිටා ඇති තැන.- ඉ.
මසුන් බහාලීම සඳහා ඔරුවේ
ගැට ගසන මල්ල.- ඊ. තෙල්
පාකය කරන ක්‍රම තුනෙන්
එකක්.- [නි.] මක් නිසා ද ;
මොකද ; කුමන හේතුවක් නිසා
ද, යන ප්‍රශ්නාර්ථයෙහි යෙදේ.

මන්දගති [නා.ප්‍ර.] අ. සෙමෙන්
ගමන ; ශීඝ්‍ර නොවූ ගමන.- ආ.
උනන්දුවෙන් තොර ස්වභාවය.

මන්ද කානක (පාරිභා.) [වි.]
කිසියම් නියමිත ප්‍රමාණයකට
අඩු වූ ආසුැති පීඩනයක් ඇති ;
උපාහිසාරක.

මන්ද දසකය [නා.] අවුරුදු
සියයක් ජීවත් වන පුද්ගලයා
ගේ පළමු දස අවුරුද්ද.

මන්දනය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රවේගය
අඩු වීම ; ප්‍රවේගය අඩු වීමේ
ශීඝ්‍රතාව.

මන්දපෝෂණය [නා.] ශරීරයට
අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා
අඩුවෙන් පෝෂණය ලැබීම ;
පෝෂ්‍යදායී නොවන ආහාර
ගැනීමෙන් ඇතිවන දුර්වලකම.

මන්දබුද්ධික [වි.] නුවණ මද ; බුද්ධි
හීන.

මන්ද මතිකයා [නා.] බුද්ධිහීනයා ;
මෝඩයා.

මන්දමාරුතය [නා.] මද පවන ;
මද සුළඟ ; සෙමෙන් හමන
සුළඟ.

මන්දයා [නා.] අ. මෝඩයා ;
අඥයා ; කාලකණ්ණියා.- ආ.
රෝගියා.- ඇ. පමාවන
තැනැත්තා.- ඇ. ශනි ග්‍රහයා.

මන්දර [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය ලෝකයේ
පවතින පර්වතයක නාමය.

මන්දස්මිතය [නා.] මද සිනාව ;
මන්ද භාසය.

මන්දාකිනී [නා.ප්‍ර.] අ. තරුවාල ;
තුනි වලාකුළකට සමානව අහස
හරහා තිබෙන අප්‍රමාණ තාරකා
සමූහය ; තාරකා පද්ධතිය ;
ක්ෂීර පථය ; අහස් ගඟ ; දිව්‍ය
ගංගාව.- ආ. ගංගා නම් නදිය.-
ඇ. හිමාලයෙහි පිහිටි කල්පිත
විලක්.- ඇ. දසවැදෑරුම්
ඇත්තුලවලින් එකක්.

මන්දාග්නිය [මන්ද+අග්නිය] [නා.]
අ. බඩගිනි මද බව ; මද
බඩගින්න.- ආ. ප්‍රමාණවත් නැති
ගින්නර.

මන්දානිල [මන්ද+අනිල] [නා.ප්‍ර.]
මද සුළඟ ; මන්ද මාරුතය.

මන්දායනය (පාරිභා.) [නා.]
ද්‍රව්‍යවල ප්‍රත්‍යාස්ථතා සහ
චුම්බක ගුණ හා සම්බන්ධව
දක්නට ලැබෙන භෞතික
සංසිද්ධියක්.

මන්දායුක [මන්ද+ආයු+ක] [වි.]
මද වූ ආයුෂ ඇති ; දීර්ඝායු
නැත්තා වූ.

මන්දායුෂ්ක [වි.] ස්වල්ප වූ ආයු
ප්‍රමාණය ඇති ; කෙටි ජීවිත
කාලය ඇති.

මන්දායුස [නා.ප්‍ර.] මද වූ ආයුස ;
ස්වල්ප වූ ආයු ප්‍රමාණය.

මන්දාර [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවිලොව
ඇතැයි සැලකෙන දිව්‍ය වෘක්ෂ
පහෙන් එකක් ; මදාරා.- ආ.
විෂ්ණු දෙවි කිරි මුහුද කැළඹීමට
මන්ථය ලෙස ගන්නා ලදැයි
පැවැසෙන පර්වතය.- ඇ.
කේතුමිනි නගරය.- ඇ. ඉතා
දුර්ලභ ගස් වර්ගයක් ; රත්සඳුන්
ගසට සමාන වූ තේජාන්විත
ගස් විශේෂයක්.

මන්දාරම [නා.] අ. අහස වැසි
වලාකුළුවලින් වැසි අඩ අඳුරින්
පැවතීම ; වැහි කළුව ; වැහි
අඳුර.- ආ. ඇසෙහි ඇති වන
අඳුරු ගතිය.

මන්දඩ් [වි.] අ. දඩ් මානයෙන්
යුත් ; මාන්නය අධික.- ආ. සිත
දඩ් ; අහිත.

මන්දිරය [නා.] අ. අලංකාර ලෙස
තනන ලද විශාල ගෙය ; මැදුර ;
මාලිගාව.- ආ. දෙවියන්ගේ
වාසය ; ප්‍රතිමා ධාතු ආදී පූජා
වස්තු තැන්පත් කළ ගෘහය.-
ඇ. ගලින් කරන ලද ගෙය.

මන්නඩ් ගාස්තුව [නා.] ඔරුවේ
මග පෙන්වන්නා වන
මන්නඩ් රාලට ගෙවන ගාස්තුව.

මන්නය, මන්නෙ (කථා.) [නා.] අ.
දිගෙන් වැඩි පළල් තලයකින්
ද, කොට මිටකින් ද යුක්ත ව
විශේෂයෙන් කුස්සියේ වැඩට
යොදා ගන්නා කැත්ත වැනි

ආයුධයක්. - ආ. ගස් මැදීමේ දී මල කැපීමට යොදා ගන්නා වකුටු පිහිය.

මන්නියර (කරා.) [නා.] කුණුරුවල එහා මෙහා යෑම් ඊම් සඳහා සාදා ඇති තරමක් විශාල වූ නියර.

මන්මථ [නා.ප්‍ර.] අ. රාගය ; කාමය.- ආ. අනංගයා.

මන්මද [නා.ප්‍ර.] කාමයට අධිපති දෙවි වන අනංගයා.

මන්‍යය [නා.] ගෙල ; බෙල්ල.

මන්‍යා [වි.] (සත්ත්ව.) බෙල්ල පිළිබඳව.- [නා.ප්‍ර.] බෙල්ල පිටුපස මහ නහර දෙක.

මන්‍යාශිරා [නා.ප්‍ර.] (සත්ත්ව.) පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ නිසේ විශේෂයෙන් ම මොළයේ ලේ ආපසු ගෙනෙන ප්‍රධාන ශිරා.

මන්යොන් [නා.ප්‍ර.] අනංගයා.

මන්යොන්ලිය [නා.] අනංගයා ගේ හාර්යාව ; රතී දෙවඟන.

මන්රුවන් [නා.ප්‍ර.] සිතූ පැතු දෑ පහළ කරදෙන මැණික ; චිත්තා මාණික්‍යය.

මන්වා [නා.ප්‍ර.] මනුෂ්‍යයා ; මිනිසා.

මන්විසි [වි.] අ. මානයට වසඟ.- ආ. සිතට වසඟ.

මද [නා.ප්‍ර.] ස්වල්ප ; ටික.

මදනල [නා.ප්‍ර.] දැඩි නොවූ සුළඟ ; මද පවන ; මන්ද මාරුතය.

මදාරා [නා.ප්‍ර.] අ. තද රතු මල් හට ගැනෙන එරබදු ගස ; මන්දාර වෘක්ෂය.- ආ. මන්දාර පර්වතය ; මහාමේරු පර්වතය.- ඇ. දිව්‍ය ලෝකයෙහි ඇතැයි විශ්වාස කෙරෙන මන්දාර වෘක්ෂය.

මදලස [නා.] අ. ලාලිත්‍යයෙන් යුත් අනායාසයෙන් එන මද සිනහව ; නෙත් කොන් බැල්මෙන් යුත් මද සිනහව.- ආ. මද අලස බව ; මද පමාව.

මදොව් [නා.ප්‍ර.] අහස් ගඟ ; දිව්‍ය නදිය ; මන්දාකිණිය.

මම [සර්ව.] 'ම' ශබ්දයෙහි උත්තම පුරුෂ ඒකවචන රූපය ; උත්තම පුරුෂ ප්‍රථමා විභක්ති ඒක වචනය ; තමා.

මමංකාරය [නා.] මගේ යැයි සිතීම ; තමා ගේ බලය ගැන සැලකීම ; මාගේ යන හැඟීම ; මමත්වය ; මමායනය.

මමකරා මැණ [නා.] සිතූ පැතු සම්පත් දෙන මාණික්‍යය ; සිතූමිණ ; චිත්තා මාණික්‍යය.

මයල සෛලය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) රතු ඇට මිදුලුවේ සංවෘත කෝටරයක් තුළ වූ

සෙසල විශේෂයක් ; ඇට මිදුලු
සෙසලය ; මිදුලු සෙසලය ;
ක්ෂෝද් සෙසලය.

මයලින් (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රෝටීන්
සමග එකතු වී ලොකු ස්නායු
තන්තුවල කොපුවක් වශයෙන්
තිබෙන සුදු පැහැති මේදමය
ද්‍රව්‍යය ; මිංජා.

මයැසී සය (පාරිභා.) [නා.]
මැස්සන්ගේ කීටයන් හෝ ඉහද
පණුවන් විසින් පාෂ්ඨවංශීන්
ආක්‍රමණය කිරීම.

මයිකා [නා.ප්‍ර.] එකට බැඳුණු තුනී
පතුරු වශයෙන් ඇති මිනිරන්
විශේෂයක් ; තලාතු මිනිරන්.

මයික්‍රෝ [වි.] ඉතා කුඩා ; ක්ෂුද්‍ර.

මයික්‍රෝ කොස්මික් ලවණය
(පාරිභා.) [නා.] (රසා.)
සෝඩියම් ඇමෝනියම්
පොස්ෆේට් ලවණය.

මයික්‍රෝටෝමය [නා.] (ජීව.)
අන්වීක්ෂයෙන් පරීක්ෂා කිරීම
සඳහා පටක හෝ වෙනත් ද්‍රව්‍ය
තුනී කොටස්වලට කපන
උපකරණයක්.

මයික්‍රෝකුලාව [නා.] (රසා.) ග්‍රෑම්
10³ සිට 10⁶ තරම් කුඩා බර
මැනීමේ තරාදිය ; සුක්ෂ්ම
කුලාව.

මයික්‍රෝනය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) සුක්ෂ්ම මිනුම්

ඒකකයක් ; මීටරයකින්
දශලක්ෂයෙන් පංගුව.

මයික්‍රෝෆෝනය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) ඇතින් පිහිටි ලෝහ
ප්‍රාචීරයක් කම්පනය වන්නට
සලස්වන ධ්වනි තරංග විද්‍යුත්
ශක්තිය බවට හරවන
උපකරණයක්.

මයික්‍රෝමීටරය (පාරිභා.) [නා.] ඉතා
කුඩා දිග හෝ කෝණ මැනීමට
භාවිත කරන දුරේක්ෂයකින් හෝ
අන්වීක්ෂයකින් සමන්විත
උපකරණයක් ; ක්ෂුද්‍රමානය ;
සුක්ෂ්ම මානය.

මයික්‍රෝලිනික [නා.ප්‍ර.] ප්‍රාග්
ඓතිහාසික සමයේ අවසාන
ශිලා අවධිය ; මිනිසුන් කුඩා
ගල් මෙවලම් පාවිච්චි කළ
යුගය ; ක්ෂුද්‍ර ශිලා සමය.

මයික්‍රෝස්කෝපය (පාරිභා.) [නා.]
ඉතා කුඩා වස්තූන් ලොකු කර
බැලිය හැකි උපකරණය ;
අන්වීක්ෂය ; අනු දක්නය.

මයිනහම [නා.] කම්මල්කරුවන්ගේ
උදුනේ ගිනි මෙළවීමට සුළං
පිඹීම සඳහා සමින් කරන ලද
උපකරණය ; කඹුරුහම ;
කර්මාර හස්ත්‍රාව.

මයියම, මයියම [නා.ප්‍ර.] අ. මායිම ;
සීමාව.- ආ. මැද ; මධ්‍යය.- ඇ.

(කථා.) මුහුදේ ගැඹුර සොයනු පිණිස මස් මරන්නන් විසින් යොදන ඊයම් බරුවක් සහිත යොත.- ඇ. මට්ටුව ; මර්දනය ; මෙල්ල වීම.- ඉ. වේලාව ; අවකාසය ; ඉඩප්පස්තාව.- ඊ. නිදන් කිරීම ; තැන්පත් කිරීම.- උ. බීමත් වීම ; වෙරි වීම.

මයිල [නා.] අ. මාමා ; මාතූල. - ආ. සැතපුමක දුර ප්‍රමාණය.

මයිල් [නා.ප්‍ර.] රෝම ; ලොම්.

මයිල් පිළිය [නා.] ලෝමවලින් තැනූ වස්ත්‍රය ; ලොම් රෙද්ද.

මයිසිලිය (පාරිභා.) [නා.] දිලීර සූත්‍රිකාවලින් සමන්විත දිලීරයක තලස ; දිලීර ජාලය.

මයුබය [නා.] රශ්මිය ; කාන්තිය ; ප්‍රභාව.

මයුර, මයුර [නා.ප්‍ර.] මොනරා ; මයුර පක්ෂියා.

මයුර පක්ෂ [නා.ප්‍ර.] මොනර පිල්.

මයුරපිච්ඡය [නා.] මොනරාගේ පසුපස පිහිටි පිහාටු කළඹ ; මොනර පිල් කළඹ.

මයුරපිඤ්ජ [නා.ප්‍ර.] මොනර පිල්.

මයෝප්සිඩා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ශීර්ෂ පාදිකයන්ගේ ගෝත්‍රයෙහි උප ගෝත්‍රයක ස්වාභාවික සමව්‍යයය.

මයෝකොමාව [නා.] (සත්ත්ව.) අක්රාන්තියා වර්ගයට අයත් සතුන්ගේ ශරීර බිත්තියෙහි පේශි බණ්ඩවල පූර්ව සහ අපර සම්බන්ධක පටක බිත්තිය ; පේශිප්‍රාචීරය.

මයෝසින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (සත්ත්ව.) පේශි ප්‍රෝටීනයක් ; මෘත කායීන්‍යයට හේතු වන අද්‍රව්‍ය ප්‍රෝටීනයක්.

මයෝසින යුගය [නා.] ඔලිගොසින සහ ප්ලයෝසින අවධි අතර වූ භූවිද්‍යාත්මක කාලය.

මර [නා.ප්‍ර.] අ. ජීවිත හානිය ; මරණය.- ආ. රශ්මිය ; කිරණ.- ඇ. කාලය ; වේලාව.

මර උගුල [නා.] කෙනකු විපතට පමුණුවන උපක්‍රමය ; මරණය ගෙන දෙන ප්‍රයෝගය.

මරකත [නා.ප්‍ර.] මරාමිණි නම් මැණික් වර්ගය ; ගරුභ පාෂාණය.

මරක්කයා (කථා.) [නා.] මුස්ලිම් ජාතිකයා ; මහමදිකයා.

මරක්කලයා [නා.] අ. මරක්කයා.- ආ. නාවිකයා ; යාත්‍රාකාරයා හෝ යාත්‍රාවක ප්‍රධානියා.

මරක්කලහේ [නා.] (කථා.) මුහුදුබඩ පළාත්වල ඔරු පදවන්නන්ගේ නායකයා.

මරගාකය [නා.] අ. කරදරය ;
අමාරුව ; දුෂ්කරතාව.- අා.
සිහිවිකලයෙන් කරන ක්‍රියාව ;
විකාරය.

මරගින්න [නා.] මරණයට කැප
වූවකු තුළ ඇති වන වේදනාව ;
මරණදාහය.

මරගන [නා.ප්‍ර.] වගවර්තිමාර
දිව්‍යපුත්‍රයා ගේ දුහිතෘන් ලෙස
සැලකෙන තණ්හා, රතී, රගා
යන තිදෙන.

මරටු [නා.ප්‍ර.] දිරු ලී කැබලි.

මරටු රුක [නා.] වියළි දිරාගිය
ගස.

මරණ දඬුවම [නා.] අධිකරණයේ
නියෝග අනුව වරදකරුවකු
වෙත පවරන මරණ දණ්ඩනය.

මරණ පරීක්ෂණය [නා.] හදිසි
ආපදාවකින් කෙනකු මිය ගිය
විට මරණය සිදු වූ අන්දම
සොයා බැලීම සඳහා හදිසි
මරණ පරීක්ෂකයකු විසින්
පවත්වනු ලබන විභාගය.

මරණ බත [නා.] මරණාසන්න
වූවකුට දෙන ආහාරය.

මරණ භූමිය [නා.] වැරදිකරුවන්
මරණයට පත් කරන ස්ථානය ;
වධක ස්ථානය.

මරණ මඤ්චකය [නා.] කෙනකු
මිය යන අවස්ථාවේ වැතිර
සිටින ඇඳ.

මරණය [නා.] ජීවිතයාගේ
අවසානය ; ජීවිත හානිය ;
ප්‍රාණය නිරුද්ධ වීම.

මරණ සෙය්‍යාව [නා.]
මරණාසන්න නිද්‍රාව ; කෙනකු
මිය යන අවස්ථාවේ පත් වන
නින්ද.

මරණ සතිය [නා.] (අහි.) මරණය
ගැන නැවත නැවත සිහිකිරීම ;
සියලු මරණය නියත බව
මෙනෙහි කිරීම ;
මරණානුස්මතිය.

මරණාකුරයා [නා.] මාරාන්තික
රෝගියා ; මරණීය රෝගයෙන්
පෙළෙන්නා.

මරණාන්තික [වි.] මරණය
කෙළවර කොට ඇති ;
මරණයෙන් අවසන් වන.

මරණාසන්න [වි.] මරණයට ලං
වූ ; මිය යෑමට කිට්ටු.

මරණීය [වි.] මරණයට පමුණුවන ;
මරණය ගෙන දෙන ; මැරෙන ;
මිය යන.

මරණීය දණ්ඩනය [නා.]
අධිකරණයේ නියෝගය අනුව
වරදකරුවකුට පමුණුවන මරණ
දණ්ඩනය.

මරදන්වැලි [නා.ප්‍ර.] සියුම් වැල්ල.

මරදාන [නා.] වැලි සහිත පෙදෙස.

මරදු [නා.ප්‍ර.] වසවත් මාරයාගේ
දියණියන් ලෙස සැලකෙන
තණ්හා, රතී, රගා යන තිදෙන.

මර දෙව් පිත්, 'පුත් [නා.ප්‍ර.]
වසවර්ති මාර දිව්‍යපුත්‍රයා.

මරනවා [ක්‍රි.] අ. ජීවිතය විනාශ
කරනවා ; මරණයට පත්
කරනවා.- ආ. පහර දෙනවා ;
ගහනවා ; තළනවා ; හිංසා
කරනවා.- ඇ. එක් අරමුණකට
යොමු කරනවා ; අන් අතක
නොයවනවා.- ඇ. (ඇස්)
පියනවා ; (ඇස්) බිමට
හරවනවා.- ඉ. අකුළනවා ;
හකුළනවා.- ඊ. (ඉඟියෙන්)
අදහස් දක්වනවා.- උ.
වළකනවා ; නිදි මරනවා.- උභ.
ක්‍රියාවෙන් වළකනවා.

මර යෝගය [නා.] (ජ්‍යෝති.)
මරණය ගෙන දෙන ග්‍රහ
යෙදීම.

මරරුපු [නා.ප්‍ර.] මාරයාට සතුරු
වූ තැනැත්තා ; මාර ශස්ත්‍ර ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

මර ලකෝනිය [නා.] බලවත්
බියකින් හෝ දැඩි වේදනාවකින්
කෙනකු නංවන විලාපය.

මරවඩි, මරවැඩි [නා.ප්‍ර.] පාවහන් ;
පාදුකා.

මරවැල්ල (පාරිභා.) [නා.] ජලය
හා මිශ්‍ර ව බුරුල් සේ තැන්පත්
වුණු වැලි තට්ටුව.

මර විකල්ල (කථා.) [නා.] මරණය
ළං වූ අවස්ථාවේ දී ඇති වන
සිහිවිකල බව.

මරසෙනග [නා.] මාරදිව්‍ය
පුත්‍රයාගේ පිරිවර ;
වසවර්තිමාරයාගේ සේනාව.

මරසෙන් [නා.ප්‍ර.] මරසෙනග ; මාර
දිව්‍යපුත්‍රයාගේ පිරිවර.

මරහඬ [නා.] මරණාසන්න වූවකු
නගන හඬ ; මරණ බයෙන්
කෙනකු නගන ලකෝනිය.

මරා [නා.] මරකත මාණික්‍යය ;
මරාමිණ.

මරාටි, මරාඩි [නා.] අ. භාරතයේ
මහාරාජ්‍ර ප්‍රාන්තයට අයත් ජන
වර්ගය.- ආ. මහාරාජ්‍ර
ප්‍රාන්තයේ භාෂාව.

මරාටු [නා.ප්‍ර.] වියළි ලී කෝටු ;
දිරාගිය ලී කැබලි.

මරාමිණ, මරාමිණි [නා.ප්‍ර.] මරකත
මාණික්‍යය.

මරාලය [නා.] අ. කෙනකු මළ
පසු ඔහු ගේ වංචල දේපළ
වෙනුවෙන් රජයට ගෙවිය යුතු
බද්ද ; මළ බද්ද.- ආ. (ප්‍ර. යෙදේ)
ගොඩ ; රාශිය.- ඇ. (කථා.)
මාරක වැඩ ; ඉතා කරදරකාරී
කටයුතු.- ඇ. (කථා.) උගුල ;
ප්‍රයෝගය.- ඉ. හදිසි වාසිය.

මරාලයා [නා.] අ. මරාල බද්ද
එකතු කළ නිලධාරියා.- ආ.

(පාරිභා.) මෘද්වංශිකයා.- ඇ. (කථා.) අශීලාවාර පුද්ගලයා ; නොහික්මුණු තැනැත්තා.	මරුකට [නා.ප්‍ර.] මාරයාගේ මුව ; මාර මුඛය ; අවදානම් කැන ; ජීවිත හානිය වන ස්ථානය.
මරාසලවට [නා.] මරකත මාණික්‍යයෙන් කළ ගල්පුවරුව ; මරකත සෙසල පට්ටය.	මරුකතර [නා.] ගස්වැල් නොවැඩෙන දිය රහිත වැලි බහුල භූමිය ; වාලුකා කාන්තාරය.
මරි [වි.] මෝඩ ; අඥාන. - [නා.ප්‍ර.] අ. අජුද ක්‍රීඩාවේ දී භාවිත කරනු ලබන කඩදාසි කුට්ටමේ එක් කොළයක්. - ආ. නොණ්ඩුව. - ඇ. ගවරෝගයක්. - ඇ. නැවක වැඩ කරන කුලීකාරයා.	මරුකපොල්ල [නා.] ඉතා අවදානම් කැන ; මාරක ස්ථානය.
මරිවිය, මරිවිය [නා.] අ. රශ්මිය ; කාන්තිය.- ආ. මිරිඟු දිය ; මිරිඟුව.	මරුගණ [නා.ප්‍ර.] අ. දේව සමූහයා ; දෙවි පිරිස.- ආ. මර සෙනඟ ; මාරදිව්‍ය සේනාව.
මරිය මග්දලේනා [නා.] ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ ගේ මව ; දෙව්මැණියන් වන මරියා.	මරුතැන [නා.] ශරීරයෙහි පිහිටි ප්‍රාණස්ථානය ; මර්මස්ථානය ; පහරක් ලැබීමෙන් මරණය සිදුවිය හැකි ශරීර ස්ථානය.
මරියා [නා.] අ. (ක්‍රිස්තු.) ක්‍රිස්තුන් වහන්සේගේ මව ; දේවමැණියෝ.- ආ. මෝඩයා ; අඥානයා.- ඇ. නැවක වැඩ කරන කුලීකාරයා ; නෞකාවක සේවයේ නියුතු කම්කරුවා.	මරුතු [නා.ප්‍ර.] අ. මරුක් නම් ධාන්‍ය වර්ගය.- ආ. කුඹුක් ගස.
මරියාදාව [නා.] සීමාව ; ඉම.	මරුත් [නා.ප්‍ර.] අ. වේද සාහිත්‍යයෙහි සඳහන් වාත වළාහක දෙවි.- ආ. වාතය ; මාරුතය ; සැඟ පුළුං.
මරු [නා.ප්‍ර.] අ. මරණය.- ආ. මරණය ඇති කරන්නා ; මරන්නා ; විනාශ කරන්නා ; වසවර්ති මාරයා.- ඇ. සුළඟ ; පවන ; මාරුතය.- ඇ. වැලි ; වාලුකා.- ඉ. දෙවියා.- [වි.] ඉතා හොඳ ; ඉතා උසස්.	මරුත්තු [නා.ප්‍ර.] කඩ කිරීම ; උල්ලංඝනය.
	මරුත් පුත් [නා.ප්‍ර.] මරුත් දෙවියා ගේ පුත්‍රයා ; හනුමාන්.
	මරුනිල [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ මාරකස්ථාන.
	මරුපහට [ක්‍රි. වි.] ඉතා සාර්ථක ලෙස ; ඉතා හොඳින්.

මරුපහර [නා.] අ. වැදීමෙන්
ජීවියකු මරණයට පමුණුවන
තරම් බලවත් පහර ;
මාරාන්තික පහර.- ආ. (නව.)
තදබල අවාසනාව ; තද හානිය.

මරුපහස [නා.] අ. සුළගෙන්
ස්පර්ශය ; සුළං වැදීම. - ආ.
මාරයාගේ ස්පර්ශය ; මරණය.

මරුවා [නා.] අ. මාරයා ; මරණය
ගෙන දෙන්නා ; මිනිසුන්
මරන්නා ; මිනීමරුවා.- ආ.
සුවද මල් හටගන්නා මල් ගස්
විශේෂයක්.

මරුවැල [නා.] අ. මරණයට
හේතුවන වැල ; උගුලට
හසු වීමට අපේක්ෂිත සතා විසින්
ම උගුල ගැස්සීමට අටවන ලද
රැහැන.- ආ. (කථා.) මාලු බාන
බිලි වැල ; බිලිය අමුණන තුල.-
ඇ. බාධාව ; අවහිරය.

මරුවිකලය, මරුවිකල්ල [නා.]
මරණාසන්න අවස්ථාවෙහි ඇති
වන සිහිය අවුල් වීම ; මරණය
ගැන සිතේ ඇති වන කැලඹිලි
ස්වභාවය.

මර්කටයා [නා.] අ. වඳුරා ;
වානරයා. - ආ. මකුළුවා.

මර්කරි [නා.ප්‍ර.] අ. රසදිය. - ආ.
බුධ ග්‍රහයා.

මර්කියුරික් ඔක්සයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] රත්කරන ලද රසදිය
සහ ඔක්සිජන් සම්මිශ්‍රණය.

මර්ජ්‍යානා [නා.] දුම්පානයක්
ලෙස භාවිත කරන්නා වූ දෙයක
නාමය ; කැනොබි පැලෑටියෙන්
සාදාගනු ලබන මත්ද්‍රව්‍ය
විශේෂයක්.

මර්ත්‍ය [වි.] මරණයට ගොදුරු
වන ; මිය යන සුලු ; මැරෙන.-
[නා.ප්‍ර.] අ. භුවනක්‍රයෙන්
එකක් ; මිනිස් ලොව ; මනුෂ්‍ය
ලෝකය ; පොළොව ; පෘථිවිය.-
ආ. මිනිසා ; මනුෂ්‍යයා.

මර්ත්‍යනා අනුපාතිකය (පාරිභා.)
[නා.] දෙන ලද කාලසීමාවක්
තුළ ජනගහනයෙන් 1,000කට
සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව.

මර්ත්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] දෙන
ලද කාලසීමාවක් තුළ සිදුවන
මරණ සංඛ්‍යාව.

මර්ත්‍යලෝකය [නා.] මිනිස්
ලොව ; මනුෂ්‍ය ලෝකය.

මර්දක [වි.] මර්දනය කරන ;
මඩින ; පෙළන.

මර්දකය (පාරිභා.) [නා.] මඩින
උපකරණය.

මර්දනය [නා.] අ. මැඩීම ; පැහිම.-
ආ. තද කිරීම ; තෙරපීම.-
තැළීම.- ඇ. (තෙල් යුෂ ආදිය
ගැනීම සඳහා) මිරිකීම ; පොඩි
කිරීම.- ඇ. ඇතිල්ලීම ; මිරිකීම ;
ගැල්වීම ; ආලේපනය කිරීම.-
ඉ. මැඩපැවැත්වීම ; නැති කිරීම.-

ඊ. සැර අඩු කිරීම ; බාල කිරීම.-
උ. දමනය කිරීම ; පරාජය
කිරීම ; අභිභවනය කිරීම.

මර්දල හේරි [නා.ප්‍ර.] බෙර
විශේෂයක් ; මර්දල.

මර්දක [වි.] අ. තළා දමන ලද ;
පොඩි කරන ලද. - ආ.
අභිභවනය කරන ලද ; පරාජය
කරන ලද. - ඇ. පාලනය කරන
ලද ; මර්දනය කරන ලද. - ඇ.
කුඩු කරන ලද.

මර්මවිච්ඡේදක [වි.] නින්දාජනක ;
අන්‍යයන්ට අතිශය ලජ්ජා
උපදවන.

මර්මඥ [වි.] සියුම් ඥානයක්
ඇති ; අතිදක්ෂ.

මර්මහේද [වි.] අන්‍යයන්ට ලජ්ජා
නින්දා ගෙන දෙන වාග් ප්‍රහාර
ඇත්තා වූ.

මර්මය [නා.] අ. (මාංශ, ශිරා,
ස්නායු, අස්ථි, සන්ධි යන මේ
පංචස්ථාන සම්බන්ධ) මාරක
ස්ථානය ; ප්‍රාණ දරන ස්ථානය ;
මරුතැන.- ආ. දුර්වල ස්ථානය
හෝ කාරණය.

මර්මරය [නා.] අ. මද පවන ;
මන්ද මාරුතය.- ආ. සරසර
ගාන ශබ්දය.

මර්මස්ථාන [නා.බහු.] මර්ම පිහිටි
තැන ; (ශරීරයේ පංචස්ථාන
සම්බන්ධව) පහරක් වැදීමෙන්

මරණය සිදුවිය හැකි ස්ථාන ;
ප්‍රාණ ස්ථාන.

මර්යාදාව [නා.] අ. සීමාව.- ආ.
(ගං හෝ ආදියෙහි) වේල්ල.-
ඇ. මුහුදු සීමාව ; වෙරළ.- ඇ.
සීමාවක් පෙන්වුම් කරන
බැම්ම ; සීමාව දැක්වීමට බැඳි
ප්‍රාකාරය.- ඉ. ආචාර ධර්ම ;
චාරිත්‍ර.

මර්යාව [නා.] අ. මුහුදු සීමාව ;
වෙරළ.- ආ. මායිම ; සීමාව.-
ඇ. අවංකකම ; නොවක්කව.-
ඇ. යහපත් හැසිරීම ;
ආචාරධර්මවලට අනුකූල ව
ක්‍රියා කිරීම.

මල [නා.ප්‍ර.] අ. අපිරිසිදු දෙය ;
අපවිත්‍ර දේ ; කිලුට.- ආ. අසුවි ;
වර්වස් ; ගුචය. - ඇ. කෙලෙස් ;
ක්ලේශ.- ඇ. ආමාශගත පණු
කොටසක්.- ඉ. මලකඩ.- ඊ.
තොණ්ඩුව ; පාශය ; මලප්‍රභව.-
උ. මලබාර් ජාතිකයා.- උඞ.
(ඉදිකටු ආදියෙහි) සිදුර ; ජ්දය.-
සෘ. වැද්දා ; ව්‍යාධියා.- සෘ.
මාමා ; මාතුල.- සෘ. විශාල ගල ;
ගිර ; පර්වතය ; ශෛලය.- සෘ.
වස්ත්‍රය ; පිළිය.- එ. ගස්වැල්වල
හටගන්නා වර්ණවත් පෙති හා
රේණු සහිත අලංකාර අංගය ;
කුසුමය ; පුෂ්පය.- ඒ. බාල
සහෝදරයා ; මල්ලි.- ඵ. අප්පල්ලය ;
පූකිරිය.- ඔ. මල්ලවයා ; ගුස්තිකාරයා.- ඔ.

ඇසෙහි සුදු ලප සැදෙන රෝග විශේෂයක්.- ඔෟ. වචන එකතුව.

මල අටවනවා [ක්‍රි.] උගුල යොදනවා ; පාසය තබනවා.

මල ඇරෙනවා [ක්‍රි.] අ. (විරේක බෙහෙතකින්) බඩ සුද්ද වෙනවා ; විරේක වෙනවා.- ආ. කිතුල් මලේ කාලය ඉවර වෙනවා ; කිතුල් තෙලිදිය වරනවා.

මලකඩ [නා.] අ. යකඩ මත සැදෙන රතට හුරු දුඹුරු පැහැති ද්‍රව්‍යය ; යකඩ මල.- ආ. ඉටි ගැල්වූ රෙද්ද.

මලකඩ රෝගය [නා.] ශාක රෝගයක්.

මලකැඳ [නා.] උගුරන්ට දීම සඳහා පිළියෙල කරන කැඳ වර්ගයක්.

මලකිස [නා.] මලපහ කිරීමේ කාර්යය ; මලපහ කිරීම ; ශරීර කෘත්‍යය.

මල ගහනවා [ක්‍රි.] මලකඩ කනවා ; මල බැඳෙනවා.

මලඟ [නා.ප්‍ර.] අ. ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව.- ආ. අනංගයා.- ඇ. ඉඟටිය.

මලඟන [නා.] වැදි ස්ත්‍රිය ; ව්‍යාධිංගනාව.

මලදම්, මල්දම් [නා.ප්‍ර.] මාලා දාමය ; මල් මාලාව.

මලදරු [නා.ප්‍ර.] වැද්දා ; ව්‍යාධියා.

මලද්වාරය [නා.] මල පිටවෙන මඟ ; ගුද මඟ.

මලපත [නා.] (සතුන් ඇල්ලීමට ලත්) තොණ්ඩුව ; පාශය ; මල පුඩුව.

මල පේ කරනවා [ක්‍රි.] කප සිටවන ලද දිනයේ පේ කරන ලද පොල් ගසින් කපා ගත් පොල් මල්, දේව කාර්යය සඳහා සුදුසු වන පරිදි සකස් කරනවා.

මලබද්ධය [නා.] මල වියළී, පහ නොවී පැවතීම ; බඩ වේලීම.

මල බදිනවා [ක්‍රි.] අ. මල පහ නොවී වියළෙනවා ; මල වේළෙනවා ; මල බද්ධ වෙනවා.- ආ. උගුල අටවනවා ; පාශය බදිනවා.- ඇ. යකඩ මල ඇති වෙනවා ; මලකඩ කනවා.

මලහේදය [නා.] මල බිඳීම ; මල පහවීම ; අතිසාරය.

මලමඩුලු [නා.ප්‍ර.] අ. ඉතා උස කඳු හෙල් ආදිය සහිත පළාත.- ආ. ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකරය.

මල මාර්ගය [නා.] මලමග ; ගුදය ; ගුද මාර්ගය ; අධෝමග.

මලමු [නා.] මලමුත්‍ර.

මලය දනවුව [නා.] කඳුකර ප්‍රදේශය.- විශේෂයෙන් ශ්‍රී

ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකර ජනපද ප්‍රදේශය ; මලය දේශය ; මලය රට.	මලාපකර්ෂය [මල+අපකර්ෂය] [නා.] කුණු පහ කිරීම ; පිරිසිදු කිරීම.
මලය මණ්ඩලය [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ කඳුකරය අයත් වූ පාලන ප්‍රදේශය.	මලාපවහනය [මල+අපවහනය] [නා.] කුණු කසල සෝදා හැරීම ; මල සෝදා හැරීම.
මලයාලම් [නා.ප්‍ර.] දකුණු ඉන්දියානු කේරළ ප්‍රාන්තයේ භාවිත වන ද්‍රවිඩ භාෂා ගණයට අයත් භාෂාවකි.	මලාමැලි [නා.ප්‍ර.] ලොකු කුඩා මල් ; නන් වැදෑරුම් මල් ; කුඳු මහත් පුෂ්ප.
මලල ක්‍රීඩා, මල්ල ක්‍රීඩා [නා.ප්‍ර.] දිවිම්, පැනිම් ආදිය ඇතුළත් ක්‍රීඩා ; දේහ ශක්තිය විදහා පෑමටත් වර්ධනය කර ගැනීමටත් කරන කෙළි සෙල්ලම් ; ශාරීරික අභ්‍යාස ආදිය.	මලාව [නා.] අ. යමක් දැමීමට හෝ තැබීමට උපකාර වන භාජනය.- ආ. වළන් වසන භාජන විශේෂයක් ; අඩි වළඳ ; මඩක්කුව.- ඇ. කොරමරුව ; කොරහ.- ඇ. පැන් භාජනය ; ගුරුමලාව ; පැන් කෙණ්ඩිය.- ඉ. රසවිත ; ඔඩම.- ඊ. මුව සෝදා දමන භාජන විශේෂයක් ; කෙළමලාව ; පඩික්කම.- උ. ආහාර ගැනීම සඳහා භාවිත වන බඳුන ; තලිය ; තැටිය.- උ. පහන් දැල්වීම සඳහා භාවිත තැටිය.- සෘ. ජලය ඇති විල.- සෘ. (ප්‍ර.යෙදේ) මල්ල.
මලවනවා [ක්‍රි.] ආහාරය සඳහා පලා කොළ ආදිය සිහින් වෙන්නට ලියා ගෑ පොල් මිශ්‍රකර උයා පිළියෙල කරනවා ; මැල්ලුම් සකස් කරනවා.	මලාසම [නා.] කුණු පහවීම ; මල දුරු වීම.
මලවියා [මල්+අවියා] [නා.] මලෙවියා ; අනංගයා.	මලින [වි.] අ. කිලුටු ; අපවිත්‍ර ; දූෂිත.- ආ. මැලවුණු ; මලානික වූ.
මලසම [නා.] ශරීරයේ මතුපිට ඇති සියුම් වර්මය ; හෝහම.	මලී [නා.ප්‍ර.] අ. මල ; පුෂ්පය.- ආ. වැදි අඟන.- ඇ. මල් ඇත්තී ; මාලාකාරි. - ඇ. කාල හංසයා.
මලසුන [නා.] දාගැබ් පිළිම ආදියට මල් පිදීම සඳහා පිළියෙල කර තිබෙන ආසන විශේෂය ; මල් ආසනය ; පුෂ්පාසනය.	
මලානික [වි.] ප්‍රාණවත් භාවයෙන් තොර වූ ; මැලවුණු.	

මලු [නා.ප්‍ර.] අ. බාල සහෝදරයා ;
මල්ලී.- ආ. ශෝකියා.- ඇ.
කැබෙල්ල ; කැල්ල.- ඇ. පන්,
කෙඳි, නූල්, රෙදි ආදියෙන්
වියන ලද බැගය ; පැස.

මලුකම් [නා.ප්‍ර.] (විනය.)
උපසම්පදා කර්මය.

මලුපුව [නා.] මල් පොකුර ; මල්
කැන.

මලුපෙත් [නා.ප්‍ර.] විහාරාදියෙහි
මාලක පන්තිය ; මලුපෙළ.

මලුව [නා.] අ. මිදුල ; අංගණය ;
මාලකය. - ආ. උපසපන්
හික්ෂුන් විනය කර්මය සඳහා
භාවිත කරන සීමා මාලකය.

මල් [නා.ප්‍ර.] අ. කුසුම් ; පුෂ්ප.-
ආ. මල්දම්.- ඇ. බාලයා ; බාල
සහෝදරයා ; මල්ලී ;
කනිෂ්ඨයා.- ඇ. භාජනය ;
මලාව ; අප්පල්ලය ; පූකිරිය.-
ඉ. (වන) පංක්තිය ; පෙළ.- ඊ.
මල්ලයා.- උ. ඇසෙහි සැදෙන
සුදු ලප.- උ. පැණි.- සා.
කිල්ල ; ඔසප්වීම.- සා. මානය ;
අහංකාරය.- සා. අගුරු කබල.-
සා. මාතලී දිවාපුත්‍රයා.- එ.
සිනිඳු කපු නූලෙන් වියනු ලැබූ
රෙදි විශේෂයක්.- ඒ. හියුමස්
නම් සියුම් පොහොර පස්
විශේෂය.- ඔ. තට්ටු
ගොඩනැගිල්ලක එක් තට්ටුවක්.

මල් ඇතිරිය (කථා.) [නා.] පුදන
තැන ; ඇතිරිල්ලක් මෙන් සැදූ
මල් රැස ; පුෂ්පාස්තරණය.

මල්කඩ [නා.] අ. මල්දම ;
මාලාදාමය ; මල්වැටිය.- ආ.
මල් සටහන් ඇති වස්තුව.

මල්කම [නා.] මල්වලින් කරන
සැරසිලි ; මාලාකර්මය.

මල්කරුවා [නා.] මල්කම්
කරන්නා ; මාලාකාරයා ; මල්
වෙළඳාමෙන් ජීවත්වෙන්නා.

මල්කුහින [නා.ප්‍ර.] සුදු පැහැති
මිදුණු පිහි ; සන වූ කුහාර.

මල්නැබ [නා.ප්‍ර.] විෂණු දෙවි.

මල්පල [නා.] මල් හා ගෙඩි.

මල්පලු [නා.ප්‍ර.] මල් හා දලු ; පුෂ්ප
පල්ලව.

මල්පාවර [නා.ප්‍ර.] මිනිසුන් පයින්
ගෙයම් පාගන විට පළමු
මැඩවුම හඳුන්වන නාමය.

මල්පැණිය (කථා.) [නා.] මල් පැණි
බි ජීවත් වන කුඩා කුරුලු
විශේෂයක්.

මල්පැල [නා.] අ. (මගින් සඳහා
කළ) ගිමන් හල.- ආ. ගෙවල්
සම්පයේ පහන් දැල්වීම සඳහා
තනා ඇති කුඩා ගෙය ; (මන්ත්‍ර
ගුරුකම් කිරීම සඳහා ගේ
සම්පයේ එළිමහනේ ගොක්
කොළ ආදියෙන් තනන
තාවකාලික) කුඩා මණ්ඩපය.

මල් පැස [නා.] මල් බහාලූ විවෘත
භාජනය ; මල් කුඩ.

මල්පිහිය (කථා.) [නා.] කිතුල් මල්
කපන ආයුධය ; ගස් බඳින
පිහිය.

මල්පොල [නා.] ඇස තුළ කුඩා
මලක් වැනි පොලක් ඇති වීමේ
රෝගය.

මල්බෑයා [නා.] කනිටු සහෝදරයා ;
මල්ලී.

මල්බෙරි [නා.ප්‍ර.] දම් පැහැති කුඩා
ගෙඩි හටගන්නා වූ ද, පට
පණුවන් වෙත පෝෂණය
සපයන්නා වූ ද ශාකය.

මල්මද [වි.] ලද බොළඳ ; ළාබාල.-
[නා.ප්‍ර.] අනංගයා.

මල්යහන [නා.] අ. මලින් කළ
ඇඳ ; මල් ඇතුරු යහන ;
පුෂ්පාසනය.- ආ. නොවිල්වල
දී පූජා ද්‍රව්‍ය තැබීම සඳහා
පිළියෙල කරන (තාවකාලික)
මැස්ස.

මල්රද [නා.ප්‍ර.] මලක පරාග
ධානියෙහි සෑදෙන කුඩු හෝ
ඇලෙන සුලු ද්‍රව්‍යය ; මල්වල
ඇති සියුම් මූලිය ; මල් රොන් ;
පුෂ්ප පරාග ; මල් රේණු ; මල්
රොන්.

මල්රසය [නා.] පුෂ්ප මධුව ; මල්
මී.

මල්ල [නා.] යමක් බහාලීම සඳහා
පාන් කෙඳි ආදියෙන් වියු පැස.

මල්ලයා [නා.] පොර බඳින්නා ;
බාහු යුද්ධකාරයා.

මල්ලව [නා.ප්‍ර.] පොර බැඳීම ; අත්
මිටින් ඇනීම ; විනාඩිය.

මල්ලෑල්ල (කථා.) [නා.] දොර
කවුලු ආදියෙහි වාතය ලැබීම
පිණිස සවි කරන ලද කැටයම්
කැපූ ලෑල්ල.

මල්ලිකා [නා.ප්‍ර.] අ. ඉද්ද, සීනිද්ද,
බෝලිද්ද වශයෙන් වර්ග
කිහිපයක් ඇති ගස් වර්ගය. -
ආ. දැසමන්.

මල්වටය [නා.] අ. මල් මාලාව ;
මල් කළඹ.- ආ. මලින් කළ
පන්දුව ; මාලා ගුළාව.- ඇ.
මල්මිටිය.

මල්වඩම [නා.] මල්වලින් තැනූ
දාමය හෙවත් මල්දම ; මල්
සුඹුලුව ; මල්මාලාව.

මල්වත්ත [නා.] අ. නා නා
වෘක්ෂලතා ආදිය වවා ඇති
භූමිය ; උද්භිද උද්‍යානය ; මල්
වැවූ භූමි පෙදෙස ; මල් ඉඩම ;
පුෂ්පෝද්‍යානය.- ආ. මහනුවර
මල්වතු විහාරය පිහිටි ස්ථානය.

මල්වරනවා [ක්‍රි.] ගොයම
පිදෙන්නට ආසන්නව වී කරල
මෝදුවේගන එනවා.

මල්වරය [නා.] ගැහැනු ළමයකුගේ
වැඩිවිය පැමිණීම ; ප්‍රථම වරට
ඔසප්වීම.

මල් වර්ෂාව [නා.] අ. අහසින් මල්
ඉසීම ; මල් වැස්ස.- ආ. සිහින්
පොදු වැස්ස.

මල්වෙඩි [නා.ප්‍ර.] අලංකාරය
සඳහා උත්සව අවස්ථා
අවසානයේ දී පත්තු කරන ගිනි
වෙඩි විශේෂය.

මල්සර, මල්සරා, මල්සැර [නා.ප්‍ර.]
අ. පුෂ්ප නමැති රිය.- ආ. මල්
හිවලින් විඳින්නා වන අනංගයා.

මල්සැවු, මල්සැව් [නා.ප්‍ර.] අ. මල්
රියෙන් විඳින දුන්න.- ආ. මල්
රි විඳින දුන්න ගත් තැනැත්තා ;
අනංගයා ; මල්සරා.

මල් සුඹුළුව [නා.] හිසේ පැලඳීම
පිණිස දරණු ආකාරයෙන් කළ
පුෂ්ප රවනාව ; මල්වලින් සකස්
කළ හිස් පලඳුනාව ; මල්
ඔටුන්න.

මල්සෝඵව [නා.] මල්වඩම.

මව [නා.] අම්මා ; මාතාව ; මාතෘ.

මවනවා [ක්‍රි.] අ. මායාවෙන්
නිර්මාණය කරනවා ; මාපනය
කරනවා ; අමුතුවෙන් ඇති
කරනවා ; සෘද්ධියෙන්
නිපදවනවා.- ආ. (ආර්ථි.) අලුතින්
උපද්දනවා ; (මුදල්) නිර්මාණය
කරනවා.

මවා පානවා [ක්‍රි.] අ. යමක්
නිර්මාණය කර දක්වනවා ;
යමක් මවා පෙන්වනවා.- ආ.
(කථා.) සත්‍ය වශයෙන් ම නැති
තත්ත්වයක් ඇති සේ
(බොරුවට) පෙන්නුම් කරනවා.

මව්නය [නා.] පුදුමය ; විස්මය.

මව්ල් [නා.ප්‍ර.] ලෝම ; රෝම ;
මයිල්.

මවු, මව් [වි.] අ. මව සම්බන්ධ ;
මවට අයත් ; මවට හිමි.- ආ.
ලොකු ; විශාල.- ඇ. මූලික ;
පළමු.- ඇ. උපතින් උරුම වන ;
ජන්ම.

මවුබස, මව්බස [නා.] ජන්ම
භාෂාව.

මවුසය, මව්සය [නා.] (පරිග.)
මූසිකය ; පරිගණකය හැසිරවීම
සඳහා උපයෝගී කරගන්නා
ආදාන උපාංගය.

මව් කැටිය [නා.] (පරිග.) මව්
පුවරුව ; පරිගණක පද්ධතියක්
තුළ ඇති ප්‍රධාන පරිපථ පත්‍රය.

මගු [නා.ප්‍ර.] උඩු හා යටි රැවුල.

මස [නා.] අ. සත්වයන්ගේ
ශරීරයෙහි සමට නොහොත්
කට්ටට ඇතුළතින් පවතින මෘදු
මාංශමය කොටස.- ආ. පලතුරු
ආදියෙහි කැමට ගත හැකි මෘදු
කොටස.- ඇ. පුර පසළොස්වක
පොහොයක සිට ඊළඟ පුර

පෝය දක්වා කාලච්ඡේදය. -
ඇ. අවුරුද්දක් බෙදා ඇති
කොටස් දොළහින් එකක් ;
මාසය.

මසනවා [ක්‍රි.] අ. නූල් ඇමුණු
ඉදිකටුවකින් සෑදූ හිල් ඔස්සේ
නූල නැවත නැවත යැවීමෙන්
රෙදි හෝ කැබලි හෝ වෙන් ව
ගිය තැනක් හෝ එකට
සම්බන්ධ කරනවා ; මැහුම්
මහනවා ; රෙදිවලින් ඇඳුම්
සාදනවා ; රෙදිවල හෝ ඇඳුම්
මත විවිත්‍ර මැහුම් වැඩ දමනවා.-
ආ. හිරකරනවා ; බදිනවා.

මසාරකය [නා.] සයනාසන
විශේෂයක් ; පාද විද එහි
විට්ටම් සවිකර සාදන කවිවි
වැනි ඇඳ.

මසැස [මස්+ඇස][නා.] සාමාන්‍ය
ඇස ; ශරීරයෙහි පවතින දෘෂ්ටි
ඉන්ද්‍රිය.

මස් [නා.ප්‍ර.] අ. මාලුවා ;
මත්ස්‍යයා.- ආ. දූලි ; අඳුන් ;
අංජන.- ඇ. රැවුල.

මසියය [නා.] වේදිකාව ; මැස්ස.

මසු [නා.ප්‍ර.] අ. මාලුවා ;
මත්ස්‍යයා.- ආ. (ජෝර්කි.) රාශි
චක්‍රයේ දොළොස්වැන්න ; මීන
රාශිය.- ඇ. ලෝහය ;
මසුරුබව ; මාත්ස්‍රියය.

මසුරන් [නා.ප්‍ර.] පැරණි රන් කාසි
වර්ගයක් ; රන් කහවණුව.

මසුරා [නා.] ධනය ඇතත් එයින්
ප්‍රයෝජන නොගන්නා
තැනැත්තා ; ලෝහයා.

මසුරු [වි.] තමන් සතු දෙයක්
අනුන්ට දීමට නොකැමැති ;
ලෝබ ; මාත්ස්‍රියයෙන් යුතු.-
[නා.ප්‍ර.] තමාට අයත් දෙය
අනුන්ට දීමට නොකැමැති බව.

මසුරුමල [නා.] මසුරුකම නමැති
කිලුට.

මසුරිකාව [නා.] පිළිකාව.

මස් [නා.ප්‍ර.] අ. මත්ස්‍යයා ;
මාලුවා.- ආ. රැවුල. - ඇ. උඳු
නම් ධාන්‍ය වර්ගය.- ඇ. ඇඳ ;
මඤ්චකය.- ඉ. දූඩි ලෝහය ;
මසුරුකම ; මාත්ස්‍රියය. - ඊ.
පැරණි ලෝහ කාසියක් වන
මස්ස ; මාසකය.- උ. ගල්
කැටය.- උ. සත්ව ශරීරයෙහි
මෘදු කොටස ; මස.- එ. ආහාර
සඳහා ගැනෙන, විශේෂයෙන්
ගොඩ සතුන්ගේ මාංශය ; ගොඩ
මස්.

මස්කා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ.
ගෙමැස්සා.- ආ. දිය බල්ලා.

මස්කොළොම්බුව [නා.] මස් තබා
කපන ලී කොටය ; විකිණීමට
මස් තැබූ පුවරුව ; මස්ලොබුව.

මස්ටකයා [නා.ප්‍ර.] මාලුවා ;
මත්ස්‍යයා ; මස්ටයා.

මස්ටිගොපොරා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඒක ශෛලිය ජීවිත්ගේ අධි
ශ්‍රේණියක්.

මස්තකය [නා.] අ. මුදුන ; ශීර්ෂය ;
සිරස ; හිස්මුදුන.- ආ. උඩ ;
මතුපිට.- ඇ. (පාරිභා.) තලය ;
පෘෂ්ඨය.- ඇ. දතක ඇඹරුම්
පෘෂ්ඨය ; ශිරස්තය.

මස්තකාස්ථි [මස්තක+අස්ථි]
[නා.ප්‍ර.] මස්තිෂ්කය ආවරණය
කොට ඇති අස්ථි සමූහය.

මස්තිෂ්ක ආශායිකාව (පාරිභා.)
[නා.] සංවේද ඉන්ද්‍රිය සහිත
බිත්ති ඇති මොළයේ මධ්‍ය
ස්නායු මාර්ගය.

මස්තිෂ්ක නිබාතය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) මොළය පිහිටා ඇති
කුහරය.

මස්තිෂ්ක බාහිකය (පාරිභා.) [නා.]
මොළය සෑදී ඇති ද්‍රව්‍ය
දෙකෙන් බාහිරය සෑදී ඇති
ද්‍රව්‍යය.

මස්තිෂ්කය [නා.] මොළය ; මහ
මොළය.

මස්තිෂ්ක වෘත්තය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) මැද මොළයේ කුඩා
කොටස් දෙකක් ප්‍රධාන
කොටසට සම්බන්ධ කරන
ස්නායු ගොනුවක්.

මස්තිෂ්ක ශ්‍යාතිය [නා.] (වෛද්‍ය.)
මොළයේ ලේ කැටියක්
හිරවීමෙන් සෑදෙන ආබාධයක්.

මස්තිෂ්ක හයිපොපිසිය (පාරිභා.)
[නා.] (සත්ත්ව.) මොළයේ
පහළ කොටසට සවි වී ඇති
පිටියුටරි ග්‍රන්ථිය.

මස්තු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ලේ
කැටි ගැසුණු විට ඒ ලේ කැටි
අස්කළ පසු ඉතිරි වන තරලය.-
ආ. මිදුණු කිරෙන් උනන (එකතු
වන) ජලය.

මස්තු පටලය (පාරිභා.) [නා.]
ශරීරයේ අභ්‍යන්තර හිදුස්වල
ඇති සම්බන්ධීය පටකයේ සියුම්
පටලය ; කොරියම.

මස්තු රෝගය (පාරිභා.) [නා.]
හන්දිපත් වේදනාව.

මස්තුලුංගය [නා.] මොළය ;
මස්තිෂ්ක.

මස්තුවිද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරයේ අඩංගු මස්තු ශරීරයේ
ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය
උගන්වන විද්‍යාව.

මස්තෙල [නා.] මස් සමග තිබෙන
තෙල ; මේදය ; වසා තෙල.

මස්තොට [නා.ප්‍ර.] මසුන් සිටින
හෝ රැස් වන ස්ථානය.

මස්රන් [නා.ප්‍ර.] මාස්පතා රනින්
ගෙවිය යුතු පුරාණ අය බද්දක්.

මස්ලින් [නා.ප්‍ර.] ඉතා සිනිඳු ලෙස
වියන ලද කපු රෙදි.

මස් ලියනවා [ක්‍රි.] අ. රැවුල
කපනවා ; රැවුල් බානවා.- ආ.
මස් කඩ-කඩ කොට කපනවා.

මස් ලොඹුව [නා.] අ. මස් තබා
කපන ලී කොටය.- ආ.
අපරාධකරුවකු හිස ගසා ලෑම
සඳහා ගැනෙන කොටය.

මස්ස [නා.] අ. පුරාණයේ භාවිත
වූ කාසි වර්ගයක් ; කහවණුව.-
ආ. රන් කළඳක් බර කාසියක් ;
මසුරනක්.- ඇ. මදටිය පහක්
බර රනින් කළ කාසිය ; රන්
කහවණුවෙන් හතරෙන් පංගුව.-
ඇ. විවිධ ලෝහ වර්ගවලින් සෑදූ
කාසියක්. - ඉ. බර ප්‍රමාණයක්.

මස්සිනා [නා.] අ. නැන්දාගේ හෝ
මාමාගේ පුතා ; භාර්යාවගේ
සහෝදරයා ; සහෝදරියගේ
ස්වාමීපුරුෂයා.- ආ. (කථා.)
ඉතා හිතවත් මිත්‍රයා.

මස්සු [නා.ප්‍ර.] රැවුල.

මහ, මහා [වි.] අ. ප්‍රමාණයෙන්
විශාල ; ලොකු ; විපුල ; මහත්.-
ආ. උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; පූජනීය.-
ඇ. ප්‍රමුඛ ; ප්‍රබල ; බලවත්.-
ඇ. ආශ්චර්ය ; අද්භූත.- ඉ.
බරපතළ ; තදබල.- ඊ. වයසින්
වැඩි ; වැඩිමහලු.- [නා.ප්‍ර.] අ.
මහ කන්නය ; ඊසාන දිග
මෝසම් සුළං කාලය ;

ගොවිතැන් කරන ප්‍රධාන
වාරය.- ආ. ඉවසීම.- ඇ. මාසය.

මහ ආණ්ඩුව [නා.] මධ්‍යම
ආණ්ඩුව ; පෙඩරල් ආණ්ඩු
ක්‍රමයේ මධ්‍යම පාලන තන්ත්‍රය.

මහ ඇදුරා [නා.] අ. ප්‍රධාන
ආචාර්යවරයා ; සරසවියක
යම් විෂයයක් භාර ප්‍රධාන
ආචාර්යවරයා ; මහාචාර්යවරයා.
- ආ. වඩුවන්ගේ ප්‍රධානියා.-
ඇ. මහා මන්ත්‍ර ශාස්ත්‍රඥයා.

මහ ඇමතියා, මහා ඇමතියා [නා.]
අ. ඇමතිවරුන් අතරෙහි
ප්‍රධානියා ; අග්‍රාමාත්‍යයා.- ආ.
පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන
අමාත්‍යයා ; ප්‍රාන්තයක ප්‍රධාන
ඇමතිවරයා.- ඇ. ප්‍රධාන
නිලධාරියා.

මහ උර [නා.ප්‍ර.] මහ පවුර ; මහා
ප්‍රාකාරය.

මහ එළිය [නා.] අ. අවකාශය ;
ගස් ආදිය නැති පිට්ටනිය ;
මහා අභිගණය.- ආ. ධාතුසේන
රජු විසින් කළ අටළොස් මහ
වැව් අතුරින් එකක්.

මහ කැලරිය [නා.] ජලය
කිලෝග්‍රෑම් එකක උෂ්ණත්වය
සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශක 0 සිට
සෙන්ටිග්‍රේඩ් 1 දක්වා නැංවීමට
අවශ්‍ය තාප ප්‍රමාණය.

මහ කොමසාරිස්,

මහා කොමසාරිස් (පාරිභා.)

[නා.ප්‍ර.] පොදු රාජ්‍ය

මණ්ඩලයේ රටක් වෙනත්

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය

රටක දී නියෝජනය කරන

තානාපති නිලධාරියා.

මහ ගජනාව [නා.] වෙඩි බෙහෙත්

දමා කොටන ලොකු තුවක්කුව.

මහගිරිදඹේ [නා.] සිරිපා කන්දෙහි

ඉහළ තද බැවුම් සහිත කොටස.

මහගු, මහගු [වි.] බෙහෙවින්

අගනා ; ඉතා වටනා.

මහගෙ, මහගේ [නා.] අ. ලොකු

ගෙය ; විශාල ගෙය.- ආ. මුල්

ගෙය ; දෙමව්පියන්ට සම්බන්ධ

ගෙදර.- ආ. ගෙදර ප්‍රධාන

ස්ත්‍රිය ; බිරිඳ ; භාර්යාව.

මහග්ගහ [වි.] උසස් (විශේෂයෙන්

ලෝකෝත්තර) පුද්ගලයන්ට ම

අයත් වන ; උසස් අය විසින්

ම උපදවනු ලබන.

මහජන [වි.] රටේ සාමාන්‍ය

ජනයා සම්බන්ධ ; පොදු ජනයා

පිළිබඳ.

මහ ජාතිය [නා.] ප්‍රධාන ජාතිය ;

බහු ජාතික රටක

ජනගහනයෙන් බහුතරය.

මහණ [වි.] භික්ෂුත්වය හා

සම්බන්ධ ; ශ්‍රමණ භාවයට

අදාළ වූ.- [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ

ශාසනයෙහි පැවිදි වූ

තැනැත්තා ; භික්ෂු නම ;

ශ්‍රමණයන් වහන්සේ.

මහණ ගොයුම් [නා.ප්‍ර.] හවත්

ගෞතමයන් වහන්සේ ;

බුදුරජාණන් වහන්සේ.

මහණ දම [නා.] පැවිද්දන්ට අයත්

ශිලාදී ගුණධර්මය ; ශ්‍රමණ

ධර්මය.

මහණව [මහ+අණව] [නා.ප්‍ර.] මහ

මුහුද ; මහා සාගරය.

මහණුවම [නා.] මහණකම ;

මහණ කර්මය.

මහඬු [වි.] නිශ්ශබ්ද.

මහඬු, මාහඬු [වි.] හොඳින්

නොඇසෙන ; තරමක් බිහිරි.

මහත [නා.] අ. විශාල බව ;

විශාලත්වය.- ආ. උසස් බව ;

මහත් බව.- ආ. යමෙක

පැත්තෙන් පැත්තට තීරස් ව

හෙවත් හරහට පවතින දුර

ප්‍රමාණය ; පරිණාමය.- ආ.

ස්ථූල බව ; පිරුණු බව ; තර

බව.- ඉ. යමක් රඳා සිටීම සඳහා

ගැනෙන ඉඩ ප්‍රමාණය.

මහත දෙහෙන [නා.] ශරීරයක උස

මහත.

මහතා [නා.] අ. මහා සත්ත්වයා ;

මහෝත්තමයා ; බෝධි-

සත්වයන්වහන්සේ.- ආ. රහතුන්

වහන්සේ.- ආ. ප්‍රඥා

මහත්ත්වයෙන් යුක්ත වූ

තැනැත්තා ; මහා ප්‍රාඥයා.- ඇ.
උතුම් තැනැත්තා ; ශ්‍රේෂ්ඨ
පුද්ගලයා.- ඉ. කුලවතා ;
කුලීනයා.- ඊ. ගෞරවය පිණිස
පදවි නාමයට හෝ පෞද්ගලික
නාමයට අගිත් යොදන පදයක්.

මහ කේවය [නා.] විහාර
දේවාලවල පවත්වනු ලබන
(ආහාර පූජා ඇතුළත්) අලුයම්
තේවාම හා හැන්දෑ තේවාම.

මහත් [වි.] අ. කුඩා නොවූ ;
ලොකු.- ආ. වෘද්ධ ; මහලු.-
ඇ. බොහෝ ; ඉතා අධික.- ඇ.
ලඝු නොවූ.- ඉ. වටිනා ;
අනර්ඝ.- ඊ. ස්ථූල ; පුෂ්ටිමත්.-
උ. ශ්‍රේෂ්ඨ ; උත්තම.- උ.
අපරිමේය ; අප්‍රමාණ.

මහත්කම [නා.] අ. විශාලත්වය.-
ආ. පූජ්‍ය බව ; පූජනීයත්වය.-
ඇ. මහාත්ම ගතිය.

මහත් කරනවා [ක්‍රි.] අ. විශාල
කරනවා ; ලොකු කරනවා.- ආ.
ස්ථූල කරනවා ; පුෂ්ටිමත්
කරනවා ; තර කරනවා.- ඇ.
(ගින්දර) දල්වනවා ; (ගින්න)
බෝ කරනවා.

මහත්තැන [නා.] උසස්
තත්ත්වයක සිටින තැනැත්තා ;
සම්භාවනීය පුද්ගලයා.

මහත්ත්වය [නා.] අ. මහත් බව. -
ආ. උතුම් බව ; ශ්‍රේෂ්ඨ බව.

මහත්මයා [නා.] අ. බුදු පසේබුදු
රහත් ආදී උත්තමයා.- ආ.
උසස් අදහස් ඇති ස්ථිර
ගුණයෙන් යුතු තැනැත්තා.- ඇ.
ඉහළ පදවියක හෝ තත්ත්වයක
සිටින ලෙස සලකන
තැනැත්තා.- ඇ. (නව.)
ගෞරවය පිණිස පදවි
නාමාදියට හෝ පෞද්ගලික
නාමයට අගිත් යොදන පදයක්.

මහදනමුත්තා [නා.] සිංහල
ජනකථාවල දැක්වෙන පරිදි,
සියල්ල දන්නා තැනැත්තකු
වශයෙන් පෙනී සිටිමින් ඉතා
අනුවණ තීරණ ගන්නා කල්පිත
චරිතයක්.

මහදිව [නා.] මහ දිවයින ;
මහද්වීපය.

මහ දිසාව, මහදිශාව [නා.] අ.
විශාල පළාත ; මහනුවර
රාජධානියේ ප්‍රධාන පාලන
කොට්ඨාස ඒකකය.- ආ.
නැගෙනහිර ආදී ප්‍රධාන පාලන
කොට්ඨාස හතරෙන් එකක්.

මහදෙවියා [නා.] ඊශ්වර දෙවියා ;
මහේශ්වරයා.

මහදේවිය [නා.] අගබිසව ;
අගමෙහෙසිය.

මහ දොර [නා.] අ. ප්‍රධාන
දොරටුව ; මහා ද්වාරය.- ආ.
ශරීරයේ කුණු වැගිරෙන නව
විධ මහාද්වාර.- ඇ. දොර

පියන ; දොර ලැල්ල.- ඇ.
ඇතුළු පුරය ; අන්ත:පුරය.

මහනගරසභාව, මහානගරසභාව
[නා.] අ. ප්‍රධාන නගරයක
පාලන කටයුතු සඳහා වූ
මහජනයා විසින් තෝරාපත් කර
ගත් සාමාජිකයන්ගෙන් සැදුම්
ලත් ආයතනය.- ආ. එම නගර
සභාවක බල ප්‍රදේශය.

මහ නඩුව [නා.] සිංහල රජ දවස
රජතුමා ප්‍රමුඛ කොට ඇති
අදිකාරම්චරුන් ඉදිරිපිට
පවත්නා නඩු විභාගය ;
මහාවාසල නඩුව.

මහ නින්ද [නා.ප්‍ර.] අ. තද නින්ද.-
ආ. (කථා.) (රුඪී.) මරණය.

මහනිය [වි.] අතිශයින් සම්භාවනීය ;
ගරු කටයුතු.

මහන්තත්වය, මහන්තත්තය [නා.]
අ. මහිමය ; උසස් බව.- ආ.
උඩඟු බව ; ආඩම්බරය ;
උදාරත්වය.- ඇ. මහත් බව.

මහන්සිය, මහංසිය [නා.] අ.
වෙහෙස ; විඩාව ; තෙහෙට්ටුව.-
ආ. උත්සාහය ; විරියය ;
ආයාසය ; ප්‍රයත්නය ; තැන.

මහපට ඇඟිල්ල, මාපට ඇඟිල්ල,
මාපටඟිල්ල, මාපටැඟිල්ල,
මාපොට ඇඟිල්ල,
මාපොටැඟිල්ල [නා.] අත්-
පාවල ඇඟිලි අතරින් ඒ ප්‍රධාන

පේළියට මඳක් ඇත් ව
කෙළවරෙහි පිහිටි කොට
ඇඟිල්ල.

මහපතරංගය [නා.] දිග කථාව ;
ඉමක් කොතක් නැති කථාව.

මහපවුල් [මහ+පවුල්] [නා.ප්‍ර.] මහා
පාංශුකුල වීරය ; බුදු සිවුර.

මහපා [මහ+පා] [නා.] අ. ඔටුන්න
හිමි කුමාරයා ; යුවරජ ;
මහාදිපාදයා.- ආ. (ප්‍රමාණයෙන්
විශාල වූ) භාජනය ; මහා පාත්‍රය.

මහපියා [නා.] පියා ගේ වැඩිමහල්
සොහොයුරා ; මහජ්ජා.

මහපුරිසා [නා.] බුද්ධාදි ශ්‍රේෂ්ඨ
පුරුෂයෝ.

මහපුරිස් [වි.] මහා පුරුෂයන් හා
සම්බන්ධ ; බුද්ධාදි ශ්‍රේෂ්ඨ
උත්තමයන් පිළිබඳ.

මහපුරිස් ලකුණු [නා.බහු.] සම්බුද්ධ
සහ චක්‍රවර්ති උතුමන්ගේ
ශරීරයෙහි පිහිටි විශේෂ
ලක්ෂණ ; දෙතිස් මහා පුරුෂ
ලක්ෂණ.

මහප්‍රාණ අක්ෂර, මහාප්‍රාණ අක්ෂර
බ.

මහබල [නා.ප්‍ර.] අ. රසදිය. - ආ.
කාන්දම්.

මහබා [මහ+බා] [වි.] විශාල බාහු
ඇති ; ශක්තිමත් බාහු ඇති.

මහ බැංකුව [නා.] ප්‍රධාන බැංකුව ;
රජය සතු ප්‍රධාන මුදල්
ආයතනය.

මහ බිතක්කන [නා.] බිත්තිය අසල
අගුව ; පිළිකන්න.

මහබිනික්මන, මහාබිනික්මන
[නා.] බුද්ධත්වය ලබා ගැනීම
සඳහා බෝධිසත්වයකු ගිහිගෙය
අත්හැර පැවිදි විමට යාම ;
මහාභිනිෂ්ක්‍රමණය.

මහබෝ [නා.ප්‍ර.] අ. ජය ශ්‍රී මහා
බෝධීන් වහන්සේ ; බුදු බව
ලැබීමේ දී උපකාර වූ ශ්‍රේෂ්ඨ
වෘක්ෂය ; බෝධි වෘක්ෂය ;
උතුම් බෝධි වෘක්ෂය. - ආ. ඒ
මුල් බෝධීන් වහන්සේගෙන්
පැවත එන අන් බෝධි වෘක්ෂ.

මහබෝ අරක්කා [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී
මහාබෝධීන් වහන්සේගේ
ආරක්ෂක නායකයා.

මහබෝගෙය [නා.] මහාබෝධිය
ආරක්ෂාවට එය වට කොට
තැනූ ගෙය.

මහමගුල (කථා.) [නා.] කාන්තාවක්
පාවා දීමෙන් අනතුරුව මුල්
වරට ඇය බලන්ට ඇය ගේ
පක්ෂයේ නැයන් ඒම පිළිබඳ
උත්සවය ; දෙවැනි ගමන.

මහමඩිය (කථා.) [නා.] මාළු දැලට
අසු වූ මාළු රඳන කොටස ;
දැල්මඩිය.

මහමඩුව [නා.] මහා මණ්ඩපය ;
රාජ මණ්ඩපය ; මහමඩිය.

මහමත්, මහම්මත් [නා.ප්‍ර.] අ.
මුස්ලිම් ආගමේ ආරම්භකයා ;
මහමත්තුමා.- ආ. මුස්ලිම්වරුන්ගේ
ආගම.- ඇ. මුස්ලිම් ආගම අදහන
අය.

මහ මළුව [නා.] ශ්‍රී පාදය, මහනුවර
දළදා මාළිගය, ශ්‍රී මහා බෝධිය
ආදී සිද්ධස්ථානවල ඉදිරිපස
පිහිටි අංගණය.

මහ මැතිවරණය, මහා මැතිවරණය
[නා.] ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුවක්
පත් කර ගැනීම සඳහා පවත්වන
මහජන ඡන්ද විමසීම ;
පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්
තේරීම සඳහා කරන ඡන්ද
විමසීම.

මහමී [නා.ප්‍ර.] අ. මහ පොළොව.-
ආ. තලතෙල් පැහැ ඇති මීමැසි
වර්ගයක්.- ඇ. බඹර පැණි.

මහ මුහුණා [නා.] බකමුණා ;
උලුකයා.

මහමෙර [නා.ප්‍ර.] සජ්ඣ මහාද්වීප
මැද පිහිටා ඇතැයි සැලකෙන
මහාමෙරු පර්වතය.

මහමෙහ [නා.] මහා වර්ෂාව ;
මහා මේසය.

මහමිමා [මහ+අම්මා] [නා.] මව
ගේ වැඩිමහල් සොහොයුරිය ;
ලොකු අම්මා.

මහරැටියා [නා.] ජනපදයක් පාලනයට පත් කර සිටි නිලධාරියා ; රට ලද්දා.	වත් (වැදගත් නීතිරීති) දහ හතර.- ආ. මහ මුහුණා ; බකමුහුණා.
මහරු, මහරු [වි.] මහාර්ඝ ; අනගි ; උතුම් ; පූජ්‍ය.	මහවාසල [නා.] අ. රජ මාලිගය ; එහි ප්‍රධාන දොරටුව.- ආ. ප්‍රධාන දොරටුව.
මහරුහ [නා.] පොල් ගස.	
මහල [නා.] අ. ප්‍රාසාදය ; රජ ගෙදර ; මාළිගාව.- ආ. ප්‍රාසාදයෙහි තට්ටුව ; භූමකය ; මතු මහල් තලය ; උඩුමහල.	මහවුර [නා.ප්‍ර.] මහා ප්‍රාකාරය ; පැරණි නගර වටා බැඳී පවුර සම්බන්ධයෙන් කියැවේ.
මහලිය [නා.] ලොකු වැල.	මහසත් [නා.ප්‍ර.] අ. මහා සත්ත්වයා ; බෝධිසත්ත්වයා.- ආ. මහත් වූ ඡත්‍රය.
මහලු [වි.] අ. මහත් ; ලොකු.- ආ. වැඩිමහලු ; වෘද්ධ.- ඇ. දිරාගිය ; දුර්වල.	මහසර [මහ+සර] [නා.ප්‍ර.] අ. මහත් වූ ගබ්දය.- ආ. මහ තටාකය ; මහවිල.
මහ ලේකම් [නා.ප්‍ර.] අ. මහනුවර කාලයේ ලේඛන කටයුතු සම්බන්ධ ලේකම් කාර්යාංශය පාලනය කළ නිලධාරියා.- ආ. ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩු කාලයේ ප්‍රධාන පාලන ධුරයක්.- ඇ. ඒ ධුරය දැරූ තැනැත්තා.	මහසල් [නා.ප්‍ර.] අ. මහාසාර කුලය ; මහා ධන සම්පත්තියෙන් සමෘද්ධි කුල පරපුර ; මහසල් කුලය.- ආ. මහා ශාලාව.- ඇ. මහාශාල හෙවත් සල් වෘක්ෂය.
මහලේනා [නා.] මහා ලේඛක නායකයා.	මහසාය [නා.] මහා සාගතය ; මහා දුර්භික්ෂය.
මහල්ලා [නා.] වයසින් හා ගුණයෙන් වැඩිහිටි තැනැත්තා ; වැඩිහිටියා ; වැඩි මහල්ලා.	මහ සිකුරාදා [නා.] (ක්‍රිස්තිය.) ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ කුරුසියේ ඇණ ගැසූ දිනය සමරන සිකුරාදා දිනය.
මහවත [නා.] මහ පාර ; මහා මාර්ගය.	මහසොහොනා [නා.] අ. සන්නි ගණයට අයත් වන දරුණු යක්ෂයා. - ආ. දරුණු මිනිසා.
මහවත් [මහ+වත්] [නා.ප්‍ර.] අ. හික්මුණු උදෙසා පනවා වදාළ	

මහා අන්ත්‍රය [නා.] ශේෂාන්ත්‍රකයෙහි සිට ගුදය දක්වා තිබෙන කොටස.

මහා ඉම, මහ ඉම [නා.] ගමකින් ගමක් වෙත් කරන ඉම ; නගර ග්‍රාම ආදියෙහි සීමාව ; මායිම.

මහා කරුණාව [නා.] බුද්ධාදි මහෝත්තමයන් සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි පතුරවන කරුණාව ; අභයදායී ගුණය.

මහා කල්පය [නා.] අසඬිබ්‍ය කල්ප හතරකින් යුක්ත වූ ගණන් කළ නොහැකි ඉතා දීර්ඝ කාලපරිච්ඡේදය ; මහා කප.

මහා කාල, මහාකාල [නා.ප්‍ර.] අ. ශිව දෙවියා ; මෙහෙසුරා.- අ. නාග රජකුගේ නාමය.- ඇ. අධික කාල වර්ණයෙන් යුත් තැනැත්තා.

මහා කුලය [නා.] හින්දු සංස්කෘතියට අයත් ක්ෂත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ හා වෛශ්‍ය යන තුන් කුලය.

මහා කෝණය [නා.] සෘජු කෝණයකට වඩා විශාල කෝණය ; අංශක 90ට වැඩි කෝණය.

මහා සෘත [නා.ප්‍ර.] බොහෝ කාලයක් පරණ වූ ගිතෙල.

මහාසෝෂ [නා.ප්‍ර.] (මහත් වූ හඬ යනු වාච්‍යාර්ථය) දිව්‍ය රාජ්‍යයකුගේ නාමය.

මහාවාරියා [නා.] විශ්වවිද්‍යාලයක හෝ උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක යම් විෂයයක් පිළිබඳ ප්‍රමුඛ ආචාර්යවරයා ; මහ ඇදුරා.

මහා ජනපද [නා.බහු.] බුද්ධකාලීන දඹදිව වූ ප්‍රධාන ජනපද සොළස.

මහාත්තවය [නා.] මනීමය ; ආනුභාවය.

මහාත්ම [වි.] උදාර ගති ඇති ; මහත් වූ ආත්ම ගුණයක් ඇති ; උතුම්.

මහාත්මයා [නා.] උදාර ගති ඇති තැනැත්තා ; උත්තමයා.

මහාදිපාද [නා.ප්‍ර.] පැරණි රජ දවස වූ තනතුරු නාමයක් ; යුවරජ ; මාපා.

මහා දෛවඥ [නා.ප්‍ර.] යම ; යමරජ.

මහාද්වීප කරණය (පාරිභා.) [නා.] මහාද්වීපවල උත්පත්තිය.

මහාද්වීප තටකය [නා.] මහාද්වීප වටා පිහිටි ක්‍රමවත් බැස්මක් ඇති නොගැඹුරු මුහුදු පත්ල.

මහාද්වීපය [නා.] පෘථිවි ගොඩබිම බෙදී පවත්නා අතිවිශාල භූමි ප්‍රදේශය.

මහාද්වීපික ප්ලාවිතය (පාරිභා.) [නා.] ලෝකයේ ආරම්භක බිම්

කුට්ටිය කැඩී පාවී ගොස් දැනට පවත්නා මහාද්වීප සැදෙන්නට ඇතැයි පැවසෙන මතය.

මහා ධම්මය (පාරිභා.) [නා.] හෘදය වස්තුවේ සිට ශරීරය පුරා ලේ ගෙන යන ප්‍රධාන නහරය ; ප්‍රාභූදය.

මහාධිකරණය [මහා+අධිකරණය] [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා ඉහළම සේ ම, යම් සංකීර්ණ නඩු විභාගයක් පිළිබඳ අවසන් තීරණ දෙන්නා වූ ද උසාවිය ; ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය.

මහාධුරය [නා.] විහාරයක නොහොත් දේවාලයක යම් දිනයක් තුළ පැවැත්වෙන ප්‍රධාන තේවය හෝ හේවිසිය.

මහානසය [නා.] මුළුතැන්ගෙය ; කුස්සිය.

මහානීය [වි.] උසස් ; ගරු කටයුතු ; සම්භාව්‍ය.

මහා පරිගණකය [නා.] බලයෙන් අඩු පරිගණක ගණනාවක් සම්බන්ධ කර ඇති අධික බලයක් සහිත පරිගණකය.

මහා ප්‍රාචීරය [නා.] මනුෂ්‍ය දේහයේ පහළ කොටස වූ උදරයේ පහළ කෙළවර සීමා වී ඇති ආරුක්කුවක් වශයෙන් පිහිටි ආවරය.

මහාප්‍රාණ [වි.] මහත් වූ ප්‍රාණයක් ඇති ; උස් හඬින් උච්චාරණය කරන.

මහාප්‍රාණ අක්ෂර, මහප්‍රාණ අක්ෂර [නා.ප්‍ර.] සංස්කෘත, පාලි, සිංහල ආදී ඉන්දු-ආර්ය භාෂා හෝඪිවල බර ස්වරයකින් උච්චාරණය කෙරෙන බ, ස ආදී අකුරු.

මහාඵල [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රමාණයෙන් ලොකු ගෙඩි.- ආ. මහත් ප්‍රයෝජන ; උසස් ප්‍රතිඵල.

මහා බඩවැල [නා.] ආහාර දිරවීම සඳහා උදර කුහරයෙහි පිහිටා ඇති අවයවයක් ; මහාත්ත්වය.

මහා බැලුම් [නා.ප්‍ර.] බෝසතාණන් වූ බව ලබන මිනිසක් බවෙහි ඉපදීම සඳහා පරීක්ෂා කර බලන කරුණු පහ.

මහා බෝධිය [නා.] අ. දෙවනපෑතිස් රජ සමයෙහි අනුරාධපුර මහමේවුනා උයනෙහි සිටුවන ලද බෝධි වෘක්ෂය ; (දඹදිව ශ්‍රී මහා බෝධියේ දකුණු ශාඛාව). - ආ. විශාල බලසම්පන්න බෝධි වෘක්ෂය.

මහාබ්‍රහ්ම විහාර [නා.ප්‍ර.] මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන ගුණ සතරින් යුක්තව වාසය කිරීම.

මහාභූත [නා.ප්‍ර.] පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ යන ප්‍රධාන භූත රූප හතර.

මහා මණ්ඩලය [නා.] අ. පැරණි දඹදිව බෙදා තිබුණු තුන් කොටසින් එකකි. - ආ. (නව.) එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රධාන සභාව.

මහා මන්ත්‍රී [නා.ප්‍ර.] අනෙක් මන්ත්‍රීවරුන්ට වඩා ප්‍රධාන තැනක් ගන්නා මන්ත්‍රීවරයා ; අග්‍ර මන්ත්‍රීවරයා.

මහාමාත්‍ය [මහා+අමාත්‍ය] [නා.ප්‍ර.] අ. අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන අමාත්‍යයා ; අග්‍රාමාත්‍යවරයා.- ආ. වර්තමාන පළාත් සභාවේ මහ ඇමති ; ප්‍රධාන අමාත්‍ය.

මහාමාත්‍ර [නා.ප්‍ර.] රාජ මන්ත්‍රීන් හා වෙනත් උසස් නිලධාරීන් හැඳින්වූ පැරණි පදවි නාමයකි.

මහා මානි [නා.ප්‍ර.] මහත් වූ මානයෙන් යුක්ත වූ පුද්ගලයා.

මහා මුද්‍රාව [නා.] රජයේ නිල ලාංඡනය ; රාජ්‍ය ලාංඡනය.

මහා මේසය [නා.] අ. තද වැස්ස ; මහා වර්ෂාව.- ආ. විශාල වැහි වලාකුළ.- ඇ. අනුරාධපුරයේ ඓතිහාසික අටමස්ථානය පිහිටි මහමෙවුනා උයන.

මහායානය [නා.] අ. බුදුවීමෙන් ම නිවන් අවබෝධ කර ගැනීම පරමාර්ථ කොටගත් බෞද්ධ නිකාය.- ආ. ඒ ධර්මය හා දර්ශනය.

මහාරෝග්‍යශාලාව [නා.] දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ප්‍රධාන රෝහල ; මහ රෝහල.

මහාරොරව [නා.ප්‍ර.] මහා නරකයන් අටෙන් එකක නාමය.

මහාර්ෂ [මහා+අර්ෂ] [වි.] අගයෙන් වැඩි ; ඉතා අගනා ; මාහැඟි.

මහාලෝකධාතු [නා.ප්‍ර.] සූර්යයාගේ ආලෝකය හෝ ආකර්ෂණය පවත්නා මහා භූමි හෙවත් චක්‍රවාට කෝටි සියයකින් යුත් ලෝක සංකීර්ණය ; මහාසක්වළ.

මහාල් [නා.ප්‍ර.] අ. මහල ; මන්දිරය.- ආ. ගෙයක මාලය.

මහාවපාව (පාරිභා.) [නා.] ආමාශයේ සිට උදර කුහරයේ වෙනත් ඉන්ද්‍රියයක් කරා විහිදී යන තනිපට හෝ දෙපට පටලය.

මහාවංසය [නා.] අ. රාජ පරම්පරාව ; රජවරුන්ගේ හා ප්‍රභූවරුන්ගේ පෙළපත.- ආ. මහානාම තෙරුන් විසින් ක්‍රි. ව. පස්වන සියවසේ දී පාලි ගාථාවෙන් රචිත ලංකාව පිළිබඳ ඉතිහාස ග්‍රන්ථය.

මහාවප්‍රඥානය [නා.] වජ්‍රයක්
හෙවත් දියමන්තියක් වැනි
තියුණු නුවණ.

මහාවායු [නා.ප්‍ර.] ජීවිත ස්ථිතියට
හෙවත් ශරීරයේ පැවැත්මට
අවශ්‍ය පස්වැදෑරුම් වායු.

මහාවිෂ්‍රවය [නා.] වසන්ත
සෘතුවේදී දවාල හා රාත්‍රිය සමව
පවත්නා දිනය.

මහා වීර්ය [නා.ප්‍ර.] බුදු බව ලැබීම
සඳහා සිද්ධාර්ථ තවුසාණන්
විසින් අවුරුදු සයක් මුළුල්ලේ
කරන ලද මහත් දූෂිතර ක්‍රියා.

මහාවෘක්කිකාව (පාරිභා.) [නා.] ද්වි
ප්‍රස්තර සතූන්ගේ බහිසුවී
නාලය ; වකුගඩුවක කාර්යය
ඉටු කරන අවයවය.

මහා වෘක්ෂ [නා.ප්‍ර.] මනුෂ්‍ය
ලෝකයේත් දෙව්ලොවත් ඇතැයි
සඳහන් අටමහා රුක්.

මහාවෘත්ත බණ්ඩය (පාරිභා.)
[නා.] කිසියම් තලයක්
විච්ඡේදනය කිරීමේ දී ලැබෙන
වෘත්තයේ ප්‍රධාන කොටස.

මහාවෘත්තය [නා.] අ. (ගණිත.)
ගෝලයක මධ්‍ය කේන්ද්‍රය
හරහා යන තලයකින් කෙරෙන
අන්තර් ඡේදනය.- ආ. පෘථිවියේ
හරි මැද මධ්‍යය කොටගෙන
පෘථිවි පෘෂ්ඨය මත වැටී
ඇතැයි සලකන කල්පිත

රේඛාව ; සමකය හෙවත්
නිරක්ෂය නිදර්ශනයකි.- ආ.
පර්යාප්ති, ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිවේධ
වසයෙන් ශාසනය කොටස්
තුනකට බෙදීමේ දී ප්‍රතිපත්ති
ධර්ම කොටසට අයත් විනය
පිටකයේ අඩංගු අසූ දෙකක් වූ
වතාවත් සමූහය.

මහාශිරාව [නා.] හෘදයේ දකුණු
කර්ණිකාවට ලේ ගෙන යන
ප්‍රධාන නාලය.

මහා සංගීතිය [නා.] අ. නිවැරදි
බුද්ධ ධර්මය තෝරා බේරා
ගැනීම සඳහා හික්ෂුන් එක් වී
පවත්වන මහා සංගායනාව ;
බුද්ධ ධර්මය සංගායනා කිරීම.-
ආ. දෙවන ධර්ම සංගායනාවේ
තිරණවලට විරුද්ධ ව දඟවස්තු
පිළිගත් හික්ෂු පිරිසක් කොසැඹූ
නුවර දී පැවැත්වූ අභිෂේක
සංගායනාව හැඳින්වූ නාමය.

මහා සත්ත්වයා [නා.] බුදු බව
පතන උතුම් සත්ත්වයා ;
මහබෝසත්.

මහාසන්ධි [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ ප්‍රධාන
සන්ධි ස්ථාන ; ඇට සන්ධි වන
ප්‍රධාන තැන්.

මහා සමුදය [නා.] අ. මහ මුහුද ;
මහ සයුර ; මහා සාගරය.- ආ.
මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමා
විසින් කරවන ලද
පොළොන්නරුවේ පරාක්‍රම
සමුදය.

මහා සම්මත, මහසම්මත [නා.ප්‍ර.]
කල්ප විනාශයෙන් අනතුරුව
ලෝකය හා සත්වයන් පහළ වූ
පසු පළමුවරට මහජනයාගේ
සම්මතයෙන් පත්වූ රජු හඳුන්වන
නාමය.

මහාසාර [වි.] ඉතා වටිනා ; ඉතා
අගනා ; මහාර්ඝ.

මහාසාර පෝය [නා.] පුර
පසළොස්වක පෝය දිනය.

මහික, මහිකා [නා.ප්‍ර.] මිදුම ; සන
මිදුම් පටලය.

මහිව්ඡතා [නා.ප්‍ර.] යම් දෙයක්
ලබාගැනීම සඳහා පවතින
අධික රුචිය ; දැඩි තණ්හාව.

මහින [වි.] පිදිය යුතු ; පූජනීය.

මහිමය [නා.] අ. මහත්ත්වය ;
උසස් හා උතුම් බව ;
ශ්‍රේෂ්ඨත්වය.- ආ. බලය ;
ආනුභාවය.- ඇ. තෙද ;
තේජස.- ඇ. ශ්‍රී විලාසය ;
අලංකාරය.- ඉ. ආකාරය ;
ස්වභාවය.- ඊ. අගය ;
වටිනාකම.- උ. පුද්ගලය ; විස්මය.

මහිලාව [නා.] කාන්තාව ;
තරුණිය.

මහිෂ [නා.ප්‍ර.] මීහරකා ; මීගොනා.

මහි [නා.ප්‍ර.] පොළොව ; පෘථිවිය.

මහිධර [නා.ප්‍ර.] පව්ව ; පර්වතය.

මහිරුහ [නා.ප්‍ර.] ගස ; වෘක්ෂය.

මහේකද [නා.] පූජා කිරීම සඳහා
ගෙන යනු ලබන කද ; හේම
කද.

මහේච්ඡාව (පාරිභා.) [නා.] මහත්
අභිමතාර්ථය ; යම් තත්ත්වයක්
හෝ අරමුණක් ලැබීමේ ආශාව.

මහේශ [නා.ප්‍ර.] මහේශ්වරයා ; ශිව
දෙවියන්ගේ අපර නාමයක්.

මහේශාකාශ [වි.] මහා උතුම් යන
නම ඇති ; අතිඋතුම් ; මහත්
ආනුභාව ඇති.

මහේශාකාශයා [නා.] උතුම්
තැනැත්තා ; ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයා ;
ආනුභාව ඇත්තා.

මහේශ්වර [නා.ප්‍ර.] මහ දෙවියා ;
මෙහෙසුරු ; ශිව දෙවියා.

මහේසිකාව [නා.] අභිෂේක කරනු
ලැබූ බිසව ; රජ බිසව ;
මෙහෙසිය.

මහේස්ත්‍රාත් [නා.ප්‍ර.] මහේස්ත්‍රාත්
උසාවියක අපරාධ නඩු විනිශ්චය
සඳහා බලය ලත් අධිකරණ
නිලධාරියා ; විනිශ්චයකරු.

මහෝසය [නා.] මහා දිය පහර ;
විශාල ජල ප්‍රවාහය.

මහෝත්තම [වි.] ඉතා උතුම් වූ ;
අතිශ්‍රේෂ්ඨ වූ.

මහෝදධි [මහා+උදධි] [නා.ප්‍ර.]
මහ මුහුද ; මහා සාගරය.

මහෝදර [මහා+උදර] [නා.ප්‍ර.] අ.
විශාල වූ උදරය ; මහ බඩ. -
ආ. උදරය විශාල වීම ලක්ෂණ
කොට ඇති රෝගය.

මහෝපාධ්‍යාය [නා.ප්‍ර.] අ. උපදෙස්
දෙන ප්‍රධාන ගුරුවරයා ;
උසස්තම ආචාර්යවරයා ;
උපදේශකයා.- ආ. බහුශ්‍රුත
මහා සංඝයා හට ඒ ඒ
සංඝ සභා විසින් පිරිනමනු
ලබන ශාසනික උපාධියක්.- ඇ.
විශ්වවිද්‍යාල ආදී ආයතනයක
ප්‍රධානියා ; උපකුලපතිවරයා ;
මහාචාර්යවරයා.

මහොෂධ [නා.ප්‍ර.] අ. හස්තසාර
ඖෂධ විශේෂයක් ; ඉගුරු.-
ආ. ප්‍රත්‍යක්ෂ බෙහෙත්.- ඇ.
උම්මග්ග ජාතකයෙහි එන මහ
පඬුවාගේ නාමය.

මළ [වි.] මිය ගිය ; මැරුණු.-
[නා.ප්‍ර.] මුදුන ; සිබාව ; කුඩ.

මළ ඉර (කථා.) [නා.] සැදෑ ඉර ;
බැස යන සූර්යයා.

මළකර [මළ+අකර] [නා.] පණ
නැති අකුර ; ස්වර රහිත 'ක්',
'ග්' යනාදී අල් අකුර ; ගතකුර.

මළගම (කථා.) [නා.] කෙනෙකු
මිය යාම පිළිබඳ අවස්ථාව ;
මරණය ; අවමංගලය.

මළග [මළ+අග] [නා.] මැරුණු
අභිගය හෙවත් සිරුර ඇත්තා ;
අනංගයා.

මළදානය (කථා.) [නා.] අ. මැරුණු
කෙනෙකු වෙනුවෙන් දෙන
දානය ; මතක හෙවත් සන්දින,
කුන්මස ආදී වසයෙන් දෙන
දානය.- ආ. (කථා.) වැඩකට
නැති දෙය.

මළපත [නා.] අ. මැරුණු
කොළය ; වියළුණු කොළය.-
ආ. මරණයක් දන්වන ලියමන ;
මළස්ත.

මළපළා, මළපාඵ [නා.ප්‍ර.] අ.
(නුවර යුගයේදී) අයිතිකරුගේ
මරණයෙන් පසු උරුමකරුයන්
නැතිකමින් රාජසන්තක වූ
ඉඩම.- ආ. ජනයා පදිංචි නැති
ප්‍රදේශය ; අයිතිකරුයන් මළ
පසු පාඵවට ගිය ඉඩම.

මළ ප්‍රේතයා (කථා.) [නා.] අ.
මරණයෙන් පසු ප්‍රේත ආත්මයක්
ලබා ඇතැයි සැලකෙන
තැනැත්තා.- ආ. ඉතාම ලෝභී
තැනැත්තා.- ඇ. අප්‍රියකර
පුද්ගලයා ; අපිරිසිදු තැනැත්තා.

මළ බෙරය (කථා.) [නා.] අ.
අවමඟුලක දී හෙවත්
මරණයකදී ගසන බෙර
විශේෂය ; අවමඟුල් බෙරය ;
මිනී බෙරය.

මළ රුක් [නා.ප්‍ර.] මැරුණු ගස ;
මෘත වෘක්ෂය.

මළ සඵ [නා.ප්‍ර.] භාවිත කළ
සාටකය ; පාවිච්චි කළ සඵව.

මළ හඳවන [නා.] තරමක් වැඩුණු ගොයමට පුරුක් පණුවා හානි සිදු කළ විට කඳේ අභ්‍යන්තර පටක විනාශ වීමෙන් එහි ප්‍රරෝහ වියළී යාමේ ස්වභාවය.

මා [නා.] ම ශබ්දකාරකයෙහි අනුක්‍රම රූපය.- [වි.] ඉතා ; මහත් ; විශාල.- [නා.ප්‍ර.] අ. මව ; ජනනී ; මාතෘ.- ආ. සඳ ; වන්ද්‍යා.- ඇ. මග ; මාර්ගය.- ඇ. අමාව ; අමෘතය.- ඉ. (ජ්‍යෝති.) නැකත් විසි හතෙන් එකක්.- ඊ. පැරණි මිනුම් ප්‍රමාණයක්.- උ. මායාව.- උ. ලාකඩ ; ලතු.- සෘ. ශ්‍රී කාන්තාව ; ලක්ෂ්මිය.- සෘ. සඳුන්.- ස. මාතිකා පාලිය ; හික්ෂු හික්ෂුණී උභය ප්‍රාතිමෝක්ෂය.

මාංචුව [නා.] (හිරකරුවන්ගේ) දැන් එකට ඇඳෙන පිණිස යොදා ගන්නා අන්‍යෝන්‍යව ඇඳුණු ලෝහමය වළලු යුවළ.

මාංජ්ජ්ඨ, මාඤ්ජ්ජ්ඨ, මාංජේජ්ඨ [නා.ප්‍ර.] මදටිය පැහැය ; බුදුරැස් මාලාවේ වර්ණ හයෙන් එකක් ; බොද්ධ කොඩියේ යොදා ඇති වර්ණ පහෙන් එකක්.

මාංඛාව [නා.] දුන්නෙහි කොන ; දුනු මුඩාව.

මාංස [නා.ප්‍ර.] අ. සත්ත්ව ශරීරයෙහි ඇති පේශි ප්‍රත්‍යානය ; මස.- ආ. ඵලයක ඇතුළත පිහිටි

බෙහෙවින් ආහාරයට ගත හැකි කොටස ; මදය.- ඇ. ගසක කඳන් හරහට කැපූ විට වයිරම් වසයෙන් පෙනෙන කඳේ ඇතුළත කොටස.- ඇ. පාන් ආදිය පිළිස්සීම සඳහා පදම් කරන ලද පිටි ආනම.

මාංස උත්ථානය [නා.] (ක්‍රිස්ති.) අවසාන ලෝක විනිශ්චයේ දී ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ මළවුන්ගෙන් නැගිටීම.

මාංසගත [වි.] (ක්‍රිස්ති.) ශරීරයක් ඇති ; මනුෂ්‍ය වේශයෙන් පෙනී සිටින.

මාංසල [වි.] මස් සහිත වූ ; මසින් පිරුණු ; මාංසමය ස්ථූල.

මාංසික [වි.] ලෞකික ආශාවලින් යුක්ත.

මාංසිය (කථා.) [නා.ප්‍ර.] මහංසිය.

මාආභි [වි.] අගනා ; අනගි ; වටිනා.

මාඉම, මායිම [නා.] (ඉඩම් ආදි) යමක් තවෙකකින් වෙන් කරන සීමාව.

මාඉම් ඉන්න (පාරිභා.) [නා.] අංකිත සීමාව දක්වන කණුව ; සීමාංකන කුළුන.

මාඉම්ගල (පාරිභා.) [නා.] අ. ප්‍රදේශයක කැපී පෙනෙන යමක්.- ආ. වත්තක, රටක ඉම

සලකුණ.- ඇ. ඉතිහාසයේ විශේෂ අවස්ථාවක් සනිටුහන් කරන සිදුවීමක්.

මාළුර [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයාගේ භාර්යාව ද, වචනයට අධිපති දෙවඟන ද සේ සැලකෙන සරස්වතී.

මාක්ස්වාදය [නා.] කාල් මාක්ස් ඉදිරිපත් කළ විප්ලවකාරී සමාජවාදී දර්ශනය.

මාක්ස්වාදියා [නා.] කාල් මාක්ස්ගේ සමාජවාදය ගුරු කොට ගත් තැනැත්තා ; මාක්ස් වාදය අනුගමනය කරන්නා.

මාගධ [වි.] මගධ දේශයෙහි භාෂාවෙහි හෝ සාහිත්‍යයෙහි වූ ; මගධ දේශයට අයත්.- [නා.ප්‍ර.] මගධ දේශය හා එහි භාෂාව වන මාගධී.

මාගධිකයා [නා.] මගධයෙහි උපන් තැනැත්තා ; මගධ භාෂාව භාවිත කරන්නා.

මාගධී [නා.ප්‍ර.] අ. මගධ දේශයෙහි භාෂාව ; පාලි භාෂාව.- ආ. කාව්‍ය අලංකාර රීතියක්.

මාගම [නා.] අ. මාතුගාම.- ආ. ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව.- ඇ. (කථා.) වේශ්‍යා ස්ත්‍රිය ; වෙසඟන.

මාගරින්, මාජරින් [නා.ප්‍ර.] පැළෑටි හෝ සත්ව තෙල් සමඟ හයිඩ්‍රජන් සංයෝජනය කිරීමෙන්

සාදා ගනු ලබන වෙඬරු ආදේශකයක්.

මාගල [නා.] පන්, වැටකේ, තල් ආදී කොළවලින් වියන ලදුව, වී ආදී ඇට වර්ග වේළාගැන්ම වැනි කටයුතු සඳහා යොදා ගන්නා විශාල පැදුර.

මාසාකය [නා.] සතුන් මැරීම නැවැත්වීම සඳහා රජුන් විසින් පනවනු ලබන නියෝගය.

මාඬගලික [වි.] සුබදායක ; මංගල්‍ය ලක්ෂණ සහිත.

මාට්ටුව (කථා.) [නා.] මූට්ටුව ; පිරිද්දුම ; ඇඳීම ; ඇමුණුම ; යා කිරීම.

මාඩාව [නා.] කටින ලද කපු නූල් එකීමට ගන්නා රෝද විශේෂයක්.

මාඩ [නා.ප්‍ර.] අමිශ්‍ර රත්රන්.

මාණ [නා.ප්‍ර.] අ. මහණ ; ශ්‍රමණ ; හික්ෂුව.- ආ. බර, තරම පිළිබඳ මිණුම් ප්‍රමාණයක්.- ඇ. දුර ප්‍රමාණය ; වපසරිය.

මාණව [නා.ප්‍ර.] අ. තරුණයා.- ආ. සොරා.- ඇ. බාලයා.- ඇ. පුද්ගලයා.

මාණවකයා [නා.] අ. යොවුන් වියෙහි සිටින්නා ; තරුණයා. - ආ. සොරා ; වෞරයා.

මාණවිකාව [නා.] යොවුන් වියේ සිටින්නිය ; මෙනෙවිය.

මාණික්‍යය [නා.] මැණික.

මාණික්‍ය රත්නය [නා.] උතුම්
මැණික ; සිතූ පැතු සම්පත්
දෙන උතුම් මැණික.

මාණ්ඩලික [වි.] අ. ප්‍රදේශයක්
භාර ; මණ්ඩලයකට අධිපති ;
දිසාභාර ; ප්‍රාදේශීය.- ආ. (නව.)
පාලන ශ්‍රේණියට අයත් ;
විධායක.

මාණ්ඩලිකයා [නා.] දිශාවකට
අධිපතියා ; ප්‍රධානියා ; දිසාපති.-
ඇ. (නව.) පාලන ශ්‍රේණියට
අයත් නිලධාරී.

මාතඬු, මාතංග [නා.ප්‍ර.] අ.
ඇතා ; හස්තියා.- ආ. සැඩොල්
කුලය ; මාතංග ගෝත්‍රය.- ඇ.
වරක් වණ්ඩාල කුලයේ උපන්
මහ බෝසතුන් ගේ නාමය.

මාතය (පාරිභා.) [නා.] විධිය ;
පිළිවෙළ ; ආචාර විචාර විධිය.

මාතා [නා.ප්‍ර.] අ. අම්මා ; මව ;
ජනනී.- ආ. මහෝත්තමයා ;
මහා කාරුණිකයා.

මාතාමහ [නා.ප්‍ර.] මවගේ පියා ;
මුත්තා ; සියා.

මාතික [වි.] මව සම්බන්ධ වූ.

මාතිකාමර්ම [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ
පිහිටි අටවැදෑරුම් මර්මස්ථාන.

මාතිකාව [නා.] අ. මැය ; ශීර්ෂ
පාඨය ; මාතෘකාව.- ආ. ප්‍රධාන
ජල මාර්ගය.- ඇ. මැද මොළය

හරහා දිවෙන පසු මොළය.-
ඇ. (විනය.) කඩිනයක්
ඉදිකිරීමට හේතුවන කාරණය ;
කඩිනුද්ධාරය සිදු වන කරුණ.

මාතු [නා.ප්‍ර.] මව.

මාතුගාම [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රිය ;

කාන්තාව ; මාගම.

මාතුභාර්යා [නා.ප්‍ර.] මවක් වැනි
භාර්යාව.

මාතුරක්ඛිකා [නා.ප්‍ර.] මැණියන්
විසින් රක්තා ලද යුවතිය ;
මවගේ රැකවරණය යටතේ
වෙසෙන තරුණ කාන්තාව.

මාතුල [නා.ප්‍ර.] මවගේ සොහොයුරා ;
මාමා.

මාතුලානි [නා.ප්‍ර.] අ. මාමාගේ
බිරිඳ ; නැන්දණිය.- ආ. කංසා ;
ගඤ්ජා.

මාතෘ [වි.] අ. උපත දෙන ;
ජනනය කරන.- ආ. ප්‍රධාන ;
මුල් ; මූලික.- [නා.ප්‍ර.] අ. මව ;
මාතාව.- ආ. ලෙසින් උපදනා
ශරීරගත කෘමියෙක්.

මාතෘඅක්ෂය (පාරිභා.) [නා.]
මලක මවු නැටිය.

මාතෘක [නා.ප්‍ර.] අ. එනම් වර්ම
ස්ථානය ; කර්ණ නාලියට
දෙපසින් දිවේ හා නාසයේ
පිහිටි මාරක ස්ථාන අටක්
සඳහා යෙදේ.- ආ. (පාරිභා.)
මොළයේ ඇතුළත හෝ පිටත
පටල සඳහා ව්‍යවහාර නාමය.

මාතෘකා [නා.ප්‍ර.] අ. දිය ඇළ.-
ආ. ගෙලෙහි පිහිටි මර්ම නහර
විශේෂයක්. - ඇ. විස්තර කර
ලියන යමක විෂය නාමය ;
මැය ; ශීර්ෂ පාඨය.- ඇ.
(පාරිභා.) පරීක්ෂාව.

මාතෘ දේවතාවිය [නා.] මාතෘ
දේවිය.

මාතෘධර්මය [නා.] මාතාවන් තුළ
පහළ වන දරු සෙනෙහස මුල්
කොටගත් ගුණ සමුදාය.

මාතෘනිවාසය (නව.) [නා.] අ. දරු
ප්‍රසූතිය සඳහා වෙන් වූ රෝහල්
විශේෂය ; සූතිකාගාරය.- ආ.
මහලු වූත් අසරණ වූත් ස්ත්‍රීන්
රැක බලාගැනීම සඳහා වෙන්
කළ නිවාසය.

මාතෘබිජය (පාරිභා.) [නා.] ස්ත්‍රී
ජන්මාණුව ; ඩිම්බාණුව.

මාතෘභාර්යා [නා.ප්‍ර.] අම්මා
කෙනකු මෙන් ස්වාමී පුරුෂයාට
ආදරයෙන් සලකන බිරිඳ ;
මවක වැනි භාර්යාව.

මාතෘ භාෂාව [නා.] අ. යම්
තැනැත්තකුට උපතින් හිමි බස ;
ජන්ම භාෂාව ; මව්පියන්ගේ
භාෂාව.- ආ. (යම් භාෂාවක්
සකස්වීමට) මාතෘත්වය සැලසූ
මූල භාෂාව ; මුල් බස.

මාතෘ විලෝකනය [නා.] මව
සොයා බැලීම ; බෝසතුන්

බුදු වන ජන්මයේ දී පිළිසිඳ
ගැනීමට සුදුසු කවර මව ගේ
කුස ද යනු සොයා බැලීම.

මාතෘ සෛලය (පාරිභා.)
[නා.] දුහිතෘ සෛල ඇති
කරමින් බෙදෙන සෛලය ; මූල
සෛලය.

මාතෘස්ථානය [නා.] අ. මව
වසයෙන් පිළිගැනීම ; මව ගේ
තැන ; මව් තනතුර.- ආ.
(ජ්‍යෝති.) භාව කේන්ද්‍රයේ මව
ගැන කියවෙන ස්ථානය.

මාත්තු කරනවා (පාරිභා.) [ක්‍රි.]
(හස්ත.) අ. කිසියම් භාණ්ඩයක
ඔපයක් නිසි පමණට පත්
කරනවා.- ආ. පුළුන් රොද
ආදියෙන් තෙත් ගතිය නැති
කරනවා.- ඇ. මිශ්‍ර කරනවා ;
කලවම් කරනවා.- ඇ. ලෝහ
වර්ග එකට මිශ්‍ර කර තත්ත්වය
බාල කරනවා.

මාත්තු දමනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ.
පාට කරනවා ; දිප්තිමත්
කරනවා ; ඔප දමනවා.- ආ.
(මිශ්‍රණය කිරීමෙන් ලෝහ
ආදිය) බාල කරනවා.

මාත්තු ලෝහය [නා.] සියයට 36ක්
නිකල් හා සියයට 64ක් වානේ
මිශ්‍රණයෙන් සාදාගත් ලෝහය.

මාත්තු ව [නා.] අ. කෞශාදී ඖෂධ
පානයට මිශ්‍ර කරන සීනි මිශ්‍රණය

ආදි ප්‍රතිවාසය.- ආ. රෝගයට හා අනුභව කළ ඖෂධයට ගැළපෙන හෙදකම ; පථය සේවනය.- ඇ. (රන් රිදී වැනි ලෝහ වර්ගයකට තවත් ලෝහ වර්ගයක්) එකතු කිරීම.- ඇ. රත්රන්වල පිරිසිදු බව පිළිබඳ තත්ත්වමානය.- ඉ. (කථා.) යමක ස්වාභාවික තත්ත්වය පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය දෙය ; අනුගත දෙය ; ඔපය.- ඊ. තෙල් ආදියේ පදම.- උ. අතිස්වල්පය.- උ. අකුරක ඇදය ; ඇලපිල්ල වැනි පිල්ල ; අක්ෂරාවයවය.

මාත්‍රඥතාව [නා.] පමණ දැනීම ; මාත්‍රඥභාවය.

මාත්‍රය [නා.] අ. (උස, දිග, පළල ආදිය පිළිබඳ) ඉතා කුඩා ප්‍රමාණය.- ආ. වෙසෙසින් වෙන් කොට දක්වන ලද්ද.- ඇ. ටික ; ස්වල්පය ; පමණ ; විතර.- ඇ. (ක්‍රිස්ති.) ආකාරය ; සැලැස්ම ; පිඹුර.- ඉ. (ක්‍රිස්ති.) ආදර්ශය.- ඊ. පුරාණ ලංකාවේ ප්‍රතිමා නිර්මාණය පිළිබඳව යොදන ලද මිම්මක් ; අගල් එකක දිග.- උ. (පාරිභා.) (ගණිත.) සමීකරණයක තත්ත්ව ප්‍රමාණය.

මාත්‍රාංශය [මාත්‍රා+අංශය] [නා.] (ව්‍යාක.) මාත්‍රාවේ කොටස ; ලකුණ ; ඇදය.

මාත්‍රාගණකය (පාරිභා.) [නා.] ගීතයක තාලමානය හරි හැටි බලාගැනීම සඳහා පිළියෙල කරගෙන ඇති සියුම් උපකරණයක් ; තාලමානය.

මාත්‍රාව [නා.] අ. ඇසිපිය හෙළීමට හෝ අසුරුසනකට ගත වන කාලය ; නිමේෂය ; ඒ කාලය තුළ උච්චාරණය කළ හැකි ශබ්දය.- ආ. (සංගී.) ශබ්දයක් පවතින කාලය.- ඇ. තරම ; සමත්කම.- ඇ. වරකට ගත යුතු බෙහෙත් ආහාරපාන ආදියේ ප්‍රමාණය.- ඉ. තෙල් බින්දු අටක ප්‍රමාණය.- ඊ. ඉතා සුළු ප්‍රමාණය.

මාත්‍රාභානිය [නා.] මාත්‍රාවක් අඩු වීම ; දීර්ඝ මාත්‍රාවක් හුස්ම බවට පැමිණීම.

මාත්සරික (පාරිභා.) [වි.] මරණය ඇති කරන ; උග්‍ර ; දරුණු.

මාත්සර්යය [නා.] මත්සර හෙවත් මසුරු බව ; අධික ලෝභය.

මාදක [වි.] මත් ගතිය ඇති කරන්නා වූ.

මාදකය (පාරිභා.) [නා.] මත් බව ඇති කිරීමට උපයෝගී වන ද්‍රව්‍යය.

මාදණ්ඩ (කථා.) [නා.] ඔරුවෙන් දියඟට ගොස් මසුන් මැරීම සඳහා උණ ලීයෙන් තනා ගන්නා ලොකු බිලිපිත්ත.

මාදන [නා.ප්‍ර.] අ. තඹ නමින් ද හඳුන්වනු ලබන එක්වාර්ෂ ජීවී ශාකය. - ආ. මත් කිරීම ; ශල්‍ය කර්ම විධි අතර මත්කිරීම එනම් (සිහි නැතිකිරීම) සිහි නැති කිරීම ; නිර්වින්දනය.

මාදවනය [නා.] අ. පෙඟවීම ; පොඟවා මෘදු කොටස ඉවත් කිරීම ; මත් ගැම.- ආ. ආහාර නොගැනීම ආදිය නිසා ශරීරය කෙටිවූ වීම ; ආහාර නොගෙන ශරීරය කෙටිවූ කර ගැනීම.

මාදූල [නා.] මූදේ මසුන් මරන්නන් භාවිත කරන ලොකුම දූල් විශේෂය.

මාදිළිය, මාදිළිය [නා.] අ. ආකෘතිය ; ආදර්ශ රූපය ; මෝස්තරය.- ආ. පිළිවෙළ ; පුරුදු කරගත් විදිය ; ක්‍රියා පිළිවෙළ.- ඇ. ආකාරය ; තරාතිරම.

මාධක [වි.] මත් කරවනසුදු ; ශාරීරික වේදනා සහ හැඟීම් අඩු කරනසුදු.

මාධුර්ය [වි.] අ. මිහිරි බව ඇති ; රසවත් ; මධුර.- ආ. (අලං.) ශාංගාරාදි රස යුක්ත කිරීමාදී ලක්ෂණ ඇති ; ප්‍රාණ ගුණ සහිත.

මාධුර්යය [නා.] අ. රසවත් බව ; මිහිරි බව.- ආ. (අලං.) කාව්‍ය ගුණයක්.- ඇ. පද්‍යයක අකුරු හා පද නිසි ලෙස ගැළපීමෙන් මතු වන ශබ්ද සාමාය.

මාධ්‍ය (පාරිභා.) [වි.] අ. මාධ්‍යය සම්බන්ධ ; අතරමැදි.- ආ. මධ්‍යගත ; මධ්‍යක ; මධ්‍යන්‍ය.

මාධ්‍යය [නා.ප්‍ර.] අ. මැද.- ආ. (පාරිභා.) කිසියම් ක්‍රියාවක් හෝ සිද්ධියක් හෝ චලිතයක් සිදුවීමට අනිවාර්යයෙන්ම අවශ්‍ය දෙය.- ඇ. ක්‍රියාවක් කිරීමට යොදා ගන්නා මග ; ආධාරකය.- ඇ. මිනිසුන් හා භූතයන් අතර කථා බහේ දී අතරමැදියා ලෙස සිටින්නා ; ප්‍රවාහකයා.

මාධ්‍යයීය (පාරිභා.) [වි.] මධ්‍යම ; මධ්‍යගත.

මාන [වි.] අ. තමා උසස් යැයි සිතන ; අහංකාර ; උඩඟු.- ආ. සිටින ; පවතින ; අයත් වන.- [නා.ප්‍ර.] අ. තමා උසස් යන ආකල්පය ; අහංකාරය ; මාන්තය.- ආ. ක්ලේශ ධර්මයක් ; දශ ක්ලේශවලින් එකක්.- ඇ. බුහුමන ; සම්මානය ; පිදීම.- ඇ. උපක්‍රමය ; උපාය ; ප්‍රයෝගය.- ඉ. සිත ; චිත්තය.- ඊ. උන්නතිය.- උ. සැකය ; අනුමානය.- ඌ. (කථා.) රැවටීම ; වංචාව ; ප්‍රයෝගය.- සෘ. ප්‍රමාණය ; තරම ; දිග හෝ පළල හෝ ගතකම.- සෘෘ. සම්මත ප්‍රමාණයේ මිම්ම ; මිනුම.- (තරාදී සේරු ආදියෙන්) ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණ කිරීම.- (පාරිභා.) ප්‍රස්තාර රේඛා

කර්මයෙහි භාවිත මානකයක් ;
යාන්ත්‍රික ඇදීමේදී යම්
කොටසක උස, පළල, සනකම
පිළිබඳ සෘජු රේඛාව මැනෙන
සම්මත මිනුම්.- ස. දිසාව ;
පැත්ත.- සා. සීමාව ; කෙළවර
; මර්යදාව.- එ. ප්‍රදේශය ;
කොටස ; සරිය.- ඒ. ආකාරය ;
පිළිවෙළ.- ඵ. කාලය ; ඉඩ
ප්‍රස්තාව ; අවධිය.- ඔ. සිතුව ;
කුඩුම්බිය.- ඕ. තෘණ විශේෂයක් ;
මාන.- [නි.] අ. වැනි ; සමාන ;
මෙන්.- ආ. මනින ; මැනීමට
යොදාගන්නා ; මානයකට
අයත්.

මානකය [නා.] අ. මැනීමේ
ශාස්ත්‍රය.- ආ. මනින උපකරණයක්

මානකුටය [නා.] සොර මිනුම් හා
තරාදි ආදිය යොදාගෙන කරන
වංචා සහගත වෙළඳාම.

මානදණ්ඩ [නා.] මැනීමට ගන්නා
ලිය ; කෝදුව ; සම්මත මානය ;
මිණුම් දණ්ඩ.

මානන [වි.] අ. බුහුමන් කරන ;
වන්දනයට පාත්‍ර කරන.- ආ.
මැනීම කරන.

මානනය [නා.] බුහුමන් කිරීම ;
ගරු කිරීම ; පිදීම.

මානනවා [ක්‍රි.] අ. කරුමානම්
අල්ලනවා ; ඉලක්කය
අල්ලනවා.- ආ. (උගුල් ආදිය)

අටවනවා ; කෙකි ආදිය
දික්කරනවා.- ඇ. පිළියෙල කර
තබනවා.- ඇ. (පාරිභා.) (යන්ත්‍ර
සූත්‍ර වැනි දෙයක්) දක්ෂ
ලෙස ක්‍රියාත්මක කරවනවා.-
ඉ. බුහුමන් කරනවා ; ගරු
කරනවා.- ඊ. මනිනවා ; ප්‍රමාණ
කරනවා.- උ. (කථා.) උඩින්
උඩින් මෙන් ඇවිදිනවා ;
හෙමින් ඇවිදිනවා.

මානනීය [වි.] බුහුමනට සුදුසු ;
සම්භාවනීය.

මානපස, මානපහ [නා.]
මධ්‍යකාලීන සිංහල රජවරුන්
විසින් විරයන්ට බුහුමන් පිණිස
පිරිනැමූ භාණ්ඩ පංචකය.

මාන බලනවා [ක්‍රි.] (යමක් කිරීමට)
ඉඩ ප්‍රස්තාවක් විමසනවා ;
ඔත්තු බලනවා ; විපරම්
කරනවා.

මානහංගය/මානහඬගය [නා.]
අහංකාරය බිඳීම ; හෙළා දැක්ම ;
අවමානයට පත්කිරීම.

මානමද [නා.ප්‍ර.] අහංකාරය නිසා
කෙනෙකුගේ හිතෙහි පහළ
වන මත්බව.

මානය [නා.] අ. අහංකාරය ;
උඩගුබව.- ආ. (කථා.) මනින
උපකරණය ; මැනීම සඳහා
භාවිත කරන උපකරණය.

මානරාගය [නා.] පුරුෂත්වය නිසා
ඇති වන මදය ; පුරුෂ මානය.

මානව [වි.] අ. මිනිසා පිළිබඳ වූ ;
මනුෂ්‍යයා සම්බන්ධ වූ.- ආ.
ශිෂ්ට ලොවක් පිළිබඳ වූ.-
[නා.ප්‍ර.] මනුෂ්‍යයා ; මිනිසා.

මානව ඉතිහාසය [නා.]
ඉතිහාසය, ආගම, සමාජය,
පාලනය ආදී මනුෂ්‍ය ජාතීන්
සතු ඓතිහාසික පුවත.

මානවකයා [නා.] තරුණයා ;
යෞවනයා ; පුරුෂයා.

මානව කල්ප (පාරිභා.) [වි.]
(සත්ත්ව.) මිනිසා වැනි.

මානවතාව [නා.] මිනිසත්ඛව ;
මනුෂ්‍යත්වය.

මානව දයාව [නා.] මනුෂ්‍යවාදය
පිළිබඳ අනුකම්පාව ; පොදු
මනුෂ්‍යත්වය පිළිබඳ ආදරය.

මානව හක්කිය [නා.] මනුෂ්‍යයන්
කෙරෙහි ඇති වන සානුකම්පික
හැඟීම ; මානවවාදය.

මානව විද්‍යාව [නා.] මිනිස්
වර්ගයාගේ පරිණාමය සහ
පැවැත්ම හා සම්බන්ධ වූ ජීව
විද්‍යාත්මක, සංස්කෘතික හා
භෞතික පරිසරය පිළිබඳ
විද්‍යාව.

මානව ශාස්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මිනිසුන් පිළිබඳව ඉගෙනීම ;
මානුෂික අධ්‍යයනය.

මානව සංස්කෘතිය [නා.] මනුෂ්‍ය
සමාජයකට ආවේණික සිරිත්
විරිත් ගති පැවතුම් ඇදහිලි
ආදියෙහි එකතුව ; මනුෂ්‍ය
ශිෂ්ටාචාරය.

මානවිකාව [නා.] තරුණිය ;
යෞවනිය ; කාන්තාව.

මානවිය [වි.] මිනිසාට අයත් වූ ;
මිනිසා පිළිබඳ වූ ; මනුෂ්‍යයා
සම්බන්ධයෙන් වූ.

මානවෝත්පත්තිය [මානව+
උත්පත්තිය] [නා.] මිනිසාගේ
උපත ; මනුෂ්‍යයාගේ උත්පත්තිය.

මානවෝද්භවය [මානව+
උද්භවය] [නා.] මිනිසාගේ
ආරම්භය හැදෑරීම.

මානස, මානසා [නා.ප්‍ර.] චිත්තය ;
සිත.

මානසික [වි.] චිත්තය පිළිබඳ වූ ;
සිතෙහි වූ ; කල්පනාවට අයත් ;
මනෝමය.

මානසික ආබාධය (පාරිභා.) [නා.]
සිතෙහි ගිලන් බව ; මනස
අවුල්වීම නිසා හටගන්නා
රෝග.

මානසික ආරෝග්‍යශාලාව [නා.]
මානසික රෝගවලට පිළියම්
කරන රෝහල ;
උමතු රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර
කරන ආරෝග්‍යශාලාව ;
උන්මත්කාරෝග්‍ය ශාලාව.

මානසික ඉන්ද්‍රිය මතය [නා.]
සිත පිළිබඳ අධ්‍යයන මතයක් ;
තර්කනය, විනිශ්චය, ස්මරණය,
බුද්ධිය ආදී ලක්ෂණ මතසේ
ඇතැයි විශ්වාස කළ මතය.

මානසික උෘතතාව (පාරිභා.)
[නා.] විත්ත ස්වභාවයක් ;
බුද්ධියේ පසුබැස්ම.

මානසික ශාස්ත්‍රය [නා.] විත්ත
ධර්ම ශාස්ත්‍රය.

මානසාය [නා.] දූවයෙන් කළ
ගෙය.

මානාධික [මාන+අධික] [වි.] වැඩි
අභංකාරයෙන් යුත් ; අධික
ආඩම්බරයක් ඇති.

මානාවරිය [නා.] ගත දිගෙන් වැඩි
කරන කුඹුර.

මානි, මානී [වි.] මානය ඇති ;
අභංකාරවත්.

මානිකාව [නා.] මානවිකාව ;
තරුණ ස්ත්‍රිය.

මානිනිය [නා.] මාන ඇති ස්ත්‍රිය ;
අභංකාර කාන්තාව.

මානිල්, මානෙල්, මහනෙල් [නා.ප්‍ර.]
නිල් පැහැති අලංකාර මල් සහිත
ජලජ පැළෑටියක් ; නිලුපුල් ;
ඉන්දිවර ; ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික
පූෂ්පය සේ සැලකේ.

මානුෂ [වි.] මිනිසාට අයත් ; මිනිසා
පිළිබඳ. - [නා.ප්‍ර.] මිනිසා ;
මනුෂ්‍යයා.

මානුෂක, මානුෂික [වි.]
මනුෂ්‍යයන් පිළිබඳ ; මිනිසුන්ට
අයත්.

මාන්වුච [නා.] අ. සන්ධිය ;
අසච්ච.- ආ. බැඳීමේ
උපකරණයක් ; විලංගුව ; හැකිල්ල.

මාන්ත්‍රික [වි.] මන්ත්‍රවලට අයත් ;
මන්ත්‍ර සම්බන්ධ වූ.

මාන්දම [නා.] ළදරු රෝගයක් ;
මන්දාග්නිය ; ග්‍රහණිය.

මාන්දුව (කථා.) [නා.] මලානික
බව ; තෙහෙට්ටුව.

මාන්තක්කාරයා [නා.]
අ. අභංකාර තැනැත්තා.- ආ.
(ධීවර.) ධීවරයන් විසින් තෝරා
නමැති මත්ස්‍යයා හඳුන්වන
විකට නාමයක්.

මාන්තය, මාන්තේ [නා.] අ. මානය ;
අභංකාරය ; උඩඟුකම.- ආ.
(කථා.) සැකබිය ; ලජ්ජාගතිය ;
කුලැටිකම.- ඇ. රජය වැනි උසස්
ආයතනයකින් ලබන ගරු
නම්බුනාමය ; උපහාරය.

මාන් බලනවා [ත්‍රි.] ඵල්ලය
බලනවා ; මාන බලනවා ;
කුරුමානම් අල්ලනවා.

මාන්‍ය [වි.] මානනය කළ යුතු ;
පිදිය යුතු ; ගරු බුහුමන්
කටයුතු.

මාන්සිය [නා.] (කථා.)
අ. මහන්සිය.- ආ. ප්‍රයත්නය ;

උත්සාහය.- ඇ. ආශ්වාස
ප්‍රශ්වාස කිරීමට ඇති අපහසුව ;
ඇදුම රෝගය.

මාපක [වි.] අ. මැනීම හා
සම්බන්ධ ; මැනීම සඳහා
භාවිත කරන.- ආ. මවන/මැවූ ;
නිර්මාණය කරන/කළ.

මාපකය [නා.] අ. මැනීම සඳහා
භාවිත කරන උපකරණය ;
මිනුම් දණ්ඩ ; මාන යන්ත්‍රය.-
ආ. (ප්‍ර.යෙදේ) මැනීම කරන්නා ;
කිරුම්කාරයා ; මනින්නා.

මාපය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මිම්ම ;
මිනුම.

මාපා [නා.ප්‍ර.] අ. මහා ආදිපාදයා ;
මහා ඇපා ; මහා ඇමැති ;
මහ අදිකාරම්.- ආ. මහා
ප්‍රාසාදය ; ලොකු ගෙය ;
ප්‍රාසාදය ; මාලිගාව.- ඇ. මහා
ගස.

මාපිය [නා.] අ. මහත් වූ ප්‍රීතිය ;
ලොකු සතුට. - ආ. මව සහ
පියා.

මාපිරි [නා.ප්‍ර.] පුත්සඳ.

මාබල් [නා.ප්‍ර.] අ. ගොඩනැගිලි
සෑදීමට හා ප්‍රතිමා ආදිය නෙළීමට
ගනු ලබන්නා වූ ද, ඔප දැමිය
හැකි බෙහෙවින් තද පැහැ
වයිරමින් යුත් ගල් විශේෂයක්.-

ආ. මාබල් බදාමයෙන්
නොහොත් විදුරුවලින් සාදන
ලදුව ළමුන් ක්‍රීඩා සඳහා පාවිච්චි
කරනු ලබන ඇට බෝල, ජිල්
බෝල, ටික් බෝල ආදිය.

මාමක [වි.] අ. මගේ යැයි සිතන ;
තමාට අයත් යැයි විශ්වාස
කරන.- ආ. ළඳි ; සිත් බැඳි ;
හිතවත්.

මාමණ්ඩි, මාමණ්ඩ [නා.ප්‍ර.]
මාමා ; නෑකමින් බිරියගේ හෝ
සැමියාගේ පියාත්, මවගේ
සහෝදරයාත් සඳහා යෙදෙන
ගෞරවාර්ථ යෙදුමක්.

මාමිනි [වි.] නැව් සම්බන්ධ ;
නාවික.

මාමිනියා [නා.] අ. මුහුදු යාත්‍රා
පිළිබඳ දැනුම ඇත්තා ;
නාවිකයා. - ආ. (කථා.) මහ
මිනිහා ; ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයා ;
නිලධාරියා.

මායම [නා.] අ. රැවටීම ; කපටිකම ;
වංචාව ; ප්‍රයෝගය.- ආ.
ඉන්ද්‍රජාලය ; ඇස්බැන්දුම.- ඇ.
දේව, යක්ෂ, භූත ආදීන්ගේ දෘෂ්ටි
වැටීම ; (ඔවුන්) ආරූඪවීම ;
භූතාවේශය.- ඇ. (තෙල් කහට
ආදි ද්‍රව්‍යවල) පැල්ලම.- ඉ.
ස්වල්පය ; සුළු ප්‍රමාණය.

මායම් වෙනවා [ක්‍රි.] දේව, යක්ෂ
භූතාදීන් ආරූඪ වෙනවා.

මායා [නා.ප්‍ර.] අ. තාත්ත්විකව
නොපවතින රූප, ඡායා, දෘෂ්ටි.-
ආ. කළ වරද සඟවන ගති ;
රැවටිලි ; වංචා.- අ. උ.
ඇස්බැන්දුම් ; මුළා ; මිරිඟු ;
ඉන්ද්‍රජාල.

මායාව [වි.] මායා ඇති ;
රවටනසුලු.

මායිම [නා.] ඉම ; සීමාව.

මායියා (කථා.) [නා.] අ. මහලු
ස්ත්‍රිය ; මැහැල්ල.-
ආ. භාර්යාව ; බිරිය.

මාර [වි.] අ. මාරයා පිළිබඳ ;
මාරයාට අයත් ; මරණීය ; මාර
පදවිය පිළිබඳ.- ආ. විනාශකාරී ;
හයානක.- අ. (නව.) අසිරු ;
අමාරු ; විස්මයජනක.- [නා.ප්‍ර.]
අ. මරණය ; මරණය
ඇතිකරන්නා ; විනාශ කරන්නා.-
ආ. වසවර්ති මාරයා.- අ. උ.
කාමයට අධිපති දෙවියා ;
අනංගයා.- අ. රාගය.- ඉ.
බුදුදහමෙහි සඳහන් පංච
මාරයෝ.- ඊ. මාරාගස.- උ.
පෘථිවිය ; පොළොව.- උ. ආ.
භාගය ; දෙකෙන් පංගුව.

මාරං කටුව (කථා.) [නා.] ගල්
විදින කටුවක්.

මාරංයත්ත [නා.] යතුකැටය.

මාරක [වි.] මරණය ගෙනදෙන
හයානක.

මාරකය [නා.] මරණය ගෙන දෙන
උවදුර ; මරණයට හේතුවන
කරුණ.

මාරගර්භය [නා.] සොහොන් ගැබ.

මාරජ [නා.ප්‍ර.] මාරයා දිනූ
තැනැත්තා ; බුදුරජාණන්
වහන්සේ.

මාරණ [නා.ප්‍ර.] අ. අබිං
විශේෂයක් ; කළු අබිං.- ආ.
බෙහෙත් වර්ගවල විෂ මැරීම ;
විෂ පහ කිරීම.- [නා.] අ. වධය ;
මැරීම ; ජීවිත හානිය.- ආ.
සිවුසැට කලාවලින් එකක්.

මාරණාන්තික [මාරණ+අන්තික]
[වි.] මරණයෙන් කෙළවර
වන ; මරණය පමුණුවන ;
මාරාන්තික.

මාරධෙය්‍ය [නා.] මාරයාට අයත්
වුව ; නාම, රූප, අරූප යන
භවත්‍රය.

මාර පරාජය [නා.ප්‍ර.] මාරයා
පැරදවීම ; බුද්ධත්වයට
පැමිණීම.

මාරයා [නා.] මාර බ.

මාර යුද්ධය [නා.] සිදුහත්
තවුසාණන් වසවත් මරු
සමඟ කළ සටන ; කාම
ක්‍රෝධාදිය නැති කිරීම සඳහා
උන්වහන්සේ ගත් වෙහෙස.

මාරවිජය [නා.] මරු සමඟ කළ
සටනින් ලත් ජය ; සිදුහත්

තවුසාණන් පංච මාරයන් බිඳ
බුදුවීම.

මාරස [නා.] සඳරැස් ; වන්ද
කාන්තිය.

මාර සෙනග [නා.] අ. සිදුහත්
තවුසාණන් බුද්ධත්වයට පැමිණීම
වළක්වාලනු පිණිස පැමිණි මාර
සෙනග. - ආ. (නව.) අතිමහත්
ජනකාය ; විශාල ජන සමූහය.

මාරාන්තික [මාර+අන්තික] [වි.]
මරණයෙන් කෙළවර වන.

මාරාව [නා.] අයිලය ඉදිරියේ
උක්කුටියෙන් වාඩි වී සිටින
යක්දෙස්සෙකු විසින් හස්ත
වලනයෙන් කරනු ලබන අභිනය.

මාරාවිෂ්ට [මාර+ආවිෂ්ට] [වි.] අ.
මාරයා ආවේශ වූ ; මාරයා
ආරූඪ වූ.- ආ. ඉවක් බවක්
නැති කෝපයෙන් යුත්.

මාරාවේශය [මාර+ආවේශය]
[නා.] මාරයා ආරූඪ වීම ;
මාරයා වැහීම.

මාරිය [නා.] අඛණ්ඩ තද වැස්ස ;
මහා වර්ෂාව ; තද වැහි කාලය.

මාරියාව [නා.] මුහුදේ ඉහළ
නැගෙන රැල්ල ; රළු වේගය ;
උස් රළු ගෙඩිය.

මාරු කරනවා [ක්‍රි.] යම්
දෙයක් වෙනුවට වෙනත් දෙයක්
ගන්නවා.

මාරුක් [නා.ප්‍ර.] පොල්.

මාරුතය [නා.] අ. වාතය ; සුළඟ.-
ආ. කුණාටුව.

මාරුව [නා.] අ. යෙදවීම ;
පෙරළීම ; වෙනස් කිරීම.- ආ.
පිළිවෙළ ; ක්‍රමය.- ඇ. වේලාව ;
අවස්ථාව.

මාරු වෙනවා [ක්‍රි.] අ. වෙනස්
වෙනවා ; වෙනස් අතකට
හැරෙනවා.- ආ. අන් තැනකට
යනවා.- ඇ. (නව.) අනික් අයට
නොදෙනන්නට සිටි සැනින්
පිට වෙනවා ; රහස්සේ සැඟවී
යනවා.

මාර්ගඵල [නා.] සමථ විදර්ශනා
මාර්ගඵල ; සෝවාන් ආදී
මර්ගයන්ට අනතුරුව ලබන
ඵලය.

මාර්ගය [නා.] අ. බුදු දහමේ
චතුරාර්ය සත්‍යය අතරින්
සතරවැන්න වන මාර්ග
සත්‍යය.- ආ. ක්‍රමය ; පිළිවෙළ.-
ඇ. ගමන් කරන පාර ; මාවත.-
ඇ. (සංගී.) හින්දුස්ථානී සංගීතය
බෙදන ප්‍රධාන කොටස් දෙකෙන්
එකක්.

මාර්ගස්ථ [වි.] අ. සෝවාන් ආදී
මාර්ගයට පැමිණි ; මාර්ගලාභී.-
ආ. මාර්ගයට අයත් ; මාර්ගයෙහි
ගමන්ගන්නා.

මාර්ගස්ථයා [නා.] සෝවාන් ආදී
සතර මාර්ගයෙහි පිහිටි
උත්තමයා.

මාර්ගාධිගමය [මාර්ග+අධිගමය.]
[නා.] සෝවාන් මාර්ගාදිය
අවබෝධ කරගැනීම.

මාර්ජනය [නා.] මැදීම ; නැවත
නැවත පිරිසිදු කිරීම.

මාර්තණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා.

මාර්දවය [නා.] මොළොක්බව ;
මෘදුබව.

මාල [නා.] අ. (ගොඩනැගිලි
ආදියෙහි) වහල ; තට්ටුව.-
ආ. සංඝ කර්ම පිණිස සීමා
වසයෙන් සම්මත මළුව ;
සීමාමාලකය.- ඇ. (ගොඩනැගිලි
ආදියෙහි) වහල ; තට්ටුව.- ඇ.
මාලය බ.

මාලකය [නා.] අ. විහාරාරාමා-
දියෙහි මළුව.- ආ. සීමා
මාලකය.

මාලක්කම [නා.] පිනුම ; කරණම ;
අඩව්ව.

මාලය [නා.] ශරීර අලංකාරය
සඳහා ගෙල පළඳින
ආභරණයක්.

මාලාගෝපකයා [නා.] මල්වතු
රැකබලා ගන්නා තැනැත්තා ;
මල්ගොව්වා.

මාලාදාමය [නා.] මල්දම ;
මල්මාලාව.

මාලාබන්ධය [නා.] අ. සුසැට
කලා ශිල්පවලින් එකක් වූ
මල්දම් ගෙතීම ; මාලාකර්මය.-
ආ. මාලාවක් සේ නිසි පරිදි
අක්ෂර යොදා රචිත ශිලෝක
ආදිය.

මාලාව [නා.] අ. මල්දම ; මල්වැල.-
ආ. මල් මැණික් ආදියෙන්
සැදූ වැල ; දාමය ; ආවලිය.-
ඇ. පෙළ ; පන්තිය.- ඇ.
ධාරා සේ පවත්නා රාශිය.- ඉ.
සමූහය ; රාශිය.- ඊ. මැණික්
ඉල්ලමට යටින් තිබෙන මැටි.-
උ. දඹදිව අවන්ති ජනපදය.

මාලිනී [නා.ප්‍ර.] අ. මල් ඇත්තී ;
මල් දරන්නී.- ආ. සංස්කෘතික
කාව්‍ය වෘත්තයක නාමය.- [වි.]
ගැවසුණු මල් ඇති ; මලින්
පිරුණු.

මාලු [වි.] අ. (බොද්ධ භික්ෂුවරයකු)
අධි-ශීල හෙවත් උපසම්පන්න
බවට පැමිණි.- ආ. මහලු ;
වයසින් මුහුකුරා ගිය ; වයස්ගත ;
වෘද්ධ.- ඇ. අබලන් ; පැරැණි ;
දිරාගිය.- ඇ. ප්‍රථම නොවූ ; දෙ
වැනි.- [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීර මාංසය ;
ඇඟ මස.- ආ. මාලුවා.

මාලු අයින [නා.] මාලු රැන ; මාලු
රංවුව.

මාලුක [නා.ප්‍ර.] පවන ; වායුව ;
සුළඟ.

මාලු පැවිජ්, මාලු පැවිදි [නා.ප්‍ර.]
අධිශීල සම්පන්න භික්ෂුව ;
(උපසම්පන්න) මහතෙර.

මාලු වයස [නා.] මහලු අවස්ථාව ;
වෘද්ධ සමය ; වයස්ගත
අවස්ථාව.

මාලුවා [නා.] මත්ස්‍යයා ; මීනයා.

මාවටන් [නා.ප්‍ර.] මවට කරන
උවැරුන ; මාතෘ උපස්ථානය.

මාවත [නා.] අ. (යන එන) මග ;
මහ මග ; මහා මාර්ගය. - ආ.
මහ වතක් හෙවත් ලොකු
මුහුණක් ඇති බකමුණා.

මාවරය [නා.] අ. වැටක ඉනි
පෙළක් සිටවා ඒවා එක සේ
තද වීමට බඳින හරස් ලිය.- ආ.
කුහරයක් හරහා තිබෙන
දණ්ඩක් වැනි සෙසලයක් හෝ
අවයවයක්.

මාවුලාව [නා.] කොට්ටය ;
බිම්බෝහනය.

මාසක [නා.ප්‍ර.] අ. ධාන්‍ය
විශේෂයක් වන මැ. - ආ.
පුරාණ ලෝහ කාසි වර්ගයක්. -
ඇ. ඔළිඳ ඇට දහයක බර.

මාසය [නා.] අ. අවුරුද්දක් බෙදා
ඇති කොටස් දොළහෙන්
එකක් වන සාමාන්‍යයෙන් දින
30ක හෝ සති 4ක කාලය. -
ආ. වන්ද්‍රයා පොළව වටා
එක් වරක් යාමට නොහොත්

සූර්යයා එක් රාශියක් තුළ ගමන්
කිරීමට ගතවන අටවිසි දිනක
කාලය.

මාසික [වි.] මාසයට අයත් ;
මාස්පතා.

මාසේපෝය [නා.] අමාවක
පොහොය ; වන්ද්‍රයාගේ අව
පක්ෂයේ පසළොස්වන දිනය ;
වන්ද්‍රයා ලොවට නොපෙනෙන
රැය සහිත දිනය.

මාස් කන්නය (කථා.) [නා.]
ප්‍රධාන ශස්‍ය කාලය ; වී
වසුරන ප්‍රධාන කාලය.

මාහැගි [වි.] මහත් සේ අගය ඇති ;
ඉතා වටිනා ; මහාර්ඝ ; උතුම්.

මාහිමි [නා.ප්‍ර.] අ. වැඩිහිටි භික්ෂූන්
වහන්සේලා හඳුන්වන ගෞරව
නාමය ; මහා ස්ථිර ; මහා තෙර.-
ආ. පොළොන්නරු කාලයෙන්
පසු මෙරට ශාසනයෙහි ඇති
කළ උත්තරීතර සංඝ පදවිය.-
ඇ. මාගේ ස්වාමියා.

මාළුපිනි [නා.ප්‍ර.] බත් සමග
ආහාරයට ගැනෙන
ව්‍යංජ්ජනාදිය.

මාළු බීම (ධීවර.) [නා.] මසුන්
බහුල තැන්.

මාළු රිල්ල (ධීවර.) [නා.] දිය
මතුපිට මාළු මතු වී පෙනීම.

මැංගනින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ප්‍රධාන වශයෙන් වානේ හා
වෙනත් මිශ්‍ර ලෝහ සෑදීමේ දී
ගනු ලබන ලෝහයක මූල
ද්‍රව්‍යයකි.

මැංගනීස් වානේ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගෙවීමටත්, කම්පනයටත්
ඔරොත්තු දෙන තද වානේ
වර්ගයකි.

මැකියුලාව (පාරිභා.) [නා.] පෘෂ්ඨ
වංශීන්ගේ ඇතුළු කනේ වූ
තුම්බිකාවේ හා මඩිච්චියේ
ප්‍රතිග්‍රාහක ලපය.

මැකිලිය (පාරිභා.) එන්ජිමක
බෙයාරිං සවිකර ඇති කොටස.

මැක්කා [නා.] බල්ලන් ආදී
සතුන්ගේ, පක්ෂීන්ගේ හෝ
මිනිසුන්ගේ ඇඟෙහි ඇලී ලේ
උරා බොමින් ජීවත් වන
පරපෝෂිත කෘමි විශේෂයකි.

මැක්‍රෝ (පරිග.) [නා.ප්‍ර.]
පරිගණකයේ ඇතිවන්නා වූ
වෛරසයක නාමය.

මැග්නීසියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සුදුපාට සැහැල්ලු ලෝහමය
මූල ද්‍රව්‍යයකි.

මැග්මා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගිනිකඳු පිපිරීමෙන් පිටවන
ලාවා සෑදෙන පෘථිවිය
අභ්‍යන්තරයේ ඇති ද්‍රව්‍යය.

මැටි [නා.ප්‍ර.] ඉතා සියුම් කණිකා
වලින් සෑදුණු අවසාදිත

නිධියක් ; ස්වාභාවික හේතු
නිසා පර්වත කොටස්
දිරායාමෙන් පොළොවේ ඇති
අපද්‍රව්‍ය හා මිශ්‍රවීමෙන් සෑදෙන
පස් විශේෂයකි.

මැටි අයිරුව [නා.] වළං මැටි
ලබාගන්නා ස්ථානය ; මැටි
ආකරය.

මැටි අහු [නා.ප්‍ර.] මැටිවලින් තබන
මුද්‍රා විශේෂයක නාමය.

මැටි ඔරුව (පාරිභා.) [නා.]
පදම්වීම සඳහා මැටි රත්කර
තබන විශාල පෙට්ටියක් වැනි
උපකරණය.

මැටිකට්ටය, මැටිකට්ටෙ [නා.] අ.
පාගා සකස් කර ගත් මැටි පිඬ.-
ආ. (කථා.) මල්වෙඩිවල හා
රතිඤ්ඤාවල පතුලෙහි හිරකර
තිබෙන මැටි ගුලිය.- ඇ. ගෑස්
ලාම්පුවල මැන්ටලය බඳින
මැටියෙන් සෑදූ කොටස.

මැටිකරුව [නා.] අ. මැටිවලින්
සාදා සිදුරක් සහිතව පුළුස්සා
ගන්නා අච්චුව. - ආ. වාත්තු
අච්චුව ; ලෝහ බඩු වාත්තු
කිරීමට මැටියෙන් සාදන
පුළුස්සා ගත් අච්චුව.

මැටි ගසනවා [ක්‍ර.] යමක සිදුරු
වැසියන සේ මැටි ආලේප
කරනවා.

මැටිපත්ත (පාරිභා.) [නා.] මැටි
පතුර.

මැටි පන්දම [නා.] පෙරහැරවල
ගෙන යෑම සඳහා මැටි බඳුනක්
තුළ වැටි දල්වා සාදා ගැනෙන
පන්දම.

මැටිපස [නා.ප්‍ර.] මැටි පාත්‍රය.

මැටිපලා [නා.] බුලත් වැල්වල මුල
හටගන්නා ළපටි කොළ.

මැටිපා [නා.ප්‍ර.] අ. මැටිපස. - ආ.
වර්ච්චි බිත්තියක මැටි හිරවීමට
සිටුවන කණු හා ඒ අතරට
බඳින ලී.

මැටිපේ කිරීම (කථා.) [නා.] අපල
දුරුවීම සඳහා කරන ශාන්ති
කර්මය.

මැටියැදීම [නා.] ශාන්ති කර්මයක් ;
මැටි ගුලි නවයක් උපයෝගී
කරගෙන දෙවියන්ගෙන්
ශාන්තිය යැදීම.

මැටිසක [නා.] කුඹල් සක.

මැටික් කුමය, මෙට්ටික් කුමය [නා.]
දශම මිනුම් කුමය ; මීටර්
කුමය.

මැඩ, මැඩ [නා.ප්‍ර.] අ. මණ්ඩලය ;
ප්‍රදේශය.- ආ. අංග ජනපදයේ
විසූ සිටුවරයෙක්.- ඇ. ඖෂධීය
ගස් වර්ගයක්.

මැඩකම් [නා.ප්‍ර.] කර ඇඹීම.

මැඩගන්නවා [ක්‍රි.] යටපත්
කරනවා ; පයට යට කරනවා.

මැඩ පවත්වනවා, මැඩ පවත්වනවා
[ක්‍රි.] අ. මර්දනය කරනවා ;
යටපත් කරනවා. - ආ. පාගනවා.

මැඩ පියනවා [ක්‍රි.] අ. අභිභවනය
කරනවා ; යටත් කරනවා.- ආ.
පාගනවා ; හිරිහැරයට පත්
කරනවා.- ඇ. මිරිකනවා.

මැඩම [නා.] අ. (ඇඟ) මිරිකීම ;
සම්බාහනය. - ආ. අභිභවනය.

මැඩලනවා [ක්‍රි.] අ. මිරිකනවා ;
තද කරනවා.- ආ. පාගනවා.

මැඩවනවා [ක්‍රි.] පාගනවා.

මැඩවීම (පාරිභා.) [නා.] වාත බුබුළු
පහකොට මැටි පිළියෙළ කිරීම.

මැඩියා [නා.] ඉස්ගෙඩියාගෙන්
විකාශනය වී දිය ගොඩ
දෙකෙහිම වාසය කරන කුඩා
සතෙක් ; ගෙම්බා.

මැඩිල්ල [නා.] අ. මණ්ඩලය ;
රවුම ; මූණත.- ආ. මිටිය ;
පොදිය ; කොපුව.- ඇ. සිවුරේ
කොටසක් ; සිවුරු ගැබ ;
සිවුරේ අත්ත.- ඇ. කුඩා
රෙදි කැබැල්ල.- ඉ. පිට්ටනිය ;
මිදුල.- ඊ. තැලීම ; පැහීම.-
උ. වළංකැල්ල ; කැබිලිත්ත.-
උ. හේන්වල කුරහන්වේලා
ගැනීමටත් පාගා ගැනීමටත්
යොදාගත් තැන ; කමත.

මැඩුවන්, මැඩුවන් [නා.ප්‍ර.] පිදුරු ;
ගොයම් පාගා ඉවතලන රොඩු.

මැණ [නා.ප්‍ර.] මැණික ; මිණ ;
මාණිකාය.

මැණික [නා.] අගනා රත්න
විශේෂයක් ; මාණිකාය ; විවිධ
නම්වලින් හඳුන්වන දීප්තිමත්
වර්ණයෙන් යුත් වටිනා ගල්
වර්ගය.

මැණික් ආකරය (කථා.) [නා.]
මැණික් උපදින ස්ථානය ;
මැණික් පතල.

මැණික් ඉල්ලම [නා.] මැණික්
ගැරීමේ දී මැණික් ඇද්දැයි
සෝදා බලන පස් තට්ටුව.

මැණික්කටුව, මැණික්කටුව [නා.]
අත්කර ; මණිබන්ධය.

මැණික් දෑල [නා.] මැණික් යොදා
කළ දෑල ; හස්ති ආභරණයක්.

මැණික් සැට්ටරා [නා.ප්‍ර.] මැණික්
කපන්නා ; මැණික් වැඩ
කරන්නා.

මැඬියා [නා.] මැඬියා බ.

මැත [නා.ප්‍ර.] වහසිබස් ;
පුරසාරම.

මැත දොඩනවා [ක්‍රි.] වහසිබස්
කියනවා ; පුරසාරම් කියනවා.

මැති [නා.ප්‍ර.] අ. ඇමතිවරයා ;
අමාත්‍යයා.- ආ. මන්ත්‍රීවරයා ;
පාර්ලිමේන්තු හෝ පළාත්සභා
නියෝජිතයා.

මැතිවරණ කොමසාරිස් [නා.ප්‍ර.]
මැතිවරණ කටයුතු පිළිබඳව

රජයෙන් පත්කරනු ලැබ සිටින
නිලධාරියා.

මැතිවරණ ප්‍රකාශනය [නා.]
මැතිවරණයකදී ඒ ඒ දේශපාලන
පක්ෂ ඉදිරිපත් කරන තම
ප්‍රතිපත්ති මාලාව.

මැතිවරණය [නා.] දේශපාලන
ආයතනයකට නියෝජිතයන්
තෝරා ගැනීම සඳහා පවත්වනු
ලබන ඡන්ද විමසීම.

මැතිසක් [නා.ප්‍ර.] මන්ත්‍රී චක්‍රය ;
මන්ත්‍රී අමාත්‍ය සමූහයා ; මැති-
ඇමති මණ්ඩලය.

මැතොදිස්ත [වි.] රෙපරමාදු
ආගමට අයත් ජෝන් වෙස්ලි
නම් පියතුමකු විසින් ආරම්භ
කරන ලද ක්‍රිස්තු භක්ති ක්‍රමයක්.

මැද [නා.ප්‍ර.] අ. මධ්‍යය ; වස්තු
දෙකක් අතර පෙදෙස ; අන්ත
නොවූ තත්ත්වය.- ආ. ඉදිරිපිට ;
ඉස්සරහ ; අභිමුඛය.- [වි.]
මැදහත් ; මධ්‍යස්ථ.

මැද කන්නය [නා.] යල මහ
කන්න දෙක අතර වගා වාරය.

මැදැඟිල්ල, මැදැඟිල්ල [මැද+
ඇඟිල්ල] [නා.] අතෙහි හෝ
පාදයෙහි ඇඟිලි පසෙන්
මැද්දෙහි පිහිටා ඇති ඇඟිල්ල.

මැදදෙස [නා.ප්‍ර.] ඉගටිය ; ශරීරයේ
මැද කොටස.

මැද පළාත [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් නවයෙන් එකක් වන මධ්‍යම කඳුකර පළාත.

මැදපෙරදිග [නා.ප්‍ර.] ඊජිප්තුව හා ඇෆ්ෂනිස්ථානය අතර පිහිටි බිම් ප්‍රදේශයට අයත් රටවල් ; ලෙබනන්, ඊශ්‍රායිල්, සිරියා, ජෝර්දාන්, ඉරාක්, එමරේට් රාජ්‍ය, සවුදි, යෙමන් හා ඉරාන් ආදී රටවල්.

මැද මොළය (පාරිභා.) [නා.] මධ්‍ය මස්තිෂ්කය.

මැද වට්ටම [නා.] නැටුම් විධියක් ; සිංහල නැටුම් බෙදා ඇති කොටස් දෙකෙන් එකක්.

මැදහත් [වි.] මධ්‍යස්ථ ; පක්ෂ හේදයෙන් තොර ; සාධාරණ ; උපේක්ෂා සහගත.- [නා.ප්‍ර.] මැදහත්බව ; සාධාරණකම ; අපක්ෂපාත බව.

මැදහත් වෙනවා [ක්‍රි.] අ. මධ්‍යස්ථ වෙනවා ; උපේක්ෂා සහගත වෙනවා.- ආ. හවුල් වෙනවා ; එක් වෙනවා ; ඉදිරිපත් වෙනවා.

මැදි, මැදි [වි.] මැදින් පිහිටි ; මැදි වූ.

මැදි කරනවා [ක්‍රි.] ඇතුළත් කරනවා ; අඩංගු කරනවා ; මැද්දට දමනවා ; අන්තර්ගත කරනවා.

මැදිකල් පිළිනපත් [නා.ප්‍ර.] (නව.) අවුරුදු පහේ සිට විස්ස තෙක් වලංගු භාණ්ඩාගාර ණයපත්.

මැදිගැට (කථා.) [නා.] කිතුල් ගසේ පුරුක් මැද සෑදෙන මල් ; කුඩා කිතුල් මල්.

මැදි නාරටිය (පාරිභා.) [නා.] පත්‍රයක ප්‍රස්තරය මැදින් වැටී තිබෙන ප්‍රධාන නාරටිය.

මැදින්, මැදින් [නා.ප්‍ර.] පෙබරවාරි-මාර්තු කාල සීමාවට ගැළපෙන සිංහල මාසයක් ; දොළොස්වන වන්ද්‍ර මාසය.

මැදි පිරවුම (පාරිභා.) [නා.] ක්‍රමානුකූල නොවූ ශාඛා බෙදීගිය සෛලවලින් යුක්ත කලලරූපී සම්බන්ධක පටකය ; මධ්‍යශ්ලේෂය.

මැදිපොහොය, මැදිපෝය [නා.] වන්ද්‍ර මාසයක මැද යෙදෙන පුර පසළොස්වක පෝය.

මැදියම, මැදියම [නා.] මධ්‍යම යාමය ; රාත්‍රියේ දෙවැනි පැය හතර.

මැදිරිය [නා.] අ. රථයක ආවරණය කළ කොටස.- ආ. දුම්ඊයෙහි වෙන් වෙන් වශයෙන් ඇති කොටස ; රේල් පෙට්ටිය.- ඇ. කුඩුව ; පඤ්ජරය.- ඇ. ගෙය ; නිවස.- ඉ. බළලා.- ඊ. කාමරය.

මැදි විය [නා.] මධ්‍යම වයස.

මැදිහත්වෙනවා [ක්‍රි.] සම්බන්ධ වෙනවා ; යම්කිසි කටයුත්තකට ඇඟිලි ගසනවා.

මැදුම් සඟිය [නා.] ක්‍රිපිටක පාලියෙහි මජ්ඣිම නිකාය නම් වූ ග්‍රන්ථය.

මැදුර, මැදුර [නා.] මන්දිරය ; විසිතුරු ගෘහය ; නිවාසය.

මැද්ද [නා.] මැද ; මධ්‍යය.

මැනව, මැනවි [නි.] හොඳයි ; සුදුසුයි ; මනෝඥයි.

මැනවින් [ක්‍රි.වි.] මනාප සේ ; මනා කොට ; සුදුසු පරිදි ; ඉතා හොඳින්.

මැනෝ මීටරය [නා.] ද්‍රාවික-පිඬන මානය.

මැන්ගනීස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යකඩවලට සමාන අළුපාට ලෝහයක්.

මැන්ඩමුස් ආඥාව [නා.] නීතිමය කටයුත්තක් හෝ පොදු කාර්යයක් ඉටු කරන ලෙස ඉහළ උසාවියකින් පහළ උසාවියකට, ආයතනයකට හෝ පුද්ගලයකුට නිකුත් කරන නියෝගය.

මැමතා (පාරිභා.) [නා.] වඳවී ගිය 'මැමත්' වර්ගයට අයත් ඇතුන් විශේෂයක්.

මැයි [නා.ප්‍ර.] අ. වෙසක් පූන් පොහොය පවතින මාසය ; (නූතන කැලන්ඩරයේ) පස්වන මාසය.- ආ. මැයි මාසයේ දී මල් පිපෙන ගස් වර්ගයක්.

මැයි දිනය [නා.] ලෝක කම්කරු දිනය ; මැයි මස පළමු වනදා.

මැර [වි.] නපුරු ; දඬි ; ගොරෝසු ; හයානක ; වණ්ඩ.- [නා.ප්‍ර.] අ. මර්යාදාව ; සීමාව ; වැට ; නියර.- ආ. හිරු එළිය ; රශ්මිය.

මැරවර [වි.] නපුරු ; හයානක ; සාහසික ; වණ්ඩ ; තක්කඩි ; දාමරික.

මැරහැඩි [නා.ප්‍ර.] අ. පළමු ලෝක මහා යුධ සමයේ දී ලංකාවට ගෙන එන ලද ඉන්දීය මහාරාජ්‍ය සෙබළුන් හඳුන්වනු ලැබූ නාමය ; මරාති.- ආ. (කථා.) දඩබ්බරයා ; නපුරු හැසිරීම් ඇත්තා ; හිතුවක්කාරයා.

මැරෙනවා [ක්‍රි.] අ. මිය යනවා ; පණ යනවා.- ආ. (රුචි.) දඬි දුක් විඳිනවා.

මැල [වි.] මැලවුණු ; මලානික වූ.

මැලගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ. පිලිස්සීම සඳහා කුණුරොඩු ආදිය ගොඩ ගසනවා.- ආ. ගිනිමැල ගහනවා.

මැලය, මැළය [නා.] අ. ඵලය ; ගෙඩිය.- ආ. ගිනි තැබීමට

පිළියෙල කරන ලද දර හා කුණු ගොඩ.- ඇ. කුණු දර ආදියෙන් නැගි ගිනි සිළු සමූහය.

මැලවෙනවා [ක්‍රි.] මලානික වෙනවා ; අප්‍රාණික වෙනවා.

මැලසි, මැලැසි [නා.ප්‍ර.] ගැට ; නොපැසුණු එල ; කුඩා ගෙඩි.

මැලි [නා.ප්‍ර.] අ. දත්වල බැඳෙන මැලියම්.- ආ. ලාටු ; මැලියම්.- ඇ. කුඩා මල.- [වි.] කම්මැලි ; අලස.

මැලික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.] (රසා.) අමු ගෙඩිවල ඇති අම්ල විශේෂය.

මැලියම් [නා.ප්‍ර.] යමක් ඇලවීමට ගනු ලබන ලාටු විශේෂය.

මැලේ [නා.ප්‍ර.] අ. ආසියා මහාද්වීපයේ තායිලන්තයෙන් දකුණට විහිදුණු අර්ධද්වීපය ; මලයාව.- ආ. මැලේසියාවේ ද සිංගප්පූරුවේ ද වෙසෙන ජන වර්ගය.- ඇ. එම ජනවර්ගයට අයත් භාෂාව.

මැලේරියාව [නා.] ඇනෝෆිලිස් මදුරුවා දෂ්ට කිරීමෙන් වැලඳෙන භයානක උණ.

මැල්පිහි/මැල්පිහිය දේහය [නා.] පෘෂ්ඨවංශීය වකුගඩුවේ මුත්‍රධර නාලිකාවක විශාල වූ කෙළවර.

මැල්පිහිය ස්තරය (පාරිභා.) [නා.] පෘෂ්ඨවංශී සතුන්ගේ සමෙහි පිහිටා ඇති ගැඹුරුම ස්තරය.

මැල්ල [නා.] අ. අලසබව ; කම්මැලිකම.- ආ. මොළොක් ගතිය.- ඇ. ඖෂධීය ශාක විශේෂයක්.

මැල්ලුම [නා.] අ. පලා වර්ග සිහින්ව ලියා පොල් මිශ්‍ර කර මලවා ගනු ලබන ආහාර විශේෂය.- ආ. කැවුම් බිඳුම් ආදියට ඖෂධීය ශාක වර්ග කොටා මලවාගනු ලබන මිශ්‍රණය.

මැවීම [නා.] යමක් නිර්මාණය කිරීම ; දැනීමට සැලැස්වීම ; මවා පෑම.

මැවුම්කරුවා [නා.] අ. සර්වබලධාරී දෙවිඳු.- ආ. යමක් නිර්මාණය කරන්නා.

මැෂින් තුවක්කුව [නා.] ස්වයංක්‍රීයව ක්‍රියා කළ හැකි තුවක්කු වර්ගයක්.

මැෂිම [නා.] අ. යන්ත්‍රය ; යම් කටයුත්තක් ඉටු කරගැනීම සඳහා චලනය වන නොහොත් කොටස්වලින් යුක්තව සාදා ගන්නා ලද උපකරණයක්.- ආ. රෙදි මැසීමේ යන්ත්‍රය.

මැසවිලි, මැසිවිලි [නා.] කන්නලවුව ; බැගෑපත් ඉල්ලීම ; අඳෝනාව.

මැසි [වි.] අ. පිරුණු මාස ඇති.-
ආ. මැස්සන්ට අයත් ; මැස්සන්
පිළිබඳ.- [නා.ප්‍ර.] අ. මැහි ;
ඉහළින් ඉඳි කරන ලද තට්ටු ;
අට්ටාල.- ආ. ඇඳ ; යහන.-
ඇ. අමර්ෂය ; කෝපය ;
උදහස.- ඇ. විරහයෙන් ඇති
වන කෝපය.

මැසිගෙය, මැසිගේ [නා.] අටල්ල ;
ඉතා උස්ව තැනූ මුරගෙය.

මැසිකුඩ [නා.ප්‍ර.] මැස්සන්ගේ
මුඛයෙහි ඇති දළ.

මැසිතෙල්, මැහිතෙල් [නා.ප්‍ර.]
ගෙයම් මැස්සන් වැනි කෘමීන්
විනාශ කිරීමට භාවිත තෙල්.

මැසිදා, මැසිදෑ [නා.ප්‍ර.] සිංහල
මාෂධ වර්ගයක් ; මී පැණියෙන්
හෝ මී ඉට්ටලින් තැනූ හකුරු.

මැසින්න, මැසිනි [නා.ප්‍ර.] මත්ස්‍ය
ධේනුව.

මැසිවිල්ල [නා.] අ. කන්නලව්ව ;
බැගැපත් කෙඳිරීම ; අඳෝනාව.-
ආ. දොම්නස් සහගත කීම ;
දෝෂාරෝපණය ; නෝක්කාඩුව.

මැස්ම [නා.] අ. මැසීම ; යා කිරීම ;
මුට්ටු කිරීම.- ආ. මසා යා කිරීම
දැක්වෙන විලාසය ; මැහුම් ක්‍රමය.

මැස්මරිසම් [නා.ප්‍ර.] මෝහන
විද්‍යාව.

මැස්ස [නා.] අ. යමක් තැබීම සඳහා
ලියෙන් හෝ වෙනත් දෙයකින්

සාදන ලද තට්ටුව.- ආ.
අට්ටාලය.- ඇ. ලියෙන් සාදන
ලද ඇඳක් වැනි තට්ටුව.- ඇ.
පතෝල, වැටකොළ ආදී
වැල්වර්ග දිවීම සඳහා
තනාගන්නා ආධාරකය.

මැස්සා [නා.] පියාපත් දෙකක්
ඇති කුඩා කෘමියෙක්.

මැහැලිය, මැහැල්ලිය [නා.]
වයස්ගත කාන්තාව ; මහලු
ස්ත්‍රිය.

මැළවෙනවා [ක්‍රි.] අ. මළානික
වෙනවා ; පැහැපත් ගතිය නැති
වෙනවා.- ආ. පලා මැල්ලුම්
ආදිය ලිපේ ගිනි මත පදමට
රත් වෙනවා.

මැළි [වි.] කම්මැළි ; අලස ;
කුසිත.- [නා.ප්‍ර.] අලස බව ;
කම්මැළිබව ; කුසිත බව.

මෑ [නා.ප්‍ර.] අ. රනිල කුලයට අයත්
මාෂ බෝග වර්ගයක් ; එළවළු
පිණිස ගනු ලබන සිහින් දිග
කරල් විශේෂය.- ආ. මේ
තැනැත්තිය ; මැය.- ඇ.
මාතෘකාව.- ඇ. මව ; මාතාව.

මෑණියන්දෑ [නා.බහු.] අම්මා ;
මව ; ගෞරවාර්ථයෙහි යෙදේ.

මෑත් [නා.ප්‍ර.] මේ අත ; මේ
පැත්ත ; ළඟ.

මෑත් කරනවා [ක්‍රි.] අ. ලං කරනවා ;
සමීප කරනවා ; කිට්ටු කරනවා.-

ආ. මෙහාට කරනවා ; මේ පැත්තට හරවනවා.- ඇ. බැහැර කරනවා ; ඉවත් කරනවා ; ඉවතට ගන්නවා.	මිගදාවනය [නා.] අ. මුවන්ට අභය දුන් වනය ; මුවන්ගේ අභය භූමිය.- ආ. දඹදිව ඉසිපතනයෙහි මුව අභය භූමිය.
මෑනීම, මෑනුම [නා.] අ. එල්ල කිරීම ; ඇටවීම.- ආ. කෙක්කක්, රිටක් ධාරකයක් මෙන් යොදා ගැනීම.- ඇ. (ලෝභ කර්මාන්තය වැනි කාර්යයන්හි දී) දක්ෂ ලෙස වැඩෙහි යෙදවීම.- ඇ. (කථා.) උඩින් උඩින් පය තබා ඇවිදීම.- ඉ. යමක් සම්බන්ධ අදාළ කාර්යයෙහි නිමාව.	මිගපති [නා.ප්‍ර.] මෘගරාජයා ; සිංහයා.
මෑ පෙළ [නා.] මාතෘකා පාඨය ; කාරණයක් විස්තර කිරීමට මුලට යොදා ගන්නා වචනය.	මිගාවිත [නා.ප්‍ර.] අ. මුවන්ගේ අභය භූමිය.- ආ. බරණැස ඉසිපතනයේ මුව වනය.
මෑලි [වි.] මහලු වූ ; කල් ගතවීමෙන් පරණ වූ.	මිගිණි (කථා.) [නා.ප්‍ර.] නොපැසුණු කොස් ගෙඩිය ; පොලොස්.
මෑල්ල [නා.] මැහැල්ල ; මහලු ස්ත්‍රිය.	මිගිඳු [මිග+ඉඳු] [නා.ප්‍ර.] මෘගරාජයා ; සිංහයා.
මිංජක පේශිය (පාරිභා.) [නා.] ගාත්‍රයක් පිටුපසට වලිඟ කරවීමට උපකාරී වන පේශිය.	මිච්ඡා [වි.] මිථ්‍යාවර ; අසත්‍ය ; යහපත් නොවූ.
මිග [නා.ප්‍ර.] අ. හිලෑ නොකළ සිවුපාවා ; මෘගයා.- ආ. මුවා.- ඇ. වහසිබස් ; අහංකාර වචන ; අපවාද.- ඇ. ඖෂධීය කොළ වර්ගයක්.	මිච්ඡා ආජීව [නා.ප්‍ර.] වැරදි දිවි පැවැත්ම.
මිග කියනවා [ක්‍රි.] වහසිබස් කථා කරනවා ; පුරසාරම් දොඩවනවා ; හපන්කම් කියනවා ; තර්ජනය කරනවා.	මිච්ඡා කම්මන්ත [නා.ප්‍ර.] වැරදි සහගත කර්ම හෝ ක්‍රියා.
	මිච්ඡාචාරය [නා.] වැරදි හැසිරීම ; කාමයෙහි වැරදි ලෙස හැසිරීම.
	මිච්ඡාජීවය [මිච්ඡා+ආජීවය] [නා.] වැරදි ලෙස ජීවත් වීම.
	මිච්ඡාජීව විරතිය [නා.] වැරදි ජීවිකාවෙන් වෙන් වීම.
	මිච්ඡා ඤාණය [නා.] පාපකර්මයක් සිදු කොට තමා යහපත් දෑක් ඉටු කළැයි සිතීම හෙවත් මෝහය.

මිච්ඡා දස්සනයි [නා.] වැරදි දැකීම ; මිච්ඡා දිට්ඨිය.

මිච්ඡා දිට්ඨිය [නා.] වැරදි සහගත දැකීම හෝ දැනීම ; වැරදි දර්ශනය.

මිච්ඡා වාචා [නා.ප්‍ර.] වැරදි සහගත වචන ; වාග් දුශ්චරිතය.

මිච්ඡා වායාම [නා.ප්‍ර.] වැරදි සහගත චීර්යය.

මිච්ඡා විමුක්ති [නා.ප්‍ර.] වැරදි සහගත මිදීම ; ක්ලේශවලින් නොමිදුණු තැනැත්තා තමා ඒවායින් මිදී ඇතැයි ඇති කර ගන්නා හැඟීම.

මිච්ඡා සඬ්කප්ප [නා.ප්‍ර.] වැරදි සහගත හෝ අකුසල් සහගත කල්පනා.

මිච්ඡා සති [නා.ප්‍ර.] අකුසල පාක්ෂික වූ චිත්ත ස්වභාවය.

මිච්ඡා සමාධි [නා.ප්‍ර.] වැරදි සහගත ලෙස ඇති කරගන්නා චිත්ත ඒකාග්‍රතාව හා චිත්ත ප්‍රීතිය.

මිඤ්ජක [නා.ප්‍ර.] පලවැලවල මදය ; ගෙඩිවල මදය.

මිට [නා.] අ. ඇඟිලි නමා තද කොටගත් අත්ල ; අතෙහි මුෂ්ටිය.- ආ. උපකරණයක් ඇල්ලීම සඳහා සවි කළ කොටස.- ඇ. අහුර ; අතලොස්ස.- ඇ. මැනීමේ කුඩා

ඒකකයක් වන කළන් දොළොස ; පලම.- ඉ. මෙඩුසා නමැති ජීවියාගේ අවතල පෘෂ්ඨය මැද්දෙන් එල්ලෙන කෙටි ප්‍රසරය.

මිට මොළවනවා [ක්‍රි.] අ. අත්ල හකුළවා ගන්නවා ; ඇඟිලි හකුළා ගන්නවා.- ආ. අත්ලස් දෙනවා ; අත්ලස් වශයෙන් අනිකකුගේ අත ගෙන මිල මුදල් තබා හකුළුවනවා.

මිටි [වි.] උසින් අඩු ; කොට ; ලුහුඬු ; කුරු ; වාමන ; අඟුටු.

මිටි කරනවා [ක්‍රි.] පහත් කරනවා ; අඩු කරනවා.

මිටිකිරි [නා.ප්‍ර.] ගාන ලද පොල්වලින් පළමුවරට මිරිකා ගත් කිරි ; ඉස්කිරි.

මිටිගුළිය [නා.] හකුළා ගත් අත්ල ; මුෂ්ටිය.

මිටිතැන් [නා.ප්‍ර.] පහත් තැන.

මිටිය [නා.] අ. යකඩ, ඇණ ආදිය තැළීමට හෝ ගැසීමට භාවිත කරන උපකරණයක්.- ආ. එකට එක් කළ ගොඩ ; පොදිය.

මිටියම්, මිටියං [වි.] ගිල්වන ලද ; තළන ලද ; මට්ටම් කරන ලද.

මිටියම් මිටිය [නා.] යමක් තළා මට්ටම් කිරීමට ගන්නා මිටි විශේෂයක්.

මිටියාවත [නා.] කඳු දෙකක් අතර
පිහිටි පහත් බිම ; නිම්නය ;
දෙණිය.

මිටි රියන [නා.] මිට මෙළවු
අතෙහි කෙළවර සිට වැලමිට
තෙක් ගන්නා රියන.

මිටිවහණ, මිටිවාණ [නා.] ගල්
තළන ලොකු මිටිය ;
කුළුගෙඩිය ; කිණිහිර.

මිටි වෙනවා [ක්‍රි.] අ.
(කත්තුවයෙන්) පහත් වෙනවා.-
ආ. (ප්‍රමාණයෙන්) අඩු වෙනවා.-
ඇ. දුර්වල වෙනවා ; කුරු
වෙනවා.

මිටිසහල්, මිටිහාල් [නා.ප්‍ර.] මිටින්
ගත හැකි ප්‍රමාණයක සහල් ;
දිනපතා මිට බැගින් පිනට දීමට
එකතු කරන හාල් ප්‍රමාණය.

මිටුපොරය (නව.) [නා.] බොක්සින්
ක්‍රීඩාව.

මිටුසක් [නා.ප්‍ර.] ඇඟිලි එකතු වන
සේ ඔසවා ගත් දෙ අත ;
අභිවාදනය සඳහා නැගූ දෝත.

මිඩංගු, මිඩගු [වි.] අ. යෙදුණු ;
නියුක්ත වූ ; ගත කළා වූ. - ආ.
ප්‍රමාද වූ ; පරක්කු වූ.

මිඩි කරනවා, මිඩි කරනවා [ක්‍රි.]
දාසි භාවයට පත් කරනවා ;
මෙහෙකාරියක බවට පත්
කරනවා ; සේවිකාවක කරනවා.

මිඩිය, මිඩිය [නා.] අ. හිස මුඩු
කළ තැනැත්තිය.- ආ. වහල්
ස්ත්‍රිය ; දාසිය ; මෙහෙකාරිය.

මිණි [වි.] මැණිකෙන් කළා වූ ;
මාණික්‍යමය.- [නා.ප්‍ර.] අ.
මැණික් ගල ; මාණික්‍යය ;
මුතුමැණික් ආදී රත්න.- ආ.
ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යය.- ඇ. විශාල
සැළිය.- ඇ. මල් කොපුව ;
මණිය ; මණිබද්ධය.- ඉ.
ශ්‍රවණය.- ඊ. සූර්යයා.- උ. ප්‍රදීපය.-
උග. රථයේ කුඩුව.

මිණි අකුසු [නා.ප්‍ර.] මැණිකෙන්
කළ අංකුශය ; මැණික් ඔබ්බා
අලංකාර කළ අංකුශය ;
හෙණ්ඩුව.

මිණි ආර [නා.ප්‍ර.] මැණික් ආකරය ;
මැණික් උපදනා හෝ
මැණික්වලින් ගහන ස්ථානය.

මිණි ඇගු [නා.ප්‍ර.] රුවන් තොරණ ;
මැණික්වලින් සැරසූ තොරණ.

මිණි කවද [නා.ප්‍ර.] අ. මැණික්වලින්
අලංකාර කොට තැනූ ගරිර
ආචරණය.- ආ. මාණික්‍ය
සන්නාහය.

මිණි කාලම [නා.] මැණික්
හොරණුව.

මිණිකිණි [නා.ප්‍ර.] අ. කුඩා මැණික්
සීනු.- ආ. මිණි කිංකිණි ;
නොයෙක් ප්‍රමාණයේ කුඩා සීනු.

මිනිසිරුළ [නා.] මැණික් ඔබ්බවා
කළ ඔටුන්න.

මිනිකොඩොල [නා.] මැණික් ගල්
ඇල්ලූ කුණ්ඩලාභරණය.

මිනිකොත් [නා.ප්‍ර.] මාණික්‍යමය
කොත් කැරැල්ල.

මිනිගිරි [නා.ප්‍ර.] අ. ගෙප්පිය ;
කුඩා සිනුව.- ආ. ගෙප්පි හඬ ;
කුඩා සිනු හඬ.

මිනිගෙඩිය [නා.] කුඩා සිනුව ;
ගෙප්පිය.

මිනිතර [නා.ප්‍ර.] මාණික්‍ය රශ්මිය.

මිනිදඬුවර [නා.ප්‍ර.] අ.
මාණික්‍යමය මිටක් සහිත
පන්දම.- ආ. ශක්‍රහවන වටා
මැණික් ඔබ්බවා නිර්මාණය වී
ඇතැයි සලකනු ලබන වැට.

මිනිදෑදිරි, මිනිදෑදුරු [වි.] පිපුණු ;
ප්‍රබුද්ධ වූ.

මිනිපලග, මිනිපලග [නා.ප්‍ර.]
මැණික්වලින් විසිතුරු කළ පුටුව.

මිනිපහ [නා.ප්‍ර.] මැණික් පාය ;
මණි ප්‍රාසාදය.

මිනිපහණ [නා.] මැණික් ගල ;
මාණික්‍ය පාෂාණය.

මිනිබහන, මිනිබාන [නා.] අතේ
මැණික් කටුව ; මණි බන්ධය.

මිනිමුතු [වි.] අ. මණිමුක්ත වුණු ;
ප්‍රබුද්ධ වූ ; පිපුණු ; විකසිත.-
ආ. මැණික් සහ මුතු.

මිනිමුතු වෙනවා [ක්‍රි.] විකසිත
වෙනවා ; පිබිඳෙනවා.

මිනිමෙවුල [නා.] මණිමේඛලාව ;
පුරාණ කාන්තාවන් ඉත බැඳි
මාණික්‍යමය ආභරණයක්.

මිණිය [නා.] සිනුව ; කුඩා
සන්ටාව ; මිණිගෙඩිය.

මිණිවට [නා.ප්‍ර.] අ. වටකුරු වූ
මැණික.- ආ. ප්‍රදීපය ;
මිණිපහන.

මිණිවහණ [නා.] යමක් මැදීමට
උපකාරී කරගනු ලබන පළිඟු
ගල.

මිණුම් දණ්ඩ [නා.] අ. දිග මැනීම
සඳහා ගැනෙන කෝදුව.- ආ.
යමක අගය.

මින [වි.] අ. මනින ලද ; ප්‍රමාණ
කළ.- ආ. සීමාසහිත ; සීමිත
බෙදීම් ඇති ; භාගයක් දුරට
බෙදීගිය.

මිනපක්ෂ (පාරිභා.) [වි.] (උද්භි.)
අඩක් පක්ෂව බෙදුණු.

මිනපාණි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (උද්භි.)
අර්ධ වශයෙන් අතක ඇඟිලි
මෙන් සෑදි තිබෙන පත්‍රය.

මිනහාණි [වි.] විමසිලි සහිතව
ප්‍රමාණයකට කරා කරන ;
සීමිතව කරා කරන.- [නා.ප්‍ර.]
ප්‍රමාණයට කරා කරන පුද්ගලයා ;
සීමිතව කරා කරන තැනැත්තා.

මිනහෝජ් [වි.] පමණ දෑන අනුභව කරන.

මිනවාදී [වි.] පමණ දෑන ක්‍රියා කරන.

මිනශ්‍රැති [වි.] අවශ්‍ය ම දේ පමණක් අහන.

මිනස්ථායී (පාරිභා.) [වි.] (රසා.) ස්ථායී හෝ අස්ථායී තත්ත්වයට පහසුවෙන් පෙරළෙන.

මිනස්ථායී කලාපය (පාරිභා.) [නා.] සන, ද්‍රව, වායු වශයෙන් පවතින යම් වස්තුවක් කිසියම් තත්ත්වයක් යටතේ අස්ථිර ව පැවතීම.

මිනි [නා.ප්‍ර.] ප්‍රමාණය ; සීමාව.

මිනි කරනවා [ක්‍රි.] සීමා කරනවා ; ප්‍රමාණ කරනවා.

මිතු [නා.ප්‍ර.] යහළුවා ; මිත්‍රයා.

මිතුරා [නා.] අ. යහළුවා ; මිත්‍රයා.- ආ. පහන ; ප්‍රදීපය ; සූර්යයා.

මිතුරු කුල [නා.ප්‍ර.] සූර්ය වංශය.

මිතුරු සඳ [නා.ප්‍ර.] උතුම් වූ මිතුරා ; මිත්‍රෝත්තමයා.

මිත් [නා.ප්‍ර.] යහළුවා ; මිත්‍රයා.

මිත්තණිය [නා.] මවගේ හෝ පියාගේ හෝ මව ; අත්තා ; අත්තමිමා ; ආත්තා ; ආත්තමිමා.

මිත්‍ර [වි.] යහළු ; හිතෙහි.

මිත්‍රද්‍රෝහ [නා.ප්‍ර.] මිතුරන්ට විරුද්ධ වීම ; මිත්‍රයින්ට එරෙහිවීම.

මිත්‍ර ධර්මය [නා.] තම මිත්‍රයාගේ දුකෙහි දී පිහිට වීම හා සැපෙහි දී සතුටු වීම.

මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයා [නා.] මිතුරකුගේ ස්වරූපයෙන් පෙනී සිටින්නා.

මිත්‍ර ප්‍රතිලාභය [නා.] මිත්‍රයන් ලැබීම ; මිතුරන් ඇසුරු කිරීමට ලැබීම.

මිත්‍ර බාන්ධවයා [නා.] කුඩා කල සිට ම යහළුවකු මෙන් එකට ඇසුරු කරන නෑදෑයා.

මිත්‍රයා [නා.] අ. යහළුවා ; හිතවතා.- ආ. වෛදික ආදිත්‍ය දෙවියෙක්.

මිත්‍ර වධකයා [නා.] මිතුරකුගේ වේශයෙන් සිටින සතුරා.

මිත්‍රශීලී [වි.] මිතුරුබව දරන ; යහළු ස්වභාව ඇති.

මිත්‍ර සංසර්ග [නා.ප්‍ර.] යහළුවන් හා එකතුවීම.

මිත්‍ර සන්ථවය [නා.] මිතුරන් හා ඇසුර.

මිථුන [නා.ප්‍ර.] අ. ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනා ; යුවළ.- ආ. ලග්න දොළොසින් තුන්වැන්න.- ඇ. සංවාසය.

මිථ්‍යා [වි.] අසත්‍ය ; බොරු ; වැරදි.

මිථ්‍යා ආජිවය [නා.] වැරදි ජීවිතය ; වැරදි වෘත්තියක යෙදෙමින් ජීවිකාව ගෙන යාම.

මිථ්‍යා කර්මාන්තය [නා.] වැරදි වෘත්තිය ; වැරදි ජීවිකාව.

මිථ්‍යා ග්‍රහණය [නා.] වැරදි දේ ග්‍රහණය කිරීම ; විපරිත අදහස් ගැනීම.

මිථ්‍යාවාරය [මිථ්‍යා+ආවාරය] [නා.] කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම ; පරපුරුෂ සේවනය ; පරදාර සේවනය.

මිථ්‍යාජිවය [මිථ්‍යා+ආජිවය] [නා.] වැරදි ජීවිකාව.

මිථ්‍යා දර්ශනය [නා.] වැරදි දැකීම ; වැරදි මතය.

මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය [නා.] ධර්මය පිළිබඳ වැරදි හැඟීම ; මිසදිටු බව.

මිථ්‍යාපවාදය [මිථ්‍යා+අපවාදය] [නා.] අසත්‍ය චෝදනාව ; වැරදි දෝෂාරෝපණය.

මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්ත [වි.] වැරදි මඟට පිවිසි.

මිථ්‍යා ප්‍රබන්ධය [නා.] අසත්‍යයක් වූ ගොතන ලද කථාව.

මිථ්‍යාභියෝගය [මිථ්‍යා+අභියෝගය] [නා.] වැරදි චෝදනාව ; බොරු දෝෂාරෝපණය.

මිථ්‍යා මාර්ගය [නා.] වැරදි මඟ ; ආර්ය මාර්ගයෙන් වෙන් වූ මඟ.

මිථ්‍යාලබ්ධිය [නා.] ධර්මය පිළිබඳ වැරදි දෘෂ්ටිය ; මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය.

මිථ්‍යාවචනය [නා.] සමයක් වචනයට ප්‍රතිපක්ෂ වූ වැරදි වචනය ; මුසාවාද, පිසුනවාවා ආදී අයහපත් වචන.

මිථ්‍යාවාදය [නා.] අසත්‍ය වදන ; බොරු වචනය.

මිථ්‍යාවිකල්ප [නා.ප්‍ර.] අයහපත් කල්පනා ; වැරදි සිතිවිලි.

මිථ්‍යා විශ්වාසය [නා.] බොරු විශ්වාසය ; අසත්‍ය දේ ඇදහීම.

මිථ්‍යා සංකල්ප [නා.ප්‍ර.] වැරදි සිතිවිල්ල.

මිදි [නා.ප්‍ර.] අ. ඖෂධීය ගස් වර්ගයක්.- ආ. මිහිරි යුෂ සහිත පලතුරු වර්ගයක්.

මිදිසීනි [නා.ප්‍ර.] මිදි එළවලින් සාදනු ලබන සීනි වර්ගයක් ; ගිලුකෝස්.

මිදුම් දඩය (පාරිභා.) [නා.] අවහිරයකින් නිදහස්වීමට ගෙවන වන්දි මුදල.

මිදුල [නා.] අ. ගෙයක් වටා ඇති භූමිභාගය ; ගෙමිදුල.- ආ. ඉදිරිපිට ; සම්මුඛය.

මිදුලු, මිදුලු [නා.ප්‍ර.] අ. ඇතැම් ශාකවල කඳ තුළ ඇති බඩය ; මජ්ජිම. - ආ. අස්ථි කුහරයක් තුළ ඇති මොළොක් වූ ද්‍රව්‍යය ;

මේද සහිත සාරය.- ඇ. කොස්,
පොලොස් ආදී ගෙඩිවල මිදුල.-
ඇ. ගිවුළු ආදියෙහි මදය.

මිදුල්ල [නා.] මොළයෙහි සාමාන්‍ය
කොටස් හතෙන් ඇට
මිදුලුවලින් සෑදී ඇති සතර
වැන්න.

මිදෙනවා, මිදෙනවා [ක්‍රි.] අ.
නිදහස් වෙනවා ; ගැලවෙනවා ;
බේරෙනවා.- ආ. අධික ශීතල
නිසා හෝ රසායනික ද්‍රව්‍ය
මිශ්‍රවීමෙන් ජලය, කිරි ආදී ද්‍රව
සන බවට පත්වෙනවා.

මිද්ධය [නා.] වෛතසික
උදාසීනත්වය ; අරමුණු
ගැනීමෙහි ලා නාම ස්කන්ධවල
නොහැකියාව.

මින [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රඥාව ; ඥානය.-
ආ. මිනිසා. - ඇ. මත්ස්‍යයා.

මිනි [නා.ප්‍ර.] ඇතුන්ගේ
කපෝලස්ථලයෙන් වැගිරෙන
මදය.

මිනිනය [නා.] අ. මිනුම් ශාස්ත්‍රය.-
ආ. වස්තුවක දිග, පළල, වර්ග-
ඵලය, පරිමාව ආදිය මැනීමෙන්
හා ගණන් සෑදීමෙන් සොයා
ගැනීම.

මිනිත්තුව [නා.] ඉංග්‍රීසි පැයකින්
හැටෙන් පංගුව ; විනාඩිය.

මිනින්දෝරු [වි.] ඉඩම් ආදිය
මැනීම සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.]
ඉඩම් ආදිය මනින්නා.

මිනිබිරිය [නා.] දුවගේ හෝ
පුතාගේ හෝ දුව ; මිනිපිරිය.

මිනිය [නා.] මියගිය ශරීරය ; මළ
සිරුර.

මිනිරන් [නා.ප්‍ර.] දිලිසෙන,
මොලොක්, කාලවර්ණ ඛනිජ
වර්ගයක්.

මිනිරන් ඉල්ලම [නා.] මිනිරන්
නිධිය.

මිනිසත්ඛව, මිනිසත්ඛැව [නා.]
මනුෂ්‍ය ආත්ම භාවය.

මිනිසා, මිනිසා [නා.ප්‍ර.] මනසින්
උසස් තැනැත්තා ; මනුෂ්‍යයා.

මිනිස් කබල් [නා.ප්‍ර.] මිනි මළ කටු.

මිනිස් ගැබ [නා.] කලලය ; දරු
ගැබ.

මිනිස් දහම් [නා.ප්‍ර.] මිනිසුනට
අයත් දශ කුශල සංඛ්‍යාත
ධර්මය ; මනුෂ්‍ය ධර්මය.

මිනිස් පථය [නා.] මනුෂ්‍යයන්
වාසය කරන ප්‍රදේශය ; මිනිස්
පියස.

මිනිස් පිය [නා.ප්‍ර.] අ. මිනිසුන් වසන
ලෝකය ; මනුෂ්‍ය වාසය.- ආ.
මනුෂ්‍ය ආත්ම භාවය.

මිනිස්මල [නා.] මිනිස් සිරුරෙහි
ඇති ඩහදිය, කුණු ආදී අපවිත්‍ර
දෑ.

මිනිස් මාගම [නා.] මිනිස්
කාන්තාව ; ස්ත්‍රිය.

මිනිකාමරය [නා.] රෝහලක රෝගීන් මිය ගිය විට අයිතිකරුවන්ට භාර දෙන තෙක් හෝ වළලන තෙක් තැන්පත් කර තබන කාමරය.

මිනිකුණ [නා.] මළ සිරුර ; මළ කඳ.

මිනි කොටනවා [ක්‍රි.] මිනි මරනවා.

මිනිගොඩුවා [නා.] මළ සිරුර දවන තැනැත්තා.

මිනි දවනවා [ක්‍රි.] මළ සිරුර ගින්නට හසු කරනවා ; මිනියක් ආදාහනය කරනවා.

මිනි පිට්ටනිය [නා.] මිනි වළලන භූමිය ; කනත්ත ; සොහොන් බිම.

මිනිබෙරය [නා.] අවමඟුලක දී මිනියට ගරු කිරීමක් වශයෙන් ගසන බෙරය ; මළ බෙරය.

මිනි මෝරා [නා.] මිනි කන වර්ගයට අයත් මෝරා.

මිනිවළ [නා.] මළ සිරුරු යට කිරීම සඳහා සකස් කර ගන්නා වළ.

මිනුම [නා.] මැනීම ; මිම්ම ; මානය.

මිනුම් දණ්ඩ [නා.] යම් කිසිවක් මැන බැලීම සඳහා යොදාගන්නා න්‍යායය.

මිනුම් පංගුව [නා.] වී මැනීමේ රාජකාරියය.

මිනුම් පටිය (පාරිභා.) [නා.] මිනුම් කටයුතුවල දී අඩි, අඟල්, මීටර්, සෙන්ටිමීටර් ආදිය සටහන් කළ පටිය.

මිනුම් පොත (පාරිභා.) [නා.] භූමියක් මැනීමේ දී සටහන් තැබීමට භාවිත කරන සටහන් පොත.

මිත් [නා.ප්‍ර.] අ. මත්ස්‍යයා ; මාළුවා.- ආ. ධීවරයෙහි මත්ස්‍යයකු දරන්නා ; අනංගයා.- අරු. තරුව.- අරු. තරම ; ප්‍රමාණය.- ඉ. නුවණ ; ඥානය.- ඊ. මැණික.- උ. සමූහය ; රාශිය.- උතු. කුඩා කොල්ලා.- සා. වචනය.- සා. ආලෝකය.- [සර්ව.] මෙයින් ; මේ දැයිත්.

මිත්කැල [නා.ප්‍ර.] මත්ස්‍ය සමූහය.

මිත්ගති [නා.ප්‍ර.] අ. මත්ස්‍ය ගමන.- ආ. ගි විරිතක්.

මිත්වි [නා.ප්‍ර.] ව්‍යඤ්ජන රසවත් කිරීම සඳහා ගනු ලබන කොළ සහිත පැළෑටි විශේෂයක්.

මිත්දද [නා.ප්‍ර.] අ. මත්ස්‍යයකුගේ සටහනක් ඇති කොඩිය ; මකරධීවජය.- ආ. අනංගයා.

මිත්පිටු [නා.ප්‍ර.] (මත්ස්‍යයන්ගේ පෘෂ්ඨය යනු වාච්‍යාර්ථය) මුහුද ; සාගරය.

මිත්පුටු [නා.ප්‍ර.] මත්ස්‍යයන් අතරට
ගෙන පෝෂණය වන්නා වූ
පක්ෂියකු වන දියකාවා.

මිත්රද [නා.] තාරකාවල රාජයා
වන වන්දයා.

මිත්රස [නා.] අ. ඥාන සම්භාරය.-
ආ. මාළු රංචුව ; මාළු අභින.-
ඇ. මින රාශිය.

මිය [නා.ප්‍ර.] අ. මුඛය ; කට.- ආ.
පොළොව ; පාරිචිය.- ඇ.
මධුව ; මී පැණි.- ඇ. මරණය.

මිය ඇදෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
මරණයට පත් වෙනවා ;
මැරෙනවා.

මියඬුරු, මියඬුහුරු, මියුඬුරු,
මියුඬුරු [නා.ප්‍ර.] මුව උඩුකුරු
කොට ලන සුසුම්.

මියර [නා.ප්‍ර.] අ. මර්යාදාව ;
සීමාව.- ආ. නියර ; වේල්ල ;
වාරි බන්ධනය.

මියැසි, මියැසි [නා.ප්‍ර.] මධුරව
ඇසෙන දෑ ; සංගීතය.

මියැසි සාදය [නා.] සංගීත
ප්‍රසංගය.

මියුකොප්‍රෝටීන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කාබෝහයිඩ්‍රේට් සමූහයක්
අන්තර්ගත සංයුත්මක ප්‍රෝටීන.

මියුරියැටික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
හයිඩ්‍රජන් ක්ලෝරයිඩ් වායුව

ජලයේ දිය වූ විට සෑදෙන
අම්ලය.

මියුරු [වි.] මධුර ; මිහිරි.- [නා.ප්‍ර.]
අ. මොනරා ; මයුරයා.- ආ.
දශ ප්‍රාණ අතුරෙන් එකක්.- ඇ.
වැල්මි.

මියුලගන [මියුල්+අගන] [නා.ප්‍ර.]
මුව දෙන.

මියුලැස, මියුලැසි [මියුල්+ඇස]
[නා.ප්‍ර.] මුව දෙනකගේ මෙන්
ඇස් ඇති කාන්තාව ; සුන්දර
කාන්තාව.

මියුල් [නා.ප්‍ර.] මුවා ; මාගයා.

මියුල් යන්ත්‍රය [නා.] තුල් කටින
යන්ත්‍ර විශේෂයක්.

මිරිකනවා [ක්‍රි.] අ. අතින් හෝ
යන්ත්‍රයකින් හෝ මඩිනවා ; තද
කරනවා ; පොඩි කරනවා.- ආ.
වෙහෙස කරනවා ; පීඩාවට පත්
කරනවා.

මිරිගුව [නා.] අ. ජලය මෙන් දිස්
වන පොළව අසල ඇති රත් වූ
වායු තට්ටුව.- ආ. මායාව ;
රැවටීම ; මුළාව.

මිරිදිය [නා.] ගංගා, වැව් ආදියෙහි
ජලය ; ලුණු රස නැති ජලය ;
මිරිප්ප.

මිරියපොඩා, මිරියපෝඩා (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] පත්තියන්, හැකරැල්ලන්
වැනි සන්ධිපාදකයන් අයත්
වන සත්ව වර්ගයක්.

මිරිවැඩි [නා.ප්‍ර.] සෙරෙප්පුව ;
පාවහන.

මිරිසවැටි විහාරය [නා.]
අනුරාධපුර අටමස්ථානයට
අයත් ඓතිහාසික වෛතාසය.

මිරිස් [නා.ප්‍ර.] අ. ආහාරයට ගන්නා
කටුක රස ඇති කරල්
විශේෂයක්.- ආ. එම කරල්
හටගන්නා පැළෑටිය.

මිල [නා.ප්‍ර.] අ. යම් වෙළඳ
භාණ්ඩයක් ගැනීමේ දී ගෙවිය
යුතු මුදල ; භාණ්ඩයක්
විකිණීමේ දී අය කර ගන්නා
මුදල.- ආ. කරන ලද සේවයක්
සඳහා ගෙවන මුදල.- ඇ. කාසි ;
මුදල්.

මිල උද්ධමනය [නා.] මිල මට්ටම
ඉතා වේගවත් ලෙස අඛණ්ඩව
ඉහළ නැගීම.

මිලකැමියා [නා.] මුදල් භාරව
සිටින නිලධාරියා.

මිලක්ක [නා.ප්‍ර.] ආර්ය නොවන-
ආන්ධ, දුටු ආදී භාෂා
ව්‍යවහාරය.

මිලගරු [වි.] මිල අධික ;
වටිනාකමින් වැඩි.

මිල වලනය [නා.] මිල වෙනස්
වීම ; මිල ස්ථාවරව නොපැවත,
අඩු-වැඩි වීම.

මිල දර්ශනය [නා.] අ. විකිණීමට
ඇති භාණ්ඩවල මිල සඳහන්

ලැයිස්තුව.- ආ. කොග
වෙළෙඳුන් වෙත සැපයෙන
භාණ්ඩවල මිල සඳහන්
ලැයිස්තුව.

මිල දැඩියාව [නා.]

කතිපයාධිකාරය යටතේ
භාණ්ඩවල මිල එකම මට්ටමක
පවතින ස්වරූපය.

මිල නම්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] මිල
ඉහළ පහළ යාමේ තත්ත්වය.

මිලපත් [නා.ප්‍ර.] මුදල් නෝට්ටු.

මිලපාලක [නා.ප්‍ර.] විකුණන
භාණ්ඩවල මිල පාලනය භාර
නිලධාරියා.

මිල පාලනය [නා.] භාණ්ඩයක්
විකිණීම සඳහා නිශ්චිත මිලක්
පැනවීම.

මිල වඩනවා [ක්‍රි.] මිල ගණන් වැඩි
කරනවා ; ගෙවිය යුතු මුදල
දෙගුණ කරනවා.

මිල විශේෂණය [නා.] සමාන
නිෂ්පාදන පිරිවැයක් දැරූ එකම
භාණ්ඩය විවිධ වෙළඳපොළවල
විවිධ මිලට විකිණීම.

මිලාක [වි.] අ. මැලවුණු ; පරවූ. -
ආ. මියගිය ; මළ.

මිලි [නා.ප්‍ර.] අ. අපිරිසිදු වීම ;
කිලිටි වීම ; මලින වීම.- ආ.
අපිරිසිදු තැනැත්තා.- ඇ.
පොළොව ; මිහිකත.- ඇ. ග්‍රාම
වර්ණය.- ඉ. මල්දම.- ඊ. වැසීම ;

පියවීම.- [වි.] අ. අගනා ;
වටිනා.- ආ. මැලවුණු ; මලානික
වූ.

මිලිග්‍රෑමය [නා.] බර මනින
ඒකකයක් ; ග්‍රෑමයකින් දාහෙන්
පංගුව.

මිලින [වි.] එක් වූ ; මිශ්‍ර වූ.- [නා.ප්‍ර.]
එක් වූ තැනැත්තා ; සම්බන්ධ
වූ පුද්ගලයා.

මිලින [වි.] අ. කිලිටු ; අපිරිසිදු. -
ආ. මැලවුණු ; මිලාන වූ.

මිලිඳු [නා.ප්‍ර.] වැද්දා ; දුනුවායා.

මිලිබාරය (පාරිභා.) [නා.] වායු
පීඩනය මැනීමේ ඒකකයක් ;
බාරයකින් දාහෙන් පංගුව.

මිලිමීටරය (පාරිභා.) [නා.] මිනුම්
ප්‍රමාණයක් ; මීටරයකින් දාහෙන්
පංගුව.

මිලියන [වි.] මලානික වන ;
මලානික වන්නා වූ.

මිලියනය [නා.] දශ ලක්ෂය.

මිලියනවා [ක්‍රි.] මලානික වෙනවා.

මිලිලීටරය [නා.] ලීටරයකින්
දාහෙන් පංගුව ; ඝන සෙන්ටි
මීටරය.

මිලිසියානු [නා.ප්‍ර.] පිරිසිදු
රත්තරන්.

මිලි [නා.ප්‍ර.] මිහිලිය ; පෘථිවිය.-
[වි.] කිලිටු.

මිලෝදය [නා.] රාජ
භාණ්ඩාගාරය.

මිල්ල [නා.] තද දෑව සහිත ගස්
වර්ගයක්.

මිවුවා [නා.] මී හරකා ; මීමා.

මිශ්‍ර [වි.] කීප වර්ගයක් එකට එකතු
වූ ; කළවම්. - [නා.ප්‍ර.] (සංගී.)
තාලයක්.

මිශ්‍ර අනුපාතය (පාරිභා.) [නා.]
අනුපාත කීපයක් මිශ්‍ර වූ ගණන ;
සංයුක්ත සමානුපාතය.

මිශ්‍ර කරනවා [ක්‍රි.] කළවම් කරනවා.

මිශ්‍ර කාව්‍යය [නා.] ගද්‍ය පද්‍ය
දෙකින් මිශ්‍ර වූ කාව්‍යය ; වම්පු
කාව්‍යය.

මිශ්‍ර ක්‍රියාව [නා.] (ව්‍යාක.)
වාක්‍යයක අවසාන ක්‍රියාව
හා මිශ්‍ර වී පවත්නා ක්‍රියාව ;
ක්‍රියාවක් අවසන් නොවී, ඉටු
වෙමින් පවතින බව දක්වන
ක්‍රියා පද රූපය.

මිශ්‍ර ගොවිතැන [නා.]
කෘෂිකර්මයත් පශුපාලනයත්
දෙකම එක විට කිරීම.

මිශ්‍රණ පාත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] විවිධ
ආහාර වර්ග මිශ්‍ර කිරීමට
යොදාගන්නා වටකුරු බඳුන.

මිශ්‍රණය [නා.] කීප වර්ගයක් එකට
මිශ්‍රිත වූව ; කළවම.

මිශ්‍ර පොළිය [නා.] මුල් ණය මුදලට පොළී මුදල් ද එක් කොට එම මුළු මුදලට ගණන් බලන පොළිය ; වැල් පොළිය.

මිශ්‍ර ලවණය (පාරිභා.) [නා.] ලෝහ දෙකකින් හෝ ඊට වැඩි ගණනකින් යුත් ලවණයක්.

මිශ්‍ර ලෝහය (පාරිභා.) [නා.] ලෝහ දෙකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක සංයෝජනයක්.

මිශ්‍ර වගාව [නා.] බෝග වර්ග කීපයක් එකම භූමි ප්‍රදේශයක වගා කිරීම.

මිශ්‍ර විවාහය [නා.] ජාති, ආගම්, කුල ආදී වශයෙන් වෙනස් වූ දෙදෙනකු අතර සිදුවන විවාහය.

මිශ්‍ර වෘක්කිකාව (පාරිභා.) [නා.] පොලිතේටාවන්ගේ වෘක්කිකා සහ සිලෝමීය ප්‍රණාල එක් වීමෙන් සෑදෙන සංයුක්ත අවයවය.

මිශ්‍රයතාව (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රව දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් මිශ්‍ර කළ විට තනි කලාවක් බවට පත්වීමේ හැකියාව.

මිෂනාරිවරයා [නා.] ක්‍රිස්තියානි ධර්මදූතයා.

මිෂ්ට (පාරිභා.) [වි.] නිත්‍ය රසයක් තිබෙන ; රසය අනුව දෙනෙත.

මිස [නා.ප්‍ර.] බොරුව ; අසත්‍යය ; මිථ්‍යාව.

මිසක, මිසක් [නි.] විනා ; හැර ; මුත්.

මිසදිටු [වි.] වැරදි දැකීම ඇති ; මිථ්‍යාදෘෂ්ටික.

මිසයිල [නා.ප්‍ර.] ඉතා අතිශය ඉලක්කයක් වෙත යැවිය හැකි රොකට් වෙඩි විශේෂයක්.

මිසුවා [නා.] මී හරකා ; මීමා.

මිස්කින් [නා.ප්‍ර.] වියදමට ප්‍රමාණවත් නොවන, සුළු ආදායමක් ලබන ඉස්ලාමිකයා.

මිහඹ [නා.ප්‍ර.] අ. මී අඹ. - ආ. මිහිකක ; මහී කාන්තාව.

මිහි [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොව ; භූමිය.- ආ. මී හරකා.- ඇ. මී පැණි ; මධු.- ඇ. මී වදය.- ඉ. මද්‍යය ; සුරාව.- ඊ. මියා.- උ. ඇතුන්ගේ මද ජලය ; ඇත්මද.- [ක්‍රි.වි.] මෙම ස්ථානයෙහි ; මෙ තැන ; මෙ දෙසෙහි.

මිහිකක [නා.] පෘථිවිය නමැති කාන්තාව ; මහී කාන්තාව.

මිහි කරනවා [ක්‍රි.] මෝරනවා.

මිහිතලය [නා.] පොළොව මතුපිට ; පොළෝ තලය.

මිහිදන් [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොව ; පෘථිවිය.- ආ. මී මැස්සා.- ඇ. මීමා.- ඇ. මියා ; මූෂිකයා.- ඉ. ආහාරය ; හෝජනය.

මිහිදන් කරනවා [ක්‍රි.] භූමදාන කරනවා.

මිහිඳු [නා.ප්‍ර.] අ. ලක්දිවට බුදුදහම ගෙන ආ රහතුන් වහන්සේ.- ආ. පොළොවට අධිපතියා ; රජ.- ඇ. සිංහයා.

මිහිඳුරු [නා.ප්‍ර.] පවුළු ; පර්වතය.

මිහිපල් [නා.ප්‍ර.] පෘථිවිය පාලනය කරන්නා ; රජ.

මිහි මඬල [නා.] පෘථිවිය ; මහි මණ්ඩලය.

මිහිර [නා.ප්‍ර.] අ. හිරු ; සූර්යයා.- ආ. රසය ; මධුර බව.

මිහිරි [වි.] රසවත් ; මියුරු ; මධුර.

මිහිරි මාංසය [නා.] අග්න්‍යාශය.

මිහිලොල් [වි.] මල් පැණියෙහි ආශා ඇති ; මධුලෝල.- [නා.ප්‍ර.] අ. මල් පැණියට ඇති ආශාව ; මධුලෝලත්වය.- ආ. මල් පැණියට ආශා කරන්නා ; මධුලෝලයා.

මිහිසුන [නා.] පොළොවෙහි පුත්‍ර වන කුජ ග්‍රහයා.

මි [නා.ප්‍ර.] අ. මි පැණි.- ආ. මි වදය.- ඇ. මල්පැණි.- ඇ. රේණු ; රොන්.- ඉ. ඡන්දස.- ඊ. මි මැස්සා.- උ. ගව විශේෂයක් ; මි හරකා.- උ. පොළොව ; පෘථිවිය.- සා. ලැටි ගාන සත්ව වර්ගයට අයත් මූෂිකයා ; මියා.-

සා. ඇත්මදය ; ගජමදය.- සා. මරණය.- [වි.] මධුර ; මිහිරි.

මි අඹ [නා.ප්‍ර.] ඉතා මිහිරි රසින් යුත් අඹ වර්ගයක්.

මිඬවම [නා.] සූරා පිරු බඳුන.

මිකක [නා.] මහි කාන්තාව.

මි කතුර [නා.] මියන් ඇල්ලීමට යොදන උගුල් විශේෂයක්.

මිකිරි [නා.ප්‍ර.] මි දෙනුන්ගෙන් ගන්නා කිරි.

මි කොටනවා [ක්‍රි.] ගස්වල බැඳ ඇති මි වද කඩනවා.

මි ගුළාව [නා.] විශාල මි වදය.

මි ගොනා [නා.] මි හරකා.

මීටරය (පාරිභා.) [නා.] අ. මෙට්‍රික් ක්‍රමය අනුව දිග මැනීමේ ඒකකයක් ; සෙන්ටි මීටර් 100ක දිග ප්‍රමාණය.- ආ. (ද්‍රව, විදුලිය, වායු පීඩනය ආදියේ) ප්‍රමාණ දැන ගැනීමට භාවිත වන මනුව ; මානක උපකරණය.

මීටර් ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.] බර කිරීම සහ දිග, ධාරිතාව ආදිය මැනීමට ග්‍රෑම්, මීටර් හා ලීටර් පදනම්ව සකස් කරුණු දශම ක්‍රමය ; මෙට්‍රික් ක්‍රමය.

මිනයිල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] හයිඩ්රජන් පරමාණු එකක් හෝ එහි සමකයක් හෝ සමග සංයෝජනය විය හැකි කාණ්ඩය ; මෙතිල්.

මිනෙන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ගෙක්,
සුවදක් හෝ පාටක් නැති
වායුවක්.

මිදුම [නා.] ජල වාෂ්ප සහිත වායු
පටලය ; ධූමිකාව.

මින [නා.ප්‍ර.] අ. මාළුවා.- ආ.
ග්‍රහවාරයේ රාශියක් ;
ලග්නයක්.- ඇ. කපුරු.

මිනධාන [නා.ප්‍ර.] මත්ස්‍යයන්ගේ
බිජු ; මාළු බිජු.

මිනධිවජ [නා.ප්‍ර.] අ. අනංගයා.-
ආ. මකරාගේ රුව සටහන්
කරන ලද කොඩිය.

මිනියා [වි.] මෙයාකාර ; මේ බඳු ;
මේ වැනි.

මිපටලය [නා.] මී වදය.

මිපල් [නා.ප්‍ර.] අ. රජ ; නරනිඳු ;
මහිපාලයා.- ආ. මී වදයෙන්
ලබාගන්නා පැණි ; මී වදය.

මී පිඬු [නා.] අ. මී වදය.- ආ. මී
පැණි යොදා සෑදූ අග්ගලාව.

මී මඬල [නා.] පොළෝ තලය ;
පාර්විය.

මීමදයා [නා.] මී නාමික ; තරුණ
මී ගවයා.

මීමස්මර, මීමස්මුර, මීමැස්මොර
[නා.ප්‍ර.] හ්‍රාන්ත වූ සිත් ඇති
වීම, පෙණ වමනය, දත්මිටි
කෑම, බිම ඇදවැටීම ආදී
ලක්ෂණ ඇති රෝගය.

මීමාංසා [නා.ප්‍ර.] විමර්ශනය
පදනම් කරගත් දර්ශනය ;
බ්‍රාහ්මණ ග්‍රන්ථවල සඳහන්
යාගභෝම ආදිය පිළිබඳ
විමසන ශාස්ත්‍රය.

මීමුත්තා [නා.] සත්මුතු පරපුරේ
අවසාන තැනැත්තා.

මීමුනුපුරු, මීමුනුබුරු, මීමුනුබුරු
[නා.ප්‍ර.] මුනුපුරාගේ පුතා.

මීය [නා.] අ. මී වදය.- ආ.
පොළොව.

මීයන්, මීයහන් [නා.ප්‍ර.] මීයකු
වාහනය කොට ඇත්තා ;
ගණදෙවි.

මීයා [නා.] ලෑටි ගාන වර්ගයට
අයත් සත්වයකු වන මූෂිකයා.

මීර [වි.] මිහිරි ; මධුර.

මීරන් [නා.ප්‍ර.] මිනිරන්.

මීරස [නා.ප්‍ර.] මධුර රසය ; මිහිරි
රසය.

මීරා [නා.ප්‍ර.] පොල් කිතුල්
ආදියෙහි මලින් ලබා ගන්නා
වූ ද, ස්වල්ප වේලාවකින් රා
බවට හැරෙන්නා වූ ද රසවත්
යුෂ ; තෙලිදිය.

මීරොන් [නා.ප්‍ර.] මිහියෙන් හෙවත්
පොළොවින් නැගෙන රොන්
වූ දූවිල්ල ; ධූලි.

මීලොල් [නා.ප්‍ර.] මල් පැණිවලට
ලොල් වූ මී මැස්සා.

මී වදය [නා.] අ. මී මැස්සන් විසින් පැණි පිරවීමට සාදන ලද සිදුරු සහිත පටලය ; මධු පටලය.- ආ. කැවිලි වර්ගයක් ; කොණ්ඩ කැවුම්.

මීසම [නා.] කතෝලික සභා පාලනයට අනුව රදගුරුතුමා ගේ බල ප්‍රදේශය.

මී හැන්ද [නා.] මී මැස්සා පැණි උරා බොන අවයවය.

මුං [නා.ප්‍ර.] ආහාරයක් වශයෙන් ගත හැකි ධාන්‍ය විශේෂයක්.

මුංගාරම [නා.] නාරස්සනය ; අලවංගුව ; යවුල.

මුංමාරිය (කථා.) [නා.] අහස් දියෙන් ගොවිතැන් කෙරෙන කුඹුර.

මුවන් [වි.] තද හරිත වර්ණයෙන් යුත් ; මුංඇට පැහැය ගත්.

මුකවෙට්, මුකවෙට්ටි [නා.ප්‍ර.] සිංහල රාජ සමයේ පැවැති තනතුරක් ; ලේඛකාධිකාරී ; මොහොට්ටාල.

මුකුටය [නා.] අ. මකුටය ; හිසේ පලඳනාව ; ඔටුන්න.- ආ. මල්පෙතිවලින් සැදී ඇති වටය ; මලක පෙති සමූහය.- ඇ. සූර්යයාගේ හෝ චන්ද්‍රයාගේ ප්‍රභා මණ්ඩලය.

මුකුණු [නා.ප්‍ර.] නාසයෙන් ගලන දියර ; සොටු.

මුකුණුවැන්න, මුගුණුවැන්න [නා.ප්‍ර.] ආහාර හා ඖෂධ වශයෙන් ගැනෙන පැළෑටි වර්ගයක්.

මුකුන්ද [නා.ප්‍ර.] අ. විෂ්ණු දෙවි.- ආ. හින්දුස්ථානී සංගීතයට අයත් තාල ප්‍රභේදයක්.

මුකුර [නා.ප්‍ර.] මුහුණ බලන කණ්ණාඩිය ; කැඩපත.

මුකුරා [නා.] අ. ගොළුවා.- ආ. ගොත තැනැත්තා.

මුකුල [නා.ප්‍ර.] මල් කැකුළු ; පොහොට්ටුව ; මොට්ටුව. - [වි.] හැකුළුණු ; පර වූ.

මුකුලිත [වි.] හැකුළුණු ; පියවුණු ; පරවුණු.

මුකුළුව [නා.] අ. කොමලය ; අගර දඟර ; ඔමරිය.- ආ. මල් කැකුළු ; පොහොට්ටුව.

මුක්කම් [වි.] අ. ඉතා පැතලි නාසයක් ඇති. - ආ. නාසයෙන් ශබ්ද උපදවා කථා කරන.

මුක්කාලිය [නා.] අ. කකුල් තුනේ මිටි ආසනයක් ; කුඩා බංකුව. - ආ. වි හුළං කිරීමේ දී ඉහළට නැග සිටීම සඳහා ලී දඬු තුනක් යොදා සාදන අට්ටාලය ; කතිරය.

මුක්ඛ ගහනවා [ත්‍රි.] අ. යම්කිසිවක් රඳවා තැබීම සඳහා ආධාරකයක් සවි කරනවා. - ආ. පිළිවෙළ බිඳගෙන අතරින් රිංගනවා.

මුක්ත [වි.] අ. මිදුණු ; නිදහස් වූ.-
ආ. අත්හළ ; ඉවත් කළ.- ඇ.
උනන ලද ; ඉතු.- ඇ.
ප්‍රමාණවත් ; තරම් වූ.

මුක්තය [නා.] අ. විමුක්තිය ;
නිවන.- ආ. නිදහස් වූ දෙය ;
නිදහස් වීම.

මුක්තක [නා.ප්‍ර.] අ. අඩයටිය.- ආ.
පද්‍ය රචනා විශේෂයක්.- ඇ.
තෙලඹු ගස.

මුක්ත චේතනා [නා.ප්‍ර.] දනක්
දෙන්නහු කෙරෙහි හටගන්නා
චේතනා තුනෙන් එකක්.

මුක්ත පුරුෂ [නා.ප්‍ර.] කෙළෙසුන්
කෙරෙන් මිදුණු පුද්ගලයා ;
ආර්යයා.

මුක්ත ශක්තිය [නා.] රසායනික
ප්‍රතික්‍රියාවල දී ද්‍රව්‍යයක් බවට
පරිවර්තනය වීමේ ක්‍රියාවලියේ
දී මුදා හරිනු ලබන බලය.

මුක්ත හස්ත [වි.] තැගිවත්ත ;
තභාගශීලී.

මුක්තා [නා.ප්‍ර.] මුතු ඇටය.

මුක්තාග්‍ර පර්ශුව (පාරිභා.) [නා.]
උෞරෝස්ටියට සම්බන්ධ
නොවන ඉළ ඇටය.

මුක්තාහාරය [නා.] මුතු වැළ ;
මුතුපොට ; මුතුමාලාව.

මුක්තිකාමනා [නා.ප්‍ර.] මිදෙනු
කැමැති බව.

මුක්තිදායකයා [නා.] මිදීම ලබා
දෙන්නා ; මෝක්ෂය උදා කර
දෙන තැනැත්තා.

මුක්තිය [නා.] අ. මිදීම ; ගැලවීම.-
ආ. ක්ලේශජේදනය කිරීමෙන්
ලබන විමුක්තිය ; නිර්වාණය.-
ඇ. අත්හැරීම.- ඇ. අධිකරණ
බල සීමා, බදු ආදියෙන් නිදහස්
වීම.

මුක්තිශමය [නා.] වරද, අපරාධ,
බදු, ණය ආදිය සම්බන්ධයෙන්
දෙනු ලබන සහනදායක
නිදහස.

මුඛ කබලය [නා.] මුඛය තුළට දියර
වර්ගයක් ගෙන කැලැත්තීම මුල්
කොට ඇති ප්‍රතිකාර විධිය.

මුඛකේශ [නා.ප්‍ර.] බලල් ආදී
සතුන්ගේ මුව අවට ඇති
ස්පර්ශේන්ද්‍රිය කෙඳි.

මුඛ ගණ්ඩය [නා.] මුහුණේ
දෙපැත්ත ; දෙකම්මුල.

මුඛ අභිනය [නා.] මුහුණේ
ප්‍රකාශනයන්ගෙන් අර්ථ මතු
කිරීම.

මුඛදෝෂ [නා.ප්‍ර.] කථා කිරීමේ දී
සිදුවන වැරදි.

මුඛනිමිත්ත [නා.] මුහුණෙහි
හැඩහුරුකම.

මුඛ පට [නා.ප්‍ර.] මුව වසා බඳිනු
ලබන රෙදිකඩ ; මුඛවාඩම.

මුඛ පටහ [නා.ප්‍ර.] බෙර වර්ගයක්.

මුඛ පණ්ණය [නා.] රාජකීය
ආඥාව ලියූ සන්නස හෝ
පත්‍රය.

මුඛපත්‍රය [නා.] පළමු පිටුව ; මුල්
පිටුව.

මුඛ පරම්පරාගත [වි.] කටින් කට
පැවැත එන ; කටපාඩමින්
ගෙන එන.

මුඛපාඨ [නා.ප්‍ර.] අ. කටපාඩමෙන්
ගෙන ආ කොටස.- ආ.
ප්‍රවේශපාඨ ; සිරස්තල.

මුඛ පාතනය [නා.] මුහුණ යටිකුරු
කිරීම.

මුඛ පාළි [නා.ප්‍ර.] කටපාඩම.

මුඛ පුඤ්ජනය [නා.] අ. මුහුණ
පිස දැමීම. - ආ. මුහුණ
පිසදමන කුවාය ; ලේන්සුව.

මුඛපුටය [නා.] මුව සිදුර ; මුඛය.

මුඛ බන්ධනය [නා.] කට වැසීම ;
නිශ්ශබ්ද කරවීම ; නිරුක්තර
කරවීම.

මුඛ බන්ධය [නා.] ග්‍රන්ථාරම්භයෙහි
කරන හැඳින්වීම ; පෙරවදන ;
ප්‍රස්තාවනාව.

මුඛ මඬුගලිකයා [නා.]
වන්දිතවටයා ; විරුද්ධ ගායකයා.

මුඛය, මුකය [නා.] අ. වක්ත්‍රය ;
වත ; මුහුණ.- ආ. කට.- ඇ.
දොරටුව ; ද්වාරය.- ඇ.

ස්වරූපය ; මුහුණුවර ;
ආකාරය.- ඉ. අදහස ; අරමුණ.-
ඊ. කාරණය ; හේතුව.- උ. තුඩ ;
හොටය.- උඟ. පැරණි මිම්මක් ;
වණ, තුවාල ආදියෙහි විවෘතව
පෙනෙන කොටස.

මුඛර, මුකර [වි.] අ. නිරතුරු ශබ්ද
නගන ; දොඩමලු ; බිණිමෙහි
සමත්.- ආ. අප්‍රිය දේ කථා
කරන.

මුඛරි, මුකරි [වි.] අ. කථාවෙහි
දක්ෂ.- ආ. කටහැකර ; වාචාල.

මුඛරියා, මුකරියා [නා.] අ. කථාවට
දක්ෂ පුද්ගලයා.- ආ. කටහැකර
තැනැත්තා ; වාචාලයා.

මුඛ වට්ටිය [නා.] අ. මුව විට ;
මෝට්ටි.- ආ. වහල වටා සවි
කර ඇති වඩිම්බු ලෑල්ල.- ඇ.
පාත්‍ර ආදියෙහි කට ; ගැට්ට.

මුඛවාඩම්, මුකවාඩම් [නා.ප්‍ර.] අ.
කට වැසීම සඳහා ගැනෙන රෙදි
කඩ. - ආ. (කථා.) කථා නොකර
සිටීම ; කිසිවක් ගැන විවේචනය
නොකර සිටීම.

මුඛ්‍යංගය [නා.] නාඩගම්
නාට්‍යයක මුල්ම ගායනය.

මුඛ්‍ය [වි.] අ. මුඛය සම්බන්ධ ;
මුඛය පිළිබඳ.- ආ. ප්‍රධාන ;
මූලික.

මුඛ්‍යාර්ථය [නා.] මූලික අදහස ;
ප්‍රධාන අර්ථය.

මුග, මුගු [නා.ප්‍ර.] අ. ගොළුවා ;
මුගයා. - ආ. මුං ගස.

මුගටියා [නා.] නකුලයා ; මුංගුසයා ;
තඹ වන් දිග ලොම් සහිත
වලගක් ඇති කුඩා මාංශ භක්ෂක
සිවුපාවෙක්.

මුගුර [නා.] පහර දීම සඳහා
සාදාගත් කෙටි දඬුකඩ ; බැටන්
පොල්ල ; ගදායුධය.

මුග්ග [වි.] මෝඩ ; මන්දබුද්ධික.

මුග්ගයා [නා.] මෝඩයා ;
අඥානියා ; නැණහිතයා.

මුවලින්ද [නා.ප්‍ර.] අ. මහාසම්මත
වංශයට අයත් රජ කෙනෙකුගේ
නාම.- ආ. නාගරාජයකුගේ
නාමය.- ඇ. යක්ෂයකුගේ
නාමය.- ඇ. විලක නාමය.- ඉ.
මිදෙල් ; බක් මී.- ඊ. හිමාලය
අසල පිහිටි පර්වතයක නාමය.

මුඤ්චන [වි.] මිදෙන ; අත්හරින ;
දීමට රිසි.

මුට්ටය, මුට්ටෙ [නා.] අ. බුසල්
2 1/2ක් වන මිණුම් ප්‍රමාණයක් ;
බුසල් දෙක හමාරක ප්‍රමාණයට
ධාන්‍ය, සීනි ආදිය පුරවන ලද
ගෝතියක් හෝ මිටියක්.

මුට්ටි නමනවා [ක්‍රි.] මුට්ටි
මංගල්‍යය පවත්වනවා.

මුට්ටි මංගල්‍යය [නා.] අ.
අයියනායක දේව වන්දනාවට

අයත් පූජා උත්සවයක්. - ආ.
මධ්‍යකාලීන ශසා උළෙලක්.

මුට්ටිය [නා.] මැටි ආදියෙන් කළ
වළඳ.

මුට්ටුව [නා.] අ. අඩු බව ;
හිඟකම ; අඩුපාඩුව ; හිඟය.-
ආ. රාශිය ; සමූහය ; ගොඩ.

මුට්ටුස්සකිය [නා.] සිහිමුළාව.

මුට්ටි [නා.ප්‍ර.] අතේ මිට ; මුස්සිය.

මුට්ටි මල්ලව [නා.ප්‍ර.] මිටින් පහර
දෙන්නා ; මල්ලවයා.

මුඩ [වි.] හිස බූ ගෑ ; කෙස් කපා
දමු.- [නා.ප්‍ර.] අ. හිස බූ ගෑ
තැනැත්තා ; ශ්‍රමණයා ;
හික්ෂුව.- ආ. හිර කිරීම ;
බාධාව ; වැළකීම.- ඇ. රුකුලක්
ලෙස ගසන කණුව ; මුක්කුව.-
ඇ. සතුන් එළවීමට තැනූ
මැස්ස.- ඉ. අට්ටාලය ; වී හුළං
කිරීමේ අට්ටාලය.

මුඩම [නා.] භාජනය විශේෂයක් ;
තලිය.

මුඩවා [නා.ප්‍ර.] හිර කරන වාතය ;
බාධා කරන වායුව.

මුඩාව, මුඩාව [නා.] අ. දුන්නෙහි
කොන ; දුනුහිස.- ආ. (පරිහා.)
ගැටය ; කුඩා ගුළිය.

මුඩ්විවිය [නා.] අ. හිස බැඳී කුඩා
කොණ්ඩය.- ආ. වටේ කෙස්
කපා ඉතිරි කරන කෙස් රොද.

මුඩ්ප්පුව [නා.] දෙවියන් උදෙසා
ගැටගසන ලද බාරය ; පඬුර.

මුඛය (කථා.) [නා.] අ. උරාගේ
හොම්බ ; නාසය ඇතුළත් ඉදිරි
කොටස.- ආ. හිස මුදුනෙහි
ගැට ගසන කුඩා කොණ්ඩය.-
ඇ. ගෝනි, මලු ආදියෙහි කට
බැඳීමේදී බැම්මට ඉහළින්
ඉතිරිවන කොටස.- ඇ. බැඳීමේදී හෝ වෙළීමේදී භාවිත
කිරීමට පහසු වන පරිදි ලණුවැල්
ආදිය ඔතා සකස් කරගන්නා
කැරැල්ල හෝ පන්දුව.

මුඛ, මුඛ [වි.] අ. හිස් ; කිසිවක්
නැති ; පාළු.- ආ. හිසකෙස්
නැති ; තට්ට.- ඇ. කැටයම්
කිසිවක් නැති ; මට්ටම්.- ඇ.
පරණ වූ ; පිළිණ වූ ; නරක් වූ.-
ඉ. මිශ්‍ර වූ.- ඊ. සරසන ලද.-
[නා.ප්‍ර.] අ. දුනු ලියේ කොන ;
දුනු මුඩාව.- ආ. සැරයටියක
මුදුන.- ඇ. පළතුරු වර්ගයක්
වන මසන් ; මහදෙබර.- ඇ.
සැරසිල්ල.- ඉ. මුදුන ;
මස්තකය.- ඊ. වන්දිය.

මුඛ ඉඩම [නා.] හිස් භූමිය ; පාළු
බිම.

මුඛක්කු [වි.] අ. පටු පාරට
සම්බන්ධ.- ආ. විශේෂයෙන්
නාගරික අඳුරු පෙදෙසකට
අයත්.

මුඛක්කුව [නා.] අ. විශේෂයෙන්
නගරයක ඉතා දිළිඳු ජනයා

වෙසෙන අපවිත්‍ර පෙදෙස.- ආ.
අපිරිසිදු පෙදෙසක පිහිටි
පැල්පත.- ඇ. මුල්ල ; අඳුරු
කොන ; අස්ස.- ඇ. පටු
මාවත.- ඉ. ගුහාව ; ලෙන.

මුඛ කෙල්, මුඛ කෙල් [නා.ප්‍ර.]
දියමුසු වූ හෝ නරක් වූ තෙල ;
පුස් ගතියෙන් යුතු මේදය.

මුඛප්පු [නා.ප්‍ර.] පෙට්ටි මඤ්ජුසා
ආදියෙහි දෙපසින් ඇල්ලීමට
හෝ එසවීමට යොදා ඇති
කොක්ක.

මුඛ බිම [නා.] හිස් ඉඩම ; වගා
නොකළ භූමිය.

මුඛම [වි.] කාලකණ්ණි ;
අවාසනාවන්ත ; මුසල.

මුඛමයා [නා.] අ. රවුළු නැති
මිනිසා.- ආ. අවාසනාවන්තයා.

මුඛ හැල් [නා.ප්‍ර.] වී වර්ගයක්.

මුණ, මුන [නා.] අ. මුහුණ ; වත.-
ආ. තියුණු තුඩ ; මුණත.- ඇ.
පැත්ත ; පාර්ශ්වය.- ඇ. ඉදිරිය.-
ඉ. බෙරඇස.- ඊ. මතුපිට.

මුණගැසෙනවා [ක්‍රි.]

අ. හමුවෙනවා.- ආ. අභිමුඛව
සිටිනවා.

මුණන [නා.] අ. තලයක මතුපිට ;
තල පෘෂ්ඨය.- ආ. උලක තුඩ ;
මුදුන.- ඇ. කැපෙන පැත්ත.-

- අ. ඉස්සරහ පැත්ත.- ඉ. කෙළවර ; උල.
- මුණින් අතට (කථා.) [ක්‍රි.වි.] යටිකුරු ව.
- මුණින්තලා වෙනවා [ක්‍රි.] මුහුණ බිම දෙසට හරවා වැතිරෙනවා.
- මුණුමුණුව [නා.] ඉතා සිහින් හඬ ; මිමිනීම ; කණට ඇසෙන නැසෙන හඬින් කරන කෙදිරීම.
- මුණ්ඩකය [නා.] අ. කෙස් ආදිය කැපීම ; මුඩු කිරීම.- ආ. උපනිෂද් ග්‍රන්ථයක නාමය.- ඇ. (පාරිභා.) පුෂ්ප මඤ්ජරිය.- ඇ. කිසියම් අවයව කොට්ඨාසයක හෝ ඇට ආදියක ගෝලාකාර පර්යන්තය.
- මුණ්ඩනය [නා.] හිසකෙස් ආදිය කැපීම ; මුඩු කිරීම.
- මුණ්ඩම [නා.] කෝප්පය ; කුසලානය.
- මුණ්ඩය [නා.] අ. උණ්ඩය ; මූනිස්සම.- ආ. (කථා.) ලෙලි ගැසූ පොල්ගෙඩියෙහි ඉතිරිව තබන මුඩ්ඩ.
- මුණ්ඩාසනය [නා.] හිස් වෙළුම ; තලප්පාව ; සුම්බරය.
- මුඬ [නා.] අ. රුකුලක් කොට ගසන කණුව ; මුක්කුව.- ආ. දුනුමුඩාව.
- මුඬම [නා.] බොකු හැඩය සහිත තලිය ; බොකුපිගාන.
- මුඩු [වි.] දුගඳ සහිත.- [නා.ප්‍ර.] අ. සැරයටියෙහි මුදුන් කෙළවර.- ආ. වැරදි සඳහා දෙන දඬුවමක්.
- මුන [වි.] අ. ලිහා දමන ලද ; මුදාහළ ; මුක්ත වූ.- ආ. ඉඳුරන් මගින් අවබෝධ කරගත්.- [නා.ප්‍ර.] මංගල සම්මත දෙයක් ; සාණ, ජිත්වා, කාය යන ඉන්ද්‍රියයන් මගින් දූනගත යුතු සුගන්ධ, රස, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය යන තුන.
- මුන මංගලික [නා.ප්‍ර.] ආඝ්‍රාණය කළ සුවඳ, විඳින ලද රසය, කය ලබන පහසු මඟුලැයි පිළිගත් තැනැත්තා හෝ පුද්ගල සමූහයා.
- මුතු [නා.ප්‍ර.] අ. මුතු බෙල්ලන්ගෙන් හා ඇත් දළ ආදියෙන් ස්වාභාවිකව ලැබෙන රත්න වර්ගයක් ; මුක්ත.- ආ. අර්හත් ඵලය නැමැති විමුක්තිය ; මෝක්ෂය.- ඇ. මවගේ හා පියාගේ පියා.- [වි.] මල් කොපුවෙන් පිටවුණු ; මුක්ත ; මිදුණ.
- මුතු ආකරය [නා.] මුතුබෙල්ලන් රැඳී වෙසෙන මුහුදු ප්‍රදේශය ; මුතුපරය.
- මුතුකලප් [නා.ප්‍ර.] ගොතන ලද මුතු වැල් ; සමූහය ; මුතු කලඹ.
- මුතුකැටය [නා.] මුක්තා ඵලය ; මුතු ඇටය.

මුතු කිමිදෙනවා [ක්‍රි.] මුහුදේ යට ඇති මුතුපර සොයා ගොස් මුතු බෙල්ලන් ගොඩබිමට ගෙනෙනවා.

මුතු කෙළිය [නා.] මුතු ඇට හෝ යම් කුඩා ශාක ඇට පෝරුවක තැබීමෙන් කරනු ලැබූ පුරාණ සිංහල කාන්තා ගෘහස්ථ ක්‍රීඩාවක් ; ඔලිද කෙළිය.

මුතුදම් [නා.ප්‍ර.] මුතුමාලය ; මුතුපට ; මුතුහර.

මුතුන්මිත්තෝ [නා.බහු.] මුත්තා හා මිත්තණි පිරිස ; පරම්පරාවට අයත් ව සිට මියගිය පැරැන්නෝ.

මුතුපට [නා.ප්‍ර.] අ. මුතුවැල ; මුත්තර. - ආ. මුතු ඇට අමුණා කළ ඇතිරිල්ල.

මුතුපරය [නා.] මුතු බෙල්ලන් එල්ලී සිටින ගල්වැටිය.

මුතුපෝරුව [නා.] ඔලිද කෙළිය සඳහා භාවිත කළ ලැල්ල.

මුතුවඩම [නා.] මුතු වැල ; මුක්තාභාරය.

මුතුසවඩිය [නා.] ඉණෙහි බඳින මුතු ඇල්ලු පොටවල් තුනකින් පමණ සමන්විත වූ පටියක නාමය.

මුතු සාලුව [නා.] මුතු අමුණා සෑදූ කන් කුඩය.

මුත් [නා.ප්‍ර.] අ. මුත්‍ර ; සුළුදිය. - ආ. අමුත්තා ; ආගන්තුකයා. -

ඇ. මුතු ඇටය. - ඇ. මුත්තක ; අර්ථයක් සම්පූර්ණ ව ප්‍රකාශ කරන තනි පදයක්. - [නි.] අ. නමුත් ; එනමුත්. - ආ. විනා ; හැර ; මිස.

මුත්තවාග [නා.ප්‍ර.] ලබන තැනැත්තා ගෙන් කිසිවක් අපේක්ෂා නොකොට පරිත්‍යාග කරන්නා.

මුත්තා [නා.] අ. මවගේ හෝ පියාගේ හෝ පියා ; ආතා. - ආ. (කථා.) ගොයම් පැහීමට පෙර කමතෙහි තැන්පත් කරනු ලබන හක්ගෙඩිය, දැකැත්ත වැනි ආරක්ෂක භාණ්ඩ.

මුත්ති [නා.ප්‍ර.] මිදීම ; ගැලවීම.

මුත්තෙට්ටුව [නා.] අ. ඉඩම් හිමියන්ගේ ඉඩම්වල පදිංචි-කරුවන් කුලී නොගෙන වගා කරන ඉඩම් කොටස. - ආ. කුඹුරට ගෙන යන කෑම. - ඇ. කුඹුරු හිමියාට ලැබෙන අස්වනු කොටස.

මුත්තස [නා.] මුද්‍රාවෙහි හංස ලක්ෂණය ; හංස ලකුණ සහිත මුද්‍රාව.

මුද [නා.ප්‍ර.] අ. සතුව ; ප්‍රමෝදය. - ආ. මල් රොන් රසය.

මුදනවා [ක්‍රි.] අ. බැම්මෙන් ලිහනවා. - ආ. පහ කරනවා ; පිට කරනවා. - ඇ. බිය නැති

කරනවා.- ඇ. අත්හැර දමනවා.-
ඉ. මුදා හරිනවා ; විහිදනවා.

මුදල [නා.] අ. විනිමය මාධ්‍යයක්
ලෙස පොදුවේ පිළිගනු ලබන
කාසි, නෝට්ටු කොළ ආදිය.-
ආ. වටිනාකමක් මැනීමේ මිනුම.

මුදලාලි [නා.ප්‍ර.]

අ. වෙළඳපොළයෙහි මුදල්
උපයන තැනැත්තා ;
වෙළෙන්දා.- ආ. ව්‍යාපාරික
කටයුතුවල යෙදෙන තැනැත්තා.

මුදලි [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රධානියා ; ප්‍රධාන
නිලධාරියා.- ආ. අතීතයේ දී
රජයෙන් පිරිනැමුණු වැදගත්
තනතුරක් ; කෝරළ පත්තු
ආදිය පාලනයට පත්
කළ මුලාදැනියා ; මුදියන්සේ ;
ග්‍රාම භෝජකයා.- ඇ. මුදල්
භාරකාරයා.

මුදල් අධිකාරිය (පාරිභා.) [නා.]
මූල්‍ය කටයුතු මෙහෙයුම්
මූලස්ථානය ; බැංකු හා
මූල්‍යායතන හසුරුවන මව්
බැංකුව ; මහ බැංකුව.

මුදල් අනුපාතය (පාරිභා.) [නා.]
වාණිජ බැංකු පාලනය කිරීම
සඳහා මහබැංකුව අනුගමනය
කරන උපක්‍රමවලින් එකක් ; මුළු
වත්කම් ප්‍රමාණයෙන් මුදල්
වසයෙන් තබාගත යුතු සංචිතය
හෝ ප්‍රමාණය.

මුදල් අවප්‍රමාණය (පාරිභා.) [නා.]
විනිමය අනුපාතිකය කිසියම්
විදේශීය මුදල් වර්ගයක් සමග
නිල වශයෙන් සම්බන්ධකොට
ඇති අවස්ථාවක දේශීය මුදලේ
විදේශ අගය පහළ දැමීම.

මුදල් අස්ථායීතාව (පාරිභා.) [නා.]
මුදලෙහි අගය නිතර නිතර
උච්චාවචනය වීම ; මුදලෙහි
ස්ථිරකමක් නැති බව.

මුදල් ආදායම (පාරිභා.) [නා.] අ.
පුද්ගලයකු මුදල් වශයෙන් ලබන
ආදායම.- ආ. බැංකු පොළී
ප්‍රමාණය පහළ දැමීමෙන් වන
ප්‍රතිඵලයක් ; මුදල් ගනුදෙනු
වැඩිවීමෙන් ලැබෙන ලාභය.

මුදල් ආදේශ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මුදල් වෙනුවෙන් භාවිත කළ
හැකි වටිනාකම් ඒකකය.

මුදල් ආයතනය (පාරිභා.) [නා.]
මූල්‍ය කටයුතු මෙහෙයවන
ස්ථානය.

මුදල් උද්ධමනය (පාරිභා.) [නා.]
මිල මට්ටම දිගින් දිගට ම ඉහළ
යාම.

මුදල් කලාපය (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි සම්මත මුදලක් ප්‍රධාන
විනිමය මාධ්‍යය ලෙස
පිළිගන්න රටවල් සමූහය හෝ
ප්‍රදේශය.

මුදල් කෙටුම්පත (පාරිභා.) [නා.]
පාර්ලිමේන්තුව හෝ එවැනි

ආයතනයකින් මුදල් ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීමට ඉදිරිපත් කරන දළ සැලැස්ම හෝ පිටපත.

මුදල් ගිණුම (පාරිභා.) [නා.] මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ ගනුදෙනු ලැයිස්තුව.

මුදල් වාක්‍රණය (පාරිභා.) [නා.] මුදල් අදාළ කටයුතුවල යෙදීම ; මුදල් නිතර නිතර ගනුදෙනු වීම.

මුදල් නීතිය (පාරිභා.) [නා.] රටක මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ නීති සමුදාය.

මුදල් මැවීම (පාරිභා.) [නා.] වාණිජ බැංකු ක්‍රමය තුළට ගලා එන තැන්පතුවල වටිනාකමෙන් කිහිප ගුණයක වටිනාකම ඇති ණය සම්පාදන කිරීමේ කාර්යය.

මුදල් වට්ටම (පාරිභා.) [නා.] අ. අත්පිට මුදලට ගැනීමේදී සියයට ගණනක් වශයෙන් අඩු කෙරෙන මුදල ; කාසි වට්ටම.- ආ. ගෙවිය යුතු නියම කාලසීමාවට පෙර ණය මුදලක් ආපසු ගෙවීම වෙනුවෙන් ලැබෙන මිල අඩු කිරීම.

මුදල් වර්ෂය (පාරිභා.) [නා.] නිශ්චය කරගත් දිනකින් ඇරඹී, මුදල් ගනුදෙනු තුළනය කිරීම සඳහා සලකා බැලෙන වසරක කාල පරිච්ඡේදය.

මුදල් වෙළඳපොළ (පාරිභා.) [නා.] වලංගු මුදල්, බැංකු තැන්පතු, කෙටිකාලීන මුදල් ආදී මුදල් ගනුදෙනු කරන වෙළඳ සමාගම් හෝ ආයතන සඳහා යෙදෙන නම.

මුදල් සංචිතය (පාරිභා.) [නා.] අ. සංසරණයේ පවතින විශ්වාස මුදල් හෝ ණය මුදල වෙනුවෙන් රැකවරණයක් ලෙස රජය හෝ බැංකු විසින් රැස් කොට තබාගෙන ඇති රන් හෝ කාසි ප්‍රමාණය.- ආ. වෙක්පත්, බැංකු අණකර, බැංකු නෝට්ටු හා එවැනි අනිකුත් බැරකම් සඳහා මුදල් ගෙවීම පිණිස බැංකුවක් විසින් ළඟ තබාගන්නා මුදල් ප්‍රමාණය.

මුදල් සාධකය (පාරිභා.) [නා.] ආර්ථික විද්‍යා විෂයෙහි ලාභාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයේදී වැදගත් වන මූලික සාධකවලින් එකක් වන ව්‍යවසාය.

මුද්‍රිත [වි.] සතුවූ වූ ; ප්‍රිතියට පත්.

මුද්‍රිතාව [නා.] අනුන්ගේ සුවයෙහි සොම්නස් බව.

මුදියන්සේ [නා.ප්‍ර.] අ. පත්තුවක හෝ කෝරළයක පරිපාලන කටයුතු භාරව සිටින නිලධාරියා ; මුදලි ; රටේ මහත්තයා.- ආ. (මහනුවර අවදියේ) රට නම් පෙරෙසක පාලක නිලධාරියෙක්.- ඇ. පෙළපත් නාමයක්.

මුදු [නා.ප්‍ර.] අ. ඇඟිළි පළඳනාවක් ;
මුද්ද.- ආ. කුඩා වළල්ල.- ඇ.
(කථා.) වෘත්තාකාර ව සකස් ව
පවතින දෙය ; රවුම් දෙය.-
ඇ. ලෝහය ; තෘෂ්ණාව.- [වි.]
මොළොක් ; මෘදු ; සියුමැලි.

මුදුන [නා.] අ. (ප්‍රාසාද, පර්වත
ආදියෙහි) ඉහළ ම මතු තලය ;
මස්තකය ; කොත.- ආ. හිස ;
සිරස.- ඇ. අකුරු උපදින
තැන්වලින් එන එකක් වන
උඩුතල්ල.- ඇ. ප්‍රධානත්වය ;
ආධිපත්‍යය ; මුල් තැන.

මුදුන් [වි.] අ. පළමුවන ; ප්‍රමුඛ ;
මුලික.- ආ. (කථා.) මත්තේ වූ ;
මතු තලයේ පිහිටි.

මුදුන් කණුව [නා.] අ. (වරිච්චි
ගෙවල්වල) වහල උසුලා සිටින
ප්‍රධාන කණුව. - ආ. කමතේ
ගොයම් මැඩීමට යොදන
හරකුන් බැඳීමට සිට වූ කණුව ;
කම්බා කණුව.

මුදුන් කුළ [නා.] අ. මත්තෙහි වූ
කොත.- ආ. උච්ච ස්ථානය ;
මතු මත්ත.

මුදුන් ගල [නා.] (ගොඩනැගිලි
තැනීමේ දී) පළමුවෙන්
පිහිටුවන ගල ; මුල්ගල.

මුදුන්පත් වෙනවා [ක්‍රි.]
බලාපොරොත්තුව ඉටු වෙනවා ;
(අදහස) සඵල වෙනවා.

මුදුන් මල [නා.] අ. හිස මත්තෙහි
පළඳින මල්දම.- ආ. විශිෂ්ටතම
වස්තුව හෝ නිර්මාණය.- ඇ.
(කිතුල් ගස් ආදියෙහි) මුදුනෙහි
පිපෙන මල.

මුදුන් මුල [නා.] ද්වි-බීජ පත්‍රී
ශාකවල වර්ධනයට පත් බීජ
මූලය ; ප්‍රධාන මූලය.

මුදුපාකය [නා.] මොළොක් ලෙසට
පැසවීම ; තෙලෙහි කල්කය
මඳක් දිය සහිත ව පිසීම.

මුදුමොළොක් [වි.] අතිශයින් මෘදු ;
බෙහෙවින් සිනිඳු.

මුද්දර [නා.ප්‍ර.] අ. සතුරාට පහරදීමට
යොදාගත් බැටන් පොල්ල ;
මුගුර.- ආ. අත කොළුව.- ඇ.
මීටිය.- ඇ. වළලුකරේ දෙපැත්තේ
(ජංඝාස්ථියේ හෝ අණු
ජංඝාස්ථියේ පහළ කෙළවරෙහි)
පිහිටි ප්‍රසර දෙකින් එකක්.

මුද්දරිකාව (පාරිභා.) [නා.] කුඩා
මීටියක හැඩය ඇති කර්ණ
අස්ථිකාවක්.

මුද්දර [නා.ප්‍ර.] අ. ඔප්පු,
ලියකියවිලි, තැපැල් සේවය ආදී
කටයුතු වෙනුවෙන් රජයේ
ආදායම් හා සේවා ගාස්තු
අයකර ගැනීම පිණිස විවිධ
මූල්‍ය අගයන් යටතේ, රජයෙන්
නිකුත් කෙරෙන කුඩා පත්‍රිකා
විශේෂයක්.- ආ. කරත්ත

බයිසිකල් ආදිය ධාවනය සඳහා පළාත් පාලන ආයතන මගින් දෙනු ලබන ලෝහමය අවසර පත්‍රය.- ඇ. කිරුම් මිනුම් උපකරණවල ප්‍රමිතිය පිළිබඳව තබනු ලබන මුද්‍රාව.- ඇ. මුද්‍රාව.- ඉ. පහර දෙන පොල්ල ; මුද්ගරය.

මුද්ධ [නා.ප්‍ර.] හිසමුදුන ; ශීර්ෂ මස්තකය.

මුද්ධාභිෂේකය [නා.] ඔටුන්න පැළඳවීමට පෙර රජකුමරකුගේ හිසපැත්ත වත්කිරීමේ රාජකීය මංගල්‍යය ; ඔටුනු පැළඳවීමේ මංගල්‍යය.

මුද්‍රක අකුරු රටා [නා.ප්‍ර.] (පරිග.) මුද්‍රකය තුළම තැන්පත් කර ඇති අකුරු රටා.

මුද්‍රක ඵලවුම [නා.] (පරිග.) මුද්‍රකය පාලනය කරන මෘදුකාංගය.

මුද්‍රකය [නා.] ගොනුවක දෘඪ පිටපතක් ලබාගත හැකි ප්‍රතිදාන උපාංගය.

මුද්‍රක්ෂරය, මුද්‍රණක්ෂරය [නා.] මුද්‍රණය කිරීමට යොදාගනු ලබන අකුරු ; අච්චු අකුරු.

මුද්‍රණය [නා.] අකුරු, චිත්‍ර සටහන් ආදී ඕනෑම රූපාකාරයක් අච්චුවක් මගින් කඩදාසි රෙදි ආදී මාධ්‍යයක පිටපත් කිරීම ; අච්චු ගැසීම.

මුද්‍රණය කරනවා [ක්‍රි.] අ. අච්චු ගසනවා.- ආ. මුද්‍රා හෙවත් සිල් තබනවා.

මුද්‍රණ යන්ත්‍රය [නා.] මුද්‍රණය කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන අතින්/පයින්/බලවේගයෙන්/ක්‍රියා කරවන උපකරණය ; අච්චු ගැසීමේ යන්ත්‍රය.

මුද්‍රණ ශිල්පියා [නා.] මුද්‍රණය පිළිබඳ විශේෂ දැනුමක් ඇත්තා ; මුද්‍රණ කාර්යයෙහි නිරතවන්නා.

මුද්‍රණාලය [නා.] මුද්‍රණ කටයුතු කරන ආයතනය.

මුද්‍රප්පද [නා.ප්‍ර.] සිත්දුටුක ආරම්භයේදී ගයා, යළි එහි සන්ධිස්ථානවල දී වරින්වර ගයනු ලබන ගීත බණ්ඩය.

මුද්‍රප්පලම් [නා.ප්‍ර.] මිදි.

මුද්‍රාංකිත [වි.] අච්චු ගසන ලද ; මුද්‍රිත.

මුද්‍රා තබනවා [ක්‍රි.] අ. සත්‍යතාව, වගකීම හෝ නිවැරදිතාව සහතික කිරීමට ලේඛනයක සටහන් තබනවා ; සිල් ගසනවා.- ආ. ඇසුරුමක රහස්‍ය භාවය රැකීමට ලාකඩ, ඉටි ආදිය දමා ඒ මත ලෝහමය උපකරණ මඟින් ලකුණු තබනවා ; ගස් ඔබනවා.- ඇ. නීතිමය බලයක් ඇති නිලධාරීන් විසින් අනිසි දේ සිදුවිය හැකි

ස්ථාන, ගොඩනැගිලි හා කබඩ,
අල්මාරි යනාදිය වසා දමා
යතුරු තමන් භාරයට ගන්නවා.

මුද්‍රා නාටකය, මුද්‍රා නාට්‍යය [නා.]

ශරීරාංග වලනය හා අභිනය
මාර්ගයෙන් අදහස් දක්වමින්
සංවාදයෙන් තොරව රඟපාන
නාට්‍යය ; ඉගිනළුව.

මුද්‍රාව [නා.] අ. මුද්‍රා තැබීම සඳහා
යොදාගනු ලබන උපකරණය.-
ආ. සත්‍යතාව, වගකීම,
නිරවද්‍යතාව ආදිය සහතික
කිරීම සඳහා ලේඛනයක
යොදන සංකේතය.- ඇ. රාජ්‍ය
ලාංඡනය.- අ. පුද්ගලයකු
(විශේෂයෙන් රජතුමා) හැඳින්
ගැනීම සඳහා පළඳින කුඩා
ලාංඡන තහඩුවක් සහිත
මුද්‍රිකාව.- ඉ. ඇඟිල්ලේ පළඳින
මුද්‍රාව.- ඊ. අවිච්ඡිත තහඩුව ; මුද්‍රණ
ඵලකය.- උ. පියනක් හෝ
දොරක් වසා නොඇරීමට
යොදන උපකරණය ; අගුල ;
තරංකය.- උ. අත් පා, ඇඟිලි,
බැම ආදියෙන් දක්වන
හෘදයභාව ප්‍රකාශනය.- සා. දෙවි,
බෝසත්, බුදු ආදි මානුෂ උතුමන්
ඇඟිලි එක්කර තබා ගැනීමෙන්
දක්වන විත්තරූපය (අභය
මුද්‍රාව, වර මුද්‍රාව ආදිය).- සා. අත්
ඇඟිලි වලින් ගණන්
දක්වීමේ ශිල්ප ක්‍රමයක්.- සා.
පටිපාටිය ; අනුපිළිවෙළ.- සා.

වජ්‍රයානිකයන්ගේ පංචමකාර-
වලින් එකක් ; මෙවැනියෙහි දී
මෙහෙයවිය යුතු ආකාරය.- එ.
මුද්දරය.

මුද්‍රා ශාස්ත්‍රය [නා.] මුද්‍රා ගැසීම
සහ මුදල් මුද්‍රණය පිළිබඳ
ශාස්ත්‍රය.

මුද්‍රිකාව [නා.] අ. ඇඟිල්ලේ
පළඳින ආභරණයක් ; මුද්‍රාව ;
මුද්ද.- ආ. මුද්‍රා තැබීම සඳහා
යොදා ගනු ලබන උපකරණය ;
මුද්‍රාව.- ඇ. ග්‍රීවාභරණයක් ;
මාලයක ලොකු තැල්ල හෙවත්
පදක්කම.- අ. පියන් දොර
ආදිය වසා නොඇරෙන සේ
තැබීමට යොදන උපකරණය ;
අගුල.- ඉ. (පාරිභා.) ආයුර්වේද-
යෙහි දක්වෙන ශල්‍ය ආයුධ
වර්ගවලින් එකක්.

මුද්‍රිත [වි.] අ. මුද්‍රණය කරන ලද ;
අවිච්ඡිත ගසන ලද.- ආ. මුද්‍රා තබන
ලද ; සිල් ගසන ලද.

මුද්‍රිත මාධ්‍යය [නා.] සන්නිවේදනය
පිණිස යොදාගන්නා පුවත්පත්
සඟරා ලිපි ලේඛන ආදිය ; රටක
තොරතුරු පුවත්පත් ආදිය
මගින් ප්‍රකාශ කිරීම.

මුනි [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේ.- ආ. තවුසා ; මොහන
ව්‍යය රකින්නා ; සෘෂිවරයා.- ඇ.
බුද්ධ ශාසනයෙහි පැවිදි වූ
තැනැත්තා ; හික්ෂුන් වහන්සේ.-

- ඇ. නැණවතා ; පණ්ඩිතයා.- ඉ. සිත ; මනස.- ඊ. සිතිය ; ස්මරණය.- උ. ඇසිල්ල. - උභ. මාර්ගය.
- මුනිදු [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ආ. අනුශාසකයා ; උපදේශකයා.
- මුනිභාවය [නා.] අ. මනා බව ; යහපත් බව.- ආ. පණ්ඩිතභාවය ; ප්‍රඥාවන්තකම.- ඇ. සුවර්තය ; සිල්වත් බව.- ඇ. පරිඥාව ; පිරිසිදු දැනීම.- ඉ. විදර්ශනාව ; භාවනාව.- ඊ. වඩා කථා නොකරන බව ; මෝනෙයා භාවය.
- මුනිවත [නා.] කථා නොකර සිටීම ; නිශ්ශබ්ද භාවය.
- මුනිවරයා [නා.] අ. උතුම් සාම්ප්‍රදාය.- ආ. බුදුන් වහන්සේ. - ඇ. (කිතුනු දහමෙහි එන) සාන්තුචරයා ; දේවදූතයා.
- මුනිවෘෂ්ඨ [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජ.
- මුනු [වි.] මනා ; සිත්කලු. [නා.ප්‍ර.] සිත ; චිත්තය.
- මුනුබුරා, මුනුපුරා, මුණුපුරා, මුණුබුරා [නා.] අ. දූ-පුතුන්ගේ පුතා ; මුනුපුරා.- ආ. මතු තුන්වන හා එයට පසුවන පරපුරවලට අයත් පිරිමියා.
- මුනු මුනු ගානවා [ක්‍රි.] (අකැමැත්ත පළකිරීම පිණිස) කන් කෙදිරි ගානවා.
- මුන්දෑ [නා.ප්‍ර.] මෙ තුමා හෝ මෙ තුමිය ; මේ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය ; මුන් වහන්සේ.
- මුන්තිලේ [නා.ප්‍ර.] අ. පෙරමුණෙහි වන තැනැත්තා ; ප්‍රධානයා.- ආ. මුතුන්මුතු පරපුරට අයත් තැනැත්තා.
- මුබ [නා.ප්‍ර.] මේ ස්ථානය ; මෙතැන ; මොබ.
- මුමන [නා.ප්‍ර.] අ. හඬ ; නාදය ; මුනුමුනුව.- ආ. මේස ගර්ජනය.
- මුමුනනවා [ක්‍රි.] අ. හඬ නගනවා ; නද ගන්වනවා.- ආ. කොදුරනවා.
- මුම්මාරිය [නා.] අහස් දියෙන් ගොවිතැන් කෙරෙන කුඹුරු බිමට කියන නාමය.
- මුඹ [නා.ප්‍ර.] අ. මෙතැන ; මේ දෙය.- ආ. ඔබතුමා ; ඔබ.
- මුර [නා.ප්‍ර.] අ. වාරය. - ආ. මුර කිරීම ; රැකවල.- ඇ. කැගැසීම ; මොරදීම.
- මුර උණ [නා.ප්‍ර.] අ. වරින් වර ගැනෙන උණ ; දවසක් ඇර දවසක් මතු වන උණ. - ආ. (කථා.) මැලේරියාව.
- මුරකරුවා, මුරකාරයා [නා.] රැකවල් කරන්නා ; ආරක්ෂකයා.

මුරකාවල් [නා.ප්‍ර.] අ. රැකවලෙහි
නියුක්තයා ; ආරක්ෂකයා. ආ.
රැකවල ; ආරක්ෂාව.- ඇ.
රැකවල් ස්ථාන ; මුරපොළවල්.

මුරගල් [නා.ප්‍ර.] පැරණි විහාර
ආදියට පිවිසෙන පියගැට පෙළ
දෙපසෙහි කොරවක් ගල්
ආවරණය වන පරිදි සිරස් අතට
පිහිටුවා ඇති බෙහෙවින්
කැටයම් කරන ලද ගල් පුවරු.

මුරගානවා [ක්‍රි.] මහත් සේ හඬ
නඟනවා ; මොර ගානවා.

මුරජය [නා.] අ. බෙර වර්ගයක් ;
බෙර.- ආ. මුරජ බෙරයක් වැනි
පටිය.- ඇ. දෙපස උස් වූ ගෘහ
විශේෂයක්.

මුරණ්ඩු, මුරඬු [වි.] දඩි ; තද ;
හිතුවක්කාර ; අකිකරු ; මැර.

මුරපල්ලා [නා.] රැකවලෙහි යෙදී
සිටින්නා ; මුර සේවයේ
යෙදෙන්නා.

මුර පේනුව (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍රයක් ක්‍රියා කරවන
මෝටරයකින් සාමාන්‍යයෙන්
ක්‍රියා කරවිය හැකි ප්‍රමාණයේ
යන්ත්‍රයකට වැඩි බලයක්
යෙදවිය හැකි විශාලතර
යන්ත්‍රයක් ක්‍රියා කරවන්නට ඒ
මෝටරයේ සිට යන්ත්‍රයට සවි
කරනු ලබන විශේෂ නලය.

මුරපේරුව [නා.] රැකවල් කිරීම ;
ආරක්ෂා සැලසීම ; මුර සේවය.

මුර සෙල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පත්‍රවල
ස්වාස ප්‍රචලට ඇතුළුවන
දොරටුවෙහි දෙපැත්තේ පිහිටි
සෙසල දෙක.

මුරිච්චි ඇණය, මුරුච්චි ඇණය
[නා.] තද වීමට පෙත්තක් ක්‍රියා
කරවිය හැකි ඉස්කුරුප්පු
ඇණය ; පොට ඇණය.

මුරිච්චිය, මුරුච්චිය [නා.]
ඉස්කුරුප්පු ඇණයක් හෙවත්
පොට ඇති ඇණයක් තදවීමට
එහි අගට යොදන පෙත්ත.

මුරු [නා.ප්‍ර.] අ. දෙව් දේවතා. -
ආ. ඇට වර්ගවලින් තෙල් හිඳ
ගත් පසු ඉතිරි වන රොඩ්ඩ ;
පුන්තක්කු. - ඇ. 'මුරු මුරු'
යන අනුකරණ ශබ්දය.

මුරුගණ [නා.ප්‍ර.] දේව සමූහය.

මුරුතැන [නා.] විශේෂයෙන්
දෙවියන් උදෙසා පුදනු ලබන
ආහාරය ; මුරුතැන් බත.

මුරුත්තාව, මුරුතාව [නා.] අ.
මුර්ච්ඡාව ; සිහි අඩු වීම ;
ක්ලාන්තය.- ආ. සිහි මුර්ඡා
වීමේ රෝගයක් ; අපස්මාරය.

මුරුවට [නා.ප්‍ර.] අ. තල, මී,
කොහොඹ ආදී ඇට වර්ග
සිඳීමෙන් පසු ඉතිරිවන රොඩ්ඩ.-
ආ. තල වලින් සාදන කැවිලි
වර්ගය.

මූල [නා.] අ. සියලු ශාකවලට ජීව රස උරා ගැනීමට පිහිට වන ලතා ගණයට අයත් නොවන ශාකවලට කෙළින් නැගී සිටීමේ ශක්තියක් දෙන අවයවය ; වෘක්ෂලතාවල පාදය.- ආ. යමක ආරම්භය ; පටන් ගැන්ම ; මූලස්ථානය.- ඇ. සම්පය ; අසල.- ඇ. රාබු අලය.- ඉ. නැකැත් සත් විස්සෙන් එකක්.- ඊ. හේතුව ; නිධානය ; කාරණය.- උ. කොන ; කෙළවර.- උ. බත්, හකුරු, පැණි ආදිය පිඬු කොට ඔතන ලද පොදිය.- සා. ඇට තුළ පිහිටි මිදුල ; අස්ථි මිඤ්ඤය.- සා. මොළය.- [වි.] අ. මූලික ; පළමු ; පෙරමුණෙහි සිටින.- ආ. ප්‍රධාන ; ඉහළ තැන් ගන්නා.

මූලවිය [නා.] ගසක මුල් සහිත කොටස.

මූලතලය [නා.] හිස් කබල ; ශීර්ෂ කපාලය.

මූලන් [නා.ප්‍ර.] කොටා, ගිනි තැබූ හේනේ උගුලා දමන ගස් මුල් සමූහය.

මූලාදැනියා [නා.] යම් පාලන ප්‍රදේශයක් තුළ පවරන ලද රාජ්‍ය කාර්යය නිරත ව සිටින නිලධරයා ; පාලක නිලධාරියා.

මූලාභිලේච [මුල්+ඇභිලේච] [නා.] මාපටැභිලේච.

මූලැසි වෙනවා [ක්‍රි.] අ. නැති වෙනවා ; විනාශ වෙනවා ; වැනසෙනවා.- ආ. පලක් නැති වෙනවා.

මූලිංචිය [නා.] ලජ්ජා ගෙන දෙන කරුණ ; තින්දුව.

මූලිච්චිය (කථා.) [නා.] මුණ ගැසීම ; හමුවීම.

මූලු [නා.ප්‍ර.] අ. මූල ; මූලය ; අලය.- ආ. රාබු අලය.- ඇ. ගොඩනැගිල්ලක් ඇතුළත බිත්ති දෙකක් සම්බන්ධ වන ස්ථානය ; රහසිගත ස්ථානය.- [වි.] අ. මුල් කොට ඇති ; ප්‍රධාන හේතුව කොට ගත්.- ආ. සියලු ; සම්පූර්ණ.

මූලු ගසනවා [ක්‍රි.] ඒ ඒ තැන්වල රැස් කර තබනවා ; සඟවනවා.

මූලු ගැන්වෙනවා [ක්‍රි.] පසු බසිනවා ; ඉදිරියට ඒමෙන් වැළකී සිටිනවා ; යටපත් වෙනවා ; ලැජ්ජාශීලී වෙනවා.

මූලුනේ [නා.] දූතගත යුතු සියල්ල ; සංස්කාර, විකාර, ලක්ෂණ, ප්‍රඥප්ති යන කරුණු සමූහය.

මූලුනේ මඬල [නා.] සකල ඥේය මණ්ඩලය.

මූලප්‍රචණ්ඩ [මුල්+උප්‍රචණ්ඩ] [ක්‍රි.] සහමුලින් වනසනවා ; මූලෝත්පාටනය කරනවා.

මුද්‍රේ [නා.] අ. සියල්ල.- ආ. සම්පූර්ණ කාලපරිච්ඡේදය.- ඇ. හාත්පස ; සියලුම තැන.

මුද්‍රසර, මුද්‍රහර [වි.] සැඟවුණු ; අප්‍රකට.

මුල් අගය [නා.] බිල්පත් හෝ ව්‍යාපාරික සමාගම්වල කොටස් ආදියේ නාමික අගය.

මුල් අඩිය [නා.] අ. පළමු පියවර ; ආරම්භක අවස්ථාව.- ආ. යට ම පේළිය ; අත්තිවාරම ; පහළ ම කොටස.

මුල් අදිනවා [ක්‍රි.] අ. බිජු ප්‍රරෝහණයේදී බිජයකින් මූලයක් හටගන්නවා ; මුල් මතු වෙනවා.- ආ. (රුචි) කෙනෙකු (අනවශ්‍ය ලෙස බොහෝ වේලාවක්) නැවතී සිටිනවා.

මුල් කැට [නා.ප්‍ර.] අ. හේනක මැද කැබැල්ල ; ඉඩමක මධ්‍ය කොටස.- ආ. හේන් කෙටීම ආරම්භ කරන තැන තැන්පත් කරනු ලබන නාග රූප ආදිය කෙටූ ගල ; සීමාව දක්වන ගල.

මුල්ගල [නා.] අ. (ගොඩනැගිල්ලක් තැනීමේදී) පළමුවෙන් ම තැන්පත් කරනු ලබන ගල.- ආ. අඩිකාලම ; අත්තිවාරම.

මුල් බැල්ම (පාරිභා.) [නා.] බැලූ බැල්මට පෙනෙන දෙය ; ප්‍රථම දර්ශනය.

මුල් බිජු [නා.ප්‍ර.] අ. මුල් වල බිජු ශක්තිය ඇති, මුල්වලින් හට ගන්නා වූ, කහ, ඉගුරු ආදි බිජු විශේෂ.- ආ. කුඹුරේ වැපිරෙන ධාන්‍ය ප්‍රමාණය ; බිජු ප්‍රමාණය අනුව ගැනෙන වපසරිය.- ඇ. බිජු පිණිස ගන්නා මුල් ඇදුණු ඇට රාශිය ; බිත්තර වී.

මුල් බිජුවට [නා.ප්‍ර.] බිත්තර වී.

මුල් මුදල (පාරිභා.) [නා.] යම් ආර්ථික කටයුත්තකට යොදන මූලික මුදල ; අරමුදල.

මුල්ලුව [නා.] පස බුරුල් කිරීම සඳහා භාවිත කරන උල් සහිත උපකරණය.

මුල් වෙනවා [ක්‍රි.] අ. ප්‍රධාන වෙනවා ; මූලික වෙනවා.- ආ. හේතු වෙනවා ; කාරණ වෙනවා.

මුව [නා.ප්‍ර.] අ. කට ; මුඛය.- ආ. කොපුල් තලය ; කපෝලය.- ඇ. (භාජන ආදියෙහි) කට.- ඇ. ආයුධ ආදියෙහි සිදුර ; හිල.- ඉ. මුහුණ ; වක්ත්‍රය ; වත.- ඊ. පිදුණු කෙසෙල් ගසක මල් සහිත වූ කෝෂය ; කෙසෙල් මුවය.- උ. ආයුධ ආදියෙහි මුවහත.- උ. ඊතලය ; ඊය.- එ. සා, මුව, වදුරු, කොටි ආදී සිවුපා සතුන් හඳුන්වන නාමය.- ඒ. මුහුර්තය ; සිංහල පැය දෙකක් පමණ වූ කාලය.

මුව කඩ [නා.ප්‍ර.] මුහුණ පිස්නා
කුඩා රෙදි කඩ හෙවත් කුවාය.

මුවගන [මුව+අගන] [නා.ප්‍ර.] මුව
දෙන ; මෘග ධේනුව.

මුව තණ [නා.ප්‍ර.] දිය රහිත
තැනිතලා පෙදෙසිනි, ඇතට
ජලය මෙන් පෙනෙන සූර්ය
රශ්මිය ; මෘග තෘෂ්ණ ; මිරිඟුව.

මුව කුඩ [නා.ප්‍ර.] කුඩක් සහිත
මුඛය ; (පක්ෂී සිවුපා ආදීන්ගේ)
කුඩ සහිත ස්වභාවයෙන් යුත්
කට.

මුවදඩ [නා.ප්‍ර.] අ. මුවන් සිටින
වනය. - ආ. මුව දඩයම.

මුවදොර [නා.ප්‍ර.] අ. කට ; මුඛය.-
ආ. ගඟක් මුහුදට වැටෙන
තැන ; මෝය ; මෝදර.

මුව නැබ [නා.ප්‍ර.] අ. මුවාගේ නැබ
හෙවත් පෙකණිය.- ආ. මුව
වර්ගයක නැබෙහි තැන්පත් ව
ඇති සුවඳ ඖෂධය ; කස්තුරි.

මුවපා [නා.ප්‍ර.] අ. මෘගරාජයා ;
සිංහයා. - ආ. වරිච්චි ලිය.

මුවපොල්ලා [නා.] මුව වස්සා ;
මුව පොච්චා.

මුව බිල [නා.ප්‍ර.] මුඛය තුළ පිහිටි
ශබ්ද උපදින කුහරය ; උගුරු
සිදුර.

මුව මද [නා.ප්‍ර.] මුවාගේ
නාභියෙන් ලබා ගන්නා ඖෂධීය
ද්‍රව්‍යය ; කස්තුරි.

මුවර [නා.ප්‍ර.] අ. සුවිසල් මසකු
සේ සැලකෙන මකරා.- ආ.
මෝරා.- ඇ. රාශි දොළසින් දස
වැන්න වූ මකර රාශිය.

මුවරද [නා.] අ. මකරන්දය ;
පරාග ; මල් රොන්.- ආ. මුවන්
හෙවත් මෘගයන්ගේ අධිපතියා
වන සිංහයා.

මුවර දස් [නා.ප්‍ර.] මකරධ්වජයා
හෙවත් අනඬිගයා ; මල්සරා ;
කාමදේවයා.

මුවරද [නා.ප්‍ර.] පුෂ්ප මධුව ;
මකරන්දය.

මුවරදකටා [නා.ප්‍ර.] රේඛාවක්
මෙන් විහිදුණු මල් රොන්
පටිය ; මකරන්ද රේඛාව.

මුවරද කොකුරු [නා.ප්‍ර.] පුෂ්ප
රේණු මාලාව ; පරාගධානිය.

මුවරද පට [නා.] වස්ත්‍රයක් මෙන්
පැතිර පවත්නා මකරන්ද
සමූහය.

මුවරද බර [වි.] මකරන්දයෙන් පිරී
ගිය.

මුවරද මුඩු [වි.] පරාග තැවරුණු.

මුවරද වතුරු [නා.ප්‍ර.] වතුර මෙන්
ගලායන මකරන්දය.

මුවර ලොල [නා.ප්‍ර.] සයුර ;
සාගරය.

මුව රැස [නා.] මකර රාශිය.

මුවලා [නා.] මුවකුගේ රූප සටහන ඇත්තා.

මුවට්ටි [නා.] අ. භාජනයක ගැටිය ; බඳුන් ගැට්ටි.- ආ. ආවාටයක් හෝ ප්‍රපාතයක් ආරම්භ වන ස්ථානය ; උස් බිමක කෙළවර ; දාරය.- ඇ. වහලේ පලයක කෙළවර.- ඇ. රෝදයේ වට රවුම.- ඉ. පැදුරු, පෙට්ටි ආදියෙහි වාටිය ; මෝට්ටි.- ඊ. ජලාශ අද්දර පිහිටි ගොඩබිම.

මුවහ [නා.ප්‍ර.] අ. දුෂ්කර වූව ; ළඟා විය නොහැක්ක ; දුර්ගමය.- ආ. සැඟවීම ; වැසීම ; ආවරණය කිරීම.- ඇ. වැසුණු නිලීන ස්ථානය.- [වි.] අ. සැඟවුණු ; ආවරණය වුණු.- ආ. නිමවන ලද.

මුවහ කරනවා, මුවා කරනවා [ක්‍රි.] අ. වසනවා ; ආවරණය කරනවා.- ආ. හංගනවා ; වසන් කරනවා.- ඇ. අවුරනවා ; බාධා කරනවා.- ඇ. අඳුරු කරනවා ; දීප්තිය නැති කරනවා.

මුවහන, මුවාන [නා.] ආයුධයක කැපෙන දාරය.

මුවහස් බිඳිනවා [ක්‍රි.] කට අරිනවා ; නිශ්ශබ්දතාව බිඳිනවා ; කතා කරනවා.

මුව හොරය [නා.] කට හඬ ; මුඛ ස්වරය.

මුවා [නා.] සිවුපා වර්ගයක් සිවුපා ; මිග.- [ප්‍රත්‍ය] එයින් කරන ලද ; නිර්මාණය වූ.

මුවාපස [නා.] අ. අගුවි ; ශරීර මලය.- ආ. නොපෙනෙන පැත්ත ; පසු පස.

මුවාපසගෙය [නා.] වැසිකිළිය ; ශරීරකෘත්‍යය කරන කුටිය.

මුවාව [නා.] ආවරණය වූ ස්ථානය ; සැඟවිය හැකි ස්ථානය.

මුෂ්ටි [නා.ප්‍ර.] ගැටපිට්ටි මල්.

මුෂ්ටිය [නා.] අ. නමා ගුළි කරන ලද ඇඟිලි සහිත අත්තල ; මොලවන ලද මිට.- ආ. මිටින් ගත හැකි ප්‍රමාණය.- ඇ. බර මිණුම් ප්‍රමාණයක් ; පලම ; කලන් දොළහ.- ඇ. දිග මිණුම් ක්‍රමයක්.

මුස [නා.ප්‍ර.] අ. බොරුව ; මිථ්‍යාව ; මුසාව.- ආ. සිහි නැති වීම ; ක්ලාන්තය ; මුර්ජාව.- ඇ. පියන්පත ; මුඩිය ; ඇබය.- ඇ. ලොමු දැහැගැන්ම.- ඉ. ගි කීම ; ගායනය.- ඊ. සමීපය ; අසල.

මුසාව [නා.] බොරුව ; මිථ්‍යාව ; අසත්‍යය.

මුසිනවා [ක්‍රි.] මිඳෙනවා ; ගැලවෙනවා ; මුක්ත වෙනවා.

මුසිප්පාත්තු, මුසිප්පේන්තු, මුසිපේන්තු [වි.] අ. විකාර ;

විසුළු ; සෙල්ලම්.- ආ. මුසල ;
අවාසනාවන්ත ; කාලකණ්ණි.

මුසු [වි.] අ. මිශ්‍ර ; කලවම් ; මුහුන්.-
ආ. තැවරුණු ; ගැල්වුණු
ගැවසිගත්.- ඇ. සහභාගි වූ ;
හවුල් වූ.

මුසුන් [නා.ප්‍ර.] අ. මිදීම ; විමුක්ත
වීම ; වෙන්වීම.- ආ. ගේ
අතුගැමට ගන්නා මුස්ත හෙවත්
කොස්ස.- ඇ. කිරි ආදි ද්‍රවයක්
මිදවීම පිණිස ඊට එක් කරන ඒ
වර්ගයේ ම පරණ මිදුණු
ද්‍රව්‍යය ; මුහුන්.

මුසුප්පු [නා.ප්‍ර.] කනගාවුව ;
අසතුට ; කළකිරීම ; වෙහෙස.

මුස්ත [නා.ප්‍ර.] අ. කසල හමදින
උපකරණයක් ; කොස්ස.- ආ.
ඉදල හෝ ඉලපත.- ඇ.
(පාරිභා.) රෙදිවලින් සාදාගත්
බිම පිසදමන උපකරණයක් ;
රෙදි කොස්ස.- ඇ. (කථා.)
කුරුමානම ; ඉලක්කය.

මුස්ලිම් [නා.ප්‍ර.] මොහම්මදු ආගම
අදහන ජනයා ; ඉස්ලාම්
භක්තිකයා.

මුහ [නා.] අ. මුඛය ; කට.- ආ.
මුඛරෝගය.- ඇ. මුවාව ;
ආවරණය.

මුහන්දිරම [නා.] අ. නුදුරු
අතීතයෙහි සිවිල් පාලන
කටයුතුවල නියුක්ත වූ නිලධාරී

පදවියක්.- ආ. යටත්විජිත යුගයේ
රජයෙන් පිරිනැමුණු නම්බු-
නාමයක්. - ඇ. කර්මාන්තයක
හෝ කාර්ය අංශයක ප්‍රධානියා.

මුහුකරනවා [ක්‍රි.] අ. මෝරනවා ;
පැසෙනවා ; පරිණත බවට
පත්වෙනවා.- ආ. මිශ්‍ර කරනවා ;
කලවම් කරනවා.

මුහුණ, මුහුන [නා.] අ. නළලේ
සිට නිකට තෙක් ඇති හිසේ
ඉදිරිපස ; වත ; වක්ත්‍රය ; මුණ.-
ආ. යමක ඉදිරිපස ; ඉස්සරහ
පැත්ත.

මුහුණත [මුහුණ+අත] [නා.] අ.
මුහුණ.- ආ. ඉදිරි හෝ මතුපිට
පෘෂ්ඨය.

මුහුණ බලනවා [ක්‍රි.] අ. මුහුණ
දෙසට දැස යොමු කරනවා ;
(කෙනෙකු ඇදින ගැනීම සඳහා)
මුහුණ දෙස බලනවා.- ආ.
(කථා., රුචි.) පක්ෂපාත වෙනවා ;
කෙනෙකුට වාසි වන සේ කටයුතු
සිදුවෙනවා.

මුහුණුවර [නා.] මුහුණේ
හැඩහුරුකම ; ස්වභාව ;
ලක්ෂණය ; මුණුවර.

මුහුද, මුද [නා.] අ. ගොඩබිමකින්
බොහෝ ප්‍රමාණයක් වට වී
පෘථිවි පෘෂ්ඨය වසාගෙන
පවතින අතිවිශාල කරදිය
තලය ; සමුද්‍රය.- ආ. ගොඩ

බිමකින් කොටසක් වට වූ හෝ ආශ්‍රිත වූ සාගර කොට්ඨාසය.-
ඇ. රටක් ඇතුළත ගොඩබිමින් වට වී ඇති කරදිය තලාව.- ඇ. (රුඕ.) කිසිවක ප්‍රමාණ කළ නොහැකි තරම් විශාල සමූහය.

මුහුදු, මුදු [වි.] මුහුදට අයත් ; සමුද්‍රිය ; මුහුදෙහි වසන.

මුහුදු අශ්වයා [නා.] අශ්වයකුගේ වැනි හිසක් ඇති කරදිය මත්ස්‍යයෙක්.

මුහුදු ඉතිරියා [නා.] වෙරළ අසබඩ ජීවත්වෙන සමුද්‍ර ජීවියෙක්.

මුහුදු කනවා, මුදු කනවා [ක්‍රි.] රළ ගැසීමට අසු වී ගොඩබිම මුහුදට යට වෙනවා ; සමුද්‍ර බාදනය සිදුවෙනවා.

මුහුදුකර [වි.] මුහුදු අසබඩ පිහිටි ; වෙරළාසන්න.

මුහුදු කුස [නා.] මුහුදේ ඇතුළත ; සමුද්‍ර කුක්ෂිය.

මුහුදු කොල [නා.] මුහුදු වෙරළ ; සමුද්‍ර තීරය.

මුහුදු කොල්ලකරුවා [නා.] මුහුදේ යාත්‍රා කරන නැව් කොල්ලකන්නා ; සමුද්‍ර චෝරයා.

මුහුදු කුමය [නා.] මුහුදත් ගොඩබිමත් අතර ඇති සම්බන්ධතාව අනුව කාලගුණය වෙනස්වීමේ පිළිවෙළ.

මුහුදු බඩ [නා.] මුහුදට යාබඳව පිහිටි ප්‍රදේශය ; සමුද්‍රාසන්න ප්‍රදේශය.

මුහුදුබත් වෙනවා [ක්‍රි.] සමුද්‍රයට ගොදුරු වෙනවා ; මහ සයුරේ ගිලෙනවා.

මුහුදු බල්ලා [නා.] අ. කුඩා මෝර විශේෂයක්.- ආ. පළපුරුදු සමුද්‍ර යාත්‍රිකයා ; අතිදක්ෂ නැවියා.

මුහුදු හුළඟ [නා.] දිවා කල්හි දී රත් වන වාතය ගොඩබිමෙන් ඉහළට නැගීම නිසා මුහුද මත පවතින වඩා සිසිල් වූ වාතය ගොඩබිම කරා ඇදී ඒමෙන් ඇතිවන හුළඟ.

මුහුන්, මුහුම්, මුහුං [නා.ප්‍ර.] අ. මිශ්‍රකරන දෙය; යම්කිසි දෙයක් මිදවීමට එක් කරන ද්‍රව්‍ය.- ආ. වෙන් වෙන් වර්ගවලට අයත් ජනක එක්වීමෙන් හටගත් උපත ; සංකලනය.

මුහුප්පු [නා.ප්‍ර.] අ. පල්ලියේ තේවා කරන ගිහියන් අතර ප්‍රධානියා.- ආ. (කථා.) ඉරි පැනීමේ ක්‍රීඩාවේ ප්‍රධානියා.

මුහුරත් උළෙල [නා.] නාට්‍ය ආදිය සුබ මොහොතින් ඇරඹීමේ උත්සවය.

මුහුර්තනය [නා.] ඇතැම් ක්‍රීඩාවල යෙදීමේ දී නියම මොහොත සලකා බලා විශේෂයෙන්

පහරක් එල්ල කිරීම වැනි
ක්ෂණික පියවර ගැනීම.

මුහුර්තය [නා.] අතිශයින් කෙටි
කාලය ; නිමේශය ; මොහොත ;
ක්ෂණය.

මුහුළ [නා.] අ. මල් පොහොට්ටුව ;
මල් කැකුළ.- ආ. රාශිය ;
රංචුව ; සමූහය ; රැළ ; කැළ.-
ඇ. කේශ කලාපය ; වරළ ;
හිසකේ.- ඇ. ගැටගසා උස්ව
සිටින සේ බැඳි කොණ්ඩය.- ඉ.
ඔටුන්න ; කිරීටය.

මුහුළස [නා.] අ. කොණ්ඩය ;
කෙස් කළඹ ; වරලස.- ආ.
ඇකුළුණු බව ; මුකුලිත භාවය.

මුළ [නා.] අ. සමූහය ; පිරිස ; බළ
ඇණිය.- ආ. ආයතනය ;
සංස්ථාව ; මණ්ඩලය.- ඇ. බත්,
හකුරු, පැණි ආදී යමක් බහා
ඔතා සකස් කරගන්නා
පොඳිය.- ඇ. මිටිය ; පොඳිය ;
එකට බැඳි සමූහය.

මුළාව [නා.] අ. මෝඩකම ;
රැවටීම ; නොමඟ යාම.- ආ.
මූර්ඡාව ; විසඳවීම.- ඇ.
හානිය ; විනාශය.- ඇ.
වෙහෙස ; පීඩාව.- ඉ. නින්දාව ;
අපහාසය.

මුළා වෙනවා [ක්‍රි.] රැවටෙනවා ;
වැරදි ලෙස අවබෝධ කර
ගන්නවා.

මුළාසිය, මුලැසිය [නා.] අ.
වැරදීම ; ප්‍රමාදය ; අතපසු වීම.-
ආ. හිඟය ; අහේනිය ;
අඩුපාඩුව.

මුළු [නා.ප්‍ර.] අ. හෝජනය ;
ආහාරය.- ආ. ජීඩාව ;
හිරිහැරය.- ඇ. මුදුන ;
මස්තකය.- ඇ. (ගිනි) දල්වීම ;
මෙළවීම.

මුළු කරනවා [ක්‍රි.] අ. (ගිනි)
දල්වනවා ; පත්තු කරනවා.-
ආ. ගොටු ගසනවා.

මුළුතැන්ගෙය [නා.] නිවසක කැම
පිසින ස්ථානය ; කුස්සිය.

මුළුදෙට [නා.ප්‍ර.] (රාජකීය)
මුළුතැන්ගෙය ප්‍රධාන
අරක්කැමියා ; මුළුතා.

මුළුතා [නා.ප්‍ර.] ප්‍රධාන
අරක්කැමියා.

මුළුල්ල [නා.] රාශිය ; සියල්ල.

මුළුව [නා.ප්‍ර.] අ. සමූහය ;
සංගමය ; සමිතිය ; රාශිය.- ආ.
කඳවුර.- ඇ. (පාරිභා.) පොදු
අරමුදල.

මු (සර්ව.) [නා.] අ. මොහු ; මේ
තැනැත්තා ; මෙතෙම.- ආ.
මේකා.- ඇ. මේ තැනැත්තී.-
[නා.ප්‍ර.] මුතු ; සුළු.- [වි.] අ.
පැසුණු ; මේරු.- ආ. (කථා.)
මුසු ; මිශ්‍ර ; කළවම්.

මූ කරනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ. මුහු කරනවා ; මිගු කරනවා ; මුසු කරනවා ; කළවම් කරනවා.-
ආ. පරිපාකයට පත් වෙනවා ; මෝරනවා ; පැසෙනවා.- ඇ. වර්ධනය වෙනවා ; වැඩි දියුණු වෙනවා.- ඇ. මුහු කරනවා.

මූක, මූග [වි.] කථා කරන්නට නොහැකි ; ගොළු.

මූකයා, මූගයා [නා.] කථා කළ නොහැකි තැනැත්තා ; ගොළුවා.

මූකළාන, මූකලාන [නා.] මේරු ගස් ඇති මහ කැලෑව ; සන වනාන්තරය.

මූකුරනවා [ක්‍රි.] පරිපාකයට පත් වෙනවා ; මේරීමට පත්වෙනවා ; මුහුකුරා යනවා.

මූග [වි.] මූක බ.

මූගබ්බර [වි.] ගොළු-බිහිරි.

මූට්ටුව [නා.] අ. ඇඳුම් ආදියෙහි ඇති මැස්ම.- ආ. ලී, ලෝහ ආදී ද්‍රව්‍යවල කොටස් සම්බන්ධ කළ පිරිද්දම ; පැස්සුම.

මූඩිය [නා.] බෝතලයක හෝ භාජනයක කට වැසීමට යොදා ගනු ලබන පියන හෝ ඇබය.

මූඩි [වි.] මෝඩ ; අඥාන ; නොමග ගිය.

මූඩි ගර්භය [නා.] කුස තුළ හූණය මිය යෑමේ තත්ත්වය ; විකෘති ප්‍රසවය.

මූඩි වික්කය [නා.] නොමග ගිය සිත ; මුලා වූ සිත ; විකෘති වික්කය.

මූඩියා [නා.] නුවණ මඳ තැනැත්තා ; මෝඩයා ; අඥානයා.

මූඩි ශ්‍රද්ධාව [නා.] නොමග ගිය ඇදහීම ; අන්ධ විශ්වාසය.

මූණ අත් දෙනවා [ක්‍රි.] බිය සැක නිසා මුහුණ සඟවා ගන්නවා ; අතින් මුහුණ වසා ගන්නවා.

මූණක [නා.] මුහුණත.

මූණිව්වාච [නා.] මුහුණට වාටු බස් යොදා සතුව කිරීම ; ඉදිරිපිට ගුණ කියා රැවටීම.

මූණු බැලීම [නා.] පක්ෂ භජනය ; පක්ෂ ග්‍රහණය.

මූණුවැස්ම [නා.] මුහුණ වසාලන රෙදිකඩ ; මුව වැස්ම.

මූහු [නා.ප්‍ර.] වකුගඩු මගින් රුධිරයෙන් පෙරි වරින් වර මුත්‍රාශයේ තැන්පත් වී මුත්‍ර මාර්ගයෙන් බැහැරවෙන අපද්‍රව්‍යවලින් යුක්ත ද්‍රවයක්.

මූහු අඩස්සිය [නා.] මුත්‍ර හිරවීමේ රෝගය.

මුතු අසංයමය (පාරිභා.) [නා.]
පිළිවෙළකට මුතු පහ නොවීම ;
මුතු පිටවීමේ අක්‍රමවත් භාවය.

මුතු කර්මය [නා.] මුතු සහ අගුවි ;
මල සහ මුතු යන දෙක.

මුතු කුටිය [නා.] මුතු කිරීමට තනා
ඇති පැල ; කුටිය ; කෙසෙසිය.

මුතු කාව්‍යය [නා.] මුතු රෝගයක
නාමය ; මුතු අඩස්සිය.

මුතු කෝෂය [නා.] මුතු බොක්ක ;
මුත්‍රාශය.

මුතු ගල [නා.] වකුගඩු තුළ
සැදෙන ගල් විශේෂයක් ; අශ්මරි.

මුතුණය (පාරිභා.) [නා.] මුතු පහ
කිරීම ; මේහනය.

මුතුපාතනය, මුතු පාතය [නා.]
මුතු වැගිරීම ; මුතු පිටවීම.

මුතුපාතිය (පාරිභා.) [නා.] මුතු පහ
කිරීමට භාවිත කරන බඳුන ;
මුතු පෝච්චිය.

මුතුප්‍රණාලය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවේ ක්‍රියාකාරී කොටසට
අයත් වෘක්ක නාලිකාව.

මුතුප්‍රතිපූර්ණකය (පාරිභා.) [නා.]
මුතුවල විෂබීජ නසන
ඖෂධයක්.

මුතු ප්‍රදාහය [නා.] මුතු මාර්ගය
ඉදිමීම හෝ එහි හට ගැනෙන
දැවිල්ල හා සම්බන්ධ රෝගය.

මුතු ප්‍රසේකය [නා.] අ. මුතු වාහිනී
නාලය.- ආ. මුතු නාලය.

මුතු බන්ධනිය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) පෙකණි වැල මුත්‍රාශය
හා යා කරන බන්ධනිය.

මුතුබොක්ක [නා.] මුතුවාහිනී නාල
දෙකෙන් ගෙනෙනු ලබන මුතු
එක්රැස් වෙන අවයවය ;
මුත්‍රාශය.

මුතුමානය (පාරිභා.) [නා.]
මුත්‍රයෙහි විශිෂ්ට ගුරුත්වය
නිර්ණය කිරීම සඳහා භාවිත
කැරෙන ද්‍රව මානයක්.

මුතු මාර්ගය [නා.] මුත්‍රාශයේ සිට
මුතු බැහැර කරන නාලය ; මුතු
පථය.

මුත්‍රාශය [මුතු+ආශය] [නා.]
වකුගඩුවෙන් පෙරී මුතුවාහිනී
නාල දිගේ එන මුතු පිටවන
තෙක් ගබඩා වී තිබෙන
අවයවය ; මුතු බොක්ක.

මුද මණිමේඛලාව [නා.] සාගරයට
අරක්ගෙන සිටිනැයි විශ්වාස
කරන දෙවිද්‍රව.

මුදු අවසාදිත (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සමුද්‍ර ආශ්‍රිත හුණු කාබනේට්
සිප්පි කටු හෝ සතුන්ගේ
ඇටසැකිලි හෝ වෘක්ක
ද්‍රව්‍යවලින් යුක්ත පාෂාණ.

මුදුනෙර [නා.ප්‍ර.] සමුද්‍ර තීරය ;
වෙරළ සීමාව.

මුද්‍රකොට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මුහුදු
යාත්‍රා නතර කර තැබීමට
පහසුකම් සලසා ඇති වරාය ;
මුහුදු තොටුපොළ.

මුද්‍ර පන්තිය [නා.] මුහුදේ මසුන්
ඇල්ලීමට යොදා ගන්නා දෑල්,
බිලි කටු ආදී උපකරණ.- ආ.
මුහුදේ මසුන් ඇල්ලීමේ
රැකියාව.

මුද්‍ර මට්ටම [නා.] මුහුදේ
මතුපිටෙහි සාමාන්‍ය මට්ටම ;
ගොඩබිමේ උස හා මුහුදේ
ගැඹුර මැණීමේ දී පාවිච්චි කරන
පාදකය.

මුද්‍ර යාත්‍රාව [නා.] අ. මුහුදේ ගමන්
කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා
නැව් බෝට්ටු ආදී යාත්‍රාවක්. -
ආ. මුහුදේ යන ගමන.

මුද්‍ර වෙරළ [නා.] අ. මුහුදු රැළි
නැඟී, බිඳී යන සීමාව. - ආ.
වැලි ආදිය ගොඩ ගැසී පවතින
මුහුදු ඉවුර.

මුද්‍ර ශාක [නා.ප්‍ර.] මුහුදෙහි හට
ගැනෙන සියලු ශාක වර්ග.

මුද්‍රේවිය [නා.] අ. අවලස්සන
අභාග්‍ය සම්පන්න තැනැත්තිය ;
මුසල තැනැත්තිය.- ආ.
සෙනසුරුගේ බිරිඳ ; වාසනාවට
අධිපති සිරිකතගේ වැඩිමහල්
සොහොයුරිය.

මුනිස්සම් (කථා.) [නා.ප්‍ර.] තුවක්කු
පතරොම්වල අන්තර්ගත කුඩා
රියම් බෝල.

මුර්ඛ [වි.] මෝඩ ; අනුවණ ;
අඥාන.- [නා.ප්‍ර.] රනිල
වර්ගයක් වන උළුන්දු මැ.

මුර්ඛයා [නා.] මෝඩයා ;
අඥානියා.

මුර්ජනය [නා.] සිහි නැති වීම ;
ක්ලාන්ත වීම ; මුර්ජාව.

මුර්ජනා (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.)
අ. වාදනයේ දී තාරතාව හෝ
සංඛ්‍යාතය හෝ වෙනස් කිරීම ;
විස්තාරය වෙනස් කිරීම.- ආ.
(සංගී.) ආරෝහණ-අවරෝහණ
වශයෙන් ඇතිවන ස්වරවල
අනුක්‍රමය.

මුර්ත [වි.] අ. නිර්මිත ව පවතින ;
ඇත්ත වශයෙන් පවතින ;
සැබෑ.- ආ. එක් දෙයක්
නිරූපණය කරන.

මුර්ත ආදායම [නා.] මුදලින් ඇති
ආදායම් හා භාණ්ඩ හා සේවා.

මුර්ත වියදම [නා.] රජයක් විසින්
කරන ලද පොදු වැය.

මුර්ත සංඛ්‍යාව [නා.] (ගණිත.)
නිශ්චිත ගණන.

මුර්ති කර්මය [නා.] ප්‍රතිමා රූප
සෑදීම ; මුර්ති නිර්මාණය ;
පිළිරූ සෑදීමේ කාර්යය.

මුර්ති කලාව [නා.] පිළිම නෙළීම
සහ රූප ඇඹීම පිළිබඳ කලාව.

මූර්තිත්වය [නා.] හින්දු ආගමේ ප්‍රධාන දෙවියන් වන බ්‍රහ්ම, විෂ්ණු, මහේෂ්වර යන ත්‍රිමූර්තිත්වය.

මූර්තිහඤ්ජනය [නා.] අ. පිළිම කඩා දැමීම.- ආ. පිළිම වන්දනාවට විරුද්ධවීම.

මූර්තිමත් [වි.] මවා දැක්වෙන ශරීරයක් ඇති ; නිර්මාණය කරන ලද ; මවන ලද.

මූර්තිය [නා.] අ. ශරීර ආකෘතිය ; රූප ස්වභාවය.- ආ. ධාතුව ; රූපාකාරය ; හැඩරුව ; පිළිමය.- ඇ. ද්‍රව්‍යය ; ද්‍රව්‍ය ස්වභාවය.- ඇ. අෂ්ට මූර්ති ; ආකාශ, වායු, අග්නි, ජල, පොළොව, වන්දු, සූර්ය සහ සජාමාන නම් මූර්ති අට.

මූර්ති ශිල්පය [නා.] ලී, ගල්, මැටි, ලෝහ ආදියෙන් පිළිම කැටයම් ආදිය ඇඹීම පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය.

මූර්ධ [නා.ප්‍ර.] මුදුන ; මස්තකය.

මූර්ධකය (පාරිභා.) [නා.] අස්ථියක කුඩා රවුම් වූ හිසක් වැනි වූ නෙරුවක් ; ශීර්ෂිකාව.

මූර්ධජ [වි.] (මුවෙහි) මුදුනෙන් උපන් ; මුදුනෙන් හටගත් ; මූර්ධනය.

මූර්ධජ අක්ෂර [නා.ප්‍ර.] උඩුතල්ලේ මුදුනින් උපදින ශබ්ද නිරූපණය කරන අකුරු ; ර, ෂ, ළ යන

අක්ෂර සහ ට-වර්ගයට අයත් අක්ෂර ; මූර්ධනය අක්ෂර.

මූර්ධාහිමික්ත [මූර්ධ+අහිමික්ත] [වි.] ඔටුනු පැළැඳ වූ ; කිරුළ දැරූ.

මූල [නා.ප්‍ර.] අ. ගස්වැල් ආදියෙහි ස්ථාවරභාවය ඇති කරන අවයවය.- ආ. ආරම්භය ; පදනම.- ඇ. සම්පය ; අසල.- ඇ. අර්ශස් රෝගය.- ඉ. මූලාශ්‍ර.- ඊ. මුදල ; මිල.- උ. (ගණිත.) මූලය ; අගය ; සාධකය.- උ. ගුණ මාර්ගය.- සා. පහත කෙළවර.- සා. සමූහය ; රාශිය.- [වි.] පරපුරෙන් පැවත එන.

මූල ආකන්දය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.) ආහාර ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම සඳහා ඇතැම් ශාකවල ඇති ආගන්තුක මූලය.

මූල ඒකක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. (රසා.) මුල් වූ ද්‍රව්‍යය ; මූලික වූ හේතුව ; මූලික සිද්ධාන්තය.- ආ. (උද්භි.) ශාක මූලයක ඒක අංගයක්.- [වි.] මුල් වූ ; මූලික වූ ; ප්‍රධාන වූ.

මූලකාරණය [නා.] මුල් හේතුව ; ආරම්භක හේතුව ; ප්‍රධාන කරුණ.

මූල කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.] (ගණිත.) වෘත්ත හෝ රේඛා හෝ කිපයක් එකින් එක කැපෙන පොදු ලක්ෂ්‍යය.

මූලකේශ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (උද්භි.)
මුල්වල වර්ධන ස්ථානවලට
මඳක් පිටුපසින් අපි-වර්මයේ
පිට බිත්තියේ වර්ධනය වන
දීර්ඝ ප්‍රසර.

මූල ගන්ධය [නා.] ගස්වැල්වල සහ
මුල්වල සුවඳ.

මූලගැටිති (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
නයිට්‍රජන් ස්වීකාරක බැක්ටීරියා
නිසා රනිල ශාක මුල්වල
සෑදෙන කුඩා ගැට.

මූල චිත්තය [නා.] සත්වයාට
පළමුවෙන් ම පහළ වන සිත ;
හවාංග සිත.

මූල ඡේදනය (පාරිභා.) [නා.] මුල්
සිද දූමිම ; මුල් කපා දූමිම.

මූලජ [වි.] මූලින් හටගන්නා වූ ;
මූලින් උපන්.- [නා.ප්‍ර.] මුල්වලින්
අල සෑදෙන ඉඟුරු මානෙල්
කලාදුරු වැනි ඖෂධ වර්ග.

මූලටීකාව [නා.] අභිධර්මයට ලියූ
අර්ථ විවරණ ග්‍රන්ථය (ටීකාව.).

මූල තලය [නා.] හිස්කබල.

මූලද්‍රව්‍ය [නා.ප්‍ර.] (රසා.) රසායනික
කුම මගින් වෙනත් ද්‍රව්‍යවලට
බෙදිය නොහැකි ද්‍රව්‍ය.

මූලධනය [නා.] යම් ව්‍යාපාරයක්
හෝ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක්
සඳහා ආරම්භයේ දී වියදම්
කරන මුදල ; ධනය ඉපයීමට
යොදනු ලබන ප්‍රාග්ධනය.

මූලධමනිය [නා.] හෘදය වස්තුවේ
සිට ලේ ගමන් කරන මහා
ධමනිය.

මූලධරය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.)
මුල් සෑදෙන අවයවයක්.

මූල ධර්මය [නා.] මූලික න්‍යායය ;
සෛද්ධාන්තික පදනම ;
ආරම්භක සත්‍යය.

මූලධාතු [නා.ප්‍ර.] යමක් නිර්මාණය
වී තිබෙන මූලික අංග ; මූල
ද්‍රව්‍යය.

මූලපද [නා.ප්‍ර.] අ. (සංගී.) මුල්
අක්ෂර ; මූලික ස්වර.- ආ. (අභි.)
මූලික හේතු, කාරණා.

මූල පද්ධතිය [නා.] ශාකයක මුල්
සමූහය ; මුල් මඬුල්ල පිහිටා
ඇති ආකාරය.

මූලපාදිකය (පාරිභා.) [නා.]
ඇතැම් පහත් සත්ත්ව විශේෂ
වල තිබෙන මුල් වැනි ව්‍යාජ
පාදයක්.

මූලපාෂාණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ.
(භූගෝ.) පෘථිවිය යටින් ඇති
ගල් ස්තරය ; ගල් තට්ටුව.- ආ.
මුල් ගල.

මූලප්පරාල [නා.ප්‍ර.] පියසි හතරේ
වහලයක මුදුන් යටලියේ සිට
නිවසේ සිටු කොන් දිගට විහිද
යන ප්‍රධාන පරාල.

මූල ප්‍රකෘතිය [නා.] අ. (දර්ශන.) සත්ව
රජස් තමස් යන ගුණත්‍රයෙහි

සාමාන්‍යස්ථාව ; මූලික ස්වභාව.
- ආ. (ව්‍යාක.) නාමයක හෝ
ක්‍රියාවක මූල ස්වභාවය.

මූලප්‍රඥප්ති [නා.ප්‍ර.] (ශික්ෂා-
පදයන්ගේ) මුල් පැනවීම ; මුල්
නියෝගය.

මූලප්‍රාකෘත [නා.ප්‍ර.] ආර්යාව-
තරණයට පෙර භාරතයේ
ව්‍යවහාර වූ භාෂාවක්.

මූලබ්ජ [නා.ප්‍ර.] මුල් හෝ අල
සිටුවීමෙන් වැඩෙන ඉගුරු වැනි
ශාක විශේෂ.

මූලභාවය [නා.] (අභි.) අන්‍ය
ධර්මයන්ට උපකාරවන ධර්ම ;
ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ, අලෝභ,
අදෝෂ, අමෝහ යන ෂට්
ආකාර හේතු ධර්ම.

මූලභාෂාව [නා.] සියලු භාෂාවලට
මුල් වූ භාෂාව.

මූලභූණය [නා.] ඉරිඟු වැනි ධාන්‍ය
විශේෂයන්හි මුල් හටගන්නා
කොටස.

මූලරක්තාණුව [නා.] (සත්ත්ව.) රතු
රුධිර සෛලවල මූලික
අවස්ථාව.

මූලරසය [නා.] අ. වෘක්ෂ-
ලතාවන්ගේ මුල්වල පිහිටි තිත්ත
කටුකාදි විවිධ රසය.- ආ.
ජීවීන්ගේ ශරීරය සෑදී තිබෙන
කෝෂ තුළ පිහිටි සනවු ද්‍රව්‍යය ;
ජීවරස දියරය.

මූල ලකුණ (පාරිභා.) [නා.]
(ගණිත.) සංඛ්‍යා මූලයක
සංකේතය ; මූලීය සංකේතය.

මූල විහාර [නා.ප්‍ර.] පැරණි ලක්දිව
භික්ෂු අධ්‍යාපන ආයතන
වශයෙන් පැවති මූල ස්ථාන
අට ; අෂ්ට මූලායතනය.

මූලශිරාව [නා.] හෘදයේ දකුණු
කර්ණක කෝෂයට රුධිරය
ගමන් කරන ප්‍රධාන නාලය ;
රුධිර වාහක ශිරාව.

මූල සංඛ්‍යාව [නා.] එකෙන් හා
එම සංඛ්‍යාවෙන් හැර වෙන
ගණනකින් බෙදිය නොහැකි
ගණන ; මුල් ඉලක්කම ;
මූලාංකය.

මූලසත්වයා [නා.] පෘථිවියෙහි
මුලින් ම පහළ වූ ජීවියා ; ඇසට
නොපෙනෙන තරම් කුඩා
සත්වයා ; ඒක-ජීවාණුක ජීවියා ;
ප්‍රාග් ජීවියා.

මූල සාධකය [නා.] අ. එකෙන් හා
එම සංඛ්‍යාවෙන් පමණක්
ඉතිරියක් නොමැති ව බෙදිය
හැකි ගණන. - ආ. ප්‍රධාන
හේතුව ; මූලික කාරණය.

මූලසිද්ධාන්තය [නා.] (ගණිත.)
මූලික න්‍යාය ; ආරම්භක
නියමය.

මූලස්කන්ධය [නා.] අර්ධ ද්‍රව
වස්තුවක් වන ජීවාණුවට අයත්

ප්‍රධාන අංශය ; ප්‍රෝටෝ
ස්ලාස්මය.

මූලස්ථ [වි.] මූල පිහිටි ; මුල් වූ ;
ප්‍රධාන වූ ; සමාරම්භක වූ.-
[නා.ප්‍ර.] මුල් තැන ගන්නා
තැනැත්තා ; මුලින් අණ කළ
අය ; ප්‍රයෝජකයා.

මූලස්ථ නිර්වින්දනය (පාරිභා.)
[නා.] සුළු වේලාවක් සඳහා
කරන නිර්වින්දනය.

මූලස්ථානය [නා.] අ. ප්‍රධාන
කාර්යාලය ; ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථානය.
- ආ. මුල් තැන ; ප්‍රමුඛස්ථානය.

මූලස්ථරය [නා.] මුල් හඬ ; මූල
නාදය.

මූලාංක [මූල+අංක] [නා.] අ. වැඩි
කරන ගණන ; ගුණකය.- ආ.
මූල සාධකය.- ඇ. මැනීම
ආරම්භ කිරීමේදී පටන් ගන්නා
ලක්ෂ්‍යය ; ගුණය.

මූලාංගය [මූල+අංගය] [නා.] අ.
මූලික අංගය ; මුල් ලක්ෂණය.-
ආ. (උද්භි.) මූලක් වැනි පටයක්.

මූලාකෘතිය [මූල+ආකෘතිය]
(පාරිභා.) [නා.] අ. (උද්භි.)
විකසනයේදී පළමුවෙන් ම
හඳුනා ගත හැකි අවයවයක
ස්වභාවය ; මුල් හැඩය ;
මූලාංකුරය ; මෞලය.- ආ.
(සත්ත්ව.) සත්ත්වයාගේ මුල්

අවස්ථාවේ දී සිදුවන සෛල
විභාජනයෙන් හට ගැනෙන
සෛල සමූහය.

මූලාශ්‍රය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.)
මූලෙහි අග කොටස.

මූලාහය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.)
බීජාණුවක් ප්‍රරෝහණය වන
විට එයින් නිකුත්ව පොළොව
තුළට වැටෙන අවර්ණවත් ඒක
සෛලීය කේශරය.

මූලාරම්භය [මූල+ආරම්භය] [නා.]
මුල් පටන් ගැනීම ; පළමු
ආරම්භය.

මූලාල [නා.ප්‍ර.] අ. මුල් අල ;
මුල්වලින් හටගන්නා අල ;
ආහාර සංචිත වූ මුල් සහිත
ශාක විශේෂයක්.- ආ. මුල්
භාගය ; මුල් වාසස්ථානය.

මූලාවාස [මූල+ආවාස] [නා.ප්‍ර.]
ප්‍රධාන සංඝාවාසය ; සංඝයාගේ
මූලස්ථානය.

මූලාශ්‍රය [මූල+ආශ්‍රය] [නා.ප්‍ර.]
යමක් කිරීමට මුල් වූ දෙය ;
සාධක වශයෙන් උපයෝගී
කරගන්නා පත්පොත් ආදිය.

මූලාසනය [මූල+ආසනය] [නා.]
සභාවක මුල් ආසනය ;
සමූහයක් අතර ප්‍රධාන තැන ;
සභාව මෙහෙයවන තැන ;
සභාව මෙහෙයවන තැනැත්තා
ගේ අසුන ; මූලසුන.

මූලික [වි.] මුල් වූ ; මුල්කොට ඇති ; ප්‍රධාන කොට ඇති ; ආරම්භක ; ප්‍රාථමික. - [නා.ප්‍ර.] කර්මාන්ත ශාලාවක කාර්මික සේවකයන්ගේ ප්‍රධානියා ; කාර්මික අංශයක මූලිකයා.

මූලික අධ්‍යාපනය [නා.] පදනමක් වශයෙන් මූලික ම ලබන ප්‍රාථමික ඉගෙනීම.

මූලික අන්තරය (පාරිභා.) [නා.] උෂ්ණත්වමාන මාපාංකයක නිශ්චිත ලකුණු දෙකක් අතර ඇති අංශක ගණන.

මූලික අයිතිවාසිකම් [නා.බහු.] (නීති) පුරවැසියකුට අයිති සාධාරණ හිමිකම් ; යුක්තිය පිළිබඳ හිමිකම්.

මූලික අවශ්‍යතා [නා.ප්‍ර.] ජීවත්වීමට අවශ්‍යවන ප්‍රධාන දේ.

මූලික උපකල්පනය (පාරිභා.) (ගණිත.) [නා.] කරුණු රහිත වුව ද සත්‍ය ලෙස පිළිගැනීම ; නිරවද්‍ය යැයි සැලකීම ; අභ්‍රූපගමය.

මූලික ඒකක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (භෞති.) ඒකක පද්ධතියකට අදාළ දිග, ස්කන්ධය හා කාලය මැනීමේ ඒකක.

මූලික කර්මාන්ත [නා.ප්‍ර.] ද්විතීයික කර්මාන්තවලට උපයෝගී වන අමුද්‍රව්‍ය නිපදවීමේ කර්මාන්ත.

මූලික ද්‍රව්‍යය [නා.] රසායනික ක්‍රම මගින් වෙනත් ද්‍රව්‍යවලට බෙදිය නොහැකි ද්‍රව්‍යය.

මූලික නීතිය [නා.] (නීති.) ස්ථාවර නීතිමාලාව ; මූලික නීති පද්ධතිය.

මූලික පදාර්ථ [නා.ප්‍ර.] (රසා.) භෞතික විශ්වය සමන්විත වී තිබෙන ද්‍රව්‍ය.

මූලික ප්‍රජාව (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) පොදු පරිසරයක ජීවත් වෙමින් අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතා පවත්වන ප්‍රාථමික ජීවීන් සමූහයක්.

මූලික රාශිය (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) මිනුම් ක්‍රමයකට අදාළව වෙන් කොට ඇති කුඩා භෞතික කොටස්වලින් එකක්.

මූලික වැටුප [නා.] දීමනා රහිත වැටුප.

මූලික ශ්‍රේණි (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) ඇතැම් පරමාණුවල සහ අයනවල ඇති රේඛා මාලාව ; ශ්‍රේණිය.

මූලික සංඛ්‍යාතය (පාරිභා.) [නා.] (භෞති.) ප්‍රත්‍යාවර්තක තරංගයක මූලික සංරචකයේ සංඛ්‍යාතය.

මූලික සන්ධානය (පාරිභා.) [නා.] ජාතීන් අතර ප්‍රථමයෙන් ම විධිමත් ලෙස ඇති කර, ස්ථිර

කරගත් ගිවිසුම ; මූලික සම්බන්ධීකරණය.

මූලික සාධකය (පාරිභා.) [නා.] (ගණිත.) එකට වැඩි කළ විට අවශ්‍ය සංඛ්‍යාව උපදවන සංඛ්‍යා දෙකකින් හෝ වැඩි ගණනකින් හෝ එකක්.

මූලික සිතියම [නා.] අතින් අදින ලද සිතියම ; දළ සිතියම.

මූලික සිද්ධාන්තය [නා.] මූලික සම්මත වූ නියමය ; මූල සිද්ධාන්තය ; පිළිගත් නීතිය.

මූලික ස්වරය [නා.] (ඉතා පහත් හඬ) ප්‍රාථමික නාදය ; මුල් හඬ.

මූලිකාව (පාරිභා.) [නා.] කුඩා මූල.

මූලෝච්ඡන්ත [මූල+උච්ඡන්ත] [වි.] සහමුලින් ම විනාශ කරන ලද ; මුලින් ම සිදු දමන ලද.

මූලෝත්පත්තිය [මූල+උත්පත්තිය] [නා.] මුලින් ම ඉපදීම ; මුල් ම හටගැනීම.

මූලෝත්පාටනය [මූල+උත්පාටනය] [නා.] මුලින් ම ගලවා දැමීම ; මුලිනුපුටා දැමීම.

මූලෝද්ධරණය [මූල+උද්ධරණය] [නා.] මුලිනුපුටා දැමීම.

මූල්‍ය [වි.] මුදල් පිළිබඳ වූ ; මුදලට අදාළ වූ.- [නා.ප්‍ර.] මුදල් ; ධනය ; මිල ; අගය.

මූල්‍ය අර්බුදය [නා.] රටක මුදල් තත්ත්වය පිළිබඳ තදබල පිරිහීම නිසා ඇති වන ගැටලු සහගත ස්වභාවය.

මූල්‍යපත් [නා.ප්‍ර.] බැංකුවක් මගින් විදේශීය වෙළඳපොළ සඳහා නිකුත් කරන මිල පත්‍රිකාව.

මූල්‍ය පාලනය [නා.] (අර්ථ.) ආයතනයකට අදාළ මුදල් කටයුතු නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක වන බවට වග බලා ගැනීම.

මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය [නා.] මුදල් කටයුතු පිළිබඳ ව අනුගමනය කරන වැඩ පිළිවෙළ ; මුදල් ප්‍රතිපත්තිය.

මූල්‍ය ප්‍රාග්ධනය [නා.] (අර්ථ.) මුදලින් ඇති මූල ධනය ; මුදල් වත්කම්.

මූල්‍යබර [නා.ප්‍ර.] ණය මුදලක් ආපසු ගෙවීමේ දී ඇතිවන දුෂ්කරතාව.

මූල්‍ය වත්කම් [නා.ප්‍ර.] මුදල්වලට පරිවර්තනය කළ හැකි සුරැකුම්.

මූල්‍ය සංචිතය [නා.] (අර්ථ.) වියදම් නො කොට තබා ගන්නා මුදල.

මූල්‍ය සමාගම [නා.] ණය පහසුකම් සැලසීම ආදී මුදල් පිළිබඳ කටයුතු සඳහා බලයලත් සමාගම.

මූලාශ්‍රය [නා.] ලැබෙන මුදල් රැස්කොට තබා ගැනීම හා ආරක්ෂා කිරීම හා රජයේ ආයතනය ; භාණ්ඩාගාරය.

මුවිට, මෝවිට (කථා.) [නා.ප්‍ර.] (මල, පැදුරු ආදියෙහි) වාටිය ; අයින් ; කෙළවර.

මුවිත [නා.ප්‍ර.] අ. මුත්‍රාශය ; මුත්‍ර මාර්ගය.- ආ. ගර්භාශයේ වැඩෙන කළලය ආරක්ෂාව සඳහා සෑදෙන ද්‍රව්‍ය රැස් කෙරෙන කෝෂයේ මුඛය.

මුසල [වි.] දැකීමට නුසුදුසු වූ ; අවාසනාවන්ත වූ ; කාලකණ්ණි වූ.

මුසාව (පාරිභා.) [නා.] කෝවය.

මුසික [නා.ප්‍ර.] මීයා.

මුසිලය [නා.] අ. ගුත්තිල ජාතකයෙහි එන ගුත්තිලාවාර්යවරයාගේ ශිෂ්‍ය ගාන්ධර්වයා.- ආ. දැකීමට නුසුදුසු තැනැත්තා ; අවාසනාවන්තයා ; කාලකණ්ණියා.

මුළුන විසර්ජනය [නා.] යම් ප්‍රශ්නයක් ඇසූ කල්හි නිසි පිළිතුර නොදී වෙනත් පිළිතුරක් දීම.

මාගමද [නා.ප්‍ර.] කස්තුරි.

මාගමායම් [නා.ප්‍ර.] උවදුරුවලින් බේරීම සඳහා මුවන් කරන ප්‍රයෝගය.

මාගයා [නා.] අ. මුවා.- ආ. සිවුපාවා ; තිරිසනා.

මාග රාජයා [නා.] අ. සිවුපාවන්ගේ ප්‍රධානියා වන සිංහරාජයා. - ආ. මුව රැළක ප්‍රධානියා.

මාග සංවර්ෂාව [නා.] කල්පාන්තයෙහි හට ගනිතැයි විශ්වාස කරන ලෝක විනාශ වර්ෂාව ; මාග වර්ෂාව ; මුරුගසං වරුසාව.

මාගාක්ෂිය [නා.] මුවන්ට බඳු ඇස් ඇති තැනැත්තිය ; මියුලැසිය ; කාන්තාව.

මාගාධමයා [නා.] සිවුපාවුන් අතර නීවයා ; හිවලා.

මාගේන්ද්‍රයා [නා.] සිවුපාවන්ගේ ප්‍රධානියා ; සිංහයා.

මාණාල [වි.] සිහින් වූ ; කෙසල වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. නෙළුම් දඬු ආදියෙහි ඇති සිහින් නූල හෙවත් කෙන්ද.- ආ. නෙළුම් අල.- ඇ. නෙළුම.- ඇ. කේශර.

මාත [වි.] මළා වූ ; මැරුණු.

මාතකලේඛය [නා.] මළ සිරුර ; මාත දේහය.

මාත කාඨිනය (පාරිභා.) [නා.] මරණයෙන් පසු මාංශ පේශිවල ඇති වන තදගතිය ; මළ සිරුර දරදඬුවීම.

මාත පදාර්ථය [නා.] අජීව වස්තුව.

මෘත ශරීරය [නා.] මළ සිරුර ;
මෘතකලේඛය.

මෘතෝපජීවී [මෘත+උපජීවී] [වි.]
මළ හෝ දිරාපත් වූ ද්‍රව්‍ය මත
ජීවත්වන්නා වූ.

මෘත්තිකා [නා.ප්‍ර.] ජලය කැවී
මොළොක් වූ රොන් පස ; මැටි.

මෘත්‍යු [නා.ප්‍ර.] අ. මරණය.- ආ.
මාරයා ; මාර දිව්‍යපුත්‍රයා.- ඇ.
(ජෝර්කි.) අශුභ හෝරාව.

මෘත්‍යු මාරයා [නා.] පංච මාරයන්
අතරින් එක් මාරයෙක් ; මරණය
නමැති මාරයා.

මෘත්‍යු ලිඛිතය (පාරිභා.) [නා.]
පුද්ගලයකු සිය මරණයට පෙර
තමාගේ හිමිකම් ආදිය පිළිබඳ
ව ලියා සහතික කොට තබන
පත්‍රය ; අන්තිම කැමති පත්‍රය.

මෘදංග, මෘදුඛ [නා.ප්‍ර.] මිහිඟු
බෙරය.

මෘදු [වි.] අ. මොළොක් ; සිනිඳු. -
ආ. කාරුණික ; රළු-පරුෂ
නොවූ.- ඇ. කයෝර නොවන :
(ජලය වැනි දෙයක රසායනික
සංයුතිය සම්බන්ධයෙන්
යෙදේ).- ඇ. ලා ; නොමේරු.
- [නා.ප්‍ර.] අ. නැකැත් ගණ
ප්‍රභේදයක්.- ආ. (හින්දු යෝග
දර්ශනයෙහි) යෝගියකු
කෙරෙහි වන උපාය පඤ්චකය
සම්බන්ධ ප්‍රභේදනය අතුරෙන්
එකක්.

මෘදුකාංග [නා.ප්‍ර.] පරිගණකයක
දළාංගවලට ඒවා කෙසේ
හැසිරිය යුතුදැයි උපදෙස් දෙන
ක්‍රමලේඛය හෝ ක්‍රමලේඛ
සමූහය.

මෘදුගුණය [නා.] මොළොක්
ගුණය ; කීකරුකම ; සුකුමාර
බව.

මෘදු ජලය [නා.] සබන්වලින් වහා
පෙනෙන නහින ජලය ; බණිජ
ලවණයන් නොමැති ජලය.

මෘදු යකඩ [නා.ප්‍ර.] කාබන් අඩු
යකඩ ; වුම්බකන ක්ෂේත්‍රය
ඉවත් කළ විට වුම්බකත්වය
ඉවත් වන යකඩ.

මෘද් [නා.ප්‍ර.] මැටි.

මෘද්භාණ්ඩ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මැටිවලින් සෑදූ භාණ්ඩ.

මෘද්වංගියා (පාරිභා.) [නා.]
බණ්ඩනය නොදක්වන
ගොලුබෙල්ලන්, මට්ටියන් හා
බූවල්ලන් වැනි සිලෝමික
සත්ත්වයන් ; ශරීරය ආවරණය
කරන කටුවක් සහිත මෘදු ශරීර
ඇති සත්ත්ව විශේෂයක්.

මෘෂා [නා.ප්‍ර.] අසත්‍යය ;
බොරුව ; මුසාව.

මෙ, මේ [නි.] අ. ඉදිරිපිට සමීප ව
පෙනෙන, සිටින, පවතින.- ආ.
යමක් අවධාරණයෙන් යුක්තව,
බරකොට, නිශ්චය කොට

පැවසීමේ නිපාතයක්.- [නා.ප්‍ර.]
මේසය ; මහ වැස්ස.

මෙහි (පාරිභා.) [උ.] අ. විශාල යන
තේරුම දෙන උපසර්ගයක්.-
ආ. මීටර් ක්‍රමයේ දී දශලක්ෂය
යන තේරුම දෙන උපසර්ගයක්.

මෙහෙඩ, මෙහෙඩහ [නා.ප්‍ර.]
මුහුදු, ගංගා ආදී දිය තිරයකින්
මෙහා පැත්ත ; මෙ තෙර ; මේ
පැත්ත.

මෙව්වර [වි.] මෙ විතර ; මෙ
පමණ ; මෙ තරම්.

මෙටතේරියා (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) ජලාබුජ ක්ෂීරපා-
යින්ගේ උපවර්ගයක් ; අලුත
උපන් පැටවා මඩිස්සලයක
ගෙන යන ජලාබුජ ක්ෂීරපායී
සත්ත්ව වර්ගය.

මෙට්ටය [නා.] ඇඳ, පුටු ආදියට
දූමිම සඳහා කොහු, පුලුන්
ආදිය පුරවා සකස් කළ ගුදිරිය ;
තුලිකාව ; කුඩිච්චම.

මෙට්ටෝමය [නා.] මිනිත්තුවකට
වැඩ කරන වාර ගණන
මැනීමෙන් ගිණයක වේගය
දැනගත හැකි උපකරණයක් ;
මාත්‍රාගණකය.

මෙණෙවිය [නා.] අ. යොවුන්
වියෙහි සිටින තැනැත්තිය ;
තරුණිය ; මාණවිකාව.- ආ.
අවිවාහක ස්ත්‍රිය.

මෙන [නා.] මෙමතිය.

මෙනන, මෙ තැන [නා.] මේ
තැන ; මේ ස්ථානය.

මෙ තර, මෙ තෙර [නා.ප්‍ර.] ගංගා,
සමුද්‍ර ආදියෙහි මෙහෙඩ ;
මෙහා තිරය ; මෙහා ඉවුර.

මෙ තරම් [වි.] මෙ පමණ ; මෙ
විතර ; මෙව්වර.

මෙතිලේටඩ් ස්ප්‍රිතු (රසා.) [නා.ප්‍ර.]
පරිමාවෙන් 90% ක් එතිල්
ඇල්කොහොල් ද, 9.5% මෙතිල්
ඇල්කොහොල් ද, 0.5% ක්
පිරිසින් ද මෙතිල් වයලට් නම්
දම්පාට සායමෙන් ස්වල්පයක්
ද අන්තර්ගත ද්‍රව ඉන්ධනය.

මෙතුවක්, මෙතුවාක් [වි.]
මෙතෙක් ; මෙපමණ.

මෙතේන් [නා.ප්‍ර.] ගඳක්, සුවඳක්
හෝ පාටක් නැති වායුවක්.

මෙත්තා [නා.ප්‍ර.] මෙමතිය ;
මිත්‍රභාවය ; සියලු සත්ත්වයන්
කෙරෙහිම පතුරුවන හිතවත්
භාවය.

මෙත් සුත [නා.] තුන් සුත්‍රයෙන්
එකක් වන කරුණියමෙත්ත
සූත්‍රය.

මෙනු, මෙන් [නා.ප්‍ර.] මානය ;
උඩඟු බව.

මෙනු තිරය [නා.] පරිගණක
විධාන සහිත තිරය.

මෙනුව [නා.] කුම ලේඛයක දී කිසියම් කාර්යයක් ඉටු කිරීම සඳහා ලබාගත හැකි විධාන හා විකල්ප දැක්වෙන ලැයිස්තුව ; වරණපත.

මෙනෙහි කරනවා [ක්‍රි.] සිහි කරනවා ; කල්පනාවට ලක් කරනවා ; ආවර්ජනා කරනවා.

මෙන්න [නි.] අ. ඉදිරියෙහි ඇති දෙයක් පෙන්වීමෙහි යොදන නිපාතයක්.- ආ. අත ඇති යමක් කිසිවකුට ලබා දීමට කැමැත්ත හඟවන නිපාතයක්.

මෙ පිට [නා.ප්‍ර.] මෑත ; මෙහෙ ; මොබ.

මෙ බඳු [වි.] මේ ආකාර ; මෙ වැනි ; මේ හා සමාන වූ.

මෙය [නා.] අ. මේ දෙය. - ආ. මේසය ; වර්ෂාව.

මෙර [නා.] අ. මහමේරු පර්වතය.- ආ. ඉතා බර වූව.

මෙරග [නා.ප්‍ර.] අ. මිරිඟුව ; මරිවි.- ආ. මේ නැටුම ; මේ රංගනය.- [වි.] මෙ වැනි ; මේ ආකාර.

මෙරය [නා.ප්‍ර.] අ. මහමේරු පර්වතය.- ආ. සුරාව ; මත්පැන්.- ඇ. රා වූ පැණි ; කල් ගිය පැණි.

මෙරා [නා.ප්‍ර.] අන්‍යයා ; අන්‍ය පුද්ගලයා.

මෙලනින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මිනිස් සිරුරේ පැහැය ලබාදෙන වර්ණයක්.

මෙල්ල [නා.ප්‍ර.] අ. හිලෑගතිය ; කීකරුබව ; අවනතබව.- ආ. මොළොක්බව ; තද නැතිබව ; බුරුල.

මෙ වක [නා.] මේ වකවානුව ; මේ කාලය ; මේ සමය.- [ක්‍රි.වි.] මේ කාලයෙහි ; මේ යුගයෙහි.

මෙවලන්, මෙවලම්, මෙවලං [නා.ප්‍ර.] යම්කිසි වෘත්තියක් සඳහා පාවිච්චි කරන උපකරණ ; ආම්පන්න.

මෙවුන්දම් [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාගමය ; මෙමුද්‍රනය ; අඹුසැමියන් ලෙස හැසිරීම.

මෙවුල [නා.] අ. පුරාණ කාන්තාවන් විසින් ඉණේ බඳින ලද ඉතා විසිතුරු කැටයමින් යුත් ආභරණයක් ; මේබලාදාමය.- ආ. ඔටුන්න.- ඇ. කඳු බැවුම.- ඇ. (පාරිභා.) (සත්ත්ව.) ශ්‍රෝණි මේබලාව ; පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ සහල උපාංග සම්බන්ධ වී ඇති අභ්‍යන්තර කංකාලයේ මාලයක හැඩ ඇති අවයවය.

මෙසේ [ක්‍රි.වි.] මෙ ලෙසින් ; මේ ආකාරයෙන් ; මේ පරිද්දෙන්.

මෙහෙ [නා.ප්‍ර.] අ. කාර්යය ; සේවය ; කටයුත්ත.- ආ.

උපස්ථානය ; වතාවත ; ආවතේව.- ඇ. හෝජනය ; ආහාරය.- ඇ. මේසය ; වර්ෂාව.- ඉ. මේ ස්ථානය.	මේ කරු [මේ+කරු] [නා.ප්‍ර.] ඇ. අරක්කැමියා ; රෝගියා.- ආ. මෙහෙ කරන්නා ; උපස්ථායකයා.
මෙහෙකරුවා [නා.] වැඩකාරයා ; සේවකයා.	මේ කල් [නා.ප්‍ර.] මේස කාලය ; වර්ෂා කාලය.
මෙහෙණ, මෙහෙණි [නා.ප්‍ර.] හික්ෂුණිය ; පැවිදි වූ ස්ත්‍රිය.	මේ කුළ [නා.] මේස කුටය ; වැසිවලාකුළ.
මෙහෙණවර, මෙහෙණිවර, මෙහෙණිවර [නා.ප්‍ර.] හික්ෂුණින් වසන ආශ්‍රමය.	මේබලාව [නා.] ඇ. මෙවුල.- ආ. (ප්‍ර.යෙදේ) (ජෝර්ති.) සරල සමාන්තර රේඛාවනට යොදන නාමය.- ඇ. සිරුරේ ඉහළ හා පහළ ගාත්‍රා සම්බන්ධ වන අස්ථිමය සැකිල්ල.
මෙහෙයනවා [ක්‍රි.] ඇ. යම් ක්‍රියාවක් කිරීමට යොමු කරනවා ; පොලඹවනවා.- ආ. යම් කටයුත්තක් හසුරුවනවා ; මෙහෙයවනවා.	මේ ගැජුම් [නා.ප්‍ර.] මේස ගර්ජනා ; ගොරවන හඬ ; ගෙඩවිල්ල.
මෙහෙවර, මේවර [නා.ප්‍ර.] ඇ. වැඩ කටයුතු ; කළ යුතු දෙය ; ජීවිත අරමුණ.- ආ. පණිවිඩය ; දූත ගමන.- ඇ. නියෝගය ; නියමය.	මේස [නා.ප්‍ර.] ඇ. වැහි වලාකුළ.- ආ. වැසි ; වර්ෂා.- ඇ. (ප්‍ර. යෙදේ) භාරත සංගීත ශාස්ත්‍රයේ ඉගැන්වෙන රාග හයෙන් එකක්.
මෙහෙසිය [නා.] බිසොව ; මහේෂිකාව.	මේස වර්ණ [වි.] මේසයක හෙවත් වලාකුළක පැහැය ඇති ; තද නිල් පැහැ ඇති ; සුනිල.
මෙහෙසුරා [නා.] මහ දෙවියා ; මහේශ්වරයා ; බ්‍රහ්ම, විෂ්ණු, මහේශ්වර යන ත්‍රිමූර්තියෙන් එකකි.	මේවිචලය [නා.] පාලනය ; හසුරුවා ගැනීම ; කිකරු කිරීම ; හීලෑ කිරීම.
මේ [නා.ප්‍ර.] ඇ. වැසි වලාකුළ.- ආ. මෙහෙය ; සේවය.- ඇ. ආහාරය ; හෝජනය.- ඇ. මේදය.- ඉ. මේහනය ; වැගිරීම.- ඊ. පිරිසිදුබව ; පවිත්‍රතාව.	මේවිචල් [වි.] හසුරුවාගත හැකි ; පාලනයට පහසු ; කිකරු ; හීලෑ. මේද [නා.ප්‍ර.] ප්‍රධාන ආහාර ද්‍රව්‍ය කොටස් තුනෙන් එකක් ; උසස්

මේද අම්ලවල ග්ලිසරයිඩවලින් සමන්විත ස්වාභාවික ව පවතින ද්‍රව්‍ය ශ්‍රේණියෙහි එකක් ; තෙල්.	මේරීම [නා.] මෝරා යෑම ; මුහුකුරා යෑම.
මේද අම්ල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (රසා.) සන්තෘප්ත හා අසන්තෘප්ත ඒකභාස්මික ඇලිපැටික කාබොක්සිලික් අම්ල.	මේල පලඳනාව [නා.] කාන්තාවන් ඉණ වටා පලඳින ආභරණ විශේෂයක් ; මෙවුල.
මේද ග්‍රන්ථි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මිනිස් සිරුරේ සමට යටින් පිහිටි ප්‍රධාන ග්‍රන්ථි වර්ග තුනෙන් එකක්.	මේලය [නා.] අ. (කථා.,පාත.) සොල්දරය ; මහල ; උඩ තට්ටුව.- ආ. අටුව ; අටල්ල.
මේද පටකය (පාරිභා.) [නා.] මේදවලින් පිරුණු සෛලවලින් සෑදුණු සම්බන්ධක පටකයක්.	මේලාව [නා.] අ. සැණකෙළිය ; උත්සවය. - ආ. රැස්වීම.
මේදස [නා.] ශරීරයේ සප්ත ධාතුන්ගෙන් එකක් ; සහ වූ මස් තෙල.	මේ වඩනවා [ක්‍රි.] අ. රජුට ආහාර පිළිගන්වනවා. - ආ. ආහාර අනුභව කරනවා ; වළඳනවා.
මේද සෛලය (පාරිභා.) [නා.] ශරීරයේ මේදය තැන්පත් කෙරෙන විශේෂයෙන් විශාල වූ සෛලයක්.	මේවර [නා.ප්‍ර.] අ. මෙහෙවර ; සේවය ; වැඩ කටයුතු.- ආ. ආභරණය.- ඇ. කැටයම.
මේදෝ මානය [නා.] කිරිවල මේද ප්‍රමාණය මැනීමේ උපකරණයක් ; බියුට්රෝ මීටරය.	මේවර කෙළිය [නා.] නැති වූ ආභරණයක් සෙවීම මුල් කරගත් ජන ක්‍රීඩාවක නාමය.
මේධාවි [වි.] නුවණ ඇති ; ප්‍රඥාවන්ත ; ඥානවන්ත. - [නා.ප්‍ර.] නුවණැත්තා ; ප්‍රඥාවන්තයා ; ඥානවන්තයා.	මේෂ [නා.ප්‍ර.] අ. එළුවා ; ඒඩකයා.- ආ. (ජෙෆ්ති.) රාශියක් ; එළුරැස.
මේධ්‍ය [වි.] පවිත්‍ර ; පිරිසිදු.	මේසන්, මේසෙන් [නා.ප්‍ර.] ගඩොල් බිත්ති ආදිය බඳින්නා ; පෙදරේරුවා.
	මේස පිහිය [නා.] කෑම මේසයේ භාවිතය සඳහා තනාගත් මිට සහිත කුඩා පිහිය.
	මේසය [නා.] ලී, වානේ ආදියෙන් සාදනු ලබන, පාද මත සවි කළ

පුවරුවක් සහිත ගෘහ භාණ්ඩයක්.	මොට, මොට්ට [වි.] අ. මුවහත රහිත ; (පිහි ආදියෙහි තුඩ) තියුණු නොවන ; ගෙවුණු.- ආ. මුළා ; මෝඩ.
මේස ලුණු [නා.බහු.] කැමට සකස් කළ වියළි ලුණු කුඩු.	මොටියා, මොටෙයියා [නා.] අල, ගෙඩි, ඇට, කඳන් ආදියෙන් නැගෙන කුඩා අංකුරය ; මොරෙයියා ; කුරුල්ලා.
මේසාව [නා.] මුදුන පෙතැලි උස් බිමක් ; සානුව.	මොට්ටක්කිළිය, මොට්ටැක්කිළිය [නා.] අ. මල්වර වූ පසු යෝනක ස්ත්‍රීන් හිස හා මුහුණ වැසෙන සේ ලන රෙදිපට.- ආ. හිස වැසෙන සේ අඳින වස්ත්‍රය.
මෙමුණ [නා.] අ. යහපත් සිතින් සියලු සත්වයන්ට නිදුක්, නිරෝගී සුව පතන මෙන් අරමුණ.- ආ. මිත්‍රත්වය ; අද්වේෂය ; දයාව.	මොට්ටයා [නා.] මෝඩයා ; අඥානයා.
මෙමුණි පාරමිතාව [නා.] බෝධිසත්වයකු විසින් බුදු බව පතා කරනු ලබන කරුණා, දයා ගුණ ප්‍රගුණ කිරීම ; දස පාරමිතාවලින් එකක්.	මොට්ටුව [නා.] නොපිපුණු මල ; මල් කැකුළ ; පොහොට්ටුව.
මෙමුණි භාවනාව [නා.] සියලු ලෝක සත්ත්වයන් වෙත මෙමුණි දැක්වීමේ අරමුණෙහි පමණක් සිත පවත්වාගෙන යෙදෙන භාවනාව.	මොද [නා.ප්‍ර.] අ. සතුට ; සන්තෝෂය.- ආ. ආමෝදය ; සුවද.
මෙමුණය [නා.] ස්ත්‍රී පුරුෂ සංසර්ගය ; ලිංගික සම්බන්ධය ; මෙවුන්දම.	මොර [නා.ප්‍ර.] අ. මෝරු.- ආ. මහත් හඬ ; උද්ඝෝෂණය.- ඇ. මයුරයා ; මොනරා.- ඇ. කුඩා ඵල හට ගැනෙන පලතුරු වෘක්ෂයක්.
මොකදුරා, මොකැදුරා [මොක්+ඇදුරා] [නා.] මොක් මඟ පෙන්වන්නා ; නිර්වාණ මාර්ගය පෙන්වන්නා ; බුදුරජාණන් වහන්සේ.	මොර දෙනවා [ක්‍රි.] මහත් සේ කැගසනවා ; මොර ගසනවා.
මොක් [නා.ප්‍ර.] අ. මිදීම ; මෝක්ෂය ; නිවන.- ආ. (ක්‍රිස්තු.) ස්වර්ගය.- ඇ. ගොඵවා.- ඇ. උතුම් බව.	මොලපුව [නා.] දිය ඇළ.
	මොලවනවා [ක්‍රි.] අ. දල්වනවා ; ගිනි පත්තුවීම සඳහා පිඹිනවා.- ආ. මිට එකතු කරනවා.

මොල්ලිය [නා.] අ. ගව ආදී ඇතැම් සිවුපා සතුන්ගේ පිටි කොන්ද මුල බෙල්ල ලග උස් ව වැඩී ඇති මස් පිඬ ; කකුධය.- ආ. නටන වතුරෙහි නැගෙන බුබුල.

මොළකැටි, මොළොකැටි [වි.] මෘදු ; සිනිඳු ; සුකුමාර.

මොළය [නා.] මස්නිෂ්කය ; මත්තලුංගය ; පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ කපාලය තුළ තිබෙන්නා වූ ද බුද්ධියේ හා සංවේදිත්වයේ කේන්ද්‍ර ස්ථානය වූ ද මධ්‍ය ස්නායු පද්ධති කොටස.

මොළොක් [වි.] තද නැති ; සැර අඩු ; මෘදු ; සිනිඳු ; ප්‍රිය. - [නා.ප්‍ර.] (කථා.) වී කොටා අවසානයේදී ඉතුරු වන වී සහ හාල් කොටස් ; සහල් ආදිය පිටි කළාට පසු කුඩා කැලි වසයෙන් ඉතුරු වන කොටස්.

මෝ [නා.ප්‍ර.] අ. මෝහය.- ආ. මුඛය ; ද්වාරය.- ඇ. මුව ; කෙසෙල් මුව.- ඇ. අම්මා ; මව. - [සර්ව.] මේ, මොහු යන ප්‍රථමා රූපයෙහි ස්ත්‍රී ලිංග වචනය.

මෝක්ෂය [නා.] අ. විමුක්තිය ; මිදීම ; නිදහස්වීම.- ආ. නිවන් අවබෝධවීම ; නිවන.- ඇ. දිව්‍යලෝකය.

මෝස [වි.] හිස් ; නිෂ්ප්‍රයෝජන.

මෝවනය [නා.] අ. පහව යෑම ; නික්මීම.- ආ. (පාරිභා.) විසර්ජනය ; ඉවත් කිරීම ; උත්සර්ජනය.

මෝටරය [නා.] තෙල්, වාෂ්ප, විදුලිය ආදිය උපයෝගීත්වයෙන් ස්වයං ක්‍රියාකාරීත්වය ඇති කරන යන්ත්‍ර විශේෂය ; එන්ජිම.

මෝඩ [වි.] අ. අමු ; ගින්නෙන් රත් වී තද නොවුණු.- ආ. මුළු ; අඤාන.

මෝඩයා [නා.] මුළියා ; අඤානයා.

මෝනොය වන [නා.] මුනි වන ; කථා නොකර සිටීමේ පිළිවෙත.

මෝමුන [වි.] දැඩි ව මුළා වන.

මෝය [නා.] මුව දොර ; මෝදර ; ජලාශයක් මුහුදට වැටෙන තැන ; ගංගා දෙකක් එක් වන ස්ථානය.

මෝර [නා.ප්‍ර.] අ. මාරයා.- ආ. මිනිසුන් පවා මරා කන දරුණු මාළුවෙක්.- ඇ. මයුරයා ; මොනරා.

මෝරනවා [ක්‍රි.] අ. එල මල් ආදිය වැඩෙනවා ; මුහුකුරා යනවා ; පැහෙනවා.- ආ. පින්, පව්, ලෙඩ රෝග, අදහස් උදහස් ආදිය වැඩී වනවා ; දියුණු වෙනවා.- ඇ. වයසේ ප්‍රමාණයට වඩා කපටි වෙනවා.

මෝරු [නා.] මිදුණු කිරි කලතා
සාදාගන්නා පාන විශේෂයක් ;
දී කිරෙන් පෙරා ගත් දිය ; දී
පෙරළි දිය ; මොහොරු.

මෝල, මොහොල [නා.] අ. ගිනි
ඉපදවීම පිණිස ගානා උඩ
දණ්ඩ.- ආ. සෙක්කුවට දමන
කඳ.- ඇ. වී කෙටීම් ආදිය සඳහා
ලියෙන් තැනූ මෝල් දණ්ඩ ;
මෝල් ගස ; මෝල් ගහ.- ඇ.
පෙර වැව්වල දිය පාලනය
සඳහා සොරොවු වැසීමට හා
විවෘත කිරීමට ගැනුණු
උපකරණය.- ඉ. සිඳිම්, ඇඟිරීම්
ආදිය සඳහා භාවිත වන නවීන
යන්ත්‍රෝපකරණය.- ඊ.
යන්ත්‍රෝපකරණ මගින් වැඩ
කරන කර්මාන්තායතනය.

මෝලංකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. වතුර ගලා
වැටෙන තැන.- ආ. රෙදි
සෝදන තැන ; රදා තොට.-
ඇ. (කථා.) වහලෙන් වතුර
වැටෙන තැන.- ඇ. ගෙයි
අගුව ; ගෙදර පිළි අයින.

මෝල්ට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඇතැම්
ධාන්‍ය වර්ගවලින් සාදාගන්නා
පෝෂ්‍ය පදාර්ථයක්.

මෝවිට, මුවවිට බ.

මෝසම [නා.] අ. ඉන්දියානු
සාගරයේ වැසි ඇති කරන
සුළඟ.- ආ. කාලය ; වාරය.-
ඇ. ලියවිල්ලකින් උසාවියට

කරන දැන්වීම ; නඩුවක්
සම්බන්ධයෙන් උසාවියට
ඉදිරිපත් කරන යෝජනාව ;
ඉල්ලීම.- ඇ. (කථා.) (සිත්දු
ආදිය කීමේදී) අතින් පයින්
දක්වන ඉඟිය ; හස්තපාද
වික්ෂේපය.

මෝස්තරය [නා.] අ. ආකාරය ;
නියාව ; සැලසුම ; විධිය ;
ක්‍රමය ; රටාව.- ආ. ජාතිය.

මෝහනය [නා.] අ. වශීකරණය.-
ආ. මුළා කිරීම.

මෝහය [නා.] අ. මුළාව ;
මෝඩකම ; අවිද්‍යාව.- ආ.
මතක නැතිවීම.

මොබ (පාරිභා.) [වි.] මුඛය පිළිබඳ.

මොත්‍ර ලිංගික (පාරිභා.) [වි.] මුත්‍ර
හා ලිංගික පද්ධති පිළිබඳ වූ.

මොත්‍රලය (පාරිභා.) [නා.] අධික
ලෙස මුත්‍ර වහනය වීම.

මොන [නා.ප්‍ර.] අ. මුනිවරයකුගේ
ස්වභාවය. - ආ. නුවණ. - ඇ.
කථා නොකරන බව ;
නිශ්ශබ්දතාව.

මොලය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.)
මූලාකෘතිය විකසනයේ දී පළමු
කොට හඳුනාගත හැකි
අවයවයක ආරම්භය.

මොලි [නා.ප්‍ර.] අ. හිස් මුදුන.- ආ.
හිස මුදුනේ කෙස් ගැලී කොට

බැඳි කොණ්ඩය ; කෙස්වැටිය.-
ඇ. වූවා මාණික්‍යය.

මිලාන [වි.] මැලවුණු ; පරවූ.

මිලේවිෂ් [වි.] අ. ශිෂ්ට නොවූ ;
අශිෂ්ට ; ආර්ය නොවූ ;
අනාර්ය.- ආ. බියගලු.

ය මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ පළමුවන
අන්තර්ජාතිකය.- [නි.]
සමාජික අර්ථය දීමෙහි යෙදේ.-
[නා.ප්‍ර.] යකඩ ; අයස්.- [ක්‍රි.]
යනවා යන්නෙහි (පැරණි) විධි
ක්‍රියා රූපය.- [සර්ව.] යම් ;
අවිනිශ්චිත දෙයක් හෝ
කෙනෙක්.

යංකං, යම්තම් [ක්‍රි.වි.] අ. මහත්
අපහසුවෙන් ; වැයමින්. - ආ.
සුළු වසයෙන් ; අඩු තරමින්.

යංමාපාංකය (පාරිභා.) [නා.]
ඇඳීම පිළිබඳ ප්‍රත්‍යාස්ථතාවේ
සංගුණකය.

යංශය, යංසය, යංසේ [නා.] ය-
කාරාශය ; ව්‍යඤ්ජන ශබ්දයකට
පසු ව යෙදෙන 'ය' ශබ්දය
නිරූපණය කිරීමට යොදන
සංකේතය ; ෮.

ය කටාරම [නා.] යකඩින් සෑදූ
විශාල භාජනය ; යකඩ
කල්දේරම.

ය කටුව [නා.] යකඩින් සෑදූ කටුව ;
යකඩ උල.

යකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. ඉතා දැඩි ප්‍රධාන
ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක් වූ
අයස්.- ආ. ආහාරවල අඩංගු
පෝෂණ පදාර්ථයක නාමය.

යකඩ අඩුවැඩිය [නා.] යකඩෙන්
සෑදූ උපකරණය ; යකඩ ආයුධ.

යකඩ ඉන්න [නා.] පොළොව
හාරන දිග යකඩ උල ;
අලවංගුව ; නාරස්සනය.

යකඩ උග්‍රතාව [නා.] යකඩ නම්
වූ පෝෂ්‍ය පදාර්ථය අඩු බව ;
ශරීර ශක්තියට අවශ්‍ය යකඩ
හිඟවීම.

යකඩ ඔක්සයිඩ් [නා.ප්‍ර.] ලෝපස්
වල ඇති ඉතාමත් පිරිසිදු
සංයෝගය ; කළු ලෝපස් හා
රතු ලෝපස් සංයෝගය.

යකඩ කාන්තය [නා.] කාන්දම.

යකඩ කාබනේට් [නා.ප්‍ර.] යකඩ
ආකර්වලින් ලබා ගන්නා යපස්
විශේෂය.

යකඩ ක්ලෝරයිඩ් [නා.ප්‍ර.] යකඩ
කුඩු ක්ලෝරින් මිශ්‍ර බඳුනකට
මිශ්‍ර කළ විට එය ගිනි ගැනීමෙන්
සෑදෙන රසායනික ද්‍රව්‍යය.

යකඩ ගහ (කථා.) [නා.] මඩින
ලද ගොයමේ පිදුරු අස්කර වී
බේරීම සඳහා භාවිත
උපකරණය ; උකුනු දැත්ත.

යකඩ තළන්තා (කථා.) [නා.]
යකඩ වැඩ කරන තැනැත්තා ;
කම්මල්කාරයා.

යකඩ දෝලිය, යකඩ දෝළිය [නා.] අග බිසෝවගේ (තෙවන) පරිවාර ස්ත්‍රිය ; මහනුවර රාජ්‍ය සමයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ සිටි රජවරුන්ගේ අගමෙහෙසිය නොවූ අන් දේවියන් හැඳින්වූ නාමය.

යකඩ නිස්සාරණය (පාරිභා.) [නා.] යපස් ධාරා උෞෂ්මකයක උණු කොට ඉන් යකඩ වත්කර ගැනීම.

යකඩ නිරක්තිය (පාරිභා.) [නා.] යකඩ නම් පෝෂ්‍ය පදාර්ථය අඩු වීම නිසා ඇති වන රක්තහීනතාව.

යකඩ පයරයිටස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යකඩ සාදාගැනීමට භාවිත කරන බණිජයක නාමය ; පිත්තල කුට්ටි මෙන් පෙනෙන යකඩ සල්පයිඩය.

යකඩ පෙණහැල්ල (පාරිභා.) [නා.] කෘත්‍රිම පෙණහැලි විශේෂයක් ; ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කිරීම පහසු කරන්නා වූ ද පෙණහැල්ලේ පීඩනය වෙනස් කළ හැකි වන ලෙස පපුවට සවි කරනු ලබන්නා වූ ද කුඩා යන්ත්‍රයක්.

යකඩ පෙරීම [නා.] යපස්වල ඔක්සිජන් හා අපිරිසිදු ද්‍රව්‍ය සමඟ සංයෝග වූ යකඩ ධාරා උෞෂ්මකයක රත් කිරීමෙන් වෙන්කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය.

යකඩ මඩුව (පාරිභා.) [නා.] යකඩ ලෝහයෙන් වාත්තු වැඩ කරන ස්ථානය ; යකඩ පට්ටලය ; යකඩ වාත්තු වැඩපළ.

යකඩ මල [නා.] යකඩ දිරීමෙන් සෑදෙන මලකඩ.

යකඩ ලහ්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] ශරීරයෙහි යකඩ නම්න් හැඳින්වෙන පෝෂ්‍ය පදාර්ථය ඇති බව ; යකඩ කැල්සියම් සිරුරෙහි අන්තර්ගත වීම.

යකඩ ලී [නා.ප්‍ර.] ඉතා ශක්තිමත් ගස්වල ලී ; යකඩ මෙන් තද ලී.

යකඩ වින්කලය [නා.] යකඩ වැඩ කරන ස්ථානය ; යකඩ කම්මල.

යකත් [වි.] අයස්කාන්ත ; කාන්දම්.

යකත් පහණ [නා.] යකඩ ලෝහය ඇදගන්නා ගල ; අයස්කාන්ත පාෂාණය ; කාන්දම් ගල.

යකදාව, යගදාව [නා.] යකඩ ගදා යුධය ; යකඩින් සාදන ලද මුගුර.

යකදුරා, යකැදුරා [යක්+ඇදුරා] [නා.] අමනුෂ්‍ය උපද්‍රව දුරු කිරීමට තොවිල් කරන ඇදුරා ; කට්ටඬියා.

යකනය [නා.] යකෘත් මාංශය ; අක්මාව.

යකා [නා.] අ. භය උපද්‍රවන ශරීර ඇති දරුණු ගති ඇති

අමනුෂ්‍යයා ; යක්ෂයා.- ආ.
නපුරු මිනිසා.- ඇ. (කථා.)
පුද්ගලයා.- ඇ. (කථා.) පුදුම
එළවන ලෙස කටයුතු කරන
තැනැත්තා.

යකාරය [නා.] ය- යන අක්ෂරය ;
ය යන්න.

යකා වැහෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ.
යක්ෂාරූඪ වෙනවා ; යක්ෂ
ආත්මයක් ආරූඪ වෙනවා.- ආ.
(රුඪි.) බලවත් කෝපයට පත්
වෙනවා ; උරණ වෙනවා.

යකිනි, යකින්න [නා.] යක්ෂ
ස්ත්‍රිය ; යක්ෂණිය.

යකිල [නා.ප්‍ර.] යකඩින් සෑදූ උල්
කණුව.

යකුළ [නා.] යකඩින් සෑදූ කුළු
ගෙඩිය ; ඉතා බර යකඩ මිටිය.

යකෘතය [නා.] අක්මාව.

යකෘත් [වි.] අක්මාව හා සම්බන්ධ.

යකෘත්දාහය (පාරිභා.) [නා.]
අක්මාව ඉදිමීම නිසා ඇති වන
රෝගය ; යකෘතයේ ප්‍රදාහය.

යක් [වි.] අ. යක්ෂ ; යක්ෂයන් හා
ආශ්‍රිත ; යක්ෂයනට සම්බන්ධ.-
ආ. යක්ෂ ගෝත්‍රයට අයත්.- ඇ.
නපුරු ; රෝදු ; දූඩි ; බිහිසුණු.
- [නා.ප්‍ර.] අ. රෝදු හා
කුරු සේ සැලකෙන අමනුෂ්‍ය

කොට්ඨාසයක්.- ආ. එයින් එක්
පුද්ගලයෙක් ; යක්ෂයා ; යකා.

යක්කම [නා.] යක්ෂ උපද්‍රව දුරු
කිරීමට කෙරෙන ශාන්ති
කර්මය ; තොවිලය.

යක් කුරුල්ලා [නා.] පක්ෂියකුගේ
නාමය ; උලමා.

යක්බාධිප [නා.ප්‍ර.] යකුන්ගේ
ප්‍රධානයා ; යක්ෂ රාජ ;
වෙසමුණි ; වෛශ්‍රවණ හෙවත්
කුවේර සඳහා ව්‍යවහාර යි.

යක් තොවිල් [නා.ප්‍ර.] යකුන්
උදෙසා පැවැත්වෙන යාග ;
මිනිසුන්ට රෝගාදී උපද්‍රව
කරනිසි විශ්වාස කරන යක්ෂයන්
සඳහා කෙරෙන අභිචාර විධි.

යක්දරයා [නා.] යකකු ආවේශ වූ
තැනැත්තා ; යක්ෂාවේශයා.

යක්දෙස්සා [නා.] යක්තොවිල්
කරන්නා ; යකැදුරා.

යක් නළාව [නා.] යක්
තොවිල්වලදී ඒ ඒ යකුන්ට
ආරාධනා කිරීම සඳහා දිෂ්ටි
මන්ත්‍ර ගායනා කිරීමේදී
වාදනය කරනු ලබන බටනළාව.

යක් නැටුම [නා.] අ. තොවිලය ;
යක්ෂෝපද්‍රව දුරු කිරීම සඳහා
පැවැත්වෙන අභිචාරය.- ආ. ඒ
කටයුතුවලට අයත් නැටුම.

යක් බෙරය [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ
පහත රට හෙවත් රුහුණ

ප්‍රදේශයට ආවේණික යක්
ශාන්ති කර්මවලදී භාවිත කරන
දික් බෙරය ; රුහුණු බෙරය.

යක් ලෙඩ [නා.] යකුන්ගේ බලපෑම
නිසා ඇතිවෙතැයි විශ්වාස
කරනු ලබන ලෙඩ රෝග.

යක් විදිය [නා.] තොවිලයක දී
යක්ෂ වෙස් දැක්වෙන විලාශයක්.

යක්ෂ [වි.] අ. යක්ෂයින් හා
සම්බන්ධ.- ආ. කුරු ; නපුරු.-
ඇ. දක්ෂ ; හපන්.- [නා.ප්‍ර.] අ.
මනුෂ්‍යයින්ට උපද්‍රව කරන
බලගතු අමනුෂ්‍ය විශේෂයක්.-
ආ. අර්ධ දිව්‍යමය බලයක් ඇති
අමනුෂ්‍ය කොටසක්.- ඇ.
විජයාගමනයට පෙර විසූහයි
සැලකෙන ජන ගෝත්‍රයක්.

යක්ෂ ඇලියාව [නා.] යක්ෂ උපද්‍රව
නිසා ඇතිවන බඩේ අපිරණය.

යක්ෂධූප [නා.ප්‍ර.] දුම්මල.

යක්ෂප්‍රලය [නා.ප්‍ර.] යක්ෂ දමනය ;
යකුන්ගේ බලය දුරු කිරීම.

යක්ෂ බලිය [නා.] අ. යකුන්
වෙනුවෙන් පවත්වන අභිචාර
විධියක්.- ආ. අභිචාර
කටයුත්තක් සඳහා විශේෂයෙන්
මැටියෙන් අඹනු ලබන රූකඩ.

යක්ෂභූත විද්‍යාව [නා.ප්‍ර.]
යක්ෂයන් පිළිබඳ ව හා
ඔවුන්ගෙන් වන උවදුරුවලින්

මිදීම පිළිබඳ ව උගන්වන
විද්‍යාව.

යක්ෂ භූමිකා [නා.ප්‍ර.] කෝලම්
රංගනයේදී යක්ෂයන් හා
භූතයන් ඇතුළත් ශාන්ති
කර්මයක ඒ වර්ත රඟ දැක්වෙන
විලාසය හඳුන්වන නාමය.

යක්ෂාධිපති [නා.ප්‍ර.] යක්ෂයින්ට
අධිපති වූ දෙවියා ; වෛශ්‍රවණ ;
කුවේර.

යක්ෂාධිෂ්ඨිත [යක්ෂ+අධිෂ්ඨිත]
[වි.] යක්ෂයන්ට වාසස්ථාන වූ ;
යක්ෂයන් සිටියා වූ.

යක්ෂාවර්තය [යක්ෂ+ආවර්තය]
[නා.] යකුන් විසින් ඇති කළ
අද්භූත ස්වභාවය.

යක්ෂාවේශය [නා.] අ. යකකු
ආරූඪවීම.- ආ. යක්ෂයකු මෙන්
කෝපාවිෂ්ට වීම ; බලවත්
කෝපයෙන් නොදමුණු අයුරින්
හැසිරීම.

යක්ෂෝපද්‍රව [යක්ෂ+උපද්‍රව]
[නා.ප්‍ර.] යකුන්ගෙන් වන
උවදුරු ; යක්ෂයින්ගේ
බැල්මෙන් මිනිසුන්ට ඇතිවෙතැයි
විශ්වාස කරන ලෙඩදුක් කරදර
ආදිය.

ය ගණය [නා.] (ජන්දස්) මාත්‍රා
අට ගණයෙන් එකක් ; පළමු
අකුර ලුහු වූත් ඉතිරි අකුරු දෙක
ගුරු වූත් ගණය.

යගල් [නා.ප්‍ර.] යකඩ ගල් ; කාබනේට් ගල්.	යටග [යට+අග] [නා.] රිටි කෙළවර ; යෂ්ටියෙහි මුදුන.
යගුළිය [නා.] යකඩ ගුළිය ; අයෝමය පිණ්ඩය.	යටගිය [වි.] පූර්වයෙහි වූ ; අතීතයෙහි වූ ; පෙර සිදු වූ.
යජුර්වේදය [නා.] යාග කර්මවල දී ගයනු ලබන ස්තෝත්‍ර ආදිය අන්තර්ගත වේද ග්‍රන්ථය.	යටගිය දවස [නා.] අතීත කාලය ; පෙර ; ගත වූ කාලය.
යඥ [නා.ප්‍ර.] යාගය ; දේවසූජාව ; දෙවියන්ගෙන් පිහිට ඉල්ලා සිටීම.	යටගියාව [නා.] වර්තමානයෙන් වැසී ඇති අතීතය ; පුරාණය ; ඉතිහාසය.
යඥෝ පර්වතය [නා.] පූන නූල ; හින්දු කුල දරුවන්ට උපනයන මංගල්‍යයේදී කරේ දමන නූල.	යටගුළ [නා.] කොටුවෙහි හෝ අටුවෙහි යට ; පහළින් ඇති බෙත්තයකට සමාන කොටස.
යට [වි.] යට ; පහත ; අධෛර්‍ය ; අධෝ භාගයෙහි වූ ; පහළ.- [නා.ප්‍ර.] අ. කොඩි ආදිය එල්ලීමට සකස් කළ සිහින් ලීය ; රිටි ; යෂ්ටිය.- ආ. හැරමිටිය.- ඇ. යම් තැනකට වඩා පහතින් පිහිටි ස්ථානය.	යටකුරාව [නා.] (ධීවර.) අ. (රුවල්) ඔරුවෙහි රුවලේ යට කොටස.- ආ. රුවලේ රෙද්ද ගැටගසා ඇති ලණුව.
යට කය [නා.ප්‍ර.] සිරුරේ පහළ කොටස ; ශරීරයේ අධෝ භාගය.	යටතේ [ක්‍රි.වි.] අ. යටත් ව ; දෙවැනියක සේ ; අතවැසි ව.- ආ. අනුව.
යට කරනවා [ක්‍රි.] අ. ඇතුළු කරනවා ; ඇතුළට දමා වහනවා.- ආ. යටපත් කරනවා ; මැඩ පවත්වනවා ; යටතේ තබා ගන්නවා.- ඇ. වාහන ආදියට හසු කරනවා.- ඇ. යොදවනවා ; වැය කරනවා (මුදල් සම්බන්ධයෙන් යෙදේ.)	යටත් [වි.] අවනත ; කීකරු ; සුවච ; (යමකුගේ) බලය පිළිගත්.
	යටත් පහත්, යටත් පාත් [වි.] අතිශයින් කීකරු ; හය පක්ෂපාතී.
	යටත් පිරිසෙයින් [ක්‍රි.වි.] අවම වසයෙන් ; අඩු ම වසයෙන්.
	යටත් විජිතය [නා.] යම් ප්‍රධාන රාජ්‍යයක් අධිරාජ්‍යයක් මගින් යටත් කර ගත් ප්‍රදේශය හෝ රට.

යටත් විජිතවාදය [නා.] රටවල්
යටත් කොට පාලනය කිරීමේ
න්‍යාය ; අධිරාජ්‍යයක් ගොඩ
නැංවීමේ ව්‍යාපාරය ; යටත්
විජිත ක්‍රමය.

යටපත් කරනවා [ක්‍රි.] මතු නොවන
ලෙස සලසනවා ; මැඩ
පවත්වනවා.

යටපත් භාෂාව [නා.] අ.
ව්‍යවහාරයේ නොපවතින
භාෂාව ; මළ භාෂාව.- ආ. (නව.)
රටක පාලන තන්ත්‍රයේදී මුල්
තැන නොගන්නා බස.

යට මහල, යට මාල [නා.] පහත
තට්ටුව ; බිම් මහල.

යට රේගුලය (පාරිභා.) [නා.]
පනේල රාමු කොටසක්.

යටලිය [නා.] ගෙයක වහලේ
පරාල සවි කිරීමට බිත්තිය උඩ
සවි කරන දික් ලිය ; යෂ්ටි
දණ්ඩ.

යට වගාව [නා.] (උද්භි.) ලොකු
ගස් යට වැවෙන කුඩා පඳුරු
ආදිය.

යටස [යට+අස] [නා.] යට අංශය ;
යට කොන.

යටි [වි.] අ. තිබෙන ; පහත ඇති ;
පහත පිහිටි.- ආ. යටවූ ; යටට
ගිය ; යටින් තිබෙන.- [නා.ප්‍ර.]
යටිය බ.

යටි අත් යැවුම (පාරිභා.) [නා.]
බෝලයෙන් කරන ක්‍රීඩාවල දී
බෝලය තවත් ක්‍රීඩකයකු වෙත
අත යටින් යැවීම.

යටි ඇන්ද [නා.] මුඛයෙහි යට
දත් පෙළ ; මුඛයේ පහළ
හනුවේ දත් පේළිය.

යටිඇලපේශිය (පාරිභා.) [නා.]
අක්ෂිගෝලයට සම්බන්ධ වූ
පේශියක්.

යටිඋගුල [නා.] යමකුට කරදරයක්
කිරීම සඳහා රහසිගත ව කරන
උපාය සංවිධානය ; යටි
සුත්තරය.

යටි කබල (පාරිභා.) [නා.] අ. ඉබ්,
කැසුබු ආදී සතුන් ගේ කබලේ
යටි කොටස. - ආ. ආප්ප ආදිය
සෑදීම සඳහා පාවිච්චි කරන
භාජන දෙකින් යට භාජනය.

යටිකරු [වි.] අ. යට පැත්තට
හැරුණු ; කට පහළට හැරුණු.
- ආ. (පාරිභා.) ඩිම්බ වෘත්තීය
සම්බන්ධ වන තැන අසලට
අනුද්වාරය ප්‍රවේශ වන සේ
ඩිම්බය නැඹුරු ව සිටින.

යටිකරු වලංකාව [නා.] සමාජ
ස්තරායන හිණිමගෙහි ඉහළ
නැගීමේ හෝ පහළ බැසීමේ
හෝ ක්‍රියාවලියෙහි ඉහළ
තලයක සිට පහළ තලයකට
බැසීම හඳුන්වන නාමය.

යටිකුරු වී බද්ධය (පාරිභා.) [නා.]
අතුරිකිලි ආදිය බද්ධ කිරීමේ
විශේෂ ක්‍රමයක්.

යටිකුරු දෘෂ්ටි විතානය (පාරිභා.) [නා.]
උඩ යට මාරු වී
පෙනෙන දෘෂ්ටි විතානය.

යටිකුරු ප්‍රතිබිම්බය (පාරිභා.) [නා.]
උඩ යට මාරු වී පෙනෙන
අනුරූපය ; පිළිබිඹුව.

යටිකුරු විස්ථාපනය (පාරිභා.) [නා.]
යටි අතට මාරු වී සිදු
වන ස්ථාන මාරුව.

යටිකුරු වෙල්ස්ම (පාරිභා.) [නා.]
ලෝහ කැබලි එක් කොට උණු
කිරීමෙන් හෝ තැළීමෙන් හෝ
ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රමයක්.

යටි කුට්ටු [වි.] රහසේ සිදු කරන ;
සැඟවී කරන ; කුමන්ත්‍රණකාරී.

යටිගං [නා.ප්‍ර.] ගඟේ පහළ
කොටස ; පහළ ගඟ.

යටිගිරිය [නා.] උගුරේ යට කොටස ;
උගුර යට.

යටිගොන්න [නා.] විශේෂයෙන්
නිවර්තන වනාන්තරවල විශාල
ගස් යට වැඩෙන පඳුරු, පැළෑටි
සමූහය.

යටිතල්ල [නා.] මුඛයෙහි තල
දෙකින් පහත කැල්ල ; යටින්
පිහිටි තල්ල.

යටිකුරාව [නා.] (ධීවර.) රුවලේ
පහත කොටස.

යටිකොල [නා.] මුඛයෙහි තොල්
දෙකින් පහළ තොල ; පහළින්
පිහිටි තොල.

යටි දහර පෝරණුව (පාරිභා.) [නා.]
කාර්මික වැඩ සඳහා උපයෝගී
කරගන්නා පෝරණු වර්ගයක්.

යටි දෑලිය [නා.] යට රැවුල.

යටිදිස්න සායම (පාරිභා.) [නා.]
මැටි කර්මාන්තය ආදී ගෘහ
කර්මාන්ත සඳහා ප්‍රයෝජනයට
ගන්නා විශේෂ සායම් වර්ගයක්.

යටිනැමි නිමිනය (පාරිභා.) [නා.]
පොළෝ පෘෂ්ඨයේ අවපාත
රැළවලින් සෑදෙන නිමිනයක්.

යටිනැමි ප්‍රවණතාව (පාරිභා.) [නා.]
අගය අඩු වීම ; මිල
ගණන් ඉහළ යාම.

යටි නැමි මඩුල්ල (පාරිභා.) [නා.]
අධික ලෙස රැළි වැටුණු පාෂාණ
තට්ටු මණ්ඩලයක් ; සංකීර්ණ
යටි රැළියක ස්වභාවයකින්
යුක්ත රූපයක්.

යටි නැමීම [නා.] සම්පීඩන
වලනවල ප්‍රතිඵලයක් වසයෙන්
භූ පෘෂ්ඨය නැමීම නිසා සෑදෙන
භූ රූපයක් ; අවපාත රැළිය.

යටි නිමින හුළඟ [නා.] දිවා කල්හි
උස් කඳු බෑවුම් උණුසුම් වී ඒ
අවට වාතය ඉහළට නැඟුණු
කල්හි පහත නිමිනවල සිට ඒ

උස් බැවුම් කරා නඟින වාතය
නිසා ඇති වන හුළඟ.

යටි පතුල [නා.] පාදයෙහි යටි
පැත්ත.

යටිපස [නා.] මතුපිට පසට යටින්
ඇති පස.

යටි පාෂාණ [නා.ප්‍ර.] පොළොව
යටින් ඇති ඝන වූ පස් තට්ටුව.

යටි පිටු යතුර [නා.] (පරිග.)
පරිගණකයක පිටු කීපයක
ලේඛනයක දී සක්‍රිය පිටුවට
පහළින් පිහිටා ඇති හෙවත්
ඊළඟ පිටුවට පහසුවෙන් යා
හැකි කර්සර් යතුර.

යටිපිල [නා.ප්‍ර.] අංකෙළිය, පොල්
ගැසීම ආදී ක්‍රීඩාවලට එළඹෙන
පක්ෂ දෙකින් එකක්.

යටිපෝරුව [නා.] චිත්‍ර
කර්මාන්තය පුහුණුවීම සඳහා
භාවිත කරනු ලබන අඳින
ලැල්ල.

යටි බාහුව [නා.] අතේ වැලමිටත්
මැණික් කටුවටත් අතර
කොටස ; අග්‍ර බාහුව.

යටිමඩි ගහනවා [ක්‍රි.] මුදල් හදල්
වංචා කරනවා ; ණය හිලවු
නොපෙන්නා හඟවනවා ;
සොරකම් කරනවා.

යටි මහල [නා.] තට්ටු සහිත
ගොඩනැගිල්ලක පහළ තට්ටුව ;
බිම්මහල.

යටිය [නා.] අ. යෂ්ටිය ; රිට.- ආ.
වැල ; ලතාව.- ඇ. මාලය.

යටිසිත [නා.] මතුපිටින් ක්‍රියාත්මක
නොවන අභ්‍යන්තර සිත ; යටි
හිත.

යටිසුළඟ [නා.] සුළඟ හමන
දිසාවට අභිමුඛ වූ පැත්ත ;
අනුවාතය.

යටිහක්ක [නා.] මුඛය තුළ ඇති
හනු දෙකෙන් යටින් ඇති
හනුව ; යටිහනුව.

යත [නා.] යන්ත්‍රය ; යමක්
තෙරපීමට හෝ මිරිකීමට හෝ
උපකාරී වන උපකරණය.

යතනය [නා.] උත්සාහය ;
ප්‍රයත්නය.

යතනවා [ක්‍රි.] මෙහෙයනවා ;
තල්ලුකරනවා ; තෙරපනවා.

යතර [නා.] යාත්‍රාව ; ගමන.

යතලබ [නා.ප්‍ර.] ලැබුණු ප්‍රමාණය ;
යථාලාභ.

යතවිදි [වි.] නියමය නොඉක්මවූ ;
නියමයට එකඟ වූ.

යනි [නා.ප්‍ර.] අ. කෙලෙස් තවන්නා ;
මෝක්ෂ ගවේෂකයා ; හික්ෂුව.-
ආ. විරාමය ; නැවැත්ම.

යනිනායක [නා.] නායක හික්ෂුව ;
යනීන්ද්‍රයා ; යනිඳු.

යනිශ්වරයා [යනි+ඊශ්වරයා] [නා.]
සංඝයාගේ ප්‍රධානියා ; සංඝ
නායකයා ; යනි නායකයා.

යතුකැටය [නා.] වඩුවන් ලී මට්ටම්
කිරීමට භාවිත කරන
උපකරණයක් ; යන්ත.

යතු කුඩු [නා.ප්‍ර.] යතු කැටයෙන්
ලී ගැවෙන විට කැපී ඉවත් වන
ලී කුඩු.

යතු ගානවා [ක්‍රි.] යතු කැටයෙන්
ලී මට්ටම් කරනවා.

යතු තලය [නා.] ලීයක් මතුපිට
කැපී ගැවී යාම සඳහා
යතුකැටය මැද සවි කර තිබෙන
මුවහත් කළ වානේ තහඩුව.

යතුර [නා.] අ. පිටත් ව යෑම ;
ගමන ; ප්‍රයාණය ; යාත්‍රාව.-
ආ. ගමන් මඟ ; ප්‍රධාන
මාර්ගය.- ඇ. දොර පියන් ආදිය
තද ව වැසීමට සවි කරන
උපකරණය ; අගුල ; කෙස්ස.-
ඇ. ගංගා සමුද්‍රය තරණය
කිරීමට යොදාගත් යාත්‍රාව ;
නැව.- ඉ. ඖෂධීය රස මිරිකා
පෙරා ගැනීමට භාවිත කළ
යන්ත්‍ර විශේෂයක්.- ඊ. මුද්‍රිකාව.-
උ. ගාංවුව.- උ. බැත පාහින
කුඩා කුල්ල.- සා. යන්ත්‍රය
චලනය වන කොටස් සහිත
උපකරණය.

යතුරු ඇණය [නා.] අ. දූව ලියන
පට්ටලයේ කොටසක්.- ආ.
බෝල්ට් ඇණය.

යතුරු ඇතිරුම [නා.]
පරිගණකයේ එක ලඟ පිහිටුවා

ඇති සමාන ක්‍රියාකාරකම් සහිත
යතුරු එකතුව.

යතුරු එළනවා [ක්‍රි.] යතුරු
දමනවා ; යතුරු දමා වසනවා.

යතුරු ඔංචිල්ලාව [නා.]
කීපදෙනකුට එක් වර පැදිය
හැකි ඔංචිල්ලා වර්ගයක්.

යතුරු කටුව [නා.] දෙකොණ
එකට බැඳෙන ලෙස ඇඳුමට
ගසන කටුව ; හැට්ට කටුව ;
ආයා කටුව.

යතුරු කපොල්ල [නා.] යතුරු
බහාලන සිදුර ; යතුරු කවුළුව.

යතුරුගත් [වි.] පිටත්ව ගිය ; ගමන්
කළ ; ප්‍රයාණය කළ.

යතුරු ගිරි මුට්ටුව [නා.] දූව භාණ්ඩ
සෑදීමේ දී ලී කැබලි සන්ධි කරන
ක්‍රමයක් ; කීන හන්දිය.

යතුරු දිය [නා.ප්‍ර.] යන්ත්‍රයක් මගින්
නළයක් තුළින් ඉහළට විදින
ජලය ; යන්ත්‍රෝදකය.

යතුරු දුන්න [නා.] යාන්ත්‍රික
දුන්න ; ඉබේ ක්‍රියා කරන මරු
වැල බැඳි දුන්න.

යතුරු නළය [නා.] ජලය විදින
පොම්පය ; යන්ත්‍ර නාළය.

යතුරු පහර [නා.] පරිගණකයේ
යතුරු පුවරුවේ යතුරක් ඔබා
අතහැරීමේ ක්‍රියාවලිය.

යතුරු පැදිය [නා.] යාන්ත්‍රික
බලයෙන් ධාවනය වන රෝද

දෙකක් ඇති වාහනය ; මෝටර් බයිසිකලය.	කරගනු ලබන කුඹල් සක් වෙසෙසක් ; තෙල්වලින් ක්‍රියා කරවිය හැකි යාන්ත්‍රික චක්‍රය.
යතුරු පුවරු කෙටි මග [නා.] පරිගණකයේ කිසියම් විධානයක් ක්‍රියාවට නංවන යතුර හෝ යතුරු එකතුව.	යතුරු සැරි [නා.ප්‍ර.] රියදුරා ; රථාචාර්යයා.
යතුරු පුවරුව [නා.] යතුරුලියන, පියානා වැනි උපකරණ ඇඟිලි තුඩු එබීමෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසු වන පරිදි එක ළඟින් සවි කරන ලද අවයව සහිත ඵලකය.	යන්නය [නා.] උත්සාහය ; ප්‍රයත්නය ; තැන.
යතුරු බෝය [නා.] (කමන්.) වි පොළන කුල්ල.	යථා [නි.] යම් සේ ; යම්කිසි ආකාරයකින් ; යම් පරිද්දකින්.- [වි.] නිසි ; නියම ; සුදුසු ; යෝග්‍ය.
යතුරුමග [නා.] අ. ගමන් මග.- ආ. දොරේ යතුර බහාලන සිදුර.	යථාකාරය [යථා+ආකාරය] [නා.] නියමිත විධිය ; සුදුසු ආකාරය.
යතුරු මුදුව, යතුරු මුද්ද [නා.] යතුරක් හෝ යතුරු කීපයක් හෝ දමා ගන්නා වළල්ල ; පඵ මුද්ද.	යථාකාරී [වි.] යම් සේ කරන ; කරන ආකාරය අනුව.
යතුරු මුට්ටුව [නා.] දූව පුවරු දෙකක් එකට සවි කරන ක්‍රමය ; ගිරි මුට්ටුව.	යථා කාලය [නා.] සුදුසු කාලය ; සිදුවිය යුතු අවස්ථාව ; නියම වේලාව.
යතුරු මෝටර් [නා.] යතුරු ගැට්ට ; යතුරු මුව්ට්ට.	යථා ක්‍රමය [නා.] සුදුසු පිළිවෙළ ; අනුරූප විධිය.
යතුරුලනවා [ක්‍රි.] දොර කවුළු ආදියෙහි පියන් වසා අගුලු දමනවා ; යතුරු දමනවා.	යථා ක්‍රමයෙන් [ක්‍රි.වි.] පිළිවෙළින් ; ක්‍රමානුකූලව ; පිළිවෙළ අත්නොහැර.
යතුරු සක [නා.] මැටි කර්මාන්තය සඳහා උපයෝගී	යථා ගුණය (පාරිභා.) [නා.] වර්ණ දේහ සංඛ්‍යාව ඒකගුණ සංඛ්‍යාවේ ඒක ගුණාකාරයක් වීම.
	යථා තථා [ක්‍රි.වි.] යම්කිසි පරිද්දෙන් ; එපරිද්දෙන්.

යථාකථාය [නා.] අ. ඉතා ම
නිවැරදි බව ; සම්පූර්ණයෙන්
ම හරි බව ; යථාර්ථතාව.- ආ.
ඇති සැටිය ; නියම තත්ත්වය.

යථා දර්ශනය [නා.] ඇති සැටිය
දැකීම ; නියම තත්ත්වය තේරුම්
ගැනීම.

යථා දර්ශය [නා.] විපර්යාලෝකය ;
දුරස්ථව ආදිය විත්‍රයෙහි නිරූපිත
ව පෙනීම.

යථා දිනය (පාරිභා.) [නා.] නියමිත
දිනය ; අනුකූල දවස ; සම්මත
දිනය.

යථා ධර්මය [නා.] නියමානුකූල
ස්වභාවය ; සම්මත ධර්මය.

යථාධිගත [යථා+අධිගත] [වි.] යම්
ලෙසකින් අවබෝධ කළ ; යම්
අයුරකට තේරුම්ගත්.

යථා නික්මීම [වි.] යම් ලෙසකින්
තබන ලද ; යම් ආකාරයකට
බහා තැබූ.

යථානුරූප [වි.] යෝග්‍ය පරිදි වූ ;
සුදුසු ලෙසින් පවත්නා.

යථානුරූපී [වි.] [යථා+අනුරූපී]
නියම හැඩය ගත්.

යථාපරිදි [ක්‍රි.වි.] නියමිත
ආකාරයෙන් ; සුදුසු ලෙස.

යථාපූර්ව ගංගාව (පාරිභා.) [නා.]
පෘථිවි බාදනය නිසා ගැලීම්
රටාව වෙනස් වී නැවත යටි
නැම්මක් ඔස්සේ ගලන ගංගාව.

යථාපූර්ව ජලවහනය (පාරිභා.)
[නා.] පෘථිවි පෘෂ්ඨය කැඩී බිඳී
සේදීයාම නිසා සමාන්තර නැම්
කඳු පන්තියක් ඔස්සේ ගංගා
ගැලීමේ වෙනසක් සිදුවීමෙන්
ඇති විය හැකි ජලවහන රටාව.

යථා බලයෙන් [ක්‍රි.වි.] බලයට
අනුව ; ශක්ති පමණින් ; හැකි
පමණින්.

යථාභූත [වි.] ඇති සැටියෙන් වූ ;
තත්ත්වාකාරයෙන් සිදු වූ ;
නියම ලෙසින් ඇති වූ.

යථාභූත ඥානය [නා.] තත් වූ පරිදි
වැටහෙන නුවණ ; යථා
ස්වභාවය දක්නා නුවණ ; ඇති
සැටිය දක්නා ඥානය.

යථායෝග්‍ය [වි.] සුදුසු පරිදි ; නිසි
ලෙස ; අවස්ථාවට උචිත.

යථාරූචි [වි.] කැමති පරිද්දෙන්.

යථාරූප ප්‍රක්ෂේපණය (පාරිභා.)
[නා.] සිතියමක කවර හෝ කුඩා
කොටසක හැඩය පෘථිවිය මත
අනුරූප කුඩා කොටස් සැටියට
සමාන වන පරිදි සිතියම්
ප්‍රමාණ කොට ඇඳීමේ ක්‍රමය.

යථාරූපය [නා.] නියම ආකාරය ;
ඇති සැටිය ; සත්‍ය ස්වභාවය.

යථාර්ථය [නා.] නියම අර්ථය ;
සැබෑ තත්ත්වය ; ඇති සැටිය ;
සත්‍ය ස්වභාවය.

යථාප්ථවාදය [නා.] යමක් නියම
ලෙසින් සත්‍ය ස්වභාවයෙන්
ඇති සැටියෙන් අගය කිරීමේ
පිළිවෙත ; යම් සිද්ධියක් තත්
වූ පරිද්දෙන් විමසා බැලීමේ
න්‍යාය.

යථාලම්බනය [යථා+ ආලම්බනය]
[නා.] අරමුණට අනුකූල වීම ;
ආරම්භණයට සුදුසු පරිදි වීම.

යථාලාභය [නා.] ලද පමණ ;
ලැබුණු ප්‍රමාණය.

යථාවකාශයෙන් [ක්‍රි.වි.] ඉඩ ලද
සැටියෙන් ; අවකාශ ලත්
ප්‍රමාණයෙන්.

යථාවබෝධය [යථා+ අවබෝධය]
[නා.] ඇති සැටිය දැනීම ; සැබෑ
තත්ත්වය වටහා ගැනීම.

යථා ශක්තිය [නා.] ශක්ති ඇති
පමණ ; ශක්ති ප්‍රමාණය.

යථා සංඛ්‍යායෙන් [ක්‍රි.වි.] පිළිවෙළින් ;
පිළිවෙළ අනුව.

යථා සංස්කරණය [නා.] අනු
සැකසීම ; ප්‍රතිවිභිතය.

යථා සන්ථතිකාංගය [නා.] හික්ෂුන්
විසින් සමාදන් වන කෙලෙස්
දුකාංගවලින් එකක් ; පළමුකොට
ලැබුණු සෙනසුනෙහි ම වාසය
කිරීමෙන් ආරක්ෂා කරගත යුතු
ධූතාංගය.

යථාසාදාශ්‍රය [නා.] යම්කිසි
ප්‍රමාණයක සමානත්වය.

යථෝක්ත [වි.] ඉහතින් කී ; කලින්
කී ; මූලින් ප්‍රකාශ කළ.

යදගත් [වි.] පොරොන්දු වූ ; බාර
වූ.

යදණ්ඩ, යදඩ [නා.ප්‍ර.] යකඩ
පොල්ල ; යකඩ මුගුර ;
නාරස්සනය ; අලවංගුව.

යදම [නා.] යකඩ දම්වැල ;
අයෝදාමය.

යදාසන්න කර්මය [නා.] මරණය
සිදුවන අවස්ථාවේ දී සිතියට
නැගෙන කුසල හෝ අකුසල
කර්මය.

යදල් [නා.ප්‍ර.] අ. යකඩ කම්බිවලින්
කරන ලද දූල ; යකඩ දූල .-
ආ. යකඩ මලකඩ ; යබොර.

යදි [වි.] අනුන්ගෙන් ඉල්ලා
යැපෙන ; හිඟන ; යාවක ;
අයැද සිටින.- [නි.] ඉදින් ;
යම්භෙයකින්.

යදිනවා [ක්‍රි.] පිහිට ඉල්ලනවා ;
කන්නලව් කරනවා ; යාඥා
කරනවා.

යදියා [නා.] යාවකයා ; හිඟන්නා ;
ඉල්ලන්නා.

යද්ගරුක කර්මය [නා.] කරන ලද
කුසල හෝ අකුසල කර්මවලින්
වඩා බලවත් කර්මය.

යනවා [ක්‍රි.] අ. එක් තැනක සිට
තවත් තැනකට යෑම කරනවා ;

ගමන් කරනවා ; ප්‍රයාණය කරනවා.- ආ. (කල්) ගතවෙනවා ; (කල්) පසුවෙනවා.- ඇ. (යමක්) අතහැර යනවා ; නැතිවෙනවා ; ප්‍රාණය නිරුද්ධවෙනවා.- ඇ. කියනවා ; පවසනවා.

යනාරාමය [නා.] යකඩ ඉන්න ; යකඩ නාරස්සනය.

යනුහෙයින් [ක්‍රි.වි.] එසේ හෙයින් ; ඒ නිසා.

යන්තමින්/යම්තමින් [ක්‍රි.වි.] ස්වල්ප වසයෙන් ; ඉතා මද ලෙසින් ; ඉතා සුළුවෙන්.

යන්ත්‍රණය [නා.] යාන්ත්‍රික ක්‍රියාකාරිත්වය ; සත්ත්ව ශරීරයේ ශාකවලත් අභ්‍යන්තරයේ විවිධ කොටස් අතර සිදුවන ක්‍රියාවලිය ; ස්වභාවයෙන් ම සැපයී ඇති ක්‍රියාවලිය.

යන්ත්‍ර තෙල් (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍රයේ මනා ක්‍රියාකාරිත්වය හා ගෙවියාම අඩු කිරීම සඳහා යන්ත්‍රයට යොදන තෙල් ; ලිහිසි තෙල්.

යන්ත්‍ර දඬු අඬුව (පාරිභා.) [නා.] යාන්ත්‍රික ව ක්‍රියා කරවන ලෝහමය දඬුඅඬුව.

යන්ත්‍ර දෙදරුම (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍රයේ ගැස්ම ; යන්ත්‍රයක මනා ක්‍රියාකාරිත්වයට බාධා කරන ගැස්ම.

යන්ත්‍ර පරිපාලක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යන්ත්‍රවල පරිපාලනය භාර ව සිටින තැනැත්තා.

යන්ත්‍ර බරුව [නා.] යන්ත්‍රයක සර්ෂණය හෙවත් ගැටීම් දරා සිටින කොටස ; යන්ත්‍ර බෙයාරිම.

යන්ත්‍ර භාෂාව [නා.] මයික්‍රෝ ප්‍රොසෙසරය වටහාගන්නා භාෂාව ; පරිගණක දලාංග සමග කෙළින් ම සම්බන්ධකම් පැවැත්විය හැකි පහළ මට්ටමේ භාෂාව.

යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර [නා.ප්‍ර.] භූත බලවේග නිසා ඇතිවෙනැයි සලකන දුරු කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන අභිචාර විධි ; යන්ත්‍ර බැඳීම් සහ මැතිරීම්.

යන්ත්‍රය [නා.] අ. යම්කිසි බලයකින් හෝ උපක්‍රමයකින් හෝ ක්‍රියා කරන උපකරණය ; මෝල ; මැසිම ; එන්ජිම.- ආ. මන්ත්‍ර ආදියෙන් ජීවම් කරන ලද තඹ තහඩුවක් හෝ ලෝහ තහඩුවක් බහා සකස් කරන ලද සුරය ; ග්‍රහ අපල ආදි විවිධ උවදුරුවලින් මිදීම සඳහා භාවිත කරන ජීවම් කළ සුරය.

යන්ත්‍ර රාමුව (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍රය වට කළ රාමුව.

යන්ත්‍ර විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍ර සූත්‍ර නිර්මාණය උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

යන්ත්‍ර ශිල්පී (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
යන්ත්‍ර විද්‍යාව දත් තැනැත්තා ;
යාන්ත්‍රිකයා.

යන්ත්‍ර සූත්‍ර [නා.ප්‍ර.] වේගය, බලය
හෝ ශක්තිය නිපදවීම සඳහා
වූ උපකරණ.

යන්ත්‍රාලය [නා.] යන්ත්‍ර සූත්‍ර සවි
කර ඇති ගෙය ; අවිච්ඡි
කන්නෝරුව ; මුද්‍රණාලය.

යන්ත්‍රෝපකරණ [යන්ත්‍ර +
උපකරණ] [නා.බහු.] යන්ත්‍ර හා
ඊට සම්බන්ධ උපකරණ ;
යන්ත්‍රයක් ක්‍රියා කරවීමට අවශ්‍ය
මෙවලම්.

යන්තා [නා.] යන තැනැත්තා ;
ගමන් කරන්නා.

යපට [නා.] යකඩ පටිය ; යකඩ
තහඩුව.

යපත [නා.] අ. යකඩ තහඩුව ;
ලෝහ පත්‍රය.- ආ. යකඩ
පාත්‍රය ; ලෝහ භාජනය.

යපම්මා [නා.] අ. යකඩ උණු
කරන්නා.- ආ. බර උසුලා වැඩ
කිරීමෙන් යැපෙන්නා.

යපල [නා.] බොරුව ; මුසාවාදය.

යපල්ල [නා.] අ. යකඩ පොල්ල ;
යකඩ දණ්ඩ.- ආ. යකඩ පතුර ;
යකඩ තලය.- ඇ. නඟුලේ
කොටසක් ; නඟුලේ දිව.

යපචුර [නා.] යකඩින් කළ
තාප්පය ; අයෝමය ප්‍රාකාරය.

යපස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෝහමය
පස ; යකඩ ලබාගන්නා අමුපස.

යපස් නිධිය (පාරිභා.) [නා.] යකඩ
අන්තර්ගත පස් ස්තරය.

යබර, යබොර [නා.] යකඩ උණු
කරන විට එකතු වන බොර.

යම [නා.ප්‍ර.] අ. යෝග ශාස්ත්‍රයෙහි
සඳහන් වන අංග අටකින් යුත්
ඥානයන්ගෙන් එකක්.- ආ.
දෙක ; යුගලය ; ද්විත්වය.- ඇ.
දකුණු දිග.- ඇ. ඉන්ද්‍රිය
සංයමය.- ඉ. මිථුන ලග්නය.-
ඊ. යමරජ.- උ. දිශා පාලක
දෙවියෙක්.- උ. මාරයා.- සා.
දවසෙන් හයෙන් කොටසක් වූ
කාලය.- සා. විපත ; ඇබැද්දිය.-
සා. ගනි ග්‍රහයා.

යමක [වි.] යුවළ වූ ; දෙක බැගින්
වූ හෝ දෙදෙනා බැගින් වූ ;
ද්විත්වමය.- [නා.ප්‍ර.] අ. දෙක ;
යුග්මය.- ආ. වර්ණ හෝ පද
දෙ වරක් පුනරුක්ත ව පවතින
ශබ්දාලංකාරය.- ඇ. අභිධර්ම
පිටකයේ ප්‍රකරණයක්.

යමක තාරකා [නා.ප්‍ර.] එක ළඟ
පිහිටි සේ පෙනෙන තරු දෙක ;
ඉරට්ට තරු ; ද්විත්ව තාරකා.

යමක දේහය (පාරිභා.) [නා.]
සිරුරෙන් එකට ඇලුණු
දෙදෙනෙකුගේ ශරීරය ; දෙබිඩි
සිරුර.

යමක ප්‍රකරණය [නා.] (අභි.)
අභිධර්ම පිටකයෙහි ප්‍රශ්න
යුගල වශයෙන් යෙදූ ධර්ම
ග්‍රන්ථ කාණ්ඩය ; අභිධර්ම
පිටකයේ එන ප්‍රකරණ හතෙන්
එකකි.

යමක ප්‍රාතිහාර්යය [නා.]
ශරීරයෙහි එක් එක් රෝම
කූපයකින් ගිනිකඳක් හා
දියකඳක් එකවර නිකුත් වන
සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ
දක්වූ ප්‍රාතිහාර්යය ; යමා මහ
පෙළහර.

යමක බන්ධනය [නා.] (ඡන්ද.)
පද්‍යයක සියලු පාදවල ආදි,
මධ්‍ය, අවසාන යන තුන්
තැන්හි සමානාකෘති පුන-පුනා
යොදන ශබ්දාලංකාරය.

යමකම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යමහල්
ක්‍රියාවලිය.

යමක වග [නා.ප්‍ර.] ධම්මපදයෙහි
ගාථා දෙක බැගින් ඇතුළත් වූ
පළමුවන කොටස ; ගාථා දෙක
බැගින් සම්බන්ධකර දේශනා
කරන ලද වග්ගය ; යමක
වග්ගය.

යමක ශාල, යමක සාල [නා.ප්‍ර.]
සල් ගස් දෙක ; මල්ල රජුන්ගේ
උයනෙහි පිහිටි සල් ගස් දෙක ;
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
පිරිනිවන් මංවකය වූයේ
මෙහි ය.

යමජ [වි.] එකට උපන් ; නිවුන්.

යම දූතයා [නා.] අ. යම රජුගේ
සේවකයා ; යමපල්ලා.- ආ.
මරණයෙහි දූතයා.

යමදෙවියා [නා.] දකුණු දෙසට
අධිපති දෙවියා ; යාම දිව්‍ය
පුත්‍රයා.

යමනය [නා.] බැඳීම ; නැවතීම ;
නැවැත්වීම.

යම නුවන [නා.] දෙ ඇස ; ඇස්
දෙක ; නෙත් යුවළ.

යමන්තා [නා.] මහනුවර රාජ්‍ය
සමයෙහි යපස් උණු කොට
යකඩ කර්මාන්තයේ යෙදුණ
කර්මාන්තකරුවෙක්.

යම පුරය [නා.] අ. යම ලෝකය ;
නරකය.- ආ. මරණය ; මියයෑම.

යම යුද්දය (කථා.) [නා.] කලබලය ;
අරගලය.

යමර [වි.] අ. අවදානම් ;
අන්තරාදායක.- ආ. දක්ෂ ; ශූර.

යමරථයා [නා.] යමරජුගේ
වාහනය වූ මීහරකා.

යමරො [ක්‍රි.වි.] බෝහෝ
උනන්දුවෙන් ; අධික
උත්සාහයෙන් ; කඩිසර ව.

යමල [ය+මල] [නා.ප්‍ර.] යකඩ දිරු
පසු මතුපිට සැදෙන ද්‍රව්‍යය ;
යකඩ මල.

යමලොව [නා.] අපාය ; නරකය ;
නිරය ; යමලෝකය.

යමහල [නා.] අ. ගිනිකන්ද ;
අග්නිභූධරය. - ආ. සල්ගස්
දෙක ; යමක ශාල ; බුදුරජාණන්
වහන්සේ පිරිනිවන් පෑ උද්‍යානය
හා එහි වූ සල් ගස් දෙක.

යමහල් අළු (පාරිභා.) [නා.]
ගිනිකන්දක් පිපිරීමේ දී අවට
විසිරී යන අළු.

යමහල් කම්පනය (පාරිභා.) [නා.]
ගිනිකඳු පුපුරා යෑමේ දී ඇතිවන
භූ චලනය.

යමහල් කැට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගිනිකඳු පිපිරීමේ දී නිකුත් වන
පාෂාණ පිණ්ඩ.

යමහල් කැබලි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගිනිකඳු විදාරණයේ දී නිකුත්
වන ඝන ලාවා, අළු, අඟුරු
ආදිය එකට බැඳුණු පාෂාණ
කැබලි.

යමහල් කේතුව (පාරිභා.)
[නා.] ගිනිකන්දක විවරය වටා
ලාවා ආදිය පතිත ව ඝන වී
ගොඩ ගැසීමෙන් සෑදෙන
කේතුවාකාර ශිඛරය ; යමහල්
අළු කේතුව.

යමහල් ගෙල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගිනිකඳු කුහරය තුළ ඝන ව
තැන්පත් ව අවට ප්‍රදේශය
බාදනය වීම හේතුකොට ගෙන

ගල් වැටක් සේ උස්ව
පෙනෙන්නට වන විශාල ලාවා
කුට්ටි.

යමහල් දූපත (පාරිභා.) [නා.] මුහුදු
පතුලේ නැගී සිටින ගිනිකඳු
ඉහළට මතු වීම නොහොත්
ගිනිකඳුවලින් නිකුත් වන ද්‍රව්‍ය
තැන්පත් වී ජලයෙන් ඉහළට
මතු වීම නිසා සෑදෙන දූපත.

යමහල් ධූලි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගිනිකඳු පිපිරීමේ දී නිකුත් වන
අළුවලට වඩා කුඩා වූ සියුම්
කැබලි.

යමහල් නිධිය (පාරිභා.) [නා.]
ගිනිකඳු ඇති ප්‍රදේශවල ඒවා
විදාරණයේ දී එයින් විසිරී
තැන්පත් ව පසු කල්හි ගොඩබිම
සේදියාම නිසා මහාද්වීපික
තටකයෙහි සහ එහි බෑවුම්වල
තැන්පත් වී ඇති අවසාදිත
පාෂාණ ස්තරය.

යමහල් පාෂාණ [නා.ප්‍ර.] ගිනිකඳු
විදාරණයේ දී නිකුත් වන
මැග්මා හෙවත් ලෝදිය
සිසිල්වීමෙන් සෑදෙන ඝන
පාෂාණ.

යමහල් පුපුරු (පාරිභා.) [නා.]
ගිනිකඳු විදාරණයේ දී ඒවායින්
නිකුත්වන අඟුරු ; යබොර.

යමහල් බෝම්බය (පාරිභා.) [නා.]
ගිනිකන්දක් පිපිරීමේ දී උඩට

විසිවන ලාවා පොළොවට
වැටෙන්නට පෙර සන වී
සැදෙන ගෝලාකාර ස්කන්ධ.

යමහල් මුඛය (පාරිභා.) [නා.]
ගිනිකඳු විදාරණයේ දී මැග්මා
ආදිය නිකුත් වන විවරය ;
ගිනිකඳු විවරය ; යමහල් මුව.

යමහල් විදාරණය [නා.] ගිනි
කන්දක් මහ හඬින් පිපිරී විවර
ව ලාවා ආදී ද්‍රව්‍ය එයින් පිටතට
ගලායාම.

යමහල් විල (පාරිභා.) [නා.]
යමහල් විවරය හෙවත් මුඛය
තුළ කල්යාණේදී ජලය රැදී සිටීම
නිසා සැදෙන විල.

යමා [නා.] අ. යමයා.- ආ. යමක.

යමාමහපෙළහර [නා.] යමක
ප්‍රාතිහාර්යය බ.

යමිරිවැඩිය [නා.] යකඩින්
කළ පාවහන ; අයෝමය
සෙරෙස්සුව.

යමුගුර [නා.] යකඩින් කළ දණ්ඩ ;
යකඩ පොල්ල ; අයෝමය
මුගුර.

යමුවා [වි.] යකඩින් කළා වූ ;
අයෝමය වූ.

යමුසු [වි.] යකඩ මිශ්‍ර වූ.

යමුසු පාෂාණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
යකඩ මිශ්‍ර වූ ඝන භූගත ස්තරය.

යමුසු මැටි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යකඩ
මිශ්‍ර ඝන භූගත මැටි තට්ටුව.

යමේරුකාව [නා.] ශබ්ද කිරීමට
ගසන ලෝහ තැටිය.

යම් [නා.ප්‍ර.] අ. යාමය ; සිංහල
පැය දහයක් (පැරණි සිංහල
ක්‍රමයට රාත්‍රියට යාම තුනක්
හෙවත් තිස් පැයක් ඇති බව
සැලකේ). - ආ. සදිව්‍ය ලෝක
වලින් එකක් වන යාම දිව්‍ය
ලෝකය. - [සර්ව.] කවර ; කිසි ;
ඇතැම් ; බොහෝවිට ;
අනියමාර්ථ 'එක්' 'අක්' ප්‍රත්‍යය
සමග යෙදේ.

යල [නා.ප්‍ර.] අ. කාලය ; වාරය ;
වේලාව.- ආ. අකාලය.- ඇ.
අප්‍රධාන ශස්‍ය වාරය ; අප්‍රධාන
කන්නය.- ඇ. අමුණු දොළහක්
ධාන්‍ය වැපිරෙන භූමි ප්‍රමාණය.-
ඉ. යලට ලැබෙන අස්වැන්න.

යල මහ [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ
ගොවිතැන් කරන ප්‍රධාන කාල
පරිච්ඡේද දෙක වන යල්
කන්නය සහ මාස් කන්නය.

යලි, යළි [නි.] නැවත ; ඉන්පසු ;
ඉක්බිති.

යල් පනිනවා [ක්‍රි.] සුදුසු කාලය
ඉක්ම යනවා ; පරණ වෙනවා ;
කාලයට නොගැළපෙනවා.

යල්වැස්ස [නා.] යලට වී වසුරන
විට වසින වර්ෂාව ; යල්

කන්තයට මද වසයෙන් වසින
වැස්ස.

යල්සියය [නා.] එකසිය පණහ.

යව [නා.ප්‍ර.] අ. ශීත කලාපික
ධාන්‍ය විශේෂයක්.- ආ. මිනුම්
ඒකකයක් ; යුකා අටක හෝ
අබ අට අටක හෝ බර.

යවකර, යවකාර [නා.ප්‍ර.] පුණු
වර්ගයක් ; යවක්ෂාර.

යවකාරය [නා.] දූව සිදුරු
කිරීමට භාවිත කෙරෙන වඩු
උපකරණයක්.

යවකැලි [නා.ප්‍ර.] කැබලක් ආදී
යාවකාලික දෙය ; හික්ෂුන්
විසින් පෙරවරුයෙහි ද වැළඳිය
හැකිදේ.

යවකොමු [නා.ප්‍ර.] යව සහලින්
තැනු පිට්ටු.

යවක්ෂාරකර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පොටෑසියම් නම් රසායනික
ද්‍රව්‍යය ; අඵවල පවත්නා
රසායනික ද්‍රව්‍ය සයෙන් එකක්.

යවක්ෂාරජන (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
වායුවක් ; රසායනික මූල
ද්‍රව්‍යයක් ; නයිට්‍රජන් ; ජීවාත්තක.

යවට [නා.ප්‍ර.] යකඩ ගුළිය ; යකඩ
බෝලය.

යවන [වි.] පැරණි ග්‍රීසියට, මිසරයට
හා අරාබියට සම්බන්ධව
තදාසන්න ප්‍රදේශවලට අයත් ;

එහි වැසියනට, භාෂාවට හෝ
සංස්කෘතියට සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.]
අ. පුරාණ ග්‍රීක් අධිරාජ්‍යයට
යටත්ව තිබූ ප්‍රදේශය ; එහි
භාෂාව.- ආ. තිරිගු.

යවනයා [නා.] අ. ග්‍රීසියේ වැසියා ;
ග්‍රීකයා.- ආ. අරාබි මිනිසා.

යවපල්ලා [නා.] යවකෙත රැකබලා
ගන්නා ; යවකුඹුර ආරක්ෂා
කරන්නා.

යවසාල්, යවහාල් [නා.ප්‍ර.] යව
ධාන්‍යයෙන් ලබාගන්නා සහල් ;
යව අට.

යවහන් [නා.] ය - ව - හ - න්
යන අක්ෂර සතර ; එළිසම
පද්‍යයක අවසන් එළිවැට ;
මෙම අකුරු සතරින් එළිසම
පද්‍යයක අවසන් එළිවැට
යෙදීමේ දී ඒවා මුලින් යෙදෙන
අකුරු සමාන විය යුතු ය යනු
සිංහල කාව්‍ය සම්ප්‍රදායකි.

යවාගුව [නා.] හාල් හෝ වෙනත්
ධාන්‍යයක් ඖෂධ වර්ග සමඟ
මිශ්‍ර කර පිළියෙළ කරගන්නා
කැඳ ; දිය හුළු කැන් ; සන
කැඳ ; ඇඹුල් කැඳ.

යවුල [නා.] යකඩින් තැනූ උල ;
අලවංගුව ; යකඩ ඉන්න ;
නාරස්සනය.

යව්දිව් [නි.] ජීවිතය පවත්නා
තෙක් ; දිව් යම් තාක් ද ඒ තාක්
කල් ; දිවිහිමියෙන්.

යශෝමය [නා.] අ. කීර්තිය නමැති
සම්පත.- ආ. යසඉසුරු ; කීර්තිය.

යශද [නා.ප්‍ර.] සිත්ක් නම් ලෝභ
විශේෂය.

යශශෝවර්යය [යශ+ ඵෙශ්වර්යය]
[නා.] කීර්ති සම්පත්තිය ; යස
ඉසුරු.

යශෝකීර්තිය [නා.] යසස සහ
කීර්තිය.

යශෝසෝමය [නා.] කීර්ති
සෝමාව ; යශෝරාවය.

යශෝරාශිය [නා.] කීර්ති සමූහය ;
යසස් රාශිය.

යජ්ටිය [නා.] අ. දිග හා දුර
මැනීමේ දේශිය මිනුම්
ඒකකයක් ; රියන් හතක හෝ
රියන් පහක හෝ දුර ප්‍රමාණය.-
ආ. සැරයටිය ; හැරමටිය.- ඇ.
කොඩි ආදිය එසැවීමට භාවිත
කරන රිට.- ඇ. ඔරුපාරු
පැදීමට භාවිත කරන දිග රිට.-
ඉ. රාජ්‍ය සභා නිල සංකේතය.-
ඊ. ඖෂධීය ශාඛයක් වන වැල්
මි.

යස [නා.ප්‍ර.] කීර්තිය ; යසස ;
සම්පත්තිය ; ඵෙශ්වර්යය ;
ප්‍රසිද්ධිය.- [වි.] හොඳ අසුරු ;
නිසි ; මනහර.

යස ඉසුරු [නා.ප්‍ර.] කීර්තිය හා
සම්පත් ; යසස හා ඵෙශ්වර්යය.

යසරඟට [ක්‍රි.වි.] ඉතා හොඳින් ;
මැනවින් ; අසුරු ලෙස ;
පන්කාදුවට ; යසරුවට.

යසරස [නා.ප්‍ර.] කීර්ති නැමති දිය ;
යසස් ජලය.

යසශ්‍රිය [නා.] සැපතක් වූ කීර්තිය ;
කීර්ති සම්පත්තිය ; යශෝ
සම්පත්තිය.

යසස [නා.] යස බ.

යසස්කාය [නා.ප්‍ර.] කීර්තිය ;
නම්බුව ; යසස.

යසස්වි [නා.ප්‍ර.] යසස් ඇත්තා ;
කීර්තිධරයා.

යහ [වි.] හොඳ ; යහපත් ; සුන්දර
වූ.

යහගුණය [නා.] හොඳ වර්ත
ලක්ෂණය ; යහපත් ස්වභාවය ;
මනා පැවැත්ම.

යහනින් [ක්‍රි.වි.] හොඳින් ; සැපෙන් ;
සතුටින් ; කරදර රහිතව.

යහද [ය+හද] [වි.] හිත දැඩි වූ ;
තද හදවතක් ඇති.

යහදය [නා.] අ. දැඩි හිත ; තද
හදවත ; අයෝමය හාදය.- ආ.
ලෝභමය පස් තට්ටුව ; යපස්
මිශ්‍ර පස.- ඇ. යකඩින් සෑදූ
උපකරණය.- ඇ. අවිය ;
ආයුධය.

යහදසන, යහදස්න, යාදසන
[නා.ප්‍ර.] මනෝඥ වූ දර්ශනය ;

සිත් අලවන රූපය ; සතුට දනවන පෙනුම.	යහමින් [ක්‍රි.වි.] බෙහෙවින් ; බහුල වසයෙන් ; විශාල ප්‍රමාණයෙන්.
යහන [නා.] අ. සයනය ; ඇඳ ; මඤ්චකය.- ආ. ආසනය ; වේදිකාව.	යහළ [නා.ප්‍ර.] අ. අමුණු විස්සක වී ඉසිය හැකි බිම් ප්‍රමාණය දක්වන පුරාණ සිංහල මිනුම් ප්‍රමාණයක්. - ආ. කරත්තයක සපුරා පිරෙන ධාන්‍ය ප්‍රමාණය දක්වන පුරාණ මිනුම් ප්‍රමාණයක්.
යහන් ඇඳුම [නා.] රාත්‍රියට අදින ඇඳුම ; නයිටිය.	යහළු, යාළු [වි.] මිත්‍ර වූ ; කුළුපහ වූ ; සහාය වූ.
යහන් උපකරණ [නා.ප්‍ර.] නිදා ගැනීම සඳහා යහනට අවශ්‍ය ඇඳ ඇතිරිලි ආදිය ; සයනෝපකරණ.	යහළුවා, යාළුවා [නා.] මිත්‍රයා ; හිතවතා ; සහායයා.
යහන් ගබඩාව [නා.] නිදන කාමරය ; යහන් ගැබ ; ශයනාගාරය.	යහුනු [නා.ප්‍ර.] යකඩ කුඩු ; අයෝවූර්ණ.
යහන් හැටිය [නා.] කාන්තාවන්ගේ උඩුකය වසා ඉඟ දක්වා වැටෙන සේ අදින බුරුල් හැටියක්.	යහුල [නා.] යකඩ උල ; යවුල ; අයෝමය ශූලය.
යහපත, යාපත [නා.] අ. පිළිගත යුක්ත ; මනෝඥ කාරණය.- ආ. ගුණදහම ; සද්ගුණය.- ඇ. වැඩදායී බව ; ප්‍රයෝජනය ; ශුභ සිද්ධිය ; අභිවාද්ධිය.- ඇ. ප්‍රීතිය ; සතුට ; සැපත.- ඉ. ප්‍රයෝජනවත් කටයුත්ත ; ප්‍රශංසාර්ථකාර්යය.	යළ, යළි [නි.] නැවත ; පසු ව ; නව ද ; නැවතත් ; යළිත් ; යළිදු.
යහපත්, යාපත් [වි.] අ. හොඳ ; මනා ; මනෝඥ ; සුන්දර ; සුදුසු ; වැඩදායක.- ආ. ශුභ ; ගුණදායක ; ප්‍රයෝජනවත්.- ඇ. මනාකොට ; මැනවින්.	යා [වි.] අ. හොඳ ; යහපත් ; සුවදායක.- ආ. එකිනෙකට සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අ. ගමන ; යැම ; යාත්‍රාව.- ආ. සතුරාට විරුද්ධව ඉදිරියට ගමන් කිරීම.- ඇ. යකඩය ; අයස්.- ඇ. යාගය.- ඉ. කුඹුරු ආදී ඉඩම්යාය.
යහමග [නා.ප්‍ර.] යහපත් මාර්ගය ; හරිමග ; නිවැරදි පිළිවෙත.	යාකරනවා [ක්‍රි.] අ. යාත්‍රා කරනවා ; යනවා ; ගමන් කරනවා.- ආ.

එකිනෙකට සම්බන්ධ කරනවා ;
එකිනෙකට ඇදෙනවා.

යාකරය (පාරිභා.) [නා.] අමතර
විශේෂ සටහන් ආදිය එකතු
කිරීම සඳහා විනිමය පත්‍රයකට
අලවන කඩදාසි තීරුව.

යාකෘතය (පාරිභා.) [නා.]
අක්මාව ; යකෘතය.

යාකෘතික අන්ධාගය (පාරිභා.)
[නා.] අක්මාව හා සම්බන්ධ
කොටස් අටකින් යුක්ත
අවයවයකි.

යාකෘතික ධමනිය (පාරිභා.) [නා.]
මහා ධමනියේ සිට අක්මාව
කරා පිරිසිදු රුධිරය ගලා එන,
යුගල වසයෙන් ඇති ධමනිය.

යාකෘතික ශිරාව (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීය සතුන්ගේ
අක්මාවට ආ රුධිරය හෘදයට
ගෙන යන ශිරාව.

යාකෘත්දාහය (පාරිභා.) [නා.]
අක්මාව හා සම්බන්ධ රෝගයක් ;
අක්මාවට ඇතුළු වූ වෛරසයක්
මගින් එය ඉදිමීම නිසා
ඇතිවන රෝගයකි.

යාගකර්තෘ [නා.ප්‍ර.] යාග කර්ම
කරන පූජකවරයා ; යාගකරු ;
යාග කිරීමේ නියැලෙන්නා.

යාගය [නා.] අ. පූජා භාණ්ඩ
ආදියෙන් ගිනිදෙවියන් පිදීම.-
ආ. දෙවියන් උදෙසා සතුන් මරා

කරනු ලබන යාගකර්මය. - ඇ.
(කථා.) තොවිලය.- ඇ. (ක්‍රිස්ති.)
කුරුසිය මත වූ පූජාව.

යාග වේදිකාව [නා.] (ක්‍රිස්ති.)
දෙවියන් සඳහා පුද පූජා
පැවැත්වෙන වේදිකාව ;
අල්තාරය ; පූජාපීඨය.

යාගසූත්‍රය [නා.] යාග කර්මවල දී
බමුණත් කපේ දමන නූල ; පූත
නූල.

යාගභෝමය [නා.] ගිනි දල්වා
එයට පූජා ද්‍රව්‍ය දූමීමෙන්
ගිනිදෙවියන් උදෙසා කරන
යාග ශාන්තිය.

යාගාග්නිය [යාග+අග්නිය] [නා.]
යාග කර්මය සඳහා දල්වන
ගින්න ; යාග ගින්න.

යාගාවාටය [යාග+ආවාටය] [නා.]
යාගය පවත්වන ශාලාව ;
යාගවළ.

යාගී [නා.ප්‍ර.] සිංහල ගී වෘත්තයක්.

යාගු [නා.ප්‍ර.] කැඳ ; හුළුකැන්,
සහල් ආදියෙන් පිළියෙළ
කරගත් පානය.

යාගෝපකරණ [යාග+උපකරණ]
[නා.ප්‍ර.] යාගයක් පැවැත්වීමට
අවශ්‍ය දේ ; යාගකාර්ය සඳහා
උවමනා දේ.

යාවකයා [නා.] හිඟන්නා ; යදියා ;
ඉල්ලන්නා.

යාවනය [නා.] අ. ඉල්ලීම ; යැදීම ; සිඟීම.- ආ. ඉල්ලීම් රහිත ව ලබාගත් දෙය ; බෝනසය.

යාවිඤා පොත [නා.] (ක්‍රිස්තියානි) ක්‍රිස්තියානි ධර්මයට අනුව දෙවියන්ට කරන යාවිඤා ඇතුළත් පොත.

යාවිඤාව [නා.] අයැදීම ; ආයාවනය ; ඉල්ලා සිටීම ; කන්නලවු කිරීම.

යාජක [වි.] යාග කරන ; යාග පවත්වන.

යාජකයා [නා.] යාග පවත්වන්නා ; යාග කරන බ්‍රාහ්මණයා.

යාජනය [නා.] යාග කරවීම ; යාග පැවැත්වීම.

යාඥික [වි.] යාගයට අයත් ; යාගය හා සම්බන්ධ ; යාග පවත්වන.- [නා.ප්‍ර.] අ. යාග කරන්නා.- ආ. කුසතණ.

යාටි [යා+අටි] [වි.] යාමට කැමති.

යාඩැම [නා.] උෂ්ණ කාන්තාරවල වැලි සහිත සුළං වැදී කැපී ගිය දළ බැවුම් සහිත පාෂාණ.

යාතිකාව [නා.] කන්නලවු ; බැගෑපත් ව කරන ඉල්ලීම ; දෙවියන්ට ද කරන යාවිඤාව ; යාදින්න.

යාත්‍ර, යාත්‍රා [වි.] යාත්‍රා කිරීම පිළිබඳ ; යාත්‍රාව හා සම්බන්ධ.

යාත්‍රා ඔරුව [නා.] බඩු එහා මෙහා ගෙනයාම සඳහා භාවිත කෙරෙන විශාල බෝට්ටු විශේෂයකි.

යාත්‍රා ගිණුම (පාරිභා.) [නා.] මුහුදු ගමන් ආදිය පිළිබඳ ව භාවිත කෙරෙන මුදල් තැන්පතුව.

යාත්‍රා මාර්ගය [නා.] යාත්‍රාවක් ගමන් කෙරෙන මාර්ගය.

යාත්‍රාව [නා.] අ. යෑම ; ගමන ; ගමන් කිරීම.- ආ. දියෙහි ගමන් කරන ඔරු, පාරු, නැව් ආදී යානයක්.- ඇ. අහසෙහි ගමන් කරන යානය.

යාත්‍රා සීමාව (පාරිභා.) [නා.] සාගර ආදියේ යාත්‍රා ගමන් කළ හැකි කෙළවර.

යාත්‍රික [වි.] ගමන් කරන ; යාත්‍රා කරන ; සංචාරක.

යාත්‍රියතාව (පාරිභා.) [නා.] යාත්‍රා කළ හැකිබව ; යාත්‍රා කිරීමේ හැකියාව.

යාදසන, යහදසන බ.

යාදිව්ජක [වි.] ස්වකීය කැමැත්ත අනුව කටයුතු කරන ; තමන්ගේ සිත් සතුටුවන අයුරින් ක්‍රියා කරන.

යාදිනිය, යාදින්න [නා.] අ. ආයාවනය ; කන්නලව්ව ; යාවිඤාව ; දෙවි-දේවිතාවුන්

වෙත ඉදිරිපත් කරන බැගෑපත්
ඉල්ලීම.- ආ. ස්තෝත්‍ර වශයෙන්
ගායනා කරන ගී ප්‍රබන්ධ
විශේෂයකි.

යාදාච්ඡ(ඡ)ක [වි.] ඉබේ සිදුවන ;
අහම්බෙන් සිදුවන.

යාදාච්ඡ(ඡ)ක වාදය [නා.] (දර්ශන.)
හැම දෙයක් ම ඉබේ සිදු
වෙතැයි සැලකෙන මතය ;
සියල්ල ස්වභාව සිද්ධ යැයි
සලකන න්‍යාය.

යාධාරිතාව [නා.] කිසියම් පස්
තට්ටුවක ඇති සිදුරු ගතිය
හෙවත් හිඩැස් මුළුමනින් ම
ඉවත් වී යන තරමට එයට
ජලය ලැබී ඇති බව.

යානත්‍රය [නා.] (පේරවාදි) බුදු
සසුනෙහි විමුක්තිය ලැබීමේ විධි
හෙවත් මාර්ග කුන ; තුන්තරා
බෝධිය ; බුදු, පසේබුදු,
මහරහත් යන මාර්ගත්‍රය.

යානය [නා.] අ. යෑම ; ගමන්
කිරීම ; ගමන.- ආ. ගමන් බිමන්
සඳහා ආධාර වන රථය ;
වාහනය.- ඇ. සසරින් එතරවන
මාර්ගය ; විමුක්ති මාර්ගය.- ඇ.
සතුරන්ට විරුද්ධව යුද්ධයට
යාම සංඛ්‍යාත රාජගුණය.

යානාරාසන [නා.බහු.] යකඩ උල් ;
යකඩ කුරු.

යානී [නා.ප්‍ර.] රථයේ නැගී යන්නා ;
වාහනයේ ගමන් කරන්නා.

යාන් [නා.ප්‍ර.] අ. රෙදි විවීමට හා
මැහීමට ගන්නා නූල්.- ආ.
යහන්.

යාන්කඳ [නා.] කරු දෙකක් මත
කොන් සිටින සේ තිරස් ව දමන
ලද ලිය.

යාන් කරනවා [ක්‍රි.] බිත්තර වී
දියෙන් ගොඩට ගෙන අතුරා
තබනවා.

යාන්ත්‍ර උපක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
මිනිස් ආදි බලය වෙනුවට
යන්ත්‍ර සූත්‍ර යොදා ගැනීම ;
බලවිද්‍යාව ; යන්ත්‍රණය.

යාන්ත්‍ර කාර්යක්ෂමතාව (පාරිභා.)
[නා.] යන්ත්‍ර භාවිතයෙන් වන
වාසිය ; බල විද්‍යාවෙන් කරන
වැඩ කටයුතු.

යාන්ත්‍රකීය (පාරිභා.) [වි.] යන්ත්‍ර-
සූත්‍රමය වූ ; බල ශක්තිය වූ.

යාන්ත්‍රකෂමතාව (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍රසූත්‍ර යොදා ගැනීමෙන්
ඇති වන ශක්තිය ; බලශක්තිය.

යාන්ත්‍රජැක්කුව (පාරිභා.) [නා.]
රථවාහනාදිය ඔසවන බල
ශක්තිය කැවූ උපකරණය ;
යාන්ත්‍රික ඔසවනය.

යාන්ත්‍රවාදය (පාරිභා.) [නා.] සෑම
සංසිද්ධියක් ම යාන්ත්‍රික
මූලධර්ම අනුව තේරුම් කළ
හැකි යැයි යන මතය.

යාන්ත්‍ර වාසිය (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතයෙන් වන
ලාභය ; යාන්ත්‍රික ක්‍රම යොදා
ගැනීමෙන් ඇති වන පහසුව ;
යාන්ත්‍රික ලාභය.

යාන්ත්‍ර විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍ර ශාස්ත්‍රය ; ගති විද්‍යාව ;
වස්තු කෙරෙහි බල ක්‍රියාකරන
අන්දම හැදෑරීම.

යාන්ත්‍ර ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍ර සූත්‍රවල බලය ; විද්‍යුත්
ශක්තිය.

යාන්ත්‍ර ශිල්පියා (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍ර සූත්‍රවල වැඩ කරන්නා ;
කාර්මිකයා.

යාන්ත්‍රික (පාරිභා.) [වි.] අ. යන්ත්‍ර
පිළිබඳ වූ ; යන්ත්‍ර හා සම්බන්ධ
ව ; යන්ත්‍රවල උපකාරය ඇති
ව.- අා. (බුද්ධිය මෙහෙයා
නොව) යන්ත්‍රයක් මෙන්
ක්‍රියාකරන.

යාන්ත්‍රික අනුකලනය (පාරිභා.)
[නා.] යන්ත්‍රසූත්‍ර අනුසාරයෙන්
අවකලන සංගුණක දන්නා වූ
විචල්‍යය ශ්‍රිතයක අගය සෙවීම.

යාන්ත්‍රික අස්ථායීතාව (පාරිභා.)
[නා.] යන්ත්‍ර සූත්‍රවල ස්ථායීක
ස්වභාවයක් නොමැති බව ;
යන්ත්‍රවල ඉබේ වෙනස් වන
ස්වභාවය.

යාන්ත්‍රික ඉංජිනේරු (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] යන්ත්‍රසූත්‍ර පිළිබඳව

විශේෂයෙන් හදාල තැනැත්තා ;
යන්ත්‍ර සූත්‍ර පිළිබඳ විශේෂ
දැනුමක් ඇත්තා.

යාන්ත්‍රික ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍රසූත්‍ර මගින් යම් ක්‍රියාවක්
කිරීමේ මාර්ගය ; යන්ත්‍රසූත්‍ර
භාවිතයෙන් කටයුතු කිරීමේ
පිළිවෙල.

යාන්ත්‍රික ජීර්ණය (පාරිභා.) [නා.]
යාන්ත්‍රික ක්‍රම මගින් කෘත්‍රිම ව
සිදු කෙරෙන දිරායාම.

යාන්ත්‍රිකතාවාදය (පාරිභා.) [නා.]
සතුන්ගේ චලිතය වැනි දේ
යාන්ත්‍රික නියමයන් අනුව සිදු
වෙතැයි ද, සතුන් බුද්ධියක්
රහිත යන්ත්‍ර වෙතැයි ද සලකන
වාදය.

යාන්ත්‍රිකත්වය (පාරිභා.) [නා.]
ඉබේ සිදුවන බව ; පුරුද්දට
මෙන් සිදුවීම.

යාන්ත්‍රික නළාව (පාරිභා.) [නා.]
ශබ්ද නැගීම සඳහා බල ශක්තිය
යොදා සකස් කරන ලද
උපකරණය.

යාන්ත්‍රික බලය (පාරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍ර සූත්‍ර මගින් ලැබෙන
ශක්තිය.

යාන්ත්‍රික මිනිසා (පාරිභා.) [නා.]
මිනිසකුගේ ස්වරූපයට සමාන
වන සේ නිර්මාණය කරන
ලද්දා වූ ද, මිනිසකු සේ ම

ඇතැම් කාර්ය යාන්ත්‍රික ව කළ හැක්කා වූ ද උපකරණය ; රොබෝ.	යාප්පුව [නා.] යටහත්භාවය ; අයැදීම ; බැගෑපත්බව ; පින්සෙණ්ඩුව.
යාන්ත්‍රිකයා (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍ර සූත්‍ර පිළිබඳ අවබෝධය ලත් කාර්මික ශිල්පියා.	යාපා [වි.] සහනය කළ හැකි වූ ; දූක සේ පිළියමින් සාධ්‍යබව ලැබිය යුතු ; සාධ්‍ය ද අසාධ්‍ය ද අතර වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. (ශරීරයාගේ) පැවැත්ම.- ආ. තාවකාලික සුවයට පැමිණවීම.
යාන්ත්‍රික ලාභය (පාරිභා.) [නා.] යාන්ත්‍රිකරණයෙන් වන වාසිය.	යාබද [වි.] ළඟ ළඟ පිහිටි ; අසල ; සමීපස්ථ ; අනුබද්ධ.
යාන්ත්‍රික විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] වස්තු කෙරෙහි බල ක්‍රියා කරන අන්දම හැදෑරීමේ ශාස්ත්‍රය ; බල විද්‍යාව.	යාබද කලාපය [නා.] අනන්තර ව පිහිටි දේශගුණික ප්‍රදේශ බණ්ඩය ; අනුබද්ධ කලාපය.
යාන්ත්‍රික ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍ර සූත්‍රයන්හි බලය ; යාන්ත්‍රික බලවේගය.	යාබද පාදය [නා.] කෝණයට සම්බන්ධ වූ පාදය ; කෝණයක් සෑදීමට එක් වූ පාදය.
යාන්ත්‍රික සුවිකරණය [නා.] පරිගණක මඟින් ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක විශ්ලාපන හුවමාරු කරගැනීම සඳහා පොදු දත්ත රූපණ යොදා ගැනීම.	යාබද ශීර්ෂ [නා.ප්‍ර.] ත්‍රිකෝණයක පාදයට අනුබද්ධ ප්‍රතිමුඛ (ඉදිරියෙන්) වූ කෝණ ; ශීර්ෂ.
යාන්ත්‍රික ස්මරණය [නා.] අර්ථයන් ගැන නොසලකා පුරුද්දෙන් කෙරෙන සිහි කිරීම.	යාබැඳිය (පාරිභා.) [නා.] සමීපත්වය ; සාමීප්‍යය ; එකට බැඳුණු බව.
යාන් හැල්ල [නා.] කෙළවරක් නැති ව කියා ගෙන යන කියමන ; නිර්ථක වාගාලාපය.	යාබෝගය [නා.] ප්‍රධාන ශෂ්‍යයට අතිරේක ව වගා කරන බෝගය.
යාපනය [නා.] යැපීම ; පැවැත්වීම ; පෝෂණය වීම.	යාමකය [නා.] පාලනය කරන උපකරණය ; ක්‍රමවත් කරන උපකරණය.
යාපා [නා.] පැරණි රාජ්‍ය පදවි නාමයක් ; ආදිපාදයා ; යුවරජ.	යාමකාලික [වි.] දවසක කාලය තුළ පරිභෝගකට හැකි.

යාමකාලිකය [නා.] (විනය.)
දවසක කාලය තුළ වළඳන්නට
සුදුසු දේ.

යාමකාලිය [නා.] වේලාව
හැඟවීමට සන්ධාවක් ලෙස
ගසා නාද කිරීම සඳහා භාවිත
කළ තැටියක් බඳු උපකරණය.

යාමක්‍රයය [නා.] රාත්‍රිය බෙදෙන
යාම තුන ; පූර්ව යාමය, මධ්‍ය
හා පශ්චිම යන තුන් යාම.

යාමනය [නා.] ක්‍රමවත් කිරීම ;
විධිමත් කිරීම ; නියමිත
ක්‍රමයකට ගැලපීම.

යාමය [නා.] අ. රාත්‍රි කාලයෙන්
තුනෙන් පංගුව ; රැයේ ප්‍රථම,
මධ්‍යම සහ පශ්චිම යනුවෙන්
හැඳින්වෙන තුන් යාමය.- ආ.
දවසෙන් හයෙන් කොටසක්.-
ඇ. සඳෙව් ලොවෙන් එකක
නාමය.- ඇ. ඉවසිල්ල ;
සංයමය ; නැවතීම.

යාමලය [නා.] කුට්ටම ; යුවළ ;
යුගලය.

යාමිනිය [නා.] (යාම ඇත්ති යනු
වාච්‍යාර්ථය) රැය ; රාත්‍රිය.

යාමිනිපතියා [නා.] රාත්‍රියට
අධිපතියා ; වන්දියා.

යාමෙ [කථා.] [නා.] මැදිරැයෙන්
පසුව එන රාත්‍රි කාලය.

යාමිථම්, යෑමිථම් [නා.ප්‍ර.]
ගමනාගමනය ; (තැනකින්)

නික්ම යාම සහ ආපසු පැමිණීම
ආදී වශයෙන් ගමන් කිරීම.

යාමයාව [නා.] දිශාවක් ; දකුණු
දිග ; දකෂිණ දිශාව.

යාය [නා.] කෙත් හෝ වතු හෝ
ගණනාවක් එක එකට යා වී
ඇති බිම් පෙදෙස ; ළග-ළග
පිහිටි කුඹුරු හේන් සමූහය ;
එකට යාව පිහිටි විශාල
ප්‍රදේශය.

යාර කෝදුව [නා.] අඩි තුනක දිග
එකවර මැනීමට ගන්නා දිග
මිනුම ; යාරයක දිගින් යුත්
කෝදුව.

යාරය [නා.] අ. දිග දුර මැනීමේ
ඒකකයක් ; අඩි තුනක හෝ
අඟල් තිස්හයක හෝ දිග.- ආ.
ඒ දිගින් යුත් කෝදුව.

යාරියාව [නා.] වර්ෂාව සමග සුළං
හැමීම හඳුන්වන නාමය.

යාල, යාළ [නා.] ධාන්‍ය මැනීම
සඳහා භාවිත කරන ලද මිනුම්
ඒකකයක්.

යාල් කරනවා [ක්‍රි.] කමතේ දී වී
මනිනවා ; යාල් දමනවා.

යාව [නි.] යම්තාක් ; යම් දෙයක්
පවත්නා තෙක් ; සිද්ධියක
අවසානය දක්වා.

යාවකාලික [වි.] තාවකාලික ;
දූතට පවතින.- [නා.ප්‍ර.] යම්
කාල සීමාවකට පමණක්

වලංගු.- අ. මධ්‍යාහ්න කාලය තෙක් හික්ෂුන්ට වැළඳිය හැකි කන බොන දේ ; යච්ඤාලී.

යාවජ්ච, යාවජ්ජිව [වි.] ජීවිතාන්තය දක්වා ; දිවි ඇතිතාක්.

යාවජ්ච වාර්ෂිකය (පාරිභා.) [නා.] වාර්ෂික මුදල් ගෙවීම ; ජීවිතාන්තය දක්වා බලපාන ලෙස තැන්පත් මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රමයක්.

යාවන්තාල කරනවා [ක්‍රි.] කිසියම් ගොනුවක ඇති දත්ත වෙනුවට වඩාත් අලුත් දත්ත ආදේශ කරනවා ; පවතින සංස්කරණය වෙනුවට අලුත් සංස්කරණයක් ආදේශ කරනවා.

යා වෙනවා [ක්‍රි.] සම්බන්ධ වෙනවා ; පූර්ව වෙනවා ; එකට බැඳෙනවා.

යාසය (පාරිභා.) [නා.] අධික ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා ඇති වන වෙහෙස මහන්සිය.

යාළණු [නා.ප්‍ර.] යාළවා ; මිත්‍රයා ; හිතවත් තැනැත්තා.

යැටිය [නා.] යජ්ටිය ; ලිය ; සිහින් දඬුව.

යැඳි [වි.] ආරාධිත ; යාව්ඤා කළ ; යාවිත.

යැදීම/යැදුම [භා.නා.] යාව්ඤා කිරීම ; කන්නලව් කිරීම ; ආයාචනය.

යැපීම [භා.නා.] නඩත්තුව ; දිවි පැවැත්ම ; යාපනය.

යැපීම/යැපුම් කෘෂිකර්මය [නා.] වගා කරන්නන්ගේ ම පරිභෝජනය පිණිස ආහාර බෝග ආදිය වගා කිරීම.

යැපීම දීමනාව [නා.] කිසියම් සේවාවක් සඳහා විශේෂයෙන් කැඳවා ගනු ලබන්නකුට වේතනයට අමතරව ජීවනය සඳහා ගෙවනු ලබන තාවකාලික දීමනාව.

යැපුම් න්‍යාය [නා.ප්‍ර.] මනුෂ්‍යයන්ගේ යැපීම් විධි පිළිබඳව හදාරා ගොඩ නගාගෙන ඇති විධිමත් නියමය.

යැපුම් හෝග [නා.ප්‍ර.] පරිභෝජනයට ගන්නා ආහාර බෝග ; පරිභෝගික බෝග.

යැපුම් මට්ටම [නා.] දිවි පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ආර්ථික සීමාව ; වියදම පිළිබඳ ආර්ථික සීමාව.

යැපෙනවා [ක්‍රි.] ජීවිකාව ගෙන යනවා ; පෝෂණය වෙනවා ; නඩත්තු වෙනවා ; අවශ්‍ය ආහාර පානාදිය සොයා ගැනීමෙන් දිවි පෙවෙත රැක ගන්නවා.

යැපෙන්නා [නා.] වෙනත් කෙනකු ගේ ආධාරයෙන් පෝෂණය

වන්නා ; අන්‍යයකු නිසා
නඩත්තු වෙන්නා ;
බාලවයස්කාරයා.

යැසුව (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රදාන
ගංගාවට එක් වී ගත නොහී
එය හා සමාන්තර ව බොහෝ
දුරට පහළට ගලා යන අතු
ගංගාව.

යි [නි.] වාක්‍ය පරිසමාප්තියෙහි,
වාර්තා කථනයෙහි සහ කැටි
කිරීම් අර්ථයෙහි යෙදෙන
නිපාත පදයකි.

යිට්ඨ [නා.ප්‍ර.] මහත් පලදායී
මහාදාන ; මංගල කටයුතු
ආරම්භයට පෙරාතුව දෙනු
ලබන මහාදාන ; මංගල දාන.

යිස්ව [නා.ප්‍ර.] කාබොහයිඩ්‍රේට්වල
මද්‍යසාරීය පැසවීම ඇති කරන
ක්ෂුද්‍ර දිලීරයකි.

යුකලිප්ටස් [නා.ප්‍ර.] තෙල්,
මැලියම්, සුවඳ හා ඖෂධ
සපයන විශාල ඕස්ට්‍රේලියානු
ගස් වර්ගය.

යුකැයිනැයින (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මැලේරියා ප්‍රතිජීවක ඖෂධ
විශේෂයකි.

යුක්ත [වි.] සුදුසු ; යෝග්‍ය ; සහිත ;
යෙදුණු ; යුතු වූ ; නියුක්ත වූ.

යුක්තාණුව (පාරිභා.) [නා.]
ජන්මාණු දෙකක් එකතු වීමෙන්
ලැබෙන දේහය ; සංසේචිත
භිම්බය.

යුක්තායුක්ති [යුක්ත+අයුක්ති]
[නා.ප්‍ර.] යුක්තිය හා අයුක්තිය ;
සුදුසුබව හා නුසුදුසුබව ;
යෝග්‍යත්වය හා අයෝග්‍යත්වය.

යුක්තිය [නා.] අ. සාධාරණත්වය ;
සුදුස්ස.- ආ. නීතිය.

යුක්තිය පසිඳලනවා [ක්‍රි.]
සාධාරණය ඉටු කරනවා ; නීතිය
අතුරට ක්‍රියාත්මක කරනවා.

යුක්ති විචාරන්නා [නා.]
විනිශ්චයකාරයා ; නඩු
විසඳන්නා.

යුක්ති විනිශ්චය [නා.] නඩු ඇසීම.

යුක්ති ශාලාව [නා.] විනිශ්චය
ශාලාව ; අධිකරණ මණ්ඩපය.

යුක්ති ශාස්ත්‍රය [නා.] නීති
ශාස්ත්‍රය ; නීතිය පැහැදිලි
කෙරෙන ශාස්ත්‍රය.

යුක්ති සහගත [වි.] හේතු සහිත
වූ ; සාධාරණ ; යුක්තිසුක්ත වූ.

යුක්ති සහගත අනුමිතිය
(පාරිභා.) [නා.] හේතු සහගත
වූ අනුමානය ; සාධාරණ
විනිශ්චය.

යුක්ති සහගත සැකය (පාරිභා.)
[නා.] සාධාරණ සැකය ; හේතු
සාධක ඇති ව සැක කිරීම.

යුක්ලෝරින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ක්ලෝරීන් හා ක්ලෝරීන්
පෙරොක්සයිඩ් මිශ්‍රණයකි.

යුග (පාරිභා.) [වි.] ක්ෂීරපායී
සත්ත්වයන් ගේ අක්ෂිකූපයේ
යටි පැත්තෙහි තිබෙන අස්ථිමය
චක්‍රය පිළිබඳ වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
දෙක ; ජෝඩුව ; බාන්.- ආ.
අවධි ; කාලසමය.- ඇ. වියගස්.

යුග කියනවා [ක්‍රි.] මහ පිරිත්
දේශනයේ දී දෙනමක් විසින්
පිරිත් සජ්ඣායනය කරනවා.

යුගක [නා.] අ. යුගයක අවසානය ;
යුගාන්තය ; කල්පාන්තය.- ආ.
අත්දෙක ; දෙඅත ; දැන.

යුගදර [යුග+අදර] [නා.ප්‍ර.]
දෙතොල ; අධර යුග්මය.

යුගදිවිය [නා.] දෙදෙනකු එක් ව
විසීම ; අශ්‍රිසැමි ජීවිතය ; විවාහ
ජීවිතය.

යුගන්ධර [නා.ප්‍ර.] මහාමේරු
පර්වතය වටා පිහිටි සේ විශ්වාස
කරන ලබන සප්තකූට
පර්වතවලින් එකක් ; යුගදුරු
පව්ව.

යුගපට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. බීජාණු
මාතෘ සෛල නාෂටියේ ද්විතීය
විභාජනයේ දී වර්ණ දේහය
දෙපටක් ව විහිද යන අවස්ථාව.-
ආ. වර්ණ දේහයෙන් බෙදී යන
පට යුවල.

යුග බණ [නා.ප්‍ර.] ආසන දෙකේ
බණ ; ආසන දෙකක හික්ෂුන්
දෙ නමක් වැඩ සිට කරන ධර්ම
දේශනය.

යුග මාත්‍රය [නා.] වියගහක දුර
ප්‍රමාණය ; වියදඩු ප්‍රමාණ දුර ;
හික්ෂුවක් මග යනවිට වටපිට
නොබලා ඉදිරිය බැලිය යුතු දුර
ප්‍රමාණය.

යුගය [නා.] අ. දෙක ; ජෝඩුව ;
බාන්.- ආ. අවධිය ; කාලය ;
සමය.- ඇ. වියගහ.

යුගල, යුගලුව [නා.] දෙක ;
දෙදෙනා ; යුග්මය ; කුට්ටම.

යුගල තාරකා [නා.ප්‍ර.] එක වටා
එක කරකැවෙමින් වරින්වර
දීප්තිය වෙනස් කර ගන්නා
තාරකා ජෝඩුව ; යුග තරු ;
යුග්ම තාරකා.

යුගසවු [නා.ප්‍ර.] ගෞතම
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
අග්‍රශ්‍රාවකයන් වන සැරියුත්
මුගලන් යන රහතන්
වහන්සේලා.

යුගහොරුව [නා.] ඔරු දෙකක්
එක්තැන් කොට සාදාගනු ලබන
ජන යාත්‍රා විශේෂයක් ; අඟුල.

යුගාන්තය [නා.] කල්පයක
අවසානය ; යුගයක කෙළවර ;
ලෝක විනාශය සිදුවන
අවස්ථාව.

යුගාමාශ අස්ථිකාව [යුග+ආමාශ
අස්ථිකාව] (පාරිභා.) [නා.]
ඉස්සාගේ ආමාශය තුළ පිහිටි
මාලාමාශ අස්ථිකාවේ එක් එක්
පැත්තේ ඇති අස්ථිකා යුග්මය.

යුගස [යුග+ඇස] [නා.] ඇස්දෙක ; දැස ; දෙනෙත ; නෙත් යුවල.

යුග්මය [නා.] දෙක ; යුවල ; යුගලය ; ද්විත්වය.

යුග්ම රාශිය [නා.] මිටුන ලග්නය.

යුග්ම සංඛ්‍යාව [නා.] ඉතිරි නොවී දෙකෙන් බෙදිය හැකි සංඛ්‍යාව ; ඉරට්ටේ සංඛ්‍යාව.

යුජ [නා.ප්‍ර.] අ. යුගල. - ආ. සන්ධි කරන්නා ; වඩුවා.

යුන [වි.] අ. සන්ධි වූ ; එකතු වූ.- ආ. සමාන වූ ; වැනි වූ ; සදාශ වූ.- ඇ. ඇති ; සහිත ; යුක්ත.- [නා.ප්‍ර.] අ. දිග මනින මිනුමක් ; රියන් සතරක ප්‍රමාණය.- ආ. සමූහය ; ඇ. යෙදුණු තැනැත්තා.

යුතු/යුත් [වි.] අ. සුදුසු ; නිසි ; යෝග්‍ය.- ආ. යුක්ත ; යෙදුණු.- [නි.] වැනි ; මෙන් ; බඳු.

යුතුකම [නා.] කළ මනා දෙය ; යමකුට අයත් කාර්යය ; කළ යුත්ත.

යුද ගණ [යුද+අගණ] [නා.ප්‍ර.] යුද්ධ කරන එළිමහන් බිම ; යුද පිටිය ; රණබිම.

යුදදූප [නා.ප්‍ර.] සටනෙහි එඩිතර බව ; යුද්ධයෙහි වූ දර්පය.

යුද බෙර [නා.ප්‍ර.] අ. යුද්ධයේ දී ගසන බෙර විශේෂයක් ; රණ බෙර.- ආ. යුදය හා සම්බන්ධ

ව වාදනය කරනු ලබන බෙර තාල.

යුද සැටිය [නා.] යුද සෙබළුන් උඩුකය වසා අඳින ඇඳුම ; උඩුකයේ සන්නාහය ; කවයය.

යුද සේවාව [නා.] යුද්ධ හමුදාවට බැඳීමෙන් කරන රාජකාරිය ; යුද්ධ සේවය.

යුද්ධ ආයුධ [නා.ප්‍ර.] යුද්ධ සඳහා ගැනෙන කඩු, දුනු, තුවක්කු ; බෝම්බ, මිසයිල ආදිය ; යුද්ධායුධ.

යුද්ධකාමී [වි.] යුද්ධ කිරීමට කැමති ; සටන්කාමී ; සටනට ලැදි.

යුද්ධකාරී (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යුද්ධයෙහි යෙදෙන ජාතිය හෝ පුද්ගලයා.

යුද්ධ කාලය [නා.] සටන් පවත්නා සමය ; සංග්‍රාම කෙරෙන අවස්ථාව.

යුද්ධක්ෂම [වි.] යුද්ධයෙහි ශූර ; සටනෙහි දක්ෂ.

යුද්ධ සෝභාව [නා.] යුද්ධයේ දී පැවැත්වෙන ගී ගැයුම්, යුද බෙර වැයීම් ආදිය ; රණ ගී හඬ ; රණ සෝභාව.

යුද්ධ ටැංකිය [නා.] යුද්ධ කිරීමේ දී භාවිත කරන යුද්ධෝපකරණ සහිත වෙඩි නොවදින ශක්තිමත් වාහන විශේෂයක්.

යුද්ධ තත්ත්වය [නා.] යුද්ධ කිරීම පිළිබඳ ව උගන්වන ශාස්ත්‍රය ; සංග්‍රාම විද්‍යාව.

යුද්ධ තොප්පිය [නා.] යුද්ධයේ දී සෙබළුන් පලඳින හිස් වැසුම.

යුද්ධ නායකයා [නා.] යුද්ධයක් මෙහෙයවන ප්‍රධානියා ; යුද්ධ සේනාධිපතියා.

යුද්ධ නැවතොට [නා.] සංග්‍රාමය සඳහා යොදන සමුද්‍ර යාත්‍රා නවතා තබන වරාය.

යුද්ධ නීතිය [නා.] රටක් තුළ අර්බුදකාරී අවස්ථාවල පනවන නීතිය.

යුද්ධ නෞකාව [නා.] මුහුදේ දී සටන් කිරීම සඳහා ඒ වෙනුවෙන් ම තනා ඇති යාත්‍රාව ; යුද්ධ නැව.

යුද්ධ ප්‍රකාශය [නා.] යම් විරුද්ධ ජාතීන් දෙකක් හෝ රටවල් දෙකක් අතර සිදුකරන සටන් පිළිබඳ කරන දැන්වීම හෝ අභියෝගය ප්‍රකාශ කිරීම.

යුද්ධ හටයා [නා.] යුද්ධ හමුදාවේ සාමාජිකයා ; හේවායා ; සෙබළා.

යුද්ධ භූමිය [නා.] හමුදා යුද වදින තැන ; යුද පිටිය ; සංග්‍රාම භූමිය.

යුද්ධ හේරිය [නා.] යුද්ධ හමුදාව කැඳවීමට වාදනය කෙරෙන බෙර විශේෂයක් ; රණ බෙරය.

යුද්ධය [නා.] විශාල ප්‍රමාණයේ සටන ; සංග්‍රාමය.

යුද්ධ රථය [නා.] සටන් පිණිස යොදාගන්නා වාහනය.

යුද්ධ වන්දි [නා.ප්‍ර.] යුද්ධයේ දී මියගිය හෝ තුවාල වූ හෝ දේපළ හානි වූ හෝ අවස්ථාවල දී ගෙවන සහන මුදල්.

යුද්ධ සම්මාන [නා.ප්‍ර.] යුද්ධයේ දී විරත්වය සඳහා පිරිනමන පදක්කම් ආදිය.

යුද්ධ සිතියම [නා.] සටන් බිම්, සටන් වාර්තා, වැදගත් ස්ථාන ආදිය දක්වන බිම් සටහන ; සංග්‍රාමයක දී ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට ඇඳ ඇති සිතියම.

යුද්ධ සේනාංකය [නා.] යුද්ධ සේනා ඒකකය ; හමුදා කණ්ඩායම්වලින් එකක්.

යුද්ධ සේනා කැරැල්ල [නා.] යුද සේනා අතර ම හටගන්නා අරගලය ; හමුදාවේ ඔවුනොවුන් අතර හටන.

යුද්ධ සේනාපතියා [නා.] යුද හමුදාවේ නායකයා ; යුද්ධ හමුදාවේ ප්‍රධාන අණ දෙන නිලධාරියා ; යුද්ධ සේනාධිපතියා.

යුද්ධ සේනාව [නා.] යුද්ධයට සූදානම් කළ හට කණ්ඩායම ; හට සේනාව ; යුද්ධ හමුදාව.

යුද්ධ ස්මාරකය [නා.] යුද්ධය අවසන් වීම හෝ යුද්ධයෙන් මිගියවුන් හෝ සිහි කිරීම සඳහා තැනූ සිහිවටනය.

යුද්ධාභිගණය [නා.] යුද්ධ කරන භූමිය ; යුද පිටිය ; රණබිම.

යුද්ධාධිකරණය [යුද්ධ+අධිකරණය] [නා.] ක්‍රි වීඩ හමුදාවේ නිලධරයන්ගේ නඩු විසඳීම සඳහා වූ අධිකරණ මණ්ඩලය.

යුද්ධාභිලාෂි [යුද්ධ+අභිලාෂි] [වි.] යුද්ධයට ආශා ඇත්තා වූ ; යුද්ධය කැමති වූ.

යුද්ධායුධ ගබඩාව [නා.] යුධ අවි ආයුධ තැන්පත් කර ඇති ස්ථානය ; යුධෝපකරණ ගබඩාව.

යුද්ධෝපකරණ [නා.ප්‍ර.] සටන් කිරීමට උදවු වන ආයුධ, සංඥා උපකරණ, නිල ඇඳුම්, වෛද්‍ය උපකරණ, ආදිය ; සංග්‍රාමයට අවශ්‍ය දේ.

යුද්ධෝපායය [යුද්ධ+උපායය] [නා.] සටනෙහි දී යොදන උපක්‍රම ; යුද්ධයේ දී ජයග්‍රහණය සඳහා යොදන උපාය මාර්ග.

යුනානි [නා.ප්‍ර.] අරාබි වෛද්‍ය ක්‍රමය.

යුනිෆෝමය [නා.] නිලයක්, කණ්ඩායම් සාමාජිකත්වයක්

නියෝජනය කරන විශේෂ ඇඳුම් කට්ටලය ; නිල ඇඳුම.

යුනියන් ජැක් [නා.ප්‍ර.] (බ්‍රිතාන්‍ය) ඒකාබද්ධ රාජ්‍යයේ ජාතික කොඩිය.

යුනිසෙෆ් [නා.ප්‍ර.] එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාත්‍යන්තර ළමා හදිසි අරමුදල.

යුනෙස්කෝ [නා.ප්‍ර.] එක්සත් ජාතීන්ගේ අධ්‍යාපනික, විද්‍යාත්මක සහ සංස්කෘතික සංවිධාන.

යුපිලින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමයේ භාවිත කරන ඖෂධ සංයෝගයක්.

යුරනයිල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රසායනික සංයෝගයක්.

යුරසිල් [නා.ප්‍ර.] නයිට්‍රජනීය හෂ්ම හතරින් එකක්.

යුරික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.] ක්ෂීරපයි සතුන්ගේ මුත්‍රා හා ලේවල ඇති අම්ලයක්.

යුරිඩොබීජාණුව (පාරිභා.) [නා.] දුඹුලු දිලීරවල ක්‍රියා විරහිත බීජාණුවක් ; දාහ බීජාණුව.

යුරිප්ටෙරිඩාවා (පාරිභා.) [නා.] පාෂාණී භූත කවචයන්ගේ ගෝත්‍රයක නාමය.

යුරිමියාව (පාරිභා.) [නා.] යුරියා සහ වෙනත් නයිට්‍රජනීය නිෂ්පල ද්‍රව්‍ය.

යුරියා, යුරියා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ක්ෂීරපායී සතුන් ගේ මුත්‍රවල
අඩංගු වූ ද, රසායනික
මිශ්‍රණයකින් පසු ව පොහොර
වශයෙන් භාවිත කළ හැකි වූ ද
ද්‍රව්‍යයක්.

යුරු [නා.ප්‍ර.] ආකාරය ; අන්දම ;
සමානකම ; සාදාශ්‍රයය.

යුරේකා කම්බි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
තඹ හා නිකල් මිශ්‍ර ලෝහවලින්
සාදන ලද කම්බිවර්ගයක්.

යුරේකා බඳුන (පාරිභා.) [නා.]
විෂමාකාර හැඩය ඇති සන
වස්තුවකින් විස්ථාපනය
කෙරෙන ද්‍රව පරිමාව මැනගෙන
වස්තුවේ පරිමාව නිශ්චය කිරීමට
යොදාගන්නා උපකරණයක්.

යුරේනස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සූර්යයාට සැතපුම් කෝටි 178ක්
ඇති පිහිටි ග්‍රහයෙක්.

යුරේනියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
විකිරණශීලී ලෝහමය මූල
ද්‍රව්‍යයක්.

යුරෝපය [නා.] ආසියා
මහාද්වීපයට බටහිරින් යාබද ව
යුරල් කඳුවැටියත් අත්ලන්තික්
සාගරයත් අතර පිහිටා ඇති
මහාද්වීපය.

යුරෝපා පොදු වෙළෙඳ පොළ
[නා.] යුරෝපා රටවල් නමයක

සාමාජිකත්වය ඇති ව සාදාගත්
පොදු වෙළෙඳ හවුල.

යුරෝපියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විරල
පාංශු කාණ්ඩයේ ලෝහමය මූල
ද්‍රව්‍යයක්.

යුරෝබයිලීන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මුත්‍රවල සාමාන්‍යයෙන් අල්ප
වසයෙන් ඇති වර්ණකයක්.

යුරෝසිලෙක්ටෑන් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] අයොඩයිඩ්
සංයෝගයක නාමය.

යුව [වි.] අ. දෙවැනි ; උප. - ආ.
තරුණ ; යෞවන ; උතුම්.

යුව ගණ්ඩය [නා.] (විශේෂයෙන්
තරුණ අයගේ) මුහුණේ
මතුවන කුඩා ගඩු වර්ගයක්.

යුවනිජන [නා.ප්‍ර.] තරුණ ස්ත්‍රීහු ;
තරුණ ස්ත්‍රී සමූහය.

යුවනිපති [නා.ප්‍ර.] (තරුණ) අඹු
සැමියම යුවල ; මනාලයා සහ
මනාලිය.

යුවනිය [නා.] තරුණ ස්ත්‍රී ;
තරුණ කාන්තාව ; යොවුන්
කත.

යුවනියා [නා.] කන්‍යා රාශිය.

යුවරජ/යුවරාජ [නා.ප්‍ර.] දෙවන
රජ ; රජකමට අනුප්‍රාප්තික
තත්ත්වයක් දරන පාලකයා ;
ඔටුන්න හිමි කුමරු ; උපරජ.

යුවල, යුවළ [නා.ප්‍ර.] දෙක ; යුගල ;
දෙදෙනා.

යුවලන/යුවලන [නා.] අත්දෙක ;
දෙඅත ; දැන ; හස්ත යුග්මය.

යුවලස [යුවල+ඇස] [නා.] ඇස්
දෙක ; නෙත් යුවල.

යුවළ දොර [නා.] දොර පියන්
දෙක ; දොර පලු දෙක.

යුවානක (පාරිභා.) [වි.] සතකුගේ
තරුණ කාලය පිළිබඳ වූ.

යුෂ, යුස [නා.ප්‍ර.] අ. ඇතැම්
පලතුරු, කොළ, කඳන් ආදිය
කොටා මිරිකා ගත් ඉස්ම.- ආ.
සුපයක බොර හෝ හොඳි.- ඇ.
ශාඛ හා සත්ව ශරීර තුළ
ස්වභාවයෙන් පවතින ද්‍රවය.

යුෂ්මතා [සර්ව.] ත ශබ්දකාරක
සර්ව නාමයක් ; තෝ ; ඔබ ;
නුඹ.

යුස්ටේකිය නාළය (පාරිභා.)
[නා.] ගොඩබිම වසන
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ කර්ණ පටහ
කුටීරයත් ග්‍රසනිකාවත් යා කරන
කුඩා නළයක්.

යුහු [නි.] ඉක්මන් ; වහා ; ශීඝ්‍ර. -
[වි.] අ. යෝග්‍ය ; නිසි ;
සෑහෙන ; සුදුසු.- ආ. දක්ෂ ;
සමත්.

යුහු ව [ක්‍රි.වි.] ඉක්මන් ව ; වහ-
වහා.

යුහුසුලු [වි.] ඉක්මන් බවින් යුතු ;
ඉක්මන් ; නොලස් වූ ; ශීඝ්‍රශීලී.

යු [වි.] කියන ලද ; කියූ. - [නා.ප්‍ර.]
සෘතුව.

යුගුව (කථා.) [නා.] ප්‍රයෝගය ;
උගුල.

යුඩියොමිනිය (පාරිභා.) [නා.]
වායුමානය භාවිත කොට කරන
විශ්ලේෂණයක්.

යුඩියෝ මීටරය (පාරිභා.) [නා.]
වායු අතර සිදුවන ප්‍රතික්‍රියාවල
පරිමාවේ සිදුවන වෙනස්කම්
මැනීමට භාවිත කරන වීදුරු
නළය ; වායුමානය.

යුඩොගොනියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ජලජ පැළෑටි වර්ගයක් ;
දියසෙවෙල්.

යුඵපනි [නා.ප්‍ර.] රැලෙහි
නායකයා ; සමූහයක ප්‍රධානියා.

යුඵය [නා.] ඇත්, අස්, ගව ආදී
රළ ; මූළ ; සමූහය ; රංචුව.

යුන [වි.] තරුණ ; යෞවන.-
[නා.ප්‍ර.] තරුණයා.

යු නළය (පාරිභා.) [නා.] බෙහෙවින්
රසායනික පර්යේෂණ කටයුතු
සඳහා පර්යේෂණාගාරවල
භාවිත කෙරෙන (ඉංග්‍රීසි) යු
අකුරේ හැඩය ගත් වීදුරු නළ
විශේෂයක්.

යුනික (පාරිභා.) [වි.] යුනියට
සම්බන්ධ ; යුනියට අදාළ.

යුනික අස්ථියෝගය (පාරිභා.)
[නා.] යුනික ඇට ද්වයේ
සම්බන්ධතාව.

යුනික ඇටය (පාරිභා.) [නා.]
ශ්‍රෝණි මේඛලාවට අදාළ ඇටය.

යුනිය (පාරිභා.) [නා.] ශ්‍රෝණි
මේඛලාවේ ඉදිරි කොටස.

යුපදාරු [නා.ප්‍ර.] යාගස්තම්භය
හෝ ජයස්තම්භය සඳහා
ගන්නා දෑව කොටස.

යුපය [නා.] කණුව ; ටැඹ ;
ජයස්තම්භය ; ස්තූපවල ගර්භය
තුළ සිට වූ කුලුන ; වෛදික
සාහිත්‍යයට අනුව බිලි දෙන
සතුන් බදින කණුව.

යූරිතේන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යූරිය
හා එතිල් ඇල්කොහොල්
රසායනික සංයෝගය.

යූරිතා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මුත්‍රාශයෙන් මුත්‍ර පහ කරන
නාළයක්.

යූසෝල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
හයිපොක්ලොරස් අම්ලය
අන්තර්ගත ප්‍රති-නාශකයක්.

යූහනය [නා.ප්‍ර.] රැස් කිරීම ; එකතු
කිරීම.

යෙදුම [නා.] අ. යොදන ලද දෙය ;
ඉදිරිපත් කළ දෙය.- ආ. යම්
කටයුත්තක යෙදීම.

යෙදුම් ලිවරය (පාරිභා.) [නා.]
මහන මැසීමේ කොටසක්.

යෙදෙනවා [ක්‍රි.] අ. ව්‍යාවෘත
වෙනවා ; නියැලෙනවා ;
නියුක්ත වෙනවා.- ආ. සුදුසු
වෙනවා ; යෝග්‍ය වෙනවා.

යෙහෙඹි [නා.ප්‍ර.] ලදරු ස්ත්‍රිය ;
ලදරිය.

යෙහෙය [නා.] යහපත ; හොඳ
දෙය.

යෙහෙළණි [නා.ප්‍ර.] පුත්‍රයාගේ
භාර්යාව ; සොහොයුරියගේ
දුව ; ලේලිය.

යෙහෙළිය [නා.] අ. යහළු ස්ත්‍රිය ;
මිතුරිය.- ආ. ලේලිය ;
යෙහෙළණි.

යෙළ [නා.ප්‍ර.] අ. එකඟමාර ; එකක්
හා ඉන් අර්ධය.- ආ. අඩ ;
අර්ධය ; භාගය.

යෙළ සියය [නා.] එකසිය පණහ.

යේසු/යේසුස් [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්තියානි
ධර්මයේ නිර්මාතෘවරයා ; ක්‍රිස්තු
භක්තිකයන්ගේ ශාස්තෘවරයා ;
යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ.

යොත [නා.] අ. ලණුව ; රැන ;
කඹය.- ආ. මසුන් ඇල්ලීමට
බිලිකටු අමුණන හීන් දිග
රැහැන.

යොදනවා [ක්‍රි.] අ. නියුක්ත
කරනවා ; යෝජිත කරනවා.- ආ.
(යමක් කිරීමට) උපාය

සලසනවා ; මඟක් සොයා ගන්නවා ; සැලැස්මක් තනනවා.- ඇ. මිශ්‍ර කරනවා, කළවම් කරනවා.- ඇ. ව්‍යාකෘතියක් පිසීම සඳහා පිළියෙළ කරනවා ; ඒදනවා.

යොදය, යොදේ [නා.] උණු කළ කිරි නිවුන පසු සිවියක් වැනි ව මතුපිට මිදෙන මේද පටලය.

යොදුන, යොජුන [නා.] පුරාණ දුර මැනීමේ ප්‍රමාණයක් ; ගවු සතරක දුර ; යෝජනය.

යොන [නා.] අ. උත්පත්තිය ; ජන්මය ; ජාතිය.- ආ. යෝනිය ; ස්ත්‍රී නිමිත්ත.- ඇ. යොවුන්බව ; තරුණකම ; තාරුණ්‍යය.- ඇ. තරුණිය ; යුවතිය.

යොන් [වි.] යවන දේශයට අයත් ; යෝජනක.

යොන් ගි [නා.] සිංහල ගි විරිතක්.

යොබළ [නා.ප්‍ර.] සෙබළා ; යුද්ධ භටයා ; යෝධයා.

යොබ්බන [වි.] තරුණ ; යොවුන් ; යෞවන.

යොබ්බනය [නා.] තරුණ බව ; තාරුණ්‍යය ; යෞවනය.

යොමු [වි.] අ. අභිමුඛ කළ ; හැර වූ.- ආ. නැමුණු ; අධෝමුඛ වූ.- ඇ. යෙදුණු.- ඇ. ව්‍යාවෘත වූ.- ඉ. යම්දෙයකට අදාළ ; යමකට සම්බන්ධකමක් ඇති.

යොමු උපකරණය [නා.] පරිගණකය හැසිරවීම සඳහා උපයෝගී කර ගන්නා ආදාන උපකරණය ; මවුසය.

යොමු කරනවා [ක්‍රි.] අ. අභිමුඛ කරනවා ; හරවනවා.- ආ. මෙහෙයවනවා ; යොදවනවා.- ඇ. ඉදිරිපත් කරනවා ; අවධානයට ලක් කරනවා.

යොමු කිරීම [නා.] පරිගණකයේ තිරය මත ඇති විශේෂ ලක්ෂ්‍යයක් වෙත මවුස් පොයින්ටරය ගෙන යෑම ; අකුරුවල උස මනින මිම්ම.

යොමුපත [නා.] ශබ්දකෝෂ-කරණයේ දී අවශ්‍යවන ඒ ඒ වචනය සඳහන් වන ග්‍රන්ථය හා ස්ථානය ලියා ඇති කාඩ්පත.

යොමුව [නා.] අ. අදාළ කාරණයක් හා සම්බන්ධය දැක්වීම ; අදාළ කරුණ හෝ තැන දැක්වීම.- ආ. අන්තර්ජාලයේ දී පරිගණකයක් හඳුන්වන නම ; විද්‍යුත් තැපැල් ලිපිනය ; වෙබ් අඩවියක ලිපිනය ; පරිගණක මතකයේ ඇති දත්ත පිහිටි තැන හඳුනාගන්නා සංඛ්‍යාව හෝ කේතය.

යොරයොර [නි.] නිතර ; නොයෙක් වර ; නැවත නැවත.

යොවුන [නා.] තරුණකම ; යොවුන් බව ; යෞවන භාවය.

යොවුනගන [යොවුන්+අගන] [නා.] තරුණ කාන්තාව ; යෞවන ස්ත්‍රිය.

යොවුනඹ [යොවුන්+අඹ] [නා.] තරුණ කාන්තාව ; යෞවන ස්ත්‍රිය.

යොවුනුදාව [යොවුන්+උදාව] [නා.] යොවුනෝදය, යොවුන් උදය යොවුන් බව උදා වීම ; වැඩිවියට පත් වීම ; ලිංගික මුහුකුරා යාම.

යොවුන් [වි.] තරුණ ; යෞවන.

යෝ [නා.ප්‍ර.] අ. යෝධයා ; යුද්ධභටයා.- ආ. ස්ත්‍රී නිමිත්ත ; යෝනිය.

යෝක් [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රීන්ගේ ඇතැම් ඇඳුම් මැසීමේ දී භාවිත කරන මෝස්තරයක්.

යෝග කර්මය [නා.] යෝග කටයුතු යෙදීම ; භාවනා කිරීම.

යෝග කලාව [නා.] (පාරිභා.) [නා.] (සෛල) අනුතන විභජනයේ දී වර්ණදේහ රැස් වී සමක තලය බවට පත් වන අවස්ථාව.

යෝගකාරක [වි.] ග්‍රහයෝග සිදු කරන ; ග්‍රහයෝගය සඳහා එකතු වන.

යෝග කාරකයා [නා.] ග්‍රහයෝග ඇති කරන්නා ; යෝග කර්තෘ.

යෝගක්ෂේමය [නා.] අ. ලෙඩදුක් සුව වීම ; ලෙඩ රෝගාදියෙන් මිදීම ; උපද්‍රවවලින් නිදහස් වීම.- ආ. කාමාදි බැඳීම්වලින් මිදීම ; රාග නිසා සිදුවන බිය නැති වීම ; නිර්වාණ අවබෝධය.

යෝගජ [වි.] (ග්‍රහ) යෝග ඇසුරින් සිදුවන ; යෝග නිසා ඇති වන.

යෝගජය (පාරිභා.) [නා.] සත්ව අණුවල එක්වීම ; යුක්තාණුව.

යෝගට් [නා.ප්‍ර.] කිරි මුදවා ගැනීමෙන් පිළියෙළ කර ගන්නා ප්‍රණීත ආහාරයක්.

යෝගත්‍රය [නා.] (අභි.) ලෝහ, දිව්‍ය, මෝහ යන යෝග තුන.

යෝග දර්ශනය [නා.] ධ්‍යාන, සමාපත්ති, අභිඥා වශිතාදිය ප්‍රධාන කොට උගන්වන ශාස්ත්‍රය ; පාතඤ්ජලී සෘෂිත්ගේ මතය.

යෝගධර්ම [නා.ප්‍ර.] අ. කාම, භව, දිව්‍ය, අවිජ්ජා යන සතර. - ආ. යෝග ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ ඉගැන්වීම.

යෝග නිද්‍රාව [නා.] යෝගානුසාරයෙන් නිද්‍රාවට පත්වීම ; සිත එකඟ කිරීමෙන් ඇති වන නින්ද.

යෝග බලය [නා.] අ. ග්‍රහ යෝගයකින් ඇති වන බලය.- ආ. යෝගී ක්‍රම නිසා ඇති වන බලය.

යෝග බාධකය (පාරිභා.) [නා.]
සමහර පුෂ්පයන්ගේ කීලය හා
රේණුවල පිහිටීමේ බාධකය.

යෝගය [නා.] අ. එක් වීම ;
යෙදීම ; සංයෝගය ; අභ්‍යාසය ;
ඒකිභූත භාවය.- ඇ.
භාවනාවෙහි යෙදීම ; මානසික
ඒකාග්‍රතාව ; සමාධිය.- ආ.
(ප්‍ර.යෙදේ.) දර්ශන ශාස්ත්‍රයෙහි
යෝග දර්ශනය වශයෙන්
දැක්වෙන කොටස.- ඇ. යුද්ධය ;
සංග්‍රාමය.

යෝගවාහි [වි.] මිශ්‍ර වන ;
සංයෝග වන ; වෙනත් දෙයක්
හා ගැළපෙන.- [නා.ප්‍ර.] පිත්තල.

යෝගවැදි, යෝග වැදිරි [නා.ප්‍ර.]
යෝගාවචරයා ; තාපසයා.

යෝග විද්‍යාව [නා.] යෝග ක්‍රම
විස්තර කෙරෙන ශාස්ත්‍රය ;
භාරතීය යෝග ක්‍රමය ; යෝග
ශාස්ත්‍රය.

යෝග විධානය [නා.]
රාජකාරියෙහි යෙදීමට නියම
කිරීම ; රාජ නියෝගය.

යෝග විධි [නා.ප්‍ර.] භාවනා ක්‍රම ;
යෝගාසන ක්‍රම.

යෝගාකර්ෂණය [යෝග+
ආකර්ෂණය] [නා.] ද්‍රව්‍ය
සංයෝගයෙන් ඇති වන බලය ;
ද්‍රව්‍ය සංයෝග නිසා ඇති වන
ඇද ගැනීමේ ශක්තිය.

යෝගාවාර ධර්මය [නා.]
නිවනෙහි ශුන්‍ය නොවූ
කොටසක් ඇතැයි ගැනීමේ
න්‍යාය ; යෝගාවාර වාදය.

යෝගානුකූල [යෝග+ අනුකූල]
[වි.] භාවනානුයෝගයට සුදුසු ;
භාවනාවට අනුව යෙදුණු.

යෝගානුභාවය [නා.] යෝගවල
යෙදීමේ ප්‍රතිඵලය.

යෝගාවචර [වි.] භාවනාවෙහි
යෙදෙන ; ධ්‍යානයෙහි හැසිරෙන.

යෝගාවචරයා [නා.] භාවනාවෙහි
යෙදෙන තැනැත්තා ; ධ්‍යාන
වඩන්නා ; භාවනානුයෝගියා.

යෝගාසනය [නා.] ධ්‍යානයෙහි
යෙදෙන ඉරියව්ව ; අරමිණිය
ගොතා හිදීම.

යෝගි, යෝගී [වි.] අ. යෝග
පිළිබඳ. - ආ. යෝගීන් පිළිබඳ.

යෝගික පරිපාටිය (පාරිභා.)
[නා.] මිශ්‍ර කිරීමේ පිළිවෙළ ;
මිශ්‍රණයක් සාදා ගන්නා ක්‍රමය ;
මිශ්‍රණ ක්‍රමය.

යෝගියා [නා.] භාවනාවෙහි
යෙදෙන්නා ; යෝග අභ්‍යාසවල
යෙදෙන තැනැත්තා.

යෝගි වර්ධය (පාරිභා.) [නා.]
කශේරුකාවල තිබෙන සන්ධාන
ප්‍රසාරයක්.

යෝගීවරයා [නා.] භාවනාවෙහි
යෙදෙන උතුම් පුද්ගලයා ;
ධ්‍යාන ලාභියා.

යෝගේශ්වරයා [නා.] ශ්‍රේෂ්ඨ
යෝගියා ; උතුම් යෝගාවචරයා.

යෝගෝපචාර [යෝග+උපචාර]
[නා.ප්‍ර.] භාෂා රීතිවල දී දක්නට
ලැබෙන උපචාර විශේෂයක් ;
සම්බන්ධ වූ දෙය ප්‍රභේදයෙන්
සැලකීම.

යෝග්‍ය [වි.] සුදුසු ; ගැළපෙන ;
නිසි ; ප්‍රයෝජනවත්.

යෝග්‍යයා [නා.] සුදුසුයා ;
ගැළපෙන පුද්ගලයා ; සරිල්ලා.

යෝග්‍යකරණය (පාරිභා.) [නා.]
සුදුසු බවට පත් කිරීම ; ඉඩකඩ
සැලැස්වීම ; උපයෝජනය.

යෝග්‍යතා පරීක්ෂණය [නා.]
සුදුසුකම් විමසා බැලීමේ
පරීක්ෂණය.

යෝග්‍යාකාරය [යෝග්‍ය+ආකාරය]
[නා.] සුදුසු පිළිවෙළ ; නිසි
විධිය ; ගැළපෙන අන්දම.

යෝග්‍යාර්ථය [යෝග්‍ය+අර්ථය]
[නා.] සුදුසු අදහස ; ගැළපෙන
තේරුම.

යෝජකය (පාරිභා.) [නා.] අවයව
දෙකක් එකට ගළපන හෝ යා
කරන අවයවය.

යෝජකයා [නා.] අ. යොදන්නා ;
ගළපන්නා.- ආ. (සමිති
රැස්වීමකදී) යම්කිසි යෝජනාවක්
ඉදිරිපත් කරන තැනැත්තා ;
යෝජනාකරු ; යෝජක තැන.

යෝජන [නා.ප්‍ර.] අ. යොදන ; ගවී
සතරක දුර ප්‍රමාණය.- ආ.
සන්ධි කිරීම.

යෝජනය [නා.] අ. (පද පිළිවෙළ)
යෙදීම ; (පද) ප්‍රයුක්තිය. - ආ.
පණත ; ප්‍රඥප්තිය.

යෝජනා කරනවා [ක්‍රි.] ක්‍රියාත්මක
කිරීම සඳහා යම් කරුණක්
ඉදිරිපත් කරනවා.

යෝජනා පත්‍රය [නා.] ඉදිරිපත්
කරනු ලබන කරුණු ඇතුළත්
වන ආකෘති පත්‍රය ; යෝජනා
කුම අන්තර්ගත කළ පත්‍රිකාව.

යෝජනාව [නා.] යම් කාර්යයක්
ඉටු කිරීමේ ලා ගත යුතු පියවර
පොදු සම්මුතිය සඳහා ඉදිරිපත්
කිරීම ; සැලකිල්ලට යොමු
කරවන අදහස ; ක්‍රියා කිරීම
සඳහා ඉදිරිපත් කර සිටි
කාරණය.

යෝජන [වි.] යෙදුණු ; යෙදුණා
වූ ; යොදන ලද ; යෝජනය
කරන ලද.

යෝජනය [නා.] යෝජනා කරන
ලද කාරණය ; සහා සම්මත
කළ යෝජනාව.

යෝනු [නා.ප්‍ර.] යෝන ; රැහැන.

යෝද, යෝධ [වි.] ලොකු ; මහත් ;
විශාල ; ශක්ති සම්පන්න.

යෝදර [වි.] මහත් ; දරුණු ;
බලවත්.

යෝධයා [නා.] අ. ශක්ති සම්පන්න
පුරුෂයා උස මහත ඇති
පුද්ගලයා.- ආ. සෙබළා ; යුද්ධ
භටයා.

යෝන [නා.ප්‍ර.] අ. තරුණිය.- ආ.
තාරුණ්‍යය.

යෝනි මාර්ගය [නා.] ගර්භාෂයත්
යෝනි මුඛයත් සම්බන්ධ වන
නළය.

යෝනි මුඛය [නා.] යෝනියේ
බාහිර විවෘත කෙළවර ; යෝනි
මඟට ඇති දොර.

යෝනිය [නා.] අ. ස්ත්‍රී නිමිත්ත ;
ස්ත්‍රී විභ්වය.- ආ. සත්ත්වයා
උත්පත්තිය ලබන තිරිසන් ප්‍රේත
ආදී ආත්මභාවය ; ජාතිය.- ඇ.
ආරම්භය ; උල්පත ; මූල ;
පටන්ගැන්ම.

යෝනිසෝ මනසිකාරය [නා.]
යමක් නුවණින් යුතු ව හේතු
ඵල හා ආශ්‍රිත ව කල්පනා
කිරීම ; යථාර්ථය පිළිබඳ
නුවණින් මෙනෙහි කිරීම.

යෝමිතාව [නා.] ස්ත්‍රිය ; ගැහැණිය ;
බිරිඳ ; භාර්යාව.

යෝග [වි.] යුගලකින් හෙවත්
දෙකකින් යුත් ; යුගලයක් හා
සම්බන්ධ.

යෝගපදික [වි.] අ. පද දෙකකින්
යුත් ; දෙපේළියකින් සමන්විත ;
කොටස් දෙකකින් සැදුම්ලත්.-
ආ. එක විට සිදුවන ; එකට
සිද්ධවන්නා වූ.

යෝගපදික සමීකරණය (පාරිභා.)
[නා.] පද දෙකක් සහිත
සමීකරණය ; සංකේත දෙකකට
පොදු වටිනාකමක් ඇති
සමීකරණය.

යෝතකය [නා.] අ. යමකුට
නිත්‍යනුකූලව අයත් දෙය ;
ස්වකීය ධනය.- ආ. ත්‍යාගය ;
දායාදය.

යෝන [වි.] අ. මාතෘ ගර්භයට
අයත් ; ගර්භාෂය හා සම්බන්ධ.-
ආ. විවාහය හා සම්බන්ධ ;
වෛවාහික.

යෝන සම්බන්ධය [නා.]
විවාහයෙන් ඇති වූ නෑකම.

යෝවන [වි.] තරුණ වයසට
අයත් ; යොවුන් වියේ සිටින.

යෝවන ගංගාව (පාරිභා.) [නා.]
අතු ගංගා ආදිය එක් වීමෙන්
විශාල බවට පත් නොවූ නදිය ;
ඉහළ නිම්නයක ගලන ගඟ.

යෞවන ප්‍රාන්තය [නා.] තරුණ වයසේ අග කොටස ; මැදිවිය.

යෞවන ප්‍රාචීන [වි.] තරුණ වයසට පැමිණි ; වැඩිවිය පැමිණි ; ප්‍රජනනය කිරීමෙහි ශක්තිය ලැබූ.

යෞවන මදය [නා.] තරුණ වයස නිසා ඇති වන උඩඟු ස්වභාවය ; තරුණකමින් ඇති වන එඩිය.

යෞවනය [නා.] තරුණ වයස ; යොවුන් විය ; යෞවන භාවය ; තාරුණ්‍යය.

යෞවනයා [නා.] තරුණයා ; යොවුනා.

යෞවන ශ්‍රීය [නා.] තරුණබව නැමැති ඵෙය්වර්යය ; යෞවනය නැමැති සම්පත ; යොවුන් සිරිය.

යෞවනාභිරාම [වි.] තාරුණ්‍යය නිසා අතිශයින් සිත් අලවන්නා වූ ; මන බඳින තුරුණුබවින් යුතු.

යෞවනිය [නා.] යෞවන ස්ත්‍රිය ; තරුණිය ; යුවතිය.

යෞවනෝදය [නා.ප්‍ර.] තරුණ බව උදාවීම ; තරුණ වයසට පැමිණීම ; වැඩිවිය පත්වීම ; ප්‍රජනනයට යෝග්‍ය වීම.

යෞවරාජ්‍යය [නා.] යුවරජ තනතුර ; උපරාජ ධුරය.

ර සිංහල භෝධියේ පනස් තුන්වන අකුර ; ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය ; දෙවන අන්ත:ස්ථාක්ෂරය ; ර යන්න.

රළාල් නියමය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රාවණයේ දී විසඳනය නොවන ද්‍රාවයක් තනුක ද්‍රාවණයක් දෙන පරිදි ද්‍රාවණය කළ විට ඇති වන ප්‍රතිඵල පිළිබඳ වෙනස්කම් විද්‍යාත්මක නියමයක්.

රංකිරි, රන්කිරි (කථා.) [නා.ප්‍ර.] රන් මිශ්‍ර කිරි ; බිළිඳකු උපන් කෙනෙහි රන් ගල ගා තන කිරි මුසු කොට දිවෙහි ගාන මිශ්‍රණය.

රංග, රඬග [නා.ප්‍ර.] අ. පැහැය ; වර්ණය ; පාට.- ආ. රඟමඬල ; රංග භූමිය ; රඟපාන වේදිකාව.- ඇ. නැටුම ; නෘත්‍යය ; රංගනය.- ඇ. යුද පිටිය ; රණබිම.- ඉ. විලාසය ; ආකාරය.- ඊ. බෙලෙක් හෙවත් ටින් ලෝහය.- උ. සුදු රියම්.- උභ. පුෂ්කර නම් ලවණය.- සා. ඔෟෂධීය ද්‍රව්‍ය දමා සකස් කර ගත් කැඳ ; කාඩි.

රංගකෘමියා (පාරිභා.) [නා.] ඉන්ද්‍ර ගෝපයා.

රංග පීඨය, රඬග/පීඨය [නා.] නාට්‍ය රඟ දක්වන වේදිකාව.

රහස්ථාපක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වර්ණ ස්ථාවර බවට පත් කරන රසායන ද්‍රව්‍යය.

රංගාවලිය [නා.] හිරු එළියේ
අඩංගු සප්තවිධ වර්ණ කලාප
සමූහය ; රතු, තැඹිලි, කහ,
කොළ, නිල්, නිතීල (ඉන්ඩිගෝ),
නිලලෝහිත යන වර්ණාවලිය.

රංගාවලික්ෂය (පාරිභා.) [නා.]
වර්ණාවලිය විශ්ලේෂණය
කිරීම සඳහා යොදාගන්නා
උපකරණය ; වර්ණාවලික්ෂය.

රංගුව (කථා.) [නා.] සංඥා හඟවන
නළාව ; සංකුව ; සංගුව.

රංචුව [නා.] සමූහය ; රැළ ;
කාණ්ඩය ; රැන.

රංජකයා [නා.] ගැයීමෙන්
වැසීමෙන් අනුන් සතුටු කිරීමට
සමත් ශිල්පියා.

රංජන [නා.ප්‍ර.] අ. සතුටු කිරීම ;
පිනවීම.- ආ. සායම් පෙවීම ;
වර්ණවත් කිරීම.- ඇ.
ශෝභමාන වීම ; බැබළීම.

රංචුව, රණ්ඩුව (කථා.) [නා.]
කලනය ; දබරය.

රංදකය [නා.] යම්කිසි භාණ්ඩයක්
තැබීමට හෝ රඳවා ගැනීමට
ආධාර වන උපකරණය ;
ආධාරකය.

රංඳු [නා.ප්‍ර.] අ. අත.- ආ. සිඳුර ;
ඡිද්‍රය ; විවරය.- ඇ. වරද ;
දෝෂය ; අඩුපාඩුව.

රංඳු ගවේෂි [වි.] සිඳුරු හෙවත්
වැරදි සෙවීමෙහි යෙදෙන.

රංශි, රංසි [නා.ප්‍ර.] රැස් ; කාන්තිය ;
රශ්මිය.

රංසිමන්තු [නා.ප්‍ර.] රශ්මි ඇත්තා ;
හිරු ; සූර්යයා.

රංසිමාලකය (කථා.) [නා.] අග්‍ර
විනිශ්චය ශාලාව.

රංහිරියල් [නා.ප්‍ර.] මල් වෙඩි ආදිය
සෑදීමේදී උපයෝගී කරගන්නා
ද්‍රව්‍යයක්.

රංහිලිගෙය [නා.] රත්සිවිගෙය.

රංකවල [නා.] රැකවල ; ආරක්ෂාව ;
රක්ෂාවරණය.

රක්තවා [ක්‍රි.] අ. ආරක්ෂා
කරනවා ; රැකබලා ගන්නවා ;
පෝෂණය කරනවා.- ආ.
සමාදන් වන වුත, ශීල ආදිය
කඩ නොකර පවත්වා ගන්නවා.

රකුසා [නා.] මිනීමස් බුද්ධි, මිනිස්
ලේ උරාබොන භයානක
අමනුෂ්‍ය කොට්ඨාශයක්.- [වි.]
රළු ; නපුරු පෙනුමක් ඇති ;
දරුණු ; භයානක.

රක් [නා.ප්‍ර.] අ. රැක්ම ; ආරක්ෂාව ;
රැකවල.- ආ. සිවංගුරු,
මනෝසිලා හෙවත් රත්හිරියල්
යන බනිජ වර්ගය.

රක්බිත [වි.] රැකි ; ආරක්ෂා කළ ;
ආරක්ෂිත.

රක්ත [වි.] අ. රතු පැහැයෙන් යුතු ;
රතුපාට.- ආ. සායම් ගැ ; පාට

ගැන්වූ ; රක්තේක.- ඇ. ඇලුණු ; ඇලී ගිය ; ආසක්ත.- [නා.ප්‍ර.] ඇ. රතු පැහැය ; රක්ත වර්ණය.- ආ. රුධිරය ; ලේ.- ඇ. රක්තවාත රෝගය.- ඇ. කුප් ග්‍රහයා ; අගහරු.

රක්තකණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] කොවුලා ; කෝකිල පක්ෂියා.

රක්තකන්ද [නා.ප්‍ර.] පබළු ; ප්‍රවාල.

රක්තකාමය [නා.] අක්ෂි රෝග සයෙන් එකක නාමය.

රක්තකාමනාව (පාරිභා.) [නා.] රුධිරයෙහි කැටිගැසීමට නොහැකිකම ; හිමොපිලියාව.

රක්තකාරක (පාරිභා.) [වි.] ලේ වඩවන ; ලේ පිළිබඳ වූ.

රක්තකාසය [නා.] කහින විට කෙළ සමග ලේ යාමේ රෝගය.

රක්තගන්ධක [නා.ප්‍ර.] ගෙන්දගම් යන බණිජය.

රක්ත ගරණය (පාරිභා.) [නා.] ලේ ගැලීම ; දරුණු රක්තපාතය ; තුවාල වූ ලේ නළයකින් ලේ ගැලීම ; රක්තපාතය.

රක්ත ග්‍රන්ථි [නා.ප්‍ර.] ඇ. ලේ එක් වී මතුවන ගවු විශේෂය.- ආ. වාතය ඇද ගැනීම හා පිට කිරීම පිණිස සමහර මත්ස්‍යයන් ගේ වාතාශයෙහි පිහිටි ග්‍රන්ථියක් ; වාහිනිගැන්වියම.

රක්ත වාපය [නා.] අධික රුධිර පීඩනය.

රක්ත ඡර්දනය (පාරිභා.) [නා.] ලේ වමනය කිරීම ; රුධිරෝද්ගාරය.

රක්තජ [වි.] ලෙයින් හටගන්නා ; රුධිරයෙන් උපන්.

රක්ත තප්ත (පාරිභා.) [වි.] රතු පාට වන තෙක් ගිනියම් කළ.

රක්ත තාපය (පාරිභා.) [නා.] ගිනියම් වූ උෂ්ණය ; අධික උෂ්ණත්වය.

රක්තධාතුක [නා.ප්‍ර.] තඹ.

රක්තධාතුව [නා.] මනුෂ්‍ය ශරීර සෑදී ඇති සජ්ත විධ ධාතුවලින් එකක් ; ලේ ; රුධිරය.

රක්තධාවනය [නා.] ශරීරය තුළ ලේ ගමන් කිරීම ; රුධිර සංසරණය.

රක්ත නිෂ්ඨිවනය [නා.] ලේ වමනය කිරීම ; රක්ත ඡර්දනය.

රක්තපයා [නා.] ලේ බොන්නා ; රතුසා.

රක්තපාතය [නා.] රුධිර නාලයකින් බොහෝ සෙයින් ලේ ගැලීම ; රක්තගරණය.

රක්තපාතරෝධක (පාරිභා.) [වි.] තුවාල වූ රුධිර වාහිනියකින් ලේ ගැලීම නවත්වන ; රක්තපාතය නවතන.

රක්තප්‍රදරය [නා.] ස්ත්‍රීන්ට
ඔසප්වීමේදී අධිකව රුධිරය
වහනයවීම ලක්ෂණ කොට ඇති
රෝගයක් ; ආර්තවරිතය.

රක්තමධුරාශිතතාව (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරයෙහි අවශ්‍යයෙන්ම
තිබිය යුතු සීනි ප්‍රමාණය අඩු
වීම.

රක්තමධුරාශිකාය (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරයෙහි ආරක්ෂා සහිත ව
තිබිය යුතු සීනි ප්‍රමාණය වැඩි
වීම.

රක්තමාලය [නා.] ස්ත්‍රී රෝගයක්
වන ලේ මාලය ; මහ ලේ
රෝගය.

රක්තමිලන සුවිච්ඡේදය (පාරිභා.)
[නා.] සියුම් නහරවලට
බෙහෙත් ආදිය විදීම සඳහා
භාවිත කරන නලය සහිත
කටුව.

රක්තරංගය (පාරිභා.) [නා.]
රක්තාණුවෙහි රතු පැහැය ඇති
කරන ද්‍රව්‍යය ; හිමොග්ලොබින්.

රක්තරිතය (පාරිභා.) [නා.] ගුද
මාර්ගය වටේ ඇති ශිරා
ඉදිමීමෙන් ඇති වන ආබාධය ;
අර්ශස්.

රක්තවාත [නා.ප්‍ර.] වාතය කිපී
රුධිරය දූෂණය වීමෙන්
හටගන්නා රෝග.

රක්තවාහි, රක්තවාහිනී [නා.ප්‍ර.]
ශරීරයේ රුධිර සංසරණයට
ඉවහල් වන නාල විශේෂය ;
රුධිරවාහිනී නාල.

රක්ත විෂතාව [නා.] ලෙයෙහි
ඇති වන දූෂිත භාවය ; ලේ
විෂ සහිත වීම.

රක්ත වේගය [නා.] ප්‍රධාන
ධමනිවල ඇති වන පීඩනය ;
අධිරක්තවාපය.

රක්තවේදය (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරය හා එහි හටගැනෙන
රෝග පිළිබඳව උගන්වන
ශාස්ත්‍රය.

රක්ත ස්‍රාවය [නා.] අ. ලේ ගැලීම.-
ආ. ස්ත්‍රීන්ගේ ඔසප් වීම.

රක්ත හීනතාවය (පාරිභා.) [නා.]
ශරීරයේ ලේ හිඟකම ; ලෙයෙහි
රක්තාණු අඩුවීම ; නිරක්තිය.

රක්තා (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ගින්නදර ;
ගින්න ; වත්තිය.

රක්තාසාතය [නා.] මොළයට
සාමාන්‍යයෙන් සැපයෙන රුධිර
ප්‍රමාණය අඩුවීම නිසා
ශරීරාවයව අප්‍රාණිකව සිහිසන්
නැතිවීම.

රක්තාණු [නා.ප්‍ර.] රුධිරයේ ඇති
ප්‍රධාන ජීවාණුවක් ; රුධිරය
බෙදෙන කොටස් දෙකෙන්
එකක්.

රක්තාණු භේදය (පාරිභා.) [නා.]
රක්තාණු දිය වී යෑම ; රක්තාණු
ජාරණය.

රක්තාණු ශෛථිලය (පාරිභා.)
[නා.] ලේ කැටි ගැසීම.

රක්තානිසාරය, රක්තානිසාරය
[නා.] මල සමග අධික ලෙස
ලේ පහවීමේ රෝගය ; ලේ බඩ
යාම ; ලේ අතිසාරය ;
ලෝහිතපක්ඛන්දිකාව.

රක්තානන [රක්ත+ආනන]
[නා.ප්‍ර.] රතුපැහැ මුහුණ
ඇත්තා ; කුප් ග්‍රහයා ; අගහරු.

රක්තිය (පාරිභා.) [නා.] ආදරය ;
ඇල්ම.

රක්ෂක [වි.] රකින ; ආරක්ෂා
කරන.- [නා.ප්‍ර.] අ. ආරක්ෂකයා ;
රකින්නා ; ගෝපකයා.- ආ.
නිත්‍යානුකූල ස්වාමිපුරුෂයා.- ඇ.
රක්ෂණය වූ අයට සිදු විය හැකි
ආපදාවන්ගෙන් ආරක්ෂාව
ලබාදීමට හෝ අන්තරාවක්
සිදුවුවහොත් ඊට වන්දි ලබාදීමේ
වගකීම භාරගන්නා තැනැත්තා.

රක්ෂකය (පාරිභා.) [නා.]
චුම්බකයක චුම්බකත්වය රැකීමට
තිබෙන මෘදු යකඩ කැබැල්ල ;
ආරක්ෂක උපකරණය.

රක්ෂණ [වි.] අ. ආරක්ෂා කරන ;
රක්ෂා කරන ; රකින.- ආ.
ආරක්ෂා සලසන ; නිත්‍යානුකූල

ආරක්ෂාව ලබාදෙන ; රක්ෂිත
දේවල් කෙරෙහි නිත්‍යානුකූල
රක්ෂණයක් ලබාදෙන.- [නා.ප්‍ර.]
අ. රැකීම ; ආරක්ෂාව සැලසීම ;
සුරැකීම.- ආ. ආහාරපානාදිය
නරක් නොවී කල්තබා ගැනීම.-
ඇ. පාඩු විඳිනු ලබන්නන්ට වන්දි
ගෙවීම පිණිස නිත්‍යානුකූලව
ඇති කරගන්නා ලද ගිවිසුමකට
අනුව සලසන ආරක්ෂාව.

රක්ෂණ ඔප්පුව[නා.] රක්ෂිත
අවදානම පිළිබඳ සම්පූර්ණ
විස්තර සහිතව රක්ෂණ වගකීම්
ඇතුළත් කොට දෙනු ලබන
ලියවිල්ල ; රක්ෂිත හා රක්ෂක
අතර පවත්නා ගිවිසුම ; රක්ෂණ
පත්‍රය.

රක්ෂණ ක්‍රමය [නා.] රක්ෂිතයාට
සිදුවිය හැකි ආපදාවන්ගෙන්
ආරක්ෂාව ලබාගැනීමේ හා
අන්තරායක් සිදුවුවහොත් ඊට
වන්දි ලබාගැනීම සඳහා සකස්
කළ වැඩ පිළිවෙල.

රක්ෂණ ගිවිසුම [නා.] අලාභයක්
හානියක් හෝ අන්තරාවක් සිදුවූ
අවස්ථාවකදී පාඩු පිරිමැසීම ;
වන්දි හෝ අලාභ මුදල්
ලබාගැනීම සඳහා රක්ෂණ
සමාගමක් සමග ඇති
කරගන්නා ගිවිසුම.

රක්ෂණ ද්‍රව්‍ය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කැමවර්ග කල් තබා ගැනීම
සඳහා භාවිත කරන ද්‍රව්‍ය.

රක්ෂණ බන්ධනාගාරය [නා.] නඩු විභාගය අවසන් වනතුරු හෝ නඩුවට අදාළ තොරතුරු සපයාගන්නා තුරු සැකකරුවකු රඳවා තබන බන්ධනාගාරය.

රක්ෂණ යන්ත්‍රණය (පාරිභා.) [නා.] ආරක්ෂාව පිණිස ප්‍රයෝජන ගත හැකි යාන්ත්‍රික උපක්‍රමය.

රක්ෂණ වාරිකය [නා.] රක්ෂිත පුද්ගලයා විසින් රක්ෂකයාහට ගෙවනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණය.

රක්ෂා [වි.] අ. ආරක්ෂාව ඇති ; ප්‍රවේසම් සහිත ; පරිස්සම් සහිත.- ආ. යැපෙන ; නඩත්තු වන ; පෝෂ්‍ය වන.- [නා.ප්‍ර.] අ. රැකීම ; රැකවල ; ආරක්ෂාව ; ආවරණය.- ආ. ජීවිකා වෘත්තිය ; ජීවනෝපාය ; ජීවත්වීමේ මාර්ගය ; රැකියාව.

රක්ෂාධිකාරී නිලධාරියා [නා.] ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් නිත්‍යානුකූලව ප්‍රධානත්වය උසුලන තැනැත්තා.

රක්ෂාපේක්ෂකයා [නා.] අ. රැකවලෙහි යෙදෙන්නා ; රැකවලා ; දොරටුපාලයා.- ආ. නාඩගම්කාරයා ; නළුවා.

රක්ෂාවරණය [රක්ෂා+ ආවරණය] [නා.] ආරක්ෂාව ; රැකවල ; රැකවරණය.

රක්ෂා ස්ථානය [නා.] ආරක්ෂා ලැබෙන ස්ථානය ; රැකවරණයක් ඇති තැන.

රක්ෂිත [වි.] අ. රක්තා ලද ; රැකුණු ; ආරක්ෂා වූ ; රක්ෂණය කරන ලද.

රක්ෂිතයා [නා.] අ. රකිනු ලබන්නා ; ආරක්ෂා කෙරෙන්නා.- ආ. (පාරිභා.) භාරකාරයෙකුගේ ආරක්ෂාව යටතේ සිටින බාලවයස්කාරයා.

රක්ෂිතෘ [නා.ප්‍ර.] රකින්නා ; ආරක්ෂා කරන්නා.

රක්ෂූගේ [නා.] වෛත්‍යයක රැකවරණය පිණිස ඉදිකළ ගෙය.

රගණය [නා.] සිංහල කාව්‍ය ශිල්පය හා සම්බන්ධ අට ගණ අතුරෙන් එකක් ; මූල හා අග වර්ණ ගුරු ව මැද වර්ණය ලඝු ව ද සිටින ගණය.

රග්බි [නා.ප්‍ර.] අන්තර්ජාතික පා පන්දු ක්‍රීඩාවක්.

රභිගක [නා.ප්‍ර.] සුදු රියම්.

රභිග මාණික්‍යය [නා.] රතු කැටය ; පද්මරාගය.

රභිගවිජ [නා.ප්‍ර.] රිදී.

රභිගාවලී ලේඛය (පාරිභා.) [නා.] වර්ණාවලිය ඡායාරූපගත කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා උපකරණයක් ; වර්ණාවලී දර්ශකය.

රඟ [නා.ප්‍ර.] අ. පාට ; පැහැය ; වර්ණය.- ආ. නැටුම ; රැගුම ;

නෘත්‍යය.- ඇ. නැටුම් ගැයුම්
වැයුම් පවත්වන ස්ථානය ;
රඟමඩල ; නෘත්‍ය භූමිය.- ඇ.
ආකාරය ; පිළිවෙල ; විධිය ;
ස්වභාවය.- ඉ. රශ්මිය ; කිරණ ;
කර ; මරිචිය.

රඟ කරළිය [නා.] රංග භූමිය ;
රඟ මඩල ; රංග පීඨය.

රඟදිව් [නා.ප්‍ර.] වර්ණවලින්
ජීවත්වන්නා ; සිත්තරා ;
අලික්කැමි.

රඟ දෙනවා [ක්‍රි.] නටනවා ;
රැගුම් පානවා ; නෘත්‍ය
පවත්වනවා.

රඟහල [නා.] නැටුම් ගැයුම් වැයුම්
පවත්වන ශාලාව ; නාට්‍ය
ශාලාව ; නෘත්‍ය ශාලාව.

රවකයා [නා.] ගද්‍ය පද්‍යාදිය
රචනා කරන්නා ; ප්‍රබන්ධකයා ;
ලිපි සම්පාදකයා.

රවනය [නා.] අ. රචනා කරනු
ලබන දෙය ; රචනාව ; ගද්‍ය
පද්‍යාදී ප්‍රබන්ධය ; ලුහුඬු
සංග්‍රහය.- ආ. යමක් රචාවකට
ගළපා සැකසීම ; රචනා කිරීම ;
ගද්‍ය පද්‍ය සම්පාදනය.

රචනා චෝරයා [නා.] අනුන්ගේ
රචනා, අදහස් ආදිය සොරා
ගෙන සිය නිර්මාණ ලෙස
පෙන්වන තැනැත්තා.

රචනා ප්‍රශ්න [නා.ප්‍ර.] රචනා
ස්වරූපයෙන් පිළිතුරු ලිවිය
යුතු ප්‍රශ්න.

රචයිනා [නා.ප්‍ර.] රචනා කරන්නා ;
රචකයා.

රචිත [වි.] රචනා කරන ලද ;
ගොතන ලද ; ප්‍රබන්ධ කරන
ලද.

රජ [නා.ප්‍ර.] අ. රාජයා ; මහිපාලයා ;
නරපතියා.- ආ. අධිපතියා ;
ශ්‍රේෂ්ඨයා ; උත්තමයා ;
විශිෂ්ටයා.- ඇ. රජ කුලය ; රාජ
වංශය ; ක්ෂත්‍රීය කුලය.- ඇ.
රජය ; රාජ්‍යය ; රාජධානිය.-
ඉ. චන්ද්‍රයා.- ඊ. සූර්‍ය රශ්මිය ;
හිරු රැස්.- උ. ධූලි ; රජස්.- උ.
(මල්) රොන් ; රේඡු.- සා.
කෙලෙස් ; ක්ලේශ.- සා.
රේඛාව ; ඉර ; පේළිය.- සා.
රොද ; සමූහය ; පභික්තිය.-
සා. ඔසප් ලෙය.- [වි.] අ. රජුට
අයත් ; රජුන් පිළිබඳ ; රාජකීය.-
ආ. ප්‍රධාන ; ප්‍රමුඛ ; ශ්‍රේෂ්ඨ.

රජ අණ [නා.ප්‍ර.] රජු විසින් පනවන
ලද නීතිය ; නියෝගය ; රාජ්‍ය
මගින් නිකුත් කරනු ලබන අණ.

රජ අවස [නා.ප්‍ර.] රාජ මාළිගාව ;
රාජකීය මන්දිරය.

රජ ඇණය [නා.] මොටෝරියක
ඉදිරි රෝදවල අක්ෂ දඩු, රිය
තට්ටුවට සවි කිරීම පිණිස

යොදන මොට්ට ඇණ විශේෂයක්.	රජගණ [රජ+අගණ] [නා.ප්‍ර.] රජ මාළිගාවේ මිදුල ; රාජාභිගණය.
රජකත [නා.] රජ බිසොව ; කුමාරිකාව.	රජගත [රජ+අගත] [නා.ප්‍ර.] රජ කුලයට අයත් කාන්තාව ; රජ බිසොව ; රජ කුමරිය.
රජකම [නා.] රටක් පාලනය කිරීම ; රාජ්‍යත්වය.	රජක [නා.ප්‍ර.] අ. රිදී ; කලදෝ.- ආ. ඇත්දළ.- ඇ. රුධිරය ; ලේ ; රක්තය. - ඇ. පාෂාණය ; ගල.- ඉ. රන් ; රත්රන්.- ඊ. සුදු පැහැය ; ශ්වේත වර්ණය. - උ. මුතුහර.- [වි.] රිදියෙන් කළ ; රිදී මුවා ; රජතමය.
රජකයා [නා.] අ. රෙදි සෝදන තැනැත්තා.- ආ. රෙදිපිළි සායම් කරන්නා ; වස්ත්‍ර රැකප්පකයා.	රජක ජයන්තිය [නා.] වැදගත් සිද්ධියක් පිළිබඳ ව විසිපස් වසරක් සම්පූර්ණ වීම නිමිත්තෙන් පවත්වන උත්සවය ; රිදී පුබ්බිය.
රජ කෙළෙඹියා [නා.] රජුගේ භාණ්ඩාගාරයේ පාලන නිලධාරියා ; රාජ භාණ්ඩාගාරිකයා.	රජකමය [වි.] රිදියෙන් කළ ; රිදී මුවා.
රජගත, රජගතා [නා.] දඹදිව මධ්‍යයෙහි පිහිටි විශාල නගරයක් ; රාජගත.	රජකවර්ණය [නා.] රිදීපාට ; සුදුපැහැය.
රජගුරු, රාජගුරු [නා.ප්‍ර.] රජුගේ ගුරුවරයා ; රජුට අනුශාසනා කරන්නා.	රජකි [නා.ප්‍ර.] රිදී ; රජත.
රජගෙය, රජගේ [නා.] අ. රජු වසන මන්දිරය ; රජ මාළිගය.- ආ. අන්තඃපුරය ; ඇතොර.- ඇ. දෙවියන් වැඩවසන නිවස ; දේවාලය ; කෝවිල.	රජකිහරණය [නා.] රිදී ඉවත් කිරීම ; රිදී කොටස බැහැර කිරීම.
රජගොත් [නා.ප්‍ර.] රජු අයත් කුල පරපුර ; රාජවංශය.	රජකුන් කට්ටුව [නා.] ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩු ඇසීම පිණිස පත් කරනු ලබන විනිශ්චයකරුවන් තිදෙනෙකුගෙන් සැදුම්ලත් මණ්ඩලය.
රජග [රජ+අග] [නා.ප්‍ර.] රජුට අයත් ස්වාමි, අමාත්‍ය, රාජ්‍ය, දුර්ග, ධන, මිත්‍ර සහ සේනා යන සත් වැදෑරුම් අභිග.	

රජදත් [නා.ප්‍ර.] කටෙහි උඩුඇන්දේ
ඉදිරියෙහි කිබෙන දත් යුවල ;
රාජදත්ත.

රජ දම්, රජ දහම් [නා.ප්‍ර.] රජකු
විසින් පුරවැසියන් කෙරෙහි
පිළිපැදිය යුතු දසවැදූරම් රාජ
ධර්මය ; දශරාජ ධර්මය.

රජදහන් [නා.ප්‍ර.] රටේ පාලන
මධ්‍යස්ථානය වන නගරය ; රජු
වසන නුවර ; රාජධානිය.

රජ දකුම, රජ දකුම [නා.]
මහනුවර රාජ්‍ය සමය තුළ දී
රජු හට වාර්ෂික පුද පඬුරු ඔප්පු
කිරීමේ කාර්ය ; දකුම් මංගල්‍යය.

රජදු [නා.ප්‍ර.] සන්නාහ සැටිය ;
යුද්ද සැටිය.

රජන [වි.] සායම් කරන ; පඬු
පොවන ; රඤ්ජනය කරන.-
[නා.ප්‍ර.] සායම් ; පාට ; පඬු.

රජනා [නා.ප්‍ර.] රාජ්‍ය නායකයා ;
ප්‍රධාන රජතුමා ; ශ්‍රේෂ්ඨ රජ ;
මහ රජ.

රජනි [නා.ප්‍ර.] රෑය ; රාත්‍රිය.

රජනිකර, රජනිකර [නා.ප්‍ර.] සඳ ;
චන්ද්‍රයා ; උළුඳු.

රජනිජල [නා.ප්‍ර.] පිනි ; තුෂාර.

රජනිය [නා.] රාජ නීතිය.

රජනී [නා.ප්‍ර.] රාජ දේවිය ; රජ
මෙහෙසිය ; රජ බිසොව.

රජනිය [වි.] සිත් අලවන ;
මනෝහර ; ආනන්දජනක ;
ආත්මාදජනක.

රජනුවර [නා.ප්‍ර.] රජු වසන
නගරය ; අගනුවර ; රාජධානිය.

රජපහ [නා.ප්‍ර.] රජ මාළිගය ; රජ
මැදුර.

රජපා [නා.ප්‍ර.] රජතුමා ;
රාජෝත්තමයා.

රජපාර [නා.] මහා මාර්ගය ;
ප්‍රධාන මාර්ගය.

රජ පෙළපත [නා.ප්‍ර.] රජ කුලය ;
රාජ වංශය.

රජ බද්ද [නා.ප්‍ර.] රජයට ගෙවිය
යුතු අයබදු.

රජබරණ [නා.ප්‍ර.] රජුන්ට අයත්
පලඳනා ; රජුන් පලඳින
ආභරණ ; රාජකීය ආභරණ.

රජ බිය [නා.] රජුන්ගෙන් ඇති
වන බිය ; රාජ භය.

රජ බිසෙව්, රජබිසේ [නා.ප්‍ර.]
රජකමට පත් කිරීමේ දී කරන
අභිෂේකය ; රාජාභිෂේකය.

රජමහ විහාරය, රාජමහා විහාරය
[නා.] රාජ අනුග්‍රහය ලද
විහාරය.

රජමහසල් කුලය [නා.] රාජ
කුලය ; ධන සම්පත් ආදියෙන්
ආභාර රාජවංශය.

රජමැදුර [නා.] රජු වාසය කරන මන්දිරය ; රජමාළිගය.

රජමැස්සි [නා.] මී මැස් රැළක නායක මැස්සිය ; එම කණ්ඩායමේ මව් මැස්සි.

රජ මුන්ද [නා.ප්‍ර.] රජුගේ මුද්‍රාව ; රාජ ලාංඡනය.

රජය [නා.] අ. රජකුගේ පාලනයට යටත් ප්‍රදේශය ; රාජධානිය ; රාජ්‍යය.- ආ. රජකම ; රජ තනතුර ; රාජ පදවිය.- ඇ. රටක පාලන සංවිධානය ; ආණ්ඩුව.

රජයන [වි.] බලය පවත්වන ; ප්‍රධානත්වය දරන ; පාලනය කරන ; ආණ්ඩු කරන.

රජයනය (පාරිභා.) [නා.] පාලන විධිය ; ආණ්ඩු ක්‍රමය.

රජය විචාරනවා [ක්‍රි.] රට පාලනය කරනවා ; ආණ්ඩු කරනවා ; රාජ්‍යය කරනවා.

රජය සතු [වි.] රජයට අයත් ; රාජ්‍ය සන්තක.

රජයේ ඉඩම් [නා.] රජයට අයත් භූමිභාග ; ආණ්ඩුව සතු ඉඩකඩම්.

රජයේ බද්ද [නා.] රජයට අයත් දේපළ ඉඩකඩම් ආදිය කාලසීමාවක් නියම කොට පෞද්ගලික පක්ෂයට ලියා දෙන බද්ද.

රජයේ බැංකුව [නා.] රජයෙන් පාලනය වන බැංකුව ; රජයට අයත් බැංකුව.

රජයේ ව්‍යවසාය [නා.ප්‍ර.] පෞද්ගලික නොවන, රජයෙන් ව්‍යාපාරයන් මෙහෙයීම.

රජයේ සුරැකුම්පත් [නා.බහු.] විශ්වාසය හා ආරක්ෂාව ඇතිව මුදල් වෙනුවෙන් බැංකු ආදියට රජය නිකුත් කරන ගිවිසුම් පත.

රජරට [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ රාජධානි පැවති උතුරුදිග ප්‍රදේශය.

රජරස් [නා.ප්‍ර.] ධූලි සමූහය ; රජස් සමූහය.

රජරෝදය (පාරිභා.) [නා.] අවකරණ පට්ටම් ගියරයට වඩා ලොකු දැති රෝදය.

රජශ්‍රී [නා.ප්‍ර.] රජසිරි ; රාජශ්‍රීය ; රාජ්‍යසම්පත.

රජසබය [නා.] රජතුමා මැති ඇමති ආදීන් සහිත ව පවත්වන රැස්වීම ; රාජසභාව.

රජස් [නා.ප්‍ර.] අ. ධූලි ; දුහුවිලි.- ආ. රජෝගුණය. - ඇ. ස්ත්‍රීන්ගේ ඔසප් ලේ.

රජහස [නා.] අ. රන් පැහැ තුඩු ද පාද ද ඇති සුදු හංසයා ; රාජ හංසයා.- ආ. උතුම් රාජයා ; ශ්‍රේෂ්ඨ රාජයා.

රජෝ [නා.ප්‍ර.] අ. රජස් ; ධූලි.-
ආ. සිත කිළිටි කරන කෙලෙස්.-
ඇ. රජස්ගුණය.

රජෝපථය [නා.] දූවිලි සහිත
මාර්ගය.

රජෝබ්ජය [නා.] ස්ත්‍රී බ්ජය ;
ආර්තවාණුව ; ඩිම්බය.

රජෝරාශිය [නා.] දූලිකන්ද ;
රජරෑස.

රජෝරේණුව [නා.] දුහුවිලි අණුව ;
රජෝ මාත්‍රය.

රජෝහරණ [වි.] ධූලි ඉවත් කරන ;
කුණු බැහැර කරන. - [නා.ප්‍ර.]
අ. රජ ; නිරිඳු.- ආ. ධූලි ; කුණු.

රජකොල් [නා.ප්‍ර.] අ. රජගෙදර.-
ආ. රජය.

රජ්ජනය [නා.] (සිත අරමුණක)
ඇලි සිටීම.

රජ්ජු [නා.ප්‍ර.] අ. රැහැණ ; මන්ද ;
යොත.- ආ. පේශි අග්‍රය ;
සිලින්ඩරාකාර අයුරින් වෙළකැවී
ඇති මාංශමය තන්කුව.- ඇ.
වාස්තු විද්‍යාවේ දැක්වෙන ගෘහ
ලක්ෂණ ප්‍රභේදයක්.- ඇ.
පුරුෂලිංගේන්ද්‍රියට සම්බන්ධ
අවයවයක්.

රජ්ජු කුණ්ඩල [නා.ප්‍ර.] වළලු ගැසූ
රැණ ; යොත් වළල්ල.

රජ්ජු කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨ රජ්ජු කොපුවෙන් ප්‍රධාන

වශයෙන් සැදී ඇති කශේරුකා
කේන්ද්‍රය.

රජ්ජුගාහක [නා.ප්‍ර.] ඉඩම්
මනින්නා ; මිනිත්දෝරුවා.

රජ්ජුමණ්ඩලය [නා.] පාපිස්නාව.

රජ්ජුයෝගය [නා.] (ජෝති.)
ජන්ම කේන්ද්‍රයේ පිහිටන
යෝගයක්.

රජ්ජුරූප, රජ්ජුරූපි [නා.ප්‍ර.] ස්නායු
විශේෂයක්.

රඤ්ජන [වි.] අ. ඇලුම් කරවන ;
පිනවන.- ආ. සායම් පොවන ;
වර්ණවත් කරන.- [නා.ප්‍ර.] අ.
ඇලුම් කරවීම ; පිණවීම.- ආ.
ඇලීම ; ආසක්තය.- ඇ. රාගය
ඇතිකිරීම.- ඇ. වර්ණවත් කිරීම ;
සායම් පෙවීම.- ඉ. වර්ණය ;
සායම.- ඊ. ශෝභාවත්වීම.- උ.
බැබළීම.- උභ. නැවතීම.

රඤ්ජනපදාර්ථය [නා.] ගස් වැල්
කොළවල ඇති හරිත වර්ණ
පදාර්ථය ; හරිතප්‍රද ;
ක්ලෝරොපිල්.

රඤ්ජන [වි.] අ. සායම් පෙවූ ;
වර්ණවත් කළ.- ආ. සැරසුණු ;
බැබළුණු.- ඇ. යුක්තවූ ; රැඳුණු.-
ඇ. ගැවුණු ; ආලේපිත.- ඉ.
රාගය ඇතිකළ.

රට [වි.] අ. එක් දේශයකට අයත්
වූ ; රටට සම්බන්ධ ; ස්වදේශීය.-
ආ. වෙනත් දේශයකට අයත්

වූ ; පිරිසට සම්බන්ධ ; විදේශීය.- [නා.ප්‍ර.] අ. දේශය ; රාජ්‍යය ; විජිතය.- ආ. කිසියම් ජනවර්ගයකට හෝ ජාතියකට වාසභූමි වන ප්‍රදේශය.- ඇ. කිසිවකු උපන්නා වූ හෝ පදිංචි ව සිටින්නා වූ පෙදෙස ; ස්වදේශය ; ජන්ම භූමිය.- ඇ. තම දේශයට පිටතින් පිහිටි දේශය ; පිරිසට.

රට අගුරු [නා.ප්‍ර.] ශාක ද්‍රව්‍ය පාෂාණිභූත වීමෙන් සෑදුණ කළුපැහැති දැඩි දහනශීලී ද්‍රව්‍යය ; ගල් අගුරු.

රට කාසි (කරා.) [නා.ප්‍ර.] විදේශවල නිත්‍යනුකූලව ව්‍යවහාර වන මුදල් ඒකක ; රට සල්ලි.

රට කෝරළය [නා.] රටේ මහතකුට හෝ මුදලිවරයකුට හෝ අයත් කොට්ඨාසය.

රටකොට [නා.ප්‍ර.] අ. රට අභ්‍යන්තරය හා මුහුදුබඩ ; ගොඩබිම සහ මුහුදු තෙර. - ආ. මුහුදු සීමාකොට ඇති මුළුමනක් දේශය. - ඇ. ගොඩ ඉඩම් සහ මඩ ඉඩම්.

රටපහ [නා.ප්‍ර.] සංකඩගල ප්‍රදේශ රාජ්‍යයට අයත් ව පැවති කන්ද උඩ පස්රට ; උඩුනුවර, යටිනුවර, දුම්බර, හාරිස්පත්තුව සහ හේවාහැට යන පළාත් පහ.

රටපහරනවා [ක්‍රි.] අ. දේශය කොල්ලකනවා.- ආ. මං පැහැරීම ආදී දෘමරික ක්‍රියාවන්ගෙන් ප්‍රදේශවාසීන් පෙළනවා.

රටබද්ද [නා.] පුරාණ ලංකාවේ රටකින් හෙවත් කෝරළයකින් සෘමුහිකව රජයට ගෙවිය යුතු වූ බද්ද.

රටබිම [නා.ප්‍ර.] පිරිසට ගෙන්වනු ලබන මත්පැන් වර්ග ; විදේශවලින් ආනයනය කරන මද්‍යපාන.

රටයකා [නා.] තරුණ අගනන් ලෙඩ කරවතැයි විශ්වාස කරනු ලබන කළු කුමාරයා නම් යක්ෂයා.

රටයකුම [නා.] විශේෂයෙන් ගර්භිණීන්ගේ රෝග උපද්‍රව දුරු කිරීම සඳහා කරන ශාන්ති කර්මයකි.

රටලද්දා [නා.] අ. රටක වාසය කරන පුද්ගලයා ; රටවැසියා.- ආ. උඩරට රාජධානි සමයෙහි උඩුනුවර ආදී රට නවයෙන් එකක් පාලනය කළ නිලධාරියා.

රටලොවිවිවිය [නා.] ගවුමේ අලංකාරය වශයෙන් යෙදූ රැළි වාටිය.

රටවසම [නා.] සංකඩගල රාජ්‍ය සමයෙහි රටේ මහත්තයා නම් නිලධාරියා සතු ඉඩකඩයි.

රටවායුච [නා.] රට අඟුරු වායුච.

රටවැසි භාවය [නා.] යම්කිසි
රටකට හෝ ජාතියකට
අයත්වීම ; පුරවැසි බව.

රටවැසියා, රටවැස්සා [නා.]
රටෙහි ස්ථිර පදිංචිකරුවා ;
ස්වදේශිකයා ; පුරවැසියා.

රටසභාව [නා.] මහනුවර රාජ්‍ය
සමයේ දී අධිකරණ බලතල හිමි
වූ මණ්ඩලයක්.

රටහුනු [නා.ප්‍ර.] අ. කැල්සියම්
කාබනේට් සංයුක්ත පාෂාණ
විශේෂයක්. - ආ. විශේෂයෙන්
කළුලැල්ලේ ලිටීම පිණිස භාවිත
කරන හුණු විශේෂය.

රටා එළලුම [නා.] රෙදි ආදියෙහි
වූ සිදුරු හෝ ඉරුණු තැන්
රටාවන් ඇති වන සේ මැසීම.

රටා පැදුර (කථා.) [නා.] සැරසිලි
මෝස්තර යෙදූ පැදුර.

රටාව [නා.] අ. ආකෘතිය ; සැරසිලි
මෝස්තරය ; ආදර්ශ හැඩය.-
ආ. කිසියම් ක්‍රියාවලියක
ආකාරය.

රටේ මහත්මයා [නා.] මහනුවර
රාජ්‍ය සමයේ දී රට නමින්
හැඳින්වූ ප්‍රදේශයක් භාර
නිලධාරියා ; දිස්ත්‍රික්කයක් හෝ
කෝරළයක් හෝ පත්තුවක් හෝ
භාර මූලාදානියා ; රටේ රාළ.

රඩු, රඩු [නා.ප්‍ර.] අ. දිරාගිය කොළ
ආදී දෙය ; රොඩු.- ආ. බොල් ;
දහයියා.- ඇ. ධුවිලි.- ඇ. සිදුර ;
රන්ටුය.- ඉ. වැරැද්ද ; දෝෂය.

රණ [නා.ප්‍ර.] අ. යුද්ධය ; සංග්‍රාමය ;
සටන.- ආ. යුද බිම ; සංග්‍රාම
භූමිය.- ඇ. රාග, දෝෂ, මෝහ
යන සිත කිලිටි කරන පාප
ධර්ම.- ඇ. මහත් නාදය ; හඬ ;
ශබ්දය.- ඉ. භාගය ; අර්ධය.-
ඊ. උපකරණය.- උ. ගමන.- උභ.
ගිනිගාන දණ්ඩ.- සා. රත්රන්.-
[වි.] අ. යුද්ධය පිළිබඳ.- ආ.
රළු ; කර්කශ.

රණකම් [නා.ප්‍ර.] සටන් කිරීම ;
යුද්ධ කාර්යය ; මල්ලව පොරය.

රණකාමිත්වය [නා.] සටන් කිරීමට
ආශා ඇති බව ; සංග්‍රාම
ප්‍රියතාව ; රණලෝලත්වය ;
රණකාමය.

රණකෙළිය [නා.] යුද්ධය නමැති
ක්‍රීඩාව ; ක්‍රීඩාවක් කොට ගත්
සංග්‍රාමය ; රණ ක්‍රීඩාව.

රණග [රණ+අග] [නා.] යුද්ධය
නැමති ගින්න ; යුදගින්න.

රණ ගි [නා.ප්‍ර.] අ. යුද්ධයේ දී
ගයන ගීතිකාව ; යුද ගීතය.-
ආ. අශ්වයන්ගේ කටකලියාවට
බඳින ලද පටිය.

රණඛගණය [රණ+අඛගණය]
[නා.] යුද්ධ භූමිය ; සටන්බිම ;
රණගණ.

රණඤ්ජය [නා.] යුද්ධය දිනීම ;
යුද්ධ ජය.

රණඤ්ජයා [නා.] යුද්ධය ජය
ගන්නා.

රණතන්ත්‍ර [නා.ප්‍ර.] යුද කිරීම
පිළිබඳ උගන්වන ශාස්ත්‍රය ;
යුද්ධ ශිල්පය.

රණ දෙරණ [නා.] යුද්ධ බිම ;
රණමඩල ; සංග්‍රාම භූමිය.

රණධරණී [නා.ප්‍ර.] යුද්ධ භූමිය ;
රණදෙරණ.

රණ ප්‍රතාපය [නා.] සංග්‍රාමයේ දී
සතුරන් මැඩලීමේ බලය ; යුද
තෙද.

රණප්‍රිය [වි.] සටනට කැමති ;
සංග්‍රාම ලෝලි.

රණබලය [නා.] යුද්ධ සඳහා
යෙදවිය හැකි ශක්තිය ; සංග්‍රාම
ශක්තිය ; යුද්ධ බලය.

රණ බිජු [නා.ප්‍ර.] බිජ වර්ගයක් ;
රණවරා ඇට.

රණබිම [නා.] යුධ පිටිය ; යුද්ධ
භූමිය ; සංග්‍රාම භූමිය.

රණබෙරය [නා.] යුද්ධය සඳහා
පිටත්ව යෑමේ දී හෝ යුද්ධ
භූමියේ දී ගසන හේරිය ; යුද
බෙරය.

රණමඩල [නා.ප්‍ර.] යුද බිම ; රණ
මණ්ඩලය.

රණමුඛ [නා.ප්‍ර.] යුද පෙරමුණ ;
සංග්‍රාම මුඛය.

රණවි [නා.ප්‍ර.] යුද්ධ කිරීමේ දී
භාවිතකරන ආයුධ ; යුද අවි.

රණවිද්‍යාව [නා.] යුද්ධ කිරීම
පිළිබඳව උගන්වන ශාස්ත්‍රය ;
රණ ශිල්පය ; යුද සිප්.

රණ සරඹ [නා.ප්‍ර.] යුද්ධ ශිල්ප
ප්‍රදර්ශනය ; යුද්ධ ක්‍රීඩා
පැවැත්වීම ; යුද සරඹ දක්වීම.

රණසෙන් [නා.ප්‍ර.] යුද්ධ සේනාව ;
යුද හමුදාව ; බල පිරිස.

රණහංස යෝගය [නා.] ඉෂ්ට ඵල
ගෙන දෙන ග්‍රහ යෝගයක්.

රත, රත් [වි.] අ. ඇලුණු ; රක්ත ;
ආශක්ත ; අනුරක්ත.- ආ.
රතුපැහැයෙන් යුත් ; රතු ;
රක්ත වර්ණ.- ඇ. ලෙය හා
සම්බන්ධ ; ලෙයින් ජනිත. -
ඇ. රත් වූ ; තප්ත වූ ; තැවුණු.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ඇල්ම ; ආශාව ;
රිසිය ; කැමැත්ත.- ආ.
රතුපැහැය ; රතුපාට.- ඇ.
ලෙය ; රිහිරි ; රුධිරය.- ඇ.
රතු රෙද්ද ; රතු පැහැති
වස්ත්‍රය.- ඉ. ඇස් රෝගයක්.-
ඊ. ළදරුවනට වැලඳෙන
රෝගයක් ; රතගාය.- උ.
මෙවුන්දම.- උෟ. මානෙල් මල.-
සෘ. ඛනිජ විශේෂයක් ;
සාදිලිංගම් ; මනෝසිල.- සෘ.
රථය ; රිය.

රතකමල [නා.] රත් පියුම ; රතුපාට නෙළුම.	රතනාකරය [නා.] රත්නවලට ආකරයක් වූ ස්ථානය ; සාගරය ; සයුර ; රුවනාර.
රතකාර [නා.ප්‍ර.] සම් යොදා වැඩකරන්නා ; සොම්මරා ; සොම්මාරුවා.	රතලවන [නා.] රතුපාට තොල ; රක්තාධරය.
රතග [නා.ප්‍ර.] අ. කුප් හෙවත් අගහරු ග්‍රහයා.- ආ. කොකුම් ; කුඬිකුම.	රතසර [නා.ප්‍ර.] රතුපාට නෙළුම් මල.
රතතල [රත්+අත්ල] [නා.ප්‍ර.] රතුපාට අත්ල.	රති ඉන්ද්‍ර [නා.ප්‍ර.] රාගයට අධිපති වූ අනංගයා.
රතදර [රත්+අදර] [නා.ප්‍ර.] රතුපැහැති තොල ; රක්තාධරය.	රතිකර [වි.] අ. රාගය ඇති කරන ; කාමාශාව උපදවන.- ආ. ප්‍රීතිජනක.
රතදිටි [නා.ප්‍ර.] හස්තියා ; ඇතා.	රතික්‍රීඩාව [නා.] රතිකෙළිය ; සංවාසය.
රතන [නා.ප්‍ර.] අ. මැණික ; රුවන ; මිණ.- ආ. ශ්‍රේෂ්ඨ වස්තුව.- ඇ. ගලන ලෙය ; වැගිරෙන රුධිරය.- ඇ. කඩ ඇණය.- ඉ. රියන.	රතිජනක [වි.] ඇල්ම ඇති කරන ; කාමය දනවන.
රතනසර [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධත්වයෙන් සතරවැනි සතියේ දී වැඩ සිටි ස්ථානය ; රුවන්ගෙය.	රතිපිය [නා.ප්‍ර.] අනංගයා ; රතීන්ද්‍රයා ; රතිප්‍රියයා.
රතනවඬිකුමණය [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධත්වයෙන් තුන්වැනි සතිය ගත කළ රුවන් සක්මන.	රතිය [නා.] අ. කාම වස්තූන් කෙරෙහි ඇතිවන ආශාව ; ඇල්ම ; රාගය.- ආ. සතුව ප්‍රීතිය.- ඇ. කාමසේවනය ; මෙවුන්දම.- ඇ. රාත්‍රිය ; රැය.- ඉ. බර කිරීමේ ඒකකයක් ; කලඳකින් තිස් දෙකෙන් පංගුව.
රතන සූත්‍රය [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර තුන් බිය දුරු කිරීම පිණිස දේශනා කළ සූත්‍රය ; රුවන් සූතුර.	රතියාව (කථා.) [නා.] සැන්දෑ වෙලාවෙහි බටහිර දිග අහසේ දිස්වෙන රතුපැහැය.
	රතිරෝග [නා.ප්‍ර.] කාමරෝග ; උපදංශ වැනි රෝග.

රනි [නා.ප්‍ර.] අ. අනංගයාගේ බිරිඳ ලෙස සැලකෙන රනි නම් දෙවඟන. - ආ. මාරයාගේ දූවරු තිදෙනාගෙන් එක් අයකුගේ නාමය.

රතු [වි.] රතුපාටින් යුත් ; රත්තවර්ණයෙන් යුතු. - [නා.ප්‍ර.] රතුපාට ; රත්පැහැය.

රතුකැට [නා.ප්‍ර.] අගනා මැණික් වර්ගයක් වූ පද්මරාග ; කුරුවින්ද පාෂාණය.

රතුකුරුස [නා.ප්‍ර.] රතුපැහැ කුරුසයක් සංකේත ලකුණ කොට ගත් ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය සංවිධානයක නාමය.

රතු පස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] හුණුගල් දිරායාමෙන් සෑදුණු රත් පැහැති පස් ; ටෙරා රෝස පස්.

රතුපුල [රත්+උපුල] [නා.] රත් මහතෙල් හෙවත් මානිල් මල ; පස් පියුම්වලින් එකකි.

රතුමැටි [නා.ප්‍ර.] අ. රත් පැහැති මැටි විශේෂය. - ආ. සාගර පතුලේ බඹ 2,000කට වැඩි ගැඹුරෙහි ඇති ආගාධ කොටසේ තිබෙන මැටි විශේෂයක්.

රතු රුධිරාණුව (පාරිභා.) [නා.] රුධිරයෙහි තිබෙන රතු පැහැති සෛලය හිමොග්ලොබින්.

රතු ලකුණ [නා.] අන්තරායක සලකුණ ; අනතුරක් ඇතිවීමේ පෙර නිමිත්ත.

රතු ලෝම්පස් [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ පැතිරී ඇති පස් වර්ගයක් ; රතු පැහැති වැලි මැටි.

රතු වර්ණකය [නා.] රුධිරයට රතු පැහැය ගෙන දෙන හිමොග්ලොබින් වර්ණකය.

රතු වැස්ස [නා.] කාන්තාරවල රතුපාට දූවිල්ලෙන් පාට ගැන්වුණු වර්ෂාව.

රතු සිංදුර [නා.ප්‍ර.] රත් පැහැති මර්කරි (රසදිය) සල්ෆයිඩය ; හිංගුල.

රතු හිරියල් [නා.ප්‍ර.] රතුපාට උපධාතු විශේෂයක් ; රත් පැහැති මනෝසිල ; රත් හිගුල්.

රතු හෙමටයිට් [නා.ප්‍ර.] යපස් වර්ගයක්.

රත් [වි.] රත බ.- [නා.ප්‍ර.] අ. රජ ; රද්.- ආ. දෙවියකුගේ නාමය ; බලහද. - ඇ. ඉණ බඳින පටිය ; කායබන්ධනය.

රත් අඬුකටුව (පාරිභා.) [නා.] ගිනියම් කළ ලෝහයක් ඇල්ලීමට ආධාර කරගන්නා අඬුව.

රත් කටුව [නා.] ගිනියම් කළ
ලෝභයක් කැපීමට භාවිත
කරනු ලබන ආයුධයක නාමය.

රත්කම්බි ඇමීටරය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් ධාරාවක ඇමීටියර
ප්‍රමාණය මනින උපකරණයක්.

රත්කම්බි වෝල්ට් මීටරය (පාරිභා.)
[නා.] රත් කම්බි මූල ධර්මය
මත ක්‍රියා කරන මාපකයක
විද්‍යුත් ධාරාව මැනීමේ
උපකරණයක්.

රත්කුමය [නා.] ලෝහ මත ලාක්ෂ්‍ය
ගැල්වීමේ ක්‍රම දෙකෙන් එකක්.

රත්ගත් [නා.ප්‍ර.] අඟහරු හෙවත්
කුජ ග්‍රහයා.

රත්ත [වි.] අ. රත් වූ.- ආ.
රාගයෙන් යුක්ත වූ ; ආශාවෙන්
පිරි.- ඇ. සායම් පොවන ලද. -
ඇ. රක්තවර්ණ වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
ලෙය ; රුධිරය.- ආ. රාත්‍රිය.-
ඇ. සෘතුව ; සමය.- ඇ. ගින්න ;
ගින්දර ; අග්නිය.

රත්තඤ්ඤ [වි.] පැවිදිව බොහෝ
කල් ගත වූ ; ඉතා වැඩිමහලු
වූ.

රත්ත [නා.ප්‍ර.] අ. මැණික ;
මාණික්‍යය ; මිණි රුවන.- ආ.
දුර්ලභ වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වස්තුව ;
අගනා ධනය ; නවරුවන් හා
හස්ති රත්නාදිය.- ඇ. ඒ ඒ
වර්ගයන්හි ප්‍රධානයා.- ඇ.

රාජ්තිය.- ඉ. මිනුම් ප්‍රමාණයක් ;
රියන. - ඊ. සත්ත්වයින්ට පිහිට
පිණිස පවතින දේ ; උතුම් පිහිට.

රත්තනය, රත්තනය [නා.] බුද්ධ,
ධම්ම, සංඝ යන රුවන් තුන ;
තුනුරුවන ; ත්‍රිවිධරත්නය.

රත්තදීප, රත්තදීප [නා.ප්‍ර.]
පුරාණයේ සිට ම මැණික් සඳහා
ප්‍රසිද්ධ වූ හෙයින් ශ්‍රී ලංකාව
හැඳින්වුණු නාමයක් ; රුවන්
දූපත.

රත්ත පර්යඤ්ඤ [නා.] රුවන්
පුටුව ; රුවනින් නිම කළ අසුන.

රත්තමය [වි.] රුවනින් නිම කරන
ලද ; රුවන්මුවා ; මාණික්‍යමය.

රත්තාකරය [නා.] අ. රුවනාර ;
මැණික්පතල ; මැණික් උපදින
තැන.- ආ. සාගරය ; මුහුද.

රත්තාලඤ්ඤාරය [නා.] රත්තයෙන්
කළ සැරසිල්ල ; මැණික් යොදා
කළ ආභරණය.

රත්තාස්තරණ [රත්ත+ ආස්තරණ]
[නා.ප්‍ර.] (ඇතුන්ගේ පිට මත
දූමිම සඳහා) මැණික්වලින් වැඩ
දමා තැනූ ඇතිරිලි විශේෂයක්.

රත්තිය [නා.ප්‍ර.] අ. වැළමිටේ සිට
මීට මෙල වූ තැනට දුර ; මිටි
රියන.- ආ. මීට ; මුෂ්ටිය. - ඇ.
(පාරිභා.) පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ
වැළමිටේ සිට මැණික් කටුව

දක්වා වන දිග සිහින් ඇටය ;
අන්වරාස්ථිය ; අන්වරය.

රත්නෝත්සවය [රත්න+උත්සවය]
[වි.] රියන් ගණනක් උසින් යුතු.

රත්පලස [නා.] රතු පැහැති
ඇතිරිල්ල.

රත්පවුල් [නා.ප්‍ර.] රතුපාට පාංශුකුල
විවරය.

රත්පාවා [නා.] අ. (ලේ බොන්නා
යනු වාච්‍යාර්ථය) පුඩාවා ;
කුඩැල්ලා. - ආ. රකුසා ;
රාක්ෂයා.

රත් පිරියම (පාරිභා.) [නා.]
වානේවල ව්‍යුහයක් ගුණයක්
පාලනය කිරීම සඳහා රත් කිරීම.

රත්මහර, රත්මැහැර [නා.ප්‍ර.]
රත්මාසර බ.

රත්මාසර [නා.ප්‍ර.] මහනුවර රාජ්‍ය
සමයේ දී රජුහට අයත් වගා
නොකළ ඉඩම් ; හේන් ලෙස
වගා කළ ඉඩම් ; රත්මහර.

රත්මිණි [නා.ප්‍ර.] රතු පැහැති
මැණික ; පද්මරාග මාණික්‍යය ;
පියුම්රාමිණි.

රත්රන් [නා.ප්‍ර.] ස්වර්ණ ; කසුන් ;
කනක ; රන්.

රත්සර [නා.ප්‍ර.] රත් නෙළුම් ; රක්ත
පද්ම.

රථ [නා.ප්‍ර.] අ. ගමන් කිරීම සඳහා
යොදා ගන්නා වාහනය ; රිය.-

ආ. සිව්වර්ග සෙනඟින් එක්
අංගයක් ; රිය සේනාව.- ඇ.
මුතු වෙසෙසක්.

රථ අකුර [නා.] රථයක උපාංගයක් ;
රථයක රෝද සවිකොට ඇති
අලවංගුව.

රථ අක්ෂය [නා.] රියෙහි
අලවංගුව.

රථඉස, රථහිස [නා.] ගොනුන්
බඳින රියෙක වියගත ; රථ
ශීර්ෂය ; රථ ඊෂාව.

රථ උත්තම [නා.ප්‍ර.] රථයෙහි සිට
යුද්ධ කරන්නන් අතුරින්
උත්තමයා ; රජ.

රථකාර [වි.] සම්කරු කුලයට
අයත් ; සමන් කර්මාන්ත කරන
අයට සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
සමන් කර්මාන්ත කරන්නා ;
වර්මාකාර කුලයේ ඇත්තා ;
සම්කරුවා.- ඇ. හිමාලය
ප්‍රදේශයෙහි වූ මහා විල් හතෙන්
එකක්.

රථකැවිටි [නා.ප්‍ර.] රථයේ බැඳි
ගවාදි සතුන් දක්කන කෝටුව ;
කෙවිට.

රථ කුර්බරය [නා.] ඒරිය කඳ.

රථකොටුව [නා.] රියේ කුඩුව ;
රිය මැදිරිය ; රථ පඤ්ජරය.

රථගත [වි.] රියේ බඳින ලද ;
රථයේ යෙදූ.

රථ ගර්භකය [නා.] රථ දෝලාව.

රථ චක්‍රය [නා.] රථ රෝදය ;
රියසක.

රථණිය [නා.] සිව්වරග සේනාව
අතුරින් එකක් ; රථ හමුදාව.

රථත්තරණය [නා.] රියේ අතුරා
ඇති ඇතිරිල්ල.

රථදණ්ඩකය [නා.] ඒරිය කඳ ;
වියගහ.

රථධුරය [නා.] රිය අදින සතාගේ
කරට බඳින දණ්ඩ.

රථ නැබ [නා.ප්‍ර.] රථ චක්‍රයේ
මධ්‍යය ; රෝදයේ නාභිය ;
බොස්ගෙඩිය.

රථ නේමිය [නා.] රථ රෝදයේ
වටය ; රෝදයේ පට්ටම.

රථපඤ්ජරය [නා.] රියේ ඉඳගැනීම
සඳහා ඇති ඉඩකඩ සහිත
කොටස ; රිය මැදිරිය.

රථපවර [නා.ප්‍ර.] රිය සෙනගෙහි
සිට යුද්ධ කරන්නන් අතරෙන්
උත්තමයා ; රථෝත්තමයා ;
රිය දෙටුවා.

රථරේණුව [නා.] අ. පැරණි දුර
මැනීමේ ඒකකයක්. - ආ.
රථරෝද බිම ගැවීමෙන්
ඇතිවන ධූලිය.

රථවිය [නා.ප්‍ර.] කරත්තයේ
වියගහ ; වියදණ්ඩ.

රථසරම [නා.] රථයේ නැගී
දක්වන යුද්ධ පුහුණුව ;
රියසේනාවෙන් දක්වන යුද්ධ
අභ්‍යාස.

රථිකාව [නා.] රිය ගමන් කරන
මග ; විවිය.

රථේසහ [රථ+ථිසහ] [නා.ප්‍ර.] රථ
සේනාවේ ප්‍රධානියා ; රජතුමා.

රථය [නා.] රිය ; රථය.

රථයයා [නා.] රියේ බැඳී අඟවයා.

රථයාව [නා.] අ. රිය සමූහය ; රථ
හමුදාව. - ආ. මංසන්ධිය. - ඇ.
රිය මග. - ඇ. කරත්ත පාර.

රද [නා.] අ. රජ ; රාජයා ;
නරේන්ද්‍රයා. - ආ. ක්ෂත්‍රියයා ;
රාජවංශිකයා. - ඇ. රාජ්‍යය ;
රජය. - ඇ. පෙළ ; පඬිකිනිය ;
රොද ; සමූහය. - ඉ. ධූලි ;
රජස් ; රදස්. - ඊ. රේණු ; රොන්.
උ. දත ; දළ ; කුඩ. - උ. ආ.
රන්ධ්‍රය ; සිදුර ; පැළම. - සා.
රශ්මිය ; කාන්තිය. - සා.
වන්ද්‍රයා ; සඳ. - සා. ලේ ;
රැඬිරය. - සා. රත් පැහැය. - එ.
අඳුන්. - ඒ. වේදනාව ; රුජාව. -
එ. කඹය ; නූල ; යොත.

රද කුල [නා.] රාජ කුලය.

රදගුරු [නා.ප්‍ර.] කතෝලික සභාවේ
උසස් පූජකවරයෙක් ; රාජ ගුරු.

රද ගෙය [නා.] රාජ ගෘහය ; රජ
මාළිගාව.

රද දූ [නා.ප්‍ර.] රජුගේ දූ කුමරිය ;
රාජ දූහිතාව.

රදන [නා.] දත ; දන්තය.

රදනකය [නා.] ක්ෂීරපායීන්ගේ
ඇති එක් තුඩකින් යුත් උල්
දතක්.

රදනවා [ක්‍රි.] රදනවා බ.

රදනිය [නා.ප්‍ර.] අ. රාජ නීතිය ;
පාලන නීතිය.- ආ. රජ
බිසොව ; රජ දේවිය.

රදමන [නා.] රිදීම ; කැක්කුම ;
වේදනාව.

රද මොහොල් [නා.ප්‍ර.] ජල
පාලනය සඳහා වැවක බිසෝ
කොටුවෙහි යොදන ලද
උපකරණයක්.

රදල [වි.] වංශවත් ; ප්‍රභූ.- [නා.ප්‍ර.]
වංශවත් තැනැත්තා ; ප්‍රභූවරයා.

රදල කුමය [නා.] රදලයින්ට
රාජ්‍යයේ ඉහළ තනතුරු දී,
ඔවුනට ප්‍රමුඛත්වය හා පාලනය
ලබාදෙන සමාජ කුමය.

රදල පන්නය [නා.] රදලවරුන්ගේ
හෝ වංශවතුන්ගේ පාලන
කුමය.

රදලවාදය [නා.] රටක් පාලනය
කළ යුත්තේ රදලවරුන් විසින්
බව දක්වන මතවාදය.

රදලහම් [නා.] බෙර වර්ගයක්.

රදලිය [නා.] රාජ ස්ත්‍රිය ;
රජබිසොව.

රදවරණ [රද+අවරණ] [නා.ප්‍ර.]
දත් ආවරණය කරන තොල ;
දන්තාවරණය ; ඕෂ්ටය.

රදස [නා.] අ. දූවිලි ; රජස් ; දූලි.
- ආ. රොන් ; (කුසුම්) රේණු.

රදසක් [නා.බහු.] රොන් සමූහය ;
රේණු රාශිය.

රදහස [නා.ප්‍ර.] උතුම් හංසයා.

රදළිය [නා.] තරුණිය.

රදළි [වි.] තරුණ.- [නා.ප්‍ර.]
තරුණයා.

රදා [නා.ප්‍ර.] රජක කුලය ; රෙදි
සෝදන්නන්ගේ කුලය.- [වි.] ඒ
කුලයට නොහොත් ඒ
කටයුතුවලට අයත් ; රජක.

රදාඇල් [නා.ප්‍ර.] පුරාණ වී
වර්ගයක්.

රදුන [නා.] දත ; දන්තය.

රදුව [නා.] අ. රජ දූව ; රාජ
කුමරිය.- ආ. මහේෂිකාව ; රජ
මෙහෙසිය.

රදොල [නා.ප්‍ර.] අ. රජ කුලය ;
රජ පරපුර.- ආ. රජ මැදුර.

රදොලා [නා.ප්‍ර.] අ. රජ කුලයට
අයත් තැනැත්තා.- ආ. රජුට
අයත් තැනැත්තා.

රදොල් [වි.] රජ කුලයට
නොහොත් රජුට අයත්.

රදොල් යටිය [නා.] (රදලයාගේ, රජුගේ යෂ්ටිය යනු වාච්‍යාර්ථය) රජ මිනුම ; දිග මැනීමේ ඒකකයකි.

රද් [නා.ප්‍ර.] රජ ; රද.

රද්කැමියා [නා.] රජයේ අයකැමියා ; රාජ භාණ්ඩාගාරිකයා.

රද්කොල [නා.] රාජ කුලය ; රජ පවුල.

රද්කොල් කැමියා [නා.] මධ්‍ය කාලීන සිංහල රාජ්‍ය නිලධාරියෙකි.

රද් කොල්වැරි කුසලයා [නා.] රජ ගෙදර දාසයා.

රද් කොල් සම්දරුවා [නා.] මධ්‍ය කාලීන සිංහල රාජ්‍යයට අයත් උසස් නිලධාරියෙකි.

රද්දඩ [නා.ප්‍ර.] රජයට අයත් කැළය ; රාජ සන්නක කැළය.

රද් දරුවා [නා.] රජකුමා.

රද් දහම [නා.] රාජ ධර්මය.

රද් පමණිය [නා.] රජයට අයත් ප්‍රවේණි ඉඩකඩම් ; රජයට අයත් දේපළ.

රද් පරපුර [නා.] රාජ පරම්පරාව.

රද්පුරුමුව [නා.ප්‍ර.] රාජ මෙහෙසිය.

රද්මහ වෙහෙර [නා.] රජ මහා විහාරය.

රද්මහර, රත්මහර [නා.ප්‍ර.] රජය සතු මුඩු ඉඩම් ; වල්බිහි වූ ඉඩම්.

රද්සොරො [නා.ප්‍ර.] වැවක මහ සොරොවුව.

රනකුණ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ස්වාභාවිකව මෝරා ඉදියාමට පෙර නරක් වීම නිසා ඉඳුනාක් සේ රන් පැහැයක් දක්වන (අඹ, දෙල් වැනි) ඵලය.

රනකුණා වෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.] (අඹ, දෙල් වැනි) ඵලයක් ඉදීමට පෙර නරක් වී යෑමේදී රන් පැහැයක් දක්වනවා.

රනකුරු [නා.ප්‍ර.] වී වර්ගයකි.

රන කොතලය [නා.] රනින් කළ කෙණ්ඩිය.

රනගල [නා.] රනින් කළ ගල ; මහමේරුව ; රනගිර.

රන ගිරවා [නා.] රන් පැහැයෙන් යුත් උසස් වර්ගයට අයත් ගිරවා.

රන නිසර [නා.ප්‍ර.] ස්වර්ණ හංසයා ; රන්වන් පියාපත් සහිත හංසයා.

රනදම් [නා.ප්‍ර.] රනින් කළ දාමය ; රන්දම්වැල.

රනපත [නා.] අ. කෝන්, වීර ආදී ගස්වල කඳෙහි මුලින් පිටට නෙරා ඇති වැඩෙන ගැට වැනි හෝ දාර වැනි අවයව. - ආ.

නුග ආදී ගස්වල ශාඛාවෙන්
බසින මුල් ; ඇටුවන ; අරළුව.

රනබට [නා.ප්‍ර.] රන්වන් පැහැ ඇති
උණ ගස් වර්ගයක්.

රනමලි [නා.ප්‍ර.] රන්මාලයක්
දරන්නී ; ස්වර්ණමාලිය.

රනමොනර [නා.ප්‍ර.] ස්වර්ණ
මයුරයා ; රන් පැහැයෙන් යුත්
මොනරා.

රනඹර [රන්+අඹර] [නා.ප්‍ර.] අ.
රන් වස්ත්‍රය. - ආ. රන්
පැහැයෙන් යුත් ආකාශය.

රනර් [නා.ප්‍ර.] තැපැල්
ගෙනයන්නා ; පණිවිඩකාරයා.

රනලු [රන්+අලු] [නා.ප්‍ර.] ඇතුන්
බැඳීම සඳහා රනින් කරන ලද
කණුව.

රනවන [නා.ප්‍ර.] රන්වන් කාන්තාව.

රනවරා [නා.ප්‍ර.] රන්වන් මල් සහිත
ඖෂධීය පැළෑටියක්.

රනහි, රනිහි (කථා.) [වි.] රන්
පැහැ ; මඳුරන් පැහැය.

රනිහිවෙනවා [ක්‍රි.] පලතුරු, ධාන්‍ය
ආදිය පැසීමට/ඉදීමට ලංවෙනවා ;
රන්වන් පැහැගන්නවා.

රනහුණ [නා.ප්‍ර.] රන් පැහැයෙන්
යුතු උණගස.

රනැකිලි [රන්+හැකිලි] [නා.ප්‍ර.]
රනින් කළ මාංඩුව.

රනැඟිල්ල [නා.] අ. මැදැඟිල්ලක්
සුළැඟිල්ලක් අතර පවතින
ඇඟිල්ල ; වෙදැඟිල්ල. - ආ.
රන් මුද්ද.

රනිල [නා.] තනි බීජ පේළියකින්
යුත් කරල් සහිත ශාක වර්ගය ;
ලෙගුමිනොසේ ශාක කුලයේ
එලය.

රනිස [නා.ප්‍ර.] වැද්දා.

රනෝවිලි [රන්+ඔවිලි] [නා.ප්‍ර.]
රනින් කළ ඔන්විල්ලාව ; රන්
උන්සිල්ලාව.

රන් [නා.ප්‍ර.] අ. කහ පාටින් යුත්
ඉතා අගනා ලෝහයක් ;
ස්වර්ණ ; හිරණ්‍ය ; හේම.- ආ.
කහවනුව ; මස්ස.- ඇ. කාසිය.-
ඇ. රත්නය ; රුවන.- ඉ. බලහඳු
හෙවත් බලරාම නම් දෙවියා.-
ඊ. කැලැව ; වනය.- උ. ආරාමය.-
ඌ. වැද්දා.

රන් අංකය (පාරිභා.) [නා.]
රසායනික මිනුම් ක්‍රමයක්.

රන් අගය [නා.] (යම් භාණ්ඩයක)
රනින් දැක්වෙන වටිනාකම ;
ස්වර්ණ මූල්‍යය.

රන් අඩයටි [නා.ප්‍ර.] රන්තෝමර ;
රන්මුවා හෙල්ල.

රන් අතළ [නා.] රන්ගල්තලාව.

රන් අතළුව [නා.] (පුරාණයේ
ඉඩම් මිලදී ගැනීමේදී) ඉඩමේ

වටිනාකමට සරිලන රන්
භූමියෙහි ඇතිරීම ; (භූමියෙහි)
රන් මසු එළීම.

රන් අපනයන ඉම [නා.] රත්රන්
විදේශයකට අපනයනය කිරීමේ
සීමාව ; රත්රන් පිළිබඳ විනිමය
අනුපාතිකයන් දෙකෙන් එකක
නාමය.

රන් ආනයන ඉම [නා.] රටක් තුළට
රන් ආනයනය කිරීමේ සීමාව.

රන් ආයුධ, රන් ආවුධ
[නා.ප්‍ර.] ස්වර්ණායුධය ; රජතු
විශේෂයෙන් විසින් පරිහරණය
කරන රන් ආයුධ.

රන් ආයුධ මණ්ඩපය [නා.] රජුගේ
රන් ආභරණ ආරක්ෂාව සඳහා
තැන්පත් කරන ලද ගබඩාව.

රන් ඇඟෑ [නා.ප්‍ර.] රන් තොරණ.

රන් ඉදිවැල [නා.] ආයුර්වේදයෙහි
අග්නිකර්මය සඳහා ගැනුණු
රන් ඉදිකටුවක් වැනි වූ රනින්
කළ දහනකය.

රන් ඉද්ද [නා.] අ. ආභරණ
විශේෂයක් ; ඔටුන්න සවි කිරීම
සඳහා කොණ්ඩයෙහි ගසනු
පිණිස රනින් කළ කුර.- ආ.
අග්නි කර්මයෙහි ලා භාවිත
කරන රනින් කළ ඉදිකටුව වැනි
උපකරණය ; රන් ඉදිවැල.

රන් ඉනසැද (කථා.) [නා.ප්‍ර.] යාග
කර්මවල දී යද්දෙස්සන් බඳින
බඳපටිය ; ඉණ වටා අඳින රැළි
ඇති රෙද්ද.

රන් ඉම (පාරිභා.) [නා.] විදේශීය
විනිමය සම්බන්ධයෙන් රටකට
රත්රන් ආයාත කිරීමේ හෝ
නිර්‍යාත කිරීමේ හෝ
කොන්දේසිය.

රන්ඔක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රසායනික සූත්‍ර විශේෂයක්.

රන් කප (කථා.) [නා.] දෙවියන්
උදෙසා කැප කෙරෙන යාග
මඩුව තැනීමට ආරම්භයක්
වශයෙන් ශුභ නැකතකින්
සිටුවන මංගල සම්මත කණුව.

රන්කරල [නා.] පැසුණු ගොයම්
කරල ; වී කරල.

රන්කරල් මංගල්‍යය [නා.] ගොයම්
කැපීම සම්බන්ධයෙන්
චාරිත්‍රානුකූලව පවත්වනු ලබන
උත්සවය.

රන්කරුවා [නා.] රන් අභරණ
තනන්නා ; රාජ්‍ය
භාණ්ඩාගාරයේ වන්නකු
පුරුෂයා.

රන්කසු [නා.ප්‍ර.] රන් කාචය ;
ස්වර්ණ සන්නාහය.

රන්කසුකම් [නා.ප්‍ර.] රනින් කරන
කැටයම ; රන් නූලෙන් කරන
සැරසිල්ල.

රන්කාසි [නා.ප්‍ර.] ස්වර්ණයෙහි කළ
කාසිය ; රන්මිල.

රන්කිරි කටගානවා [ක්‍රි.] දරුවකු
උපන් ඇසිල්ලේ තනකිරි, මී
පැණි, ගිතෙල් හා රන් මුසුකොට
ඊතණ හෝ බැලතණ හෝ
යොදා එම දරුවාගේ මුවෙහි
තවරනවා.

රන්කුඩු [නා.ප්‍ර.] රන් පැහැති
සායමක් සාදා ගන්නා සුණු
විශේෂයක් ; රසායනික සුණු
විශේෂයක්.

රන්ගැබ [නා.ප්‍ර.] මහාබ්‍රහ්මයා ;
මහබමු.

රන්ගිරි [නා.ප්‍ර.] මහමේරු
පර්වතය.

රන්විකිත්සාව (පාරිභා.) [නා.]
රත්රන් උපයෝගී කරගෙන
කරන වෙදකම.

රන්තුලාතාව (පාරිභා.) [නා.]
රන්වලට ඇති සමාන බව ;
රන් හා සම බව.

රන්ද (කථා.) [නා.ප්‍ර.] යමක් ගෙවී
හෝ දිරා හෝ යන කල
අවසානයට ඉතිරි වන තද
කොටස.

රන්දකය (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි වක් රඳවා තබන
උපකරණය ; ධාරකය.

රන්දාරා [නා.ප්‍ර.] රනින් කළ
හොරණෑ විශේෂයක්.

රන්දෙණ [නා.] (මළ සිරුරු
තැන්පත් කිරීම සඳහා) රනින්
කළ ඔරුව ; රන්මුවා දෙණ ;
ස්වර්ණ ද්‍රෝණිය.

රන්දෙණේ ගාථා [නා.ප්‍ර.] ගෞතම
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී
දේහය ආදාහනය කරන
අවස්ථාවේ දී මහා කාශ්‍යප මහ
රහතන් වහන්සේ විසින් දෙසූ
ගාථා පන්තිය.

රන්දෝලි පෙරහැර [නා.] මහනුවර
ඇසළ පෙරහැර සමයේ
අවසන් සතියේදී පැවැත්වෙන
මහ පෙරහැර ; රන්දෝලිය
රැගෙන විදි සංචාරය කරන
පෙරහැර.

රන්දෝලිය [නා.] අ. රනින් විසිකුරු
කළ දෝලාව.- ආ. මහනුවර
යුගයෙහි රජවරුන්ගේ අග
බිසෝවරුන් හඳුන්වන
නාමයක් ; අග්‍ර මහේසිකාව.

රන්ධ්‍රය [නා.] අ. පැළම ; සිදුර ;
කුහරය ; ගුළ.- ආ. වරද ;
අඩුපාඩුව ; පඵද්ද.- ඇ. (පාරිභා.)
කපාලය මුදුනෙහි තිබෙන හිස්
තැනක්.- [වි.] (පාරිභා.)
ජලක්ලෝම පැළම පිළිබඳ වූ.

රන්පගෝදි [නා.ප්‍ර.] රත්රන්වල බර
කිරීමේ දී ව්‍යවහාර වන මිණුම්
ඒකකයක් ; පැරණි රන් කාසියක
මංවාඩි දොළහක බර.

රන්පට [නා.ප්‍ර.] අ. රජවරුන්ගේ සුසැට ආහරණවලින් එකක්.- ආ. පුරාණයේ දී ගෞරව පළ කිරීමක් වශයෙන් කෙනකුගේ බඳ වටා බඳනා රන් පටිය.- ඇ. රන් නූලින් කළ වස්ත්‍රය.

රන්පත [නා.] අ. යම් කිසිවක් ලියා තැබීම සඳහා සකස් කළ තුනී ස්වර්ණ පත්‍රය ; ලිවීමට භාවිත කළ රන් තහඩුව.- ආ. පුවරු සේ යොදාගත් සන රන් තහඩුව.- ඇ. රන් පිහාටුව.

රන්පතැස [නා.] ජලය රැස් කර තැබීම සඳහා රනින් සැදූ ලොකු භාජන විශේෂයක්.

රන්පමුව [නා.] රනින් කළ හවඩිය ; රන් හවඩිය.

රන්පවුම [නා.] අ. එංගලන්තයේ ව්‍යවහාර වූ රන් කාසිය.- ආ. පවුමේ වටිනාකම ඇති රන් කාසිය.

රන්පස [නා.ප්‍ර.] රනින් කළ පාශය ; රන් මළ පුඩුව.

රන්පසඇට [නා.ප්‍ර.] රනින් කළ දාදු කැටය.

රන්පළු [නා.ප්‍ර.] රනින් කළ තහඩු ; ස්වර්ණ එළක.

රන්පියල්ල [නා.] රන් පොදිය ; රෙදි කඩක දමා බැඳි රත්රන් පොට්ටනිය.

රන්පුඩු සේසත [නා.] රනින් කළ මීටක් ඇති සේසත හෙවත් සුදු කුඩය.

රන්පොරොදු [නා.ප්‍ර.] ආහරණයක් වශයෙන් ඇත් බඳ වටා බඳින රන් මුවා රැහැන.

රන්බාව [නා.] රනින් විසිතුරු කළ උළුවස්ස.

රන්මය [වි.] රත්තරනින් කරන ලද ; රනින් නිම වුණු ; රන්මුවා ; ස්වර්ණමය.

රන්මස්ස [නා.] පුරාණ කාලයේ ලක්දිව භාවිත වූ රන් කාසියක් ; මසුරම.

රන්මිණ, රන්මිණි [නා.ප්‍ර.] පද්මරාග මාණික්‍යය ; රතුකැටය.

රන්මිල [නා.ප්‍ර.] සම්මත මුදල් වර්ගයකින් නියම කරනු ලබන රත්රන්වල අගය.

රන්රස [නා.ප්‍ර.] අ. රත්රන් හා රසදිය ; රන් හා එක් වූ රසදිය.- ආ. රන් උණු වීමෙන් ලැබෙන ද්‍රව්‍ය ; රන්දියර.- ඇ. ස්වර්ණ කාන්තිය.

රන්රසු දැල [නා.] රනින් සැදූ රහුගෙඩිවැල් එකට ගොතා සාදන ලද ජාලාව ; රන් ගෙජ්ජි වැල් එකතුව.

රන්රුවන් [නා.ප්‍ර.] රත්තරන් සහ මැණික් ; ස්වර්ණ මාණික්‍යය.

රන්ලට් [නා.ප්‍ර.] වයින් මැනීමේ දී
යොදා ගනු ලබන මිනුමක් ;
වයින් ගැලුම් 18ක ප්‍රමාණය.

රන්වට [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ගුලිය ;
රත්කැටිය.

රන්වන් [වි.] රනෙහි බඳු පැහැය
ඇති ; රත්රන් පාටින් යුත් ;
ස්වර්ණ වර්ණ වූ.

රන්වැට [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී මහා බෝරදුන්
සහ ඇතැම් බෝරදුන් වටා
තනවා ඇති රන් ආලේප කළ
ලෝහ වැට.

රන්වැඩුණුලිය [නා.] රාජත්වය
පිළිබඳ අධිකාර බලයේ
සංකේතයක් ලෙස රජු විසින්
අතේ තබාගෙන යන
ස්වර්ණමය යන්ත්‍රය ; රත්සෝඵ
ලිය.

රන්සංක්‍රමණය (පාරිභා.) [නා.]
අන්තර් ජාතික වෙළෙඳාම නිසා
ණය ගැති රටක් ණය හිමි රටට
රන් යැවීම ; රන් ඇදී යෑම.

රන් සංචිතය (පාරිභා.) [නා.]
මධ්‍යම බැංකුවෙහි තැන්පත්
කොට ඇති රන් ප්‍රමාණය.

රන්සක [නා.] රනින් කළ කුඩය ;
රන්මුවා කුඩය.

රන්සම්මතය (පාරිභා.) [නා.]
විනිමය අනුපාතයේ ස්ථාවර
භාවය වෙනස් නොවන අයුරින්
පවත්වාගෙන යෑම පිණිස

රත්රන්හි ඇති මුදල් අගය ;
රන් මිනුම.

රන්සැත් [නා.ප්‍ර.] ඇතුන් හෝ
අසුන් පිට යොදන රනින්
විසිතුරු කළ පලස් විශේෂය ;
ස්වර්ණ කම්බලය.

රන්සිව්ගෙය [නා.] අ. රන්
සිව්කාව ; පූජනීය වස්තු
තැන්පත් කිරීම සඳහා රනින්
සාදන ලද කුඩුව ; ස්වර්ණ
පඤ්ජරය.- ආ. ප්‍රභවරයන්ගේ
මෘත දේහය ගෙන යෑමට
රන්කම් ආදියෙන් යුක්තව සාදන
දෝලාව හෝ යානය.

රන්හිඳ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] රනින් සෑදූ
පන්හිඳ ; රන් පන්හිඳ.

රඳන [වි.] අ. සිත්කලු ; ප්‍රිය ;
ශෝභන ; සොඳුරු. - ආ.
නවතින ; රඳා සිටින. - ඇ. පාට
කරන ; පඬු පොවන. - [නා.ප්‍ර.]
සායම ; පඬු ; පාට.

රඳනවා [ක්‍රි.] අ. නතර වෙනවා ;
රැඳී සිටිනවා ; රැඳී පවතිනවා.-
ආ. නිසුක්ක වෙනවා ;
යෙදෙනවා.- ඇ. පඬු
පොවනවා ; සායම් ගන්වනවා ;
පැහැගන්වනවා.- ඇ.
බැබළෙනවා ; විරාජමාන
වෙනවා. - ඉ. පිනවනවා ; සතුටු
කරවනවා.

රපෝර්කුව [නා.] වගකීමක්
පැවරුණු කෙනකු හෝ

නිලධරයකු යම් කරුණක් පිළිබඳ ව සකස් කරන වාර්තාව.	ජලහිතිකා රෝගය. - ආ. දරුණු ස්වභාවය ; නපුරුකම.
රබන්කුකුළා [නා.] දේශීය පක්ෂියකු වන හබන් කුකුළා.	රම [නා.ප්‍ර.] ප්‍රියයා ; ප්‍රේමවන්තයා ; මිත්‍රයා ; යහළුවා.- [වි.] අ. ප්‍රේමවන්ත.- ආ. මනෝහර ; විත්තාකර්ෂණීය.
රබන් පදය [නා.] රබන් වැයීම සඳහා රිද්මය දෙන අනුප්‍රාසයෙන් යුත් පාඨය.	රමකයා (පාරිභා.) [නා.] විනෝද ක්‍රීඩාවල යෙදෙන ආධුනිකයා.
රබර් [නා.ප්‍ර.] අ. අත්‍යවශ්‍ය කාර්මික අමුද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් යෙදිය හැකි කිරි වර්ගයක් කඳෙහි පොත්තෙන් ලබා දෙන උස් සර්ම කලාපික ගසක්. - ආ. එම ගසෙහි කිරි.	රමණ [වි.] සිත්ගන්නා-සුලු ; විත්තාකර්ෂණීය.
රබර් රොටි [නා.ප්‍ර.] රබර් කිරි මුදවා ගැනීමෙන් පසු තුනී කොට වියළා සකස් කරගනු ලබන දෙය ; රබර් ෂීට්.	රමණය [නා.] අ. සිත් ඇලවීම ; විත්තාකර්ෂණය.- ආ. ක්‍රීඩාව.- ඇ. රති ක්‍රීඩාව ; රතිකෙළිය.
රබස් [නා.ප්‍ර.] ආලෝකය ; දීප්තිය.	රමණිය [නා.ප්‍ර.] අ. ශෝභන ස්ත්‍රිය ; සිත් පිනවන කත.- ආ. යහපත් දෙය.
රබහ, රඹහ [නා.ප්‍ර.] අ. මඳ රතු පැහැති මැණික් ගල් විශේෂයක්.- ආ. ඡායාව ; සේයාව.	රමණී [වි.] සිත් අලවනසුලු ; සිත් ඇදගන්නා වූ ; රමණිය වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. රමණය කරන්නිය ; ප්‍රියාව ; භාර්යාව.- ආ. ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව.
රබාන [නා.ප්‍ර.] ලී රවුමක මතුපිට සමක් සවි කිරීමෙන් සාදාගත් වාද්‍ය භාණ්ඩයක්.	රමනවා [ක්‍රි.] සිත පිනවනවා ; සිත සතුටු කරනවා.
රබාව [නා.] ආලෝකය ; ප්‍රභාව.	රමඹු [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණුගේ භාර්යාව ; ශ්‍රීකාන්තාව.
රබ්බඩ [වි.] පැසි රතුපාට වූ ; පැසුණා වූ ; පැසිගෙන එන.- [නා.ප්‍ර.] පැසි රතුපාට වූ පුවක්.	රම් [නා.ප්‍ර.] අ. රාම කුමාරයා ; ශ්‍රී රාම ; රාමවන්ද.- ආ. දෙවියකු වන බලහඳ.- ඇ. විෂ්ණු දෙවි.- ඇ. ලක්ෂ්මී හෙවත් ශ්‍රී කාන්තා දෙවඟන.- ඉ. උක්වලින් සාදා
රහස (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. පිස්සු-බලු රෝගය ; අලර්කය ;	

ගන්නා මද්‍යසාර විශේෂයක්.-
ඊ. සිත් අලවන ස්ථානය.

රම්බර [වි.] අතිශයින් සිත් ගන්නා ;
ප්‍රියමනාප ; ආදරණීය.

රම්බා, රම්භා [නා.ප්‍ර.] නලකුබේර
දෙවියාගේ භාර්යාව.

රම්බාපති [නා.ප්‍ර.] රම්බා නම්
දෙවඟනගේ සැමියා ;
නලකුබේරයා.

රම්බාරණ [රම්බා+අරණ] [නා.ප්‍ර.]
කෙසෙල් වනය ; රඹ අරණ.

රම්භය (පාරිභා.) [නා.] සිලින්ඩරය.

රම්භා [නා.ප්‍ර.] අ. කෙසෙල් ; කදලි ;
රඹ.- ආ. රූමත් දෙවඟනකගේ
නාමය ; නලකුබේරයාගේ බිරිඳ.

රම්භාවිහාරය [නා.] වලවේ ගංගා
නිම්නයෙහි පිහිටි පුරාණ
බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයක්.

රම්‍ය [වි.] සිත් ඇද ගන්නා-සුලු ;
සිත්කලු වූ ; විත්තාකර්ෂණීය ;
මන බඳනා වූ. - [නා.ප්‍ර.] සිදුහත්
කුමරුන්ගේ මාළිගා තුනෙන්
එකක්.

රම්‍යස්ථානය [නා.] සිත් ගන්නා
තැන ; විත්තාකර්ෂණීය
ස්ථානය.

රම්රද [නා.ප්‍ර.] අ. විෂ්ණු දෙවි.-
ආ. රාම නම් රජ.

රම්සැර [නා.ප්‍ර.] රාම රජුගේ හි
තලය ; රාමසැරය.

රඹ [නා.ප්‍ර.] අ. කෙහෙල්. - ආ.
වියැළි ගිය දඬු කොළ ආදිය. -
ඇ. පැරණි ව කැඩී බිඳී ගිය
දෙය.- ඇ. රන් පැහැය.

රඹකැන [නා.] කෙසෙල් කැන ;
වතුකැන.

රඹටැන්, රඹුටන් [නා.ප්‍ර.] පලතුරු
වර්ගයක නාමය ; මිහිරි රසැති
මාංසල කොටසකින් යුත් කුඩා
වටකුරු ගෙඩි විශේෂයක්.

රඹමුව, රඹමුහ [නා.] කෙහෙල්
ගසෙහි මල ; කෙසෙල් මුහය.

රඹරණ [රඹ+අරණ] [නා.]
කෙසෙල් වනය.

රඹල (කථා.) [නා.] කුහරය ; බිලය.

රඹුක් [නා.ප්‍ර.] අඩි හයකට වඩා
උසට වැටෙන තණ විශේෂයක්.

රඹුස් [නා.ප්‍ර.] මේස ගර්ජනාව.

රය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වස්තුවක්
ගමන් කරන දුර සහ ඊට ගත
වන කාලය අතර අනුපාතය.

රය ඇණය (පාරිභා.) [නා.] මෝටර්
වාහනයක ඉදිරිපස රෝද
ඇක්සලයට සවි වන කුඤ්ඤය.

රයි [නා.ප්‍ර.] ආහාරයට ද, මත්පැන්
පෙරීමට ද ගත හැකි ධාන්‍ය
උපදවන සමගි තෝෂ්ණ
පැළෑටිය.

රයිනෝසරයා, රයිනෝසිරයා
[නා.] අප්‍රිකාවෙන්, දකුණු හා

ගිනිකොන ආසියාවේත් වාසය කරන විශාල කෂීරපායී සත්ත්වයෙක්.	රවණය [නා.] හඬ නැගීම ; නාද කිරීම ; ශබ්ද පැවැත්වීම ; නාදය ; ශබ්දය.
රයිනිගල [නා.] කෘත්‍රිම දියමන්ති සැදීමට ගන්නා විදුරු වැනි ස්ඵටික විශේෂයක්.	රවනවා [ක්‍රි.] අ. හඬක් නගනවා ; නාද කරනවා. - ආ. බලනවා ; ඔරවනවා.
රයිගලය [නා.] අත් තුවක්කු විශේෂයක්.	රවය [නා.] නාදය ; ශබ්දය ; හඬ.
රයිබෝස්ලේවින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විටමින් බී 2 සංකීර්ණයේ අඩංගු රසායනික ද්‍රව්‍යයක්.	රවල් [නා.ප්‍ර.] දිගු කෙස් කලඹ ; කේශ කලාපය.
රයිසෝමය (පාරිභා.) [නා.] ඉගුරු, කහ ආදියෙහි මෙන් පුරුක් සහ අංකුර සහිත ව සිරස් අතට වැටෙන භූගත කඳන් විශේෂයක්.	රව් [නා.ප්‍ර.] අ. හිරු ; සූර්යයා.- ආ. එක් රාශියක සූර්යයා ගමන් කරනැයි සලකනු ලබන කාලසීමාව ; සූර්ය මාසය.- ඇ. රව් දිනය ; ඉරිදා.- ඇ. වරා ගස.- ඉ. ඉන්දියානු සංගීත තාලයක්.
රල [නා.] අ. කෙන්ද ; රොද ; තත්තුව.- ආ. ඉතා ස්වල්පය ; කුඩා ප්‍රමාණය ; ඇබ්බිත.	රව්කවය [නා.] ඉරු ග්‍රහයාගෙන් ඇති වන අපල දුරු කිරීම සඳහා භාවිත මන්ත්‍රය.
රල්ලක්කය (කථා.) [නා.] ඇස් පිහාටුව ; ඇසිපිය ; අක්ෂි පක්ෂිමය.	රව්කිඤ්ඤය [නා.] තත් සහිත තුරය භාණ්ඩයක් වන වයලීනය.
රල්ලුව [නා.] රංචුව ; රළ.	රව් මණ්ඩලය [නා.] වෙදගිල්ල මුල අත්ලෙහි උස් ව මතු වී ඇති මස් පිඬුව ; රව් පර්වතය.
රව [නා.ප්‍ර.] අ. රාවය ; සෝෂාව.- ආ. (කථා.) මූනිස්සම.- ඇ. වනවාරි මනුෂ්‍ය වර්ගයක්.	රව් සංක්‍රාන්තිය [නා.] හිරු එක් රාශියකින් අනික් රාශියකට යෑම.
රවටනවා [ක්‍රි.] අ. බොරුවෙන් මුළා කරනවා ; වංචා කරනවා.- ආ. විහිළු කරනවා ; සරදම් කරනවා.	රවුන්, රවුම් [වි.] අ. වටකුරු ; කවාකාර ; වක්‍රාකාර.- ආ. ගෝලාකාර.

රවුම [නා.] වෘත්තය ; වටය.

රවුම් උල්පීර (පාරිභා.) [නා.] රවුම්
වූ ද, ක්‍රමයෙන් සිහින් වන්නා
වූ ද කලයක් ඇති පීරී ප්‍රභේදයක්.

රවුම් කියත (කථා.) [නා.]
යන්ත්‍ර බලයෙන් ක්‍රියා කරන
වෘත්තාකාර කියත ; රෝද කියත.

රවුළු [නා.ප්‍ර.] අ. ඇත පුරාණයේ
දී ලක්දිව විසූහයි සැලකෙන
බලවත් රජෙක් ; රාවණ රජ. -
ආ. මාත්‍රා 19ක් 20ක් ඇති
එළිසම සහිත පාදවලින් යුත්
සිංහල කාව්‍ය විරිතක්.

රශ්මි පෙට්ටිය (පාරිභා.) [නා.] රශ්මි
ධාරාවක් පරාවර්තනය කිරීමට
සලස්වන උපකරණයක් ;
ආලෝක පරාවර්තන පේට්කාවක්.

රශ්මිය, රස්මිය [නා.] රැස් දහර ;
කිරණ ; ආලෝක ධාරාව.

රශ්මි විද්‍යාඥ [නා.ප්‍ර.] රෝග
විනිශ්චය සඳහා විකිරණය
උපයෝගී කර ගැනීමේ විද්‍යාව
ප්‍රගුණ කළ විකිරණ ශිල්පියා.

රස [නා.ප්‍ර.] අ. දිය ; ජලය ; චතුර.-
ආ. ඉස්ම ; ඕජස ; යුෂ ; සාරය.-
ඇ. දිවට දනෙන රසය.- ඇ.
කලාත්මක නිර්මාණයක ඇති
ගුණය.- ඉ. රසදිය ; රහදිය ;
මර්කරි.- ඊ. මල් පැණි.- උ. හයේ
සංඛ්‍යාව ; සය ; ඡටි.- උ. භයේ
ආලය ; ආදරය ; ස්නේහය.-

සා. ප්‍රීතිය ; සතුට ; සොම්නස ;
ආස්වාදය.- සා. තෙත්ගතිය ;
තෙතමනය.- සා. හඳ ; සඳ ;
වන්ද්‍රයා.- සා. ඇසිල්ල ;
මොහොත.- එ. ගෙන්දගම්.- ඒ.
රැස් ; රශ්මිය.- [වි.] අ. මිහිරි ;
මධුර ; රසවත්. - ආ. ශරීරයේ
දෝෂ තත්ත්වයක් සම්බන්ධ.-
ඇ. රසායනික.

රස ඕජාව [නා.] අ. වැළඳු
ආහාරයෙන් උපදනා යුෂය.- ආ.
පොළොවෙහි ඇති ධාතු
කොටස් පරිපාකයෙන් ඇතිවන
සාරය.

රස කපුරු (පාරිභා.) [නා.] දරුණු
විෂ වර්ගයක් ; ම'කියුරින්
ක්ලෝරයිඩ්.

රසකාරක [වි.] ආහාරයෙහි රස
යොදන ; ආහාර රසවත් කරන.-
[නා.ප්‍ර.] ආහාරය රසවත්
කිරීමට යොදන ද්‍රව්‍ය.

රසකාෂ්ඨ [නා.ප්‍ර.] ගසක අරටුවට
බාහිර ව හා පොත්තට යාබද
ව සැදෙන දූව කොටස ; එලය ;
ප්ලෝයම.

රසකැවීම (පාරිභා.) [නා.] ආහාර
පිළියෙල කිරීමේ දී ඒවාට ලුණු
ඇඹුල් ආදිය ප්‍රමාණවත් ව
දැමීම ; ලුණු ඇඹුල් කැවීම.

රසකිඳ [නා.ප්‍ර.] ඖෂධීය වැල්
වර්ගයක නාමය.

රසඥතා [නා.ප්‍ර.] කාව්‍ය, නාට්‍ය වික්‍ර ආදී කලාවන්ගේ රසයන් විඳීම.

රස විකින්නාව [නා.] අ. රසායනික ක්‍රමයන් භාවිත කර රුධිරයේ හා පටකවල ඇති ජනකයන් නැසීම.- ආ. රන්, රිදී, තඹ ආදී ලෝහ වර්ගයන් ඖෂධ සංයෝගයට යෙදීම.

රසදිය, රහදිය [නා.ප්‍ර.] අ. බෙහෙවින් දියර ස්වරූපයෙන් පවතින්නා වූ ද, රිදී පැහැයෙන් යුක්ත වූ ද ලෝහයකි.- ආ. මහේශ්වරයා.

රසදිය ආමානය (පාරිභා.) [නා.] ගැස්, වායු ආදියේ පීඩනයේ වෙනස හෝ වලනය රසදියේ ආධාරයෙන් මැනීමට ගැනෙන මැනෝ මීටරය.

රසදිය උෂ්ණත්වමානය (පාරිභා.) [නා.] රසදිය ආධාරයෙන් උෂ්ණත්වය මැනීමට ගැනෙන උපකරණය.

රසදිය කඳ (පාරිභා.) [නා.] උෂ්ණත්ව මානක උපකරණවල විදුරු බටය තුළ රේඛාවක් සේ විහිදී පවතින රසදිය තිරුව.

රසදිය පීඩනමානය (පාරිභා.) [නා.] රසදියෙහි ආධාරය ඇතිව වායු ගෝලයේ පීඩනය මැනීමට ගැනෙන උපකරණය ; බැරෝමීටරය.

රසදිය වාෂ්ප පහන (පාරිභා.) [නා.] රසදිය වාෂ්ප තුළින් විසර්ජනය සිදුවන විද්‍යුත් විසර්ජන පහනකි.

රසදිව, රහදිව [නා.] උගුරෙහි දිව මූලට උඩින් එල්ලෙමින් තිබෙන මස් වැදෑල්ල ; ලෝලාව ; උප ජීන්වාව.

රස ධමනි [නා.ප්‍ර.] අනුභව කළ ආහාරයෙන් උරා ගැනෙන රසය ශරීරය පුරා ගෙන යන සියුම් නහර.

රස ධාතු [නා.ප්‍ර.] අ. ආහාරවල පෝෂ්‍යදායක කොටස. - ආ. කෑම දිරවීමට උපකාරී වන ශරීරයේ ඕජස්.

රසධානිය (පාරිභා.) [නා.] සෛල කෝෂය මෝරන විට ඒ කෝෂයෙහි ඇති හිස් ශුන්‍ය ස්ථානය.

රස ධාරා [නා.ප්‍ර.] අ. ජල පහර ; ජලකඳ ; දිය දහර.- ආ. රැස් කඳ ; රශ්මි ධාරාව.- ඇ. රසදිය ධාරාව.

රසන [නා.ප්‍ර.] අ. අරත්ත නම් පැළෑටිය.- ආ. වලසා.- ඇ. රස දූනෙන ඉන්ද්‍රිය ; දිව.

රසනය [නා.] අ. රස බැලීම ; රස විඳීම ; රස පරීක්ෂා කිරීම.- ආ. රසය.- ඇ. සෝෂාව ; මහත් ශබ්දය.

රස නහර [නා.ප්‍ර.] අ. පැසවූ
ආහාරයෙහි ඇති පෝෂ්‍යදායක
කොටස හෙවත් රස ඕෂ්ප
ශරීරයෙහි පතුරුවා හරින
නහර ; ශ්‍රෝතස්. - ආ. ශරීරයට
දූනෙන හැඟීම් ආදිය මොළයට
ගෙන යන ස්නායු.

රසනා [නා.] අ. ස්ත්‍රී ආහරණයක්
වන මෙවුල් දම ; මේඛලා
දාමය ; රසන්දම ; රසනාදාමය.
- ආ. ඉගපටිය ; හවඩිය.

රසනායක [නා.ප්‍ර.] ඛනිජ
විශේෂයක් වන සාදිලිංගම් ;
හිඟුල්.

රසනුපුර [නා.ප්‍ර.] අතිතයේදී ස්ත්‍රීන්
වළලුකරේ පැලඳි ආහරණයක්.

රසදුන [නා.ප්‍ර.] ඇසෙහි ගාන
අඳුන ; රසාඤ්ජනය.

රසපරසය [නා.] රසවත් බව ;
මිහිරිකම.

රස පරීක්ෂකයා [නා.] යම් යම්
දේ රසායනික ලෙස විග්‍රහ
කොට පරීක්ෂා කර බලන්නා ;
රස විශ්ලේෂකයා.

රස පහර [නා.ප්‍ර.] දිය පහර ; ජල
ප්‍රහාරය.

රස පහස [නා.] ස්පර්ශ රසය.

රස පුෂ්පය (පාරිභා.) [නා.] රසදිය
හා ක්ලෝරයිඩ් සංයෝගය.

රසබර [වි.] අතිශයින් රසවත් වූ ;
රසයෙන් පිරුණු.

රසභුන [නා.ප්‍ර.] දියරු බව ;
යුෂයෙන් යුත් බව.

රස මසවුළ [නා.] මස් මාංශ හා
අවුළුපත් සහිත රසවත්
ආහාරය.

රසම් [නා.ප්‍ර.] ආහාර රුචිය
වර්ධනය කිරීම සඳහා ගම්මිරිස්,
සුදුළුණු, කරපිංවා සහ සියඹලා
ආදිය යොදා සැදූ සුපයක්.

රසයින් [නා.ප්‍ර.] රසබෙහෙත ;
ඉන්ද්‍රියයන් පිනවන දෙය.

රසරත්න [නා.ප්‍ර.] රත් හා රුවන් ;
රත්රුවන්.

රසල [නා.] මුහුද ; සමුද්‍රය.

රසවත් [වි.] අ. ශාඛිගාරාදි රසයෙන්
යුක්ත.- ආ. රාගය ඇති.- ඇ.
ස්තේහ ඇති.- ඇ. පඤ්ච-
කාමයෙහි ඇලෙන.- ඉ. මිහිරි
රසැති ; කැමට ප්‍රිය උපදවන.-
ඊ. ජලය ඇති ; ජලයෙන් යුත්. -
උ. ප්‍රීතිජනක ; හාසාජනක.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ශාඛිගාර රසයෙන්
යුතු අලංකාරය ; රසාලඹිකාරය.-
ආ. හිරු ; සූර්යයා.

රසවාදය [නා.] කාව්‍යයක එන රස
පිළිබඳ උචිතතා ගුණය පිළිබඳ
සංකල්පය හෙවත් මතය.

රසවැල [නා.] නැට්ටුවන් පයෙහි
බඳින ගෙජ්ජවැල.

රසවිද්‍යාව [නා.] රසායන විද්‍යාව.

රස සංඥාව [නා.] අ. සෞන්දර්යය පිළිබඳ හැඟීම ; සුන්දරත්වය දැනීම.- ආ. රසය හෙවත් ඕජස් ගතිය.

රසා [නා.ප්‍ර.] පාරිචය ; ලෝකය.

රසාංකුරය, රසාඞකුරය [නා.] ආහාරවල රස හඳුනා ගැනීම පිණිස විශේෂයෙන් ම දිවෙහි පිහිටි සංවේදී සෙසල සමූහය.

රසාකර්මණය [රස+ ආකර්මණය] (පාරිභා.) [නා.] පටලයක දෙපැත්තෙහි ද්‍රාවණවල සාන්ද්‍රණ සමාන කරනු පිණිස අර්ධ-පාරගම්‍ය පටලයක් තුළින් වඩා සාන්ද්‍ර ද්‍රාවණයට විසරණය වීම ; අභිසරණය ; ආසෘතිය.

රසාතල [නා.ප්‍ර.] පොළොවේ යට තිබෙනැයි සැලකෙන ලෝකය ; නා ලොව ; නාග ලෝකය.

රසාධිශෝෂණය [රස+ අධිශෝෂණය] (පාරිභා.) [නා.] අධිශෝෂණය වූ ද්‍රව්‍යය රසායනික බැඳීම් නිසා පෘෂ්ඨයෙහි රැඳී තිබීම.

රසාභාසය [නා.] ශාංගාරාදී කාව්‍ය රසයන්හි කාන්තිය හෙවත් ශෝභාව.

රසායන [වි.] අ. ජීව බලය ඇති කරන ; සිරුර බලවත් කරන ; ශක්ති වර්ධක.- ආ. රස

ද්‍රව්‍යවලට අයත් ; රසායන විද්‍යාවට අයත්.- ඇ. රසය ගෙන දෙන ; ආනන්දය ඇති කරන.- [නා.ප්‍ර.] රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවලට භාජන වූ ද්‍රව්‍ය ; රසායන ද්‍රව්‍ය.

රසායනය [නා.] අ. නෙත් සිත් පිනවන දෙය.- ආ. රසායන විද්‍යාව ; රසවිද්‍යාව.- ඇ. ජීව ශක්තිය ගෙන දෙන බෙහෙත.

රසායනාගාරය (පාරිභා.) [නා.] රසායන විද්‍යාවට අදාළ වැඩ කටයුතු කරන පරීක්ෂණාගාරය.

රසායනික ආකර්මණය (පාරිභා.) [නා.] මූල ද්‍රව්‍යවල හා සංයෝගවල සංසන්දන අතර ඇඳී බැඳී පවත්නා ගතිය.

රසායනික ආදේශය (පාරිභා.) [නා.] අණුවක ඇති පරමාණුවක් හෝ කීපයක් වෙනුවට නව පරමාණුවක් හෝ කීපයක් ප්‍රතිස්ථාපනය වීම.

රසායනික ආර්ද්‍රතාමානය (පාරිභා.) [නා.] වාතයේ ජල වාෂ්ප ප්‍රමාණය මැනීමේ උපකරණය ; හයිග්‍රොමීටරය.

රසායනික ගුණය (පාරිභා.) [නා.] මූල ද්‍රව්‍යවල ආවේණික ගති හා ස්වභාව.

රසායනික ජීර්ණය (පාරිභා.) [නා.] පාෂාණවල රසායනික විපර්යාස ඇති කරවන දිරාපත් වීම.

රසායනික කුලාව (පාරිභා.) [නා.]
රසායන විද්‍යාවේ දී ඉතා
නිවැරදි මිනුම් ලබාගැනීම
පිණිස භාවිත කරන
උපකරණය.

රසායනික ද්‍රව්‍යමූල (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ද්‍රව්‍යයන් සෑදී ඇති
මූල පදාර්ථ ; සරල ද්‍රව්‍යවලට
වියෝජනය කළ නොහැකි
ද්‍රව්‍ය.

රසායනික ද්‍රාවණය (පාරිභා.) [නා.]
ද්‍රව්‍යයක රසායනික ප්‍රතික්‍රියා
නිසා ඇතිවන නව ද්‍රාවණය.

රසායනික ද්විත්ව වියෝජනය
(පාරිභා.) [නා.] රසායනික
සංයෝග දෙකක් වියෝජනය
වී නව සංයෝග දෙකක් බිහි
වන සේ ප්‍රතික්‍රියා වීම.

රසායනික නාමාවලිය (පාරිභා.)
[නා.] රසායනික සංයෝග නම්
වැල.

රසායනික නියමය (පාරිභා.) [නා.]
නිරීක්ෂණයට ලක් කළ
රසායනික කරුණු හෝ සංසිද්ධි
රැසක සම්පිණ්ඩනය.

රසායනික පදාර්ථ (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ද්‍රව්‍ය නිර්මාණය වී ඇති
රසායනික මූල ද්‍රව්‍ය.

රසායනික පෝර (පාරිභා.) [නා.]
රසායනික ද්‍රව්‍ය සංයෝග කොට
සකස් කර ගන්නා පොහොර ;
කෘත්‍රිම පෝර.

රසායනික ප්‍රතික්‍රියාව (පාරිභා.)
[නා.] ද්‍රව්‍යයක් අනෙක් ද්‍රව්‍යයක්
බවට පරිවර්තනය වීමේ
ක්‍රියාවලිය ; මූලද්‍රව්‍ය දෙකක්
හෝ කීපයක් හෝ රසායනික
සංයෝග දෙකක් හෝ කීපයක්
එකතුවීමෙන් නව සංයෝග
එකක් හෝ කීපයක් ඇතිවීම.

රසායනික බන්ධනය (පාරිභා.)
[නා.] අණුවක පරමාණු එකට
අල්ලා තබන බලය.

රසායනික බලය (පාරිභා.) [නා.]
මූල ද්‍රව්‍යවල ප්‍රතික්‍රියා සිදුවීමට
හෝ නොවීමට ඒ තුළ ඇති
බලය.

රසායනික විපර්යාසය (පාරිභා.)
[නා.] යම් ද්‍රව්‍යයක් වෙනස්වීමේ
දී මුළුමනින් ම අන්‍ය ගුණ ඇති
අලුත් ද්‍රව්‍යයක් සෑදීම.

රසායනික වියෝජනය (පාරිභා.)
[නා.] සංකීර්ණ ද්‍රව්‍යයක් සරල
ද්‍රව්‍ය දෙකකට හෝ වැඩි
ගණනකට හෝ වෙන්වීම.

රසායනික විශ්ලේෂණය (පාරිභා.)
[නා.] රසායනික ද්‍රව්‍යයක
ස්වරූපය, නිර්මිතය හා
අන්තර්ගතය පිළිබඳ ව කරන
විග්‍රහය.

රසායනික ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවක දී
මෝවනය වන ශක්තිය.

රසායනික සංකේතය (පාරිභා.)
[නා.] මූල ද්‍රව්‍ය හැඳින්වීමට
භාවිත කරන අකුර හෝ අකුරු
කිහිපය.

රසායනික සංඝටනාව (පාරිභා.)
[නා.] සංයෝගයක හෝ
අණුවක, පරමාණු පිහිටා ඇති
හෝ සම්බන්ධ වී ඇති
ආකාරය ; අණුක ව්‍යුහය.

රසායනික සංයුතිය (පාරිභා.)
[නා.] යම් ද්‍රව්‍යයක ඇතුළත් ව
ඇති මූල ද්‍රව්‍ය පිළිබඳවත්
ඒවායේ ප්‍රතිශතය පිළිබඳවත් වූ
විස්තරය.

රසායනික සංයෝගය (පාරිභා.)
[නා.] මූල ද්‍රව්‍ය දෙකක් හෝ
වැඩි ගණනක් එක්කරා විධිමත්
පිළිවෙළකට සම්බන්ධව අලුත්
ද්‍රව්‍ය සෑදීම.

රසායනික සංයෝජනය (පාරිභා.)
[නා.] පරමාණු දෙකක්
එක්වීමෙන් සෑදෙන සංයෝග
ඇති වන හෝ සංයෝග
එකතුවීමෙන් සංකීර්ණ සංයෝග
හෝ ඇතිවන ප්‍රතික්‍රියාව.

රසායනික සන්නමනය (පාරිභා.)
[නා.] රසායනික උත්තේජනයක්
හේතුකොට ගෙන ශාකයක
අවයවයක පිහිටීම වෙනස් වීම.

රසායනික සමකය (පාරිභා.) [නා.]
සංයෝජනය වීමේ බර ; සමක

භාරාංකය ; සංයෝජන
භාරාංකය.

රසායනික සමතුලිතාව (පාරිභා.)
[නා.] ප්‍රතික්‍රියාවක් නිසා බිහි වූ
නව ඵල නැවත ප්‍රතික්‍රියාවීමෙන්
මුල් ඵල බවට පත්වීම.

රසායනික සමීකරණය (පාරිභා.)
[නා.] රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවක්
සිදුවන ආකාරය සංකේතාත්මක
ව දැක්වීම.

රසායනික සාර්වසරණය (පාරිභා.)
[නා.] ජීවියකු යම් රසායනික
උත්තේජනයක් නිසා නියමිත
දිසාවකට ඇදී යාම.

රසායනික සූත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
අණුවක් සෑදී ඇති පරමාණු
සංඛ්‍යාව පෙන්නුම් කරන භාවිත
කරන සංකේතය.

රසාරම්මණය (පාරිභා.) [නා.]
දිවෙන් විඳ ගන්නා රස ; රස
අරමුණ.

රසාල [නා.ප්‍ර.] රසානලය.

රසාස්වාදනය (පාරිභා.) [නා.]
රසබර අත්දැකීමකින් ජනිත වන
ප්‍රීති උද්දාමයෙහි වින්දනය ලබා
ගැනීම ; රස වින්දනයෙහි
යෙදීම.

රසික [වි.] අ. රසයෙන් යුත් ;
රසවත්.- ආ. රසවිඳීමේ සමත් ;
රසාස්වාදනයෙහි නියැලෙන.

රසිකයා [නා.] රස විඳින්නා ; රස
හඳුනන්නා.

රසික [වි.] අ. රන් හෝ රිදී ආලේප
කරනු ලැබූ. - ආ. ස්වර්ණාලිප්ත.
- [නා.ප්‍ර.] මේස ගර්ජනා.

රසුව, රහුව [නා.] අ. රංගුව ; කුඩා
ගෙජ්ජිය ; මිණිගෙඩිය ;
කිකිණිය. - ආ. කුඩා මිණි
ගෙඩිවලින් යුත් ස්ත්‍රී ආභරණයක්.

රසෝද්ගමනය [රස+උද්ගමනය]
[නා.] ශාකයක මූල කේශවලට
උරාගන්නා ජලය, කඳ, අතු,
කොළ ආදිය කරා ගෙනයෑම.

රස් [නා.ප්‍ර.] අ. රශ්මිය ; කිරණ ;
මරිචිය ; දීප්තිය. - ආ. සමූහය ;
රාශිය. - ඇ. ජලය ; දිය. - ඇ. රහු
ගෙඩිය ; කිංකිණිය ;
මිණිගෙඩිය ; ගෙජ්ජිය. - ඉ. සුවඳ ;
සුගන්ධය. - ඊ. රාගය ; රතිය. -
උ. රුධිරය ; අරක්කැමියා.

රස්නය [නා.] උණුසුම.

රස්නා [නා.ප්‍ර.] රශ්මියට නායකයා ;
හිරු ; සූර්යයා.

රස් වළල්ල (පාරිභා.) [නා.] අ. පූර්ණ
සූර්යග්‍රහණයක් හේතුකොට
ගෙන හිරු වටා පවතින බැව්
විශේෂයෙන් පෙනෙන රැස්
ධාරාව. - ආ. තුනී මිදුම ඔස්සේ
බැලූ විට ඉර හා සඳ වටේ
පෙනෙන විවිධ වර්ණ මාලාව.

රස්සාව [නා.] අ. ජීවිකා වෘත්තිය ;
රැකියාව. - ආ. ආරක්ෂාව ;
පරිස්සම ; රැකවරණය.

රහ [නා.ප්‍ර.] අ. දිවට දූනෙන රසය. -
ආ. සුරාව ; රහමෙර ;
මත්පැන් ; රා. - ඇ. පාපය ; පව.

රහතන් වහන්සේ [නා.ප්‍ර.] රහත්
බවට පත් සියලු කෙලෙස් නැසූ
උතුම් තැනැත්තා ; අරහත්
මාර්ගයට පැමිණි පුද්ගලයා.

රහත් [වි.] සියලු කෙලෙස් නැසූ ;
අර්හත් හෙවත් රහත්ඵලය ලද.

රහත්පත් [වි.] අර්හත් හෙවත් රහත්
භාවයට පැමිණි.

රහත් බෝධිය [නා.] රහත් හෙවත්
අර්හත් මාර්ග ඥානය ; රහත්
බව ; තුන්තරා බෝධියෙන්
පළමුවැන්න.

රහද [නා.ප්‍ර.] මුහුද.

රහමෙර [නා.] මත්වන පාන
වර්ග ; සුරාව.

රහස [නා.] අ. සැඟවිය යුතු
කරුණ හෝ සිද්ධිය ; රහස්‍යය ;
හෙළි කළ යුතු නැති දෙය.

රහසග [රහස්+අග] [නා.] පුරුෂ
නිමිත්ත හෝ ස්ත්‍රී නිමිත්ත ;
ලිංගේන්ද්‍රිය ; රහස්‍යාංගය.

රහස් ඡන්දය [නා.] රහස් ලකුණු
කිරීමෙන් දෙන ඡන්දය ; එම
පත්‍රිකාව.

රහස් පොලිසිය [නා.] අහිරහස් සිද්ධි ආදිය පිළිබඳ ව සොයා බලන ආරක්ෂක සංවිධානය ; අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව.

රහස්‍ය [වි.] එළිනොකළ යුතු ; රහසිගත.

රහස්‍යාංගය [නා.] ස්ත්‍රී හෝ පුරුෂ ලිංගය.

රහස්‍යතා දිවුරුම (පාරිභා.) [නා.] රහස්‍යභාවය රැකීම සඳහා කරන දිවුරුම් ප්‍රකාශය ; යමක් රහසිගත ව තබාගන්නා බවට දෙන ප්‍රතිඥාව.

රහස් රෝග [නා.ප්‍ර.] කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් හටගන්නා බෝවන රෝග ; කාමරෝග.

රහිත [වි.] නැති ; වියුක්ත ; තොර- [ක්‍රි.වි.] නැති ව ; තොරව.

රහෝ [වි.] රහස්.

රළ [නා.ප්‍ර.] අ. සුළඟ, වඩදිය ආදිය හේතුකොටගෙන ජලාශයක් මත හටගෙන, එක් දිශාවක් කරා එක පසු එක ඇදී යන දිය වැටි ; තරංග ; තරඟ.- ආ. සමූහය ; රංචුව ; ගණය.

රළ පතර [නා.] රළ සමූහය.

රළ පහණ, රළ පාණ [නා.] වැව් කණ්ඩියක් රළ වැදී සෝදායාමෙන් වැළැක්වීම සඳහා එහි එළන ගල්.

රළපාව (පාරිභා.) [නා.] රළෙහි පහළ කොටස ; තරඹග පාදය.

රළ බැඳි මළුව (පාරිභා.) [නා.] රළ ගැසීම නිසා අවට බිම දැඩි බාදනයට පත්වීමෙන් ඇති වූණු උස් බිම තට්ටුව.

රළ බුන් දඹය (පාරිභා.) [නා.] වෙරළෙහි රළ බිඳෙන ප්‍රදේශයේ කෙලින් උස්ව පිහිටි පර්වතය.

රළ බුන් වේදිකාව (පාරිභා.) [නා.] වෙරළෙහි රළ බිඳීම නිසා සෑදුණු වේදිකාවක් මෙන් උස් ව පිහිටි බිම් ප්‍රදේශය.

රළවැළ [නා.] රළ සමූහය ; තරඹග පෙළ.

රළහිරි විශමත (පාරිභා.) [නා.] රෙදි විවීමේ මෝස්තරයක්.

රළ [වි.] අ. කටුක ; කර්කශ ; රුක්ෂ ; ගොරෝසු ; දළ. - ආ. නපුරු ; රෝද ; සෝර.

රළ කරළු [වි.] අතිශයින් කර්කශ ; ඉතා කටුක ; රළුපරළු.

රළ කොරල (පාරිභා.) [නා.] මෝරාගේ කොරල වැනි කොරල ; ගොරෝසු කොරපොතු.

රළුපරළු [වි.] ඉතා කර්කශ ; අතිශයින් කටුක.

රළු පිර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අගලකට දැති තිහක් පමණ පවතින පිරි විශේෂයක්.

රළුව (පාරිභා.) [නා.] ශාකවල ගෙඩි කොළ ආදියේ හටගන්නා සිහින් ලෝම වැනි කෙඳි.

රළුමරුව [නා.] ගොරෝසු ලොකු කැට සහිත වැලි.

රා [නා.ප්‍ර.] අ. කිතුල්, පොල් වැනි තාල වර්ගයේ ගස්වල මල් මැදීමෙන් ලබාගන්නා මිහිරි දියර ; තෙලිදිය ; තෙලිජ්ජ. - ආ. තෙලිදිය පැසවීමෙන් මිහිරි ගතිය නැතිකොට ලබාගන්නා මත්පැන ; මහරා. - ඇ. තැම්බු ධාන්‍ය පල යුෂ ආදිය පැසවා පිළියෙළ කරගන්නා මද්‍යසාර පානය ; රහමෙර ; සුරාව.- ඇ. යම් යම් අරමුණක් පිළිබඳව සිත තුළ ඇතිවන අනුරක්ත භාවය ; රාගය.- ඉ. සප්තස්වර සංකලනයවීමෙන් ඇතිවන නාද රටාවක නාමය ; ග්‍රාම රාගය.- ඊ. කාන්තිය ; රශ්මිය ; දීප්තිය. - උ. ඇල්ම ; ආදරය.- උ. අනුරාගයට අධිපති දෙවියා ; අනංගයා.- සා. සිකුරු ග්‍රහයා.- සා. ශුක්‍ර ධාතුව.- සි. පාට ; පැහැය.- සා. හඬ ; රාවය ; නාදය.- එ. රාහු ග්‍රහයා.- ඒ. ගින්දර.- ඓ. අමනුෂ්‍ය වර්ගයක් ; රාක්ෂයා.

රා අකුර [නා.] අ. රා මැදීම පිණිස බීමට නො බැස ගසකින් ගසකට යාම පිණිස ගස් යාකොට බැඳ තිබෙන රැහැන.-

ආ. රා එකතු කරන ස්ථානය ; රා පොළ.

රා අසුරිඳු [නා.ප්‍ර.] අසුරයන්ගේ අධිපතියකු වූ රාහු ; රාහු නම් අසුර රාජයා.

රා උරා [නා.ප්‍ර.] රාහු (ග්‍රහයා) නැමැති නාගයා ; නාගරාජයකු සමාන වූ රාහු.

රා ඔඩම [නා.] මත්පැන් බීම සඳහා ගන්නා බඳුන ; සුරාපානය කිරීමට පාවිච්චි කරන කුසලාන.

රාං කටුව [නා.] වළංවල බැඳී තිබෙන දෑ සුරා ඉවත් කිරීම සඳහා භාවිත කරන බෙලිකටුව.

රාංග [නා.ප්‍ර.] රා සඳහා මදින පොල්මල්වල ඇති කුඩා ගොබල.

රාක්ක දිලිර [නා.ප්‍ර.] වටකුරු රාක්කයක් මෙන් පිටතට නෙරා වැඩෙන කඳන් හතු විශේෂයක්.

රාක්කය, රාක්කෙ [නා.] යම් යම් භාණ්ඩ තැබීම සඳහා භාවිත තට්ටු සහිත ගෘහ භාණ්ඩය.

රාක්ෂ [වි.] දරුණු ; හයානක ; රෝද ; රකුසු.

රාක්ෂගණ, රාක්ෂස ගණ [නා.ප්‍ර.] (ජෝර්ති.) නැකැත් විසි හත බෙදනු ලැබ ඇති ගණ තුනින් එකක්.

රාක්ෂ ගුල්මය [නා.] තියුණු
වේදනාවක් ඇති කරන
උදරාබාධයක්.

රාක්ෂ බලිය [නා.] රාක්ෂ
රූපාකාරය දක්වන බලිය.

රාක්ෂ මුණු බිම [නා.] (වාස්තු.)
නිවාස තැනිම් ශුභඵල දායක
බව පැවසෙන වළ-ගොඩැලි
සහිත බිම් කඩ.

රාක්ෂයා [නා.] අ. රකුසා ;
යක්ෂයා ; මිනී මස් කන
භයානක යක්ෂයා.- ආ. රාක්ෂ
හෙවත් රාක්ෂස ගෝත්‍රයට
අයත් තැනැත්තා.

රාක්ෂස [වි.] රකුසන් පිළිබඳ වූ ;
රාක්ෂසයනට අයත්. - [නා.ප්‍ර.]
අ. මානසික රෝගයක් ;
අපස්මාරය.- ආ. ඖෂධ
සංයෝග සඳහා ගනු ලබන
ද්‍රව්‍යයක් ; හොරමැලියම්. - ඇ.
රාක්ෂස නම් ගෝත්‍රයට අයත්
පුද්ගලයා.- ඇ. යම්පල්ලා.

රාක්ෂස ද්වාරය [නා.] පුරාණයේ
පොළොන්නරුවේ ප්‍රාකාරයේ
පුලස්ති පුරවරය වටා සාදන
ලද දොරටුවලින් එකක්.

රාක්ෂ සන්නිය [නා.] දහඅට
සන්නියෙන් එකක් ; සන්නි
රෝගයක්.

රාක්ෂස පද [නා.ප්‍ර.] පහත රට
බෙර තාලයක්.

රාක්ෂස පුර [නා.ප්‍ර.] පුරාණයේ දී
ලක්දිවට ව්‍යවහාර කළ
නාමයක්.

රාක්ෂස විවාහය [නා.] කාන්තාවක
බලයෙන් පැහැර ගෙනගොස්
අඹුව කොට ගැනීම.

රාක්ෂසිය [නා.] රාක්ෂස ස්ත්‍රිය ;
රකුසිය.

රාක්ෂා [නා.ප්‍ර.] ලාක්ෂා ; ලාකඩ.

රාග [වි.] රාගය පිළිබඳ ; රාගය
සහිත.

රාගක්ඛය [නා.] ඇල්ම නැති
කිරීම ; රාගය සහමුලින් ක්ෂය
කොට අර්භත් භාවයට පත්වීම.

රාගවූර්ණය [නා.] ආගමික
උත්සවවල දී ඇඟ තවරා
ගන්නා රතු කල්කය.

රාගදාව [නා.] අ. පැහැය ඇති
කරන දෙය.- ආ. පළිඟු ;
ස්ථවික.

රාගනිශ්‍රිත [වි.] රාගය ඇසුරු කරන
ලද ; අනුරාග සහිත.

රාග පණ්ඩිය [නා.] රාගයෙන්
කරන පැතුම ; රාග මූලික
ප්‍රණ්ඩිය.

රාග පාසය [නා.] රාග නමැති
මල පුඩුව.

රාග ප්‍රකෘතිය [නා.] රාගයෙහි ඇලී
ගැලී ඉන්නා ස්වභාවය.

රාග ප්‍රසරය [නා.] පැතිරී ගිය
අනුරාගය.

රාග ප්‍රභාණය [නා.] රාගය නැති කිරීම.

රාගම [නා.] අ. සිංහල සංගීතයේ දෙ වැදෑරුම් ගායනා ක්‍රමයෙන් එකක්. - ආ. රමණීය තාලයෙන් යුක්ත පද්‍ය බන්ධනය. - ඇ. කාම රාගය විදහා දක්වන පද්‍ය ප්‍රබන්ධය.

රාග මත [නා.ප්‍ර.] රාගය නිසා ඇති වන මූළාව.

රාග මදය [නා.] රාගය නිසා සිතේ ඇති වන කුල්මත් බව.

රාගමය [වි.] රාගයෙන් හටගත්.

රාගමල [නා.ප්‍ර.] රාගය නමැති කිලුට.

රාග මාත්‍රය [නා.] ප්‍රමාණයෙන් ස්වල්ප වූ රාගය.

රාග මෝහ වර්තය [නා.] රාගය සහ මෝහය එක සමාන ව බලපාන විත්ත ස්වභාව.

රාගය [නා.] අ. ඇල්ම ; ආශාව ; රතිය. - ආ. පාට ; පැහැය ; වර්ණය. - ඇ. සජ්ත ස්වර අතරින් පහක් හෝ වැඩි ගණනක් සහිත නාද රටාව. - ඇ. ගීය. - ඉ. සඳ ; වන්ද්‍රයා. - ඊ. අග්ගලා. - උ. රතුපාට.

රාග රක්තය [නා.] රාගයෙන් බැඳීම.

රාග රාජ [නා.ප්‍ර.] පහත රට බෙර තාලයක්.

රාග වන්නම [නා.] වන්නම් විශේෂයක්.

රාග වර්ධනී [නා.ප්‍ර.] හින්දුස්ථානී සංගීත රාගයක්.

රාගවිධි [නා.ප්‍ර.] ස්වර සංකලනයෙන් විවිධ රස ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රමය.

රාගවිනය [නා.ප්‍ර.] රාගය පහකිරීම.

රාග විරාගය [නා.] රාග ප්‍රභාණය කිරීම ; නිර්වාණය.

රාග සඬ්ගය [නා.] රාගයෙහි බැඳීම ; රාග වසගය.

රාග සන්නිශ්‍රිත [වි.] රාගය ඇසුරු කළ ; රාගය හා සම්මිශ්‍ර.

රාගස්ථ [වි.] සංගීත රාගයෙහි පිහිටුවන ලද ; රාගගත.

රාගි, රාගී [වි.] අ. වර්ණවත් ; වර්ණයෙන් යුක්ත. - ආ. රාගය සහිත ; රාගය ඇති.

රාගික [වි.] දැඩි ආශා සහිත ; අනුරාගී.

රාගිණි [නා.ප්‍ර.] බුලත් ; තාම්බුල.

රාගි තිමිරය [නා.] ඇස් රතු වීම ලක්ෂණ කොට ඇති අකෂි රෝගයක්.

රාගිනී [නා.ප්‍ර.] හින්දුස්ථානී සංගීතයේ උපරාග.

රාගි පොඩි [නා.ප්‍ර.] රිදී පැස්සීම සඳහා රිදී හා තඹ මිශ්‍ර කොට සාදා ගැනෙන ලෝහය.

රාගී [වි.] රාගයෙන් යුත්.- [නා.ප්‍ර.]
අ. රාගී තැනැත්තා.- ආ. ධාන්‍ය
වර්ගයක් ; කුරක්කන්.

රාගුඩුවා, රාගුඩ්ඩා [නා.] අ. රා
බීමට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයා. -
ආ. කරදිය මත්ස්‍යයෙක්.

රා ගුදම [නා.] අ. සුරා සැල ;
තැබැරුම. - ආ. රා රැස් කර
තබන විශාල දූවමුවා භාජනය.

රාගේෂ්වරී [නා.ප්‍ර.] (සංගී.)
හින්දුස්ථානී රාගයක්.

රාගෝත්සන්න [රාග+උත්සන්න]
[වි.] රාගය ඇවිස්සුණු ; රාගය
උග්‍ර.

රාගෝද්දීපන [රාග+උද්දීපන] [වි.]
රාගය දල්වන ; රාගය අවුස්සන.

රාගෝද්දීපනය [නා.] රාගය
දල්වීම ; රාගය ඇවිස්සීම.

රාජ [නා.ප්‍ර.] අ. උත්තමයා ;
ශ්‍රේෂ්ඨයා ; විශිෂ්ටයා ;
අධිපතියා ; නායකයා.- ආ.
රාජ්‍යයක නායකයා වශයෙන්
කිරුළ පැලඳි තැනැත්තා ;
නරපතියා ; නරදේවයා ;
භූපාලයා ; භූපතියා.- ඇ. ප්‍රධාන
පාලකයා ; ප්‍රධානියා.- [වි.] අ.
උත්තම ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; විශිෂ්ට ;
අධිපති.- ආ. රජතුමා සම්බන්ධ.-
ඇ. විශාල ප්‍රමාණයෙන් යුත්.

රාජ අංගණය [නා.] රජ මාළිගයේ
මිදුල.

රාජ අංගම [නා.] මතුරා පිඹි කල
සිහි නැති ව බිම වැටෙන බව
විශ්වාස කරනු ලබන බලගතු
මන්ත්‍රයක්.

රාජ අගම්පඩි [නා.ප්‍ර.] ඇතැම්
සිංහල රජුන්ගේ පෞද්ගලික
ආරක්ෂාවේ යෙදුණු කුලීහේවා
පිරිස.

රාජ අන්තරාය [නා.] රජුන්ගෙන්
පැමිණෙන උපද්‍රවය.

රාජ අපරාධය [නා.] රජුට
නොහොත් රජයට විරුද්ධ ව
කරන සාපරාධී ක්‍රියාව ;
රාජද්‍රෝහි ක්‍රියාව.

රාජ අභිමානය [නා.] රජතු
මාගේ පැවතිය යුතු උදාර
ගතිය ; රජතුමාගේ තේජස්වි
ගතිය.

රාජ අම්ලය [නා.] සාන්ද්‍ර නයිට්‍රික්
අම්ල හා සාන්ද්‍ර හයිඩ්‍රොක්ලෝරික්
අම්ල මිශ්‍රණයෙන් ලැබෙන ඉතා
ශක්තිමත් අම්ලය.

රාජ ආඥාව, රජ අණ බ.

රාජ ආණ්ඩුව [නා.] රජතුමාගේ
නායකත්වය යටතේ පවතින
පාලන ක්‍රමය.

රාජ ආයතනය [නා.] රාජ්‍යය
පිළිබිඹු කරන සංකේතය ; රාජ්‍ය
මූර්තිය.

රාජ ආයින්තම් [නා.ප්‍ර.] රජතුමාගේ
සම්පූර්ණ ඇඳුමට අයත් විවිධ
ආභරණ ; රාජාභරණ.

රාජ ඇල් [නා.ප්‍ර.] ඇල් වී වර්ගයක්.

රාජ උදහස [නා.] අ. රජුගේ කෝපය.- ආ. රජුගෙන් පැමිණෙන දඬුවම ; රාජ දණ්ඩනය.

රාජ සෘද්ධිය [නා.] රජුගේ තේජස ; රාජ මහිමය.

රාජකකුඩ භාණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] රාජත්වයේ සංකේත වශයෙන් පිළිගනු ලබන වල්විදුනාව, නළල්පට, මඟුල්කඩුව ; දළපුඩු සේසත, මිරිවැඩි සඟල යන භාණ්ඩ.

රාජ කකුළුවා [නා.] විශාල කරදිය කකුළු වර්ගයක්.

රාජ කටකය [නා.] රාජ පරපුර ; රාජ පරම්පරාව.

රාජකථා [නා.ප්‍ර.] රජුන් පිළිබඳ ව කරන කතාබහ ; රජුන් හා සම්බන්ධ කථා.

රාජ කදලි [නා.ප්‍ර.] බොහෝ ගෙඩි හට ගැනෙන කෙහෙල් වර්ගයක්.

රාජ කන්‍යාව [නා.] අවිවාහක රජ කුමරිය.

රාජ කරණය [නා.] රජකම් කිරීම ; රාජ්‍ය පාලනය.

රාජ කරුණාව [නා.] අ. රජුගේ හොඳ හිත ; අනුකම්පාව ; සුහදතාව.- ආ. රජුගෙන් ලැබෙන සම්මානය.

රාජ කර්ම [නා.ප්‍ර.] වේද යාග භෝම මන්ත්‍ර විශේෂයක්.

රාජ කවියා [නා.] රාජ සභාවේ කවියා.

රාජ කාන්තාව [නා.] රජුනට අයත් ස්ත්‍රිය ; රාජවංශයට අයත් ස්ත්‍රිය.

රාජකාරි ක්‍රමය [නා.] රජයට අයත් ඉඩම් වගා කිරීමට පවරා දී එයින් රජයට ආදායමක් ලබාගැනීමේ ක්‍රමය.

රාජකාරී නිවාඩු [නා.ප්‍ර.] රාජ්‍ය කටයුත්තක් සඳහා ම නිවාඩු පිට සේවා ස්ථානයෙන් බැහැර ව සිටීම.

රාජකාරිය [නා.] අ. රජතුමා නොහොත් රාජ්‍යය වෙනුවෙන් ඉටු කරන සේවය ; රාජ්‍ය සේවයකු ගේ නිල කටයුත්ත.- ආ. සංකඩගල රාජ්‍ය සමය තුළ දී ගොවියන් වෙත ඉඩම් වගා කිරීම සඳහා පවරා, ඒ වෙනුවෙන් සේවා නොහොත් ගෙවීම් රජය ලබා ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙළ.- ඇ. වැඩ ; සේවා ; නිල කටයුතු.

රාජකාර්යය [නා.] අ. රාජ්‍ය සේවය ; රජයේ කටයුතු ; ආණ්ඩුවේ සේවය.- ආ. සේවය ; නිල කටයුත්ත.

රාජකීය [වි.] රජතුමාට නොහොත් රජ පවුලට අයත් ; රජු හා සම්බන්ධ.

රාජකීය විභ්නිය [නා.] රාජ්‍යය සංකේතවත් කරනු ලබන ලාංඡනය ; රාජ්‍ය සංකේතය ; රාජ විභ්නිය.

රාජකීය ජලේඛ [නා.ප්‍ර.] මී මැසි පිළවුන්ගේ පෝෂණය සඳහා පමණක් ඒ වැඩකාර මැස්සියන් විසින් සාදනු ලබන ද්‍රව ආහාරයක් ; රාජ ජලේඛය.

රාජකීය නීතිඥයා [නා.] රජයේ නීති උපදේශකයා ; රජය වෙනුවෙන් පෙනී සිටින විශේෂ නීතිඥයා.

රාජකීය පරමාධිකාරය [නා.] හුදු රාජ්‍යත්වයට පමණක් විනා අන් ආයතනයකට නොහොත් පුද්ගලයෙකුට අයත් ව නොපවතින නිෂේධ බලය.

රාජකීය වරපත [නා.] රජයෙන් ලැබෙන වරප්‍රසාදයක් සහතික කරන සන්නස් පත්‍රය.

රාජ කුලය [නා.] රජුන්ගේ වංශය ; රජුනට නැකම් දරන පිරිස.

රාජ කුළුපත [වි.] රජුන් හා හිතවත් ; රජුන් හා විශ්වාසී ; රාජකීය මිත්‍ර.

රාජ කොන්තය [නා.] රජතුමාගේ කුන්තායුධය ; හෙල්ල හෙවත් තෝමරය ; රාජ්‍ය සංකේතයක් සේ භාවිත වුණු කොන්තය.

රාජ කෝලාහල [නා.ප්‍ර.] පැරණි නාට්‍ය කලාවේ භාවිත වුණු බෙර තාලයක්.

රාජකෝෂ [නා.ප්‍ර.] මහාර්ථය වස්තු තැන්පත් ව පවතින ගබඩාව.

රාජගහ [නා.ප්‍ර.] අ. දඹදිව පිහිටි විශාල නගරයක් ; රජගහනුවර.- ආ. රාජගෘහය ; රාජ මන්දිරය.- ඇ. පිරිත් මණ්ඩපයක් තුළ සිටුවන පුවක් කරටිය.

රාජගාමණී, රාජගාමිණී [නා.ප්‍ර.] ගම් ප්‍රධාන යන අර්ථයෙන් යුත් පුරාණ තනතුරු නාමයක්.

රාජගිරි, රාජගිරික [නා.ප්‍ර.] පුරාණ වෛතුල්‍යවාදී නිකායක්.

රාජ ගුණය [නා.] රජුන් කෙරෙහි පැවති යහ ගුණයක්.

රාජගුය්හ [නා.ප්‍ර.] රජුන් හා සම්බන්ධ ගුප්ත කරණය.

රාජගුරු [නා.ප්‍ර.] අ. රජුන්ගේ ආචාර්යයා ; රජුනට අනුශාසනා කරන්නා.- ආ. සංඝරාජ මහා ස්ථවිර නමකට ප්‍රදානය කරනු ලබන ගරු නාමයක්.- ඇ. (රෝමානු.) කතෝලික සභාවේ ප්‍රධාන පූජකවරයා.

රාජගුරු ප්‍රසාදී [නා.ප්‍ර.] කතෝලික සභාවේ උසස් ම පූජාප්‍රසාදීවරයා.

රාජගුරු සැරයටිය [නා.] රාජගුරු ප්‍රසාදීන් වහන්සේගේ පදවි

ලාංඡනය සේ ගැනෙන සැරයටිය.	රාජටිකා [නා.ප්‍ර.] රජවරුන්ගේ නළල් තලය අලංකාර කරන තිලකය.
රාජගුළිය [නා.] අතිසාර රෝගය සඳහා ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයක්.	රාජතාල [නා.ප්‍ර.] අ. පුවක් ගස.- ආ. හින්දුස්ථානි සංගීතයේ එන සජ්ත තාල ප්‍රභේදයන්ගෙන් එකක්.
රාජගෘහ [නා.ප්‍ර.] අ. රජගෘහ නුවර. - ආ. රජ මාලිගය.	රාජ කීරුව [නා.] රජුට ගෙවිය යුතු බද්ද.
රාජ ගෞරවය [නා.] රජතුමා කෙරෙහි දක්වන හක්තෘදර බුහුමන.	රාජත්වය [නා.] රජකම ; රාජභාවය.
රාජග්‍රහකරු [නා.ප්‍ර.] ප්‍රධාන ග්‍රහ තාරකා අට.	රාජදණ්ඩධාරී [වි.] රාජ යෂ්ටිය දරන ; රාජකීය ජය කොන්තය දරන.
රාජසාතක [වි.] රජතුමරණයට පත් කළ.	රාජ දණ්ඩනය [නා.] රජු විසින් පැවරෙන දඬුවම ; නීතියෙන් දෙනු ලබන දඬුවම.
රාජඛග [රාජ+අඛග] [නා.ප්‍ර.] රජුන් හා සම්බන්ධ වූව ; රජකුට අයත් දෙය.	රාජ දණ්ඩය [නා.] රාජ කොන්තය ; රාජයෂ්ටිය.
රාජගමය, රාජගය [නා.] රාජ තේජස ; රජතුමා කෙරෙහි පවත්නා ගෞරවනීය භාවය.	රාජ දත්ත, රාජ දත්තිය [වි.] රජු විසින් ප්‍රදානය කරනු ලැබූ.
රාජ චරිතය [නා.] රජකුගේ හැසිරීම් රටාව ; රජ සිරිත ; රජුගේ ජීවන ක්‍රියාවලිය ; රජුගේ ජීවිත කථාව.	රාජ දත්ත [නා.ප්‍ර.] ඉහළ ඇන්දේ ඉදිරියේ මැද පිහිටි දත්.
රාජ ඡත්‍රය [නා.] රාජ්‍ය සංකේතයක් වශයෙන් පවත්නා සේසත.	රාජ දම්, රාජ දහම් [නා.ප්‍ර.] රජ දම් බ.
රාජ ජල්ලි [නා.ප්‍ර.] රාජකීය ජල්ලිය බ.	රාජ දර්ශනය [නා.] රජු දැක්ම ; රජුට පෙනෙන්නට සිටීම.
රාජඤ්ඤ [නා.ප්‍ර.] රාජයා ; රාජවංශිකයා ; ක්ෂත්‍රියයා.	රාජ දානය [නා.] රජුගේ දීමනාව ; රාජකීය පරිත්‍යාගය.

රාජදාය [නා.] රජු විසින් දිය යුක්ත ; රජු විසින් දෙන ලද දෙය.

රාජදුහිතා [නා.ප්‍ර.] රජ දූ ; රජ කුමරිය.

රාජ දූකයා, රාජ්‍ය දූකයා [නා.] රජු හෝ රාජ්‍යය වෙනුවෙන් පණිවුඩ ගෙන යන නියෝජිතයා ; තානාපතියා.

රාජදේය [නා.ප්‍ර.] රජ නොහොත් රාජ්‍යයට දිය යුතු බදු ආදිය.

රාජදුෂ්ම [නා.ප්‍ර.] ඇසළ ගස.

රාජ ද්‍රෝහය, රාජ්‍යද්‍රෝහය [නා.] රජුට නොහොත් රාජ්‍යයට විරුද්ධවීම ; රජය පෙරළීමට ප්‍රයත්න දැරීම ; රජුට ද්‍රෝහිවීම.

රාජද්‍රෝහියා [නා.] රජුට නොහොත් රාජ්‍යයට විරුද්ධ ව ද්‍රෝහිකම් කරන්නා.

රාජද්‍රෝහී [වි.] රජුට නොහොත් රාජ්‍යයට විරුද්ධ ව කටයුතු කරන.

රාජද්වාරය [නා.] රජ මාළිගයේ දොරටුව.

රාජධනය [නා.] රජුට ලැබෙන ආදායම.

රාජධර්මය [නා.] පුරාණයේ රජුන් විසින් දකයුතු වූ දසවාදැරුම් පාලන ධර්මය.

රාජධානිය [නා.] අ. රටක රජු වසන නගරය නොහොත් රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ මධ්‍යස්ථානය වන නගරය. - ආ. රජතුමකුගේ පාලනය පවතින ප්‍රදේශය.

රාජධිකා, රාජ දූහිතා බ.

රාජධුරය, රාජ්‍යධුරය [නා.] රජ පදවිය ; රාජ්‍ය පාලන කටයුත්ත.

රාජධෙරියය [නා.] රජකු කෙරෙහි පැවතිය යුතු උත්සාහවන්ත බව.

රාජනන්දන [නා.ප්‍ර.] රජකුගේ පුතා හෝ දුව ; රාජ කුමාරයා හෝ රාජ කුමරිය.

රාජනයය [නා.] රජුගේ රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්තිය.

රාජ නායායණ [නා.ප්‍ර.] අ. හින්දුස්ථානී සංගීතයේ කාල ප්‍රභේදයක්.- ආ. කෝට්ටේ රාජධානියේ සිංහල රජවරුන් සඳහා යෙදුණ ගෞරවාර්ථ උප පදයක්.

රාජ නින්ද [වි.] රජුට සම්පූර්ණයෙන් ම අයත්.

රාජනිය [නා.] රජ කරන තැනැත්තිය ; රැජින ; රාජිනී.

රාජ නියුක්තයා [නා.] රාජ්‍ය කටයුතුවල යෙදී සිටින්නා ; රාජ්‍ය සේවකයා.

රාජ නියෝග [නා.ප්‍ර.] රජුගේ
නියම ; රාජ විධාන.

රාජ නිවේසනය [නා.] රජ ගෙදර ;
රජමාළිගය ; රජුගේ
වාසස්ථානය.

රාජනී ගෘහය [නා.] රැජිනගේ
මාළිගය.

රාජනීතිඥයා, රාජ්‍ය නීතිඥයා
[නා.] රජුගේ නීතිඥයා ;
නීතිඥයන් අතුරින් උසස්ම අය
නම් කිරීම සඳහා යොදන පදවි
නාමයක්.

රාජනීතිය, රාජ්‍ය නීතිය [නා.]
රාජ්‍යයක් පාලනය කිරීම සඳහා
අවශ්‍ය නීති පද්ධතිය.

රාජනෛතික [වි.] රාජ නීතියට
සම්බන්ධ ; රාජනීතිය පිළිබඳ
වූ.

රාජන් [නා.ප්‍ර.] රජතුමා ;
රාජවංශිකයා ; ක්ෂත්‍රියයා.

රාජන්තරාය [නා.ප්‍ර.] රජුන් නිසා
වන අනතුර.

රාජන්‍යයා [නා.] රාජවංශිකයා ;
ක්ෂත්‍රියයා.

රාජපක්ෂ [වි.] අ. රජුට පක්ෂ ;
රජ හට පක්ෂපාත.- ආ.
රාජ්‍යයට හිතවත් නිලධාරීන්
වෙත ලැබුණු ගෞරව නාමයක්.

රාජපට්ටු [නා.ප්‍ර.] දඹදෙණි රාජ
සමයෙහි භාවිත කරන ලද
වස්ත්‍ර විශේෂයක්.

රාජපඩි [නා.ප්‍ර.] යම් දේශ සීමාවක්
තුළ භාණ්ඩවල බර කිරීම සඳහා
රජයෙන් අනුමත කරන ලද පඩි.

රාජපණ්ඩිඛය [නා.] රජුගේ
නියෝගයක් ලියන ලද පත්‍රය ;
රාජ පයංඛය.

රාජපණ්ඩිතයා [නා.] රජුට
අනුශාසනා කරන පඩිවරයා ;
ක්ෂත්‍රිය පඩිවරයා.

රාජ පක්ෂිය [නා.] රජුගේ
භාර්යාව ; රජ බිසොව.

රාජපර්වය [නා.] රජුන්ගේ මාර්ගය ;
රජ මාවත.

රාජපද ප්‍රාප්තිය [නා.] රජ බවට
පත්වීම ; රජකම ලැබීම.

රාජපදවිය [නා.] රජ තනතුරට
පත්වීම ; රාජ්‍යත්වය.

රාජ පරමාධිකාරය [නා.] රජ
කෙනෙකු සතු විශේෂ බලතල.

රාජපරම්පරාව [නා.] රජුන්ගේ
පරපුර ; රජ පෙළපත.

රාජපරිවරියාව, රාජ පරිවරියාව
[නා.] රජුට සේවය කිරීම ; රාජ
සේවය.

රාජ පරිජනයා [නා.] රාජ පිරිවර ;
රජුගේ පිරිවර සෙනඟ.

රාජ පර්යංකය [නා.] රජුගේ
ආසනය ; සිංහාසනය.

රාජ පර්ෂත් [නා.ප්‍ර.] රජුගේ
පිරිවර ; රජපිරිස.

රාජ පාක්ෂික [වි.] අ. රජුට පක්ෂපාත.- ආ. රාජ්‍යයට පක්ෂපාත.

රාජ පිට්ටු [නා.ප්‍ර.] පැරණි වස්ත්‍ර විශේෂයකි.

රාජ පුත්‍ර [නා.ප්‍ර.] අ. රජුගේ පුතා.- ආ. රජතුමා.- අ. රාජ වංශිකයා.- අ. වයඹ දිග ඉන්දියාවේ රාජස්ථාන ප්‍රාන්ත වාසි රාජ්‍ය ප්‍රජා.

රාජපුත්‍රි [නා.ප්‍ර.] රජුගේ දූ කුමරිය.

රාජ පුරුෂයා [නා.] අ. රාජ සේවකයා.- ආ. රජුගේ හට හමුදාවේ නියුක්තයා.

රාජ පුරෝහිතයා [නා.] රජුට අනුශාසනා කරන්නා ; රජුට උපදෙස් දුන් බ්‍රාහ්මණ පඬිවරයා.

රාජ පූජකයා [නා.] රජුගේ ආගමික කටයුතු මෙහෙයවන ප්‍රධාන පූජකයා.

රාජපූජක [වි.] රජු විසින් පුදනු ලැබූ ; රජුගෙන් උසස් ගෞරව ලත්.

රාජ පේරස, රාජ පේරස [නා.] රාජ ලාංඡනයක් වශයෙන් රජු පලඳින මුද්ද.

රාජ පොහොට්ටු [නා.ප්‍ර.] තද දම් හෝ සුදු කුඩා ගෝලාකාර මල් රාශියක් හට ගැනෙන පැළෑටිය.

රාජ ප්‍රතිඥාව [නා.] රජුගේ පොරොන්දුව ; රජු හා කරනු ලබන ගිවිසුම.

රාජ ප්‍රතිලාභය [නා.] රජකම ලැබීම.

රාජ ප්‍රදර්ශනය [නා.] රජු දැකීම ; රාජ දර්ශනය.

රාජප්‍රශස්තිය [නා.] රජුගේ විරක්තය හා ගුණ වර්ණනා කරමින් ද ඔහුට ආශීර්වාද කරමින් ද රචිත ප්‍රබන්ධය.

රාජප්‍රසාදය [නා.] අ. රජුගේ පැහැදීම.- ආ. රජුගෙන් ලැබෙන ත්‍යාග ; වරප්‍රසාද ආදිය.

රාජබන්ධන [නා.ප්‍ර.] නක්ෂත්‍ර යෝගයකි.

රාජබන්ධු [නා.ප්‍ර.] රජුගේ නෑයා.

රාජ බලය [නා.] රජුගේ ශක්තිය ; රජකුට අයත් බලය.

රාජ බලිය [නා.] රජුට දිය යුතු බදු ආදිය.

රාජ භංගය [නා.] රජකු බලයෙන් පහ කිරීම.

රාජ භක්තිය [නා.] රජ කෙරෙහි පවතින ආදර ගෞරවය.

රාජ හටයා [නා.] රජුගේ බල හමුදාවට අයත් තැනැත්තා ; රාජ පුරුෂයා.

රාජ හතිකයා [නා.] රජුගේ බැළියා ; යුද සෙබලා.	යුක් සභාව ; රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව.
රාජහය [නා.ප්‍ර.] රජුගෙන් ඇති විය හැකි හය.	රාජමන්ත්‍රී [නා.ප්‍ර.] රජයක් පාලනය කිරීමේ බලතල සහිත ආයතනයක සාමාජිකයකු වශයෙන් පත් කරනු ලබන නියෝජිතයා.
රාජ හවන [නා.ප්‍ර.] රජගෙය.	
රාජභාගය [නා.] යම් ආදායමකින් රජුට දිය යුතු කොටස.	
රාජ භාණ්ඩාගාරය [නා.] රජුගේ ධනය ගබඩා කොට ඇති ආයතනය.	රාජ මන්දිරය [නා.] රාජ මාළිගය.
රාජ භෝග [නා.ප්‍ර.] රජුගේ ආදායම ; රජුට හිමි වස්තුව.	රාජමහාමාත්‍ය [නා.ප්‍ර.] රජුගේ මහ ඇමති ; රාජ සභාවේ ප්‍රධාන ඇමති.
රාජ භෝජනය [නා.] රජුගේ ආහාරය ; රජ බෝජන.	රාජමහාමාත්‍ර [නා.ප්‍ර.] රජකුට සේ මහත් සම්පත් ඇත්තා ; රාජ සභාවේ ප්‍රධාන ඇමතියා.
රාජ මංගල වීථිය [නා.] රජ මාවත ; රජුන් හා රාජ්‍ය කටයුතු හා විශේෂ සම්බන්ධයක් ඇති වීථිය ; රජු ගමන් ගන්නා මාර්ගය.	රාජමහිමය [නා.] රජකුගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ; උදාරත්වය.
රාජ මංගල්‍යය [නා.] රජුන් හා සම්බන්ධ උත්සවය ; අභිෂේක විවාහ ආදී උත්සවයක්.	රාජ මහිලාව [නා.] රාජ වංශික ස්ත්‍රිය ; රාජ කාන්තාව.
රාජ මණ්ඩලය [නා.] රජු විසින් විශේෂ කාර්යයක් සඳහා පත් කරනු ලබන ස්වල්ප දෙනෙකුගෙන් යුක්ත ආයතන ඒකකයක්.	රාජ මහීෂි [නා.ප්‍ර.] අ. රජ බිසොව ; රජුගේ මහේෂිකාව.- ආ. ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයෙහි දැක්වෙන එක්තරා ගෘහ පරිමාණයක නාමය.
රාජමන්ත්‍රණ සභාව [නා.] රාජ්‍යයක් පාලනය කිරීමේ බලතල ඇති ව තේරී පත් වූ මහජන නියෝජිතයන්ගෙන්	රාජ මහේෂිකාව [නා.] රජුගේ අග බිසොව.
	රාජ මාතා [නා.ප්‍ර.] රජුගේ මව්තුමිය.
	රාජමානය [නා.] පුරාණ ධාන්‍ය මිණුමක්.

රාජමාන්ත [නා.ප්‍ර.] රජු විසින් ප්‍රදානය කරනු ලබන ගෞරව නාම ආදිය.	රාජලංඡනය, රාජලක්ෂණය [නා.] රාජ මුද්‍රාව.
රාජමාන්ත [වි.] රජුගෙන් ගෞරව නාම ආදිය ලැබූ.	රාජලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] රජතුමාට පැමිණෙන්නකු කෙරෙහි පවතින විශේෂ ශරීර ලක්ෂණ.
රාජමායම [නා.] රජුගේ උපාය ; රාජ ප්‍රයෝගය.	රාජලීලාව [නා.] රජතුමා කෙරෙහි විද්‍යාමාන විය යුතු විලාසය.
රාජමාලකය [නා.] අභාවප්‍රාප්ත රජතුමාගේ දේහය ආදාහනය කරන ස්ථානය ; රාජ සුසානය.	රාජලේඛනය [නා.] රජුගේ ලියවිල්ල ; ලේකම් මිටිය.
රාජමාළිගය [නා.] රජ මැදුර.	රාජ වංශය [නා.] රාජ පරම්පරාව ; රජ පෙළපත.
රාජමුද්‍රාව, රාජ මුද්‍රිකාව [නා.] රජු හෝ රජය සංකේත කරන ලාංඡනය ; රාජ්‍ය ලාංඡනය.	රාජවංශෝද්භූත [වි.] රාජ වංශයෙහි උපන් ; රජ කුලයට අයත් ; රාජ වංශික.
රාජයඡ්විය [නා.] රජුගේ සැරයටිය ; දණ්ඩනයක බවෙහි සංකේතය ; සංකෝලය.	රාජවත්තය [නා.] රාජ සේවකයන් රජු කෙරෙහි පැවතිය යුතු අන්දම.
රාජයික [වි.] රජය හා සම්බන්ධ.	රාජවරණය [නා.] රජකම සඳහා සුදුස්සකු තෝරා ගැනුම.
රාජයෝගය [නා.] අ. (ජ්‍යෝති.) අතිශය ශුභ ඵල ගෙන දෙන ග්‍රහ යෝගයක්. - ආ. (දර්ශන.) පෙරදිග යෝග ශාස්ත්‍රයෙහි හැඳින්වෙන මානසික අභ්‍යාස ක්‍රමයක්.	රාජවරප්‍රසාදය [නා.] රජුගෙන් ලැබෙන විශේෂ සැලකිල්ල.
රාජරභිග [නා.ප්‍ර.] රිදී ලෝහය.	රාජවරම [නා.] අ. රජතුමා සතු විශේෂ බලතල. - ආ. රජුගේ අවසරය.
රාජරත්න [නා.ප්‍ර.] උතුම් රජතුමා.	රාජ වල්ලභ [වි.] රජුට හිතවත් ; රජුට පක්ෂපාත.
රාජරාජ [නා.ප්‍ර.] රජුගේ රජ ; අධිරාජ.	රාජවශී, රාජ වසී [නා.ප්‍ර.] උසස් අය අවනත කර ගැනීමට පොහොසත් මන්ත්‍ර ගුරුකම්.
රාජර්ධිය [නා.] රජුගේ සමාද්ධිය.	රාජවස්තිය [නා.] රජුගෙන් යසස් ලැබීම සඳහා ඔහු කෙරෙහි

හැසිරිය යුතු ආචාරධර්ම පද්ධතිය.

රාජවිග්‍රහය [නා.] රජුගෙන් ඇතිවන කරදර වෝදනා ආදිය.

රාජවිජ්ජනය [නා.] රජුගේ අණසක පවත්නා ප්‍රදේශය.

රාජ විභූතිය [නා.] රජුගේ මහිමය ; ඵෙශ්වර්යය.

රාජවිභූමය [නා.] රජුගේ ලීලාව ; විලාසය.

රාජවේසය [නා.] රජකුට විශේෂ වූ ඇඳුම් පැලඳුම් සැරසීමෙන් ඔහු ගන්නා උදාර විලාසය.

රාජවේශයා [නා.ප්‍ර.] රජුන් වසග කර ගැනීමේ බල සහිත ගුරුකමක්.

රාජව්‍යාජය [නා.] රජු මෙන් ඇඟවීම ; රජුගේ වේශය ගැනීම.

රාජශාසනය [නා.] රජුගේ නියෝගය ; රාජකීය අනුශාසනාව.

රාජශාංගය [නා.] රජුගේ ඡත්‍රය.

රාජශ්‍රීය, රාජ්‍යශ්‍රීය [නා.] රජ සැපත ; රාජ සම්පත්තිය.

රාජසච්ච [නා.ප්‍ර.] රජුගේ කාර්යභාර්යය ඉටු කිරීම සඳහා සහාය වන නිලධාරියා.

රාජසන්තක [වි.] රජුට අයත් ; රජුට හිමි.

රාජසන්දේශය [නා.] අ. රජකු විසින් යවනු ලබන ලියවිල්ල. - ආ. රජකු වෙත යවනු ලබන ලියවිල්ල.

රාජසන්තස [නා.] යම් වස්තුවක් පවරා දීමේ දී රජකු විසින් දෙනු ලබන ලේඛනය.

රාජසන්නාහය [නා.] රජු යුද්ධයකට යාමේ දී අදින ආරක්ෂක ඇඳුම.

රාජසභා සදයා [නා.] රාජ සභාවේ ඇමතිවරයා ; රාජසභාවේ සාමාජිකයා.

රාජසම්පත් [නා.ප්‍ර.] රජුට හිමි වස්තුව ; රජුගේ යස ඉසුරු.

රාජසම්මත [වි.] රජුගේ අනුමැතිය ලත් ; රජු විසින් තීරණය කරන ලද.

රාජසම්මානය [නා.] රජුගෙන් ලැබෙන ගෞරවය ; රජු විසින් ප්‍රදානය කරනු ලබන පදවි, ත්‍යාග ආදිය.

රාජසූය [නා.ප්‍ර.] අ. රජකු කිරීම ; රාජාභිෂේකය.- ආ. අභිෂේකයෙ දී රජකු සිය යටත් රජුන් හා කරන යාග පූජාව.

රාජසේවය [නා.] රජුන්ගේ මෙහෙවරෙහි යෙදීම ; රාජ උපස්ථානය.

රාජස්තෝත්‍රය [නා.] රජකුගේ ගුණ වර්ණනා කිරීමේ හා ඔහුට

ආශිර්වාද අරමුණින් ගෙනුණු ප්‍රබන්ධය.

රාජස්ත්‍රිය [නා.] රජුට අයත් ස්ත්‍රිය ; රාජවංශයට අයත් කාන්තාව ; රජ බිසොව.

රාජහංස [නා.ප්‍ර.] හංස වර්ග අතරින්, රතු කුඩින් හා පාවලින් ද සුදුසු පෙදවලින් හා පියා පත්වලින් ද යුත් ශ්‍රේෂ්ඨ වර්ගය.

රාජාංගමය [නා.] රාජ්‍ය කරණය පිළිබඳ ප්‍රධාන ලක්ෂණය.

රාජාගාරික [වි.] රජගෙය වසන.

රාජාභිගණය, රාජාගනය [නා.] රජ මාලිගයේ මිදුල ; රජ මිදුල.

රාජාභිගනාව [නා.] රාජ දේවිය ; බිසව.

රාජාඥාව [නා.] රජකු විසින් පණවන ලද අණ ; රාජ නියෝගය ; රජුගේ නියමය.

රාජාණත්තිය [නා.] රාජාඥාව.

රාජාණ්ඩුව [නා.] රජකුගේ ආධිපත්‍යය මුල් කොට ඇති රජය හෙවත් ආණ්ඩුව.

රාජාතිරාජ [නා.ප්‍ර.] රජුන්ගේ රජ.

රාජාධිකරණය [නා.] උත්තරීතර විනිශ්චය මණ්ඩලය.

රාජාධිපත්‍යය [නා.] රජුගේ අධිපති බව ; රජුගේ ප්‍රභූත්වය.

රාජානුඥාව [නා.] රාජ නියෝගය.

රාජානුභාවය [නා.] රජුගේ තේජස ; රජුගේ බලපරාක්‍රමය.

රාජාන්‍යයා [නා.] රජුට සම්බන්ධ තැනැත්තා ; ක්ෂත්‍රියයා ; රජුගේ ඥාතියා.

රාජාපරාධය [නා.] රජුට හෝ රජයට හෝ විරුද්ධ ව කරන ක්‍රියාව.

රාජාපස්වාදීකම [නා.] රජුට විරුද්ධ ව කටයුතු කිරීම ; රාජ්‍ය කටයුතුවලට බාධා කිරීම.

රාජාභිධානය [නා.] රාජ නාමය.

රාජාභිමානය [නා.] රජකුගේ ගර්වය ; රජකු සතු උසස් හැඟීම.

රාජාභිෂේකය [රාජ+අභිෂේකය] [නා.] රජකම භාරදීමේ උත්සවය ; ඔටුනු පැළැන්දවීම.

රාජාවරෝධය [නා.] රජුගේ අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන්ගේ නිවාසය.

රාජාසන [නා.ප්‍ර.] රජුගේ ආසනය ; සිංහාසනය.

රාජාසනකථාව [නා.] පාර්ලිමේන්තුවේ දී රජු විසින් හෝ රජු වෙනුවෙන් හෝ කරනු ලබන කථාව.

රාජ්‍ය [වි.] දිප්තිමත් ; දිලිසෙන ; බබළන.

රාජ්‍යී, රාජ්‍යිය [නා.] රැජින ; බිසොව ; අග මෙහෙසිය.

රාජ්‍ය [නා.] අ. පටු දික් දාරය ;
රේඛාව.- ආ. රොද ; පේළිය ;
රැල්ල.- ඇ. ධාරාව ; සමූහය.-
ඇ. පැහැය ; වර්ණය.

රාජ්‍යපහෝග [රාජ+උපහෝග] [වි.]
රජුගේ පරිහරණයට සුදුසු.

රාජෝක්තමයා [නා.] උතුම් රජ ;
ශ්‍රේෂ්ඨ රජ.

රාජෝපාය [නා.] රජුන්ගේ උපාය ;
ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධය
පැවැත්වීමේ ක්‍රියා මාර්ගය.

රාජ්‍යප්‍රධි, රාජ්‍යප්‍රති [නා.ප්‍ර.] වයඹ දිග
ඉන්දියානු ප්‍රභවය ඇති ජන
කොට්ඨාසයක්.

රාජ්‍යය, රාජ්‍යය [නා.] අ. රටක්
පාලනය කරන දේශපාලන
ඒකකය ; ජනරජය ; ආණ්ඩුව ;
පාලන තන්ත්‍රය.- ආ. රට ;
දේශය ; රජකුගේ පාලනය
පවත්නා සීමාව.- ඇ. පුරාණ
ලංකාවේ රට බෙදීම අනුව, ඒ
එක් එක් කොටස සඳහා භාවිත
වුණු නාමය.

රාජ්‍ය [වි.] රජුට අයත් ; රජයට
සම්බන්ධ.

රාජ්‍යඅතිරික්තය [නා.] රජයේ
වියදමට වඩා වූ ආදායම්
කොටස.

රාජ්‍යඅධිභාරය [නා.] රජයේ
සම්පූර්ණ ආදායම.

රාජ්‍යආගම, රාජ්‍යාගම [නා.] රටක
පාලන මණ්ඩලය විසින් නිල
වශයෙන් පිළිගන්නා ලද ප්‍රධාන
ආගම.

රාජ්‍යආඥාව [නා.] රජුගේ
නියෝගය.

රාජ්‍ය ක්ෂේත්‍රය [නා.] රජයේ බල
සීමාව.

රාජ්‍යභීෂය, රාජ්‍යාංගය [නා.]
රාජ්‍යයක් සතු ව තිබිය යුතු
අංග හතෙන් එකක්.

රාජ්‍යචාරිකාව [නා.] රජකු
නොහොත් රාජ්‍ය ප්‍රධානයකු රට
අභ්‍යන්තරයෙහි නොහොත් අන්
රටවල කරන සංචාරය.

රාජ්‍යවූත [වි.] රජකමෙන් පහ වූ.

රාජ්‍යටංකනය [නා.] රාජ්‍යයකට
අවශ්‍ය කාසි නිෂ්පාදනය කරන
ආයතනය.

රාජ්‍යණය [නා.] දේශීය
සංවර්ධනාදී කටයුතු සඳහා
රජයක් විසින් විදේශ රාජ්‍යවලින්
ද අන්තර් ජාතික බැංකුවලින් ද
දේශීය ධනායෝජකයින් මගින්
ද ණය වශයෙන් ලබා ගන්නා
මුදල.

රාජ්‍ය තන්ත්‍රය, රාජ තන්ත්‍රය [නා.]
රටක් පාලනය කිරීම සඳහා
අනුගමනය කරනු ලබන
ක්‍රියාවලිය.

රාජ්‍යත්වය [නා.] අ. රජකුගේ තත්ත්වය ; භූපතිත්වය. - ආ. රාජ්‍යය නමැති ආයතනය.

රාජ්‍ය පනත [නා.] රාජ්‍ය පාලනය සඳහා සම්මත කරගනු ලැබූ ව්‍යවස්ථාව ; මහජන පනත.

රාජ්‍ය පරිභෝගය [නා.] රජුගේ නොහොත් රජයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා යමක් භාවිතයට ගැනීම.

රාජ්‍ය පාලනය [නා.] රාජ්‍යයක කටයුතු මෙහෙයවීම ; ආණ්ඩු කිරීම.

රාජ්‍ය පිළිනපත [නා.] මහ බැංකුවේ නොහොත් රාජ්‍ය බැංකුව මගින් මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා නිකුත් කරනු ලබන බිල්පත් විශේෂයකි.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය [නා.] රාජ්‍යයකට අයත් විවිධ කටයුතු සඳහා ඒ රජය දරන පැහැදිලි මතය.

රාජ්‍ය ප්‍රභූත්වය [නා.] රාජ්‍යයෙහි ප්‍රධානත්වය ; නායකත්වය ; රජකම.

රාජ්‍ය ප්‍රාප්තිය [නා.] රජකමට පැමිණීම ; සිංහාසනාරූඪ වීම.

රාජ්‍ය භාගය [නා.] හිමිකම් භාගය ; අයිතිය වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු කොටස.

රාජ්‍ය භාරය [නා.] රජය පිළිබඳ වගකීම.

රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව [නා.] රාජ්‍යයක් පාලනය කිරීම සඳහා වූ නියෝජිතයන් රැස්වන සභාව.

රාජ්‍ය මන්ත්‍රී [නා.ප්‍ර.] රාජ්‍යයක් පාලනය කිරීම සඳහා පැවැත්වෙන ආයතනයකට අයත් මහජන නියෝජිතයා ; රාජ්‍යසභිකයා.

රාජ්‍ය මූල්‍යය [නා.] රජය සතු මුදල.

රාජ්‍යය [නා.] අ. රජකුගේ පාලනයට යටත් ප්‍රදේශය ; රාජධානිය. - ආ. රටක ජනතාව විසින් තෝරා පත්කරන ලද ආණ්ඩුව ; රටක පාලන තන්ත්‍රය.

රාජ්‍ය ලේඛනාගාරය [නා.] පුරාණ ලිපි-ලේඛන ද ඇතුළු විවිධ ලිඛිත මුද්‍රිත ප්‍රකාශන රජය මගින් ආරක්ෂා කොට තබාගන්නා ආයතනය.

රාජ්‍ය ලෝභය [නා.] රජකමට ඇති ආශාව ; රාජ්‍යය ලබා ගැනීමට ඇති ගිජුකම.

රාජ්‍ය වට්ටම [නා.] වාණිජ බැංකු ආදියෙන් රජයට ලැබිය යුතු කොමිස් මුදල.

රාජ්‍යවරය [නා.] රජය මගින් දෙනු ලබන විශේෂ අවසරය.

රාජ්‍ය වැය [නා.] රජයේ අය-වැය ලේඛනයේ සඳහන් වැය පක්ෂය.

රාජ්‍ය විවාරණය [නා.] රජකම්
කිරීම ; රජතු රටක් පාලනය
කිරීම.

රාජ්‍ය ශ්‍රීය [නා.] රාජශ්‍රීය බ.

රාජ්‍ය ශ්‍රී විභූතිය [නා.] රාජ්‍ය
ශ්‍රීයෙහි ආභ්‍යාසය.

රාජ්‍ය සමය [නා.] රජතු රාජ්‍යය
කරන කාල සීමාව.

රාජ්‍ය සමාව [නා.] දඬුවම් නියම
වුවකුට රජුගෙන් නොහොත්
රජයෙන් ලැබෙන සමාව.

රාජ්‍ය සම්ප්‍රදාය [නා.] රාජ්‍ය
කටයුතු ඉටු කළ යුතු
චාරිත්‍රානුකූල පිළිවෙළ.

රාජ්‍ය සුරකුම් පත් [නා.ප්‍ර.] රජය
බැංකු මගින් මහජනයා වෙත
නිකුත් කරන මුදල් ඉතුරු
කිරීමේ පත්‍රිකා.

රාජ්‍ය සූත්‍රය [නා.] රටක් පාලනය
කිරීමේ ක්‍රමවේදය ; රාජ්‍ය
පාලනය.

රාජ්‍ය සේවය [නා.] රජයට අයත්
කාර්යයක නියුක්ත ව සිටීම ;
රජයේ රැකියාව.

රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව
[නා.] රජයේ උසස් නිලධාරීන්
පත් කිරීම, මාරු කිරීම හා
විනයානුකූල කටයුතු භාරව
සිටින මණ්ඩලය.

රාජ්‍යානුශාසනය [නා.] රජකම්
කිරීම ; රටක් පාලනය කිරීම.

රාජ්‍යාන්තරය [නා.] රජතු
රාජ්‍යයක් පාලනය කරන සමය.

රාජ්‍යාභිෂේක [වි.] රාජ්‍යයෙහි
අභිෂේක කළ ; රජකමට පත්.

රාජ්‍යාභ්‍යුදය [රාජ්‍ය+අභි+උදය]
[නා.] රාජ්‍යයක අභිවෘද්ධිය.

රාජ්‍යශය [නා.] රජයේ
පරමාධිකාරය ; පරමාධිපත්‍යය.

රාජ්‍යෝදය [නා.] රජ කරන
කාලයේ ආරම්භය.

රාඥය [නා.] රැජින ; රාජ
මහේෂිකාව.

රාඩාර් [නා.ප්‍ර.] රේඩියෝ
තරංගවල ප්‍රතිනාදය මඟින්
වස්තුවක දුර සොයාගත හැකි
ක්‍රමය.

රාක්තල [නා.] බර මැනීමේ
ඒකකයක් ; අවුන්ස දහසයක
බර ප්‍රමාණය.

රාත්‍රඥ [වි.] බොහෝ කල් දන්නා ;
වැඩි මහලු ; බහුශ්‍රැත.

රාත්‍රි [නා.ප්‍ර.] දවසේ සන්ධ්‍යා
කාලය අවසන්වීමෙන් පසු
අලුයම හිරු එනතෙක් පවතින
අන්ධකාරකාලය ; රැය ;
රාත්‍රිභාගය.

රාත්‍රි අන්ධතාව [නා.] රාත්‍රියට ඇස්
නොපෙනී යාමේ ආබාධය.

රාත්‍රිප [නා.ප්‍ර.] රාත්‍රියෙහි හට
ගැනෙන දෑ ; තාරකාව.

රාත්‍රීචරය [නා.] රාත්‍රියට උණ හට ගැනීම ලක්ෂණ කොට ඇති රෝගය.

රාත්‍රීනාථ [නා.ප්‍ර.] රාත්‍රියෙහි ස්වාමියා වන වන්ද්‍යා.

රාත්විය [නා.] සතීප පුටුව ; හාත්සි පුටුව.

රාබක් [නා.ප්‍ර.] රා භාජනයක් පතුලේ තැන්පත් වන මණ්ඩි.

රාබරුව [නා.] හිස මතින් කරකවා ගබ්ද නැංවීමෙන් ගොවිතැන් පාළු කරන සතුන් එළවා දැමීමට භාවිත කරන උපකරණයක් ; කොටිපෙත්ත ; රාබුරුව.

රාබු [නා.ප්‍ර.] සුදු අලයකින් යුත් එළවළු පැළෑටියක්.

රාම [නා.ප්‍ර.] අ. රාම කුමාරයා. - ආ. අංජනම් එළි බැලීමේ දී පෙනෙන්නට වන දේවතාවා. - ඇ. නක්ෂත්‍ර රාශියක නාමය ; මීන රාශිය. - ඇ. විෂ්ණු දෙවියාගේ දශ අවතාරවලින් එකක්.

රාමණෙය්‍ය [වි.] රමණිය ; සිත්කලු.

රාමතෙල් [නා.ප්‍ර.] බඩේ තිබේ ආහාර ගඳින් යුක්ත ව මුවෙන් පිටවන වාතය.

රාමන් ආවරණය [නා.] (භෞති.) වස්තුවක් ඒකවර්ණ ආලෝකයකින් ආලෝකවත් කළ

විට විකිරණය වන ආලෝකයෙහි වර්ණාවලියේ අමතර රේඛා පෙනෙන්නට වීම.

රාමරොටුව, රාමරොට්ට (කථා.) [නා.] කළුගල් කැඩීමේ දී බෝර ගැසීම සඳහා භාරන වළෙහි වෙඩිබෙහෙත් තද කිරීමට භාවිත කරන පොල්ල.

රාමසාන් [නා.ප්‍ර.] ඉස්ලාම් භක්තිකයන් දිවා කල් උපවාසයේ යෙදෙන උත්සව මාසය.

රාමසැරය [නා.] රාත්‍රියට අහසේ වේගයෙන් ඇදී යන ආලෝක විශේෂය ; උල්කාපාතය.

රාම සේතුව [නා.] ආදම්ගේ පාලම ; ශ්‍රී ලංකාවත් දකුණු ඉන්දියාවත් අතර ඇති පටු මුහුදු තීරය හරහා බඳින ලදැයි සැලකෙන පාලම.

රාම හරමය [නා.] සිංහල නැටුම් පුහුණුවීමේ දී දණ්ඩයේ නටන හරම දොළොසින් එකක්.

රාමුව [නා.] අ. කන්නාඩි, ඡායාරූප, පින්තූර ආදියට ආරක්ෂාව හා ශක්තිය දීම සඳහා ඒ වටා සවි කරනු ලබන සවි වාටිය. - ආ. යම් කටයුතු, සැලසුම් අදහස් ආදිය හා ආශ්‍රිත සීමාව. - ඇ. රාහුගේ මුඛය.

රාල, රාළ [නා.ප්‍ර.] අ. මහනුවර රාජ සමයේ දී නිලතල දූරු

ඇතමුන් හැඳින්වුණු නාමය. -
ආ. ස්වාමි පුරුෂයා.

රාලහාමි, රාලහාමි [නා.] අ.
මහනුවර රජ සමයේ දී නිලතල
දරු ඇතමුන් හැඳින්වුණු
නාමය.- ආ. ගොවි වංශිකයන්
සඳහා යෙදුණු නාමයක්.- ඇ.
වත්මන්හි ගම්මුලාදැනි, පොලිස්
කොස්තාපල් ආදී නිලදරුවන්
සඳහා යෙදෙන නාමයක්.

රාවක [වි.] හඬ දෙන ; රාවය
කරන ; නද දෙන.

රාවකය [නා.] අ. හඬ කුරුව ;
හඬ උපද්දන උපකරණය. - ආ.
හඬක් ඉපදීමත් එහි දෝංකාරය
ලැබීමත් සඳහා ගත වන කාලය
මැනීමේ උපකරණයක්.

රාවණ, රාවණා [නා.පු.]
අතිපුරාණයේ ලංකාවේ රාජ්‍යය
කළ රාක්ෂස ගෝත්‍රයේ
ප්‍රතාපවත් රජුගේ නාමය.

රාවණ රැවුල් [නා.පු.] මුහුදුබඩ
වැලි තීරු මත වැවෙන කටු
සහිත තණ වර්ගයක්.

රාවණ සුළං [නා.පු.] (භූගෝ.) දකුණු
අර්ධගෝලයේ සාමාන්‍යයෙන්
40° නිරක්ෂ රේඛාව ආශ්‍රිත ව
ප්‍රවණ්ඩ ව අවුරුද්ද පුරා හමන
බටහිර දිග සුළං.

රාව ප්‍රතිරාව [නා.පු.] නාදය හා
ඉන් නැගෙන අනුනාදය ; හඬ
සහ අනුහඬ ; රැවි-පිළි රැවි.

රාවය [නා.] අ. හඬ ; ශබ්දය ;
නාදය.- ආ. (කුරිය) නාදය ;
(සංගීත ආදියේ මියුරු) හඬ.-
ඇ. ආරංචිය ; කටකතාව.

රාවරය [නා.] තෙත් ගතිය ; දිය
සිරාව.

රාවර වළ [නා.] අපිරිසුදු දිය රැඳී
පවතින වළ.

රාවි [වි.] රැවි දෙන ; හඬ නංවන.

රා විත [නා.පු.] සුරා බීමට ගන්නා
බඳුන ; රා ඔඩම.

රාවුතයා [නා.] අශ්වාරෝහකයා.

රාශි, රාසි [නා.පු.] අ. (ජ්‍යෝති.)
රාශි චක්‍රය බෙදා ඇති කොටස්
දොළහෙන් එකක් ; මේෂ,
වෘෂභාදී වශයෙන් දැක්වෙන
අංශක 30ක ප්‍රමාණයක්.- ආ.
සමූහය ; තොග ; සංචිත. - ඇ.
(ගණිත.) යම්කිසි අනුපාතයක
එක් ගණනක් ; විජ ගණිතයේ
සාධක සංඛ්‍යාවක එක්
කොටසක්.

රාශි අධිපති [නා.පු.] (ජ්‍යෝති.)
මේෂ, වෘෂභ ආදී වශයෙන් නම්
කරන ලද රාශි දොළොසෙන්
එකකට අධිපති ග්‍රහයා.

රාශික [වි.] (උද්භි.) ශාකවල එල
වර්ග පිළිබඳ තුන් වැදෑරුම්
බෙදුමෙන් එකක්.

රාශි කරණය, රාසි කරණය [නා.]
රැස් කිරීම ; එකතු කිරීම.

රාශි කුටස [නා.] (ජ්‍යෙෂ්ඨි.)
දොළොස් රාශියෙන් එකකට
අයත් 30⁰ අවකාශ ප්‍රමාණය.

රාශි කෘත [වි.] රැස්කර ගන්නා
ලද ; එකතු කළ.

රාශිගත [වි.] රාශියට ඇතුළත්.

රාශි චක්‍රය [නා.] (භූගෝ.) ග්‍රහයන්
අවකාශයෙහි ගමන් ගන්නා
කල්පිත කවාකාර මාර්ගය.

රාශි පොරොන්දම [නා.] (ජ්‍යෙෂ්ඨි.)
විවාහ වාරිතුවලට අයත්
පොරොන්දම් බැලීමේ දී
පරීක්ෂාවට ලක්වන කරුණු
විස්සෙන් එකක්.

රාශිභූත [වි.] රැස් වූ ; එකතු වූ.

රාශි සංක්‍රමණය [නා.] (ජ්‍යෙෂ්ඨි.)
ග්‍රහයන් රාශියෙන් රාශියට මාරු
වීම.

රාශ්ට්‍ර [නා.ප්‍ර.] රට ; දේශය ;
රාජ්‍යය ; ජනපදය.

රාශ්ට්‍රපති [නා.ප්‍ර.] රටක
අධිපතියා ; රාජ්‍ය පාලකයා ;
රාශ්ට්‍රිකයා.

රාශ්ට්‍ර පාලනය [නා.] රට පාලනය
කිරීම ; රාජ්‍ය පාලනය.

රාශ්ට්‍ර පූජිත [වි.] රට වැසියන්
විසින් පුදනු ලබන.

රාශ්ට්‍රිය [වි.] රටට අයත් ; රට
පිළිබඳ.

රාශ්ට්‍රියයා [නා.] රැටියා ; රටට
අයත් තැනැත්තා.

රා සිත [නා.] රාශි චිත්තය ; සරාශි
සිත.

රාසිවඩ්ඪක [වි.] වස්තු රැස් කරන ;
මුදල් රැස් කරන්නා වූ.

රා සුරා [නා.ප්‍ර.] රාහු නම් අසුරා.

රා සොඬා [නා.] රා බීමට ලොල්
තැනැත්තා ; බේබද්දා.

රාස්කුව [නා.] දූව මට්ටම් කිරීමට
ගැනෙන පිරික්වැනි උපකරණය ;
රාස්පය.

රාස්පය [නා.] ලී හැඩයට ගා
මට්ටම් කිරීමට ගන්නා වඩු
උපකරණය ; රාස්කුව.

රා හැලි [නා.ප්‍ර.] සිංහල සැහැලි
පිරිත් වර්ගයක්.

රාහිත්‍යය [නා.] රහිත බව ;
ශුන්‍යත්වය.

රාහු [නා.ප්‍ර.] ග්‍රහණ ඇති කිරීම
සඳහා සූර්යයා සහ චන්ද්‍රයා ගිල
දමති යි විශ්වාස කරනු ලබන
අසුරයෙක් ; දෛත්‍යයෙක් ;
නවග්‍රහයන් ගෙන් එක් ග්‍රහයෙක්.

රාහු කවචය [නා.] රාහුගෙන් වන
අපලවලින් ආරක්ෂාවීම සඳහා
පිරිත් කොට පලඳින යන්ත්‍රයක්.

රාහු කාලය [නා.] (ජ්‍යෙෂ්ඨි.) අශ්‍රහ
යැයි සම්මත කාල
පරිච්ඡේදයක්.

රාහු බද්ද [නා.] පුරාණයෙහි
දේවාලවල බෙර වයන්නන්
පදිංචි ව සිටි ප්‍රදේශය.

රාහු මුඛ [නා.ප්‍ර.] අ. රාහු
අසුරයාගේ කට.- ආ. පුරාණ
ලංකාවේ අපරාධකරුවන්ට
දෙන ලද දඬුවමක්.

රැකවරණය [නා.] ආරක්ෂාව ;
රැකීම හා උවදුරු වැළැක්වීම.

රැකවල [නා.] අ. ආරක්ෂාව ;
ආරක්ෂා කිරීම.- ආ. ආරක්ෂා
සහිත ස්ථානය.

රැකියා බැංකුව [නා.] රැකියාවක්
ලබාදීම සඳහා රජය අරඹා ඇති
ආයතනය.

රැකියාව [නා.] වැටුපක් සඳහා
කරනු ලබන සේවය ; රක්ෂාව ;
ජීවනෝපාය ; වෘත්තිය.

රැකියා විසුක්තිය [නා.] රැකියා
නොමැති වීම ; රැකියා රහිත
භාවය ; විරැකියාව.

රැකීම, රැකුම, රැක්ම [නා.]
ආරක්ෂාව ; පරිස්සම ; ආරක්ෂා
කිරීම.

රැකුම් මඩිය (පාරිභා.) [නා.]
වැඩෙන බිත්තර හෝ කලල
හෝ තැන්පත් කොට ඇති
ජනක ශරීරයේ පවතින
කුහරයක්.

රැකෝඩය [නා.] අ. විද්‍යුත්
මාර්ගයෙන් ශබ්ද කවන ලද

තැටිය නොහොත් පටිය. - ආ.
සටහන ; ලේඛනය ; වාර්තාව..

රැක්කය, රාක්කය බ.

රැග් [නා.ප්‍ර.] විශ්වවිද්‍යාලය ආදී
ආයතනවල නවක සිසුන්ට
ජ්‍යෙෂ්ඨ සිසුන් කරන හිංසාව ;
නවක වදය.

රැග්ලන් අත (පාරිභා.) [නා.]
ඇඳුමක උරහිස් මුට්ටුවක්
නොමැති ව ඇඳුමේ කරේ සිට
ම දිවෙන අත.

රැගුම [නා.] නැටුම ; නාට්‍යය ;
රංගනය ; රඟ දැක්වීම.

රැජන, රැජනි, රැජැන, රැජින
[නා.ප්‍ර.] රජ කරන්නී ; රාජ්‍යය ;
රාජ්‍යය ; මෙහෙසිය.

රැටිනාව [නා.] ඇස තුළ පිහිටි
සිවියක නාමය.

රැටියා [නා.] රටවැසියා ;
පුරවැසියා.

රැටිසුරු [රැටි+ඉසුරු] [නා.ප්‍ර.] රටේ
අධිපතියා ; ප්‍රධාන රාජ්‍ය
පාලකයා ; අග්‍රාණ්ඩුකාරයා.

රැඩිකල්වාදය [නා.] ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී
ප්‍රතිපත්ති ඉදිරියට ගෙනයාම
සඳහා දේශපාලන ක්‍රමයෙහි
බලවත් වෙනස්කම් ඇති කළ
යුතු ය යන දේශපාලන
මතවාදය.

රැණිය [නා.] ලණුව ; තුළ ;
යොත ; රහු ; රජ්ජුව.

රැණීම [නා.] සංගීත භාණ්ඩයකින්
නැගෙන ග්‍රැනි නාදය.

රැනි [වි.] රත් පැහැ ; රතු.

රැන්ද [නා.] අ. තද කොටස. - ආ.
ඇටකටු ; අං, බට ආදියෙහි
මැද පිහිටි කුහරය ; රන්ධ්‍රය.

රැදවිය [නා.] නැවතීම ;
නැවැත්වීම ; රැදීම.

රැදවියා [නා.] අත්අඩංගුවේ
රඳවාගෙන සිටිනු ලබන්නා.

රැදි [වි.] අ. පාට කළ ; පැහැගැන්
වූ ; රංජනය කළ.- ආ. බබළන.-
ඇ. යුක්ත වූ ; සමන්විත වූ.-
ඇ. නැවතුණු ; රැදුණු.- ඉ.
(පාරිභා.) වැව්, පොකුණු ආදී
නිශ්චල ජලයේ ජීවත්වන.-
[නා.ප්‍ර.] සිංහල ජන්දසක්.

රැදි දිය [නා.ප්‍ර.] විල්, පොකුණ,
වැව් ආදියෙහි පිටට නොගලා
නැවතී සිටින ජලය.

රැදීම [නා.] අ. පාට කිරීම ; සායම්
පෙවීම ; පඬු ගැසීම.- ආ.
නැවතීම ; නවාතැන් ගැනීම ;
නතරවීම.

රැබ්බෝම (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සන්ධිපාදිකයන්ගේ සංයුක්ත
ඇස්වල තිබෙන ආලෝකය
වර්තනය කරන දණ්ඩක් වැනි
දෙයක් ; දෘෂ්ටික යෂ්ටිය.

රැමිය (පාරිභා.) [නා.] කන්දක්
පහළට ගලන ලොකු ජල
පාරකින් ජලය එසවීමට භාවිත
කරන පොම්ප විශේෂයක් ;
ජම්බරයක බර කොටස.

රැමුව [නා.] සවස ; හැන්දෑව ;
රාත්‍රී මුඛය.

රැය [නා.] රාත්‍රිය.

රැයීම [රැ+ඉම] [නා.] රාත්‍රියේ
කෙළවර ; අභියම ; පාන්දර.

රැයිය [නා.] රොඩු, කුණු, ගල්
කැට ආදිය ඉවත් කිරීම සඳහා
වැලි, හුණු ආදිය හලා පෙරා
ගැන්මට පාවිච්චි කරන කම්බි
දැලක් ගැසූ සරල උපකරණයක්.

රැල, රැළ [නා.] අ. රංචුව ; සමූහය ;
කැල.- ආ. දියේ ඇතිවන
රැල්ල ; තරංගය.

රැලි තුවක්කුව [නා.] ගිනි අවි
විශේෂයක් ; රයිපලය.

රැලිපටි [නා.ප්‍ර.] උඩරට නැට්ටුවන්
බාහුවල පලඳින රැලි දූමු පටි
ආභරණ ; රැලිවලින් යුක්ත පටි.

රැලිබිම් [නා.ප්‍ර.] උසින් ඉතා අඩු
කඳුවැටිවලින් ද ඒ අතර පිහිටි
නිම්නවලින් ද ගහන ප්‍රදේශය.

රැලි මැස්ම [නා.] වස්ත්‍රයක ලං
ලං ව රැලි වැටෙන සේ කරන
මැහුම.

රැලිය [නා.] කිසියම් පොදු අරමුණක් සඳහා රැස් වන විශාල ජන සමූහය ; මහජන මුළුව.

රැලිහඬ [නා.] ගවයන් ගේ හඬ වැනි කටහඬ.

රැලිහුන් [වි.] රැලි ගැසුණු.

රැල් [නා.ප්‍ර.] අ. නූල් ; කෙඳි.- ආ. සිහින් තීරු පටි.

රැල්පුලුන [නා.] කුඩා පුලුන් පෙදය ; පුලුන් කැටිය.

රැල්ල [නා.] අ. තරංගය ; දිය රැල්ල. - ආ. කුඩා නැම්ම. - ඇ. (නූල් දිවීමෙන්) කරන රැල්ල.- ඇ. ඇඳුම් මැහීමේදී රෙදි පොටවල් එකකට එකක් නැමෙන සේ යොදා සකස් කර ගන්නා මැහුම් විධියක්.- ඉ. වකුටු දෙය ; වක්වුව.

රැවටිලි [වි.] කපටි ; ප්‍රයෝගකාර ; වංචා සහගත.

රැවටිල්ල [නා.] අ. මුළාව ; වංචාව ; ප්‍රයෝගය.- ආ. සරදම ; කොලොප්පම ; ඔව්වම.

රැවු, රැව් [නා.ප්‍ර.] රාවය ; නාදය.

රැවු දෙනවා [ක්‍රි.] අ. ශබ්ද කරනවා ; හඬ නංවනවා ; නාද කරනවා. - ආ. (ආරංචියක්) කරින් කට පැතිරී යනවා ; ප්‍රචාරය වෙනවා.

රැවුපිළි රැවු [නා.ප්‍ර.] රාවය හා ප්‍රතිරාවය ; නාදය හා අනුනාදය.

රැවු පිළි රැවු දෙනවා [ක්‍රි.] නාදය දෝංකාරය නංවනවා.

රැවුල, රැවුළ [නා.] පිරිමින්ගේ මුහුණේ වැවෙන දළ රෝම රාශිය.

රැෂ්ට වෙනවා [ක්‍රි.] තරහ වෙනවා ; කෝප වෙනවා.

රැස [නා.] අ. රාශිය ; සමූහය ; ගොන්න ; රොක්ත.- ආ. වර්ගය ; ගෝත්‍රය ; ජාතිය.- ඇ. (ජෝර්කි.) දොළසක් වශයෙන් පිළිගනු ලබන හැඩ අනුව ගැලපී පවතින තාරකා සමූහවලින් එකක්.- ඇ. රශ්මිය ; කාන්තිය ; ආලෝකය.

රැසිඳු [රැස්+ඉඳු] [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා ; ඉර.

රැසීමාකාර (පාරිභා.) [වි.] මිදි පොකුරක් මෙන් ශාඛා බෙදුණු.

රැසීමික අම්ලය (පාරිභා.) [නා.] රැසීමික ටාටරික් අම්ලය ; ටාටරික් අම්ලයේ රැසීමික රූපය.

රැස් කනවා [ක්‍රි.] එකට තදබද වෙනවා ; සමූහයක් එකට රොක් වෙනවා.

රැස්කෝල් (කථා.) [නා.ප්‍ර.] සැර ; තේජස ; උදාරම ; අහංකාරකම.

රැස්පති [නා.ප්‍ර.] සුරියයා ; ඉර ; රවි.

රැස් පබඳ [නා.] එකට එතුණු රැස්කඳ ; රශ්මි කදම්බය.

රැස් වළල්ල [නා.] වටා විහිදෙන රශ්මි මණ්ඩලය.

රැස්වීම [නා.] ඒකරාශි වීම ; එක තැනකට එකතුවීම.

රැහැ [නා.ප්‍ර.] අ. රසය ; රහ.- ආ. සමූහය ; කණ්ඩායම.- ඇ. ගෝත්‍රය ; වර්තය.- ඇ. රාත්‍රිය ; රැය.

රැහැණි [නා.ප්‍ර.] කෝපය ; තරහ ; උරණ බව.

රැහැන [නා.] ලණුව ; යොත ; රැන.

රැහැන් ගසන්නා [නා.] අ. පුරාණ ලංකාවේ ඉඩම් හා කුඹුරු මැන වෙන් කළ නිලධාරියා ; රජ්ජුග්‍රාහකයා. - ආ. පෙරහැර ආදියේ කස පුපුරවන තැනැත්තා ; කසකාරයා.

රැහැයි කරනවා [ක්‍රි.] ගොයම් පැතු පසු වී එකතු කරනවා.

රැහැයියා [නා.] ගස් කඳක නිශ්චල ව සිටිමින් උස්, තියුණු, ඒකාකාර බවක් නංවන මැසි වර්ගයේ කෘමියෙක්.

රැහැයියා [නා.] රහස් ඔත්තුකාරයා.

රැහියා [නා.] ගෝත්‍රිකයා ; රාජ්‍ය්‍රිකයා.

රැ [වි.] රාත්‍රිය හා සම්බන්ධ.

රැන [නා.] අ. ශාකවල පහළට එල්ලෙන මල් කිනිති ; වැල් ආදියේ දිගට ඇඳෙන මල් කිනිති ; වැල් ආදියේ ඇඳෙන අත් පහුරු.- ආ. ලණුව ; කඹය ; යොත.- ඇ. රංචුව ; රැළ ; සමූහය.

රැන කන්ද [නා.] කමතේ ගොඩ ගැසූ ගොයම් හෝ පිදුරු සමූහය.

රැන කිතුල [නා.] මල් රැන් සහිත පිදුණු කිතුල් ගස.

රැන ගිරව් [නා.ප්‍ර.] රංචු වශයෙන් ජීවත් වන ගිරව්.

රැන සංඥාව [නා.] ලණුවක් ඇදීමෙන් දක්වන සංඥාව.

රැනසන [නා.] රැන සංඥාව.

රැනි [නා.ප්‍ර.] ගොයම් රෝගයක්.

රැන් කොළ [නා.ප්‍ර.] අ. බුලත් වැල්වල නොපිදුණු කොළ.- ආ. කෙළින් ම කඳින් හටගන්නා ගොරෝසු කොළ.

රැන් මැස්ම (පාරිභා.) [නා.] අලංකාර නිමාවක් සඳහා ද, මෝස්තර සඳහා ද යොදා ගන්නා මැස්මක්.

රැන් හිණ [නා.] ලණුවලින් සාදා ගන්නා ඉණිමග.

රැපන්නෙ [ක්‍රි.වි.] රැ යාමයෙහි ; රාත්‍රි කාලයෙහි.

රූ බදුල්ලා [නා.] ශරීරයේ පසුපස ආලෝක බිඳක් දරන නිශාවර කෘතියෙකි.

රූ මනමාලි [නා.] රූයෙහි පිපෙන සුවඳැති මල් වර්ගයකි.

රූ මුද (කථා.) [නා.] අ. ඉතා ගැඹුරු මුහුදු පෙදෙස ; අඳුරු පැහැගත් ඇත සාගර ප්‍රදේශය.- ආ. වෙරළින් එතා රාත්‍රියෙහි යෙදෙන ධීවර කටයුතු.

රූසිම [රූ+ඉම] [නා.] රාත්‍රි සීමාව ; උදය ; අඵයම.

රූහිය [නා.] රාශිය ; සමූහය ; ගොඩ ; ගොන්න.

රිංගනවා [ක්‍රි.] අ. සිදුරු කපොලු ආදී වූ ඉඩකඩ මඳ තැනකින් අමාරුවෙන් ඉදිරියට ඇදෙනවා.- ආ. නොයා යුතු තැනකට හොරෙන් ඇතුළු වෙනවා.- ඇ. බඩ ගා යනවා.- ඇ. ලිස්සා යනවා.

රිංගර්ද්‍රාවණය (පාරිභා.) [නා.] සෝඩියම්, පොටෑසියම් හා කැල්සියම් ක්ලෝරයිඩ් අන්තර්ගත සේලයින් ද්‍රාවණය.

රික්ක [නා.] අ. ගස ; වෘක්ෂය ; රැක.- ආ. නැකත ; නක්ෂත්‍රය.- ඇ. හඳවත ; හෘදය.

රික්කසය [නා.] මාන්දම ; අස්ථි විකෘති රෝගය.

රික්කි බද්ධය [නා.] රික්කිලක් තවත් ශාකයකට බද්ධ කිරීමේ ක්‍රමය.

රික්කිල [නා.] අ. කුඩා අත්ත ; දළුව.- ආ. කරත්තයක දෙ පස රෝද අමුණන යකඩ දණ්ඩ.

රික්ක [වි.] අ. කිසිවක් නැති ; හිස් ; ශුන්‍ය.- ආ. බලය පිරිහුණු ; දුබල ; බලහීන.

රික්ක ආමානය (පාරිභා.) [නා.] රික්තය මැනීමේ උපකරණයකි.

රික්කකය (පාරිභා.) [නා.] සෛල ප්ලාස්මය තුළ සාමාන්‍යයෙන් ද්‍රවයකින් පිරී පවතින හිදසක්/කුහරයකි.

රික්ක නළය (පාරිභා.) [නා.] රික්තයක පිහිටෙන් ක්‍රියා කරන පොම්පයක් ; වැකුම් පොම්පය.

රික්ක පොම්පය (පාරිභා.) [නා.] රික්තයක් ඇති කිරීමට හෙවත් වාතය ඉවත් කිරීමට භාවිත කරන පොම්පය.

රික්ක ප්ලාස්කුව (පාරිභා.) [නා.] රික්තය නිසා ද්‍රවයේ ඇති සිසිල හෝ උෂ්ණය නොවෙනස් ව තබාගත හැකි භාජනය.

රික්ක මුස්තය (පාරිභා.) [නා.] වූෂණයේ හෙවත් උරා ගැන්මේ පිහිටෙන් දූලි ඉවත් කිරීමේ උපකරණයකි.

රික්කය (පාරිභා.) [නා.] සම්පූර්ණයෙන් හෝ බොහෝ

දුරට හෝ හිස් වූ අවකාශය ; වැකුමය.

රික්ත වර්ණය (පාරිභා.) [නා.] අ. අන්තිම කැමැත්තෙන් නිශ්චල දේපළ පැවරීම. - ආ. අන්තිම කැමැත්තෙන් වංචල දේපළ පැවරීම.

රික්තශෝධකය [නා.] වූෂණයේ හෙවත් උරා ගැන්මේ පිහිටෙන් දූවිලි, කුණු ආදිය ඉවත් කොට බිම පිරිසිදු කරන උපකරණයක්.

රික්තාව [නා.] පුර පක්ෂයේ හෝ අව පක්ෂයේ 4, 9 සහ 14 වැනි තිටි හඳුන්වන නාමය ; රිට්ටාව.

රික්තවේදි උසාවිය [නා.] සුළු නඩු විභාග කිරීමේ උසාවි වර්ගයක්.

රික්තෝව [නා.] මිනිසකු විසින් වේගයෙන් ඇදගෙන යනු ලබන සැහැල්ලු උස් වූ රෝද දෙකකින් යුත් වාහනයක්.

රික්ස් ඩොලරය [නා.] ලංකාවේ භාවිත වූ ලන්දේසි මුදල් විශේෂයක්.

රික්ස්ට්‍රාර් [නා.ප්‍ර.] අ. උප්පැන්න, විවාහ, මරණ ආදිය ලියාපදිංචි කරන නිලධාරියා.- ආ. ආයතනයක ලේඛකාධිකාරී-වරයා.

රිට [නා.] දිග සිහින් ලිය.

රිට් පැනීම [නා.] දිග සිහින් ලියක ආධාරයෙන් උස පැනීමේ ක්‍රියාව.

රිටු [වි.] අසුබ ; අයහපත් ; අරිෂ්ට.- [නා.ප්‍ර.] අ. කපුටා.- ආ. සුබ දෙය ; යහපත. - ඇ. (ජ්‍යෙෂ්ඨ.) අභාග්‍යය ; අපලය.- ඇ. කොහොඹ ගස.

රිටෝටය (පාරිභා.) [නා.] රසායන ද්‍රව්‍ය පෙරීමට භාවිත කරන විදුරු භාජනයක් ; හංසපාතිකය.

රිට් ආඥාව [නා.] අධිකරණ නියෝගය ; අධිකරණ ආඥා පත්‍රය.

රික්ත [නා.ප්‍ර.] අ. තෙත් බව ; තෙතමනය.- ආ. ගොඩ ; රාශිය.

රික්මය, රිද්මය [නා.] සම කාල පරතරයක් ඇති ව හට ගැනෙන ධ්වනි ස්පන්දනය ; නාද වලන ආදියේ පවත්නා රටාව ; තාලය.

රිදි [නා.ප්‍ර.] සෘද්ධිය.

රිදි [නා.ප්‍ර.] අ. ආහරණ ආදිය සඳහා ගැනෙන වටිනා ලෝහ විශේෂයක් ; රජත. - ආ. රජක ස්ත්‍රිය ; රිදී නැන්දා.- [වි.] රිදියෙන් කළ ; රිදියෙන් සෑදූ ; රිදිමුවා ; රජතමය.

රිදී කුතු [නා.ප්‍ර.] ඖෂධ සඳහා ගැනෙන සුදුපාට ඛනිජ විශේෂයක් ; රිදී තුත්තම්.

රිදී දෝලිය [නා.] මහනුවර රජ කළ රජකුගේ බිසෝවරු තිදෙනාගෙන් එක් බිසවක් හැඳින්වූ නාමය ; දෙවන බිසව.

රිදුම [නා.] වේදනාව ; දුක්බර හැඟීම ; දුක්බර ශාරීරික අත්දැකීම.

රිද්දි [නා.ප්‍ර.] අ. සෘද්ධිය.- ආ. දේශීය යක් නැටුමට අයත් යාගයක්.

රිපිඩියම (පාරිභා.) [නා.] අවානක් වැනි බහු අක්ෂ පූෂ්ප මඤ්ජරිය.

රිපු [නා.ප්‍ර.] සතුරා ; පසම්තුරා.

රිය [නා.ප්‍ර.] රථය ; වාහනය ; ගැල ; කරත්තය.

රිය අකුර [නා.] රථයක අලවංගුව ; අක්ෂ දණ්ඩ.

රියදුර [නා.] රියක් අදින සතා ගේ කරට බදින දණ්ඩ ; වියගහ ; රථ ධුරය.

රියදුරා, රියැදුරා [නා.] රථය පදවන්නා ; රථාචාර්යයා.

රියන [නා.] වියත් දෙකක මිනුම් ප්‍රමාණයක් ; වැලමිටේ සිට මැදැඟිලි තුඩ තෙක් දිග ප්‍රමාණය ; අඟල් 18ක දිග.

රිය පඳුර [නා.] රථ පඤ්ජරය ; රිය කුඩුව ; රිය මැදිරිය.

රිය පොළ [නා.] වාහන නවත්වන ස්ථානය.

රියවර [නා.ප්‍ර.] වෛෂයන්ත රථය.

රියවිය [නා.ප්‍ර.] රථයේ වියගහ.

රියසැරි [නා.ප්‍ර.] අ. රියැදුරා ; රථාචාර්යයා.- ආ. රියෙන් ගමන් යන්නා.

රියසෙන් [නා.ප්‍ර.] රථ සේනාව.

රිය හල [නා.] රිය නවතා තැබීම සඳහා ගැනෙන මඩුව ; රථ ශාලාව.

රියාව [නා.] පුනීලාකාර වූ පුළුල් වන ගංගා මෝයක් ; ජලයෙන් යටවන ස්වාභාවික නිම්නය.

රිලවා, රිලවා [නා.] දුඹුරු පැහැගත් ලෝමවලින් යුත් කුඩා වානර වර්ගයක්.

රිල් [නා.ප්‍ර.] ඇසින් පිට වන අපිරිසිදු දෑ ; කබ.

රිවි [නා.ප්‍ර.] හිරු ; සූර්යයා ; රවි.

රිවි කිරණ [නා.ප්‍ර.] සූර්යයාගේ රශ්මිය ; හිරු රැස්.

රිවි තෙන [නා.ප්‍ර.] රිවි පුත්‍රයා ; සෙනසුරු ග්‍රහයා ; ශනි.

රිවි දා [නා.ප්‍ර.] ඉරිදා ; රිවිදින.

රිවිනි [නා.ප්‍ර.] වචන ලද පලා වර්ග ආදිය.

රිෂ්ටය [නා.] අ. යහපත් හෝ අයහපත් තත්ත්වය.- ආ. (පාරිභා.) තුවාලය.

රිසි [වි.] කැමති ; ආශා කරන ;
ප්‍රියමනාප ; ඇලුම් කරන.-
[නා.ප්‍ර.] සෘෂිවරයා.

රිසිට්ටුව [නා.] මුදලක් ගෙවීමේදී
හෝ භාණ්ඩයක් මිලදී ගැනීම
හෝ වෙනුවෙන් නිකුත් කරන
සහතික කළ පත්‍රිකාව ; බිල්පත ;
කුවිතාන්සිය ; තුණ්ඩුව ;
ලදුපත.

රිසියනවා, රිසියෙනවා [ක්‍රි.]
කැමති වෙනවා ; ආශා
කරනවා ; ඇලුම් කරනවා.

රිසිල [නා.ප්‍ර.] පණිවිඩකරු ; දූතයා.

රිසිවරය [නා.] අ. දුරකථනයේ කන
වෙත යොමු කරන කොටස.-
ආ. (පාරිභා.) රසායන
පරීක්ෂණවල දී ද්‍රව එකතු වන
භාජනය ; ආදායකය.

රිස්සුම [නා.] අ. ඉවසීම.- ආ.
ලෝභය ; ආශාව ; කැමැත්ත.

රිහිරි [නා.ප්‍ර.] රුහිරු ; රුධිර ;
ලේ.

රිහිරි යකා, රිරි යකා [නා.] ලේ බි
ජිවත් වන බව පැවසෙන ඉතා
රුදුරු යක්ෂයෙක්.

රිඵ [නා.ප්‍ර.] සමූහය ; රාශිය ;
රංචුව.

රිඬි [නා.ප්‍ර.] රෙදි වියන යන්ත්‍රයේ
නූල් පිරීමට හා හරස් නූල් තද
කිරීමට ගැනෙන කොටස ;
පනාවක් වැනි උපකරණය.

රිති ප්‍රශ්නය [නා.] ව්‍යවස්ථාපිත
මණ්ඩල රැස්වීම් ආදියේ දී යම්
කරුණක් අදාළ රිතිය හා එකඟ
දැයි විමසීම.

රිතිය [නා.] අ. නීතියෙන් හෝ
සිරිත්වලින් හෝ පාලිත
ව්‍යවහාර මාර්ගය ; අනුනීතිය ;
පිළිවෙළ ; සම්ප්‍රදායය.- ආ.
ගද්‍ය සහ පද්‍ය ප්‍රබන්ධ සඳහා
උපයෝගී කරගන්නා භාෂා
විලාසය.- ඇ. (පාරිභා.)
අධිකරණයක් මගින් කරන ලද
නියෝගය.

රිජ්ප [නා.බහු.] වහලේ සෙවිලි
ද්‍රව්‍ය රඳවා තැබීමට පරාල මත
සවි කරන හරස් ලී පටි.

රිමය [නා.] කඩදාසි කොළ 480ක
මිටිය හෝ දුසිම් හතලිහක (40)
ප්‍රමාණය.

රිථි [නා.ප්‍ර.] පිත්තල නම් ලෝහය.

රිසස් [නා.ප්‍ර.] රිසස් සාධක
ලක්ෂණයෙන් යුත් ලෙයින්
යුක්ත වන හෙයින් වෛද්‍ය
පර්යේෂණ සඳහා ගැනෙන
වදුරු වර්ගයක්.

රිසස් සාධකය (පාරිභා.) [නා.]
මිනිසාගේ රතු රුධිරාණු
සෛලවල පවත්නා ස්වල්ප
වශයෙන් ප්‍රතිදේහජනක වූ
ඇග්ලුටිනෝජන් කාණ්ඩයකින්
කවර හෝ එකක්.

රිසෝපුස් [නා.ප්‍ර.] දිලීර විශේෂයක්.

රිස්කය (කථා.) [නා.] උගුල ;
කපටිකම ; උපාය.

රිස්ස [නා.] අ. රිසිය ; කැමැත්ත.-
ආ. ගක්කිය ; බලය.

රුක [නා.] අ. ගස ; වෘක්ෂය.- ආ.
දුක ; ශෝකය.- ඇ. රුක්ෂ බව ;
දළ බව ; ගොරෝසු බව.

රුකුබිල [නා.] ගස් කඳෙහි ඇති
වන සිදුර ; රුක් බෙනය.

රුකුරනවා [ක්‍රි.] අ. කරනවා.- ආ.
අරඹනවා ; පටන් ගන්නවා.

රුකුල [නා.] අ. අනුබලය ;
පෙලඹවීම ; උදව්ව.- ආ.
කරුව ; මුක්කුව ; ආධාරකය.-
ඇ. අගින් නැමුණු හෝ කරුවක්
ඇති ලිය ; දැනගොයියා.- ඇ.
දුනු මුඩාව හෙවත් කොන.- ඉ.
අත්තක් කඳ හා සම්බන්ධ වන
තැන.

රුකුල් කම්බිය [නා.] විදුලි රැහැන්
ආදිය උසුලා සිටින කණු
ඇලවීම වැළැක්වීම සඳහා
මුදුනේ සිට බිමට ඇඳ ඇති
කම්බිය.

රුකුල් පතුර (පාරිභා.) [නා.] කැඩී
බිඳීගිය අතක ඇට ඇඳවීම
වැළැක්වීමට බඳින ලෝහ හෝ
ලී පතුර.

රුකුල් පිනුම [නා.] පොල්ලක්
උදව්වට ගෙන කරන පිම්ම.

රුකුළ ඇළ [නා.] කුඹුරට පිටින්
ගොඩ අද්දර දිගේ තැනූ ඇළ.

රුක් අත්තන [නා.ප්‍ර.] අ. ගස්
වර්ගයක්.- ආ. කහපැහැති මල්
හටගැනෙන කුඩා පඳුරු
විශේෂයක්.

රුක් ඉම [නා.] කඳුකර ප්‍රදේශයක
මුහුදු මට්ටමේ සිට උස අනුව
ගස් වැවෙන සහ නොවැවෙන
සීමාව.

රුක්බමුලිකාභිගය [නා.] තුදුස්
ධූතාභිග අතරින් ගස්මුල්හි
පමණක් වාසය කිරීමේ
පිළිවෙත.

රුක් දෙවියා [නා.] ගසෙහි වසන
දේවතාවා ; වෘක්ෂයට අධිගෘහිත
දෙවියා.

රුක්ම [නා.ප්‍ර.] අ. රත්රන්.- ආ.
යකඩ.- ඇ. නාමල් රේණු.

රුක් මිණි [නා.ප්‍ර.] අ. ශ්‍රී කාන්තාව ;
ලක්ෂ්මී.- ආ. ඖෂධීය ගස්
විශේෂයක්.

රුකෘ [නා.ප්‍ර.] රත්රන්.

රුක් ලේනා [නා.] දඬු ලේනා.

රුක් වඩුවා [නා.] ලී වැඩ
කරන්නා ; දූව වඩුවා ; ලී වඩුවා.

රුක්ෂ [වි.] අ. රළු ; කර්කශ.- ආ.
තද ; දැඩි.- ඇ. රුදුරු ; රොදු.

රුහුණ [වි.] අ. ඇල වුණු.- ආ. වකුටු ; ඇද ගැසුණු.- ඇ. කැඩුණු-බිඳුණු.- ඇ. රෝගාකාර.

රුවක [නා.ප්‍ර.] අ. දන්තාස්ථි ; දත්.- ආ. ජ්‍යෝතිෂයේ දක්වෙන රාජ යෝගයක්.- ඇ. ඖෂධ වර්ගයක් වන ගෝරොවන.- ඇ. (පාරිභා.) ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක් වන සෝඩියම්.- ඉ. (පාරිභා.) පුස්තක නම් ඖෂධ විශේෂය.- ඊ. මදටිය ඇට විස්සක බර ; කළඳ.- [වි.] අ. ප්‍රසන්න ; ප්‍රිය වඩන ; රුවිය ඇති කරන.- ආ. ශක්තිය ලබාදෙන.

රුවක [වි.] ආසා කරන ; කැමති ; ප්‍රියමනාප.

රුවකත්වය [නා.] ඇලුම් කරන ගතිය ; ළැදියාවක් ඇති බව.

රුවිය [නා.] අ. කැමැත්ත ; ආශාව ; රිසිය.- ආ. කැමති දෙය.- ඇ. කාන්තිය ; දීප්තිය.

රුවිර [වි.] සිත්කලු ; මනෝඥ ; සුන්දර ; කාන්තිමත්.

රුවිරානනිය [නා.] මනෝඥ කාන්තාව ; සුන්දර ස්ත්‍රිය.

රුජ, රුජා [නා.ප්‍ර.] අ. වේදනාව ; කැක්කුම ; රිදුම ; රුදාව.- ආ. රෝගය.- ඇ. බඩරුජාව ; ප්‍රසව වේදනාව.

රුජකය [නා.] වේදනා ඇති කරන දෙය ; රෝගය ; ව්‍යාධිය.

රුජන [වි.] වේදනා ඇති කරන.

රුක [නා.ප්‍ර.] මියුරු හඬ.

රුකි [නා.ප්‍ර.] අ. රුවි ; ආශා.- ආ. රතිය ; කාමය.- ඇ. රතුපාට.- [වි.] කැමති ; රිසි.

රුකු [නා.ප්‍ර.] අ. සෘතුව ; රිතුව.- ආ. ඔසප් ලෙය.

රුකේතියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සුදු, තද ලෝහමය මූලද්‍රව්‍යයක්.

රුක් [නා.ප්‍ර.] අරුත් ; අර්ථ.

රුදන [නා.ප්‍ර.] හැඬීම.

රුදාව [නා.] අ. රිදීම ; කැක්කුම ; රුජාව.- ආ. රෝගය.- ඇ. පීඩාව ; නිරිතැරය.- ඇ. දාංගලය ; දඟකාරකම.

රුදු [වි.] අ. භයානක ; බියකරු ; රෝද.- ආ. මහත් ; විශාල.- ඇ. දඩි ; තද.- [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවියකුගේ නාමය ; ඊශ්වර ; ශිව.- ආ. වෙසමුණි රජ ; කුවේර.

රුදුරු [නා.ප්‍ර.] ශිව හෙවත් ඊශ්වර දෙවි.- [වි.] අ. භයානක ; බියකරු ; රෝද ; රුදු.- ආ. උග්‍ර ; බලවත් ; දරුණු.- ඇ. දඩි ; තද.- ඇ. මහත් ; විශාල.

රුද්ධ [වි.] අ. වැසු ; ආවරණය කළ ; නිර්වර්ත.- ආ. ව්‍යර්ථ.- ඇ. අවහිර කරන ලද ; ඇවිරු.

රුදුජ [නා.ප්‍ර.] රසදිය.

රුද්‍රාණි [නා.ප්‍ර.] රුද්‍ර දෙවියාගේ
දේවිය ; ශිව පතිනිය ;
පාර්වතිය.

රුධිර, රුධිරය බ.

රුධිර ගණ [නා.ප්‍ර.] වර්ගීකරණය
කරනු ලබන රුධිර කාණ්ඩ.

රුධිර ගුටිකාරෝධය (පාරිභා.) [නා.] රුධිර නාල තුළ ලේ
කැටිගැසීමේ රෝගය.

රුධිර ග්‍රාහිය (පාරිභා.) [නා.] ඇස
ආරක්ෂා කරන තන්තුමය
ප්‍රත්‍යායකය.

රුධිර දායකයා (පාරිභා.) [නා.]
ලේ දන් දෙන තැනැත්තා.

රුධිර ධාවනය [නා.] රුධිර නාල
ඔස්සේ ශරීරය පුරා ලේ ගමන්
කිරීම ; රුධිර වාක්‍රණය ; රුධිර
සංසරණය.

රුධිර නාල [නා.ප්‍ර.] රුධිරය
සංසරණය වන ධමනි, ශිරා,
කේශනාලිකා යන නාල ;
රුධිරවාහිනී.

රුධිර පටලය (පාරිභා.) [නා.]
ලෙසෙහි ඇති තුනී සිවිය.

රුධිර පට්ටිකා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රුධිරයෙහි ඇති සෛල
විශේෂයක් ; ත්‍රොම්බින් සෛල.

රුධිර පාරවිලයනය [නා.]
කෙනකුගේ ලෙස වෙන
කෙනකුගේ ශරීරයට ඇතුළු
කිරීම ; රුධිර ප්‍රවේශනය.

රුධිර පීඩනය (පාරිභා.) [නා.]
රුධිර ධාවනයෙන් නතර තුළ
ඇතිවන බලවේගය ; ප්‍රධාන
ධමනිවල ඇතිවන පීඩනය.

රුධිර මස්තු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කැටිගැසුණු ලේවලින් හෝ
ප්ලාස්මයෙන් ඉවත් කරනු ලැබූ
තරලය.

රුධිරය [නා.] අ. ශරීරයේ පටක
තුළින් සංසරණය වන,
ප්ලාස්මය නම් ද්‍රව කොටසකින්
හා සෛල පට්ටිකා ආදියෙන්
යුත් සන කොටසකින් සැදුම්ලත්
තරලය ; රතු වර්ණකයක්
(හිමොග්ලොබින්) දිය වී ඇති
සෛල ඇතුළත් ද්‍රාවණය ;
ලේ ; ලෙය.- ආ. තඹ.- ඇ.
අගහරු ග්‍රහයා.- ඇ. විපත් ඇති
කරන ගෘහ ප්‍රභේදයක්.

රුධිර සංචායකය (පාරිභා.) [නා.]
ලේ රැස් කොට ඇති තැන ;
ලේ ගබඩාව.

රුධිර සංසරණය [නා.] රුධිර
වාහිනී තුළ ලේ ගමන් කිරීම ;
රුධිර ධාවනය.

රුධිර ස්‍රාවය (පාරිභා.) [නා.] ලේ
වැගිරීම ; රක්තපාතය ;
රක්තාහරණය.

රුධිර හීනතාව [නා.] ලේවල
හිමොග්ලොබින් අඩුකම ;
නිරක්තිය ; රක්තහීනතාව.

රුධිරාණු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලෙයෙහි රතු සහ සුදු වශයෙන්
අන්තර්ගත ව ඇති සෛල
විශේෂය.

රුධිරාශය (පාරිභා.) [නා.] ලේ
පිරුණු කුඩා කුහරය ; රුධිර
කුටීරය.

රුධිරෝද්ගාරය [රුධිර+උද්ගාරය]
[නා.] ලෙය වමනය කිරීම ;
මුඛින් ලේ පිට කිරීම.

රුහත [නා.ප්‍ර.] සමුද්‍රය ; සාගරය ;
ජලනිධිය.

රුන්ධ [වි.] අවුරන ; නවත්වන ;
වළක්වන.

රුපන [වි.] පීඩාවට පත් ; පෙළීමට
පත් වූ.

රුපඳුර [රුපු+අඳුර] [නා.] සතුරන්
නමැති අන්ධකාරය.

රුපියල [නා.] අ. ඉන්දියාව, ශ්‍රී
ලංකාව ඇතුළු රටවල් කීපයක
භාවිත වන මුදල් ඒකකය.- ආ.
රුපියලක අගයෙන් යුතු රිදී
කාසිය.

රුපු [වි.] අ. සතුරු ; විරුද්ධවාදී.-
ආ. ආඩම්බර ; උඩගු ; ගර්විත.-
ඇ. රෝපණය කරන ලද ;
රෝපිත.- [නා.ප්‍ර.] අ. සතුරා ;
විරුද්ධවාදියා.- ආ. ආඩම්බරය ;
අනංකාරය.

රුපුඅනග [නා.ප්‍ර.] අනංගයාගේ
සතුරා වන ඊශ්වර දෙවියා.

රුපු අසුර [නා.ප්‍ර.] අ. අසුරයන්ගේ
සතුරා වන ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා.-
ආ. විෂ්ණු දෙවි.

රුපුනෙඩි [රුපුන්+එඩි] [නා.ප්‍ර.]
සතුරන්ගේ එඩිතරකම.

රුපුසෙන් [නා.ප්‍ර.] සතුරු හමුදාව ;
සතුරු බළ සෙනඟ.

රුප්නවා [ක්‍රි.] අ. රෝපණය
කරනවා ; සිටුවනවා.- ආ. පීඩා
කරනවා ; පෙළනවා.

රුප්පනය [නා.] අ. වෙනස්වීම.-
ආ. හානිය ; පීඩාව.

රුප්පය, රුප්පාව, රුප්පේ [නා.]
අ. රුක් පාව ; වෘක්ෂ මූලය ;
ගසක පා මූල ; ගසක පාමූල
අවට ඇති බිම් පෙදෙස.- ආ.
සනව විහිදී පවතින ශාඛා
මණ්ඩලය සහිත ගස.- ඇ.
කැලෑව ; වනාන්තරය.- ඇ.
ඉඩම් කට්ටිය ; බිම් පංගුව.- ඉ.
ගස් කොළන් රහිත සමතලා
බිම් පෙදෙස ; පිට්ටනිය.- ඊ.
සෙල්ලම් පිට්ටනිය.- උ. ගිමන්
හරින ස්ථානය.

රුබාබි [නා.ප්‍ර.] ඇඹුල් රසැති
මාංශලදණ්ඩ සහ පුළුල්
පත්‍රයකින් යුක්ත එළවළු.

රුබිඩියම් [නා.ප්‍ර.] ආවර්තිතා
වක්‍රයේ පස් වැනි ආවර්තයේ
පළමු වැනි කාණ්ඩයට අයත්
මූලද්‍රව්‍යයකි.

රුරු [නා.ප්‍ර.] රතු පැහැ ගත් කුඩා
සිරුරකින් යුත් මුව වර්ගයක්.

රුලං [නා.ප්‍ර.] තිරිඟු පිටි හළා
ගැනීමෙන් පසු ඉතිරි වන
කප්පි ; සැමෝලිනා.

රුව [නා.] අ. ඇසට ගොදුරු වන
අරමුණ ; දෘෂ්ටියට ගෝචර වන
වර්ණය. - ආ. හැඩය ; විලාසය.-
ඇ. අනුරුව ; ප්‍රතිමාව.- ඇ.
චිත්‍රය.- ඉ. සුන්දරත්වය ;
රූපශ්‍රීය.- ඊ. ශරීරය ; දේහය.

රුවකැටිය [නා.] අතිශය රූප
ශෝභාව ; අධික රූපශ්‍රීය.

රුවන [නා.] අ. වර්ණයෙන් හා
දීප්තියෙන් යුත් පාෂාණ
විශේෂයක් ; මාණික්‍යය ;
රත්නය ; මැණික. - ආ. රත්රන්.-
ඇ. පරම ශ්‍රේෂ්ඨ වස්තුව ; උසස්
ම පූජනීය වස්තුව.

රුවනකර [නා.ප්‍ර.] අ. මුහුද ;
සමුද්‍රය.- ආ. මැණික් පතලය.

රුවනවා [ක්‍රි.] ඇතුළු කරනවා ;
බහාලනවා.

රුවන් [වි.] මැණික්වලින් සාදන
ලද ; රුවන්මුවා ; රත්නමය.-
[නා.ප්‍ර.] අ. මැණික් ; මාණික්‍යය.-
ආ. උතුම් දෑ.

රුවන් කෙළි [නා.ප්‍ර.] පුරාණ සිංහල
කාන්තාවන් විසින් කරන ලද
ඵලිමහන් ක්‍රීඩාවක්.

රුවන්ගිර [නා.ප්‍ර.] මහමේරු
පර්වතය.

රුවන්තියා [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ, ධම්ම
සහ සංඝ යන රුවන් තුන ;
තුන්රුවන ; ත්‍රිවිධ රත්නය.

රුවන් පන්තිස [නා.] ත්‍රිවිධරත්නය
උතුම් ම රත්න බවට පැමිණීමට
හේතු වශයෙන් රතන සූත්‍රයෙහි
දැක්වෙන තිස්පස් ගුණය.

රුවන් බත් [වි.] මැණික් බඳින ලද ;
මැණික් ඔබ්බන ලද.

රුවන් බඳ [වි.] රුවන් බත් බ.

රුවන් මළුව [නා.] රුවන්වැලි සෑය
ගොඩනංවන ලද ස්ථානයට
ඉන් පෙර හැඳින්වූ නාමය.

රුවන්මෙර [නා.ප්‍ර.] රනින් නිම වූ
මහමේරු පර්වතය ; රන්ගිර.

රුවන් සක්මන [නා.] රත්නයෙන්
නිමවන ලද සක්මන් මඟ ; රත්න
වඩික්‍රමණය ; බුද්ධත්වයෙන් පසු
තෙ වැනි සතිය තුළ බුදුරදුන්
සක්මන් කළ මඟ.

රුවන් සින්තම් [නා.ප්‍ර.] පුරාණ
ලංකාවේ භාවිත වූණු නළා
විශේෂයක්.

රුවරු [නා.ප්‍ර.] රිදී-රත්රන්
කර්මාන්තයෙහි යෙදෙන්නා.

රුවල [නා.] සුළං බලයෙන් දූවන
විවිධ යාත්‍රාවලට බැඳීම සඳහා
අටවන ලද රෙද්ද.

රුවාව [නා.] ඇසේ ඉංගිරියාව ;
කළු ඉංගිරියාව හෝ සුදු
ඉංගිරියාව.

රුවිත [නා.ප්‍ර.] කඩදාසි කුට්ටමේ
අලුවා කැලී හැඩයේ රූපය
සහිත කොළය.

රුවිත කැපුම් කටුව (පාරිභා.)
[නා.] කපන කටුවක් ; කැපුම්
කෙළවර රුවිත සලකුණේ
හැඩයට උල් කොට ඇති කටුව.

රුෂ්ට [වි.] කෝප වූ ; කුපිත වූ.

රුසිය [නා.] කැමැත්ත ; රුවිය.

රුසියා [නා.] අ. මහා ප්‍රාඥයා ;
ඉසිවරයා.- ආ. දක්ෂයා ;
සමර්ථයා.

රුසිර [නා.] රූප සම්පත්තිය.

රුසිරු [වි.] සිත්කල වූ ; රුවිර වූ.
- [නා.ප්‍ර.] රූපශ්‍රීය ; රුවිර
භාවය ; සිත් ගන්නා-සුලු බව.

රුස් [වි.] කැමැති ; මනාප ; රුවි.

රුස්නා [වි.] කැමති වන ; රුවි
කරන.- [නා.ප්‍ර.] ඇලුම් කරන
තැනැත්තා.

රුව [වි.] අ. ඉපදුණු ; හටගත් ;
පැනනැගුණු. - ආ. නැගුණු ;
ආරූඪ වූ.

රුවනය [නා.] ඇතිවීම ; වැඩීම ;
වර්ධනය වීම.

රුවශාක, රුවාශාක [නා.ප්‍ර.]
ගස්වල කඳන් සහ ශාඛා මත
වැවෙන උඩවැඩියා වැනි පැළ.

රුවිර, රුවිරු [නා.ප්‍ර.] ලේ ;
රුධිරය.

රුවුරනවා [ක්‍රි.] සොලවනවා.

රුවුළනවා [ක්‍රි.] පොළනවා.

රුව [වි.] රළු ; කටුක ; ගොරෝසු.

රූං ඇදීම [නා.] කඩදාසි
කුට්ටමෙන් කරන ළමා
ක්‍රීඩාවක්.

රූං ගානවා [ක්‍රි.] අ. 'රූං' යන
ශබ්දය නඟනවා. - ආ.
(වාහනාදිය) හඬ නඟාගෙන
වේගයෙන් යනවා.

රූං පෙත්ත [නා.] හුළං වැදුණු
විට 'රූං' යන හඬ නංවමින්
කරකැවෙන ළමා ක්‍රීඩා
භාණ්ඩයක් ; හුළං පෙත්ත.

රූකඩ අදිනවා [ක්‍රි.] රූකඩ
නැටවීම සඳහා ඒවාට සවි කළ
නූල් නිසි ලෙස අදිනවා.

රූකඩය [නා.] අ. ලී, පස්, ඉටි
ආදියකින් තැනූ මිනිස් හෝ
සත්ත්ව රූපය.- ආ. අදින ලද
ඵවැනි චිත්‍රය. - ඇ. නූල් ආදිය
මගින් අඟ-පසඟ ක්‍රියාකරවිය
හැකි පරිදි නාට්‍ය රඟපෑම
සඳහා තැනූ රූපය.

රූකඩයා [නා.] අ. ස්වීය බලයක්
නැති ව නොහොත් නැති බව

නොදක්වා, අන්‍යයකුට ඕනෑ
ලෙස ම ගැති ව ක්‍රියා කරන්නා.-
ආ. කෝෂ අවස්ථාවෙහි සිටින
කෘමි සත්ත්වයා.- ඇ. සතුන් බය
කිරීමට සාදන රූපය ; පඹයා.

රූකඳ [නා.] පංචේන්ද්‍රියට ගෝචර
වන ශරීර ස්කන්ධය.

රූකම [නා.] අ. රූප කර්මාන්තය ;
රූප ඇඳීමේ සහ ඇඹීමේ
කර්මාන්තය.- ආ. අදින ලද
නොහොත් අඹන ලද රුවක්.

රූ කමටහන, රූප කමටහන [නා.]
රූප කර්මස්ථානය ; ශරීරය රූප
කලාප වශයෙන් මෙනෙහි
කිරීමේ භාවනාව.

රූ කය [නා.ප්‍ර.] පඤ්චේන්ද්‍රියට
ගෝචර වන ශරීර ස්කන්ධය.

රූ කළ [වි.] මනාව සකස් කළ ;
මට්ටම් කළ හෝ ඔප දූමු.

රූක්ෂ [වි.] අ. රළු ; කර්කෂ ;
අමිහිරි.- ආ. කරදර හිරිහැර
සහිත ; අමාරු ; දුෂ්කර.- ඇ.
වියළි ; ශුෂ්ක.- [නා.ප්‍ර.] අ. වියළි
දෙය.- ආ. ආහාරයෙහි ඇති
රස හයෙන් එකක්.- ඇ.
නාදයෙහි රළු බව හා සම්බන්ධ
ව භාරතීය ස්වසංගීතයෙහි
දැක්වෙන දෝෂයක්.

රූක්ෂ තේජස [නා.] බඩගින්න ;
ජයරාගීතිය.

රූක්ෂ ප්‍රමාණය [නා.] අ.
මහජනයාගේ පැහැදීමට හේතු
වන කටුක වූ ධූතාභිගාදී
ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රමාණය.- ආ.
තමාගේ කටුක ප්‍රතිපත්ති
ආශ්‍රයෙන් අනුන්ගේ හිත් දිනීමට
පෙලඹී සිටින තැනැත්තා.

රූක්ෂය [නා.] රළු ගතිය ;
නොසිතිඳු බව ; සිරුරේ දොස්
කිපුණු ස්වභාවය.

රූක්ෂාහාරය [නා.] කටුක කෑම ;
කර්කෂ ආහාර.

රූක්ෂිත [වි.] අ. වියැළීගිය.- ආ.
පීඩාවට පත් වූ ; රළු වූ.

රූටන [වි.] ලිස්සන ; ලිස්සනසුලු.

රූටන අලවංගුව [නා.] එක්
අලවංගුවක් තුළ රූටා යන
අලවංගුව.

රූටන ගංවුව [නා.] තද වීම
සඳහා ඇඳුම් පටි ආදියෙහි
යොදන කුඩා ගංවුවක්.

රූටන ගියරය [නා.] පහසුවෙන්
එහා මෙහා තල්ලු වන ගියරය.

රූටන තහඩුව [නා.] ලිස්සමින් තද
වෙව් මැහුම් වැටෙමින් මැසීමට,
මහන මැසීමට සවි කරන
උපකරණයක්.

රූටන මට්ටම් ලෑල්ල [නා.] අවශ්‍ය
අන්දමින් ඔබ-මොබ ලිස්සවමින්
සකසා ගත හැකි මට්ටම් ලෑල්ල.

රූටනය [නා.] මහන මැසිමේ
ලිස්සන තහඩුව.

රූටන යක්ක [නා.] ලියන දාරය
දිගේ ලිස්සා යැවීමෙන් යතු
ගාන උපකරණයක්.

රූටනවා [ක්‍රි.] ලිස්සනවා ;
ක්‍රමයෙන් පහළට ඇදෙනවා.

රූටයිල් [නා.ප්‍ර.] කළුපාට වැලිවල
මිශ්‍ර වී ඇති බන්ජ වැලි
වර්ගයක් ; ස්ඵටිකරූපී
ටයිටේනියම් ඩයොක්සයිඩ්.

රූටා බසිනවා [ක්‍රි.] (වැඩි වශයෙන්
ලම්බාකාරව) පහළට ලිස්සා
යනවා.

රූඩ් [නා.ප්‍ර.] බිම් වර්ග ප්‍රමාණ
මැනීම සඳහා යොදන පර්චස්
40ක් හෙවත් අක්කර කාලේ
ඒකකය.

රූඩ් [වි.] අ. ඉපදුණු ; හටගත්.-
ආ. නැගුණු.- ඇ. දියුණු වූ ;
වර්ධනය වූ.- ඇ. ප්‍රසිද්ධ වූ ;
ප්‍රචලිත වූ ; කීර්තිමත්.- ඉ.
ව්‍යවහාර ; පුරුදු.

රූඩ්නාමය [නා.] නියම නම
වෙනුවට යොදා ගන්නා ආරූඩ්
නාමය.

රූඩ්ශබ්දය [නා.] අධ්‍යාහාරයෙන්
ගනු ලබන ශබ්දය ; ආරෝපිත
ශබ්දය.

රූඩ් [වි.] අර්ථයට එකඟ නොවන ;
අර්ථානුකූල නොවන.

රූඩිය [නා.] අ. ශබ්ද
ව්‍යුත්පන්නියෙන් අන්‍ය වූ
ව්‍යවහාරාර්ථය ; නිරුක්තියට
අනුකූල නොවන නමුත්,
ව්‍යවහාරයෙන් ගැනෙන අර්ථය.-
ආ. හටගැනීම ; ඇතිවීම.- ඇ.
ප්‍රසිද්ධිය.

රූ කලය [නා.] රූපය පමණක්
ඇති බ්‍රහ්ම ලෝකය ; රූපාවචර
බ්‍රහ්ම ලෝකය.

රූදිවිදු [නා.ප්‍ර.] ජීවිතේන්ද්‍රියයාගේ
ද්විප්‍රකාර පැවැත්මෙන් එකක් ;
රූපයෙහි පැවැත්ම.

රූන, රූනා [නා.] අ. ළමයින්
විනෝදය සඳහා ද හේන්
ගොවියන් සතුන් පළවා හැරීම
සඳහා ද භාවිත කරන
උපකරණයක් ; රූං පෙත්ත.-
ආ. බඹරය.

රූ නඟනවා [ක්‍රි.] ශෝභන
කරනවා ; අලංකාර සටහන්
හෝ රූප යොදා සරසනවා.

රූනා අඬවනවා [ක්‍රි.] රූං පෙත්ත
ක්‍රියා කරවනවා.

රූප අඹනවා [ක්‍රි.] මැටි, ගල්
ආදියෙන් ගත රූප නිර්මාණය
කරනවා ; රූප නෙළනවා.

රූප ඇදහිලිකාර [වි.] රූපවලින්
දැක්වෙන දේව ආදීන් කෙරෙහි
හක්තිය දක්වන ; ප්‍රතිමා
වන්දනා කරන.

රූප උපවය [නා.] (අභි.) අ. රූප පළමුව හටගැනීම.- ආ. උපත් රූප නැවත නැවත හටගැනීම.

රූපඵලවර්ෂය [නා.ප්‍ර.] රූපයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ; රූ සපුටෙහි ඉසුරු බව ; මහත් වූ රූප සම්පත්තිය.

රූපකමටහන [නා.] රූ කමටහන බ.

රූපකය [නා.] උපමාවක් උපමේයත් එකක් ම ලෙස නොහොත් වස්තු දෙකක් එකක් ලෙස සලකා නිර්මාණය කරන අලංකාරය.

රූප කලාපය [නා.] එකවිට උපදනා වූ එකවිට නිරුද්ධ වන්නා වූ එකම නිශ්‍රය ඇති එකතුව පවත්නා වූ රූප ධර්ම සමූහය ; අභිධර්මයේ සඳහන් කර්මජ 9, විත්තජ 6, ඍතුජ 4 සහ ආහාරජ 2 යන රූප කලාප 21.

රූප කලාව [නා.] රූපකාය ; ශරීරය ; දේහය ; රූපය.

රූප කල්‍යාණ [නා.ප්‍ර.] රූපයෙහි යහපත් බව ; රූපයෙහි අලංකාරය.

රූප කාය [නා.ප්‍ර.] අ. දෘෂ්ටි ගෝචර වන රූපය ; ශරීරය.- ආ. රූපස්කන්ධය ; සතර මහා භූත හා චක්ෂු ප්‍රසාද ආදී රූප සමූහය.

රූපකාය සම්පත්තිය [නා.] රූප ශ්‍රී සම්පත ; (බුදුරජාණන් වහන්සේගේ) දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණ හා අසූ අනුවිය දුන් කරණකොට ගෙන ඇති වූ රූපශ්‍රීය.

රූපකුටය [නා.] තරාදිය භාවිත කිරීමේදී කරන වංචාවක්.

රූපගත [වි.] රූප බවට පත්.

රූපජනනය (පාරිභා.) [නා.] ජීවියකු ගේ අවයවයක හෝ කොටසක හෝ සම්භවය හා විකසනය.

රූපණය [නා.] දෑක්වීම ; නිරූපණය කිරීම ; රූපකයකට නඟා දෑක්වීම.

රූපතල [නා.ප්‍ර.] රූපාවචර ධ්‍යානලාභීන් උපදින බ්‍රහ්ම ලෝක.

රූපත් [වි.] මනා රූපයෙන් යුත් ; රූප සම්පන්න.

රූප පරිවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] මූලින් පැවති රූපය වෙනත් රූපයක් ගැනීම ; රූපයේ විපර්යාසය.

රූපය [නා.] අ. රූපස්කන්ධය ; ශරීරය.- ආ. වර්ණ රූපය ; ඇසට විෂය රූපය. - ඇ. අදින ලද, අඹන ලද, නෙළන ලද, තනන ලද ආකෘතිය ; විත්‍රය ; ප්‍රතිමාව ; ස්වරූපය.- ඇ.

ව්‍යාකරණයට අදාළ පද,
උපසර්ග සහ ප්‍රත්‍යය
ඒකකයක්.- ඉ. නෙත්කලු
ස්වභාවය ; සෞන්දර්යය.- ඊ.
රූප ලෝක.- උ. රූපායතනය.-
උභ. රූපාවචර ධ්‍යානය.

රූප රාශය [නා.] අ. රූපභවය
කෙරෙහි පවතින ආශාව.- ආ.
රූප කෙරෙහි පවතින ආශාව.

රූපලාවණය [නා.] රූපයේ
මනහර බව ; රූපය පිළිබඳ
සෞඳුරු බව.

රූප ලෝකය [නා.] රූපය පවත්නා
බ්‍රහ්ම ලෝකය ; රූපතලය.

රූපවාහිනිය [නා.] බෙහෙවින්
ශබ්දය ද සහිත ව රූප
විද්‍යුත් මාධ්‍යයෙන් යම්
මධ්‍යස්ථානයකින් විකාශනය
කළ හැකි තාක්ෂණික ක්‍රමය ;
ටෙලිවිෂනය.

රූප විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
ජීවින්ගේ ස්වරූප පිළිබඳ ව
වෙන් වෙන් වශයෙන් පිරික්සා
බැලීම.

රූප විලාසය [නා.] රූපයෙහි
ආකාරය ; රූප සම්පත්තිය.

රූපශ්‍රීය [නා.] රූප ලක්ෂණය ;
රූප සෞන්දර්යය.

රූප සංඥාව [නා.] රූපය පිළිබඳ
හැඟීම.

රූපසටහන [නා.] කිසියම්
වස්තුවක ආකාරය දැක්වීම
සඳහා අඳින රූපය.

රූපසම්පන්න [වි.] රූපශ්‍රීයෙන්
යුක්ත වූ ; යහපත් රූපයෙන්
යුත්.

රූපසාරය [නා.] ශ්‍රේෂ්ඨ වූ
රූපශ්‍රීය ; ශ්‍රේෂ්ඨ රූපය.

රූපසිද්ධිය [නා.] පද සාධනය ;
පද සිද්ධිය ; විභක්ති ගැන්වීමෙන්
ශබ්ද ප්‍රකෘතිවලින් හා ධාතු
ප්‍රකෘතිවලින් නාමපද සහ
ක්‍රියාපද සෑදීම.

රූපස්කන්ධය [නා.] චක්ෂුරාදී
ඉන්ද්‍රියයන්ට ගෝචර වන ධාතු
සමූහයේ එකතුව.

රූපාක්ෂර [නා.ප්‍ර.] පුරාණයේ
මිසරයෙහි අකුරු වෙනුවට
භාවිත කළ රූ සටහන් ;
හයිරෝග්ලිපික් අක්ෂර.

රූපාග්‍රප්‍රාප්ත [රූප+අග්‍ර+ප්‍රාප්ත]
[වි.] රුවින් උසස් ම තත්ත්වයට
පත්.

රූපාණු දර්ශය (පාරිභා.) [නා.]
බාහිර පෙනුම ; ජීවීන් හැඩය
අතින් සමාන වීම.

රූපාන්තරණය (පාරිභා.) [නා.]
ඇතැම් ජීවීන් ගේ ආකෘතිය
වෙනස්වීම්වලට භාජන ව
අනෙක් ආකාර ගැනීම.

රූපාන්තරය [නා.] අනෙක් රූපය ;
වෙනස් වූ රූපය ; අන්‍ය
තත්ත්වයට පත් රූපය.

රූපාවචර [නා.ප්‍ර.] රූපය පමණක්
පවත්නා බ්‍රහ්ම ලෝකය ;
රූපාවචර භූමිය.

රූපික (පාරිභා.) [වි.] ආකෘතියෙන්
යුතු ; රූපයෙන් යුත්.

රූපික අධ්‍යාපනය [නා.]
අනෙකාගෙන් ලැබෙන ක්‍රමවත්,
විධිමත් අධ්‍යාපනය.

රූපින [වි.] රූපණය කරන ලද ;
ගෙනහැර දැක්වූ.

රූපිය [නා.] රිදී.

රූපී [වි.] අ. රූපය පවත්නා ; රූපය
ඇති.- ආ. රුවැති ; රූපත් වූ.

රූපෝද්ගත [වි.] ශරීරවත් වූ ;
රූපයක් බවට පත්.

රූප්‍ය [නා.ප්‍ර.] රජත ; රිදී.- [වි.]
දැකුම්කලු ; සුන්දර.

රූබර [වි.] මහත් රූපශ්‍රීයෙන් යුත් ;
අතිශය දැකුම්කලු.

රූබරයා [නා.] අ. ලපැටියා. - ආ.
මුවා.

රූමත් [වි.] රුව ඇති ; රූප
ශෝභාවෙන් යුත්.

රූමැටිසියාව (පාරිභා.) [නා.]
වාතාබාධයක්.

රූමිටි [නා.ප්‍ර.] කෙඳිරිය.

රූරනවා [ක්‍රි.] ලිස්සී යනවා ;
පහළට ඇදී යනවා.

රූල [නා.] අ. කෙළින් වැටී ඇති
ඉර ; සෘජු රේඛාව.- ආ. සෘජු
රේඛා ගැසීමට භාවිත කරන
උපකරණය ; කෝදුව.

රූලේ (පාරිභා.) [නා.] අවල
චක්‍රයක් මත පෙරළමින් යන
චක්‍රයක් විසින් ගෙන යනු ලබන
ලක්ෂ්‍යයක නාමය.

රූලෝ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පිගන්
ගොඩක් මෙන් පෙනෙන
රක්තාණු එකතුව.

රූල්පොල්ල [නා.] රූල් ගැසීම
සඳහා සකස් කර ගත්
උපකරණයක්.

රූෂ්ට [වි.] රළු ; නපුරු.

රූ සපුව [නා.] රූප ශෝභාව ;
රූප සම්පත්තිය.

රූසර [නා.ප්‍ර.] විශිෂ්ට රූප
සම්පත්තිය.

රූස්ස [වි.] ඉතා විශාල වූ ; ඉතා
උස් වූ.

රූස්සය [නා.] විශාල ව වැඩුණු
ගස.

රූළුහ [වි.] නැඟුණු ; හටගත් ;
ආරෝපණය කරනු ලැබූ.

රෙකමදාරුව [නා.] සුදුසු බවට
කරන නිර්දේශය ; සහතිකය.

රෙකුලාසි, රෙගුලාසි [නා.ප්‍ර.]
ව්‍යවස්ථා ; නීතිරීති ; නියමය.

රෙක්සින් [නා.ප්‍ර.] කෘත්‍රිම හම්
වර්ගයක්.

රෙජ්මේන්තුව [නා.] යුද හමුදා
බලඇණිය.

රෙජ්ස්ටරය [නා.] ආයතනයක
පුද්ගලයන්ගේ හෝ බඩු
බාහිරාදියේ හෝ නම්
ලැයිස්තුව ; නීත්‍යනුකූල ව
සටහන් තැබිය යුතු පොත ;
ලේඛනගත කිරීමේ පොත.

රෙජ්ස්ට්‍රාර් [නා.ප්‍ර.] අ. කිසියම්
ආයතනයක ලියකියවිලි
සම්බන්ධව කටයුතු කරන
ප්‍රධාන නිලධාරියා.- ආ.
උප්පැන්න, විවාහ සහ මරණ
ලියාපදිංචි කරන නිලධාරියා.

රෙට්නාව [නා.] ඇසේ ප්‍රකාශ
සංවේදී ස්තරය ; දෘෂ්ටි
විතානය.

රෙඩොක්ස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඔක්සිහරණය සහ ඔක්සිහවනය
සඳහා ව්‍යවහාරික නාමය ;
රිඩොක්ස්.

රෙඩ් ලෙඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රියම්වල රතට හුරු
ඔක්සයිඩයක් ; සාදලිංගම්.

රෙදි [නා.ප්‍ර.] ලෝම, සේද ආදී
කෙදි වර්ග හෙවත් නූල් භාවිත
කොට වියා නිම කළ වස්තු.

රෙදිකඩ [නා.] වස්ත්‍ර කැබැල්ල ;
රෙදි කැල්ල.

රෙදිපිළි [නා.බහු.] අ. රෙදිවලින්
සාදන ලද ඇඳුම්. - ආ. රෙදි
වර්ග.

රෙදි රෝල [නා.] රෝලක හැඩයට
ඔතන ලද රෙදි.

රෙදි සලඹයා [නා.] රැ සමනල
වර්ගයක්.

රෙදි හැට්ට [නා.ප්‍ර.] කාන්තා
ඇඳුම්.

රෙදෙස [නා.] රදස ; දූලි ; රජස්.

රෙනට් [නා.ප්‍ර.] කිරිවල මිදීම ඇති
කරන ආමාශයික යුෂයෙහි
තිබෙන එන්සයිමයක්.

රෙනෙසාන්ස් මැස්ම (පාරිභා.)
[නා.] මැහුම් විශේෂයක් ;
නවතම මැහුම් ක්‍රමයක්.

රෙන්විය, රෙංවිය (පාරිභා.) [නා.]
ඇණ මුරිවිවි කරකැවීමට භාවිත
කරන අඬුවක්.

රෙන්සිනා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පස්
විශේෂයක්.

රෙපරමාදු, රෙප්‍රමාදු [නා.ප්‍ර.] අ.
දහසය වැනි සියවසේ දී
යුරෝපයේ රෝම කතෝලික
ආගම් සංවිධානය වෙනසකට
පත් කිරීම සඳහා කටයුතු
කළ ව්‍යාපාරය.- ආ.
එයින් ප්‍රතිසංවිධාන ව බිහි වුණු

ක්‍රිස්තු ආගමේ නිකායක් ; ප්‍රොතෙස්තන්ත ආගම.	රෙහෙරා, රේ, රේරා [නා.] රෝහිත මත්ස්‍යයා ; ලේල්මසා.
රෙපරේරු [වි.] අලුත්වැඩියා කිරීම පිළිබඳ ; ප්‍රතිසංස්කරණය සම්බන්ධ.	රෙඵව [නා.] හැඬීම.
රෙපරේරුව [නා.] අලුත්වැඩියාව ; ප්‍රතිසංස්කරණය.	රේක [නා.ප්‍ර.] විරේකය ; පහවීම.
රෙප් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සන රෙදි වර්ගයක්.	රේකඩය (පාරිභා.) [නා.] හිඳසක් පිරවීමට සවි කරන පතුර ; කුඤ්ඤය ; කීලපට්ටය.
රෙප්ටිලියා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] උරගයන් අයත් වන සත්ත්ව ගණය ; උරගයන්ගේ වර්ගය.	රේක්කය [නා.] කුණු රොඩු ආදිය එකතු කිරීම සඳහා දිග මිටකට යකඩ දැතිපනාවක් සවි කළ උපකරණය.
රෙයිසින් [නා.ප්‍ර.] ඇට රහිත වියලූ කුඩා මිදි වර්ගයක නාමය.	රේඛණිය [නා.] රේඛා ඇදීමට ගනු ලබන කෝදුව ; රූල.
රෙයොන් [නා.ප්‍ර.] කෘත්‍රීම රෙදි වර්ගයක වෙළෙඳ නාමය.	රේඛනය [නා.] අ. රේඛා යෙදීම.- ආ. වක්‍රවනික ක්‍රියා වැළැක්වීමට හෝ හුවමාරුව සීමා කිරීමට හෝ වෙක්පත් ආදියේ හරහට රේඛා දෙකක් යෙදීම.
රෙයොමීටරය (පාරිභා.) [නා.] තරල ධාරාවක් මැනීමට භාවිත කරන උපකරණයක නාමය.	රේඛා [වි.] රේඛාව සම්බන්ධ ; රේඛීය ; ඉරි පිළිබඳ.
රෙලු [වි.] රළු ; රුක්ෂ.	රේඛා කුඩුව (පාරිභා.) [නා.] සිතියමක සැකිල්ල ; සැලැස්ම ; ආකෘතිය හෝ පඤ්ජරය.
රෙසින් [නා.ප්‍ර.] ඇතැම් ගස්වලින් සුවය වන ද්‍රව්‍යයක් ; දුම්මල ලාටු.	රේඛා ගණිතය [නා.] ගණිත ශාස්ත්‍රයක නාමය ; භූමිය මැනීම ආදිය කරන මිනුම් ශාස්ත්‍රය ; ජ්‍යාමිතිය.
රෙහෙණ [නා.ප්‍ර.] රේණු.	රේඛා වික්‍රය [නා.] (පාරිභා.) අ. ඉරි ලකුණුවලින් පමණක් කරන
රෙහෙර [නා.ප්‍ර.] අ. රෙහෙර මුවා.- ආ. රේරු නම් පක්ෂියා.- ඇ. රෝහිත නම් මත්ස්‍යයා.	

චිත්‍රය ; දළ සටහන ; කටු සටහන.- ආ. ආදර්ශ රූපය ; ආකෘතිය.- ඇ. ප්‍රස්තාරය.	රේඛීය ප්‍රකාශනය (පාරිභා.) [නා.] රේඛා මගින් ඉදිරිපත් කොට ප්‍රකාශ කරන ලද්ද.
රේඛාමය [වි.] ඉරිවලින් සෑදුණු ; රේඛාවලින් නිර්මිත.	රේඛීය ප්‍රවේගය (පාරිභා.) [නා.] රේඛාවක ආකාරයෙන් යම්කිසි දිසාවකට චලනය වීමේ ශීඝ්‍රතාව.
රේඛා ලේඛනය (පාරිභා.) [නා.] රේඛාමය සංඛ්‍යා ලේඛනය ; රේඛා චිත්‍රය ; ප්‍රස්තාරය.	රේඛීය ප්‍රස්තාරය (පාරිභා.) [නා.] ඉරි මගින් සංඛ්‍යාලේඛන ආදිය ප්‍රස්තාර කොට දැක්වීම.
රේඛාව [නා.] අ. ඉරක් මෙන් පෙනෙන ඕනෑම ලකුණක් ; ඉර.- ආ. ගැවසීගත් පේළිය ; පඩික්කිය.- ඇ. සීමා ලකුණ.- ඇ. තීරුව ; දිග පටු ලකුණ.	රේඛීය මානය (පාරිභා.) [නා.] රේඛාවලින් දිග, පළල, ඝනකම ආදිය දක්වන මිම්ම.
රේඛා වර්ණපටය (පාරිභා.) [නා.] රේඛාවලින් සමන්විත වර්ණාවලිය ; රේඛා වර්ණාවලිය.	රේඛීය මිනුම (පාරිභා.) [නා.] රේඛා රූපමානය ; රේඛා මාපය.
රේඛිත [වි.] අ. රේඛා සහිත. - ආ. රේඛා යෙදීමෙන් අවලංගු කළ හෝ සීමා කළ.	රේඛීය විශාලනය (පාරිභා.) [නා.] අනුරේඛ විශාලනය ; රේඛාරූප විශාලනය.
රේඛීය [වි.] රේඛාවට අදාළ ; රේඛාමය.	රේඛීය ශ්‍රිතය (පාරිභා.) [නා.] සමාන්තර දුර අනුව අනෙකෙහි ද අනුරූප වෙනසක් සිදුවන අන්දමට, රාශියක් සමග එකට බැඳුණු රාශිය ; ඒකඝාත ශ්‍රිතය.
රේඛීය ගම්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] රේඛීය වස්තුවක ස්කන්ධයේ හා ප්‍රවේගයේ ගුණිතය.	රේඛීය සමීකරණය (පාරිභා.) [නා.] ඒකබල සමීකරණය.
රේඛීය ත්වරණය (පාරිභා.) [නා.] ඒකක කාලයක දී ප්‍රවේගය වෙනස් වන ශීඝ්‍රතාව.	රේඛීය සාධකය (පාරිභා.) [නා.] ඒකබල සාධකය ; ඒකඝාත බන්ධය.
රේඛීය නිකරය (පාරිභා.) [නා.] ටෙරිඩියුම් ගණයේ ශාකවල පිහිටි බීජාණුධානිය.	

රේගය [නා.] කාන්තාරවල සුළං මගින් සිදුවන බාදනය නිසා සෑදෙන භූ-රූපයක් ; වැලි ආවරණය සුළඟට ගසා යෑමෙන් ගල් බොරළු පමණක් ඉතිරි වී පවතින තැනිතලා ප්‍රදේශය.

රේගලය [නා.] දොරවල්, ජනෙල් පියන් ආදියේ පැතිවලට යොදා ඇති ලී රාමුව.

රේගල් නියන (පාරිභා.) [නා.] නියන් වර්ගයක්.

රේගල් මුව්ටුව (පාරිභා.) [නා.] දොර, කවුළු, අල්මාරි සඳහා භාවිත මුව්ටුව වර්ගයක්.

රේගු [වි.] තීරුබදු හා සම්බන්ධ ; නැවතොටේ තීරු බදු අය කරන ස්ථානයට අදාළ.

රේගු අයකැමි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] තීරු බදු අය කරන නිලධාරියා.

රේගු දර්ශකය (පාරිභා.) [නා.] රේගු නිලධාරීන්ගේ දූතගැනීම සඳහා නැවක පටවා තිබෙන බඩු පිළිබඳ සවිස්තර ලේඛනය.

රේගුර් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඉන්දියාවේ කපු වැවෙන ප්‍රදේශයේ ඇති කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුල කළු පස.

රේගුව [නා.] අ. නොටමුණක් හා සම්බන්ධ ව තීරු බදු අය කරන ස්ථානය. - ආ. වරායේ බඩු ගබඩාව.

රේවකය [නා.] පාවනය ඇති කරවන දෙය ; විරේකය.

රේවනය [නා.] අ. විරේක කරවීම ; විරේක වීම ; බඩයෑම ; මළපහ කිරීම.- ආ. (පාරිභා.) උද්භිද සෛලයක රික්තක ඇති වීම.- ඇ. (පාරිභා.) නළ, භාජන, බල්බ වැනි යමක අන්තර්ගත සියලු දෑ බැහැර කොට එහි අභ්‍යන්තරය ශුන්‍ය බවට පත් කිරීම.

රේඩන් [නා.ප්‍ර.] අක්‍රිය වූ වායු විශේෂයක්.

රේඩා, රේඩාර් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යම් මධ්‍යස්ථානයක සිට විද්‍යා යවන ලද කෙටි විද්‍යුත් තරංග පරාවර්තනයෙන් එයට සාපේක්ෂිතව පවතින අන් වස්තුවල පිහිටීම, දුර ආදිය ගැන අවබෝධය ලබා ගැනීමේ ක්‍රමය.

රේඩියම් [නා.ප්‍ර.] විරල විකිරණශීලී, ලෝහමය මූලද්‍රව්‍යයක්.

රේඩියම් පෘථක්කරණය (පාරිභා.) [නා.] රේඩියම් ක්‍රියාව ; රේඩියම් වියෝජනය ; විශ්ලේෂණය.

රේඛියේටරය [නා.] මෝටර් රථ ආදියේ උණුසුම් සිසිල් කරන නොහොත්, කාමරයක උෂ්ණය හාත්පස පතුරුවන උපකරණය ; විකිරකය.

රේඩියෝ [වි.] විද්‍යුත් චුම්බක තරංග උපයෝගී කොටගෙන පණිවිඩ යැවීමේ හා ලබාගැනීමේ ක්‍රමය ; ගුවන් විදුලිය.

රේඩියෝ ක්‍රියාත්මකත්වය (පාරිභා.) [නා.] පරමාණු රශ්මිය විහිදීම ; ඇල්පා, බීටා, ගැමා යන රශ්මි විකිරණය කිරීම.

රේඩියෝ දූරලේඛය (පාරිභා.) [නා.] ගුවන් විද්‍යුත් තරංග මගින් සිදුවන මුද්‍රණය.

රේඩියෝ දූරේක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] අන්තරීක්ෂ ගුවන්විදුලි තරංග ලබාගත හැකි උපකරණයක්.

රේඩියෝ නිවේශනය (පාරිභා.) [නා.] ගුවන්විදුලි තරංග උපයෝගී කොටගෙන යම් යම් වස්තු පිහිටා තිබෙන තැන් සොයා ගැනීම.

රේඩියෝලේරිය ගොනොරුව (පාරිභා.) [නා.] නිවර්තන ප්‍රදේශවල ගැඹුරු මුහුදු පත්ලෙහි තිබෙන ගොනොරුවක්.

රේඩියෝ ලෝහය (පාරිභා.) [නා.] විකිරණශීලී ලෝහයක් ; අධික චුම්බක පාරගම්‍යතාවෙන් යුත් මිශ්‍ර ලෝහයක්.

රේඩියෝ සොන්ඩය (පාරිභා.) [නා.] ඉතා ඉහළ අනුභේ

කාලගුණ තොරතුරු මැනීමට බැලුනයකින් යවනු ලබන කුඩා ගුවන්විදුලි සම්ප්‍රේෂකයක්.

රේඩොන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විකිරණශීලී වායුවක් ; රේඩියම් පෘථක්කරණයෙන් සෑදෙන විකිරණශීලී මූලද්‍රව්‍යයක්.

රේණු මුකුටය [නා.] මලක ස්ත්‍රී කේශර කෝෂය සහිත ව එකට සම්බන්ධව පිහිටි රේණු සමූහය.

රේණුව [නා.] මලක සූතිකාවකින් ද පරාග ධානියකින් ද යුක්ත කොටස ; මලක පරාග සෑදෙන අවයවය ; මල්රොන් ; මකරන්ද ; මුවරද.

රේණුවාහය (පාරිභා.) [නා.] හරිහැටි නොවැඩුණු රේණුව ; වඳ රේණුව.

රේතස [නා.] ධාතුව ; ශුක්‍රාණුව.

රේතෝධාතුව [නා.] පුරුෂ ධාතුව.

රේත්‍රිකාව (පාරිභා.) [නා.] මෘද්වංගිත්වයෙන් දත් සහිත (පිරක් වැනි) දිව.

රේනියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක්.

රේනිස් ලණුව [නා.] අසුන්ගේ කටකලියාවට යෙදූ පටිය ; තෝන් ලණුව ; රේන්ස් ලණුව.

රේන්ද [නා.ප්‍ර.] අ. බදු ක්‍රමයක් ; යම් ආයතනයක් ව්‍යාපාරයක් වශයෙන් ගෙනයෑමට ගෙවන බද්ද. - ආ. නූල්වලින් ගොතන ලද රටා සහිත පටි විශේෂයක්.- ආ. ගෘහ භාණ්ඩ ආදිය සැරසීම සඳහා නූල්වලින් ගොතන ලද රටා විශේෂයක්.

රේන්දකාරයා [නා.] අ. තැබෑරුමක මත්පැන් වෙළඳාම, රා සඳහා පොල් ගස් මැදීම, ආදිය සඳහා බලයලත් තැනැත්තා ; රේන්දරාළ. - ආ. මසුන් ඇල්ලුවාට පසු වැල්ලේ දී වෙන්දේසියේ විකුණන්නා.

රේන්දපොළ [නා.] අ. තැබෑරුමහි මත්පැන් වෙළඳාමෙන් බදු අය කරන ස්ථානය.- ආ. මාළු වෙළඳාමෙන් බදු අයකරන තොටුපොළ.

රේඵය [නා.] ව්‍යඤ්ජනයකට පෙරටුව 'ර' ශබ්දය ඇතිවන අවස්ථාවලදී ඒ වෙනුවට ඵම ව්‍යඤ්ජනය මත යොදන සංකේතය (ඊ).

රේයන්, රේයොන් [නා.ප්‍ර.] අ. කෘත්‍රිම නූල් කෙඳි වර්ගයක්.- ආ. ඒවායින් වියන රෙදි.

රේයොමියුවර් උෂ්ණත්වමානය (පාරිභා.) [නා.] ජලය මීදෙන උෂ්ණත්වය 0⁰ද, ජලය නටන

උෂ්ණත්වය 80⁰ ද වශයෙන් සලකා සාදන ලද උෂ්ණත්ව මාපකය.

රේරමාංසය [නා.] රීරි මාංසය ; රුධිර මාංසය ; රිහිරි මස් ; ලේ සහ මස්.

රේලුව, රේල්ලුව [නා.] දුම්රිය ; කෝච්චිය.

රේල් ඇන්ජම [නා.] දුම්රිය ඇන්ජම.

රේල්කාරය [නා.] රේල් පීලි උඩ දූවන තනිකාමරයේ දුම්රිය පෙට්ටිය ; රේල් බසය.

රේල් ගේට්ටුව [නා.] දුම්රිය මාර්ගයක් හරහා අන් මාර්ගයක් වැටී ඇති තැන සාදා ඇති ගේට්ටුව.

රේල්පාර [නා.] දුම්රිය ගමනාගමනය සඳහා යකඩ පීලි යොදා සාදන ලද මාර්ගය.

රේල් පීලි [නා.ප්‍ර.] දුම්රිය මාර්ග සෑදීමට ගැනෙන සවිමත් වානේ කඳන්.

රේවටය (පාරිභා.) [නා.] මැද කනේ ඇති අවයවයක් ; කර්ණසංඛය.

රේවතී [නා.ප්‍ර.] (ජ්‍යෝති.) නැකත් විසිහතෙන් එකක නාමය.

රේෂණය [නා.] වෘකයාගේ නාදය ; ගෙරවීම.

රේසරය [නා.] රැවුල බෑමට ගැනෙන තියුණු තලයක් නොහොත් තල සහිත උපකරණය.

රේසින් [නා.ප්‍ර.] වියළි මුද්දරප්පලම්.

රේස් [නා.ප්‍ර.] අ. තරග දිවීම.- ආ. අශ්ව ආදී සතුන් තරගයට දිවීමට සලැස්වීම.

රේස් කරත්තය [නා.] තනි ගොනකට වේගයෙන් ඇදගෙන යා හැකි කුඩා සැහැල්ලු කරත්ත වර්ගය ; රේස් තිරික්කලය.

රේස්කාරයා [නා.] තුරග තරග ආදියට ගිණු ව ඔට්ටු ඇල්ලීමට පුරුදු තැනැත්තා.

රේස් කොළය [නා.] තුරග තරග ආදිය පිළිබඳ විස්තර සපයන පත්‍රිකාව.

රේස් දමනවා [ක්‍රි.] තුරග තරග සඳහා ඔට්ටු අල්ලනවා.

රේස් බෝඩ් [නා.ප්‍ර.] රෙදි වියන යන්ත්‍ර අළුවේ නඩාව දූවන ලැල්ල.

රේස් බ්ලොක් [නා.ප්‍ර.] රෙදි වියන යන්ත්‍ර අළුවේ පහත කොටස.

රෙරසෝමය, රයිසෝමය බ.

රොකටය [නා.] පස්සට විසි වන වායු පිරක් නිසා ඉස්සරහට යන මෙවලමක් ; වාතය පසා

කරගෙන යා හැකි, ගිනිගන්නා සුලු ද්‍රව්‍ය පිරවූ සිලින්ඩරය.

රොකඩය, රොකඩේ [නා.] ලේනුන් කුරැල්ලන් ආදී සතුන්ගේ පැමිණීම වළක්වාලීම සඳහා පලතුරු ගස් ආදියෙහි එල්වා හඬ නංවන උපකරණය.

රොක්වෙනවා [ක්‍රි.] එක්රැස් වෙනවා ; එක්කාසු වෙනවා.

රොජු [නා.ප්‍ර.] ලණුව ; රැහැන.

රොට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පැණි ඉවත් කිරීමෙන් පසු ඉතිරිවන උක් රොඩ්ඩ.

රොටරය (පාරිභා.) [නා.] මෝටර් එන්ජිමක විස්පර්ශක එකලසෙහි නැමියා මුදුනේ සවිකොට ඇති කුඩා අත.

රොටිපෙරා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඉතා කුඩා ජලජ සත්ව ගෝත්‍රයක නාමය.

රොටිපේරුවා (පාරිභා.) [නා.] මොටිපෙරා ගෝත්‍රයට අයත් ඉතා කුඩා සත්ව විශේෂයක්.

රොටිය [නා.] පිටිවලින් තනා ගනු ලබන විශේෂයක් ; කුම්මාසය ; කබලුපුව.

රොටුව [නා.] අ. රාශිය ; සමූහය.- ආ. (ගිනි) සිල ; සිළු.

රොඩ් [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ලංකාවේ
වෙසෙන ජන කොටසක් ;
හුලවාලී ; සැඩොල් ; වණ්ඩාල.

රොඩ් කුලය [නා.] රොඩ් ගෝත්‍රය ;
සැඩොල් කුලය.

රොඩු [නා.ප්‍ර.] සාරය ගෙන ඉවත
ලන දෑ ; කසල ; දිරාපත් දෑ.

රොඩෙන්ටියා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලැටි ගානා තියුණු දත් ඇති
මීයා, ලේනා ආදී සතුන් අයත්
ගණය.

රොඩොප්සින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
දෘෂ්ටි විනාශයේ යෂ්ටිවල ඇති
දම් පැහැති වර්ණකයක්.

රොත්ත [නා.] සමූහය ; පොදිය ;
රංචුව.

රොද [නා.ප්‍ර.] පෙළ ; පංක්තිය ;
රාශිය ; සමූහය ; (ඉසකේ) පට.

රොද බඳිනවා [ක්‍රි.] එක් වැළක්
මෙන් සිටින සේ පෙළ
ගැසෙනවා ; රංචු ගැසෙනවා.

රොදස [නා.] ධූලි ; රජස්.

රොදුදිය [නා.ප්‍ර.] දුන්නෙහි
රැහැන ; දුනුදිය.

රොද්ද [නා.] රජ්ජුව ; රැහැන ;
නූල.

රොනිති ආසාදනය (පාරිභා.)
[නා.] කෙළවලත් සෙම්වලත්
අඩංගු වයිරසයක් නිසා
වැළඳෙන රෝගයක්.

රොන් [නා.ප්‍ර.] අ. ධූලිය ; රජස.-
ආ. මල් රේණු ; මකරන්ද.- ඇ.
කුඩා කැබැල්ල ; පුපුර.- ඇ.
ඉහළට විසිරී යන දිය බිඳ.

රොන්ට්ජන් කිරණ (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] එක්ස් කිරණ.

රොන්බොර [නා.ප්‍ර.] රොන්මඩ.

රොන්මඩ [නා.ප්‍ර.] ගංගා ආදිය
පිටාර ගැලීමෙන් ගඟ දෙපස
තැන්පත් වන සියුම් මැටි
තට්ටුව ; රොම්මඩ.

රොන් මැස්සා [නා.] මී වදයක
සිටින කම්කරු මැස්සා.

රොන් වටිය [නා.] රොන් පටලය ;
රොන් සළාව.

රොමු [නා.ප්‍ර.] ක්ෂීරපායී සතුන්ගේ
සම මතුපිට ඇති ලොම් ; රෝම.

රොම්බ, රොම්බෙ (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
අ. ලෝමය ; ලොම්. - ආ.
හොම්බ.

රොම්බසය (පාරිභා.) [නා.]
සෑම පාදයක් ම සමාන
සමාන්තරාස්‍රය.

රොබුව [නා.] අ. සිරුරු කෙස්. -
ආ. කන් පෙත්ත. - ඇ. ඇතැම්
ගෙඩිවල සහ ඇටවල පවතින
සුඹුල.- ඇ. ස්වල්පය. - ඉ. රිය ;
ගැල.

රොයිට් [නා.ප්‍ර.] අන්තර් ජාතික
ප්‍රවෘත්ති සේවා සංවිධානයක්.

රොල්ල [නා.] අ. රළු දෙය. - ආ. වට්ටක්කා වැනි ගෙඩිවල ඇට සහිත මැද අවයවය. - ඇ. චතුරෙන් ගොඩ ගැසෙන කුණු රොඩු, කසල අඩංගු තට්ටුව.- ඇ. යකඩ උණුවීමෙන් පසු ඉතිරිවන කොටස.

රොව [නා.] ලෙඩ ; ව්‍යාධිය ; අසනීපය ; රෝගය.

රොවනවා [ක්‍රි.] රෝපණය කරනවා.

රොස [නා.] රෝෂය ; තරහව.

රොසැල්ල [නා.] දිරා ගිය රෙදිකඩ මාලු.

රොසැල්ලා [නා.] මහල්ලා.

රොසිඤ්ඤ [නා.ප්‍ර.] උග්‍රාගේ හිසෙහි සහ කරෙහි මස්.

රොස් [වි.] ආහාරයක් පිසීමේදී ඕනෑවට වඩා ගිනි මත තැබීමෙන් පිළිස්සී යන තරමට කරවූ.

රොස්පරොස් [වි.] බලවත් කෝපය ඇතිකරන.- [නා.ප්‍ර.] අතිශය කෝපයෙන් පවසන වචන.

රොස්ස [නා.ප්‍ර.] අ. කෝපය. - ආ. කැටිය ; රාශිය. - ඇ. ඉතිරි වන රොඩ්ඩ ; කොස්ස.

රොහු (කථා.) [වි.] දිරාපත් ; හප වූ ; කඩමාලු.

රෝ [වි.] රෝගය පිළිබඳ.- [නා.ප්‍ර.] අ. ලෙඩ ; ව්‍යාධිය.- ආ. රෝෂය ; කෝපය.

රෝග [වි.] ලෙඩ පිළිබඳ ; ව්‍යාධි හා සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අසනීප ; ලෙඩ.

රෝග කාරක [වි.] ලෙඩ කරවන ; ගිලන් කරවන.

රෝග ජීවාණුව [නා.] ලෙඩ රෝග බෝ කරන ක්ෂුද්‍ර ඛිජය ; විෂ ඛිජය.

රෝග තත්ත්ව පත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] රෝගයේ ස්වරූපය හා ප්‍රතිකාර විධි ගැන සඳහන් වන පත්‍රිකාව.

රෝග නිදානය [නා.] රෝගය ඇතිවීමට හේතුව ; ව්‍යාධි නිමිත්ත.

රෝග නිර්ණය [නා.] රෝග විනිශ්චය.

රෝග නිවාරක (පාරිභා.) [වි.] රෝග වළක්වන ; ලෙඩ වැළඳීමේ මං අවුරන.

රෝග නිවාරණය [නා.] ලෙඩ රෝග වළකාලීම.

රෝග පීඩා [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ නිසා ඇති වන කරදර ; ලෙඩ රෝග.

රෝග ප්‍රතිරෝධනය (පාරිභා.) [නා.] රෝගවලට විරුද්ධ ව ක්‍රියා කිරීමේ බලය ; ආසාදනයට ඔරොත්තුදීමේ ශක්තිය.

රෝග ප්‍රාකීය සමය (පාරිභා.) [නා.] විෂඛිජ ශරීරගත ව රෝග

වැළඳීමට ගතවන කාලය ;
රෝග බීජාණුවල වර්ධන
කාලය ; රෝග බීජෝෂණ
සමය.

රෝග බීජ නාශකය (පාරිභා.) [නා.]
රෝග බීජවල බලය මර්දනය
කරන දෙය.

රෝගබීජ විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් පිළිබඳ ව උගන්වන
ශාස්ත්‍රය ; ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාව.

රෝග ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] රෝගය
හඳුනා ගැනීමට උපකාරී වන
ලකුණු ; විවිධ ශාරීරික
ආබාධවල දී දක්නට ලැබෙන
ලක්ෂණ.

රෝග වාහකයා [නා.] රෝගය
පතුරුවන්නා ; රෝගබීජ එක්
අයකුගෙන් තව අයකුට
ගෙනයන්නා.

රෝගශමක [වි.] ලෙඩ සංසිදුවන ;
ව්‍යාධිසමනය කරන.

රෝග සංක්‍රාමී (පාරිභා.) [වි.] රෝග
බෝවන ; ලෙඩ පැතිරියන.

රෝග භාරී [නා.ප්‍ර.] රෝගය නැති
කරන්නා ; වෛද්‍යවරයා ;
හිෂක්වරයා.

රෝගාතුර [වි.] රෝගී ; ලෙඩ
සෑදුණු ; ගිලන් ; අසනීපයෙන්
සිටින.

රෝගාත්මක (පාරිභා.) [වි.] රෝග
විනිශ්චය පිළිබඳ.

රෝගී, රෝගී [වි.] ලෙඩක්
වැළඳුණු ; ගිලන් බවට පත් ;
රෝගාතුර.- [නා.ප්‍ර.] ලෙඩා ;
ගිලනා ; ආතුරයා.

රෝගෝපශමය (පාරිභා.) [නා.]
ලෙඩ සුව වී ප්‍රකෘති තත්ත්වයට
පැමිණීම ; රෝගය සන්සිදියාම.

රෝවක [වි.] අ. රුචි කරන. - ආ.
බඩගිනි වඩන.- [නා.ප්‍ර.] අ.
රුචිය ; කැමැත්ත.- ආ.
බඩගින්න.

රෝවන [වි.] බබළන ; දීප්තිමත් ;
ප්‍රසන්න ; රමණීය.

රෝවනය [නා.] (ආහාර ගැනීමේ)
රුචිය ; රිසිය ; ප්‍රියතාව.

රෝට්ටුව [නා.] මහ පාර ; මහ
මාවක.

රෝඩියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ප්ලැටිනම් කාණ්ඩයට අයත්
ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක්.

රෝද කියත [නා.] යන්ත්‍ර බලයෙන්
ක්‍රියා කරන දැති රෝදයක් ඇති
උපකරණය.

රෝද ගිනිගල [නා.] ආයුධ මුවහත්
කි රීම සඳහා වක්‍රාකාරව
ගිනිගලකින් යුක්ත ව සාදන ලද
උපකරණයක්.

රෝදනය [නා.] ඇඬීම ; විලාපය.

රෝද නාහිය [නා.] රෝදයක
අක්ෂය ; බොස් ගෙඩිය.

රෝදන්කයා (පාරිභා.) [නා.]
ලේනුන්, මීයන් වැනි සතුන්
ඇතුළත් ගණයට අයත් සතා ;
ලැටිගාන්තා.

රෝද පුටුව [නා.] රෝගීන්,
අංගවිකල වුවත් ආදීන් ඔබ-
මොබ ගෙන යාම පිණිස භාවිත
කරන විශාල රෝද සහිත පුටුව.

රෝදමාන [වි.] හඬන ; වැලපෙන.

රෝදය [නා.] ලී, ලෝහ වැනි ඝන
ද්‍රව්‍යයකින් තනන ලද ලොකු
වළල්ලක් වැනි උපකරණයක් ;
වක්‍රය.

රෝධක [වි.] අවහිර කරන ; බාධා
කරන ; වලක්වන.

රෝධක අවරතලය (පාරිභා.)
[නා.] වාහනයක රෝධක
එකලස සවි කරනු ලබන
කවාකාර ලෝහ තලය.

රෝධක අශ්වක්ෂමතාව (පාරිභා.)
[නා.] ඇන්ජිමකට හෝ විදුලිය
මෝටරයකට හෝ ලබාගත
හැකි අශ්ව බලය.

රෝධක තෙල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මෝටර් වාහනවල ද්‍රාව රෝධක
පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිණිස
යොදන තෙල් වර්ගයක්.

රෝධක පද්ධතිය (පාරිභා.) [නා.]
මෝටර් වාහනවල රෝධක
කාර්යය පිළිබඳ ව ඇති
උපකරණ සමූහය.

රෝධක පථව (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මෝටර් රියෙහි රෝධක පාදිකය
පාගන විට රෝධක බෙරයට
තද වන කොටස.

රෝධක පාදිකය (පාරිභා.) [නා.]
මෝටර් වාහනයක වේගය
කැඩීම සඳහා පැගීමට ඇති
ඵලකය.

රෝධක පෝරු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
වාහනයක රෝධක බඳ හා
රෝධක පථ අතර ඝර්ෂක
ද්‍රව්‍යය වශයෙන් යොදා ඇති
ආස්තර පෝරුව.

රෝධක බඳ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මෝටර් වාහනයක රෝධක පථ
තදවීමෙන් ගමන් වේගය අඩු
කිරීමට හෝ නතර කිරීමට
හැකිවන අයුරින් රෝද හා
සම්බන්ධ කොට ඇති රෝධක
එකලස් කොටස ; රෝධක
බෙරය.

රෝධකය [නා.] අ. බාධාව ;
ප්‍රතිරෝධය.- ආ. (පාරිභා.)
රථයක ගමන් වේගය අඩු කිරීම
හා ධාවනය නවත්වාලීමට
අතින් හෝ පයින් තද කරන
උපකරණය ; තිරිංගය.

රෝධසටිය (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂණයකින් දුවවීමට හෝ
නැවැත්වීමට හැකි ලෙස
සකසන ලද කටුවලින්
සමන්විත ඔර්ලෝසුවක් ; විරාම
සටිය.

රෝධන [වි.] බාධා කරන ;
වළක්වන ; අවහිර කරන.

රෝධනය [නා.] අ. බාධාව ;
අවහිර කිරීම ; වැළැක්වීම.- ආ.
(පාරිභා.) අවයවයක් විකසනය
වීම ඇණහිටීම ; අසම්පූර්ණ
වර්ධනය.

රෝධනිය (පාරිභා.) [නා.]
නළයකට යොදන ඇබය ; නළ
කරාමය.

රෝධය [නා.] අ. වැළැක්වීම ;
සම්බාධකය.- ආ. බන්ධනාගාරය ;
සිරගෙය.- ඇ. පැවැත්ම.

රෝධස් [නා.ප්‍ර.] ඉවුර ; වෙරළ ;
තිරය.

රෝධිත කම්පනය (පාරිභා.) [නා.]
දුබල බවට පත් කළ වලනය.

රෝනියෝ යන්ත්‍රය [නා.] අකුරු
සටහන් ආදිය කපන ලද
ස්ටෙන්සිල් කඩදාසියක
ආධාරයෙන් එහි පිටපත්
ලබාගන්නා උපකරණය.

රෝන්දය, රෝන්දේ (කථා.) [නා.]
සෙල්ලම් සවාරිය ; නිදුල්ලේ
යන ගමන ; තැන් තැන්වල
ඇවිදීම.

රෝපණ [වි.] අ. ශාක ප්‍රජනනය
කරන ; පැළ කරන. - ආ.
(පාරිභා.) (තුවාල වූ ස්ථානයක්)

ප්‍රකෘතිමත් කරන ; මස්
ලියලවන.

රෝපණ ගණ්ඩුෂය [නා.] කසට,
තිත්ත ඖෂධ ද්‍රව්‍යයෙන් මුඛය
නොසෙලවිය හැකි තරමට
පුරවා ගැනීම ; රෝපණ
විදියෙන් කරන මුඛ ධෝවනය.

රෝපණ ද්‍රාවණය (පාරිභා.) [නා.]
බීජ අතු ආදිය පැළ කිරීම සඳහා
හෝ ජීවාණු බෝකිරීම සඳහා
හෝ සකස් කරනු ලබන ද්‍රව
මිශ්‍රණය.

රෝපණ නළය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රරෝහණය කිරීම සඳහා
යොදාගන්නා නළය.

රෝපණ මාධ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
ජීවාණු අභිවර්ධනය කිරීම
සඳහා මාධ්‍ය වශයෙන්
යොදාගනු ලබන ද්‍රව්‍යය හෝ
මිශ්‍රණය.

රෝපණය [නා.] අ. පැළ කිරීම ;
ප්‍රරෝහණය. - ආ. ජනිත කිරීම ;
හටගැන්වීම.

රෝපණිය [වි.] රෝග සුව කරන
සුලු ; පුනරුත්ථාපනයට
පත්කරන ස්වභාව ඇති.

රෝපල් යක්ක (පාරිභා.) [නා.]
පළමු වතාවට ලී ගැමේ දී
භාවිත කරන තනි තලය යෙදූ
යතු කැටය ; මාරම් යක්ක ;
රෝපලය.

රෝම [වි.] අ. ලොම්වලින් තනන ලද ; ලෝමයෙන් නිමවන ලද.- ආ. රෝමවරුන්ට අයත් ; රෝමානුවන් පිළිබඳ ; රෝමන්.- [නා.ප්‍ර.] අ. ක්ෂීරපායී සත්ත්වයන්ගේ සම මතුපිට දක්නට ඇති ලෝම.- ආ. (පාරිභා.) ශාකජීවීන්ගේ කේශර ; කේශිකා.- ඇ. ජලය ; පැන්.- ඇ. ලවණ වර්ගයක්.

රෝම ඉලක්කම් [නා.ප්‍ර.] රෝම ජාතිකයන් විසින් සංඛ්‍යා ලිවීම සඳහා ඔවුන්ගේ ම හෝඩියෙන් ගෙන භාවිත කළා වූ ද දැනුණු ඇතැම්විට භාවිත වන්නා වූ ද I, V, X, L, C, D සහ M යනාදී සංකේත.

රෝමක [වි.] රෝමයට අයත් ; රෝම නම් නගරයට නොහොත් රෝම රාජ්‍යයට අයත්.

රෝම කූපය [නා.] සමෙහි ලොම් ගස් තිබෙන සිදුර.

රෝමන්ථක [වි.] වමාරා කන.

රෝමන්ථකයා [නා.] වමාරා කන ගව, මුව වැනි සතා.

රෝමන්ථය [නා.] අ. වමාරා කෑම.- ආ. වමාරා කන ගව්‍යාදී සතුන්ගේ ආමාශයේ ප්‍රථම කොටස.

රෝම පිටිකාව (පාරිභා.) [නා.] රෝමයක පත්ලෙහි රෝමකූපයට කා වදින සේ කේතුවක ආකාරයෙන් පිහිටි රුධිරවාහිනී වර්ෂීය පටක එකතුව.

රෝම-ලන්දේසි නීතිය [නා.] ඕලන්දයන් ලංකාවේ ස්ථාපිත කරන ලද නීති මාලාව ; රෝම ඕලන්ද නීතිය.

රෝම සභාව [නා.] රෝමය ශුද්ධෝත්තම පාප්තුමාගේ නායකත්වයෙන් පවත්නා ක්‍රිස්තියානි නිකාය ; රෝමානු කතෝලික සභාව.

රෝමහර්ෂය [නා.] කිසියම් විත්ත වේගයක් නිසා ශරීරයේ ඇති වන ලොමුදැහැගැන්ම.

රෝමානු [වි.] අ. රෝම නගරයට අයත් ; රෝමයෙහි වූ. - ආ. රෝමානු කතෝලික නිකායට අයත් ; ඒ නිකාය පිළිබඳ.

රෝමානු කතෝලික [වි.] රෝමානු කතෝලික නිකායට අයත්.

රෝමානු කතෝලිකයා [නා.] රෝමානු කතෝලික ධර්මය පිළිගත් තැනැත්තා.

රෝමාවලිය [නා.] ශරීරයේ නාභියට ඉහළින් ඇති ලොම් වැල.

රෝමෝද්ගත [වි.] උඩට නැගුණු ලොම් ඇති ; ලොමු දැහැගැන්වුණු.

රෝමුව [නා.] අ. ලෝම ගස ; රෝමය.- ආ. ස්වල්පය.

රෝයල්ටිය [නා.] අ. ඉඩම්, පතල් ආදිය හිමියාට ඔහුගේ අයිතිය

වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු මුදල.-
ආ. පොත් කර්තෘවරයාට
පොතේ අයිතිය වෙනුවෙන්
ගෙවන දීමනාව.

රෝල [නා.] අ. කඩදාසි, පැදුරු
වැනි දෑ හකුලා ගැනීමෙන් ඇති
වන දිග සිලින්ඩාකාර මිටිය.-
ආ. දිග සිලින්ඩාකාර භාණ්ඩය.-
ඇ. එවන් අවයවයක් ප්‍රධාන
අංගය වශයෙන් ඇති ව
පිට්ටනි, පාරවල් ආදිය මට්ටම්
කිරීමට භාවිත වන බර
උපකරණය ; රෝලරය.- ඇ.
(කරා.) ලැයිස්තුව ; වට්ටෝරුව.

රෝලර් [නා.පු.] මුද්‍රණ
යන්ත්‍රාදියෙහි කඩදාසි හෝ
රෙදි වැනි දේ දිවවීමට පිළියෙල
කොට ඇති රෝල් විශේෂයක්.

රෝල(ර්) බරුව [නා.] රථ
වාහනවල රෝදවල ගැටීම අඩු
කිරීම පිණිස යොදන මෙවලම ;
රෝල(ර්) බෙයාරිම.

රෝල(ර්) මුද්‍රණය (පාරිභා.) [නා.]
තීන්ත යොදන ලද තඹ රෝල්
මඟින් රෙදි මුද්‍රණය කිරීම.

රෝෂ [වි.] කෝපයට පත් ; කිපුණු.

රෝෂය [නා.] කෝපය ; තරහ.

රෝස [නා.පු.] අ. නොයෙක්
වර්ණයෙන් යුත් මල් වර්ගයක් ;
සෙව්වන්දිය.- ආ. ළා රත්
වර්ණය ; රෝස පාට.

රෝහණ [නා.පු.] අ. සමනොළ
කන්ද සඳහා පුරාණයෙහි
යොදන ලද සංස්කෘත නාමය.-
ආ. වැඩීම ; වර්ධනය.- ඇ.
පුරාණ ලංකාව බෙදූ ප්‍රධාන
කොටස් තුනෙන් එකක් ;
රුහුණු රට.

රෝහණ කම්මිකයා [නා.]
අනුරාධපුර අවධියේ දී අයබදු
අය කිරීම සඳහා රුහුණු
දනවුවට යැවූ නිලධාරියා.

රෝහණය, රෝහය [නා.] වැඩීම ;
වර්ධනය.

රෝහල [නා.] ආරෝග්‍ය ශාලාව ;
ඉස්පිරිතාලය.

රෝහිණි [නා.] අ. නැකතක්. - ආ.
සමෙහි ඇති පටක හතෙන්
එකක්.- ඇ. විදුලිය.- ඇ.
එළඳෙන.

රෝහිත [නා.පු.] අ. රතුපාට ; රතු.-
ආ. ලේ ; රුධිරය.- ඇ.
දේදුන්න.- ඇ. රක්ත වර්ණ මුව
විශේෂයක් ; රතුමුවා.- ඉ.
රතුපැහැයෙන් යුතු මත්ස්‍ය
විශේෂය ; ලේල් මත්ස්‍යයා.

රෝහිත සෛටය (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ටවංශීන්ගේ රතු රුධිරාණු
සෛලය.

රෝහිතිමාව (පාරිභා.) [නා.] හම
රතුවීමේ රෝගයක් ; එරිතිමාව.

රෝද [වි.] බිහිසුණු ; වණ්ඩ ;
කුරිරු ; නපුරු.

රෝපා [නා.ප්‍ර.] රජන ; රිදී.

ල මිශ්‍ර සිංහල භෝධියේ තෙ
වැනි අන්තර්ගතය.- [නි.]
ශ්‍රී සුවනාර්ථයෙහි හෙවත්
ඇසු දෙයක් බව ඇගවීමෙහි
යෙදෙන නිපාතයකි ; ලනවා
යන ක්‍රියා අර්ථය දෙන
රූපයෙහි ධාතු රූපය යි.

ලංකා, ලංකා [නා.ප්‍ර.] අ. ඉන්දියන්
සාගරයේ ඉන්දියාවට දකුණින්
පිහිටි දිවයිනක් ; ලක්දිව ; ශ්‍රී
ලංකාව ; තාමුපර්ණිය.- ආ.
රාවණ මහරජුගේ අගනුවර.

ලංකාගමනය [නා.] ලක්දිවට
පැමිණීම ; ලංකා සම්ප්‍රාප්තිය.

ලංකාධිපතිය [නා.] ලංකාවේ
අධිපතිකම ; ලංකා පාලනයේ
ප්‍රධානත්වය.

ලංකා මල් අවිච්චියා [නා.] කඳුකර
ප්‍රදේශවල ගැවසෙන කුඩා පක්ෂි
වර්ගයක්.

ලංකේශ්වරයා [ලංකා+ඊශ්වරයා]
[නා.] ලංකාවෙහි රජු ; ලංකාවට
අධිපතියා ; ලංකාවෙහි
නායකයා.

ලංසනය, ලංසනය [නා.] අ.
පැනීම ; උඩ පැනීම ; නැගීම ;
තරණය කිරීම.- ආ. ඉක්ම වී
යෑම ; අත්හැර දැමීම.-

ඇ. ආහාර ගැනීමෙන් වැළකී
සිටීම ; නිරාහාරය.

ලංසය, ලන්සෙ [නා.] අනිත
ආයුධ විශේෂයක් ; හෙල්ල ;
කුන්තය ; තෝමරය.

ලංසි, ලන්සි [වි.] ඕලන්ද වාසි ;
ඕලන්දක්කාර ; ලන්දේසි.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ඕලන්දයේ
ස්වදේශිකයා ; නෙදර්ලන්ත
ජාතිකයා ; ලන්දේසියා.- ආ. ශ්‍රී
ලංකාවේ බර්ගර් ජන වර්ගයට
අයත් පිරිස අතරින්
ඕලන්ද ක්කාරයන්ගෙන්
පැවතෙන්නා.

ලංසිතෝම්බුව, ලන්සිතෝම්බුව
[නා.] පෘතුගීසීන්ගේ හා
ලන්දේසීන්ගේ පාලනයට නතු
වූ ප්‍රදේශවල පුද්ගලයන් හා
ඉඩකඩම් පිළිබඳ විස්තර සඳහන්
ලේඛනය.

ලංසුව, ලන්සුව [නා.]
වෙන්දේසියක දී භාණ්ඩයක්
සඳහා මුල දීම ඉල්ලන ගණන ;
වෙන්දේසියේ ආරම්භක මිල.

ලක [නා.] අ. ශ්‍රී ලංකාව ; සිංහල
ද්වීපය ; තාමුපර්ණිය.- ආ.
ඉලක්කය ; අරමුණ ;
කුරුමානම ; ලක්ෂ්‍යය.- ඇ.
ලකුණ වශයෙන් තබා ගනු
ලබන්න.- ඇ. හැඩහුරුකම ;
හැඩය ; පිළිවෙළ. - ඉ. සියක්
දහස ; ලක්ෂය.

ලකපති [නා.ප්‍ර.] ලක් රජ ;
ලංකාධිපති.

ලකශිර [නා.ප්‍ර.] අ. ලංකාව නමැති
අහස. - ආ. ලංකාවේ අහස.

ලකය [නා.] අ. පිළිවෙළ ; ක්‍රමය ;
විදිය ; හැඩහුරුව.- ආ. වියත.-
ඇ. ලකුණ. - ඇ. නළල.

ලකර [නා.ප්‍ර.] අ. හැඩහුරුව ;
ලක්ෂණය ; අලංකාරය. - ආ.
(ශරීරය සරසන) ආභරණ ;
පිලන්ධන. - ඇ. අලංකාර
ශාස්ත්‍රය ; කාව්‍යාලංකාර.

ලකල් [වි.] අලංකාර ; ලක්ෂණ.

ලකවල්ලිය [නා.] මිදුල අතුගාන
උපකරණය ; ඉඳල ; බෝලක්ක.

ලකවල්ලියා [නා.] ගොයම් මඩවන
මීමා.

ලකවැළ අවිය [නා.] අවු වැසි
සඳහා ඉසලන උපකරණය ;
කුඩය.

ලකවේදය [නා.] ඉලක්කය
නොවරදවා විදීමේ ශාස්ත්‍රය ;
ලක්ෂ්‍ය වේදය.

ලකළ [වි.] අලංකාර කළ ;
අලංකෘත ; ශෝභමාන වූ.

ලකුට [නා.ප්‍ර.] පොල්ල ; මුගුර.

ලකුණ [නා.] අ. යමක් හැඳින්
ගැනීමට උපකාර වන
කරුණ ; සලකුණ ; ලක්ෂණය.-

ආ. ලෝක ස්වභාවය ; අනිත්‍ය,
දුක්ඛ, අනාත්ම යන ත්‍රිවිධ
ලක්ෂණ.- ඇ. සටහන ;
විභ්නිය ; කැලල ; ලපය. - ඇ.
අක්ෂර නියමය ; ගුරු, ලසු
නියමය ; අලංකාරයන්හි
ලක්ෂණ.- ඉ. (විභාග උත්තර
පත්‍ර බැලීමේ දී පිළිතුරුවලට
දෙනු ලබන) ඇගයීම් සංඛ්‍යාව.-
ඊ. පිළිමය ; ප්‍රතිමාව.

ලකුණු කරනවා [ක්‍රි.] අ. සලකුණු
කරනවා ; සටහන් කරනවා. -
ආ. විභාග උත්තර පත්‍ර බැලීමේ
දී එහි අගය අනුව ඒවා සුදුසු
සංඛ්‍යාව දමනවා.

ලකුණු කළ මිල (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි භාණ්ඩයක සටහන් කර
ඇති වටිනාකම ; නියම කළ
මිල.

ලකුණ්ටක [වි.] උස නැති ; මිටි ;
වාමන.- [නා.ප්‍ර.] මිටි
තැනැත්තා ; මිට්ටා.

ලකුළු, ලකුළු [වි.] අලංකාර ;
ශෝභමාන ; මනහර ; ලකල්.

ලකෝලිය [නා.] කමත අතුගාන
ඉඳල ; බෝලක්ක ; පඹ අත්ත.

ලක් [නා.ප්‍ර.] අ. එල්ලය ;
ඉලක්කය ; ලක්ෂ්‍යය. - ආ.
නිදසුන ; උදාහරණය ;
නිදර්ශනය.- ඇ. ලංකාව පිළිබඳ

හෝ ඊට අයත්. - ඇ. ගණනකට ගන්නා දෙය ; අලගුව.- ඉ. ශ්‍රී කාන්තාව ; ලක්ෂ්මිය.- ඊ. වාසනාව ; භාග්‍යය.

ලක් කරනවා [ක්‍රි.] ඉලක්කය කර ගන්නවා ; එල්ල කරගන්නවා ; යොමු කරනවා ; භාජනය කරනවා.

ලක්කැලිය [නා.] අ. ඉලක්කය ; ලක්ෂයය. - ආ. ලක්ෂ්මිය ; ශ්‍රී කාන්තාව.

ලක්බණ [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයෙහි පිහිටා ඇති සලකුණු ; වින්. - ආ. සංස්කාර ධර්මයන්ගේ අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම යන ලක්ෂණ තුන.

ලක්බණී [නා.ප්‍ර.] ලකුණින් දැනගන්නා අර්ථය ; ආරෝපිත අර්ථය.

ලක්භකය [නා.] අ. ඉරිගිය රෙද්ද ; වැරහැල්ල.- ආ. ලාකඩ ; ලාකිරි.

ලක් තබනවා [ක්‍රි.] අ. උදාහරණ දක්වනවා ; සමාන කර පෙන්වීමට ලක්ෂ්‍ය තබනවා.- ආ. ඔට්ටු අල්ලනවා ; ඔට්ටු තබනවා.- ඇ. ප්‍රමාණ කරනවා ; අලගු තබනවා.

ලක්නාගෙය [නා.] වාසය කරන ස්ථානය ; නිවසන තැන ; ලක්නා තැන.

ලක්වැසි [වි.] ලංකාවාසී වූ ; ශ්‍රී ලංකාවෙහි වාසය කරන.

ලක්වැසියා [නා.] ලක්දිව වාසය කරන්නා ; ශ්‍රී ලංකාව ජන්මභූමි කොට සිටින්නා ; ශ්‍රී ලාංකිකයා.

ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] අ. යමක පිහිටීමේ ස්වරූපය ; යමක් පැහැදිලි කිරීම හා එහි ගුණාංග ; යමක වෙනස්කම් හඳුන්වාදිය හැකි හැඩහුරුකම ; ආකාරය ; (රෝගාදියෙහි) ස්වභාවය.- ආ. (ශාරීරික) අංග සලකුණ ; වින්. - ශරීර ස්වභාවය.- ඇ. අනිත්‍යාදි වශයෙන් පැනෙන ස්වභාවය.- ඇ. ශරීර ස්වභාවය ; අග පසඟ පිහිටි ආකාරය. - ඉ. භාෂා ව්‍යාකරණයට සම්බන්ධ සූත්‍රය ; නිදසුන ; උදාහරණය.- ඊ. රූපශෝභාව ; අලංකාරය.- උ. අභිධානය.- ඌ. රෝගයක් හඳුනාගැනීමට තුඩු දෙන කාරණා සමූහය.

ලක්ෂණ ප්‍රතිවේධය [නා.] අනිත්‍යාදි ලකුණු පිළිබඳ අවබෝධය ; ලෞකික ලෝකෝත්තර ධර්ම පිළිබඳ යථා ස්වරූපය දැනීම.

ලක්ෂණ ශාඛ්‍යය [නා.] තමන් කෙරෙහි පවත්නා නුගුණ සඟවන ලක්ෂණ ඇති මායිම් ස්වභාවය ; ශබ්භාවය.

ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රය [නා.] (යම්කිසිවක) ලකුණු බලා තතු

විස්තර ප්‍රකාශ කිරීමෙහි
උපයෝගී විද්‍යාව ; (ශරීර)
ලක්ෂණ බලා ස්වභාවය,
අනාගතය හා ඉරණම ප්‍රකාශ
කරන ශාස්ත්‍රය.

ලක්ෂණ සම්පත්තිය [නා.] මහා
පුරුෂ ලක්ෂණවලින් හෙබි
සම්පත ; ලක්ෂණ සමෘද්ධිය.

ලක්ෂණානුවාසඤ්ජන [ලක්ෂණ+
අනුවාසඤ්ජන] [නා.පු.]
මහාපුරුෂ ලක්ෂණ හා
අනුවාසඤ්ජන ; දෙකිස් මහා
පුරුෂ ලක්ෂණ හා අසිති
අනුලක්ෂණ.

ලක්ෂණාන්විත [වි.] ශරීරාංගවලින්
යුත් ; ශරීර ලක්ෂණවලින් හෙබි.

ලක්ෂ දෙනවා [ක්‍රි.] ලක්ෂ වාරයක්
ජප කරනවා ; මතුරනවා.

ලක්ෂ පුස්තා [වි.] ලක්ෂයක්
වටිනාකම් ඇති.

ලක්ෂය [නා.] ගත සහස්‍රය ; දහසේ
සියයක් වන සංඛ්‍යාව.

ලක්ෂසුඵ්‍ය නිද්‍රාව [නා.] නිද්‍රා සිටින
බව පෙනෙන්නට සැලැස්වීම ;
හොර නින්ද.

ලක්ෂිත [වි.] ලකුණු කළ ; සලකුණු
කරන ලද.

ලක්ෂ්මී [නා.පු.] අ. සැප සම්පත්
ගෙන දෙන ශ්‍රී කාන්තාව හෙවත්
විෂ්ණු දෙවිගේ භාර්යාව. - ආ.
ශ්‍රියාව ; සැපසම්පත.

ලක්ෂ්‍ය උස (පාරිභා.) [නා.]
ඵල්ලවන ස්ථානයෙහි මුදුන ;
ලක්ෂයෙහි කෙළවර.

ලක්ෂ්‍ය කරනවා [ක්‍රි.]
ලක්ෂණයෙන් පැහැදිලි
කරනවා.

ලක්ෂ්‍ය කුලකය (පාරිභා.) [නා.]
ඵල්ලවන ස්ථාන යුගලය ;
ලක්ෂ්‍ය ජෝඩුව.

ලක්ෂ්‍ය පථය (පාරිභා.) [නා.]
ඵල්ලවන ස්ථානයෙහි මාර්ගය ;
ලක්ෂ්‍ය මාර්ගය.

ලක්ෂ්‍යය [නා.] අ. ඉලක්කය ;
කුරුමානම.- ආ. ස්ථලය ;
සීමාව.- ඇ. ලක්ෂණයෙන්
අවබෝධ වන අර්ථය ;
නිදසුනෙන් ඉදිරිපත් කළ
ස්වභාවය.- ඇ. අරමුණ ;
බලාපොරොත්තුව ; අභිප්‍රාය. -
ඉ. (පාරිභා.) ලක්වන තැන ;
ස්ථානයක් මිස විශාලත්වයක්
නැති දෙය ; තුඩ ; තින.

ලක්ෂ්‍ය වේධ [වි.] ඉලක්කයට
විදින.

ලක්ෂ්‍යස්ථාන [නා.පු.] ඉලක්කය
වන ස්ථානය.

ලග [වි.] ඇලුණු ; බැඳුණු ;
ආසන්න.

ලගඬුව, ලගුඩය [නා.] පොල්ල ;
මුගුර.

ලගණය [නා.] ඇස් පිහාටුවේ හට ගැනෙන කුඩා ගැට විශේෂයක් ; නගනය.

ලගනවා, ලගිනවා [ක්‍රි.] අ. ඇලෙනවා ; ආසක්ත වෙනවා.- ආ. රාත්‍රිය ගත කරනවා.- ඇ. වැතිරෙනවා ; වැටී සිටිනවා.- ඇ. තාවකාලික ව රැඳී සිටිනවා.

ලගමන [නා.] මරා ගත් උතුරකුගේ වලිගය හා තට්ටම් පෙදෙසට අයත් මස් වැද්දල්ල.

ලගින පැල [නා.] රැඳී නැවතී සිටින පැල (මුර කිරීම ආදී කටයුතු සඳහා, විශේෂයෙන්ම රාත්‍රි භාගයෙහි) ලැග සිටින කුටිය.

ලගු [වි.] අ. සැහැල්ලු ; ඛර නැති ; ලාමක.- ආ. කෙටි.- ඇ. අල්ප ; මද ; ස්වල්ප.- ඇ. හැල්ලු ; මදි පුංචි.- ඉ. ලුහු ; ලසු.

ලගුඩය [නා.] අ. ලගඬුව බ.- ආ. කුළු ගෙඩිය.

ලගුමාංසය [නා.] සැහැල්ලු මස ; කටු සහ තෙල් රහිත දිරවිය හැකි මස ; ලපටි මස.

ලගුල්ලෙනවා [ක්‍රි.] හිටි තැනම ඉන්නවා ; එහෙ මෙහෙ නොගොස් එක තැන ම ඉන්නවා ; නිකරුණේ යම් තැනක ඉන්නවා.

ලගුළ [නා.] පොල්ල.

ලග්ගහනවා [ක්‍රි.] කියාගත නොහැකි වෙනවා ; යමක් ප්‍රකාශ කරන විට දිව පටලැවීමෙන් අදහස් පැවසීමට අසීරු වෙනවා.

ලග්න [වි.] ඇලුණු ; ආසක්ත ; සංසක්ත ; පටලැවුණු ; රැළුණු ; නිරත වුණු.- [නා.ප්‍ර.] අ. (ජ්‍යෙෂ්ඨ.) සූර්ය මාර්ගය දොළහට බෙදීමෙන් ලැබෙන කොටස ; කෙනෙකුගේ උත්පත්ති මොහොතේ ක්ෂිතිජයෙන් උදාව පැවති අංශක 30කින් යුත් කොටස.- ආ. ඇලීම ; ආසක්ත වීම.- ඇ. ලැගීම ; නැවතීම ; විසීම.- ඇ. ප්‍රධාන ශාකයකට හා කරන කොටස ; ශාකයකට බද්ධ කරන කොටස ; බද්ධය.

ලග්න ඒරාෂ්ටකය [නා.] (ජ්‍යෙෂ්ඨ.) ත්‍රිවිධ ඒරාෂ්ටක අතුරෙන් එකක් ; සෙනසුරු ග්‍රහයා ලග්න කේන්ද්‍රයේ 1, 2, 12 යන ස්ථානවල ගමන් කිරීම නිසා ඇතිවන යෝගය ; මෙය අගුණ කාලයකැයි සාමාන්‍යයෙන් සැලකේ.

ලග්න කරනවා [ක්‍රි.] බඳිනවා ; බන්ධනය කරනවා ; අලවනවා ; හා කරනවා.

ලේන ජීවරය [නා.] දිවා රාත්‍රි
මුලුල්ලෙනි එක හැටියට ම
පවතින උණ රෝගයක්.

ලේන සන්ධිය [නා.] කැපූ අත්තක්
ගසකට හා කිරීම ;
බද්ධකරණය.

ලේන ස්ථානය [නා.] (ජ්‍යෝති.)
රාශි චක්‍රයේ ස්ථාන
දොළොසෙහි පළමුවන
ස්ථානය.

ලසු [වි.] අ. කුඩා ; ස්වල්ප ; ප්‍රංචි ;
නොවැදගත් ; සුළු ; සරල.- ආ.
සැහැල්ලු ; බර නැති (සෘද්ධි
බලයෙන් ශරීරය) සැහැල්ලු
කරන ; (සිතේ) සැහැල්ලු ඇති.-
ඇ. (ගුණ දහමින්) උසස් නොවූ ;
ශ්‍රේෂ්ඨ නොවූ.- ඇ. ගිජුකමෙන්
තොර ; මසුරුකමෙන් තොර.-
ඉ. අඩු ; අල්ප ; මන්ද.- ඊ.
නිස්සාර ; හිස් ; වැදගත්මකට
නැති.- උ. දිරවීමට පහසු ; බර
බවින් තොර වූ.- උභ. දික්
නොවූ ; කෙටි.- සෘ. ඉක්මන් ;
ශීඝ්‍ර ; කඩිසර.- [නා.ප්‍ර.] අ. ගුරු
නොවූ අකුර ; නොඇද ශබ්ද
කරන අකුර ; හ්‍රස්වාක්ෂරය.-
ආ. (ආහාරාදියෙහි) ගුණ
විශේෂයක් ; බර නැතිබව ;
සැහැල්ලු ගුණය.

ලසු අන්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] කුඩා
අන්ත්‍රය ; ග්‍රහණීය.

ලසු ගණකය [නා.] (ගණිත.)
නිත්‍ය සංඛ්‍යාවක්, වෙනත්

දෙන ලද සංඛ්‍යාවක් ලැබෙන
පරිදි එම පාදය එසවිය යුතු
බලයේ දර්ශකය.

ලසු විත්තය [නා.] ලගු සිත ;
සැහැල්ලු සිත ; සිතුවිලිවලින්
අවුල් නොවූ බර බැවින් තොර
සිත.

ලසුජීවී [වි.] ඉතා කෙටි කලක්
ජීවත්වන.

ලසු තරංගය (පාරිභා.) [නා.] කෙටි
තරංගය ; මීටර් 50ක් හෝ ඊට
අඩු හෝ තරංග ආයාමයක්
ඇති තරංගය.

ලසුතා [නා.ප්‍ර.] සැහැල්ලු බව ;
නොබර බව.

ලසු දෘෂ්ටිය [නා.] ඇත බැලීමේ
ශක්තිය නැති බව ; දුර
නොපෙනීම.

ලසුපාකය [නා.] අ. ආහාර
පහසුවෙන් දිරවීම. - ආ. ඖෂධ
පාක විධියක්.

ලසු පැවැත්ම [නා.] සැහැල්ලු
ජීවිතය ; සරල ජීවිතය ; අපිස්
දිවිය ; වාමි පැවැත්ම.

ලසු ප්‍රයත්නය [නා.] වෙහෙසකින්
තොර ප්‍රයත්නය ; අල්ප
උත්සාහය.

ලසු මසුරිකා [නා.ප්‍ර.] පැපොල
රෝගය.

ලසුලේඛකයා [නා.] ලසු ලේඛනය
මගින් සටහන් කරගන්නා.

ලෙසලේඛනය, ලෙස ලේඛය [නා.] යම් පාඨයක් අකුරින් නො ලියා කෙටි සංකේත මගින් වේගයෙන් සටහන් කර ගැනීමේ ශිල්පය.

ලෙස වරද (පාරිභා.) [නා.] සුළු වරද ; කුඩා වරද ; බරපතල නොවූ වැරද්ද.

ලෙස ව්‍යාධිය [නා.] බලවත් හෝ දරුණු තත්ත්වයෙහි ලා නොසැලකෙන රෝගය ; ප්‍රාණ හානියක් ඇති කිරීමෙහි සමත් නොවන ආබාධය ; සුළු අසනීපය.

ලඬ සනය [නා.] ආහාර නොගැනීම.

ලඬ සිකයා [නා.] පිනුම් ගැසීම, පැනීම ආදී ශිල්පීය දක්ෂතාවෙන් යුක්තයා.

ලඟ [නා.ප්‍ර.] අ. ස්තේනය ; අනුරාගය ; ඇල්ම.- ආ. ලඟ ; සමීපය.

ලජ, ලජ්‍ජ [නා.ප්‍ර.] අ. වී ආදි ධාන්‍යවල පොරි ; විලඳ.- ආ. ලජ්ජාව ; විලිය.- ඇ. රජ ; රාජයා.

ලජ පස් මල්, ලඳ පස් මල් [නා.ප්‍ර.] ලඳ හෙවත් විලඳ පස් වැනි කොට ඇති පවිත්‍ර වස්තු (මල්) පහ ; අබ, සුනුසහල්, සමත් කැකුළු, ඊතණ සහ විලඳ යන ද්‍රව්‍ය.

ලජ්ජා, ලැජ්ජා [වි.] සිත තුළ පහළ වන විලි බිය පිරුණ හැඟීමෙන් යුක්ත ; ලජ්ජාවෙන් යුතු ; ලජ්ජාවෙන් බර ; විලියෙන් පිරි.

ලජ්ජාව, ලැජ්ජාව [නා.] අ. සිත තුළ පහළ වන විලි බිය සහිත හැඟීම ; වැරදි දෙයක් කිරීම පහත් යැයි සිත තුළ පහළ වන හැඟීම.- ආ. සමාජය විසින් අසහ්‍ය ලෙස පිළිගන්නා යමක් ප්‍රසිද්ධියේ කිරීමට සිත තුළ ඇති වන බිය සැක මුසු ස්වභාවය ; ආචාර විරෝධී ක්‍රියා සඳහා ඇතිවන පිළිකුල් සහගත හැඟීම. - ඇ. අපහාස, අවමාන, ආදිය ලැබීමෙන් සිතෙහි ඇතිවන ගිලන්බව ; සිතට එකඟ වන යමක් සිදු නොවීම ; තත්ත්වයට අඩු පැවැත්මක යෙදීම ; අදහසක් ඉටු නොවීම ආදියෙහි දී ඇතිවන චිත්ත ස්වභාවය ; මදිකම.- ඇ. යම්කිසි අවස්ථාවකට ඉදිරිපත්වීමේදී හිතේ ඇතිවන චකිත ස්වභාවය ; කුලැටිකම ; සබකෝලය. - ඉ. මුළාව.

ලජ්ජාශීලි [වි.] ලජ්ජා ගති ඇති ; කුලැටි.

ලජ්ජ, ලජ්ජ [වි.] ලජ්ජා ඇති ; ලජ්ජා ගතියෙන් යුත්.

ලජ්ජිත [වි.] ලජ්ජාවට පත්.

ලක්ෂ්‍යය, ලක්ෂ්‍යය [නා.] යම්
අරමුණක් සාදා ගැනීම සඳහා
නීති විරෝධී ව දෙන දීමනාව ;
අල්ලස.

ලක්ෂ්‍යනය, ලාක්ෂ්‍යනය [නා.]
සලකුණ ; මුද්‍රා සටහන ; මුද්‍රාව ;
කෙනකු හෝ යමක් හඳුනා
ගැනීමේ සංකේතය.

ලටපට, ලට්ට පට්ට [නා.] අ. නානා
දෙය ; ඒක මේක. - ආ. අවුල්
වියවුල් කතා ; තේරුමක් නැති
කතා ; වැල්වටාරම්.- ඇ. වං
හුං තොරතුරු.

ලඩ ගහනවා [ක්‍රි.] අ. මලපහ
කරනවා ; බෙටි ලනවා. - ආ.
මැටි පිටි ආදිය යමක් පමණට
වඩා දියාරු කරනවා.

ලඩ ගැහෙනවා [ක්‍රි.] එකට කැටි
වෙනවා ; එකට සම්බන්ධ වී
පවතිනවා.

ලඩය [නා.] අ. එකට කැටි වූ හෝ
කැටි කරගත් දෙය ; එකට තද
වූ බැඳුණු දේ. - ආ. සතුන්ගේ
අසුවී පිණ්ඩය ; බෙට්ට ; වියළි
වසුරු පිඩ. - ඇ. බර පොදිය.-
ඉ. හපය.

ලණ ඉණිමග [නා.] නැව්, උස්තැන්
ආදියට නැගීම සඳහා
ලණුවෙන් තනන ලද
සෝපානය.

ලණ කනවා [ක්‍රි.] වැරදි තොරතුරක්
හෝ උපදේශයක් නො විමසා

පිළිගෙන මුළාවේ වැටෙනවා ;
ඳවවෙනවා ; අනුන්ගේ
ප්‍රයෝජනයට අහු වෙනවා.

ලණුකාරයා [නා.] අ. ලණු
ඇඟිරීමේ කර්මාන්තයේ යෙදී
සිටින්නා ; ලණු අඟරන්නා ;
ලණුකාර්මිකයා.- ආ. වැරදි
තොරතුරු හෝ උපදෙස් දෙන
තැනැත්තා ; කෙනෙකු නොමග
යවන පුද්ගලයා.

ලණු ගානවා [ක්‍රි.] (වැල්, කෙඳි,
පට්ටි ආදියකින්) ලණුවක් සකස්
කරනවා ; ලණු අඟරනවා.

ලණුපදම [නා.] බෙහෙත් තෙල්
සිඳීමේ දී එහි උකු බවෙහි
ප්‍රමාණය දැක්වෙන පදම්
ප්‍රමාණය ; නූලක් මෙන් ඇඳෙන
තරම් උකු වූ ප්‍රමාණය.

ලණු පැදුර [නා.] ලණුවලින් වියන
ලද බුමුතුරුණුව.

ලණුපිල [නා.ප්‍ර.] ගවයාගේ කර,
විය ගසෙහි බැඳීමට පාවිච්චි
කරන ලණුව ; වියකර.

ලණුබහන්, ලණුබාන් [නා.ප්‍ර.] හින්
ලණු සහ ලොකු ලණු හෙවත්
කඹ.

ලණුබලි හැඟිලිය [නා.]
ධීවරයන්ගේ යොත්, බිලි ආදි
සියලු උපකරණ බහා මුහුදු
ගෙන යන පසුම්බිය.

ලෙන්මල [නා.] තරාදි දණ්ඩ ඵල්ලන
ලෙන්ව දමන පුඩුව.

ලෙන්ව [නා.] අ. කොහු, කෙඳි,
පට්ටා, ලෝම ආදී කිසියම් ද්‍රව්‍ය
රැසක් වෙළ කොට අඹරා
සාදන ලද පටවල් දෙකකින්
හෝ වැඩි ගණනකින් යුත්
රැහැන ; යොත ; රැන ; කඹය ;
රජ්ජුව.- ආ. (රැසී.) වැරදි
තොරතුරු ; බොරු ආරංචිය ;
වැරදි මග පෙන්වීම.

ලතා කර්ම [නා.ප්‍ර.] අලංකරණය
සඳහා විවිධ වැල්වල රූප
යොදමින් කරන සැරසිලි
කලාවක් ; ලියකම්.

ලතා කින්තර [නා.ප්‍ර.] මිනිස්
උඩුකයක් ද, පක්ෂියකුගේ වැනි
යටිකයක් ද ඇතැයි සැලකෙන
කිඳුරු වර්ගයේ සත්වයා ;
ලියකිඳුරා.

ලතා ගුම්බය [නා.] වැල් සමූහයක්
එකට සෑදුණ ගොමුව ; ලිය
ගොමුව ; ලිය වදල.

ලතාගෘහය [නා.] වැල් ගෙඳි
සෑදුණු ගෙයක් නොහොත්
මඩුවක් වැනි නිමවුම ;
ලියගෙය ; ලියමඩුව ; ලතා
මණ්ඩපය.

ලතා වාපය [නා.] දුනු දිය බමර
වැලකින් සෑදී ඇතැයි
සැලකෙන උක්දඬු දුන්න ;
අනංගයාගේ දුන්න.

ලතාන්තය [ලතා+අන්තය] [නා.]
මල ; කුසුම ; පුෂ්පය.

ලතා පසුර [නා.] ගසක් වටා
ඵල්ලෙමින් පහුරක් මෙන් වැඩි
ඇති වැල් සමූහය.

ලතා මණි [නා.ප්‍ර.] අ. රත්නයක්
ලෙස සැලකෙන පබළු
විශේෂයක් ; රත් කොරල් ;
රත්න ප්‍රවාල.- ආ. මැණිකක්
වැනි වූ උත්තම කාන්තාව ;
ස්ත්‍රී රත්නය ; ශ්‍රේෂ්ඨ ප්‍රමදාව.

ලතා මණ්ඩපය [නා.] වැල් ගෙඳි
සෑදුණ මඩුවක් වැනි නිමවුම ;
ලියමඩුව ; ලතා ගෘහය.

ලතාමාලා කර්ම [නා.ප්‍ර.] ලියකම්
හා මල්කම්.

ලතා යෂ්ටි [නා.ප්‍ර.] අ. වැල්
සටහන් සහිත රිට.- ආ. ඖෂධ
පිණිස භාවිත වන වැල්
විශේෂයක් ; වැල්මි.

ලතා ලැල්ල [නා.] දොරක් හෝ
ජනේලයකට උඩින් දොර හෝ
ජනෙල් රාමුවට සම්බන්ධ කර
ඇති මල් ලියකමින් යුත්
දැවමය කොටස.

ලතා ලිඬිගික [වි.] වැල්වලින්
ගැවසී ගත් ; වැල් වැළඳි ; වැල්
එතුණු.

ලතාව [නා.] අ. දික්ව ඇදෙන
සිහින් වැල ; වල්ලිය.- ආ. වෘක්ෂ
ශාඛාව.- ඇ. ස්ත්‍රිය ; අගන ;

කත.- ඇ. පිළිවෙළ ; තාලය ;
විලාසය ; ලාලිතයය.

ලතින් [නා.ප්‍ර.] අ. පැරණි රෝම
දේශයේ භාෂාව.- ආ. ලතින්
භාෂාවෙන් ප්‍රභව වූ ඉතාලි,
ප්‍රංසු, ස්පාඤ්ඤ, පෘතුගීසි ආදී
භාෂා පිළිබඳ නොහොත් ඒ
භාෂා භාවිත කරන ජන
කොට්ඨාසය.

ලතින් අමෙරිකාව [නා.] දකුණු හා
මධ්‍යම අමෙරිකාවේ ස්පාඤ්ඤ
සහ පෘතුගීසි භාෂා ප්‍රධාන
වශයෙන් කතා කරන රටවල්
සමූහය.

ලතු [නා.ප්‍ර.] අ. ලාකඩ ; ලා රස ;
අලක්ක. - ආ. ලේ ; රුධිරය.-
ඇ. බුලත්විට ; ලතුට්ට.

ලතු කවනවා [ක්‍රි.] අ. ආලේපයකින්
තොල් රතු කර ගන්නවා.- ආ.
බුලත් හපනවා.

ලතු දිය [නා.] අලක්ක ජලය ;
දිය කළ ලාකඩ ; ලතු රස,
ලතුපත් රස.

ලත් තැන [නා.] ලැබූ දවස ;
පටන්ගත් අවස්ථාව.

ලත් තැනම [ක්‍රි.වි.] පටන් ගත්
හැටියේ ම ; ආරම්භයේ දී ම.

ලත් පරවේණිය [නා.] මිලයට
ගන්නා ලද දේපළ ; මුදල් දී
ගත් ඉඩකඩම්.

ලත් හිමිය [නා.] තමන් ම උපයා
ගත් දේපොළ.

ලද [වි.] අ. ළපටි ; ළාබාල ;
බොළඳ ; දහර.- ආ. යහපත් ;
මනහර ; සිත්කලු ; මනෝඥ. -
ඇ. ලැබුණු ; ලබාගත්.- [නා.ප්‍ර.]
අ. ළදැරිය ; ළාබාල කාන්තාව.-
ආ. ලජ්ජාව ; හිරිය.- ඇ. විලද ;
පොරි.- ඇ. ඇදහීම ; විශ්වාසය ;
ලබ්ධිය ; දෘෂ්ටිය.- ඉ. ලකුණ ;
ලාඤ්ජනය ; සලකුණ.

ලද පස්මල් [නා.ප්‍ර.] උත්සව
අවස්ථාවලදී ඉසීමට ගන්නා
(ලද/විලද පස්වෙති කොට
ඇති) ද්‍රව්‍ය වර්ග පස ; අබ,
සුන්සහල්, සමන් කැකුළු, රිතණ,
විලද යන ශුභ වස්තු පහ.

ලද බොළඳ [වි.] අ. ඉතා ළදරු ;
ළා බාල ; මොලකැටි.- ආ. ඉතා
සුරතල්.

ලදරන් ගහනවා [ක්‍රි.] පරණ
වෙනවා ; ප්‍රයෝජනයට ගත
නොහැකි තත්ත්වයට පත්
වෙනවා.

ලදලිය [නා.] අ. අලුත් වැල ;
නවලතාව.- ආ. තරුණ
කාන්තාව ; යුවතිය.

ලදවිය, ළදවිය [නා.ප්‍ර.] ළමා
කාලය ; ළදරු වයස ; කුඩා
කාලය ; ලද වයස.

ලදිය [නා.] අ. අලුතින් වැටුණු
වැස්සෙන් ලද වතුර ; නව

වතුර.- ආ. ආලය ; බැඳීම ;
ආදරය.

ලෙසන [නා.] මුදල් බාරගත් බවට
දෙන ලියවිල්ල ; කුචිතාන්සිය ;
බිල්පත.

ලේඛ [වි.] ලබන ලද ; ලැබූ.

ලෙනා [සුරුවකු.] අ. (ද්‍රව්‍යාදිය)
බහාලනවා ; දමනවා ;
හෙලනවා ; ප්‍රක්ෂේපණය
කරනවා.- ආ. (ද්‍රව්‍යාදිය) ගෙන
එනවා ; ආහරණය කරනවා ;
සම්පාදනය කරනවා.- ඇ.
සිරකර තබනවා (යමක)
තැන්පත් කර තබනවා ; ඇ.
ආහරණ ආදිය පලඳිනවා ;
ඇඟලනවා.- ඉ. (අසුන් ආදිය)
පනවනවා ; සාදනවා.- ඊ.
(ඖෂධාදිය) ගල්වනවා ; ආලේප
කරනවා.- උ. දුරු කරනවා ;
විධිවිධාන කරනවා.- උභ.
කනවා ; අනුභව කරනවා.- සා.
පහර දෙනවා ; ගහනවා.

ලේඛාව [නා.] ලොකු යකඩ කුර ;
නාරස්සනය.

ලේඛැරුම [නා.] අතින්
එල්ලාගෙන යා හැකි ලාම්පු
විශේෂයක් ; අත් පහන.

ලේද [නා.] කුඩා පස්-පඳුරුවලින්
ගැවසීගත් කැලය ; නොමේරු
වනය ; ලපටි කැලය ; ලැහැබ ;
ලඳු බිම ; ලඳු කැලය.

ලේදේසියා [නා.] ඕලන්දයේ
වැසියා ; ඕලන්ද දේශවාසියා ;

ඕලන්දක්කාරයා ; ලංසි
ජාතිකයා.

ලේදරාද් [නා.ප්‍ර.] මේ රටෙහි
ලන්දේසින් ඉඩම් නඩු විසඳීම
සඳහා ඇති කළ උසාවි
වර්ගයක්.

ලේස [නා.ප්‍ර.] අතින් විසි කරන
උල් ආයුධ ; තෝමර ; කුන්න.

ලේසකය (පාරිභා.) [නා.] විදින
කටුව ; ශලාකාව.

ලේසකාරයා, ලේසක්කාරයා
[නා.] ලේසයක් දරන්නා ;
හෙල්ලකින් සන්නද්ධ සෙබලා.

ලේස නිලය [නා.] ලේසය දැරීමේ
පදවිය.

ලද, ලද බ.

ලඳු කනක්ක [නා.] හේන්
කෙටීමෙන් පසු, පාළුවට ඇරී
තරමක් දුරට කැළය වැවුණු
ඉඩම ; ලන්දක් බවට පත් වුණු
අත්හළ හේන්.

ලප උණ [නා.ප්‍ර.] කිණිකුල්ලා නිසා
හටගන්නා උණ රෝගයක්.

ලපටි, ලපටි බ.

ලපටියා, ලපටියා බ.

ලපන, ලපනා [නා.ප්‍ර.] අ. කථනය ;
කථා කිරීම.- ආ. (හික්ෂුවක්) ලාභ
සත්කාර අපේක්ෂාවෙන්
දායකයා පෙලඹෙන අයුරින්

ඔහුගේ ගුණකථනය කිරීම.- ඇ.
මුහුණ ; වක්ත්‍රය.

ලපය [නා.] අ. යම් වස්තුවක්
මත ස්වභාවයෙන් ම පිහිටන
සලකුණ ; කැලල ; පුල්ලිය.-
ආ. රෝග ස්වභාවයක් නිසා
සමේ ඇති වන සලකුණු.

ලපිල [නා.] අ. කමත අකුගාන
ඉදල ; බෝලත්ත. - ආ. වඩා
කල්ගත නොවූ කැලෑව ; අලුත්
කැලෑරොද.

ලප් [නා.ප්‍ර.] ලබු.

ලප් නාරං, ලප්නාරන්, ලප්නාරම්
[නා.ප්‍ර.] දෙහි ගෙඩියකට වඩා
විශාල නාරං වර්ගයක් ;
නස්නාරන්.

ලප්ප වෙනවා [ක්‍රි.] හිමිහිට ඇල
වෙව් යනවා ; ටිකින් ටික
පැත්තකට බර වෙනවා.

ලප්පිය [නා.] රෙද්දක ඉරුණු හෝ
පිළිස්සුණු තැනකට අලුත්වැඩියා
කිරීම සඳහා අල්ලා මසන රෙදි
කඩ ; අණ්ඩය.

ලබනවා [ක්‍රි.] අ. අත්පත් වෙනවා ;
අයත් වෙනවා ; හිමිවෙනවා ;
ප්‍රදානය වෙනවා.- ආ. ළඟා
වෙනවා ; එළඹෙනවා ; පැමිණ
තිබෙනවා ; උදාවෙනවා.

ලබා ගන්නවා [ක්‍රි.] අත්පත් කර
ගන්නවා ; තමන්ට අයත්
කරගන්නවා ; ඉල්ලා ගන්නවා.

ලබු කබල [නා.] මද ඉවත් කර
වේලා භාජනයක් සේ සකස් කර
ගත් ලබුගෙඩිය ; ලබු කැටය.

ලබ්ධ [වි.] ලබන ලද ; ලැබූ ; ලත්.

ලබ්ධිකයා [නා.] ඇදහීම කරන්නා ;
දෘෂ්ටිය ගත් තැනැත්තා.

ලබ්ධිය [නා.] අ. අවබෝධය ;
මැනවින් දැන ගැනීම.- ආ.
ආගම ; ඇදහීම.

ලබ්බනවා [ක්‍රි.] අ. තමා ගේ
අදහසට අවනත කර ගන්නවා ;
කිට්ටුකර ගන්නවා ; පමුණවා
ගන්නවා.- ආ. කුරුමානම්
අල්ලනවා ; එල්ල කරනවා ;
ඉලක්ක අල්ලනවා.- ඇ.
ලැබෙන්නට සලස්වනවා.

ලබ්බා දෙනවා [ක්‍රි.] සහාය කොට
දෙනවා ; උදවු කර දෙනවා.

ලභ්‍ය [වි.] ලැබිය යුතු ; ලැබිය
හැකි.

ලමග, ලමග [නා.ප්‍ර.] කුරුඳු.

ලමැණි, ලැමැණි [නා.] සූර්ය
වංශයට අයත් ලම්බකර්ණ නම්
රාජ වංශය.

ලමු [වි.] අ. ලාමක ; පහත්. - ආ.
පවිත් යුත්.

ලම්පටයා [නා.] ඉන්ද්‍රිය පිනවීමෙන්
සැහීමට පත් නොවන්නා ;
කැදරයා ; ධූර්කයා.

ලම්පෝරුව [නා.] බැවුම ; බැවුම්
හැඩය.

ලම්බ [වි.] අ. එල්බෙන ; පහතට
එල්ලී වැටෙන. - ආ. (පාරිභා.)
තිරස් තලයකට සෘජු
කෝණාකාර ව ඇති. - ඇ.
මහත් ; විශාල. - ඇ. දික් ; උස්.

ලම්බකය [නා.] අ. (පාරිභා.)
තිරස්තලයකට සෘජු
කෝණාකාරව පිහිටි රේඛාව. -
ආ. එල්බ තිබීම ; පහතට
එල්බෙමින් තිබීම.

ලම්බකර්ණ වංශය [නා.] රාජ
වංශයක නාමය ; ලක්දිව පෙර
පැවති ක්ෂත්‍රීය වංශයක්.

ලම්බ කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
ත්‍රිකෝණයක ලම්බක තුන
ඡේදනය වන ලක්ෂ්‍යය.

ලම්බ ගුරුත්වාචර්තනය (පාරිභා.)
[නා.] ශාකයක අවයවයක්
වර්ධනය හේතු කොටගෙන
පොළොව පෘෂ්ඨයට ලම්බක වූ
රේඛාවට හරස් වන පරිදි
පිහිටීම.

ලම්බ තලය (පාරිභා.) [නා.] තිරස්
තලයකට සෘජුකෝණාකාර ව
පිහිටි තලය.

ලම්බ දුර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] තිරස්
තලයකට සෘජුකෝණාකාරව
ඇති දුර.

ලම්බ නිමිනය [නා.] ප්‍රධාන
ගංගාවක පතුලට බොහෝ
ඉහළ මට්ටමක දී එහි නිමිනයට
ඇතුළුවන අතු ගංගාවක
නිමිනයක්.

ලම්බරේඛාව [නා.] තිරස් තලයකට
ලම්බාකාර ව පිහිටි රේඛා ;
එකිනෙකට අංශක 80කින්
ආනත රේඛා ; සිරස් රේඛාව.

ලම්බ වෘත්තය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රලම්බව ඡේදනය වන
වෘත්තය ; වෘත්ත දෙකක්
ඡේදනය වන ලක්ෂ්‍යයේ දී
වෘත්ත දෙකට ඇඳි ස්පර්ශක
එකිනෙකට ලම්බක වූ වෘත්තය.

ලම්බ සමච්ඡේදකය (පාරිභා.)
[නා.] සරල රේඛාවක් සමච්ඡේද
කිරීමට ඊට සෘජුකෝණාකාර ව
අඳිනු ලබන රේඛාව ; සෘජු
විච්ඡේදකය.

ලම්බාකාර [වි.] එල්බෙන
ස්වභාවය ඇති.

ලම්බිත [වි.] එල්බ සිටින ;
එල්බෙන ; රැඳී තිබෙන.

ලම්බිත පාලම [නා.] එල්ලෙන
පාලම.

ලම්බිත මලින [නා.ප්‍ර.] වාතයෙහි
රැඳී තිබෙන අපිරිසිදු ද්‍රව්‍ය.

ලඹකැටය, ලඹකැටේ [නා.]
පෙදරේරුවන් විසින් බිත්ති

උළුවනු ආදිය ඇද නොවන සේ කෙළින් පිහිටා ඇතිදැයි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා නූලකින් එල්ලී සිටින සේ සාදා ඇති ඊයම් බෝලය ; සිරස් රේඛාව දැක්වීම සඳහා නූලක බරක් එල්ලීමෙන් සාදන ලද උපකරණය.

ලඹදෙනවා, ලඹුදෙනවා [ක්‍ර.] පහතට නැමී පවතිනවා ; එල්බෙනවා ; එල්ලෙනවා ; ලඹනවා.

ලඹදොර [නා.ප්‍ර.] හිනි පෙති පඬික්කිය.

ලඹබාහුව [නා.] මෝටර් රථයක සුක්කානම් එකලසෙහි කොටසක් ; එක් කොනකින් සුක්කානම් ගියර් පෙට්ටියට ද අනෙක් කොනින් තිරස් බාහුවට ද සම්බන්ධ වී ඇති කොටස.

ලඹසවන් [වි.] අ. එල්බෙන කන් ඇති.- [නා.ප්‍ර.] අ. එල්බෙන කන් ඇත්තා.- ආ. පුරාණ කාලයේ දී විසූ ක්ෂත්‍රිය කුලයක නාමය ; ලම්බකර්ණ.

ලය [නා.ප්‍ර.] අ. ගායන-වාදන-නර්තනයෙහි සම වූ කාල ප්‍රමාණය ; කාලය පවත්වනු ලබන වේග ප්‍රමාණය.- ආ. විත්‍ර ශිල්පයට අදාළ ව රේඛාවල සාමාන්‍යය.

ලයාන්විත [ලය+අන්විත] [වි.] තාලයෙන් යුත් ; තාලය අනුව යන ; ලයානුගත ; ලයානුකූල.

ලයිකනය (පාරිභා.) [නා.] ඇල්ගාවක් හා දිලීරයක් ඉතා ළඟ ආශ්‍රයට පත්වීමෙන් සැදුණු සංයුක්ත ශාකයක් ; ලී කඳන්, ගස් ගල් ආදියෙහි බැඳෙන තද කොළ පාට ඇති පාසි වර්ගයක්.

ලයිට් හවුස් [නා.ප්‍ර.] විශේෂයෙන් නැව්වලට මග පෙන්වීම සඳහා වෙරළට ආසන්න ව ඉදිකරන ලද විශාල පහන් කණුවක් ; ප්‍රදීපාගාරය.

ලයිනන් [නා.ප්‍ර.] අ. අධිතර බල ලත් යුද්ධ නිලධාරීන් අතර කනිෂ්ඨතමයා ; කපිතාන්වරයකුට පහළින් සිටින්නා ; ලුහුණන්.- ආ. අමාරුකාරයා ; වණ්ඩියා.

ලයිනිං [නා.ප්‍ර.] ඇඳුමක් මැසීමේ දී, විනිවිද පෙනීම ආදිය වැලැක්වීම සඳහා එහි යට පැත්තට අල්ලන රෙද්ද ; යටින් දමන ප්ලාස්ටික් හෝ ලෝහ සිවිය.

ලයිනින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සෛල න්‍යෂ්ටියේ ජාලය සෑදී තිබෙන ද්‍රව්‍යයක්.

ලයිනෝටයිස් [නා.ප්‍ර.] මුද්‍රණය සඳහා අකුරු ඇමිණීමේ දී එක එක අකුර බැගින් අමුණනු වෙනුවට වචන පේළියක් ම එක විට වාත්තු කිරීමේ ක්‍රමය.

ලයිනෝ යන්ත්‍රය [නා.] මුද්‍රණ ශිල්පය සඳහා උපයෝගී කරගන්නා නවීන යන්ත්‍ර විශේෂයක්.

ලයිපේස (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මේද
දිරවන එන්සයිමයක්.

ලයිම, ලැයිම [නා.] එක දිගට තනි
වහලක් වශයෙන් සම්බන්ධ
කොට, වෙන වෙනම නිවාස
හැටියට වෙන් කර තනා ඇති
ගොඩනැගිලි පේළිය ; වතු
කම්කරුවන් ආදීන්ගේ වාසය
සඳහා වූ බද්ධ නිවාස පේළිය.

ලයිසම [නා.] යමක් පාවිච්චි කිරීම
සඳහා හෝ යම් ව්‍යාපාරයක
යෙදීම සඳහා හෝ ගාස්තුවක්
අය කොට රජයෙන් දෙනු ලබන
බලපත්‍රය ; ලයිසන් පත්‍රය ;
ලයිසන්සිය ; ලැයිසම.

ලෙන [වි.] ලෙලදෙන ; බබෙන ;
ලීලෝපේත.- [නා.ප්‍ර.] අ.
සෙලවීම ; වලනය ; පැද්දීම ;
ලෙලදීම.- ආ. ලෙව කෑම ; දිව
ගැම.- ඇ. ක්‍රීඩා කරන ස්ථානය.

ලෙනාව [නා.] කාන්තාව (රූ
සපු වෙන් හෙබි) ; අගන.

ලොට ධාතුව [නා.] බුදු සිරුරින්
ගත් අභිශයින් පූජනීය කොට
සලකනු ලබන නළල් ඇටය.

ලොට පට [නා.ප්‍ර.] නළලෙහි බඳිනු
ලබන අලංකාර පලඳනාවක් ;
නළල්පට ; ලොටිකාව.

ලොටය [නා.] අපි-කපාලයට
පහළින් හිසේ ඉදිරිපස පිහිටි

කොටස ; මුහුණේ ඇස්බැම
දෙකට හා හිසේ ස්වභාවික
කේශ පද්ධතියට අතර ඇති
ප්‍රදේශය ; නළල ; නළල් තලය.

ලොටාස්ටිය [ලොට+අස්ටිය]
[නා.] නළල් පෙදෙසට අයත්
අස්ටිය ; පෘෂ්ඨවංශි කපාලයේ
අක්ෂිකූප අතර තිබෙන පෘෂ්ඨිය
සඟල පටලාස්ටියක් ; නළල්
ඇටය.

ලලිත [වි.] අ. ලීලෝපේත ;
ලෙලෙන ; රමණීය ; මනහර.-
ආ. උචිත ; සුදුසු ; යෝග්‍ය.-
ඇ. බොළඳ ; සුරතල් ; සියුමැලි.-
[නා.ප්‍ර.] ක්‍රීඩාව ; නෘත්‍යය.

ලලිත කලාව [නා.] විත්‍ර, මූර්ති,
නෘත්‍ය, ගීත, වාදන ආදී මනෝඥ
සෞන්දර්ය කලාවන්ගෙන් කවර
හෝ එකක්.

ලලිතය [නා.] සෞන්දර්යාත්මක
වලනය ; ලාලිතයය.

ලලිතාභිනය [ලලිත+අභිනය]
[නා.] නැටුමේ දී බැලීමෙන් හෝ
අභිග්‍ර වලනයෙන් නෘද්ගත
භාවය දැක්වීම ; විශේෂයෙන් ම
කාන්තාවන්ගේ අංග වලනයෙන්
දක්වන ඉඬිගිතය.

ලව [නා.ප්‍ර.] අ. ඉතා ටික ; ස්වල්ප
ප්‍රමාණය ; කුඩා කොටස ;
ලේශය.- ආ. උෞනතාව ; අඩුව.-
ඇ. දිය බින්දුව ; පිනිබිඳ.- ඇ.

ඉතා ස්වල්ප වේලාව ; නිමේෂය.-
ඊ. (ගණිත) සාමාන්‍ය භාගයක
ඉරට උඩින් (3/5 යන්නෙහි 3
මෙන්) පවතින සංඛ්‍යාව ; ලවය.-
උ. කාව්‍යාලංකාරයක්. උඟ.
(පාරිභා.) සෛලයක් තුළ
තිබෙන ප්‍රාග් ජ්‍යෙෂ්ඨය වස්තුවක්
හෝ සෛලයක් තුළ තිබෙන
ඕනෑම කුඩා අංශුවක්.

ලවක [වි.] කපන ; නෙලන.-
[නා.ප්‍ර.] කපන්නා ; දැකැත්තෙන්
කපන්නා.

ලවක් දෙවක් [ක්‍රි.වි.]

අ. කෙළවරක් ; සීමාවක් ; අගක්
මුලක්.- ආ. අර්ථයක් ;
තේරුමක්.- ඇ. හේතුවක්.

ලවග [නා.ප්‍ර.] අ. කුරුදු.- ආ.
කරාබු.

ලවණ [නා.ප්‍ර.] අ. ලුණු ; සියලු
වර්ගවලට අයත් ලුණු.- ආ. ලුණු
රසය.- [වි.] ලුණුවලට
සම්බන්ධ ; ලුණෙන් සකස්වුණු ;
ලුණුවලට අයත්.

ලවණජ [නා.ප්‍ර.] (රසා.) ෆ්ලෝරින්,
ක්ලෝරින්, අයඩින්, ඇස්ටටින්
හා බ්‍රෝමීන් අඩංගු හැලජන්
පවුලේ ඕනෑම මූල ද්‍රව්‍යයක්.

ලවණ ජලය [නා.] ලුණු රස ඇති
චතුර ; ලුණු මුසු ජලය.

ලවණ ජීවියා (පාරිභා.) [නා.] ලුණු
මිශ්‍ර වතුරේ වාසය කරන සතා ;
මුහුදු වතුරේ ජීවත්වන සත්වයා.

ලවණකාමාන්‍ය [නා.] ජලයේ ඇති
ලුණු ගතිය හෙවත් ලවණතාව
මැනීම පිණිස උපයෝගී
කරගන්නා හයිඩ්‍රොමීටරය.

ලවණ නිධිය (පාරිභා.) [නා.]
ලවණ ජලය ලුණු වසයෙන්
තැන්පත්වීම.

ලවණ වීල [නා.] මුහුදු ජලය ගලා
ගොස් වාෂ්පබවට පත්වන
ස්වභාවික ජලාශ ; ලුණු තඩාග ;
කරදිය වීල.

ලවණිය [වි.] ලුණු සහිත ; ලුණු
රසයෙන් යුත්.

ලවන [නා.ප්‍ර.] අ. තොල ; අධරය ;
ඕෂ්ඨය.- ආ. සිඳීම ; කැපීම ;
පේදනය.

ලවන් [නා.ප්‍ර.] තණකොළ ; වල්
පැළැටි ආදිය.

ලවය [නා.] අ. කැපීම, නෙලීම.-
ආ. කුඩාකම.- ඇ. භාග
සංඛ්‍යාවක ඉරට උඩින් වූ
සංඛ්‍යාව.

ලවල් [නා.ප්‍ර.] තණකොළ.

ලවා ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. පමුණුවා
ගන්නවා.- ආ. සොයා
ගන්නවා.- ඇ. තබාගන්නවා ;
පිහිටුවා ගන්නවා.- ඇ. ඇති
කරගන්නවා ; උපදවා ගන්නවා.-
ඉ. දල්වා ගන්නවා ; පත්තු කර
ගන්නවා.

ලවාලනවා [ක්‍රි.] අ. පිළියෙළ කර
දෙනවා ; තනනවා ; සකස්
කරනවා. - ආ. බහාලනවා ;

තැන්පත් කරනවා. - ඇ.
සලසනවා ; ඇති කරනවා. -
ඇ. අතුරනවා ; දමනවා. - ඉ.
මෙහෙයවනවා ; යොදනවා.

ලව්‍නය [නා.] දැකැත්ත.

ලවුල් [නා.ප්‍ර.] හිතේ කරදර ; හිතේ
ආකූල-ව්‍යාකූලභාවය.

ලවුල්ලය [නා.] ආසාව ; ඇල්ම ;
රුවිය ; අභිලාෂය.

ලස [වි.] අ. ප්‍රමාද ; ශීඝ්‍ර නොවන ;
අලස ; මැලි ; හෝන්ද්‍රමාන්ද්‍ර.-
ආ. බබළන ; දීප්තිමත්. - [නා.ප්‍ර.]
අ. නොඉක්මන්බව ; පමාව ;
ප්‍රමාදය.- ආ. අත්ලස ; අල්ලස ;
පහාව.

ලසිකා [නා.ප්‍ර.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ
කණ්ඩරා කොපුවල ද සවේෂ්ට
සන්ධිවල ද පවතින බෙලසුල්
ද්‍රව්‍යය.

ලසිකා කරලය [නා.] ලසිකා
පටලය මගින් සන්ධිවල හා
කණ්ඩරා කොපුවල ඇතිවන
ලිහිස්සි බෙලසුල් ද්‍රව්‍යය.

ලසිකා දාහය [නා.] සන්ධියක
ලසිකා පටලයේ ඉදිමීම.

ලසිකා පටලය (පාරිභා.) [නා.]
ලසිකා ප්‍රාවය කරන සියුම්
සම්බන්ධක පටක ස්තරය.

ලසිත [වි.] බබළන ; දීප්තිමත්.

ලසුණු, ලසුනු [නා.ප්‍ර.] ලූනු ;
විශේෂයෙන් සුදු ලූනු.

ලසුනි [නා.ප්‍ර.] රනින් ඔප දමූ හරිත
වර්ණය බඳු වර්ණයකින් යුතු
මැණික් විශේෂයක්.- මෙය
ගෝමේද ප්‍රභේදයකි.

ලසොල් [නා.ප්‍ර.] හිස් දෙය ; නිසරු
දි.

ලස්කිරිඤ්ඤ [නා.] අ. හෙල්ල ;
ලන්සය.- ආ. හෙල්ලෙන්
සන්නද්ධ වූ හට හමුදාව.

ලස්නාරු පෙට්ටිය [නා.] සම්මාදම්
දමන පෙට්ටිය ; පින් පෙට්ටිය.

ලස්සණ/න [වි.] රූප සම්පන්න ;
හැඩ වැඩ ඇති ; සුරූපී ;
සිත්ගන්නා සුලු ; මනහර ;
මනෝඥ ; සුන්දර.

ලහ [නා.ප්‍ර.] අ. ඉරටුව ; කුර. -
ආ. සංඝයා වෙත දන් ආදිය
දීම සඳහා ලබන පැවරුම් ;
සලාකය. - ඇ. ලාකඩ ; ලතු. -
ඇ. වී ආදි ධාන්‍ය මනින
උපකරණය ; ලාහ ; කුරුණිය.

ලහටු, ලාටු [නා.ප්‍ර.] අ. ගස්
ආදියෙන් වැගිරෙන ඇලෙන
සුලු ඕෂ්ඨ ; කඩදාසි ආදිය
ඇලවීමට උපයෝගී කරගනු
ලබන බෙලසුල් ද්‍රව්‍ය ; මැලියම්.-
ආ. දුම්මල.

ලහඹුව [නා.] එකට ඇලී තද වී
ඇති දෙය.

ලහන්ද [නා.] අ. කුඹුරේ වක්කඩ
අහුරන ලිය.- ආ. ඇලක හරහට
දමන ලී කඳ ; ඒදණ්ඩ.

ලහ පහ [නා.] දායකයාගේ නම සඳහන් සලාක පත්‍රිකාව.

ලහ බත් [නා.ප්‍ර.] සලාක බත ; ලහපත්ති නම සඳහන් දායකයා විසින් ඒ ලහපත් ලැබූ හික්ෂුන්ට පිළිගන්වන දාන බත.

ලහ මැදිරිය [නා.] කුඩයේ කුරු මීටිය ; කුඩ මීට වටා ඇති කුරු ගොන්න.

ලහස්ස, ලාස, ලාස්ස, ලාහ [නා.ප්‍ර.] ධාන්‍ය තෙල් ආදිය මැනීම සඳහා භාවිත කරන මිනුමක් ; නැලි හතරක ප්‍රමාණය.

ලහිකරනවා [ක්‍රි.] ඉක්මන් කරනවා ; හදිසි කරනවා.

ලහි-ලහියේ [ක්‍රි.වි.] ඉක්මනින් ; වහ වහා.

ලහු, ලහුක [වි.] බරපතල නොවන ; සැහැල්ලු ; ලහු ; අල්ප.

ලහුකතා, ලහුතා [නා.ප්‍ර.] සැහැල්ලු බව ; ලහුතා.

ලහුක පරිවර්තනය [නා.] අ. ඉක්මන් පෙරළීම ; ලහුක ප්‍රවෘත්තිය. - ආ. සැහැල්ලු පැවැත්ම ; ලුහු පිරිවැටුම.

ලෙනවා [ක්‍රි.] සෙලවෙනවා ; වංචල වෙනවා ; ලෙළ දෙනවා.

ලඵව [නා.] (ක්‍රීඩා) නාටක.

ලා [නා.ප්‍ර.] අ. ලාටු.- ආ. ලතු ; ලාක්ෂා ; ලාකඩ.- ඇ. සලාක ;

ලහ.- ඇ. ඉරටුව ; කුර.- ඉ. පාදාහරණ විශේෂයක් ; පාසලඹ.- ඊ. උරහිස.- [නි.] අ. ඇතැම් නාම පදවල බහුවචනාර්ථය ප්‍රකට කිරීමෙහි යෙදේ.- ආ. ආධාරාර්ථයෙහි යෙදේ.- ඇ. ලනවා යන්නෙහි පූර්වක්‍රියා රූපය.

ලාංකික, ලාංකේය [වි.] ලංකාවට අයත් ; ලංකාව හා සම්බන්ධ ; ලංකාවේ උපන්.

ලාකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. ලාක්ෂා නම් කෘතියා විසින් නිපදවනු ලබන ලාටු වැනි ද්‍රව්‍යය ; ලතු ; ලාක්ෂා. - ආ. ලියුම් ආදියෙහි මුද්‍රා තැබීම සඳහා උණු කොට භාවිත කරනු ලබන ලාකඩ.

ලාකඩ පෙන්නුව [නා.] ලාකඩ පෙරීම සඳහා භාවිත උපකරණයක්.

ලාකම් [නා.ප්‍ර.] ලාක්ෂා කර්මය ; ලාක්ෂාවලින් සායම් ගැම.

ලාක්ෂකය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රාව්‍ය සායමක් සමඟ ලෝහ හයිඩ්‍රොක්සයිඩ් සංයෝජනය කිරීමෙන් ලැබෙන අද්‍රාව්‍ය වර්ණවත් ද්‍රව්‍යයක්.

ලාක්ෂණික [වි.] අ. ලක්ෂණයෙන් යුතු ; ලක්ෂණ ශක්තියෙන් අවබෝධ කටයුතු.- ආ. ආවේණික වූ ; පොදු ලක්ෂණයෙන් යුතු.- ඇ.

හඳුනාගැනීමේ ලකුණු පිළිබඳ වූ.-
ඇ. වාච්ඡාර්ථයෙන් අන්‍ය වූ
අර්ථයක් ගෙන දෙන ;
ද්විතීයාර්ථයක් ඇති.- [නා.ප්‍ර.]
ශබ්දය බෙදෙන ක්‍රීඩිත
කොටස්වලින් එකක්.

ලාක්ෂණික වක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
වෙනස්වන්නා වූ අගයන්
දෙකක් අතර සම්බන්ධතාව
පෙන්වීම සඳහා ප්‍රස්තාර
කඩදාසියක ලකුණු කරනු ලබන
වක්‍රය.

ලාක්ෂාරසය [නා.] ලකුදිය ;
ලාකඩ දියරය.

ලා ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. දමා ගන්නවා ;
බහා ගන්නවා ; පැලඳ ගන්නවා.-
ආ. හරවා ගන්නවා ; තබා
ගන්නවා. - ඇ. අටවා ගන්නවා ;
සාදා ගන්නවා.

ලාගය, ලාගේ [නා.] ආකාරය ;
ලීලාව ; අන්දම.- [නි.] වැනි ;
මෙන් ; වගේ.

ලාසවය [නා.] අ. සැහැල්ලු බව. -
ආ. කුඩාබව.

ලාභිගල, ලාභිගුල [නා.ප්‍ර.] අ.
සීසැම සඳහා භාවිත කරන
නගුල.- ආ. පුරුෂ නිමිත්ත ;
වාෂණය. - ඇ. පොල්ගස. -
ඇ. (ගව ආදී සිවුපා සතුන්ගේ)
නගුට ; වලිගය.

ලාවිචුව [නා.] මේස, කැබිනට්,
අල්මාරි ආදියෙහි යම් යම් දේ
සුරක්ෂිතව තබා ගැනීම සඳහා

පිටතට ඇදීමට හා වැසීමට
හැකි වන සේ සවි කරන ලද
පෙට්ටියක ආකාරය ඇති
අංගය.

ලාජ, ලාජා [නා.] වී පොරි ; විලඳ.

ලාඤ්ජනය [නා.] අ. යමක කොටා
හෝ යොදා ඇති සලකුණ ;
සටහන ; විභ්තිය ; නිල ලකුණ.-
ආ. යම් කිසිවක් සංකේතවත්
කරන සලකුණ.

ලාටු [නා.ප්‍ර.] ඇලෙන සුළු
ද්‍රව්‍යයක් ; මැලියම් ; ගම්.

ලාටු ග්‍රන්ථිය [නා.] කෘමීන්ගේ
උදරයේ අග පිහිටි ග්‍රන්ථි
විශේෂයක්.

ලාඛම [නා.ප්‍ර.] බර අදින අශ්ව,
ගොන් ආදී සතුන්ගේ කුර
ගෙවීම වළක්වනු සඳහා සවි
කරනු ලබන යකඩ පතුරු
විශේෂයක්.

ලාඛම් වීල [නා.] ගංගාවක් ගලා
යෑමේදී අධික ලෙස වක්‍ර හට
ගැනීම නිසා ක්‍රමයෙන් ගඟෙන්
වෙන් වී අශ්ව ලාඛමක
හැඩයෙන් යුක්ත ව පවතින දිය
කඩ.

ලාදර බත [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ
ඇතැම් පළාත්වල විවාහ
මංගල්‍යවලදී මගුල් දිනට පෙර
දින රාත්‍රියේ උදව්කළ නැදෑයන්
සඳහා පවත්වනු ලබන හෝජන
සංග්‍රහයක්.

ලාදුරු [නා.ප්‍ර.] සමෙහිත්
ස්නායු වලත් ශ්ලේෂ්මල
පටලවලත් ගැට-ගැට සැදී සම
රළු ව අංග හැලී යන දරුණු
බෝවෙන රෝගයක්.

ලානය [නා.] ගැනීම ; ඇල්ලීම ;
ආදානය.

ලාපන [නා.ප්‍ර.] සිවුරු මැසීම
සඳහා නුල්ගැසීමේ දී පාවිච්චි
කරන කෝදුව.

ලාපය [නා.] අ. කථාව ; කතාබහ ;
වචනය ; ආලාපය.- ආ.
පක්ෂීන්ගේ රාවය හෙවත් නාදය.

ලා බත් පෙට්ටිය [නා.] බත් ආදිය
සංඝයාට දෙන දායකයන්ගේ
නම් ලියූ තල්පත් කැබලි ආදිය
දමන පෙට්ටිය.

ලාභ ආන්තිකය [නා.] ගැනුම් මිල
හා විකුණුම් මිල අතර වෙනස.

ලාභ තෘෂ්ණාව [නා.] සිවුපසය
කෙරෙහි ඇති ආශාව ; තමාට
ලැබෙන දේවල් අත්කර ගැනීමේ
තණ්හාව.

ලාභ පරිණාමය [නා.] ලාභය
වෙනත් අයකුට පැවරීම ; යම්
පුද්ගලයකු විසින් දීමට අදහස්
කරන දෙයක් තමාට හෝ
වෙනත් අයකුට ලැබීමට
සැලැස්වීම.

ලාභය [නා.] අ. යම් යම් දේ ලැබීම ;
අත්පත්වීම.- ආ. ලැබෙන දෙය ;
ප්‍රත්‍යය.- ඇ. වාසිය ;

ප්‍රයෝජනය.- ඇ. යම්කිසි
ව්‍යාපාරයක් ලැබූ ආදායමෙන්
වියදම් කපා හැරීමෙන් පසු
ඉතිරි වන මුදල.

ලාභස්ථානය [නා.] (ජ්‍යෝති.)
යමකුගේ ජන්ම පත්‍රයෙහි
ආදායම් ආදී ලාභ ප්‍රයෝජන
ගැන කියැවෙන ස්ථානය ;
අයස්ථානය ; කේන්ද්‍රයක
එකොළොස්වැන්න.

ලාභාංශය [නා.] හවුල් ව්‍යාපාර
සමාගමක ලාභය කොටස්
ගණනින් බෙදූ විට එක් එක්
කොටස්කරුවකුට ලාභ පොළී
ආදී වශයෙන් ලැබෙන
ප්‍රමාණය.

ලාභාපේක්ෂාව [ලාභ+අපේක්ෂාව]
[නා.] අ. තමන් කරන කවර හෝ
කටයුත්තකින් හෝ ලාභ
ප්‍රයෝජන ලබාගැනීමේ
බලාපොරොත්තුව.- ආ. (යම්
ව්‍යාපාරයකින්) ලාභ ලබා
ගැනීමේ බලාපොරොත්තුව.- ඇ.
(විනය.) සිව්පසය ආදිය
ලබාගැනීමේ බලාපොරොත්තුව.

ලාභාලාභ ගිණුම (පාරිභා.) [නා.]
තමන්ගේ දූතගැනීමට
ව්‍යාපාරිකයන් විසින් හර-බැර
වශයෙන් පොත්වල ලියා සටහන්
කර තිබෙන ගිණුම් විස්තරය.

ලාභාලාභය [ලාභ+අලාභය] [නා.]
අ. ලාභය සහ අලාභය ;
ලැබෙන දෙය හා සිදුවන පාඩුව ;

යමක් ලැබීම හා ලැබුණු දේ නැති වී යාම.- ආ. ආදායම හා වියදම ; ව්‍යාපාරයකින් සියලුම වියදම් කපා හැරීමෙන් පසු ලැබෙන ලාභය හෝ අලාභය.

ලාභි, ලාභී [වි.] ලැබීම ඇත්තා වූ ; ලැබෙන සුලු.

ලාභියා [නා.] ලබන තැනැත්තා ; ලබන්නා.

ලාමක [වි.] නොමේරූ ; මෝඩ ; අඥාන ; බොළඳ ; පහත් ; හීන ; නිව.

ලාමා [නා.ප්‍ර.] විශේෂයෙන් හිමාලය හා මධ්‍යම ආසියානු ප්‍රදේශවල වසන මහායාන ආගමික පූජකවරුන් හඳුන්වන නාමය.

ලාමාගම [නා.] ලාමාවරුන්ගේ නායකත්වයෙන් යුත් මහායාන බෞද්ධ ආගම.

ලාම්පු ආවරණය [නා.] විදුලි බුබුළුවල තද ආලෝකය අඩුකර ගැනීම සඳහා එම විදුලි බුබුළු වැසෙන සේ සවි කිරීමට සාදා ඇති ආවරණ විශේෂය ; පහත් පුවරුව.

ලාම්පු උඩැස්සි කුලිය [නා.] මසුන් බිලිබැමේදී ඇම සඳහා අවශ්‍ය වන මසුන් සැපයීම වෙනුවෙන් කරන ගෙවීම.

ලාම්පුව [නා.] ආලෝකය ලබාගැනීම සඳහා තිර හා තෙල් දමා සකසා ඇති පහන.

ලායන මානය (පාරිභා.) [නා.] සායම් කළ ද්‍රව්‍යයක් ආලෝකයට ඔරොත්තු දෙන ප්‍රමාණය මැනීමේ උපකරණයක්.

ලාරස [නා.ප්‍ර.] ලතුදිය ; ලාක්ෂා ජලය ; ලාකඩ වතුර.

ලාලනය [නා.] අ. නැළවීම ; සුරතල් කිරීම. - ආ. ලාලිතාය.- ඇ. ආදරයෙන් පිරුණු බව. - ඇ. ආදරයෙන් පාලනය කිරීම.

ලාලස [වි.] අධික ආශාවෙන් යුතු වූ ; බලවත් ඇල්මෙන් යුතු ; තදින් ඇලුම් කරන.

ලාලා [නා.ප්‍ර.] මුඛයෙන් ශ්‍රාවය වන බෙටිය ; කෙළ හා සෙම.

ලාලාවිෂයා [නා.] විස සහිත කෙළ ඇති සතා.

ලාලිත [වි.] අ. සුරතල් ; මන පිනවන ; සිත නළවන. - ආ. සෘජු නොව, කවාකාර ලක්ෂණයෙන් යුත්.

ලාලිතාය [නා.] අ. සිත නළවන බව ; ලලිතභාවය ; සුන්දරත්වය ; මිහිරිබව.- ආ. ලලිත බවින් යුක්ත බව.- ඇ. කාමුක විලාසය.

ලාලිනී [නා.ප්‍ර.] අ. පොළඹවන තැනැත්තිය ; සිත් අදින්නිය ; සුලලිත දේහයෙන් යුක්ත තැනැත්තිය.- ආ. සල්ලාල

ස්ත්‍රිය ; කාමුක ගැහැණිය ; මායම් දන්තිය.	ලාසු වඩුවා [නා.] ලියන වඩුවා ; ලාසු සාදන වඩුවා.
ලාවණික [නා.ප්‍ර.] අ. ලවණ හෙවත් ලුණු මිශ්‍ර ; ලවණ සහිත. - ආ. ලුණු මිශ්‍ර දියර.	ලාසා [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවැදැරුම් වූ නාට්‍ය ප්‍රභේදවලින් එකක් (අනෙක තාණ්ඩුව නම්) විශේෂයෙන් කාන්තා පක්ෂය සඳහා වන අඩු වේගයෙන් ද වැඩි ලාලිතයෙන් ද යුත් නැටුම් ලක්ෂණය.- [වි.] අ. ලාලිතයෙන් යුත්.- ආ. ප්‍රමාද ; පමා ; පරක්කු.- ඇ. ඇල්මෙන් යුක්ත ; ආශා සහිත.
ලාවණික රේචකය (පාරිභා.) [නා.] බඩ විරේක කරන ලවණ හෙවත් ලුණු මිශ්‍ර ඖෂධය.	ලාහෙළා [පූර්වක්‍රි.] පරීක්ෂා නොකොට ; විමසීමකින් තොරව ; වහා ; කලබලෙන්.
ලාවණ්‍ය [වි.] සිත් ගන්නා වූ ; සිත්කලු ; මන බඳින.	ලැකි [නා.ප්‍ර.] ලියන තැනැත්තා ; ලියන්නා ; ලේඛකයා.- [වි.] ලකෙහි හෙවත් ලංකාවෙහි වූ ; ලාංකික.
ලාවණ්‍යය [නා.] සිත් ඇදගන්නා බව ; සිත්ගන්නා බව.	ලැකිය [නා.] අ. පොත පතෙන් හෝ ව්‍යවහාරයෙන් ගෙන හැර දක්වන උදාහරණය. - ආ. ඉලක්කය ; එල්ලය ; කුරුමානම්.
ලාවා [නා.ප්‍ර.] අ. (ගිනි කඳුවලින් නික්මෙන) ලෝදිය ; ඉන් සැදෙන පාෂාණය.- ආ. බොහෝ විට රූප පරිවර්තනයකින් සුහුඹුලා බවට පත්වන කුඩා ජීවියෙක් ; කීටයා ; පිළවා. - ඇ. කුඩාල්ලා ; පූඩාවා.	ලැකියනුසරින් [ක්‍රි.වි.] උදාහරණය අනුව යාමෙන් ; ලක්ෂ්‍යානුසාරයෙන්.
ලාවා කැට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යම්තැන් පුපුරා යෑමේ දී විසිවන කුඩා ලාවා ගුලි.	ලැකියුනාව [නා.] ශරීරයෙහි පිහිටි අස්ථිවල තහඩු තට්ටු අතර පිහිටි කුඩා විවර විශේෂය.
ලාවා දෝරය (පාරිභා.) [නා.] (ගිනි කන්දකින්) ගලා යන ලෝදිය ධාරාව ; ලාවා ප්‍රවාහය.	ලැක්කිය [නා.] ඊයෙන් විදීමට හෝ වෙඩි තැබීමට යොදාගන්නා ඉලක්කය ; කුරුමානම් ; එල්ලය.
ලාස [නා.ප්‍ර.] ලාහ ; කුරුණිය.	
ලාසිකාව [නා.] නළඟන.	
ලාසික [නා.] බැබළීම ; දීප්තිය.	
ලාසුරුව [නා.] හුණු බුසල් 56ක ප්‍රමාණය.	

ලැක්වික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
ඇඹුල් කිරිවල තිබෙන වර්ණ
රහිත ස්ඵටිකරූපී කාබනික
අම්ල විශේෂය.

ලැක්වික් ඩිහයිඩ්රජනේස් [නා.ප්‍ර.]
ලැක්වික් අම්ලය ඔක්සිකරණය
විමේ දී පයිරුවික් අම්ලයට
පරිවර්තනයවීමට උපකාරී වන
එන්සයිමයකි.

ලැක්ටේස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලැක්ටෝස් ග්ලූකෝස් බවට
පරිවර්තනය කිරීම පහසු
කරන්නා වූ ද සතුන්ගේ ජීර්ණ
යුෂයෙහි පවතිමින් ආහාර ජීර්ණ
ක්‍රියාවලියට උපකාරීවන්නා වූ
ද එන්සයිමයකි.

ලැක්ටොප්ලේවින් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] බී² විටමින්යේ අඩංගු
සක්‍රිය ධාතු දෙකෙන් එකක් ;
රයිබොප්ලේවින්.

ලැක්ටෝමීටරය [නා.] කිරිවල
පිරිසිදු බව මනින උපකරණය ;
ක්ෂීරමාපකය.

ලැක්ටෝස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කිරෙහි අඩංගු සීනි වර්ගයකි.

ලැක්ම [නා.] අ. නැවතී විවේක
ගැන්ම ; විශ්‍රාමය ; නිදාගැනීම ;
ලැගීම.- ආ. දුර ප්‍රමාණයක් ;
ගවුළෙන් අර්ධය ; අඩ ගවුළ.-
ඇ. කුරුල්ලන් ලගින ස්ථානය.

ලැගි [වි.] අ. ලග්න වූ ; ඇලුණු.-
ආ. සමීප වූ ; ළං වූ.- ඇ. සුදුසු ;
යෝග්‍ය.- ඇ. නවාතැන් ගත්.

ලැගීනාව (පාරිභා.) [නා.] උසස්
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ කර්ණසංඛායේ
කාණුව බවට පත්වන සංවේදී
අපිච්ඡදයෙන් ඇතිරුණු
මඩියකි.

ලැගුම, ලැගීම [නා.] අ. විවේකය
හෝ විශ්‍රාමය සඳහා නවාතැන්
ගන්නා ස්ථානය ; ලැගුම්
ගන්නා තැන ; ලැගුම්පල. -
ආ. කුකුළු ආදී පක්ෂීන් ලගින
තැන.

ලැගුම් ගන්නවා [ක්‍රි.] වෙහෙස
නිවා ගැනීම සඳහා නවාතැන්
ගන්නවා ; විශ්‍රාමය පිණිස
රාත්‍රියේ නවතිනවා ;
සැතපෙනවා.

ලැගුම්ගේ [නා.] විහාරස්ථානයේ
හික්ෂුන් වහන්සේලා වාසයකරන
කොටස ; ආවාසය ; හික්ෂුන්ගේ
සැතපෙන ගෙය.

ලැගුම්පල [නා.] නවාතැන ;
විවේකය උදෙසා නවතින
තැන.

ලැගුල්ලනවා [ක්‍රි.] (විශේෂයෙන්
හීලෑ සතුන්) ලැගුම් ලනවා ;
ලැගුම් ගන්නවා ; නිදියනවා.

ලැගුම් [නා.ප්‍ර.] මෑ කරල් ආදී
එළවළුවල තිබෙන මාංශජනක
ධාතු විශේෂය.

ලැජරය, ලෙජරය [නා.] ගනුදෙනු
පැහැදිලිව හා අයවැය නිවැරදි
ව තබා ගැනීමට ඉවහල් වන
පොත.

ලැජ්ජ බය [නා.] ලජ්ජාව සහ බය ;
ලැජ්ජා ස්වභාවය හා යම් වරදක්
කිරීමේදී ඇතිවන බිය
ස්වභාවය.

ලැටරයිට් [නා.ප්‍ර.] රතු පැහැයට
හුරු තද මැටි මිශ්‍ර පස්
විශේෂයක් ; කබොක්.

ලැටිස් [නා.ප්‍ර.] දොර ජනෙල් ආදිය
සඳහා ලී පට්ටලින් සකස් කළ
අළුවා හැඩයේ පෙතීමක් ඇති
ආවරණය ; අළුවා රාමුව ;
ගරාදිය.

ලැදි, ලැදි [වි.] අ. ආදරවත් ;
හිතවත් ; රුචි කරන ; ආශා
ඇති.- ආ. ලබ්ධියෙන් යුත් ;
ශ්‍රද්ධා සම්පන්න ; හක්තිමත්. -
ඇ. ප්‍රමුද්‍රිත වූ ; සතුටු වූ ; සතුටට
පත්.- [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව.

ලැදි සටන් [නා.ප්‍ර.] ලබ්ධිය හෙවත්
ආගමික විශ්වාස මුල්කොට
ඇති වන ගැටුම්.

ලැද්ද [නා.] මඳක් වැඩුණු ගස් පඳුරු
ඇති බිම් පෙදෙස ; කුඩා
ගස්වලින් යුත් කැලෑව ; ලන්ද.

ලැද්දගහනවා [ක්‍රි.] කැලේ
කොටනවා ; වල් කොටා ශුද්ධ
කරනවා.

ලැනොලින්, ලැනොලීන් [නා.ප්‍ර.]
ලෝමවලින් ලබාගන්නා වූ ද,
කොලොස්ට්‍රෝල්වල පාමට්ටි
ඔලියේට් හා ස්ටියරේට් යන
ඒවායේ මිශ්‍රණයක් වූ ද,
මේදයක්.

ලැන්ගයිට් [නා.ප්‍ර.] මුද්‍රා වොෂර්
සෑදීම සඳහා ගනු ලබන විශේෂ
ද්‍රව්‍ය වර්ගයක්.

ලැන්ඩෝල්ට් ප්ලාස්කුව [නා.]
රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවට ලක්වන
මූල ද්‍රව්‍යයක් බහා තැබීමට
උපයෝගී කරගනු ලබන
ප්ලාස්කු විශේෂය.

ලැන්තනම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ආවර්තිතා වගුවේ තුන්වැනි
කාණ්ඩයේ තිබෙන විරල පාංශු
කාණ්ඩයට අයත් ලෝහමය මූල
ද්‍රව්‍යයක්.

ලැඳුම් පත් [නා.ප්‍ර.] බැංකු ක්‍රමය
ආරම්භයේ දීම බැංකුකරුවන්
වූ රන්රිදීකරුවන් තමන් ළඟ
තැන්පත් කළ ආහරණ
තබාගෙන ඒ, වෙනුවට නිකුත්
කළ පත්‍රිකාව ; මෙය මුදල්
වශයෙන් භාවිත කළ හැකි පත්‍ර
විශේෂයකි.

ලැපොප් [නා.] කුඩා ප්‍රමාණයේ
පරිගණක යන්ත්‍ර විශේෂයක්.

ලැබීම, ලැබුම [නා.] අ. විදේශවල පදිංචි ජනයා සිය රටට කරන ගෙවුම් විශේෂය.- ආ. සංසාරයේ දී රැස් කොට මේ ආත්මභාවය කරා ගෙනා වාසනාව හා අවාසනාව.- ඇ. ලැබෙන දේ ; අය ; ආදායම.

ලැබිබුම [නා.] ඉලක්කය ; කුරුමානම.

ලැමාක්වාදය, ලැමාර්ක්වාදය [නා.] පරිණාමය තේරුම් කිරීම සඳහා ලැමාක් නම් විද්‍යාඥයා ඉදිරිපත් කළ මතය. - ජීවියකු තම ජීවිත කාලය තුළ දී පරිවය කරගන්නා වූ අලුත් ලක්ෂණ ප්‍රවේණියට ගන්නේ යැයි කළ ප්‍රකාශය.

ලැමැණි, ලමැණි බ.

ලැමිනේරියන් කලාපය [නා.] ලැමිනේරියන් මුදු ශාක ආවේණික ලක්ෂණ කොට ඇති කලාපය ; පාෂාණමය වෙරළවල පිහිටි ප්‍රධාන කලාප තුනෙන් එකක්.

ලැමිප්‍රේශාවා (පාරිභා.) [නා.] මුඛයෙන් ගල්වලට ඇලී සිටින සික්ලොස්ටොමාටා ගණයක්.

ලැයිම [නා.] එකට එක යාබද ව කම්කරුවන් සඳහා ඉදි කරන ලද කුඩා නිවාස පේළිය.

ලැයිසම [නා.] යමක් පාවිච්චි කිරීම සඳහා ලබාගත යුතු බලපත්‍රය ; අවසරය.

ලැයිස්තුව [නා.] යම් යම් දේවල් ලියා තබන ලද වට්ටෝරුව ; එකට සිටින පරිදි ගොනුකොට සකස් කරන ලද කරුණු මාලාව ; වට්ටෝරුවක් වශයෙන් පිළියෙළ කොට ඇති ලේඛනය.

ලැරිංක්ස්, ලාරින්ක්ස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ශ්වාසනාලයේ උඩ කොටස ; ග්‍රසනිකාව හා සම්බන්ධ වන තැන තිබෙන විශාල වූ කොටස ; ස්වරනාලිකාව ; උගුර.

ලැල් [නා.ප්‍ර.] එල්ලීම සඳහා මුතු ඇට කොඩි ආදිය පේළි වශයෙන් අමුණා සාදා ගන්නා වැල.

ලැව, ලැවල [නා.] ගස්වැල් ආදියෙන් ගහණ වූ භූමිය ; කැලැව ; ලන්ද.

ලැවැන්ත [නා.ප්‍ර.] අ. දබරයකට මුල පිරීමට යොදා ගන්නා සුළු කාරණය ; රණ්ඩුවකට අර ඇඳීමට යොදාගන්නා හේතුව.- ආ. කෙනෙකුගෙන් සිදුවන සුළු වරද. - ඇ. හෙවනැල්ල.

ලැවැන්දරා [නා.ප්‍ර.] මිංචි කුලයට අයත් සුගන්ධවත් යුරෝපීය ශාකයකින් සකස් කරගන්නා

සුවද ගැන්වූ තෙල් වර්ගයක් ; ලැවැන්ඩර්.	සුමටව ක්‍රියා කරන පරිදි සැකසූ පසු එන්ජමේ වේගය.
ලැවැල්ල (කථා.උඩ) [නා.] රතු පැහැති තණ විශේෂයක්.	ලැසි බැල්ම [නා.] මද බැල්ම ; අඩ බැල්ම ; ලාසය වූ බැල්ම.
ලැවොයිසියර් ක්‍රමය [නා.] ඔක්සිජන් වෙන් කිරීම සඳහා රසදිය පාවිච්චි කිරීමෙන් නයිට්‍රජන් ලබාගන්නා ක්‍රමය ; ලැවොයිසියර් නම් රසායනඥයා විසින් සොයාගන්නා ලද නිසා මේ නම් විය.	ලැසි ලැසි [ක්‍රි.වි.] මදින් මද ; ටිකෙන් ටික ; හෙමින් හෙමින් ; පමා වෙව්.
ලැව් [නා.ප්‍ර.] වනාන්තරය.	ලැස් [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රමාදය ; අතපසුව ; පරක්කුව.- ආ. අලසකම ; ආලසාය.
ලැව් ගින්න, ලැව්ගින්න [නා.] අධික නියඟයකට හසුව කැලෑවේ ගස්වැල් වියළී යාමෙන් හටගන්නා ගින්න ; දාවාග්නිය ; ලවග.	ලැහැන් බඳිනවා, ලැහැල් බඳිනවා [ක්‍රි.] රංචු වශයෙන් සිටිනවා ; සමූහ වශයෙන් එක් වෙනවා ; දළක් ලෙස එකතු ව ඉන්නවා.
ලැසි [වි.] සෙමින් ; ප්‍රමාද. [නා.ප්‍ර.] පමාව ; ප්‍රමාදය.	ලැහැල්, ලැහැබි [නා.ප්‍ර.] අ. ගස් වැල් සත ව වැඩුණු ප්‍රදේශ.- ආ. කැලෑ රොදවල් ; පඳුරු ; ගුල්ම.
ලැසි කරනවා [ක්‍රි.] පරක්කු කරනවා.	ලැහැලි [වි.] පරණව ගිය ; වැරහැලි වූ ; දිරාපත්වීමට ළං වූ.
ලැසි ගමන [නා.] සෙමින් යන ගමන ; සුලලිත ලෙස පමා වෙමින් කරන ගමන ; මන්දගාමීව කරන ගමන් විලාසය (විශේෂයෙන් කාන්තාවන්ගේ ගමන් විලාසය සම්බන්ධයෙන් ව්‍යවහාර වේ).	ලැහැලි ගන්නවා [ක්‍රි.] දළි වැටෙනවා ; දළි නැගෙනවා ; (සමහර) පතුරු මෙන් දළි ඇතිවෙනවා.
ලැසි දිවුම [නා.] රථය නොදුවවා එන්ජම පමණක් දිවෙන විට	ලැහැලි ගානවා [ක්‍රි.] සිහින් පතුරු ලෙස කපනවා ; ලියනවා.
	ලැහැලි රෙදි [නා.ප්‍ර.] වැරහැලි ව ගිය කඩ රෙදි ; පරණ ව දිරාපත්වීමට තරම්ව ගිය රෙදි.
	ලැහැල්ල, ලැල්ල [නා.] අ. ලී කඳකින් ඉරන ලද තුනී ලී

තහඩුව. - ආ. සිමෙන්ති ගල්
ආදියෙන් සැදුණු සිහින් පතුර ;
පුවරුව ; එලකය.

ලැහැල්ලු [වි.] අ. සැහැල්ලු ; බර
අඩු ; ලගු වූ. - ආ.
(වෛතසිකයෙහි පවත්නා)
සැහැල්ලු බවින් යුත් ; බැරැරුම්
නොවන.

ලැහැස්තිය, ලැස්තිය [නා.] යම්
කිසිවකට කරන සුදානම ;
පිළිවෙළ වීම.

ලැගල [නා.] මිරිස් අඹරන ගලේ
හෝ බෙහෙත් අඹරන ගලේ
යටි ගල ; මව් ගල.

ලැටි [වි.] අ. හැකිළි ; වකුටු. - ආ.
පිරි නැති ; පිම්බි නැති ;
ඇකුළුණු- ඇ. කෙට්ටු ; කෙසග ;
කේඩැරි.- [නා.ප්‍ර.] මැලියම් වැනි
ඇලෙන ද්‍රව්‍යයක් ; ලාටු.

ලැටි ගානවා [ක්‍රි.] ඉදිරි දත්වලින්
උලා කනවා ; දැනින් සූරා
කනවා.

ලැටියා [නා.] ලාක්ෂ්‍ය නිපදවන
කෘතියා ; ලාකඩ කුරුමිණියා.

ලැට්ට [නා.] අ. අත්ත ගසකට යා
වන තැන ; දෙබළය.- ආ. ලැටි
ගැමෙන් පසු ඉතුරු කොටස ;
දත්වලින් කඩා කා ඉතුරු වූ
කොටස.

ලැන [නා.ප්‍ර.] කුරුල්ලන් ආදී
පක්ෂීන් ඇල්ලීම සඳහා

කොහොල්ලෑ ආදී මැලියම් ගැ
ලියෙන් තැනූ උගුල ; ලැව.

ලැලි අඩිය [නා.] දිගින් හා පළලින්
අඩිය බැගින් වූ ලැලි ප්‍රමාණය ;
හතරැස් අඩියක ප්‍රමාණ වූ
ලැල්ල.

ලැලි කයිරුව (පාරිභා.) [නා.]
ලියෙන් කළ ආධාරකය ;
ලැල්ලෙන් කළ මුක්කුව ; බිම
නොවැටෙන සේ වැල් ආදී
යමකට ආධාරකය පිණිස
සිටුවන ලිය.

ලැලි ගල [නා.] ලැල්ලක් මෙන්
පැතැලි වූ ගල.

ලැලි දොර [නා.] ලැලි පුවරු
කිහිපයකින් වසන දොර ; ලැලි
තීරු කිහිපයකින් වෙන වෙනම
පළුවෙන් පළුව එක්කොට වසන
සේ තනන දොර.

ලැලි පාලම [නා.] ප්‍රධාන වශයෙන්
ලැලි යොදා සාදා ඇති පාලම ;
ලී තහඩු දමා තැනූ පාලම ; ලී
පාලම.

ලැලි පොළොව [නා.] අ. පොලිෂ්
අල්ලා ඔප කරන ලද විශේෂ ලී
කැබලි වර්ගයක් යම්කිසි
මෝස්තරයක් අනුව අල්ලා
සකස් කරන ලද ගෙබිම. - ආ.
ලැලි එලක අතුරා සකස් කළ
ගෙබිම.

ලැලි හුළ [නා.] ඉතා සිහින් ලී තීරු එකට එකතු කර බඳින හුළ අත්ත.

ලැල්ල, ලැහැල්ල බ.

ලී [නා.ප්‍ර.] අ. ලිය ; කාන්තාව ; ස්ත්‍රිය. - ආ. වෙහෙස ; විඩාව ; කෙඩෙත්තුව. - ඇ. මිනුම් ප්‍රමාණයක්.

ලිංගන්, ලිංගම් [නා.ප්‍ර.] වූර්ණ කොට සායම් වශයෙන් භාවිත කරනු ලබන රත් පැහැති බනිජ විශේෂයක්.

ලිංග ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.] ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂයේම ජනක සෛල උපදවන ඉන්ද්‍රියය ; පුරුෂයාගේ වෘෂණය හෝ ස්ත්‍රියගේ ඩිම්බකෝෂය ; ගොනැඩය.

ලිංගධරය [නා.] මලක අධර දලය ඉදිරිපිටින් පිහිටි ජායාංගය හා පුමංගය දෙකම දරන්නා වූ කොටස.

ලිංග පොරොන්දම [නා.] (ජ්‍යෝති.) විවාහයට පත්වන ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනාගේ ලිංග නැකැත් අනුව කරනු ලබන ගැළපීම ; මෙය විසි පොරොන්දම් වලින් එකකි.

ලිංගවර්ණ දේහය [නා.] ලිංගිකත්වය තීරණය කරන වර්ණ දේහය ; උපදිනු ලබන්නේ පුරුෂයෙක් ද ස්ත්‍රියක් ද යන්න

සංසේවනයේ දී තීරණය කරන වර්ණදේහය.

ලිංග විද්‍යාව [නා.] ස්ත්‍රී පුරුෂ සම්භෝගය සම්බන්ධ ලිංගික ක්‍රියාවලිය හා ඊට අදාළ කරුණු උගන්වන විද්‍යාව ; ලිංග හා ලිංගික ක්‍රියා පිළිබඳව උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

ලිංග සෛල [නා.ප්‍ර.] ලිංගික ප්‍රජනනයට හේතුවන සෛල.

ලිංගභෝමෝනය (පාරිභා.) [නා.] ලිංග ක්‍රියාකාරීත්වය උත්තේජනය කරන භෝමෝනය.

ලිංගික අපරාධය [නා.] අයුතු ලෙස ලිංගික ක්‍රියාවල යෙදීමෙන් සිදුකරන අපරාධය ; ස්ත්‍රී දූෂණාදිය සිදු කිරීමෙන් කරනු ලබන අපරාධය.

ලිංගික ආශාව [නා.] ලිංගික ක්‍රියා පිළිබඳ පවත්නා ඇල්ම ; කාමාශාව.

ලිංගිකතාව [නා.] අ. ජීවියකු කෙරෙහි පිහිටි ගැහැණු හා පිරිමි බව ; ලිංගිකත්වය. - ආ. ලිංගිකව ඇති වන එක්වීම ; සංසර්ගය.

ලිංගික ද්විරූපතාව [නා.] දෙ ආකාරයකින් හැඳින ගත හැකි ලිංග ස්වරූපය ; අභ්‍යන්තර හා බාහිර ශාරීරික ස්වරූප දෙකෙන් ම දැකිය හැකි ලිංගික විෂමතාව.

ලිංගික පරිණතභාවය [නා.]
ප්‍රජනනය කිරීමේ හැකියාව.

ලිංගික පරිමිතිය [නා.] වර්ණදේහ
එකතුවීමේ දී ඇතිවන සීමාව ;
ලිංගික වර්ණදේහ සම්ප්‍රේෂණය
අනුව සංසේචනයේ දී
උපදිනුයේ ගැහැණියක්ද
පිරිමියෙක්ද යන්න තීරණය
කිරීමේ පිළිවෙළ නම් වූ ස්ත්‍රී
වර්ණදේහ හා x, y නම් වූ පුරුෂ
වර්ණදේහ එක්වීමේ පිළිවෙළ.

ලිංගික ප්‍රචාරණය [නා.] බීජ මගින්
ශාක බෝවීම.

ලිංගික ප්‍රජනනය [නා.] ලිංගික
ක්‍රියාවලියේදී අලුත් ජීවියකු
පහළ වීම සඳහා ජන්මානු හා
ජන්මානු න්‍යෂ්ටි සංයෝජනය
වීම.

ලිංගික වරණය (පාරිභා.) [නා.]
සංසර්ගය සඳහා තිබෙන
තරගය නිසා සිදුවන වරණය.

ලිංගික විභේදනය (පාරිභා.) [නා.]
සත්වයන්ගේ ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය
වෙන් කොට දැක්වීම.

ලිංගික ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
ලිංගික ක්‍රියාවලියේ නියුක්තවීමට
ඇති හැකියාව.

ලිංගික සම්බන්ධය [නා.] ස්ත්‍රීන්
හා පුරුෂයන් අතර ලිංගික ව
ඇති වන ඇසුර ; සම්භෝගය ;
සංසර්ගය.

ලිංගුස් [නා.ප්‍ර.] උෞරුමස් විශේෂ
ක්‍රමයකට පදම් කොට කුළුබඩු

හා ලුණු දමා වියළාගෙන, එම
අන්ත්‍රවලම පුරවාගත් අඟල්
කීපයක් දිග මස් කුට්ටි.

ලික්බාව, ලික්ෂාව [නා.] අ.
උකුණාගේ බිත්තරය ;
ලේඛයා ; ලික්කාව ; ඇල්මුවා.-
ආ. උෞකා නම් පරිමාණයෙන්
1/8ක පංගුව ; ධූලි අංශුව
හෙවත් රථ රේණු 30ක
ප්‍රමාණය.

ලිඛනය [නා.] අ. ලිවීම ; ලේඛනය.
- ආ. කැපීම ; පැළීම ; ඉරා
දැමීම.

ලිංගික [වි.] ලියන ලද ; ලේඛනගත
කරන ලද ; සටහන් කරනු ලැබූ.
[නා.ප්‍ර.] අ. ලිවීම ; ලිපිය ; ලියන
ලද දෑ ; ලේඛනය කළ දෙය.-
ආ. ලිවීම උගන්වන ශාස්ත්‍රය ;
ලිවීම පිළිබඳ කලාව ; ලේඛන
පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ
විද්‍යාව.

ලිංගික ආණ්ඩුක්‍රමය [නා.] යම්කිසි
රටක ලියන ලද ව්‍යවස්ථාවකට
අනුකූලව කරනු ලබන
ආණ්ඩුක්‍රමය ; පාලන ක්‍රමයක්
සඳහා සටහන් කරනු ලැබූ නීති
රෙගුලාසි ව්‍යවස්ථා පද්ධතිය.

ලිංගික ආයාචනය [නා.] කට
වචනයෙන් නොව ලියවිල්ලකින්
කරනු ලබන අයැදුම.

ලිඛිත ඉතිහාසය [නා.] ලේඛනගත ඓතිහාසික පුවත ; ලියන ලද ඉතිහාසය.

ලිඛිතකයා [නා.] වරදකට දඬුවම් නියම කොට ඇති අපරාධකාරයා ; සැඟවී සිටීම නිසා වරෙන්තු නිකුත් කරනු ලැබූ වරදකරුවා.

ලිඛිත ගිවිසුම [නා.] යම් කරුණක් සම්බන්ධ දෙපක්ෂයක් අතර ලියවිල්ලක් මාර්ගයෙන් ඇති කරගන්නා පොරොන්දුව හෝ එකඟතාව ; ලේඛනයක් ලෙස පිළියෙල කරන ලද ප්‍රතිඥාව.

ලිඛිත නීතිය [නා.] සමාජ යහපත උදෙසා ලේඛනගත කොට ඇති නීති පද්ධතිය.

ලිඛිත පරීක්ෂණය [නා.] යම්කිසි භාෂා මාධ්‍යයකින් ලියා කරනු ලබන පරීක්ෂණය.

ලිඛිත ප්‍රකාශය [නා.] ලියවිල්ලක් මගින් දෙනු ලබන ප්‍රකාශය ; ලිඛිත ව ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන අදහස.

ලිඛිත විරෝධය [නා.] ලියවිල්ලකින් දක්වන විරුද්ධතාව හෙවත් විරෝධය.

ලිඛිත සංස්ථිතිය [නා.] ලේඛනගත කොට ඇති සම්ප්‍රදාය ; පිළිගන්නා ලද, තහවුරු වූ ව්‍යවස්ථාමය නීති රීති ආදිය.

ලිඛිතාපහාසය [ලිඛිත+ අපහාසය] [නා.] ලිවීමේ මාධ්‍යය උපයෝගී කොටගෙන කරනු ලබන අපහාසය ; ලිඛිතව කළ අපහාසය.

ලිහියා [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්ටියානුයාවන් ගෙන් ජලජ වාසය ඉවත ලා භෞමික ජීවිතයට හුරුව, වඩදිය ඉමට යම්තම් ඉහළින් වූ ගල් තුළ වාසය කරන සතෙක්.

ලිග්ගල, ලිප්ගල [නා.] ගල් තුනකින් සකස් කළ දර ලිපක් සඳහා ගැනෙන ගල ; ලිප් කැටය.

ලිග්නයිට් [නා.ප්‍ර.] ශාක ද්‍රව්‍ය ගල් අඟුරු බවට පරිවර්තනය වීමෙහි එක් අවස්ථාවක් දක්වන දුඹුරු පාටට හුරු ගල් අඟුරු වර්ගය.

ලිග්නින්, ලිග්නින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ශාකවල විශේෂයෙන් කාෂ්ඨීය පටකවල තිබෙන සෛල බිත්තිවල තැන්පත් වූ ණු සංකීර්ණ ද්‍රව්‍යයක්.

ලිඞ්ග, ලිඞ්ගය බ.

ලිඞ්ග ආර්යයා [නා.] තපස් වේගය ඇති උත්තමයා ; සතර ආර්යයන්ගෙන් කෙනෙකි.

ලිඞ්ග ඥානය [නා.] හේතුව පිළිබඳ දැනීම ; හේතුව සම්බන්ධ අනුමාන දැනුම.

ලිඛිතපේනක [වි.] නිසි පරිදි සුදුසුකම් ලැබූ උපාධ්‍යාය කෙනකු නැතිව තමාම පැවිද්ද ලබාගත් ; ශ්‍රමණ වේශය සොරාගත්.

ලිඛිතපේනකයා [නා.] තමාම පැවිද්ද ලබාගත් පුද්ගලයා ; ශ්‍රමණ වේශය සොරාගත් තැනැත්තා.

ලිඛිතත්‍රය [නා.පු.] පුරුෂ ලිංග, ස්ත්‍රී ලිංග, නපුංසක ලිංග යනුවෙන් ව්‍යාකරණයෙහි සඳහන් ශබ්ද ප්‍රකෘති තුන.

ලිඛිත නිමිත්ත [නා.] යමෙකුගේ ගැහැණු පිරිමි බව හැඳින්වීමට තිබෙන ලකුණ ; ස්ත්‍රී පුරුෂාදී වශයෙන් හඳුනා ගැනීමට ඇති සංඥාව.

ලිඛිත පරිවර්තනය [නා.] අ. ස්ත්‍රීයක පුරුෂයකු වීම සහ පුරුෂයකු ස්ත්‍රීයක වීම. - ආ. උපසම්පදා පැවිද්දෙන් වෙනස් ව ගිහි බවට පත්වීම.

ලිඛිත පූජාව [නා.] පුරුෂ ලිංගය දේවත්වයෙහිලා පවත්වන වැදුම් පිදුම් ; පූජනීයත්වයෙන් සලකා ශිව දෙවියන්ගේ ලිංග මූර්තිමත් කරනු ලබන පූජාව.

ලිඛිතහජනය [නා.] (ව්‍යාක.) භාෂාවේ නාම පද, පුරුෂ, ස්ත්‍රී, නපුංසක යන ලිංග තුනෙන් එකක යෙදීම ; පුරුෂ, ස්ත්‍රී,

නපුංසක වශයෙන් ශබ්දවලට ලිංග ගැනීම.

ලිඛිතභේදය [නා.] අ. ස්ත්‍රී හා පුරුෂ වශයෙන් ලිංගිකව පමණක් පවත්නා වෙනස. - ආ. (ව්‍යාක.) ලිංග අනුව පවත්නා ශබ්ද බෙදීම ; පුරුෂ, ස්ත්‍රී, නපුංසක ලිංග යනුවෙන් දැක්වෙන ශබ්ද වර්ග කිරීම. - ඇ. ලිංග සම නොවීම ; ලිංග විෂමතාව.

ලිඛිතය, ලිංගය [නා.] අ. ලකුණ ; ලාඤ්ජනය. - ආ. ශරීරයෙහි පිහිටි දිග කළු උස ආදී ශාරීරික ලක්ෂණ සටහන ; ආකාරය. - ඇ. වේශය ; ස්වරූපය ; ස්වභාවය. - ඇ. ස්ත්‍රී භාවය හා පුරුෂ භාවය. - ඉ. (ව්‍යාක.) නාමපදයක් සිද්ධවීමට මුල්වන ශබ්ද ප්‍රකෘතියේ ලිංග භේදය. - ඊ. පිරිමි ලිඟුව ; පුරුෂ නිමිත්ත. - උ. ශිව දෙවියන් මූර්තිමත් කරන ලිංග සංකේතය ; ශිව ලිංගය.

ලිඛිත විපර්යාසය [නා.] ස්ත්‍රීයක පුරුෂයකු බවට හෝ පුරුෂයකු ස්ත්‍රීයක බවට හෝ පත්වීම ; ලිඟු පෙරළිය.

ලිඛිත විභාගය [නා.] (ව්‍යාක.) නාම ප්‍රකෘති පුරුෂ, ස්ත්‍රී, නපුංසක යන ලිංගත්‍රයට බෙදා දැක්වීම.

ලිඛිතාර්ථය [නා.] (ව්‍යාක.) ප්‍රථමා විභක්ති ගන්නා නාමපදයන්ගේ අර්ථ දෙකින් එකක නාමය.

ලිඛිත ප්‍රත්‍යය [නා.] ව්‍යාකරණයේ ස්ත්‍රී, පුරුෂ, නපුංසක යන ත්‍රිවිධාකාර වූ ශබ්ද ප්‍රකෘතිවලට අයත් ප්‍රත්‍යය.

ලිඛිතේන්ද්‍රිය [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රීන්ගේ හා පුරුෂයින්ගේ ජනක සෛල උපදවන ඉන්ද්‍රිය හා ඊට සම්බන්ධ අවයව ; ප්‍රජනන කාර්යයට සම්බන්ධ ඉන්ද්‍රියය.

ලිඛිතෝපදංශය [නා.] ලිංගික රෝගයක් ; ඖෂධාත්මක මේහය ; සුදු බිත්දුව ; ගොතෝරියාව.

ලිගිනියා [නා.] ඇඳුම් නොහැඳි තැනැත්තා ; නග්න පුද්ගලයා ; නිර්වස්ත්‍ර පුද්ගලයා.

ලිගුපාරුෂ [නා.ප්‍ර.] උකුළන් දණහිසක් අතර වූ කකුලේ මසින් පිරුණු කොටස ; කළවය.

ලිගු පෙරලිය, ලිඛිත විපර්යාසය බ.

ලිගු සටහන් [නා.ප්‍ර.] වැඳුම් පිදුම් ආදිය සඳහා සාදන ලද පුරුෂ ව්‍යඤ්ජනය ; ගල් ආදියෙන් සාදන ලද හෝ කපන ලද ශිව ලිංග සටහන.

ලිටොරිනා [නා.ප්‍ර.] ටොලස්කා වර්ගයට අයත් වූද, වෙරළවල, ගල්පර හා ගල්වල යටි පැත්තේ වෙසෙන්නා වූද උඩ කටුවකින් හා දික් අතට පිහිටි තහඩු අටකින් සැදුණා වූද කුඩා, අලස සත්ව ගණයක්.

ලිටොරිනා කලාපය [නා.] පාෂාණමය වෙරළවල පිහිටි, ගොලු බෙල්ලන්ද ලවණවලට ඔරොත්තු දෙන ශක්තිය ඇති ගොඩ සතූන් හා පැළෑටි ද ආවේණික ලක්ෂණ කොට ඇති කලාපය.

ලිටමස් [නා.ප්‍ර.] ශාකවලින් ලබාගන්නා සායම් වර්ගයක් ; අම්ල මිනියේදී හා ක්ෂාර මිනියේදී දර්ශකයක් ලෙස භාවිත කරන දම්පාට කාබනික ද්‍රව්‍යයක් වන මෙහි අම්ලයක් නිසා රතුපාට වීමද ක්ෂාරයක් නිසා නිල්පාට වීමද සිදු වේ.

ලිඩ් [වි.] ඇලුණු ; ආශා වූ ; ලොල් වූ ; ආසක්ත.

ලින [නා.] අ. දින, නැකැත්, තිථි, යෝග, ග්‍රහචාර, සංක්‍රාන්ති ආදිය දක්වන පොත හෝ පත්‍රිකාව. - ආ. දින, වකවානු, පොහොය ආදිය දක්වන දින දර්ශනය.

ලිනනිය, ලිනානිය [නා.] ක්‍රිස්තු භක්තිකයන් විසින් ගීතිකා ගයමින් කරනු ලබන යාඥා ක්‍රමය ; සාමාන්‍ය යාඥාව.

ලිතාප් [නා.ප්‍ර.] ඔක්සිජන් සමඟ ඊයම් (ලෙඩ්) සංයෝජනය වීමෙන් සෑදෙන රතට හුරු කහපාට මොනොක්සයිඩය.

ලිඛියම් [නා.ප්‍ර.] සැහැල්ලුතම රිදී පැහැති ලෝහයක්.

තිස්එක්වෙනිදා තෙක් කාල පරිච්ඡේදය.

ලිකුකුරු [නා.ප්‍ර.] ලියන ලද අකුරු ; ලිඛිත අක්ෂර.

ලින් හු [නා.ප්‍ර.] සිවුරු නූල් ඇඳීමට ගන්නා නූල් විශේෂය.

ලිකෝග්‍රැෆි [නා.ප්‍ර.] චතුර රෝල හා මුද්‍රණ තීන්ත රෝල විශේෂයෙන් සකසන ලද ලිතෝ තහඩුවේ තැවරෙන විට මුද්‍රණය විය යුතු කොටසෙහි තීන්ත තැවරෙන අතර අනවශ්‍ය කොටස්වල නොතැවරෙන සේ කෙරෙන මුද්‍රණය ; ජ්‍යෙෂ්ඨාග්‍රැෆික් ප්‍රොසෙස් ක්‍රමය.

ලිනන් [නා.ප්‍ර.] අ. හණ වර්ගයක් ; ජ්‍යෙෂ්ඨ හණ ; ලිනන් හණ ; මෙම වර්ගයේ කෙඳිවලින් රෙදි නිපදවීමත් ඇටවලින් (ලින්සිඩ්) තෙල් සිඳීමත් කරනු ලැබේ.- ආ. ෆ්ලැක්ස් හෙවත් හණ නූල්වලින් වියන රෙදි වර්ගය.

ලින් අකුරු [නා.ප්‍ර.] ලින් ලිවීමේ දී ඉලක්කම් වෙනුවට යොදන සිංහල අකුරු ; ලින් ඉලක්කම්.

ලිනොලෙයික් [නා.ප්‍ර.] මනුෂ්‍ය පෝෂණයෙහිලා ඉවහල් වන්නා වූද ජලයෙහි අද්‍රාව්‍ය වූද වර්ණ රහිත අසන්නාස්‍ය මේදමය අම්ල දෙකෙන් එකක්.

ලින් පැය [නා.] ඔරලෝසුවෙන් විනාඩි 24ක් වූද, ඔරලෝසු පැයකින් 2/5ක් වූද කාලය.

ලිනෝලියම් [නා.ප්‍ර.] ගෙබිම්, මේස ආදිය මත ඇතිරීම සඳහා ගැනෙන තුනී තහඩු විශේෂයක්.

ලින් මාසය [නා.] වර්ෂයේ ලිතෙහි සඳහන් කර ඇති මාසය ; ජනවාරි, පෙබරවාරි ආදි වශයෙන් ලිතෙහි සඳහන් කර තිබෙන එක් එක් මාසය.

ලින්ක් [නා.ප්‍ර.] මිනුම්දෝරු දම්වැලකින් 1/100 පංශුව, හෙවත් අඟල් 1.92ක හෙවත් සෙන්ටිමීටර් 20ක පමණ දිග ප්‍රමාණය.

ලින් ලකුණු [නා.බහු.] සාමාන්‍ය සිංහල අකුරු වෙනුවට ජ්‍යෝතිෂ ආදි සමහර ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථවල භාවිත විශේෂ රූ සටහන්.

ලින්ටර් [නා.ප්‍ර.] වේලාගත් පසු යන්ත්‍රානුසාරයෙන් ශුද්ධ කිරීමේ දී, කපු ඇටවලට ඇලී ඉතිරි වන කපු කෙඳි ; මේවා සේද, කෘත්‍රිම නොබිඳෙන වීදුරු, ඉටි භාජන, සේයා පටල, ලාකඩ වර්ග ආදිය සෑදීමට ගනු ලැබේ.

ලින් වර්ෂය [නා.] ජනවාරි පළමු වැනිදා සිට දෙසැම්බර්

ලින්ඵලය [නා.] දොරකට ජනේලයකට හෝ උළුවස්සට උඩින් බිත්තියේ බර දරා සිටීම සඳහා යොදනු ලබන ගල්, දෑව හෝ කොන්ක්‍රීට් පඩිය.

ලින්ඵ [නා.ප්‍ර.] තුවාලයක බෙහෙත් ගල්වා ඒ මත්තෙහි එලනු ලබන ඉතා සිනිඳු දෑල් ආකාර රෙදි විශේෂය.

ලින්සිඩ් [නා.ප්‍ර.] තෙල් සිඳගැනීම සඳහා ගැනෙන හණ ඇට.

ලිප [නා.] දර, ගෑස්, විදුලිය, ඉන්ධන තෙල් ආදිය යොදා ගිනියම් කිරීම්, පිසීම ආදී කටයුතුවලට තාපය ලබාගන්නා උදුන.

ලිපනවා [ක්‍රි.] ගානවා ; ගල්වනවා ; තවරනවා ; ආලේප කරනවා ; ලිම්පනය කරනවා.

ලිපය [නා.] ගෑම ; තැවරීම ; ලේපනය.

ලිපහම්, ලිපාම් [නා.ප්‍ර.] මැටි ආදියෙන් රූප සෑදීම ; මැටියෙන් රූප ඇඟීම ; ලේපා කර්මය.

ලිපි [වි.] ගෑ ; ගාන ලද ; ආලේප කළ ; තවරන ලද.- [නා.ප්‍ර.] අ. ආලේපය.- ආ. ලියන තැනැත්තා ; ලිපිකරුවා.

ලිපිකරුවා [නා.] කාර්යාලයීය ලිපි ලේඛන ගිණුම් ආදී කටයුතුවල යෙදෙන තැනැත්තා ; ලියන්නා.

ලිපි ගඩොල [නා.] පාඨ ලියන ලද ගඩොල් කැටය ; අකුරු සහිත ගඩොල.

ලිපි ගොනුව [නා.] ඒ ඒ විෂයවලට අදාළ ලිපි, චක්‍රලේඛ, පත්‍රිකා ආදිය ගොනුකොට අමුණා ඇති ලිපි එකතුව.

ලිපිඩ [නා.] ආහාරවල අඩංගුවී පවතිමින් ශරීරයෙහි වැඩීමට හා පැවැත්මට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍යයක් වූ මේද සහ තෙල්.

ලිපි දෝෂ [නා.ප්‍ර.] ලේඛනයෙහි තිබෙන දෝෂ ; ලියන විට සිදුවන අඩුපාඩු.

ලිපිනය [නා.] අ. යම් තැනැත්තකුගේ නම, පදිංචි පාර හා අංකය, ගම ආදී විස්තරය ; තැපෑලෙන් යවන ලියුම් ලැබෙන පිළිවෙළ ; ලිපියොමුව ; ඇඩ්‍රසය.- ආ. ලියන ආකාරය ; ලිපි ක්‍රමය.

ලිපිය [නා.] අ. අක්ෂරය ; අකුර ; වර්ණය.- ආ. අක්ෂර වින්‍යාසය ; අක්ෂර යෙදීම.- ඇ. හෝඩිය ; වර්ණමාලාව.- ඇ. ලියවිල්ල ; ලිඛිත සටහන ; පළ කිරීම සඳහා පුවත්පත් සඟරා ආදියකට කිසියම් මාතෘකාවක් යටතේ ලියන රචනය.- ඉ. ලියුම ; ලියමන.

ලිපි විද්‍යාව [නා.] අක්ෂර හෝ සංකේත මගින් යම් යම් දේ ලිවීමේ කලාව ; ලිවීමේ ශාස්ත්‍රය.

ලිපි ශීර්ෂය [නා.] අ. ලිපියකට මාතෘකාව වශයෙන් හෝ සිරස්කලය වශයෙන් යොදන පාඨය ; හෙඩ්ම.- ආ. ආයතනයක හෝ පුද්ගලයකුගේ නම, ලිපිනය ආදී තොරතුරු මුද්‍රණය කොට සකසා ඇති, ලිපි ලිවීම සඳහා භාවිත කරන කඩදාසිය.

ලිපි හිමිකම (පාරිභා.) [නා.] මුල් සාහිත්‍ය කෘතියක් නැවත මුද්‍රණය, ප්‍රකාශනය හා විකිණීම පිළිබඳ අයිතිය නියමිත කාල සීමාවකට, විශේෂයෙන් එහි කර්තෘ වෙත පමණක් නීතියෙන් සීමා කර තබාගැනීමේ හිමිකම ; ලිපි අයිතිය.

ලිපු [නා.ප්‍ර.] ලිප ; උදුන.

ලිපොයිඩ් [නා.ප්‍ර.] කොලෙස්ට්‍රෝල්, ලෙසිතින් ආදිය අයත් මේද වැනි ද්‍රව්‍ය ගණයක්.

ලිප්ත [වි.] ගාන ලද ; ගැ ; ආලේප කරන ලද ; වැකුණු ; තැවරුණු.

ලිප්දොර [නා.] ලිප් අද්දර අළු පිරෙන මුල්ල ; අළු මුල්ල ; ලිප් බොක්ක.

ලිප්පිඩියා [නා.] කම්මැලිව වැඩ නොකර ලිප අසලම කල් ගෙවන්නා.

ලිප්බොක්කා [නා.] ලිප් බොක්කෙහි අරක්ගෙන සිටින සේ විශ්වාස කරනු ලබන භූතයෙක්.

ලිප්සාව [නා.] අ. ලබාගැනීමේ ආසාව ; ගිජුකම. - ආ. ග්‍රහයකු මේෂ, වෘෂභ ආදී රාශියක හැසිරෙන කාලය තුළ දී භූකිති විඳින තත්ත්ව හෙවත් අවස්ථා දොළහෙන් එකක්.

ලිබරල් පක්ෂය [නා.] අ. අවශ්‍යතාවලට සරිලන සේ අණ- පනත් වෙනස් කළ යුතු ය, යන නිදහස් මතය දරන බ්‍රිතාන්‍ය දේශපාලන පක්ෂය.- ආ. ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින දේශපාලන පක්ෂයක්.

ලිමනයිට්, ලිමොනයිට් [නා.ප්‍ර.] යකඩ ලබාගන්නා පස් ; යපස්.

ලිමුලස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විශාල කකුළු වර්ගයක් ; රජ කකුළුවා.

ලිමිනේයා [නා.ප්‍ර.] පරපෝෂිත හා ඝන ජීවී සතුන්ගේ ජීවත්වීමට ද්විතීය ධාරකයකු වන්නා වූද පුල්මොනාරා ගණයට අයත් වූද දිය ගොළු බෙලි වර්ගයක්.

ලිමිනේයා ඔවාටා [නා.ප්‍ර.] ජලවර ගොළුබෙලි විශේෂයක්.

ලිම්පනය [නා.] අ. හුණු සායම් තීන්ත ආදිය ගැම ; ආලේපය ; තැවරීම ; ගැල්වීම ; ආලිම්පනය. - ආ. යමක් කෙරෙහි ඇතිවන

ඇලෙනසුලු ස්වභාවය ; ඇලීම ; ගැලීම.

ලිම්බෝ [නා.ප්‍ර.] මළවුන්ගේ ආත්ම නතරවී සිටින ස්ථානය සේ සැලකෙන පාතාලය ; ජේසුස් වහන්සේ මනුෂ්‍යත්වය ලැබීමට පෙර සිටි ස්ථානය.

ලිය [නා.ප්‍ර.] අ. ගස් ආදියේ එතෙමින් හෝ බිම දිගට දුවමින් වැඩෙන ශාකය ; වැල ; ලතාව.- ආ. ගැහැනිය ; ස්ත්‍රිය ; කාන්තාව.- ඇ. රිකිල්ල.- ඇ. නිවාසය.- ඉ. ගායන වාදන නර්තන ආදියෙහි සම වූ කාල ප්‍රමාණය ; තාලය.- ඊ. වෙහෙස ; විඩාව.- උ. හානිය ; විනාශය.- උ. තින්දුව. - සා. සමබව ; සමානතාව. - සා. අත් වළල්ල.

ලිය ඕවිලි [නා.ප්‍ර.] වැල්වලින් සැදුණ ඕංවිල්ලාව.

ලියකම් [නා.ප්‍ර.] අ. විත්‍ර හා කැටයම් ආදිය ; අලංකරණය සඳහා අඳිනු ලබන වැල් සටන් මෝස්තරය ; ලතා කර්මය. - ආ. රූ සටහන ; කැටයම ; විත්‍ර පුවරුව.

ලියකින්තරාව [නා.] ලිය කිඳුරාගේ ගැහැණු සත්වයා ; ලිය කිඳුරිය.

ලිය කිඳුරා [නා.] මිනිසාගේ මෙන් උඩුකයක්ද ලිය ගොමුවක ආකාර යටි කයක්ද ඇතැයි

සලකන කිඳුරු වර්ගයේ සත්ත්වයා ; ලතා කින්තරයා.

ලියගී [නා.ප්‍ර.] ලතාවකට අනුව කෙරෙන ගායනය ; ඉතා මිහිරි ගායනය.

ලියගොමුව [නා.] වැලින් එකී වට වී ගොමුවක් මෙන් සැදුණ තැන ; ලතා ගුල්මය ; ලතා මණ්ඩපය.

ලියගොල්ල [නා.] කාන්තා සමූහය ; ස්ත්‍රී සමූහයා.

ලියවාප [නා.ප්‍ර.] අ. වැල් උපයෝගී කොටගෙන තැනූ දුන්න ; ලිය සැවු ; ලතා වාපය. - ආ. වැල් දුන්න ගත් පුද්ගලයා ; ලතා වාපයක් ඇත්තා ; අනංගයා.

ලියතඹර [නා.ප්‍ර.] කාන්තා රූපයට සමාන දැකුම්කල ස්වභාවයක් දරන හෙයින් තවුසන් වුව ද දැනුනින් මුදවීමට සමත් යැයි විශ්වාස කරනු ලබන මල් විශේෂයකි.

ලියතොරණ [නා.] වැල් සැරසිලි උපයෝගී කොට ගෙන තනනු ලබන තොරණ.

ලියදඬු [නා.ප්‍ර.] වැල් දඬුව ; ලතා මණ්ඩපය.

ලියදඬු වැටපහන් [නා.ප්‍ර.] ලී දඬු සිටුවා ඒ මත දල්වන ලද පහන් පෙළ.

ලියදි ගොවිතැන [නා.] කුඹුරක් ලියදි වගයෙන් කුඩා කොටස්-

වලට නියරවලින් වෙන් කොට
කෙරෙන ගොවිතැන.

ලියද්ද, ලියැද්ද [නා.] කුඹුරක් තුළ
නියරවල් බැඳීමෙන් විශේෂයෙන්
දිය රඳවා තැබීම සඳහා
එකිනෙක වෙන් කළ කුඩා
කුඹුරු කොටස.

ලියන අප්පු [නා.ප්‍ර.] අ. පුස්කොළ
පොත් ලිවීමෙහි හා පිටපත්
කිරීම් ආදී කාර්යයෙහි
නිරත පුද්ගලයා ; පුස්කොළ
පොත් ලියන්නා.- ආ. ලිවීමෙහි
නියුක්තයා.- ඇ. (කථා.) මියා ;
මූෂිකයා.

ලියන කටුව [නා.] අ. ලී බඩු
කැටයම් ආදිය ලියවීමට
උපකාරී වන වඩු උපකරණයක්.-
ආ. දැකැත්ත.

ලියන කඳ [නා.ප්‍ර.] ලියන
පට්ටලය ; ලේස්-යන්ත්‍රය.

ලියන කැතිබෝය [නා.] කිතුල්,
පොල් ආදියෙහි මල් මැදීමේ දී
භාවිත කරන පිහිය ; මල් කපන
පිහිය.

ලියන නයිදේ [නා.ප්‍ර.] (පුරාණයේ)
ලේඛන කාර්යයෙහි යෙදුණ
පුද්ගලයා ; ලිපිකරුවා.

ලියන පටිය [නා.] ලියවන
පට්ටලයෙහි රෝදය හා
සම්බන්ධ පටිය.

ලියනපට්ටලය, ලියවන පට්ටලය
[නා.] දූව ආදී දඬු කර-

කැවෙන්නට සලස්වා, තියුණු
ආයුධවලින් ඒවා අවශ්‍ය හැඩයට
ලියා ගැනීම සඳහා භාවිත කරනු
ලබන යන්ත්‍රය.

ලියනරාල [නා.ප්‍ර.] මහනුවර
රාජධානි සමයෙහි අයබදු
එකතු කිරීමෙහි උදවු වූ සුළු
නිලධාරියෙක්.

ලියන රෝදය [නා.] ලියවන
පට්ටලයෙහි රෝදය ;
විශේෂයෙන් දූව දඬු ආදිය
ලියවනට උපකාරී වන පැරණි
ලියන පට්ටලයෙහි රෝදය.

ලියන වඩුවා [නා.] ලී දඬු
ආදියෙහි කැටයම් කපා
මෝස්තර කපන තැනැත්තා.

ලියනවා [ක්‍රි.] අ. අකුරු උපයෝගී
කරගෙන යමක් සටහන්
කරනවා ; පැන් පැන්සල්
ආදියෙන් කිසිවක් සටහන්
කරනවා. - ආ. යමක් ඉතා සිහින්
ව කපනවා ; පට්ටල නම් යන්ත්‍ර
භාවිතයෙන් දූව ආදියෙහි
කැටයම් බොරදම් ආදිය
කපනවා. - ඇ. අඩු කරනවා ;
තුනි කරනවා ; සිඳිනවා ; ක්ෂය
කරනවා.

ලියන ශිල්පය [නා.] ලියවන
පට්ටල් උපයෝගී කර ගනිමින්
විශේෂයෙන් දූව හැඩ කැපීම
හා කැටයම් කර ගැනීම පිළිබඳ
ශිල්පය.

ලියන්නා [නා.] අ. ලිවීමේ කටයුතු කරන පුද්ගලයා ; ලිපිකරුවා. - ආ. මහනුවර රජ සමයෙහි ගමේ රාජකාරි කටයුතු පිළිබඳ සියලු ම ලිපිලේඛන සකස් කළ නිලධාරියා ; දිශාව යටතේ සිටි මූලාදැනියා. - ඇ. මස් ආදිය යමක් කැබලිවලට කපන්නා. - ඇ. දූව, ඇත් දළ ආදියෙන් කැටයම් කපන තැනැත්තා ; පට්ටලයේ ලියන්නා. - ඉ. ගොයම් කැපීමට ඉවහල් වන ආයුධය ; දැකැත්ත. - ඊ. (කථා.) මියා ; මූසිකයා.

ලියන්නාව [නා.] අ. ගොයම් ලියන්ට (කපන්ට) උපයෝගී වන ආයුධය ; දැකැත්ත. - ආ. කැපීම සඳහා ප්‍රයෝජනවත් පිහි උදලු ආදි ආයුධයක්.

ලියපඤ්ජර [නා.ප්‍ර.] වැල් ආකාර කැටයමින් අලංකාර කළ කවුළුව ; ලතා කවාටය.

ලියපත [නා.] වැල්කොළ මෝස්තරය ; කැටයම් කරන හෝ අඳින ලිය කොළ සටහන ; ලතා පත්‍රය.

ලියපල්ල [නා.ප්‍ර.] වැල් දළ ; ලතා පල්ලව.

ලියම [නා.] දේපළට අදාළ ණය ආපසු දෙන තෙක් ඒවායේ සන්තකය හෙවත් අයිතිය තබාගැනීමට ඇති නීතිමය

හිමිකම ; ණය ගෙවනතුරු දේපළ තහනම් කර ගැනීමේ බලය.

ලියමඬුලු [නා.ප්‍ර.] වැල් එතීම නිසා මණ්ඩලාකාර ව සැදුණු ඕවරකය ; ලියගොමුව.

ලියමන [නා.] අ. ලියන ලද දෙය ; ලියවිල්ල ; ලිපිය ; ලේඛනය ; ලිඛිතය. - ආ. තොරතුරු, පණිවිඩ ආදිය යමක් සඳහන් කොට අතින් හෝ තැපැල් මගින් හෝ යවන ලේඛනය ; ලියුම ; හසුන ; සන්දේශය.

ලියමල් [නා.ප්‍ර.] වැල්මල් ; ලතා කුසුම ; ලතා පුෂ්ප.

ලියමිණි [නා.ප්‍ර.] කාන්තා රත්නය ; ශ්‍රේෂ්ඨ කාන්තාව.

ලියරැස [නා.ප්‍ර.] රාශි වක්‍රයේ හයවැන්න ; කන්‍යා රාශිය ; කන්නි රැස.

ලියලනවා [ක්‍රි.] අ. තුරුලිය ආදිය, අතු රිකිලි ලා දලු දමා වැඩෙනවා. - ආ. අදහස් හැඟීම් ආදිය වැඩි දියුණු වෙනවා.

ලියවදුල [නා.] වැල්වලින් ගහණ පෙදෙස ; වැල්ගොල්ල.

ලියවැට [නා.] වැලක් සේ තනන ලද ප්‍රදීප.

ලියවීමන් [නා.ප්‍ර.] විමනක් සේ (ඇතුළත ඉඩ ඇති ව) සකස් වූ

වැල් ගහනය ; ලියගෙය ; ලතා ගෘහය ; ලතා ගුල්මය.	ලියිල [නා.] අඩුව ; හිඟය ; උෞතතාව.
ලියවෙස් උපුල් [නා.ප්‍ර.] කාන්තාවකගේ උඩුකයෙහි ස්වරූපයෙන් යුක්ත උත්පල මල් ; ලියතඹර.	ලියුකේමියාව [නා.] ලෙයෙහි සුදු රුධිරාණු අසාමාන්‍ය අනුපාතයකින් වර්ධනය වීමෙන් හටගැනෙන රෝගය ; ශ්වේත රක්තය ; ලේ පිළිකා රෝගය.
ලියසැවුව [නා.] අ. වැලින් සෑදූ දුන්න ; ලතා වාපය. - ආ. වැල් දුන්නක් අත්හි ඇත්තා වන අනංගයා.	ලියුකෝටොමි [නා.ප්‍ර.] ශල්‍යකර්ම විශේෂයක් ; චිත්තවේගි කරදරවලින් පීඩා විඳින්නවුන්ගේ ස්නායු කපා වෙන් කිරීමෙන් සැනසීම ලබාදීමේ ශල්‍ය කර්මය.
ලියහස [නා.ප්‍ර.] ගෙදිගුවිල්වල වෙසෙන හංසයා ; ගෘහ හංසයා.	ලියුම් [වි.] ලිපි සම්බන්ධ ; ලේඛනවලට අදාළ ; හසුන් පිළිබඳ.- [නා.ප්‍ර.] ලිපි ලේඛන ; හසුන්.
ලිය හෝවිල්ල [නා.] වැලින් සෑදුණු ඔංචිල්ලාව ; වැල් එකීමෙන් සෑදුණු හෝවිල්ල ; ලිය ඕවිල්ල.	ලියුසයින් [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ වර්ධනයට අවශ්‍ය ප්‍රෝටීන් උපදවන ඇමයිනෝ කාණ්ඩයට අයත් කාබනික අම්ල විශේෂයක්.
ලිය පැහැබ [නා.ප්‍ර.] වැල් ගාල ; ලතා ගුල්මය.	ලියුදඩ [නා.ප්‍ර.] යම්කිසි වරදක් වෙනුවෙන් මෙතෙකැයි ලේඛන ගත කළ දඩ මුදල.
ලියාකෑම (පාරිභා.) [නා.] දකින් සුරාගෙන කෑම ; දකින් හැපීම ; ලෑටි ගෑම.	ලිලි [නා.ප්‍ර.] අ. නෙළුම් කැකුළු ; නෙළුම් පොහොට්ටුව. - ආ. ගොඩ මානෙල් වැනි මල් විශේෂයක්. - ඇ. කැස්බෑවා.
ලියාපදිංචිය [නා.] උපත් විවාහ මරණාදිය නිත්‍යානුකූලව ලේඛනගත කිරීම ; ඔප්පු ආදී ලේඛනවල විස්තර අදාළ පොත්වල සටහන් කොට තැබීම ; ලිපි ලේඛනාදිය, සමාගම්, වෙළඳ ලකුණු ආදිය ලේඛනගත කිරීම.	ලිවරමේන්තුව (කථා., පාත.) [නා.] සොහොන් බිම ; සුසාන භූමිය.
ලියාබාන්නා (කථා.) [නා.] (කමත්) ගොයම් කපන ආයුධය ; දැකැත්ත.	

ලිව්සැරිය [නා.] (යම්කිසි රටකට හෝ අවධියකට අයත්) ලිවීම සම්භාරය ; පතපොත ; ලියන ලද ලිපි ලේඛන සමූහය ; සාහිත්‍යය.

ලිශ්මේනියා ප්‍රොපිකා [නා.ප්‍ර.] ලිශ්මේනියා රෝගයෙහි ප්‍රභේදයක් වූ පෙරදික් වණය හෙවත් වර්මය ලිශ්මේනියාව (දිල්ලි ගඩුව) ඇති කරන ජීවියා.

ලිශ්මේනියාව [නා.] පිළාවේ සහ අක්මාවේ අන්තච්ඡද සෛල හා ස්වල්ප වශයෙන් පර්යන්ත රුධිරයේ ද බෝවෙන පරපෝෂිත ජීවීන්ගෙන් ඇතිවන රෝගයකි.

ලිසාපු රූප (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සරල ආවර්ති වලිත දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක හෝ බලපෑමට යටත් වූ ලක්ෂ්‍යයක සම්ප්‍රයුක්ත විස්ථාපනයේ පරය.

ලිස්පෙන්ඩන්ස් [නා.ප්‍ර.] විනිශ්චයට භාජන වී ඇති ඉඩම් නඩුව.

ලිස්වනවා [ක්‍රි.] අ. මුවනවා ; දුරු කරනවා. - ආ. මඟ අරිනවා ; ලිස්සනවා.

ලිස්සන ගස, ලිස්සන ගහ [නා.] සිනිඳු කොට මිනිරන්, පොල්තෙල්, ග්‍රීස් ආදිය ආලේපයෙන් ලිස්සන සේ සකස් කළ පොළොවෙහි සිට

වූ පුවක් හෝ වෙනත් ගසක කඳ ; ග්‍රීස් ගහ.

ලිස්සනවා [ක්‍රි.] අ. යමක් හෝ යමකු කිසියම් ලිස්සන ද්‍රව්‍යයක් නිසා කිසියම් තලයක ස්ථාවර ව නො රැඳී නිරුත්සාහක ව ඇඳී යනවා ; රූටා යනවා. - ආ. (යමකට) හසු නොවී හීන් සිරුවේ ගැලවී යනවා ; බේරී යනවා ; මඟ අරිනවා.

ලිස්සන සන්ධි [නා.ප්‍ර.] දිග හැරීමට හා නැවීමට හැකි අස්ථි සන්ධිය ; කුඩා තරමක් වටකුරු මැණික් කටුව, වළලුකර වැනි අස්ථි හා සම්බන්ධ වූ සන්ධිය.

ලිස්සුම් දොර [නා.] පැත්තකට තල්ලු කිරීමෙන් එහා මෙහා කළ හැකි දොර.

ලිස්සුම් පිහිල්ල [නා.] පහසුවෙන් ජලය ගලා යාමට ඇති මාර්ගය ; ලිස්සන පිහිල්ල.

ලිහනවා [ක්‍රි.] අ. ගැට බැම් ආදිය බූරුල් කරනවා ; නිර්ග්‍රන්ථි කරනවා ; ගලවනවා. - ආ. බැම්මෙන්, බන්ධනයෙන් මුදා හරිනවා ; නිදහස් කරනවා. - ඇ. ඇඳුම්, ඇඟලුම් ආදිය ගලවනවා. - ඇ. ප්‍රශ්න නිරාකරණය කරනවා ; ගැටලු බේරුම් කරනවා ; විසඳනවා.

ලිහිණි කසල්ල [නා.] ලිහිණි කුඩුව ; කුරුලු කුඩුව ; ලිහිණි කැඳල්ල.

ලිහිණි තුවක්කුව [නා.] පක්ෂීන්ට
වෙඩි තැබිය හැකි විශේෂ
තුවක්කුව.

ලිහිණියා [නා.] අ. කුරුල්ලා ;
විහගයා ; සකුණයා. - ආ.
ලිහිණි නම් වූ විශේෂ වර්ගයට
අයත් පක්ෂියා.

ලිහිණි වැද්දා [නා.] පක්ෂීන් මරා
විකුණා ජීවිකාව ගෙනයන
තැනැත්තා ; කුරුලු වැද්දා.

ලිහිඬුල්ල [නා.] උකුණාගේ
බිත්තරය ; ලේඬිත්තා.

ලිහිබදිනවා [ක්‍රි.] පසුපස
එළවනවා ; ලුහු බදිනවා ;
හඹා යනවා.

ලිහිල [නා.] යමක් කිරීමට ලැබෙන
රුකුල ; බුරුල ; පහසුව ; ශීථිල
භාවය.

ලිහිල් [වි.] අ. බුරුල් වූ ; සැහැල්ලු ;
ශීථිල ; ඉහිල්.- ආ. තේරුම්
ගැනීමට පහසු ; සරල.

ලිහිස්සි [වි.] ලිස්සන සුලු ;
ලිස්සෙන ; රුටන ස්නේහකයක්
වූ.

ලිහිස්සි ද්‍රව්‍ය [නා.ප්‍ර.] ලිස්සන
දෙය ; යන්ත්‍රවලට ස්නේහක
වශයෙන් යොදන තෙල් ග්‍රීස්
ආදී ද්‍රව්‍යය.

ලී [නා.ප්‍ර.] අ. දෑව ; ගස්වල කඳන්
අතු, කෝටු ආදිය.- ආ. දුර
මතින මිම්මක්.- ඇ. තුල්

මැනීමේ දී භාවිත මිම්මක් ;
තුල් වට 90ක ප්‍රමාණය ; අඩි
360ක් හෙවත් යාර 120ක
ප්‍රමාණය ; තුල් කැරැල්ලක
ප්‍රමාණය.- ඇ. ලිය ; කාන්තාව ;
ගැහැණිය. - ඉ. ගායන වාදන
නර්තනවල සම වූ කාල
ප්‍රමාණය. - ඊ. කෝපය ; තරහ.-
උ. උගුල ; හබකය.- ඌ.
ලජ්ජාව ; විලිය ; හිරිය.- එ.
ලියනවා යන්නෙහි අතීත
කෘදන්ත පදය.- [වි.] දෑවයෙන්
සාදන ලද හෝ දෑවය හා
සම්බන්ධ ; කාෂ්ඨමය ; දෑවමුවා.

ලී අකුරු [නා.ප්‍ර.] අකුරු හැඩයට
ලියෙන් කපන ලද රූප ;
දෑවයෙන් තනන ලද අවිවු
අකුරු.

ලී ඇණය [නා.] අ. කුඩුම්බිය රහිත
ව ලියෙන් තැනූ ඇණය ; ලී
එකිනෙක පූට්ටු කිරීම සඳහා
සවි කරන ඇණ විශේෂයක්.-
ආ. බිත්තියේ තොප්පි ආදී
එල්ලීම සඳහා සවි කරන ලී
උපකරණය ; නාගදන්තය.

ලී ඉස්කුරුප්පුව [නා.] ලීවලට
අල්ලන යකඩෙන් හෝ
පිත්තලෙන් සාදන ලද
ඉස්කුරුප්පු ඇණය.

ලී කප්පිය [නා.] බර දෑයක් ඉහළට
ගැනීම සඳහා කම්බි පොටක්,
දම්වැලක් හෝ කඹයක් දිවවීමට
පහසු සේ මැද පිලි හැඩයට

හාරන ලද ලී රෝදය ; ලියෙන් සෑදූ බොලොක්කය ; පුලිය.

ලී කල්කය [නා.] අ. කඩදාසි සෑදීම සඳහා ලී කුඩු ආදිය අඹරා සාදා ගන්නා තලපය. - ආ. දූව දියෙහි පල් කොට රසායනික විපරිණාමයකට භාජනය කිරීමෙන් පසු සාදාගනු ලබන පල්පය.

ලී කෙළිය [නා.] සකස් කොට ගත් ලී කැබැලි එකට ගටමින් බෙර තාලයට නටන සිංහල ජන ක්‍රීඩාවක්.

ලීක් වෙනවා [ක්‍රි.] අ. සිදුරකින් දුටු ආදිය මඳින් මඳ පිටතට කාන්දු වෙනවා ; දුටු ආදිය වැහෙනවා.- ආ. (රහස් දෙයක්) අන් අයට දැන ගැනීමට සැලසෙනවා ; (රහසක්) පිට වෙනවා.

ලීගය [නා.] පක්ෂය ; දේශපාලන වශයෙන් යම් ප්‍රතිපත්ති මාලාවකට අනුව බෙදෙන පක්ෂය.

ලීටරය [නා.] මෙට්‍රික් ක්‍රමය අනුව දුටු මැනීමේ ඒකකය ; මිලි ලීටර් දහස ; සත සෙන්ටි මීටර් දහස ; සත ඩෙසි මීටරය ; පයින්ට් 1.75.

ලීතනවා [ක්‍රි.] යමක් ලිපෙහි තබනවා ; ලිපේ තියනවා.

ලීන [වි.] අ. සැඟවුණු ; වසන් වූ ; වැසුණු ; හැකිළුණු.- ආ. අප්‍රකට ; අප්‍රසිද්ධ.

ලීනාර්ථය [නා.] සැඟවුණු අරුත ; අප්‍රකට අර්ථය ; දුරවබෝධ අර්ථය.

ලී පටිතැටිය [නා.] උයන් බෝග පැළ සිටුවීම සඳහා ලී පට්ටලින් සාදා ගන්නා පෙට්ටියක ස්වරූපය ගත් තැටි විශේෂයක්.

ලී පවුර [නා.] ලියෙන් තනන ලද පවුර ; දූව කොටස් ලෑලි ආදියෙන් තනනු ලැබූ ප්‍රාකාරය.

ලීපාම් [නා.ප්‍ර.] මැටියෙන් පෙනලී රූ ආදිය කිරීම ; ලේපනය ; ලේපා කර්මය.

ලී පුවරුව [නා.] මට්ටම් කළ සිහින් ලෑල්ල ; ලී එලකය.

ලීප්ප්පනක (පාරිභා.) [වි.] ඔසප් කාරක ; ඊස්ට්ස් ජනක ; ඊස්ට්ස් පිළිබඳ වූ.

ලීබිග් කොන්ඩෙන්සරය [නා.] ද්‍රාවණයක් උණුවීමෙන් ඇතිවන වාෂ්ප ඝනීභවනයට උදව්වන සිසිල් කිරීමේ උපකරණයක්.

ලීම [ලතවා, යන්තෙහි භා.නා.] දෑමීම ; ලෑම ; බැහීම (ඉවත) දැමීම.

ලී මට්ටම් කරනවා [ක්‍රි.] ලියෙහි ඇඳ නැවිම් ආදිය ඉවත් වන සේ සම කරනවා.

ලී මලවැද්දා [නා.] උගුල් අටවා
සතුන් මැරීමෙහි යෙදෙන
වැද්දා ; හඬකය මගින් සතුන්
අල්ලන වැද්දා.

ලීමා, ලීමැ [නා.ප්‍ර.] අ. මැකරල්
වර්ගයක්.- ආ. දෙහි විශේෂයක්.

ලී මැස්ස [නා.] ලී පටි යොදා
තනන මැස්ස ; ලී ඉනිමත හරස්
හා තිරස් අතට ලී පටි ගසා
බුලත් එළවලු ආදී වැල් දුටුවීමට
බඳින මැස්ස.

ලීය [නා.] අ. දූව කඳ ; දණ්ඩ ;
යෂ්ටිය ; කෝටුව.- ආ. වනය ;
කැළෑව.

ලීලය, ලීලේ [නා.] අ. ලිහිල ; මෘදු
ගතිය ; හිතවත්කම ; දයාව.-
ආ. ශෝභාව ; විලාසය ;
ලීලාව.- ඇ. (ප්‍ර. යෙදේ)
ආකාරය ; ස්වභාව.

ලීලා [වි.] අ. ලෙල දෙන ; ලලිත.-
ආ. මනෝඥ ; විසිතුරු ; සුන්දර.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ආකාරය ; ස්වභාවය
; විලාසය.- ආ. වේශය ; වෙස.-
ඇ. ශාංගාරය ; කාමුකබව.- ඇ.
විසිතුරු ආකාරය ; ශෝභාව ;
ලාලිතය.- ඉ. හැඩය ;
ශරීරාභිගයන්ගේ ආකාරය ;
විදිය.- ඊ. ප්‍රීතිය ; සතුට ;
සොම්නස.- උ. ක්‍රීඩාව ;
ළඳුරුවන්ගේ සෙල්ලම්.

ලීලා දඬුව [නා.] විසිතුරු කැටයම්
සහිත සැරයටිය ; විලාසය

සඳහා භාවිත කරන යෂ්ටිය ;
සෝලු ලීය ; බස්තම.

ලීලා හවන [නා.ප්‍ර.] ක්‍රීඩා මන්දිරය ;
කෙළි සෙල්ලම් සඳහා
යොදාගනු ලබන මැදුර.

ලීලාවතංසය [නා.] ශාංගාරය
උපදවන මුදුන් මල්කඩ.

ලීලා විලාසය [නා.] කාමුක හැඟීම්
දක්වන ආකාරය ;
ශාභිගාරාත්මක ක්‍රියා පිළිවෙළ.

ලීලාස්ථලය [නා.] ක්‍රීඩා භූමිය ;
කෙළි බිම ; සෙල්ලම් පිටිය.

ලීලෝද්‍යානය [ලීලා+උද්‍යානය]
[නා.] අ. ක්‍රීඩා උයන ; කෙළි
පිණිස ප්‍රයෝජනවත් උයන්බිම.-
ආ. නන්දන උයන.

ලීලෝපේත [ලීලා+උපේත] [වි.]
ලීලාවෙන් යුත් ; ලෙලදෙන ;
බබළන ; ලලිත ; ලෙලෙන.

ලීල් [වි.] අ. ලිහිල් ; බුරුල් ;
සැහැල්ලු ; සිටීල ; බරෙන් අඩු.
- ආ. ලේසි ; පහසු ; සුකර.-
ඇ. මඳ ; අඩු ; උෟන.

ලීල් අහර [නා.] අ. සැහැල්ලු
ආහාරය ; දිරවීමට පහසු කැම.-
ආ. රස මසවුලින් තොර අහර ;
කටුක අහර.

ලී වයිති [නා.ප්‍ර.] ලී භාණ්ඩ ආදිය
ඔප දැමීමට ගනු ලබන සංයුක්ත
ද්‍රව්‍යයක් හෝ ද්‍රවයක් ; ලීවල

ගාන පොලිස් ; ලී ඔප ගන්වන
වයිති.

ලීවර ක්‍රමය [නා.] ක්ෂමතාව ඇති
දෙයක සිට ප්‍රතිරෝධය ඇති
දෙයකට පීඩනය හෝ වලිනය
හෝ ගෙනදීමට ධරයක් මත
කැරකීමේ ක්‍රියාවලිය සහිත
ක්‍රමය ; උත්තෝලන ක්‍රමය ;
ලීවරයක ක්‍රියාවලියෙන් යුත්
ක්‍රමය.

ලීවරණය [නා.] උත්තෝලනය
යෙදීමෙන් ඇතිවන වාසිය හෝ
බලය ; ලී වරයක් භාවිත
කිරීමෙන් ලැබෙන යන්ත්‍ර වාසිය.

ලීවරය [නා.] අ. ක්ෂමතාව ඇති
දෙයක සිට ප්‍රතිරෝධය ඇති
දෙයකට පීඩනය හෝ වලිනය
හෝ ගෙනදීම පිණිස භාවිත
කරන ධරයක් මත කැරකෙන
දණ්ඩ. - ආ. බරක් එසැවීමේ දී
අඩයට ගසා උස්සන මුක්කු
ලීය ; අඩයක් තබා යමක්
ඉස්සීමට හෝ තල්ලු කිරීමට
යොදන යකඩය හෝ ලී දණ්ඩ ;
උත්තෝලනය ; දණ්ඩියම.

ලීශ්මේනියාව [නා.ප්‍ර.] පිළාවේ හා
අක්මාවේ අන්තච්ඡද සෛල හා
රුධිරයේ ද බෝවෙන
පරිපෝෂිතයකුගෙන් සෑදෙන
රෝගයක්.

ලීස්පෙන්ඩන්ස් [නා.ප්‍ර.] (නීති.)
විනිශ්චයට භාජනය වී ඇති

ඉඩම් නඩුව ; ඉඩම්
කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි වූ
නඩුව.

ලීස් [නා.ප්‍ර.] නූල් හැදයක් සෑදීමේ
දී එක් එක් නූලක් වෙන් කර
ගැනීමට පහසු වන සේ බෙදීම.

ලීස්තරය [නා.] ලී කැටයම්
ආදියෙහි පිටතට තෙරා යන
පරිදි කපන ලද සැරසිල්ලෙන්
යුත් රාමුව ; බොරදම් ගාන
ලද ලී පටිය ; ගල්ලැලි ආදියෙහි
වටේ තිබෙන ලී රාමුව.

ලු [නා.ප්‍ර.] අ. හැන්ද ; කෙණෙස්ස ;
ලුව.- ආ. හැඳි අළුව ; හැඳි
එල්ලා තැබීමට සකස් කර ඇති
උපකරණය.- [වි.] තැබූ ; දමූ ;
බහාලන ලද.

ලුංගිය, ලුන්ගිය [නා.] යටි කය
සඳහා භාවිත ඇඳුම් විශේෂයක්.

ලුජ්ජන [නා.ප්‍ර.] විනාශ කිරීම ;
බිඳීම.

ලුඤ්චනය [නා.] සිඳීම ; ජේදනය.

ලුටනි උණ්ඩුක කපාටය [නා.]
කුඩා බඩවැලේ අග කෙළවර
පිහිටි උණ්ඩුකයේ කපාටය.

ලුටනි ද්වාරණය [නා.] කුඩා
බඩවැලේ කෙළවර ඇති
ද්වාරණය.

ලුටනිය [නා.] කුඩා බඩවැලේ අග කෙළවර.

ලුටිෂියම්, ලුටිසියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විරල පාංශු ගණයේ ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයකි.

ලුධනය [නා.] පෙරළීම ; වැතිරීම.

ලුධිත [වි.] වැතිරුණු ; පෙරළුණු.

ලුණඹ [නා.] ලුණුදිය ; ලුණුවතුර ; කරදිය ; ලවණ ජලය.

ලුණිජ්ජ (කථා.) [නා.] ලුණුදිය ; ලුණුවතුර ; ලවණ ජලය.

ලුණු [වි.] ලවණ රසයෙන් යුත් ; කර රසයෙන් යුත්.- [නා.ප්‍ර.] අ. මුහුදු දියෙහි අධික ව පවතින කර රසයට හේතුවන ද්‍රව්‍යය ; සෝඩියම් ක්ලෝරයිඩ් හෝ වෙනත් එවැනි ද්‍රව්‍යයකි. - ආ. ලවණ කර රසය.

ලුණු ආකරය [නා.] කරදිය වාෂ්පීකරණයට භාජන වීමෙන් ලුණු ශේෂ වන බීම ; ලුණු කෙත ; ලුණු ලේවාය.

ලුණු ඇදීම [නා.] ළමා ක්‍රීඩාවක් ; වක්ගුඩු පැනීම ; ලුණු කෙළිය.

ලුණු කටුව (කථා.) [නා.] ලුණු පොල් කටුව ; ලුණු උතු කට්ට ; ලුණු පොලොන්න.

ලුණු කර [වි.] ලුණු මිශ්‍ර ; ලුණුරස ඇති ; ලවණ රසයෙන් යුත්.

ලුණු කර පැන් [නා.ප්‍ර.] ලුණු රසයෙන් යුත් වතුර ; ලුණු මිශ්‍ර දිය ; මුහුදු ජලය ; කරදිය.

ලුණු කර බීම [නා.] ලුණු මිශ්‍ර පසින් යුත් භූමිය ; ගස් වැල් නොමැති ලුණු ගතියෙන් යුත් භූමිය.

ලුණුකරුවා [නා.] ලුණු නිපදවන තැනැත්තා ; ලුණු සාදන තැනැත්තා.

ලුණු දමනවා [ක්‍රි.] මාලු මස් ආදිය කුණු නොවී කල්තබා ගැනීමට ඒවා ශුද්ධකොට පළා සිහින් තීරුවලට ඉරා ලුණු කැට දමනවා ; ලුණු බහා දෙහි අඹ වැනි යම් යම් දේ කුණු නොවී කල්තබා ගැනීමට වියළනවා.

ලුණු දුවනවා [ක්‍රි.] ලුණු කා වැදෙනවා.

ලුණුදිය [නා.] ලුණු කැට දියවීමෙන් හෝ දිය කිරීමෙන් ඇතිවන ලුණු රසැති ජලය ; ලුණු වතුර.

ලුණු පිඩැලි [නා.ප්‍ර.] ලවණ පිණ්ඩය ; ලුණු කැටිය.

ලුණු බද්ද [නා.] බදු විශේෂයක් ; ලුණු නිපදවීමේ කාර්යය වෙනුවෙන් රජයට ගෙවිය යුතු බද්ද.

ලුණු මඩ [නා.ප්‍ර.] අ. ලුණු මිශ්‍ර මඩ.- ආ. ලුණු දිය කරන

භාජනයේ ඉතිරි වන වැලි මිශ්‍ර ලුණු බොර.- ඇ. ඖෂධ විශේෂයක්.

ලුණු මල (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ලුණු පොල් කටුවේ පිටින් බැඳෙන සිහින් කුඩුවලින් යුත් තට්ටුව.

ලුණු මාරුව [නා.] ලුණු රසය ; ලුණු ගතිය.

ලුණු මිරිස (කථා.) [නා.] ලුණු, මිරිස්, උම්බලකඩ, ලුණු ආදිය අඹරා දෙහි මිශ්‍ර කොට සාදන සම්බෝලය.

ලුණු රැස [නා.] ලුණු රාශිය ; ලුණු ගොඩ.

ලුණු ලේවාය [නා.] ලුණු ආකරය බ.

ලුණු වගුර [නා.] සාගර හා මුහුදු වෙරළ ආශ්‍රිතව පිහිටි ඉතා පහත් තැනිතලා මතට කර දිය ගලා රැඳී පැවතීමෙන් හට ගැනෙන වගුරු.

ලුණු වැලි [නා.ප්‍ර.] ලුණු භාජනයෙහි පත්ලෙහි රැඳෙන වැලි.

ලුණු වැවෙනවා [ක්‍රි.] ලුණු ලේවායක ලුණු මිදෙනවා ; ලුණු හට ගැනෙනවා.

ලුණු සබන් [නා.ප්‍ර.] රෙදි සේදීම ආදිය සඳහා ගනු ලබන ක්ෂාරය සහිත සබන් වර්ග.

ලුණ්ඩක [වි.] සතුන් ගොදුරු කරගන්නා වූ.

ලුණ්ඩකයා [නා.] අ. සතුන් මරා ගොදුරු කොට ගෙන ජීවත්වන්නා.- ආ. අනුන් සතු දෙය උදුරාගෙන ජීවත්වන්නා ; කොල්ලකරුවා.

ලුණු [වි.] රෝග ; නපුරු.- [නා.ප්‍ර.] අ. රෝග තැනැත්තා ; නපුරු පුද්ගලයා.- ආ. වැද්දා ; ලුද්දකයා.

ලුද්ද [වි.] ලෝහී ; ආශාවෙන් යුත් ; ගිජු ; ලුබ්ධ.

ලුද්දකයා [නා.] වැද්දා ; සතුන් දඩයම් කරමින් වනයේ ජීවත්වන්නා.

ලුද්ධතර [වි.] වඩා ලෝහී වූ ; වැඩි ආශාවන් සහිත.

ලුප [නා.ප්‍ර.] ඇල්ම ; ප්‍රේමය.

ලුප් [නා.ප්‍ර.] අ. ලේපය ; ස්වල්පය.- ආ. ලිප ; උදුන.

ලුප්ත [වි.] අ. ලොප් කළ ; ලොප් වූ ; නැති වූ.- ආ. කැඩූ ; කපන ලද.- ඇ. ගෙවුණු ; කැඩී ගිය ; ගිලුණු.- ඇ. සොරකම් කළ.

ලුප්ත කේතුව [නා.] ඇත සමයක කේතුවක හැඩයට නැඟී පැවතුණු කන්දක මුදුන කැඩීයාමෙන් ශේෂ වන කොටස.

ලුප්ත හරණය [නා.] කොල්ලකෑම ;
පැහැර ගැනීම.

ලුප් දොර [නා.ප්‍ර.] ලිපෙහි අද්දර ;
ලිප් අසල ; ලිප මූල ; ලිප්
බොක්ක.

ලුප්පු ගැසීම [නා.] ගම්බද ළමා
ක්‍රීඩාවක් ; කොළ පන්දු ගැසීම ;
කොළ බුහු ගැසීම.

ලුබ්බ [වි.] ගිජු ; ලොල් ; ආශා
සහිත.

ලුබ්බයා [නා.] ගිජු තැනැත්තා ;
ලොල්යා ; ඇලුම්කරන්නා.

ලුබ්බකේටින් තෙල් [නා.ප්‍ර.] වාහන
ඇන්ජිම ආරක්ෂා වන පරිදි
ක්‍රියා කරවීමටත් යන්ත්‍ර සඳහා
ස්තේහක වශයෙන් යෙදීමටත්
ගනු ලබන ලිහිස්සි තෙල්.

ලුම්බිනි [නා.ප්‍ර.] දඹදිව සිදුහත්
කුමාරයාණන්ගේ උපත සිදු වූ
ස්ථානයේ පිහිටි උයන.

ලුලිත [වි.] අ. සෙලවෙන ;
ලෙලදෙන ; කම්පිත.- ආ. අවුල්
වූ.

ලුලු [වි.] වංචල ; සෙලවෙන ;
සසල.

ලුල්හබ [නා.ප්‍ර.] උගුල් විශේෂයක් ;
හබක.

ලුව [වි.] මහත් වූ ; මේරු ;
සන.- [නා.ප්‍ර.] භාජනයක ඇති
යමක්, පිටතට ගැනීමට භාවිත

කරන උපකරණය ; හැන්ද ;
කෙණෙස්ස.

ලුවර [නා.ප්‍ර.] යාත්‍රාවක් සුළඟින්
ඇඳී යාම සඳහා ගත රෙදිවලින්
මසා නොහොත් පන් කොළ
ආදියෙන් විශා කුඩයක් මත
සවි කරනු ලබන උපකරණය ;
රුවල.

ලුහිත [වි.] අ. රැවටුණු.- ආ. ආකූල
වූ.

ලුහු [වි.] අ. සැහැල්ලු ; බර නැති.-
ආ. සුළු ; කුඩා ; සාමාන්‍ය ;
අල්ප ; වඩා වැදගත් නොවූ. -
ඇ. කොට ; දික් නොවූ ; ලුහුඩු.-
ඇ. කුසෙන් සැහැල්ලු වූ ; වැදූ ;
ප්‍රසූත කළ. [නා.ප්‍ර.] අ. ඉක්මන ;
කඩිනම.- ආ. ලඝු අක්ෂරය.

ලුහු අකුරු [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) ලඝු
අක්ෂර ; දීර්ඝ නොවූ අක්ෂර ;
කෙටි ශබ්ද ඇති අක්ෂර ; හ්‍රස්ව
අක්ෂර.

ලුහු ඇවත [නා.] (විනය.) සුළු
වරද ; ලහුකාපත්තිය.

ලුහු කර්මාන්තය [නා.] සුළු
කර්මාන්තය ; මහා පරිමාණයේ
නොවන කර්මාන්තය.

ලුහුටනවා [ක්‍රි.] ලිස්සනවා ; ඇඳී
යනවා ; රූටනවා.

ලුහ්ටොන් [නා.ප්‍ර.] බර මනින
මිනුම් ඒකකයක් ; රාත්තල්
2,000ක බර ඒකකය.

ලුහුඩු [වි.] අ. කෙටි ; දික් නොවූ ;
කොට ; මිටි ; සංක්ෂිප්ත ; උස්
නොවූ. - ආ. අඩු ; මද.

ලුහුණ [නා.ප්‍ර.] වැලක පුරුක්
දෙකක් අතර කොටස ; පුරුක.

ලුහුදන [නා.ප්‍ර.] දිළිඳු අය.

ලුහුනා [නා.ප්‍ර.] සොරා ; සොර
පුද්ගලයා ; වොරයා.

ලුහු බඳිනවා [ක්‍රි.] පසු පස්සේ
එළවා යනවා ; හඹා යනවා ;
අනු බඳිනවා.

ලුහු යමහල් පාෂාණ [නා.ප්‍ර.]
යමහල්වලින් විසිරෙන
සැහැල්ලු යමහල් කැබලි.

ලුහුලා [නා.] මිරිදිය මත්ස්‍යයෙක් ;
ලූලා.

ලුහුල් [නා.ප්‍ර.] සතුන් මරණයට පත්
කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන
උපක්‍රමයක් ; උගුල ; හබක.

ලු [ලනවා යන්නෙහි අනි.කෘද.]
අ. දූමු ; බහාලන ලද ; තැබූ. -
ආ. කැපූ ; කපන ලද. - ඇ.
හෙලූ ; පහතට යොමන ලද. -
[වි.] දූල් වූ ; ආලෝක කළ ;
ජීවලිත.

ලුබ [වි.] රුක්ෂ ; රළු ; කර්කශ ;
ලුබ්‍ය.

ලු ගස් [නා.ප්‍ර.] තුනී ලෙල්ලකින් ද
සනකම මදයකින් ද යුත් ලොකු
ගෙඩි සෑදෙන පොල් ගස්.

ලුබෝ [නා.ප්‍ර.] පෙනක් උපයෝගී
කරගෙන කරනු ලබන ළමා
ක්‍රීඩාවක් ; කර්ටය වැටෙන
ආකාරයට ලැබෙන ලකුණු
ගණන අනුව ඉත්තන් එහා
මෙහා කරමින් කරන පංච
කෙළිය වැනි ක්‍රීඩාව.

ලුහු බද්ද [නා.] පුරාණයෙහි
රාජකීය මුළුතැන්ගෙට ලුහු
සැපයූ කුලයට අයත් පවුල්
කිහිපයකින් යුත් කාර්යාංශය.

ලුපය [නා.] අ. පුඩුව ;
දරණය ; වළල්ල ; තොණ්ඩුව ;
කම්බියෙන් හෝ ප්ලාස්ටික්වලින්
තැනූ වට කීපයකින් යුත් මුද්ද. -
ආ. වැලිපෝනයක් ප්‍රධාන
වැලිගෝන් හුවමාරු ස්ථානයේ
සිට සන කම්බි දෙකකින්
හුවමාරු ස්ථානය සමඟ
සම්බන්ධ කෙරෙන ඇමුණුම්
ස්ථානය ; පිරිද්දුම.

ලුමිංකෝඩි [නා.ප්‍ර.] සෙල්ගාර ලණු
වර්ගයක් ; නූල් හැඳයක් වියන
යන්ත්‍රයෙහි සවි කිරීමේ දී
යොදන ඇදුම් නොදෙන
ශක්තිමත් ලණු විශේෂයක්.

ලුම් [නා.ප්‍ර.] රෙදි වියන යන්ත්‍රය ;
අලුව.

ලුල [නා.] උගුල් විශේෂයක් ; කැලෑ
සතුන් මත වැටෙන සේ සලසා
ඇති ඉතා බර උගුල.

ලලග [නා.ප්‍ර.] හත් අවුරුදු ලුණු ;
අවුරුදු හතක් කල්ගිය ලුණු.

ලුව [වි.] මහත් වූ මදය සහිත ;
සනකමින් යුත් මදයකින් යුක්ත.

ලුසි පෙරින්, ලුසි පෙරේස් [නා.ප්‍ර.]
ආලෝක බිඳක් දල්වා ගැනීම
සඳහා කලාමැදිරි, රැ බදුලු ආදී
ප්‍රේම සන්දිප්තික ජීවීන් වෙත
පවතින ශක්තියට අවශ්‍ය
සංයෝගයක්.

ලුස්හීල්ඩ්ස් [නා.බහු.] පේෂ
කර්මාන්තයෙහි දී භාවිත
පුඩුවැල් විශේෂයක්.

ලෙක [නා.ප්‍ර.] අ. බැලීම ; නැරඹීම ;
අවලෝකනය ; දැකීම ;
දර්ශනය.- ආ. එල්ල කරන ලද
ස්ථානය ; ඉලක්කය ; ලක්ෂ්‍යය.

ලෙක්කිය [නා.] තැන ; ස්ථානය ;
පෙදෙස.

ලෙක්ලාන්ව් කෝෂය (පාරිභා.)
[නා.] විද්‍යුත් රසායනික ප්‍රාථමික
කෝෂයක්.

ලෙගසිය [නා.] අන්තිම
කැමැත්තකින් ලැබුණු දේපල
ත්‍යාගය.

ලෙගසිලාහියා [නා.] අන්තිම
කැමැත්තකින් දේපල ත්‍යාගයක්
ලබන්නා ; තෙස්තමේන්තු
දායාද ලබන පුද්ගලයා.

ලෙගියුම්නෝසි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පෙළට සිටින ඇට සහිත
දෙපියන් කරල්වලින් සහ
බැක්ටීරියා අඩංගු ගැටිති සහිත
මුල්වලින් ද යුක්ත ශාක ගණය ;
රනිල කුලය.

ලෙජරය [නා.] සියලු ම ගණුදෙනු
සහ අයවැය පැහැදිලි ව හා
සංක්ෂේප වශයෙන් දක්වන
ප්‍රධාන ගණන් පොත ; ලෙජර්
පොත.

ලෙට් [වි.] මසුරු ; ලෝහී.- [නා.ප්‍ර.]
මසුරා ; දැඩි වස්තු ලෝහයෙන්
යුතු පුද්ගලයා ; ලෝහියා.

ලෙඩ [වි.] සාමාන්‍ය ශාරීරික හෝ
මානසික සුවයෙන් තොර ;
රෝගාතුර ; රෝගී ; ගිලන්. -
[නා.ප්‍ර.] අ. ශාරීරික හෝ
මානසික සුවයෙන් තොරබව ;
රෝගය ; ව්‍යාධිය ; ආබාධය. -
ආ. අවුල් වියවුල් සහිත
කටයුත්ත ; පටලැවිලි සහිත
වැඩය ; කරදරය.

ලෙඩ ගසනවා [ක්‍රි.] අසනීපයක්
ඇති බව පෙන්නවනවා ;
බොරුවට ලෙඩ බව අඟවනවා ;
හොර ලෙඩ ගන්නවා.

ලෙඩ දමනවා [ක්‍රි.] කරදරයක් සිදු
කරනවා ; කිසියම් කරදරයකට
පමුණුවනවා ; අමාරුවකට පත්
කරනවා.

ලෙඩ බලනවා [ක්‍රි.] අ. රෝගියෙකුගේ දූක සැප සොයා බලනවා ; ලෙඩකු වෙත ගොස් ඔහුගේ තොරතුරු විමසනවා ; ලෙඩ විචාරනවා.- ආ. රෝගියකුට ඇප උපස්ථාන කරනවා ; රෝගී උපස්ථානයෙහි යෙදෙනවා.- ඇ. (වෛද්‍යවරයෙකු) රෝගියා පරීක්ෂා කරනවා ; රෝග පරීක්ෂාවෙහි යෙදෙනවා.

ලෙඩ වැටෙනවා [ක්‍රි.] කරදරයක් ඇති වෙනවා ; ආරාචුලකට පැටලෙනවා.

ලෙඩා [නා.] කායික, මානසික ආබාධයකින් පෙළෙන්නා ; ව්‍යාධියා ; රෝගියා ; අස්වස්ථයා.

ලෙඩු [නා.ප්‍ර.] ගල්කැටය ; කුඩා ගල ; ලෝෂ්ට්‍රය.

ලෙඩුපා [නා.ප්‍ර.] සාමාන්‍ය ශක්තිමත් පුද්ගලයකුට ගල් කැටයක් විසි කළ හැකි දුර ප්‍රමාණය ; ගලක් ගසන දුර ; ලෙඩ්ඩු පාතය.

ලෙඩ අයන [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ (රියම්) පරමාණුවකින් ඉලෙක්ට්‍රෝන ඉවත් කිරීමෙන් ඇති වන ධන ආරෝපිත පරමාණුව.

ලෙඩ ඇසිටේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ ඔක්සයිඩ් ඇසිටික් අම්ලය සමඟ රත් කිරීමෙන් ලැබෙන ලවණය.

ලෙඩ ඔක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රියම් ඔක්සිජන් සමඟ සම්බන්ධවීමෙන් ඇති වන සංයෝගය.

ලෙඩ කාබනේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ ලවණ ද්‍රාවණයක් කාබනේටයක් සමඟ ප්‍රතික්‍රියා කිරීමෙන් ඇතිවන සංයෝගය.

ලෙඩ ක්‍රෝමේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රියම් ලවණයක් ක්‍රෝමේටයක් සමඟ ප්‍රතික්‍රියා කිරීමෙන් සෑදෙන සංයෝගය.

ලෙඩ් ක්ලෝරයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ ඔක්සයිඩ් හයිඩ්‍රොක්ලෝරික් අම්ලය සමඟ ප්‍රතික්‍රියා කිරීමෙන් සෑදෙන සුදුපාට ලවණය.

ලෙඩ් ඩයොක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ පරමාණුවක් ඔක්සිජන් පරමාණු දෙකක් සමඟ සම්බන්ධවීමෙන් සෑදෙන ලෙඩ් ඔක්සයිඩ් සංයෝගය.

ලෙඩ්ඩු [නා.ප්‍ර.] අ. ගල් කැබැල්ල ; ගල් කැටය ; කැටය.- ආ. ලෙඩා යන්නෙහි බහු.

ලෙඩ්ඩු පාතය, ලෙඩ්ඩු පාතකය [නා.] අ. ගල් ගැසීම ; ගල් කැටවලින් පහරදීම.- ආ. ගල් කැටයක් ගැසූ විට වැටෙන දුර ප්‍රමාණය ; ගලක් ගසන දුර.

ලෙඩ් නයිට්‍රේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෙඩ් නයිට්‍රික් අම්ලය සමඟ

ප්‍රතික්‍රියා කිරීමෙන් සෑදෙන
ලවණයක් ; සංකේත සූත්‍රය.

ලෙඩ් මොනොක්සයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ලෙඩ් (රියම්) ඔක්සිජන්
සමග සමානුපාතිකව
සම්බන්ධවීමෙන් සෑදෙන
ලෙඩ් ඔක්සයිඩ් සංයෝගය.

ලෙඩ් ලවණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රියම් අම්ල හෝ හස්ම ප්‍රතික්‍රියා
කිරීමෙන් සෑදෙන සංයෝග
විශේෂය ; ආම්ලික හෝ භාස්මික
නොවන ලෙඩ් සංයෝග පෙළ.

ලෙඩ් සල්පයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලෙඩ් සහ ගෙන්දගම් එකට රත්
කිරීමෙන් නොහොත්, ලෙඩ්
ලවණ ද්‍රාවණයක් තුළින්
හයිඩ්‍රජන් සල්පයිඩ් යැවීමෙන්
ලැබෙන සංයෝගය.

ලෙඩ් සල්පේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රියම් ලවණයක් සල්පූරික්
අම්ලය සමග ප්‍රතික්‍රියා
කිරීමෙන් ඇතිවන සංයෝගය.

ලෙඩ් සිලිකේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රියම් ඔක්සයිඩ් 65% ක් සමග
සිලිකා 33%ක් හා ඇලුමිනා
2%ක් සංයෝග කිරීමෙන් සාදා
ගන්නා රසායනික සංයෝගය.

ලෙන [නා.] අ. පර්වත ප්‍රාන්තයක
ස්වාභාවික ව නිර්මිත ව
පවතින ගුහාව ; පර්වත ගුහාව ;
ගිරි ලෙන.- ආ. වාසස්ථානයක්
බවට හරවා ගත් ගිරි ලෙන.-

ඇ. සතකු විසින් සාරන ලද
ගුහාව.

ලෙන තල්ල [නා.] ගල් ලෙනකට
ආවරණය සලසන පියස්ස ;
ගල්තල්ල.

ලෙනැසි [වි.] මුව ඇස් ඇති ;
මියුලැසි.

ලෙද [වි.] පරිදි ; ලෙස ; විලාස
ඇති.- [නා.ප්‍ර.] අ. විලාසය ;
ආකාරය ; ස්වරූපය.- ආ. සුදුසු
ආකාරය ; යෝග්‍යස්වය ; පහසු
විදිය.- ඇ. ටික ; ස්වල්පය.

ලෙදින් ලෙද [ක්‍රි.වි.] ටිකෙන් ටික ;
ස්වල්පයෙන් ස්වල්පය ; මදින්
මද.

ලෙදේ (කථා, හම්බ.) [නා.] මීද වූ
කිරි මතුයෙහි තිබෙන තෙල්
පට්ටය ; යොදය.

ලෙන්ට් [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්තියානි
ආගමිකයන්ගේ අළු බදාදා සිට
පාස්කුව දක්වා වූ හතළිස් දවසේ
උපවාස කාලය ; කොරොස්ම
කාලය.

ලෙන්තැරි, ලේන්තැරි, ලේනතැරි
(කථා.) [නා.ප්‍ර.] තාලවර්ගයට
අයත් ගසක නාමය ; අඩි 12ක්
පමණ උසැති කුඩා ගෙඩි සහිත
පුවක් වලු වැනි වලු ඇති පුවක්
ගසට සමාන ගස් විශේෂයක් ;
දෝතලු.

ලෙන් ලිපි [නා.ප්‍ර.] ගල්ලෙන් පියසි
ආදියෙහි කොටා තිබෙන ලිපි.

ලෙන්සය [නා.] කිරණවල
අභිසරණයක් හෝ අපසරණයක්
හෝ ඇති කරන පාරදෘශ්‍ය
මාධ්‍යය ; කාචය.

ලෙපිඩොප්ටෙරා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සමනලයන් හා සලබයන්
අන්තර්ගත සත්ව ගෝත්‍රය.

ලෙපිඩොලයිට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලිතියම් අන්තර්ගත රෝස
පාටට හුරු මයිකා විශේෂයක්.

ලෙපියනවා [ක්‍රි.] අධික ලෙස
සතුටු වෙනවා ; ප්‍රීති වෙනවා ;
සතුටින් ඉපිලෙනවා.

ලෙපියා අරිනවා (කථා.උතුරුමැද.)
[ක්‍රි.] අමතක කර දමනවා ;
සිතින් අත්හැර දමනවා ; ගණන්
නොගෙන අරිනවා.

ලෙප්පස් [නා.ප්‍ර.] තාරකා පන්තියක් ;
තරු රැස සම්බන්ධ කොට ඉරි
ඇන්ද්‍ර විට භාවකුගේ හැඩයක්
දක්වන තරු රැස.

ලෙප්ටිනන් කර්නල් [නා.ප්‍ර.] අ.
යුද්ධ නිලධාරී පදවි නාම
අතුරින් මේජර් තනතුරටත්
කර්නල් තනතුරටත් අතර
නිලය.- ආ. ඒ නිලය දරන්නා.

ලෙප්ටොකෙපලුස් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ආඥාගේ කීට අවස්ථාව.

ලෙබ්බෙ [නා.ප්‍ර.] මුස්ලිම් පල්ලියක
කටයුතු කරවන සහ ආගමික

වතාවත් මෙහෙයවන
තැනැත්තා.

ලෙබ්ලාං ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
ලවණවලින් සෝඩියම් කාබනේට්
හා අතුරුඵල විශාල ලෙස
සෑදීමේ පැරණි ක්‍රමයක්.

ලෙම්න්ගුවා [නා.] උතුරු
යුරෝපවාසී රෝදන්ත ගණයට
අයත් සත්වයෙක්.

ලෙමුරොයිඩියා [නා.ප්‍ර.]
උණහපුළුවන් ඇතුළු සත්ව
ගණය.

ලෙම්බ [නා.] අ. අශ්ව වර්ගයට
අයත් ගැහැණු සතා ; වෙළඹ.-
ආ. ඇතැම් ගෙඩිවල වෙන්කළ
හැකි පිට ලෙල්ල.

ලෙම්බුව (කථා.) [නා.] ලැලි දෙකක්
සම්බන්ධ කිරීමේ දී ඒ දෙක
අතර හිඳුස් තැන් වසා බස්සවන
තැනි ලී කැබැල්ල.

ලෙය [නා.] අ. රුධිරය ; ලේ. -
ආ. ලෙවකෑ යුතු දෙය.- ඇ.
ඉරකට සමාන පටු දිග දෙය.-
ඇ. රාශි 12න් එකක් වූ සිංහ
රාශිය.

ලෙයිදරු, ලේදරු [නා.ප්‍ර.] පුරාණ
ලංකාවේ ලිපිකරු කටයුතුවල
යෙදුණු තැනැත්තා.

ලෙයා [නා.ප්‍ර.] ලෙවකෑමෙන්
අනුභව කටයුතු පැණි වැනි
ආහාර.

ලෙළ දෙනවා, ලෙළ දෙනවා
[ක්‍රි.] අ. සෙලවෙනවා ;
සසලවෙනවා ; වංචලවෙනවා ;
එහා මෙහා වෙනවා. - ආ.
බැබළෙනවා ; දිළිසෙනවා ;
කාන්තිය විහිදුවෙනවා ;
ලීලෝපේත වෙනවා.

ලෙලි කොටුව [නා.] දියෙහි
පොල්ලෙලි පල්වීම පිණිස
දැමීමට කොටුකර සාදන ලද
ස්ථානය.

ලෙලි පනාව [නා.] හිසේ පැලඳීම
සඳහා අර්ධ වෘත්තාක
හැඩහැරුකමට කැස්බෑ
ලෙල්ලෙන් තැනූ පනාව ;
කැස්බෑ ලෙල්ලෙන් සෑදූ නැමි
පනාව.

ලෙලි බරිය [නා.] බෙහෙවින්
සනකම ඇති ලෙල්ල සහිත
ලොකු පොල් ගෙඩිය ;
කුඩා ඇතුළු ගෙඩිය සහිත
පොල්ගෙඩිය.

ලෙලි මියව්වි (කථා.) [වි.] හොඳට
පැසි ලෙල්ල වේලි ගිය.

ලෙලි යනවා [ක්‍රි.] අ. සිරිමි, ගලක
වැදිමි ආදියෙන් ශරීරයේ හම
තු වාල වෙනවා ; හම
ගැලවෙනවා.- ආ. නලියනවා ;
පොපියනවා ; සැලෙනවා.

ලෙල්ල [නා.] අ. පිටතින් ඇති
පොත්ත ; පිටපොත්ත ;
පිටවැස්ම.- ආ. පිටසම.- ඇ.
(පාන් ආදියෙහි) වාටිය.- ඇ.

කැස්බෑ ආදි ඇතැම් සතුන්ගේ
ඝන පිට කබල ; පිටකටුව ;
කවචය.

ලෙල්ලම [නා.] අ. කරදරය ;
හිරිහැරය ; වෙහෙස ; විපත. -
ආ. ලෙල්ලන් පළ.

ලෙල්ලම් පළ [නා.] තරගයට
ඉල්ලුම් කොට වැඩිම
ඉල්ලුම්කරුට මාලු විකුණන
ස්ථානය ; මාලු වෙන්දේසි
පොළ.

ලෙවකනවා [ක්‍රි.] දිවෙන් රස
බලනවා ; දිව ගාමින් රස
බලනවා ; දිවේ ලේහ කරනවා.

ලෙවන් [නා.බහු.] ලෝවැස්සන් ;
ලෝකවාසීන්.

ලෙවලය [නා.] තිරස් බව
දැනගැනීම සඳහා උපයෝගී
කරගනු ලබන උපකරණයක් ;
මට්ටම් කිරීම සඳහා භාවිත
කරන කාර්මික මෙවලම ;
මට්ටම ; සමතලය.

ලෙවල් [වි.] සමතලය ඇති ;
මට්ටම් සහිත ; සමපෘෂ්ඨය.

ලෙවල් බෝක්කුව [නා.]
ගොඩනැගිල්ලක් හෝ ගෘහයක්
සෑදීමේදී බිත්තියක කවුළුවක්
හෝ පරතරයක් ඇති වූ විට,
එකී පරතරයේ එක් කෙළවරක
සිට අනෙක් කෙළවරට බඳිනු
ලබන බෝක්කුව.

ලෙව්නයා [නා.] (ක්‍රිස්තියානි.)
ක්‍රිස්තියානි පූජකවරයකුට
සහායට සිටින තැනැත්තා ;
පූජකයා.

ලෙවියුලෝස් [නා.ප්‍ර.] පලතුරු
වර්ගවල තිබෙන සීනි වර්ගයක්.

ලෙව් [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකය ;
ලොව.- ආ. ලෝවැසියා.- ඇ.
ලේපනය ; ආලේප කිරීම.

ලෙව් ලැකිය [නා.] ලෝක
වායවහාරය ; ලෝවැසියන්
භාවිත කරන පිළිවෙළ.

ලෙව්සන [ලෙව්+සන] [නා.] ලෝක
සත්වයා ; ලෝවැසියා.

ලෙස [නා.] ආකාරය ; විලාසය ;
අන්දම ; ප්‍රකාරය ; පරිද්ද.

ලෙස් [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වල්ප ;
අල්පය ; ලේශය.- ආ. සමාන
බව.

ලෙහෙ [නා.ප්‍ර.] ලේ ; රුධිරය.

ලෙහෙනවා [ක්‍රි.] අ. ගැලවෙනවා ;
අහකට යනවා ; ඉවතට
යනවා.- ආ. ලිස්සනවා ; ලිස්සී
යනවා.

ලෙහෙබක් [නා.ප්‍ර.] ලෙහෙයෙන්
තෙමීම ; ලේ වැකීම.

ලෙහෙමුඬු [වි.] ලේ වැකුණු ;
ලෙයින් ගැවසීම.

ලෙහෙලි [නා.ප්‍ර.] අ. අඩ සඳ ;
අර්ධ චන්ද්‍රයා.- ආ. ලෙල්ල ;
පොත්ත.- ඇ. පුතාගේ
භාර්යාව ; ලේලිය.

ලෙහෙවුව, ලෙහෙව්ව [නා.] අ.
පහසුව ; ලේසිය.- ආ. උදව්ව ;
උපකාරය.

ලෙහෙසි [වි.] පහසු ; අමාරු
නැති ; සුකර ; ලේසි.

ලෙළහ [නා.ප්‍ර.] මන බඳින
ආකාරය ; විලාසය ; ලීලාව ;
සුන්දරතාව.

ලෙළුම [නා.] වෙවුලීම ; තදින්
සෙලවීම ; ලෝලනය.

ලේ [නා.ප්‍ර.] අ. සත්ත්ව ශරීරයෙහි
නහරවල ගමන් කරන
රක්තවර්ණ තරලය ; ලෙය ;
ලෝහිතය.- ආ. රේඛාව ; ඉර ;
ලේඛාව.- ඇ. ලියන්නා ;
ලේඛකයා.- ඇ. ලී පතුර.- ඉ.
පංතිය ; පෙළ.

ලේ අනිසාරය [නා.] ලේ සහ සෙම
සහිතව අධික වේදනා දෙමින්
පාවනයවීමේ රෝගය ;
රක්තානිසාරය.

ලේ උරුමක්කාර [වි.] (පිය හෝ
මව් පාර්ශ්වයෙහි) එකම
ලේවලින් පැවත එන
නෑකමකට හිමිකම් ඇති.

ලේ උරුමක්කාරයා [නා.]
(එකම පරම්පරාවක) එකම
ලෙයකට හිමිකම් ඇත්තා ;
පියාගේ හෝ මවගේ ලේවලට
හිමිකම් ඇත්තා.

ලේ ඔරුව [නා.] යාතු කර්මවලදී භාවිත කරන, කෙසෙල් කඳන්වලින් සෑදූ ඔරු විශේෂය.

ලේකම් [නා.ප්‍ර.] අ. සමිතියක හෝ ආයතනයක වාර්තා තැබීමේ කාර්යය භාරව සිටින්නා ; ලේඛකාධිකාරය දරන්නා.- ආ. ආයතනයක උසස් නිලධාරියකුගේ ලිපි ලේඛන කටයුතු භාරව සිටින්නා.- ඇ. මැති ඇමති ආදී රාජ්‍ය පාලකයින්ගේ කටයුතුවලට සහායවීමට රජයෙන් පත්කරන උසස් නිලධාරියා.- ඇ. විවාහ, උප්පැන්න, මරණ, ලියාපදිංචි කරන නිලධාරියා.- ඉ. ලේඛනය ; ලියවිල්ල.- ඊ. අකුරු ; අක්ෂර.

ලේකම් කරනවා [ක්‍රි.] ලියනවා ; සටහන් කරනවා ; ලේඛනගත කරනවා.

ලේකම් පොත [නා.] (යමක්) ලේඛනගත කරන පොත ; ලේඛනය ; රෙජිස්ටරය.

ලේකම් මිටිය [නා.] පුරාණ ලංකාවේ විවිධ කාර්යාංශ සහ විභාගස්ථාන ආදිය පිළිබඳ අයවැය සහ තවත් විස්තර සඳහන් කළ ලියවිලි සමූහය ; විවිධ සටහන් ඇතුළත් රාජ්‍ය ලේඛන සමූහය.

ලේඛක දෝෂය [නා.] ලේඛනයෙහි දී ඇති වන අඩුපාඩුව ; ලිවීමේ දී ලියන්නා අතින් සිදුවන අඩුලුහුඩුකම ; ලිපිදෝෂය.

ලේඛකයා [නා.] අ. ලිපිකරුවා ; ලියන්නා. - ආ. ගත් කතුවරයා ; ග්‍රන්ථ රචකයා. - ඇ. පුවත්පත් ආදියට ලිපි සපයන්නා.

ලේඛකාධිකාරී [ලේඛක+අධිකාරී] [නා.] උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල පරිපාලන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් නීත්‍යනුකූල වගකීමක් දරන නිලධාරියා.

ලේඛන කලාව [නා.] යම්කිසි රටාවකට හෝ සම්ප්‍රදායකට අනුව ලිපි ලේඛන හා පොත් පත් රචනා කිරීමේ ශිල්පය ; ලිවීමේ ශාස්ත්‍රය ; ලේඛන ශිල්පය.

ලේඛනගත [වි.] අ. ලියා තබන ලද ; පොතක ලියා සටහන් කොට තබන ලද. - ආ. ලියාපදිංචි කළ.

ලේඛනය [නා.] අ. සිරිම.- ආ. ලියවිල්ල ; යමක් පිළිබඳ තබන ලද සටහන ; ලියූ හෝ මුද්‍රිත පතපොත.- ඇ. කාර්යාලයක හෝ කිසියම් ආයතනයක රාජකාරි කරන අය ගේ නම් සඳහන් කළ පොත ; ලැයිස්තුව ; රෙජිස්ටරය.

ලේඛන ශෛලිය [නා.] ලේඛකයකු ලිවීමේ දී භාවිත කරන රචනා

විලාසය ; ලිවීමේ දී අනුගමනය කරන භාෂා රටාව.

ලේඛනාගාරය [ලේඛන+අගාරය] [නා.] වටිනා ලිපි ලේඛන ආදිය ආරක්ෂා කොට තැන්පත් කර ඇති රජයේ ආයතනය ; ලියකියවිලි තැන්පත් ගබඩාව.

ලේඛනාරූඪ [ලේඛන+ආරූඪ] [වි.] ලියා තබන ලද ; සටහන් කරන ලද.

ලේඛනී දිපනී [නා.ප්‍ර.] බාහිර ජිව්වා පේශි විශේෂයක් ; කුඩා පේශියක් වූ මෙය දිව ඉහළටත් පිටිපසටත් ඇදීමට උපකාරී වේ ; මෙය කම්මුල් ඇටයෙන් පටන්ගෙන තන්තුවලින් දිවේ මධ්‍යම කොටසට සම්බන්ධ වේ.

ලේඛනීය [නා.] ලිවීම සඳහා භාවිත කරනු ලබන උපකරණය ; පන්හිඳ ; පෑන.

ලේඛය [නා.] අ. ලියමන ; ලිපිය ; හසුන.- ආ. ලේඛනය (ගල් ආදියෙහි කොටන ලද) ලියවිල්ල ; සන්නස.

ලේඛාව [නා.] අ. රේඛාව ; ඉර.- ආ. වයිරම.- ඇ. ලිවීම ; ලේඛනය.- ඇ. අක්ෂරය ; අකුර.

ලේඛ්‍ය පත්‍රය [නා.] අ. යමක් ලිවීම සඳහා භාවිත කරන කොළය ; පත්‍රය.- ආ. ලිපිය ; ලියුම.

ලේඛ්‍ය යන්ත්‍රය [නා.] ලිවීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා උපකරණයක් ; ටයිප් රයිටරය.

ලේඛ්‍යාරූඪ [නා.ප්‍ර.] ලියවිල්ලකට ඇතුළත් කිරීම ; ලියාපදිංචි කිරීම.

ලේ ගඬුව [නා.] සැරව ගෙඩිය ; විෂ්ඨෝටය ; (සාරය සහිත) ගෙඩිය.

ලේගරය [නා.] අ. පීප්පය ; කල්දේරම ; බැරලය.- ආ. ගැලුම් 150ක් වූ අරක්කු ප්‍රමාණය.

ලේටෙක්ස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රබර් ආදී ගස්වලින් වැහෙන කිරි වැනි උකු දියරය.

ලේඛන්සරාව [නා.] ඇතුළු පැත්තත් පිටි පැත්තත් ටින් වැනි සන්නායක ද්‍රව්‍යකින් වසා තිබෙන විද්‍යුත් කොන්ඩෙන්සරයක් ; ලේඛන් කළය.

ලේඛිත්තක [නා.] ලේඛියකුගේ ප්‍රමාණය ; ඉතා ස්වල්පය ; සිංහිත්ත.

ලේඛිත්තා [නා.] උකුණු ඉණිකුණු ආදීන්ගේ බිඳුණු ; ලේඛියා.

ලේඛිතරුව [නා.] ලේඛිත් පිරා අස් කිරීමට ලිවලින් සාදා ඇති උපකරණය ; ලේඛිපතාව ; ලේඛිති මාරුව.

ලේඛයා [නා.] අ. උකුණු ඉතිකුණු
ආදිත්ගේ බිත්තරය ;
ලෙහෙඬයා ; ලේඬිත්තා.- ආ.
අවගාරය ; ගොතන කටුව වැනි
උපකරණවල තුඩ සහිත
කෙළවර.- ඇ. ඉදිකටුමල.- ඇ.
උපකැටය රිප්පයට වැදෙන
කට්ටය.- ඉ. බැටරි කැබෙල්ලක
මුදුනේ ඇති පිත්තල වැස්මේ
තුඩ.

ලේ දඩේ [නා.] පුරාණ ලංකාවෙහි
ලේ සෙලවීම සම්බන්ධයෙන්
පණවන ලද්දා වූ ද, රිදී 7 1/2ක්
ගෙවීමෙන් නිදහස් විය හැකි වූ
ද දඩයක්.

ලේදල [නා.ප්‍ර.] කැටි ගැසුණු
ලේ කුට්ටි ; ලේකැටි.

ලේ දොස [නා.] ලේ අපිරිසිදුවීම ;
ලේ නරක්වීම.

ලේ ධාරාව [නා.] වැල නොකැඩී
වැටෙන රුධිරය ; නොකඩවා
ගලා එන ලෙස ; ලේ දහර.

ලේනහතු, ලේන්හතු [නා.ප්‍ර.]
දිරාගිය ලී කඳන්වල සෑදෙන
(ලේන අතක් වැනි) කුඩා හතු
වර්ගයක්.

ලේනහර [නා.ප්‍ර.] ශරීරයෙහි
රුධිරය ගමන් කරන නාල ;
රුධිර නාල, නාඩි, ශිරා
උෞර්ණනාලිකා ආදී වශයෙන්
බෙදෙන ඕනෑම ආකාරයක
රුධිරවාහිනී නාලිකා ; ලේ නළ.

ලේනා [නා.] අ. ගස්වල හැසිරෙමින්
පලතුරු ආදිය අනුභව කරන
රෝදන්ත ගණයට අයත් කුඩා
ක්ෂීරපායී සතෙක් ; ලෙහෙනා ;
කලන්දකයා.- ආ. සිංහල රජු
සමයෙහි අමාත්‍ය මණ්ඩලයෙහි
සිටි නිලධාරියෙක්.

ලේ නැකම [නා.] මව්ගේ හෝ
පියාගේ හෝ පරම්පරාවකින්
පැවැත ඒමෙන් ඇති වන
ඥාතිත්වය ; විවාහාදී
සම්බන්ධයකින් නොව,
උපතින්ම ඇති වූ නැකම ;
සලෝහිතත්වය.

ලේන්සුව [නා.] ඩහදිය පිස
දමීමාදිය සඳහා විශේෂයෙන්
සාක්කුවේ ලා ගෙන යා හැකි
පරිදි වාටි මසා සකස් කළ
සතරැස් රෙදිකඩ.

ලේපය [නා.] අ. ගෑම ; තැවරීම ;
ගැල්වීම ; ආලේපනය.- ආ.
ආලේපය ; ගානා බෙහෙත
හෝ ද්‍රව්‍ය ; අංජනය.- ඇ. හුනු
බදාමය ; බිත්ති ආදිය බැඳීමේදී
ගනු ලබන හුනු ආදි මිශ්‍රණය.

ලේ පාවනය [නා.] ලේ සහිතව
බඩයාම ; පාවනය වීම ; ලේබඩ
යාම ; රක්තානිසාරය.

ලේපායෝජනය (පාරිභා.) [නා.]
අඟුරු තට්ටුවක් හෝ හිමටයිටි
හෝ මත සිද්ධ යකඩ රත්
කිරීමෙන් එය වානේ බවට

පෙරළීම ; වෙනත් ලෝභයක් සමග ස්පර්ශ වෙමින් තිබියදී ලෝභයක් රත් කිරීමෙන් පළමු ලෝභයේ ආලේපයක් දෙවැන්න මත ඇති කිරීම.

ලේපියා [නා.] කපරාරු කරන්නා ; පෙදරේරුවා ; බඳින ලද බිත්තියට බදාම ආලේප කරන තැනැත්තා.

ලේ පිළිකාව [නා.] රුධිරයෙහි සුදු රුධිරාණු අධිකවීමේ රෝගය ; ලියුකේමියා.

ලේ පෝර [නා.ප්‍ර.] ඉන්ද්‍රිය පෝර වර්ගවලින් එකක් ; ඝාතනය කරනු ලබන සතුන්ගේ ලේ එක්රැස් කොට වේලා ගැනීමෙන් සාදාගනු ලබන පොහොර.

ලේප්පුව [නා.] අනුකම්පාව ; ළතෙත් ගතිය.

ලේබලය [නා.] යම් භාණ්ඩයක් එය හඳුන්වන නාමය, වර්ගය, අංකය, මිල ආදිය මුද්‍රණය කොට එහි පිටතින් අලවනු ලබන කඩදාසි කැබැල්ල ; යමක් හඳුනා ගැනීම සඳහා එහි විස්තර සඳහන් කොට පිටතින් අලවන කඩදාසි කැල්ල.

ලේ මඩුල්ල [නා.] ලෙයින් සෑදුණු ගුලිය ; ලේගොඩ.

ලේ මාපිලා [නා.] විෂකුරු සර්ප විශේෂයක් ; මාපිල් වර්ගයක්

වන මේ සර්පයා මදක් රත් පැහැයෙන් යුතුය.

ලේමාලය [නා.] ස්ත්‍රීන්ට සෑදෙන රෝග විශේෂයක් ; ඔසප්වීමේදී අධික ලෙස ලේ යෑමේ රෝගය.

ලේවක [නා.ප්‍ර.] යටි පතුලෙහි නැමී ගිය කොටස ; අඩිය තැබූ විට බිම නොගැවෙන කොටස.

ලේ වමනය [නා.] මුඛයෙන් ලේ වැමැරීම ; රක්තෂර්දනය.

ලේවා කර්මාන්තය [නා.] ලුණු සෑදීමේ කර්මාන්තය ; ලුණු මිදවීමේ කර්මාන්තය.

ලේවාය [නා.] ලුණු මිදවීම සඳහා අවශ්‍ය මුහුදු ජලය එක්රැස් වන නොහොත් කරනු ලබන නොගැඹුරු විලක් වැනි පෙදෙස.

ලේ විදිනවා [ක්‍රි.] අ. (ලේ නහරයක් කැපුණු විට) අධික ලෙස රුධිරය වැස්සෙනවා ; ලේ නලයක් තුවාල වූ විට ඉතා වේගවත්ව ලේ උතුරා යනවා.- ආ. කෙනෙකුගේ ශරීරයට රුධිරය ඇතුල් කරනවා.

ලේ විෂ වෙනවා [ක්‍රි.] ශරීරයට අහිතකර වූ යම් දෙයක් හේතු කොටගෙන රුධිරයෙහි විෂ ගතියක් ඇතිවෙනවා.

ලේශය [නා.] අ. ඉතා ස්වල්පය ; යන්තම්දෙය ; ඇබිත්ත. - ආ.

- ආකාරය ; විලාසය. - ඇ. ව්‍යාජය.
- ලේසර් කිරණ [නා.ප්‍ර.] තද දියමන්ති පවා සිදුරු කළහැකි විකිරණ වර්ගයක්.
- ලේ සිදන්, ලේ සිදම් [නා.ප්‍ර.] අතිසාර රෝගීන්ගේ අශුවි සමග පිටවෙන සෙවල ද්‍රව්‍යය වැඩිපුර නිකුත්වීමෙන් බඩවැල් වල තුවාල සිදු වී බඩවැල්වලින් සිදම් වෙනුවට පිටවන ලෙය.
- ලේ සොලවනවා [ක්‍රි.] (ශරීරයට) තුවාල සිදුකිරීමෙන් ලේ පිටවීමට සලස්වනවා.
- ලේහය [නා.] ඇ. දිව ගාරස බැලීම ; දිවෙන් ලෙවකෑම ; ලෙවීම.- ආ. දිව ගා කනු ලබන බෙහෙත.
- ලේළි [නා.ප්‍ර.] ඇ. පුතා ගේ බිරිය.- ආ. භාර්යාවගේ සහෝදරයාගේ හෝ සැමියාගේ සහෝදරියගේ හෝ දුව ; පිරිමියකුට නම් සෝයුරියගේ හෝ ගැහැණියකුට නම් සෝවුරාගේ දුව.
- ලො [නා.ප්‍ර.] ඇ. ලෝකය. - ආ. ලෝහය.
- ලො අග [නා.] ලෝකයෙහි කෙළවර ; ලෝකයෙහි අන්තය.- [වි.] ලෝකයට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ.
- ලො ඇදිරි නරකය [නා.] චක්‍රවාට අතුරෙහි වූ නරකය ; ලෝකාන්තරික මහා නිරය.
- ලො ඉකුන් [වි.] ලොව ඉක්ම සිටි ; ලෝකෝත්තර.
- ලොකැට්ටුව [නා.] කර්පලදීන මාලයකට එල්ලා පවතින කුඩා කොපුව.
- ලොකු [වි.] ඇ. ප්‍රමාණයෙන් විශාල ; මහත් ; කුඩා නොවූ.- ආ. වැඩිමහල්.
- ලොකු අප්පවිටි [නා.ප්‍ර.] තාත්තාගේ වැඩිමහල් සොහොයුරා හෝ වැඩිමහල් ඇති සොහොයුරා ; මවගේ වැඩිමහල් සොහොයුරියගේ ස්වාමිපුරුෂයා ; මහජ්ජා.
- ලොකු අප්පල්ල [නා.] ආහාර පිසීමට ගන්නා කට පළල් ලොකු මැටි බඳුන් විශේෂය ; ලොකු ඇතිළිය.
- ලොකු අම්මා [නා.ප්‍ර.] මවගේ වැඩිමහල් සොහොයුරිය ; පියාගේ වැඩිමහල් සොහොයුරාගේ බිරිඳ ; මහම්මා.
- ලොකු අඹයා (කථා.) [නා.] ගොවීන්ගේ ප්‍රධානියා ; මහ ගොවියා.
- ලොකු කරනවා [ක්‍රි.] ඇ. විශාල කරනවා ; මහත් කරනවා. - ආ. ඇති දෑඩ් කරනවා ; හදා වඩනවා.
- ලොකුගුලු ඇණය (පාරිභා.) [නා.] පට්ටල් කඳෙහි බර කොටසට

සෘජුකෝණාකාරව සවි කොට
ඇති ඇණය.

ලෝක කුටුඬුව [නා.] අ. ලංකාවේ
භාවිත වූ මුදල් ප්‍රමාණයක් ;
සත තුන.- ආ. සතදෙක.

ලෝක පුල්ලෝරම [නා.] ලෝක
දැති පිර.

ලෝක මහත්වෙනවා [ක්‍රි.] ගැහැණු
දරුවකු වැඩිවියට පත්
වෙනවා ; මල්වර වෙනවා ;
ලෝකුවෙනවා.

ලෝගමන් [නා.ප්‍ර.] හෙමින් යාම ;
ශිෂ්‍ය නොවූ හෝ කඩිසර නොවූ
ගමන.

ලෝග් පොත [නා.] පාසැලක හෝ
කාර්යාලයක රාජකාරි කටයුතු
සම්බන්ධයෙන් (කල් පැවතිය
යුතු) සටහන් ලියා තබන පොත.

ලොට [වි.] පිරුණු ස්වභාවයක්
නැති ; හැකිලුණු.

ලොටෝ [නා.ප්‍ර.] අ. අංක සටහන්
අනුව ජය ලැබිය හැකි ලෝතරැයි
විශේෂයක්.- ආ. අංක සටහන්
කාඩ්පතක් අනුසාරයෙන්
වාසනාව උරගා බලන ක්‍රීඩාවක්.

ලොට්ට [වි.] අ. මුවහත ගෙවී ගිය ;
පරණවීමෙන් හෝ පාවිච්චි
නොකිරීමෙන් වැඩකට
ගත නොහැකි ; කබල් ; මොට්ට.
- ආ. දුර්වල වූ (වයසට

පැමිණීමෙන්). - ඇ. මෝඩ ;
නිවට.

ලොඩය [නා.] ලෝකම ගෙඩිය.

ලොඩි [නා.ප්‍ර.] අ. ගොරක
ගෙඩියෙහි මදය ; ගොරක
මදය. - ආ. ඇසෙහි බෝලයක්
වැනි වූ සුදුපාට කොටස. -
ඇ. මුහුදෙහි පාවෙන විෂ සහිත
වූ කුඩා බුබුළු වැනි සෙවෙලින්
යුතු ද්‍රව්‍යයක්.

ලොකරැයිය [නා.] කුසපත්
ඇඳීමෙන් ජයග්‍රාහකයන් තෝරා
ගැනීමේ ක්‍රමය.

ලොදුරනවා, ලොදුළනවා,
ළොදුරනවා [ක්‍රි.] ලියලනවා ;
අභිනවයෙන් දළ හට ගන්නවා.

ලොදුළ [වි.] බබලන ; උප්පලින
වූ.

ලොඩා [නා.ප්‍ර.] ලෝක ධාතුව ;
චක්‍රවාටය.

ලොද [නා.ප්‍ර.] අ. කුරුම්බා තල්
ගෙඩි ආදියෙහි ළපටි මදය ;
නොමේරූ මදය. - ආ. ඇටවල
මදය. - ඇ. කෝමාරිකා
කොළයෙහි මදය.- ඇ.
නොමේරූ ගෙඩිය හෝ කරල ;
ළපටි ගෙඩිය ; ලා එලය.

ලොපනවා [ක්‍රි.] අකුරු මකනවා ;
පදයක අක්ෂර ගබ්දයක්
උච්චාරණයෙන් තොර
කරනවා ; අකුරක් කපා
හරිනවා ; ලොප් කරනවා.

ලොපල් [නා.ප්‍ර.] ලෝක පාලකයා.

ලොපල්නා [නා.ප්‍ර.] ලෝක පාලක
නායකයා.

ලොප් [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝපය බ. -
ආ. ලෝහය ; ලොල්බව ;
ගිජ්බව.

ලොප් කරනවා [ක්‍රි.] අ. (ව්‍යාක.)
වර්ණයක් නොකියා හරිනවා ;
සුදුසු අකුරු අක්ෂර ඉවත්
කරනවා. - ආ. නැති කරනවා ;
ඉවත් කරනවා.

ලොබ [නා.ප්‍ර.] ආශාව ; ලෝහය.

ලොබනවා [ක්‍රි.] ලෝහ කරනවා ;
ආශා කරනවා.

ලොමියනවා [ක්‍රි.] සපනවා ;
කනවා.

ලොමු [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝම. - ආ.
වමාරා කෑම.

ලොමු කෙළවන්නා [නා.] ලොමු
කොටන තැනැත්තා ; වමාරා
කන්නා ; වමාරා ගිලින්නා.

ලොමුදහ ගන්නවා, ලොමුදහ
ගන්නවා [ක්‍රි.] ලොම් කෙළින්
සිටිනවා ; රෝමෝද්ගමනය
වෙනවා.

ලොම් [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරය පුරා
සම මතුපිට ඇති සිහින්
කෙස් හෙවත් කුඩා ලෝම. -
ආ. බැටළු ආදී සතුන්ගේ හම
වසා පවතින සිහින් ලෝම.-
ඇ. උඩු රැවුල.

ලොම් කර්මාන්තය [නා.] බැටළු
ආදීන්ගේ ලෝම සකස් කිරීමේ
හා එයින් ඇඳුම් ආදිය
නිපදවීමේ කර්මාන්තය.

ලොම් කුව [නා.ප්‍ර.] රෝම කූපය.

ලොම් කොළය [නා.] කෙස් ගස ;
ලොම් කෙන්ද.

ලොම්බ [නා.] දත් වැටුණු කට.

ලොම්බිස්ස [නා.ප්‍ර.] සිහින් රෝම
සමූහය.

ලොම් රෙදි [නා.ප්‍ර.] බැටළු ආදී
සතුන්ගේ ලෝමයෙන් කළ
රෙදි.

ලොම් වැළ [නා.ප්‍ර.] ආවලියක්
මෙන් ඇති ලොම් පෙළ ;
ඌර්ණවලිය.

ලොම් සළා [නා.ප්‍ර.] ලොම්
කරකැවී සෑදුණු සුළිය.

ලොම් සුඹුළුව [නා.] ලෝමමය
බුරුසුව.

ලොඹු කොටනවා [ක්‍රි.] විකා
කෑමට දත් නැති හෙයින්
විදුරුමස්වලින් හපනවා ; ලොඹු
හපනවා.

ලොඹුව [නා.] අ. ගෙඩියක
ලෙල්ල.- ආ. මස් ආදිය තබා
කැපීමට භාවිත කරන ලී
කොටය.- ඇ. වැදෑල්ල.

ලොය [නා.] ලෝකය ; ලොව.

ලොයි බංකුව [නා.] ඇන්දක් සහිත බංකුව.

ලොරිය [නා.] බඩු බාහිරාදිය ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා යොදාගන්නා විශාල මෝටර වාහනයක්.

ලොල [වි.] කම්පිත වූ ; වංචල වූ.- [නා.ප්‍ර.] ආශාව ; ඇලීම ; ගිජුකම.

ලොලු [නා.ප්‍ර.] රාගය ; ආශාව.

ලොලුප [නා.ප්‍ර.] අධික ආශාව ; ලෝලුප්පය.

ලොලෙවිදිය [නා.] බොහෝ දිය ඇති බිම ; අධික ජලය සහිත භූමිය.

ලොල් [වි.] ආශා ඇති ; ඇලුම් කරන ; ගිජු ; ලෝල.- [නා.ප්‍ර.] අ. ආශාව ; ගිජුකම.- ආ. ලෝභය.- ඇ. වංචල දෙය.

ලොල්ල [නා.] ආශාව ; ලොල්බව ; ගිජුබව ; ලොලාය.

ලොව, ලොව් [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකය ; විශ්වය.- ආ. ලෝකවාසී සත්ත්වයා ; මිනිස් සමූහය ; ලෝක ජනතාව.

ලොවග [ලොව+අග] [නා.ප්‍ර.] ලෝකයට අග වූ තැනැත්තා ; බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ලොවට [නා.ප්‍ර.] ලොහො ගුළිය ; ලෝකඩ ගුළිය.

ලොවතුර [ලො+අතුර] [නා.ප්‍ර.] ලෝක අභ්‍යන්තරය ; සකල ලෝකයෙහි ඇතුළත.

ලොවක් [ලොව+අත්] [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකයෙහි කෙළවර ; ලෝකාන්තය ; නිර්වාණය. - ආ. ලෝකය නමැති භස්තය.

ලොවරුන් සිරිත [නා.] ලෝකයාගේ හිතසුව පිණිස හැසිරීම ; ලෝකාර්ථ වර්යාව.

ලොවසත [නා.] ලෝවැසියා ; ලෝකයා.

ලොවාදු [වි.] අණ්ඩාකාර ; ඩිම්බාකාර.

ලොවාදුව [නා.] අ. අණ්ඩාකාර වෘත්තය ; ඩිම්බාකාර වෘත්තය ; ඉලිප්පය.- ආ. දම්වැල් පොටකට අමුණන මාල පෙත්ත ; පෙත්තනය.

ලොවාදුවික (පාරිභා.) [වි.] අණ්ඩාකාර හැඩයෙන් යුතු ; ඩිම්බාකාර වූ ; ඉලිප්පයක හැඩයෙන් යුත් ; ඉලිප්පාකාර.

ලොවැදුරු [ලොව+ඇදුරු] [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකයාට ආචාර්ය වූ තැනැත්තා ; සර්වඥයන් වහන්සේ සම්බන්ධයෙන් යෙදේ. - ආ. මහා බ්‍රහ්මයා.

ලොව් [නා.ප්‍ර.] අ. ලොව බ. - ආ. කුඩා, ඇඹුල් කසට පලතුරු වර්ගයක්.

ලොව්විවිය [නා.] ඇඳුමකට, කොටට උර ආදියට මෝස්තරයක් වසයෙන් අල්ලන රැළි පටිය.

ලොව්දු, ලොව්දු [නා.ප්‍ර.] ලෝක නායක ; ලෝක විදු ; සර්වඥයන් වහන්සේ.

ලොව්නවා [ක්‍රි.] ලෙවකනවා ; දිවෙන් රස උරා බොනවා ; ලෝනවා.

ලොව්සුරු [ලොව+ඉසුරු] [වි.] ලෝකයට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ; ලොවට උතුම් වූ ; ලෝකෝත්තම.

ලොව් [වි.] ලෝකය හා සම්බන්ධ ; ලෞකික ; ලෝකයෙහි වසන ; පෘථග්ජන.

ලොව්-ලොවුතුරා [වි.] ලෞකික ; ලෝකෝත්තර.

ලොවු [නා.ප්‍ර.] ලොව.

ලොවුතුරා දම්, ලොවුතුරු දහම් [නා.ප්‍ර.] ලෝකයෙන් එතෙරවීමට උපකාර වන්නා වූ නව ලෝකෝත්තර ධර්මය.

ලොවුතුරා බුද්ධත්වය [නා.] සකල ක්ලේශයන් ප්‍රතීණකොට ලබන ලෝකෝත්තර තත්ත්වය ; බුද්ධච.

ලොහො [නා.ප්‍ර.] තඹ යකඩ ආදී ලෝහ වර්ග.

ලොහොකටාරම [නා.]

ලෝහයෙන් කරන ලද කට ලොකු විශාල භාජනය ; ලෝහමය කල්දේරම.

ලොහොකඩ [නා.ප්‍ර.] ලෝහ කැබැල්ල ; ලෝහ බණ්ඩය.

ලොහොකත [නා.ප්‍ර.] කාන්දම ; චුම්බකය ; ලෝහකාන්ත.

ලොහොකුඹු නරකය, ලෝකුඹු නරකය [නා.] උස්සද නිරයන්ගෙන් එකක් ; ගිනි ගත් ලෝහ කළයක් වත් ලෝහ කුම්භ නම් නිරය.

ලොහොකුරුවා [නා.] ලෝහ කර්මාන්ත කරන්නා ; ලෝකුරුවා.

ලොහොගුළා [නා.] ලෝහ ගුළ ; යකඩ ගුළි.

ලොහොගෙය [නා.] අ. ලෝහයෙන් නිම වූ ගෘහය.- ආ. ලෝකුඹු නරකාදිය.

ලොහොටනවා (කථා.) [ක්‍රි.] ලිස්සනවා ; ලුහුටනවා.

ලොහොතලිය [නා.] ලෝහයෙන් කරන ලද තැටිය ; ලොහොතල්ල.

ලොහොත්තම [නා.ප්‍ර.] රත්රන්.

ලොහොදක [ලොහො+උදක]
[නා.ප්‍ර.] ලෝඛය ; රත්ව ද්‍රව බවට
පත් යකඩ ලෝහය.

ලොහො දපණතල [නා.ප්‍ර.]
ලෝහමය වූ දර්පණ තලය ;
සාරලෝහ නම් වානේවලින්
සාදන ලද කැඩපත.

ලොහොනිල් [නා.ප්‍ර.] අ. තඹ
භාජන ආදියෙහි සෑදෙන නිල්
පැහැති ලෝහමල. - ආ.
ලොහො මලින් සෑදූ නිල
වර්ණය.

ලොහොපට [නා.ප්‍ර.] ලෝහයෙන්
කරන ලද පටිය ; ලෝ මුවා
පටිය.

ලොහොපැණ, ලොහොපණ
[නා.ප්‍ර.] ලෝහයෙන් කරන
ලද විශාල කටක් ඇති
භාජනය ; මහත් මුව විටක්
සහිත ලෝහමය කටාරම.

ලොහොපැස [නා.ප්‍ර.] ලෝ දිය
පිරි භාජනය ; උණුකර ද්‍රව
බවට පත් වූ ලෝහ දමා ඇති
භාජනය.

ලොහොපෙන [නා.] ලෝහ පත්‍රය ;
තඹ පිත්තල ආදි ලෝහමය පත.

ලොහොමඩ [නා.ප්‍ර.] අ. යකඩ
තලිය. - ආ. (ගිනියම් වූ) ලෝහ
ගුළි ; ලෝහ කැටි.

ලොහොමය සෙවිනි [නා.ප්‍ර.]
ලෝහයෙන් කරන ලද වහල ;
ලොහොමුවා පියස්ස.

ලොහොමල [නා.ප්‍ර.] යකඩවල
බැඳෙන මලකඩ ; ලෝකඩ මල.

ලොහොමුගුරු [නා.ප්‍ර.] යකඩ
පොල්ල ; ලෝහයෙන් සෑදූ
දණ්ඩ.

ලොහොලනවා [ත්‍රි.] (සම හෝ
සිවිය) ගලවනවා ;
උගුල්වනවා ; ගලවා ඉවත්
කරනවා.

ලොහොවැට [නා.ප්‍ර.] යකඩින්
තැනූ පහන ; ලෝහමය පහන.

ලොහොවැහැය [නා.] යකඩ
වැය ; ලෝහමය වැය.

ලොහො සැළි, ලොහොසැළ
[නා.ප්‍ර.] ලෝහයෙන් සාදන ලද
වළඳ.

ලොහොළුව [නා.] ලෝහයෙන්
කරන ලද හැන්ද.

ලෝ [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකය ; ලොව ;
විශ්වය. - ආ. ලෝකවැසියා ;
ලෝවැසි ජනයා ; ජනතාව.-
ඇ. පෘථිවිය ; පොළොව.- ඇ.
සමූහය ; රංචුව ; වර්ගය. - ඉ.
ලෝහ ; යකඩ.- ඊ. බෙහෙත්
ලුණු වර්ගවලින් එකක් ; බළල්
ලුණු.

ලෝ ඇජර [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයා.

ලෝ ඉසුරු [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයා ;
මහාබ්‍රහ්ම.

ලෝක [වි.] ලෝකයට අයත් ;
ලෝකය හා සම්බන්ධ.

ලෝකගුරු [නා.ප්‍ර.] ලෝකයට
ආචාරය වූ තැනැත්තා ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ලෝක චාරිත්‍ර [නා.ප්‍ර.] ලෝකයේ
සම්මත වූ සිරිත් ; ලොව
පිළිගත් සිරිත්.

ලෝකඩ [නා.ප්‍ර.] තඹ හා බෙලෙක්
මිශ්‍ර කොට සාදනු ලබන
කවලම් ලෝහය.

ලෝකඩ සමය [නා.ප්‍ර.] මානව
ශිෂ්ටාචාර ඉතිහාසයේ මිනිසා
ලෝකඩ භාවිතයට පුරුදු වූ
කාලපරිච්ඡේදය ; පාෂාණ
යුගයෙන් පසුව පැවති යුගය.

ලෝක තලය [නා.] පොළොව ;
පෘථිවිය ; ධරණි තලය.

ලෝකත්ථවරියා [නා.ප්‍ර.] සියලු
ලෝවැසියන්ගේ හිතසුව
සඳහා හැසිරීම ; ලෝකවාසී
ජනයාගේ යහපත උදෙසා
සිය ජීවිතය යෙදීම.

ලෝකත්ථුපිකාව [නා.] විශ්වයේ
උපරිම මුදුන හෝ කොත ;
තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන
බ්‍රහ්මලෝකය.

ලෝකත්‍රය [නා.ප්‍ර.] අ. සත්ත්වයන්
උපදින කාම, රූප, අරූප යන
වාසභූමි. - ආ. ස්වර්ග, මර්ත්‍ය
පාතාල යන ත්‍රිවිධ ලෝකය.

ලෝක දිවාකර [නා.ප්‍ර.] මුළු
විශ්වයටම එළිය වන උතුම්
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ලෝක ධර්ම [නා.ප්‍ර.] අ.
ලෝකයාගේ පැවැත්මෙහි
නොනැසී පවත්නා ස්වභාව
ධර්ම ; ලාභ, අලාභ, යස-අයස
නින්දා, ප්‍රශංසා, සුඛ දුක්ඛ
යන අෂ්ටලෝකධර්ම.- ආ.
මෙවුන්දම ; මෙෙටුනය ;
සංවාසය.

ලෝක ධාතුව [නා.] භූමි එක්
තිසක් ඇති සක්වළ ; වාතූර්මහා
රාජ්කය, තාවතිංසය, අසුර
භවනය, අවිච්ඡිත නරකය,
මහාමේරුව, සප්තකුල පර්වතය,
මහාද්වීප, කොදෙව් ආදිය, ඉර
හා හඳ ඇතුළත් වක්‍රවාටය.

ලෝකනාථ [නා.ප්‍ර.] ලෝකයාට
පිහිට වන බුදුරජාණන්
වහන්සේ.

ලෝක නිරෝධය [නා.] (අභි.)
ලෝක නම් වූ පංචස්කන්ධයෙහි
විනාශය ; නිර්වාණය.

ලෝක නිර්මාණය [නා.] ලෝකය
මැවීම ; ලෝකය ඇති කිරීම.

ලෝක නිස්සරණය [නා.] දුකින්
මිදීම ; දුකින් මිදීමෙන්
ලබාගන්නා වූ මෝක්ෂය ;
නිවන.

ලෝක නීතිය [නා.] සමාජය විසින්
යහපත් යැයි සම්මත කොට
පිළිගෙන ඇති නීති පද්ධතිය.

ලෝක පරියාපන්න [වි.] ලෝකයට
ඇතුළත් ; ලෝකයට
අන්තර්ගත.

ලෝකපාල [වි.] ලෝකය පාලනය කරන ; ලොව ආරක්ෂා කරන.

ලෝකපාලක [නා.ප්‍ර.] ලෝවැසි ජනතාව පාලනය කරන්නා ; ලෝකය රකින තැනැත්තා.

ලෝකපාලක දූක [නා.] ලෝකය පාලනය කරන හිරි ඔතප් දෙක ; දේව ධර්ම ; ලජ්ජාව සහ භය.

ලෝකපාලුවා [නා.] හැම දෙයක් ම විනාශ කරන තැනැත්තා ; සෑම දෙයක් ම අයහපත් පැත්තට කරන්නා ; කාබාසිනියා කාරයා.

ලෝක පූජිත [වි.] අ. ලෝකය විසින් ගරු බුහුමන් කරන. - ආ. ඉතා ප්‍රසිද්ධ.

ලෝක ප්‍රකට [වි.] ලෝකයෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ; ලොව පුරා ඉතා ප්‍රසිද්ධ ; ලෝක ජනතාව අතර ප්‍රකට.

ලෝක ප්‍රකෘතිය [නා.] ලෝකයෙහි ස්වභාවය ; ජරාමරණ ආදී ලෝක ස්වභාවය.

ලෝක ප්‍රලය [නා.] ලෝක විනාශය ; සත්ව සන්නතිගේ විනාශය.

ලෝක ප්‍රවාක්ති [නා.ප්‍ර.] අ. ලෝකයෙහි පැවැත්ම ; ලෝකයාගේ පැවැත්ම. - ආ. ලෝකයෙහි සිදුවන දෑ පිළිබඳ පුවත් ; තොරතුරු ; ලෝකය පිළිබඳ ආරංචි.

ලෝක බැංකුව [නා.] ජාත්‍යන්තර බැංකුවක් ; ලෝකයේ නොදියුණු රටවල ආර්ථික සංවර්ධනය පිණිස ආධාර දීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ මෙහෙයීමෙන් පිහිටුවන ලද අන්තර්ජාතික බැංකුව.

ලෝක භාෂාව [නා.] ලෝකයේ වැඩි වශයෙන් ව්‍යවහාර වන භාෂාව ; ජාතීන් අතරින් වැඩියෙන්ම භාවිතා වන බස.

ලෝක මර්යාදාව [නා.] ලෝකයේ සීමාව ; ලෝක මායිම ; ලෝක සම්මතය.

ලෝක මහා සංග්‍රාමය [නා.] ලෝකයේ රටවල් ගණනාවක් දෙපිළිකට බෙදී කරන යුද්ධය.

ලෝකමාතෘ [නා.ප්‍ර.] ලෝකයාගේ මව ; ශ්‍රියාකාන්තාව ; ලක්ෂ්මී.

ලෝකය [නා.] අ. සියලු වක්‍රවාට සහ ආකාශවස්තු සහිත අනන්තාපරිමාණ ලෝක ධාතුව ; විශ්වය.- ආ. සක්වල ; වක්‍රවාටය.- ඇ. පෘථිවිය ; පොළොව ; මිහිකත.- ඇ. සත්ව සත්ත්වය.- ඉ. ස්කන්ධ පහ ; පඤ්චස්කන්ධය.- ඊ. රට ; දේශය.- උ. කර්ම, ක්ලේශ විපාක යන ත්‍රිවිධ වෘත්ත.- උ. සමූහය.

ලෝකයා [නා.] අ. ලෝකවාසී
ජනතාව ; පොදු ජනයා.- ආ.
(කරා.) සටකපට පුද්ගලයා.

ලෝක යාත්‍රාව [නා.] ලොවෙහි
පැවැත්ම ; සංසාරයෙහි
පැවැත්ම ; ලෝක සත්වයා සසර
සැරි සැරීම.

ලෝකරුවා [නා.] ලෝභ භාණ්ඩ
සාදන තැනැත්තා.

ලෝක ලෝචන [නා.ප්‍ර.] ලෝකයට
ඇසක් වැනි තැනැත්තා ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ලෝකවද්‍ය [නා.ප්‍ර.] ලෝකයා
විසින් දෝෂ යැයි සලකනු ලබන
වැරදි කිරීමෙන් සිදුවන ඇවැත.

ලෝක වාර්තාව [නා.] යම්කිසි
කාර්යයකින් හෝ ක්‍රීඩා ආදී
තරගයකින් එතෙක් පැවති
ලෝක මට්ටමේ සියලු ජයග්‍රාහී
වාර්තා බිඳ හෙළා නව
වාර්තාවක් පිහිටුවීම.

ලෝක විජය [නා.ප්‍ර.] ලෝකය
ජයගැන්ම ; මුළු ලොව දිනීම.

ලෝක විදු [නා.ප්‍ර.] මුළු මහත්
විශ්වයේ අතීත, වර්තමාන,
අනාගත යන තුන් කලටම
අයත් සියලු දතයුතු දෙයක් ම
පිරිසිදු දත් උතුමා ; බුදුරජාණන්
වහන්සේ.

ලෝක විරෝධිය [නා.] ලෝකයා
විසින් මෙසේ යැයි සම්මත

කොට පිළිගත් කරුණට
ප්‍රතිපක්ෂ යමක් පැවැසීමේ
කාව්‍යදෝෂය ; නොපවතින්නක්
පවතී යැයි පැවසීම.

ලෝක විරෝධී [වි.] ලෝක
සම්මතයට පටහැනි වූ ; සම්මත
සමාජ ධර්මයට විරුද්ධ.

ලෝක විවරණ ප්‍රාතිහාර්යය [නා.]
(සෘද්ධි බලයෙන්) සිය දහස්
ගණන් ලෝක එක් තැනක සිට
පෙනෙන්නට සැලැස්වීමේ
ප්‍රාතිහාර්යය.

ලෝක විග්‍රහ [වි.] ලෝක ප්‍රසිද්ධ ;
ලොවෙහි සුපතළ.

ලෝක විග්‍රහිය [නා.] ලෝක
ප්‍රසිද්ධ කීර්තිය.

ලෝක විෂය [නා.ප්‍ර.] සත්ව
ලෝකය පිළිබඳ දැනුම ; දිව්‍ය
මනුෂ්‍ය ආදී ලෝක හා සම්බන්ධ
විස්තර විභාග දැනගැනීම ;
ඉන්ද්‍රිය මාර්ගයෙන් ලැබෙන
ලෝක පිළිබඳ දැනුම.

ලෝක විෂයාතික්‍රාන්ත [ලෝක+
විෂය+අතික්‍රාන්ත] [වි.] ලෝකය
පිළිබඳ විෂය ඉක්ම වූ ; ලෝකය
ගැන ඇති දැනුම ඉක්ම වූ.

ලෝක වෙළඳපොළ [නා.] ඉල්ලුම
හා සැපයුම අනුව ලෝකයේ
සෑම රටක ම භාණ්ඩවල මිල
තත්ත්වය.

ලෝක ව්‍යවහාරය [නා.] ලෝකය විසින් භාවිත කරන දෙය ; ලෝක බැවහර.

ලෝක ව්‍යාප්ත [වි.] මුළු ලොවෙහි ම පැතිරී ගිය ; සමස්ත ලෝකයෙහි ම පැතිරුණ.

ලෝක ශාන්තිය [නා.] ලොවට සිදුවන සෙත ; යහපත ; ලොව සැනසීම.

ලෝක ශාසනය [නා.] ලොව හා සසුන ; ලෝකය හා බුද්ධ ශාසනය.

ලෝක සංහාරය [නා.] ලොව වනසාලීම ; ලෝකය සහමුලින් නැසී යෑම ; ලෝක විනාශය.

ලෝක සන්ධාරක [වි.] ලොව දරා සිටින ; පෘථිවිය උසුලා සිටින.

ලෝක සමුදය [නා.] අ. ලොව හටගැනීමට හේතුව.- ආ. ලොවෙහි උත්පත්තියට හේතුවන සේ බුදු දහමෙහි දැක්වෙන තෘෂ්ණාව.

ලෝක සම්මතය [නා.] ලෝකයා විසින් සම්මත කරගන්නා ලද්ද ; ලෝවැස්සන් විසින් පිළිගත් දෙය.

ලෝක සිද්ධි [නා.ප්‍ර.] ලෝකයාගේ පිළිගැනීම අනුව කරුණක් ඔප්පු කිරීම.

ලෝක සීමාව [නා.] සත්‍ය ලෝකය පිළිබඳ ස්වභාවික තත්ත්වය ;

ලෝකයෙහි සම්මතව පවත්නා දෙය.

ලෝක ස්වභාවය [නා.] අ. ලෝකයේ සැබෑ තත්ත්වය ; ස්වභාව ධර්මයට අනුව කරුණු සිදුවන අයුරු. - ආ. ලෝක සත්ත්වයාගේ යථා ස්වරූපය.

ලෝකාචාරය [නා.] ලෝවැසියාගේ පැවැත්ම ; ලෝකයාගේ හැසිරීම.

ලෝකාධිපත්‍යය [නා.] සකල ලෝකයෙහි ම අධිපතිභාවය ; සක්විති රජකම.

ලෝකානුග්‍රහය [නා.] ලෝකයාට උපකාරී වීම ; ලෝවැස්සාට පිහිට වීම.

ලෝකාන්තය [ලෝක+අන්තය] [නා.] ලෝකයෙහි කෙළවර ; සංසාරයෙහි කෙළවර ; නිර්වාණය.

ලෝකාපවාදය [නා.] ලෝවැස්සන් විසින් කරනු ලබන දෝෂාරෝපණය ; ලෝකවාසීන් කරන අපවාදය.

ලෝකාභිවාද්ධිය [ලෝක+අභිවාද්ධිය] [නා.] මහජනතාවගේ ශුභ සිද්ධිය ; ලෝකයාගේ භෞතික ආධ්‍යාත්මික යහපත.

ලෝකාමිෂය [නා.] අ. ලෝකාස්වාද රතිය ; ලෝකයා විඳින කම්සැප. - ආ. ලෝකික

අවශ්‍යතා ; ආහාරපාන ලාභ සත්කාර ආදිය.	උපකාරය ; ලොවට සලසන යහපත.- ආ. 18 වන සියවසේ රණස්ගල්ලේ හිමි විසින් රචිත සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍ය කෘතියක්.
ලෝකායතවාදය [නා.] ලෝක නිර්මාණයට මහා භූතයන්ගේ බලය හැර අන් කිසිම බලයක් නැත යන විශ්වාසය ; භෞතිකවාදය.	ලෝගුව [නා.] උරහිසේ සිට පාදාන්තය දක්වා දික්ව මසන ලද කබා විශේෂයක් ; දිග කබය.
ලෝකායත්ත [ලෝක+ආයත්ත] [වි.] ලෝකයට අයත් ; ලෝකය සතු.	ලෝගු හැට්ටය [නා.] කාන්තා ඇඳුම් විශේෂයක් ; ඉතා ලිහිල් ව මහන ලද හැට්ටය.
ලෝකාස්වාද රතිය [ලෝක+ ආස්වාද රතිය] [නා.] කාම ආස්වාදය ; කම්සැපත ; මෙමුද්‍රනය.	ලෝගුළා [නා.ප්‍ර.] ලෝහ ගුළි ; යකඩ උණුකර සාදන යකඩ ගුළි ; ලෝගුළි.
ලෝකුස [නා.ප්‍ර.] ලෝකය ඇතුළත ; ලෝක අභ්‍යන්තරය ; ලෝක කුක්ෂිය.	ලෝවකය [නා.] ඇසෙහි කළු ඉංගිරියාව ; ඇසේ බබා.
ලෝකෝත්තර [වි.] ලෝකය ඉක්මවා සිටින ; භෞතික තත්ත්වයෙන් ඇත් වූ ; ලෞකික ස්වභාවයෙන් මිදුණු.	ලෝවනය [නා.] අ. ඇස ; අක්ෂිය. - ආ. දර්ශනය ; පෙනීම.
ලෝකෝත්තරධර්මය [නා.] සෝවාන්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී සහ අර්හත් යන සතර මාර්ගය හා සතර ඵල කරා ලෝක සත්වයා මෙහෙයවන ධර්මය.	ලෝව්වෝරු (කථා.) [වි.] කිසිවක් කර ගැනීමට හැකියාවක් නැති ; කිසිදේකට ඉදිරිපත් නොවන ; නිවට ; දුර්වල.
ලෝකෝද්භවය [නා.] ලෝකයේ ආරම්භය.	ලෝඩර් [නා.ප්‍ර.] ගල්බෝර දමන්නා ; ගල් බෝරකාරයා.
ලෝකෝපකාරය [නා.] අ. ලෝවැස්සන්ට පිහිට වීම ; ලෝකයාට කරනු ලබන	ලෝණ [නා.ප්‍ර.] ලුණු ; ලවණ.
	ලෝණික [වි.] ලුණු රස ඇති.
	ලෝ තලිය [නා.] ලෝහවලින් සාදන ලද තැටිය ; ලෝකඩ තැටිය.
	ලෝදහම [නා.] ලෝක ධර්මය ; අට ලෝ දහම.

ලෝදල [නා.ප්‍ර.] ලෝහ ජාලය ;
යකඩ දල.

ලෝනවා [ක්‍රි.] දිවෙන් යමක රස
විදිනවා ; ලෙව කනවා ;
ලොවිනවා.

ලෝනා [නා.ප්‍ර.] ලෝක නායක
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ලෝපක් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඇලුම්නියම්, රන්, ප්ලැටිනම්
ආදී කවර හෝ ලෝහයකින්
සාදන ලද තුනී තහඩුව.

ලෝපනය [නා.] ලොප් කිරීම ;
අහෝසි කිරීම ; හිස් කිරීම ;
නැති කිරීම ; අවසන් කිරීම.

ලෝපන සාධනය (පාරිභා.) [නා.]
ගණිතයේ දී නැති කිරීම, කපා
හැරීම පිළිබඳ ඔප්පු කිරීම.

ලෝපනීය (පාරිභා.) [වි.] අහෝසි
කළ හැකි ; නිෂ්ප්‍රභ කළ හැකි ;
ඉවත් කළ හැකි.

ලෝපනීය මුක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
නිෂ්ප්‍රභ කිරීමේ හැකියාවෙන්
මිදීම.

ලෝපය [නා.] (අක්ෂරයක්)
මැකීම ; නොකියා හැරීම හෝ
නැති කිරීම.

ලෝපස [නා.] බනිජ වර්ග රාශිභූත
ව පවතින පස.

ලෝපස් නිධි [නා.ප්‍ර.] ගසාගෙන
ඇවිත් තැන්පත් ව ඇති ලෝ
පස් තට්ටු.

ලෝ පහුර [නා.] (විශේෂයෙන්
යකඩ වැනි) ලෝහ වර්ගයකින්
තැනූ ආරක්ෂක බැම්ම ;
ලෝහමය ප්‍රාකාරය ; ලෝ පවුර.

ලෝපාශකයා [නා.] කැළිකසල කා
ජීවත් වන්නා ; මළකුණු
බුදින්නා ; නරියා.

ලෝ බඳන [නා.ප්‍ර.] ලෝහයෙන්
කළ භාජනය ; ලෝහ භාජනය.

ලෝ බොර [නා.ප්‍ර.] ද්‍රව කළ
ලෝහයක් මත පාවෙන සන
ද්‍රව්‍ය ; යබොර.

ලෝහ, ලෝහී [වි.] අ. අධික ආශා
ඇති ; දැඩි ගිජුකමක් ඇති ;
ලොල් ; සොඩි. - ආ. මසුරු ;
තණ්හාධික ; කිසිවක් කිසිවකුට
නොදෙන ; ලෙටි.

ලෝහය [නා.] අ. අරමුණෙහි
ඇලෙන ස්වභාවය. - ආ.
තණ්හාව ; මසුරුකම ; වස්තු
දේපොළ ආදියට ඇති ආශාව ;
ලොල් බව ; ලෙටිකම.

ලෝම [නා.ප්‍ර.] මනුෂ්‍යයා ඇතුළු
ක්ෂීරපායී සත්වයන් ගේ
සිරුරෙහි හට ගැනෙන සිහින්
කෙඳි ; රෝම ; මයිල් ; කෙසුරු.

ලෝම කූපය [නා.] සම මතුපිට
ලොම්, රෝම හටගන්නා ඉතා
කුඩා සිදුර ; ඩහදිය සිදුර.

ලෝමශතාව [නා.] ලෝම සහිත
බව.

ලෝමශාවා [නා.] නරියා.

ලෝමහර්ෂණය [නා.] අධික
සතුටෙන් හෙවත්

ප්‍රහර්ෂයෙන් සිරුරු ලොම්
නැගී සිටීම ; සතුට නිසා
ඇතිවන ; රෝමොද්ගමනය.

ලෝමහු [නා.ප්‍ර.] ලෝහයකින් සෑදූ
කාසිය ; ලෝහමය කාසිය.

ලෝම්පස [නා.] පස් වර්ගවලින්
එකක් ; වැඩි රොන් මඩ
ප්‍රමාණයක් ඇති පස.

ලෝල [වි.] අ. ආශා වූ ; ඇල්ම
ඇති ; ගිජු ; ලෝහි. - ආ.
වැනෙන ; වපල.

ලෝලකය [නා.] ලොකැට්ටුව ;
පෙන්ඩනය ; මාලයක එල්ලෙන
පෙත්ත.

ලෝලය [නා.] අ. ආශාව ;
ගිජුකම ; අධික තණ්හාව.-
ආ. වපලත්වය.

ලෝලාව [නා.] අ. ශ්‍රී කාන්තාව ;
සිරිකත ; ලක්ෂ්මී දෙවිදුව. -
ආ. දිව ; ජිත්වාහ. - ඇ. රසදිව.

ලෝලූප [වි.] ඉතා ලෝහි ;
තණ්හා ; ගිජු.

ලෝවට [නා.ප්‍ර.] යකඩ ගුළිය ;
ලෝහ ගුළිය.

ලෝවරුවා [නා.] ලෝකඩ
කර්මාන්තයේ නියැලුණු
තැනැත්තා.

ලෝවහර [නා.] ලෝක ව්‍යවහාරය ;
ජනතාවගේ සිතූම් පැතුම් ;
සමාජ සම්මතය.

ලෝවැඩ [නා.ප්‍ර.] ලෝකයාගේ
යහපත ; ලෝකාභිවාද්ධිය ;
ලෝකාර්ථ වර්යාව.

ලෝෂණය [නා.] තරමක් උකු වූ
ඖෂධීය දියරය.

ලෝස් [වි.] ලෝහ ; මසුරු.

ලෝහක [නා.ප්‍ර.] උද්භිදයක්
වැඩිමට අවශ්‍ය මූලද්‍රව්‍යවලින්
එකක් ; මැංගනීස්.

ලෝහ කර්මාන්තය [නා.] ලෝහ
වලින් භාණ්ඩ නිපදවීමේ
කර්මාන්තය.

ලෝහකාන්ත [නා.ප්‍ර.] ලෝහ
වර්ග ආකර්ෂණය කරන ගල්
විශේෂයක් ; කාන්දම් ;
අයස්කාන්ත.

ලෝහ කාබනික (පාරිභා.) [වි.]
ලෝහ පරමාණුවකට ඇල්කිල්
බණ්ඩක එකක් හෝ ඊට වැඩි
ගණනක් හෝ සම්බන්ධ වූණු.

ලෝහ කියත [නා.] ලෝහ කැපීම
හෝ ඉරිම සඳහා උපකාරි වන
අත් කියත.

ලෝහ චුම්බක [නා.ප්‍ර.] යකඩ
අඩංගු කාන්දම.

ලෝහජ [වි.] ලෝහයෙන් හට ගත්
යකඩ මල.

ලෝහ දණ්ඩ (පාරිභා.) [නා.] යකඩ පොල්ල ; වානේ පොල්ල.

ලෝහ පරිෂ්කාර [නා.ප්‍ර.] ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන ලෝහමය භාණ්ඩ ; ලෝ මුවා බඩු.

ලෝහ පිස්ටනය [නා.] හොඳට වැහෙන කුහර සිලින්ඩරයක් ඇතුළෙහි පීඩනයක් යටතේ එහාට මෙහාට චලනය විය හැකි ලෝහ වර්ගයකින් සාදන ලද සන සිලින්ඩරය.

ලෝහ පුඤ්ජය [නා.] ලෝහ කැටිය ; ලෝහ කුට්ටිය.

ලෝහ හස්ම [නා.ප්‍ර.] යකඩ ආදී ලෝහ පිළිස්සීමෙන් ලැබෙන අළු ; ලෝහ පිළිස්සු අළු.

ලෝහ භාණ්ඩය [නා.] ලෝහයෙන් කරන ලද භාණ්ඩය ; ලෝහමය භාණ්ඩය.

ලෝහමය බනිජ [නා.ප්‍ර.] පොළොවේ ස්වාභාවික ලෙස පිහිටා ඇති ලෝහ.

ලෝහමල [නා.] ඔක්සිජන් සමග වෙනත් ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක් සංයෝජනයවීමෙන් සෑදෙන සංයෝගය ; ලෝහමය ඔක්සයිඩය.

ලෝහ මාරම් යන්ත්‍ර (පාරිභා.) [නා.] රළු දෑවල වැඩිපුර කොටස් ගා දූමිමට භාවිත කරන යන්ත්‍ර ; ජර්මන් ජැක් යන්ත්‍ර.

ලෝහ මිශ්‍රණය [නා.] ලෝහ වර්ග දෙකක් හෝ කීපයක් මිශ්‍ර කොට සෑදූ කලවම් ලෝහය ; රන් රිදී ආදී මහාර්ඝ ලෝහවලට බාල ලෝහ වර්ග මිශ්‍ර කොට සෑදූ මාත්තු අඩුලෝහ විශේෂය.

ලෝහය [නා.] ඉතා පහසුවෙන් ධන අයන සාදන මූල ද්‍රව්‍යයක් ; පාරාන්ධ බව හා තාප සහ විද්‍යුත් සන්නායකතාව මේවායෙහි ඇති විශේෂ ලක්ෂණය යි.

ලෝහවර [නා.ප්‍ර.] සියලු ලෝහ වර්ගවලට වඩා උතුම් ලෝහය වන රත්රන්.

ලෝහ විද්‍යාව [නා.] ලෝපස්වලින් ලෝහය නිස්සාරණය කිරීම, පිරිසිදු කිරීම, මිශ්‍ර ලෝහ සෑදීම පදම් කිරීම ආදී ලෝහ පිළිබඳ විද්‍යාව.

ලෝහ විසරණය (පාරිභා.) [නා.] ලෝහවල ඇති අණු ඒකාකාර සංයුතියක් ඇති කරන පරිදි අන්‍යෝන්‍යව මිශ්‍රවීම.

ලෝහ ශලාකාව [නා.] ලෝහ කුර ; යකඩ කුර.

ලෝහාලේපනය [ලෝහ+ ආලේපනය] [නා.] ලෝහ ආලේප කිරීම ; යම් භාණ්ඩයක ලෝහ ගැම.

ලෝහාලෝහය [ලෝහ+ අලෝහය] [නා.] ලෝහ

අලෝහ ගණ දෙකට ම
අඩංගු මූල ද්‍රව්‍යයක්.

ලෝහිත [නා.ප්‍ර.] අ. ලෙය ; රැබරය.
- ආ. ලේ පැහැය ; රක්ත
වර්ණය ; ලේ රතුපාට. - ඇ.
කුප් ග්‍රහයා ; අගහරු. - ඇ.
ශරීරයෙහි පිහිටි මර්ම
ස්ථානවලින් එකක්. - ඉ.
ශරීරයෙහි පිහිටි සජ්ත
වර්මවලින් එකක්. - ඊ. රක්තදුන්. -
උ. පණු කුලයක්.

ලෝහිතංක, ලෝහිතඛක [නා.ප්‍ර.]
ලේ රතු පැහැති රත්ත වර්ගයක
නාමය ; රක්ත මාණික්‍යය ;
පද්මරාග ; පියුම්රාමිණි.

ලෝහිතක [නා.ප්‍ර.] අ. ලේ ගලන
මළ සිරුර ; ලේ මුසු වූ
මෘතශරීරය. - ආ. දශ අග්‍රහවලින්
එකක්.

ලෝහිතූප්පාදක [නා.ප්‍ර.]
සර්වඥවරයකුගේ සිරුරින් ලේ
සෙල්වීම සංඛ්‍යාත අකුසල
කර්මය ; පංචානන්තරිය
කර්මවලින් එකක්.

ලෝහිතූප්පාදකයා [නා.]
බුදුවරයකුගේ ශරීරයෙන්
බිඳුවක් පමණ හෝ
ලේ සොලවන තැනැත්තා ;
පැවිද්දට නුසුදුසු එකොළොස්
දෙනාගෙන් එක් තැනැත්තෙක්.

ලෝකික [වි.] අ. ලෝකයට අයත්
හෝ සම්බන්ධ. - ආ. මෙලොව

අභිවාද්ධිය පමණක් සලසන ;
ආධ්‍යාත්මික නොවන. - ඇ.
ශාසනික නොවූ ; ගිහි ජීවිතය
හා සම්බන්ධ.

ලෝකික ජීවිතය [නා.] පංචකාම
සම්පත්තිය අනුභව කරමින්
සැපසම්පත් දුක් දොම්නස්
අත්දකින්නන් ගෙවන ජීවිතය.

ලෝකික ධ්‍යානය [නා.] මාර්ග
ඵලයකට නොපැමිණ උපදවා
ගනු ලබන ප්‍රථම ධ්‍යාන ආදී
ධ්‍යාන සතර.

ලෝකික වස්තු [නා.ප්‍ර.] ලෝකික
ජීවිතය හා සම්බන්ධ දේ.

ලෝකාභ මාතාව (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ මොළයත්
සුෂුම්නාවත් වටේ තිබෙන පටල
තුනෙන් එකක්.

ලෝලා [වි.] ලොල් වූ ; ආශාවෙන්
යුතු වූ ; තණ්හාවෙන් යුතු වූ ;
ගිජු වූ.

ලෝලාය [නා.] ලෝලබව ; දඩි
ආශා බව ; අධික තෘෂ්ණාවෙන්
යුතුබව.

ව මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ අක්ෂර
පටිපාටිය අනුව පණස්පස්
වන අක්ෂරය ; ව්‍යඤ්ජනක්ෂර
අතර තිස් පස් වන
අක්ෂරය ; සෝෂාක්ෂරයකි ;
අල්ප ප්‍රාණාක්ෂරයකි.

වං [නා. ප්‍ර.] අ. වර්ණය ; පාට ;
පැහැය. - ආ. වම ; දකුණු

පැත්තට විරුද්ධ පැත්ත.- ඇ. වි ආදී ධාන්‍ය, කුළුබඩු, බෙහෙත් ආදිය කොටා ගැනීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණය ; වංගෙඩිය.

වංක, වඩක [වි.] අ. නැමුණු, ; ඇද ; වක් වූ.- ආ. කපටි ; වඤ්චාසහගත.- [නා.ප්‍ර.] අ. නැම්ම ; ඇදය ; වක.- ආ. වඤ්චාසහගත බව ; අවංක නැති බව.

වංක කලනය, වඩක කලනය (පාරිභා.) [නා.] කලවා ඇටයේ කඳ සහ කර එකිනෙකට වඩා ළං වීම නිසා ඇති වන අංග විකෘතිය.

වංක ගිරිය, වඩක ගිරිය [නා.] අ. වෙස්සන්තර ජාතකයෙහි සඳහන් වන දඹදිව කඳුකර තපෝවනයක්.- ආ. සොයා ගැනීමට ඉතා අසීරු මාර්ගය.

වංක දශකය, වඩක දශකය [නා.] මනුෂ්‍ය ජීවිතයෙහි අවුරුදු 80 -90 කාලය.

වංකුව [නා.] අ. වංගුව ; නැම්ම.- ආ. ඔරුවක පත්තාර කුඩුවට ශක්තිය දෙන වක්‍ර වූ හරස් පොල්ල.

වංකොං [නා.ප්‍ර.] කුලැටි ගතිය ; මැළිබව.

වංක්‍රිය (පාරිභා.) [නා.] පෙණහළු ආවරණය ව ඇති මස්කුමය පටකය ; ප්ලූරාව.

වංක්ෂණ, වඩක්ෂණ [වි.] ඉකිළිය හා සම්බන්ධ.- [නා. ප්‍ර.] ඉකිළි ප්‍රදේශය ; ඉකිළිය.

වංක්ෂණ මාර්ගය [නා.] ශරීර කුහරය වෘෂණ/කුහරය අණ්ඩ කෝෂය හා සම්බන්ධ කරන නාලය.

වංග, වඩග [නා.] පුරාණ කාලයේ දඹදිව භාරතයේ හෙවත් ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර පාර්ශ්වයේ පිහිටි ප්‍රාන්තයක් ; වගුරට ; බෙංගාලය.

වංග කඩු, වඩග කඩු [නා.ප්‍ර.] පුරාණ ලංකාවෙහි භාවිත වූණු කඩු වර්ගයක්.

වංගනාව [නා.] රන් රිදී වැඩ සඳහා භාවිත වන ගිනි කබලට පිඹින උපකරණය.

වංගලම [නා.] යමක් සාදන ආකාරය ; මෝස්තරය.

වංගි [නා.ප්‍ර.] අ. සුෂිර වර්ගයට අයත් පුරාණ සංගීත භාණ්ඩයක්.- ආ. තේ ගසේ තනි දල්ල.- ඇ. (කථා.) තැනින් තැනට ගමන් කිරීම.- ඇ. වතාව ; වාරය.

වංගිප්පුව [නා.] (කථා.) තොවිල්වල දී අඩුක්කු තැන්පත්

කිරීම සඳහා තනන ගොටු විශේෂය.	වංශවත් [වි.] කුලවත් ; කුලීන ; කුලයෙන් උසස්.
වංශිලාව (කථා., උඩ.) [නා.] ලොහොකරුවන් මයින් හමට පිඹින මැටි නලය.	වංශ ස්ථිතිය [නා.] වංශයාගේ පැවැත්ම ; කුල පරපුරේ විරස්ථිතිය.
වංගුව [නා.] අ. නැම්ම ; ඇදය ; නැමී ඇති තැන.- ආ. කරත්ත රෝදයේ වක් අත්ත.	වංශික [වි.] කුලයට අයත් ; පරපුර පිළිබඳ.
වංගෙඩිය [නා.] ධාන්‍ය, කුළුබඩු ආදිය කෙටීම සඳහා භාවිතා කරන උපකරණයක්.	වංස කළිර, වංශ කළිර [නා. ප්‍ර.] උණ කිළිර ; ළපටි උණගොබය.
වංශ [නා. ප්‍ර.] අ. මව් පිය පරම්පරාව ; පවුල් පරම්පරාව.- ආ. ඓතිහාසික වශයෙන් වැදගත් පුද්ගලයින් හා සිද්ධි පිළිබඳ විස්තරාත්මක ලේඛනය.- ඇ. කොඳුඇටය ; කශේරුව.- ඇ. බටනළාව ; වස්දඬුව.- ඉ. දස රියන.	වංසනය [නා.] ඉතිහාසය.
වංශ කථාව [නා.] ඓතිහාසික වශයෙන් වැදගත් පුද්ගලයන් හා වැදගත් සිද්ධි පිළිබඳ පරම්පරා කථාව ; ඉතිහාස කථාව.	වක [වි.] අ. නැමුණු ; වකුටු.- ආ. කුටිල ; වංචාකාර.- [නා. ප්‍ර.] අ. වකුටුව ; නැම්ම.- ආ. වක්‍රය ; වක්‍රරේඛාව.- ඇ. වක්කඩ.- ඇ. වන්ද්‍ර මාස භාගය.- ඉ. කාලය ; වකවානුව.- ඊ. වස්මාසය.- උ. කොකා.
වංශකාලිකාව [නා.] පෙළපත, පරපුර, ගෝත්‍රය පිළිබඳ අනුපිළිවෙළ දක්වන සටහන.	වකග [නා.ප්‍ර.] උණහපුළුවා.
වංශක්කාරයා [නා.] උසස් යයි සම්මත පරපුරකින් පැවත එන්නා.	වකට් ගහනවා [ක්‍රි.] අ. දෙකට නමනවා ; වකුටු කරනවා .- ආ. වංක ලෙස හැසිරෙනවා.
වංශදණ්ඩ [නා. ප්‍ර.] බටනළාව ; වස් දණ්ඩ.	වකනවා [ක්‍රි.] අ. ආලේප කරනවා ; අතුල්ලනවා.- ආ. ඔතනවා ; රඳවනවා.
	වකවානුව [නා.] කාලපරිච්ඡේදය ; අවස්ථාව.
	වකවාරුව (කථා.) [නා.] සවි ශක්තිය ; ශක්ති සම්පන්න කම.
	ව කාරය [නා.] අ. 'ව' අකුර ; ව යන්න.- ආ. කැළිකසල ;

අනවශ්‍ය දෙය.- ඇ. අංකෙළි
ක්‍රීඩාවේදී භාවිත කරන හොඳට
නැමුණු අඟ.

වකාරොට (කථා.) [ක්‍රි.වි.]
බොහෝ ; අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත්
වඩා ; හුඟක්.

වකැටි, වකුටු [වි.] නැමුණු ; කුදු ;
ඇඳ.

වකැත්ත (කථා.) [නා.] වක් වූ
කැත්ත ; දැකැත්ත.

වකිටි [වි.] ලෝහ ; මසුරු.

වකු [නා. ප්‍ර.] අ. වකුගඩුව.- ආ.
වංකකම ; රැවිටිකාරකම.

වකුගඩු අශ්මරි [නා.ප්‍ර.] වකුගඩුවේ
ගල් සෑදීමේ රෝගය.

වකුගඩු නලය [නා.] වකුගඩුවෙන්
මුත්‍රාශයට මුත්‍ර වහනය කරන
නාලය ; මුත්‍ර නලය.

වකුගඩු නාලිකාව (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවේ කොටසක් වූ වෘක්ක
මිදුලුව නිර්මිතවී ඇති
අතිසුක්ෂ්ම නාලවලින් එකක් ;
වෘක්ක නාලිකාව.

වකුගඩුව [නා.] ශරීරාභ්‍යන්තරයෙහි
පිහිටි බහිස්සූචිය පද්ධතියට
අයත් ප්‍රධාන ඉන්ද්‍රිය ; වෘක්කය.

වකුටු [වි.] අ. ඇඳ ; වක්‍ර ; නැමුණු.-
ආ. රැවිටිලි ; වංචාකාර.

වකේ [නා.] ඇඳය ; නැමීම.

වක් [වි.] අ. නැමුණු ; කුදු.

වක්ක [නා.] අ. වකුගඩුව.- ආ.
වකුගඩුවේ ක්‍රියාකාරී ඒකකය.
ඇ. ඇඳය ; කුදු.

වක්කං/වක්කම් අල්ලනවා [ක්‍රි.]
ශරීරගත විෂ ලේ ආදිය ඉවත්
කිරීම සඳහා ස්ථානය සිදුරු
කොට වක් වූ අඟක් තබා තද
කර උරවනවා.

වක්කඩ, වජ්කඩ [නා.] කුණුරක වැඩි
ජලය බැස යාමට නියරෙහි
කපන කපොල්ල.

වක්කන්න [නා.] අ. රථ වක්‍රයේ
නිම් වළල්ල ලඟ තිබෙන දැව
රවුම.- ආ. නගුල සෑදීමට
ගන්නා නැමි ලිය.- ඇ. ඔරුවේ
ලෑලි වඩාත් ශක්තිමත් වීම
පිණිස ඇතුළු පැත්තෙන්
අල්ලන ලෑලි පළ දෙක.

වක්කදාහය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩු ඉදිමීමේ රෝගය.

වක්කන්න [නා.] (තල්) කොළය ;
තල් අත්ත.

වක්කද [නා.] මෝටර් එන්ජිමක
හෝ ඕනෑම යන්ත්‍රයක ප්‍රධාන
කඳ ; වක්‍ර දඟර යෂ්ටිය ; දඟර
කඳ.

වක්කම, වක්කණම [නා.] අ.
හකුරු සෑදීම සඳහා පැණි උණු
කොට බහා ලන අඟ.- ආ.
ශරීරයෙන් ලේ ඉවත් කිරීමට

භාවිත කරන ලද උපකරණය.-
ආ. බෙහෙත් පෙවීමට අපහසු
ලෙඩුන්ට බෙහෙත් පෙවීමට
භාවිතා කරන උපකරණය.

වක්කමාව (පාරිභා.) [නා.]
වක්‍රගතියට හටගන්නා ගෙඩිය.

වක් කරනවා [ක්‍රි.] ජලය වැනි
ද්‍රවයක් යම් භාජනයකට හෝ
යම් තැනකට හෙලනවා.

වක්කලම [නා.] අ. ගංගා මාර්ගයක
ඇති වන නැම්ම ; දඟරය.- ආ.
ගං නැම්මක සැදෙන ගැඹුරු
වළ.

වක්කලම් මානය [නා.] ගංගාවක
නැම් දෙකක් අතර කොටස.

වක්කලු [වි.] නැමුණු ; වක ගැසුණු.

වක්කවළංචි වෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
කොර වෙනවා ; ඇද වෙනවා.

වක්කාරි [නා.ප්‍ර.] හණ පට්ටා
ආදියෙන් තනන ලද රළු රෙදි.

වක්කැට, වස්කැට (කථා.) [නා. ප්‍ර.]
වක්කඩ ඇතිරීම සඳහා නියර
මත දමන පස් කුට්ටිය

වක්කොටය [නා.] නගල් සැදීමට
ගන්නා ලී කොටය.

වක්ගොනැස [නා.] පැරණි ගෘහ
නිර්මාණ ශිල්පය අනුව වහලට
යොදන කෙළවර හෝ මැද හෝ
වක් වූ පරාලය.

වක්තව්‍ය [වි.] කිව යුතු ;
වචනයෙන් ප්‍රකාශ කළ යුතු.

වක්කා [නා. ප්‍ර.] යමක් කියන්නා ;
ප්‍රකාශ කරන්නා ; වාක්තව කථා
කරන්නා.

වක්ත්‍ර [වි.] මුහුණ හා සම්බන්ධ ;
මුහුණේ පිහිටි.

වක්ත්‍රය [නා.] අ. මුහුණ ; වුවන.-
ආ. කට ; මුඛය.

වක්ත්‍ර සීවනය (පාරිභා.) [නා.]
මුහුණෙහි ඇටවල නිශ්චල
සන්ධිය.

වක්ත්‍රාසවය [නා.] කෙළ.

වක්දණ්ඩ (පාරිභා.) [නා.] මෝටර්
වාහන ආදියෙහි යන්ත්‍රවල සවි
කර ඇති සෘජු කෝණික නැම්
සහිත දණ්ඩ ; ක්‍රැන්කය.

වක්පත (කථා.) [නා.] වැපුරු
කුඹුර ; වස්පත.

වක්‍ර [වි.] අ. ඇද වූ ; නැමුණු.- ආ.
කෙළින් නොකියන .- ඇ.
කපටි ; වංචා සහගත.- [නා.ප්‍ර.]
අ. නැම්ම ; ඇදය .- ආ. සිරුර
ඇතුළේ පිහිටි නැමුණු
කංකාලමය කොටස.- ඇ. කුප්
ග්‍රහයා.- ඇ. ප්‍රස්තාර රේඛාව.

වක්‍රකුලය (පාරිභා.) [නා.] එක්
වර්ගයකට අයත් නැම් රේඛා.

වක්‍රගතිය [නා.] අ. ඇදව යන
ස්වභාවය ; ඇදව ගමන් කිරීම.-
ආ. ග්‍රහයන්ගේ ආපසු ගමන.

වක්‍රගලස්තම්භය [නා.] බෙල්ලේ
පේශී තද වී හිස හැරවීමට
අපහසු වීම නිසා ඇතිවන
රෝගාබාධයක්.

වක්‍ර චලනය (පාරිභා.) [නා.] වක්‍ර
මාර්ගයක ගමන් කිරීම.

වක්‍රතාඅරය (පාරිභා.) [නා.]
වක්‍රයෙන් සෑදුණු වෘත්තයේ
කේන්ද්‍රයේ සිට එම වක්‍රය මත
ඇති ලක්ෂ්‍යයකට ඇඳි
අභිලම්භය.

වක්‍රතාකේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
වක්‍රය මත පිහිටි ඕනෑම ලක්ෂ්‍ය
දෙකකදී එම වක්‍රයට ඇඳි
අභිලම්භ දෙක මුණ ගැසෙන
ලක්ෂ්‍යය.

වක්‍රතා කෝණය (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්ත ඛණ්ඩයක ජ්‍යාකාවෙහි
දෙකෙළවර සිට එම වෘත්ත
ඛණ්ඩය මත පිහිටි කිසියම්
ලක්ෂ්‍යයකට අදිනු ලබන
රේඛාවලින් සෑදෙන කෝණය.

වක්‍රතාව [නා.] අ. නැමුණු
ස්වභාවය ; ඇද ගතිය.- ආ.
ස්වභාවිකත්වයට වෙනස්ව වක්‍ර
ආකාරයකින් නිර්මාණය වූව ;
වාච්ඡාර්ථය ඉක්මවා තිබීම.

වක්‍රදර්පණය [නා.] වක්‍රයක හැඩය
ගත් කණ්ණාඩිය ; කවාකාර
කැටපත.

වක්‍රදල වින්‍යාසය [නා.] මලෙහි
නැමුණු පෙති රවුම පිහිටා
තිබෙන ආකාරය.

වක්‍රනාලිකාව (පාරිභා.) [නා.]
රසදිය වායු පීඩනමානය ;
නාලිකා යන්ත්‍රය ; එක්
භාජනයකින් තවෙකකට දිය
ඇද ගන්නා වක් වූ නළය.

වක්‍ර පෘෂ්ටය (පාරිභා.) [නා.] වක්
වූ වස්තුවක ස්පර්ශයට හසු වන
පිටත හෝ ඇතුළත තලය.

වක්‍රබද්ද [නා.] භාණ්ඩ හා පුද්ගලික
සේවා හැර අන් සියලු සේවා
විකිණීමේ දී හෝ මිලදී
ගැනීමේදී අය කරන බද්ද.

වක්‍ර බුද්ධිය [නා.] වංචා සහගත
කපටි නුවණ ; වංක බුද්ධිය.

වක්‍රමානය [නා.] නැමී රේඛා
මැනීමට භාවිතා කරනු ලබන
රෝදයක් සහිත උපකරණය.

වක්‍ර රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] නැමී
ඉර ; ඇද ඉර.

වක්‍ර විනිමය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රටකින් තවත් රටකට මුදල්
යැවීමේදී කෙළින්ම නොයවා
වෙනත් රටක මාර්ගයෙන්
යැවීම ; අන් රටක් මගින්
ගනුදෙනු කිරීම.

වක්‍රාකාර [වි.] අ. වක් වූ ; සෘජු
නොවූ.- ආ. කවාකාර ; වක්‍රයක
හැඩය ඇති.

වක්‍රාස්ත [නා. ප්‍ර.] (ජ්‍යෝති.)
ස්වාභාවික ගමනින් යුත් ග්‍රහයා
වක්‍ර වී සූර්යයාට මුවාවීමෙන්
සිය ආලෝකය නැතිව යාම.

වක්‍රිය (පාරිභා.) [වි.] වලයාකාර.

වක්‍රීලිය (පාරිභා.) [වි.] විටප වටා
වලයාකාරව පිහිටි ; කේන්ද්‍රය
වටා කවාකාරව පිහිටා ඇති.

වක්‍රෝක්තිය [නා.] අර්ථය සඟවා
වෙනත් ආකාරයකින් කීම.

වක්‍රෝදය [නා.ප්‍ර.] ඉදිරියට ගමන්
කරමින් සිටි ග්‍රහයා ආපසු ගමන්
කොට සූර්යයාට මුඛ වී තිබේ
එම තත්වයෙන් මිදීම.

වක්ෂය [නා.] පපුව ; ළපැත්ත.

වක්ෂීය මේඛලාව (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ උර ප්‍රදේශය
දරා සිටින ළපටි අස්ථි තන්තු
පෙළ ; උරමේඛලාව.

වක්ෂෝග්‍රහ ද්‍රවය [නා.]
පුප්ප්සාවරණය හෝ
පෙනහැල්ලේ බාහිර සිවිය හා
අභ්‍යන්තර සිවිය.

වක්ෂ්‍යමාන [වි.] කියනු ලබන ;
මතු දක්වනු ලබන.

වක්සරණය [නා.] වක්‍රාකාරව
ගමන් කිරීම ; පරිභ්‍රමණය.

වක්සිරුම් කටුව [නා.] ලෝහයක
හැඩ තලා ඔපමට්ටම් කිරීම
සඳහා යොදා ගැනෙන නැමුණු
කපන කටුව.

වක්ෂනිය (කථා.) [නා.] කුඹුරු
වපුරන කාලය.

වක්ෂද (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අඩ සඳක
හැඩය ඇති සලකුණ.

වක්ෂිය, වජ්‍යිය (කථා.) [නා.] එක්
කන්නයක අන්තිම හීය ;
වැපුරුම් හීය.

වග [නා. ප්‍ර.] අ. සමූහය ; පන්තිය.-
ආ. ජාතිය ; ගෝත්‍රය ; වර්ගය ;
කාණ්ඩය.- ඇ. වර්ගාක්ෂර.- ඇ.
ව්‍යාප්‍රයා.- ඉ. නෝක්කඩුව.- ඊ.
කාරණය ; තොරතුර.- උ. යුවළ.
- [නි.] භාවාර්ථයෙහි යෙදේ.

වගඋත්තරකාරයා [නා.] උත්තර
දෙන හෝ විරෝධය පාන හෝ
තැනැත්තා.

වග කියනවා [ක්‍රි.] අ. රාජකාරියක්
පිළිබඳ බර තමා වෙතට
සම්පූර්ණයෙන්ම පවරා
ගන්නවා.- ආ. ගැලවීමට කරුණු
කියනවා.- ඇ. දෝෂාරෝපණය
කරනවා.

වගතුග [නා. ප්‍ර.] විස්තර ;
තොරතුරු ; වංහුං.

වගන්තිය [නා.] යම්කිසි අදහසක්
ප්‍රකාශ කරන වචන සමූහය ;
නීතිමය කොන්දේසිය.

වගපල [නා. ප්‍ර.] නෝක්කඩු ;
ආඩපාලි.

වගපොල්ල [නා.ප්‍ර.] සටන් සඳහා
පිළියෙළ කරන ලද විශාල
පොල්ලක් ; වගකීම් භාර ඇතැම්
නිලධාරීන්ට සංකේතයක්

වගයෙන් දෙනු ලබන පොල්ල ; සෝදු ලිය.	වගවාසගම් [නා. ප්‍ර.] අ. විස්තර සහිත තොරතුරු.- ආ. පරම්පරා නාමය ; පෙළැන්තිය.
වග බඳිනවා [ක්‍රි.] සමූහයක් වගයෙන් එකට එකතු වෙනවා ; රංචු ගැසෙනවා.	වගවිශ්වාසය [නා.] ඇදහීම ; හක්තිය.
වගබලාගන්නවා [ක්‍රි.] රාජකාරිය හෝ යුතුකමක් හෝ හරිහැටි ඉටු කිරීමේ බර තමන් වෙත පවරා ගන්නවා.	වගසිටුව [නා.] වගතුග ලේඛනය ; නීතිරිති සංග්‍රහය.
වගහාර ආණ්ඩුව [නා.] බලයේ පවතින රජයක් විසුරුවා හැරීමෙන් පසුව, නැවත අලුත් රජයක් බලයට පත් වන තුරු තාවකාලිකව රටේ පාලනය භාර ආණ්ඩුව ; භාරකාර ආණ්ඩුව.	වගාව [නා.] අ. දියුණුව ; වර්ධනය.- ආ. බෝග වැවිල්ල ; රෝපණය.
වගහාරය [නා.] රාජකාරියක් පිළිබඳව යමකු වෙත පැවරෙන වගකීම් ප්‍රමාණය.	වගුර [නා.ප්‍ර.] ජලය රඳා පවතින මඩෙන් ගහන පහත් බිම ; මඩ ගොහොරුව.
වගම්පරස් (කථා.) [නා.ප්‍ර.] වගතුග, ; හොඳ නොහොඳ.	වගුරනවා [ක්‍රි.] ඩහදිය කඳුළු ආදිය හෙළනවා ; වක් කරනවා ; විසුරවනවා.
වගල [නා.] අ. බැවුම.- ආ. (කථා.) කුඹුරක නිතර ජලය ගලා යන මඩබිම් ප්‍රදේශය ; මීහරක් කුඹුරට ගෙන යාම සඳහා වෙන් කළ අඩිපාර.	වගුරුළු [නා. ප්‍ර.] කඩදාසිවලින් හෝ රෙදිවලින් කරන සැරසිල්ල ; රැළි පාලම් ආරුක්කු.
වගලනවා (කථා.) [ක්‍රි.] වට කරනවා ; වටකර අල්ලා ගන්නාව.	වගුරු [වි.] ජලය සහිත මඩින් යුක්ත ; ගොහොරු.
වගවාලත්තම් (කථා.) [නා. ප්‍ර.] කුලය පිළිබඳ උස් පහත්කම් මතක් කරමින් දොස් තැබීම.	වගුරු නිමිනය [නා.] ගංගාවක ජල මාර්ගවලට බාධා ඇති වීම නිසා ගංගා මාර්ගයේ සෑදෙන මඩබිම් සහිත ප්‍රදේශය.
	වගුරු වායුව [නා.] මඩවගුරුවල ඇති ජීව ද්‍රව්‍ය නිසා සෑදෙන වායුව ; මීතේන් ; මෙතේන්.
	වගුව [නා.] සංඛ්‍යාමය තොරතුරු දක්වන සටහන ; ගණිත වක්‍රය.

වග්ගය [නා.] අ. ග්‍රන්ථයක
කොටස ; කාණ්ඩය ; පරිච්ඡේදය.
- ආ. සම්මතයෙහි නොපිහිටි
සංඝයා වහන්සේලාට ව්‍යවහාර
කරන නාමයකි.

වග්ගුලි [නා. ප්‍ර.] අ. වවුලා.- ආ.
වවුල් වුතය ගත් හික්ෂුහු.

වග්ගුලි වත [නා.] වවුල් වුත ;
කුහක පිළිවෙත.

වග්ග්, වාග්ග් [වි.] කීමෙහි
බිණීමෙහි දක්ෂ.

වඩ්ගේරිකාව [නා.] වේවැල්
පෙට්ටිය.

වග [වි.] උතුම් ; මහරු.

වග්ගි [නා. ප්‍ර.] කොටස ; වෙන්
කිරීම ; බෙදීම.

වචනවාතුර්‍යය [නා.] කථා
කිරීමෙහි දක්ෂභව ; වචනයේ
වතුරභව.

වචනත්‍රය [නා.] බුද්ධ වචනය
බෙදා ඇති සූත්‍ර, වීනය, අභිධර්ම
යන තුන්පිටකය.

වචන භේදය [නා.] (ව්‍යාක.) ඒක
වචන සහ බහු වචන පද අතර
වෙනස ; සංඛ්‍යා භේදය.

වචනය [නා.] අ. මිනිසාගේ මුඛ
කුහරයේ පිහිටි අවයව යම්
ආකාරයෙන් හැසිරවීම තුළින්

පිටකරන අර්ථවත් ශබ්ද
උච්චාරණ ඒකකය ; උච්චාරණය
කරනු ලබන පදය.- ආ.
ප්‍රකාශය ; කියමන ; තෙපල.-
ඇ. නියමය ; අවවාදය ;
උපදේශය.- ඇ. (ව්‍යාක.) සංඛ්‍යා
භේදයෙන් දෙවැදෑරුම්ව බෙදී
යන පදය.

වචනාර්ථය, වචනීයාර්ථය [නා.]
වචනයෙහි නොහොත්
වචනවල අර්ථය ; හුදෙක්
වචනවලින් ප්‍රකාශ වන අදහස ;
වාච්‍යාර්ථය.

වචස [නා.] වචනය ; වදන ;
කියමන.

වචසාංපති [නා. ප්‍ර.] ගුරු ග්‍රහයා ;
බ්‍රහ්මපති.

වචිකර්ම [නා.ප්‍ර.] වචනයෙන්
කරනු ලබන ක්‍රියා ; වචනයෙන්
කෙරෙන කුශලාකුශල කර්ම.

වචිකසාව [නා.ප්‍ර.] වචනයෙන්
සිදුවන අකුසල් ; වාක් දුශ්චරිත.

වචිදණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] වචනයෙන්
කරන දඩුවම ; පරුෂ වචනය.

වචිවන්දනාව [නා.] වචනයෙන්
පමණක් කරන වැඳීම ;
වාග්ද්වාරයෙන් වන්දනා කිරීම.

වව්සංඛාර [නා. ප්‍ර.] වචනයෙන්
සිදු කරන කුසල් හා අකුසල්.

වච්ච [නා.ප්‍ර.] අ. මල ; අශුවි.- ආ. විලුභට බරදී අඹ ඇට ගැහිමාදී ක්‍රීඩාවක් කරන විට ක්‍රීඩකයා සිටින ස්ථානය හඳුන්වන නාමය.

වච්චකුටිය [නා.] වැසිකිළිය.

වච්ඡ [නා.ප්‍ර.] වස්සා ; වසු පැටියා.

වච්ඡශාලාව [නා.] වහු පැටියන් බඳින මඩුව ; වහුගාල.

වඡය [නා.] අ. ගාල ; සතුන් කොටු කර තබන තැන .- ආ. වදය ; මීවදය.

වඡාරනවා [ක්‍රි.] අ. වදාරනවා ; දේශනා කරනවා.- ආ. අණ කරනවා.

වඡර [නා.ප්‍ර.] අ. දියමන්ති ; අගයෙන් උසස්ම මැණික් වර්ගය.- ආ. ශක්‍රයාගේ ආයුධය ; වජ්‍රයුධය.

වජ්‍ර [නා. ප්‍ර.] අ. හෙණ පහර ; අසනිය.- ආ. ශක්‍රයාගේ ආයුධය.- ඇ. රත්න විශේෂයක් වූ දියමන්ති.- ඇ. අටපට්ටම් හැඩය ඇති කුළුන ; අටැස්ටැඹ.

වජ්‍රකය [නා.ප්‍ර.] නොබිඳිය හැකි වජ්‍රයක් වන් ශරීරය ; බුදු රජුන්ගේ ශරීරය.

වජ්‍රකෝව [නා.ප්‍ර.] ඖෂධ හස්ම කිරීමට ගන්නා කෝව.

වජ්‍ර කීලය [නා.] හෙණ පහර ; අසනිය.

වජ්‍රඥානය [නා.] තීක්ෂණ ඥානය ; තියුණු, සියුම්, විනිවිද යන නුවණ.

වජ්‍ර පඤ්ජරය [නා.] විදුරුයෙන් කළ කුඩුව ; දියමන්තියෙන් සාදන ලද මැදිරිය.

වජ්‍රපාණි [නා. ප්‍ර.] අ. ශක්‍ර දෙවියා.- ආ. මහායාන බෝධිසත්වයකුගේ නාමය.

වජ්‍රපාකය [නා.] හෙණ ගැහීම ; අසනිපාකය.

වජ්‍ර බුද්ධිය [නා.] වජ්‍රඥානය ; තීක්ෂණ ප්‍රඥාව.

වජ්‍රාසනය [නා.] පරාජය කළ නොහැකි ආසනය ; නොසිඳිය හැකි අධිෂ්ඨානයෙන් යුක්තව සිදුහත් තවුසාණන් හිඳගත් ආසනය ; විදුරසුන.

වඤ්චක [වි.] කපටි ; ප්‍රයෝගකාරී ; කුට.

වඤ්චක ධර්මය [නා.] යහපත් සිතුවිල්ලක වෙසින් සිතෙහි හටගන්නා අයහපත් හෙවත් අකුසල් සිතුවිල්ල ; වංචක වෛතසිකය.

වඤ්චනය/වංචනය [නා.] අ. රැවටීම ; වංචාව ; කපටිකම ; ප්‍රයෝගය. - ආ. පයින් ගමන් කිරීම ; ඇවිදීම.

වඤ්චාව/වංචාව [නා.] රැවටීම ;
මුළා කිරීම ; ප්‍රයෝගය.

වඤ්චා ප්‍රවෘත්ති [නා. ප්‍ර.] කපටි
පැවැත්ම.

වට [වි.] රවුම් ; වටකුරු.- [නා.ප්‍ර.]
අ. රවුම ; කවය ; වෘත්තය ;
චක්‍රය ; පරිමණ්ඩලය.- ආ.
සංසාරය.- ඇ. වට ප්‍රමාණය.-
ඇ. පන්දුව ; බෝලය ; ගුලිය.-
ඉ. හත්පස.- ඊ. නුග ගස.- උ.
වාරය ; වර ; විට.- උභ.
වේතනය ; වැටුප.- සා. මුදලට
හාණ්ඩ විකිණීම.- සා. කාලය.-
සා. ඉඩකඩ ; අවසරය.- සා.
පස ඇටය ; දාදු කැටය.- එ.
කබ.- ඒ. වැටිය ; පහන් ආදී
වැට.- ඓ. වැට ඉණි සිටුවා
සාදන වැට.

වට අඩි සට්ටම (පාරිභා.) [නා.]
පත්ල කවාකාර සන තහඩුව.

වට අත්ත [නා.] වටාපත ;
පවත්පත ; විජිනිපත.

වට අදනාව [නා.] යට ඇඳුම ;
සාය.

වට ඇස් [නා. ප්‍ර.] මියා.

වට ඔළුව (කථා.) [නා.] කුඹුරේ
එක් තැනක රැස් කළ ගොයම්
ගොඩ ; ගොයම් කොළය.

වටඔළු සට්ටම (පාරිභා.) [නා.]
යකඩ තැළීම සඳහා පොළොවට
සවි කරන ලද ගෝලාකාර

හිසකින් යුත් කිණිහිරක් බඳු
උපකරණය.

වටංසක [නා.ප්‍ර.] මුදුන් මල්කඩ ;
ඔටුන්න ; අවතංසකය.

වටකටුව [නා.] ලෝහ ගෝලාකාර
කරගැනීම හා රවුම් හැඩයට
දිග් ගසා ගැනීමට භාවිත කරන
අවිවුච.

වටකථා [නා. ප්‍ර.] කිය යුත්ත ඉඳුරා
නො කියා ඇඟෙන සේ කියන
කතාව ; වහන්ස ඔරෝ කථාව.

වටකඳ [නා.] රෙදි විවීමේ දී නූල්
හැදය එතීමට භාවිත කරන
රවුම් පොල්ල ; නූල් බෙරයෙන්
මාරු කර ඔතන රවුම් හැඩය
ඇති දණ්ඩ ; බෝන්ලිය.

වටකය [නා.] අ. ගෝලාකාර ලෙස
සාදන ලද පිඬුව ; ගුලිය ;
බෝලය.- ආ. බර එකහමාරක
ප්‍රමාණය.

වටකුරු [වි.] රවුම් හැඩය ඇති ;
ගෝලාකාර වූ.

වට ගසනවා [ක්‍රි.] වටේට සිටින්නට
සලසනවා ; කොටු කරනවා ;
රවුම් කරනවා.

වටගෙය [නා.] ස්තූප ආදියෙහි
ආරක්ෂාවට එය වටා සාදනු
ලබන මණ්ඩලාකාර ගෘහය.

වටතිරය [නා.] අවට ආවරණය
කිරීමට වටේට බඳින කඩකුරාව.

වටදාගෙය [නා.] දාගැබ
ආරක්ෂාවට එය මැදි කොට
වට්ට තනනු ලබන ගෙය ;
චේතියසරය.

වටදුක [නා.] සසර සැරිසරන
සත්ත්වයාට විඳිමට සිදු වන
දුක ; සසර දුක.

වටනය [නා.] වටිනාකම ; අගය ;
මිල.

වටනවා [ක්‍රි.] අ. අඹරනවා ; කුඩු
කරනවා.- ආ. කරකවනවා.- ඇ.
ජීවත් වෙනවා.- ඇ. උපස්ථාන
කරනවා.- ඉ. පවසනවා ;
වදාරනවා.

වටනා [වි.] අ. බොහෝ මිල කළ
හැකි ; වටිනා ; අගනා.- ආ.
සුදුසු ; ගැළපෙන.

වටනාපස [නා.] පැවැත්මට හෝ
ජීවනයට ඉවහල් වන ප්‍රත්‍යය ;
පැවැත්මට අදාළ දේ.

වටන් [නා.ප්‍ර.] අ. අපවිත්‍ර දෙය ;
මල මූත්‍ර.- ආ. උපස්ථාන කිරීම ;
පෝෂණය කිරීම.

වටන් දිය [නා.ප්‍ර.] මූත්‍ර.

වටන්හල්ගෙය [නා.] කෑම ගන්නා
ස්ථානය ; හෝජන ශාලාව ;
දන්හල.

වටපණුවා [නා.] නෙමටෝඩා
වංශයට අයත් පණුවෙක් ;
ආන්ත්‍රික පරපෝෂිතයා.

වටපත් [නා. ප්‍ර.] තල්පතකින් වියු
පැදුරු ; වටපත් පැදුරු ;
තට්ටිකා.

වට පහුරු [නා.ප්‍ර.] වට්ට කළ
ප්‍රාකාරය ; හාත්පස පවුර.

වටපාදප [නා.ප්‍ර.] නුගගස.

වට පාහසුගෙය (කථා.) [නා.] මැද
මිදුලක් ඇති වන සේ සියලු
පාර්ශ්වවලින් ආවරණය කරන
ලද ගෙය.

වට පැල [නා.] තනි මුදුනක් ඇති
ගෙය ; කුටාගාරය.

වටපිටාව, වටාපිටාව [නා.] අවට ;
අවට පරිසරය.

වටපිඩු පාෂාණ [නා.ප්‍ර.] (භූගෝ.)
වෙනත් පාෂාණයක කැටවලින්
සැදි එකට සම්බන්ධ වීමෙන්
සන වූ බොරළු වැනි පාෂාණ.

වට පිහිය [නා.] අග කෙළවර වට
වූ කවාකාර පිහිය.

වට පිළ (කථා.) [නා.] අ. ගෙයක්
වටේ ඇති ස්තෝප්පුව.- ආ.
බිත්ති සවිමත් කිරීම සඳහා
වට්ට තනන බැම්ම ;
කයියෝරුව.

වට පුල්ලෝරම [නා.] වඩු වැඩවල
දී භාවිත වන දැති පීර ;
රාස්පුව.

වට පුවරුව [නා.] එකට එකතු
කළ දර ගොඩ ; දර මිටිය.

වටමළුව [නා.] අ. වෙහෙර,
බෝධිය ආදිය වටා ඇති මළුව.
- ආ. ශාලාවක වටකොට
පනවන ලද මණ්ඩපය.- ඇ.
ගොයම් කොළය ; ගොයම්
ගොඩ.

වටමාලය [නා.] ආලින්දයේ
දෙපස බිත්ති යොදා කරන ලද
වහලය සහිත කොටස.

වටමේස සාකච්ඡාව [නා.]
නියෝජිතයන් සියලුදෙනාම
සමාන තත්ත්වයේ සිට කරනු
ලබන සාකච්ඡාව.

වටය [නා.] අ. යමක වට
ප්‍රමාණය ; පරිධිය.- ආ. තල්
පොල් ආදී ගස්වල උඩ
කොටස ; කරටිය.- ඇ. රවුම ;
ගැට්ට.- ඇ. වාරය ; අවස්ථාව.-
ඉ. රංචුව ; සමූහය.

වට යතුතලය (පාරිභා.) [නා.]
වටකුරු ආකාරයට යතු ගැම
සඳහා භාවිත යතුතලය.

වට යක්ක (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්තාකාර යතු කැටය.

වට යන්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] රෙදි
වියන යන්ත්‍රයේ පිටස්තර
කවාකාර වළල්ල.

වටර [නා.ප්‍ර.] නිමේෂය ; මොහොත.

වටරක් [නා. ප්‍ර.] මැද මිදුලක් ඇති
වන සේ සාදන ලද ගෙය ;
සිවුසල් ගෙය.

වට රවුම [නා.] අ. විශේෂයෙන්
නගරවල මාර්ග කීපයක් හමුවන
තැන සාදා ඇති රවුම.- ආ.
යමක රවුම ; පරිධිය.

වටවටා [නි.] නැවත නැවත ; යළි
යළිත්.

වටවප්‍රිකාව (පාරිභා.) [නා.] සමේ
හෝ වෙන ඉන්ද්‍රියක මතුපිට
හටගන්නා ගෝලාකාර සන
ඉදිමුම ; ගැටය හෝ බිබිල.

වටවප්‍රිතය (පාරිභා.) [නා.] ඇට
කටුවක මතුපිට ඇති වන කුඩා
ගැටය ; බිබිල හෝ ඉදිමුම.

වට වලි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සුළං
හෝ දියර එක් දෙසකට
ප්‍රාවණය කළ හැකි ඉතා කුඩා
ප්‍රමාණයේ වටකුරු නළය.

වට වාටි මුට්ටුව (පාරිභා.) [නා.]
කවාකාර ලෝහ නළ දෙකක
දෙකෙළවර එකිනෙකට
සම්බන්ධ කිරීම.

වට වානේ (පාරිභා.) [නා.]
කවාකාර ආයුධය ; වටකුරු
පිර.

වටවිල [නා.] පඩික්කම ; කෙළ
මලාව.

වට වෙට්ටම් [නා. ප්‍ර.] වහල අග
වටා සවි කරන ලද කැටයම්
සහිත පුවරුව ; වඩිම්බුව.

වටවිව [නා.] දොර පියනක උඩ
හා යට සවිකර සරණෙරුවක්

සේ ක්‍රියා කරවිය හැකි දොර
කුඩුම්බිය.

වටස් [නා. ප්‍ර.] කවාකාර සිඳුර.

වටහනවා [ක්‍රි.] අ. අවබෝධ
කරවනවා ; වටහා දෙනවා.-
ආ. උපදනවා ; හටගන්නවා.

වටහපන, වටහපොන, වටහාපන,
වටාපන [නා.] හික්ෂුන්
වහන්සේලා භාවිත කරන වට
අතු විශේෂය ; විජ්නිපන ;
අවාන.

වටහල [නා.] වී කොටන ගෙය.

වටා [නි.] අවට ; හාත්පස.

වටාලා [පූර්වක්‍රි.] නැවත ; යළිත් ;
වැළිත්.

වටැස් [නා. ප්‍ර.] රකුසා.

වටිකාව [නා.] බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය කුඩු
කර අනා සාදාගත් ගුලිය ;
බෙහෙත් ගුලිය ; වටකය.

වටිනවා [ක්‍රි.] අ. අගය වෙනවා ;
මිල වෙනවා.- ආ. සුදුසු
වෙනවා.

වටිනාකම [නා.] අගය ; මිල
ප්‍රමාණය.

වටින්ගොඩින් [ක්‍රි. වි.]
අ. හාත්පසින් ; වට්ට.- ආ.
යන්නමින්.

වටින් පිටින් [ක්‍රි. වි.] අවටින් ;
අහලින් පහලින්.

වටිය [නා.] උපකරණ ; බඩුමුට්ටු.

වටී [නා. ප්‍ර.] අ. ගුලිය ; වටිකාව.-
ආ. පොලිය .- [නි.] වැනි ;
අයුරු.

වටුපිල (කථා.) [නා.] ගෙය බිත්ති
සවි වීම සඳහා බඳනා ලද
කයියෝරුව.

වටුම [නා.] මාර්ගය ; පාර.

වටුවා [නා.] වගුරු ආශ්‍රිතව වසන
කුඩා පක්ෂි වර්ගය ; තිත්තර
(වටු) ගණයට අයත් පක්ෂියෙක්.

වටොර [නා.] මසින් පිරුණු වට
වූ කළවය.

වට්ට [වි.] වටකුරු ; වට වූ .-
[නා.ප්‍ර.] සසර ගමන ; සංසාර
පැවැත්ම ; භව ගමන.

වට්ටඩියා (කථා.) [නා.]
අ. ආඩම්බරකාරයා ;
පුරාපේරුකාරයා.- ආ. ක්‍රීඩා
පිලක නායකයා.

වට්ටඩිරාළ [නා.ප්‍ර.] ප්‍රධානියා ;
මූලිකයා ; නායකයා.

වට්ටඬි (කථා.) [වි.] අහංකාර ;
පුරාපේරු.

වට්ටම [නා.] භාණ්ඩයක මිලෙන්
කරන විශේෂ අඩු කිරීම ;
කොමිස් මුදල ; පොළිය.

වට්ටමන [නා.] හිඳ ගැනීමට
ගන්නා රවුම් කුඩා කොටිය.

වට්ටම් පොළ [නා.] විනිමය
බිල්පත්‍ර මිල දී ගන්නා හා
විකුණන ව්‍යාපාරික ආයතනය.

වට්ටාරම [නා.] අ. අවටින්
සම්පූර්ණව වට කරන ලද මැද
මිදුල.- ආ. ගෙයක වටේට
තිබෙන පිල.- ඇ. ගෙය.- ඇ.
විගුල.

වට්ටාව (කථා.) [නා.] බුලත් දමන
වට්ටිය හෙවත් හෙප්පුව.

වට්ටි අම්මා (කථා.) [නා.] එළවළු
පලතුරු ආදිය වට්ටියක
ලාගෙන වෙළඳාම් කරන
තැනැත්තිය ; වට්ටිකාරිය.

වට්ටිය [නා.] බටපතුරු, පන්,
පොල් කොළ ආදියෙන් වියන
ලද පැතලි පළල් කට සහිත
නොගැඹුරු කුඩය.

වට්ටුව (කථා.) [නා.] අ. ගල්ලැලි
පින්තූර ආදියේ රාමුව ;
තොරණ, වෙසක් කුඩු ආදිය
සාදා නිම කිරීමට පෙර සැකසූ
සැකිල්ල ; රවුම.- ආ. රවුමට
එතු පුස්කොළ මිටිය.

වට්ටෝරු පොත [නා.] පිළිවෙළට
යමක් සටහන් කොට ඇති
ලේඛනය ; වට්ටෝරුවක්
ආකාරයෙන් කළ ලියවිල්ල ;
ගබඩා පොත.

වට්ටෝරුව [නා.] පවතින දේ,
අඩංගු දේ, කළ යුතු දේ ආදිය
ලේඛන ගත කරන ලද්ද ; නාම
ලේඛනය.

වට්ටෝරු වෙදා [නා.] රෝග
පිළිබඳ මනා දැනීමකින් තොරව
බෙහෙත් වට්ටෝරු බලා
වෙදකම් කරන තැනැත්තා ;
වට්ටෝරු වෙද රාළ.

වට්න [වි.] පවත්වන ; පුදන.

වට්නොටි [නා.ප්‍ර.] විසිතුරු දෑ,
පිගන් කෝප්ප ආදී කුඩා
ප්‍රමාණයේ භාණ්ඩ තැන්පත්
කිරීම සඳහා ගැනෙන
තට්ටුවලින් යුක්ත රාක්ක.

වඩ [වි.] ඇතැම් ; සමහර.- [නා.ප්‍ර.]
අ. අඩ ; භාගය.- ආ. ඇපය.-
ඇ. කැපීම.- ඇ. හිස නැති
මළකඳ.

වඩක්කයා [නා.] මහත් වූ සිරුරු
ඇත්තා ; ස්ථූල පුද්ගලයා.

වඩක්කුව [නා.] පිසින ලද ආහාර ;
උයා පිළියෙල කළ කෑම.

වඩදිය [නා.] සූර්යයා සහ
චන්ද්‍රයාගේ ආකර්ෂණය නිසා
ගංගා මුහුදු ආදියේ ජල මට්ටම
ඉහළ යෑම.

වඩන කැවුම (කථා.) [නා.]
අවිච්චකට දමා තනා තෙලෙන්
බැඳ ගන්නා කැවුම.

වඩන තුවක්කුව [නා.] ගමනක්
පිටත් වන විට රජුට පිළිගන්නවන
හෝ රජ පෙරහැරේ ඉදිරියෙන්ම
ගෙන ගිය තුවක්කුව.

වඩනවා [ක්‍රි.] අ. දියුණු වෙනවා.-
ආ. ඇති දැඩි කරනවා.- ඇ.
පැමිණෙනවා ; වැඩම කරනවා.-
ඇ. වටිනාකමින් වැඩි වෙනවා.-
ඉ. උකුළට ගන්නවා.- ඊ. ඇඳුම්
අබරණ ආදියෙන් සැරසෙනවා.-

උ. පිළිගන්නනවා.- උඟ. පැන්
ආදිය වක් කරනවා .- සෘ.
දීර්ඝායුෂ පතනවා.- සෘ.
තනනවා ; සකස් කරනවා.- ස.
(පවත්) සලනවා.- සෘ. නිවනවා.

වඩනුවා [නා.] වැඩි දියුණු
කරන්නා.

වඩබ [නා.ප්‍ර.] වෙළඹ ; අශ්වධේනුව.

වඩබාමුඛය, වඩවාමුඛය [නා.]
අශ්වධේනුවකගේ මුඛයෙහි
හැඩයෙන් යුක්ත වූ සාගර
පත්ලෙහි ඇතැයි පුරාණ කථා
වල සඳහන් වන්නා වූ සුවිශාල
ආවාටයක් ; මකර කට ;
වඩබාග්නි මුඛය.

වඩබාග්නිය, වඩවාග්නිය [නා.]
මුහුදේ ඇති වෙළඹ මුඛාකාර
මකර කටින් නිකුත් වෙතැයි
සැලකෙන මහා ගිනි ජාලාව ;
වඩබාගින්න.

වඩබාදිය [නා.] වන්ද සූර්ය
ආකර්ෂණය නිසා සාගර ජලය
වැඩි අඩු වීම.

වඩබා රේඛාව (පාරිභා.) [නා.]
එකම අවස්ථාවක දී පවතින
වඩදිය - බාදිය මට්ටම දක්වන
රේඛාව.

වඩම [නා.] අ. මල්දම ;
මල්මාලාව.- ආ. ඔන්විලි ආදිය
බැඳීමේ දී අත්තට දමන

වලල්ල.- ඇ. (පාරිභා.) සමහර
ගෙඩිවල ඩිම්බ වෘත්තයෙන්
හටගන්නා බීජයේ උපාංගයක්
ලෙස ඇති මාංසල අවයවය ;
බීජ වෝලය.

වඩය, වඩේ (කථා.) [නා.] පරිප්පු,
උලුඳු ආදිය අඹරා කපන ලද
මිරිස් රතුලුනු ආදිය එක්කොට
කවාකාරව වඩා තෙලෙන් බැද
ගන්නා කැවිලි විශේෂයක්.

වඩාගන්නවා [ක්‍රි.] අ. උකුලට හෝ
ඇකයට ගන්නවා.- ආ. පමුණුවා
ගන්නවා ; වැඩම කරනවා.- ඇ.
හදාගන්නවා ; ඇති දැඩි
කරනවා.- ඇ. වැඩි කර
ගන්නවා.

වඩාත් [නි.] වැඩියෙන් ම ; වැඩිපුර
ම.

වඩාශ්‍රිත (කථා.) [නා.] ඔරුවේ
ඇඟිලියෙහි ලණුව.

වඩා හිඳුවනවා [ක්‍රි.] හික්ෂුන්
වහන්සේ නමක් වාඩි
කරවනවා ; අසුන් ගැනීමට
සලස්වනවා.

වඩැල (කථා.) [නා.] කුඹුරේ යටි
පැත්තෙන් කපන ඇල.

වඩි [නා. ප්‍ර.] අ. වැඩි වීම.- ආ.
වඩුවා.- ඇ. මැණික් ඔප දැමීමට
ගන්නා බදාමය .- ඇ. විත්‍ර
එලකයක් සඳහා ගැනෙන
බදාමය.- ඉ. පොල්, කුරුඳු

ආදියෙන් තෙල් සිඳ ගැනීමට වරකට සෙක්කුවට හෝ බඳුනට දමන ප්‍රමාණය.- ඊ. වරකට බීමට සිඳිනු ලබන කසාය ප්‍රමාණය.

වඩිග, වඩුග [නා.ප්‍ර.] අ. දකුණු ඉන්දියානු ප්‍රදේශයක් ; තෙලිගු රට.- ආ. දකුණු ඉන්දියානු ජන පිරිසක්.

වඩිග පටුන [නා.] වඩිග දෙසින් පැමිණි බමුණන් සත් දෙනකු හා සම්බන්ධ පුවතක් ඇතුළුව කරනු ලබන පහත රට සම්ප්‍රදායට අයත් යාගයක්.

වඩිව්වලේ (කථා.) [නා.] කුඹුරෙහි වැඩි දිය බැස යෑම.

වඩිව්විය [නා.] බිත්ති සෑදීමට තැනු ලී කෝටු සැකිල්ල ; වර්විය.

වඩිජ්ජ [නා.ප්‍ර.] වඩදිය.

වඩිනවා [ක්‍රි.] අ. පැමිණෙනවා ; වැඩිම කරනවා .- ආ. අගය වෙනවා ; වඩා වටිනවා.- ඇ. වැඩි වෙනවා.- ඇ. දියුණු වෙනවා.

වඩිම්බුව [නා.] පරාල කොන් වැසෙන සේ වහල කෙළවර දිගට සවි කරන පළල් ලෑල්ල.

වඩි වලංගුව (කථා.) [නා.] කීකරුකම ; ගුණ යහපත්කම.

වඩිශය [නා.] පෙරදිග වෛද්‍ය ශිල්පයට අයත් ශල්‍ය උපකරණයක්.

වඩු [නා. ප්‍ර.] අ. වර්ධනය කරන්නා.- ආ. දැවයෙන් කර්මාන්ත කරන්නා ; වඩුවා ; වඩුබාස්.- ඇ. ගොඩනැගිලි සාදන්නා.- ඇ. පොරොවෙන් වැඩ කරන්නා ; පොරෝ කාරයා.- ඉ. වේවැල්, බටපොතු ආදියෙන් භාණ්ඩ සාදන්නා.- ඊ. (කථා.) මී කඩන්නා.- උ. බඹරා ; මී මැස්සා.

වඩු අගුල [නා.] වඩුවන් භාවිත කරන අඟලේ මිම්ම.

වඩු කම්හල [නා.] වඩු වැඩ කරන කර්මාන්ත ශාලාව ; වඩුමඩුව.

වඩු කුරුල්ලා [නා.] අලංකාර හැඩයකින් යුත් කුඩු තනන පක්ෂියෙක්.

වඩු නිමාව [නා.] දැව භාණ්ඩයකින් වඩුවකුගේ ශිල්පීය දස්කම් පිළිබිඹු කරන නිමැවුම.

වඩු නිලේ [නා.] වඩුවන්ගේ නායකයා.

වඩු පතුරු (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කපන ලද සසින ලද දැවවලින් ඉතිරි වන කැබලි.

වඩු බංකුව [නා.] වඩු
කාර්මාන්තයේ දී ලී කැපීම,
ඉරිම හා යතු ගැම ආදී කටයුතු
සඳහා භාවිත කෙරෙන මේසය.

වඩු බාස් [නා.ප්‍ර.] වඩු
කර්මාන්තයෙහි යෙදෙන්නා ;
වඩු කාර්මිකයා ; වඩු රාළ.

වඩු රියන [නා.] වඩු කර්මාන්තයේ
දී භාවිත කෙරෙන මැනුම්
කෝදුව ; වියත් දෙක.

වඩුව [නා.] අ. පොරව .- ආ. වඩු
රියන.- ඇ. මට්ටම් ලැල්ල.

වඩ්ඩි [නා. ප්‍ර.] ලී කර්මාන්ත
කරන්නා ; වඩුවා.

වඩ්ඩිය [නා.] අ. මට්ටුව.- ආ.
පොලිය.

වණ [නා. ප්‍ර.] අ. වර්ණය ;
පැහැය.- ආ. ජාතිය ; වංශය.-
ඇ. අකුර.- ඇ. ශබ්දය.- ඉ.
තුලාලය.- ඊ. පොකුර.- උ.
කොළය.

වණ පෙරැළි [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.)
යම් පදයක ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර
මාරු වීම ; ගතකුරුවල ස්ථාන
වෙනස් වීම.

වණම [නා.] කොටස ;
කොට්ඨාසය.

වණ වැටිය [නා.] තෙලිකුර ;
පින්සල ; වර්ණ ආලේප
කරන බුරුසුව.

වණික්, වණිග් [වි.] වෙළඳාම හා
සම්බන්ධ ; වාණිජ.

වණික්කර්මය [නා.] වෙළඳාම ;
අලෙවි කාර්යය.

වණිජ, වණිජ්ජ [නා. ප්‍ර.] වෙළඳාම ;
විකිණීම.

වණිජයා [නා.] වෙළෙන්දා.

වණු [නා. ප්‍ර.] පණුවා.

වණ්ට [නා. ප්‍ර.] නටුව ; නැට්ට.

වණ්ඩුව [නා.] වාෂ්පයෙන් යමක්
තැම්බීමට සැළියේ කටෙහි
බඳිනු ලබන රෙදි කැබැල්ල ;
කඩපිම්ම ; කඩඋන්න.

වණ්ණ [නා. ප්‍ර.] අ. පැහැය ; පාට.-
ආ. ගුණය.- ඇ. රූප ශෝභාව.

වණ්ණකු [නා.ප්‍ර.] රජ දවස
භාණ්ඩවල වටිනාකම තක්සේරු
කළ පුද්ගලයා.

වණ්ණක්කා [නා.] පුරාණ රජ දවස
ලෝභ කාසි, රත්රන් ආදිය
පරීක්ෂා කළ නිලධාරියා.

වණ්ණදසක [නා. ප්‍ර.] වයස විසි
එක සිට තිහ දක්වා දස
අවුරුද්ද.

වණ්ණදාසිය [නා.] අ. රජ බිසෝ
ආදීන්ට ආහරණාදිය පලඳවන
පලඳවන දාසිය.- ආ. රූපය
නිසා මෙහෙකමට තබාගත්
ස්ත්‍රිය ; කම්මිත්ත.- ඇ.
වෙසගන.

වණ්ණම, වන්නම [නා.] අ.
සිතියම ; චිත්‍රය.- ආ. සිව්පද

වෘත්තයක්.- ඇ. විශේෂ වෘත්තයකට අනුව බඳින ලද පැදි ගයමින් කරන නැටුම් විශේෂය.- ඇ. වාසගම ; පෙළපත් නාමය.	වකායනවා [ක්ව.] කුඹුරු හිමියාට ගොවියා විසින් ගෙවිය යුතු ලියැදි බද්ද ගෙවනවා.
වණ්ණමට්ටය [නා.] සිතුවම් ඇඳීම හා කැටයම් කැපීම.	වකාව [නා.] අ. වාරය ; අවස්ථාව.- ආ. කුඹුරේ ලියැදි පෙළ.
වණ්ණ [නා. ප්‍ර.] වැලි ; වාලුකා.	වකාවත් [නා. ප්‍ර.] වත්පිළිවෙත් ; ඇප උපස්ථාන.
වක [නා.] අ. මුහුණ.- ආ. ඉන්ද්‍රිය සංවරයට හේතු වන පිළිවෙත ; ව්‍රතය.- ඇ. සිරිත.- ඇ. වැඩිහිටි, ගිලන් ආදීනට කරන උපස්ථාන.- ඉ. හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු ප්‍රතිපත්ති.- ඊ. ඇඳුම ; වස්ත්‍රය.- උ. උතුරු සළුව ; සාටකය.- උ. පුවත ; විස්තරය.- සෘ. වස්තුව ; ධනය.- සෘ. පාර ; මාර්ගය.- ස. ඇඳ පුටු ආදියේ හේත්තු වීමට ඇති ඇන්ද ; විත්තම.	වකාවාරු (කථා.) [වි.] දාස ; මෙහෙකාර.
වකගහනවා (කථා.) [ක්ව.] අ. ලී බඩුවල කොටස් පුරුද්දනවා ; වද්දනවා.- ආ. නගුල් ආදියේ මීට ගහනවා.	වකාවිත්ති (කථා.) [නා. ප්‍ර.] තොරතුරු ; වගකුග ; වතගොත.
වකගොත [නා.] යමකුගේ පවුල් විස්තර ආදී තොරතුරු ; වගකුග ; වංහුං.	වකි [නා. ප්‍ර.] අ. ඉනි වැට.- ආ. පවුර.- ඇ. මුහුණ.- ඇ. වස්තුව.- ඉ. වාරිකුය.- [වි.] සමත් ; දක්ෂ.
වකන [නා.] ගණදෙවි.	වකිසුරු [වත්+ඉසුරු] [නා. ප්‍ර.] රජ.
වක පුටුව [නා.] ඇන්ද සහිත පුටුව.	වකු [නා.ප්‍ර.] අ. වත්ත.- ආ. මුහුණ.- ඇ. කාරණය.- ඇ. කෙසෙල්.- [වි.] පැමිණි ; ප්‍රාප්ත.
වකළ [වි.] අ. වැතිරුණු ; පැතිරුණු ; විහිදුණු ; පතළ.- ආ. ගැවසිගත් ; ආකීර්ණ වූ.	වකුකන, වකුකැන [නා.] කෙසෙල් ගසේ ඇවරි වගයෙන් පලගන්නා ගෙඩි සමූහය ; කෙසෙල් කැන.
	වකුකන් [නා.ප්‍ර.] වත්තේ කෙළවර.
	වකුකරය, වකුකරේ [නා.] තේ රබර් ආදී වගාවලින් ගහන විශාල වතු ප්‍රදේශය ; වතුයාය.
	වකුපිටි [නා. ප්‍ර.] වතු හා ඉඩකඩම් ; ගොඩ මඩ ඉඩම්.
	වතුපෙන [නා.] වතු සමූහය ; වතු පෙළ.

වතු බඩ (කථා.) [නා. ප්‍ර.] පිදුණු කෙසෙල් කඳේ මැද කොටස ; කෙසෙල් බඩය.

වතුමුව, වතුමුහ, වතුමෝව [නා.ප්‍ර.] කෙසෙල් කැනේ ගෙඩි තේරී අවසන් වූ පසුව කැන අග ඉතිරිවෙන මල : කෙසෙල් මුවය.

වතුර [නා.] අ. මුහුදු, ගංගා, විල්, ලිං ආදියෙහි දක්නට ඇති රසය, පැහැය, ගඳ, සුවඳ කිව නොහැකි සත්ව, වෘක්ෂ ජීවීන්ගේ පැවැත්මට අත්‍යවශ්‍ය පිරිසිදු කල්හි විනිවිද පෙනෙන ද්‍රවය ; ජලය ; පැන්.- ආ. ගංවතුර ; දිය දහර.

වතුරකඩ [නා. ප්‍ර.] අ. වතුර රැඳී තිබෙන තැන ; දිය කඩිත්ත.- ආ. වේගයෙන් ගලා යන දිය දහර.

වතුරගල (පාරිභා.) [නා.] වතුර දමා ආයුධ මුවහත් කරන ගල ; වැලිගල.

වතුර නම්බුව [නා.] මණ්ඩලයකගේ ගෙදරට පැමිණි මණ්ඩලයාට සුදු රෙද්දකින් වැසූ වතුර බඳුනක් පිළිගැන්වීමේ උඩරට පැවැති සිරිත.

වතුරනවා [ක්‍රි.] අ. වැටෙනවා ; පතිත වෙනවා.- ආ. මී මැසි ආදිය මල් මතුපිට වහනවා.-

ඇ. යට වෙනවා.- ඇ. යටපත් කරනවා.

වතුර පහසුවෙනවා [ක්‍රි.] පැපොල ආදී වසංගත රෝග සුව වූ පසු වතුර නානවා.

වතුරමල [නා.] මලක් මෙන් පෙනෙන සේ සිහින් දිය කෙඳි විහිදුවන උපකරණය ; ධාරා යන්ත්‍රය.

වතුර ලෙවලය [නා.] තිරස් දෘෂ්ටි රේඛාව නිර්ණය කර ගැනීම සඳහා භාවිත උපකරණය ; ජල මට්ටම ; දිය බින්දුව.

වතුර සාත්තුව [නා.] ඇතැම් රෝග සුව කිරීමට වතුර මතුරා සෙත් සාන්ති කිරීම.

වතුර සායම් [නා.ප්‍ර.] විත්‍ර ඇඳීමට ජලය මිශ්‍ර කර පාවිච්චි කරන සායම් ; දියසායම්.

වතුරාන [නා.] කුඹුරෙහි හෝ ගොඩබිම වතුර රඳා සිටින පහත් බිම්කඩ.

වතුරාව [නා.] මඩ වගුරැබීම ; ගොහොරුව.

වතුරු [නා. ප්‍ර.] වස්ත්‍ර ; පිළි.

වතුරු ආලෝකනය [නා.] ප්‍රබල ආලෝක ධාරා නිකුත් කිරීමෙන් ක්‍රීඩාපිටි, එළිමහන් රංගශාලා ආදී ස්ථාන ආලෝක කිරීම.

වතුරේ දානවා [ක්‍රි.] අ. අබරණ ඔප ගැන්වීමට රන් රිදී ආලේප

කරනවා ; පලිප්පු දමනවා.- ආ.
අපතේ හරිනවා ; නාස්ති
කරනවා.

වතුරෝල [නා.] පොළොව තළා
මට්ටම් කිරීමට භාවිත ගල්
රෝලකට සමාන කුඩා යන්ත්‍රය.

වතුහැන්ද [නා.] පස් සමග පැළෑටි
ඉදිරීමට භාවිත කරන පැතලි
තලයක් ඇති බදාම හැන්ද වැනි
උපකරණය.

වත් [නා. ප්‍ර.] අ. මුහුණ ; මුව.- ආ.
මුහුණ.- ඇ. සිරිත්.- ඇ. ඇඳුම ;
වස්ත්‍රය.- ඉ. පුවත.- ඊ. භූමි
ප්‍රදේශය.- උ. වස්තුව.- [වි.] අ.
සුවඳ කැවූ.- ආ. සුදුසු.- ඇ.
වටකුරු ; රවුම්.- [නි.] හෝ යන
අරුත දෙන නිපාතයක්.

වත්කම [නා.] අ. දේපොළ, මිළ
මුදල් ආදියේ හිමිකම.- ආ.
වස්තුවට ඇති ආශාව.- ඇ.
ගොවියන් එකිනෙකාට උදවු
වශයෙන් කරන එක් දිනක වැඩ.

වත්කරනවා, වත්කරනවා [ක්‍රි.]
ද්‍රවයක් වැගිරීමට සලස්වනවා.

වත්කැමි [නා.ප්‍ර.] අ. වස්තුවට ඇති
ආශාව.- ආ. උපකාරය ;
රුකුල.- ඇ. හස්ත කර්මාන්ත
කාරයා.

වත්කියමන් [නා.ප්‍ර.] යම් වස්තුවක
ස්වභාවය ඇති සැටියෙන්
පැවසීම ; ස්වභාවෝක්ති
අලංකාරය.

වත්ත [නා.] අ. වගා කළ හෝ
නොකළ ඉඩකඩම්.- ආ. කුඹුර.-
ඇ. මිදුල.- ඇ. ඇප උපස්ථාන ;
ආවතේව.

වත්ත තනනවා [ක්‍රි.] වැපිරීමට
පෙර කුඹුරක දිය මාර්ග සකස්
කරනවා.

වත්තන් කරනවා, වත්තම් කරනවා
[ක්‍රි.] අතපය වාරු නැති
කෙනෙකුට නැගිට යාමට උදව්
දෙනවා ; හේත්තු කරගෙන
යනවා.

වත්තපිටිය [නා.] වතුපිටි ;
ඉඩකඩම්.

වත්තම [නා.] උපකාරය ; සාත්තුව.

වත්ථු විජ්ජාව [නා.] ගෙබිම පිළිබඳ
සුඛාසුඛ උගන්වන ශාස්ත්‍රය ;
ගෙබිම් ශාස්ත්‍රය ; වාස්තු
විද්‍යාව.

වත්තවා [ක්‍රි.] පවතිනවා.

වත්පඳ [නා.ප්‍ර. බහු.] හැසිරීම
පිළිබඳ අවවාද ; ශික්ෂාපඳ.

වත්පිරිත් [නා. ප්‍ර.] වාරිත්‍රයක්
වශයෙන් දිනපතා නියමිත
වේලාවක කියන පිරිත.

වත්පිළිවෙත් [නා.ප්‍ර.] කළ යුතු කුදු
මහත් කටයුතු ; මලුපෙත්
හැමදීම් ආදිය ; ගුරු වැඩිහිටි
ආදීන්ට කළ යුතු වතාවත් ඇප
උපස්ථාන.

වත්පොහොසත් [වි.] වස්තුවලින්
පොහොසත් ; සම්පත් ඇති ;
ධනවත්.

වත්මන [නා.] දැන් පවත්නා
කාලය ; වර්තමානය.

වත්මන් [වි.] දැන් පවත්නා කාලය
පිළිබඳ ; වර්තමානයට අයිති ;
නූතන.

වත්සම්පන්න [වි.] යහපත් පැවතුම්
ඇති ; මනා හැසිරීමෙන් යුත්.

වත්සයා [නා.] අ. වසුපැවතා ;
වස්සා.- ආ. දරුවා.

වත්සරය [නා.] අවුරුද්ද ; වර්ෂය.

වත්සල [වි.] අ. ආදරය ඇති ;
ස්තේහවන්ත.- ආ. ඇලුණු ;
යෙදුණු.

වත්සල රසය [නා.] ස්තේහවන්ත
භාවය හා ආශ්‍රිත කාව්‍ය රසය.

වත්සිකාකැමියා [නා.] සිංහල රජ
දවස විහාරස්ථානවලට පහන්
වැටි සැපයූ නිලධාරියා.

වත්සිරිත් [නා.ප්‍ර.] පැවැත්විය යුතු
චාරිත්‍ර ; ච්‍රිත චාරිත්‍ර.

වත්සුණු [නා. ප්‍ර.] මුහුණේ ආලේප
කරන සුවඳ වර්ග.

වත්හිමියා [නා.] අ. උපාධ්‍යයන්
වහන්සේ.- ආ. හික්ෂුන්
වහන්සේ ; ආර්යයන් වහන්සේ.
- ඇ. වස්තු ස්වාමියා ; රජතුමා.

වද [නා. ප්‍ර.] අ. පළල.- ආ. වරද.-
ඇ. කවුළුව.- ඇ. බණ ;
දේශනය.- ඉ. වාදය ;
වාදනය.- ඊ. ජාතිය.- උ.
ප්‍රමාණය.- උ. වගා කරන්නා ;
ගොවියා.- සා. රැහැන්පට ;
වරපට.- සා. ගාල.- සා. මීමැසි
ආදීන් පැණි තැන්පත් කිරීමට
බඳනා වැදැල්ල.- සා. හිරිහැරය.
- එ. ගද්‍යය.- ඒ. වචනය.

වද අත්තිවාරම [නා.] මීමැසි රැස්
කිරීමට පෙර වදයේ තිබෙන
කුහරවල අඩියක් කුහරය පටන්
ගැන්මේ සටහනක් ඇති මී
ඉටිවලින් සාදන ලද රාමුව.

වදකරුමය (කථා.) [නා.] හිංසාව ;
පීඩාව ; කරදරය.

වදකෙසියාව [නා.] හිංසා කිරීම ;
කරදර කිරීම.

වදන [නා.] අ. මුහුණ.- ආ. කට ;
මුඛය.- ඇ. වචනය ; කථාව.-
ඇ. රෝදයෙහි පුණුවට දමන
තෙල ; මජන්.

වදනගන [වදන+අගන] [නා.]
වචනයට අධිපති කාන්තාව
වන සරස්වතිය.

වදනවා [ක්‍රි.] අ. පිවිසෙනවා ;
ඇතුළු වෙනවා.- ආ. ප්‍රසූත
කරනවා ; බිහි කරනවා.

වදනසතර [නා. ප්‍ර.] මුහුණ සතරක්
ඇත්තා වන මහා බ්‍රහ්මයා.

වදනිසුරු [වදන් + ඉසුරු] [නා.ප්‍ර.]
බ්‍රහ්මපති ; සුරගුරු.

වදන්කිස [නා.] කරත්ත රෝදයට
තෙල් දැමීමේ කටයුත්ත.

වදන්මුවා [නා.] වචනයෙන් කරන
ලද්ද ; පොත.

වදපංගම් [නා. ප්‍ර.] සිත කය
වේදනා කිරීම ; බොහෝ සේ
පීඩා කිරීම.

වදබදය [නා.] හිරිහැරය ; වදය ;
කරදරය.

වදය [නා.] අ. ගව ආදී සතුන්
කොටු කර තබන තැන ; ගාල ;
ගවමඩුව.- ආ. ගවාදි සතුන්ගේ
කරේ බඳින පටිය .- ඇ. මී මැසි
ආදීන්ගේ කුඩුව ; පටලය.- ඇ.
හිරිහැරය ; හිංසාව.

වදල [නා.] අ. ගස්වැල් වලින්
මුවාවූ ස්ථානය ; වදුල.- ආ.
වැහි සහිත කාලය.

වදාරනවා [ක්‍රි.] දේශනා කරනවා ;
පවසනවා ; කියනවා.

වදාහිමිය [නා.] උඩරට නීතිය
අනුව මව් පරපුරෙන් දරුවන්ට
ලැබෙන දේපල අයිතිය.

වදිනවා [ක්‍රි.] අ. ඇතුළු වෙනවා ;
පිටිසෙනවා.- ආ. එකිනෙකා
ගැටෙනවා ; හැප්පෙනවා.- ඇ.
පාඩු වෙනවා ; හානි වෙනවා.

වදුන්තෙල [නා.] කරත්ත රෝද
කැරකීම පහසු වීම සඳහා
පූනුවට දමන තෙල්.

වදුර [නා.] අ. පැරණි ශිලාලේඛන
නාම ඇතුළත් පොත.- ආ.
නිදන් වස්තු හා රහස් බෙහෙත්
ආදිය පිළිබඳ විස්තර සහිත
පුස්තකාල පොත.

වදුරැක් [නා.ප්‍ර.] දූ කෙළින්නා ;
ධූර්නයා.

වදුරස්න [නා.ප්‍ර.] වජ්‍රාසනය.

වදුල [නා.] අ. ගස්වැල් ගාල ;
හිරුරැස් නොවැටෙන සෙවණ.-
ආ. වැහි වලාකුළු නිසා වන
අඳුර.- ඇ. උඩැක්කියේ එක
පැත්තකට දමන සිනිඳු හම.-
ඇ. නිදන් වස්තු ආදිය පිළිබඳ
විස්තර ඇතුළත් පුස්තකාල
පොත.

වද්ද [නා.] වැරැද්ද ; දෝෂය.

වදූ [වි.] වැරැදි ; දෝස් සහිත.-
[නා. ප්‍ර.] වරද ; දෝෂ.

වදූාවදූ [වි.] ලොකු කුඩා වැරදි
පිළිබඳ .- [නා. ප්‍ර.] ලොකු කුඩා
වැරැද්ද.

වධක [වි.] නැසීම හා වදහිංසා
කිරීම සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.]
හිංසාව ; පීඩාව ; වධය.

වධක භාරියාව [නා.] ස්වාමී
පුරුෂයාට වධහිංසා කරන
විවාහක ස්ත්‍රිය.

වධකයා [නා.] රාජ නියෝගය
මත වධ පමුණුවන්නා ;
අලුගෝසුවා.

වධ බන්ධනය [නා.] බරපතල
දඬුවම ; වධ දීම.

වධ බෙරය [නා.] වරද කළවුන්
වධයට ගෙන යන විට හා වධ
දෙන විට ගසන බෙරය.

වධය [නා.] අ. බරපතල දඬුවම ;
මරණය.- ආ. නක්ෂත්‍ර
යෝගයක්.

වධු, වධු [නා. ප්‍ර.] අ. ස්ත්‍රිය ;
වැඩිහිටිය පත් කාන්තාව.- ආ.
අලුත විවාපත් කාන්තාව.

වධුකමලා [නා. ප්‍ර.] සිරිකත ;
ලක්ෂ්මිය.

වධු ජනයා [නා.බහු.] ස්ත්‍රී සමූහයා.

වධුපති [නා. ප්‍ර.] ස්වාමි පුරුෂයා ;
විවාපත් කාන්තාවගේ සැමියා.

වධ්‍ය [වි.] වධ කටයුතු ; දඬුවම්
දිය යුතු.

වන [නා. ප්‍ර.] අ. ධාන්‍යාදිය බහා
කොටා ගැනීමට ගැනෙන
උපකරණය.- ආ. විනය.- ඇ.
සමූහය ; රාශිය.- ඇ. භවයේ
උපත ඇති කරන කෙලෙස්.-
ඉ. විරහය ; වියෝගය ;
වෙන්වීම.- ඊ. ස්වාමිපුරුෂයා
හෝ පෙම්වතාගෙන් වෙන් වූ
ස්ත්‍රිය ; විරහිනිය ; විරහ දුකින්
කල් ගෙවන කාන්තාව.

වනග [වන+අග] [නා.] වනයෙහි
හටගන්නා ගින්න ; ලැවිගින්න.

වනගත [වි.] කැලෑවෙන් වැසී
ගිය ; වල් බිහි වූ.

වනගත වෙනවා [ක්‍රි.] ආරණ්‍යගත
වෙනවා ; ගිහි ජීවිතය අතහැර
තපසට යනවා.

වනගබ, වනගැබ [නා.] වනයෙන්
වැසුණු ප්‍රදේශය ; ඇතුළු වනය.

වනගහනය [නා.] ගස්වැලින්
ගහන කැලය ; වනරෝද ; වන
ලැහැබ.

වනසට [නා.ප්‍ර.] වනාන්තරයෙන්
වැසී ගිය ප්‍රදේශය.

වනවර, වනවාචී [වි.] අ.
කැලෑවෙහි හැසිරෙන ;
වනයෙහි වසන.- ආ.
අශිලාවාර ; අවිනිත.

වනජ [වි.] වනයෙහි උපන් ;
කැලෑවෙහි හටගත්.- [නා. ප්‍ර.]
අ. පද්මය ; නෙළුම.- ආ.
කලාඥරු.

වනජයා [නා.] ඇතා.

වනථ [නා. ප්‍ර.] අ. ජීවත්ව සිටින
කාලයේ විපාක දෙන කර්ම.-
ආ. නැවත නැවත උපදනා
ආශාව ; තණ්හාව.

වනදුර්ගය [නා.] සන කැලෑව නිසා
ගමනට අපහසු ප්‍රදේශය.

වනධර [වි.] විනය පිටකය
කටපාඩම් ඇති ; විනයධර.

වනනවා [ක්‍රි.] අ. අලංකාර ලෙස විස්තර කරනවා ; වර්ණනා කරනවා.- ආ. සොලවනවා ; ලෙළවනවා.- ඇ. අදහස නොකියා සඟවා කරනවා ; නොතිරව කියනවා.- ඇ. ක්‍රියාකාරී නොවී ඉන්නවා.- ඉ. අතුරනවා.- ඊ. විසුරුවනවා.

වනපති [නා. ප්‍ර.] අ. වනයට අධිපති වූ ගස ; නූග ගස.- ආ. වනයට අධිපති වූ සිංහයා.

වනපසමල් [නා. ප්‍ර.] වන පාර්ශ්වයෙහි මල් ; කැලෑ මල්.

වනපෙත [නා.] දිගට විහිදිගිය කැලෑව ; වන සමූහය ; වනරෝද.

වනපෙළ [නා.] අ. වන පන්තිය ; වන සමූහය.- ආ. විනය පාළිය.

වනපොත් කරනවා [ක්‍රි.] ඇසූ හෝ කියවූ දෙයක් ඵලෙස ම ධාරණය කරගන්නවා ; කටපාඩම් කරගන්නවා.

වනප්‍රස්ථ, වනප්‍රස්ථ [වි.] වනයේ තවුස්දම් රැකීම හා සම්බන්ධ.- [නා. ප්‍ර.] ආරණ්‍යය ; වනයෙහි පිහිටි වාසභූමිය.

වනම [නා.] අ. කැලෑ ප්‍රදේශය.- ආ. ගම්බද පෙදෙස ; පිටිසර.- ඇ. පේරුව ; කොටස.- ඇ. කුලය.- ඉ. කර්මාන්ත කරන කුලය.

වනම ඉනම [නා.] කුලය, පෙළපත් ආදී තොරතුරු ; කුලගොත් පිළිබඳ වංචු.

වනය [නා.] අ. ගස්වැල් සනව වැඩුණු වල් සතුන් වසන භූමි ප්‍රදේශය ; කැලෑව.- ආ. වතුර ; දිය.- ඇ. පොකුණ.

වනරකුසා [නා.] වනයේ වසන රාක්ෂසයා.

වනරජ [නා.] අ. වන නමැති රජ.- ආ. වනයෙහි රජ.- ඇ. වන රෝද.

වනරාජ [නා. ප්‍ර.] අ. වනයේ රජ ; සිංහයා.- ආ. ජලයේ රජ ; හංසයා.

වනරාජිය [නා.] දිගට විහිදුණු වනාන්තරය ; කැලෑරෝද ; වනරෝද.

වනරෝද [නා.] වන ලැහැබ ; ගස්වලින් පිරුණු කැලෑව.

වනස [නා.] විනාශය ; ව්‍යසනය.

වනසනවා [ක්‍රි.] විනාශ කරනවා ; නසනවා.

වනසර [වි.] අ. වනයෙහි හැසිරෙන.- [නා. ප්‍ර.] වනයෙහි ජීවත්වන්නා ; වැද්දා.

වනස්පති [නා. ප්‍ර.] වනපති බ.

වනළුව [නා.] ගස්වැල් බහුල කැලෑව ; වනාන්තරය ; වන ලැහැබ.

වනාත [නා.ප්‍ර.] වෙල අසල පිහිටි
පඳුරු වැල් ආදිය වැඩුණු කැලෑ
ප්‍රදේශය.

වනාතුරාල [නා.] පුරාණයේ සිටි
සුළු ගැමි නිලධාරියෙක්.

වනාන්තරය [නා.] විශාල ගස්වැල්
වැඩුණු වන සතුන් වෙසෙන
කැලෑව.

වනාරක්ෂක [වි.] වනය රකින ;
වනය ආරක්ෂා කරන.

වනාහි [නි.] නිශ්චිත ප්‍රකාශයෙහි
යෙදෙන නිපාතය.

වනිකාව [නා.] ගමකට ආසන්න
වනය ; කුඩා වනය ; උපවනය.

වනිකාව [නා.] අ. ස්ත්‍රිය ;
කාන්තාව.- ආ. (ප්‍ර.යෙදේ)
කිරිවලින් සාදාගන්නා මෝරු.

වනියම් [නා. ප්‍ර.] උත්සාහය ;
වැයම.

ව, නියරය (පාරිභා.) [නා.] අගල්
0.01 හෝ සෙ. මී. 0.01 හෝ
වැනි පරිමාණ සම්බන්ධ
සාමාන්‍ය භාග නිවැරදි ලෙස
මනින උපකරණය.

වනුගානවා [ක්‍රි.] අ. ඇවිදීමට
නොහැකි අය වාඩි වී
තට්ටම්වලට බරදී ඇදී ඇදී
යනවා.- ආ. දණින් යනවා ;
දණ ගා යනවා.- ඇ. සෙමින්
සෙමින් යනවා.

වනුගැටය [නා.] තට්ටම ; සට්ටම.

වනුවළ [නා.] ගල් ආදියෙහි කණු
සිටුවීමට භාරන ලද වළ ;
ගල්වළ.

වනෝද්‍යානය [නා.] ගස්වැල් වීල්
පොකුණු ආදියෙන් අලංකාර වූ
වනය ; උද්භිද උද්‍යානය.

වන් [නා. ප්‍ර.] අ. පැහැය ;
වර්ණය.- ආ. වංගෙඩිය.-
[නි.] වැනි ; බඳු.

වන්ත [වි.] වැමැරු ; වමනය කළ.

වන්දනය [නා.] වැඳීම ;
නමස්කාරය.

වන්දනාමාන [නා. ප්‍ර.] වැඳීම ;
පිදීම හා ගරු කිරීම.

වන්දනාමය [වි.] වැඳීමෙන් ඇති
වූ.

වන්දනාව [නා.] අ. වැඳීම ;
නමස්කාර කිරීම.- ආ. වන්දනා
කිරීම (වැඳුම් පිදුම්) සඳහා යන
ගමන ; වන්දනා ගමන.

වන්දනීය [වි.] වැඳිය යුතු ; වැඳුම්
ලැබීමට සුදුසු.

වන්දනෙය්‍යාහිවන්දනෙය්‍ය [වි.]
වන්දනා ලැබීමට අතිශයින්
සුදුසු.

වන්දා [නා.ප්‍ර.] ඉදිරි දෙපාද
වන්දනාවෙන් මෙන් නවා
ඔසොවා සිටින සිහින් ශරීරයක්
ඇති ආත්‍රපෝඩා වංශික කුඩා
සතෙක්.

වන්දි [නා. ප්‍ර.] අ. රජ, ප්‍රභූ ආදීන්ගේ
ගුණ අතිශයෝක්තියෙන්
වර්ණනා කරන පුද්ගලයා.- ආ.
සිදු වූ හෝ සිදු කළ පාඩුවක්,
අලාභයක්, අපකීර්තියක්
වෙනුවෙන් මුදල් ආදියෙන්
කරන ගෙවීම.

වන්ද්‍ය [වි.] වැන්ද යුතු ; වන්දනීය.

වන්ධ්‍ය [වි.] අ. දරුවන්
නොලබන ; ප්‍රජනන ශක්තිය
නැති ; වද.- ආ. ජීවාණු නසන
ලද ; විෂබීජ නැසූ.

වන්ධ්‍යකරණය [නා.] අ. ප්‍රජනන
ශක්තිය නැති කිරීම ; වද
කිරීම.- ආ. ජීවාණු විනාශ
කිරීම ; ජීවාණුහරණය.

වන්ධ්‍යාව [නා.] දරුවන්
නොලබන තැනැත්තිය ; වද
ගැහැනිය.

වන්තිය [නා.] වියළි කැළෑ
ප්‍රදේශය.

වන්බිඬි [නා. ප්‍ර.] වංගෙඬිය ; වන.

වන්‍ය [වි.] වනයෙහි වූ ; වනයෙහි
ජීවත්වන.

වද [වි.] අ. දරුවන් නොලබන ;
ප්‍රජනන ශක්තිය නැති ; ඵලදාව
රහිත.- ආ. හිස් ; නිශ්චල.

වදනවා, වදිනවා [ක්‍රි.] නමස්කාර
කරනවා ; වන්දනා කරනවා.

වද පිදෙනවා, වද පුදිනවා [ක්‍රි.]
කෙසෙල් ගසක කැනක්

නොහැඳී රෝගී වනවා ;
කෙසෙල් ගසක් පිදීමෙන්
වළකිනවා.

වදරේණුව [නා.] මලක නිසි
ලෙස නොවැඩුණු අසම්පූර්ණ
රේණුව.

වදී [නා. ප්‍ර.] අ. වද තැනැත්තිය.-
ආ. වැන්දඹුව.

වදුරුනින්ද [නා.] වහා වහා
පිබිඳෙන තාවකාලික කෙටි
නින්ද.

වප [නා.] අ. දහවන මාසය වූ වප්
මාසය ; ඔක්තෝබර් මස.- ආ.
වැපිරීම ; අස්වැද්දීම.

වපනය [නා.] අ. හිස මුඩු කිරීම.-
ආ. වැපිරීම.

වපර [වි.] දෙ ඇස්හි කළු ඉංගිරියා
සම සේ වලනය නොවීමෙන්
විකෘති ලෙස පිහිටි ඇස් ඇති.

වපරය [නා.] ඇද වූ කළු
ඉංගිරියාව සහිත ඇසින් බලන
බැල්ම ; විකෘති ලෙස කළු
ඉංගිරියාව පිහිටීම.

වපසරිය [නා.] වැපිරීම කරන
බිම් ප්‍රමාණය ; වපුරන වර්ග
ප්‍රමාණය.-

වපාව (පාරිභා.) [නා.] ආහාර
මාර්ගයේ නැමීම් කීපයක් යා
කරන මස්තු පටලයේ
කොටසක්.

වපි [නා. ප්‍ර.] වාපිය ; වැව.

වපු [නා. පු.] අ. සිරුර .- ආ. කුණ්ඩලාභරණය.

වපුරනවා [ක්‍රි.] අ. වී ආදී ධාතූන් වර්ග පැළවීම පිණිස ඉසිනවා.- ආ. පතුරුවනවා ; ප්‍රචාරය කරනවා.

වප් [නා. පු.] අ. වප බ.- ආ. පවුර ; තාප්පය.

වප්කඩ [නා. පු.] වක්කඩ බ.

වප්කැටය (කථා.) [නා.] වක්කඩ ඇතිරීමට භාවිත කරන පස් පිඬ ; වක්කැටය.

වප්පත, වප්පොත {නා.} වී වැපිරීමට සකස් කළ ලියැද්ද.

වප්පැන් [නා.පු.] වපුරන විට කුඹුරෙහි ඇති ජලය.

වප්පෙට්ටිය [නා.] කුඹුරට ඉසිනු ලබන පැළවුණු බීජ වී බහා තබන පෙට්ටිය.

වප්මඟුල් [නා.පු.] කුඹුරුවල වී වැපිරීම පටන් ගන්නා දින කරන උත්සවය ; සීසාන මංගල්‍යය.

වප් හෙළනවා [ක්‍රි.] බැත ඉසිනවා ; වපුරනවා.

වම [නා.] අ. වම් පැත්ත ; වාම පාර්ශ්වය ; දකුණට ප්‍රතිවිරුද්ධ පාර්ශ්වය ; වමන.- ආ. වම් අත.- ඇ. වාමාංශික මත දරන දේශපාලන කණ්ඩායම.

වමන [නා.] අ. වම් අත ; වාම හස්තය .- ආ. වම්පැත්ත.

වමන් කාරයා [නා.] වම් අත හුරු තැනැත්තා ; වම් අතින් වැඩ කටයුතු කරන්නා.

වමන්පොට [නා.] ඉස්කුරුප්පු ඇණ ආදියෙහි වම් අතට කැරකුණු දඟරය.

වමන්සවු [නා. පු.] බුදුන් වහන්සේගේ වම් පසින් සිටින දෙවැනි අග්‍ර ශ්‍රාවකයාණන් වහන්සේ ; මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ.

වමනය [නා.] ආමාශයේ ඇති නොදිරවූ ආහාර ආදිය වේගයෙන් මුඛ මාර්ගයෙන් පිට කිරීම ; උද්ගාරය.

වමන් [නා. පු.] අවමානය ; නින්දාව.

වමරැසි [වි.] වපර ඇස් ඇති.

වමාරනවා [ක්‍රි.] අ. කුසයට ගිය දෙයක් නැවත කටින් පිට කරනවා ; වමනය කරනවා .- ආ. ඉවත් කරනවා ; ඉවත ලනවා.

වම් [නා. පු.] අ. තුඹස.- ආ. ගැහැණිය ; වමිය.

වමික [නා. පු.] කාන්තාව ; ස්ත්‍රිය.- [වි.] වමනය කරන ලද ; වමාරන ලද.

වම් [නා. ප්‍ර.] අ. වම්පස.- ආ.
යුද්ධයේදී අදින යකඩ
තොප්පි.- ඇ. යුද ඇඳුම්
සන්නාහ.

වම්පරස් වෙනවා [ක්‍රි.] නියමිත
තැන වෙනස් වෙනවා ; එකට
එක, ස්ථාන මාරුවෙනවා ;
ඇද- කුද වෙනවා.

වම්පොරළු [නා. ප්‍ර.] යුද ඇඳුම ;
සන්නාහය.

වම්බු [වි.] අ. වංචාකාර ; කපටි .-
ආ. සල්ලාල.

වම්මනවා [ක්‍රි.] වගුරුවනවා ;
වත්කරනවා.

වම්මික [නා.ප්‍ර.] තුඹස.

වම්මෝල [නා.] වංගෙඩිය සහ
මෝල්ගස.

වස [නා.ප්‍ර.] අ. විනාශය ; නැති
වීම ; වැය වීම.- ආ. වානය ;
සුළඟ.

වස: කලාශය [නා.] වයසෙහි
සොඳුරු බව ; මහලු වියේ
සිටියත් තරුණ ලෙස පෙනීම.

වස:ස්ථාපනය [නා.] ආයු ප්‍රමාණය
වැඩි කිරීම ; තාරුණය
පවත්වා ගෙන යාම.

වසනය [නා.] අ. කිසියම් ද්‍රව්‍යයක
ව්‍යුහය හා සම්බන්ධ මූලික
සංඝටක එකිනෙකට බැඳී හෝ
විහිදී ඇති ආකාරය.- ආ. රෙදි
ආදිය විවීමෙන් නුල් සකස් කර
ඇති ආකාරය.

වසනවා [ක්‍රි.] අ. තුර්‍ය භාණ්ඩය
වාදනය කරනවා.- ආ.
හමනවා ; ඒ මේ අතට යවනවා.

වසම [නා.ප්‍ර.] වැයම ; උත්සාහය.

වසඹ [නා.ප්‍ර.] උතුරටත්
බස්නාහිරටත් අතර පිහිටි
අනු දිශාව.

වසර්ගිල්ඩිස් [නා. ප්‍ර.] සිහින්
කම්බිවලින් එකිනෙක වෙන් කර
ගත හැකි ලෙස සාදනු ලබන
කම්බි විශේෂය.

වසලීනය [නා.] තත් සහිත
අපරදිග සංගීත භාණ්ඩයක් ;
රවිකිඤ්ඤය ; වියෝලාව.

වසල්කයා [නා.] වයසක පුද්ගලයා.

වසස [නා.] අ. ආයු කාලය ;
ජීවිතය පවත්නා කාල
පරිච්ඡේදය .- ආ. ජීවිතයෙන්
ගෙවී ගොස් ඇති කාලය ;
ජීවත්ව සිටි කාල පරිච්ඡේදය.-
ඇ. යුගය ; සමය ; අයත් කාල
පරිච්ඡේදය.- ඇ. වසර.

වසසක [වි.] මහලු වියට පත් ;
වයස්ගත.

වසස්ථ [වි.] සම්පූර්ණයෙන්
වැඩුණු ; නිසි වයසට පත්.

වසසා [වි.] සම වයස් ඇති.

වයසයා [නා.] සම වයස් ඇති
තැනැත්තා.

වයානුපස්සනාව [නා.] වෙනස් වීම පිළිබඳව නැවත නැවත මෙනෙහි කිරීමෙන් කරන භාවනාව.

වයි [නි.] වහා ; ඉක්මණින්.

වයිකාලය [නා.] හිමිදිරි උදෑසන ; ඉරිමා උදය.

වයිකෙළිය [නා.] ඔට්ටුවට කරන ගම්බද ක්‍රීඩාවක්.

වයිටමිත් [නා.ප්‍ර.] විටමිත් බ.

වයිකාලය [නා.] අලුයම ; ඉතා උදෑසන.

වයිනිකුර [නා. ප්‍ර.] පින්තාරු කිරීමට ගන්නා මූරුසුව ; තෙලිකුර.

වයිනිය [නා.] අ. චිත්‍ර ආදිය ඇඳීමට ගන්නා තීන්ත ; ආලේපයටගනු ලබන සායම්.- සිතියම් විරස්ථායී සඳහා මතුපිට ගල්වන ආලේපය.- ඇ. අරුණාලෝකය.

වයිද්දය (කථා.) [නා.] අ. ශාන්ති කර්මය ; තොවිලය ; යාගය.- ආ. වෙදකම.

වයිනඩය, වයිනඩි [නා.] අ. විකාරය.- ආ. විකාර ඇඳුම.

වයිත් [නා.ප්‍ර.] අ. මිදි කපු යුෂ ආදියෙන් පෙරා ගනු ලබන මද්‍යසාරී බීම වර්ගයක්.- ආ. එතීම ; වෙළීම ; කරකැවීම.

වයිත් කරනවා [ක්‍රි.] යන්ත්‍රයක දුනුපට එතීම සඳහා යතුර කරකවනවා.

වයිත් ස්ප්‍රිතු [නා. ප්‍ර.] පිරිසිදු කළ එතිල් නමැති මද්‍යසාරය.

වයිපරය [නා.] වාහනයක ඉදිරිපස විදුරුවේ රැඳෙන වැසි, පිති බිඳු ආදිය පිස දමන උපකරණය.

වයි යා කරනවා [ක්‍රි.] වහා යනවා ; ඉක්මණින් යනවා.

වයිරන්, වයිරම් [වි.] ඉරි වැටුණු ; පුල්ලි සහිත.- [නා. ප්‍ර.] ඉරන ලද සමහර ලීවල ද, සමහර පාෂාණවල ද අලංකාර රටාවක් ලෙස විහිදෙන රේඛා රටාව.

වයිරක්කාරයා [නා.] සතුරා ; තරහකාරයා.

වයිරක්සින [වි.] නා නා වර්ණ ඇති ; විවිධ පාට ඇති.

වයිරය, වෙරය [නා.] තරහ අයකු කෙරෙහි සිතෙහි බැඳගත්කෝධ සහගත චේතනාව ; බද්ධඝාතය ; කෝධය.

වයිරසය [නා.] බැක්ටීරියාවකටත් වඩා කුඩා සාමාන්‍ය අන්වීක්ෂයකට පවා නොපෙනෙන ජීව මාධ්‍යවල දී පමණක් බෝවෙන ආසාදන ආසාදන අංශුව ; ඉතා ම කුඩා විෂ බීජය.

වයිලනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ.
නිදියනවා ; බුදියනවා.- ආ.
ඉඳ ගන්නවා.

වයි වයි [ක්‍රි. වි.] වහ වහා.

වයිවර්ණ [වි.] නා නා පැහැයෙන්
යුත් ; නොයෙක් පාට ඇති.

වයිවලංගුව [නා.] ගැලපීම ;
සුදුසුකම ; ඔබ්බකම.

වයිවාරන්න [වි.] නොයෙක්
වර්ණ ඇති.- [නා.] ඇනුම්
බැණුම්.

වයිවාරම [නා.] ජේත්තු ව ;
උජාරුව ; අනවශ්‍ය ප්‍රමාණයේ
අලංකාරය.

වයෝ [නා. ප්‍ර.] වයස ; ආයුෂ.

වයෝවාද්ධයා [නා.] වයස්ගත
තැනැත්තා ; මහල්ලා.

වර [වි.] උතුම් ; ගරු කටයුතු .-
[නා. ප්‍ර.] අ. නිවන.- ආ. දෙවි,
රජ, ආදීන්ගෙන් ඉල්ලා සිටින
අනුග්‍රහය ; වරප්‍රසාදය.- ඇ.
විවාහය.- ඇ. මණාලයා ;
වල්ලභයා.- ඉ. බැනා.- ඊ.
ගෘහය ; අසපුව.- උ. ගලායන
දිය දහර.- උභ. වංශය ;
පෙළපත.- සෘ. ප්‍රමාණය ; පදම.-
සෘ. ස්වභාවය ; ආකාරය.-
සෘ. කාලය ; අවස්ථාව.- සෘ.
මූරය ; වාරය.- උ. දවස.- උභ.
බෙර ඇස් තද කරන ලණුව ;
වරපට.- එ. සම.- ඒ. මෙහෙ
කිරීම ; මෙහෙවර.

වරකයා [නා.] අ. විවාහ ගිවිස
ගැනීමට සූදානම් කළ
තැනැත්තා.- ආ. (පාරිභා.) ඡන්ද
දායකයා ; ඡන්ද හිමියා.

වර කවනවා [ක්‍රි.] රැහැන් කඹ
ආදියේ පොටවල් එකට තදව
සිටින සේ අඹරනවා ; දඟ
දමනවා.

වරකා [නා. ප්‍ර.] ඉදුණු කොස්.

වරකොළය [නා.] වැපිරීමේ දී
ගිය විශ්දමට සරිලන ධාන්‍ය
කොටස වශයෙන් හෝ හේන්
ප්‍රමාණය අනුව හෝ ගොවියා
විසින් ඉඩම් හිමියාට ගෙවිය
යුතු බද්ද.

වරක්කලය, වරක්කෝලේ [නා.]
ලැලි ආදිය නියමිත ප්‍රමාණයකට
ඉරිමට හා කැපීමට සමාන්තරව
ඉරි ඇඳ ගැනීමට ගන්නා
උපකරණය.

වරගල [නා.] දැලි පිහිය මුවහත්
තබන ගල ; කරගල.

වරගිර [නා.] අපර පර්වතය ;
අවරගිර.

වරගුණ [නා.ප්‍ර.] උදාර ගුණ ; උතුම්
ගුණාංග.

වරගන [නා.] අ. උතුම් ස්ත්‍රිය ;
උසස් කුල කාන්තාව.- ආ.
වෛශ්‍යාව.

වරච්ච, වරච්චි [වි.] ඉවර වූ ;
අවසන් වූ ; වැරදි ; පල ගැනීම
නතර වූ.

වරණ [වි.] උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ඇතා.- ආ. තොල.-
ඇ. ප්‍රාකාරය.- ඇ. ආචරණය ;
මුවාව.

වරණය [නා.] අ. කීපයක් අතුරෙන්
එකක් තෝරා ගැනීම.- ආ. දුරු
කිරීම ; ඉවත් කිරීම.- ඇ.
කැමැත්ත ; ප්‍රාර්ථනා.

වරණ ශක්මතාව [නා.] සමූහයකින්
එකක් තෝරා ගැනීමට ඇති
හැකියාව.

වරත [නා.ප්‍ර.] අ. (කථා.) හරක්
රංචුව.- ආ. වරද.- ඇ. පිළිවෙළ.

වරතිර [නා.ප්‍ර.] කුළිය ; වැටුප.

වරත්තු [වි.] තැන් කැන්වල
ඇවිදින ; ගෙන් ගෙට යන.

වරත්තුව [නා.] අ. සම් ආදියෙන්
ඇඹරු යොත ; රැහැන.- ආ.
කෘතීන්ගේ උපමෙන්ටමයේ
පතුල දරා සිටින ඇඳෙන සුලු
පටිය.

වරද [නා.ප්‍ර.] අ. සිරිත් විධි ඉක්මවා
හෝ නීති විරෝධීව කරන
ක්‍රියාව.- ආ. අපරාධය.- ඇ.
අනාවාරය.- ඇ. අතපසු වීම.-
ඉ. යුවරජ.- [වි.] වැරදි සහගත ;
දොස් සහිත.

වරදානය [නා.] උතුම් දානය.

වරදැල [නා.] වන සතුන් ඇල්ලීමට
භාවිත කරන සම් පටිවලින්
ගෙතු දැල.

වරදැල්ල (කථා.) [නා. ප්‍ර.]
අස්වැද්දීමට නොහැකිව
අත්හළ හේන.

වරදිය [නා.] බීමට සුදුසු සේ
පිළියෙළ කරගත් පැන් ; දියවර.

වරදෙටු [නා. ප්‍ර.] කාර්මිකයින්ගේ
ප්‍රධානයා.

වරධන [නා. ප්‍ර.] ඉතා වටිනා
වස්තුව.

වරනගනවා [ක්‍රි.] නාමපද හා
ක්‍රියාපද අදාළ සේ විභක්ති,
වචන, කාල, පුරුෂ අනුව විවිධ
රූප ගත්වනවා.

වරනවා [ක්‍රි.] අ. අරිනවා ; විවෘත
කරනවා.- ආ. වළක්වනවා.- ඇ.
පලදාව අඩුවෙනවා.

වරම්, වරන් [නා. ප්‍ර.] බලමහිමය ;
කිසියම් කටයුත්තකට දෙන
විශේෂ අවසරය.

වරපට,වරපොට [නා.] රැහැන ;
ලණුව.

වරපත්‍රය [නා.] බලපත්‍රය ; මුදල්
හුවමාරු කිරීමේ පහසුව
සලසන බලපත් විශේෂයක්.

වරපනිනවා [ක්‍රි.] වේලාව පසු
වෙනවා ; කාලය ගත වෙනවා.

වර පර්යංකය [නා.] අ. උතුම්
ආසනය.- ආ. බුද්ධත්වයට
පත් අවස්ථාවෙහි සිදුහත්
තවුසාණන් වැඩ හුන් විලාසය.

වර පලය [නා.] අ. උතුම් ලාභය ;
උසස් ප්‍රතිඵලය ; වැඩි ඵල
ප්‍රයෝජන.- ආ. පොල්ගෙඩිය.-
ඇ. දෙහි ගෙඩිය.

වරපොලය [නා.] ගොයම් පැළ
සිටුවීම හා ගොයම් නෙළීම
සඳහා කාන්තාවන්ට දෙනු
ලබන ධාන්‍ය කොටස.

වරප්‍රසාදය [නා.] විශේෂ
අයිතිවාසිකම් ; සේවය පිළිබඳව
පැහැදීමෙන් දෙන වරය.

වරබත [නා.] වාර වශයෙන් දෙන
බත ; මුර දානය ; සලාක බත.

වරබාන [නා.] සම්වලින් ඇඹරූ
ලණුව ; සමින් කළ රැන.

වරම් [නා.ප්‍ර.] කිසියම් කටයුත්තක්
කිරීම සඳහා දෙන විශේෂ
අවසරය ; ආශීර්වාදාත්මක
බලය ; දෙවියන්ගෙන්,
භූතයන්ගෙන් හෝ රජවරුන්ගෙන්
ලැබෙන විශේෂ බලය.

වරම් රජදරුවෝ [නා.බහු.] සිවු
දිශාවලට අධිපති සේ සැලකෙන
ධාතරාජ්‍ය, විරූඪ, විරූපාක්ෂ,
වෛශ්‍රවණ යන ; සතරවරම්
දෙව්වරු.

වරඹ [නා.] උතුම් ස්ත්‍රිය ;
වරාංගනාව.

වරල, වරළ [නා.] අ. හිසෙහි දික්ව
වැඩුණු කෙස් ; කෙස් වැටිය.-
ආ. පිහිනීමට හැරීමට හා

සමබරතාව සඳහා මත්ස්‍යයන්ට
උදව්වන හබලක් වැනි
අවයවය ; වල්පත ; මාලු වරල්.-
ඇ. පේළිය ; පන්තිය.

වරලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] සිරුරෙහි පිහිටි
උතුම් ලක්ෂණ ; මගුල් ලකුණු.

වරලත් [වි.] රජයෙන් හෝ
ව්‍යවස්ථාදායකයෙන් හෝ
අවසර පත්‍රයක් ලබා ඇති.

වරලස [නා.] කේශ කලාපය ;
කෙස් කළඹ.

වරලිත්ත [නා.] මත්ස්‍යයකුගේ
සිඟිති වරල ; කුඩා වරල්පත.

වරලු [නා. ප්‍ර.] අ. වන පන්තිය ;
වන පෙළ.- ආ. වකුටුබව.- ඇ.
මත්ස්‍යයන්ගේ කනේ පිට
කොටස.

වරල් නාරටි [නා.ප්‍ර.] මත්ස්‍යයකුගේ
වරල් ක්‍රියා කරවන සියුම් ශිරා
පද්ධතිය.

වරවමිය [නා.] උතුම් කාන්තාව.

වරවර්ණිනි [නා. ප්‍ර.] ශ්‍රී කාන්තාව ;
ලක්ෂ්මී.

වරව් කරනවා [ක්‍රි.] නියමිත
ගණනින් ප්‍රමාණයෙන් අඩු
කරනවා ; හිලවු කරනවා.

වරව්ව [නා.] නියමිත ගණනකින්
අඩු කිරීම.

වරහන (පාරිභා.) [නා.] අ.
ලේඛනයෙහි යම් පද, සංකේත

ආදිය ඇතුළු කොට හෝ වෙන් කොට දැක්වීම සඳහා යොදන රවුම් හෝ කොටු හෝ ද්විත්ව සංකේතය (නිද. (), [], {} ආදී වශයෙනි).- ආ. යක් නැටුම්වලදී නැට්ටුවන් භාවිත කරන ඇඳුම.

වරා [නා.ප්‍ර.] අ. ඔෟෂධ වසයෙන් ගන්නා ශාකයක නාමය ; අර්කවාක්ෂය ; වරාගහ.- ආ. අරළු පල හා එම රුක.- ඇ. නෙල්ලි ගස හා එහි ගෙඩිය.- ඇ. විෂ්ණු දෙවියා.- [වි.] වයසින් වැඩි ; කලක්තැනි.

වරාංගනාව, වරාඛගනාව [නා.] රූපශ්‍රීයෙන් යුත් කාන්තාව ; උතුම් කාන්තාව.

වාරංගය, වරාඛගය [නා.] අ. හිස ; ශීර්ෂය.- ආ. ස්ත්‍රී පුරුෂයන්ගේ රහසග.

වරාටක [නා. ප්‍ර.] අ. නෙළුම් මලේ මැද පිහිටි කර්ණිකාව ; පියුම් කෙමිය .- ආ. කවඩි බෙල්ලා.

වරාය [නා.] නැව් ආදී ජලයාත්‍රා පැමිණෙන, රඳවා තිබෙන තීර්ථය ; නැවතොට.

වරාශිකාව [නා.] මොළයේ හා සුසුම්නාවේ තිබෙන බාහිර සිවිය ; මොළය වටා ඇති පටලය.

වරාසනය [නා.] ජලය ලබාගෙන රඳවා ගන්නා භාජනය හෝ ස්ථානය.

වරාහ [නා.ප්‍ර.] අ. උරා ; සුකරයා.- ආ. විෂ්ණු දෙවියන්ගේ දශ අවතාරයන්ගෙන් එකක නාමය.

වරිගක්කාරයා [නා.] අ. උසස් කුලවතා ; වංශක්කාරයා.- ආ. (කථා.) නෑයා ; ශෝකියා.

වරිගනිතිය [නා.] ශෝකි කණ්ඩායම් අතර සිරිත් විරිත් හා පාලනය පිළිබඳව පනවා ගෙන ඇති නීතිය.

වරිගපොත (පාරිභා.) [නා.] ගව හෝ උරා යන සතුන්ගේ වර්ග ඇතුළු පැටිකිරිය ඇතුළත් ග්‍රන්ථය.

වරිගසභාව [නා.] වරිග සාමාජිකයන් අතර ගැටුම් විනිශ්චය කරන පැරණි අධිකරණ මණ්ඩල විශේෂයක්.

වරිග සම්මුතිය (කථා.) [නා.] තම වරිගයේ සාමාජිකයන් අතර සිරිත් විරිත්, නීතිරීති ආදිය සම්බන්ධව ඇති කරගන්නා සම්මතය.

වරිගය, වරිගෙ [නා.] කුලයක ගණ කීපයකින් සැදුණු කණ්ඩායම ; ජන සමූහය ; පෙළපත.

වරිච්චිය [නා.] බිත්ති බැඳීමේදී මැටි පිඬු රඳා සිටීම පිණිස බිත්තියේ පමණට ලී කණු සිටුවා හරස් අතට රිටි බැඳ සාදන සැකිල්ල.

වරින් [නා.ප්‍ර.] වැළකිය යුතු වැරදි
දේ ; විරිත්.

වරින්ත (පාරිභා.) [නා.] සත්ව
අවයවයක අභ්‍යන්තරික
ආධාරකයක් ලෙස තිබෙන
තත්ත්වය පටක විශේෂයක් ;
ජාලයෝගී අස්ථිය.

වරින්තම (කථා.) [නා.] හිරිහැරය ;
කරදරය.

වරින්ත [ක්‍රි.] පහ කරනවා ; උපුටා
දමනවා ; උදුරනවා.

වරින්වර [ක්‍රි. වි.] සැරෙන් සැරේ.
විටින් විට ; කලින්කල.

වරිපණම්, වරිපනම් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] දේපළක වටිනාකම
තක්සේරු කොට ඒ අනුව
ප්‍රාදේශික පාලන සභාවක්
මගින් අය කරන බද්ද.

වරිය (කථා.) [නා.] අ. මැණික්
ගලක පෙනෙන ඉරි.- ආ.
වරකට සැහෙන ගල් ගඩොල්
ආදිය ; ගල්වරිය.- ඇ. වලිගය.-
ඇ. හවරිය.

වරු [නා. ප්‍ර.] අ. වරුව ; දවසෙන්
භාගය.- ආ. වාරය ; මුරය.-
ඇ. කුඹුර.- ඇ. ගොඩ ; රැස.-
[වි.] (කථා.) අ. ජලය පිළිබඳ.-
ආ. එලදායී බවෙන් අඩු.- ඇ.
බරපතල ; අමාරු.

වරු ඇගිටි [නා. ප්‍ර.] ගොයම් කැපු
පසු ඉපනැල්ලට වතුර

වැටීමෙන් සෑදෙන නිරි
ගොයමින් පැහෙන රසයෙන්
අඩු වී ; භාගයක් ඇට පිරුණු
වී.

වරු කරනවා [ක්‍රි.] කාටුව ඉවත්
කිරීමට කුල්ලකින් හුළං ගහනවා.

වරු ගහනවා [ක්‍රි.] (කමත්.) ගොඩ
ගහනවා ; එකතු කරනවා.

වරුණ [නා. ප්‍ර.] අ. බස්නාහිර
දිශාව.- ආ. බටහිර දිශාවට
අධිපති දෙවියා.- ඇ. වැසි
වළාහක දෙවියා ; ලොවට
වර්ෂාව දෙන දෙවියා.- ඉ.
වර්ණනාව.- ඊ. ලුණු වරණ.

වරු තට්ටුව [නා.] වී අටුවේ උඩ
පියස්ස.

වරුඵකය [නා.] සතුන්ගේ
ඇටසැකිල්ලට සම්බන්ධ
නැති කොරලක් හෝ එවැනි
තහඩුව.

වරු දකිනවා (කථා.) [ක්‍රි.] කමතේදී
ගොයම් පැළවෙනවා.

වරුදණ්ඩ [නා.] ගොයම් පාගා
මඩින විට ආධාරකය ලෙස
පාවිච්චි කරන ලීය.

වරුනි [නා.ප්‍ර.] මුඛ රෝග
වැළඳවීමෙහි සමත්
යක්ෂණයකගේ නාමය.

වරුපල්ල [නා.] අ. වී අටුවේ
පතුලේ ඉතිරිවන වී ටික .- ආ.
(කථා.) කොටස ; පංගුව.

වරුපස්ස (කථා.) [නා.] ඔරු කදේ
මැද කොටස.

වරුපෙන [නා.] කුඹුරු යාය ;
කෙත් සමූහය.

වරුමානම (කථා.) [නා.] ගේදොර
ඉඩකඩම් ආදියෙන් ලැබෙන
ආදායම.

වරුව [නා.] අ. දවල් කාලයෙන්
අර්ධය ; පෙරවරුව හෝ
පස්වරුව .- ආ. වී ගොඩ ; වී
බිස්ස.

වරුසාව [නා.] වැස්ස.

වරුපිය [නා.] කෘමිසතුන්ගේ
පෘෂ්ඨකය තිබෙන කොටස්
තුනෙන් මැද තිබෙන
කෘෂ්ඨකය.

වරෙන්කුවා [නා.] කරත්තයක අත්
උදව්වට යන්නා.

වරෙන්කුව [නා.] අ. යමෙකු අත්
අඩංගුවට ගැනීම සඳහා නිසි
බලධරයාට තිබෙන අධිකරණ
බලය.- ආ. උසාවියකින් නිකුත්
කරන ලද නියෝගයක්
හරියාකාරව ක්‍රියාත්මක නොවූ
විට නැවත නිකුත් කරන
නියෝගය.

වර්ග අංකය [නා.] වර්ග කිරීමක්
සඳහා යොදන අංකය.

වර්ග අඟල [නා.] දිගින් අඟලක්
සහ පළලින් අඟලක් වූ මැනීම්
ඒකකය ; හරි හතරැස් අඟල.

වර්ග අඩිය [නා.] දිග අඩියක් සහ
පළල අඩියක් ඇති ප්‍රමාණය.

වර්ග ඒකකය [නා.] වෙන් වෙන්
ව දැක්විය හැකි හරි හතරැස්
කොටස.

වර්ග කරණිය (පාරිභා.) [නා.]
පූර්ණ සංඛ්‍යාවක් හෝ භාග
සංඛ්‍යාවක් වශයෙන් කිව
නොහැකි වර්ග මූලය ;
අපරිමේය රාශිය.

වර්ග කෝෂය [නා.] භාණ්ඩ ආදිය
වර්ග කොට වෙන්කර දැක්වෙන
ලැයිස්තුව.

වර්ග කෝෂ්ටය [නා.] රාශිගත
ග්‍රහයන් කාණ්ඩ කිරීම සඳහා
අවශ්‍ය ස්ථානය.

වර්ග ජීවිතය [නා.] සමූහ වශයෙන්
ගෙවන කාල පරිච්ඡේදය ;
කණ්ඩායම් ජීවිතය.

වර්ගඥයා [නා.] එක් එක් විශේෂ
වූ කොටස්වලට බෙදා වර්ග කර
දක්වන්නා.

වර්ගණාව [නා.] වර්ගවලට බෙදුණ
කොටස ; පන්තිය.

වර්ග නාමය [නා.] පරපුරින් පැවත
එන කුල නාමය ; පරම්පරා
නාමය.

වර්ග පඤ්චමාක්ෂර [නා.බහු.]
සිංහල හෝඩියේ ක- ව- ට- ත-
ප යන වර්ගවලට අයත් ඩ, ඤ,
ණ, න, ම යන අක්ෂර පහ.

වර්ග පද්ධතිය [නා.] වර්ගවල එකතුව ; කොටස් වශයෙන් එක්රැස් වීම ; වර්ගයන්ගේ ඒකරාශීභාවය.

වර්ග පස [නා.] සිංහල හෝඩියේ අක්ෂර වෙන්වන කොටස් පහ ; ක ව ට ත ප වර්ගවලට අයත් අකුරු.

වර්ග පුරුක [නා. පු.] හරි හතරැස් පුරුක ; පැති හතරෙන්ම සම වූ පුරුක ; වර්ග පර්වසය.

වර්ග ප්‍රඥප්තිය (පාරිභා.) [නා.] එක් කාණ්ඩයක පිළිවෙළ දැක්වීම.

වර්ග ප්‍රමාණය [නා.] යම් පාෂාණයක දිග ප්‍රමාණය හා පළල ප්‍රමාණය එකිනෙකින් වැඩි කිරීමෙන් ලැබෙන ගිණුම් ප්‍රමාණය ; ක්ෂේත්‍රඵලය.

වර්ගඵලය [නා.] වර්ග ප්‍රමාණය බ.

වර්ගමූලය [නා.] වර්ග සංඛ්‍යාවට මුල් වන සංඛ්‍යාව ; වර්ග සංඛ්‍යාවක් ලැබීම පිණිස ගුණ කළ සංඛ්‍යාව

වර්ගය [නා.] අ. ඒ ඒ කොටස ; ජාතිය ; පොදු සමූහය.- ආ. හෝඩියේ පොදු ලක්ෂණ ඇති අකුරු කාණ්ඩය.- ඇ. යම් සංඛ්‍යාවක් එයින්ම ගුණ කළ විට ලැබෙන ගුණිතය ; යම් සංඛ්‍යාවක දෙවන බලය .- ඇ.

කුලය ; වංශය.- ඉ. ග්‍රන්ථයක පරිච්ඡේදය.

වර්ගවාදය [නා.] පන්ති හේද වාදය ; සමාජය ඒ ඒ තරාතිරම් අනුව කොටස් වී ඇතැයි සලකන මතවාදය ; පන්ති හේදය මුල් කරගත් සමාජ මතය.

වර්ග සංඛ්‍යාව [නා.] සංඛ්‍යාවක් එම සංඛ්‍යාවෙන්ම ගුණ කිරීමෙන් ලැබෙන ඵල ප්‍රමාණය ; වර්ගය.

වර්ග සංසයා [නා.] හේද හින්න වූ, වෙන් වූ හික්ෂුන් වහන්සේලා.

වර්ග සමීකරණය [නා.] රාශියක වර්ගය දැක්වෙන සමීකරණය ; ගණිත ක්‍රම ආශ්‍රිත සංක්ෂිප්ත කර දැක්වීමේ විශේෂ විධි.

වර්ග සැතපුම [නා.] අක්කර 640 ක ප්‍රමාණය ; දිගින් සැතැප්මක් ද පළලින් සැතැප්මක් ද වන වර්ග ප්‍රමාණය.

වර්ගස්ථ [වි.] යම් ග්‍රහයෙක් සිය රාශිය, හෝරාව, නවාංශකය ආදියේ ස්ථානගතව සිටි ; යම් ග්‍රහයෙක් ස්වකීය වර්ගයේම පිහිටි.

වර්ගාක්ෂර [නා.පු.බහු.] ක, ව, ට, ත, ප යන වර්ග පහට අයත් අක්ෂර ; ස්පර්ශාක්ෂර.

වර්ගාන්තය [නා.] වර්ගයේ අන්තය ; ඒ ඒ වර්ගවල

අවසානය ; ඔ, ඤ, ණ, න, ම යන අක්ෂර.	වර්ජ්‍ය [වි.] දුරු කළ යුතු ; වර්ජනීය.
වර්ගීකරණය [නා.] කොටස් වශයෙන් වෙන් කර විග්‍රහ කර දැක්වීම.	වර්ණ අන්ධතාව [නා.] ඇතැම් වර්ණ අනෙක් ඒවායින් වෙන් කොට අඳුනා ගැනීමට නොහැකි බව හෝ ඇතැම් වර්ණ නොපෙනීම.
වර්ගීකරණ විද්‍යාව [නා.] කොටස් කර විග්‍රහ කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රමය.	වර්ණ අපේරණය [නා.] කාමය ප්‍රස්මයක් ලෙස ක්‍රියාකරමින් වර්ණවත් වාටි සහිත ප්‍රතිබිම්බයක් ඇති වීම.
වර්ගීය [වි.] වර්ගවලට අයත් ; වර්ගික.	වර්ණ අභිප්‍රේතය [නා.] වර්ණවලට ඇති වැඩි කැමැත්ත.
වර්ගේටය [නා.] අනුමාන වශයෙන් අක්කර තිහක පමණ ප්‍රමාණය.	වර්ණ ආවර්ණය [නා.] වර්ණවල ප්‍රතිඵලය.
වර්ගෝ [නා. ප්‍ර.] රාශි වක්‍රයේ හයවැනි රාශිය ; කන්‍යා රාශිය.	වර්ණ ඖචිතය [නා.] අක්ෂර යෙදීමේ උචිතබව.
වර්වස් [නා. ප්‍ර.] ගුද මාර්ගයෙන් පහ කරන අපද්‍රව්‍යය ; අසුවි ; මල ; වසුරු.	වර්ණක කැටිත්ත [නා.] කුඩා පාට කැටිය ; වර්ණකාරක ස්ථිතිකය.
වර්වස් කුටිය [නා.] වැසිකිළිය ; මල පහ කරන ස්ථානය.	වර්ණ කථනය [නා.] ගුණ කීම ; වර්ණනා කිරීම.
වර්ජනය [නා.] අ. දුරු කිරීම ; බැහැර කිරීම .- ආ. ඉල්ලීමක් ලබාගැනීමට හෝ විරෝධය පෑමට හෝ සේවකයින් විසින් කරනු ලබන තාවකාලික වැඩ නැවැත්වීම.	වර්ණක බින්දුව [නා.] සෛලයක ඇතුළත්ව පවත්නා වර්ණ ලපය.
වර්ජනීය [වි.] දුරු කළ යුතු ; අත්හළ යුතු ; ඇත් කළ යුතු.	වර්ණකමෘත්තිකා [නා.ප්‍ර.] සායම් කිරීම සඳහා භාවිත කරන මැටි.
වර්ජක [වි.] ඉවත් කළ ; බැහැර කළ.	වර්ණකය [නා.] සත්ව හා ශාක සෛලවල පැහැය ඇති කරන ද්‍රව්‍යය.
	වර්ණකර [වි.] වර්ණ සහිත ; වර්ණ ගල්වන ලද.

වර්ණකසිතය [නා.] නිල පිතෘදී
වර්ණයන් උපයෝගී කරගෙන
සාදාගන්නා කසිත භාවනාව.

වර්ණකාරකය [නා.] පාට ඇති
කරන ද්‍රව්‍යය.

වර්ණ ඡන්දස [නා.ප්‍ර.] අක්ෂර
සංඛ්‍යාව මත පිහිටා විවිධ විරිත්
සකසා ගැනීමේ ක්‍රමය.

වර්ණ දර්ශකය [නා.] අ. රුධිර
පරීක්ෂාවේදී එහි පැහැය අනුව
තත්ත්වය තීරණය කිරීමට
යොදා ගන්නා දර්ශකවලින්
එකක්.-ආ. විජ ගණිතයෙහි
දර්ශකයක් ලෙස යොදන අකුර
හෙවත් සංකේතය.

වර්ණ දශකය [නා.] මනුෂ්‍යයකුගේ
පරමායුෂ අවුරුදු සියයක් සේ
සලකා එය දශක වලට බෙදූ
විට එන තුන්වන දශකය ;
අවුරුදු 20-30 අතර දශකය.

වර්ණදේහය [නා.] ජීවින්ගේ
සහජ ලක්ෂණ පරම්පරාවෙන්
පරම්පරාවට ගෙන යන ජාන
නම් වූ ඒකකවලින් බැඳුණු
සජීව සෛල කොටසක්.

වර්ණ දේහාංශය [නා.] උෞතන
විභාජනයේදී ද්විසංයුජ
වර්ණාංශව දික් අතට හතරට
පැළීමෙන් සෑදෙන කෙඳිවලින්
එකක්.

වර්ණ ධරය [නා.] හරිතප්‍රද වැනි
වර්ණකයන් අඩංගු ලවය ;

සෛලයක ඇති වර්ණ සහිත
ප්‍රදේශය ; වර්ණ ලවය.

වර්ණ ධර්මය [නා.] අ. අකුරුවලට
විශේෂ වූ ස්වභාවය.- ආ.
කුලවාදය ; කුලභේදය.

වර්ණනය [නා.] අ. පාට කිරීම ;
වර්ණ දැමීම. ආ.- වර්ණනාව.

වර්ණනාව [නා.] සිත් ගන්නා
ආකාරයට විස්තර කිරීම ; ගුණ
කථනය.

වර්ණපටය [නා.] දේදුන්නෙහි
ඇති රතු, රඹ, කහ, කොළ, නිල්,
ඉන්ඩිගෝ ; දම් යන පාට
සමූහය.

වර්ණ පෙරහන [නා.ප්‍ර.] වර්ණයක්
පෙරීමට ගන්නා ජෙලටින්වලින්
තනන ලද උපකරණය.

වර්ණ පොරොන්දම [නා.] විවාහ
පොරොන්දම් පරීක්ෂණයේ දී
ස්ත්‍රීපුරුෂ නැකැත්වලට අයිති
බ්‍රාහ්මණ, ක්ෂත්‍රිය, වෛශ්‍ය, ශුද්‍ර,
පඤ්චම හා සංකර යන
වර්ණවල සුදුසු නුසුදුසුබව
දක්වන පොරොන්දම.

වර්ණ භේදය [නා.] අ. පාටවල
වෙනස.- ආ. සුදු කළු වශයෙන්
ජාතීන්ගේ වෙනස.- ඇ.
කුලභේදය.

වර්ණ මාත්ස්‍රයය [නා.] වර්ණය
භේතු කොට ගෙන ඇති වන
මසුරුබව.

වර්ණ මානය [නා.] වර්ණයක

පැහැය, දීප්තිය මනින
උපකරණය.

වර්ණ මාලාව [නා.] භාෂාවක ඇති
අක්ෂර මාලාව.

වර්ණමිතිය [නා.] කිසියම් පාටක
තත්ත්වය මැනීම.

වර්ණය [නා.] අ. පාට ; පැහැය .-
ආ. ලපය ; කැළල.- ඇ.
භාෂාවක ශබ්දයක් ප්‍රකාශ
කිරීමට යොදන ලකුණ.- ඇ.
වංශය ; ජාතිය .- ඉ. යම්කිසි
දෙයක පවත්නා විශේෂ ගුණය.-
ඊ. යම් පුද්ගලයෙකු හෝ දෙයක්
පිළිබඳව කරන වර්ණනාව ;
ස්තූතිය .- උ. ක්‍රීඩා පිළිබඳ
දක්ෂතා සඳහා සම්මාන
වශයෙන් ලබන සලකුණ ; පටිය
හෝ ඇඳුම.

වර්ණ රේඛු [නා.ප්‍ර.] රජෝ
බිජය හා ශුක්‍රාණුව මිශ්‍ර
වීමෙන් බිජාණුවේ ඇති
අන්තර්ස්කන්ධයේ ඇති වර්ණ
රජස් බෙදී යන සියුම් කොටස්.

වර්ණ විකාරය [නා.] අ. පැහැය
වෙනස් වීම ; පාට වෙනස් වීම.-
ආ. සිංහල හෝඩියේ ඇති
අක්ෂරවල වෙනස්වීම ; අක්ෂර
විපර්යාසය.

වර්ණ විද්‍යාව [නා.] අ. පාට පිළිබඳ
උගන්වන ශාස්ත්‍රය.- ආ. අක්ෂර
පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය.

වර්ණ සංකේතය [නා.] අ. පාටකින්
හඳුන්වන සලකුණ.- ආ. අකුරක
මුල් සලකුණ ; ක්, ත් ආදී මූලික
රූපය.

වර්ණ සංගුණකය (පාරිභා.) [නා.]
විජගණිත රාශියක සංගුණකය
වශයෙන් යෙදෙන අකුරු.

වර්ණ සංභාරය [නා.] පාට
මිශ්‍රණය ; වර්ණ කැටි කිරීම.

වර්ණ සූත්‍රිකා [නා.බහු.] (ජීව.)
සෛලයක න්‍යෂ්ටි ජාලය සෑදී
තිබෙන කෙදිවල සමස්තය.

වර්ණ සෞන්දර්යය [නා.]
රූපයෙහි සුන්දරත්වය ; ශරීර
පැහැයේ සෞඳුරු බව.

වර්ණාංශුව [වර්ණ+අංශුව] [නා.]
සෛල න්‍යෂ්ටියේ තිබෙන
ක්‍රොමටින්වලින් සෑදුණු දණ්ඩක්
වැනි කැබලිවලින් එකක්.

වර්ණාගමය (ව්‍යාක.) [නා.]
ව්‍යාකරණ විධි අනුව පද දෙකක්
සන්ධි කිරීමේදී අමුතුවෙන්
අකුරක් පැමිණීම.

වර්ණානුප්‍රාසය [නා.] එක ළඟ
පිහිටි පද කීපයක් සමාන
අක්ෂරයකින් පටන් ගැනීම.

වර්ණායතන [වර්ණ+ආයතන]
[නා.] අ. ඇසට ගොදුරු
වන රූප, වර්ණ, පාට ;
ආලම්බනයක් ලෙස සැලකෙන
වර්ණ ; කසින භාවනාවට
ගන්නා නිලාදී වර්ණ.

වර්ණාලේප [වර්ණ+ආලේප]
[නා.ප්‍ර.] ආලේප කරන තීන්ත ;
සායම්.

වර්ණ(ණ)ලෝපය [නා.] සන්ධිවීම
ආදී ව්‍යාකරණ සිද්ධිවලදී
වචනයක මූල, මැද, අග
ඇති අක්ෂර ඉවත්වීම ;
අක්ෂරලෝපය.

වර්ණාවලිය [වර්ණ+ආවලිය]
[නා.] ප්‍රිස්මයකින් සෑදෙන
වර්ණමාලාව ; තරංග ආයාමය
අනුව පිහිටි එවැනි විකිරණ
මාලාව.

වර්ණාවලි දර්ශකය [නා.]
වර්ණාවලිමානයකින් දර්ශනය
කරන සටහන.

වර්ණාශ්‍රම ධර්මය [නා.] පුරාණ
භාරතයේ හින්දුන් විසින්
වර්ණභේදය අනුව ඇති
කරගත් බ්‍රහ්මචාරී, ගෘහස්ථ,
වානප්‍රස්ථ, සන්‍යාසි යන ආශ්‍රම
ධර්ම සතර.

වර්ණික [වි.] වර්ණනා කරන ලද ;
විස්තර කරන ලද.

වර්ණෝද්ග්‍රහණය [වර්ණ+
උද්ග්‍රහණ] [නා.] කසිණ
භාවනාවේදී පැහැය නිමිති
වශයෙන් ගැනීම.

වර්ත [නා. ප්‍ර.] නිතර නිතර
පැවැත්ම ; සංසාරය.

වර්තන [වි.] ආලෝක කිරණ ශබ්ද
තරංග මෙන් ගමන් ගන්නා
දිශාව වෙනස් කරන.

වර්තන අංකය [නා.] පාරදෘශ්‍ය
ද්‍රව්‍යයක් මගින් අලෝක
කිරණයක් වර්තනය කෙරෙන
ප්‍රමාණය විස්තර කරන සංඛ්‍යාව.

වර්තන කෝණය [නා.] වර්තනය
වන ලක්ෂ්‍යයේදී පෘෂ්ඨයට අදින
ලද අභිලම්භයටත් වර්තික
කිරණයටත් අතර කෝණය.

වර්තන නියමය [නා.] එක්
පාරදෘශ්‍ය ද්‍රව්‍යයක සිට වෙනත්
පාරදෘශ්‍ය ද්‍රව්‍යයකට ආලෝකය
ගමන් කරන විට පතන
කිරණයත්, පතන ලක්ෂ්‍යයේ
ඇති අභිලම්භයත් වර්තන
කිරණයත් යන තුන එකම
තලයක පිහිටන බවට ඇති
මතය.

වර්තනය [නා.] ආලෝක කිරණ
ගමන් ගන්නා දිසාව වෙනස්
කිරීම.

වර්තන ලක්ෂ්‍යය [නා.] ආලෝක
කිරණ ශබ්ද තරංග මෙන් හැරී
යන ස්ථානය.

වර්තනාංකමානය [නා.] වර්තන
අංකය මැනීමේ උපකරණය.

වර්තනය [නා.] විදුලිය වැනි
දෙයක් ගලා යන මාර්ගය ;
ප්‍රවාහ මාර්ගය.

වර්තමාන [වි.] හිස් කලක වර්ත
 ළං ළංව පිහිටා ඒවායේ මැද
 පේළිය එකට ගැවී තිබෙන.

වර්තම [නා. පු.] අමාරුව ;
 ශෝකය.

වර්තමාන, වත්මන් බ.

වර්ත [වි.] පවත්නා වූ ; තිබෙන්නා
 වූ

වර්තකාව [නා.] අ. පහන් වැටිය.-
 ආ. වැටිය ; වැටිකුර.- අ. විතු
 ආදිය ඇඳීමට ගන්නා පින්සල ;
 තෙලිකුර.

වර්තක [වි.] වෙන මාර්ගයක් ගත් ;
 හැරී වෙන දිසාවකට ගිය.

වර්තක කිරණය [නා.] ගමන්
 මාර්ගය වෙනස් කොට වෙන
 දිසාවකට ගමන් ගත් කිරණ ;
 රශ්මි ධාරාව.

වර්තිය [නා.] අ. ගුළිය ; වටකය ;
 බේත් ගුළිය.- ආ. පැවැත්ම.

වර්තී, වර්ති [වි.] පවතින ; තිබෙන.

වර්තූල [වි.] වටකුරු ; ගෝලාකාර ;
 රවුම් ; වක්‍රාකාර.

වර්තම [නා. පු.] ඇසිපිය ; ඇස්
 පිහාටු.

වර්තාතාව [නා.] පැවැත්වීමේ
 හැකියාව ; වර්තනයවීමේ
 හැකියාව.

වර්ධක [වි.] වර්ධනය කරන ;
 වැඩිම ඇතිකරන.

වර්ධක අංකුරය [නා.] ප්‍රජනනය
 සඳහා යොදා ගන්නා පැළෑටි
 අංකුරය.

වර්ධක ප්‍රචාරණය [නා.] ශාකයක
 මුල්, කඳ, අංකුරවලින්
 පුනර්වර්ධනයට පත්ව බෝවීම.

වර්ධක ප්‍රජනනය [නා.] අංකුර
 බද්ධ කිරීමෙන් අලිංගිකව
 බෝවීම.

වර්ධක ප්‍රරෝහය [නා.] වර්ධක
 ප්‍රජනනය මගින් වැඩෙන
 අංකුරය.

වර්ධකය [නා.] ශබ්ද තරංගාදියේ
 ප්‍රබලතාව වැඩිකරන පරිපථය.

වර්ධන ආවර්තනය [නා.] වැඩිම
 ක්‍රමානුකූල ව නැවත නැවත
 සිදුවීම.

වර්ධන වලය [නා.] ගසක කඳක්
 හරස් අතට කැපූ විට දක්නට
 ලැබෙන මුදු හෝ වළලු වැනි
 රේඛා රටාව.

වර්ධන වළලු [නා. බහු.] ගසක
 අවුරුද්දක් තුළදී වර්ධනය වන
 කලාප හෙවත් මුදු ; වාර්ෂික
 වළලු.

වර්ධනය [නා.] අ. වැඩිම ; විශාල
 වීම ; ලොකුවීම .- ආ. දියුණුව ;
 වැඩි දියුණුව.

වර්ධමාන [වි.] වර්ධනය වන ;
 වැඩෙන.

වර්ධමානකය [නා.] අ. බුදුරජුන්ගේ
ශ්‍රී පාදයෙහි පිහිටි මංගල
ලක්ෂණයක්.- ආ. හක්ති ගීත
වර්ගයක්.- ඇ. පුරාණ
රාජාභිෂේක භාණ්ඩයක්.

වර්ධිත [වි.] වඩන ලද ; වර්ධනය
කළ.

වර්මය [නා.] යුද ඇඳුම ; කවචය.

වර්මිත [වි.] යුද ඇඳුමෙන්
සැරසුණු ; සන්නාහ සන්නද්ධව.

වර්ෂ [නා. ප්‍ර.] අ. වසර ; අවුරුද්ද.-
ආ. වර්ෂාව.- ඇ. මහාද්වීපය
(=ඉන්දියාව) ; භාරත වර්ෂය.

වර්ෂණ [වි.] වැසි පවතින ; වසින.

වර්ෂණය [නා.] අ. වැස්ස ;
වර්ෂාව.- ආ. හිම වැස්ස.

වර්ෂධරයා [නා.] නපුංසකයා ;
පණ්ඩකයා.

වර්ෂය [නා.] පෘථවියට සූර්යයා
වටේ වරක් ගමන් කිරීමට
ගතවන කාලය ; අවුරුද්ද ;
වසර.

වර්ෂාපතනය [නා.] වැසි වැටෙන
ප්‍රමාණය.

වර්ෂාව [නා.] වලාකුළුවලින්
පොළොවට දිය බිඳු වශයෙන්
වැටෙන ජලය ; වැස්ස.

වල [නා.] අ. කැලය ; වනය.- ආ.
සතුන්ගේ වලිගය.- ඇ. වරල ;
කෙස්වැටිය.- ඇ. සමූහය .- ඉ.

මී මැස්සා.- [වි.] ගැවසිගත් ;
ආකුල.

වලකඩ [නා.] පැරණි පහතරට
පාලන ක්‍රමය අනුව පේරුවේ
විද්‍යාන ආරච්චිට අයත් පහතරට
පාලන කොට්ඨාසය.

වලකිඳු [නා.ප්‍ර.] බෙල්ලේ පිට
පැත්ත ; පිටිකර.

වලකොලහන [නා.] කුඹුරු සිසෑම
හා කපා පැහිම අවසානයේ එම
වැඩ කළ අයට දෙන අස්වැන්න.

වලකොළ [නා.ප්‍ර.] කැලය ;
වනාන්තරය.

වලග [වල+අග] [නා.ප්‍ර.] අ.
වල්ගය ; නගුට.- ආ.
පක්ෂීන්ගේ පෙදය.- ඇ. හිවලා.

වලගොඩැලි [වි.] සමතලා
නොවන ලක්ෂණයෙන් යුත්.

වලග, වළග [නා.ප්‍ර.] ඉඟ ;
ඉඟටිය ; කුටිය.

වලග සහල්, වළග සාල් [නා.ප්‍ර.]
ඖෂධ වශයෙන් ගැනෙන ඇට
වර්ගයක්.

වලඤ්ජ [නා.ප්‍ර.] අ. සලකුණ ;
සටහන.- ආ. අගුවි ; මල.

වලඤ්ජනය [නා.] අ. භුක්ති විඳීම ;
වැළඳීම.- ආ. පරිශීලනය ;
පරිහරණය.- ඇ. වැලඳ ගැනීම ;
ආලිංගනය.

වලන [නා.] කැලෑ පෙදෙස ;
වනාන්තරය.

වලනඩිය [නා.] මුගුර ; පොල්ල.

වලනඩියා [නා.] අ. දාමරිකයා.-
ආ. වලහා.- ඇ. ව්‍යාසුයා.

වලකුව [නා.] විපත්තිය ;
හිරිහැරය ; දුක.

වලප [නා.ප්‍ර.] වැලපීම.

වලපනවා, වලපිනවා [ක්‍රි.] හඬා
වැලපෙනවා ; දුක්වෙනවා.

වලම්බනය [නා.] විනාශ කිරීම ;
නැති කිරීම.

වලම්බික [වි.] වට වූ ; කොටු කරන
ලද.

වලය, වළය [නා.] අ. අතේ
පළඳින ආභරණයක් ;
හස්තයෙහි පළඳින වළල්ල.- ආ.
වලයාකාරදෙය.- ඇ. අතේ
ඇඟිලිවල පළඳින වළලු වැනි
මුතු වර්ගයක්.- ඇ. (පාරිභා.)
ගසක කඳක මට්ටමේදී සමාන
අවයවවලින් සෑදුණු වළල්ල.-
ඉ. (පාරිභා.) දරණුව ; කොයිලය.

වලයම [නා.] අ. කවාකාරව සිටින
සේ වළල්ලක් මෙන් සකස් කළ
දෙය ; තොණ්ඩුව.- ආ.
උඩැක්කියේ හම සවි කරන
වළල්ල.- ඇ. දුම්කොළ ගොඩ.

වලයම් කටුව [නා.] උඩැක්කියේ
හම බඳින ගැටය කැපීමට
ගන්නා ආයුධය.

වලය වාහිනිය [නා.] රුධිරය
ගෙන යන වලයාකාර නාලය.

වලයාංශය [නා.] දේශාන්තර
රේඛාව.

වලයාකාර [වි.] වළල්ලක් වැනි ;
රවුම්.

වලයාකාර වාහිනිය [නා.]
සෛලමෙහි ඇති රවුම් වළලු
හැඩයෙන් යුතු දිගු නළය.

වලව [නා.ප්‍ර.] අ. ගින්න .- ආ.
වළ ; ආවාටය.

වලව්ව [නා.] ප්‍රභූවරුන් වාසය
කරන නිවස ; රදළයින්ගේ
ගෘහය.

වලව්වේ හාමුදුරුවෝ [නා. බහු.]
අ. වලව්වේ ස්වාමීදුව ; ළමා
තැනි.- ආ. වලව්වේ මහත්තයා.

වලසා, වලහා [නා.] කළු දිග
ලොම් ද, දිග නිය ද ඇති රෝද,
ක්ෂීරපායී සිව්පා සතෙක් ;
වලසැඩියා.

වලසැඩි, වලහැඩි [වි.] නපුරු ;
රෝද ; කුරිරු.

වලස් හැට්ටය [නා.] දහඅටසන්නි
ආදී නැටුම්වල දී අඳින හැට්ටය.

වලහකබරියා [නා.] පුඩාවා ;
දියකුඩැල්ලා.

වලහන් [නා. ප්‍ර.] කුඹුරු ආදියේ
වැඩ කරන පුද්ගලයින්ට කුලිය
සඳහා ගෙවන ධාන්‍ය කොටස.

වලහම්, වලාම් [නා. ප්‍ර.] අ. දුකින්
හඬ නගා වැළපීම ; අශුභ
විලාප.- ආ. මළ සිරුරක් වළ
දැමීම.

වලහිරාව [නා.] කන් හැන්ද.

වලා [නා. ප්‍ර.] අ. වලාකුළු ; මේස.-
ආ. අයිරාවණ හස්තියා.- ඇ.
රාහු ග්‍රහයා.- ඇ. වළල්ල.- ඉ.
කුඹුර.- [නි.] ආකාර.- [පූර්වක්‍රී.]
වළකා ; හැරදා.

වලාඉඳු [නා. ප්‍ර.] හෙණය ; අකුණ.

වලාකුටිරය [නා.] අන්තරීක්ෂ
කිරණ පරීක්ෂා කිරීමට භාවිත
කරන තෙතමනය සහිත
වාතය රැගත් උපකරණය.

වලාකුළ [නා.] ඒකරාශී වී අහසේ
පාවී යන විශාල ජල වාෂ්ප
රෝද.

වලාකුළුගැම [නා.] පට්ටල් ක්‍රමය
අනුව වලාකුළක ආකාරයට
දැව භාණ්ඩවල ලාකඩ ගැම.

වලාකුළු බැම්ම [නා.] විශේෂයෙන්
විහාරස්ථානවල ඉදිකෙරෙන,
මුදුන වලාකුළක ආකාර වූ
ආරක්ෂිත බැම්ම.

වලාකෝඩේ [නා.ප්‍ර.] වැහි වලාකුළ.

වලාන් [නා. ප්‍ර.] වනය ; කැලය.

වලාපට [නා.] දෙකට නමා ඉණෙහි
ගසා ගත් සරම.

වලාපටලය [නා.] අහස වසා
පැතිර සිටි ලොකු වලාකුළ.

වලාමග [නා. ප්‍ර.] අහස ; ආකාශය.

වලාමේ [නා. ප්‍ර.] වැසි වලාකුළ.-
[නි.] මවිතයට පත් වීමේ දී
ශෝකය පළ කිරීමේ දී යොදනු
ලබන පදයක්.

වලාම්, වලහම් බ.

වලාල [නා. ප්‍ර.] අ. සමගිතෝෂ්ණ
හුළං හමන කාලය.- ආ. මුහුද
සන්සුන්ව පවතින කාලය.

වලාව [නා.] වලාකුළ.

වලාවෙනවා [ක්‍රී.] ප්‍රමාද වෙනවා.

වලාහක [නා.ප්‍ර.] අ. වේගවත් ගමන්
ඇති අශ්ව කුලයක නාමය.- ආ.
වලාකුළ.

වලාහුල [නා.] වලාකුළ.

වලිංචිය [නා.] වළ.

වලිකඳ [නා.] අං ඇදීමට ආධාරය
සඳහා හිටවන ලොකු කඳ ;
හෙන කඳ.

වලි කුකුළා, වලි කුළා, වළි කුකුළා
[නා.] කැලයේ වෙසෙන
අලංකාර පෙඳ සහ පියාපත්
සහිත කුකුළා ; වන සැවුලා.

වලිගහ [නා.] අංකෙළියේ දී අං
වළෙහි සිටවනු ලබන කණුව.

වලි ගහනවා [ක්‍රි.] උත්සාහ කරනවා ; තැන් කරනවා.

වලිවිටිය, වලිත්තිය [නා.] අ. තෙල් සායම් ඔප ගැන්වීමට පිටතින් ආලේප කරන වාර්නිස් වැනි ද්‍රව්‍ය ; වයිති.- ආ. දැඩි යහළුකම.- ඇ. අතපය පටලවා ගැනීම.

වලිත [වි.] රැළි වැටුණු ; රැළි ගැසුණු.

වලිපලිතය [නා.] ඇඟ රැළි වැටීම සහ හිස කෙස් පැසීම.

වලිප්පුව [නා.] තදින් උණ ගැනීම නිසා කුඩා ළමුන්ට සැදෙන රෝගයක්.

වලිමග [නා.ප්‍ර.] අධෝ මාර්ගය.

වලිමල [නා.] අං කෙළියේ දී අංකණුව මුදුනේ බඳින පුවක් මල.

වලිමුඛය [නා.] රැළි වැටුණු මුහුණ.

වලිමුඛයා [නා.] වඳුරා.

වලිය [නා.] අ. හමේ ඇති වන හැකිළීම.- ආ. සුළියක ආකාරයකට පිහිටීම.- ඇ. නූල් වැනි ද්‍රව්‍යයක් එකට එකීම.- ඇ. පේළිය ; පෙළ.- ඉ. පෙළපත ; පරපුර.- ඊ. වතාව ; වාරය.- උ. අං ඇඳීමේ දී භාවිත කරන රැහැන.- උ. දවස ; දිනය.- සා. කුඩාපාර ; අඩිපාර.

වලුකම් [නා. ප්‍ර.] සොරකම.

වලු කරනවා [ක්‍රි.] පොල් කොහු ආදිය ඇඹරීමට වැටියක් මෙන් සාදනවා.

වලකුර [නා.ප්‍ර.] නූල් කැටීමට ගන්නා සිහින් කෝටුව.

වලුකොඩොක්කු [නා. ප්‍ර.] ඉණෙන් ඇඳි වස්ත්‍රයෙන් එල්ලෙන රෙදි කොන.

වලුක්කම [නා.] කන්දක ඇති බෑවුම ; ප්‍රපාතය.

වලුදු [නා.ප්‍ර.] සොරා.

වල් [නා.ප්‍ර.] අ. කැලය.- ආ. වලග.- ඇ. සමූහය.- ඇ. කෙසෙල්.- ඉ. වල් පැලැටි.- ඊ. එලකය.- උ. ලෝමය ; කෙස.- [වි.] නොහික්මුණු ; වණ්ඩ.

වල්ඉයත්තු [නා. ප්‍ර.] මුහුදුරළ හා කුණාටු අධික කාලය ; වාරකන් කාලය.

වල්ක කැම්බියම [නා.] ගසක කඳෙහි හෝ මුලෙහි තිබෙන විභාජක පටකය.

වල්ක වර්මය [නා.] වල්ක කැම්බියමට ඇතුළතින් පිහිටියා වූ බොහෝ විට පිෂ්ට කණිකා හා හරිතලව සහිත වූ ද කුනී හිත්තිවලින් යුක්ත සෛල ස්තරය.

වල්කඩ [නා.ප්‍ර.] වනරොද ; වනලැහැබ.

වල්කනයිට් [නා. ප්‍ර.] ගෙන්දගම්
මිශ්‍ර රබර් ; වල්කනයිස් කළ
රබර්.

වල්කනයිස් කරනවා [ක්‍රි.]
රසායනික සංයෝගවලින්
රබර්වල භෞතික ගුණ වෙනස්
කරනවා.

වල්කය [නා.] ගස්වල කඳෙහි
අඩංගු පොත්තෙහි පිට පැත්තේ
තිබෙන මැරුණු සෛල.

වල්කරුව [නා.] ලී රේක්කය.

වල්කල, වල්කලා [නා. ප්‍ර.] අ.
ගස්වල පොත්ත ; පට්ටය.-
ආ. ගස් පට්ටාවලින් කළ
වස්ත්‍රය ; වැහැරි සිවුරු.

වල් කොටනවා [ක්‍රි.] කැලෑව කපා
එළි කරනවා.

වල්ගය, වල්ගෙ [නා.] සිවුපා
සතුන් ගේ කොඳු ඇට පේළිය
කඳෙන් ඇතට විහිදීමෙන් සෑදී
තිබෙන නගුට ; වාලධිය.

වල්ගසරනේරුව [නා.] වැඩි බරට
ඔරොත්තු දීම සඳහා පියන්
දෙකෙන් එකක් වඩා දිගට තනා
ඇති සරනේරු විශේෂය.

වල්ගාකරුව [නා.] ඇතට විහිදී
ගිය වල්ගය සහිත දීප්තිමත්
ආකාශ වස්තුව ; දූමකේතුව.

වල්පත [නා.] වලිගය ; වාලධිය ;
වරල ; වරල්පත.

වල්පල් [නා. ප්‍ර.] වැඩකට නැති
හිස් කතා ; නිශ්ඵල වචන.

වල් පායනවා [ක්‍රි.] වල් පැළ කපා
හරිනවා ; හෙළිකරනවා.

වල්පිට [නා.] ගස්වැල්වලින් ගහණ
ප්‍රදේශය ; වනය.

වල්පොළ [නා. ප්‍ර.] වල් පැළෑටි.

වල්බිහි වෙනවා [ක්‍රි.] වල් පැළෑටි
වැවී කැලෑවක් මෙන් වෙනවා.

වල්බුත [නා. ප්‍ර.] තේරුමක් නැති
කතාබහ ; වැඩකට නැති ප්‍රලාප.

වල්බේත් [නා. ප්‍ර.] අ. වනයේ
ඇති බෙහෙත් පැළෑටි ; වන
ඔසු. - ආ. කුඩා පැළෑටි නසන
බෙහෙත්.

වල්මත් [වි.] අතරමංව ; මංමුළාව.

වල්මිකය [නා.] අ. වේයන්
නාගයින් ආදී සතුන් වසන
තුඹස.- ආ. බරවා රෝගය.

වල්ල [නා.] අ. එක නටුවක හටගත්
ගෙඩි සමූහය ; පොකුර.- ආ.
රෙද්ද ඇඳීමෙන් පසු පැත්තකින්
එල්ලා වැටෙන රෙදි පොට ;
තෙරිය .- ආ. තුවක්කුවේ මීට.

වල්ලභ [වි.] අ. ගෞරව
බහුමානයෙන් යුත් ; ඉතා ලැදි.-
ආ. ස්වාමි තත්ත්වයේ සිටින.

වල්ලභයා [නා.] අ. ඉතා කුළුපග
තැනැත්තා.- ආ. සැමියා ;
පුරුෂයා.

වල්ලම [නා.] රුවල් සහිත කොල්ලුව නැති යාත්‍රාව.

වල්ලිමණ්ඩපය [නා.] වැල් මඩුව ; ලිය මඩුව.

වල්ලියා [නා.] සුදුපාට වල්ගයකින් යුක්ත ගොනා.

වල්විදුනාව [නා.] පවත් සැලීමට ගන්නා අව්‍යාජ ; පංචරාජ කකුඩ භාණ්ඩයන්ගෙන් එකක්.

වල් සර [වි.] වනයේ හැසිරෙන ; වැදි.

වල්සොරා [නා.] වනයේ වසන දාමරික පල් භොරා.

වචක්චිතය [නා.] ව්‍යවස්ථිතය ; නියමිත පිළිවෙල.

වචනවා [ක්‍රි.] අ. වගා කරනවා ; ගස්වැල් ආදිය සිටුවා වැඩෙන්ට සලසනවා.- ආ. දියුණු කරනවා ; වර්ධනය කරනවා.- ඇ. කොණ්ඩා රැවුල් ආදිය දික් වෙන්නට හරිනවා.

වචස් [නා. ප්‍ර.] නීතිරිති ; අණපනත් ; ව්‍යවස්ථා.

වචිය [නා.] වැව.

වචුවරය [නා.] යම්කිසි මුදලක් ගෙවීම සඳහා අදාළ විස්තර ඇතුළත්ව දෙන ලියවිල්ල.

වචුන්න [නා.] නූල් එකීමට ගන්නා දරණුව ; ඉද්ද.

වචුලා [නා.] අ. රාත්‍රි කාලයෙහි හැසිරෙන ක්ෂීරපායී පක්ෂියෙක්.- (රුසී.) ආ. ස්ථිර ප්‍රතිපත්තියක් නැති තැනැත්තා.

වචුල්කාරන් [නා.] වචුල් බෙටි ; වචුල් පොහොර ; වචුල් පස්.

වචුල් තපස [නා.] වචුලන් සේ උඩක එල්ලිගෙන කරන තපස.

වචුල්පළ [නා.] වචුලන් ලගින තිප්පොළ.

වචුල් ලඩ [නා.] වචුලන් යුෂ උරාබීමෙන් පසු ඉතිරිවන පළතුරු ආදියෙහි රොඩ්ඩ ; වචුල් හපය.

වචුල් සරණේරුව [නා.] දෙ පියනම සම දිගින් හා සම පළලින් යුත් සරණේරුව.

වශය [නා.] යටත්බව ; අවනත බව.

වශවර්ති [වි.] තමාගේ කැමැත්ත අනුව පවතින.

වශවර්තියා [නා.] අ. වශවර්ති මාරයා.- ආ. බලගතු හතුරා ; කිසිවකුට අවනත නොවන සැරපරුෂ තැනැත්තා.

වශී [වි.] අ. ඉඳුරන් දමනය කළ ; කෙලෙස් ප්‍රහීණ කළ.- ආ. අනුන් වෙතට ඇදගන්නා බලය ඇති.

වශිකරණය [නා.] අ. අනුන් තමා වෙතට ඇද ගැනීම.- ආ. ගුප්ත

බලයෙන් අනුන් අවනත කර ගැන්ම.	වසන්ත කෙළිය [නා.] වසන්ත කාලය උදාවීම හේතුකොට ගෙන පවත්වන උත්සවය ; වසන්තෝත්සවය.
වශිකෘත [වි.] අවනත කරන ලද ; වශි කරන ලද.	වසන [නා.] අ. වස්ත්‍රය. - ආ. විපත ; ව්‍යසනය.- ඇ. සුවඳ කැවීම.- ඇ. වාසය කරන තැන ; ගෙය.
වශිභූතය [නා.] වසඟ වූ තැනැත්තා.	වසනවා [ක්‍රි.] අ. වාසය කරනවා.- ආ. වස් ඵලභේනවා. - ඇ. වසන් කරනවා ; සඟවනවා ; ආරක්ෂිත ලෙස ආවරණය කරනවා.
වශ්‍ය [වි.] වශි කළ හැකි.	වසන් [නා.ප්‍ර.] අ. වස්සානය ; වැසි කාලය. - ආ. වසන්ත සෘතුව. - ඇ. විනාශය.- ඇ. වස්ත්‍රය. - ඉ. අවසානය.- ඊ. සැගවීම ; වැසීම.
වස [නා.ප්‍ර.] අ. ජීවිත හානිය ගෙන දෙන දැය ; විෂ හලාහල ආදි වස.- ආ. දිය ; ජලය.- ඇ. වර්ෂා කාලය.- ඇ. වස්කාලය.- ඉ. වර්ෂය ; කාලය.- ඊ. වචනය.- උ. වාසය ; විසීම.- උ. කොටස ; බණ්ඩය.	වසන් කරනවා [ක්‍රි.] හංගනවා ; සඟවනවා.
වසංගතය [නා.] බෝවෙන රෝගය.	වසන්ත [නා.ප්‍ර.] අ. බක් හා වෙසක් මාස දෙකට අයත් කාලය.- ආ. විරිතක්.
වසක්කේඛුව [නා.] ගරීර විඩාව ; දුබලකම ; කෙඩෙන්තු ගතිය.	වසන්තරාව, වහන්තරාව [නා.] අ. කඩතුරාව.- ආ. වැඩකට නැති දෙය ; නිෂ්ඵල වුව.
වසගය [නා.] අවනත වීම ; යටත්වීම.	වසන්ත විෂුව [නා.] වසන්ත සෘතුවේ දී දිවා - රැ. සම දිගින් යුක්ත වන දිනය.
වසටය [නා.] පිටකොන්ද ; කොඳු ඇටය.	වසන්තිකරණය [නා.] ඇට වර්ග වැපිරීමට පෙර ශීත ගබඩාවල රැස්කොට තැබීම.
වසන [නා.] වසන්ත සෘතුව ; අගෝස්තු, සැප්තැම්බර්, ඔක්තෝබර් යන මාස තුන ඇතුළත් වන කාලසීමාව.	වසන්තෙන් [නා.ප්‍ර.] ඊශ්වරයා.
වසතිඳු [වසන්+ඉඳු] [නා.ප්‍ර.] අනංගයා.	

වසපස [නා.ප්‍ර.] මල හා මුත්‍රා.

වසම [නා.] අ. ගම්මුලාදැනියකුගේ
රාජකාරී ප්‍රදේශය.- ආ.
රාජකාරිය ; තනතුර.- ඇ.
(කථා.) ශක්තිය.- ඇ. වසගය ;
යටත්බව.- [වි.] අ. දරුණු.- ආ.
විෂ සහිත.

වසර [නා.ප්‍ර.] අ. අවුරුද්ද. - ආ.
අවසරය ; ඉඩ ; අවකාශය.

වසල [වි.] පහත් ගති ඇති.-
[නා.ප්‍ර.] අ. කුලයෙන් පහත
තැනැත්තා ; වණ්ඩාලයා.- ආ.
රොඩු ; හප.- ඇ. ගෙයිමැද.

වසල් [වි.] විශාල ; පැතිරුණු.-
[නා.ප්‍ර.] වස්ත්‍ර.

වසවත්තියා (කථා.) [නා.] දරුණු
තැනැත්තා.

වසවිස [නා.ප්‍ර.] විෂද්‍රව්‍ය.

වසා [නා.ප්‍ර.] අ. සත්ව ශරීරයේ
විශේෂ වාහිනී ඔස්සේ
සංසරණය වන පාටක් ඇති
හෝ ළා කහපාට ද්‍රව්‍ය ; වූරුණු
තෙල.- ආ. වසා නම් ද්‍රව්‍ය
වගුරුවන ශාරීරික ඉන්ද්‍රිය. -
ඇ. වසා තෙල් සංසරණය
වන කුඩා සිදුරක් සහිත සියුම්
රුධිරවාහිනිය.- ඇ. අහසේ
පායන ධූමකේතුවක්.- ඉ. නදිය ;
ගංගාව. - ඊ. ශරීරයේ රෝම. -
උ. ඇතිරිල්ල. - උ. බැම්ම ;
පටිය.

වසාගැටිත්ත [නා.] මස් තෙල්
තැන්පත්වීම නිසා ඇතිවන
ගැටය ; වසා ගැටය.

වසා ග්‍රන්ථිය [නා.] වසා නම් ද්‍රව්‍ය
උනන ශාරීරික ඉන්ද්‍රිය.

වසාතල [නා.ප්‍ර.] නාහියෙන් පහළ
රෝම පිහිටි පෙදෙස.

වසාතෙල [නා.] සත්ව ශරීරයේ
විශේෂ වාහිනී ඔස්සේ
සංසරණය වන ලා කහපාට
ද්‍රව්‍ය ; තෙල.

වසාපද්ධතිය [නා.] වසා නමැති
ද්‍රව්‍ය එකතු කොට එය රුධිරය
වෙත නැවත ගෙනයන
කේශනාලිකා හා ශිරා
දෙවර්ගය.

වසාපැන් [නා.ප්‍ර.] උල්පතෙහි
ජලය ; උල්පත් දිය.

වසාර [නා.ප්‍ර.] ගෙදර ; නිවස ;
වාසස්ථානය.

වසාරොද [නා.] නාහියෙන් පහළ
ඇති රෝම රාජිය.

වසාවාසි [නා.] සාදික්කා ගෙඩියේ
නටුව වටා පිහිටි කවචය.

වසාවිට [නා.ප්‍ර.] උල්පත.

වසාහෘදය (පාරිභා.) [නා.] වසා
වාහිනියක ස්පන්දනය වන
කොටස.

වසික [වි.] කැමැත්ත අනුව
සිද්ධවන ; හිතන ආකාරයට
ක්‍රියා කළ හැකි ; අවනත වූ.

වසිතාව [නා.] වසග බව.

වසිනවා, වහිනවා [ක්‍රි.] වැස්ස
පවතිනවා ; වර්ෂණය වෙනවා.

වසි [නා.ප්‍ර.] අ. කෙලෙස් තවන
ලද මුනිවරයා ; තාපසයා. -
ආ. මෙහෙකරුවා.

වසු [නා. ප්‍ර.] අ. වස්සා.- ආ.
දෙව්කෙනෙකුගේ නාමයක්.-
ඇ. වචනය.

වසුදර [නා. ප්‍ර.] පොළොව.

වසුන [නා.] අ. වැස්ම ; පියන .-
ආ. වළඳ.

වසුන් කඳ, වහුං කඳ [නා.] කෑම
භාජන එල්ලාගෙන යන කඳ ;
ආහාර අඩුක්කුව.

වසුන්පත, වහුංපත, වහුම්පත
[නා.] වැසීම සඳහා ගනු ලබන
වට්ටිය.

වසුපති [නා.ප්‍ර.] පාරිවියට
අධිපතියා ; රජ.

වසුමති [නා.ප්‍ර.] පොළොව.

වසුරු, වහුරු [නා. ප්‍ර.] සතුන්ගේ
වර්වස් ; අශුවි.

වස් [නා. ප්‍ර.] අ. වංශය ; කුලය.-
ආ. උණ ගස.- ඇ. බටලි
නලාව ; වස්දණ්ඩ.- ඇ. අශුවි.-
ඉ. වයස.- ඊ. කොඳුඇටය.- උ.
අනංගයා.- උභ. වස්තුව.- සා.
මුදුන් යටලිය.- සා. වස්සාන
කාලයේ හික්ෂුන් ආරාමයේ

වාසය කිරීම.- සා. වසගබව.-
සා. යාතුකර්ම හා සම්බන්ධ
කටයුතුවල දී හැඳින්වෙන
අගුණ ; දෝෂ.- එ. වාසය ;
විසීම.- [නි.] පිණිස ; සඳහා.

වස් අරිනවා [ක්‍රි.] දොස් පහ
කරනවා.

වස් ආරාධනාව [නා.] වස් විසීමට
හික්ෂුන් වහන්සේලාට කරන
ඇරියුම.

වස්කප [නා.] මුදුන් යටලියට සවි
කළ කණුව.

වස්කවි [නා.ප්‍ර.] වරදක් කළ
තැනැත්තකුට විශේෂයෙන්
දෙවියන් ලවා හානි පැමිණවීමේ
අදහසින් කියන කවි.

වස්කිළිය [නා.] වැසිකිළිය.

වස්කුළල් [නා.ප්‍ර.] පිඹින තුරිය
භාණ්ඩ ; නළා වර්ග.

වස්තිකර්මය [නා.] මලපහ කිරීම
පහසුවීමට ගුදමාර්ගයට හෝ
මුත්‍රා කිරීමේ පහසුවට මුත්‍ර
මාර්ගයට නලයක් මඟින්
බෙහෙත් මිශ්‍ර දියරක් විදීම.

වස්තිකුඩුව [නා.] වස්ති කිරීම
සඳහා ගන්නා සිරිත්පය.

වස්තිය [නා.] අ. වස්ති කර්මය.-
ආ. යට්ට්ටි ; අධෝ මාර්ගය.-
ඇ. සිරිත්පය.

වස්තු කථා [නා.ප්‍ර.] ඒ ඒ අවස්ථාවල
දී ඉදිරිපත් වූ යම් යම් කාරණ

මුල්කොට ගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද ධර්ම කරුණු ඇතුළත් කරා වස්තු.	වස්තුසමර්පණය [නා.] දේපළ පැවරීම ; වස්තුව දීම.
වස්තුකාවය [නා.] අන්වීක්ෂය වැනි ප්‍රකාශ උපකරණයක් මගින් යම්කිසි වස්තුවක් බලනවිට ඒ දෙසට යොමු වී තිබෙන කාවය.	වස්තුසම්පදාව [නා.] දානය ලබන්නාගේ ගුණවත්කම.
වස්තුකාමය [නා.] රූප ශබ්දාදී පංච කාමයෙහි ඇලීම.	වස්තුස්වාමියා [නා.] වස්තු අයත් තැනැත්තා.
වස්තුත්‍රය [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නය.	වස්තුපමා [නා.] වස්තු දෙකක් උපමා වශයෙන් යෙදීමේ කාව්‍යාලංකාරය.
වස්තු නිර්දේශය [නා.] වස්තුව ගෙනහැර පෑම ; ප්‍රස්තුත කාරණය දැක්වීම.	වස්ත්‍රය [නා.] රෙද්ද ; පිළිය ; ඇඳුම.
වස්තූබ්‍යය [නා.] අ. යම්කිසි දෙයකට මූලික වූ හේතුව, ප්‍රස්තුතයට තෝරාගත් කාරණය.- ආ. කරා වස්තුව.	වස්ත්‍රාපණය [නා.] රෙදි විකුණන වෙළඳහල ; සඵසල.
වස්තුව [නා.] අ. සචේතනික, අචේතනික ද්‍රව්‍ය.- ආ. ගේදොර ඉඩකඩම් මිල මුදල් ආදී ධනය.- ඇ. කරාව ; කාරණය.	වස්දණ්ඩ [නා.] බටනලාව ; ශූශිරය.
වස්තුවාන්දුව [නා.] ගේදොර ඉඩකඩම් ආදි සියලු දේපොළ.	වස්දෙණිය [නා.] අ. මලපහ කිරීමෙන් පසු අතපය සෝදන ස්ථානය.- ආ. කැසිකිළියෙහි මුත්‍ර කිරීමට තනා ඇති ඔරුවක් වැනි ස්ථානය.
වස්තුවිකාසය [නා.] ප්‍රස්තුත කරුණක විදහා දැක්වීම.	වස්න [නා.ප්‍ර.] අ. වසුන ; වහන්තරාව.- ආ. වස්ත්‍රය ; රෙද්ද.
වස්තු විනාසය [නා.] ප්‍රවාත්තියක් ප්‍රකාශ කිරීමේ ක්‍රමය ; ප්‍රස්තුතය ඉදිරිපත් කිරීම.	වස් වදිනවා [ක්‍රි.] ඇස්වහ කටවහ ආදියෙන් විපත් සිදුවෙනවා.
	වස් වසනවා [ක්‍රි.] වස් විසීම හා සම්බන්ධ විනය ව්‍යවස්ථා අනුව සෙනසුනක වාසය කරනවා.
	වස්වාසික, වස්සවාසික [වි.] වස් සමාදන් වූ.- [නා.ප්‍ර.] වස් විසූ හික්ෂුන්ට පූජා කරන වස්ත්‍ර.

වස්ස වලාහකයා [නා.] වර්ෂාවට
අධිපති සේ සැලකෙන දෙවියා.

වස්සා [නා.] ගව, එළු, බැටළු ආදී
සතුන් ගේ පිරිමි පැටවා ;
වසුපැටවා.

වස්සානය [නා.] වැසි අධික
කාලය ; වර්ෂා සෘතුව.

වස්සිකසාවිකය [නා.] හික්ෂුන්
ජලස්නානයේ දී අදින සිවුර ;
වැසි සළුව.

වස්සුපනායිකාව [නා.] වස්
එළඹීමට පැමිණීම ; වස් එළඹීම.

වහ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අ. වස ; විෂ.-
ආ. (කථා.) වැසීම ; ආවරණය.-
ඇ. බිළිය.

වහංගුව, වහන්ගුව [නා.] වසන්
කිරීම ; සැඟවීම.

වහකුරු [නා.ප්‍ර.] කුරු වර්ගයක් ;
විෂ කුරු.- [වි.] (රුචි.) ඉතා
අප්‍රිය.

වහ ගන්නවා [ක්‍රි.] හංගනවා ; වසා
ගන්නවා.

වහණ, වාණ [නා.ප්‍ර.] ගල ;
පාෂාණය.

වහතු [වි.] අප්‍රිය ; අමිහිරි ; කෑමට
අරුවි.

වහතොලු [වි.] කටින් වැගිරෙන
කෙළ ඇති ; කෙළතොලු.

වහන් [නා.ප්‍ර.] අකැමැත්ත ;
අප්‍රසාදය.

වහන [නා.] අ. වාහනය ; යානය ;
රිය.- ආ. පාවහන ; මිරිවැඩි
සගල.

වහනය [නා.] අ. හැසිරීම.- ආ.
විහිදීම. - ඇ. වැගිරීම.

වහනවා [ක්‍රි.] අ. හමනවා ;
විහිදෙනවා. - ආ. ගලා යනවා.-
ඇ. වාසය කරනවා.- ඇ.
උසුලනවා ; දරනවා. - ඉ.
ආවරණය කරනවා ; වසනවා.-
ඊ. ලබාදෙනවා.

වහනේ, වානේ [නා.ප්‍ර.] දැඩි කළ
ශක්තිමත් යකඩ.

වහන් [නා.ප්‍ර.] අ. පිරි ඉතිරි යාම.-
ආ. යුගලය පවුච්.

වහන්කරාව, වහංකරාව [නා.] අ.
කඩකරාව.- ආ. පොරෝනය ;
පිළිවෙළකට නැති ඇඳුම.- ඇ.
අහස් වියන.- ඇ. වැස්ම ;
පියන.

වහන්දෑ [නා.ප්‍ර.] හික්ෂුන් හා
වැඩිහිටියන් ගෞරවනීය ව
හැඳින්වීමට යෙදෙන පදයක්.

වහන්පන [නා.] පන් පොල්කොළ
ආදියෙන් මුළු සතරක් වන
ලෙස නො ගැඹුරට විශු
පියන්පන.

වහන්පතුල් [නා.බහු.] පාවහන් ;
මිරිවැඩි.

වහන් වෙනවා [ක්‍රි.] සැඟවෙනවා ;
මුවහ වෙනවා.

වහන්සේ [නා.ප්‍ර.] බුදු, රහත්, ශ්‍රමණ, ශාන්තුවර, රජ ආදී උසස් අය සඳහා යෙදෙන ගෞරව නාමයකි.

වහර [නා.ප්‍ර.] අ. ව්‍යවහාරය ; භාවිතය.- ආ. උපකාරය ; උදව්ව.- ඇ. වැස්ස ; වරුසාව.

වහරනවා [ක්‍රි.] ව්‍යවහාර කරනවා ; භාවිත කරනවා.

වහල [නා.] අ. ගෙයක උඩින් කරන ආවරණය ; පියස්ස ; ඡදනය.- ආ. උපකාරය.

වහලා [නා.] අ. දාසයා ; මෙහෙකාරයා.- ආ. කිසිදු අයිතිකමකින් තොර ව දාසකම්හි යෙදෙන්නා.

වහල්, වාල් [වි.] අ. මෙහෙකාර ; දාස.- ආ. උපකාර වූ ; පිහිට ඇති.- ඇ. පියසි සම්බන්ධ.

වහල් දඬුව [නා.] කරත්තයක ඒරියකද අග බිම වදිනු සඳහා සවි කරන ලද ලී කැබැල්ල .

වහල්පලය [නා.] වහලේ පැතිකඩය.

වහල්ල [නා.] අ. කොස්ගෙඩි ආදියෙහි මැද ඇති නාරටිය බඳු කොටස.- ආ. වැටකොලු ආදියෙහි මැද ඇති කෝෂය.- ඇ. ඇන්ද ; පෙළ.

වහල්ලනවා (කථා.) [ක්‍රි.] දෙවියන්ට බාර ඔප්පු කරනවා.

වහවැටෙනවා [ක්‍රි.] තදින් ඇල්ම දක්වනවා ; බොහෝ සේ ප්‍රිය කරනවා ; ආකර්ෂණය වෙනවා.

වහවෙනවා [ක්‍රි.] විෂ බවට පත්වෙනවා.

වහස [නා.] අ. මද සිනාව.- ආ. වාසය ; පදිංචිය.- ඇ. විහිළුව ; කවටකම.- ඇ. අපහාසය ; නින්දාව.- ඉ. හාසය රසය.

වහසි [නා.ප්‍ර.] අ. ආඩම්බර වචනය ; උඩඟු තෙළුල්.- ආ. අපහාස වදන්.

වහස්බැල්ම [නා.] අ. මද සිනා සහිත බැල්ම.- ආ. නෙත් කොන් බැල්ම.

වහළ [වි.] අ. වැහැරුණු ; කෙට්ටු.- ආ. මිරිකුණු ; වෙහෙසුණු.- [නා.ප්‍ර.] වැස්ස ; වර්ෂාව.

වහා [ක්‍රි.වි.] අප්‍රමාද ව ; ඉක්මනින් ; ශීඝ්‍ර ව.

වහි [වි.] බාහිර ; පිටත.

වහිනවා [ක්‍රි.] වලාකුළුවල වාෂ්ප ලෙස පවතින ජලය සනීභූත ව වායුගෝලය හරහා බිත්දු ලෙස පොළවට වැටෙනවා ; වැස්ස පවතිනවා.

වහිර [නා.] විහාරය.

වහිරංගය [නා.] පිටතින් තිබෙන කොටස හෝ අවයවය.

වහිරි [වි.] බාහිර ; පිටස්තර.

වහුං අරිනවා [ක්‍රි.] පියන අරිනවා ;
වැස්ම ඉවත් කරනවා.

වහුංපුර, වහුන්පුර, වහුම්පුර [නා.ප්‍ර.]
ලංකාවේ පවතින කුලවලින්
එකක් ; පුරාණයේ සිංහල
රජුන්ගේ ආහාර පිස, කඳින්
ගෙන ගියා වූ ද, කාන්තාවන්ගේ
දෝලා ඔසවාගෙන ගියා වූ ද
අය අයත් වූ කුලය.

වහිනි [නා.ප්‍ර.] ගිනි ; අගිනි.

වහිනි දක්ෂ [නා.ප්‍ර.] අ. ගින්නෙන්
උපද්‍රවයකට පත් නොවීමට
දන්නා තැනැත්තා ; ගින්නට
බිය නොවන පුද්ගලයා. - ආ.
ඇතුත් මෙල්ලකරන ක්‍රමයක්.

වහිනි දග්ධය [නා.] ගින්නෙන්
පිළිස්සීම ; දැවීම ; වහිනිදාහය.

වහිනි දීපනය [නා.] අ. ගින්න
වැඩීම. - ආ. ආහාර දිරවීමේ
ශක්තිය වැඩිවීම.

වහිනි පරාසාන [නා.ප්‍ර.]
විශේෂයෙන් ඇතුත් හික්මවීම
සඳහා ගින්නෙන් පෙළීම.

වහිනි පුටය [නා.] ගිනි ගුළිය ;
ගිනිගොටුව.

වහිනි පුජාව [නා.] ගිනි දෙවියා
පිඳීම ; ගිනිපුජාව ; වහිනි
හෝමය.

වහිනි ප්‍රලය [නා.] කල්පාන්තයෙහි
ඇති වන ඉතා විනාශකාරී
ගින්න.

වහිනි ශරය [නා.] ගිනි සහිත ඊය.

වහිනි ශිඛා [නා.ප්‍ර.] ගිනි සිළුව ;
ගිනිදැල්ල.

වළ [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොව හැරුණු
තැන ; ගැඹුරු පත්ලක් ඇති
විවරය ; ආවාටය. - ආ. වළල්ල ;
නූපුරය. - ඇ. වස්ත්‍රය. - ඇ.
ව්‍යාජ්‍යයා. - [වි.] ඇරුණු ; විවර
වුණු.

වළ ඉහගන්නවා [ක්‍රි.] වාසි
ලැබෙන අවස්ථාවක් දුටු විට
වහා ඉදිරිපත් වී එයින්
ප්‍රයෝජන ගන්නවා.

වළංඉල (කථා.) [නා.ප්‍ර.] වළං
පෙරළීම වැළැක්වීමට ලී පටි
කීපයක් ගසා බඳිනා වැට.

වළංගු, වලංගු [වි.] අ. බලපවත්නා ;
අදාළ ; නිත්‍යනුකූල ; භාවිත ;
පිළිගත්. - ආ. ශක්තිමත් ;
ක්‍රියාකාරී.

වළංගු මුදල් [නා.ප්‍ර.] ව්‍යවහාරය
සඳහා නිත්‍යනුකූල ලෙස නිකුත්
කරන ලද මුදල්.

වළකටුව [නා.] ලෝහයක වළ
ගසා ගැනීමට ලෝකුරුවන්
භාවිත කරන වානේ කටුව ;
පුල්ලෝරම.

වළකඩය, වළක්කඩය [නා.] අ.
වළ ගැසුණු තැන. - ආ. කුඹුරේ
වතුර බැස්සවීමට හා ඇතුළු
කිරීමට නියරේ කපන ලද
කොටස ; වක්කඩ.

වළකනවා, වලකනවා [ක්‍රි.]
(යම්කිසි ක්‍රියාවක්) නතර
කරනවා ; නවත්වනවා ;
සිදුවීමට ඉඩ නොදෙනවා.

වළකිනවා, වලකිනවා [ක්‍රි.] යම්
දෙයකින් ඇත් ව සිටිනවා ;
යමක් ඉටු නොවී යනවා.

වළකොස්ඇට (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
නරක් නොවී තබා ගැනීමට වැලි
සමග මිශ්‍ර කර වළක දමා තබන
කොස් ඇට ; වැලිකොස් ඇට.

වළක්කම [නා.] වළ ; වළකඩ.

වළඳ, වලඳ [නා.] කෑම පිසීම
ආදිය සඳහා මැටියෙන් කළ
භාජනය.

වළබගිනි [නා.ප්‍ර.] මුහුදේ ඇතැයි
සැලකෙන වෙළඹකගේ මුඛය
වැනි ගිනිදළුව ; වඩබාගිනිය.

වළ ලනවා [ක්‍රි.] අ. පොළව පස්
හාරා යම් දැයක් එහි යට කර
පස් දමනවා ; මිහිදත් කරනවා.-
ආ. යටපත් කරනවා.

වළලුකර [නා.ප්‍ර.] කකුලේ
ඇස්වටය ළග ඇති සන්ධිය ;
මැණික් කටුව ; බොලට
සන්ධිය ; මිණිබන්ධය.

වළල්, වලල් [නා.ප්‍ර.] ජලාසයක
දිය සිඳි, මඩ වේලි පැළි යැමෙන්
සෑදෙන කැබලි ; වළල් කැට ;
පැළිවලන්.

වළල් මඩ [නා.] දිය සිඳුණු
ජලාසයක ඉතිරිවන මඩ.

වළල්ල [නා.] අ. අතේ හෝ පයේ
පළඳින කවාකාර ආභරණය. -
ආ. කවාකාරව සාදන ලබන
දෙය ; වළයාකාර දෙය. - ඇ.
නාලය ; දණ්ඩ. - ඇ. පාත්‍රය
තබන ආධාරකය ; දරණුව. -
ඉ. තොණ්ඩුව.

වළවක්කඩ (කථා.) [නා.] ලොකු
වක්කඩ.

වළවැසිකිළිය [නා.] අපද්‍රව්‍ය
කෙළින්ම විවෘත වළකට
යොමුවන සේ තැනූ වැසිකිළිය.

වළව්ව [නා.] වංශවත් අය වාසය
කළ ගෘහය ; රදළයන් හා උසස්
නිලදරුවන් වාසය කළ නිවෙස.

වළහනවා [ක්‍රි.] අ. නොහැඟෙන
සේ යම්කිසිවක් හෝ කරුණක්
වසන් කරනවා ; වළකනවා. -
ආ. රවටනවා.

වළා [නා.ප්‍ර.] අ. බුද්ධ ධර්මය
ඇතුළත් කොට තිබෙන පිටක.-
ආ. වළල්ල.

වළාම [නා.] අ. මහත් අදෝනාව ;
දුක්ඛර විලාපය.- ආ. මිනී
වැළලීම.

වළිකුකුළා [නා.] කැලෑවෙහි වසන
ගම්කුකුළාට සමාන පක්ෂියෙක් ;
ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පක්ෂියා.

වළිගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.] කීප
දෙනකු එකතුව එක වරට
ප්‍රයත්නයක යෙදෙනවා.

වළිය [නා.] වාරය ; අවස්ථාව.

වළ [නා.ප්‍ර.] අ. කොහු කපු
ආදියෙන් ඇඹරු කැරලි ; වැටි.-
ආ. වස්ත්‍ර ආදියෙහි එල්ලා
වැටෙන සේ තබන රැලි ; නෙරි.-
ඇ. කැන් ; කෙසෙල් කැන්.- ඊ.
තල්, පොල්, පුවක් ආදී ගෙඩි
එකට හටගන්නා කිනිත්ත ;
වල්ල ; පොකුර.

වළ අඹරනවා (කථා.) [ක්‍රි.] නුල්,
ලනු ආදිය ඇඹරීම සඳහා කපු
කොහු ආදියෙන් වළ තනනවා.

වළ කට්තවා (කථා.) [ක්‍රි.] නුල් සාදා
ගැන්මට කපු නෙළනවා.

වළක්කම [නා.] කන්දක බෑවුම ;
ප්‍රපාතය ; පල්ලම.

වළස්ස (කථා.) [නා.ප්‍ර.] බෑවුම ;
පල්ලම.

වා [නා.ප්‍ර.] අ. වචනය ; වදන. -
ආ. වාතය ; සුළඟ.- ඇ. අවුරුද්ද.- ඇ. තැළීම ; පහරදීම.-
ඉ. වැය.- [නි.] ප්‍රාර්ථනයෙහි
යෙදෙන නිපාතය.

වා අවුරුව [නා.] පොම්පයකින්
හෝ පයිප්පයකින් හෝ ගලා
යන ද්‍රවය වායු බුබුළක් හරස්
කිරීමෙන් නතර කිරීම හෝ
එසේ නතර කරන උපකරණය.

වා ආමාශ ස්නායුව (පාරිභා.) [නා.]
පෙණහැල්ලටත් ආමාශයටත්
ශාඛා යවන දහ වැනි කපාල
ස්නායුව ; සමීර ජයර.

වා උදුන (පාරිභා.) [නා.] ගින්නෙන්
හෝ විද්‍යුත් ප්‍රසාරණයෙන් වායු
සමීකරණය කොට ආහාර
සකසා ගැනීමට යොදා ගන්නා
පෝරණුව.

වාංගලම (කථා.) [නා.] මුහුදේ රළ
පහර.

වාංගු (කථා.) [වි.] යටහත් පහත් ;
කීකරු ; පාලනය කළ හැකි.-
[නා.ප්‍ර.] ප්‍රවේශයක් ඉදිරියට
ගමන් කිරීම නිසා ප්‍රවේශ
කාරකය පස්සට තල්ලු වීම.

වාංගු වෙනවා [ක්‍රි.] අ. පස්සට
තල්ලු වෙනවා. - ආ. අඩු
වෙනවා ; හීන වෙනවා.

වාංදු කරනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
පන්තිදෙන් ලිවීමට පුස්තකාල
සූදානම් කරනවා ; පුස්තකාල
පදම් කරනවා.

වාංපතුල (කථා.) [නා.] හේනේ
වැඩට ගෝණ ආදී සතුන්ගේ
හම්වලින් පතුල් හැඩයට
හදාගන්නා දළ පාවහන්
විශේෂය ; ගෝණ හම්
සෙරෙස්සුව ; කැලෑ සෙරෙස්සුව.

වාංමය [වි.] වචනවලින් සැකසුණු ;
වදනින් සෑදුණු ; වාග්මය.

වාංමාලාව, වාක්මාලාව [නා.]
වචන සමූහය ; වදන් පෙළ.

වාක [නා.ප්‍ර.] ගසෙහි පට්ටය ;
වැහැරි.

වාක වීර, වාක විවර [නා.] ගස් පට්ටාවලින් සාදා ගත් සිවුර.

වා කඩ [නා.ප්‍ර.] ගොඩනැගිලි බිත්ති ආදියෙහි වාතය හා ආලෝකය ලබා ගැනීමට තබන සිදුර ; කවුළුව.

වා කඩනය (පාරිභා.) [නා.] සුළං පාළුව වළකනු පිණිස ගස් පේළි වැවීම ආදිය මගින් ඇති කරන බාධකය.

වා කවුළුව [නා.] වාතාශ්‍රය සඳහා හිත්තියෙහි තනා ඇති හුළං කවුළුව ; වාත කපාටය.

වා කැට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සුළගේ ක්‍රියාකාරිත්වය අනුව තුන්හුලස් බවට හැරුණු කාන්තාර වැලි කැට.

වාකැත්ත (කථා.) [නා.] පොල් කැඩීම සඳහා ගැනෙන වකුටු පිහිය.

වාකුටීර [නා.ප්‍ර.] වායු කුහරය ; වායු කෝෂය.

වාකුල්ලනවා (කථා.) [ක්‍රි.] වැටෙන්නට යන විට ආධාරයට යමක් අල්ලා ගන්නවා.

වාකෙක්ක (කථා.) [නා.] වාකැත්තක් සහිත කෙක්ක.

වාක්, වාග් [නා.ප්‍ර.] වචනය ; වදන.

වාක්කරණය [නා.] කථා කිරීම ; දෙඩීම ; පිළිසඳර කථාව.

වාක්කර්මය [නා.] අ. වචනයෙන් සිදු කෙරෙන කාර්යය. - ආ. කථා කිරීමෙන් ඇති විය හැකි පාපය.

වාක්කුව (කථා.) [නා.] මැණික් ගලක එක් පැත්තකින් පමණක් බැඳූ විට පෙනෙන වර්ණවත් බව හෙවත් හැඩය.

වාක්කෝෂය, වාග්කෝෂය [නා.] අ. වචන සමූහය ; වචන සංග්‍රහය.- ආ. යම් තැනැත්තකුට අවබෝධව පවතින වචන සංඛ්‍යාව.

වාක්වාතුර්යය, වාග්වාතුර්යය [නා.] කථාවෙහි දක්ෂ බව ; කථිකත්වය.

වාක්විතුය [නා.] විස්තර වර්ණනාවක් මගින් අසන්නාගේ සිතේ මැවෙන සිතුවම ; වචන මාර්ගයෙන් සිතෙහි මැවෙන චිත්‍රය.

වාක්ෂලය (පාරිභා.) [නා.] වචනවල අර්ථ විපර්යාස කිරීම ; රැවටිලි බස් කීම ; ව්‍යාජ ආකාරයෙන් වචන භාවිත කිරීම.

වාක්‍යන්තු, වාග්‍යන්තු [නා.ප්‍ර.] කට හඬ ඇති කිරීමට උගුරු බිලයේ පවතින සියුම් අවයව ; ස්වර තන්තු.

වාක්දුශ්වරිත, වාග්දුශ්වරිත [නා.ප්‍ර.]
වචනයෙන් සිදුවන පාපක්‍රියා ;
දුෂ්ට කථා ව්‍යවහාරය.

වාක්ද්වාර, වාග්ද්වාර [නා.ප්‍ර.]
වචන පිටවන දොරටුව ; කට ;
මුඛය.

වාක්පටුත්වය, වාග්පටුත්වය [නා.]
වචන භාවිතයෙහි දක්ෂ බව ;
කීමෙහි බිණීමෙහි සමත් බව.

වාක්පති, වාග්පති [නා.ප්‍ර.] වචන
පිළිබඳ ස්වාමිත්වය දරන්නා ;
වචන පිළිබඳ පරිසමාප්ත
ඥානයකින් යුක්ත තැනැත්තා.

වාක්පථය, වාග්පථය [නා.] වචන
යෙදීමේ පිළිවෙළ.

වාක්ප්‍රණාමය, වාග්ප්‍රණාමය [නා.]
වචනින් කරන වැදීම.

වාක්ප්‍රණීධානය, වාග්ප්‍රණීධානය
[නා.] බුදුවීමට නියත විවරණ
ලැබීමට පෙර බුදුවෙමිවායි
පවසා කරන විරියය ; වාක්
ප්‍රණීධිය.

වාක්ප්‍රයෝගය, වාග්ප්‍රයෝගය
[නා.] අ. දක්ෂ ලෙස වචන
යෙදීම. - ආ. වචන යෙදීමේ
රටාව. - ඇ. කථාවෙහි යෙදීම.

වාක්ප්‍රලාපය, වාග්ප්‍රලාපය [නා.]
නිරර්ථක වචන පැවසීම ; හිස්
බස් කථා කිරීම ; නත් දෙඩවිල්ල.

වාක්ප්‍රවාහය, වාග්ප්‍රවාහය [නා.]
(කථාවේදී) ගලා එන වචන
සමූහය.

වාක්ප්‍රසරය, වාග්ප්‍රසරය [නා.]
වචන ඒකාබද්ධ ව, අතරක්
නැතිව ගලා ඒම.

වාක්ප්‍රහාරය, වාග්ප්‍රහාරය [නා.]
වචනයෙන් පහර දීම.

වාක්මෞනය, වාග්මෞනය [නා.]
පමණ දැන වචන කථා කිරීම.

වාක්‍ය [නා.ප්‍ර.] අර්ථයක් සම්පූර්ණ
ව පවසන ක්‍රමවත් වචන සමූහ ;
එක් අවසාන ක්‍රියාවක් බෙහෙවින්
සම්පූර්ණ අර්ථයක් සහිත ව
පැවසෙන පද සමූහ වැකි.

වාක්‍යකරණය [නා.] අ.
ජ්‍යෝතිශ්ශාස්ත්‍රයේ සඳහන්
ගණිත ක්‍රමයක්. - ආ. වාක්‍ය
සෑදීම ; වාක්‍ය තැනීම.

වාක්‍යක්‍රමය [නා.] වාක්‍ය තැනීමේ
විධිය ; වාක්‍යකරණය හා
සම්බන්ධ ශිල්පය.

වාක්‍යබණ්ඩය [නා.] වාක්‍යයක
කොටස ; වාක්‍යාංශය.

වාක්‍යයෝජනය, වාක්‍ය යෝජනාව
[නා.] එකිනෙකට ගැළපෙන සේ
වාක්‍ය යෙදීම.

වාක්‍යරචනය, වාක්‍යරචනාව [නා.]
යම් මාතෘකාවක් අනුව ඒ පිළිබඳ
කරුණු අන්තර්ගත ව කරනු
ලබන ප්‍රබන්ධය.

වාක්‍යවිග්‍රහය [නා.] වාක්‍යයක්
කර්තෘ, කර්ම ආදී වශයෙන්

කොටස් කර දැක්වීම ; වාක්‍යවිභාගය.	වාක්‍යසුවර්තය, වාග්‍යසුවර්තය [නා.] යහපත්, සත්‍ය වචන භාවිතය ; වාක් ද්වාරයෙන් සිදු කරන යහපත් ක්‍රියාව.
වාක්‍යාලංකාරය [නා.] උචිත පරිදි උපමා රූපක ආදී අලංකාර, උද්ධෘත පාඨ යනාදිය යොදා වාක්‍ය විසිතුරු කිරීම.	වාගංගනාව [නා.] වචනයට අධිපති අංගනාව හෙවත් දෙවිඳුව ; වාග් දේවි ; සරස්වතිය ; වාගාධිපතිනි.
වාක්‍යෝගය [නා.] වචන භාවිතය, යෙදීම, ගැළපීම.	වාගණය [නා.] ඡන්දස් ශාස්ත්‍රයෙහි දැක්වෙන ගණ අටෙන් එකක් ; මූල ලක්ෂ්‍ය දෙකක් හා අගට ගුරුක් ඇති ගණය ; වායුගණය.
වාක්ලීලාව, වාග්ලීලාව [නා.] වචන යෙදීමේ ආකාරය ; විලාසය.	වාගාඛම්බරය [නා.] අ. වචනවල තිබෙන ආටෝප බව ; කෙටි සරල වචන නොව, හඬින් වැඩි බර වචන භාවිතයෙන් ඇති වන ලක්ෂණය. - ආ. පුරසාරම ; පාරට්ටුව.
වාක්වික්ෂේපය, වාග්වික්ෂේපය [නා.] වචන අවුල්වීම.	වාගාලාපය [නා.] වචන සංයෝගයෙන් බිහිවන වාක්‍යය.
වාක්ශක්තිය, වාග්ශක්තිය [නා.] කීමෙහි බිණීමෙහි දක්ෂ බව ; කථිකත්වය ; වාක් පටුත්වය.	වාගින්ද්‍රිය [නා.ප්‍ර.] වචන ප්‍රකාශ කරන ඉන්ද්‍රිය ; මුඛය ; කට.
වාක්ශුද්ධිය, වාග්ශුද්ධිය [නා.] වචන පැහැදිලිව උච්චාරණය කිරීම ; නිරවුල්ව කථා කළ හැකිවීම.	වාගීය [වි.] කථාවෙහි අතිශයින් දක්ෂ ; වචන භාවිතයෙහි නිපුණ ; වදනිසුරු.
වාක්ශ්ලිෂ්ටතාව, වාග්ශ්ලිෂ්ටතාව [නා.] වචනවල මට්ටම්ලැබූ බව ; එසේ යෙදීමෙන් ඇතිවන වාක්‍ය ගුණය.	වාගීශ්වරයා [නා.] චතුර කථිකයා ; භාෂා විශාරදයා.
වාක් සංයමය, වාග් සංයමය [නා.] වචන හික්මවා ගැනීම ; කථා කිරීමේදී විද්‍යමාන වන හික්මුණු ස්වභාව.	වාගේ [නි.] අ. වැනි ; සමාන. - ආ. පාහේ.
වාක්සමාවාරය, වාග්සමාවාරය [නා.] වචනවලින් දක්වන ආචාරශීලීභාවය.	වාග්දණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] වචනයෙන් කරන දඬුවම.
	වාග්දේවිය [නා.] සරසවිය ; වාගංගනාව.

වාග් ප්‍රසංගය [නා.] අ. කථා කිරීමේදී වචන නොපමෙන්න ඇතිවන පමාව.- ආ. වචනයන්ගේ සවිස්තර බව ; වචනවල බහුල විස්තරය.

වාග්විද්‍යාව [නා.] භාෂාව හෙවත් වචන පිළිබඳ විභාග කරමින් නිගමන ඉදිරිපත් කරන විද්‍යාව.

වාග්වේදියා [නා.] අ. භාෂාව මැනවින් දත් තැනැත්තා. - ආ. වාග් විද්‍යා විශේෂඥයා.

වාචක [වි.] අර්ථයක් ප්‍රකාශ කරන ; ගෙන දෙන ; පවසන.

වාචකය [නා.] අර්ථය පවසන වචනය.

වාචනය, වාචනාව [නා.] කථනය ; ප්‍රකාශනය.

වාචනාමග්ග [නා.ප්‍ර.] යමක් කටපාඩමින් පවත්වාගෙන ආ පිළිවෙළ ; කියවාගෙන ආ පිළිවෙළ ; වාචනා මාර්ගය.

වාචස්ක [වි.] වචනය හා සම්බන්ධ ; වචනයෙන් වූ.

වාචස්පති [නා.ප්‍ර.] වචනයට අධිපති දෙවියා ; බ්‍රහස්පති.- [වි.] වචනයට අධිපති වූ.

වාචාල [වි.] බොහෝ සේ කථා කරන ; දොඩමලු.

වාචාලයා [නා.] දොඩමලු තැනැත්තා.

වාචාව [නා.] වචනය ; කථාව ; කීම.

වාචික [වි.] වචනයෙන් ප්‍රකාශ කරන ; වචනයට අයත්.

වාචිකය [නා.] අ. වචන භාවිතයෙන් පෙන්වන දැය. - ආ. නාට්‍යයෙහි සංවාද ගායනා ආදියෙන් දක්වන අභිනය ; අර්ථ ප්‍රකාශය.

වාචි [වි.] වචනයෙන් ප්‍රකාශිත.

වාචුග්ගක [වි.] වාචෝද්ගක බ.

වාචෝද්ගක [වි.] අ. කටින් ප්‍රකාශ කළ ; වචනයෙන් උපදවන ලද. - ආ. කටපාඩම් කරන ලද ; වනපොත් කරන ලද.

වාච්වල් (කථා.) [නා.බහු.] අ. විහිළු ; කවටකම්.- ආ. ප්‍රයෝජනයකින් තොර කතාබහ.

වාච්චි වෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ. ලාබෙට ලැබෙනවා. - ආ. වලංගු වෙනවා ; ස්ථිර වෙනවා.

වාච්‍ය [වි.] කිය යුතු ; ගම්‍යමාන.

වාච්‍යාර්ථය [නා.] යම්කිසි පදයකට ස්වභාවයෙන් ම හිමි අර්ථය ; වචනයක අභිධා ශක්තියෙන් ලැබෙන අරුත.

වාජපේය, වාජපෙය්‍ය [නා.ප්‍ර.] බිලි පූජා සහිත බ්‍රාහ්මණ යාගයක්.

වාජරාජ [නා.ප්‍ර.] අශ්ව නායකයා ; අශ්ව රාජයා.

වෘත්තිය [නා.] පුරාණ භාරතයේ
පැවති බෞද්ධ නිකායක් ;
වෘත්තිය නිකාය.

වෘත්තකරණය [නා.] ශක්තිය
වර්ධනය කිරීම ; සෞම්‍ය ධාතු
වර්ධනය.

වෘත්තපම (කථා.) [නා.] වාදය
භාණ්ඩ ; තුර්‍ය භාණ්ඩ.

වෘත්තිය [නා.] අද්දර ; ගැටිය ;
කෙළවර ; රෙදි ආදියෙහි අයිත.

වෘත්තවු ව [නා.] ආරෝග්‍ය
ශාලාවෙහි ලෙඩුන් නතර වී
ප්‍රතිකාර ලබාගන්නා ශාලාව ;
රෝහලේ එක් වෛද්‍යවරයකුට
භාර කොටස.

වෘත්තකරනවා [ක්‍රි.] තේ දළු හේ
මැරීමට සලසනවා ; තේ දළු
ඇඟීමට පළමු ගෙණි පඩිංගුවල
තුනිකර යන්ත්‍රානුසාරයෙන් ඒවා
වෙත උණුසුම් වායුව ඇතුළුවීමට
සලසනවා.

වෘත්ත ගන්නවා [ක්‍රි.] ඉදගන්නවා ;
වාඩ්වෙනවා ; අසුන්ගන්නවා.

වෘත්තිය [නා.] තාවකාලික නවාතැන්
පොළ ; කුලිකරුවන් ඉඳුම් හිටුම්
ගන්නා පැල්පත් සහිත ස්ථානය.

වෘත්තව (කථා.) [නා.] එකට එක
කිරීම ; පළි ගැනීම.

වෘත්තය [නා.] අ. ඊ තලය. - අ.
තෘෂ්ණාව.

වෘත්තිය, වෘත්තිය [නා.ප්‍ර.] අ. වචනයට
අධිපති දෙවිද්‍රව ; සරසවි
දේවිය.- අ. වචනය ; වදන.

වෘත්තිය, වෘත්තිය [වි.] වෙළඳාම
පිළිබඳ ; ව්‍යාපාරික.

වෘත්තියයා [නා.] වෙළෙන්දා ;
ව්‍යාපාරිකයා.

වෘත්තියය [නා.] අ. වෙළඳාම ;
මිලට ගැනීමේ විකිණීමේ
කාර්යය.- අ. වෘත්තිය
ව්‍යාපාරය හා සම්බන්ධ ශිල්පය.

වෘත්තියේ භාවිතය [නා.]
වාක්‍යයේ ඇති උපදේශනවල
මැනීම සඳහා යොදාගන්නා
උපකරණය.

වෘත්ත කපොල්ල [නා.] වෘත්තය
ඇතුළුවීම හෝ පිට වීම සඳහා
ඇති සිදුර ; වා කවුළුව.

වෘත්තකාමි [වි.] මලකින් මලකට
සුළඟින් පරාග යැවෙන.

වෘත්තකුටීරය [නා.] වෘත්තය තැන්පත්
වී ඇති හෝ වෘත්තය තැන්පත්
වන ඉතා කුඩා කුහර හෝ
කෝෂ.

වෘත්තකුසිම [නා.] සුළං පුරවා
සකසා ගත් කොට්ටය.

වෘත්තකෝෂය [නා.] පෙනහළු තුළ
වෘත්තය පිරෙන ඉතා කුඩා මල
හෙවත් කෝෂ.

වෘත්තගෝලය [නා.] පෘථිවිය ඇතුළු
ග්‍රහ තාරකා සහ තාරකා වටා

ගැවසී පවතින වායු කදම්බය ; වායුගෝලය.	වන සේ සැකසුණු ; සුළඟ නොපිවිසෙන.
වෘත්ත [වි.] වෘත්තයෙන් හටගන්නා වූ ; වෘත්තයෙන් උපදිනා වූ.	වෘත්තපානය [නා.] ගෙයක සුළං එන විවරය ; ජනේලය.
වෘත්තධාරාව [නා.] වෘත්ත ප්‍රවාහය ; යම් දිශාවකට අඛණ්ඩව ගලා යන වේගවත් සුළඟ ; වා දඟර.	වෘත්තපිත්තජ [වි.] වෘත්තය පිත කෝපවීමෙන් හටගත් ; වා පිත් දෙකින් ජනිත.
වෘත්තධාරිතාව [නා.] වෘත්තය අල්ලන ප්‍රමාණය ; අඩංගු විය හැකි වෘත්තයේ බර.	වෘත්තපිහිර [නා.ප්‍ර.] සිදුරකින් වේගයෙන් නිකුත් කෙරෙන වායු ධාරාව ; වෘත්තවංචුව.
වෘත්තනය [නා.] වායුවක් සමඟ මිශ්‍ර කිරීම හෝ මිශ්‍ර වීම ; වෘත්තය කැවීම ; වායුවේ ක්‍රියාවලියට හාජන කරවීම.	වෘත්තප්‍රකෘතිය [නා.] වෘත්තය මුල්කොට ඇති වන සම්භවය ; පුද්ගලයාගේ ගතිගුණ ස්වභාව ආදියට වෘත්තය හේතුවන බව.
වෘත්තළය [නා.] වෘත්තය ගමන් කරන සිලින්ඩරාකාර නාලය ; සුළං පයිප්පය.	වෘත්තබුබුල [නා.] ජල බිත්දුවක වෘත්තය පිරීමෙන් ඇතිවන තුනී දිය සිවියකින් යුත් ගෝලය ; දිය බුබුල.
වෘත්තනාලි පරීක්ෂණ කණ්ණාඩිය [නා.] වෘත්තය ගමන් කරන නාලිකා පරීක්ෂා කිරීම සඳහා භාවිත කෙරෙන කණ්ණාඩිය.	වෘත්තමණ්ඩලය [නා.] කරකැවෙමින් හමන සැඩ සුළඟ ; චක්‍ර වෘත්තය ; සුළිසුළඟ.
වෘත්තපටලය [නා.] වෘත්තයෙන් සෑදුණු සිවිය.	වෘත්තමාර්ගය [නා.] අ. සුළඟ පිට වන හා ඇතුළු වන දොරටුව ; සුළං දොර. - ආ. අහස ; තුබ ගැබ.
වෘත්තපරාගණය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.) සුළඟින් මලක පරාග වෙනත් මලක කලඞ්කය කරා පැමිණවීමෙන් සිදුවන පරාග පෝෂණය.	වෘත්තමිග [නා.ප්‍ර.] පවනට බඳු වේගයෙන් දිවීමට හැකි මුව වර්ගය.
වෘත්තපරිරෝධක (පාරිභා.) [වි.] වෘත්තයට ඇතුළු විය නොහැකි	වෘත්ත මූලය [නා.] සුළඟ හමන දිසාව ; සුළං අත.

වෘත්තය [නා.] අ. පෘථිවිය වටා පැතිර ඇති අප ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කරන වායු සංයෝගය.- ආ. චලනය වන වායුව. - ඇ. ශරීරගතව පවත්නා ත්‍රිදෝෂවලින් එකක්. - ඇ. ගුදයෙන් නික්මෙන වායුව ; අධෝ වෘත්තය.

වෘත්තය අල්ලනවා [ක්‍රි.] (වී) හුළං කරනවා ; පවත් අල්ලනවා ; බැත පාහිනවා ; කතිරෙ අල්ලනවා.

වෘත්තය උරනවා [ක්‍රි.] ඇතුළට ඇද ගන්නවා ; හුළං බිගන්නවා.

වෘත්ත රක්තය [නා.] ශරීර වෘත්ත කිපීමෙන් ලේ දූෂණය වීමෙන් හට ගැනෙන රෝගය ; රක්තවෘත්තය.

වෘත්තරපාසය, වෘත්තරපාසය [නා.] සමතල මාපය ; ලෙවලය ; තිරස් බව දැනගැනීම පිණිස භාවිත කරන උපකරණය.

වෘත්තවලාහක [නා.ප්‍ර.] වෘත්තයට අධිපති යයි සැලකෙන දෙවි ; සමීරණ දෙවි ; හුළඟට අධිපති දෙවි.

වෘත්තවහනය [නා.] වෘත්ත ගලායාම ; වායුව පැතිරීම.

වෘත්තශූලය [නා.] වෘත්ත කෝපයෙන් හටගන්නා රෝගයක්.

වෘත්තසම්පීඩනය [නා.] වෘත්ත තෙරපීමට භාවිත උපකරණය.

වෘත්ත සොඬනළය [නා.] වෘත්ත ගෙනයාම සඳහා යොදනු ලබන ඇත් සොඬයකට සමාන රූපයක් ඇති නාලය.

වෘත්තස්කන්ධය [නා.] අ. එකට කැටි වී ගමන් කරන වායු පුංචය ; ඒකරාශි වූ වෘත්ත සමූහය ; වායු කඳ. - ආ. අහසේ ඇති එක් එක් ඝන ප්‍රමාණයේ වායු තට්ටුව.

වෘත්තස්තරය (පාරිභා.) [නා.] (වෘත්ත තට්ටුව) ශාකයක් තුළ වෘත්ත සංසරණය විය හැකි පරිදි අන්තර්-සෛලීය හිඳැස් ඇතිව සැදුණු පටකය.

වෘත්තාතපය [නා.] සුළඟ හා අවුච්ච.

වෘත්තාධික [වි.] ත්‍රිවිධ දෝෂවලින් වෘත්තදෝෂය අධිකව ඇති.

වෘත්තාපහරණය [නා.] වෘත්තය ඉවත් කිරීම.

වෘත්තාබාධය [නා.] වෘත්ත දෝෂය නිසා හටගන්නා රෝගය ; වෘත්ත රෝගය.

වෘත්තායනය [නා.] කවුළුව ; ජනේලය.

වෘත්තාවකාශ [නා.ප්‍ර.] වෘත්තය හැසිරීමට ඇති අවකාශය ; වෘත්තය සඳහා ඇති ඉඩකඩ.

වෘත්තාවපාතය [නා.] ළං ළංව පිහිටි සමපීඩන රේඛාවලින් වට වූ අඩු පීඩන ප්‍රදේශය.

ව්‍යාකරණය [නා.] අ. (මෝටර් රථයක) හුළං වැදීම වළක්වන ඇවුරුම.- ආ. වටාපිටාව ; පසුබිම.- ඇ. වායුගෝලය ; වායු මණ්ඩලය.

ව්‍යාකර්තනය [නා.] වාතයට අනුකූලව හැරීම හෝ කරකැවීම ; ඔක්සිජන් සාන්ද්‍රණය අනුව ශාකයක් හෝ එහි අවයවයක් හෝ නැමීම.

ව්‍යාකර්තය [නා.] ආවර්තය වන සුළඟ ; සුළි සුළඟ.

ව්‍යාචිකම්පිත [වි.] සුළඟින් නොසෙලවෙන ; වාතයෙන් කම්පනය නොවන.

ව්‍යාශය [නා.] අ. මත්ස්‍යයන්ගේ බඩවැලේ සිට වැඩෙන වාතය පිරි තිබෙන අන්ධාශය ; හුළං බොක්ක. - ආ. අත්පන්දු ආදියේ සුළං පුරවන කෝශය ; සුළං වික.

ව්‍යාශ්‍රය [නා.] වාතය හොඳින් ලැබීමට ඇති තත්ත්වය ; මනා කොට වාතය ලැබීම.

ව්‍යාතු අච්චුව (පාරිභා.) [නා.] වාතතු කිරීම සඳහා උණු කරන ලද ලෝහ වත්කරන අච්චුව.

ව්‍යාතු ආවුද (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෝහ කර්මාන්තයේදී වාතතු කිරීම සඳහා භාවිත කරන මෙවලම්.

ව්‍යාතු කරනවා [ක්‍රි.] අ. කෝවෙහි දමා ලෝහ උණු කොට අච්චුවකට වත්කොට භාණ්ඩ සාදනවා ; වාතතු භාණ්ඩ සාදනවා.- ආ. (කථා.) වත්තම් කරනවා.

ව්‍යාතුකරු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වාතතු වැඩ කරන්නා ; ලෝහ කර්මාන්තකරුවා ; ලෝකුරුවා.

ව්‍යාතු පෙට්ටිය (පාරිභා.) [නා.] වාතතු වැඩ සඳහා ආකෘතියක් ගැනීමට පාවිච්චි කරන පෙට්ටිය.

ව්‍යාතු මඩුව (පාරිභා.) [නා.] වාතතු වැඩ කරන කම්මල ; වාතතු කර්මාන්ත ශාලාව.

ව්‍යාතු යකඩ [නා.ප්‍ර.] ලෝදිය වශයෙන් අච්චුවට වත්කොට නිවෙන්නට සැලැස්වූ ශුද්ධ නොකළ යකඩ ; විනව්වටි.

ව්‍යාතුව [නා.] අ. ලෝහ උණු කොට අච්චුවලට වත්කිරීමෙන් භාණ්ඩ සෑදීම. - ආ. වාතතු කොට සාදන ලද භාණ්ඩය.

ව්‍යාතු හැන්ද (පාරිභා.) [නා.] ලෝකුරුවා ලෝහ වාතතු වැඩට භාවිත කරන පැතලි හැන්ද.

ව්‍යාජ්‍යය [නා.] ඇල්ම ; ආදරය ; ස්නේහය.

වෘද්ධ, වෘද්ධ, වෘද්ධ [නා.ප්‍ර.] හන්දි,
කෙණ්ඩා, පතුල් ඉදිමීම හා
ආශ්‍රිත වාත රෝගයක්.

වෘද්ධයා [නා.] සංගීත භාණ්ඩ
වෘද්ධය කරන තැනැත්තා ;
වයන්තා.

වෘද්ධකාරයා [නා.] වෘද්ධ කරන
පුද්ගලයා ; විරුද්ධ මත ප්‍රකාශ
කරන්නා.

වෘද්ධකාරයා [නා.] විරුද්ධකාරයා ;
වෛරකාරයා ; තරහකාරයා.

වෘද්ධය [නා.] සංගීත භාණ්ඩවලින්
නාදය ඉපදවීම ; වැසීම.

වෘද්ධපථය [නා.] වෘද්ධයට හේතු වූ
කරුණ ; වෘද්ධ මාර්ගය ; වෘද්ධ
කුමය.

වෘද්ධය [නා.] අ. විවෘද්ධය ; විරුද්ධව
කරන කථාව ; තර්කය. -
ආ. න්‍යාය ; සිද්ධාන්තය ;
ධර්මතාව.- ඇ. ධර්මය ; දෘෂ්ටිය ;
ආගම.

වෘද්ධානුචාරය [නා.] වෘද්ධයට කරුණු
ඉදිරිපත් කිරීම හා විරුද්ධව
ඉදිරිපත් වූ කරුණුවලට ප්‍රති-
උත්තර දීම.

වෘද්ධාරෝපණය [නා.] අ. වෘද්ධයක්
ඇති කිරීමේ අදහසින් විරුද්ධ
මතයක් ඉදිරිපත් කිරීම. - ආ.
දෝෂාරෝපණයට මගක් සාදා
ගැනීම.

වෘද්ධ, වෘද්ධ [වි.] අ. වෘද්ධ කරන ;
පරවෘද්ධ මර්දනයෙහි ව්‍යක්ත. -
ආ. යම්කිසි මතයක හෝ
ධර්මයක පිහිටි.

වෘද්ධ [නා.ප්‍ර.] වැයුම ; වෘද්ධය.

වෘද්ධයා [නා.] වෘද්ධ කරන්නා
නමැති ඇතා ; වෘද්ධ හස්තියා ;
වෘද්ධයෙහි දක්ෂයා.

වෘද්ධ [වි.] විරුද්ධ ; එරෙහි වන ;
ක්‍රෝධ වන.

වෘද්ධ ගන්නවා (කථා.) [ක්‍රි.] පළි
ගන්නවා ; එදිරිය පිරිමහ
ගන්නවා ; වාඩුව ගන්නවා.

වෘද්ධාර [නා.] වාග් ද්වාරය ; කට ;
මුඛය.

වෘද්ධ [නා.ප්‍ර.] සංගීත නාද
පැවැත්වීම ; වෘද්ධය ; වැසීම.

වෘත්ත (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ජල මාර්ගය
හරහා බඳින ලද බැම්ම ;
සොරොවුව ; දියදොර.

වෘත්තය [නා.] (ජ්‍යෙෂ්ඨ.) රාශි
වක්‍රයේ ස්ථාන දොළහෙන්
අටවැන්න ; වෘත්ත රාශිය.

වෘත්ත (කථා.) [නා.] රෙදි ; වස්ත්‍ර.

වෘත්තස්ථයා [නා.] වත්තයෙහි
තවුස්දම් රකින්නා.

වෘත්ත [වි.] වඳුරු වර්ගයට අයත් ;
වඳුරන් පිළිබඳ වූ.

වෘත්ත නියාය [නා.] දුටු දේ ඒ
ආකාරයට ම කිරීම ;

අනුකරණය ; හොඳ නරක නො සොයා අනුන් අනුගමනය කිරීම.	වතුර පිටවෘත් මතින් බැහැර වෙනවා ; පිටවෘත්තෙන් වතුර උතුරායනවා.
වෘත්ත (කථා.) [ක්‍රි.] වෘත්තවා ; සිතීන් දරා ගන්නවා ; ඉවසනවා.	වෘත්තකරනවා [ක්‍රි.] (පැළෑටි වේවැල් පුස්කොළ ආදියේ) දාර ගා පිළියෙල කරනවා ; ඔපදමනවා.
වෘත්තම (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කැලෑ හේන් ආදියේ වැඩ කරන විට දමන පාවහන්.	වෘත්තසල [නා.] පාවහන් යුගල.
වෘත්තය [නා.] මනුෂ්‍ය ශරීරයේ ඇති ප්‍රධාන නාළයක් ; ශ්වාස නාළය.	වෘත්ත [වි.] අ. වැටීම් හා සම්බන්ධ.- ආ. රෙදිවිවීම හා සම්බන්ධ.- ඇ. කෙහෙ රැවුල් බැම හා සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අ. වපුරන බිජුවට. - ආ. වපුරන කැන.
වෘත්තය [නා.] වැවක වැඩි ජලය පිට කරන ස්ථානය ; පිටවෘත්.	වෘත්ත (පාරිභා.) [නා.] ගුවන් යානයක පියාපත.
වෘත්තය (කථා.) [නා.] තෙල් වෙළඳාම් කරන ඉන්දියානු ජාතිකයා ; තලතෙල් විකුණන්නා.	වෘත්තය [නා.] විවිධ උපකරණය හා සම්බන්ධ කඳ ; වියන දණ්ඩ.
වෘත්ත [නා.] අ. ඉවසීම ; දරාගැනීම ; විඳගැනීම. - ආ. ස්ත්‍රී මායම.	වෘත්තය [නා.] අ. වැටීම් ; ඉසීම.- ආ. උසාවිය වැනි ස්ථානවල ආරච්චි, තෝල්කමුදලි ආදී නිල ඇඳුමට උඩින් උරය හරහා පළඳින රතු පටිය.
වෘත්ත (කථා.) [නා.ප්‍ර.] හුණු පෝරණුවේ ගිනි දැමීමට හඳුනා ලද කට.	වෘත්ත [නා.] තද සුළං පහර නිසා හෝග වර්ග පාඨ වී යාම ; වෘත්ත පාඨව.
වෘත්තකාක්ක [නා.] පාවහන් ඵල්ලා තබන කොකු සහිත උපකරණයක්.	වෘත්ත [නා.] ජලය රඳවා ගැනීමට කණින ජලාශ විශේෂය ; වැව.
වෘත්ත [වි.] බැහැර කළ ; දුරු කළා වූ ; ඉවත් කළා වූ.	වෘත්තය (පාරිභා.) [නා.] පාලනය කළ හැකි පීඩනය යටතේ උපදවන වායුව.
වෘත්තමනවා [ක්‍රි.] වැවක් සම්පූර්ණයෙන් පිරී වැඩි	

වාස්තුව [වි.] අ. වරායක රේගු පොළ සම්බන්ධ ; බඩු බැම හා පැටවීම පිණිස වරායේ ඇති වේදිකාව පිළිබඳ.- ආ. තොටමුණක රේගුපොළ හා සම්බන්ධ ; තොටමුණක ආනයන අපනයන භාණ්ඩ ගොඩබැම හා පැටවීම හා සම්බන්ධ.

වාස්තුව [නා.] බඩු බැම හා පැටවීම පිණිස නැව් නවත්වන තැන තිබෙන වේදිකාව ; රේගුව.

වාප්‍රාචාරණය [නා.] වැව් බැම්ම ශක්තිමත් වීම සඳහා කරන ලද ඇවුරුම.

වා බොජුන [නා.] වාතය ආහාර කොටගෙන ජීවත්වන්නේ යැයි සැලකෙන සත්ත්වයා ; සර්පයා.

වාම [වි.] දකුණු අත පැත්තට විරුද්ධ පැත්තෙහි වූ ; වම් පැත්තෙහි වූ.

වාම අංසඵලකය [නා.] වම් උරපතු ඇටය ; උභයෝස්ථිය මුදුනේ සිට උරහිස දක්වා විහිද යන (වම් පසෙහි වූ) ත්‍රිකෝණාකාර පැතලි ඇටය.

වාමකර්ණකය [නා.] මැදින් දෙකට බෙදී ගිය කාමර හතරකින් යුත් හෘදය පේශියේ වම්පස කර්ණකය ; වාමභාත් කර්ණිකාව.

වාමන [වි.] [නා.ප්‍ර.] මිටි. - අ. විෂ්ණු දෙවියාගේ දශ අවතාරවලින් එකක්.- ආ. එනමින් යුතු සංස්කෘත පඬිවරයා.

වාමනයා [නා.] ශරීරයෙන් මිටි වූ තැනැත්තා ; මිට්ටා.

වාමනේත්‍ර [වි.] ලස්සන ඇස් ඇති.- [නා.ප්‍ර.] කන්‍යා රාශිය.

වාම පාර්ශ්වය [නා.] වම් පැත්ත ; වම්පස ; වාමභාගය.

වාමලෝචනාව [නා.] සුරූපිය ; තරුණ ස්ත්‍රිය ; ලස්සන කාන්තාව.

වාම සෙය්‍යාව [නා.] වම් අත යටට සිටින සේ වම් ඇලයෙන් සයනය කිරීම ; වම්පසට හැරී නිදා ගැනීම.

වාමාංශික [වි.] අ. වම්පසට අයත් වූ.- ආ. සමසමාජ, කොමියුනිස්ට් ආදී (විරුද්ධ) දේශපාලන අදහස් දරන.

වාමානිමුඛ සුළඟ (පාරිභා.) [නා.] හැමිමේ දිශාව ආවර්තනය වී නැගෙනහිර සිට ඊසාන ඔස්සේ උතුරට හමන සුළඟ.

වාමාවර්ත (පාරිභා.) [වි.] වමට හැරී තිබෙන ; වමට හැරුණු ; වමට ගමන් කරන.

වාමුව (පාරිභා.) [නා.] ගිනි කඳු ප්‍රදේශවල ඇති උණුසුම් වායුව

එළියට නිකුත් කරන මුඛය ; සිදුර ; විවරය.	වායිල්ලනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අලුත් නිවසක පදිංචි වෙනවා ; නව නිවසකට ගෙවදිනවා.
වාමුවා පිස්නය (පාරිභා.) [නා.] වාහනයක වා ඇවුරුම පිරිසිදු කිරීම සඳහා සවිකොට ඇති 'වයිපර' නම් උපකරණය.	වායු [නා.ප්‍ර.] අ. වාතය ; සුළඟ ; මාරුතය. - ආ. වයඹ දිසාව ; වයඹ ප්‍රදේශය. - ඇ. ධාතුවක් ලෙස සලකනු ලබන වායුව ; වායෝ ධාතුව. - ඇ. සුළඟට අධිපති දෙවි.- ඉ. බනිජ තෙල් හෝ ගල් ඇඟුරුවලින් ලබා ගන්නා ගෑස් වර්ගයක්.- ඊ. වාත රෝගවිශේෂයක්.
වාමුවාව (පාරිභා.) [නා.] වායුව විදිනු වැළැක්වීමට සවි කරන ආවරණය ; වා ඇවුරුම.	වායු ගුරුත්වමාපක යන්ත්‍රය [නා.] වායු පීඩනය මැනීමේ උපකරණ විශේෂයක් ; වාතයේ බරෙහි හෙවත් පීඩනයේ වෙනස්කම් පෙන්නුම් කරන උපකරණය ; වායු පීඩනමානය.
වාමුසුව (පාරිභා.) [නා.] වායු පීඩනය උපයෝගී කරගෙන මෝටර් වාහන නැවැත්වීමට යොදාගන්නා උපක්‍රමය ; වාතබද්ධ තිරිංගය.	වායුගෙඩිය [නා.] බෙල්ල මහත් වී මතුපිටට නෙරා එන ගෙඩි විශේෂය ; වායු ගෙඩිය ; ගල ගණ්ඩය ; උගුරේ ගෙඩිය.
වායංගොතනවා (කථා.) [ක්‍රි.] මලු පැදුරු ආදියෙහි (මෝටර්) ගැටිය ගොතනවා.	වායුගෝලය [නා.] පෘථිවිය අවට පැතිර පවත්නා වායු මණ්ඩලය.
වායව [වි.] වාතයේ අඩංගු වූ ; සුළඟේ අන්තර්ගත වූ.	වායුජත්‍රය [නා.] අහසේ සිට ගුවන් යානයකින් බසින පුද්ගලයකු හෝ බස්සවන දෙයක් හෝ පොළොව මතුපිටට එවීම සඳහා රැහැන්වලින් යුක්තව රෙඳි හෝ වෙනත් දෙයකින් කුඩයක ආකාරයෙන් සාදාගත් උපකරණය ; පැරවුටය.
වායව්‍ය [නා.ප්‍ර.] අ. වායුව ; සුළඟ.- ආ. වයඹ දිශාව.	
වායසයා [නා.] කපුටා ; කාකයා.	
වායසවිද්‍යා [නා.ප්‍ර.] කාක ශාස්ත්‍රය ; කපුටු ශාස්ත්‍රය.	
වායා [නා.] ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණි විශේෂයක් ; වැයා ; කන්වැයා.	

ව්‍යුත්පන්න [නා.] ජීවත් විශේෂයක් ;
ව්‍යුත්පන්න ඔක්සිජන් ඇසුරෙනි
පමණක් ජීවත් විය හැකි
ක්ෂුද්‍රජීවියා.

ව්‍යුත්පන්න පීඩනමානය [නා.] ව්‍යුත්
ගෝලීය පීඩනය මැනීම
සඳහා යොදන උපකරණය ;
බැරෝමීටරය.

ව්‍යුත්පන්න පීඩනය [නා.] ව්‍යුත්පන්න
හේතුකොටගෙන ව්‍යුත්ගෝලීය
විසින් පෘථිවි පෘෂ්ඨය කෙරෙහි
යොදන ලබන පීඩනය ; ව්‍යුත්
ගෝලීය පීඩනය.

ව්‍යුත් පූරණය [නා.] සුළං පිරවීම ;
ගොඩනැගිලි, නැව්, ආකර
ආදියට වාතය වැද්දීම.

ව්‍යුත් මණ්ඩලය [නා.] පෘථිවි
මණ්ඩල විශේෂයක් ; පෘථිවිය
බෙදිය හැකි ශීලා, වායු, ජල
යන ප්‍රධාන මණ්ඩල තුනෙන්
දෙවැන්න.

ව්‍යුත්යාත්‍රා [නා.ප්‍ර.] සුළඟේ
බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන
යාත්‍රාව ; ව්‍යුත්පන්න පාවෙන
යාත්‍රා.

ව්‍යුත්පරිදාය [වි.] ව්‍යුත්පන්න හෝ
ව්‍යුත්පන්න කාන්දු නොවන.

ව්‍යුත්ගෝලකය [නා.] මෝටර්
වාහන ආදියේ ඇන්ජමට
පිරිසිදු වාතය ලබාදෙන
උපකරණය.

ව්‍යුත්සංවර්තය [නා.] පුරාණ
විශ්වාසය අනුව පෘථිවිය විශාල
වාත වේගයක් (කුණාටුවක්)
මගින් විනාශ වන අවස්ථාව.

ව්‍යුත්සමනය [නා.] කෘත්‍රීමව වාතය
ඇතුළුකර තැබීම ; ව්‍යුත්
පිටිසවා සුව පහසුව සැලසීම.

වාරය, වාරය, වාරය (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
අ. ඔන්විලි පදින විට කියන
සිවුපද. - ආ. අංකෙලි ක්‍රීඩාවෙන්
පසු ජයගත් පක්ෂය වහසි බස්
කියමින් නටමින් සෙත් වඩමින්
කියන කවි. - ඇ. පොල්
ගැසීමෙන් පසු කියන
ආශිර්වාදාත්මක කවි.

වාරය කියනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ.
වාරය කවි කියනවා. - ආ.
කෙනෙකුට අන්තරාය කරන
බවට වහසිබස් දොඩනවා ;
විරුද්ධව දොස් කියනවා.

වාරකන් [නා.ප්‍ර.] වාරයට හමන
සුළඟ ; නිරිතදිග මෝසම්සුළං
හමන කාලය ; මුහුදු දිය
කුණාටුවලින් සහ දියවැල්වලින්
වණ්ඩව පවතින කාලය.

වාරකත, වාරක [නා.] කලින්
බෙදාගත් පරිදි දින හෝ වාර
වසයෙන් ගම්වැසියන්
එකිනෙකා විසින් හික්මුන්
උදෙසා දෙන දානය ; වාර
හක්තය.

වාරකය [නා.] අ. වතුර ඉසින
භාජනය. - ආ. යමක් වළක්වන
හෝ නවත්වන උපකරණය.

වාරකොටස [නා.] වරින්වර
කොටස් වශයෙන් ගෙවිය යුතු
මුදලින් එක් කොටසක් ;
වාරිකය.

වාරක්කුඩි [නා.ප්‍ර.] අ. ගොවිතැන්
කරන්නා ; වගා කරන්නා. - ආ.
සේවකයා ; මෙහෙකරුවා.

වාරගත [නා.] වෙසගත ; වේග්‍යා
ස්ත්‍රිය ; වාරංගතාව.

වාරණ [නා.ප්‍ර.] අ. බාධාව ; මුවාව.-
ආ. ඇතා ; හස්තියා. - [වි.]
අත්හරින ; වළක්වන.

වාරණාරූඪ [වි.] ඇතා පිට
නැගුණු ; හස්තියා පිට නැගී.

වාරදොළ [නා.ප්‍ර.] කුඩා දොළ පාර.

වාරනිස්, වාර්නිස් [නා.ප්‍ර.] දැව
යකඩ ආදියේ ආරක්ෂාව හා
ඔපය ලබාදෙන ආලේපයක්.

වාරපති [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා ; දිනපති.

වාරමාරු ක්‍රමය [නා.] වාරයෙන්
වාරයට මාරු වෙමින් හෝ
වෙනස් වෙමින් යම් යම් කාර්ය
කිරීම.

වාරය [නා.] අ. යම් කාර්යයක්
සඳහා නියමිත කාල පරිච්ඡේදය ;
(පල හා මල් හටගැනීම් වැනි)

ස්වභාවික සිද්ධි සාමාන්‍යයෙන්
සිදුවන කාලපරිච්ඡේදය. - ආ.
වතාව.- ඇ. සුදුසු වේලාව හෝ
අවස්ථාව.- ඇ. නියමිත
අවස්ථාව.

වාරවිපර්යාසය [නා.] කලින් කල
විය හැකි වෙනස්කම් ; වාර
වෙනස්කම්.

වාරවිභාගය [නා.] පාසැල් වාරයක්
තුළ කරන ලද අධ්‍යයන කටයුතු
ඇගයීම සඳහා වාරය
අවසානයේ පවත්වන
පරීක්ෂණය.

වාරසූළං [නා.ප්‍ර.] වාරයට හමන
සූළං ; ගොඩ සූළං, මුහුදු සූළං
හා මෝසම් සූළං.

වාරා [වි.] විරුද්ධ ; බාධා කරන ;
වළක්වන.

වාරාන්ත [වි.] වාරයේ අවසානය
හා සම්බන්ධ ; වාරාවසාන.

වාරාර්ථය [නා.] විරුද්ධ අර්ථය.

වාරාව [නා.] අ. විරෝධය ;
විරුද්ධත්වය. - ආ. පංගු
පේරුව ; (වැඩ ආදිය) වෙන්
වෙන්ව බෙදා ගැනීම ; යම්
වැඩක් වෙනත් අයකු විසින් කළ
යුක්තකැයි සිතා නොකර සිටීම.-
ඇ. වැරදීම ; (කුරුමානම් ආදිය)
හරි නොයාම.

වාරි [නා.ප්‍ර.] අ. ජලය ; වතුර ;
දිය. - ආ. සරස්වතී දේවිය. -

ඇ. පාරුවල දෙපසට තෙරා සිටින සේ හරහට බඳින ශක්තිමත් පොළ.

වාරික [වි.] අ. වාර වශයෙන් ; මුරයක් ලෙසින්. - ආ. කොටස් වශයෙන් ; වාර ගණනක් ලෙසින්.

වාරික ණය [නා.] කොටස් වශයෙන් ලබාගන්නා ණය ; ණයමුදල කොටස් වශයෙන් ගෙවීමේ පදනම මත බැංකු හෝ ලියාපදිංචි මූල්‍ය ආයතන විසින් දෙනු ලබන ණය.

වාරිකන්ද [නා.ප්‍ර.] නිවසක බිත්තියට ජලය නොවදින ලෙස ගෙය වටා බඳින බැම්ම.

වාරිකය [නා.] අ. නියමිත කොටස් ගණනකින් පියවීමට නියමවූ ණය මුදලකින් එක්වරකට පියවීමට නියමිත මුදල. - ආ. රක්ෂණය සඳහා ගෙවනු ලබන මුදල.

වාරිකයා [නා.] පුරාණයේ සිටි නිලධාරී කොට්ඨාසයක් හැඳින් වූ නාමය ; පුරාණයේ පැවති විහාර දේවාලගම් පාලක තනතුරුවලින් එකක්.

වාරිකර්මාන්තය [නා.] ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා ජලය සම්පාදනය කිරීමේ කාර්යය ; වැව් අමුණු සෑදීම පිළිබඳ කර්මාන්තය.

වාරිජ [වි.] ජලයෙහි උපන් ; දියෙහි හටගත්. - [නා.ප්‍ර.] අ. කිඹුලා. - ආ. සක්බෙල්ලා. - ඇ. නෙළුම්.

වාරික [වි.] වළක්වන ලද ; වැළැක්වූ.

වාරිත්‍ර [නා.ප්‍ර.] තහනම් දෙය ; නොකටයුතු යයි සලකා බැහැර කරන දෙය.

වාරිත්‍රශීලය [නා.] ප්‍රාණඝාතාදී අකුශලයන්ගෙන් මිදීම් සංඛ්‍යාතවූ ශීලය.

වාරිධාරා [නා.ප්‍ර.] දිය දහර ; ජලධාරාව.

වාරිධිය [නා.] සාගරය ; මහමුහුද.

වාරිපූරික [වි.] ජලයෙන් පිරුණු ; දියපිරුණු.

වාරිමාර්ගය [නා.] අ. ජලය තැනකින් තවත් තැනකට ගෙන යන මාර්ගය ; දිය නික්මෙන මග. - ආ. ජල සම්පාදන පිළිවෙත ; ඇල, දොල ගංගා හරස්කොට වේලි බැඳීමේ ක්‍රමය.

වාරියන්ත්‍රය [නා.] (පුරාණයේ) වතුර ඉසීම සඳහා භාවිත කරන ලද යන්ත්‍ර විශේෂයක්.

වාරුකණුව (කථා.) [නා.] ආධාර කණුව.

වාරු කරනවා [ක්‍රි.] (අතපය වලංගු නොවූ විට) යම් අයෙකුගේ හෝ යම් දෙයක උදවුවෙන් විරිය ලබාගන්නවා ; වත්තම් කරනවා.

වාරුගානවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ. ලං කරනවා ; කිට්ටු කරනවා. - ආ. ඉතා අමාරුවෙන් (සැරයටියක් වැනි දෙයක ආධාරයෙන්) ගමන් කරනවා. - ඇ. (කමත්.) කමතේදී කොළ පාගනවා ; මඩිනවා.

වාරුණ [වි.] වැස්ස පිළිබඳ වූ ; වර්ෂාව පිළිබඳ.

වාරුණි [නා.ප්‍ර.] අ. වරුණදේවයාට අයත් දිශාව ; බටහිර දිශාව. - ආ. සුරාව.- [වි.] උණුකොට පෙරාගත්.

වාරුණිකෘත [වි.] වෘෂි-කරණයෙන් පෙරන ලද.

වාරුදණ්ඩ [නා.] අ. ඒදඬුවල අත්වැලට බඳින ලිය. - ආ. ගොයම් පැහීමේදී නොවැටී අල්ලාගැනීමට රුකුලක් සේ භාවිත කරන ලිය ; වාරුලිය.

වාරුදෙනවා [ක්‍රි.] උදවුවෙනවා ; ආධාර දෙනවා ; රුකුල් දෙනවා.

වාරුව [නා.] අ. උදවුව. - ආ. විරියය ; වැර ; ශක්තිය ; හයිය.

වාරෙය්‍ය [නා.ප්‍ර.] ආවාහ - විවාහ සඳහා දෙමව්පියන් හා කරන සම්මන්ත්‍රණය.

වාරේ [නා.] වහර බ.

වාරෝග [නා.ප්‍ර.] වාතරෝග ; වාතය නිසා ඇතිවන රෝග.

වාර්ගික [වි.] වර්ගික බ.

වාර්ගිකරණය [නා.] කොටස්වලට බෙදා දැක්වීම ; වර්ගවලට බෙදා දැක්වීම.

වාර්ණාව [නා.] භාණ්ඩවල මිල ගණන් ආදිය සහිත වට්ටෝරුව ; භාණ්ඩ එවන බවත් එහි සංඛ්‍යාවත් මිලත් දක්වා එවන ලියවිල්ල.

වාර්තාක්‍රමය [නා.]

අ. මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යාපන ක්‍රමවලින් එකක් ; සත්වයන් හා පුද්ගලයන් යම් යම් අවස්ථාවලදී හැසිරෙන පිළිවෙල බාහිරව පරීක්ෂා කොට කරුණු එකතු කිරීම. - ආ. අදාළ පරිදි පුද්ගල, ස්ථාන ආදිය කරා ගොස් කරුණු එක්රැස් කිරීමේ ගවේෂණ ක්‍රමය.

වාර්තාගත [වි.] සටහන් කරන ලද ; වාර්තා කරන ලද.

වාර්තාගාරය [නා.] සටහන් ආරක්ෂා කර තබන ස්ථානය.

වාර්තාරූඪ [වි.] වාර්තාවක් ලෙසටපත් ; වාර්තාවක ආකාරයට පත්.

වාර්තාව [නා.] යම්කිසි කාර්යයක් හෝ අවස්ථාවක් පිළිබඳ තොරතුරු දැක්වෙන ලිඛිත සටහන ; විධිමත් විස්තර සටහන.

වාර්තාහරයා, වාර්තාහාරකයා
[නා.] තොරතුරු ගෙනයන්නා ;
වාර්තාකාරයා.

වාර්තික [වි.] අර්ථ විවරණ සහිත ;
අර්ථ පැහැදිලි වූ.

වාර්තකකාර [වි.] අටුවාවාරි.

වාර්ධකය [නා.] මහලු බව ;
වෘද්ධබව.

වාර්තිස් [නා.ප්‍ර.] අ. දැව ආදී
භාණ්ඩ ඔපවත් කිරීමට හා
ආරක්ෂා කිරීමට ආලේප කරන
ද්‍රවය.- ආ. කඩදාසි විශේෂයක්.

වාර්ෂික [වි.] අවුරුද්දකට වරක් ;
අවුරුදුපතා.- [නා.ප්‍ර.] අ. ජීවත්ව
සිටිනාතුරු යමෙකුට අවුරුදු
පතා ගෙවන මුදල්. - ආ.
(පාරිභා.) ඇටයෙන් වැඩි සෘතු
අනුව මල් හා ගෙඩි හටගෙන
මැරීයන ශාක.

වාර්ෂික වලය (පාරිභා.) [නා.]
(උද්භි.) කඳක් හෝ අත්තක්
හරහට කැපූ විට පෙනෙන්නට
තිබෙන එක සෘතුවකදී එකතුවූ
ද්විතියික කාෂ්ඨ සිලින්ඩරයේ
හරස්කඩක් වන වළලුවලින්
එකක්.

වාර්ෂික විවරන [නා.ප්‍ර.] වර්ෂයක
දී සිදුවන වෙනස්වීම්.

වාර [නා.ප්‍ර.] අ. කෙස්සරොද ;
ලෝම. - ආ. වලිගය ; වල්පත.-

ඇ. වග ; ව්‍යාඝ්‍ර, කොටි, වලස්
ආදී සත්තු. - ඇ. වහල්බව.

වෘක්කීලය (පාරිභා.) [නා.]
මැඩියාගේ පෞච්ඡ කශේරුකා
ඒකාබද්ධවීමෙන් සෑදී ඇති
දණ්ඩක් වැනි ඇටය ;
උරාසටයිලය.

වෘක්කකඩයා [නා.] මිරිදිය
ජලාශවල හැසිරෙන විස කටු
සහිත සර්ප විශේෂයක් ; දිය
නයා.

වෘද්දෙහය (පාරිභා.) [නා.]
මත්ස්‍යයන්ගේ හා කවචයන්ගේ
වලිගය.

වෘද්ධය [නා.] වලිගය ; නගුව.

වෘද්ධපාදිකාව (පාරිභා.) [නා.]
ඉස්සන් හා එවැනි සතුන්ගේ
අන්තයට පෙරවූ දේහ පිණ්ඩයේ
පිහිටි උපාංගයක්.

වෘද්ධික මෘද්වංගී (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ප්ලටිහෙල්මින් මගින්
පරිණාමය වීමෙන් හටගන්නා
සත්ව වර්ගයක නාමය.

වෘද්ධිකයා (පාරිභා.) [නා.] වළලු
බවට බෙදුණු ශරීර ඇති ගැඩවිල්
වැනි පණුවා ; වෘද්ධික පණුවා.

වෘද්ධජ්ජකයා [නා.] (සත්ව.)
සරජ්ජකයන්ගේ උපවංශයක්.

වෘද්ධජ්ජුව [නා.] ලොම්වලින්
අඹරන ලද යොන ; ලොම්
රැහැන.

වාලච්ඡනිය [නා.] පවත් සැලීම
සදහා සෙමර මුඛයෙන්
වලිගයෙන් සාදන ලද අවාන ;
වල් විදුනාව ; වාමරය.

වාලවේදියා [නා.] දක්ෂ
ධනුර්ධරයා ; දුන්නෙන්
විදීමෙහි අතිදක්ෂයා.

වාලසනය [නා.] බැත හෙවත්
චිකන්ද ගොඩගැසූ අයට දෙන
විකොටස.

වාලාග්‍රහලය (පාරිභා.) [නා.]
පක්ෂීන්ගේ ත්‍රිකාස්ථියේ
කෙළවර.

වාලි [නා.ප්‍ර.] අ. කාන්තාවකගේ
විවාහක භාරකරු ; හිමියා.- ආ.
දාසිය ; වහළිය ; වැඩකාරිය.

වාලිකාංගණය [නා.] දාගැබ වටා
ඇති වැලි මළුව.

වාලිමූණ [නා.] භූත ශාන්ති
කර්මවලදී පළඳින වෙස් මුහුණ.

වාලුක [වි.] වැලි සහිත.

වාලුකා [නා.ප්‍ර.] වැලි ; වැල්ල.

වාලුකාප්‍රසාවණය [නා.] වැලි
අගුරු හා ගල් බොරලු පාදක
කොට ගෙන වතුර පෙරීම.

වාලුකායන්ත්‍රය [නා.] බෙහෙත්,
කල්ක ආදිය කකාරා ගන්නා
පිණිස වැලි දමා ගිනියම් කරන
යන්ත්‍රය.

වාලුකාවර්ෂ [නා.ප්‍ර.] ඇතුළත වැලි
ඇති සේ පෙනෙන, පැළඳීමෙන්
පිරිහීමට පත් වෙතැයි විශ්වාස
කරන මැණික් වර්ගය.

වාලුමය (පාරිභා.) [වි.] වැලි පසෙහි
හොඳින් වැඩෙන ; වාලුරුහ.

වාල් [වි.] වහල්.

වාල්දන [නා.] අ. වහල්කමට
කෙනකු දීම. - ආ. වහල් ජනයා.

වාල්මික [නා.ප්‍ර.] වේ තුඹස ;
හුඹහ.

වාල්වෙට්ටුව (කථා.) [නා.] හිසේ
පළඳින නැමි පනාව.

වාචදූකයා [නා.] නීතිය හා
සම්බන්ධ නිලධාරියෙක් ;
පෙරකඳෝරුවා.

වාචනවා [ක්‍රි.] චිත්ත වේගයක්
උසුලනවා ; (දුකක්) විඳ දරා
ගන්නවා.

වාෂ්පමානය (පාරිභා.) [නා.]
වාතයේ අඩංගු වාෂ්ප ප්‍රමාණය
මනින උපකරණය ; වාෂ්ප
මානක යන්ත්‍රය.

වාෂ්පය [නා.] වායුමය අවස්ථාවක්
තිබෙන ද්‍රව්‍යයක් ; උෂ්ණත්වය
වෙනස් නොකර ද්‍රව බවට (සුදු)
පත් කළ හැකි වායුවක්.

වාෂ්පශීල [වි.] පහසුවෙන් වාෂ්ප
වන ; ඉක්මණින් වාෂ්ප වන.

වෘත්තීයකරණය [නා.] වෘත්තීය බවට පත්වීම.

වාස [නා.ප්‍ර.] අ. සුවඳවත් දේ ; සුවඳ කැවූ දෙය. - ආ. වසන තැන ; වාසස්ථානය ; පදිංචිය. - ඇ. ජීවත්වීම ; විසීම. - ඇ. වස්ත්‍රය ; රෙද්ද ; ඇඳුම.

වාසගම [නා.] අ. වගන්තිය ; වැකිය ; උක්ත ආකෘත සම්බන්ධයක් ඇති වචන සමූහය. - ආ. පෙළපත් නාමය ; කුල නාමය ; ගෝත්‍ර නාමය.

වාසගම්පොත [නා.] ගද්‍යයෙන් ලියැවුණු පොත ; ගද්‍ය ග්‍රන්ථය.

වාසධුරය [නා.] විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය ; විදර්ශනාධුරය.

වාසන [වි.] සුවඳ කරන ලද ; සුවඳින් යුත්.

වාසනය [නා.] වාසය කරන ස්ථානය ; වසන තැන.

වාසනාව [නා.] අ. සම්පත් ලැබීමට ඇති හේතුවත්ත භාවය. - ආ. පෙර කළ පිනින් ඇති වන භාග්‍යය.

වාසනාවත්ත [වි.] පින් ඇති ; භාග්‍යසම්පන්න ; වාසනාවෙන් යුක්ත.

වාසභූමිය [නා.] වාසය කරන ස්ථානය ; පදිංචි ස්ථානය ; වාසස්ථානය.

වාසල [නා.,ප්‍ර.වාසල්] අ. රජමැදුර ; රාජමාලිගාව. - ආ. ප්‍රභූවරයකුගේ මන්දිරය. - ඇ. නගරයකට දේව, රාජ, ප්‍රභූ ආදී මන්දිරයකට පිවිසීමට ඇති දොරටුව ; දොර වාහල ; වාසල්කඩ.

වාසල්දොර [නා.ප්‍ර.] නගරයක දොරටුව ; දොර ; ද්වාරය ; ගේට්ටුව.

වාසව [නා.ප්‍ර.] ශක්‍ර දෙවියා ; සක්දෙවි ; පුරුරු.

වාසස්ථානය [නා.] ජීවත්ව සිටිනා ස්ථානය ; පදිංචිව සිටිනා ගෙය ; වෙසෙන නිවස.

වාසස්ථාපකයා [නා.] ජීවත්වන පුද්ගලයා ; පදිංචි වූ පුද්ගලයා.

වාසාගාරය [නා.] වාසය කරන ගෙය ; ලැගුම් ගෙය.

වා සිදුර [නා.] වාතය හුවමාරු කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩ ; වාතය ඇදගැනීම සඳහා ගස්වල කඳන් මතුපිට ඇති පැලුම් හෝ විවර.

වාසිනාය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වාසිය පිළිබඳ නීතිය ; ලාභ ප්‍රයෝජන සම්බන්ධ නියම වූ පිළිවෙළ.

වාසි ප්‍රමාණය [නා.] අ. ලාභ ප්‍රමාණය. - ආ. ඕනෑම ක්‍රමයකට ලැබෙන ලාභ, ප්‍රයෝජනයේ නියමිත තත්ත්වය.

වාසිය [නා.] අ. ප්‍රයෝජනය ;
ලාභය.- ආ. (පාරිභා.)

අවකාශය ; වැඩි ඉඩකඩ. - ඇ.
දැව සැකසීමට ගැනෙන වැය.-
ඇ. වහසිය ; අහංකාර බස ;
වහසි බස.

වාසි [වි.] වාසය කරන ; පදිංචි.

වාසුකි [නා.ප්‍ර.] අ. නාග රාජයකුගේ
නාමය ; නාග කුලයක නාමය ;
හින්දු සංකල්පයට අනුව,
අට දිශාවකින් පෘථිවිය
උසුලනැයි සලකන නාගයන්
අටදෙනාගෙන් එක් අයෙක්. -
ආ. බුදුන්ගේ සිරිපතුලේ ඇති
මංගල ලකුණු 108න් එකක්.

වාසුදේව [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණු
දෙවියන්ගේ අවතාරය.

වාසුළිය [නා.] තද වර්ෂාව හා
කුණාටුව ; වැසි සහිත විශාල
සුළං හැමීම.

වාසුපගත [වාස+උපගත.] [වි.]
විසීමට පැමිණි ; පදිංචියට
පැමිණි.

වාස්කේට්ටුව [නා.] බාහිර කබයට
වැසෙන සේ දසරුවේ සිට ඉණ
දක්වා තදට අඳින අත් නැති
කෙටි කබයක්.

වාස්තව, වාස්තවික [වි.] වස්තුව
හෙවත් විෂය පිළිබඳ වූ.

වාස්තු [නා.ප්‍ර.] වාසය කරන
ස්ථානය ; ගෙපළ ; වත්ත ;

වාසයට යෝග්‍ය ගෘහ, ග්‍රාම,
නගර ආදී ස්ථාන.

වාස්තුපුරුෂයා [නා.] ගෘහ
නිර්මාණයේ යෙදෙන
තැනැත්තා ; ගොඩනැගිලි
සාදන්නා.

වාස්තුවිද්‍යාව [නා.] ගෙවල් සෑදීම
පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය ; ගෘහ
නිර්මාණ ශිල්පය.

වාහක [වි.] අ. ගෙන යන ;
උසුලන ; දරන. - ආ. මඟ
පෙන්වා යන.

වාහකයා [නා.] අ. ගෙනයන්නා ;
රැගෙනයන්නා.- ආ. උසුලන්නා ;
දරන්නා.- ඇ. කරත්තයක් හෝ
වාහනයක් මෙහෙයවන්නා ;
අස්ගොවුවා.- ඇ. එක ධාරකයකු
වෙතින් තවත් ධාරකයකු වෙතට
රෝගයක් ගෙනයන්නා.

වාහකුලය [නා.] වචන නමැති
අකුල ; සම්බාධ වචනය ;
බාධක වචනය.

වාහනය [නා.] අ. පුද්ගලයන්,
සතුන් හෝ භාණ්ඩ
ප්‍රවාහනයට යොදා ගැනෙන
රථය. - ආ. වාහනයක්
වශයෙන් යොදාගන්නා
සතා ; බර උසුලන සතා.

වාහන වෙනවා [ක්‍රි.] උදවු
වෙනවා ; උපකාර වෙනවා.

වාහනාරූඪ වෙනවා [ක්‍රි.]
වාහනයට නැග අසුන්
ගන්නවා.

වෘත්ත [නා.] අ. ගැල ; ගැල්
සාත්තුව. - ආ. කරත්තයක
ගෙන යා හැකි ධාරිතාව පිළිබඳ
මිනුමක් ; ධාරි හෙවත් අමුණ
විස්සක ප්‍රමාණය.- ඇ.
සොළොස් භාරයක ප්‍රමාණය.

වෘත්ත [වි.] වෘත්ත නසන්නා වූ ;
වෘත්ත නැති කරන්නා වූ.

වෘත්ත [නා.] වෘත්ත බ.

වෘත්ත ඉලංගම [නා.] අ. කෝට්ටේ
හා මහනුවර රාජ්‍ය සමයේ දී
නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම් පුහුණු
කළ හා රඟ දැක්වූ රජවාසල්
රැගුම්හල ; රජවාසල් කවිකාර
මඩුව.- ආ. රජ කුමරුවනට
හස්ති, අශ්ව, ධනු, ශිල්ප හා
අවි සරඹ ආදිය ඉගැන්වූ
ස්ථානය.

වෘත්ත කද [නා.] මහනුවර රාජ්‍ය
සමයෙහි රජ මාළිගාවට
වාර්ෂිකව ගෙන යනු ලැබූ
කැවිලි-පෙවිලි ආදියෙන් යුක්ත
දැකුම් කද.

වෘත්ත නාගයා [නා.] උපසම්පදාව
අපේක්ෂාවෙන් සුළු වේලාවකට
විසිතුරු ඇඳුම්-පැළඳුමින් සැරසී
සිටින සාමනේර නම.

වෘත්ත නැටුම (කථා.) [නා.]
පහතරට දෙවොල් නැටීමේ
විශේෂ අංගයක් ; දෙවොල්
මඩුව තුළදී වෘත්ත කොපිය
පැළඳ කරන නැටුම.

වෘත්ත පොරොත්තු වෙනවා [ක්‍රි.]
රජතුමා මාළිගාවේ රැඳී
සිටිනවා.

වෘත්තකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. විහාරයට
හෝ මාළිගාවට පිවිසෙන
දොරටුව. - ආ. ඇතැම් විශාල
දාගැබ්වල සිටු දිශාවෙහි
ඉදිකොට පවතින විවිද
පූජාසන.

වෘත්ත [නා.ප්‍ර.] පිඹුරා.

වෘත්ත [නා.ප්‍ර.] අශ්වයා ; අසු.

වෘත්තවා [ක්‍රි.] බිත්තුවෙන් බිත්තුව
වැටෙනවා ; වැස්සෙනවා ;
වැගිරෙනවා ; කාන්දු වෙනවා ;
උනනවා ; වැහෙනවා.

වෘත්ති, වෘත්ති [නා.ප්‍ර.] අ. යුද්ධ
සේනාව ; හමුදාව. - ආ. ඇත්,
අස්, රිය, පාබල අංගවලින්
සමන්විත බල ඇණිය. - ඇ.
රුධිර නාලය ; ධමනිය. - ඇ.
ගංගාව ; නදිය ; විශාල ජල
ප්‍රවාහය. - ඉ. උණු වාතය දුම්
ආදිය එළියටගෙන යන
පයිප්පය ; විමිනිය.

වෘත්තිවෘත්ත [වි.] ධමනිවල හෝ
ශිරාවල ප්‍රසාරණයක් හෝ
සංකෝචනයක් ඇති කරන.

වෘත්ත [වි.] අ. වෘත්තය කටයුතු ;
ගෙන යා යුතු. - ආ. පිටත ;
බාහිර ; බාහ්‍ය.

වැ [නා.ප්‍ර.] අ. ජලය රඳවා කල්තබා
ගැන්මට සාදා ගැනුණ විශාල

ජලාශය ; කෘත්‍රිම ජලාශය ;
වාපිය. - ආ. රූපයන්ගේ
අනිත්‍යතාව.

වැකැල්ල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ.
(උද්භි.) අපිවර්මයේ ප්‍රතිකල
හිත්තිවල ඇති වන රැලි. - ආ.
මහලු වන විට සමේ වැටෙන
රැලි.

වැකි [නා.ප්‍ර.] වාක‍්‍ය බ.

වැකිටිය (කථා.) [නා.] කම්මැලි
බව ; මන්දෝත්සාහි භාවය.

වැකුම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කිසිත්
(වාතය පමණවත්) නැති ශූන්‍ය
ස්ථාන ; ශූන්‍යය.

වැක්කෙරෙනවා [ක්‍රි.] (ද්‍රවයක්)
පහතට වැස්සෙනවා ; ගලා
හැලෙනවා ; වැගිරෙනවා.

වැක්සිනය (පාරිභා.) [නා.] වසූරිය
වැනි ඇතැම් බෝවන රෝග
වැළැක්වීම සඳහා ශරීරගත
කරන ප්‍රතිජේෂ්‍ය ඖෂධය ;
එන්නත.

වැගිරෙනවා [ක්‍රි.] වැක්කෙරෙනවා ;
(දියර ආදිය) බේරෙනවා.

වැජඹෙනවා [ක්‍රි.] සෞභාග්‍යමත්
ව ජීවත් වෙනවා ; බැබළෙනවා ;
විජාම්භමාන වනවා.

වැජියා [නා.] වනයේ ජීවත්වන
මනුෂ්‍යයා ; වනවාටියා ; වැද්දා.

වැට [නා.] අ. හික්ෂුන්ගේ
ආහාරය ; දාන වෘත්තය ;
දන්වැට. - ආ. ඉඩම් ආදිය වෙන්
කිරීම සඳහා ඉනි ආදිය සිටුවා
මායිම් දක්වන ආවරණය. - ඇ.
පහන ; ප්‍රදීපය. - ඇ. ගසක්
මෙන් හෝ වැටක් මෙන් තැනූ
පහන් සමූහය ; පහන් රූක. -
ඉ. පහනෙහි තිරය ; වැටිය ;
වර්තිකාව. - ඊ. වැටුප ; පඩිය. -
උ. උවටැන ; උපස්ථානය. -
උ. පවත් ගැසීමේ උපකරණය ;
වටාපත.

වැටකඩ [නා.ප්‍ර.] වැටෙන් පනිත්ට
තනා ඇති කුඩා කපොල්ල ;
වැටකඩුල්ල.

වැටකඩුලු [නා.ප්‍ර.] වැට හා ඉන්
පනින තැන් ; කඩුලු ආදිය
සහිත වැට.

වැටකෙය, වැටකෙයා, වැටකෙයියා,
[නා.] කටු සහිත සිහින් දිග
කොළ-කහ වර්ණ පට්ටලින් යුත්
කොළද ආධාරක මුල්ද සහිත
පඳුරු වර්ගයක් ; වැටකේ ;
කේතකි.

වැට කෙහෙල් [නා.ප්‍ර.] පහන් සහ
කොඩි.

වැට කොටු [නා.ප්‍ර.] වැටවලින් වට
කරන ලද ප්‍රදේශ.

වැටනිය [නා.] උපස්ථාන
කරන්නිය.

වැටන් කෝටු (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
වරිච්චි බැඳීමේදී හරහට
සවිකරන කෝටු.

වැටපහන [නා.] අ. පහන්ඵළිය ;
ප්‍රදීපාලෝකය.- ආ. වටපහන ;
පිත්තල පහන.

වැටපා [නා.ප්‍ර.] වැටට සිටුවන
කණු ; වැටේ ඉනි.

වැටපු, වැටුපු [නා.ප්‍ර.] පහන් ;
ප්‍රදීප ; වැටුප්.

වැටම, වැටුම [නා.,ප්‍ර.,වැටුම්] අ.
පැවැත්ම ; ජීවනය ; ජීවත්වීම.-
ආ. රැකියාව ; වෘත්තිය ;
ශිල්පය ; ව්‍යාපාරය.- ඇ. පඩිය ;
කුලිය ; වැටුප.- ඇ. වහර ;
ව්‍යවහාරය ; පරිහරණය.- ඉ.
උපස්ථානය ; පෝෂණය.- ඊ.
වැටීම ; පතිය ; පතියවීම.-
උ. කරකවීම ; භ්‍රමණය ; වටා
යාම ; ආවර්තය.

වැටලෑම [හා.නා.] වැටලීම ; යම්
ස්ථානයක් හෝ තැනැත්තකු
අල්ලා ගැනීම සඳහා අවට
රැකවල් ලෑම ; කොටු කිරීම.

වැටහෙනවා [ක්‍රි.] ඒත්තු යනවා ;
හැඟෙනවා ; තේරුම් යනවා ;
අවබෝධ වෙනවා.

වැටි [නා.ප්‍ර.] අ. කිසිවක් ඇතුළට
පිවිසීම වැළැක්වෙන සේ ගසන
මුඩි.- ආ. වැසි ; වර්ෂා.- ඇ.
තිර යෙදූ පහන්.- ඇ.

තෙලිකුරු ; පින්සල.- ඉ. ලනු
මෙන් ඇඹරූ දෑ ; වෙළුම් ;
දඟර.- ඊ. පස්, ගල් ආදියෙන්
ස්වභාවික ව සෑදී, නොහොත්
සාදනු ලබා පවතින ආවරණ
නොහොත් සීමා ; නියර ;
වේලි.- උ. සමූහ ; කලාප ; මිටි.-
උ. එක් පොදු දිශාවක් බලා
විහිඳෙන කඳු පේළි.- ගස්, පඳුරු
ආදියෙන් සෑදුණු පේළි.

වැටි පෙරළෙනවා [ක්‍රි.] හේන්වල
කැපූ බඩවැටි හෙවත් බැද්ද
පෙරළා දමනවා.

වැටි බංකුව [නා.] කෝටුවලින්
සාදාගත් බංකුව ; වාඩිවීම
සඳහා තැනු කෝටු මැස්ස.

වැටි බඳිනවා [ක්‍රි.] වේලි තනනවා ;
අමුණු බඳිනවා.

වැටු [වි.] අ. පැවැත්වූ ; වර්තනය
කළාවු.- ආ. කරකැවූ ; ඇඹරූ.

වැටුප [නා.] අ. පහන ; ප්‍රදීපය ;
පහන්වැටිය.- ආ. පඩිය ;
කුලිය ; වේතනය.- ඇ. රංග
ස්ථානය ; රගමඩල.- ඇ. ජීවිකා
වෘත්තිය ; දිවෙල.- ඉ. සෙවුම ;
ගවේෂණය.- ඊ. වෙළඳාම.

වැටුපුසිල [නා.ප්‍ර.] පහන්දැල්ල ;
පහන් සිල.

වැටුප් ක්‍රමය [නා.] තනතුරක්
සඳහා නියමිත පඩි ප්‍රමාණය ;
වැටුප් පරිමාණය.

වැටුප් පිරිවැය [නා.] වේතන සඳහා යන වියදම ; පඩි වෙනුවෙන් වැය වන මුදල.

වැටුම් මඩුව [නා.] රාජසභාව පවත්වන මණ්ඩපය ; රාජසභා මඩුල්ල.

වැටුම් සරි [වි.] ජීවත්වීමට යෝග්‍ය ; සුදුසු හෝ ප්‍රමාණවත්.

වැටුම් සාල් [නා.ප්‍ර.] පඩිය වශයෙන් දෙන සහල් ; කුලිය හැටියට ගෙවන හාල්.

වැටෙන තරුව [නා.] විනාශ වන උල්කාව ; ගිනිගන්නා උල්කාපාතය.

වැටොළු [වි.] අත්හැරිය යුතු ; වර්ජනය කළ යුතු.

වැඩ [නා.ප්‍ර.] අ. අභිවාද්ධිය ; දියුණුව ; ප්‍රයෝජනය. - ආ. කර්මාන්තය ; කාර්යය ; මෙහෙය ; කටයුත්ත ; රාජකාරිය. - ඇ. අලංකාර මෝස්තර ; සැරසිලි ; කැටයම්. - ඇ. කුසල් ; පින්.

වැඩ අල්ලනවා [ක්‍රි.] ශූභ නැකතට වැඩක් ආරම්භ කරනවා ; සිංහල අලුත් අවුරුදු දින නොනගත කාලය ගෙවුණු පසු පළමුවෙන් ම යම් කාර්යයක් ආරම්භ කරනවා.

වැඩ ඉන්නවා [ක්‍රි.] අ. පිදිය යුතු අයකු වාඩි වී සිටිනවා ;

හිඳිනවා. - ආ. වාසය කරනවා ; ජීවත්වෙනවා. - ඇ. පැමිණ සිටිනවා.

වැඩකරු [වි.] යහපත සිදු කරන ; දියුණුව ගෙන දෙන ; සාධනීය ; අභිවාද්ධියක. - [නා.ප්‍ර.] අ. යහපත සිදුකරන තැනැත්තා ; අභිවාද්ධියකයා. - ආ. මෙහෙකරුවා ; සේවකයා. - ඇ. කම්කරුවා ; වැඩකරන්නා.

වැඩකළු [වි.] වැඩ කිරීමට කැමැති වූ ; හිත සුව පිණිස වැඩ කිරීමෙහි ඇලුණු ; වැඩ කිරීමෙහිලා කලා වූ.

වැඩ කොවිල්කාරයා [නා.] පෙරහැර ආදී කටයුතුවලට සහාය වන පුද්ගලයා ; පාර සරසන පුද්ගලයා.

වැඩ දමනවා [ක්‍රි.] ඇඳුම් රන් රිදී භාණ්ඩ ආදිය අලංකාර කරනවා ; ගෙත්තම් සැරසිලි කරනවා ; ඔප දමනවා.

වැඩපළ, වැඩපොළ [නා.ප්‍ර.] අ. වැඩ කරන ස්ථානය ; කම්හල ; වාඩිය. - ආ. වැඩකටයුතු ; මෙහෙය ; සේවය.

වැඩපැය [නා.] අ. වැඩ කරන පැය (ගණන). - ආ. සේවා ස්ථානයක වැඩ කළයුතු පැය ගණන.

වැඩ බලන්නා [නා.] අ. වැඩ පරීක්ෂකයා. - ආ. නියමිත

පුද්ගලයා වෙනුවට තාවකාලිකව පත්කොට ඇති තැනැත්තා.	ඉක්මවනවා ; කොටහළු වෙනවා.
වැඩම කරනවා [ක්‍රි.] ගෞරවනීය පුද්ගලයකු හෝ වස්තුවක් කැඳවාගෙන හෝ රැගෙන එනවා ; වඩම්මනවා ; වැඩමවනවා.	වැඩිසිටි, වැඩිහිටි [වි.] අ. වයසින් වැඩි සිටියා වූ ; වයෝවෘද්ධ ; වැඩිමහලු. - ආ. ළමාවිය ඉක්ම වූ.
වැඩවසම් ක්‍රමය [නා.] රාජකාරිය සඳහා වැටුප් වෙනුවට ඉඩම්වල පලදාවෙන් කොටසකට හිමිකම් කීම ප්‍රධාන ලක්ෂණය සේ පැවතුණු පැරණි සමාජ ක්‍රමයක්.	වැණිය [නා.] කොත.
වැඩ විඳිනවා [ක්‍රි.] අනුභව කරනවා ; භුක්ති විඳිනවා.	වැනි [නා.ප්‍ර.] අ. බඳුන ; භාජනය. - ආ. ඉණි සිටුවා බඳින වැට ; වැටි. - ඇ. විත්තිය ; විස්තරය ; වාර්තා. - [වි.] වෘක්ත ; වතුර ; දක්ෂ.
වැඩි [වි.] අ. උතුම් ; විශාල ; ලොකු. - ආ. වැඩුණු ; වර්ධනය වූ. - ඇ. පමණ ඉක්මවන.	වැනිරෙනවා [ක්‍රි.] අ. දිගාවෙනවා ; හාන්සිවෙනවා. - ආ. පැනිරෙනවා.
වැඩි කරනවා [ක්‍රි.] අ. දියුණු කරනවා ; වර්ධනය කරනවා. - ආ. සංඛ්‍යාවක් තවත් සංඛ්‍යාවකින් ගුණ කරනවා.	වැදගත් [වි.] සැලකිය යුතු ; උසස් ; යහපත්.
වැඩිතැන් [නා.ප්‍ර.] තෙරුන් වහන්සේ ; ස්ථවිරයන් වහන්සේ.	වැදගැම්ම [නා.] ප්‍රයෝජනය ; යහපත ; වැදගත්කම.
වැඩිපද [නා.ප්‍ර.] ආඩම්බර බව ; පමණට වැඩිකම ; අහංකාරකම.	වැදැල්ල [නා.] කුට්ටිය ; කැබැල්ල ; කොටස.
වැඩිමනක් [වි.] අධික ; වැඩිපුර ; ඉතිරි ; ප්‍රමාණය ඉක්ම වූ.	වැදැමහ, වැදැමස [නා.] ගැබ්ගතව පවත්නා කලලය ආවරණය කරමින් එය පෝෂණය කරන සිවිය.
වැඩිවිය [නා.ප්‍ර.] වැඩුණු වයස ; තරුණ විය.	වැදැරුම් [වි.] ආකාර ; අයුරු ; ප්‍රකාර. - [නා.ප්‍ර.] සංවිධානය ; මෙහෙයවීම.
වැඩිවිය පැමිණෙනවා [ක්‍රි.] තරුණ වයසට පත්වෙනවා ; ළමාවිය	වැදි [වි.] වැද්දන් පිළිබඳ වූ ; වැද්දන් වෙසෙන ; වැද්දන් සතු.

[නා.ප්‍ර.] තුනි ගී ගයන්නා ; ස්තුති පාඨකයා ; වන්දිතවටයා.	වැද්දගන්නවා [ක්‍රි.] ඇතුළුවීමට ඉඩ හෝ අවසර දෙනවා ; බාර ගන්නවා ; ඇතුළට ගන්නවා.
වැදි පත්තුව [නා.] වැද්දන්ගේ ගම්මාන පිහිටි ප්‍රදේශය ; වැද්දන් විසූ පත්තුව නම් පුරාණ පාලන ඒකකය.	වැද්දය [නා.] වරද ; වදාය ; වැරද්ද.
වැදියකා [නා.] තාල වර්ගයේ ගස්වලට උපද්‍රව කරතැයි සැලකෙන යක්ෂයා ; කැලෑවට හා ගස්වැල්වලට අධිපති යක්ෂයා.	වැද්දා [නා.] අ. වනාශිත ව ජීවත්වන පැරණි දේශීය ජන කොට්ඨාසයක්. - ආ. සතුන් මරා ජීවත්වන වනවාරියා.
වැදිරි [නා.ප්‍ර.] තාපසයා ; යෝගියා ; තවුසා.	වැද්දුම [නා.] පූට්ටු කිරීම.
වැදිරෝගය [නා.] ව්‍යාධිය ; අසනීපය.	වැද්දුම් කරාමය [නා.] වඩුවැඩවල දී ලැලි එකට වැද්දුම් කිරීම හෙවත් මූට්ටු කිරීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණය.
වැදි සන්නිය [නා.] දහඅට සන්නියෙන් එකක් ; සන්නි යක්ෂයාගේ ආකාර විදහා දැක්වෙන නැටුම.	වැනකු වෙහෙළි [නා.ප්‍ර.] ඇඳ, පුටු ආදියෙහි හේත්තුවන ඇඳි.
වැදිසේර [නා.ප්‍ර.] වැදි පරපුර ; වැදි පිරිස ; වැදි සනුහරය.	වැනිලා [නා.ප්‍ර.] අ. ඕකිඩි කුලයට අයත් ශාකයක්. - ආ. එම ශාකයේ කරල්. - ඇ. කරල්වලින් ලබාගන්නා සාරය.
වැදු ගෙය [නා.] අ. ප්‍රසූතිය සිදුවූ ගෙදර ; කිඹිරිගෙය. - ආ. දරුවන් වැදූ කාන්තාව ; වැදුමව.	වැනිලින් [නා.ප්‍ර.] (රසා.) වැනිලා වල ඇති සුවඳ ද්‍රව්‍යය.
වැදු පියා [නා.] ජාතක කළ පියා ; තමාගේ ම පියා.	වැනිස්ටා [නා.ප්‍ර.] සිව් වැනි තුනිලැලි කීපයක් අලවා සාදන ලැලි විශේෂයක්.
වැදෙනවා [ක්‍රි.] අ. ප්‍රවීණ වෙනවා ; පිවිසෙනවා ; ඇතුළු වෙනවා. - ආ. හැපෙනවා ; වදිනවා.	වැනේඩියම් [නා.ප්‍ර.] ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක් ; වානේ පැහැය ඇති තද ලෝහයක්.
	වැන්දඹුව [නා.] සැමියාගේ මරණින් පසු අවිවාහක ව සිටින

කාන්තාව ; කණවැද්දුම් ; ස්ත්‍රිය ; විධවාච.	නිලධාරියා ; රාජභාණ්ඩාගාරයේ වියදම් පිළිබඳව කටයුතු කරන තැනැත්තා.
වැන්දඹු වත [නා.] සැමියා මළ ස්ත්‍රියක විසින් පිළිපැදිය යුතු සිරිත් විරිත්.	වැය ගෙවුම් [නා.ප්‍ර.] පුද්ගලයකුට හෝ ආයතනයකට මුදලින් හෝ භාණ්ඩවලින් කරන ගෙවීම්.
වැන්දැටි [වැන්ද+අටි] [නා.ප්‍ර.] වැඳීමට කැමැති.	වැයදම [නා.] වැය ; වියදම.
වැඳි [නා.ප්‍ර.] අ. දරුවන් නැති ස්ත්‍රිය ; වඳ ස්ත්‍රිය. - ආ. සැමියා මළ ස්ත්‍රිය ; වැන්දඹුව. - ඇ. වන්දිභට්ටයා ; ප්‍රශස්ති ගායකයා.	වැය ශීර්ෂය [නා.] ආයතනයක විවිධ කාර්යවලට වෙන් කෙරෙන මුදල් ප්‍රමාණය ; වැය කොටස.
වැපාදය [නා.] ව්‍යාපාදය ; ක්‍රෝධය ; වෛරය.	වැයික්කිය [නා.] යමෙකුගේ අණසක වලංගු ප්‍රදේශය ; බල ප්‍රදේශය.
වැපාරයා [නා.] අ. ව්‍යාපාරිකයා.- ආ. සේවයෙහි යෙදෙන්නා.	වැයිරි, වැවිරි [නා.ප්‍ර.] අ. රේඛාව ; ඉර. - ආ. කය ; සිරුර ; ශරීරය.
වැපුද [නා.ප්‍ර.] පුරාණ පහන් පූජා ක්‍රමයක්.	වැර [නා.ප්‍ර.] අ. විරියය ; උත්සාහය ; වැයම. - ආ. කය ; සිරුර.
වැම [නා.] අ. දිග මනින මිම්මක් ; හතර රියනක ප්‍රමාණය ; බඹය.- ආ. උත්සාහය ; වැයම. - ඇ. දැරීම ; විඳීම. - ඇ. රෙදි විවීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණයක් ; වියන පටිය ; හැඩලිය.- ඉ. දැරීම ; විඳීම.	වැරටි [නා.ප්‍ර.] අ. වියළි ගොම කැබලි ; වළං පිළිස්සීමට ගනු ලබන ද්‍රව්‍යයක්. - ආ. වැරටියාගේ කටුව. - ඇ. වැරටි කටුවෙන් තනා ගන්නා හුණු.
වැය [නා.ප්‍ර.] මුදල හෝ භාණ්ඩ හෝ ශ්‍රමය ක්ෂය වීම ; වියදම ; යම් කටයුත්තකට වියදම් කරන මුදල.	වැරටියා [නා.] මුහුදේ වසන බෙල්ලන් විශේෂයක්.
වැයකැමියා [නා.] ආයතනයක ගෙවීම් භාරව කටයුතු කරන	වැරසර, වැරිසර [වි.] විරත්වයෙන් උසස් වූ ; ධෛර්යවත් වූ ; බලවත් වූ ; විරියයෙන් සාර වූ.

වැරහැල්ල [නා.] ඉරිගිය පරණ රෙද්ද ; කඩමල්ල.

වැරැටියා [නා.] මුහුදේ වසන කළු පැහැති පියන් දෙකක් සහිත බෙල්ලන් විශේෂයක්.

වැරෝලි සේකුව [නා.] (සත්ව.) පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ මස්තිස්කා අර්ධගෝල යා කරන තන්තු සමූහය.

වැලඳ ගන්නවා, වැළඳගන්නවා [ක්‍රි.] අ. එකිනෙකා බදා ගන්නවා ; ආලිංගණය කරනවා ; සිප ගන්නවා. - ආ. වෙළා ගන්නවා.- ඇ. සිරිත් විරිත් හෝ ලබ්ධියක් පිළිගන්නවා.

වැලපෙනවා [ක්‍රි.] අදෝනා කියමින් අඬනවා ; කැගසමින් හඬනවා ; අධික ශෝකයෙන් හඬනවා ; විලාප තියනවා.

වැලලි දවස [නා.] වැසිදිනය.

වැලසින්න, වැලහින්න [නා.] වලස් දෙවනුව ; වලසාගේ ගැහැණු සතා.

වැලහෙනවා, වැළහෙනවා [ක්‍රි.] අ. සැඟවෙනවා ; මුවහ වෙනවා.- ආ. අතුරුදහන් වෙනවා.

වැලැක [නා.ප්‍ර.] වැළඳ ගැනීම ; ආලිංගනය.

වැලැල්ල (කථා.) [නා.] හිරු රැස් අඩු තත්ත්වය ; වැසි ඇදිරිය.

වැලැන (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ගඟ අසබඩ පිහිටි තෙතමනය ඇති තැනිතලා භූමිය. - ආ. අතරින් පතර ගස් කොළං ඇති කැලැව.

වැලි [නා.ප්‍ර.] සිහින් සුදු හෝ කළු ගල් කැබලි වැනි ද්‍රව්‍යය ; විශේෂයෙන් මුහුදු සීමාවල ද ගංගා, දොළ, ඇළ, උණුසුම් හා අර්ධ කාන්තාර පුරා ද පවතින ඉතා කුඩා සියුම් බෙහෙවින් සුදුපාට පාෂාණ කැබලි.- [නි.] නැවත ; යළිත්.

වැලි උෂ්ණකය [නා.] සෘජුව ම තාපය නොවැදෙන අන්දමට ගිනිදැල්ලටත් රත් කරනු ලබන භාජනයටත් අතරින් තබන භාජන විශේෂයක් ; වැලිවලින් පිරුණු නොගැඹුරු යකඩ දිසිය.

වැලිකණ්ඩිය (පාරිභා.) [නා.] මුහුදේ හෝ ගංගාවක දිය යට තිබෙන වැලි වැටිය.

වැලිකන්ද [නා.] ගංගා මෝය, මුහුදු වෙරළ ආදිය ආශ්‍රිත ව හුළඟින් ගසාගෙන පැමිණ තැන්පත් වූ වැලිවලින් සෑදුණු වැටිය ; වැලිපරය.

වැලිකොන්ද [නා.] ස්තුපයක වේදිකාවේ ලිස්තර ; බිත්තියෙන් පිටතට ගඩොල් පන්නා කළ ලිස්තරය ; ආධාර බන්ධකය ; වාලුකා පෘෂ්ඨය.

වැලිගල [නා.] අ. වටකුරු තිරිවාණ
කුඩු දියවීමෙන් සෑදුණු
අවසාදිත පාෂාණයක්. - ආ.
පිහියා ආදි ආයුධ මුවහත්
තබන ගල් විශේෂයක නාමය.

වැලිගසනවා [ක්‍රි.] (රුසි.) අ. වංචා
කරනවා ; සඟවනවා ; කුට
උපක්‍රම යොදනවා. - ආ. (කථා.)
යමකට හෝ යමෙකුට වැලි වීසි
කරනවා.

වැලිතෙර [නා.ප්‍ර.] වැලි සහිත ගං
ඉවුර හෝ වෙරළ.

වැලිපට [නා.ප්‍ර.] වැලිතලය ; පුලින
තලය ; වාලුකා පට්ටය.

වැලිපත [නා.] අ. වැලි පිළේ අකුරු
ලිවීම සඳහා ඇත්දළ ආදියෙන්
කළ උපකරණය ; වැලිකුර. -
ආ. කුඹුරක වැලි සහිත කොටස.

වැලිපස [නා.] වැලි බහුල වශයෙන්
තිබෙන පස ; වැලි සහිත පස.

වැලිපිල, වැලිපිල්ල [නා.]
බාලයන්ට අකුරු ලිවීම පුරුදු
කරවීමට වැලි අතුරා සකස් කළ
වේදිකාව ; වැලිපෙන.

වැලිපිල්ටරය (පාරිභා.) [නා.]
ද්‍රව්‍යයක් පෙරීම සඳහා වැලි
භාවිත කෙරෙන ගිල්ටරය.

වැලි පිරනවා [ක්‍රි.] වැලි
අවුස්සනවා ; වැලි පාදනවා.

වැලිපෙන [නා.] අ. වැල්ල සහිත
මාර්ගය ; ජලාශයක් ආශ්‍රිත වැලි

සහිත ප්‍රදේශය. - ආ. අකුරු
ලිවීමට වැලි අතුරා සකස් කළ
වේදිකාව හෝ ලෑල්ල.

වැලිප්ලාවිතය [නා.] සුළඟට
ගසාගෙන ඒමෙන් ගොඩ
ගැසුණු වැලිගොඩ ; වැලිකන්ද.

වැලිබක් [නා.ප්‍ර.] බාලයන්
වැලිවලින් සාදන සෙල්ලම් බත්.

වැලිබිසි [නා.ප්‍ර.] වැලිගොඩ ; වැලි
පොට්ටනිය.

වැලිවැටිය [නා.] ගංඟාමෝය
අසල හෝ මුහුදුවෙරළ අසින්
සුළඟින් ගසාගෙන අවුත්
තැන්පත් වූ බුරුල් වැල්ලෙන්
සෑදුණු වැටිය.

වැලිහකුරු [නා.ප්‍ර.] කිතුල් පැණි
ආදිය මිදෙන්ට තැබීමෙන් එහි
සෑදෙන හකුරු.

වැල් [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වාධීන ව සෘජු ව
නො නැඟී, ඉතා සිහින්ව දිගටම
විහිදෙන පැළෑටි ; ලතා ; ලිය.-
ආ. නූල්, ලණු, කම්බි ආදිය
ඉහළින් දිග්ගස්සීමෙන් ඇතිවන
දැ. - ඇ. පුරුක් එකට අමුණා
හෝ මුතු ආදි ඇට අමුණා සෑදූ
මාල.

වැල් අකුරු [නා.ප්‍ර.] එකිනෙක
නොකැඩෙන ලෙස සම්බන්ධ
කර ලියන අකුරු ; වැලක
ආකාරයට ලියන අකුරු.

වැල් අත [නා.] පේෂ
කර්මාන්තයේ දී භාවිත කරන
උපකරණයක්.

වැල්ඩිං/වෙල්ඩිම් [නා.ප්‍ර.] ලෝහ
වර්ග තාපරක්ක තත්ත්වයෙන්
පැස්සීම.

වැල් දොඩම් [නා.ප්‍ර.] ගෙඩිවල
යුෂයෙන් රසවත් පානයක්
සෑදිය හැකි තෙත් කලාපික
හෝගයක්.

වැල් පැන්නුම [නා.] අ. හූනියම්
විශේෂයක් ; තමන්ට සතුරු
අයෙකු ගමන් කරන මාර්ගයෙහි
ජප කළ වැලක් දමා එය
පැහැරවීමට සැලැස්වීම.- ආ.
(කථා.) වැල්වලින් වළල්ලක් සාදා
ආතුරයා වළල්ල උඩින් රිංගවා
හූනියම කැපීම. - ඇ. (කථා.)
සිංහල ක්‍රීඩා විශේෂයක්.

වැල් පෙට්ටිය [නා.] පුරාණයේ
ආහරණ දැමීමට භාවිත කළ
වේවැල් පෙට්ටි විශේෂයක්.

වැල්පොළිය [නා.] මුල් මුදලට
වාර්ෂික ව එකතු වන පොළිය
ද එකතු වූ පසු ඒ මුළු මුදලට
පොළිය ගණන් බැලීමේ ක්‍රමය.

වැල්මල් [නා.ප්‍ර.] වැලකින් සෑදූ
මලපුඩුව ; ලතා පාශය.

වැල්යාවිඤා [නා.ප්‍ර.] නොනවත්වා
දිගින් දිගට ම කරන යාවිඤාව.

වැල්ල [නා.] අ. වැලි ; වැලි සහිත
බිම ; වාලුකාව. - ආ. මුහුදු
වෙරළ.

වැල්ලකරය [නා.] වෙරළබඩ
ප්‍රදේශය ; වෙරළාසන්න
ප්‍රදේශය ; වැල්ලබඩ.

වැල්ලවුරු [නා.ප්‍ර.] වැලිවලින් සෑදූ
ආවරණය ; වැලිකණ්ඩිය ;
වැලිබැම්ම.

වැල්ලිරා, වැල්ලිරි, වැල්ලිරි,
වැල්ලිර, වැල්ලෝරු [නා.ප්‍ර.]
තීරු වශයෙන් ඉරා වේළන ලද,
මුව ගෝන ආදී මස්.

වැල්වාරා, වැල්වාරම් [නා.ප්‍ර.]
අ. කාරණයට අදාළ නැතිව
දිගින් දිගට කරන කතාබහ ;
අර්ථයක් නැති කතාබහ. - ආ.
වැල් ගෙතී ආකූල ව සෑදුන
ආවරණය.

වැල් වඩුවා [නා.] වේවැල්වලින්
භාණ්ඩ සාදන්නා ; වේවැල්
කාර්මිකයා.

වැව [නා.] ජලය රඳවා ගැනීමට
සාදාගත් විශාල ජලාශය ;
කෘතිම ජලාශය.

වැවසර [නා.ප්‍ර.] වැවක් අසල
මඩබිම් ; කුඹුර.

වැවස්ථා [නා.ප්‍ර.] අණපනත් ;
නීති ; ව්‍යවස්ථා.

වැවස්ථා පහණ [නා.] ව්‍යවස්ථා
කෙටු ගල.

වැවහරය, වැවහාරය [නා.]
භාවිතය ; පුරුදු සිරිත ;
ව්‍යවහාරය.

වැවිරි [නා.ප්‍ර.] අ. පහරදීමකින්
ශරීරයේ ඉලිප්පි මතුවන
ලකුණු.- ආ. පොල් ලෙල්ලකින්
පතුරක් වශයෙන් වෙන් කොට
කපා ගන්නා සිහින් දිග තිරුව.

වැවිලි ආර්ථිකය [නා.] (තේ, රබර්,
පොල් ආදී ප්‍රධාන) වගා මත
රැඳුණු ආර්ථිකය.

වැවිලිකාරයා [නා.] වතුහිමියා ;
වැවිලි කර්මාන්තයෙහි නියුක්ත
පුද්ගලයා.

වැවිල්ල [නා.] අ. වගා කිරීම ;
ගොවිතැන් කිරීම. - ආ. වගා
කළ දෙය ; හෝගය.

වැවුම්කරය [නා.] ඉඩමක් වැවීමට
බලය පවරා දෙන ලියවිල්ල
හෝ ඔප්පුව ; වැවීමට දෙන
බලපත්‍රය.

වැවෙනවා [ක්‍රි.] වර්ධනය
වෙනවා ; වැඩෙනවා ;
ක්‍රමයෙන් විශාල වෙනවා.

වැව් ඉහත්තාව [නා.] වැවක උඩු-
ගං දිශාවෙහි පවතින බිම්
කොටස.

වැවගම් [නා.ප්‍ර.] වැවක් ආශ්‍රයෙන්
වගා කරන කුඹුරු සහිත ගම ;
වැවකින් නඩත්තු වන ගම.

වැව්බඩ [නා.ප්‍ර.] වැව අසල ; වැව
ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය.

වැව්වාණ, වැව්වාන [නා.ප්‍ර.]
වැවෙන් ජලය පිට කරන
සොරොවුව.

වැසන [නා.ප්‍ර.] අ. ඇලීම ; ආශාව.-
ආ. රෙද්ද ; වස්ත්‍රය ; ඇඳුම.

වැසනය [නා.] ව්‍යසනය ; විපත ;
පීඩාව ; දුක.

වැසි, වැහි [වි.] අ. වර්ෂාව
සම්බන්ධ ; වැස්ස ඇති ;
වර්ෂාව සහිත.- ආ. වාසය
කරන ; වෙසෙන.- [නා.ප්‍ර.]
සුවඳ කවන ලද දෙය.

වැසිකිළිය, වැහිකිළිය [නා.]
මලපහ කරන කුටිය ; වර්ෂ
කුටිය ; කක්කුස්සිය.

වැසිකිළිවත [නා.] වැසිකිළි
භාවිතය සම්බන්ධයෙන්
හික්ෂුන්ට පනවා ඇති පිළිවෙත.

වැසිකෝඩය, වැහිකෝඩය [නා.]
අ. වැහිකළුව ; වැසි අඳුර. - ආ.
වැස්ස.

වැසිපටලය [නා.] වැසි ජලය සහිත
වලාව ; වැහි වලාකුළු ; කළු
වලාකුළු.

වැසිපලය [නා.] යම්කිසි ප්‍රදේශයකට
ලැබෙන වැසි ප්‍රමාණය ;
වර්ෂාපතනය.

වැසිපිරින [නා.] නියං කාලවල දී
වැසි වැස්වීම සඳහා භාවිත
කරන පිරින ; මත්සරාජ පිරින.

වැසිපොද, වැහිපොද [නා.ප්‍ර.]
වැසිබිංදු ; වැසිදිය බිංදු.

වැසිවදල [නා.] වැහි වළාකුළ ;
වැහිවදුල.

වැසිසඵව [නා.] වස් වසන
හික්ෂුන්ට වැසි සාරමස
ප්‍රයෝජනය සඳහා පූජා කෙරෙන
වස්ත්‍රය.

වැස්ලින් [නා.ප්‍ර.] බනිජ තෙලින් සාදා
ගන්නා ග්‍රීස් වැනි ආලේපක
ද්‍රව්‍යයක්.

වැස්ස [නා.] වර්ෂාව ; මේසය.

වැහැප් [නා.ප්‍ර.] අ. වෘෂභයා ;
ගොනා ; හරකා. - ආ.
උත්තමයා ; ශ්‍රේෂ්ඨයා ; උසස්
පුද්ගලයා. - ඇ. පුරාණ රජෙකු
වූ වසභ රජු.

වැහැය, වැය [නා.] දැව සැපයීමට
ගන්නා (කුඩා උදැල්ලක් වැනි)
උපකරණය.

වැහැරී [නා.ප්‍ර.] අ. ගසක පට්ටා
විශේෂයක් ; හණ. - ආ. රැක්
පට්ටාවලින් කළ වස්ත්‍ර වර්ගයක්.-
ඇ. වැහැරී වීවරය ; සිවුර.

වැහැරෙනවා [ක්‍රි.] අ. කෙටිවූ
වෙනවා ; කෘශ වෙනවා ; දුර්වල
වෙනවා. - ආ. ව්‍යවහාර
වෙනවා.

වැහිඅත් [නා.ප්‍ර.] වාහනය ; රථය.

වැහිතළෙනවා [ක්‍රි.] වැස්සෙන්
අනතුරු හෝ පීඩා සිදුවෙනවා.

වැහිබීරුම [නා.] වැසි ඇති වීමේ
ලකුණු ; වැහි අඳුර.

වැහෙනවා [ක්‍රි.] අ. වහනය
වෙනවා ; වැස්සෙනවා. - ආ.
ආවරණය වෙනවා ; වැසියනවා.
- ඇ. යක්ෂ භූත ආදීන් ආරූඪ
වෙනවා ; යක්ෂ භූත
බලවේගයකට නතු වෙනවා.

වැළ [නා.ප්‍ර.] අ. පැත්ත ; පාර්ශ්වය.-
ආ. පංතිය ; පෙළ. - ඇ. වෙරළ ;
ඉවුර. - ඇ. තොටුපළ.

වැළඳෙනවා [ක්‍රි.] බෝවෙනවා ;
ඇති වෙනවා.

වැළමිට [නා.ප්‍ර.] බාහුවේ ඉහළ
කොටසත් පහළ කොටසත්
සම්බන්ධ වන සන්ධිය.

වැළැක්ම [නා.ප්‍ර.] අ. යමක්
සිදුවීමට ඉඩ නොදීම ; බාධා
කිරීම. - ආ. තහනම් කිරීමේ
දඬුවමක්.

වැ [නා.ප්‍ර.] අ. බළල් වර්ගයට අයත්
මාංශ හක්ෂක සිව්පාවෙන් ;
ව්‍යාඝ්‍රයා ; වග. - ආ. ජලාශය ;
වැව ; වාපිය. - ඇ. දත්, කන්
ආදි ස්ථානයන්හි ආබාධ
සඳහා සැලකෙන ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණී
විශේෂයක්.

වැ කණ්ඩිය [නා.] වැවක වතුර
රඳවා තැබීම සඳහා බඳිනු ලබන
බැම්ම ; වැකන්ද.

වැකරණය [නා.] ව්‍යාකරණය බ.

වැකුල [වි.] අවුල් සහිත ;
අපැහැදිලි ; පටලැවුණු ;
ව්‍යාකූල.

වැකොඳ [නා.ප්‍ර.] කුඩා සුදු මල්
සහිත වැල් වර්ගයක්.

වැගොන්න [නා.] දිය රැස් ව
තිබෙන වළ ; කුඩා වැව.

වැදම [නා.] කුඹුරේ වැඩ කරන
මිනිසුන්ට දිවා කාලයේ දී
දෙන ආහාරය ; කයිබත ;
මුත්තෙට්ටුව.

වැදැයම (කථා.) [නා.] බලවත්
උත්සාහය ; වෙර විරිය ;
මහත්සිය.

වැදිය [නා.] ව්‍යාධිය ; රෝගය.

වැපාදය [නා.] තමන් නොකැමැති
අයට විපත් සිදුවනු දැකීමට
ඇති කැමැත්ත ; ඊර්ෂ්‍යා පූර්වක
ක්‍රෝධය ; ව්‍යාපාදය.

වැපාරය [නා.] වෙළඳාම ;
ව්‍යාපාරය.

වැපාරයා [නා.] අ. ව්‍යාපාර වස්තු
වෙළඳපළේ විකුණන්නවුන් හා
ගැනුම්කරුවන් අතර සිටින
පුද්ගලයා ; තැරැවුකාරයා ;
අතරමැදියා. - ආ. ව්‍යාපාරිකයා ;
වෙළෙන්දා. - ඇ. ජාවාරම්කාරයා.

වැය, වැහැය බ.

වැයම [නා.] අ. ව්‍යායාමය ;
උත්සාහය ; ප්‍රයත්නය ; විරියය.

- ආ. වෙහෙස ; ආයාසය ;
ශ්‍රමය. - ඇ. කාර්යය ;
කටයුත්ත ; ක්‍රියාව.

වැයා [නා.ප්‍ර.] දත්, කන් ආදී
ස්ථානවලට ආබාධ සිදුකරන
ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණියෙක්.

වැල්වය, වැල්වය [නා.] ද්‍රවයක
හෝ වායුවක ගමන පාලනය
කරන කරාමය ; කපාටය.

වැවර [නා.ප්‍ර.] යම්තම් ලොඳ
සෑදුණු, බීමට සුදුසු වතුර ඇති
ළපටි පොල්ගෙඩිය ; ළපටි
කුරුම්බා ගෙඩිය.

වැවෙනවා [ක්‍රි.] දුක් දොම්නස්
ආදිය විඳ දරා ගන්නවා ;
ඉවසනවා ; වාචාගන්නවා.

වැසර [නා.ප්‍ර.] වැව අසල පිහිටි
කුඹුරු ආදී ඉඩම්.

වැස්ත කතා (කථා.) [නා.ප්‍ර.] උඩගු
වචන ; පුරාපේරු බස්.

වැස්පරය (කථා.) [නා.] කතෝලික
පල්ලිවල හැන්දෑවේ පවත්වන
දේව මෙහෙය ; සන්ධ්‍යා ගීත
මෙහෙය.

විංකලය [නා.] වැඩපොළ ;
පට්ටලය ; වැඩ පට්ටලය.

විංවිය [නා.] බර ඔසොවන
යන්ත්‍රය ; උත්තෝලකය.

විංශකිය [නා.] අ. විස්සෙන් යුත්
ඒකකය. - ආ. ජ්‍යෙෂ්ඨත්ව
ශාස්ත්‍රීය විසි අවුරුදු කාල
පරිච්ඡේදයක්.

වික [නා.ප්‍ර.] ඇටය පිරුණු වී ;
බොල් නැති වී.

විකව [වි.] පිපුණු ; විකසිත.

විකට [වි.] සිතහ උපදවන ; කවට ;
විහිළු.

විකත්ථනය [නා.] ආත්ම
වර්ණනය ; තමා ගැන
වර්ණනා කිරීම ; පුරසාරම.

විකනවා [ක්‍රි.] දත්වලින් හපනවා ;
දත්වලින් කැබලිවලට කඩනවා.

විකප [නා.ප්‍ර.] ආදේශය ; අභිමත
පරිදි තෝරාගත හැක්ක ;
විකල්පය.

විකප කරනවා [ක්‍රි.] විකුණනවා ;
අලෙවි කරනවා ; වෙළෙඳාම්
කරනවා.

විකපනවා [ක්‍රි.] අ. කල්පනාවට
ගත්තවා ; නුවණින් අවබෝධ
කරගත්තවා. - ආ. හික්ෂුවකගේ
විවර පාත්‍රාදිය අන් අයකු සතු
කරනවා.

විකප්පනය [නා.] (විනය.) වැඩිපුර
ඇති පාත්‍ර විවරාදිය අන්
කෙනකුට පැවරීම.

විකම්පය [නා.] බෙහෙවින්
කම්පාවීම ; වංචලවීම ;
සෙලවීම.

විකභනවා [ක්‍රි.] මැඩ පවත්වනවා ;
මඩිනවා ; මර්දනය කරනවා ;
යටපත් කරනවා.

විකර [වි.] විහිළු ; විකාර ;
භාසාප්පනක.- [නා.ප්‍ර.] අ.
විහිළුව ; විකාරය ; භාසාප්පනක
සිද්ධිය.- ආ. උමතුට ; පිස්සුව.

විකරණය [නා.] අ. (ව්‍යාක.) ධාතු
ගණ වෙන් කොට බෙදා
ලන ප්‍රත්‍යය. - ආ. (පාරිභා.)
වෙනස්වීම ; විකෘතිය ;
අනුවර්ධනය.

විකල [වි.] අ. විකාරයට පත් ;
ප්‍රකෘති තත්ත්වය නොමැති ;
වෙනස්වූ ; විකෘති.- [නා.ප්‍ර.] අ.
වෙනස ; අන්‍යාකාරය. - ආ.
සිහිය මඳවීම ; කල්පනාව
හීනවීම. - ඇ. විකෘතිය ;
විරූපිඛව ; විකාරය.

විකලාව [නා.] කලාවකින් හෙවත්
මිනිත්තුවකින් හැටෙන් පංගුව ;
තත්පරය.

විකලින්දිය [නා.] ප්‍රකෘති ස්වභාවය
නැති වූ ඉන්ද්‍රිය ; විකෘති වූ
ඉන්ද්‍රිය පහ.

විකල් [වි.] නුසුදුසු වේලාව පිළිබඳ
වූ ; නියම කාලයෙන් පිටත
වන්නා වූ ; අයෝග්‍ය වේලාවට
අයත් ; අකාල.- [නා.ප්‍ර.]
පස්වරු කාලය ; සන්ධ්‍යා සමය.

විකල්පය [නා.] යමක් වෙනුවට
තෝරාගත හැක්ක ; වෛකල්පිත
දෙය.

විකශනය [නා.] අ. පැතිරීම ;
අනුක්‍රමයෙන් වැඩීම ; වර්ධනය
වීම. - ආ. විකසිත වීම ; පුබුදුවීම.

විකාරය [නා.] අ. ස්වභාවයෙන්
වෙනස් වීම ; විකෘතිය ;
වෙනස. - ආ. විරූපී ස්වභාවය ;
අවයව ආදියේ විකෘතිභාවය. -
ඇ. විහිළව ; විගඩම ; විසුළුව.

විකාරයය [නා.] යමක් වෙනස්
බවට පැමිණීම ; ප්‍රකෘතිය
නසාලීමෙන් අන්‍ය ගුණයකට
පමුණුවාලීම.

විකාශනය [නා.] ක්‍රමයෙන්
පැතිරීම ; අනුක්‍රමයෙන්
ව්‍යාප්තවීම ; ක්‍රමික වර්ධනය.

විකිණිණ [නා.ප්‍ර.] ආකීර්ණවීම ;
ගැවසීම ; ගහණවීම.

විකිරකය (පාරිභා.) [නා.] වාතය
තාපය කරමින් විදුලි ධාරා නිකුත්
කරන විද්‍යුත් උපකරණය ;
රේඩියෝටරය.

විකිරණ උෂ්ණය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් කිරණ පැතිරීමෙන්
ඇතිවන තාපය.

විකිරණ ධූමිකාව (පාරිභා.) [නා.]
පොළොව මතුපිට එයට
ආසන්නව වායුගෝලයෙහි
තාවකාලිකව ඇතිවන ජල වාෂ්ප
පටලය ; සන මීදුම.

විකිරණ පාත්‍රණය (පාරිභා.) [නා.]
යමක් විද්‍යුත් කිරණවලට

(විශේෂයෙන් එක්ස් කිරණ හා
පාරජම්බුල කිරණවලට)
පාත්‍රවීමේ ක්‍රියාවලිය ;
ප්‍රවීකිරණය.

විකිරණ බලය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් බල ශක්තිය.

විකිරණමානය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් බලශක්තිය යාන්ත්‍රික
බලවේගයකට පරිවර්තනය
වීමේ ප්‍රමාණය පෙන්වුම් කරන
උපකරණය හෝ විකිරණතාප
මාපකය.

විකිරණය [නා.] අ. (පාරිභා.) යම්
යම් ද්‍රව්‍ය විද්‍යුත් චුම්බක තරංග
වසයෙන් හෝ රශ්මිධාරා
වසයෙන් නිකුත් කිරීමේ
ශක්තිය ; කිරණ විසිරීම. - ආ.
විසිරියාම ; ව්‍යාප්ත වීම.

විකිරණ ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
මධ්‍යස්ථානයකින් නිකුත් වන
විද්‍යුත් කිරණවල වේගය.

විකිරණ-ශීල (පාරිභා.) [වි.] විකිරණ
ස්වභාවය ඇති.

විකිරණශීලතාව (පාරිභා.) [නා.]
රශ්මි පිට කිරීමේ විකිරණ
කාර්යය.

විකිරණශීල නියතය (පාරිභා.)
[නා.] විකිරණශීලතාව නමැති
සංසිද්ධිය මගින් ඉදිරිපත් කරන
ස්ථාවර නිගමනය.

විකිරිය කරනවා [ක්‍රි.] අ.
විසුරුවනවා. - ආ. විකාර කරනවා.

විකිරණය [නා.] පැතිරීම ; විසිරීම ;
ව්‍යාප්ත වීම.

විකිරණ [වි.] අ. පැතුරුණු ;
විසුරුණු. - ආ. ඉඳහිට තැනක
ඇති ; තැනින් තැන ඇති ;
ආක්ෂේපක.

විකිරණවාදය [නා.] ආදි කාලීන
සිරිත් විරිත්, විශ්වාස ආදිය එක
තැනක පහළව අනික් දේශවල
පැතුරුණේය යන මතය.

විකුණුම්කරය (පාරිභා.) [නා.] ඉඩම්
ආදි දේපළක් විකිණීමේ දී ලියන
ඔප්පුව ; ඒ සඳහා පිළියෙල
කරන විශේෂ ගිවිසුම් පත්‍රය.

විකුණුම්කරුවා (පාරිභා.) [නා.]
භාණ්ඩ හෝ දේපළක්
විකුණන්නා.

විකුණුම් ගිණුම (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි කාලසීමාවක් ඇතුළත
දී විකුණන ලද භාණ්ඩවල
වටිනාකම සටහන් කර ඇති
ගිණුම.

විකුණුම්පත (පාරිභා.) [නා.]
විකුණන ලද භාණ්ඩවල
වටිනාකම සඳහන් පත්‍රිකාව ;
බිල.

විකුණුම් පොත (පාරිභා.) [නා.]
විකුණුම් පිළිබඳ ව විස්තර
සඳහන් පොත.

විකුණුම් ප්‍රකාශය [නා.]
විකුණුම්කරු හා ගැනුම්කරු යන

දෙපාර්ශ්වය විසින් ම වගකීමට
බැඳෙන පොරොන්දු පත්‍රය.

විකුණුම් ශාස්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
වෙළඳාම පිළිබඳ ශිල්පීය දැනුම.

විකුමැති [වි.] විකුමය හෝ
වීරත්වය ඇති.

විකුම [නා.ප්‍ර.] අ. විකුමය ;
වීරත්වය ; අධික බලය ;
රණශූරත්වය. - ආ. ඉක්මවා
යෑම ; නීතියක් කඩකිරීම.

විකෘත [වි.] විකාරයට පත් කරන
ලද.

විකෘති [වි.] වෙනස් ; අස්වාභාවික ;
විකාර ; විරූප වූ. - [නා.ප්‍ර.] අ.
වෙනස්වීම ; විකාරය ;
විරූපිභාවය ; අස්වාභාවිකත්වය. -
ආ. මුලින් නොතිබුණු අලුත්
ප්‍රභේදයක් ආරම්භවීම. -
ඇ. එකම දෙය වෙනස්
ස්වභාවයකින් ඉදිරිපත් කිරීම.

විකෘතාර්ථය [නා.] වෙනස් කොට
තනන ලද්ද ; වෙනස් කරන
ලද අර්ථය.

විකේන්ද්‍රණය [නා.] එකම
තැනකින් පාලනය වීම නැති
කිරීම.

විකේන්ද්‍රිත (පාරිභා.) [වි.]
කේන්ද්‍රයෙන් බාහිරව පිහිටි ;
පොදු කේන්ද්‍රයක් නැති ;
මධ්‍යගත නොවූ.

විකෝපනය [නා.] විනාශ කිරීම ;
නැසීම ; සිඳීම.

වික්කලු [වි.] ගොත ගසන්නා වූ ;
දිව පැටලෙන්නා වූ ; ගොත
ස්වභාවයෙන් යුතු.

වික්කලුව [නා.] ගොත ගැසීම ;
ගොත වූ ස්වභාවය.

වික්ඛින්න චිත්තය [නා.] සංවර
නොවූ සිත ; වික්ෂිප්ත වූ සිත.

වික්චර්මායර් උපකරණය [නා.]
වාෂ්පශීල ද්‍රව්‍යවල සන්නත්වය
සෙවීම සඳහා භාවිත කරන
උපකරණය.

වික්‍රමවන්තයා [නා.] අධික ශූරත්වය
ඇති පුද්ගලයා ; විරියවන්ත
තැනැත්තා.

වික්‍රමාන්විත [වි.] ශූර වූ ; බල
පරාක්‍රමයෙන් යුතු.

වික්‍රය [නා.ප්‍ර.] භාණ්ඩ දී මුදල්
ගැනීම ; විකිණීම ; වෙළඳාම ;
අලෙවිය.

වික්‍රියාව [නා.] අ. යම් වස්තුවක්
අන් ආකාරයකට පැමිණවීම ;
වෙනස් කිරීම. - ආ. යම් බලයක
ක්‍රියාකාරිත්වය නිසා වස්තුවක
හැඩය වෙනස්වීම.

වික්‍රීන කොටස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සමාගමක විකුණන ලද
ව්‍යාපාර වස්තු ; විකුණන ලද
අරමුදල්.

වික්ෂිප්ත [වි.] ඔබ මොබ විසුරුණා
වූ ; පැතිරුණා වූ ; අවුල් වූ ;
එක අරමුණක නොපිහිටි.-
[නා.ප්‍ර.] විසිරීම ; කැළඹීම ;
ව්‍යාකූලත්වය.

වික්ෂේප [වි.] කැළඹුණා වූ ;
චංචල වූ ; ව්‍යාකූල වූ.

වික්ෂේපය [නා.] අ. කැළඹීම ;
ව්‍යාකූලත්ව ; වික්ෂෝභය.- ආ.
ශෝකය ; සිත්තැවුල.

විබාදනය [නා.] අ. දිරායෑම ;
දිරාපත් වීම. - ආ. ලෝභමය
භාණ්ඩ රසායනිකව දිරාපත්
වීම.

විබ්‍යාත [වි.] ප්‍රසිද්ධ වූ ; පතළ වූ.

විගඩම [නා.] විහිළව ; විකාරය.

විගණකාධිපතිවරයා [නා.] රජයේ
ප්‍රධාන ගිණුම් නිලධරයා.

විගණනය [නා.] ගිණුම්
සම්පාදනය.

විගත [වි.] වෙන් ව ගිය ; පහ වූ ;
ඉවත් වූ ; නැති වූ.

විගන්ධ [නා.ප්‍ර.] නාසයට දැනෙන
සුවඳ ; දුර්ගන්ධය.

විගපත් කරනවා [ක්‍රි.] අ.
විකුණනවා.- ආ. වියදම් කරනවා.

විගමනය [නා.] අ. ඉවත් වීම ;
දුරුවීම ; පහවීම ; විගමය. -
ආ. එක් රටකින් තවත් රටකට

යාම ; පදිංචිය පිණිස වෙන රටකට යාම.	විසටන නියතය [නා.] ගැටීමෙහි නියත පිළිවෙළ.
විගරහණය [නා.] නින්දාව ; ගැරහීම ; හෙළාදැකීම.	විසටන ප්‍රමාණය [නා.] වෙන් කිරීම් ප්‍රමාණය.
විගර්හිත [වි.] නින්දා සහගත ; ගර්හා කටයුතු ; අවඥා සහගත.	විසටනය [නා.] බෙදීම ; විශ්ලේෂණය වීම ; විභේදනය වීම.
විගලන [වි.] පිටතට ගලායන ; බැහැරට ස්‍රාවය වන.	විසාතය [නා.] විනාශය ; නැසීම ; සාතනය.
විගලනය [නා.] පිටතට ගලායාම.	විස්නය [නා.] අන්තරාය ; විනාශය ; උවදුර ; බාධාව.
විගලිත [වි.] ගිලිහුණු ; වැහුණු ; ගලාගිය.	විවකිල [වි.] සමන් මල් මෙන් දැකුම් ඇති.
විගස [නා.ප්‍ර.] අ. ඇසිල්ල ; ක්ෂණය ; මොහොත ; ඉක්මන.- ආ. ටික වේලාව.	විවක්ෂණ [වි.] දක්ෂ ; නුවණැති ; විද්වත්.
විගාන්තරාව [නා.] හදිසි අනතුර.	විවය [නා.ප්‍ර.] සෝදිසිය ; පරීක්ෂාව ; විමසුම.
විගාමිකයා [නා.] පදිංචිය සඳහා විදේශයකට යන තැනැත්තා ; රටකින් රටකට යන්නා.	විවර [නි.] පමණ ; විතර.
විගුණත්වය [නා.] අස්වාභාවිකත්වය ; අසාමාන්‍යතාව.	විවරණය [නා.] හැසිරීම ; ගැවසීම.
විග්ගුස්ස [නා.ප්‍ර.] මහපටුඟිල්ල හා දබරුඟිල්ල අතර දුර ප්‍රමාණය.	විවලතා විශ්ලේෂණය (පාරිභා.) [නා.] යමක අගය විවලනයවීම හෙවත් වෙනස්වීම පිළිබඳ නියමය ; නිගමනය.
විග්‍රහ [නා.ප්‍ර.] අ. සටන ; සංග්‍රාමය ; කෝලාහලය.- ආ. විපත. - ඇ. යම් කිසිවක් විශ්ලේෂණය කොට දැක්වීම.	විවලන නියතය (පාරිභා.) [නා.] නිරීක්ෂිත අගය නිරන්තරයෙන් වෙනස්වීම පිළිබඳ නියමය ; නිගමනය.
විග්‍රහාත්මක [වි.] විස්තර සහිත ; සවිස්තර.	විවලන ප්‍රවාහය (පාරිභා.) [නා.] සනත්තයෙන් අඩු උණුසුම්

වෘතයේ හෝ උණු වතුරේ මිශ්‍රව ඇති ඇල් වෘතයේ හෝ ඇල් වතුරේ හටගන්නා චලන ධාරාව.

විචලනය [නා.] අ. විදුලි උපකරණයක් මගින් සිදු කළ හැකි උණුසුම් සුක්ෂ්මාංශයන්ගේ සංක්‍රමණය. - ආ. බැංකුවල මුළු මුදල් ප්‍රමාණයේ මිල මට්ටම එක් තත්ත්වයක නොපැවතී වෙනස්වීම.

විචල්‍ය (පාරිභා.) [වි.] අ. (විද්‍යුත්.) නිශ්චිත අගය වෙනස්වන සුදු.- ආ. (මූල්‍ය) ආදායම හෝ වියදම වෙනස් වන සුදු.

විචල්‍යතා කෝණය (පාරිභා.) [නා.] නියම උතුර හා කාන්දම් උතුර අතර ඇති පරතරය.

විචල්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] නිශ්චිත අගයේ වෙනස් වන ස්වභාවය.

විචල්‍ය විභ්‍රමය (පාරිභා.) [නා.] සැලෙන සුළු භ්‍රාන්තිය ; වැරදි මග හෝ නොමග යැම.

විචාරක [වි.] පරීක්ෂණයෙහි යෙදෙන ; විමර්ශනයෙහි යෙදෙන.

විචාරකයා [නා.] යමක් පිළිබඳව ගුණ දෙස විචේචනය කරන්නා ; විචේචකයා.

විචාරක්ෂම [වි.] විචේචනය කිරීමේ දක්ෂ ; විමසීමෙහි නිපුණ.

විචාර ශානය (පාරිභා.) [නා.] (දර්ශන.) යමක් විචාරාත්මක ව බැලීමේ සියුම් නුවණ ; විමසුම් නැණ.

විචාරණ බලය [නා.] විමසීමෙහි මනාපය ; අභිලාෂය ; අයිතිය.

විචාරණය [නා.] අ. විමසීම ; විසඳීම ; පරීක්ෂා කිරීම.- ආ. පාලනය ; රාජ්‍යකරණය.

විචාරනවා [ක්‍රි.] විමසනවා ; විචරණය කරනවා ; විචාරයට ලක් කරනවා.

විචාර නියමය (පාරිභා.) [නා.] යමක් විස්තර විචරණය කළ යුතු හා නොකළ යුතු ආකාරය නිගමනය කරන විධිය ; පිළිගත් පිළිවෙත ; විධානය.

විචාර පරම්පරාව [නා.] විචාරකයන් අතර පැවතී ගෙන එන පිළිගත් විචාර සම්ප්‍රදාය.

විචාරපූර්වක [වි.] විචාරයට මුල් තැන දුන්.

විචාරබුද්ධිය [නා.] යමක් විමසීමට හා විචේචනයට භාජන කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නුවණ ; විමසුම් නුවණ.

විචාරය [නා.] අ. යථා තත්ත්වය දැන ගැනීම ; පරීක්ෂාව ; විචේචනය ; විමසීම. - ආ. සිත අරමුණෙහි හැසිරවීම. - ඇ. ප්‍රථම ධ්‍යානයට අයත් අංග

පහෙන් එකක්. - ඇ. (දර්ශන.) තතු විමසීම.	විවිධත්වය [නා.] විශේෂයෙන් පිරික්සීම ; සිතා බැලීම.
විවරණීය [වි.] ප්‍රශ්නාගාර ; බුද්ධිමය වූ ; කල්පනාකාරී.	විවෘතකතාවය (පාරිභා.) [නා.] කාන්දම් ගතිය ඉවත් කිරීම ; වෘතක ගුණ ඉවත් කිරීම.
විවරාත්මක [වි.] විමසීමක් ; පරීක්ෂාවෙන් යුත්.	විවේකන [වි.] වෙනතා රහිත ; සිත් නැති ; සිහි නැති.
විවිකිච්ඡා [නා.ප්‍ර.] අ. සැකය. - ආ. බුද්ධාදී අටකැනක් ගැන උපදනා සැකය.	විවේෂ්ටාව [නා.] වෙෂ්ටා හෙවත් බලාපොරොත්තු රහිත බව.
විවිකිච්ඡා සංයෝජනය [නා.] සංයෝජනයක් හෙවත් සංසාර බන්ධනයක් බවට පත් සැකය.	විවිච්ඡරණ, විස්ච්ඡරණ [වි.] අ. වැඩි විස්තර වර්ණනා සහිත වූ. - ආ. අලංකාර.- ඇ. උච්ඡතාවට වඩා හැඩවැඩ ගැන්වූ ; විකට.
විවික [වි.] විශේෂයෙන් රැස් කළ ; වෙන් කොට තැබූ.	විවිච්ඡන්ත [වි.] අ. සිඳින ලද ; විනාශ වූ.- ආ. ඒකාබද්ධ නොවූ ; අතරින් පතර කැඩී ගිය.
විවිකෝපවික [වි.] විශේෂයෙන් රැස් කළ ; එක් රැස් කරන ලද.	විවිච්ඡන්තාධාරාව (පාරිභා.) [නා.] එක දිගට එක් දෙසකට සමූහයක් වශයෙන් වේගයෙන් ගලා යන ජලය, වාතය, රශ්මිය, ආලෝකය, සිතුවිලි, විදුලිය ආදී වූ දෙයෙහි අන්තරය.
විවිකු [වි.] විසිතුරු ; දර්ශනීය ; සිත්ගන්නාසුලු.- [නා.ප්‍ර.] නා නා වර්ණ ගල්, විදුරු හෝ මැණික් කැබලි එකට ඇල්ලීමෙන් සාදන ලද කලාත්මක චිත්‍ර ආකෘති.	විවිච්ඡන්ත සානුව (පාරිභා.) [නා.] අනාවරණ හේතුවෙන් නිසා කළ බඳේ හෝ මුදුනේ මට්ටම් වූ ප්‍රදේශ ; ගිරිනිකඹ ; තලාව.
විවිකුතාව [නා.] සිත්ගන්නාසුලු බව ; විසිතුරු බව.	විවිච්ඡේදක කෝෂය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් විච්චේදනය සඳහා උපයෝගී කරගන්නා උපකරණය ; වෝල්ට්මානය.
විවිකුංග දර්ශය [නා.] නා නා වර්ණ ද්‍රව්‍යවලින් සාදන ලද චිත්‍ර ආකෘතියක මෝස්තරය.	
විවිකුංග මැස්ම [නා.] විසිතුරු අංග සහිත අලංකාර මැස්ම ; අලංකාර යොදා කරන මැහුම් ශාස්ත්‍රය.	

විච්ඡේදකය (පාරිභා.) [නා.] කොටස් වශයෙන් බෙදීම ; වෙන් කිරීම.	විජයන්පාය, විජයොත්පාය [නා.] ශක්‍රයාගේ ප්‍රාසාදය ; චෛජයන්ත ප්‍රාසාදය.
විච්ඡේදනය (පාරිභා.) [නා.] අ. අම්ල, හෂ්ම සහ ලවණ වැනි විද්‍යුත් විච්ඡේද ද්‍රව්‍ය විද්‍යුත් ධාරාවකින් විශෝජනය කිරීම.- ආ. කොටස්වල ව්‍යුහය දැන ගැනීම පිණිස පුද්ගලයකු, සතකු හෝ ශාකයක් කැබලිවලට කපා බැලීම.	විජයදළහම් [නා. ප්‍ර.] දිනුම නිමිති කොට පිඹින කුර්ය විශේෂයක්.
විච්ඡේදය [නා.] අනුක්‍රමය සිදීම ; සම්බන්ධය කඩ කිරීම.	විජයබා කොල්ලය [නා.] කෝට්ටේ රාජ්‍යය තුළ ඇති වූ දේශපාලන පෙරළියක් හඳුන්වන නාමය.
විජටනය [නා.] අවුල් හැරීම ; නිරවුල් කිරීම ; පැහැදිලි කිරීම.	විජයාවතරණය [නා.] විජය කුමරු (ලංකාවට) ගොඩ බැසීම.
විජන [වි.] මිනිසුන් නැති ; ජනයා රහිත.	විජලනය [නා.] අ. අණුවකින් ජලය ඉවත් කිරීම ; විජල කිරීම ; මස්, එළවළු ආදිය ද්‍රව්‍යයක් කල්තබා ගැනීම සඳහා එයින් තෙතමන ඉවත් කිරීම. - ආ. ශරීරයේ පටකවලින් ජලය ප්‍රමාණයට වඩා ඉවත් ව යාම ; ඩහදිය, වමනය ආදිය හේතුවෙන් ශරීරය වියළීම.
විජන්මාණුව [නා.] සංයුක්තියෙන් තොරව කෙළින් ම සුඤ්ඤාභවට වැඩෙන ප්‍රොටොසෝවාචෙක්.	විජලමද්‍යසාරය [නා.] නිර්ජලීය මද්‍යසාරය ; රෙක්ටිෆයිඩ් ස්ප්‍රිතු වලින් ලබාගන්නා වූ එතිල් ඇල්කොහොලය.
විජම් [නා.ප්‍ර.] අභිධර්මය ; අබ්දම්.	විජහනය [නා.] අත්හැරීම ; දුරුකිරීම.
විජම්නය [නා.ප්‍ර.] අභිධර්ම ක්‍රමය.	විජහිත [වි.] අත්හරින ලද.
විජම් පිටකය [නා.] අභිධර්ම පිටකය.	විජාත [වි.] බිහි කළා වූ ; වැදූ.
විජය [නා.ප්‍ර.] අ. ලංකාවේ ප්‍රථම රජුගේ නාමය. - ආ. දිනීම ; විශිෂ්ට ජය ; පැරදවීම.	විජාතක [නා.ප්‍ර.] අවජාතකයා.
විජයග්‍රහණය [නා.] ඉතා විශිෂ්ට ජයක් ලැබීම.	විජාතික [වි.] පිට ජාතියකට අයත් ; අන්‍ය ජාතික ; විදේශික.

විජානනය [නා.] විශේෂ දැනීම ;
මනා වූ දැනීම.

විජායන [නා.ප්‍ර.] බිහි කිරීම ; ප්‍රසූත
කිරීම.

විජාරක [නා.ප්‍ර.] වෙන් කිරීම ;
නිමා කිරීම ; අඩු කිරීම ;
අවකරණය.

විජක [වි.] දිනන ලද ; දිනූ.

විජකය [නා.] යටත් කර ගනු ලැබූ
රාජ්‍යය ; නතු රාජ්‍යය.

විජනි, විජුනු [නා.ප්‍ර.] පවත්පත ;
වටාපත.

විජනිපත, විජනිපත්‍රය [නා.] පවත්
ගැසීම සඳහා තල්අතු ආදියෙන්
කළ උපකරණය ; අවන ;
වටාපත.

විජනිය [වි.] බොහෝ දුරට
වටකුරු වූ ; වටකුරුවට
පැතුරුණා වූ.

විජලිය [නා.] විදුලිය ; විජුලිය.

විජත්ම [වි.] ඇඳ වූ ; සෘජු නොවූ ;
හුලස්ව පිහිටි.

විජාමිහණය [නා.] අ. වැජඹීම ;
බැබළීම.- ආ. ඇඟමැළි කැඩීම,
කිලි පෙළීම, අත්පා දිග හැරීම
හා අනුමි ඇරීම වැනි
ක්‍රියාවන්ගෙන් පසු නැගී සිටීම.

විජ්ජනා [නා.] සංගීතඥයා.

විජ්ජත් [වි.] සංගීතකාරක ;
ගාන්ධර්ව.

විජ්ජා [නා.ප්‍ර.] අ. මායා ;
ඉන්ද්‍රජාල ; ඇස්බැන්දුම.- ආ.
විද්‍යාව ; ඥානය.

විජ්ජාවරණසම්පන්න [වි.] අජට
විද්‍යාවලින් හා පසළොස්
වරණ ධර්මවලින් යුක්ත
(බුදුරජාණන්වහන්සේගේ
නවඅරහාදි බුදුගුණ සම්බන්ධව
යෙදේ).

විජ්ජාධර [වි.] අද්භූත විජ්ජා
දරන්නා වූ ; මන්ත්‍ර ආදි විද්‍යා
දත්.- [නා.ප්‍ර.] අහසින් යා හැකි
බලයක් ඇති දේව කොට්ඨාසය.

විජ්ජු [නා.ප්‍ර.] විජ්ජුල්ලතාව ;
විදුලිය.

විජ්ජුල්ලතාව [නා.] විදුලිය ; විදුලි
ආලෝක ධාරාව.

විජ්ජුවේධිය [නා.] දුනු විදමන්
ක්‍රමයක් වූ විදුලිය එළියෙන්
විදීම.

විජ්ජෝක [වි.] දිලිසෙන ; බබළන.

විඥ [වි.] කාරණාකාරණ දන්නා
වූ ; ප්‍රාඥ ; විශේෂඥ වූ.

විඥප්තිය [නා.] අ. දැන්වීම ; සැල
කිරීම ; හැඟවීම. - ආ. අදහස්
හඟවන කායික වාචසික
ක්‍රියාව.

විඥානය [නා.] අරමුණු දැන
ගැනීමේ නුවණ ; විශේෂ වූ
ඥානය.

විශානවාදය [නා.] ආත්මයක් ඇතැයි යන මතය මත ගොඩනැගුණ දර්ශනය ; ආත්මවාදය.

විශාපනය [නා.] හැඟවීම ; සැලකීම ; සංශාපනය ; දැන්වීම.

විඤ්ඤාත්තිය [නා.] හැඟවීම ; කයින් හෝ වචනයෙන් හැඟවීම.

විඤ්ඤාත්තිරූප [නා.ප්‍ර.] කායික වාචසික ක්‍රියා මෙහෙයවන චිත්තජ බල විශේෂය.

විඤ්ඤා [වි.] නුවණැති ; නැණවත් ; ප්‍රඥාවන්ත.

විට [නා.ප්‍ර.] අ. වාරය ; අවස්ථාව ; කාලය.- ආ. වරකට ගන්නා ප්‍රමාණය (බුලත් විට ආදිය).

විටංකය [නා.] විශාල ගොඩනැගිලිවල ඉදිරිපස බිත්ති මුදුනේ පිටතට නෙරා සිටින සේ ලී, ගඩොල් ආදියෙන් සෑදූ භූත රූපාදියෙන් යුත් කුඩුව ; කොබෝ ගෙඩි වළල්ල.

විටපග්‍රන්ථි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඇතැම් ක්ෂීරපායීන්ගේ ගුදය දෙපස ඇති, දුගඳ ද්‍රවයක් පිට කරන ග්‍රන්ථි යුවළ.

විටපියදේහය (පාරිභා.) [නා.] අධෝමාර්ගය හා අණ්ඩකෝෂය අතර පිහිටි ප්‍රදේශය.

විටමිනි [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ නියම ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා

අත්‍යවශ්‍ය වූ ද ආහාරයෙහි අඩංගු විය යුතු වූ ද ජීව පදාර්ථයක්.

විටචෙට්ටම් [නා.ප්‍ර.] පැරණි නගර ප්‍රාකාර මත කරවන ලද තොරණ විශේෂයක්.

විටා විදුරු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සූර්ය රශ්මිය වැද්ද නො දෙන තද දම්පාට විදුරු වර්ගයක්.

විටි [නා.ප්‍ර.] අ. පඩි ; වැටුප්.- ආ. වැස්ස.

විටින්විට [ක්‍රි.වි.] වරින්වර ; කලින්කල.

විටියල [නා.ප්‍ර.] අ. අවශ්‍ය දේ ; උපකරණ ; කළමනා.- ආ. වෘත්තිය.- ඇ. වියදම.- ඇ. (කථා.) සේවයට සරිලන ගෙවීම ; බරපැන.- [වි.] අකීකරු ; ධුර්ත.

විටියෙල [නා.ප්‍ර.] සිතුවම් ඇඳීමට ගන්නා රතු සහ සුදු හුණු වර්ග.

විටු [නා.ප්‍ර.] පහන්තිර ; පහන්කඩ.

විටි [නා.ප්‍ර.] අ. මලබද්ධය.- ආ. පහන ; පහන්තිරය.

විට්ටම [නා.] අ. ඇඳ, පුටු, මේස ආදියේ එක් පැත්තක හෝ වැඩි සංඛ්‍යාවක සවි කරන ලද ඇන්ද.- ආ. රෝදයක නිම් වළල්ල ; පට්ටම.- ඇ. කකුල් හෝ ගරාදි දරා සිටින සැකිල්ල.

විට්‍රියෝල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ගිනිවතුර.

විට්‍රොදන්තිනිය (පාරිභා.) [නා.]
දත්වල ප්‍රධාන කොටස සකස්
වන ඉතා තද සහ විනිවිද
පෙනෙන සිවිය.

විඩම්බකයා [නා.] වෙස් වලාගත්
තැනැත්තා.

විඩය [නා.] වාරය ; වතාව ; විට.

විඩාල [නා.ප්‍ර.] බිළාලයා ; බළලා.

විඩාව [නා.] වෙහෙස ; මහන්සිය ;
තෙහෙට්ටුව.

විණු [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණු දෙවියා.

විත [නා.ප්‍ර.] අ. සුරා ආදිය බීම
සඳහා භාවිත කරන භාජන
විශේෂයක් ; කුසලානය ;
බඳුන.- ආ. මී මැස්සාගේ විෂ
සහිත කුඩා දළය.- ඇ. තැටිය.-
ඇ. ගොටුව.- ඉ. කුඩා පැස ;
සියුම් සිවියෙන් සෑදූ කුඩා
මල්ල.- ඊ. ඊ පහර ; හි සැරය.

විතකන [වි.] කල්පනා කළ යුතු ;
විමසා බැලිය යුතු.

විතක් [නා.ප්‍ර.] කල්පනාව ;
සිතිවිල්ල ; අදහස.

විතණ්ඩය [නා.] නිරූපක කථාව ;
යමක් ගැන සිය අදහස් ඔප්පු
නොකොට අනුන්ගේ අදහස්
විවේචනය කරන කථාව.

විතණ්ඩ වාදය [නා.] ප්‍රයෝගකාරී
වාද විධිය ; විවාදශීලී (පුහු)

සාකච්ඡාව ; අදාළ නොවන
කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් කරන
වාදය.

විතන [වි.] පැතිරුණා වූ ; විහිදුණා
වූ ; ව්‍යාප්ත වූ.

විතනිය [නා.] වැඩි වීම ; විශාල
වීම.

විතර [නා.ප්‍ර.] අ. විස්තරය.- ආ.
පළල ; පාඨලත්වය ; විස්තාරය.-
ඇ. ප්‍රමාණය ; පමණ.- ඇ.
කැලෑ ආදිය වල් කොටා එළි
කිරීම ; ශුද්ධ කිරීම.

විතරණය [නා.] දීම ; පරිත්‍යාගය ;
ප්‍රදානය කිරීම ; ත්‍යාගය.

විතර්කණය [නා.] අ. විවාරාත්මක
ව තර්ක කිරීම.- ආ. කල්පනා
කිරීම.

විතර්ක මුද්‍රාව [නා.] දේශනා
විලාසය දැක්වීම සඳහා
විශේෂයෙන් බුද්ධ ප්‍රතිමා
ආදියෙහි දැක්වෙන හස්ත මුද්‍රා
විශේෂය.

විතර්කය [නා.] අ. කල්පනාව ;
අදහස ; සිතිවිල්ල.- ආ. එතෙක්
නොපැමිණි අරමුණකට සිත
පමුණුවනු සඳහා කරන
උත්සාහය.

විතාන [නා.ප්‍ර.] අ. වියන ; වහලට
යටින් බඳින රෙද්ද ; ඇඳකට
දූවිලි ආදිය වැටීම වැළැක්වීම
සඳහා උඩින් සවි කොට ඇති

රෙද්ද. - ආ. පද්‍ය කාව්‍ය වෘත්ත විශේෂයක් ; මාත්‍රා විස්සකින් යුත් පාද සහිත සිංහල සිවුපද විරිත.

විකාරනවා [ක්‍රි.] විවාරනවා ; විමසනවා.

වික්කනවා [ක්‍රි.] ඊ පහරක් වැදෙනවා ; ඊ පහරට ගොදුරු වෙනවා ; වික්කොටනවා.

වික්ත [නා.ප්‍ර.] අ. සම්පත ; ධනය ; වස්තුව. - ආ. (කථා.) විජ්ජාව ; ඉන්ද්‍රජාලය ; ඇස්බැන්දුම.

වික්තිකාරයා [නා.] දෝෂාරෝපණය ලබන තැනැත්තා ; වෝදනාවට ලක්වන තැනැත්තා ; වූදිනයා.

වික්තිකුඩුව [නා.] අධිකරණ ශාලාවක වූදිනයා සඳහා වෙන් කරන ලද කොටුව.

වික්ථම්භනය [නා.] පිම්බවීම.

වික්දත් [වි.] විද්‍යාව උගත්තා වූ ; විද්‍යාව දත් හෝ හැදෑරූ. - [නා.ප්‍ර.] සංගීත නාට්‍ය ආදී විද්‍යා උගත් පුද්ගලයා ; ගාන්ධර්වයා ; සංගීතඥයා.

වික්පලා [නා.ප්‍ර.] මුත්‍ර බොක්ක ; වස්තිප්‍රටය ; මුත්‍රාශය.

විද [නා.ප්‍ර.] යතුරු ආදිය බහාලන සිදුර ; හිල.

විදග්ධ [වි.] අ. නිපුණ ; ලොල් ; පළපුරුදු ; අභිසක්ත. - ආ.

දක්ෂ ; උගත් ; පණ්ඩිත. - ඇ. දැකුම්කලු ; විචිත්‍ර. - ඇ. නාගරික ; නගරයට අයත්. - ඉ. නොදැවුණු ; නොදිරවූ. - [නා.ප්‍ර.] ආහාර නොදිරිමෙන් හටගැනෙන රෝගයක් ; ආමාජීර්ණය.

විදග්ධමධුර ක්‍රීඩා [නා.ප්‍ර.] රති ක්‍රීඩාව ; ස්ත්‍රී-පුරුෂ සම්භෝගය.

විදග්ධයා [නා.] අ. උගත් තැනැත්තා ; පඬිවරයා ; වියතා. - ආ. ආමරෝගයෙන් පෙළෙන්නා ; ආමාජීර්ණ රෝගියා.

විදනුම් [නා.ප්‍ර.] ඉතා ජය ; අධික ජය ; විජය.

විදම [නා.] අභිධර්මය ; අභිධර්ම දේශනාව ; විදම් පිටකය.

විදමන [නා.] අ. දුන්නෙන් විදීම ; ධනුශ්ශිල්පය. - ආ. සිදුරු කිරීම ; හිල් කිරීම. - ඇ. සිදුර ; හිල. - ඇ. වේදනාව ; රිදීම.

විදර්ශක [වි.] විදර්ශනා භාවනාවෙහි යෙදී සිටින ; ලෝකය අනිත්‍යය, දුක්ඛය, අනාත්මය වශයෙන් සිහි කරන.

විදර්ශකයා [නා.] විදර්ශනා භාවනාව වඩන්නා.

විදර්ශනා වික්තය [නා.] විදර්ශනා භාවනාවෙන් යුතු සිත ; ලෝකය අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම ලෙසින් දකින සිත.

විදර්ශනා ඥානය [නා.] විදර්ශනා වැඩීම සඳහා ප්‍රමාණවත් නුවණ ; ලෝකය අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණය අනුව විශේෂයෙන් දක්නා නුවණ.

විදර්ශනාධූරය [නා.] හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු දෙ වැදෑරුම් ධූර අතරින් එකක් ; පංචස්කන්ධය අනිත්‍යාදි වසයෙන් මෙනෙහි කිරීමේ ධූරය.

විදර්ශනාබල [නා.ප්‍ර.] සංස්කාර ධර්මයන් අනිත්‍යාදි වශයෙන් දැකීමෙන් ලැබෙන නොසෙල්-විය හැකි ශක්තිය.

විදර්ශනා භාවනාව [නා.] සංස්කාර විභාග කොට, ඒ ඒ කොටස් සියල්ල අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම වශයෙන් මෙනෙහි කිරීම ; සංස්කාරධර්ම අනිත්‍යාදි ත්‍රිවිධ ලක්ෂණ අනුව දැකීමට සිත පුරුදු කරන භාවනාව.

විදර්ශනාව [නා.] සියලු සංස්කාර ධර්ම අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම වශයෙන් නුවණින් දැකීම.

විදල [නා.] කොළ රහිත ගස ; පත්‍ර රහිත ගස.

විදසන, විදහන [නා.ප්‍ර.] වැනසීම ; විධිවිසනය.

විදහනවා [ක්‍රි.] අ. නැති කරනවා ; දුරු කරනවා.- ආ. පැහැදිලි කරනවා ; දිග හරිනවා.- ඇ. පතුරුවනවා.

විදා [නා.ප්‍ර.] දුර්වල තැනැත්තා.

විදානෙ [නා.ප්‍ර.] ගම් කොට්ඨාසයක පාලකයා.

විදානෙ ආරච්චි [නා.ප්‍ර.] විදානෙවරුන් කීපදෙනෙකුගේ නායකයා.

විදාර [නා.ප්‍ර.] පැළීම.

විදාරකය [නා.] එක ඇටය බැගින් ඇති වූ ද නොපැළෙන කොටස් කීපයක් බවට කැඩෙන්නා වූ ද වියළි එළයක්.

විදාරණය [නා.] අ. පුපුරා යෑම ; ගිනි කන්දක් සේ පුපුරා ගිනි ගැනීම ; පැළීම. - ආ. නැති කිරීම ; අභාවයට පත් කිරීම ; නැසීම.

විදාලනය [නා.] පැළීම ; පිපිරීම.

විදැටි [වි.] අවබෝධ කළා වූ ; ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් දක්නා ලද.

විදැහීම [නා.] පහවීම ; අපගමය ; විජහනය.

විදැටපුල් [නා.ප්‍ර.] පද්මරාග මාණික්‍යය.

විදැමිණි [නා.ප්‍ර.] පද්මරාග මැණික.

විදිකිදි [නා.ප්‍ර.] වත්කම ; වස්තුව.

විදිකිරිය [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) විධි ක්‍රියාව ; විධාන ක්‍රියාව.

විදික [වි.] අ. ප්‍රකට ; ප්‍රසිද්ධ. - ආ. දැනගත් ; දන්නා ලද.- [නා.ප්‍ර.] විජිතය ; රට ; දේශය ; රාජ්‍යය.

විදින කටුව [නා.] අ. සිදුරු
හරන උල ; තව් සැදීමට
හාවිත කරන උපකරණයක්.-
ආ. වෛද්‍යවරයකු ගලකර්ම
සඳහා උපයෝගී කරගන්නා
කුඩා පිහිකටුව. - ඇ. ඉදිකටුව ;
සුවිය.

විදිනවා [ක්‍රි.] අ. හිල් කරනවා ;
සිදුරු කරනවා. - ආ. උල්, කටු,
හි ආදිය එල්ල කිරීමෙන් පීඩා
කරනවා. - ඇ. (රාගාදියෙන්
සිත) රිදවනවා ; පීඩා ඇති
කරනවා. - ඇ. (මදුරු, මීමැසි
ආදීන්) දෂ්ට කරනවා. - ඉ.
මහනවා. - ඊ. සොරා ගන්නවා ;
පැහැර ගන්නවා. - උ. ඉසිනවා.-
ඌ. (බෙහෙත් ශරීරය තුළට)
ප්‍රවේශ කරනවා ; එන්නත්
කරනවා.

විදිනි [නා.ප්‍ර.] විජිතිය ; විජිතිපත ;
අවාන.

විදිය, විධිය [නා.] අ. ආකාරය ;
පිළිවෙළ ; ක්‍රමය. - ආ. නියමය ;
විධානය.

විදියරු [නා.ප්‍ර.] වන්දිතටියා ; තුනි
හි ගයන්නා.

විදිඊණ [නා.ප්‍ර.] පැළීම.

විදු [නා.ප්‍ර.] අ. විදුලිය ;
විද්‍යුල්ලතාව.- ආ. ඇසිල්ල ;
ක්ෂණය. - ඇ. දියමන්ති ; විදුර ;
වජ්‍රය. - ඇ. පබළු. - ඉ. විද්‍යාව ;
ඥානය. - ඊ. බුධ ග්‍රහයා. - උ.

විද්වතා ; පඬිවරයා. - ඌ. විත ;
ඔඩම ; වෂකය. - සා. විවිය ;
මාර්ගය.- සා. යුද්ධයෙහි ජය.

විදුකිඳු [නා.ප්‍ර.] රැහැන් වැනි
විදුලිය ; විදුලිය පෙළ.

විදුතැන් [නා.ප්‍ර.] විද්‍යාස්ථාන ;
ශාස්ත්‍රාලය.

විදුදර [නා.ප්‍ර.] විද්‍යාධරයා ; දේව
විශේෂයක්.

විදුම [නා.] අ. පබළු ; ප්‍රචාලය.-
ආ. විහිදීම ; පැතිරීම.- ඇ. නැති
කිරීම ; විධිවංසනය.- ඇ. කටු
ඇතීමෙන් ලෙඩ සුව කරන
වෛද්‍ය ක්‍රමය.

විදුමිණ [නා.] විද්‍යා නමැති
මාණික්‍යය ; අතිශයින් අතර්ඝ
වූ විද්‍යාව.

විදුමිකටු ආමානය [නා.] විදීමට
ගන්නා කටුවල ප්‍රමාණය
දක්වන උපකරණයක්.

විදුමි කටුව [නා.] ආයුධ
විශේෂයක් ; හිල්, තව් ආදිය
විදින කටුව ; අලිස් කටුව ;
ආලිස් කටුව.

විදුයොත [නා.] අ. විදුලි කම්බිය ;
විදුලි රැහැන. - ආ. විදුලි පණිවිඩ
යැවීමට දිය යටින් යොදනු
ලබන පොටවල් කිහිපයකින්
යුත් කම්බිය.

විදුර [වි.] කෙළවරෙහි පිහිටි ;
දුරස්ථ.- [නා.ප්‍ර.] අ. දියමන්තිය ;

වජ්‍රය.- ආ. මැණික් විදින කටුව.- ඇ. විදුරුව.- ඇ. කුසතණ. - ඉ. කන අසල පවතින මර්මස්ථානයක්.	විදුලිආඥා [නා.] වෝල්ට් 500ක විදුලිබලයක් පිට කළ හැකි ලොකු ම විදුලි ශක්තිය ඇති මත්සායා.
විදුරක් [නා.ප්‍ර.] වජ්‍රයක් අතෙහි ඇති තැනැත්තා වන ශක්‍රදෙව්.	විදුලි ආරෝපණය [නා.] අ. යම්කිසි වස්තුවකට විදුලිය කැවීම. - ආ. යම්කිසි වස්තුවකට කැවී පවතින විදුලිය ; විද්‍යුත් ආරෝපණය.
විදුරඹ [නා.ප්‍ර.] නරඹු.	විදුලි ආලෝකනය [නා.] විදුලි බලයෙන් ආලෝක කිරීම ; විද්‍යුත් ආලෝකය.
විදුරවි [නා.ප්‍ර.] අ. ශක්‍රයාගේ ආයුධය ; වජ්‍රායුධය.- ආ. සක්දෙව්ද.	විදුලි ආවර්තනය [නා.] විදුලියෙහි කරකැවීම ; පරිභ්‍රමණය.
විදුරසුන, විදුරස්න [නා.] වජ්‍රාසනය.	විදුලි උත්පාදනය [නා.] විදුලිබලය යන්ත්‍රානුසාරයෙන් නිපදවීම.
විදුරුගල් [නා.ප්‍ර.] මැණික් විශේෂයක් ; දියමන්ති.	විදුලි කණිකා [නා.ප්‍ර.] විද්‍යුත් අංශු ; විදුලි කැට.
විදුරුගිරි [නා.ප්‍ර.] වජ්‍ර පර්වතය ; විදුරුගල.	විදුලි කම්පනය [නා.] විදුලියේ බලපෑමෙන් හටගැනෙන බලවත් ක්ෂණික චලනය.
විදුරුනැණ [නා.ප්‍ර.] දියමන්ති මෙන් විනිවිද දැකිය හැකි සියුම් නුවණ ; ඉතා තික්ෂණ ඥානය.	විදුලි කාන්දම [නා.] විදුලිබලය පවතින තෙක් ක්‍රියාත්මක වන කාන්දම ; විද්‍යුත් චුම්බකය.
විදුරුමස, විදුරුමහ [නා.] දත් පිහිටා තිබෙන ශක්තිමත් මාංසල පටකය.	විදුලි කොටනවා [ක්‍රි.] අහසේ ගිගුරුම් සමඟ ක්ෂණික විදුලි ඵලයක් දැල්වෙනවා.
විදුරුමිණි [නා.ප්‍ර.] දියමන්ති.	විදුලිජනකය [නා.] විදුලිබලය උපදවන උපකරණය.
විදුරුමුව [නා.ප්‍ර.] කුඩාල්ලා.	
විදුර්ග [නා.ප්‍ර.] යැමට අතිශයින් අපහසු ස්ථානය.	
විදුලි අණුව [නා.] ඉලෙක්ට්‍රෝනය.	
විදුලි අවාන [නා.ප්‍ර.] විදුලියෙන් ක්‍රියා කරන අවාන ; විදුලිපංකාව.	

විදුලිදූප [නා.ප්‍ර.] අහසෙහි
හටගැනෙන විදුලි ආලෝක
ධාරා.

විදුලිධාරාව [නා.] කම්බි ආදිය
ඔස්සේ ගලා යන විද්‍යුත් ධාරාව.

විදුලි පණිවිඩය, විදුලි පණිවුඩය
[නා.] විදුලි කම්බි මාර්ගයෙන්
යවන පණිවිඩය ; විදුලි පුවත.

විදුලිපුළිඟුව [නා.] විදුලි බලයෙන්
ඇති වන ගිනි පුපුර.

විදුලිබලමානය [නා.] විදුලිබලය
මැනීමට ගැනෙන උපකරණය.

විදුලිබලය [නා.] රසායනික හෝ
යන්ත්‍ර බලයෙන් උපදවන
විද්‍යුත් බලශක්තියේ ප්‍රමාණය.

විදුලිබලාගාරය [නා.] විදුලිබලය
නිපදවන ස්ථානය ; විදුලිබලය
නිෂ්පාදන යන්ත්‍ර සවිකළ
ගොඩනැගිල්ල.

විදුලිය [නා.] අ. ස්වාභාවික ව
ඇතිවන විදුලි කෙටීම ;
විද්‍යුල්ලතාව. - ආ. විදුලි විදුලි
බලාගාරයකින් කෘත්‍රීම ව
උපදවනු ලබන විදුලිබල
ශක්තිය ; විද්‍යුත් ශක්තිය. - ඇ.
විද්‍යුත් බලයෙන් ලැබෙන
ආලෝකය.

විදුලි සංක්‍රාමය [නා.] විදේශීය
වශයෙන් බැංකු ගනුදෙනු කරන
ක්‍රම විශේෂයක්.

විදුලේ [නා.ප්‍ර.] විද්‍යුල්ලේඛාව ;
රේඛාවක් වැනි විදුලිය කෙටීම.

විදුවක් [නා.ප්‍ර.] වලාකුළ ; මේසය.

විදුවර [නා.ප්‍ර.] උගත් තැනැත්තා ;
පඬුවරයා.

විදුහල [නා.] විද්‍යා ශාස්ත්‍ර හදාරන
ස්ථානය ; පාඨශාලාව ; පාසල ;
සිස්හල.

විදුහුණු [වි.] නැසුණු.

විදුහුරුව [නා.] පළපුරුද්ද ;
පුහුණුව.

විදුෂක [නා.ප්‍ර.] සංස්කෘත
නාට්‍යවල එන (කවට) චරිතයක්.

විදුෂිත [වි.] අතිශයින් කිළිටි වූ ;
දූෂිත වූ.

විදේශය [නා.] පිටරට ; පරදේශය.

විදේශික [වි.] ස්වදේශික නොවන ;
පිටරටට අයත්.

විද් [නා.ප්‍ර.] අ. විද්‍යාව ; ශාස්ත්‍රය ;
ශිල්පය. - ආ. බුදු ග්‍රහයා. - ඇ. ඊ
පහර ; ශර ප්‍රහාරය.

විද්දත් [වි.] නළුවන්, ගායකයන්
හා වාදකයන් සම්බන්ධ ;
සංගීතයෙහි ප්‍රවීණ ; ගායන
වාදනයෙහි සමර්ථ.

විද්දත් කුලය [නා.] නැටීම, ගැයීම,
වාදීම ආදී ශිල්ප පාරම්පරිකව
හදාරන ගෝත්‍රය ; ගදඹ කුලය.

විද්දාල [නා.ප්‍ර.] සංගීත ශාස්ත්‍රයේ
රාග තිස් දෙකෙන් එකක්.

විද්‍යෝගම [නා.ප්‍ර.] රැස් විහිදීම ;
බැබළීම ; කාන්තිය පැතිරීම ;
ජ්‍යෝතිමත් භාවය.

විද්ධංසනය [නා.] නැති කිරීම ;
විනාශ කිරීම ; නැසීම ;
විධිවංසනය.

විද්ධරූපය [නා.] රූපයක් බලා ඊට
භාත්පසින් සමාන වන සේ
අදින හෝ නෙළන හෝ රූපය.

විද්‍යමාන [වි.] දක්නට ඇති ;
පෙනෙන ; දක්නට ලැබෙන ;
පවතින.

විද්‍යාගාරය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යාත්මක පරීක්ෂණ
පැවැත්වෙන ස්ථානය.

විද්‍යාඥයා [නා.] විද්‍යා විෂයයක
ප්‍රවීණයා ; විද්‍යාව පිළිබඳ උසස්
දැනුමක් හිමි විශාරදයා.

විද්‍යාත්මක (පාරිභා.) [වි.]
විද්‍යාවට ගැළපෙන ; විද්‍යා
සිද්ධාන්තවලට අනුරූප වන ;
ශාස්ත්‍ර යුක්තීන්ට එකඟ.

විද්‍යාධර [වි.] අ. මන්ත්‍ර ආදී විද්‍යා
බලයෙන් අහසින් ගමන් යාමේ
බලය අත්කර ගත් දේව
විශේෂයක් හා සම්බන්ධ. - ආ.
විද්‍යාව දරන ; ශාස්ත්‍ර දත්.

විද්‍යාධිගමය [නා.] ශාස්ත්‍ර විෂයක
පරිපූර්ණ දැනුම ; විද්‍යා
ඥානයෙහි නෛපුණ්‍යය.

විද්‍යාමය [වි.] විද්‍යාව ප්‍රකෘති කොට
ඇති ; විද්‍යාවෙන් නිපත් ;
විද්‍යාවෙන් සකස් වූ.

විද්‍යාරම්භය [නා.] ප්‍රථමයෙන් ම
අකුරු කරවීම ; අත්පොත්
තැබීම.

විද්‍යාර්ථියා [නා.] විද්‍යා ශාස්ත්‍ර
ඉගෙනීමට රුචි තැනැත්තා ;
ශාස්ත්‍රය ඉගෙන ගන්නා ;
ෂාත්‍රයා ; ශාස්ත්‍රාර්ථියා.

විද්‍යාලයය [නා.] විද්‍යාස්ථානය ;
විද්‍යා ශාස්ත්‍ර උගන්වන
ස්ථානය ; විදුහල.

විද්‍යාලයීය [වි.] විදුහලට අයත් ;
විද්‍යාලයය හා සම්බන්ධ.

විද්‍යාලාභය [නා.] ශිල්ප ශාස්ත්‍ර
දැනුම ලැබීම ; ඥානය ලැබීම ;
ශාස්ත්‍ර ලාභය.

විද්‍යාව [නා.] අ. නවීන විද්‍යාව ;
භෞතීය ධර්ම පිළිබඳ දැනුම
ලබාදෙන ශාස්ත්‍රය. - ආ.
නිරීක්ෂණ, පර්යේෂණ හා
තර්කණ යන මාර්ගවලින්
ලබාගන්නා ක්‍රමවත් දැනුම.- ඇ.
කෙලෙසුන් දුරු කිරීමෙන්
අවබෝධ කරන අර්ථන් මාර්ග
ඥානය ; ආශ්‍රවක්ෂය ඥානය ;
විදර්ශනා ඥානය.- ඇ. සිත
දියුණු කිරීමෙන් ලබාගන්නා
පාරභෞතික ඥානය ; බාහිර
භාස්කම් දැක්විය හැකි ඥානය.-
ඉ. සමයඥානය ; නිවැරදි

වැටහීම.- ඊ. ශාස්ත්‍රය ; ශිල්පය ;
ඥානය.

විද්‍යාවතා [නා.] නවීන විද්‍යාව
දන්නා ; විද්‍යාඥයා ;
විද්‍යාවන්තයා.

විද්‍යාවිද්‍යාන්තර [නා.ප්‍ර.] නානාවිධ
ශාස්ත්‍ර හා ශිල්ප ; විවිධාකාර
විෂය.

විද්‍යාවේදී [නා.ප්‍ර.] අ. ශාස්ත්‍ර ශිල්ප
පිළිබඳ අවබෝධය ඇත්තා ;
ශාස්ත්‍රධරයා ; විද්‍යාධාරියා. -
ආ. විද්‍යා විෂය ආශ්‍රිත ව
විශ්වවිද්‍යාලයකින් ලැබිය හැකි
ප්‍රථම උපාධිය.

විද්‍යුත කුලෝමය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත ප්‍රමාණය මනින
ප්‍රායෝගික ඒකකය ; තත්පරයක
දී ඇම්පියරයක විද්‍යුත්
ධාරාවකින් සම්ප්‍රේෂණය
කෙරෙන විද්‍යුත් ප්‍රමාණය.

විද්‍යුතනය (පාරිභා.) [නා.]
එකිනෙකට වෙනස් ද්‍රව්‍ය
සංසන්ධියෙන් විදුලිබලය ඇති
කිරීම.

විද්‍යුතය [නා.] පරමාණුවක
තිබෙන ඉලෙක්ට්‍රෝන නමැති
කොටස් ඉන් වෙන්වීම හෝ
ගමන් කිරීම හෝ හේතුකොට
ගෙන ඇතිවන ශක්ති ප්‍රභේදය ;
විදුලිය.

විද්‍යුත් [වි.] විදුලිබලය පිළිබඳ වූ ;
විදුලිබලය හා සම්බන්ධ ;
විද්‍යුතිය ; විදුලිමය.

විද්‍යුත් අග්‍රය, විද්‍යුදග්‍රය (පාරිභා.)
[නා.] විදුලිය බලයෙන්
පැස්සීමේ දී භාවිත වන
කම්බිය ; විද්‍යුත් විච්ඡේදයක්
වැනි වෙනත් විද්‍යුත්
සන්නායකයක් සමග ගැටී
විවෘත විද්‍යුත් පරිපථයක් ගෙන
යන ලෝහමය සන්නායකය ;
ඉලෙක්ට්‍රෝඩය.

විද්‍යුත් අවයවය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ව.) විදුලි ආඳුන් වැනි
ඇතැම් සතුන්ගේ ශරීරයේ
පිහිටි විදුලි සැර නිකුත් කළ
හකි අවයවය.

විද්‍යුත් අවසාධනය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් විච්ඡේදන පිහිට
කොටගෙන සිටියක සිදුරු තුළ
ලෝහයක් අවක්ෂේපණය කිරීම.

විද්‍යුත් අවිච්ඡේදය [නා.]
ඉලෙක්ට්‍රෝඩ දෙකක් අතර
විද්‍යුත්ධාරාවක් ගමන්
නොකරන ද්‍රවය හෝ ද්‍රාවණය.

විද්‍යුත් ආරෝපණය (පාරිභා.) [නා.]
(භෞති.) විද්‍යුත් ශක්තියෙන්
යුක්ත වීම ; විදුලිබලය
කාවැදීම ; විද්‍යුතය අන්තර්ගත
වීම.

විද්‍යුත් ආලේපනය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලිය බලයෙන් ලෝහයක් මත
තවත් ලෝහයක් ගැල්වීම ; බාල
ලෝහයක් මත වටිනා
ලෝහයක් විදුලිය බලයෙන්
ආලේප කිරීම.

විද්‍යුත් උපධානය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලිබලය වැදීමෙන් ආරක්ෂාවීම
පිණිස යොදන මෘදු සන වෙළුම.

විද්‍යුත් කන්තු රේඛකය (පාරිභා.)
[නා.] හෘදය වස්තුවේ
ස්ථාන දනය විදුලිබලයෙන්
සටහන් කරන යන්ත්‍රය.

විද්‍යුත්කරණය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලිය ශක්තිය කැවීම ; විද්‍යුත්
ශක්තියෙන් යුක්ත කිරීම.

විද්‍යුත් කුංචනය (පාරිභා.) [නා.]
ධන හා සෘණ අයන අතර ගලන
අන්‍යෝන්‍ය විද්‍යුත් බලය ; විදුලි
ප්‍රවාහය.

විද්‍යුත්ගාමක බලය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුතයෙහි ඇති පීඩන
ශක්තිය ; ඉලෙක්ට්‍රෝඩ දෙකක්
අතර ඇති වන විභව අන්තරය.

විද්‍යුත්ගාමකය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් පරිපථයක් තුළ විද්‍යුතය
ගමන් කරවන බලය ; විද්‍යුත්
අන්තරය.

විද්‍යුත්ගාමක ශ්‍රේණිය (පාරිභා.)
[නා.] සම්මත ඉලෙක්ට්‍රෝඩ
විභව අනුව පෙළ ගසන ලද
රසායනික මූලද්‍රව්‍ය මාලාව.

විද්‍යුත් ග්‍රහණය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලි ශක්ති ග්‍රහණයට ලක්වන
බලශක්ති ප්‍රමාණය.

විද්‍යුත්ග්‍රාහිතාව (පාරිභා.) [නා.]
විදුලි බලයකට පහසුවෙන්

භාජනය වීමේ ගුණය ; විද්‍යුත්
පාත්‍රිකාව ; විද්‍යුත් නම්නතාව.

විද්‍යුත් වාප උෂ්මකය (පාරිභා.)
[නා.] අධික උෂ්ණත්වය ඇති
කරන විද්‍යුත් වාපක උදුන.

විද්‍යුත් වාපය [නා.] විදුලි පරිපථ
දෙකක දෙකෙළවර එකිනෙකට
භාවිතයේ දී ඇති වන දැඩි තාප
ශක්තියකින් යුතු දුන්නක හැඩය
ගත් විද්‍යුත් ධාරාව.

විද්‍යුත් චුම්බකය (පාරිභා.) [නා.]
කම්බි දඟරයක ගමන් කරන
විදුලිය ධාරාවක් කරණකොට
ගෙන චුම්බකයක් බවට පත් වූ
මෘදු යකඩ කැබැල්ලක්.

විද්‍යුත්ඡනක බලය (පාරිභා.) [නා.]
බැටරියක් ප්‍රවාහ මාර්ගයක
යෙදූ විට ඇති කෙරෙන විදුලිය
උපදවන ශක්තිය.

විද්‍යුත් ජනකය (පාරිභා.) [නා.]
යාන්ත්‍රික බලය විදුලිබලය බවට
පරිවර්තනය කරන උපකරණය ;
ඩයිනමෝව.

විද්‍යුත් තීව්‍රතාව (පාරිභා.) [නා.]
ලක්ෂ්‍යයක තැබූ විද්‍යුත්
කුලෝමයක ආරෝපණයක් මත
යෙදෙන සම්ප්‍රයුක්ත බලය.

විද්‍යුත් ධන (පාරිභා.) [වි.] ධන
විද්‍යුත් ආරෝපණයක් ඇති ;
ධන අයන උපදවන.

විද්‍යුත්ධාරාව (පාරිභා.) [නා.]
වස්තුවක් තුළින් සෘණ
ආරෝපණයකින් යුක්ත
ඉලෙක්ට්‍රෝන ගමන් කිරීම.

විද්‍යුත්පාතය [නා.] විදුලි කෙටීම.

විද්‍යුත්ප්‍රතිගාමක බලය (පාරිභා.)
[නා.] විරුද්ධ දිසාවට ගමන්
කරන්නා වූ විද්‍යුත් ගාමක බලය.

විද්‍යුත් ප්‍රභව (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
බැටරි, ඩයිනමෝ ආදී විදුලිය
ජනනය කරවන උපකරණ.

විද්‍යුත් ප්‍රභරණය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලි සැරය ශරීරගතවීමෙන්
ඇතිවන කම්පනය.

විද්‍යුත්බලය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත්
ප්‍රභවයක සිට සන්නායකයක්
තුළින් ඉලෙක්ට්‍රෝන ගමන්
කිරීමෙන් ඇතිවන ශක්තිය.

විද්‍යුත් බවුතය (පාරිභා.) [නා.]
ලෝහ පැස්සීමේදී ඊයම් ද්‍රව
කිරීම සඳහා පාවිච්චි කරන විදුලි
උපකරණය.

විද්‍යුත්මය (පාරිභා.) [වි.] විද්‍යුතය
සම්බන්ධ වූ ; විද්‍යුතයෙන්
සෑදුණු ; විදුලියෙන් නිපැයුණු.

විද්‍යුත්මාපකය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් බලයේ ශක්තිය මැනීමට
උපයෝගී කරගනු ලබන
උපකරණය.

විද්‍යුත් මූලිකය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලිබලය ගෙන යන ප්‍රධාන
කම්බිය.

විද්‍යුත්මෝචනය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුතයගතවූ වස්තුවකින්
විදුලිබලය නිදහස් කර හැරීම.

විද්‍යුත් රන්දකය (පාරිභා.) [නා.]
අහස් විදුලිය ඇදගන්නා
උපකරණය ; විදුලිබලය
රැඳවීමට උපකාර වන මෙවලම.

විද්‍යුත් රසායනය (පාරිභා.) [නා.]
රසායනික විපර්යාසයන්
විද්‍යුතයත් අතර තිබෙන
සම්බන්ධතාව උගන්වන
ශාස්ත්‍රය.

විද්‍යුත් රසායනික තුල්‍යය, විද්යුත්
රසායනික තුල්‍යාංකය (පාරිභා.)
[නා.] කුලෝම්යක විද්‍යුත්
ප්‍රමාණයකින් තැන්පත් වන
ද්‍රව්‍යවල බර ; විද්‍යුත් රසායනික
සමකය.

විද්‍යුත් ලතාව [නා.] විදුලි කොටන
විට ලතාවක් සේ පෙනෙන
ආලෝක ධාරාව.

විද්‍යුත්ලෝහ කථාරම [නා.] විද්‍යුත්
බල ශක්තියෙන් ලෝහ වර්ග
උණු කිරීම සඳහා යොදාගන්නා
කල්දේරම.

විද්‍යුත් විග්‍රහය (පාරිභා.) [නා.]
රසායනික සංයෝගයක් මූල
ධාතුවලට බෙදා වෙන් කිරීම ;
විද්‍යුත් විච්ඡේදනය.

විද්‍යුත් විච්ඡේදක ඔරුව (පාරිභා.)
[නා.] විදුලි ධාරාවක් යවා

සංයෝගයක් විශෝගකරණයට
උපයෝගී කරගන්නා බඳුන.

විද්‍යුත් විච්ඡේදක කෝෂය (පාරිභා.)
[නා.] විද්‍යුත් විච්ඡේදන
ධාරාවක් පිටකර හරින බැටරි
ඒකකය.

විද්‍යුත් විච්ඡේදනය (පාරිභා.) [නා.]
විලීන තත්ත්වයේ හෝ ද්‍රාවණ
තත්ත්වයේ හෝ තිබෙන
සංයෝගයක් තුළින් විද්‍යුත්
ධාරාවක් යැවීමෙන් එය
මූලධාතුවලට විශෝජනය
කිරීමේ ක්‍රියාවලිය.

විද්‍යුත් විච්ඡේදය ඔක්සිකරණය
(පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් බල
ශක්තියෙන් ඔක්සයිඩයකට හෝ
ඔක්සිජන් සංයෝගයකට
පරිවර්තනය කිරීම ; ආශ්වාසය
මගින් (රුධිරයට) ඔක්සිජන්
සංයෝග කිරීම.

විද්‍යුත් විච්ඡේදය ද්‍රව (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] විදුලිය සන්නයනය
කරන අම්ල, හෂ්ම හා ලවණ
ආදී ද්‍රව.

විද්‍යුත් විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුතය පිළිබඳ උගන්වන
ශාස්ත්‍රය.

විද්‍යුත් විභව අන්තරය (පාරිභා.)
[නා.] ලක්ෂ්‍ය දෙකක් අතර
තිබෙන විද්‍යුත් මට්ටම්වල
වෙනස.

විද්‍යුත් විස්ථාපන දෛශිකය
(පාරිභා.) [නා.] එක් ලක්ෂ්‍යයක
සිට අවකාශයෙහි වෙනත්
ලක්ෂ්‍යයක් කරා දිවෙන විද්‍යුතය
පිළිබඳ ප්‍රමාණය සීමා කිරීම ;
දිවෙන විද්‍යුතයේ තැන් වෙනස්
කිරීම.

විද්‍යුත් ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් ජනකයකින් නිකුත් වන
ඉලෙක්ට්‍රෝන ධාරාවකින්
පිටවන ශක්තිය ; විද්‍යුතයේ
ශක්තිය.

විද්‍යුත් සංයුජතාව (පාරිභා.) [නා.]
එක් අයනයකට වෙනත්
වර්ගයක අයනයක් සමඟ
සංයෝජනය වීමේ හැකියාව ;
ඉලෙක්ට්‍රෝන මාරුව.

විද්‍යුත් සන්නායකය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුතය උත්තේජන දිසාවට
සම්බන්ධ නැති ව අනික්
දිසාවකට නැමීම.

විද්‍යුත් සන්නායකතාව (පාරිභා.)
[නා.] ද්‍රාවණයක ඇති අයන
මගින් විද්‍යුතය ගමන් කිරීමේ
හැකියාව.

විද්‍යුත් සන්නායකය (පාරිභා.)
[නා.] විද්‍යුතය සම්ප්‍රේෂණය
කරන මාධ්‍යය ; විදුලිය ගෙන
යන ද්‍රව්‍යය.

විද්‍යුත් ස්ථාපකය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලිය පිටතට කාන්දුවීම
වැළැක්වීම පිණිස රබර් විදුරු

ආදී ද්‍රව්‍යවලින් සන්නායකයකට යොදන ආවරණය.

විද්‍යුද-භූව (පාරිභා.) [නා.] පරමාණුව සෑදී ඇති මූලික කොටස් තුනෙන් එකක් ; පරමාණුවක න්‍යෂ්ටිය වටා කක්ෂවල ගමන් කරන කුඩා සෘණ විදුලිය ආරෝපිත අංශුව ; ඉලෙක්ට්‍රෝනය.

විද්‍යුදාරෝපණය [විද්‍යුත් + ආරෝපණය] (පාරිභා.) [නා.] විදුලි ශක්තිය කැවීම.

විද්‍යුත්තමාන [වි.] බලන ; දිලිසෙන ; විරෝධනය වන.

විද්‍යුත්ද්‍රව්‍යණය [විද්‍යා + උද්‍රව්‍යණය] [නා.] ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගෙනීම ; ශාස්ත්‍රාධ්‍යයනය.

විද්‍යුත්පථය [නා.] මන්ත්‍ර ශාස්ත්‍ර ආදී කිසියම් ශිල්පයක් ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් දිවි රැකගන්නා ; ශාස්ත්‍රය ජීවිතා වෘත්තිය කරගත් තැනැත්තා.

විදුම [නා.ප්‍ර.] ප්‍රචාල ; පබළු.

විද්වත් [වි.] උගත් ; ශාස්ත්‍ර දත් ; ශාස්ත්‍රධර ; වියත්.

විධමනය [නා.] දුරු කිරීම ; පහ කිරීම ; නැසීම ; විධිවංසනය කිරීම.

විධා [නා.] සැමියා මළ ස්ත්‍රිය ; වැන්දඹුව ; කනවැන්දුම් ස්ත්‍රිය.

විධාකෘ [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයා.

විධාන නීතිය [නා.] උසාවියක ක්‍රියා මාර්ග සම්බන්ධ නීතිය.

විධානය [නා.] අ. අණ ; ආඥාව ; නියෝගය.- ආ. කටයුතු පිළිවෙළ.

විධානානිකුමණය [විධාන + අනිකුමණය] [නා.] නියමය ඉක්මවීම ; පිළිවෙළ ඉක්මවීම.

විධායක [වි.] විධානය ඉටු කරන ; නියෝග ක්‍රියාවට නංවන.

විධායකය [නා.] ආණ්ඩුවේ නීති ක්‍රියාත්මක කරන අංශය.

විධි ක්‍රියාව [නා.] (ව්‍යාක.) නියමයක් කිරීමට යෙදෙන ආධ්‍යාත පදය.

විධි ගරුකත්වය (පාරිභා.) [නා.] (දර්ශන.) අධික ලෙස නීති-ගරුකවීම.

විධි නියෝගය (නීති.) [නා.] ප්‍රතිකාරකයකු වෙත ප්‍රධානියා විසින් කරනු ලබන නීතිමය හෝ අධිකරණමය නියෝගය.

විධිමත් [වි.] පිළිවෙළකට සිදු කරන ලද ; ක්‍රමවත් ; ක්‍රමානුකූල.

විධිවිධාන [නා.ප්‍ර.] අ. අවශ්‍ය කටයුතු නියම පිළිවෙළට කිරීම.- ආ. ගිවිසුමක හෝ ව්‍යවස්ථාවක ඇතුළත් නියෝග ; නියම කරන ලද දේ.

විධි ශාස්ත්‍රය [නා.] තර්ක ශාස්ත්‍රයේ අංගයක් ; තර්කානුකූල ප්‍රස්තුතයක් සොයා ගැනීම උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

විධුර [වි.] අ. අනන්‍ය සාධාරණ ; අතුල්‍ය ; අසමසම .- ආ. අසරණ ; අනාථ ; දුෂිත.- ඇ. වෙන්ව පවත්නා ; වෙනස්ව තිබෙන.- ඉ. විරහයෙන් පෙළුණු.- [නා.ප්‍ර.] කන හා ආශ්‍රිත මර්මස්ථානයක්.

විධුන [වි.] අ. සෙල වූ ; කම්පා කළ ; ගසා දමන ලද.- ආ. පහ කරන ලද ; නැසූ.

විධෙය [වි.] අ. කළ යුතු.- ආ. පහසුවෙන් හික්මවා ගත හැකි ; කීකරු.

විධුවකය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රාථමික විද්‍යුත් කෝෂයක විද්‍යුත් විච්ඡේද්‍යයට එකතු කරන ද්‍රව්‍යය.

විධුවණය (පාරිභා.) [නා.] කිසියම් ද්‍රව්‍යයක ධ්‍රැවණය වැළැක්වීම හෝ ඉවත් කිරීම ; විධුවීකරණය.

විධිවංශක [නා.ප්‍ර.] නැති කරන්නා ; විනාශ කරන්නා ; ඝාතනය කරන්නා.

විධිවංශනය [නා.] නැති කිරීම ; විනාශ කිරීම ; විලෝපනය.

වින [නා.ප්‍ර.] අ. මන්ත්‍රාදී බලයෙන් කරන උපද්‍රවය ; කොඩිවිනය .-

ආ. ගුරුළා.- ඇ. පක්ෂියා ; කුරුල්ලා.

විනත [වි.] නැමුණු ; පහත්.

විනත, විනතා [නා.] ශරීරයේ හටගන්නා ගෙඩි විශේෂයක් ; ප්‍රමේහ පීඩක ; දියවැඩියා රෝගීන්ට වැඩිපුර සැදෙන ගෙඩි විශේෂයක්.

විනනය [නා.] හික්මීම ; දමනය කිරීම.

විනමනය [නා.] අ. නැමීම.- ආ. (සිංහයකු මෙන් කෙසරු සලා) අවදිවීම ; දිග ඇදීම.

විනමිත [වි.] නැමූ ; නමන ලද ; හැරෙන ලද.

විනය [නා.ප්‍ර.] අ. හික්මීම ; යහපත් හැසිරීම ; නීති ගරුක බව.- ආ. විනය පිටකය ; හික්ෂු-හික්ෂුණින්ගේ හැසිරීම පිළිබඳ පනවන ලද සීමා අඩංගු වන ධර්ම කොට්ඨාසය.- ඇ. විනාශය ; උපද්‍රවය ; කරදරය.

විනය කර්මය [නා.] උපසම්පදා හික්ෂුත් විසින් කරනු ලබන සීමා බන්ධන, පොහෝ කිරීම්, උපසම්පදාදී විනය ව්‍යවස්ථාවලට අනුකූල ක්‍රියා.

විනය කාර [නා.ප්‍ර.] (ක්‍රිස්ති.) ආධුනිකයන්ගේ නායක තැන.

විනය ගරුකත්වය [නා.] නීතියට හා ආචාර ධර්මවලට අනුව

හැසිරීම ; ශිෂ්ට සම්පන්න බව ; මනා හික්මීම.	විනවස්ති මර්මය [නා.] ශරීරයේ මර්මස්ථානවලින් එකකි.
විනය ජනයා [නා.බහු.] හික්මවිය යුතු ජනයා ; දමනය කළ යුතු ජනතාව.	විනෂ්ට [වි.] නැති වූ ; විනාශ වූ ; ව්‍යසනයට පත්.
විනයධර [වි.] අ. විනය පිටකය කටපාඩමින් දන්නා.- ආ. විනයෙහි හසළ.	විනෂ්ටයා [නා.] විනාශ වූ පුද්ගලයා.
විනයනය [නා.] අ. විනයානුකූල සංවරයක් ඇති කිරීම ; හික්මවීම ; දමනය කිරීම.- ආ. දුරු කිරීම ; පහ කිරීම.	විනෂ්ටාවශිෂ්ට [වි.] විනාශ වීමෙන් පසු ඉතිරි වූ.
විනය පිටකය [නා.] ත්‍රිපිටකයට අයත් එක් පිටකයක් ; උභය සංඝයා අරභයා පැනවූ ශික්ෂාපද හා විනය කර්ම ඇතුළත් කොටස.	විනසන [නා.ප්‍ර.] අ. විනාශ කරන්නා.- ආ. විශ්ණු දිව්‍යරාජයා.
විනයාලය [නා.] වරද කළ අය හික්මීමෙහි පිහිටු වන ආයතනය ; වරිත ශෝධනාගාරය.	විනසද [නා.ප්‍ර.] අමාත්‍යයා ; ඇමති.
විනයිල් ක්ලෝරයිඩ් [නා.ප්‍ර.] රසායනික සංයෝගයක් ; ගිනිගන්නා සුළු පුපුරන වායුවක්.	විනසර [නා.ප්‍ර.] අ. ආචාර ශීලය.- ආ. විනයෙහි සාරවත් බව.
විනයු [වි.] හික්මවන ලද ; දමනය කරන ලද.	විනස්තම්භනය [නා.] කොඩිවින, හූනියම් ආදිය මර්දනය කිරීම.
විනයුම [නා.] හික්මවීම ; අවවාද කිරීම.	විනාකිරි [නා.ප්‍ර.] රා පල් කිරීමෙන් සාදාගන්නා ඇඹුල් දියර විශේෂය.
විනයුවා [නා.] ගුරුවරයා ; හික්මවන්නා.	විනාඩිකාව [නා.] පැයකින් 1/60ක් වන කාල ප්‍රමාණයක් ; විනාඩිය.
	විනයක [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ආ. නුවණට අධිපති ; ගණදෙවි.- [වි.] හික්මවන.
	විනයක ග්‍රන්ථිය [නා.] ප්‍රණාලය නොමැති ග්‍රන්ථි විශේෂය.
	විනයක චතුර්ථිය [නා.] නිකිණි මස (ජූලි) පුර පක්ෂයේ ගණපති පිදීම සඳහා වෙන් වූ දිනය.

විනායෝගය [නා.] (ව්‍යාක.) අ.
'විනා' යන නිපාත පදයේ
යෙදීම.- ආ. ඒ නිපාතය ආශ්‍රිත
ප්‍රයෝග.

විනාශක [වි.] විනාශ කරන ;
වනසන.

විනාශකර, විනාශකාරී [වි.]
විනාශය ගෙන දෙන.

විනාශභාක්, විනාශභාග් [වි.]
විනාශය භජනය කරන ;
විනාශයට පත්.

විනාශමුඛ [වි.] විනාශයට එළඹ
සිටි ; විනාශයට යන.

විනාශය [නා.] වැනසීම ; නැසීම.

විනාශිකා [වි.] නැසෙන සුලු ;
වැනසෙන ගතිය ඇති.

විනැණ [නා.ප්‍ර.] විඥානය ; නුවණ.

විනි [නා.ප්‍ර.] අ. ගස්වැල්වලින් වට
වූ ප්‍රදේශය ; ලැහැබ ; වනය.-
ආ. ත්‍රිකූට පර්වතය.

විනිගමනය [නා.] විශේෂයෙන්
හැඟෙන අදහස ; විශේෂ
තීරණය.

විනිව්වය, විනිව්ඡය [නා.] තීරණය ;
විනිශ්චය.

විනිව්ඡය කාරක [නා.ප්‍ර.]
විනිශ්චයකාරයා ; විසඳුම්කරුවා.

විනිව්ඡයට්ඨානය [නා.] නඩු අසන
තැන ; යුක්තිය පසිඳන තැන.

විනිදු [නා.ප්‍ර.] අ. මියා.- ආ.
සංගීතඥයා.- [වි.] පිපුණු.

විනිනඹුව [නා.] දරු ප්‍රසූතියේ දී
මවකට සහාය වන
තැනැත්තිය; විත්තඹු මාතාව.

විනිපත්‍ර [වි.] (මලක) උප මණිපත්‍ර
නැති ; පත්‍රයන්ගෙන් මිදුණු.

විනිපාත [නා.ප්‍ර.] අ. පවිකම්
කළවුන් වැටෙන ප්‍රේත
අපායක්.- ආ. වැරැදි තැනකට
හෙළීම හෝ දීම.

විනිපාතික අසුර [නා.ප්‍ර.] වරක
දුක ද, වරක සැප ද විඳිමින්
විමානවල වසන ප්‍රේත
කොට්ඨාසය ; විනිපාතික
අපායෙහි වෙසෙන අසුර
කොටස.

විනිමය [නා.ප්‍ර.] රටවල් අතර
නුවමාරු වන ගනුදෙනු ක්‍රමය ;
රටවල් අතර ද්‍රව්‍ය හෝ මුදල්
නුවමාරුව.

විනිමය අගය [නා.] විවිධ රටවලට
අයත් මුදල් නුවමාරු කිරීමෙන්
ලැබිය හැකි අඩු හෝ වැඩි
වටිනාකම.

විනිමය අනුපාතය, විනිමය
අනුපාතිකය [නා.]
භාණ්ඩයකට මුදලක් හෝ
මුදල් පද්ධතියක ඒකකයකට
තවත් මුදල් පද්ධති හෝ
ඒකකයක නුවමාරු කිරීමේ
අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රමාණය.

විනිමය ගිණුම (පාරිභා.) [නා.]
විදේශ මුදල් ගණන් හිලවු
පිළිබඳ ගණන් තැබීමේ ක්‍රමය.

විනිමය නියමය (පාරිභා.) [නා.]
අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් කෙරෙන
කවර හෝ හුවමාරු පිළිබඳ
සිද්ධාන්තය ; නීතිය.

විනිමය බැංකුව (පාරිභා.) [නා.]
මූල්‍ය ක්‍රමයක ඒකක මෙන් මූල්‍ය
ක්‍රමයක ඒකකවලට හුවමාරු
කිරීමෙහි යෙදෙන ආයතනය.

විනිමය බිල්පත (පාරිභා.) [නා.]
විනිමය පිළිබඳව ඇප පිට
වෙළඳපොළට මුදල් ණයට
දෙන ලේඛනය.

විනිමය මාධ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
විනිමය පැවැත්වෙන ක්‍රමය ;
හුවමාරුවේ උපක්‍රම මාර්ගය.

විනිමය සමකය (පාරිභා.) [නා.]
මුදල් හුවමාරු සඳහා පරිමාණ
කොට සම්මතයෙන් ගනු ලබන
පොදු දෙය.

විනිර්ගත [වි.] පිටතට නික්මුණු ;
බැහැරට ගියා වූ.

විනිර්ගමනය [නා.] පැතිරීම ;
පැතිරී යෑම.

විනිර්භෝගය [නා.] වෙන් කිරීම.

විනිර්මුක්ත [වි.] අ. සම්පූර්ණයෙන්
මිදුණු.- ආ. තොර වූ ;
සම්බන්ධයක් නැති.

විනිර්මුක්තය [නා.] මුළුමනින්
වෙන්වූව.

විනිර්විද්ධ [වි.] ඇතුළට ඇතීමෙන්
සිදුරු වූ ; සිදුරු කරන ලද.

විනිර්වේධන [නා.ප්‍ර.] උල්, කටු
ආදියෙන් සිදුරු කිරීම.

විනිවර්තනය [නා.] නැවැත්ම.

විනිවිදිනවා [ක්‍රි.] අ. පසා කරගෙන
යනවා.- ආ. මැනවින් පැහැදිලි
වෙනවා ; මනා සේ දකිනවා.-
ඇ. නැති කරනවා ; දුරු
කරනවා.

විනිශ්චය [නා.] අ. විග්‍රහය ;
සවිස්තර විභාගය.- ආ.
තීරණය ; නිගමනය.- නඩුවක
තීරණය ; තීන්දුව.

විනිශ්චය කරනවා [ක්‍රි.] අ. සෝදිසි
කර බලනවා ; සොයා බලනවා.
- ආ. තීරණය කරනවා ;
නිගමනය කරනවා.

විනිශ්චයකාරයා [නා.] අ. තරග
ආදියේදී ජය පරාජය තීන්දු
කරන තැනැත්තා.- ආ.
නඩුවකදී තීන්දු ගැනීමට
අධිරණ බලය ලත් නිලධාරියා ;
නඩුකාරයා ; විනිසුරුවරයා.

විනිශ්චය සභාව [නා.]
අධිකරණයට අදාළ ප්‍රශ්න
විමසා බලා තීරණයක් දෙන
මණ්ඩලය.

විනිස [නා.ප්‍ර.] අ. තීරණය ;
නිගමනය .- ආ. සැක රහිත
බව ; නිසැක තත්ත්වය.

විනිසනවා [ක්‍රි.] විමසනවා ;
සොයා බලනවා.

විනි [නා.ප්‍ර.] අ. අතු ගංගා එක් වූ
තැන .- ආ. ත්‍රිකුට පර්වතය.

විනිත [වි.] හික්මුණු ; යහපත් ;
ශිෂ්ට.

විනිතාචාර [වි.] විනිත ගති
පැවතුම් ඇති.

විනිලකය [නා.] අ. නිල්පැහැ වූ
මළ සිරුර.- ආ. දශ අශුභවලින්
එකක්.

විනෙජන, විනේජන [නා.ප්‍ර.]
හික්මවිය යුතු ජනයා ; විනේය
ජනයා.

විනෙය [වි.] විනය කටයුතු ;
හික්මවිය හැකි ; ධර්මාව-
බෝධයට වාසනා ඇති.

විනෝද [වි.] අ. සතුටු වූ ; ප්‍රීති වූ ;
සන්තෝෂයෙන් යුතු.- ආ. දුරු
කරන ; නැති කරන.

විනෝදක [වි.] දුරු කරන ; නැති
කරන.

විනෝදකාමී [වි.] ප්‍රීති විමට රුචි ;
විනෝදයට කැමති.

විනෝදනය [නා.] පහ කිරීම ; දුරු
කිරීම.

විනෝද මණ්ඩපය [නා.] ප්‍රීති
උත්සව සඳහා වූ මණ්ඩපය.

විනෝදය [නා.] අ. ප්‍රීතිය ; සතුට ;
රස වින්දනය .- ආ. (ශෝකය)
නැති කිරීම ; දුරු කිරීම ; පහ
කිරීම.

විනෝද යාත්‍රා [නා.ප්‍ර.] විනෝදය
සඳහා ගමන් යාම.

විනෝදාගාරය [නා.] විනෝදවීම
සඳහා ඇති ස්ථානය ; විනෝද
වන ශාලාව.

විනෝදාත්මක [වි.] විනෝදයට
මුල් තැන දුන්.

විනෝදාස්වාදය [නා.] ප්‍රීති විම ;
සතුටින් ලබන වින්දනය ;
විනෝදයෙන් ලබන වින්දනය.

වින්කලය (කථා.) [නා.] කම්මල ;
වැඩපොළ ; වඩු කර්මාන්ත
ශාලාව ; පා පැදි අලුත්වැඩියා
කරන ස්ථානය.

වින්කියුලම් වරහන් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] දාම වරහන්.

වින්විය [නා.] මිනිරන් හෝ පතල්
හැරීමේදී වල ඇතුළේ පස්
හා ජලය උඩට ගැනීමට
යොදාගන්නා යන්ත්‍රය.

වින්ඩලසය (පාරිභා.) [නා.]
කරකවා බර ඔසවන යන්ත්‍රය.

වින්ඩස්ක්‍රීනය (පාරිභා.) [නා.]
වාහනයක ඉදිරිපසින් වැසි සුළං
ආදිය වළකන විදුරුව.

වින්දනය [නා.] විදීම ; ආස්වාදය ; රස වින්දනය ; කාව්‍ය, නාට්‍ය ආදියෙන් ලබන සතුට.	විපක්ෂය [නා.] අ. විරුද්ධ පක්ෂය ; විරුද්ධ අදහස් දරන පිරිස.
වින්න [නා.] ගහනය ; අරඹ ; ගොල්ල.- [වි.] අ. දැනගත් ; ලබාගත්. - ආ. ස්ථිරව පිහිටි.	විපත [නා.] විපත්තිය ; පැවැත්මෙහි, ජීවිතයෙහි කෙළවර ; විනාශය.
වින්නමුව [නා.] ගැබ්ණියකට දරු ප්‍රසූතිය සඳහා උපදෙස් දෙන තැනැත්තිය ; පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාව.	විපථය [නා.] අයහපත් මග ; වැරදි මාර්ගය.
වින්නාභිය (කථා.) [නා.] විපත්තිය ; හිරිහැරය ; කරදරය.	විපන්න [වි.] විපතට පත් ; විනාශයට පැමිණි.
විනයස්ත [වි.] තැබූ ; පිහිටුවන ලද.	විපරම [නා.] සෝදිසිය ; පරීක්ෂාව ; සැලකිල්ලෙන් සිටීම.
විනයස්ත පීඩනය (පාරිභා.) [නා.] හෘදයස්ථූරණයෙන් ඇති වන සම්පීඩනය.	විපරම් පත්‍රය [නා.] සිංහල රජුන් දවස නිලධාරීන් පිළිබඳ තොරතුරු ඉල්ලා යවන ලියවිලි විශේෂයක්.
විනයාසය [නා.] අ. සෑදීම ; පිහිටුවීම ; තැනින් තැන විහිදවා පිළියෙල කිරීම. - ආ. බෙදා දැක්වීම ; විග්‍රහ කොට දැක්වීම. - ඇ. අණුවක් තුළ අවකාශයෙහි පරමාණු පිහිටා ඇති ආකාරය.	විපරිණාම දෘඩය [නා.ප්‍ර.] යථා ස්වභාවය වෙනස්වීමෙන් ඇති වන දුක.
විදගන්නවා [ක්‍රි.] දුක සැප ආදිය භුක්ති විඳිනවා ; දරා ගන්නවා.	විපරිණාමය [නා.] පෙරළීම ; වෙනස් වීම.
විදටි, විදැටි [විද+අටි] [වි.] විඳිනු කැමැත්ත ඇති.	විපරිවර්තනය [නා.] වෙනස් තත්ත්වයකට පත් වීම ; පරිවර්තනය ; විපර්යාසය.
විඳිනවා [ක්‍රි.] අ. (දුක, සැප ආදිය) භුක්ති විඳිනවා.- ආ. රසවින්දනය කරනවා.	විපරීත [වි.] විරුද්ධ ; වෙනස්.
විපක්ෂ [වි.] විරුද්ධ වූ ; තම පක්ෂයට අයත් නොවූ.	විපරීත ග්‍රහණය [නා.] යථා තත්ත්වයට විරුද්ධව පවතින අදහස් පිළිගැනීම.
	විපරිත දර්ශනය [නා.] වෙනස් ආකාරයට දැකීම ; වැරදි දැක්ම.

විපරිත සංඥාව [නා.] වෙනස්
ආකාරයට හඳුනාගැනීම ;
අනිත්‍ය දෙය නිත්‍ය වශයෙන්
හෝ අයහපත් දෙය යහපත්
වශයෙන් හෝ හඳුනාගැනීම.

විපර්යය [නා.ප්‍ර.] වෙනස්වීම ;
විපර්යාසය.

විපර්යාසය [නා.] අ. වෙනස්වීම ;
විරුද්ධ පැත්තට පරිවර්තනය
වීම .- ආ. වැරදි ලෙස ගැනීම ;
අනිත්‍ය දෙය නිත්‍ය යැයි
සැලකීම.

විපස්සනා [නා.ප්‍ර.] සාමාන්‍ය
දර්ශනයෙන් වෙනස් වූ විශේෂ
දර්ශනය ; ලෝකය අනිත්‍යය,
දුඃඛය, අනාත්මය යනුවෙන්
දැකීම ; විදර්ශනාව.

විපස්සනාධූර [නා.ප්‍ර.]
පංචස්කන්ධය අනිත්‍යාදී
ලක්ෂණ වශයෙන් මෙනෙහි
කිරීමේ ධූරය ; විදර්ශනාධූරය ;
විදර්ශනාවෙහි යෙදීම පිළිබඳ
වගකීමෙන් යුක්ත කාර්යභාරය.

විපස්සනා භාවනාව [නා.]
විදර්ශනා ඥානය ලබා ගැනීම
සඳහා කරන භාවනාව.

විපාක චිත්තය [නා.] කුසලාකුසල
කර්මවල විපාක වශයෙන්
උපදනා සිත.

විපාක ජනක [වි.] විපාක
උපදවන ; විපාක ඇති කරවන.

විපාක දානය [නා.] පින් පවි පල
දීම ; විපාක දීම.

විපාකය [නා.] අ. පල දීම ;
ප්‍රතිඵලය. - ආ. විපාක චිත්තය ;
කුසලාකුසල කර්මයන්ගේ
විපාක වශයෙන් පහළ වන සිත්.

විපාක වෘත්තය [නා.] විපාක
නැවත නැවත යමකු කරා
පැමිණීම.

විපිනය [නා.] වනය ; අරණ්‍යය ;
කැලෑව.

විපියෝ [නා.ප්‍ර.] වියෝව ;
විප්‍රයෝගය ; වෙන් වීම.

විපිරියාසය [නා.] කෝලම ;
විකාරය ; විලම්බිතය.

විපිළිසර [නා.ප්‍ර.] පසුතැවිල්ල ;
පශ්චාත්තාපය ; විජ්ජාසාරය.

විපුබ්බක [නා.ප්‍ර.] අ. සැරව පිරුණු
මළකඳු. - ආ. අශුභ කර්මස්ථාන
දහයෙන් එකක්.

විපුල [වි.] විශාල වූ ; මහත් වූ ;
බොහෝ වූ.

විජ් [නා.ප්‍ර.] ධ්‍රැත්මණයා ; බමුණා.

විජ්ජ [නා.ප්‍ර.] රෝග විශේෂයක් ;
රුධිරය හිඟවීම නිසා සෑදෙන
රෝගයක් ; පාණ්ඩුව.

විජ්ජක [වි.] අසම්පූර්ණ වූ ;
අඩාල වූ ; අතරමග නැවැත්වූ.

විජ්ජාසාර [නා.ප්‍ර.] විපිළිසරය ;
පසුතැවිල්ල ; පශ්චාත්තාපය.

විජ්‍යාත්මක [වි.] වෙන් වූ ; එකට
නොයෙදුණා වූ.

විජ්‍යාත්මකය, විජ්‍යාත්මකය [නා.]
වෙන්ව විසීම ; හුදෙකලාව
විසීම ; තනිව වාසය කිරීම.

විජ්‍යාත්මකය [නා.] අ. විකාරය ;
විසුළුව ; විකෘතිය ; විරූපය. -
ආ. අපකාරය ; වෙනස්
ආකාරය. - ඇ. නින්දාව ;
අපකීර්තිය. - ඇ. විනාශය.

විජ්‍යාත්මක [වි.] විසිරගිය ;
ගැවසිගත් ; පැතුරුණු.

විජ්‍යාත්මක [වි.] වරදවා
පිළිපදින්නා වූ ; වැරදි මගට
බසින.

විජ්‍යාත්මකය [නා.] අ. විරෝධය ;
විරුද්ධත්වය. - ආ. (වායාක.)
සමාන බල ඇති නීති දෙකක්
එකවර යෙදීම.

විජ්‍යාත්මක [ක්‍රි.වි.] විශේෂයෙන්
මිදුණා වූ ; ඉවත් වූ.

විජ්‍යාත්මක [වි.] වෙන්ව යෙදුණා වූ ;
වෙන් වූ ; තොර වූ.

විජ්‍යාත්මකය [නා.] වෙන් වීම ;
වෙන්ව සිටීම.

විජ්‍යාත්මකය [නා.] විරහය ;
වියෝගය ; වෙන්වීම.

විජ්‍යාත්මක ශාංගාරය [නා.] අඹු
සැමියන් නොහොත් පෙම්වතුන්
වෙන්ව කල් ගෙවීමේ දී ජනිත
ශාංගාරාත්මක හැඟීම්.

විජ්‍යාත්මකය [නා.] පරස්පර විරෝධී
කථාව ; නිෂ්ඵල වදන ;
එකිනෙකට නොගැළපෙන
අදහස.

විජ්‍යාත්මක [නා.ප්‍ර.] විකාරය ;
විජ්‍යාත්මකය ; විකෘතිය.

විජ්‍යාත්මක [වි.] විශේෂයෙන්
පැහැදුණා වූ ; ඉතා සිත්
ඇදගන්නාසුලු වූ ; පැහැදිලි වූ.

විජ්‍යාත්මක [වි.] අතිශයින් දුරු වූ ;
බොහෝ සෙයින් හීන කළා වූ.

විජ්‍යාත්මක [වි.] පෙරළිකාරී.

විජ්‍යාත්මකය [නා.] අ. යම් කරුණක්
පිළිබඳව හදිසියේ ඇති වන
මානසික පෙරළිය. - ආ. පාලන
තත්ත්වය, රජය ආදිය
බලහත්කාරයෙන් පෙරළීම
සඳහා කරන අරගලය. - ඇ.
නොයෙක් අතට පාවීම. - ඇ.
විරෝධය ; විරුද්ධත්වය. - ඉ.
විනාශය ; හානිය ; උපද්‍රවය. -
ඊ. අවුල. - උ. තක්කඩිකම. -
උ. නීති උල්ලංඝනය.

විකල්පය [නා.] විභක්ති බ.

විකල්පය [වි.] අ. බැඳුණු ; ගැට
ගැසුණු. - ආ. බෙලහීන ; දුබල.

විකල්පය [නා.] අ. බැඳීම ;
වධය ; මරාදැමීම. - ආ. පීඩාව ;
රෝගය ; ආබාධය.

විකල්පය [නා.] අ. බාධාව ;
උපද්‍රවය. - ආ. මලබද්ධය.

විබල [වි.] බල රහිත ; බෙලහිත.

විබාකර [නා.ප්‍ර.] ඉර ; සූර්යයා.

විබාධකය [නා.] බාධා කරන දෙය ; වළක්වන දෙය ; වළභාලන දෙය.

විබාසා [නා.ප්‍ර.] විවිධ භාෂා ; නොයෙක් භාෂා.

විබුධ [නා.ප්‍ර.] අ. පණ්ඩිතයා ; ඥානවන්තයා. - ආ. දෙවියා ; සූරයා.

විබුධවද්‍ර [නා.ප්‍ර.] දෙවගන ; දිව්‍ය ස්ත්‍රිය.

විබෝධය [නා.] පිබිදීම.

විබිඛැහිය (කථා.) [නා.] වැනසීම ; විනාශය ; ව්‍යසනය.

විබුෂ්ටක [නා.ප්‍ර.] නොකිවයුතු වචන ; විහිළු සහගත කථා ; විකාර කථා.

විභක්ත [වි.] බෙදන ලද ; වෙන් වී ඇති.

විභක්ති [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) නාමය ඒ ඒ අර්ථවලට වෙන්කිරීම සඳහා එයින් පරව යොදනු ලබන ප්‍රත්‍යය.

විභක්ති විපර්යාසය [නා.] (ව්‍යාක.) විභක්තිය වෙනස් කිරීම හෝ වෙනස් වීම ; විබක් පෙරළිය.

විභක්ති සමාසය [නා.] (ව්‍යාක.) විශේෂණය වශයෙන් ඇති නාම පදයේ විභක්ති ප්‍රත්‍යය

ලොප් කොට කරනු ලබන සමාසය.

විභග්න [වි.] විශේෂයෙන් බිඳෙන ; විනාශ වන.

විභජනය [නා.] බෙදීම ; පංගු කිරීම ; කොටස් කිරීම ; කරුණක් හෝ මාතෘකාවක් හෝ බෙදා දැක්වීම.

විභජ්ජවාදය [නා.] ධර්මයක් හේතු-ඵල ආදී වශයෙන් මනා තර්කණයෙන් යුක්තව විශ්ලේෂණය කොට දක්වන වාදය ; බුද්ධ ධර්මය.

විභජ්ජවාදියා [නා.] ශාස්ත්‍රික, උච්ඡේදවාදී අන්තයන්හි ගමන් නොකර මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව අනුගමනය කරන්නා.

විභව අන්තරය [නා.] සන්තායකයක ලක්ෂ්‍ය දෙකක් අතර තිබෙන විද්‍යුත් මට්ටම්වල වෙනස.

විභවගාමී [වි.] මෝක්ෂයට ගමන් කරන ; නිවනට යන.

විභව තණ්හාව [නා.] ත්‍රිවිධ තෘෂ්ණාවලින් එකක් ; උච්ඡේද දෘෂ්ටිය හා සම්ප්‍රයුක්ත ලෝභය.

විභව දෘෂ්ටිය [නා.] නැවත උත්පත්තියක් හෙවත් භවයක් නැතැයි විශ්වාස කිරීම.

විභවය [නා.] අ. ධනය ; සම්පත්තිය. - ආ. නිවන. - ඇ.

අනන්තයේ සිට ලක්ෂ්‍යයක් කරා ධන විද්‍යුත් ආරෝපනයක් ගෙන ඒමේදී කෙරෙන කාර්ය ප්‍රමාණය.

විභව ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] පිහිටි මට්ටම හේතුකොට ගෙන කාර්ය කිරීමට යම් වස්තුවකට ඇති හැකියාව.

විභවි [වි.] බොහෝ ධන සම්පත් ඇති ; පොහොසත්.

විභාකර [නා.ප්‍ර.] ආලෝක කරන්නා ; සූර්යයා.

විභාග [වි.] අ. කොටස් කිරීමට අදාළ. - ආ. කොටස්, අංශ ආදිය හා සම්බන්ධ.

විභාග අධිකාරි [නා.ප්‍ර.] විභාග කටයුතු පරිපාලනයේ ප්‍රධාන නිලධාරියා.

විභාග පරීක්ෂකවරයා [නා.] විභාගයක් පවත්වන අවස්ථාවේ ඒ පිළිබඳ සෝදිසි කර බලන්නා.

විභාගය [නා.] අ. දැනුම් මට්ටම මැනීම සඳහා කරන පරීක්ෂණය. - ආ. විස්තරය ; කරුණු සෙවීම. - ඇ. කොටස් කිරීම ; බෙදීම. - ඇ. අංශය ; කොටස.

විභාග ශාලාධිපතිවරයා [නා.] විභාගයක් පැවැත්වීමේ දී විභාග ශාලාව භාරව සිටින පුද්ගලයා.

විභාගාපේක්ෂකයා [නා.] ලිඛිත පරීක්ෂණයකට පෙනී සිටින තැනැත්තා ; විභාගයට ඉදිරිපත් වන පුද්ගලයා.

විභාවික [වි.] අ. විශේෂයෙන් පුරුදු කරන ලද ; විශේෂයෙන් වර්ධනය කළ. - ආ. ප්‍රකාශිත.

විහිෂණ [වි.] හයානක ; හයංකර. - [නා.ප්‍ර.] දෙවියකුගේ නාමය ; රාවණ රජුගේ සොහොයුරා.

විභූතිය [නා.] අ. ඉසුරුමත් බව ; ආඨාය බව ; සෞභාග්‍යය. - ආ. විශාලත්වය ; උසස් බව. - ඇ. මනුෂ්‍යත්වය ඉක්මවා ක්‍රියා කිරීම.

විභූෂණය [නා.] අලංකාරය ; සැරසීම.

විභ්‍රමය [නා.] අ. ලීලාව ; විලාසය. - ආ. ඔබ මොබ යාම ; කරකැවීම. - ඇ. වැරදි හැඟීම ; සැකය ; අනුමානය. - ඇ. සිත අවුල්වීම.

විමංශකයා, විමංසකයා [නා.] සොයා බලන්නා ; පරීක්ෂා කරන්නා ; සෝදිසි කරන්නා.

විමංශන බුද්ධිය, විමංසන බුද්ධිය [නා.] පරීක්ෂා කර බලන නුවණ ; සොයා බලන බුද්ධිය.

විමංශනය, විමංසනය [නා.] විමසීම ; පරීක්ෂා කර බැලීම ; සෝදිසිය.

විමංසනය කරනවා [ක්‍රි.] පරීක්ෂා කරනවා ; සොයා බලනවා ; සෝදිසි කරනවා.

විමංසිද්ධිය [නා.] සතර සාද්ධි පාදවලින් එකක්.

විමට්ඨය [නා.] මට්ටම්වීමට තැළීම.

විමන [වි.] විරුද්ධ මත ඇති ; එකඟ නොවූ සිත් ඇති.

විමනි [වි.] අ. සැක සහිත ; සංකා ඇති. - ආ. අඥාන ; මෝඩ.

විමනිය [නා.] අ. සැකය ; සංකාව. - ආ. විරුද්ධ අදහස.

විමනිවිච්ඡේදන [වි.] සැක නැති කරන.

විමධ්‍යකරණය [නා.] මධ්‍යගත පාලන බලය කොටස්වලට කඩා පැවරීම.

විමධ්‍යගත [වි.] මධ්‍යගත පාලන බලය කොටස්වලට බෙදා පවරන ලද ; ප්‍රාදේශීය අංශවලට බෙදුණු.

විමන [නා.] අ. වාසය කරන ස්ථානය ; ගෙය ; මන්දිරය ; විමානය ; මාළිගාව. - ආ. දෙවිවරුන්ගේ මාළිගාව.- ඇ. ගුවන් යානය ; ගුවන් විමන.

විමර්දය [නා.] අ. මැඩීම ; පොඩි කිරීම. - ආ. සටන ; යුද්ධය. -

ඇ. අර්ථ පිරික්සීම ; පරීක්ෂා කර බැලීම.

විමර්ශනය [නා.] පරීක්ෂා කිරීම ; සෝදිසි කිරීම ; විමසීම.

විමර්ශිකයා [නා.] යමක් විමසා බලන පුද්ගලයා ; පරීක්ෂා කරන තැනැත්තා ; සෝදිසි කරන්නා.

විමල, විමල් [වි.] අ. නිර්මල වූ ; පිරිසිදු වූ ; නොකිලිටි වූ. - ආ. නිර්මල දෙය ; මල රහිත ද්‍රව්‍යය.

විමසනවා [ක්‍රි.] පරීක්ෂා කර බලනවා ; සෝදිසි කරනවා ; අසනවා.

විමස්තිෂ්ක [නා.] මස්තිෂ්කය හෙවත් මොළය ඉවත් කළ.

විමාන ප්‍රේතයා [නා.] කලක් දුක් විඳි කලක් සැප විඳින විමානයක වෙසෙන ප්‍රේතයා.

විමානය [නා.] අ. මාළිගය ; ප්‍රාසාදය ; මන්දිරය. - ආ. දෙවි විමන ; දෙවියන්ගේ වාසභවනය.

විමාර්ජන [නා.ප්‍ර.] මැදීම ; මට්ටම් කිරීම.

විමුක්ති [වි.] මිදුණා වූ ; නිදහස ලැබුවා වූ.

විමුක්තිඥාන දර්ශනය [නා.] කෙලෙස්වලින් මිදීමට ඉවහල් වන නුවණ.

විමුක්තිදායක [වි.] නිදහසට පමුණුවන ; විමුක්තිය ගෙන දෙන.

විමුක්තිදායකයා [නා.] නිදහස දෙන්නා ; විමුක්තිය දෙන්නා ; ගැලවුම්කාරයා.

විමුක්ති මාර්ගය [නා.] සසරින් මිදීමේ මග.

විමුක්තිය [නා.] අ. කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම ; නිර්වාණය ; මෝක්ෂය. - ආ. දේශපාලන නිදහස ; ස්වාධීනත්වය ; වහල් බවින් මිදීම.

විමුක්ති සුවය [නා.] සසර දුකින් මිදීමේ සැපය ; නිවන් සුවය.

විමුක්ති සේනාව [නා.] නිදහස සඳහා සටන් කරන සේනාව.

විමුඛ [වි.] අන් දෙස බලාගත් ; පිටුපෑවා වූ.

විමුඛය [නා.] පිටුපෑම ; නොසලකා හැරීම.

විමුග්ධ වෙනවා [ක්‍රි.] මුළා වෙනවා ; මෝඩ වෙනවා ; රැවටෙනවා.

විමුර්ජනය (පාරිභා.) [නා.] තාරතාව හෝ සංඛ්‍යාතය වෙනස් නොකිරීම ; විස්තාරය හෝ වෙන යම් ලක්ෂණයක් හෝ වෙනස් නොකිරීම.

විමෝක්ෂය [නා.] අ. මිදීම ; සසර දුකින් මිදීම ; නිර්වාණය. - ආ. නිවනට පමුණුවන මාර්ගය.

විමෝචක බලය [නා.] පිට කිරීමේ, නිකුත් කිරීමේ ශක්තිය.

විමෝචකය (පාරිභා.) [නා.] පිට කරන, නිකුත් කරන උපකරණය හෝ වස්තුව.

විමෝචනය [නා.] අ. පිට කිරීම ; නිකුත් කිරීම. - ආ. අනුකම්පාව ; දයාව ; සමාව.

විමෝචන වර්ණාවලිය (පාරිභා.) [නා.] පිට කරන, නිකුත් කරන රැස් වළල්ල ; රශ්මි මාලාව.

විමෝහකයා [නා.] සිත් මුළා කරන්නා ; සිත් වශීකරන තැනැත්තා.

විමෝහනය [නා.] සිත් ඇද ගැනීම ; සිත් වශී කිරීම ; රැවටීම.

විමෝහය [නා.] මුළාවීම ; රැවටීම.

විය [නා.ප්‍ර.] අ. වයස ; කාලය. - ආ. ව්‍යාධි ; ලෙඩරෝග. - ඇ. වැයවීම ; ගෙවියාම. - ඇ. පක්ෂි ; සියොත්. - ඉ. වි නමැති ධාන්‍ය. - ඊ. වියගහ. - උ. ව්‍යායාමය ; වෙහෙස. - උ. අහස ; ආකාශය. - සා. වියෝගය ; වෙන්වීම. - සා. දුන්නෙහි ලනුව ; දුනුදිය.

විය ඇණය (කථා.) [නා.] වියදණ්ඩ
ඒරිය කඳට සවි කිරීමේ දී
දෙකෙළවර සමබරව සිටීමට
හරි මැදින් උඩින් ගන්න ඇණ ය.

වියකන [නා.] අ. අර්ථකීම ; අරුත්
කියමන ; ව්‍යාඛ්‍යාන කිරීම. -
ආ. ව්‍යාඛ්‍යාන ග්‍රන්ථ.

වියකනවා [ක්‍රි.] අර්ථ කියනවා ;
අර්ථ ව්‍යාඛ්‍යාන කරනවා.

වියකර (කථා.) [නා.] කරත්තයක
හෝ නගුලක හෝ ගවයාගේ
කර මතට හේත්තු වන ලීය.

විය කරනවා (කථා.) [ක්‍රි.] සැහෙන
වැටුපක් නැතිව අනුන්ට වැඩ
කරනවා.

විය කුණ්ඩුව (කථා.) [නා.]
ගොනාගේ කරපටිය දමා
බැඳීමට වියගහේ ඇති සිදුර.

වියකුර [නා.] ගොනකුගේ පිටේ
ඇති ලොම් සුළිය.

විය කුලිය [නා.] කුඹුරේ වැඩ
කිරීම වෙනුවෙන් ගෙවන
කුලිය ; වැඩ කුලිය.

වියකෙනවා, වියැකෙනවා [ක්‍රි.]
වියළී යනවා ; මැකී යනවා.

විය කොලය (කථා.) [නා.]
ධාන්‍යවලින් ගෙවන
පොරොන්දුව පිට ගොවි
උපකරණ ලබා ගැනීමේ ක්‍රමය.

වියක්බය [නා.] අර්ථකථනය ;
අරුත් කීම.

විය ගස, ¹ගහ [නා.] නගුලේ දිගු
දණ්ඩ සවිකොට ඇති ලීය ;
වියදණ්ඩ.

වියගළ [නා.] වයස් ප්‍රමාණය ;
වයස් ගණන.

වියගුර [නා.] කලබලය ; කලහය.

වියගුල [නා.] අඟලකින් හතෙන්
පංගුවක් වන පුරාණ මිම්මක්.

වියත [නා.] අ. අඟල් දොළසක
දිග ප්‍රමාණය. - ආ. අහස ;
ආකාසය.

වියත් [නා.ප්‍ර.] ව්‍යක්ත ; දක්ෂ ;
උගත් ; දැන උගත් ; විශේෂඥ.

වියත් කඩ [නා.] අඟල් දොළසක
පමණ වස්තු කැබැල්ල.

වියත්තා [නා.ප්‍ර.] පැරණි සිංහල
රාජ සභාවේ රජුට අනුශාසනා
කළ පණ්ඩිතයන්ගේ ප්‍රධානියා.

වියත් පත් අට ගණය [නා.]
පැරණි සිංහල රජුන්ගේ පාලන
තන්ත්‍රයට සම්බන්ධ වූ මණ්ඩල
අට.

වියත් මැනීම (කථා.) [නා.] ළමා
ක්‍රීඩාවක් ; ළමයින් කපු
ඇටවලින් කරන සෙල්ලමක්.

වියද [නා.ප්‍ර.] රෝගය ; ව්‍යාධිය.

විය දණ්ඩ [නා.] වියගස.

වියදම [නා.] බඩු මුට්ටු සේවා
ආදිය සඳහා ගෙවන මුදල ;
වැය.

විය දමනවා (කථා.) [ක්‍රි.] බැඳ සිටි
ගොත් බාන වියකරින් අස්
කරනවා ; ලිහා දමනවා.

වියදම් කද (කථා.උඩ.) [නා.]
මණමාලයා මණමාලියගේ
ගෙදරට කෑම වියදම් පිණිස
මඟුල් දිනට පෙර ගෙන යන
කද ; තැගි බෝග.

වියදම් කාර්යය (පාරිභා.) [නා.]
වැඩ කිරීම වෙනුවෙන් වියදම්
දැරීම හෝ දරන වියදම.

වියදම් ගිණුම (පාරිභා.) [නා.]
වියගි යදම් ගණන් තබන
ලේඛනය.

වියදම් ජර්නලය (පාරිභා.) [නා.]
දිනපතා කරන වියදම් ලියා
තබන පොත.

වියදම් පඩිය [නා.] හික්ෂුන්ගේ
යැපීම සඳහා ලැබෙන සේ
යොදා ඇති ආදායම් මාර්ගය.

වියදම් පැහැදම් [නා.ප්‍ර.] වැය
කිරීම සඳහා වෙන් කරන ලද
මුදල් ; වියදම සඳහා අවශ්‍ය
මුදල් ; විය පැහැදම්.

වියදම් ලේඛනය (පාරිභා.) [නා.]
වියදම් පිළිබඳ ක්‍රමානුගත
සවිස්තර ලියවිල්ල.

වියදම් විභාජනය (පාරිභා.) [නා.]
වියදම් කොටස්වලට බෙදා
වෙන් කිරීම.

වියදම් ශීර්ෂය (පාරිභා.) [නා.] වැය
විස්තරය.

වියදුන්, වියදුන් [නා.ප්‍ර.] අ.
වාෂ්පනාක්ෂරය ; ගාත්‍රාක්ෂරය.-
ආ. විශේෂ ලක්ෂණ.- ඇ. බාද්‍ය ;
කැවිලි.

වියන [නා.] අ. දූලි ආදිය වැටීම
වැළැක්වීම සඳහා වහලක් යටින්
අතුරා බඳින රෙද්ද.- ආ. ඇඳක
සිවු කොන්හි පිහිටි කණු මත
තිරස්ව බඳින රෙද්ද .- ඇ.
ගෞරවනීය වස්තුවලට
නොයෙක් උතුමන්ට ඉහළින්
අතුරනු ලබන රෙද්ද.- ඇ. සන
කැලැවක ඉහළින් අතු වැල්
ආදිය එකිනෙක පටලැවීමෙන්
සෑදෙන ස්තරය.

වියනය [නා.] සෑදී ඇති අන්දම ;
ව්‍යුහය.

වියන යන්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
රෙදි ආදිය විවීමට භාවිත
කරන යන්ත්‍රය.

වියනවා [ක්‍රි.] නූල් ආදියෙන් රෙදි
කලාල ආදිය හෝ පන්
ආදියෙන් පැදුරු, වට්ටි, මාගල්
ආදිය හෝ තනනවා.

වියන් ඇඳ [නා.ප්‍ර.] උඩින් වියනක්
තිබෙන ඇඳ ; පබ්ලියම.

වියන් තට්ටුව [නා.] අ. වියන
මෙන් පැවතීමට වහලකට යටි
පැත්තේ සවි කරන ලද ලෑලි

තට්ටුව.- ආ. (කථා.) වියනක් අතුරා සාදන ලද ආසනය.	වියබාන [නා.] ගවයා විය ගහේ බඳින ලණුව ; වියරුහැන ; වියලණුව.
වියන් දුඹුළු/වියල් දුඹුලු [නා.ප්‍ර.] දුම් ගනව බැඳීම නිසා අටු, බිත්ති ආදියෙහි බැඳෙන දැලි වැදලී.	වියබානවා (කථා.) [ක්‍රි.] ගොයම් කපනවා.
වියන් පට [නා.ප්‍ර.] වියන් බැඳීම සඳහා යොදන්නා වස්ත්‍රය.	වියමක්කාරයා (කථා.) [නා.] බෙර වයන්නා ; බෙරකාරයා.
වියන් පෝරුව [නා.] වියන් තට්ටුවේ ලැල්ල ; සිලිං ලැල්ල.	වියමන [නා.] අ. ලණු, රෙඳි, පැළුරු ආදිය විවීම.- ආ. වියන ලද දැයක කෙඳි, නූල්, පන් ආදී දෑ අන්‍යෝන්‍යව ගෙතී පවතින ආකාරය.
වියන් බඳිනවා [ක්‍රි.] වියන් රෙඳි ගට ගසනවා.	වියමල (කථා.) [නා.] විය ගහේ ලණුව දමන සිදුර ; විය සිදුර.
වියන් සිත්තම [නා.] විහාර, දේවස්ථාන ආදියෙහි වියන් තට්ටුවෙහි අඳින ලද සිතුවම ; විතාන චිත්‍ර කිරීමය.	වියමැය [නා.] ඒරිය කඳට වියදණ්ඩ සවි කිරීමට ගසන හුල.
වියපත [නා.] වයසට පත් තැනැත්තා ; වැඩිහිටියා.	වියරණය [නා.] නිවැරදි භාෂා ව්‍යවහාරය පිළිබඳ සම්මත ශිල්පීය ක්‍රමය ; කථාවේ දී හෝ ලිවීමේ දී භාෂාව මෙහෙයවීම පිළිබඳ සම්මතය ; ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රය.
වියපතඟයා [නා.] කෘමියකුගේ නාමය ; පළඟැටියා.	වියරු [වි.] විකාර ; පිස්සු.
වියපත් [වි.] වයසට පත් වූ ; මහලු බවට පැමිණි.	වියරුබස් [නා.ප්‍ර.] උමතුවෙන් කරන කථා ; විකාර වචන.
විය පුහුල (කථා.) [නා.] විය ගහේ මැද කවාකාරව පුහුලක් මෙන් සිටින සේ සාදන ලද කොටස.	වියරුව [නා.] අ. විකාරය ; උමතුව.- ආ. සිහි නැති වී සැඳෙන රෝගයක නාමය ; අපස්මාරය.
විය පොල්ල [නා.] කරත්තයක ඒරිය කඳ බිම නොවැටෙන සේ එහි අග සවි කරන උස් පහන් කළ හැකි පොලු කැබැල්ල.	වියරු වැටෙනවා [ක්‍රි.] උමතුවෙනවා ; පිස්සු වැටෙනවා.

වියරු වෙස් [නා.ප්‍ර.] විකාර
විලාසය ; පිස්සකුගේ ආකාරය.

වියල, වියළ [නා.] අ. කොටියා ;
ව්‍යාඝ්‍රයා.- අ. (කථා.) ඔරු
කඳ හා කොල්ලුව සම්බන්ධ
කරන සාමාන්‍යයෙන් වක් හරස්
ලිය.- අ. (කථා.) මිනිසකුට
වරක් පැහිමට පුළුවන් මැටි
ප්‍රමාණය.- අ. ඇඳ පුටුවල
ඇති හරස් ලිය.- ඉ. ආසනවල
වේවැල් ඇඳීම සඳහා සිදුරු
කරන ලද පට්ටම් ලිය.- ඊ.
වැපිරීමට සකස් කළ කුඹුර.-
උ. රාශිය ; ගොඩ.- උ. ගඩු
ප්‍රදානය ; දැවිල්ල.- ස. ගඩු
විශේෂයක් ; ලේ ගඩුව.- [වි.]
දුබල ; බලයෙන් පිරිහුණු ;
මහලු.

වියල විටිය [නා.] අස්වැද්දීමට
සුදුසු ඉඩම.

වියලි තාපක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
පැරන්හයිට් 300 ක හෝ
සෙන්ටිග්‍රේඩ් 150 ක
උෂ්ණත්වයෙන් යුත් තාප ක්‍රමය.

වියවුල [නා.] ආරාචුල ; අවුල ;
කලබලය.

වියවුලු [වි.] අනුනට අයත්.

වියසනය, ව්‍යසනය බ.

විය සිදුර [නා.ප්‍ර.] වියගහේ ගොනා
බැඳීමට ලනුව දමන සිදුර.

වියසෙන් කපාටය (පාරිභා.)
[නා.] ක්ෂීරපායින්ගේ මොළයේ
අංශයක්.

වියභියදම [නා.] උචමනාවක්
සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය වන
මුදල.

වියළ [නා.ප්‍ර.] වියළි ස්ථානය.

වියළන කුළුණ (පාරිභා.) [නා.]
ඇමෝනියම් හා කැල්සියම්
ක්ලෝරයිඩ් එක්ව සෑදුණු
සංයෝග වායුව වියළීමට
සාදාගන්නා කුළුණ ; ශෝෂණ
වරණිය.

වියළනය, වියලනය (පාරිභා.)
[නා.] යමක් වේළීම කරවන
උපකරණය.

වියළනවා [ක්‍රි.] තෙත ගතිය
නැතිවීමට සලසනවා ; නිර්ජල
කරනවා.

වියළි [වි.] වේළුණු ; දිය රහිත ;
ශුෂ්ක.

වියළි ඊස්ට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මද්‍යසාර වර්ග පෙරීමේ දී
යොදාගන්නා මිශ්‍රණයක්.

වියළි උෂ්ණ ගිම්හානය [නා.]
වියළි උණුසුම් දේශගුණයෙන්
යුක්ත ග්‍රීෂ්ම සෘතුව.

වියළි කලාපය (පාරිභා.) [නා.]
වාර්ෂිකව අඩු වර්ෂාපතනයක්
ලැබෙන ප්‍රදේශය.

වියළි කෝෂය (පාරිභා.) [නා.]
වියළි බැටරි කැල්ල.

වියළි පරීක්ෂාව (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රව්‍යයක් ද්‍රාවනයක් බවට පත් නො කොට කරන පරීක්ෂාව.	වියුම [නා.] අ. කීම ; පැවසීම.- ආ. වියමන ; රටා දැමීම.
වියළි පලතුරු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වේලන ලද පළතුරු.	වියුහනය [නා.] විසුරුවා හැරීම ; ඉවත් කිරීම.
වියාදි විස [නා.ප්‍ර.] ජ්‍යෝතිෂයේ දක්වන විෂම යෝගයක්.	වියො අනල [නා.ප්‍ර.] ආදරවතුන්- ගෙන් වෙන් වීම නිසා ඇති වන හද දැවිල්ල ; වියෝග ගින්න.
වියැකෙනවා [ක්‍රි.] දිරාපත් වෙනවා ; ගෙවී යනවා.	වියොකල් [නා.ප්‍ර.] සිය සැමියා ගෙන් වෙන් වූ කාන්තාව ; වියෝගිනිය.
වියැට [නා.ප්‍ර.] වී ඇටය.	වියොජනයා [නා.] වෙන් වූ ජනයා ; විප්‍රවාසයට පත් ජනයා.
වියැටි [වි+ඇටි] [වි.] වනු කැමති ; වීමට කැමති.	වියොව [නා.] වියෝගය ; විරහය.
වියුක්ත [වි.] විරහිත ; වෙන් වූ.	වියොවග [නා.ප්‍ර.] අ. වියෝගය නමැති ගින්න.- ආ. අනංගයා ; අනග.
වියුක්ත කරණය (පාරිභා.) [නා.] අන් අරමුණක සිත යෙදවීම ; අපහරණය.	වියොවග සතුරු [නා.ප්‍ර.] ඊශ්වර ; අනගරුපු.
වියුක්ත චින්තනය [නා.] අන් අරමුණක යොදවන ලද චින්තනය ; සංකල්පය.	වියෝගය [නා.] තමා ප්‍රිය කරන අයකුගේ ඇසුරෙන් වෙන්වීම ; විරහය.
වියුක්ත සංකල්පය [නා.] භාව සූචක නොවන සිතිවිල්ල.	වියෝජනය [නා.] අ. වෙන්වීම ; බිඳී යාම.- ආ. (පාරිභා.) අණුවක් වඩාත් සරල අණු හෝ පරමාණු බවට නිත්‍ය ලෙස බිඳීයාම.
වියුක්තිය [නා.] වෙන් වීම ; විරහිත බව.	වියෝලය [නා.] අ. (කථා.) ලොකු රවිකිඤ්ඤය.- ආ. පිඹ වාදනය කරන තුරු සාණ්ඩයක්.
වියුතිය (පාරිභා.) [නා.] ලඝු ගණකයේ දී අංකයකට උඩින් තබන කෙටි ඉරු.	විරංගනය (පාරිභා.) [නා.] ශරීරයේ සම ආදියෙහි පාට වෙනස්වීම ;
වියුතු [වි.] වියුක්ත ; රහිත.	
වියුත්පන්නය [නා.] විශේෂයෙන් නිපදවන ලද දෙය.	

වර්ණය නැතිවීම ; දුර්වර්ණ වීම.	විරමණය [නා.] වෙන්වීම ; වැළකීම ; දුරු කිරීම.
විරෂකය [නා.] සුදුපැහැ ගැන්වීම සඳහා හෝ වර්ණ ඉවත් කිරීම සඳහා හෝ වර්ණ වෙනස් කිරීම සඳහා හෝ භාවිත කරන රසායනික ද්‍රව්‍යයකි.	විරමණ ශීලය [නා.] ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම.
විරෂනය [නා.] වර්ණවත් ද්‍රව්‍යයක වර්ණය ඔක්සිකරණය හෝ ඔක්සිහරණය මගින් ඉවත් කිරීම ; සුදු කිරීම.	විරල [වි.] අ. ඝන නොවූ ; තුනී.- ආ. බහුල නොවූ ; දුර්ලභ වූ.- ඇ. ලං නොවූ ; ඇත් වූ.
විරක්ක [වි.] අ. නො ඇලුණු ; රාග රහිත.- ආ. ඉක්මුණු ; අතික්‍රාන්ත.	විරලනය [නා.] අ. වාතය ඉවත් කිරීම ; විරල කිරීම.- ආ. (පාරිභා.) කැල්සියම් ලවණ ඉවත්වීම නිසා ඇටවල ඝනත්වය අසාමාන්‍ය ලෙස අඩුවීම.
විරවිත [වි.] අ. පිළියෙළ කළ ; සෑදූ.- ආ. රචනා කරන ලද ; ලියූ.	විරවන [වි.] උණු කරන ලද.
විරජ [වි.] කෙලෙස් රජස් නැති ; ඇල්මක් නැති.	විරවනවා [ක්‍රි.] අ. අතින් කපින් ඇසින් විකාර කරනවා.- ආ. කෑ මොර ගහනවා.- ඇ. දිග හරිනවා.
විරජ්ජන [වි.] නොඇලෙන ; විරාගී.	විරවිතවා [වි.] වැළකිය යුතු ; අත්හළ යුතු.
විරත [වි.] අ. කිසියම් ක්‍රියාවකින් මිදුණු ; විරක්ත.- ආ. රාගයෙන් නොඇලුණු.- ඇ. රතුපාට නැති.	විරහය [නා.] අ. වියෝගය ; වියෝව.- ආ. නැතිවීම.- ඇ. ප්‍රියයාගෙන් වෙන්වීම ; විප්‍රලම්භය.- ඇ. රතිකෙළිය.
විරතිය [නා.] වෙන්වීම ; වැළකීම ; පාපක්‍රියා ආදියෙන් දුරු වී සිටීම.	විරා [වි.] පහ වූ රාග ඇති ; විරාගී.
විරති සත්‍යය [නා.] මුසාවාදයෙන් වෙන්වීම නම් වූ සත්‍යය.	විරාගය [නා.] අ. රාගය රහිත බව ; විතරාගය.- ආ. ක්ලේශ ප්‍රභාණය කිරීම.- ඇ. නො ඇල්මට හේතුවන නිර්වාණය ; ඛය විරාගය හා අවිචන්ත විරාගය.- ඇ. වෙනස් වර්ණය ;
විරන [වි.] විහිදුවන ; විසුරුවන.	

විවිධ වර්ණය ; නොයෙක් වර්ණය.	විරිතිය [නා.] බඩෙහි අග දෙපස වළ ගැසුණු දෙතැන ; උපරන්ධය.
විරාග සංඥාව [නා.] සියලු සංස්කාරයන්ගේ ශමනය ; තෘෂ්ණාව ක්ෂය කිරීම ; නිවීම.	විරික් [නා.ප්‍ර.] ආචාර ධර්ම ; චාරිත්‍ර.
විරාජමාන [වි.] අ. බබළන ; වොරදන.- ආ. වැජඹෙන.	විරිය [නා.ප්‍ර.] කටයුත්තෙහි නොපසු බස්නා ස්වභාවය.
විරාජිත [වි.] අ. බැබැළුණු ; විශේෂයෙන් දීප්තිමත් වූ.- ආ. බැබැළවූ.	විරියබලය [නා.] නොපසු බස්නා ස්වභාවයෙන් කටයුතු කිරීමට ඇති ශක්තිය.
විරාජී [නා.ප්‍ර.] දුරු කිරීම.	විරියන්ද්‍රිය [නා.ප්‍ර.] සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයන්ට ප්‍රධාන වූ වීර්යය ; වීර්ය නැමති ඉන්ද්‍රිය.
විරාමය [නා.] අ. ටිකකට නතර කිරීම ; නැවතීම ; විශ්‍රාමය.- ආ. විරාම ලක්ෂණය.- ඇ. පද්‍යයන්හි නවත්වා කිය යුතු තැන.- ඇ. භාරතීය සංගීතයෙහි දැක්වෙන තාල ප්‍රභේදයක්.- උ. ශීල සංයමය.	විරු [නා.ප්‍ර.] අ. බලවත් නිර්භීත පුරුෂයා.- ආ. යුද්ධයෙහි දක්ෂයා ; රණශූරයා.- ඇ. වීර රසය.- [වි.] විලීන ; දිය වූ.- [නි.] වැනි ; ආකාර.
විරාම ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.බහු.] පද වෙන් කොට දැක්වීම සඳහා ලිවීමේ දී භාවිත කෙරෙන තික, කොමාව ආදී ලකුණු.	විරුත [නා.] අ. නාදය ; ශබ්දය.- ආ. සතුන්ගේ නාදය.
විරාවනය [නා.] නාදය ; රාවය.	විරුති [වි.] නොඇලුණු ; විරක්ත.
විරි [නා.ප්‍ර.] වීර්යය.	විරුත් [නා.ප්‍ර.] වැල් හා කුඩා ශාක.
විරික්ත [වි.] විරේක කළ.	විරුද්ධ, විරිද්ධ, විරුද්ධ [නා.ප්‍ර.] අ. ස්තූති කාවය.- ආ. විරුද්ධ නාමය.- ඇ. රබානක් වයමින් ගයන දෙපද ගී විශේෂයක්.
විරිත [නා.ප්‍ර.] අ. පද්‍ය බන්ධනය කරන තාලය ; ලඝු ගුරු මාත්‍රාදී නියමය.- ආ. සූත්‍රයක අර්ථාදිය ප්‍රකාශ කරන වාක්‍යය ; වෘත්තය.	විරුද්ධත් [නා.] විරුද්ධාර්ථය දීප්තය වන (මතු වී එන) අලංකාරය.
විරිති [නා.ප්‍ර.] නිය කුණුවීම.	විරුද්ධ ද්වෛධය [නා.] ද්වෛධ නමැති බෙර විශේෂය හා ආශ්‍රිත ව

සිංහල රජුන් පිරිනැමූ
උපාධියක්.

විරුද්ධතාමය [නා.] ප්‍රභූවරුන්
උදෙසා ස්ත්‍රී වශයෙන් පටබැඳි
ගරු නාමය ; සම්මාන වශයෙන්
ප්‍රදානය කරනු ලබන නාමය.

විරුදාවලිය [නා.] අ. ස්ත්‍රී
වර්ණනා මුඛයෙන් කරන ලද
ගීතිකා සමූහය.- ආ. ගෞරවය
දැක්වීම සඳහා ප්‍රදානය කරන
ලද විශේෂ නම් හෝ පාඨ
සමූහය ; පටබැඳි නාම.

විරුදු [වි.] විරුද්ධ ; සතුරු.-
[නා.ප්‍ර.] අ. විරුද්ධ වචන.- ආ.
වෛරය.- ඇ. සතුරා.- ඇ.
අලංකාර විධියක්.

විරුදු අරුත් දොස් [නා.ප්‍ර.]
විරුද්ධාර්ථ දෝෂය.

විරුදු අහර [නා.] කාලය හෝ
වේලාව ආදී හේතු නිසා
නොගැළපෙන ආහාර ; අපථය
ආහාර.

විරුදු උවම් [නා.ප්‍ර.] විරුද්ධෝපමා
අලංකාරය.

විරුදුකාරයා [නා.] අ. රාජාදීන්ට
ස්ත්‍රෝත්‍ර ගායනා කරන්නා.- ආ.
රබාන වයමින් විරුදු කියා
පීඩිකාව කරගන්නා.

විරුද්ධ [වි.] අ. පක්ෂ හෝ මධ්‍යස්ථ
නොවන ; හතුරු ; එදිරි.- ආ.
නොගැළපෙන ; එකඟනොවන ;

වෙනස්.- ඇ. පීඩාකර.- ඇ. එක
ඵල්ලේ අනෙක් පැත්තට අයත්.

විරුද්ධකාරයා [නා.] අ. පටහැනි
අදහස් දරන්නා ; පටහැනිව
ක්‍රියා කරන්නා ; නඩුවකදී එක්
පාර්ශ්වයක් අනිත් පාර්ශ්වයට
ඇති සම්බන්ධය මෙසේ
හැඳින්වේ.- ආ. හතුරුකම්
කරන්නා ; සතුරා.

විරුද්ධ ක්‍රිස්තු [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්තුස්
වහන්සේගේ සතුරා ;
විරුද්ධකාරයා.

විරුද්ධ ශ්‍රාහය [නා.] විරුද්ධව
සිතා ගැනීම ; වැරදි ලෙස
වටහා ගැනීම.

විරුද්ධතාව, විරුද්ධත්වය [නා.]
එකඟ නොවන බව ; අනුමත
නොකරන බව ; අකමැත්ත.

විරුද්ධ පක්ෂය [නා.] අ. එකඟ
නොවී, එරෙහි ව කටයුතු
කරන කණ්ඩායම.- ආ.
පාර්ලිමේන්තුවක ආණ්ඩු කරන
පක්ෂයට විරුද්ධ පක්ෂය.

විරුද්ධපාකය [නා.] විෂම ලෙස
පිත්ත ධාතුව පැසවීම.

විරුද්ධවාදියා [නා.] විරුද්ධකම්
කරන්නා ; එදිරිවාදිකම්
කරන්නා ; ප්‍රතිපක්ෂ අදහස්
දරන්නා.

විරුද්ධ වෙළඳ සුළං [නා.ප්‍ර.]
සමකය සමීපයෙන් ඉහළ

නැංගාවූ වාතය, කෙළින් ම උතුරු දකුණු දිසා කරා නොගොස්, උතුරේ දී නිරිත දෙසින්, දකුණේ දී වයඹ දෙසින් හමන්නට වීමෙන් ඇති වන සුළං ; බටහිර සුළං.

විරුද්ධාර්ථදෝෂය [නා.] (අලං.) පූර්වයෙහි කියන ලද්ද හා පසු ව කියන ලද්ද අර්ථයෙන් විරුද්ධව පැවතීමේ කාව්‍ය දෝෂය.

විරුද්ධාර්ථය [නා.] අ. සම්බන්ධය කැඩීම හෝ විරුද්ධාර්ථ දීම යන කාව්‍ය දෝෂ.- ආ. විරුද්ධ අර්ථය ; අන්‍යෝන්‍ය අනුකූලතාවෙන් යුක්ත නැති අර්ථය.

විරුද්ධාභාරය [නා.] විෂ සහිත ආභාරය.

විරුද්ධෝපමාලභිකාරය [නා.] (අලං.) උපමාලභිකාර ප්‍රභේදයක් ; අන්‍යෝන්‍ය විරුද්ධ උපමාවලින් යුත් අලංකාරය.

විරූපාක්ෂ [නා.ප්‍ර.] පැළ දිග බාර වාතුර්මභාරාජික වරම් දෙවියා.

විරූ රස [නා.ප්‍ර.] වීර රසය ; කාව්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි එන රසවලින් එකකි.

විරුවනවා, වීරෙනවා [ක්‍රි.] (කථා.) අ. නිකරුණේ කාලය ගෙවනවා.- ආ. උණු කරනවා ; ද්‍රව බවට පත් කරනවා ; රත් කරනවා.

විරූසග [නා.] වීර ස්වර්ගය ; යුදයෙහි දී මළවුන් උපදිකැසී විශ්වාස කරන දෙවිලොව.

විරුසිරි [නා.ප්‍ර.] වීරශ්‍රීය ; වීරයකු කෙරෙහි ඇති බැබළීම.

විරූඪ [නා.ප්‍ර.] අ. දකුණු දිග බාර වාතුර්මභාරාජික වරම් දෙවියා ; විරුල්භත.- ආ. වැඩීම ; වර්ධනය.

විරූඪාධ්‍යා [නා.ප්‍ර.] වැඩුණු අංකුර සහිත ධාන්‍ය.

විරූප [වි.] අ. අවලක්ෂණ ; කැත.- ආ. වෙනස්.

විරූපක්ඛ [නා.ප්‍ර.] අ. නාලොවට අධිපති රජු.- ආ. සර්ප කුල වලින් එකක්.

විරූපණය [නා.] අ. දියුණුවීම ; වැඩීම ; අභිවෘද්ධිය.- ආ. හැඩය ; රූපය වෙනස් කිරීම.- ඇ. ප්‍රමාණයේ වෙනසක් නොවී හැඩය වෙනස්වීම.

විරූපතාව [නා.] අ. විරූපබව.- ආ. විකෘතිය ; විසමතාව.

විරූප විද්‍යාව [නා.] ශාකවල සහ සත්වයින්ගේ අසාමාන්‍ය වැඩීම පිළිබඳ ව හදාරණ විද්‍යාව.

විරූපී [වි.] අ. අවලක්ෂණ ; අශෝභන.- ආ. වැරදිලෙස ; විකෘතව පිහිටි.

විරූපීකරණය [නා.] විකෘති කිරීම.

විරූහණය, විරූහනය [නා.] අ.
පැළවීම ; අංකුර නැගීම.- ආ.
දියුණුවීම ; වැඩීම.

විරූළ්භය [නා.] නැවත නැවත
හටගැනීම ; නැවත නැවත
ඉපදීම ; පුනරුත්පත්තිය.

විරූළ්භි [නා.ප්‍ර.] වැඩීම ; වර්ධනය
වීම.

විරේකය [නා.] අ. අපද්‍රව්‍ය බැහැර
කිරීම.- ආ. අපද්‍රව්‍ය බැහැර
කරන ඖෂධය.

විරේකාබාධය [නා.] අධික ලෙස
විරේචනයවීමේ ආබාධය ;
අතිසාරය ; පාවනය.

විරේචකය [නා.] අ. බඩ ශුද්ධවීම
සඳහා දෙන ඖෂධය ; විරේක
බෙහෙත.- ආ. (ඖෂධ
භාවිතයෙන්) මළ පහ කිරීම.

විරෝචන [වි.] අ. බබළන ;
දිලිසෙන.- [නා.ප්‍ර.] අ. බැබළීම ;
දිලිසීම.- ආ. සක් දෙවිඳුන්
කුසරජුට පැළඳ වූ අෂ්ටවඬික
මාණික්‍යය.- ඇ. සූර්යයා.

විරෝචිත [වි.] බැබළුණු.

විරෝධය [නා.] අ. විරුද්ධතාව ;
පටහැනිවීම ; එකඟතාවීම.-
ආ. නොගැළපෙන දෙය.- ඇ.
නුසුදුසු බව ; වැරදි කාර්යය.-
ඇ. සම්ප්‍රදායට නොගැළපීම.

විරෝධි, විරෝධී [වි.] විරුද්ධ ;
ප්‍රතිපක්ෂ.

විරෝධෝක්තිය [නා.] විරුද්ධව
ගෙනහැර දක්වන කරුණ ;
විරුද්ධ කියමන.

විල [නා.] අ. ඉබේ හටගත්,
ගොඩබිමෙන් වට වූ ජලාශය ;
තඩාගය.- ආ. පඩික්කම.- ඇ.
මළ පහ කරන භාජනය ;
පිස්පෝච්චිය.- ඇ. දුන්න.

විලංගුව, විලඬ්ගුව, විලන්ගුව [නා.]
සිරකරුවන්, උම්මත්තකයින්
සහ මෙල්ල කිරීමට අපහසු අලි
ඇතුන් ආදී සිව්පාවුන් පාලනය
කිරීමට අත් හෝ පා හිරවන
සේ දමන උපකරණය ; මාංවුව.

විලකොඩි [නා.බහු.] අවි, වැසි
ආදියට ඉහළන කුඩ.

විලක්කුව [නා.] වියළි ලියක
පාංකඩ ඔතා තෙල් ගල්වා
සාදනු ලබන, විශේෂයෙන්
තොවිල් පවිල් සඳහා ගැනෙන
කුඩා පන්දමක් ; රාත්‍රි කාලයේදී
ගමන් බිමන් යෑම සඳහා
උපයෝගී කරගන්නා කුඩා
පන්දම් විශේෂය.

විලක්ෂණ [වි.] විකාර ; විකට ;
අවලක්ෂණ ; විසුළු පෙනුමක්
ඇති ; රුමත් නොවන.

විලඬ්ඝනය [නා.] නීතිය, සිරිත්
ආදිය ඉක්මවා යාම ;
කඩකිරීම ; උල්ලඬ්ඝනය.

විලඡ, විලඳ [නා.ප්‍ර.] අ. වී ඇට බැඳ ගැනීමෙන් ඒවා පිපීරී ඇති වන ප්‍රතිඵලය ; පොරි.- ආ. හාල් වෙනුවට වී පොරි තම්බා සාදාගත් කැඳ.

විලනයා, විලනියා [නා.] බ්‍රිතාන්‍යයෙහි වැඩවසම් ක්‍රමය යටතේ ඉඩමකට අයිති දාසයා ; උාලියක්කාරයා.

විලදවට [නා.ප්‍ර.] උණුකළ පැණි හෝ සීනිවල දමා ගුලි කළ පොරි.

විලපනය [නා.] විලාප කීම ; විලාප කියමින් හැඬීම.

විලප්පුව [නා.] අත් පා ආදියේ කැක්කුම ; හන්දිපත් රැඳාව.

විලම්බ [වි.] ප්‍රමාද ; ශීඝ්‍ර නොවූ.

විලම්බය [නා.] අ. ප්‍රමාදය ; ප්‍රමාද වී සිදුවන දෙය.- ආ. නැටුම්, ගැයුම් වැයුම්වල අඩුවීම.

විලම්බ පරිණත [නා.ප්‍ර.] භූරූපණ වක්‍රයෙහි අවස්ථාවලින් එකක්.

විලම්බමාන [වි.] එල්ලෙන්නා වූ ; එල්ලී ඇති.

විලම්බිත [වි.] අ. කල්දැමූ ; අතපසු කළ.- ආ. ඉක්මන් නැති ; ප්‍රමාදව සිදුවන ; අලස.

විලම්බිත කොටස් [නා.ප්‍ර.] ලාභාංශ ගෙවීමේ දී වෙනත් සියලු කොටස්වලට නිශ්චිත ලාභාංශ

ගෙවීමෙන් පසු එසේ ලැබීමට හිමිකම් ඇති ව්‍යාපාර කොටස් වර්ගයක්.

විලයනය [නා.] සන ද්‍රව්‍යයක් රත් කොට ද්‍රව බවට පත් කිරීම.

විලල් [වි.] කැබලි වූ ; කුඩු වූ.

විලවුන්, විලෙවුන් [නා.ප්‍ර.] ශරීරයෙහි ගල්වන සුවඳ ද්‍රව්‍ය.

විලස [නා.] අ. විලාසය ; ආකාරය ; ස්වභාවය.- ආ. මුළාව ; වික්‍රමය.

විලසී, විලැසී [නා.ප්‍ර.] අ. විලාසිතිය ; ලක්ෂණ ස්ත්‍රිය.- ආ. ශෘඪිගාරය.

විලසිත [වි.] බැබළුණා වූ ; අලංකාර වූ.- [නා.ප්‍ර.] බැබළීම ; කාන්තිය.

විලාප [නා.ප්‍ර.] මහ හඬින් හඬමින් කැගැසීම ; අඳෝනාව.

විලායකය [නා.] විද්‍යුත් ධාරාවක් ගමන් කිරීම වළක්වන විද්‍යුත් පරිපථ උපක්‍රමයක් ; පරිපථ බිඳිනය.

විලාසම [නා.] යම් තැනැත්තකු, සත්ත්වයකු, භාණ්ඩයක්, ස්ථානයක් හෝ අන් දැයක් හඳුනාගැනීම් සඳහා භාවිත වන මූලකුරු, හංවඩු, ලිපිනය ආදී සලකුණු.

විලාසය [නා.] අ. විලස බ.- ආ. කාන්තිය.- ඇ. ස්වභාවය ; ජන්ම ගතිය.

විලාසිත [වි.] ශෝභාවත් ; බලන.

විලාසිත, විලාසිතා [නා.ප්‍ර.]

අලංකරණ කාරක ; අලංකාර
විධි ; මෝස්තර ; නවපන්න.

විලාසිනී [නා.ප්‍ර.] විසිතුරු ලෙස
සැරසුණු රුමත් කාන්තාව.

විලි [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයේ ගෙල, බඩ
ආදී තැන්හි ඇති රේඛා.- ආ.
ඇඳුමක රැලි.- ඇ. ගෙඩිය ;
ඵලය.- ඇ. ප්‍රසවය සම්බන්ධ
වේදනා.- ඉ. යමක් ශක්තිමත් ව
හැප්පීමට, බහාලීමට ද, යමක
කොනක් නො පැළී ආරක්ෂා
කිරීමට ගැනෙන පුළුල්, පෙතැලි
වළලු ; කොපුව ; විල්ල.- [වි.]
පැසුණු ; මේරු ; ඉදුණු.

විලිංගික [වි.] ලිංග රහිත ;
ලිංගිකතාව නොමැති ; අලිංගික.

විලි කුකුළා, විලිකුළා, වලි කුකුළා
බ.

විලිකුන, විලිකුන් [වි.] පැසුණු ;
ඉදුණු.

විලික්කාඩුව [නා.] විරුද්ධත්වය ;
පලිය.

විලක්ෂ, විලික්ෂ [වි.] අ. ඉදුණු ;
පැසුණු ; ඵලිත.- ආ. ඉදි බෙරවී
ගිය.

විලිබිත [වි.] වයිරම් සහිත .

විලිබිත දේහය [නා.] පෘෂ්ඨවංශී
මොළයෙහි මස්තිෂ්ක අර්ධ
ගෝලවල ගැංග්ලියම් කොටස.

විලිත් [වි.] ප්‍රකාශ කළ ; ප්‍රකට කළ ;
දැක්වූ.

විලිත්තනවා [ක්‍රි.] කට ඇද
කරනවා ; දත් නියවනවා ;
විරිත්තනවා.

විලි පහරනවා [ක්‍රි.] ප්‍රසූති
වේදනාවෙන් පෙළෙනවා ; දරු
ප්‍රසූතිය සිදු කරනවා.

විලිපිලි [නා.ප්‍ර.] අ. ඇඟ රැලි වැටීම,
හිසකෙස් ඉදීම ආදී මහලු විශේ
ලකුණු.- ආ. විලිකුන් ඵලය ;
ඉදුණු ගෙඩිය.

විලිපුවා [නා.] රෙදි සෝදන්නා ;
රජකයා.

විලිප්ත [වි.] ආලේප කළ ; ගාන
ලද.

විලිමුව [නා.] රැළි සහිත මුව
ඇත්තා ; රිළවා.

විලිම්පනය [නා.] ආලේපනය
කිරීම ; විලවුන් ගැල්වීම.

විලිම්බුව [නා.] අ. මනුෂ්‍ය පාදයෙහි
පසු කොටස ; යටිපතුලේ පසු
භාගය ; බොලට පිටුපසින්
යටිපතුලේ කොටස.- ආ.
ඇඳුම්වල විසිතුරු කළ වාටිය.

විලිසියානුව [නා.] වැනිසියෙන්
ගෙන ආ පිරිසිදු රත්රන් ; එම
රතීන් කරන ලද කාසිය.

විලිස්සනවා [ක්‍රි.] දත නියවනවා.

විලීන [වි.] අ. ද්‍රව වූ ; උණු වී ද්‍රව වූ.- ආ. උණු වූ.	විලෝම, විලෝම [වි.] විරුද්ධ ; විපරීත ; අනුකූල නොවූ.
විලීවෙනවා [ක්‍රි.] පැසවනවා ; පරිපාකයට යනවා.	විලෝකනය [නා.] අ. බැලීම ; අවලෝකනය.- ආ. විශේෂයෙන් බැලීම ; ලෝකානුකම්පාවෙන් බුද්ධාභිකුරයන් බලන පස්මහ බැලුම්.
විලුප්ත [වි.] නැති වී ගිය ; මැකී ගිය ; විනාශ වී ගිය.	විලෝචන [නා.ප්‍ර.] අ. ඇස.- ආ. පෙනීම.
විලුප්ත ගංගාව [නා.] විලෝප වූ ගංගාව ; ඉස්මත්තේ දිය පහරවල ජලය අනෙක් ගංගා විසින් අල්වාගත් පසු ඉතිරිවන ගංගාව.	විලෝචනය [නා.] ඇළලීම ; කැලඹීම.
විලුම්පනය [නා.] අ. පැහැර ගැනීම ; කොල්ලකෑම.- ආ. වැනසීම ; නැති කිරීම.	විලෝපනය, විලෝපය [නා.] අ. නැසීම.- ආ. කොල්ලකෑම ; පැහැර ගැනීම.
විලුඹ, විලුම [නා.ප්‍ර.] යටිපතුලේ මුල් කෙළවර.	විලෝපියා [නා.] අනෙක් සතුන් ගොදුරු කරගන්නා සතා.
විලුපිත [වි.] සෙල වූ ; වංචල වූ ; කම්පිත වූ.	විලෝපී [වි.] විරෝධී ; විපත්තිකර.
විලේඛ [නා.ප්‍ර.] අ. වයිරම ; සෙසලවල පිටත දාරයන්හි ඇති නොපැහැදිලි වයිරම්.- ආ. ග්ලැසියරයක් පාෂාණ සුන්බුන් ඇදගෙන යාම නිසා එහි සැදෙන සිරිම් ලකුණු.	විලෝම [වි.] අ. අනුකූල නොවූ ; විරුද්ධ ; විපරීත.- [නා.ප්‍ර.] විරුද්ධ ලෙස ගැනීම.
විලේපනය [නා.] අ. ගර්ථයෙහි ආලේප කිරීම සඳහා සඳුන් ආදියෙන් සාදන ලද කල්කය ; විලවුන්.- ආ. උපයෝගය ; තැවරීම.	විල්කොරහ [නා.ප්‍ර.] දරුවන් නැවීම, වී දැමීම ආදියට ගන්නා මැටි භාජනයක්.
විලේශ [නා.ප්‍ර.] බිලවල වසන තලගොයි ආදීන් අයත් වන සත්ව වර්ගය.	විල්ගම්මුල [නා.] පුරාණ ලංකාවේ විහාර ඇසුරු කොට පැවති ආයතන අටෙන් එකක් ; -මෙය පොළොන්නරු ජේතවන විහාරයෙහි වූ බව සඳහන් වේ.- ආ. ඒ ඒ කාලවල විල්ගම්මුල ආයතනයේ වැඩ සිටි ප්‍රධාන හික්ෂුන් වහන්සේ.

විල්ගම් වෙහෙර [නා.ප්‍ර.] විහාරයක
නම ; සේරුවාවිල .

විල්බඩ [නා.ප්‍ර.] විල අසල ; විල
සමීපය.

විල්බා ජනපදය [නා.] විජය රජු
නිසා කුවේණියට උපන් වීරබාහු
කුමාරයා සිටි ජනපදය.

විල්මොනරා [නා.] මොනර
විශේෂයක්.

විල්ල [නා.ප්‍ර.] විවිධ ආයුධවල
මිටට සවිකරන කවාකාර
ලෝහමය උපකරණයක් ;
විශේෂයෙන් මෙය ආයුධයේ
මිට පැළීම වලක්වාලීම සඳහා
යොදා ගනු ලබන්නකි.

විල්ලැව [නා.] ඕවිට ; කොරටුව.

විල්ලියා [නා.] රොඩ් කුලයේ
තැනැත්තා ; හුලවාලියා.

විල් ලිහිණියා [නා.] විල් ඇසුරෙහි
වෙසෙන පක්ෂි වර්ගයක්.

විල්ලූද [නා.ප්‍ර.] ඉතා සිනිඳු බූවක්
ඇති වන ලෙස සෑදූ අගනා
රෙදි වර්ගයක්.

විල්ලුව [නා.] ජලාශ ක්‍රමයෙන්
ගොඩවීමෙන් සෑදෙන වගුරු
බිම්.

විල්ලෝඩ් [වි.] අ. නොහික්මුණු ;
හිතුවක්කාර ; කලහකාරී.- ආ.
විහිළුකාර.- [නා.ප්‍ර.] මෙට්ට

ආදිය වටා අලංකාරය පිණිස
රැළි දමා අල්ලන රෙදි පටි ;
ලොවිවිවි.

විල්වටුවා [නා.] පක්ෂි වර්ගයක් ;
පඳුරු වටුවා.

විවක්ෂාව [නා.] අ. පැවසීමට ඇති
කැමැත්ත ; ප්‍රකාශ කිරීමට ඇති
අභිප්‍රාය.- ආ. අර්ථය.

විවක්ෂිතාර්ථය [නා.] කීමට අදහස්
කළ අරුත ; අභිප්‍රේතාර්ථය.

විවග [නා.ප්‍ර.] විවිධ වර්ග ; වෙනස්
වෙනස් ජාති ; බොහෝ ජාති.

විවජ්ජිත [වි.] අත්හැර දැමූ ; දුරු
කළා වූ ; පහ කළා වූ.

විවට [නා.ප්‍ර.] අ. සසරට විරුද්ධ
වූව ; නිවන.- ආ. හික්ෂන්ගේ
සිවුරෙහි මැද කොටස.- ඇ.
ඇරීම ; විවෘත කිරීම.- [වි.] අ.
නොවැසූ ; විවෘත ; ආරක්ෂා
නොකළ.- ආ. නිදහසේ කළ
හැකි ; නීතිරීති වලින් බැඳී
නැති.

විවට ගැමිණි ඤාණ [නා.ප්‍ර.] නිවන
කරා යොමු වූ නුවණ ; නිර්වාණ
ගාමිණි ඤාණය.

විවටාභිගණය [නා.] ආවරණය
නොකළ මිදුල ; එළිමහන්
ප්‍රදේශය.

විවට්ට [වි.] අ. නිවනට හේතු වන ;
නිවනට යොමු කරන.- ආ.
වෙනස් වන ; පෙරළෙන.

විවච්ඡාදක පාදක [වි.] නිවන් ලැබීමට
උපකාරවන හෝ පදනම් වන.

විවච්ඡාදකාගාරය [නා.] කල්ප
විනාශයෙහි ලෝක ධාතුව
(කෙළ ලක්ෂයක් සක්වළ) පුරා
පැතිරී පවත්නා ජලකඳ.

විවණ, විවන [වි.] පාට වෙනස් වූ ;
දුර්වර්ණ වූ.

විවණ්ණකය [නා.] අගුණ කීම ;
ගැරහීම.

විවත් [නා.ප්‍ර.] අ. (මල් පෙති ආදිය
මෙන්) විවෘත වීම ; විදාරණය ;
ප්‍රසාරණය.- ආ. විවෘතව
උච්චාරණය වීම ; සංවෘත
නොවීම.

විවර [වි.] විවෘත ; අරිත ලද ;
ඇරුණු.

විවර කරනවා [ක්‍රි.] අරිනවා ;
විවෘත කරනවා.

විවරගත [වි.] පැල්මක පිහිටි ;
(පොළොවෙහි) පැළීමක් හා
සම්බන්ධ වූ.

විවරණ කරනවා [ක්‍රි.] අ. යමක්
පෙනෙන්නට සලසනවා.- ආ.
(අර්ථ ආදිය) පැහැදිලි
කරනවා ; විස්තර කරනවා.

විවරණ දෙනවා [ක්‍රි.] බුදු බව
පතන බෝසත් උතුමකු
අනාගතයෙහි බුදු බව ලබන
බව බුදුවරයකු විසින් ස්ථිරව
ප්‍රකට කර සිටිනවා ; ලොව්තුරා

බුදු කෙනකු විසින් බෝසතකු
හට බුදු වන බවට අනාවැකියක්
පළ කරනවා.

විවරණය [නා.] අ. ඇරීම ;
පෙනෙන්නට සැලැස්වීම ;
විවෘත කිරීම.- ආ. විස්තර කොට
කීම ; තේරුම් කිරීම.- ඇ.
මෙතම් දෙයක් අනාගතයේදී
සිදු වේ යැයි ප්‍රකාශ කිරීම.

විවරණිය (පාරිභා.) [වි.] පැහැදිලි
කළ යුතු ; පහදා දිය යුතු.

විවරණෝපයෝගී (පාරිභා.) [වි.]
(තමා විසින්ම) විවරණය කර
ගැනීමට තුඩු දෙන.

විවරය [නා.] අ. හිල ; සිදුර ;
හිඳැස.- ආ. ඇරුණු ස්ථානය ;
දොරටුව ; පථද්ද.

විවරාංගය [නා.] පුරුෂලිංගය.

විවරාකර්ෂණය [නා.] විවර තුළින්
ජලය ආදිය ඉහළට ඇදී ඒම.

විවරාකාශය [නා.] එළිමහන් අහස ;
විවෘත ආකාශය ; බාධාවකින්
තොර සම්පූර්ණයෙන් පැහැදිලි
ආකාශය.

විවරාවිවර [වි.] අ. ඇරුණු සහ
වැසුණු.- ආ. සිදුරු සහිත සහ
සිදුරු රහිත.

විවර්තකල්පය [නා.] සිවුවැදැරුම්
මහා කල්පයන්ගෙන් එකක් ;
සම්පත්ති මහා මේඝයේ පටන්

හිර සඳ ලොව පහළවීම දක්වා ලෝකය වැඩෙමින් සිටින කාලය.	විවර්තිකරණය [නා.] විසිරී යෑම ; පැතිරී යෑම.
විවර්තන ආවරණය (පාරිභා.) [නා.] සෙවණැල්ලෙන් ඉවත ආලෝකය විසිරීමේ ප්‍රතිඵලය.	විවර්ධනය (පාරිභා.) [නා.] වැඩිදියුණු කිරීම ; විශාල කිරීම.
විවර්තන තරලය (පාරිභා.) [නා.] විවර්තනයක් මත කැරකීමට උපකාර වන තරලය.	විවර්ෂණය (පාරිභා.) [නා.] පහර දීම ; බැට දීම.
විවර්තනය [නා.] අ. වෙනස් වීම ; සසල වීම.- ආ. (පාරිභා.) සෙවණැල්ලෙන් ඔබ්බට ආලෝකය විසිරීම.	විවලය [නා.] අ. හිල් කිරීම ; සිඳුරු කිරීම ; විදීම.- ආ. (පාරිභා.) පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ අනුජංඝාස්ථියට සම්බන්ධ පේශියක්.
විවර්තන වාටිය (පාරිභා.) [නා.] සෙවණැල්ලෙන් ඔබ්බට ආලෝකය විසිරෙන සීමා ඉර.	විවස [නා.] විස්තරය ; විවරණය.- [වි.] අ. ඉවසිලි නැති වූ ; හදිසි වූ ; ඉක්මන් වූ.- ආ. අවුල් වූ ; ව්‍යාකූල වූ.
විවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] කිසිවක කැරකීමට හෝ භ්‍රමණයට ධරයක් වසයෙන් සිටින කෙටි දණ්ඩ හෙවත් සියුම් තුඩ.	විවසනවා [ක්‍රි.] අ. විපාක දෙනවා ; පල දෙනවා.- ආ. විදසුන් වඩනවා.
විවර්තනීය (පාරිභා.) [නා.] කිසිවක කැරකීමට හෝ භ්‍රමණයට ධරයක් වසයෙන් සිටින කෙටි දණ්ඩ හෙවත් සියුම් තුඩ.	විවසුන් [නා.ප්‍ර.] ලෝකය අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම ලෙස අවබෝධ කිරීම ; විදර්ශනාව ; විදසුන්.
විවර්තනී සන්ධිය (පාරිභා.) [නා.] විවර්තනියක් ලෙස භ්‍රමණය වීමට උපකාර වන සන්ධිය.	විවස්වත් [නා.ප්‍ර.] අ. පැරැණි ජන සම්මත රජ කෙනෙක්.- ආ. හිරු ; සූර්යයා.
විවර්තික (පාරිභා.) [වි.] පෙරළී ගිය ; කැරකී ගිය ; ඇඹරුණු ; අංග විකල.	විවහ [නා.ප්‍ර.] පඩිසන් දීම ; පල දීම.
විවර්තිනි ඇණය (පාරිභා.) [නා.] කැරකීමට හෝ භ්‍රමණය වීමට උපකාර වන තුඩ හෝ කුඩිම්බිය.	විවහාර [නා.ප්‍ර.] භාවිතය ; පාවිච්චිය.
	විවා [නා.ප්‍ර.] අ. විපාකය ; ප්‍රතිඵලය.- ආ. සරණ බන්ධනය ; විවාහය.

විවා අයිතිය [නා.] විවාහය නිසා
ලැබෙන හිමිකම.

විවා ගැනුම [නා.] සරණ බන්ධනය.

විවාදමූල ධර්ම [නා.ප්‍ර.] විවාදයට
මුල් වන කරුණු.

විවාදය [නා.] අ. (දෙපක්ෂයක් අතර)
තමන් ගත් මතය පිළිබඳ තර්ක
විතර්ක වශයෙන් කෙරෙන කථා
බහ ; විරුද්ධ වාදය.- ආ.
(දෙපක්ෂයක් හෝ දෙදෙනෙක්
අතර වචන මාර්ගයෙන් ඇති
වන) කෝලාහලය ; බහින් බස්
වීම ; කලහය.

විවාදශීලී [වි.] වාද විවාදයට රුචි ;
තර්ක විතර්ක කරන සුලු.

විවාදාධිකරණය [නා.] විවාදය
ලක්ෂණය කරගත් හික්ෂුන්ගේ
අධිකරණය.

විවාදාපන්න [වි.] විවාදයට පිවිසි ;
විවාදයට තුඩු දුන්.

විවා නැකත් [නා.ප්‍ර.] සරණ
බන්ධන සඳහා සුදුසු නැකත්.

විවාපත් [වි.] විවාහ දිවියට
ඇතුළත් වූ.

විවා මගුල [නා.] විවාහ උත්සවය.

විවාර [නා.ප්‍ර.] අ. විවෘතව පිහිටීම.-
ආ. විවෘතව උච්චාරණය වන
අකුර ; සංවෘත නොවූ අකුර.

විවාලයා [නා.] වලිගයක් නැති
උභය ජීවියා.

විවාසනය කරනවා [ක්‍රි.] රටකින්
පිටුවහල් කරනවා.

විවාහකයා [නා.] විවාහ වූ
පුද්ගලයා.

විවාහ ගිවිසුම [නා.] ස්ත්‍රියක හා
පුරුෂයකු අතර සරණ බන්ධනය
සඳහා ඇති කරගන්නා නීති
ප්‍රකාර එකඟතාව.

විවාහ නඩුව [නා.] විවාහයක්
සම්බන්ධයෙන් පවරන ලද
නඩුව ; කසාද නඩුව.

විවාහ මඬුගලය [නා.] විවාහය
නිමිත්තෙන් පවත්වන උත්සවය.

විවාහය [නා.] පුරුෂයකු හා
ස්ත්‍රියක අතර සිදු වන සරණ
බන්ධනය ; ස්වාමියා සහ
භාර්යාව වශයෙන් නීත්‍යානුකූලව
එක්වීම.

විවාහ සහතිකය [නා.] විවාහයක්
නීත්‍යානුකූලව සිදු වූ බවට
සහතික කරන ලියවිල්ල.

විවාහාභිමුඛ [වි.] විවාහය
බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින.

විවැරුම් ජේශිය (පාරිභා.) [නා.]
විවෘත කිරීමේ නිරත ජේශිය.

විවි [නා.ප්‍ර.] වස්ත්‍රය.

විවික්ත [වි.] අ. විවේකය පිළිබඳ
වූ ; විවේකී.- ආ. ජනයා නැති

වූ ; ජන ශූන්‍ය.- ඇ. වෙන් වූ ; දුරු වූ ; දුරු කළා වූ.	විවිධෝපහාස [නා.ප්‍ර.] නොයෙක් උපහාස.
විවික්ත කරණය (පාරිභා.) [නා.] එකිනෙකින් වෙනස් කොට හඳුනා ගැනීම.	විවිල්ල [නා.] විදීම ; හිල් කිරීම.
විවික්ත ශය්‍යා [නා.ප්‍ර.] විවේකී ව විසීම.	විවෘත [වි.] අ. වසා නැති ; නොසැඟවුණු ; ආවරණය නොකළ.- ආ. භාෂාවේ ශබ්ද කිරීම පිළිබඳ ස්ථාන කරණ යන දෙක ඉතා ඇත් ව උච්චාරණය වන.
විවික් [වි.] අ. විවේකයෙන් යුතු ; විවේකී.- ආ. ජනයාගෙන් හිස් වූ.	විවෘත අස්ථිභංගය [නා.] සමින් පිටතට ඇරුණු තුවාලයක් සහිතව ඇට බිඳී යාම.
විවිධ [වි.] නොයෙක් ආකාර වූ ; නන් වැදැරුම් වූ.	විවෘත උසාවිය [නා.] රහසිගතව සාක්ෂ්‍ය ඇසීම නොකරන අධිකරණය.
විවිධත්වය [නා.] නොයෙක් ආකාරය ; විවිධාකාරය.	විවෘත උෂ්මක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වානේ උණු කිරීම සඳහා ගැනෙන නොවැසූ උදුන.
විවිධදූෂි [නා.ප්‍ර.] නොයෙක් ආකාර රශ්මිය.	විවෘත කරනවා [ක්‍රි.] අ. අරිනවා ; වැස්ම ඉවත් කරනවා.- ආ. අලුතින් යමක් පටන් ගන්නවා.
විවිධ ප්‍රසංගය [නා.] නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම් ආදී අංගවලින් යුක්ත නාට්‍ය උත්සවය.	විවෘතක්ලෝමී (පාරිභා.) [වි.] මෝරුන්, මඩුවන් අයත් වන මත්ස්‍ය වංශය පිළිබඳ වූ.
විවිධරස ලම්බිනී [වි.] නොයෙක් රස කෙරෙහි එල්බීම සහිත වූ.	විවෘතවෙක්පන [නා.] මාරු කිරීම සීමා කර නැති වෙක්පන.
විවිධ සේවා [වි.] බොහෝ සේවා සිදු කරන්නා වූ.	විවෘතණයකරය [නා.] උකසකින් ආරක්ෂා වී නැති ණයකරය.
විවිධාංගකරණය [නා.] අනේක ප්‍රකාර අංග ඇති කිරීම ; විවිධාකාර අංග සහිත කිරීම.	විවෘත නළය [නා.] දෙකෙළවර ම විවෘතව පවත්නා බටය.
විවිධාකාර [වි.] නොයෙක් ආකාර ; නානා ප්‍රකාර.	විවෘතනිශ්‍රිත දානය [නා.] ලෝකෝත්තර සම්පත් ලබනු පිණිස දෙනු ලබන දානය.
විවිධාරම්මණ [නා.ප්‍ර.] නොයෙක් අරමුණු ; නානා අරමුණු.	

විවෘත පරිපථය (පාරිභා.) [නා.]
සාමාන්‍ය අන්දමින් විදුලි ධාරාව
ගලා යා හැකි පරිපථයට
සම්පූර්ණ නොවීමේ හේතුවෙන්
විදුලිය බෙදා හැරීමක් සිදු
නොවන අවස්ථාව.

විවෘතබිජ්ජකය (පාරිභා.) [නා.]
නොවැසුණු ඩිම්බකෝෂය තුළ
බිජ වැඩීම ලක්ෂණය වූ ශාකය.

විවෘත බීජාණුව (පාරිභා.) [නා.]
බීජාණු වැස්මෙන් නොවැසී
පවත්නා ප්‍රාග් ජීවීන්ගේ බිජ
අණුව.

විවෘතභංගය [නා.] සමෙන් එළියට
පිවිස ඇති ඇට බිඳීම ; විවෘත
භග්නය.

විවෘතරක්තපාතය [නා.] ශරීරයේ
ස්වාභාවික විවරයකින් ලේ
ගැලීම ; ස්වාභාවික රක්තපාතය.

විවෘත වරෙන්තුව [නා.] දුටු තැන
ඇල්ලීමේ උසාවි නියෝගය.

විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය (නව.) [නා.]
විශේෂ සුදුසුකම් නැතිව රැකියා
ආදියෙහි යෙදී සිටිමින් උසස්
අධ්‍යාපන උපාධි ඩිප්ලෝමා
ආදිය සඳහා ඉගෙනීම කළ හැකි
සරසවිය.

විවෘත වෙළඳපොළ [නා.] අ. මහ
බැංකුව සිය සුරැකුම්පත් විකිණීම
හා මිලදී ගැනීමේ කටයුතු
සිදුවන වෙළඳපොළ.- ආ.
ඉල්ලුමේ හා සැපයුමේ

තරගකාරී බව නිසා මිල නියම
වන වෙළඳ ආයතනය.

විවෘතාක්ෂ [වි.] ඇරුණු ඇස් ඇති.

විවෘතාශ (පාරිභා.) [වි.]
අන්ධාශයක් ආහාර මාර්ගයක්
සම්බන්ධ කරන නාලයකින්
යුක්ත වූ.

විවෘතිය [නා.] අ. විස්තරය ;
විවරණය.- ආ. විවෘත වීම ;
පෙරළීම ; වෙනස් වීම.

විවෘද්ධිය [නා.] වැඩීම ; දියුණු වීම.

විවේක [වි.] අ. නිස්කලංක ; කරදර
රහිත ; ශබ්දයෙන් තොර.- ආ.
වෙන් වූ ; අමිශ්‍ර ; මුසු නොවන.-
ඇ. නිරවුල් ; නිශ්චිත.

විවේකකාමී [වි.] විවේකයට
කැමැති ; විවේක සුවයෙන්
සිටිනු කැමැති.

විවේක කාලය [නා.] වැඩපල,
සේවා කටයුතු ආදියෙන් තොර
වේලාව.

විවේකචාරී [වි.] විවේකයෙන්
හැසිරෙන ; විවේකීව කාලය
ගෙවන.

විවේකඥානය [නා.] නිරවුල්
නුවණ ; විවේක බුද්ධිය.

විවේකබුද්ධිය [නා.] කරුණු
නිවැරදිව අවබෝධ කිරීමේ
දැනුම ; නොසැලෙන බුද්ධිය ;
නිරවුල් මනස.

විවේකය [නා.] අ. කායික හා මානසික වශයෙන් ලබන නිදහස ; නිවාඩුව.- ආ. එල සමාපත්තිය ; නිර්වාණය.- ඇ. වෙන් වීම ; තනිවීම.- ඇ. කරුණු යථා පරිදි නිශ්චය කිරීම ; යථාවබෝධය.- ඉ. සංගීත රාගයක නාමය.

විවේකාගාරය [නා.] වෙනෙස නිවාගන්නා ස්ථානය ; ගිමන්හල ; විශ්‍රාම ශාලාව.

විවේකාර්ථ [නා.ප්‍ර.] සියලු සංස්කාරයන්ගෙන් ඇත් වුණු බව.

විවේකාර්ථි [නා.ප්‍ර.] විවේකය කැමති පුද්ගලයා ; සංස්කාරයන්ගෙන් වෙන් වුණු පුද්ගලයා.

විවේකාර්ථ [වි.] විවේකී ජීවිතයට යෝග්‍ය.

විවේචක [වි.] ගුණ දොස් පැවැසෙන ; විවේචනය වන ; විචාරයෙහි යෙදෙන.

විවේචකයා [නා.] හොඳ, නරක පෙන්වා දෙන පුද්ගලයා.

විවේචනය [නා.] ගුණ දොස් දැක්වීම.

විවේචනාත්මක [වි.] විවේචනයට ලක් කෙරෙන ; විවේචන ලක්ෂණ අඩංගු.

විවේචනය [නා.] වේතනයට අමතරව දෙන දීමනාව.

විවේද්‍ය [වි.] විමසා බැලිය යුතු.

විශකලිත [වි.] විශේෂයෙන් කැබලි කළ ; විශේෂයෙන් බිඳින ලද.

විශද [වි.] පිරිසිදු ; පැහැදිලි ; නිර්මල.- [නා.ප්‍ර.] සුදු පාට.

විශල්කනය (පාරිභා.) [නා.] හම මතුපිට කබොල් ගැලවීම ; පොතුයෑම.

විශාඛ [නා.ප්‍ර.] සත්විසි නැකත් අතර සොළොස් වැනි නැකත ; විසා නැකත.

විශාරද, විසාරද [වි.] අ. ප්‍රඥාවන්ත ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; බුද්ධිමත් ; උදාර.- ආ. දක්ෂ ; සමර්ථ.- ඇ. බය නැති ; නිර්භීත.

විශාරදයා, විසාරදයා [නා.] අතිශය දැනුම් ඇති පුද්ගලයා ; දක්ෂයා ; සමර්ථයා.

විශාල [වි.] ප්‍රමාණයෙන් මහත් ; පැතිර තිබෙන.- [නා.ප්‍ර.] සංගීතයෙහි එන තාල ප්‍රභේදයක්.

විශාලක [වි.] කුඩා දෙය ලොකු කර පෙන්වන.

විශාලා [නා.ප්‍ර.] දඹදිව පිහිටි පැරණි නගරයක නාමය.

විශිෂ්ට [නා.ප්‍ර.] මාර්ගය ; විරීය.

විශිෂ්ට [වි.] අ. වෙනස් කළ ;
විශේෂයක් ඇති.- ආ. උතුම් ;
ශ්‍රේෂ්ඨ.- ඇ. නිශ්චිත ; නියත.

විශිෂ්ට ගුරුත්වය [නා.] සම්මතය
ලෙස තෝරාගත් ද්‍රව්‍යයක
ඝනත්වයට වෙනත් ද්‍රව්‍යයක
ඝනත්වය දක්වන අනුපාතය.

විශිෂ්ට තාපය [නා.] යම් ද්‍රව්‍යයක
ග්‍රැම් එකක ස්කන්ධයක
උෂ්ණත්වය සෙන්ටිග්‍රේඩ්
එකකින් ඉහළ නැංවීම සඳහා
අවශ්‍ය තාප ප්‍රමාණය ජලය
ග්‍රැම් එකක උෂ්ණත්වය
සෙන්ටිග්‍රේඩ් 1⁰කින් ඉහළ
නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය තාප
ප්‍රමාණයට දරන අනුපාතය.

විශිෂ්ටාර්ථය [නා.] උතුම් වූ
අදහස ; ශ්‍රේෂ්ඨ අර්ථය.

විශිර්ණ [වි.] විහිදුණා වූ ; විසිරුණා
වූ.

විශුද්ධ [වි.] ඉතා පිරිසිදු ; නිර්මල.

විශුද්ධි [වි.] අතිශයින් පිරිසිදු වූ.-
[නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් දුරු කිරීමට
ඉවහල් වන සීල සමාධි ආදී
ගුණ.

විශුද්ධි දෙව් [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් දුරු
කිරීමෙන් පාරිශුද්ධත්වයට
පැමිණි බුදු, පසේබුදු, මහරහත්
උතුමෝ ; විශුද්ධි දේවතාවෝ.

විශුද්ධි මාර්ගය [නා.] අ.
කෙලෙසුන් කෙරෙන් අතිශයින්

පිරිසිදු වීමේ මාර්ගය ; නිවනට
මඟ.- ආ. බුද්ධසෝම
ආචාර්යවරයා විසින් ත්‍රිපිටකය
අළලා සම්පාදිත එනම් ග්‍රන්ථය.

විශුද්ධිය [නා.] කෙලෙසුන්ගෙන්
මිදීම.

විශුක, විසුක [වි.] විහිළු ; කෝලම් ;
නාඩගම්.

විශේෂක [වි.] විශේෂත්වයක් ඇති.

විශේෂඥයා [නා.] යමක් පිළිබඳ
විශිෂ්ට දැනුමක් ඇති පුද්ගලයා.

විශේෂණය [නා.] වර්ණනා කරන
පදය.

විශේෂණ සමාසය [නා.] විශේෂණ
පදයක්, විශේෂය පදයක් හා
සම්බන්ධ වී සෑදෙන සමාසය.

විශේෂභාග් [වි.] විශේෂත්වයක්
ඇති ; විශේෂයෙන් භජනය
කරන.

විශේෂය [නා.] අ. අනෙක් ඒවායින්
කැපී පෙනෙන ලක්ෂණය.- ආ.
විශේෂ ලක්ෂණ ඇති කොටස ;
වෙනස් ලකුණින් යුත් ගණය.

විශේෂිත [වි.] විශේෂයෙන් දක්වන
ලද.

විශේෂෝක්තිය [නා.]
කාව්‍යාලංකාරයක්.

විශේෂ්‍යය [නා.] විශේෂණයකින්
වර්ණනා කරනු ලබන පදය.

විශේෂ [වි.] ශෝක නැති ; පහ
කළ ශෝක ඇති.

විශේෂය [නා.] පිරිසිදු කිරීම ;
ගුද්ධ කිරීම.

විශේෂණ [නා.ප්‍ර.] වේළුම ;
වියළීම.

විශ්‍රබ්ධ [වි.] විශ්වාස කළ.

විශ්‍රමිභය [නා.] විශ්වාසය ;
හිතවත්කම ; අනුගත බව.

විශ්‍රාන්තය [නා.] නිවාඩු ගැනීම ;
වෙහෙස සන්සිඳු වීම.

විශ්‍රාමය [නා.] අ. වෙහෙස දුරු
කිරීම ; විවේකය.- ආ. යම්කිසි
කාර්යයක අවසානය.- ඇ.
නැවැත්ම ; විරාමය ; යතිය.

විශ්‍රාම වැටුප [නා.] විශ්‍රාමිකයන්ට
ගෙවනු ලබන වේතනය.

විශ්‍රාම ශාලාව [නා.] විවේක
ගන්නවුන් සඳහා වෙන් වූ
ශාලාව ; ගිමන්හල.

විශ්‍රාවය [නා.] ක්‍රමයෙන් අඩු වීම ;
හීන වීම.

විශ්‍රැත [වි.] ප්‍රසිද්ධ ; ප්‍රකට.

විශ්ලේෂ [නා.ප්‍ර.] වෙන් කිරීම ;
විවිච්ඡේදය.

විශ්ලේෂණය [නා.] බෙදා වෙන්
කිරීම ; විභාගය.

විශ්ලේෂ සාධනය [නා.]
විග්‍රහාත්මක ඔප්පු කිරීම.

විශ්ව [වි.] අ. සියලු ; හැම ;
සමස්ත.- ආ. මුළු ලොව හා
සම්බන්ධ.

විශ්වකර්ම දිව්‍යපුත්‍රයා [නා.]
නොයෙක් දේ මැවීම කරන
ශක්‍රයාගේ පරිවාර දෙවියකුගේ
නාමය ; දෙවියන්ගේ ශිල්පියා.

විශ්ව කීර්තිය [නා.] ලොව පුරා
පැතිරී ගිය ගුණ කථනය ;
ලෝකය පුරා පැතිර ගිය යසස.

විශ්වකෝෂය [නා.] කෝෂ ග්‍රන්ථ
විශේෂයක් ; නොයෙකුත් විෂය
පිළිබඳ හෝ එක් විෂයක් පිළිබඳ
හෝ සියලු පාර්ශ්ව පිළිබඳ හෝ
දැනුම් සම්භාරය විස්තර
සහිතව අකාරාදී පිළිවෙළින්
දැක්වෙන ග්‍රන්ථය.

විශ්වදේශවාදය [නා.] පවුල හා
සමාජය කෘත්‍රීම දේ හැටියටත්,
ජාති හේදවලින් හා පන්ති
හේදවලින් තොරව ලෝකයේ
පුරවැසිකම පමණක් නිවැරදි
ලෙසටත් සැලකීම.

විශ්වමූර්ති [වි.] සියල්ල මූර්තිමත්
කොට ඇති.

විශ්වමිහරා [නා.ප්‍ර.] පොළොව ;
පෘථිවිය.

විශ්වය [නා.] මන්දාකිණිය වැනි
අනෙක් තාරකා පද්ධතිය.

විශ්වලෝකාධිගමන [නා.ප්‍ර.] සියලු
ලොව අවබෝධ කිරීම.

විශ්වවිද්‍යාලය [නා.] උසස්
අධ්‍යාපනය ලබාදෙන
ආයතනය ; විවිධ අධ්‍යාපන
විෂය පිළිබඳ ඉගැන්වීම,
පර්යේෂණ කිරීම ආදියට
අවස්ථා සලසන්නා වූ ද උපාධි
පිරිනමන්නා වූ ද ආයතනය.

විශ්වව්‍යාපි [වි.] සියල්ලෙහිම පැතිර
පවත්නා ; ලෝක ව්‍යාප්ත.

විශ්වසනය [නා.] විශ්වාසය ;
විශ්වාස කළ හැකි බව.

විශ්වසනීය [වි.] විශ්වාස කළ
හැකි ; පිළිගත හැකි.

විශ්ව සම්භවය [නා.] කාරකා හා
සූර්යග්‍රහ මණ්ඩලයේ ඇතිවීම
පිළිබඳ හැඳෑරීම.

විශ්වස්ත [වි.] විශ්වාස වූ ; හිතවත්
වූ.

විශ්වසා [වි.] විශ්වාස කටයුතු ;
විශ්වසනීය.

විශ්වාස-භංග යෝජනාව [නා.] යම්
ආයතනයක ක්‍රියාපද්ධතිය
කෙරෙහි විශ්වාසය නැති බව
දැක්වීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන
විරුද්ධ යෝජනාව.

විශ්වාසය [නා.] සැක නොකිරීම ;
සැකයෙන් තොර බව ; පිළිගත
හැකි බව.

විෂ [නා.ප්‍ර.] ශරීරගත වීමෙන්
ජීවිතයට හානි සිදු කරන හෝ

මරණය පවා ගෙන දෙන හෝ
ද්‍රව්‍ය විශේෂයක්.

විෂකර [වි.] විෂ සහිත ; විෂ ඇති ;
විෂ ඇති කරන.

විෂකලාව [නා.] තිටිය අනුව
පවත්වන මිනිස් සිරුරේ ඇති
ධාතු අතරින් එකක්.

විෂගර [නා.ප්‍ර.] සෝර විෂ සහිත
වීම.

විෂ ග්‍රන්ථිය [නා.] විෂ ද්‍රව්‍ය ස්‍රාවය
කරන ග්‍රන්ථිය.

විෂ සටිකාව [නා.] විෂ හෝරාව ;
විෂ වේලාව.

විෂසෝර [වි.] භයානක වූ විෂ
ඇති.

විෂස්ත [වි.] විෂ මරන ; විෂ නැති
කරන.

විෂණ්ණ [වි.] ශෝකී ; මලානික.

විෂණ්ණ මුඛ [වි.] ශෝකී මුහුණකින්
යුතු ; දුක්බර මුවක් සහිත.

විෂදිශ්ට [වි.] විෂ මිශ්‍ර කළ ; විෂ
පොවන ලද.

විෂධර [වි.] විෂ දරන ; විෂ ඇත්තා
වූ.

විෂධූමය [නා.] විෂ සහිත දූම ;
සර්පයකු පිට කරන විෂ සහිත
වායුව.

විෂ්‍යාශක [වි.] විෂ නසන ; විෂ
විනාශ කරන.

විෂ්‍යායකය [නා.] විෂ නැති
කිරීම ; විෂ නැසීම.

විෂපැළැල්ල [නා.] සතුරන් ඒම
වැළැක්වීම සඳහා සකස් කරනු
ලබන විෂ යෙදූ පැළැල්ල.

විෂ ප්‍රශමනය [නා.] විෂ නැති
කිරීම ; විෂ නැසීම.

විෂ බන්ධනය [නා.] සර්පයකු දෂ්ට
කළ විට, එහි විෂ බැස්සවීමට
ඉඩ නොදී මත්තු ගුරුකම් මගින්
විෂ අල්ලා සිටීමට සැලැස්වීම.

විෂ බස්සනවා [ක්‍රි.] විෂ ඉවත්
කරනවා ; විෂ අහක් කරනවා ;
විෂ බානවා.

විෂබීජනාශක [වි.] රෝග ඇති
කරන ක්ෂුද්‍රජීවීන් නැති කරන ;
විෂබීජ නසන.- [නා.ප්‍ර.] රෝග
බීජ නැති කර දමන දෙය ;
රෝග ඇති කරන ක්ෂුද්‍රජීවීන්
විනාශ කරන දෙය.

විෂබීජ මර්දක [වි.] විෂබීජ
මර්දනය කරන.

විෂබීජය [නා.] රෝග ඇති කරන
ක්ෂුද්‍ර ජීවාණුව ; රෝග බීජය.

විෂබීජාවිෂ්ට (පාරිභා.) [වි.] විෂබීජ
ඇතුළුවීම නිසා (ශරීරයේ
ස්ථාන) පැසවූ ; කුණු වූ.

විෂබීජාවේශය (පාරිභා.) [නා.]
විෂබීජ ඇතුළුවීම නිසා ශරීරය
පැසවීම ; කුණුවීම.

විෂභාගාරම්මණය [නා.] නොමනා
අරමුණ ; රාගාදී කෙලෙස්
වැඩීමට හේතු වන අරමුණ.

විෂම [වි.] අ. සම නොවූ ;
අසමාන.- ආ. නපුරු ; දරුණු.-
ඇ. අක්‍රමවත් ; නියමාකාරයෙන්
වෙනස්.

විෂම ඇටය (පාරිභා.) [නා.]
අක්‍රමවත්ව පිහිටි ඇටය.

විෂම කර්මය [නා.] වැරදි ක්‍රියාව ;
අයෝග්‍ය වෘත්තිය.

විෂම කාලිකතාව [නා.] සාමාන්‍ය
කාල නියමවලට වෙනස්ව
විකසනය වීම.

විෂමකීලතාව [නා.] කීලයෙහි දිග
ප්‍රමාණය වෙනස් වනසුලු මල්
තිබීම ; කෘමීන් මාර්ගයෙන්
පරාගණය සැලැස්වීමට
සකස්වූණ එක්තරා සරල
එහෙත් විශේෂ පිළිවෙළක්.

විෂම කුපතට [නා.ප්‍ර.] වළගොඩැලි
සහිත ලිං ඉවුර.

විෂම ගිර [නා.ප්‍ර.] ඉතා උස් වූ
පර්වතය ; පර්වත කුටය.

විෂමගුණ (පාරිභා.) [වි.]
ලාක්ෂණික සංඛ්‍යාවට අමතරව
වර්ණ දේහයක් ඇති.

විෂම ගුණකය (පාරිභා.) [නා.]
ලාක්ෂණික සංඛ්‍යාවට
වැඩියෙන් පිහිටි වර්ණ දේහය.

විෂමගාහි (පාරිභා.) [වි.] ජීවන
වක්‍රයෙන් කොටසක් එක
ධාරකයකු මත ද අනෙක්
කොටස වෙනත් ධාරකයකු මත
ද ගත කරන පරපෝෂිතයන්
පිළිබඳ වූ.

විෂම වක්‍රය [නා.] (අසමාන වූ
රෝදය යනු වාච්ඡාර්ථය)
වළල්ලක් මෙන් එකිනෙක
සම්බන්ධ වූ අසමාන දෙය.

විෂම වර්ෂය [නා.ප්‍ර.] වෙනස් වූ
ස්වභාවය ; අසමාන හැසිරීම.

විෂම ජනන [වි.] වෙනස් වෙනස්
සෛලවලින් හටගන්නා වූ ;
විෂම විකසන.

විෂම ජන්මාණුක (පාරිභා.) [වි.]
ජන්මාණු වර්ග එකකට
වැඩියෙන් සෑදුණු.

විෂම ජන්මාණුකතාව (පාරිභා.)
[නා.] ජන්මාණු වර්ග එකකට
වැඩියෙන් සෑදීම.

විෂමජාතිය [වි.] වෙනස් වර්ග
වලින් යුක්ත කොටස්වලින්
සෑදුණු ; කලාප එකකට
වැඩියෙන් තිබෙන පද්ධතියක්
පිළිබඳව වූ.

විෂමතල [වි.] විෂම වූ පොළෝ
තලය ඇති.

විෂමතලසතාව [නා.] ඇතැම්
දිලීරවල මෙන් භෞතවේදීව
වෙනස් වූ සූත්‍රිකා දෙවර්ගයක්
තිබීම.

විෂමතා [වි.] වෙනස්කම්වලින් යුතු ;
අසමානකම් ඇති.- [නා.ප්‍ර.]
වෙනස්කම ; අසමානකම.

විෂමතා තලය (පාරිභා.) [නා.]
ක්‍රමවත්ව නොපිහිටි සමතලය.

විෂම ත්‍රිකෝණය [නා.] අසමාන
වූ පාද තුනකින් යුත් ත්‍රිකෝණය.

විෂමදන්ති [වි.] වෙනස්
කාර්යවලට අනුවර්තනය වූ
වෙනස් දත් තිබෙන ; එකම
ආකාරයක නොවන දත් ඇති.

විෂම දිව් [නා.ප්‍ර.] සම නොවූ දිව ;
වෙනස්කම් ඇති දිව.

විෂම දෘෂ්ටිකතාව [නා.] ඇසෙහි
වර්තන පෘෂ්ඨයේ අක්‍රමික
වක්‍රතාව හේතුවෙන්
දෘෂ්ටිවිතානයේ පොදු ස්ථානයක
ආලෝකය නාභිගත නොවීම.

විෂ මධු [නා.ප්‍ර.] විෂ සහිත පැණි ;
විෂ ගෙන දෙන ගෙඩි වර්ගවල
පැණි.

විෂම පක්ෂ්මිය (පාරිභා.) [වි.]
පක්ෂ්ම හෝ කෂිකා දෙවර්ගයක්
හෝ වැඩි ගණනක් තිබෙන.

විෂම පත්‍රතාව [නා.] එකම
ශාකයේ වෙනස් කලාපවල
වෙනස් හැඩ ඇති පත්‍ර ඇතිවීම.

විෂම පරිපූෂ්ප [නා.ප්‍ර.] පුෂ්ප පත්‍ර
ශ්‍රේණි දෙක අසමානව තිබෙන
පුෂ්ප.

විෂම පාදය [නා.] පද්‍යයක
අසමාන වූ පාදය ; පද්‍යයක
ප්‍රථම හා තෘතීය පාද.

විෂම පුරුෂයා [නා.] දරුණු
පුරුෂයා ; භයානක
ස්වභාවයෙන් යුත් තැනැත්තා.

විෂම පෝෂකයා [නා.] තමාටම
ආහාර ද්‍රව්‍ය සපයාගත
නොහැකි සත්ත්වයා.

විෂමපෝෂී [වි.] සරල ද්‍රව්‍යවලින්
ආහාර තනාගැනීමට නොහැකි
නිසා, සප්‍රාණික හෝ අප්‍රාණික
ද්‍රව්‍යවලින් කාබන් ලබාගන්නා
වූ. - [නා.ප්‍ර.] තමාට ආහාර ද්‍රව්‍ය
සපයාගැනීමට නොහැකි
සත්ත්වයා ; ශාක මත හෝ අන්
සතුන්ගේ මාර්ගයෙන් යැපෙන
සත්ත්වයා.

විෂම ඛිජාණුතාව (පාරිභා.) [නා.]
අලිංගිකව සෑදෙන ඛිජාණුවර්ග
කීපයක් තිබීම.

විෂමභාගය [නා.] එකට වඩා අඩු
නොවන භාගය ; ලවය හරයට
වඩා ලොකු භාග සංඛ්‍යාව.

විෂමයුග්මකය [නා.] ජනකයන්
දෙදෙනාගෙන් අසමාන ජාන
ලැබෙන ශාකයක් හෝ
සත්ත්වයෙක්.

විෂමයෝගී [වි.] ප්‍රමුඛ හා නිලීන
යන ලක්ෂණ දෙකම ඇති.

විෂමරාශිය [නා.] (ජ්‍යෝති.) රාශි
දොළහෙන් දෙකෙන්
නොබෙදෙන රාශිය.

විෂමරූප [නා.ප්‍ර.] අසමාන රූපය ;
සමානකමක් නොමැති හැඩය.-
[වි.] ප්‍රමාණයෙන් හෝ
හැඩයෙන් හෝ දෙකෙන් ම
හෝ වෙනස් වන වර්ණදේහ
යුගල පිළිබඳ වූ.

විෂමලග්න (පාරිභා.) [වි.] අනෙක්
ගණයකින් හෝ විශේෂයකින්
හෝ පටක බද්ධ කළ.

විෂමලම්බකාෂ්ක (පාරිභා.) [වි.]
එකිනෙකට සෘජුකෝණික වූ
විවිධ දිගින් යුක්ත ස්ථිටික අක්ෂ
තුනක් තිබෙන.

විෂමලෝභය [නා.] අනුන්ගේ
දෙයට කරන ආශාව ; බලවත්
ව උපද්‍රව්‍ය ලෝභය.

විෂමවිකසන (පාරිභා.) [වි.]
පරම්පරා ප්‍රත්‍යාවර්තනය
පෙන්වන ; වෙනස් ශෛලවලින්
ලැබෙන.

විෂමස්ථානය [නා.] අ. සම නොවූ
තැන.- ආ. උච්ඡුරු සහිත තැන.

විෂමාකාර (පාරිභා.) [වි.]
අක්‍රමවත් ; පිළිවෙළක් නැති.

විෂමාවාරය [නා.] වැරදි ක්‍රියාව ;
වැරදි හැසිරීම.

විෂමාධ්‍යාශය [නා.ප්‍ර.] නපුරු
අදහස.

විෂමාශනය [නා.] විෂම ආහාරය ;
අවේලාවෙහි බොහෝ හෝ
ස්වල්පයක් හෝ අනුභව කිරීම.

විෂමාහාර [නා.ප්‍ර.] අ. නියමිත
ආහාර වේලාවෙන් පසු ආහාර
ගැනීම.- ආ. විරුද්ධ ආහාරය.

විෂමුර්ජාව [නා.] සර්ප විෂ ආදිය
නිසා සිහි නැති වීම ; විසෙන්
මුසපත් වීම.

විෂය [නා.ප්‍ර.] අ. ගෝචර වන
දෙය ; අරමුණු වූ දෙය.- ආ.
දැනීම ලබන ක්ෂේත්‍රය ; උගත
යුතු කාරණාව.- ඇ. කර්මය.-
ඇ. පැතිර පවත්නා ප්‍රදේශය ;
ප්‍රමාණය ; සීමාව.- ඉ.
මාතෘකාව.

විෂයක්ෂේත්‍රය [නා.] අ. බුද්ධි
ඥානයට ගෝචර වන
අන්තරාප්‍රමාණ වක්‍රවාටය.- ආ.
විෂයට ගෝචර වන ස්ථානය.

විෂයවක්‍ර [නා.ප්‍ර.] ගෝචර වන
ප්‍රදේශය.

විෂයඥානය [නා.] හදාරන
කාරණය පිළිබඳ අවබෝධය ;
විෂය දැනුම.

විෂයනිශ්‍රිත [වි.] විෂය හා
සම්බන්ධ.

විෂයපථය [නා.] උගන්නා
කාරණයට අදාළ මාර්ගය.

විෂයප්‍රමාණය [නා.] අදාළ
කරුණට ඇති ඉඩකඩ ප්‍රමාණය.

විෂයමාලාව [නා.] ඉගෙනීම්
පරිපාටිය ; අධ්‍යාපනයේදී
සකස් කර ඇති පාඩම් මාලාව ;
විෂය සමූහය.

විෂයරූපය [නා.] අරමුණු වන
රූපය.

විෂයලෝකය [නා.] රූප ශබ්දාදී
පඤ්චකාමයන්ගෙන් යුත්
ලෝකය.

විෂයවස්තුව [නා.] යම් දෙයක්
සඳහා උපයෝගී කරගන්නා
දෙය.

විෂයවිෂයිභාවය [නා.] (ව්‍යාක.)
කර්තෘ පදයේ හා එයට යටත්
වන කර්මයෙහි සම්බන්ධතාව.

විෂයසූච [නා.ප්‍ර.] කාම සම්පත්තිය ;
ස්ත්‍රී සම්භෝගය.

විෂයාතික්‍රමණ [වි.] විෂය ඉක්ම වූ ;
සීමාව පසු කළ.

විෂයාතික්‍රාන්ත [වි.] විෂය ඉක්ම වූ ;
වර්ණනා උපමා ආදියට ගෝචර
වූ ප්‍රමාණයට වඩා ;
අතිශයෝක්ති.

විෂයානුභවය [නා.] පංචකාම
සම්පත් අනුභවය ; පස්කම් සැප
විඳීම.

විෂයාන්තර [නා.ප්‍ර.] විවිධ විෂය
ඇතුළත්වීම.

විෂයාලම්බන [නා.ප්‍ර.] පස්කම්
සැපයෙහි ඇලීම ; පංචකාමයෙහි
ඇලීම.

විෂයාවබෝධය [විෂය+
අවබෝධය] [නා.] විෂය පිළිබඳ
දැනීම.

විෂයාසක්ත [විෂය+ආසක්ත] [වි.]
පස්කම් සැපයෙහි ඇලුණු ;
පංචකාමයෙහි ගිජු.

විෂයාස්වාදය [විෂය+ ආස්වාදය]
[නා.] රූපාදි පංචකාම විෂයෙහි
උපදනා සුඛ වේදනාව.

විෂවාන [නා.ප්‍ර.] විෂ සහිත වාතය.

විෂ වික්‍රය [නා.ප්‍ර.] නපුරු
වෙළඳාම්වලින් එකක් ; විෂ
වෙළඳාම.

විෂ විද්‍යාව [නා.] විෂ බැස්වීම
පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය ; සර්ප විෂ
පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය.

විෂ වේගය [නා.] විෂ පැතිරීමේ
ඉක්මන ; විෂ ශරීරගතවීමේ
බලය.

විෂ වෛද්‍ය [නා.ප්‍ර.] විෂ නැසීමට
පිළියම් කරන වෛද්‍යවරයා.

විෂගර [නා.ප්‍ර.] විෂ පෙවූ ඊය.

විෂ සුරා [නා.ප්‍ර.] විෂ මිශ්‍ර මත්පැන්.

විෂ හනුව (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම්
සත්ත්වයින්ගේ විෂ සහිත
හක්ක.

විෂහරණය [නා.] අ. විෂ නැති
කිරීම ; මත්ත්‍රාදි බලයෙන් විෂ
නැති කිරීම හෝ බැස්වීම.- ආ.
සුසැට කලාවලින් එකක නාමය.

විෂාණය [නා.] අඟ ; කුඩ.

විෂාණු [නා.ප්‍ර.] ජීවාණුවකටත් වඩා
කුඩා වූ ද්‍රව්‍යය ; වයිරස.

විෂාදය [නා.] අ. බේදය ; දුක ;
කනස්සල්ල ; කලකිරීම.- ආ.
කාර්යයෙහි අදක්ෂ බව.- ඇ.
ක්‍රෝධය ; කෝපය.

විෂානල [විෂ+අනල] [නා.ප්‍ර.] විෂ
වේග නමැති ගින්න.

විෂුවය [නා.] රාත්‍රිය හා දහවල
දිගින් එක සමාන ව පවත්නා
දිනය.

විෂුව රේඛාව (පාරිභා.) [නා.]
සායන රේඛාව.

විෂ්කම්භණ ප්‍රභාණය [නා.]
ලෞකික සමාධි බලයෙන්
ක්ලේශ යටපත් කිරීම.

විෂ්කම්භණය [නා.] කෙලෙස් ඔබා
තැබීම ; කෙලෙසුන් නාවකාලිකව
යටපත් කිරීම.

විෂ්කම්භය [නා.] අ. එබීම ;
මැඩලීම.- ආ. මිනුම් ප්‍රමාණයක්.
- ඇ. යෝග්‍යක නාමය.- ඇ.
වෘත්තයක කේන්ද්‍රය මැදින්
අදින ලද්දා වූ ද පරිධියෙන්
කෙළවර වන්නා වූ ද සෘජු
රේඛාව.

විෂ්ටබ්බ [වි.] තද ; බුරුල් නැති.

විෂ්ටම්භ [වි.] (මලමුත්‍ර ආදිය)
අවහිර වූ.

විෂ්ටම්භිත [වි.] උසුලන ලද.

විෂ්ණු [නා.ප්‍ර.] ශරීරය නිලවර්ණ වූ හින්දු දෙවි කෙනෙකුගේ නාමය ; හින්දු ත්‍රිමූර්තියෙන් එකක්.

විෂ්ණු ආශෝරය [නා.] අපල උපද්‍රව දුරු කිරීමට ස්වදේශික යන්ත්‍ර විශේෂයක්.

විෂ්ණු චක්‍රය [නා.] විෂ්ණු දෙවි සතු චක්‍රායුධය.

විෂ්ණු නාථ [නා.ප්‍ර.] දෙවි කෙනෙකුගේ නාමය ; උපුල්වන් දෙවි.

විෂ්ණු පුරාණය [නා.] දහඅට පුරාණ ග්‍රන්ථ අතරින් ඉතා වැදගත් සේ ගැනෙන කෘතිය.

විෂ්ණු විංශතිය [නා.] ක්‍රි.වි.වි. විංශතියෙන් එකක් ; විෂ්ණු දෙවිභූමි අයත් යැයි සැලකෙන අවුරුදු 20ක කාලපරිච්ඡේදය.

විෂ්වන්දිතා [නා.ප්‍ර.] භය නිසා භටගන්තෘ වෙවිලීම.

විෂ්වාර [වි.] පුළුල් වූ ; පැතිරුණා වූ.

විෂ්වාරතාව [නා.] ශබ්ද පැතිරීම් ස්වභාවය ; හඬ පැතුරුණු බව.

විෂ්වරිත [වි.] දිලිසෙන ; ක්ෂණික දීප්තියක් දෙන.

විෂ්වලිඛිත [නා.ප්‍ර.] ගිනි පුපුරු.

විෂ්වෝටය [නා.] ශරීරයෙහි භටගන්තෘ ගවු විශේෂයක් ; ගෙඩි ; විසජ්ජ ; බිබිලි.

විස [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයට අහිතකර ද්‍රව්‍යයක් ; වස.- ආ. පස්කම් සැප.

විසංකෝචිත (පාරිභා.) [වි.] නොහැකිලුණු.

විසංගතතාව [නා.] නොගැලපීම ; වෙනස්වීම.

විසංගමනය [නා.] වෙන් කිරීම ; තනි කිරීම.

විසංඥ, විසඥ, විසංඥී [වි.] සිහිසන් නැති ; සිහිමුර්ජා වූ.

විසංයෝග [නා.ප්‍ර.] වෙන් වීම ; විශ්ලේෂණය වීම.- [වි.] අලිංගික ; ලිංගික ක්‍රියාවලියෙන් තොර.

විසංයෝගතාව (පාරිභා.) [නා.] අසංසේවිත අණ්ඩ සෛලයකින් හෝ වෙනස් සෛලයකින් හෝ බීජාණු ශාකය විකසනය වීම.

විසංයෝගී [වි.] ලිංගයක් නැති ; අලිංගික.

විසංයෝජනය [නා.] වෙන් වීම ; ඉවත් වීම.

විසංවාදය [නා.] අ. පරස්පර විරෝධී අදහස් පැවතීම ; පැවසූ දේ නැතැයි කීම.- ආ. විරුද්ධ අදහස් පළ කිරීමේ ලක්ෂණය ඇති වාදය.

විසංවාදී [වි.] එකිනෙකට වෙනස් ; පරස්පර විරෝධී ; නොගැලපෙන.

විසංවාදී පදය (පාරිභා.) (දර්ශන.)
[නා.] එකිනෙකට විරුද්ධ
වචනය ; පරස්පර විරෝධී පදය.

විසංවේදීකරණය [නා.] යමක
සංවේදී බව අඩු කිරීම.

විසංවේදීකෘත (පාරිභා.) [වි.]
සංවේදී බව අඩු කරන.

විසංස්කාර [වි.] ලෞකික දෙයින්
වෙන් වූ ; නිවන පිළිබඳ වූ.

විසංස්කාරය [නා.] ලෞකික
දෙයින් වෙන් වූ දෙය ;
සංස්කාරයන්ගෙන් වෙන් වූ
දෙය.

විසකුණු [වි.] අ. විවක්ෂණ ;
ප්‍රඥාවන්ත.- ආ. ප්‍රසිද්ධ වූ ;
ප්‍රකට වූ.- [නා.ප්‍ර.] නුවණැත්තා ;
පඬිවරයා ; විවක්ෂණ පුද්ගලයා.

විසකුරු [වි.] විෂසෝර ; දරුණු
විෂ සහිත.

විසකුරු සර්පයා [නා.] ඉතා විෂ
සහිත උරගයා ; දළෙහි විෂ
සහිත සර්පයා.

විසකොල්, විසකොහොල් [නා.ප්‍ර.]
විෂ පෙවූ හෙල්ල.

විසක්ත [වි.] නොඇලුණ.

විස ගහනවා [ක්‍රි.] විෂක් ඇගට
ඇතුළු වූ පසු උග්‍ර වේදනාව
දැනෙනවා.

විසජනවා [ක්‍රි.] අ. විසදනවා ;
නිරාකරණය කරනවා.- ආ.
වියදම් කරනවා.- ඇ. පරිත්‍යාග
කරනවා ; බෙදාදෙනවා.

විසජ්ජන [වි.] ප්‍රශ්න විසඳන ;
නිරාකරණය කරන.

විසත්තික, විසත්තිකා [නා.ප්‍ර.]
තණ්හාව.

විසදනවා [ක්‍රි.] වියදම් කරනවා.

විසදාශ [වි.] සමාන නොවන ;
වෙනස්.

විසන්ධාන [වි.] සන්ධි නොවූ ;
සන්ධානය කැඩුණු.

විසන්ධි [වි.] සන්ධි නොවූ ; වෙන්
කළ ; බෙදුණු.- [නා.ප්‍ර.] වෙන්
කොට දැක්වීම ; සන්ධි
නොකිරීම.

විසදනවා [ක්‍රි.] අ. ගැටලු, ප්‍රශ්න
ආදිය නිරවුල් කරනවා ; විසඳුම්
ලබාගන්නවා.- ආ. වියදම්
කරනවා ; වැය කරනවා.

විසඳුම [නා.] ප්‍රශ්නයකට පිළිතුර ;
ගැටලුවක් නිරාකරණය කිරීමට
ගන්නා ක්‍රියා මාර්ගය.

විසප්ප/විසප්පු [නා.ප්‍ර.] ශරීරයෙහි
සෑදෙන විෂ සහිත ගෙඩි ; ලේ
ගෙඩි.

විසභාග [වි.] වෙන් වෙන් ස්වභාව
ඇති ; අසමාන ; සභාග
නොවන ; වෙනස්.

විසභාග අරමුණු [නා.ප්‍ර.] රාගාදී
ක්ලේශයන් වැඩිවීමට හේතුවන
අරමුණු.

විසම [වි.] අසමාන ; වෙනස් ;
විසදාශ.

විසම රාශිය [නා.] සම නොවූ
රාශිය ; පුරුෂ උත්පත්තියකට
හිමි රාශිය.

විසඹ [නා.ප්‍ර.] අ. විශ්වාසය ;
විශ්‍රම්භය.- ආ. ප්‍රේමය ;
ආදරය.- ඇ. මෙවුන්දම ; රති
ක්‍රීඩාව.- ඇ. වාග් දේවිය ;
සරසවිය.

විසර [නා.ප්‍ර.] අ. විචාරය ; විමසා
බැලීම.- ආ. රාශිය ; සමූහය.

විසරණ [වි.] අ. දුරු කරන ; විනාශ
කරන.- ආ. ව්‍යාප්ත වන ;
පැතිරෙන.- [නා.ප්‍ර.] ඒකාකාර
සංයුතියක් ඇති වන පරිදි,
වායුවල හෝ ද්‍රවවල අණු,
අන්‍යෝන්‍ය ලෙස මිශ්‍ර වීම.

විසරු [වි.] දක්ෂ ; බුහුටි ; විශාරද.-
[නා.ප්‍ර.] අ. දක්ෂ පුද්ගලයා ;
විශාරදයා.- ආ. විශාල දෙය ;
මහත දෙය.

විසර්ගය [නා.] අ. පිට වීම ; බැහැර
වීම ; නික්මීම ; ඉවත්වීම.- ආ.
(ශරීරයෙන්) පිටවන අපද්‍රව්‍ය ;
බැහැර වන දෙය.- ඇ. සිංහල
හෝඩියේ ඇති 'ඊ' යන
වර්ණය.- ඇ. දැමීම.

විසර්ජක [වි.] පිට කරන ; ගෙන
යන ; බෙදා හරින ; (අංශවලට
මුදල්) බෙදා වෙන් කරන.

විසර්ජක නළය (පාරිභා.) [නා.]
යම් ද්‍රවයක් හෝ වායුවක් ගෙන
යන නළය ; විසර්ජක ප්‍රණාලය.

විසර්ජන ගිණුම (පාරිභා.) [නා.]
මුදල් විවිධ අංශවලට බෙදා
වෙන් කරන ආකාරය පෙන්වන
ගිණුම.

විසර්ජන පහන (පාරිභා.) [නා.]
වායුව විරලනය කොට, උච්ච
විභව අන්තරයකට භාජන කළ
විට ඒවා තුළින් ඇති වන
දිලිසෙන ස්වභාවය නිසා
ලැබෙන ආලෝකය.

විසර්ජනය [නා.] අ. ප්‍රශ්නයක්
විසඳීම ; ගැටලුවක්
නිරාකරණය කිරීම.- ආ. නිකුත්
කිරීම ; විහිදවීම ; බෙදාහැරීම.-
ඇ. (පාරිභා.) ආරෝපණයෙන්
නිදහස්වීම ; ඉවත් කිරීම ;
මෝචනය.- ඇ. ඇම්පියර මගින්
ප්‍රකාශ කළ විට දී විදුලිධාරාවක්
ගලා යන ශීඝ්‍රතාව.

විසර්ජනී [නා.ප්‍ර.] අ. ගුදයෙහි පිහිටි
වලි තුනෙන් එකක්.- ආ.
වර්ණමාලාවේ දැක්වෙන
අකුරක් ; විසර්ගය.

විසර්ජනය [නා.] නිපදවනු ලබන
ප්‍රමාණය.

විසලම (කථා.) [නා.ප්‍ර.] පණිවුඩය.

විසලලු [නා.ප්‍ර.] නයා.

විසල් [වි.] අ. විශාල ; මහත් ;
පාඨුල.- ආ. උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. විශාල දෙය ; පතළ
දෙය.- ආ. පැරණි ඉන්ද්‍රිය අග
නගරයක් ; විශාලා මහනුවර.

විසවණිජ්ජා [නා.ප්‍ර.] විෂ වෙළඳාම.

විසසල්ලය [නා.] විෂ කැවූ උල ;
විෂ ශල්‍යය.

විසා [වි.] පැහැදිලි ; ප්‍රත්‍යක්ෂ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. කාම පරිභෝගය ;
කම්සුව විදීම.- ආ. අරමුණ ;
විෂය ; ගෝචරය.- ඇ. රට ;
දේශය.- ඇ. නැකතක නම.

විසාතුරයා [විස+ආතුරයා] [නා.]
සර්පයකු දෂ්ට කිරීමෙන්
රෝගාතුර වූ තැනැත්තා.

විසාද [නා.ප්‍ර.] ශෝකය ; සිත්
තැවූල ; කලකිරීම.

විසාදිය [නා.] අ. වේදනාව ;
රුදාව ; කැක්කුම.- ආ. ශරීරයේ
හටගන්නා ගෙඩි විශේෂයක් ;
විසප්පු.

විසාර [නා.ප්‍ර.] පැතිරීම ; ව්‍යාප්තිය.

විසාරම [නා.] විපරම ; සෝදිසිය.

විසි, විසි [නා.ප්‍ර.] අ. වචනය ;
කථාව.- ආ. වචනයට අධිපති
සරස්වතී දේවිය.- ඇ. වසගය ;
යටත්බව.- [ක්‍රි.වි.] අහක ; ඉවත.

විසිකම් [නා.ප්‍ර.] වචි කර්මය ;
වචනයෙන් කරන දේ.

විසිකිස [නා.] සැකය ; සංකාව ;
විවිකිච්ඡාව.

විසිත, විසිත් [වි.] විසිතුරු.

විසිතුරු [වි.] විචිත්‍ර ; අලංකාර ;
නොයෙක් පැහැයෙන් යුක්ත ;
සිත් ගන්නා.

විසිත්ත කාමරය [නා.] විශේෂයෙන්
අමුත්තන් පිළිගැනීම සඳහා
අලංකාර කරන ලද කාමරය.

විසිදුරු [වි.] (නොයෙක් තැන)
බොහෝ සිදුරු ඇති.

විසිනවා [ක්‍රි.] අ. වාසය කරනවා ;
ජීවත් වෙනවා.- ආ. පරීක්ෂා
කරනවා ; විමසනවා.

විසිත් [නි.] කර්තෘ විභක්ති අර්ථය
හැඟවීම සඳහා යොදනු ලබන
නිපාත පදයකි.- [ක්‍රි.වි.]
වශයෙන් ; හේතු කොට ගෙන.

විසිරනවා [ක්‍රි.] පැතිරෙනවා ;
විහිදෙනවා ; ව්‍යාප්ත වෙනවා.

විසිර යනවා [ක්‍රි.] (විශේෂයෙන්
කණ්ඩායමක සිට) වෙන් වී
විහිදී යනවා.

විසිරි [නා.ප්‍ර.] පවත් පත ; විජිනි
පත.

විසිරි බාදනය [නා.] තද වර්ෂාව
නිසා පස සහ එහි අන්තර්ගත
සියුම් අංශු සෝදා යෑම.

විසිවිජ්ජා [නා.ප්‍ර.] රැවිටිලි සහිත ක්‍රියාව ; වගී භාවයට ගෙන පෙන්වන පුද්ගල දේවල්.

විසිවියට [නා.ප්‍ර.] රත්රන් බර කිරීමේ දී භාවිත කළ පැරණි බර ඒකකයක් ; වී ඇට විස්සක බර.

විසි විස්තර, 'විත්තර' [නා.ප්‍ර.] උපාරුව ; ආඩම්බරය.

විසිලි [වි.] විසිර ගියා වූ ; විසිරුණු.

විසිර්ණ [නා.ප්‍ර.] විසිරීම ; පැතිරීම.

විසුංගාම [නා.ප්‍ර.] කෙනෙකුට පරිත්‍යාග කිරීමට රජතුමා ගමකින් වෙන් කළ කොටස.

විසුංස [නා.ප්‍ර.] ගිලිහීම ; පහත වැටීම.

විසුද්ධි, විසුද්ධ [වි.] ඉතා පිරිසිදු ; විශුද්ධ.- [නා.ප්‍ර.] (සිතෙහි) පිරිසිදුබව ; විත්ත විශුද්ධිය.

විසුණු [වි.] වඩා සියුම්ව කැඩී බිඳී ගිය කොටස්.

විසුද්ධ [වි.] ඉතා පිරිසිදු වූ ; නිර්මල වූ.

විසුද්ධගත්තකා [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ ශරීරෙහි වූ අනුවාසඤ්ජන 80 න් එකක් ; පිරිසිදු ගාත්‍ර ඇති බව ; විශුද්ධ වූ ශරීර ඇති බව.

විසුම් ගන්නවා [ක්‍රි.] වාසස්ථානය කර ගන්නවා ; පදිංචි වෙනවා.

විසුම්හල [නා.] මගින්ගේ විශ්‍රාම ශාලාව ; තාවකාලික ව නැවතී සිටීමට ඇති ශාලාව ; අම්බලම.

විසුරුමාන (කථා.) [වි.] දඟකාර ; නොහික්මුණු.

විසුරුවනවා [ක්‍රි.] අ. විසුරුවා හරිනවා ; වගුරුවනවා.- ආ.

ප්‍රචාරණය කරනවා ; ප්‍රචාරයෙහි යෙදෙනවා.

විසුරුවා හරිනවා [ක්‍රි.] අ. (කණ්ඩායමක්) වෙන් කර හරිනවා.- ආ. වාණිජ, පාලක ආදී ආයතනයක් ඇවර කරනවා.

විසුරේ [නා.ප්‍ර.] රාජ නියමයෙන් විශාල පළාතක් හෝ ප්‍රදේශයක් පාලනය කරන නිලධාරියා ; ප්‍රතිරාජයා.

විසුළුව, විහිළුව [නා.] අ. කවටකම ; ක්ෂණික සිනහව නැංවීමේ අභිප්‍රායෙන් කරනු ලබන නොහොත් කියනු ලබන දැයක් ; භාසාජනක දර්ශනය.- ආ. විනෝදය පිණිස යම් තැනැත්තකු කෙරෙහි ඇති කරන සුළු අසිරුතාවක්.- ඇ. ගැඹුරු නොවන සරල සැහැල්ලු ක්‍රියාවක්.

විසාෂට [වි.] විහිදුණු ; පැතිරුණු.

විසෙස් [වි.] අතිශයින් උසස් ; විශේෂ ; විශිෂ්ට.

විසේ [නා.ප්‍ර.] දැගලිල්ල ; දගකාරකම ; කාමාශාව.	විස්පර්ශකය [නා.] විද්‍යුත් චුම්බක මෙවලම ; විද්‍යුත් චාරක මෙවලම.
විසේනිය [නා.] අමාවකට හෝ පසළොස්වකට පසු පස් වැනි දිනය ; පස් වැනි තිරිය.	විස්ථාර [නා.ප්‍ර.] පැතුරුම ; මහත්බව ; දිගහැරීම.
විස්කි [නා.ප්‍ර.] විශේෂයෙන් බාර්ලි, ආදී ධාන්‍ය වර්ගවලින් පෙරා ගැනෙන මද්‍යපානයක්.	විස්ථුලිංග, විස්ථුලිඕග [නා.ප්‍ර.] ගිනි පුපුර.
විස්කෝතු [නා.ප්‍ර.] විශේෂයෙන් පාන් (කිරිඟු) පිටිවලින් සාදනු ලබන රසකැවිලි වර්ගයක්.	විස්ථුරණය [නා.] පැතිරීම ; වංචල බව.
විස්තරණය [නා.] පිම්බීම ; මහත් කිරීම.	විස්ථුරිත [නා.ප්‍ර.] බැබළෙන ; ලෙලදෙන.
විස්තරය [නා.] පැහැදිලි කිරීම ; වර්ණනාව.	විස්මය [නා.ප්‍ර.] පුදුමය ; ආශ්චර්යය.
විස්තාර ක්‍රමය [නා.] විස්තර වශයෙන් ලැබෙන ආකාරය ; විස්තර විධිය.	විස්මයාකූල [වි.] පුදුමයෙන් ගැවසිගත් ; ආශ්චර්ය ස්වභාවය හේතු කොට ගෙන අවුල් වූ.
විස්තාරය [නා.] පළල ; පාථුල භාවය.	විස්මරණය [නා.] මතක නැති වීම ; අමතක වීම.
විස්තාරිත [වි.] විස්තර කරන ලද.	විස්මාපන [වි.] පුදුම උපදවන.
විස්තීර්ණ [වි.] විහිදී ගිය ; පැතිරුණු ; මහත් වූ.	විස්මිත [වි.] පුදුමයට පත් ; විස්මයට පැමිණි.
විස්ථාපනය [නා.] යම් වස්තුවක් අවස්ථා දෙකක දී තිබුණු ස්ථාන අතර වෙනස.	විස්මාතිය [නා.] සිහිය නැති වීම ; සංඥා රහිත වීම ; ක්ලාන්තය.
විස්පන්දනය [නා.] පොපියුම ; තිගැස්සීම ; දෙදරුම ; සෙලවීම.	විසුචණය [නා.] ගලායාම ; ශ්‍රාවය වීම.
	විස්වස [නා.ප්‍ර.] විශ්වාසය.
	විස්ස ගන්ධ [නා. ප්‍ර.] පිළි ගඳ.
	විස්සජ්ජනය [නා.] විසඳීම ; නිරාකරණය කිරීම ; තේරුම් කරදීම.

විස්සව්‍යය [වි.] මුදා හළ ; හරණ
ලද ; ශ්ලේෂ්මාදියෙන් අවහිර
නොවූ.

විස්සෝප [නා.ප්‍ර.] පසුතැවිල්ල ;
කනගාවු ; සිත්තැවුල.

විහ [නා.ප්‍ර.] අහස ; අහස් තලය.

විහංගමයා, විහඬ⁰ [නා.] කුරුල්ලා ;
පක්ෂියා.

විහංගයා, විහගයා [නා.] පක්ෂියා ;
කුරුල්ලා.

විහග, විහග [නා. ප්‍ර.] අ. පක්ෂියා ;
කුරුල්ලා ; විහඬගමයා.- ආ.
සූර්යයා.- ඇ. සඳ.- ඇ. වැස්ස.-
ඉ. ඊතලය.

විහගාධමයා [නා.] පක්ෂීන් අතර
පහත් නිවයා ; කපුටා.

විහගාධිප [නා.ප්‍ර.] පක්ෂීන්ගේ
අධිපතියා ; ගුරුලා.

විහගලේනා (පාරිභා.) [නා.] මූෂික
වර්ගයට අයත් වූ ද, පොකුරු
වලිගයක් හා උල් කන් ඇති
ගස් උඩ පැන පැන යන
සත්ත්ව වර්ගයක් ; හම්බාවා.

විහන [වි.] අ. නසන ලද ; වනසන
ලද ; විනාශ කරන ලද.- ආ.
පෙළන ලද ; තළන ලද ;
පහරදෙන ලද.

විහනමානි [වි.] නසන ලද මානය
ඇති ; ආඩම්බර රහිත.- [නා.ප්‍ර.]
නසන ලද මානය ඇත්තා.

විහතල [නා.ප්‍ර.] අහස ; අහස්
තලය.

විහතාන්ධකාර [විහත+අන්ධකාර]
[වි.] දුරු කරන ලද අඳුර ඇති.

විහදා [වි.] නිර්මල ; පැහැදිලි.

විහනුක (පාරිභා.) [වි.] හක්ක
රහිත ; හනුව නැති.

විහර [නා.ප්‍ර.] හික්ෂුන් විහරණය
හෙවත් වාසය කරන තැන ;
ආරාමය ; විහාරය ; පන්සල.

විහරණය [නා.] වාසය කිරීම ;
හැසිරීම ; සක්මන් කිරීම.

විහසිතය [නා.] මද සිනාව.

විහාසස [නා.ප්‍ර.] අහස ; ආකාශය.

විහාරගම [නා.] විහාරයකට පූජා
කරන ලද ගම්වරය.

විහාරගේ [නා.] අ. හික්ෂුන් වාසය
කරන ගෙය ; ආවාසය .- ආ.
බුද්ධ ආදී ප්‍රතිමා සහිත
ගොඩනැගිල්ල.

විහාර විවර [නා.ප්‍ර.] හික්ෂුන්
සඳහා සැදැහැවුණු විහාර
ස්ථානයෙහි තබන සිවුරු.

විහාර දාන [නා.ප්‍ර.]
විහාරස්ථානයක් පූජා කිරීම.

විහාර දේපළ [නා.] විහාර ආරාම
සතු ඉඩකඩම් සහ වෙනත්
වංචල නිශ්චල වස්තු.

විහාර දේවාලගම් [නා.ප්‍ර.] විහාර
දේවාල ආදියට පූජා කරන ලද
ගම්බිම් ඉඩකඩම් ආදී දේපළ.

විහාර බක [නා.] විහාරයට
ගෙනවුත් සඟනට පූජා කරන
බක.

විහාර මඟුල් පූජාව [නා.] විහාර
පූජා කිරීම සඳහා කරන
උත්සවය.

විහාරය [නා.] අ. වෛතෘය,
බෝධිය, බුද්ධ මන්දිරය,
සංඝාවාස ආදී විහාරාංග
වලින්ගෙන් යුත් භික්ෂූන් වාසය
කරන බෞද්ධ සිද්ධස්ථානය ;
පන්සල ; විහාරස්ථානය .- ආ.
බුදුගෙය ; විහාර ගෙය.- ඇ.
හැසිරීම ; පැවැත්ම ; වර්යාව.-
ඇ. වාසය.- විහරණය .- ඉ. ක්‍රීඩා
මණ්ඩප විශේෂයකි.

විහාරවාසී [වි.] විහාරයෙහි,
පන්සලෙහි වාසය කරන.

විහාර සමාපත්ති [නා.ප්‍ර.] සතර
බ්‍රහ්ම විහරණයන්ට සමවැදීම
හෙවත් පැමිණීම.

විහාරාංග [විහාර+අංග] [නා.ප්‍ර.]
බෞද්ධ පූජනීය ස්ථානයකට
අවශ්‍ය දාගැබ්, මහබෝ, පිළිම
යන ක්‍රීඩිත වෛතෘ ආදී අංග.

විහාරාධිපති [නා.ප්‍ර.] බෞද්ධ
පූජනීය ස්ථානයක ප්‍රධානත්වය
දරන භික්ෂූන් වහන්සේ.

විහාරානිසංස [විහාර+ආනිසංස]
[නා.ප්‍ර.] විහාර කරවා පූජා
කිරීමේ යහපත් ප්‍රතිඵල.

විහාරාරාම [විහාර+ආරාම]
[නා.ප්‍ර.] ප්‍රතිමා ගෘහය සහ
භික්ෂූන් නතරව සිටින ආවාස.

විහාසය [නා.] මද සිනාව.

විහිංසක [වි.] හිංසා කරන ; පීඩා
කරන ; හිරිහැර කරන.

විහිංසාව [නා.] හිංසාව ;
හිරිහැරය ; වෙහෙස.

විහිගුම් [වි.] අ. උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ ;
විශිෂ්ට ; මහේශ්වරයා .- ආ.
මහත් ; විශාල ; ගම්හිර ;
සුවිශාල .- ඇ. පතළ ; විසුරුණු.

විහිට [වි.] විහිදුවන ලද ; යවන
ලද ; විසර්ජනය කළ.

විහිත [ක්‍රි. වි.] කරන ලද ; දක්වන
ලද.

විහිත චතුරශ්‍රය, චතුරප්‍රය [නා.]
එක් කෝණයක් 90° ක් වන පරිදි
සෘජුකෝණික ත්‍රිකෝණාකාර
ඇඳීමට ගන්නා පැතලි
උපකරණය.

විහිතඥ [නා. ප්‍ර.] නිරවශේෂ
ඥානයක් ඇත්තා ; පරිපූර්ණ
දැනුමක් ඇත්තා.

විහිදනය (පාරිභා.) [නා.]
ආස්තරණය ; ඇතිරිල්ල.

විහිදනවා [ක්‍රි.] අ. ඉදිරියට
මෙහෙයවනවා ; අවතීර්ණ

කරනවා.- ආ. දුරු කරනවා ; ඇත් කරනවා.- ඇ. පැහැදිලි ව ඉදිරිපත් කරනවා .- ඇ. පතළ කරනවා.- ඉ. පුබුදු කරනවා.	විහින කරගන්නවා (කථා.) [ක්‍රි.] තමන්ගේ ම ක්‍රියාවෙන් තමනට විපත් සලසා ගන්නවා.
විහිදි අකුණු (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] විසර්ජන මාර්ගය නොපෙනෙන තරම් ඇතක වලාකුළු එළිය කරමින්, ගසන අකුණ.	විහිර [නා. ප්‍ර.] අ. විහර බ.- ආ. බාහිර ; පිටස්තර.
විහිදි පෙළ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පිළිවෙළකට අමුණන ලද ගොනුව.	විහිරනවා [ක්‍රි.] විසුරුවනවා ; පතුරනවා.
විහිදීම (පාරිභා.) [නා.] අ. ව්‍යාප්තිය ; ප්‍රසාරණය ; තව - තව ඇතට යොමු වීම.- ආ. වේගයෙන් ඇතට ගමන් කිරීම.	විහිර සැමියා, විර සැමියා [නා.] සැමියා ගෙන් බැහැරි පෙම්වතා ; සොර සැමියා ; ජාරයා ; රහස් පෙම්වතා.
විහිදුම් [නා. ප්‍ර.] අ. ප්‍රබෝධය ; පුබුදු වීම ; පිපීම.- ආ. වැඩි වීම ; දියුණු වීම ; පැතිරීම ; ව්‍යාප්තිය.	විහිරුව [නා.] කමත ; ගොයම් පැහීම සඳහා සකස් කර ඇති තැන.
විහිදුවනවා [ක්‍රි.] අ. පතුරුවනවා ; ව්‍යාප්ත කරනවා ; නිකුත් කරනවා .- ආ. පන්නනවා ; මෙහෙයවනවා ; දිවීමට සලස්වනවා.	විහිරුවනවා [ක්‍රි.] විසිර හරිනවා ; වගුරුවනවා ; යොදවනවා.
විහිදෙනවා [ක්‍රි.] නිකුත් වෙනවා ; පැතිරෙනවා ; ව්‍යාප්ත වෙනවා ; යම්කිසි දිශාවකට යොමුව දික් ව පවතිනවා, නොහොත් වේගයෙන් ගමන් ගන්නවා.	විහිච්ඡතභව [නා. ප්‍ර.] සරදම් ; කවටකම්.
විහිනවා [ක්‍රි.] වහනය කරනවා ; උසුලනවා ; දරනවා.	විහින [වි.] තොර වූ ; අනියයින් ම හීන ; බොහෝ සෙයින් අඩු. විභෙසන [නා. ප්‍ර.] වෙභෙසීම ; අවමන් කිරීම ; පරිහාසය.
	විභේධිත ව්‍යාපාරය [නා.] සුළු වැටුපක් සඳහා බොහෝ වෙභෙස මහන්සි විය යුතු ව්‍යාපාරය නොහොත් කාර්යය.
	විභේසක කර්මය [නා.] සංඝයාට අවමන් කොට, අධිකරණයෙහි දී නිහඬ ව සිටින හික්මුන් වෙත නියම කර ඇති විනය කර්ම විශේෂයක්.

විශේෂ [නා. ප්‍ර.] අනුන්ට
බැණීමෙන්, කර්ජනයෙන්,
කරදර කිරීමෙන් වෙහෙසන
ස්වභාවය.

විභවල [වි.] ව්‍යාකූල වූ ; කලබල
වූ.

විළම්බනය [නා.] විහිළුව ;
කෝළම ; වෙස්වළා ගැනීම ;
අනුකරණය.

විළි [නා.ප්‍ර.] ලජ්ජාව ; පීඩාව ;
කොහොල් ගතිය.

විළිකඩ [නා.ප්‍ර.] විළිය වසන
වස්ත්‍රය ; විශේෂයෙන්
කාන්තාවන් විසින් යටට අඳිනු
ලබන වස්ත්‍රය ; යට ඇඳුම.

විළිකුන් [වි.] ඉදුණු ; පැසුණු ;
බෙහෙවින් මුහුකුරා ගිය.

විළි පහරනවා [ක්‍රි.] දරු ප්‍රසූතියට
උත්සාහ කරනවා ; ප්‍රසව
වේදනාවෙන් යුක්ත වෙනවා ;
විළි රුදාව හටගන්නවා.

විළිබර [වි.] ලජ්ජාවෙන් හරිත ;
අධික ලජ්ජාව සහිත ; විළියෙන්
බරවුණු.

විළිබිය [නා.ප්‍ර.] ලජ්ජාව සහ හය ;
හිරිමතස් දෙක.

විළිබිරු [නා.ප්‍ර.] ලජ්ජා හය.

විළිරදය [නා.] ප්‍රසූතයේදී ඇතිවන
වේදනාව ; විළිරුදාව.

විළිඳුන [නා.] විළි පැහැරීමේ දී
ඊට පහසු වන පිණිස නැගිට

අල්ලා ගැනීමට සිරස්ව බැඳ
ඇති ලණුව.

විළිලජ්ජාව, ¹ලජ්ජාව [නා.] දැඩි
ලජ්ජාව ; විළිය.

විළි ලනවා [ක්‍රි.] අ. විළි පහරනවා.-
ආ. විරිය කරනවා ; උත්සාහ
කරනවා ; තට්ටනවා.

විළිවදිනවා [ක්‍රි.] ලජ්ජා වෙනවා ;
ලජ්ජාවට පත් වෙනවා ; විළියට
පැමිණෙනවා.

විළිවසාගන්නවා [ක්‍රි.] රහස් අවයව
ආවරණය කර ගන්නවා.

විළිසංගය, විළිසංගෙ (කථා.)
[නා.] ලජ්ජාව ; ලෝකයාගේ
අපවාදයට ඇති බිය ;
නොසිරිතක් කිරීමට ඇති පිළිකුල්
සහගත සිතුවිල්ල.

විළිස්සනවා [ක්‍රි.] දත් පෙනෙන
සේ තොල් විවර කරනවා ;
විරිත්තනවා ; නියවනවා.

විළුම, විළුඹ [නා.] පාදයේ බොලට
පිටුපසින් යටිපතුල තෙක් ඇති
කොටස ; යටිපතුලේ පසුභාගය.

විළුමසන් කරනවා [ක්‍රි.] විළුමින්
සංඥාව දෙනවා ; සන්
කටුවෙන් අනිනවා.

වි [නා. ප්‍ර.] අ. ධාන්‍ය විශේෂයක් ;
ගොයම් පැළයෙන් ලබාගන්නා
අස්වැන්න ; සහල් ලබාගන්නා
ධාන්‍ය විශේෂය.- ආ. පක්ෂියා ;

කුරුල්ලා .- ඇ. පොළොව
හඳුන්වන නාමය ; භූමිය .- ඇ.
විටිය ; විදිය ; මාර්ගය.- ඉ.
වියගහ ; වියදණ්ඩ.

වි අක් [නා.ප්‍ර.] වි ඇටයෙහි අග
කොටස.

වි අදේ [නා.] කුඹුරු හිමියා ගෙන්
කුඹුරු ගොවිතැන් කරන
ගොවියාට වැඩ කළිය වශයෙන්
දෙනු ලබන වී කොටස ; ගොවි
අදේ.

වි ඉහිනවා [ක්‍රි.] වී වපුරනවා ;
පැළවීම සඳහා වී කුඹුරට
ඉසිනවා.

වි උඩ කියනවා [ක්‍රි.] වී මුලක්
බැඳ දෙවියන්ට බාර වී උඩකින්
කියනවා ; දේව දානය සඳහා
වී කොටසක් වෙන් කර
තබනවා.

වි කැන් [නා. ප්‍ර.] වී කරල.

වි ගස [නා.] නගුලට ගොන්
දෙන්නා බැඳීමට යොදා ගත්
මැද ලොකු, දෙකෙළවර සිහින්
හරස් ලීය ; වියදණ්ඩ ;
කරත්තයේ ගොනා බඳින ලීය.

වි ගුල [නා.] වී අටුව ; වී බිස්ස ;
වී ගබඩාව.

විජගණිතය [නා.] ගණිත ශාස්ත්‍ර
විශේෂයක් ; සංඛ්‍යා වෙනුවට

අක්ෂර හා සංකේත භාවිත
කෙරෙන විශේෂ ගණිත ක්‍රමය.

විජ ගුප්තික [වි.] බිජ අඩංගු වූ ;
බිජ අන්තර්ගත වූ.

විජනය [නා.] පවත් සැලීම ; හුළං
ගැසීම.

විජය [නා.] අ. බිජය ; බෝවීම
ඇති කරන බිජ.- ආ. අක්ෂරය ;
සංකේතය.

විජ්ජ [නා. ප්‍ර.] අ. දෙපස හෝ එක්
පසෙක පෙළට පිහිටි
ගොඩනැගිලි සමූහයක් සහිත
නගර මාර්ගය ; මාවත ; පාර.-
ආ. දේශීය යාගවල දී කෝටු,
ගොක්කොළ, කෙහෙල් පතුරු
ආදියෙන් තනා ගත් මැසි
පේළිය.

විටිකා [නා. ප්‍ර.] බුලත් වැළ.

විධිය [නා.] පටියේ මුවවිටෙහි
යොදන ඇට ආදියෙන් සෑදූ
ගැටය ; වාටිය.

විණාජාලිකයා [නා.] විණාකාරයා.

විණාතක [නා.] විණාවෙහි විවිධ
නාද නිකුත් කිරීම සඳහා සවිකර
ඇති ලෝහමය රැහැන්
විශේෂය.

විණාදණ්ඩ [නා.] විණාවෙහි කඳ.

විණාදෙණ [නා. ප්‍ර.] විණාවේ
මරුව වැනි කොටස.

විණාපන [නා.] විණා වාදනයට යොදා ගන්නා දුන්න වැනි උපකරණය ; විණා පත්‍රය ; උපවිණය.

විණාව [නා.] තත් සහිත අති-පුරාණ ඉන්දියානු සංගීත භාණ්ඩයක්.

විත [වි.] දුරු වූ ; පහ වූ ; දුරු කළ.

විත ද්වේෂි [වි.] දුරුකළ ද්වේෂය ඇති.

විත මෝහී [වි.] මෝහය නසන ලද ; පහ කළ මෝහ ඇති.

විතරාගී [වි.] පහ කරන ලද රාගය ඇති ; දුරු කළ රාගය ඇති.

විනික්කම [නා. ප්‍ර.] ඉක්මයෑම ; ඉක්මවීම.

විනික්‍රමය [නා.] ශික්ෂාපද කැඩීම ; ඉක්මවීම ; ව්‍යතික්‍රමය.

විනිහරණය, විනිහාරය [නා.] ඇවිදීම ; පියවරෙන් පියවර තැබීම.

විටී වතුෂ්කය [නා.] පාරවල් හතරක් හමු වන ස්ථානය ; හතරමං හන්දිය.

විටීවිත්තය [නා.] රූප ශබ්ද ආදී එක් අරමුණක් පිළිබඳ ව පවත්නා විත්ත පරම්පරාව ; විත්ත විටිය.

විටීප්‍රතිපත්ත [වි.] මාර්ගයට පැමිණි ; විටියට පිවිසි.

විටිය [නා.] අ. ප්‍රධාන මාර්ගය ; විදිය ; පාර ; මාවත.- ආ. පෙළ ; පන්තිය ; අරමුණක් ගැනීමේ දී ඇති වන සිත් පෙළ.

විදකොම්සුව [නා.] රෝම ලන්දේසි නීතියට අනුව යම්කිසි දේපොළක් අන්තිම කැමති පත්‍රයකින් කෙනකුට පැවරීම ; පිත කොම්සුම.

විදිදොර [නා.] අ. විදියක වූ ගේ - දොර ; ප්‍රධාන මාර්ගයක වූ ගේ - දොර.- ආ. විදියකට ඇතුළු වන ස්ථානය.

විදි යනවා [ක්‍රි.] පෙරහැර විටිවල යනවා ; විටී සංචාරය කරනවා.

විදුරු [නා. ප්‍ර.] අ. වැලි හා තවත් ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රකොට සාදන ලද බිඳෙන සුළු විනිවිද පෙනෙන ද්‍රව්‍යයක්.- ආ. දියර වර්ග පානය කිරීම සඳහා විදුරුවලින් තැනූ භාජන විශේෂය.

විදුරුකඩදාසි [නා. ප්‍ර.] දැව භාණ්ඩ මැදීමට ගන්නා කඩදාසි විශේෂයක් ; පොඩි කරන ලද විදුරු කැබලි අලවන ලද සන කඩදාසිය ; වැලිකඩදාසිය.

විදුරුපුළුන් [නා. ප්‍ර.] සියුම් විදුරු කෙඳිවලින් සමන්විත කපු පුළුන් වැනි ද්‍රව්‍යය.

විපසිණ්ඩෙ [නා. ප්‍ර.] පැරණි සිංහල
රජු දවස සිටි සේවක කොටසක් ;
රජුට සහ උසස් රාජ්‍ය
නිලධාරීන්ට පණිවුඩ පනත්
දැගෙන යාම සඳහා සිටි
නිලධාරියෙක්.

වී පාහිනවා (කථා.) [ක්‍රි.] වී
කොටනවා ; වී, සහල් බවට
පත් කරනවා.

වී පූ කරනවා (කථා.) [ක්‍රි.] වී ශුද්ධ
කරනවා ; වීවල බොල් ඉවත්
කරනවා ; වී පොළනවා.

වීපොරි [නා. ප්‍ර.] වී බැඳ සාදාගත්
පොරි ; වීළඳ ; කබලෙහි ලා
බැඳීමෙන් පුපුරුවා ගත් වී.

වී බිස්ස [නා.] නිවෙස්වල වී ගබඩා
කර තබන ස්ථානය.

වී බුව [නා.] වී නංඩුව.

වී බොල් [නා. ප්‍ර.] බීජ රහිත වී ;
පොත්ත පමණක් ඇති වී ;
බොල් වී ; පුහු වී.

වී බොල්ලනවා [ක්‍රි.] වී වලින්
බොල් වෙන් කරනවා ; බොල්
අයින් කරනවා ; වී පූ කරනවා.

වීමංස [නා.] අන්‍යයන් තමන්
කෙරෙහි අනුකූල කරවා
ගැනීමේ ශක්තිය ඇති ප්‍රඥා
වෛතසිකය ; අධිපති ධර්ම
සතරින් එකක්.

වීමංසාව [නා.] පරීක්ෂාව ;
විමර්ශනය ; විමසීම.

වීමංසිද්ධිපාදය [නා.] සෘද්ධි බලය
උපදවා ගැනීමට හේතු වන
ප්‍රඥාව.

වී මලුව [නා.] වැපිරීමට පෙර
පැළවීම පිණිස තෙමා ගොඩ
ගසන වී ගොඩ.

වී යාන [නා.ප්‍ර.] වී පැළවීම සඳහා
අතුරා දැමූ ස්ථානය.

වී යාල්ලනවා [ක්‍රි.] වී මනිනවා ;
වී අස්වැන්න ප්‍රමාණය
මනිනවා.

වීර [වි.] ශක්තිවන්ත වූ ; රණශූර
වූ ; අපරාජිත වූ ; ධෛර්යය
සම්පන්න වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. කාව්‍ය
රස නවයෙන් එකක්.- ආ.
නිර්භීත හෝ දක්ෂ පුද්ගලයා ;
රණශූරයා.

වීර කාව්‍යය [නා.] වීරත්වය
කුළුගැන්වෙන පරිදි රචිත
නිර්මාණ ගද්‍ය හෝ පද්‍ය
බන්ධනය.

වීර පර්යඬිකය [නා.] බෝධි
සත්වයන් වහන්සේ බුදු වීමට
හිඳගත් මහාබෝධි පර්යඬිකය ;
වීරාසනය.

වීරපුරුෂයා [නා.] නිර්භීත,
පුද්ගලයා ; එඩිතර තැනැත්තා ;
වීරක්‍රියාවක් ජයගත් පුද්ගලයා.

වීරබලය [නා.] වීරත්වය ; එඩිය ;
ශක්තිය.

විරඹ [නා.ප්‍ර.] අන්‍යයකුට අයත් කාන්තාව ; පරස්ත්‍රිය.

විරසැමියා [නා.ප්‍ර.] සොර සැමියා ; විහිර සැමියා.

විරසිරි [නා.] වීරයය නමැති ශ්‍රීය ; විරත්වයෙන් යුත් ශ්‍රී කාන්තාව.

විරාණ [නා.ප්‍ර.] අධිපතීන්ට වාඩි වීම සඳහා පුරාණයේ තිබූ ආසන විශේෂයකි.

විරාසනය [නා.] යෝගීන් විසින් භාවනා සඳහා දෙපා දෙ කලවය මත, පතුල් ඉහළට නැඹුරු ව පිහිටන සේ යොදා ගනු ලබන ආසන ක්‍රමයකි.

වීරිය [නා.] අ. නොපසුබට උත්සාහය ; වීරයය ; වැයම.- ආ. තේජස ; බලය.- ඇ. ද්‍රව්‍යයක අන්තර්ගත ශක්තිය.

වීරු [නා.ප්‍ර.] කථුරු නම් කුච්ඤවූ විශේෂය.- [වි.] විසුරු වන ලද්දා වූ ; විසිරවූ.

වීරෙනවා [ක්‍රි.] විහිදෙනවා ; විසිරෙනවා.

වීරෝදාර [වීර+උදාර] [වි.] වීර උදාර ගති ඇති ; නිර්භීත ; අපරාජිත ගති ඇති වූත් උදාර වූත්.

වීරයවෛතසිකය [නා.] බුදු දහමෙහි දැක්වෙන ප්‍රකීර්ණක වෛතසික සයෙන් එකක් ; සිතෙහි පවත්නා සහජාත ධර්ම උත්සාහවත් කරන ස්වභාවය.

වීරයපාරමිතාව [නා.] නොපසුබට උත්සාහය මගින් අපරාජිත බව දැක්වීම ආශ්‍රිත ව බෝධිසත්වයෙකු බුද්ධත්වය ලැබීම සඳහා සම්පූර්ණ කළ යුතු පාරමිතා දහයෙන් එකකි.

වීරය බලය [නා.] අධිගමයට හේතු වන බල පහෙන් එකක් වූ වීරයය ; උත්සාහය නිසා ඇති වන ශක්තිය.

වීරයය [නා.] අ. වීරය වෛතසිකය.- ආ. තේජස ; බලය.- ඇ. එකොළොස් ආකාර වූ වරණ ධර්මවලින් එකකි.

වීරය වඩනවා [ක්‍රි.] උත්සාහ දරනවා ; දිරි ගන්වනවා ; ප්‍රයත්න දරනවා.

වීරය සම්බෝධ්‍යඝ්‍රීගය [නා.] සම්බෝධිය නම් වූ සතරමග සතරඵලයට, පැමිණීමට උපයෝගී වන ධර්ම (බොධ්‍යඝ්‍රීග) හතෙන් එකකි.

වීරයාධික [වීරය+අධික] [වි.] වීරයය වැඩි ; අධික වීරයයෙන් යුක්ත.

වීරයාධිෂ්ඨානය [වීරය+අධිෂ්ඨානය] [නා.] වීරයය සහිත අධිෂ්ඨානය.

වීරයේන්ද්‍රිය [වීරය+ඉන්ද්‍රිය] [නා.] සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයන්ට ප්‍රධාන වූ වීරයය ; උත්සාහය නමැති ඉන්ද්‍රියය.

විල්බැරැක්කය [නා.] සුළු ප්‍රමාණයකට බර ඇදීම සඳහා සතරැස් ලෝහ පෙට්ටියක්, පා දෙකක් හා තනි රෝදයක් ඇති අත් කරත්තය ; විල් බැරෝව.

වී වඩුවා [නා.] වී ඉසින පුද්ගලයා ; ගොවියා.

වී වන [නා.ප්‍ර.] වංගෙඩියේ වරකට අල්ලන වී ප්‍රමාණය.

වී වරුව [නා.] පිදුරු වෙනුවලින් වටකර, මැටි නොගසා වී ආදී ධාන්‍ය තබන මැස්ස.

වී වෙන් කරනවා [ක්‍රි.] යම්කිසි විශේෂ කටයුත්තක්, භාරයක් හෝ දේව පූජාවක් වෙනුවෙන් ධාන්‍ය කොටසක් වෙන් කොට තබනවා.

වීසනි [නා.ප්‍ර.] විස්ස.

වීසත්තිකා [නා.ප්‍ර.] ඇලුම් ඇති කිරීම ; තෘෂ්ණාව ; ආශාව.

වීසම (කථා.) [නා.] අවුත්සය ; රාත්තලෙන් දහසයෙන් පංගුව.

වීසා පත්‍රය [නා.] විදේශිකයකුට රටකට ඇතුළුවීම සඳහා දෙනු ලබන බලපත්‍රය.

වීසි කඩුව [නා.] දමා ගසන කඩු වර්ගයක්.

වීසිදැල [නා.] අතින් අල්ලා ගංගා, ඇළ, දොළ ආදියෙහි දියට විසි

කර මාලු අල්ලන දැල ; ඔරු දැල.

වීහතු පැළෙනවා [ක්‍රි.] වී කණු කැපෙනවා ; වී ඇටය පැළ වීමට පටන් ගන්නවා.

වී හුළං කරනවා [ක්‍රි.] ස්වාභාවික හෝ කෘත්‍රිම හෝ හුළඟට අල්ලා විවල ඇති බොල් ආදිය ඉවත් කරනවා.

වුක්ත ප්‍රකාර [වි.] කියන ලද ආකාර.

වුටුනු [නා.ප්‍ර.] ඔටුන්න ; වේදනය ; කිරීමය.

වුට්ඨානය [නා.] නැගී සිටීම ; ධ්‍යානයෙන් නැගී සිටීම හෝ වෙන් වීම.

වුඩ්ඩ [වි.] වෘද්ධ ; වැඩි මහලු.

වුඩ්ඩ පබ්බජිත [නා.ප්‍ර.] මහලු ව පැවිදි වූ තැනැත්තා.

වුත්ති [නා.ප්‍ර.] අ. වෘත්තිය ; රැකියාව ; පැවැත්ම ; හැසිරීම.- ආ. අර්ථකථනය ; විවරණය.- ඇ. ලඝු ගුරු පිහිටුවීමේ නියමය.

වුපසමනය [නා.] සංසිද්ධිම ; සුව කිරීම.

වුස්භනය [නා.] පා කර යැවීම ; ජලයේ ගසාගෙන යාමට සැලසීම.

වුරුණු [වි.] දිය වූ ; දියාරු වූ ; විරු වූ ; වසා තෙලට අයත්.

වුරුණු තෙල් [නා.ප්‍ර.] සිරුරු
මසෙහි තිබෙන තෙල ; මේදය.

වුරුණු [වි.] වෘද්ධ ; මහලු .- [නා.
ප්‍ර.] අවුරුද්ද.

වුරුවල් [නා.ප්‍ර.] මහ වනය ; පුළුල්
කැලාව.

වුලන් [වි.] බැටළු ආදී සතුන්ගේ
ලෝමයෙන් කළ ; ලෝමයෙන්
සැදූ.

වුලුඹුනවා [ක්‍රි.] පැහැර ගන්නවා ;
විලුම්පනය කරනවා.

වුල්ප්‍රමයිට් [නා.ප්‍ර.] වංස්ථන්
නමැති ලෝහය නිස්සාරණය
කරන්නා වූ ලෝ පස.

වුවන [නා.] මුහුණ.

වුස්ටඩ් යන්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
නූල් වෙන් වශයෙන් හඳුනාගත
හැකි රෙදි වියන යන්ත්‍රය.

වුස්ටඩ් රෙදි (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.]
පීරු දිග ලොම්වලින් සාදනු
ලබන රෙදි වර්ගයකි.

වෘංහණය [නා.] අ. ධාතු ශක්තිය
වර්ධනය කිරීම ; තර කිරීම .-
ආ. විත්ත ශක්තිය වර්ධනය ;
සිත වැඩීම.

වෘංහිතය [නා.] කුංචනාදය.

වෘකපෝතකයා (පාරිභා.) [නා.] අ.
වෘක පැටියා.- ආ. බාල-
දක්ෂයෙකු විමට පුහුණුව
ලබන්නා.

වෘකයා [නා.] සුනඛ ගණයට අයත්
නපුරු කැලැවෘසී සත්ත්ව
විශේෂයකි.

වෘක්ක (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] උදර
කුහරයෙහි පිහිටි මුත්‍ර පෙරන
අවයවය ; වකුගඩුව.

වෘක්ක අශ්මය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවේ ඇති වන ගල්.

වෘක්ක දේහානුව (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩු හා සම්බන්ධ ඉතා
සියුම් කොටස.

වෘක්ක නාඩිය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවට පිරිසිදු ලේ ගෙන
යන ධමනිය.

වෘක්ක පරිහෘද නාලය [නා.]
වකුගඩුව හෘදයට සම්බන්ධ
කරන නාලය.

වෘක්ක පෞරිතනය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවල ගැස්මක් සහිත ව
ඇති වන තද වේදනාව ;
වෘක්ක ශූලය.

වෘක්ක ප්‍රදාහය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවේ ආසාදනය ;
දැවිල්ල.

වෘක්කාණු (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.]
වකුගඩුවේ ක්‍රියාකාරී වන සියුම්
අංශු.

වෘක්කාහ (පාරිභා.) [වි.] වකුගඩුවක
හැඩය ඇති.

වෘක්කිකාව (පාරිභා.) [නා.]
අපෘෂ්ඨ වංශීන්ට හා සෙසු
පහත් සතුන්ට තිබෙන බහිෂ්ඨාවී
නාලිකාව.

වෘක්කිය (පාරිභා.) [වි.] වකුගඩුව
හා සම්බන්ධ වූ.

වෘක්කිය කල්වරකය (පාරිභා.)
[නා.] වකුගඩුව හා සම්බන්ධ
ඉතා සියුම් කොටස ; දේහාණුව.

වෘක්කිය කවලිකාව (පාරිභා.)
[නා.] වකුගඩුව හා සම්බන්ධ
තන්තුමය පටකය.

වෘක්කිය ධමනිය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවට ලේ ගෙන යන
වාහිනිය.

වෘක්කිය ප්‍රතිහාර පද්ධතිය
(පාරිභා.) [නා.] ඇතැම්
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ශරීරයේ පස්ස
කොටසේ සිට වකුගඩුව කරා
ලේ ගෙනන ශිරා පද්ධතිය.

වෘක්කිය රිකට්සය (පාරිභා.)
[නා.] වකුගඩු ආශ්‍රිත ව ඇටවල
දුර්වලතාවයක් නිසා ඇති වන
රෝගය.

වෘක්කිය ලපය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩුවට නහර හා ලේ නහර
ඇතුළු වී පිට වන කොටස.

වෘක්කිය ශූලය (පාරිභා.) [නා.]
උලකින් අනින්නාක් වැනි
දැනීම ඇති කරවන වකුගඩු
රෝග විශේෂයක්.

වෘක්කිය ශ්‍රෝණිය (පාරිභා.) [නා.]
(බේසමක හැඩ ඇති) වකුගඩු
කුහරය.

වෘක්කිය ස්නම්භය (පාරිභා.) [නා.]
වකුගඩු කුහරය.

වෘක්ෂකුල [නා. ප්‍ර.] ගස් සමූහය.

වෘක්ෂ ජීර්ණය [නා.] ගස් දිරා
යෑමෙන් සෑදෙන ද්‍රව්‍යය.

වෘක්ෂ දේවතාවා [නා.] ගසකට
අරක් ගත් දේවතාවා ; වන
දෙවියා ; රැක් දෙවියා.

වෘක්ෂධර්මය [නා.] තමන්
ඇසුරෙහි ඇති ගස්හි ඵල නැති
විට නො කිපී එය අත් නො
හැර සිටින ස්වභාවය.

වෘක්ෂ ධර්ම ශාස්ත්‍රය [නා.]
ශාක වර්ග පිළිබඳ විද්‍යානුකූල
හැදෑරීම.

වෘක්ෂ නිශ්‍රිත [වි.] ගස් ඇසුරු
කළ ; ගස නිවාස කොට ගත්.

වෘක්ෂ පර්ණ [නා. ප්‍ර.] ගස්වල
කොළ.

වෘක්ෂමූලිකාංගය [නා.] ගස්
මූලිහිම වාසය කිරීමේ ශික්ෂාව
සමාදන් වීමෙන් රකින
ධුතාභීගය.

වෘක්ෂය [නා.] ශක්තිමත් ව ශාඛා
- ප්‍රශාඛා සහිත ව උසට
වැඩෙන ශාකය.

වෘක්ෂලතා ගුල්ම [නා. ප්‍ර.] ගස් වැල් එකිනෙක එකීමෙන් සැදුණු ගොමුව.

වෘක්ෂ වන්දනාව [නා.] අ. ආගමික විශ්වාසයකින් ගස්වලට වැදීම.- ආ. ගස්වල වසතැයි සිතන දෙවියන්ට වැදීම.

වෘක්ෂ විතරණය (පාරිභා.) [නා.] ගස් විහිදීම ; ගස් පැතිර පවත්නා විධිය.

වෘක්ෂ සායම් (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] ශාකවලින් ලබා ගන්නා සායම්.

වෘක්ෂාග්‍රය [වෘක්ෂ+අග්‍රය] ගස් මුදුන ; රැක් මුදුන.

වෘක්ෂාදනී [නා.ප්‍ර.] පිළිල.

වෘක්ෂාහාර [වෘක්ෂ+ආහාර] [නා.ප්‍ර.] ගස් සාරවත් ලෙස වැඩීමට හේතු වන ශාක ද්‍රව්‍ය ; කාබනික පොහොර.

වෘණය [නා.] තුවාලය ; වණය.

වෘත බණ්ඩය [නා.] වෘත්තයකින් කොටසක්.

වෘත දර්ශය [නා.] (සත්ව.) වර්ගීකරණය කළ තැනැත්තා විසින් නම් කර නොමැති කිසියම් වර්ගයක් හෝ උපවර්ගයක් හැඳින්වීම සඳහා තෝරාගන්නා ආදර්ශක වර්ගය.

වෘතඛාවනය [නා.] අසුන් පුහුණු කිරීමේ දී වට්ට දිවීම.

වෘතාස්ථිය [නා.] සර්පයකුගේ කොඳු ඇටය.

වෘතී [නා. ප්‍ර.] වැට ; වැටිය.

වෘත්ත ඖෂිතය [නා.] තැනට හෝ කරුණට ඔබ්බෙන් සේ පද්‍ය රචනයේ දී ඡන්දස් රැකීම ; පද්‍ය රචනයේ දී වර්ණයනට උචිත විරිත් යෙදීම.

වෘත්ත කක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] ග්‍රහතාරකා ගමන් කරන කවාකාර මාර්ගය.

වෘත්ත කථාව [නා.] සසර පිළිබඳ කථාව ; පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය.

වෘත්තකම්පනය [නා.] වෘත්තාකාර ව සිදු වන ස්පන්දනය ; වංචල වීම.

වෘත්ත කේතුව (පාරිභා.) [නා.] පාදය චක්‍රාකාර ව ක්‍රමයෙන් උල් ව ගොස් මුදුනෙහි තුඩක් බවට පැමිණෙන රූප සටහන.

වෘත්ත කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.] වෘත්තයක මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යය ; විෂ්කම්භ දෙකක් එකිනෙක කැපී යන ස්ථානය.

වෘත්ත බණ්ඩ උච්චය (පාරිභා.) [නා.] වෘත්ත බණ්ඩයක උස.

වෘත්ත බණ්ඩය (පාරිභා.) [නා.] වාපයකින් හා ජ්‍යායකින් සම්බන්ධ වූ වෘත්තයක කොටස.

වෘත්ත ගන්ධි [නා. ප්‍ර.]

ශබ්දාලංකාරයට මුල්තැන දෙන
ගද්‍ය රචනා ක්‍රමය ; විරිතකට
අනුව රචනා කරන ලද ගද්‍ය
රචනය ; මාත්‍රා සම සංඛ්‍යාවකට
පසු ව යතියක් ඇති වන අයුරින්
රචිත ගද්‍යය.

වෘත්ත ගෝලය [නා.] පෘෂ්ඨයේ
සෑම ලක්ෂ්‍යයක්ම කේන්ද්‍රයෙන්
සම දුර වූ සන සම වටකුරු
ඝනය.

වෘත්ත චතුරශ්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්තයක් තුළ නිර්මාණය
කරනු ලබන පැති හතරකින්
යුත් රූපය.

වෘත්ත චලිතය (පරිභා.) [නා.]
යම් වස්තුවක් චක්‍රාකාර ව
චලනය වීම.

වෘත්ත වාපය (පාරිභා.) [නා.]
කවයක පරිධියේ කොටසක්.

වෘත්ත තන්තු [නා. ප්‍ර.] ඇසෙහි
පිහිටි අභ්‍යන්තර පේශි අතුරෙන්
දෙවැන්න වන තාරා මණ්ඩල
පේශි.

වෘත්ත තුන [නා.] සසර දුකට
හේතු වන ක්ලේශ, කර්ම හා
විපාක යන වෘත්ත තුන.

වෘත්ත දඟරය (පාරිභා.) [නා.]
චලයාකාර වෙළුම ; කවාකාර
දඟරය.

වෘත්ත දුක්ඛය, වෘත්ත දුඃඛය [නා.]
සංසාර දුඃඛය ; සසර දුක.

වෘත්ත ධාරාව (පරිභා.) [නා.]
කවාකාර ව දිවෙන විදුලි බලය.

වෘත්ත නළය (පාරිභා.) [නා.]
කවාකාර නළය.

වෘත්ත නිශ්‍රීක [වි.] සංසාර වෘත්තය
ඇසුරු කළ ; සසර පැවැත්ම
පතන.

වෘත්ත පරිධිය (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්තයක වට ප්‍රමාණය.

වෘත්තපාද විද්‍යුත්මානය (පාරිභා.)
[නා.] කම්බියක එක කෙළවරක
සිට අනික් කෙළවරට ගලා යන
වෘත්තපාදක විදුලි ධාරාවේ
ක්ෂිති වෙනස මනින යන්ත්‍රය.

වෘත්ත පිස්ටනය (පරිභා.) [නා.]
යන්ත්‍රයක් ක්‍රියා කිරීමේ දී යන්ත්‍ර
නළයක් (සිලින්ඩරයක්) තුළ
ඉහළ පහළ යන සිලින්ඩරාකාර
අවයවය.

වෘත්ත මිනුම (පාරිභා.) [නා.]
රේඛීයත් මිනුමෙන් කෝණ
මැනීම.

වෘත්තය [නා.] අ. කේන්ද්‍රයේ සිට
එක සමාන දුරින් රේඛාවකින්
වට වූ තල රූපය ; රවුම ; වටය ;
කවය .- ආ. පද්‍ය බන්ධනයට
අවශ්‍ය වූ මාත්‍රා ගණනක ඡන්දස්
නියමය ; තාලය ; ලඝු-ගුරු
නියමය.

වෘත්ත සවිජ්ජ (පාරිභා.) [වි.] ලිවල
සියුම් කවාකාර සිදුරු සහිත.

වෘත්ත සන්නිශ්‍රිත [වි.] සසර ඇසුරු කළ ; සසර ගමන හා සම්බන්ධ.

වෘත්තාකාර [වෘත්ත+ආකාර] (පාරිභා.) [වි.] රවුම් හැඩය ඇති ; කවාකාර.

වෘත්තාකාර මානය (පාරිභා.) [නා.] කෝණයක් රේඛීයත්වය ඒකක මාර්ගයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම.

වෘත්තාකාර ශ්‍රිතිය (පාරිභා.) [නා.] සෘජුකෝණික ත්‍රිකෝණයක බාහුවල සමහර අනුපාත සෙවීමෙන් ලබාගන්නා සයිනය, ටැන්ජන්තය ආදී ඵලය.

වෘත්තාකාර සිලින්ඩරය (පාරිභා.) [නා.] වෘත්තාකාර පතුලකින් යුත් ප්‍රිස්මය.

වෘත්තාන්තය [නා.] තොරතුරු කථාව ; කථාන්තරය.

වෘත්තිකයා [නා. ප්‍ර.] රැකියාවක යෙදෙන තැනැත්තා.

වෘත්තිකාව (පාරිභා.) [නා.] කුඩා වෘත්තය ; කුඩා කවය.

වෘත්ති දානය [නා.] ජීවිතය වෘත්තීය පිණිස දෙන දීමනාව ; වැටුප් දීම.

වෘත්ති හේද [නා. ප්‍ර.] අ. රැකියාවේ වෙනස්කම් ; වෘත්තීය වෙනස් වීම.- ආ. (පද්‍යයක) වෘත්තය බිඳීම ; විරිතට හානි පැමිණීම ; විරිත වෙනස් වීම.

වෘත්තීය [නා.] අ. ජීවන මාර්ගය ; රැකියාව.- ආ. පැවැත්ම ; සසර ගමන.- ඇ. වැටිය ; බැම්ම.

වෘත්තීය [වි.] අ. කවාකාර ; වක්‍රවත්.- ආ. රක්ෂාව හා සම්බන්ධ ; වෘත්තීය පිළිබඳ.

වෘත්තීය අධ්‍යාපනය [නා.] රැකියාවක් ලෙස කළ හැකි විෂයයන් හැදෑරීම.

වෘත්තීය වාරිතිය (පාරිභා.) [නා.] රැකියාව සම්බන්ධ මනා හැසිරීම.

වෘත්තීය නියෝජනය (පාරිභා.) [නා.] රැකියා ක්ෂේත්‍රයක සේවකයින් වෙනුවෙන් ක්‍රියා කිරීම සඳහා පෙනී සිටීම.

වෘත්තීය නීතිඥයා [නා.] රැකියා කටයුතු වෙනුවෙන් පෙනී සිටින නීති උපදේශකයා.

වෘත්තීය පරිචය (පාරිභා.) [නා.] රැකියාව පිළිබඳ මනා පළපුරුද්ද.

වෘත්තීය සංගමය [නා.] සේවා වෘත්තිවල යෙදී සිටින ජනතාව විසින් තම වෘත්තීය කටයුතු නඟා සිටුවීම සඳහා පිහිටුවා ගන්නා සමිති විශේෂය.

වෘත්තීය සමාචාරය [නා.] රැකියාවේ ගෞරවයට හේතු වන යහපත් හැසිරීම ; පැවැත්ම.

වෘද්ධ [වි.] අ. වයසින් වැඩි ; වැඩිහිටි.- ආ. පැරණි ; චිරාගත.- ඇ. වැඩුණු.	වෘද්ධාපවායනය [වෘද්ධ + අපවායනය] [නා.] වැඩිහිටියන්ට සංග්‍රහ කිරීම ; වැඩිහිටියන් පිදීම.
වෘද්ධ අධ්‍යාපනය [නා.] වැඩිහිටියන් වෙනුවෙන් කරනු ලබන ඉගැන්වීම.	වෘද්ධාව [නා.] මහලු ස්ත්‍රිය ; මැහැල්ල.
වෘද්ධ ඥානය [නා.] වැඩුණු නුවණ.	වෘද්ධ අනුපාතය (පරිහා.) [නා.] වර්ධනය පිළිබඳ එක ම වර්ගයේ රාශි දෙකක් අතර ඇති ප්‍රමාණාත්මක සම්බන්ධය.
වෘද්ධ දෘෂ්ටිකතාව (පරිහා.) [නා.] වයස්ගත වන විට ළඟ පෙනීම හීන වීම ; හතළිස් ඇඳිරිය.	වෘද්ධ කාලය (පාරිහා.) [නා.] වැඩීම සිදුවන කාල සීමාව.
වෘද්ධ පාෂාණ (පාරිහා.) [නා. ප්‍ර.] පෘථිවියේ වැඩිම පිළිබඳ ආදි යුගයට අයත් ගල්, පස් ආදිය.	වෘද්ධ ප්‍රදේශ (පාරිහා.) [නා. ප්‍ර.] මෝසම් ප්‍රදේශ.
වෘද්ධ ප්‍රවෘත්තියා [නා.] මහලු වී පැවිදි වූ තැනැත්තා.	වෘද්ධ ප්‍රාප්ත [වි.] සමෘද්ධියට පැමිණි ; දියුණුවට පත්.
වෘද්ධ භූලක්ෂණ (පාරිහා.) [නා.ප්‍ර.] භූමියක පුරාණත්වය විදහා දක්වන ලකුණු.	වෘද්ධ මානය [නා.] මැනීමේ උපකරණයක් ; ශාක අවයවයක දික් වීමේ ශීඝ්‍රතාව මැනීමේ උපකරණය.
වෘද්ධ වයසයා [නා.] වෘද්ධත්වයෙන් සමාන වයස් ඇත්තා ; සමාන වයසේ සිටි වෘද්ධයා.	වෘද්ධිය [නා.] අ. වැඩීම ; නැණ, ගුණ, ධන, බලය ආදියේ වර්ධනය.- ආ. (ව්‍යාක.) මාත්‍රාවල වැඩිවීම ; මාත්‍රා වෘද්ධිය.- ඇ. (පාරිහා.) විතතිය ; වැඩීම.
වෘද්ධ වායුව [නා.] (වැඩුණු වායුව යනු වායාර්ථය) වෘද්ධ රෝගය ; අණ්ඩ වායුව.	වෘද්ධිය [නා.] අ. වැඩීම ; නැණ, ගුණ, ධන, බලය ආදියේ වර්ධනය.- ආ. (ව්‍යාක.) මාත්‍රාවල වැඩිවීම ; මාත්‍රා වෘද්ධිය.- ඇ. (පාරිහා.) විතතිය ; වැඩීම.
වෘද්ධාක්ෂර [නා. ප්‍ර.] දීර්ඝ අකුරු.	වෘද්ධිය [නා.] අ. වැඩීම ; නැණ, ගුණ, ධන, බලය ආදියේ වර්ධනය.- ආ. (ව්‍යාක.) මාත්‍රාවල වැඩිවීම ; මාත්‍රා වෘද්ධිය.- ඇ. (පාරිහා.) විතතිය ; වැඩීම.
වෘද්ධාපගමනය [වෘද්ධ+ අපගමනය] (පාරිහා.) [නා.] වයස් ගත වීම නිසා රක්ෂාවෙන් නතර කොට විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම.	වෘද්ධෝපගත [වෘද්ධ+උපගත] [වි.] මහලු අවස්ථාවට පැමිණි ; වියපත්.
	වෘද්ධෝපගමන පනත් (පාරිහා.) [නා. ප්‍ර.] මහලු වයසට පැමිණීම

නිසා සේවයෙන් අස් වී යාම පිළිබඳ නීති රීති.	වෘශ්චික [නා. ප්‍ර.] අ. ගෝනුස්සා.- ආ. (ජ්‍යෝති). ගෝනුසු හැඩයට තාරකා පිහිටා ඇතැයි කියනු ලබන ලග්නය.
වෘද්ධාස්මර [නා. බහු.] (ව්‍යාක.) වෘද්ධියට පත් වන අකුරු.	
වෘන්ත ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.] කොළ නටුවක කොට්ටයක් වැනි මහත් වුණු තැන.	වෘශ්චිකාභ (පාරිභා.) [වි.] ගෝනුස්සකු වැනි ; ගෝනුස්සකු ගේ ස්වරූපය ගත්.
වෘන්තකාල (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] අතු බවට හැරෙන පුප්පුසිය කුඩා වෘත්ත.	වෘෂ [වි.] උත්තම ; ශ්‍රේෂ්ඨ.- [නා.ප්‍ර.] ගොනා ; වෘෂභයා.
වෘන්ත පහුර (පාරිභා.) [නා.] වැලක කොළ නටුවේ හටගන්නා පහුර.	වෘෂණ [නා.ප්‍ර.] බාහිර කෝෂයක පිහිටි, ශුක්‍ර ධාතුව නිෂ්පාදනය කරන පුරුෂ ලිංගේන්ද්‍රිය පද්ධතියට අයත් ග්‍රන්ථිය ; අණ්ඩ කෝෂය.
වෘන්තය (පාරිභා.) [නා.] ගෙඩි, මල්, කොළ ආදියෙහි නටුව.	වෘෂණකර්ෂකය [නා.] ක්ෂීරපායී පිරිමි සතුන්ගේ වෘෂණ කෝෂයෙහි වෘෂණවලට ආධාරකව තිබෙන පටක රජ්ජුව හෙවත් රැහැන ; වෘෂණ කර්ෂක රජ්ජුව.
වෘන්තිකාව (පාරිභා.) [නා.] නටුවක් වැනි කුඩා අවයවය.	වෘෂණ කෝෂය (පාරිභා.) [නා.] පුරුෂ ලිංගේන්ද්‍රිය පද්ධතියට අයත් අණ්ඩ දෙක පවත්නා කෝෂය.
වෘන්ද සනත්තය (පාරිභා.) [නා.] සමූහයක ඒකාබද්ධතාව.	වෘෂණ ග්‍රන්ථිය [නා.] අණ්ඩය ; වෘෂණය.
වෘන්ද මේසය [නා.] හිම කඳු මෙන් රාශිභූත සුදු වලාකුළු විශේෂය.	වෘෂධිවජයා [නා.] වෘෂභයකුගේ සලකුණ සහිත කොඩියක් ඇති මහ දෙවියා හෙවත් ශිව දෙවියා.
වෘන්දය [නා.] අ. සමූහය ; රංචුව.- ආ. එකට ගායනය වාදනය කරන පිරිස ; ගායක - වාදක කණ්ඩායම.	වෘෂභ, ව්‍රෂභ [නා. ප්‍ර.] අ. උතුම් ගවයා.- ආ. රාශි වක්‍රයේ
වෘන්ද වාදනය [නා.] ගායක- වාදක කණ්ඩායමක සමූහ සංගීතමය කාර්යය.	
වෘන්දාරක [නා. ප්‍ර.] අ. දෙවියා ; දේවතාවා.- ආ. අතිශ්‍රේෂ්ඨ වූ ගණ නායකයා.	

දැක්වෙන දෙවන රාශිය.- ඇ. වෘෂභ නාමයෙන් හඳුන්වා ඇති වර්ෂය.	වෘහත් [වි.] මහත් ; විශාල.
වෘෂභ මණ්ඩලය [නා.] ගොනකුගේ රූපයට සමාන යැයි පිළිගැනෙන තාරකා මණ්ඩලය.	වෘහත් ධමනිය [නා.] පිරිසිදු ලේ ගමන් කරන ප්‍රධාන නාඩිය.
වෘෂභ රාජයා [නා.] අ. ප්‍රධාන ගවයා ; ශ්‍රේෂ්ඨ ගවයා.- ආ. බුදුන්වහන්සේගේ සිරිපකුලෙහි පිහිටි එකසිය අටක් මඟුල් ලකුණුවලින් එකක්.	වෘහත්ඵලය [නා.] චතුර්ථධ්‍යාන භූමිය වන චේතස්ඵල බඹලොව.
වෘෂභාජාතිය [නා.ප්‍ර.] මෙහෙය වන්නාගේ ඉඟි දන්නා වූ වෘෂභයා ; ශ්‍රේෂ්ඨ වෘෂභයා.	වෘහත්මසූරිකා [නා.ප්‍ර.] වසූරිය හෙවත් මහාමාරිය නම් සංක්‍රාමික රෝගය.
වෘෂභි [නා.ප්‍ර.] අ. වැන්දඹුව ; විධවාච.- ආ. කරදමුංගු ; එන්සාල්.	වෘහද් [නා.ප්‍ර.] පක්වාශයේ කොටසක් ; මහ බඩවැල.
වෘෂලයා [නා.] පහත් තැනැත්තා ; වසලයා.	වෘහස්පති [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවියන්ගේ පුරෝහිත දෙවියා ; සූරගුරු ; බාහස්පති ; ගුරු ග්‍රහයා.- ආ.
වෘෂ්ටිකාප ප්‍රස්තාරය (පාරිභා.) [නා.] වැසි සහ සීත - උණුසුම හා සම්බන්ධ දේශගුණික වෙනස්කම් පෙන්නුම් ප්‍රස්තාරය.	වාර්වාක දර්ශන ග්‍රන්ථයේ කතුවරයා.
වෘෂ්ටි නිපාතය [නා.] වැසි වැසීම ; වර්ෂාපතනය.	වෙ, වෙය [නා. ප්‍ර.] වීරිය ; මාර්ගය.
වෘෂ්ටි විසාතය [නා.] වැසි නැති වීම.	වෙංගනාවා (කථා.) [නා.] කුඩා කරදිය මත්ස්‍ය විශේෂයක්.
වෘෂ්‍ය [වි.] ශුක්‍ර ධාතුව වඩන ; පෝෂ්‍ය ගුණය ඇති.	වෙච්චම [නා.] මහනුවර රාජ්‍ය සමයේ භාවිත කළ කුඩා මුදල් ඒකකයක්.
	වෙජ, වෙජ්ජ [නා.ප්‍ර.] වෙදකම්හි යෙදෙන්නා ; වෛද්‍යවරයා.
	වෙජ්ජසාලා [නා.ප්‍ර.] වෙදකම් කරන ස්ථානය ; ආරෝග්‍ය ශාලාව.
	වෙට්ට [වි.] අ. පහත් ; නිව ; අධම.- ආ. වියළි ; වැඩකට ගත නොහැකි.- ඇ. කැපූ ; පෙති ගැසූ.

වෙව්වන් [නා.] වේතනය ;
දීමනාව.

වෙව්ව පාකු, 'පාක්කු [නා.ප්‍ර.]
පෙතිවලට කැපු (ප්‍රා) පුවක් ;
පෙති පුවක්.

වෙව්ව පිත්තල [නා.ප්‍ර.] වැඩකට
ගත නොහැකි පිත්තල ; වට
පිත්තල.

වෙව්ව පිත්තලයා [නා.] වැඩකට
නැති තැනැත්තා ; තක්කඩියා.

වෙව්වම [නා.] අ. නගරයෙහි
පවුරු මත සැදූ මුරකොටු
විශේෂයක්.- ආ. වැල්වලින්
කළ සැරසිල්ල ; ලියකම.

වෙව්වර [වි.] මුරණ්ඩු ; දරදඬු ;
අවිනීත ; දඩබ්බර.

වෙව්ව වේලිය (කථා.) [නා.] අ.
දෙදෙනකු අතර පවත්නා
නොසතුට.- ආ. මුරණ්ඩු ගතිය ;
ගරුසරු නැතිකම.

වෙව්වුව (කථා.) [නා.] අ. පය
පටලවා ගමනට කරන බාධාව.-
ආ. ක්‍රීඩාවක දී ප්‍රතිමල්ලයා
අබ්බවා ලැමට යොදනු ලබන
උපක්‍රමයක්.- ඇ. කැපීම.- ඇ.
ලෝහ කැබලි කැපීමට ගන්නා
විශේෂ කතුරක්.- ඉ. කපටිකම ;
රැවටිල්ල ; තක්කඩිකම.

වෙව්වරෝබි ශෛලිය [නා.] මුදුරා
මුර්ති කලා ශෛලිය ; බුද්ධ
ප්‍රතිමාවේ සිවුර සිරුරට
ඇලුණාක් මෙන් නිමැවීම.

වෙඩි [නා.ප්‍ර.] අ. තුවක්කුවකින්
නිකුත් වන උණ්ඩ හෝ මුනිස්සම්
පොදිය.- ආ. ගිනිකෙළි වශයෙන්
පත්තු කරන මල් වෙඩි.- ඇ.
අතිශය පුපුරන ශක්තියෙන් යුත්
රසායනික මිශ්‍රණයක්.

වෙඩිඋප්පු [නා.ප්‍ර.] වෙඩි ලුණු.

වෙඩිකාරයා, වෙඩික්කාරයා [නා.]
අ. මල් වෙඩි සාදන්නා.- ආ.
තුවක්කුවකින් වෙඩි තබන
තැනැත්තා.- ඇ. වෙඩි තබා
සතුන් දඩයම් කරන්නා.

වෙඩි ගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ.
තුවක්කුවෙන් වෙඩි තබනවා.-
ආ. (විශේෂයෙන් උත්සව
සඳහා) මල් වෙඩි ආදිය
පුපුරවනවා ; වෙඩි පත්තු
කරනවා.

වෙඩි තියනවා [ක්‍රි.] ඉලක්කයට
උණ්ඩයක් යාන්ත්‍රික ව
වේගයෙන් යවනවා ;
කුරුමානම් බලා තුවක්කුවේ
කොකා ගස්සනවා.

වෙඩි පහර [නා.ප්‍ර.] වෙඩි උණ්ඩ
මගින් දෙනු ලබන පහර.

වෙඩි පුලුන් [නා.ප්‍ර.] කපු

පුලුන්වලට නයිට්‍රික් අම්ලය සහ
සල්ෆියුරික් අම්ලය යොදා සකස්
කරගනු ලබන පුපුරන ද්‍රව්‍යයක්.

වෙඩිප්පු කරනවා [ක්‍රි.] රන්
ආහරණ පලිප්පු දමා නැවත

වර්ණවත් කිරීම පිණිස රත් කරනවා.

වෙඩි බඳිනවා [ක්‍රි.] අ. මල් වෙඩි සාදනවා.- ආ. මරුවැලක් දමා එය පාගන සතාට වඳින ලෙස තුවක්කුව මානා තබනවා.- ඇ. වෙඩි නොවඳින්නට ආරක්ෂා කටයුතු කරනවා ; ගුරුකම් කරනවා.

වෙඩි බෙහෙත් [නා.ප්‍ර.] වෙඩි ලුණු, ගෙන්දගම් සහ අගුරු එකට යොදා සකස් කරගන්නා පුපුරන ද්‍රව්‍යය ; වෙඩි සඳහා යොදා ගන්නා පුපුරණ ද්‍රව්‍ය.

වෙඩි මුරය (කථා.) [නා.] හරසර දැක්වීම සඳහා සිදුකරන වෙඩි පත්තු කිරීම.

වෙඩි ලුණු [නා.ප්‍ර.] වෙඩි බෙහෙත් සෑදීමට ගන්නා පොටෑසියම් නයිට්‍රේට් ලවණය.

වෙඩිල්ල [නා.] තුවක්කු ආදියෙහි යොදන පුපුරන ද්‍රව්‍ය ගුළිය ; තුවක්කුවලින් නිකුත් කරන උණ්ඩය හෝ මූනිස්සම් රාශිය.

වෙඩිඩි [වි.] අ. කුළු ; හිලෑ නැති.- ආ. කලබලයට පත් ; චකිත වුණු.

වෙඩිඩියා [නා.] අ. කලබලයට පත් තැනැත්තා ; අශික්ෂිත, අවිනිත, දඩබ්බර පුද්ගලයා.- ආ. කුළු හරකා ; කුළු මීමා.

වෙණ [නා.] අ. ඉන්ද්‍රියානු සංගීත භාණ්ඩයක් වන විණාව.- ආ.

විණාව හා සම්බන්ධ සංගීත ඥානය.- ආ. විණා නාදය.- ඇ. හුණ, බටලි ආදියෙන් කර්මාන්ත කළ පැරණි කුලයක් ; නළාකාර කුලය ; කුලු පොතු වංශය.- ඉ. අශ්වයාගේ වලිගය.- ඊ. නගුල.- උ. නගුට.

වෙණද, වෙණෙද, වෙණෙද [වි.] වෙළඳ කටයුතුවල නියැළුණු ; වෙළඳ කුලයට අයත් ; වෙළඳාම හා සම්බන්ධ.

වෙණදහම, වෙණදාම [නා.] වෙළඳාම.

වෙණදර [නා.ප්‍ර.] විණාවක් දරන්නා ; විණා වාදකයා.

වෙණදා, වෙණදා, වෙණෙදා [නා.] වෙළෙන්දා.

වෙණිගාහ [නා.ප්‍ර.] කොණ්ඩයෙන් අල්ලා ගැනීම.

වෙණිය [නා.] අ. කලාප වශයෙන් වෙන් කළ ගොයම්, පිදුරු ආදි දැය.- ආ. ගොතන ලද වරල.- ඇ. වෙළු කැවූ දෙය.- ඇ. නගුල.- ඉ. වලිගය ; නගුට.

වෙණිය එතීම [නා.] කමතේ සිට වන ලද කප වටේ ගොයම් ගස් එතී යාම.

වෙණිය ගහනවා [ක්‍රි.] පිදුරු (ගොන් පාදවල) පැටලෙනවා ; එතෙනවා.

වෙණිය සලනවා [ක්‍රි.] වලිගය සොලවනවා ; වනනවා.

වෙණි වටනවා [ක්‍රි.] ගොයම් මිටි
බඳිනවා.

වෙණිවර වළල්ල [නා.]
තම්මැට්ටම් ගැටිය වටා යොදන
සම්පටි වළල්ල.

වෙණිවැල් ගැට [නා.ප්‍ර.] ඖෂධීය
ද්‍රව්‍යයක නාමය ;
වෙණිවැලෙන් කපාගත් ගැට
සහිත කොටස.

වෙණුක [නා.] මුතු වර්ග අටෙන්
එකක නාමය.

වෙන [නා.ප්‍ර.] අ. සමීපය ;
ආසන්නය.- ආ. වේත්‍රය ;
වේවැල.- ඇ. ප්‍රසිද්ධිය ; ප්‍රකටිත
භාවය.

වෙනපත් [නා.ප්‍ර.] අ. වේවැල්
කොළ.- ආ. සමීපයට පැමිණි.

වෙන වන [නා.ප්‍ර.] වාසස්ථානයට
යාබද ව භිභිටි උයන ;
උපවනය ; ගෙවුයන.

වෙන් ගෙ [නා.ප්‍ර.] දාන ශාලාව.

වෙන්ත පථය [නා.] වේවැල්
පාලම ; වේවැල්වල එල්ලී යා
යුතු මග.

වෙන් වෙහෙර [නා.]
ආසන්නයෙහි වූ විහාරය.

වෙද [නා.ප්‍ර.] අ. පුරාණතම ඉන්ද්‍ර
ආර්යයන්ගේ සියලු දැනුමක් ම
එක්තැන් කොට දක්වන ඥාන
සංග්‍රහය ; සාග්, යජුර්, සාම,
අථර්වන් යන කොටස් හතරින්

යුක්ත වේදය.- ආ. පැරණි
මිනුමක්.- ඇ. ගොටුව.- ඇ.
පෙරුම් කායම්.- ඉ. රසදිය.-
[වි.] වෙදකමට අයත්, වෛද්‍ය
කර්මය හා සම්බන්ධ.

වෙද අටග [නා.ප්‍ර.] ආයුර්වේද
වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ කොටස් අට.

වෙද ඇදුරු, වෙදැදුරු [නා.ප්‍ර.] අ.
වෛද්‍ය කර්මයෙහි යෙදී
සිටින්නා ; වෛද්‍යාවාර්යා.- ආ.
මහා බ්‍රහ්මයා.

වෙද උපත [නා.] ආයුර්වේද
වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය ඇති වීම
පිළිබඳ ප්‍රවේණිගත කතා පුවත.

වෙදකම [නා.] අ. රෝග
හඳුනාගෙන එයට නිසි පිළියම්
යෙදීමේ කාර්ය මාර්ගය ;
වෛද්‍ය කර්මය.- ආ.
රෝගයකට කරන පිළියම ;
ප්‍රතිකර්මය.

වෙදග [නා.] අ. රෝග නිර්ණය
සහ ප්‍රතිකාරය සඳහා වෙදකු
දැන සිටිය යුතු විෂය මාලාව.-
ආ. වේදයේ උපාංග වන ෂඩ්
ශාස්ත්‍රය ; හික්ෂා, කල්ප,
ව්‍යාකරණ, නිරුක්ති, ඡන්දස්,
ජ්‍යෝතිෂ යන සය වැදැරුම්
වේද අංග.

වෙදත්සන [නා.] වේදාන්ත
ශාස්ත්‍රය.

වෙදදර [නා.ප්‍ර.] බ්‍රාහ්මණයා ;
බමුණා.

වෙදන [නා.] ඉන්ද්‍රියයක් අරමුණ
සමග ගැටීමෙන් ඇතිවන
දැනීම ; වේදනාව.

වෙද නළාව [නා.] රෝග
පරීක්ෂාවේ හෘද ස්පන්දනය
පරීක්ෂාව සඳහා යොදාගනු
ලබන බටහිර වෛද්‍ය
උපකරණයක්.

වෙදනා [නා.] ප්‍රදාන වෛද්‍යවරයා ;
වෛද්‍ය නායකයා.

වෙද පලම [නා.] දේශීය
වෛද්‍යවරුන් භාවිත කරන බර
මිනුමක් ; මදටිය දෙසිය
හතළිහ හෙවත් කලං දොළහ.

වෙද පිළියම (කථා.) [නා.]
රෝගයකට කරන වෛද්‍ය
ප්‍රතිකාර.

වෙද බන් [නා.ප්‍ර.] ලෙඩක් සුවවීමට
උපකාරී වන ආහාරය.

වෙද මතුර [නා.] වේද මන්ත්‍රය ;
වේද සංහිතා.

වෙදරුක් [නා.ප්‍ර.] වේද මන්ත්‍රවල
අර්ථ.

වෙදසන [නා.] අ. කායික මානසික
රෝගාබාධවලට ප්‍රතිකර්ම
යෙදීම උගන්වන ශාස්ත්‍ර
ක්‍රමය.- ආ. වේද ශාස්ත්‍රය.

වෙද සතර [නා.] වෛද්‍ය
ශාස්ත්‍රය ; වෛද්‍ය ශිල්පය.

වෙදසත් ගුරු [නා.ප්‍ර.] වෛද්‍ය
ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ විශාරදයා.

වෙද සල, ⁰හල [නා.] ඖෂධ
ශාලාව ; ගිලන්හල.

වෙද සුළඟ [නා.] උතුරු අප්‍රිකාවේ
අති ශුෂ්ක පළාත් හරහා හමන
සිසිල් සුළඟක්.

වෙදැඟිල්ල [වෙද+ඇඟිල්ල]
[නා.] අතේ සුලැඟිල්ලටත්,
මැදඟිල්ලටත් අතර පිහිටි
ඇඟිල්ල.

වෙදුවාව (කථා.වයඹ.) [නා.] විස
බැස්සවීම සඳහා පිළියම්
ක්‍රමයක් වශයෙන් දුම් ඇල්ලීම.

වෙද්දම් [නා.ප්‍ර.] වෙදකම ; වෛද්‍ය
කර්මය.

වෙද්දලේ (කථා.උඩ.) [නා.]
කරදරය ; හිරිහැරය.

වෙන [වි.] අන් ; අනෙක් ; වෙනස්.-
[නා.ප්‍ර.] අ. කැලය ;
වනාන්තරය.- ආ. වේදනාව ;
රිදීම.- ඇ. හික්මවීමට සුදුස්සා.

වෙනගෙය [නා.] විවාහ වූ පසු
මවුපියන්ගෙන් වෙන්ව අලුත්
පවුලක් ලෙසින් වසන ගෘහය.

වෙනිපන (කථා.මාතලේ.) [නා.]
වගුර ; වගුරු බිම ; ගොහොරුව.

වෙනුරුව [නා.ප්‍ර.] තාපය හෝ
විදුලිය හෝ සන්නයනයෙන්
ගමන් කිරීම වැළැක්වීම හෝ
එසේ වැළැක්වීමට යොදන
ද්‍රව්‍යය.

වෙනුව [නා.] හිලවුව ;
ආදේශනය ; යමකුගේ නමින්
කියා කිරීමට පැවරුණු බලය.

වෙන [නා.] අ. විරහය ;
වියෝගය.- ආ. වනය ; කැලය.

වෙනෙනවා [ක්‍රි.] හික්මෙනවා ;
සංවර වෙනවා.

වෙනෙන් [ක්‍රි.වි.] අ. වේගයෙන්.-
ආ. වේදනාවෙන්.

වෙනෙයා [නා.] හික්මවිය යුත්තා ;
දමනය කටයුත්තා.

වෙන් [නා.ප්‍ර.] අ. ඇත්වීම ;
දුරස්ථවීම.- ආ. විෂ්ණු දෙවි.- ඇ.
වෙරළ ; සමුද්‍ර තීරය.- ඇ. අහස ;
ගුවන.

වෙන්ක [නා.] විෂ්ණු දෙවියාගේ
බිසොව.

වෙන්කම (කථා.උච්ච.) [නා.]
විරුද්ධකම ; වෙනස්කම.

වෙන්කුරුකම් [නා.ප්‍ර.] විරුද්ධකම් ;
වෙනස්කම්.

වෙන්ගනාව (කථා.බස්නා.) [නා.]
රන් රිදී වැඩ කරන්නන්ගේ ගිනි
උදුන.

වෙන්ගයම් මුදු [නා.ප්‍ර.] නව
නැටුම්වල දී පළඳින මුදු
විශේෂයක්.

වෙන්ටියුර්මානය (පරිහා.) [නා.]
වැසූ නළ තුළින් ද්‍රාව ගමන්
කරන වේගය මැනීමේ
උපකරණය.

වෙන්ඩන් වළල්ල (කථා.) [නා.]
රහු ගෙඩිය පාතට ලිස්සා ඒම

වළක්වනු පිණිස පයේ බඳින
රෙදි පටිය.

වෙන්දේසිය [නා.] ඉල්ලුම්කරුවන්
අතුරින් ඉහළම මිලක් ඉදිරිපත්
කරන කැනැක්තාට භාණ්ඩ හෝ
ඉඩම් අලෙවි කෙරෙන ප්‍රසිද්ධ
විකිණීම් ක්‍රමය.

වෙන්පත [නා.] අහස් මඟ.

වෙන්පද [නා.ප්‍ර.] අ. අහස.- ආ.
වායුව.- ඇ. විෂ්ණු පාදය.

වෙන්වීමේ ඔප්පුව [නා.] (නීති.)
අඟු සැමියන් වෙන්ව විසීමට
එකඟවීමේ ඔප්පුව.

වෙන්වීමේ ප්‍රවේගය (පාරිභා.)
[නා.] (රසා.) අණුවක් වඩා සරල
අණු හෝ පරමාණු බවට
ප්‍රත්‍යාවර්තව බිඳීයෑමේ දී
යම්කිසි දිසාවකට චලනය වීමේ
ශීඝ්‍රතාව.

වෙපුල් [නා.ප්‍ර.] මහත් බව ; විපුල
බව.

වෙප්පැහිය (කථා.) [නා.]
කපටිකම ; ප්‍රයෝගය.

වෙබ් අඩවිය [නා.] කිසියම් සමූහ
ව්‍යාපාරයක් හෝ සංවිධානයක්
හෝ පුද්ගලයකු සම්බන්ධ
තොරතුරු අවශ්‍ය අයගේ
දැනගැනීම සඳහා අන්තර්
ජාලයට එක්කොට තබා ඇති
ස්ථානය ; ගූහරය.

වෙබ් ක්‍රමය [නා.] ඉස්තරම්
වර්ගයේ ක්‍රේප් රබර් සැදීමේ
පිළිවෙළ.

වෙම [නා.] රෙදි වියන හරස්
දණ්ඩ ; නඩාව.

වෙය [නා.] අ. වීථිය.- ආ. ජවය ;
වේගය.- ඇ. වේවැල ; වේත්‍රය.-
ඇ. වේදනාව ; ඉන්ද්‍රිය මගින්
ඇතිවන බලවත් හැඟීම ; රිදීම.

වෙයගබඩ [නා.ප්‍ර.] වේවැලෙහි අග
ඇති මොළොක් කොටස.

වෙයින් කඳ [නා.ප්‍ර.] වේදනා
ස්කන්ධය.

වෙයග්ග [නා.ප්‍ර.] ව්‍යාසුන්ගෙන්
උවදුරු ඇති මග.

වෙය්‍යාකරණ [නා.ප්‍ර.] අ. පහදා
දීම ; විවරණ.- ආ. ව්‍යාකරණ
දන්නා තැනැත්තා.- ඇ. බුදු
දහමේ දැක්වෙන නවාංග සත්ත්‍ර
ශාසනයෙන් එකක්.

වෙය්‍යාවත් [නා.ප්‍ර.] උපස්ථානය ;
සත්කාරය.

වෙර [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරය ; සිරුර ;
ගත.- ආ. වෛරය.- ඇ.
ප්‍රයත්නය ; දැඩි උත්සාහය.-
ඇ. බර ඇති වස්තුව.

වෙර ඉපිලීම [නා.] ශරීරයේ මාංශ
පේශි ලිහිල් වන සේ සිරුර
පිරිමැදීමෙන් කරනු ලබන
ප්‍රතිකාර ක්‍රමය.

වෙර දොස් [නා.ප්‍ර.] තුන්දොස්
කිපීමෙන් සිරුරෙහි ඇති වන
රෝගී භාවය.

වෙර පිට [නා.ප්‍ර.] සිරුරේ මතුපිට
පෙදෙස.

වෙරපිට මැඩීම [නා.] (වෛද්‍ය.)
සිරුරේ මාංශ පේශීන් අල්ලා
නියමිත ක්‍රමයකට අනුව
පිරිමැදීමේ චිකිත්සා විධිය ;
ශරීර සම්බාහනය.

වෙර පිළිවක් [වි.] වෛරයට
විරුද්ධ.

වෙර පුෂ්ටිය [නා.] ශරීරය
පුෂ්ටිමත් වීම.

වෙර පෙරළීම, 'පෙරළීම [නා.]
(වෛද්‍ය.) ශරීරයේ අත්, පා, පිට
ආදි ස්ථානවල මස්පිඩු ඇඟවීම.

වෙර බඳිනවා [ක්‍රි.] ආඝාත හෙවත්
වෛර සිතිවිලි ඇති කර
ගන්නවා.

වෙරඹුවා [නා.ප්‍ර.] වේරම්බ වාතය ;
පොළොවෙන් යොදුනක් උසින්
හමා යතැයි විශ්වාස කරනු
ලබන සුළඟ.

වෙරල(ළ) කණ [නා.] සමුද්‍රාන්තය
සමඟම පිහිටි ඉවුරු පෙදෙස.

වෙර ලකුණු ඔබ්බවනවා [ක්‍රි.]
හංවඩු ගසනවා ; නොමැකෙන
පරිදි සිරුරේ ලකුණු කොටනවා.

වෙරළෙකනවා [ක්‍රි.] වුවමනා දෙය
පිරිමසන ලෙස නිතර නිතර බල
කරනවා.

වෙර වාරුව (කථා.) [නා.] කාය
ශක්තිය ; නිරෝගී ශාරීරික
ශක්තිය.

වෙර වැඩ [නා.ප්‍ර.] ශිල්පීය හෝ
වෘත්තීය පුහුණුවක් නොමැති ව,
ශාරීරය වෙහෙසීමෙන් පමණක්
කළ හැකි වැඩ කොටස.

වෙරවැයම [නා.] බලවත් ශාරීරික
ප්‍රයත්නය ; අපරිමිත ප්‍රයත්නය.

වෙරවීරිය (කථා.) [නා.] කාය
බලය.

වෙරස (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කෘතගුණ
පූර්වක ස්තූතිය ; තූති පුද දීම.

වෙරසසග [නා.ප්‍ර.] වරදක් කළ
තැනැත්තාට එකට එක කිරීම්
වශයෙන් වරද කිරීම.

වෙරහුලනවා [ක්‍රි.] කිසියම් ඖෂධ
වර්ගයක් රෝම කූප ආදී
මාර්ගයෙන් ශාරීරය තුළට
වැදීමට හේතුවන පරිදි තදින්
ඇඟේ අතුල්ලනවා.

වෙරහෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
එකිනෙකා උනුන් සමඟ
කලහයට ඉදිරිපත් වෙනවා.

වෙරළ [නා.ප්‍ර.] අ. සාගර මුහුදු විල්
ආදී විශාල ජල තලාවක්
ගොඩබිමට සම්බන්ධවන්නා වූ

ඉතා පටු වූත් සාමාන්‍යයෙන්
සුදු වැල්ලෙන් වැසී ගියා වූත්
බිම් තීරය.- ආ. පාලන
දිස්ත්‍රික්කයක කඩඉම.

වෙරළ උත්කුමණය [නා.] මුහුදු
සීමාවේ සිට ගොඩබිම
කුමයෙන් මුහුදු මට්ටමෙන්
උස් ව යෑම.

වෙරළ ඔටන්නා [නා.]
අ. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ
ගැවසෙමින් නිතර පෙදය
වැනීම විශේෂ ලක්ෂණ සේ ගත්
කුඩා පක්ෂියෙක්.- ආ. වියළි
කලාපයේ මුහුදුබඩ වගුරැබිම්
කරා සංක්‍රමණය වන ප්‍රභේද
කීපයකින් යුත් සිලිබිලි වටුවා.

වෙරළතළ [නා.ප්‍ර.] වෛද්‍ය
මාණිකයෙක් නිමැවුණ ගල්
තලාව.

වෙරළබඩ [වි.] වෙරළට යාබදව
නොහොත් ආසන්නව පවත්නා
වූ.- [නා.ප්‍ර.] වෙරළට ආසන්න
බිම් ප්‍රදේශය.

වෙරළබඩ ඓතිහාසික නිධිය [නා.]
වෙරළෙහි බාදිය සීමාවේ සිට
මීටර් 200ක සීමාව තෙක්
ජලපත්ලේ තැන්පත්ව ඇති
ඓතිහාසික ද්‍රව්‍ය ස්තරය.

වෙරළබඩ නිධිය [නා.] වෙරළට
ආසන්න මුහුදෙහි රළ බිඳෙන
සීමාව ඇතුළත, වෙරළට
සමාන්තරව දිවෙන

දියවැල්වලින් ගෙන එන ද්‍රව්‍ය තැන්පතුව.

වෙරළබඩ පහන [නා.] වෙරළට ආසන්නව ගමන් කරන යාත්‍රාවලට මග දැක්වීම සහ ආරක්ෂාව සඳහා නැව්තොට ආසන්නයේ සිටි කෙරෙන පහන.

වෙරළබඩ ශාක [නා.ප්‍ර.] මුහුද අසල ඇති අධික ලවණ ගති සහිත පෙදෙස්හි වැවෙන සියලු ම උද්භිද වර්ග.

වෙරළස [නා.] අ. වෙරළ.- ආ. වෙරළබඩ.

වෙරළ සුළං [නා.ප්‍ර.] මුහුදේ සිට ගොඩබිම- එනම් වෙරළ දෙසට හමන සුළඟ.

වෙරළාන්තමය [වි.] වෙරළකින් කෙළවර වන්නා වූ ; සමුද්‍ර තීරය ආසන්නයෙහි පිහිටියා වූ.

වෙරළානිමුඛ මඵව [නා.] මුහුද අද්දර ; මුහුදට මුහුණලා සැදුණ සමතලා බිම.

වෙරළානිමුඛ ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] බාදිය වේලාවෙහි මුහුදු ජලයේ සීමාවේ සිට, රළු පහර සාමාන්‍යයෙන් නොවදින පිටවැල්ල දක්වා ඇති අධික බෑවුම් සහිත පටු බිම්තීරයේ හැඩහුරුව.

වෙරළාසන්න ප්ලාවිකය [නා.] වෙරළාසන්න නොගැඹුරු දියේ තරංග සහ දියවැල් නිසා ඔබමොබ ගෙන යනු ලබන ද්‍රව්‍ය සමූහය.

වෙරළ [නා.ප්‍ර.] අ. වෙළුරිය හෙවත් වෙරෝඩි නම් මාණික්‍යය.- ආ. ගස් වර්ගයක නාමය සහ එහි ඵලය ; පලතුරක් සේ භාවිත කරන ඇඹුල් රසැති කුඩා ගෙඩිවර්ගය.

වෙරළොබ පර [නා.ප්‍ර.] දියඹ හෙවත් ගැඹුරු මුහුදේ පිහිටි ගල්පර.

වෙරැක්තා [නා.] වෙරයෙන් යුක්ත පුද්ගලයා.

වෙරි [වි.] අ. මත් ද්‍රව්‍යයක් නිසා ප්‍රකෘති සිහිය බොහෝ දුරට නොහොත් මුළුමනින් වෙනස් වූ.- ආ. (කථා.) අනුරාගය වැනි බලවත් ආවේගයක් නිසා සිහිය වෙනස් වී උමතු බවට පැමිණි.

වෙරු [නා.ප්‍ර.] වෙරය.

වෙරු පස් [නා.ප්‍ර.] විවරයක් ඇති තැන ; කැඩිබිඳී ගිය නොහොත් කඩතොලු වූ ස්ථානය.

වෙරෙට්ටුව (කථා.) [නා.]

අ. අභියෝග කොට තරගයට ශිල්ප දැක්වීම.- ආ. සිත නොමනාප වී විරුද්ධව පැවතීම.

වෙරෙව් වෙනවා [ක්‍රි.] අ. මතය
සනාථ කිරීමට වේගවත්ව
තරයේ කරුණු ඉදිරිපත්
කරනවා.- ආ. වාද කරනවා ;
තරහ වෙනවා ; නොමනාප
වෙනවා.- ඇ. තරගයට
අභියෝග කරනවා.

වෙරෙප්පුව [නා.] (වෙදය.) මුතු
පහ කිරීමට නොහැකි වීම.

වෙර්ටෙබ්‍රාටා [නා.ප්‍ර.] 'කෝඩාටා'
සත්ත්ව වංශයේ උපවංශයක්
ලෙස සලකනු ලබන (මත්ස්‍ය,
පක්ෂි, උරග, උභයජීවී,
ක්ෂීරපායීන්ගෙන් යුත්) කොඳු
ඇට සහිත සත්ත්ව
කොට්ඨාසය.

වෙල [නා.] අ. මඩ ගොවිතැන්
කරන භූමිය ; කුඹුර ; කෙත.-
ආ. තණකොළින් පහත් පඳුරින්
ගැවැසුණු, විශේෂ වගාවක්
නොරඳන, සුළු වශයෙන්
ජලාශ්‍රිත තැනිතලා භූමිය.-
ඇ. වලාකුළ.- ඇ. අනින
ආයුධයක් ; කුන්තායුධය.- ඉ.
වැල්ල.- ඊ. ගංතෙර.- උ. ජිදුණිඳි ;
හෙය.

වෙලවි, වෙලෙවි [වි.] වේගවත් ;
ඉක්මන් ; කඩිසර.

වෙලළ, වෙලෙළ [නා.ප්‍ර.] මුහුදු
ගංගා ආදියෙහි ඉවුර ; වෙරළ ;
තීරය.

වෙලෙස [නා.ප්‍ර.] වියන.

වෙල් එළිය [නා.] වෙල්යාය ;
වෙල්යායක් සහිත එළිමහන්
පෙදෙස.

වෙල්ඩින් කිරීම, වැල්ඩිං⁰ [නා.]
ලෝභයක් මෘදු වන තෙක්
රත්කර (වෙල්ඩිං කුරුවලින්)
පැස්සීම.

වෙල්බඩ [නා.ප්‍ර.] අ. වේල්ල.- ආ.
වෙල අසල ප්‍රදේශය.

වෙල්මාලු [නා.ප්‍ර.] මිරිදිය මාලු.

වෙල්මැස්ස [නා.] ලිප් බොක්කට
ඉහළින් සෑදූ මැස්ස ; දුම්
මැස්ස.

වෙල්යාය [නා.] කුඹුරු පෙළ ;
කෙත් සමූහය.

වෙල්ල [නා.] අ. මිනිරන්.- ආ.
වලගසාල්.

වෙල්ලංගෙ (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
වෙල්යාය ; ගම මැද පිහිටි
කුඹුරු යාය.

වෙල්ලප්පාසාණ [නා.ප්‍ර.] සුදු
පාසාණම්.

වෙල්ලප්පුව (කථා.) [නා.] මාලුන්
අසුවීම සඳහා රාත්‍රී කාලය තුළ
දැලක් එලා තබන ස්ථානය.

වෙල්ලාල [නා.ප්‍ර.] පැරණි ලක්දිව
කුලයක නාමය.

වෙල්ලාව, වෙල්ලෑව [නා.]
ඇපිල්ලිම සඳහා රෙදි තම්බන
හැළිය ; වෙල්ලා හැළිය.

වෙල්ලි මිට [නා.ප්‍ර.] තරාදි දණ්ඩ.

වෙල්ලිය [නා.] අ. රිදි.- ආ.
කුරක්කන් මැනීමට පුරාණයේ
භාවිත කළ තරාදිය.- ඇ.
වෙල්ලියෙන් මැනගත් එක්
කොටස.

වෙල්ලියම් [නා.ප්‍ර.] සුදු ඊයම්.

වෙල්වරුපෙත් [නා.ප්‍ර.] කුඹුර ;
කුඹුරු පෙදෙස.

වෙව්වනය [නා.] පරියාය වවනය ;
සමාන පදය.

වෙවුලනවා [ක්‍රි.] සෙලවෙනවා ;
වංචල වෙනවා ; (ශරීරය)
ගැහෙනවා.

වෙසක් [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහල
ව්‍යවහාරය අනුව බක් සහ
පොසොන් අතර මාසය ;
වෙසක් මාසය.- ආ. බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ උපත, බුදුවීම,
පිරිනිවන් පෑම යන තෙමඟුල
සිදු වූ වෙසක් මස පුර
පසළොස්වක දිනය.

වෙසග [නා.ප්‍ර.] වෙසක් මාසය ;
වෙසක් පොහෝ දිනය.

වෙසගන [නා.ප්‍ර.] වේශ්‍යාව ;
ගණිකා ස්ත්‍රිය.

වෙසකුර [නා.] විවිත්‍රය ; රුව ;
ශෝභමාන, අලංකාර රූපය.-

[වි.] විවිත්‍ර ; අලංකාර ;
සෝභමාන.

වෙසඹ, වෙසඹු [නා.ප්‍ර.] අ.
වෙසගන ; ගණිකාව.- ආ.
නළගන ; නිළිය.

වෙසරද [නා.ප්‍ර.] අ. විශාරද භාවය ;
නිපුණතාව ; හසල බුද්ධිය ;
වෛශාරද්‍යය.- ආ. විශාරදයා ;
උසස් නිපුණතාවෙන් යුක්ත
තැනැත්තා.

වෙසෙනවා [ක්‍රි.] වාසය කරනවා ;
වසනවා ; ජීවත් වෙනවා.

වෙසෙස [නා.] විශේෂය ;
විශේෂත්වය ; වෙනස.

වෙසෙසනවා [ක්‍රි.] විශේෂ
කරනවා ; විශේෂ කොට
දක්වනවා.

වෙසෙසි [වි.] විශිෂ්ට ; වෙනස්.

වෙසෙසුන් [නා.ප්‍ර.] විශේෂණය.

වෙසෙසුන් සමස් [නා.ප්‍ර.]
විශේෂණ සමාසය.

වෙසෙස් [වි.] විශිෂ්ට.- [නා.ප්‍ර.] අ.
විශේෂය ; උතුම් බව.- ආ.
(ව්‍යාක.) විශේෂණයට විරුද්ධ
පදය.- ඇ. විශේෂණය.- ඇ.
ප්‍රතිඵලය.- ඉ. දුක.

වෙස් [නා.ප්‍ර.] (උද්භි.) අ. එක් එක්
කාලවල දී ශාක සංගමයක
පෙනුමේ ඇති වෙනස්කම්.- ආ.
වෛශ්‍යයා ; වාණිජයා ;

වෙළෙන්දා.- ඇ. වෙස් තට්ටුව
බැඳ දක්වන නැටුම් ; උඩරට
නැටුම.

වෙස් කුලය [නා.] දඹදිව, පැරණි
කුලයක නාමය ; වෛශ්‍ය
වංශය ; වෙළෙඳ කුලය.

වෙස් ගන්නවා [ක්‍රි.] කිබෙන
වේශය මාරු කරනවා ; නාට්‍ය
ආදිය සඳහා ප්‍රකෘති ස්වරූපය
වෙනස් කරනවා ; අමුතු
වේශයක් මවා ගන්නවා.

වෙස්වා [නා.ප්‍ර.] අ. සූර්යයා වටේ
ගමන් කරන ග්‍රහයකුගේ
නාමය.- ආ. ග්‍රීක දෙවගනකගේ
නාමය.

වෙස් තට්ටුව [නා.] ප්‍රවීණ බවට
පත් යක්දෙස්සන්ගේ හිස
පලඳින අලංකාර ආභරණය.

වෙස් පානවා [ක්‍රි.] අයිලයට
නැගුණු යකැදුරා හිස
කරකවමින් පරලය වෙනවා ;
නොයෙක් ස්වරූපයෙන්
නටනවා.

වෙස් පෙරළනවා [ක්‍රි.] වෙස්
මාරු කරනවා ; නොයෙක්
ස්වරූපයෙන් පෙනී සිටිනවා.

වෙස් බඳිනවා [ක්‍රි.] වෙස් නැටුමට
චුළුමනා ඇඳුම් ආයින්තම්වලින්
සැරසෙනවා.

වෙස් මාරුකරනවා [ක්‍රි.]
නොයෙක් ස්වරූපයෙන් පෙනී
සිටිනවා ; ස්වරූපය වෙනස්
කරනවා.

වෙස් මුහුණ/මුණ [නා.] අ. යක්
නැටුම්, කෝලම් ආදී රැගුම්
සඳහා පලඳින මුණ.- ආ.
ස්වරූපය වෙනස් කර ගැනීමට
පැලඳ ගන්නා මුහුණ ; විකාර
මුණ.

වෙස් වළහනවා [ක්‍රි.] අන්‍ය
වේශයක් ගන්නවා ; වෙස්
වළාගන්නවා.

වෙහෙ [නා.ප්‍ර.] අ. වේයා.- ආ.
වේවැල් ; වේතුලතා.- ඇ. වේ ;
විදිය ; විටිය.

වෙහෙර [නා.ප්‍ර.] අ. විහාරය ;
බෞද්ධ සිද්ධස්ථානය.- ආ.
දාගැබ ; ස්තූපය.

වෙහෙර ගබ [නා.ප්‍ර.] විහාර ගර්භය.

වෙහෙර ගම [නා.ප්‍ර.] විහාරයක්
සඳහා පූජා කරන ලද ගම.

වෙහෙර දරු [නා.ප්‍ර.] විහාර-
ආරාමවල සුළු සේවක පිරිස.

වෙහෙර මහ, මහන් [නා.ප්‍ර.] විහාර
පූජාව.

වෙහෙර මළුව [නා.] දාගැබ හෝ
විහාරය අවට පිහිටි මිදුල.

වෙහෙරිපත් [නා.ප්‍ර.] රථයෙහි
වහල සෙවිලි කිරීමට ගන්නා
වියළි වේලුපත්‍ර හෝ ගස් පතුරු.

වෙහෙලි [නා.ප්‍ර.] කුඹුරු, වැව්
ආදියේ ජලය පිටාර ගැලීම
වැළැක්වීමට බඳින බැම්බ ;
නියර ; මියර ; වැටි.

වෙහෙළිපත් [නා.ප්‍ර.] කරත්තයේ
දෙපස සවිකර ඇති ඇන්ද.

වෙහෙල් [නා.ප්‍ර.] අ. මුව විශේෂයක්.
- ආ. වේල්ල.

වෙහෙල් අත්වැට [නා.ප්‍ර.] පියගැට
පෙළ දෙපස යොදන අත්වැල.

වෙහෙස [නා.] මහන්සිය ; විඩාව ;
පීඩාව ; හිරිහැරය.

වෙහෙසනවා [ක්‍රි.] පීඩා කරනවා ;
හිරිහැර කරනවා ; මහන්සි
වෙනවා.

වෙළ [ක්‍රි.වි.] වහා ; ඉක්මනට.-
[නා.ප්‍ර.] අ. හය ; තැතිය.- ආ.
වෙරළ ; වේලාතටය.

වෙළ ගන්නවා [ක්‍රි.] හය වෙනවා ;
තැති ගන්නවා.

වෙළනවා [ක්‍රි.] ඔතනවා ;
දවටනවා.

වෙළඳ, වෙළෙඳ [නා.ප්‍ර.] අ. වෙළඳ
වංශය ; වෙවෙශ වංශය.- ආ.
වෙළඳාම් කරන්නා ;
වෙළෙන්දා. - [වි.] වාණිජ ;
වාණිජ කටයුතු හා සම්බන්ධ.

වෙළඳ අගය [නා.ප්‍ර.] සමාගමක
මිල දී ගන්නා ලද කොටසක්
අන් අයකුට විකිණීමෙන්
ලබාගත හැකි මුදල.

වෙළඳ කුලය [නා.] වෙළඳාම්
කරන වංශය ; වාණිජ කුලය.

වෙළඳ ගිවිසුම [නා.] වෙළඳාම
සඳහා දෙපක්‍ෂයක් හෝ රටවල්
දෙකක් අතර ඇති කරගන්නා
පොරොන්දුව.

වෙළඳ තුලනය [නා.] රටට
ගෙන්වන දෙය හා රටින් යවන
දේ තුලනය කිරීම ; ආනයන
අපනයන දෙ අගය සැසඳීමෙන්
හෙළිදරවු වන තත්ත්වය.

වෙළඳ නාමය [නා.] වෙළඳ
භාණ්ඩ වෙන් කර හැඳින්වීමට
භාවිත කරන විශේෂ නාමය.

වෙළඳ නියෝජිතයා [නා.]
(නීති.) මිල දී ගෙන විකුණා
කොමිස්ගන්නා ඒජන්ත.

වෙළඳ නීති [නා.බහු.] වෙළඳාම්
කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පනවා
ඇති විවිධ රෙගුලාසි.

වෙළඳ බද්ද [නා.] ද්‍රව්‍ය වෙළඳාම්
කිරීම සම්බන්ධයෙන් අය කරන
ගාස්තුව.

වෙළඳ බැංකුව [නා.] වාණිජ්‍ය
කටයුතු ගැන විශේෂයෙන් ක්‍රියා
කරන බැංකුව ; වාණිජ බැංකුව.

වෙළඳ මිල [නා.] භාණ්ඩයක
ප්‍රදිනෙදා පවත්නා මිල.

වෙළඳ ලකුණ, වෙළෙඳ⁰ [නා.]
නිෂ්පාදකයකු හෝ වෙළෙන්දකු
හෝ භාණ්ඩ අයිතිය
හඳුනාගැනීමට ලියාපදිංචි කළ
ලකුණ.

වෙළඳ වට්ටම [නා.] භාණ්ඩ
වෙළෙඳාමේ දී නියමිත මිලෙන්
අඩු කරන සියයට ගණන.

වෙළඳ වාසිය [නා.] ආනයනය
කරන වෙළඳ ද්‍රව්‍යවල අගයට
වඩා අපනයනය කරන ද්‍රව්‍ය
ප්‍රමාණයේ අගයෙහි අධිකය.

වෙළඳ ව්‍යාපාරය [නා.] වාණිජ
කටයුතු ; වණික් කර්මාන්තය.

වෙළඳාම් ප්‍රාග්ධනය [නා.]
වෙළඳාමෙහි මුළු වත්කම.

වෙළප, වෙළෙප [නා.] ගසක අතු
බෙදී ගිය තැන ; විටපය.

වෙළපනවා [ක්‍රි.] අ. නින්දා
කරනවා ; අපහාස කරනවා ;
අවමන් කරනවා ; අවඥා
කරනවා.- ආ. අනුකරණය
කරනවා ; අනුගමනය කරනවා.

වෙළඹ, වෙළඹු [නා.ප්‍ර.]
අශ්වයාගේ ගැහැනු සතා ;
අශ්වධේනුව.

වෙළඹුරු [නා.ප්‍ර.] ඇඹුරු
ලණුවැටිය.

වෙළල, වෙළෙල [නා.ප්‍ර.] ඉවුර ;
තීරය.

වෙළහෙළඳාම [නා.] භාණ්ඩ
විකිණීම හා මිලදී ගැනීමේ
කටයුතු ; වාණිජ කර්මය.

වෙළා ගන්නවා [ක්‍රි.] දැවටෙනවා ;
වැලඳ ගන්නවා ; පටලවා
ගන්නවා.

වෙළ [නා.ප්‍ර.] අ. දික් කැටියක්
ලෙසට අඹරන ලද කෙඳි පට්ටා
ආදිය.- ආ. බැඳීම ; වෙළීම.

වෙළං කෝටු (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
වහලට ගන්නා ස්වාභාවික වට
පරාල.

වෙළ කවනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
ලණුවක් ඇඹරීමේ දී පොටවල්
අඹරා තද කරනවා ; ලණු
ඇඹරීමේ දී තදින් දගදානවා.

වෙළ ගෙඩිය (කථා.) [නා.] ලණු
බෝලය.

වෙළම [නා.] අ. වෙළීම ; වෙළන
ලද දෙය ; වෙළුම් පටිය ; නූල්
කැටිය.- ආ. පොත්පත් ආදියේ
කාණ්ඩ හෝ කොටස් කීපයක්
එකට බැඳ ගත් පොත.- ඇ.
දුක ; ශෝකය.

වෙළ මුරකරනවා (කථා. උඩ.) [ක්‍රි.]
ලණුව වෙළ කවනවා.

වෙළ මුරය (කථා. උමැද.) [නා.]
වෙළ කැවූ ලණු ආදිය.

වෙළුම් පටිය [නා.] යමක් සවිමක්
වීම සඳහා වෙළීමට ගන්නා
පටිය.

වෙළුරුමිණි [නා.ප්‍ර.] වෙරෝඩි
මාණික්‍යය ; වෙරළ මිණි.

වෙළව [නා.] වෙළන පටිය ; නූල්
කැටිය.

වෙළෙ (පැරණි) [නා.ප්‍ර.] ආවාටය ;
වළ.

වෙළෙඳනවා [ක්‍රි.] දැවටෙනවා ;
පටලවාගන්නවා.

වෙළෙන්දා [නා.] රැකියාවක් ලෙස
වෙළඳාම් කරන්නා.

වෙළෙචි [වි.] ඉක්මන් ; වේගවත් ;
ශීඝ්‍ර.

වෙළෙභි [ක්‍රි.වි.] සිතේ
ආවේගයෙන් ; සිත් කැලඹීමෙන්.

වේ [නා.ප්‍ර.] අ. විටිය ; විදිය.- ආ.
වේගය ; ශීඝ්‍රතාව.- ඇ. වෛදික
ග්‍රන්ථය ; වේදය.- ඇ. වේවැල් ;
වේතූලතා.- ඉ. ලී කා දමන
කෘමියා ; වේයා.- ඊ. වේදනාව.-
උ. අලුයම ; ප්‍රභාතය.- උභ.
ලිහිණි ගමන.- සෘ. ඇඹුල්
ද්‍රව්‍යයක්.- සෘ. සමූහය ; රැස ;
රාශිය.- [වි.] වියළි ; වියළුණු.-
[ක්‍රි.වි.] ඒකාන්තයෙන් ; නිත්‍ය
වශයෙන්.

වේ කටුව (කථා.) [නා.] හල්,
කොට්ටපොල් ගා ගැනීමට
භාවිත කරන උපකරණයක්.

වේග කාරකය (පාරිභා.) [නා.]
වේගය ඇති කරන කර්තෘකය ;
වේග ජනක උපකරණය.

වේගක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] වේගය
අඩු කිරීම ; වේගය බාල කිරීම ;
වේග උෞනතාව.

වේගක්ෂිප්ත [වි.] දැඩි ශක්තිය
යොදා විසි කරන ලද.

වේගජ ශක්තිය [නා.] වේගය නිසා
හටගන්නා ශක්තිය.

වේග ජානය (පාරිභා.) [නා.] ජාන
විශේෂයක් ; වේග ප්‍රවේණි
අණුව.

වේග දනවනවා [ක්‍රි.] ජවය හෙවත්
ශීඝ්‍රත්වය හටගන්වනවා ;
වේගය උපදවනවා.

වේග පරීක්ෂණය [නා.] වැඩ
කිරීමේ වේගය හෙවත් ඉක්මන
විමසා බැලීම සඳහා පවත්නා
පරීක්ෂණය.

වේග ප්‍රකර්ෂය [නා.] ජවසම්පන්න
බව ; වේගයේ ඉහළ නැඟීම.

වේග බල (පාරිභා.) [වි.] වේගයෙන්
හෝ බලයෙන් හෝ ක්‍රියා
කරන ; අධිවේගී.

වේගබල යන්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
විදුලිය බලය හෝ එවැනි
බලයක් යෙදීමෙන් ක්‍රියාකරන
යන්ත්‍රය ; අධිවේගී යන්ත්‍රය.

වේගභාව [වි.] වේගවත් වූ ; වේගී.

වේගමන්දි [වි.] වේග මද වූ ; ජව
උෞනතාවෙන් යුත්.

වේගමානය (පාරිභා.) [නා.]
ධාවනය වන රථවාහන ආදී
යමක ගමන් වේගය මනින
හෝ පෙන්වනු ලබන මානකය.

වේගය [නා.] අ. ගමනේ
ඉක්මන්කම ; විහිදී යෑමේ හෝ
යමක් ඉටු කිරීමේ ඉක්මන.- ආ.

සැර ; බලය ; ශක්තිය.- ඇ. මලමුතු ආදිය පහවීමේ අවශ්‍යතාව.- ඇ. ජව බලය පිළිබඳ සංස්කාරය.

වේග රෝධය [නා.] (මල මුත්‍රාදි) වේග අවහිර කිරීම ; වේග වැළැක්වීම ; වේග සන්ධාරණය.

වේගවත් [වි.] අ. ඉක්මන් ගමන් ඇති ; ශීඝ්‍ර.- ආ. උච්ච ස්වරයෙන් කරන.

වේග වර්ධන (පාරිභා.) [වි.] වේගය වැඩි කිරීමෙහි ලා උපයෝගී වන ; වේගය වැඩි කරන.

වේග වර්ධන වලනය (පාරිභා.) [නා.] වේගය වැඩි වන සේ වලින කිරීම.

වේග විධාරණය [නා.] මලමුතු වාත ආදිය පිට වන්නට නො දී වුවමනාවෙන් අවහිර කිරීම.

වේග සංයෝජනය (පාරිභා.) [නා.] වේගය සංයෝජනය වී ඇති ආකාරය ; වේගයේ සංයුතිය.

වේග සන්ධාරණය [නා.] මල මුත්‍ර වාතාදි කායික වේග පිටවෙන්නට නොදී ආයාසයෙන් වැළැක්වීම ; වේග රෝධය.

වේග හානිය (පාරිභා.) [නා.] වේගය අඩු වීම ; ජවය මඳ වීම.

වේගා [නා.ප්‍ර.] ඉතා දීප්තිමත් තාරකාවක් ; අභිජිත් තරුව.

වේගාග්නිය [නා.] සිතක පහළ වන වේගය නමැති ගින්න.

වේගාත්මක [වි.] ක්‍රියාශීලී ; වේගයෙන් ක්‍රියාකරන.

වේ ගැටේ (කථා.) [නා.] වේවැල් එකිනෙකට සම්බන්ධ කිරීමේ දී ගසන ගැටය ; වේවැල් ගැටය.

වේ ගෙඩි බෝලය (කථා.) [නා.] පුස්තකාල පොත්වල කොළ හැලීම වළක්වන ගැටය.

වේදනය [නා.] අ. රැහැන්, රෙදි පටි, දම්වැල් ආදියකින් වෙළා දැමීම.- ආ. වෙළීම සඳහා භාවිත කරනු ලබන වස්ත්‍රය.

වේණ [නා.ප්‍ර.] අ. විණාව.- ආ. බටපොතු ආදියෙන් වට්ටි ආදි භාණ්ඩ වියන්නන්ගේ වංශය, කුලය.

වේණිය [නා.] ලණුවක් මෙන් ගොතා ගත් කෙස් කලබ.

වේණු [නා.ප්‍ර.] අ. උණ හෝ බට ගහ.- ආ. උණ හෝ බට ලියෙන් සාදන ලද නළාව.

වේණු ගුම්බය [නා.] උණ හෝ බට පඳුරුවලින් සැදුනු ගොන්න ; උණ පඳුරු ගොන්න.

වේණු පරාසාන [නා.ප්‍ර.] උණ
ලියෙන් පහර දීම.

වේණු පර්වය [නා.] උණ පුරුක.

වේණුවනාරාම [නා.ප්‍ර.] උණ
පඳුරින් ගැවසුණු භූමියක පිහිටි
ආරාමය ; වේළුවනාරාමය.

වේතන බද්ද [නා.] වැටුපෙන්
අඩුකර ගන්නා බදු මුදල.

වේතනය [නා.] යමකු ඉටු කරන
සේවය සඳහා දෙනික ව හෝ
මාසිකව මුදලින් කරන ගෙවීම ;
ග්‍රෑමය සඳහා ගෙවන කුලිය ;
වැටුප ; පඩිය.

වේතනික ශිෂ්‍ය සේවකයා (පාරිභා.)
[නා.] වෘත්තියක පුහුණුව ලබන
අතර, කරන වැඩ වෙනුවෙන්
වැටුපක් ද ලබන ශිෂ්‍යයා ;
සේවක ශිෂ්‍යයා.

වේතරණිය [නා.] අ. උස්සද
නරකයක් ; තුනුරුවන් සන්නක
දැ වනසන අය උපදින නරකය.-
ආ. ඒ නරකයේ ඇතැයි කියන
ලෝදිය නදිය.

වේතස [නා.ප්‍ර.] වේවැල් ;
වේත්‍රලතාව.

වේතාලය [නා.] ශූභ හෙවත් මංගල
අවස්ථාව ; නැකැත් මොහොත.

වේතාලික [නා.ප්‍ර.] අෂ්ටක
කියන්නා.

වේතාලිකා [නා.ප්‍ර.] සටන්වල දී
භාවිත කරන ආයුධ විශේෂයක්.

වේ තුඹස [නා.] වේයන් සියුම්
පස්වලින් සාදන ගෙය.

වේ තොප්පිය [නා.] ලෝහයෙන්
සාදා ඇති හිස්වැස්ම ;
ආරක්ෂක උපකරණයක්.

වේත්තම් (කථා, වන්නි.) [නා.ප්‍ර.]
තරහ ; වෙරය ; ආරාමය.

වේත්තාරියා [නා.] රාජ්‍ය පාලන
සභාවෙහි (පාර්ලිමේන්තුවේ)
විනය පිළිබඳව කථානායක
දෙන නියෝග ක්‍රියාත්මක
කරන නිලධාරියා ;
සෙන්කෝලය දරා සිටින්නා.

වේත්‍රය [නා.] අ. වේවැල්.- ආ.
පාලන තන්ත්‍රයේ බලය සහ
ආධිපත්‍යය දක්වන සංකේතය ;
සෙන්කෝලය ; රාජ්‍ය යෂ්ටිය.

වේදක [නා.ප්‍ර.] දැනීම ලබාගන්නා
තැනැත්තා ; නිරීක්ෂණයට
භාජනය වන්නා.

වේදකාලීන [වි.] ඉන්ද්‍රියාවේ වේද
ග්‍රන්ථ රචිත කාලයට අයත්.

වේද ගර්භ [නා.ප්‍ර.] (වේදයෙන් පිරි
ඇති) මහා බ්‍රහ්මයා.

වේදඥ [නා.ප්‍ර.] වේදය දන්නා
තැනැත්තා.

වේදත්‍රය [නා.ප්‍ර.] සෘග්, යජුර් සාම
යන වේද තුන ; ත්‍රිවේදය.

වේදනාත්‍රය [නා.ප්‍ර.] සුඛ, දුක්ඛ,
උපේක්ෂා යන වේදනා තුන.

වේදනා නාශකය [නා.] ශාරීරික
වේදනා නැසීම (නොදැනීම)
සඳහා සකස් කළ රසායනික
සංයෝගය.

වේදනානු පස්සනාව [නා.] උපන්
සුඛාදී වේදනාවන් අනිත්‍යාදී
වශයෙන් නැවත නැවත
මෙනෙහි කිරීම.

වේදනා මර්දනෝෂධය [නා.]
වේදනා නසන බෙහෙත.

වේදනාව [නා.] අ. සිරුරේ හෝ
මනසේ ඇතිවන විඩාව ; රුචාව ;
අපහසුව.- ආ. විදීම ; දැනීම ;
වින්දනය.- ඇ. ඇස් කන්
ඉන්ද්‍රියවල හසුවන අත්දැකීම් ;
අනුභූතිය.

වේදනා ස්කන්ධය [නා.] පඤ්ච
ස්කන්ධයන්ගෙන් එකක් වූ
විදීමේ රාශිය ; සුඛ, දුක්ඛ,
උපේක්ෂා වශයෙන් විදිනු ලබන
වේදනා සමූහය.

වේදනීය [වි.] දැනගත යුතු ;
දැනෙන.

වේදන්තගු [නා.ප්‍ර.] වේද සාහිත්‍යය
කෙළවරට පැමිණි තැනැත්තා.

වේද පාඨ [නා.බහු.] වේද වාක්‍ය ;
වේද මන්ත්‍ර.

වේද භාෂාව [නා.] වේද ග්‍රන්ථ
ලියැවී ඇති (පැරණි සංස්කෘත)
භාෂාව.

වේද භේදය [නා.] (ක්‍රිස්තු.)
දුර්ලබ්ධිය ; අධර්මය.

වේදය [නා.] අ. විදීම ; අනුභවය.-
ආ. දැනීම ; ප්‍රඥාව.- ඇ. සාග්,
යජුර්, සාම, අථර්වන් යන සතර
වේද.

වේදයික [වි.] අ. විදින ලද ;
ඉන්ද්‍රියවලට හසු වූ.- ආ. විදින
ලද දෙය.

වේදයික සුඛය [නා.] ඉන්ද්‍රිය මගින්
ලබන සුවය ; සිතට හා කයට
ඇති වන සියලු සුඛවේදනා.

වේදල්ල [නා.ප්‍ර.] අ. නවාංග
ශාස්තෘ ශාසනය නම් වූ ත්‍රිපිටක
ධර්මය බෙදී පවතින කොටස්
නවයෙන් එකක්.- ආ. වේවැල්
අළුව හෙවත් කරටිය.- ඇ.
(කථා.) වේයන් ක්‍රමයෙන්
පස්වලින් සාදමින් ඉදිරියට
ගෙන යන මාර්ගය හා ගෙය.

වේද සතර [නා.] සාග්, යජුර්, සාම,
අථර්වන් යන වේද සතර.

වේද සාක්ෂික [වි.] ආගමික
භක්තිය හෝ ප්‍රතිපත්ති හෝ
නිසා දිවි පුදන.- [නා.ප්‍ර.]
තමාගේ භක්තිය හෝ ප්‍රතිපත්ති
නිසා දිවි පුදන්නා.

වේද සාහිත්‍යය [නා.] මූලික වේද
ග්‍රන්ථ සහ වේද ඇසුරෙන් ඇති
වූ බ්‍රාහ්මණ, ආරණ්‍යක, උපනිෂද්
යන ග්‍රන්ථ සමූහය.

වේදාංග, වේදාඛග [නා.ප්‍ර.]
වේදයෙහි අංග ; උපනිෂද්හි
සඳහන් 'පරා', 'අපරා' යන

‘විද්‍යා’ දෙකෙන් පරා විද්‍යාවට අයත් ශික්ෂා, කල්ප, ව්‍යාකරණ, නිරුක්ති, ඡන්දස්, ජ්‍යෝතිෂ යන වේද කොටස් හය.

වේදාන්ත [නා.ප්‍ර.] වේද ග්‍රන්ථාවලියෙහි අන්තය වන ආරණ්‍යක හා උපනිෂද් ග්‍රන්ථ.

වේදිකා නාට්‍යය [නා.] වේදිකාවක් මත රඟ දක්වන නාට්‍යය.

වේදිකාව [නා.] අ. පිළ ; ඉස්තෝප්පුව ; ආලින්දය.- ආ. උත්සව, නාට්‍ය රඟ දැක්වීම්, ක්‍රීඩා නැරඹීම ආදිය සඳහා උස් කොට සෑදූ භූමි භාගය.- ඇ. බිත්ති අද්දර තිබෙන කයිරුව (කයියෝරුව).- ඇ. කණු අතර හරහට යෙදූ සුවිය.- ඉ. ස්තුපයක් වටා ඇති වැට ; වේදිය.- ඊ. මිදුලේ මඩුව.- උ. පූජාසනය.

වේදිකා වලය [නා.] වළල්ලක ආකාරයෙන් තැනූ වේදිකා වැට.

වේදික [වි.] දක්වන ලද ; දැනගෙන තිබෙන.

වේදිකව්‍ය [වි.] දැනගත යුතු.- [නා.ප්‍ර.] දැනගත යුතු දේ.

වේදිය [නා.ප්‍ර.] අ. ස්තුපයක් වටා ඇති බැම්ම හෝ පවුර.- ආ. දඹදිව පිහිටි පර්වතයක නම.

වේද්‍ය අල්ලනවා, වේද්‍යම් [ක්‍ර.] ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් වශයෙන් දුම් අල්ලනවා ; වේද්‍යපානවා.

වේද්‍ය පානවා [ක්‍ර.] ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් වශයෙන් ඖෂධ වර්ග තැම්බූ වාෂ්ප ඉරීමට හෝ ඇඟට වැදීමට සලස්වනවා ; ඖෂධ වර්ග පිළිස්සූ දුම් ඉරීමට හෝ ඇඟට වැදීමට සලස්වනවා.

වේද්‍යවතුර [නා.] සූතිකාවන්ගේ ඇඟ සේදීමට ගන්නා ඖෂධීය කොළ තැම්බූ වතුර.

වේදෝක්ති [නා.ප්‍ර.] වේදයෙහි කියන ලද්ද.

වේද්‍ය [වි.] අ. දැනගත යුතු ; දැන්විය යුතු.- ආ. ඉගැන්විය යුතු.

වේධක [වි.] බිදින ; සිදුරු කරන.- [නා.ප්‍ර.] අ. රසදිය.- ආ. ධාන්‍ය.

වේධකයා [නා.] විදීම කරන්නා ; විදින්නා.

වේධනීය [නා.ප්‍ර.] අ. විදින කටුව ; අලිස් කටුව ; උල් කටුව.- ආ. බුරුමය.

වේධය [නා.] අ. විදීම ; විදුම.- ආ. ගැඹුර.

වේධස් [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයා.

වේධි [වි.] අ. විදින ; සිදුරු කරන.- ආ. විදුම ; සිදුරු කිරීම.- ඇ. විදින තැනැත්තා.

වේන (කථා.) [නා.ප්‍ර.] නගුලේ ඉහ සවි කරන සිදුර ; නගුලේ සිදුර.

වේනයික [වි.] විනය පිටකය පිළිබඳ නිපුණත්වය ඇති.

වේනෙයා [වි.] හික්මවිය හැකි ;
හික්මවිය යුතු.

වේපන [නා.] අ. වේවැල් සෑදෙන
ගෙඩිය.- ආ. වේවැල් පතුර.

වේපන් කුඩය [නා.] අ. වේවැල්
පතුරු යොදා සෑදූ කුඩය.- ආ.
වේවැල් පතුරුවලින් විසූ පැදුර.

වේපටු [නා.ප්‍ර.] අ. සිරුර වෙවුලීම.-
ආ. වාත විකාර රෝගයක්.

වේපනය [නා.] ශරීරයේ පේශිවල
බලවත් වෙවුලීම ; අනිවිඡානුගත
පේශි කම්පනය.

වේපන විභාන්තිය (පාරිභා.) [නා.]
අධික මත්පැන් පානයෙන් ඇති
වන විකාල තත්ත්වය.

වේපාර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] වේයන්
මැටියෙන් තනන ගමන් මඟ.

වේබරය (පාරිභා.) [නා.] චුම්බක
ස්පන්දනයේ ප්‍රායෝගික
ඒකකය.

වේබීම [නා.] විවි ප්‍රදේශය ;
විදියෙහි බීම.

වේ බුජ් [නා.ප්‍ර.] කිරුම්
උපකරණයක් ; බඩු පැටවූ
වාහන ආදියෙහි බර කිරීමට
පොළොවේ සවි කොට ඇති
තරාදිය ; පාලම් තරාදිය.

වේමග [නා.ප්‍ර.] විදි මඟ.

වේමනික [වි.] විමනි ඇති ; සැක
සහිත.

වේමතුරු [නා.ප්‍ර.] වේද මන්ත්‍ර ;
වේද ගීතිකා.

වේමන්තතාව [නා.] විමනි සහිත
බව ; සැක සහිත බව.

වේමය [නා.] රෙදිවියන යන්ත්‍රය ;
අලුව.

වේමානික, වේමාතුක [වි.] එකම
පියාට දාව වෙන මවකගෙන්
උපන්.

වේමානික පේත [වි.] කලක් දුක්
විද පසු ව සැප විඳින ප්‍රේතයා.

වේයා [නා.] රතු හිසක් හා සුදු
කඳක් ඇති, සංඛ්‍යාව අතින්
විශාලතම කුහුඹු වර්ගයක් ;
වෙහෙයා.

වේර [නා.ප්‍ර.] අ. වෙවරය.- ආ.
වෙහෙර.

වේරක [නා.ප්‍ර.] කපුරු.

වේරජා [නා.] වේ තුඹසේ යට
අඩියේ සිටින ලොකු වේයා ;
වේයන්ගේ රජා.

වේරමණිය [නා.] වැළකී සිටීම ;
විරමණය.

වේරමණි සීලය [නා.] පස්පවින්
වෙන් වීම හා සම්බන්ධ
පොරොන්දුව.

වේරම්බ වාතය [නා.] අ. අහසේ
යොදුනක් ඉහළින් පවතිමින්
අසුවන ඕනෑම දෙයක් විනාශ
කරතැයි විශ්වාස කරනු ලබන

සුළඟ ; වෙරඹුවා.- ආ. සියලු සක්වල උසුලා සිටිකැයි විශ්වාස කරනු ලබන වාතස්කන්ධය ; වා පොළොව.

වේල [නා.] අ. දවසේ එක් එක් කැම වාරය ; ආහාර වේල.- ආ. කාල සීමාව ; වාරය.- ඇ. වේලාව ; කාලය ; අවස්ථාව.

වේලංගයා [නා.] සිඟන්නා ; යාවකයා ; දුගියා.

වේලක්කාර [නා.ප්‍ර.] පොළොන්නරු රාජ්‍ය සමයේදී සිටි ද්‍රවිඩ කුලී හට පිරිස.

වේලපත්කඩය, වේලා⁰ [නා.] උපන් වේලාව මත සාදනු ලබන කෙටි ජ්‍යෙෂ්ඨ විස්තරය ; ලුහුඬු ජන්ම පත්‍රය.

වේලපහ, වේලාපහ [ක්‍රි.වි.] කල්වේලා ඇතිව ; වේලාසනින් ; නියම වේලාවට කලින්.

වේලය [නා.] කතරගම දෙවියන්ගේ ආයුධය ; ත්‍රිශූලය.

වේලහනින්, වේලාහනින් (කථා.) [ක්‍රි.වි.] කල්වේලා ඇතිව.

වේලා කොළය (කථා.) [නා.] වේලාපත්කඩය.

වේලා කටය [නා.] ඉවුරු බිම ; වෙරළ.

වේලා දාහය (පාරිභා.) [නා.] විදුරුමසේ උඩ සිටිය පිලිස්සී යාම.

වේලාන්තය [වේලා+අන්තය] [නා.] ඉවුර ; වෙරළේ කොන ; වෙරළාන්තය.

වේලායුද [නා.ප්‍ර.] අ. ආයුධ විශේෂයක් ; දිග මිටක් හා උල් තුනක් සහිත ආයුධය ; ත්‍රිශූලය ; කඳ කුමරුගේ ආයුධය.- ආ. කතරගම දෙවියන්ට යෙදූ නාමයක්.

වේලාසන, වේලාසනින් [ක්‍රි.වි.] වේලාවට ප්‍රථම ; කල් ඇතිව ; වේලාපහ.

වේලාසලයා [නා.] සිංහල රජු දවස සිටි සුළු සේවකයෙක් ; දාසයා.

වේලි කණ්ඩිය (කථා.) [නා.] කණ්ඩියක් සැදීමේදී පස් ගොඩ දමා සැදූ වැටිය ; මහ නියර.

වේලිකඳ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කුඹුරු යායේ අයින් වේල්ල.

වේලිග (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කුඹුරු ; වෙල ; කෙත.

වේල් [නා.ප්‍ර.] අ. හින්දු බැතිමතුන් විසින් පවත්වනු ලබන ආගමික උත්සවයක් ; වේල් උත්සවය.- ආ. සාරිය, මංගල ඇඳුම කොටගත් මනාලියකගේ හිස වැසෙන සේ යොදා ගන්නා නෙට් රෙද්දෙන් සකස් කළ වැස්මක්.- ඇ. මුව විශේෂයක්.- ඇ. (කථා.) කල්දේරම.- [වි.] බුරුල් ; ලිහිල්.

වේල් පිරින (කථා.) [නා.] උදේ,
සවස සහ ඊළඟ දින උදේ හෝ
හවස වරු තුනේ සජ්ඣායනය
කරනු ලබන පිරින ; වරු පිරින

වේල් මූඩිය (කථා.) [නා.]
කල්දේරම වහන පියන.

වේල්ල [නා.] අ. ජල මාර්ග අවහිර
කොට, ජලය රැස් කොට තබා
ගැනීමට හෝ වෙනතකට
හරවා යැවීමට හෝ බදින
බැම්ම ; වැටිය.- ආ. උස් බිම්
කැපීමේදී ඇති වන බැවුම.

වේවැල [නා.] ඉතා තද සනකමින්
යුක්ත වූ ද, පුටු විවීමටත් කුඩා
ආදිය සැදීමටත් සුදුසු පතුරු
ලබාදෙන්නා වූ ද සර්ම කලාපික
වැල් වර්ගයක්.

වේශධාරී [වි.] වෙනත්
ආකාරයකට, වෙනස්
ස්වරූපයකට පැමිණි ; වෙස්
වලාගත්.

වේශ භූෂණය [නා.] වේශය හා
අලංකාරය ; නොයෙක් ලෙසින්
සැරසීම.

වේශය [නා.] විලාසය ; පෙනුම ;
ආකාරය ; ස්වරූපය ; ලීලාව.

වේශ්ම [නා.ප්‍ර.] මන්දිරය ;
මාළිගය ; ප්‍රාසාදය.

වේශ්‍යා කර්මය [නා.] වෛශ්‍යා
කර්මය ; වෛශ්‍යාවකගේ
වෘත්තිය ; ගණිකා වෘත්තිය.

වේශ්‍යාඛිගනාව [නා.] වෙසඟන ;
ගණිකා ස්ත්‍රිය ; වෛශ්‍යාව ;
අභිසාරිකා ස්ත්‍රිය.

වේශ්‍යාලය [වේශ්‍ය+ආලය] [නා.]
වේශ්‍ය වෘත්තිය කරන ස්ත්‍රිය
වසන ගෘහය ; ගණිකා
නිවාසය.

වේශ්‍යාව [නා.] වෙසඟන ;
ගණිකාව ; නගර ශෝභිතිය.

වේශ්‍යා විථිය [නා.] වේශ්‍යාවන්ගේ
ජීවන වෘත්තිය.

වේෂ්ටන [වි.] වෙළන ; ඔතන ;
වෙළුම් සහිත.

වේෂ්ටනය [නා.] අ. වෙළීම ;
හාත්පසින් එතීම ; වෙළුම ;
ආවරණය කිරීම.- ආ. පැවරීම ;
නිතිමය වගකීම.

වේෂ්ටික [වි.] වෙළන ලද ; වෙළු.

වේස [නා.ප්‍ර.] වෙහෙස ; පීඩාව ;
මහන්සිය.

වේසන [නා.] වෙදකම උගන්වන
ශාස්ත්‍රය ; වේදය ; වෛද්‍ය
ශාස්ත්‍රය.

වේසාබ [නා.ප්‍ර.] වෙසක් මාසය ;
වෛශ්‍යාව මාසය.

වේසාරජ්ජ [නා.ප්‍ර.] බුද්ධිමත් බව ;
දැනුම් තේරුම් ඇති බව ;
විශාරද බව.

වේසුරු [නා.ප්‍ර.] අසුන්
මෙහෙයවන්නා ; අසරුවා.

වේභාස කූටිය [නා.] මධ්‍යම
ප්‍රමාණ පුරුෂයකු සිටගත් විට
සිවිලිමෙහි හිස නොගැවෙන
සේ උස්වූ කාමරය ; අහස් කූටිය.

වේළනවා [ක්‍රි.] වියළනවා ; තෙත්
ගතිය ඉවත් කරනවා.

වේඵ [නා.ප්‍ර.] හුණ ගස ; උණ
ගස ; වේණු.

වේඵරිය [නා.ප්‍ර.] වෛද්‍යය හෙවත්
වෛද්‍යය මාණික්‍යය.

වේඵවනාරාමය [නා.] බුදුරජාණන්
වහන්සේ රජගහනුවර වැඩ විසූ
ආරාමය.

වේඵසුමන [නා.ප්‍ර.] කාවන්තිස්ස
රජතුමාට හා දුටුගැමුණු
රජතුමාට සේවය කළ දස මහා
යෝධ්‍යන්ගෙන් කෙනෙක්.

වෛ [නි.] ඒකාන්තයෙන්ම ;
සැබවින්ම.

වෛකටික [නා.ප්‍ර.] මැණික් කපා
ඔප දමන්නා ; මණිකාරයා.

වෛකල්පික [වි.] විකල්ප වශයෙන්
ගන්නා ; අමතර වශයෙන් ගත
හැකි.

වෛකල්පික ඡන්දය (පාරිභා.)
[නා.] විකල්ප වශයෙන් භාවිත
කළ හැකි ඡන්දය ; කැමැත්ත.

වෛකල්පික පරපෝෂිතයා [නා.]
අභිමතය පරිදි පරපෝෂිතයකු
වශයෙන් හෝ නිදහසේ

ජීවත්වන්නකු වශයෙන් විසිය
හැකියෙක්.

වෛකල්‍යය [නා.] විකල්පවය ;
වෙනස් බව ; අඩුබව.

වෛකල්‍ය වාමී පදය (පාරිභා.)
[නා.] නිෂේධාත්මක බව
හඟවන පදය.

වෛකචුන්ටි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
උසස් පංතියේ වංශාධිපතියා ;
එංගලන්තයේ රදළ පංතියේ
බැරන් කෙනෙකුට ඉහළ
තත්ත්වය.

වෛකාරිකය [නා.] විකෘතියෙන්
හටගත් හෝ ප්‍රකෘති ස්වභාවය
වෙනස් වන සුලු දෙය.

වෛකුණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] අ. ඉන්ද්‍ර,
කෘෂ්ණ හෝ විෂ්ණු හඳුන්වන
නාමය.- ආ. විෂ්ණු දෙවිඳුගේ
වාසස්ථානය.- ඇ. ගුරුලා.

වෛකෘත [වි.] විකාරයෙන් වූ ;
විකෘතියෙන් සිද්ධ වූ.

වෛක්‍රාන්ත [නා.ප්‍ර.] දියමන්ති හා
සමානකම් සහිත මැණික්
වර්ගයක්.

වෛබානස [නා.ප්‍ර.] බමුණු
ජීවිතයක තුන්වැනි තාපස
අවස්ථාව ; වානප්‍රස්ථ නම්
තාපස අවස්ථාව.

වෛගන්ධය [නා.] දුර්ගන්ධය ;
දුගඳ.

වෛගුණ්‍යය [නා.] සාමාන්‍ය
ලක්ෂණවලින් වෙන් වීම ;
ගුණාංගවලින් නිදහස් වීම.

වෛවක්ෂණ්‍යය [නා.] අතිදක්ෂ
භාවය ; විවක්ෂණ භාවය.

වෛවිත්‍ර්‍යය [නා.] විසිතුරු බව ;
විවිත්‍ර බව.

වෛජයන්තය [නා.] අ. ශක්‍රයාගේ
ප්‍රාසාදයේ නාමය ; විජයොත්
පාය.- ආ. ශක්‍රයාගේ රථයේ
නාමය ; විජයොත් රිය.- ඇ.
ශක්‍රයාගේ කොඩියේ නාමය.

වෛඥානික [වි.] නිපුණ ; විද්‍යාඥ.

වෛඥානිකයා [නා.] නිපුණ
තැනැත්තා ; විද්‍යාඥයා.

වෛතත්‍යය [නා.] විතත භාවය ;
විහිදී යෑම ; ව්‍යාප්තිය.

වෛතනිකයා [නා.] වරපුරුෂ
සේවයෙහි යෙදෙන්නා ; කුලී
හේවායා.

වෛතාලය [නා.] අ. ඉතා
උදෑසන ; හිමිදිරි පාන්දර.- ආ.
හිමිදිරි පාන්දර විවිධ තාලයෙන්
බැඳි ස්තෝත්‍ර ගායනය.

වෛතාලිකයා [නා.] උදෑසන ගී
ගයා රජුන් ආදී ප්‍රභූන් පුබුදු
කරවන්නා ; වන්දිභට්ටයා.

වෛතාලිය [නා.ප්‍ර.] මාත්‍රා
වෘත්තයක නාමය ; විෂම වූ (1,
3) පාදයෙහි මාත්‍රා හය බැගින්

ද සම (2, 4) පාදයෙහි මාත්‍රා
අට බැගින් ද සිටින සේ බඳනා
ලද වෘත්තය.

වෛනි විටියෙල [නා.ප්‍ර.] චිත්‍ර ආදිය
ඇඳීමට හා එහි ආලේපයට
ගන්නා සායම් තීන්ත ආදී
උපකරණ.

වෛතුල්‍යකය [නා.] ථේරවාදයෙන්
බාහිර බෞද්ධ නිකායක නාමය.

වෛතුල්‍යය [නා.] ස්ථවිර වාදයට
විරුද්ධ අදහස් දරන පශ්චාත්
බෞද්ධ නිකායක නාමය.

වෛතුල්‍යවාදියා [නා.] වෛතුල්‍ය
නිකායට අයත් තැනැත්තා ;
වෛතුල්‍ය මත දරන්නා.

වෛදික [වි.] වේදයට අයත් ; වේද
ග්‍රන්ථ ලියූ කාලයට අයත්.

වෛදික කුල [නා.ප්‍ර.] වේදයෙහි
සඳහන් යාග ආදී පූජාවිධි
පවත්වන කුල.

වෛදික දර්ශනය [නා.] වේද
කාලීන චින්තකයන් විසින්
ලෝකය හා එහි පැවැත්ම ආදිය
පිළිබඳව සොයාගන්නා ලද
දැනුම.

වෛදික භාෂාව [නා.] වේද වාක්‍ය
ඇතුළත් පැරණි සංස්කෘත
භාෂාව.

වෛදික සාහිත්‍යය [නා.] වේද
කාලීන චතුර්වේදය හා ඊට
සම්බන්ධ ග්‍රන්ථ සමූහය.

වෛදික සූක්ත [නා.ප්‍ර.] වේද ගීත.
වෛද්‍රය [නා.ප්‍ර.] වෛරෝඩි
මාණිකය.

වෛද්‍ය අධිකාරී [නා.ප්‍ර.] රෝහලක
සෞඛ්‍ය සේවා භාර
තැනැත්තාගේ නිල නාමය.

වෛද්‍යක [නා.ප්‍ර.] අ. වෛද්‍ය
ශාස්ත්‍රය ; රෝග නිවාරණය
කිරීමේ පිළිවෙත් ; රෝග සුව
කිරීමේ ශාස්ත්‍රය.- ආ.
වෛද්‍යයා.

වෛද්‍ය කර්මය [නා.] රෝගීන්ට
පිළියම් කිරීම ; රෝග නිවාරණය
උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

වෛද්‍ය කාලගුණ විද්‍යාව (පාරිභා.)
[නා.] වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය අනුව
කාලගුණය පිළිබඳ හැඳින්වීමේ
ක්‍රමය.

වෛද්‍ය කීටවිද්‍යාඥයා (පාරිභා.)
[නා.] කෘමිවිද්‍යාව පිළිබඳ
විශේෂ දැනුම ඇත්තා ; කීට
විද්‍යාඥයා.

වෛද්‍ය කීට විද්‍යාව (පාරිභා.)
[නා.] කෘමි විද්‍යාව පිළිබඳ
වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය.

වෛද්‍ය පර්යේෂණාගාරය (පාරිභා.)
[නා.] සෞඛ්‍ය විද්‍යාව ආශ්‍රිත
සියලු අවස්ථා පර්යේෂණ කරන
ස්ථානය.

වෛද්‍ය මණ්ඩලය [නා.] (බටහිර)
වෛද්‍ය වෘත්තීයට අදාළ
ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම

පරිපාලනය හා බටහිර
වෛද්‍යවරුන් ලියාපදිංචි කිරීම
සඳහා පිහිටුවාගත් විශේෂඥ
වෛද්‍යවරුන්ගෙන් සමන්විත
මණ්ඩලය.

වෛද්‍යවරයා [නා.] අ. වෛද්‍ය
ශාස්ත්‍රය දත් තැනැත්තා.- ආ.
රෝගීන්ට වෛද්‍යකම් කරන්නා ;
වෛද්‍යාචාර්යයා.

වෛද්‍ය විද්‍යාලය [නා.] (බටහිර
වෛද්‍ය ක්‍රමය) පුහුණු කරවන
විශ්වවිද්‍යාලීය ආයතනය.

වෛද්‍ය විද්‍යාව [නා.] වෛද්‍ය ක්‍රම
පිළිබඳ ශිල්ප ශාස්ත්‍රය ; වෛද්‍ය
ශාස්ත්‍රය.

වෛද්‍යුත [වි.] අ. විදුලි බලය
සහිත ; විදුලි බලය කවන ලද.-
ආ. විදුලි බලය පිළිබඳ.

වෛද්‍යුතමානක යන්ත්‍රය [නා.]
විදුලිබල පරිභෝජනය මනින
යන්ත්‍රය.

වෛද්‍යෝපදේශය [වෛද්‍ය+
උපදේශය] [නා.]
වෛද්‍යවරයාගේ අනුශාසනය ;
වෛද්‍යකම් පිළිබඳ ගුරුහරුකම.

වෛධර්මය [නා.] වෙනස්
වන ධර්ම ඇති බව ;
අසමානත්වය ; වෙනස්වීම.

වෛධර්මයක් [වි.] විරුද්ධ
ධර්මය ඇති ; විරුද්ධ ස්වභාවය
ඇති.

වෛධ්‍යය [නා.] වැන්දඹුභාවය.

වෛධ්‍යයෝගය [නා.] (ජ්‍යෝති.)

විධ්‍යා යෝගය ; ජන්ම
කේන්ද්‍රයක හත්වැන්නේ
අඟහරු (කුජ) යෙදීමෙන් හා
එකී අඟහරුට පාප දෘෂ්ටි
එල්ලවීමෙන් මෙම යෝගය
යෙදේ.

වෛධාර්මික [වි.] අසමයක්
දෘෂ්ටියෙන් යුත් ; මිථ්‍යාලබ්ධික.

වෛද්‍රව්‍යය [නා.] විරහයෙන් ඇති
වූ මානසික දුර්වලතාව ;
වෛකල්‍යය.

වෛනයික [වි.] විනය හා
සම්බන්ධ ; විනය නීතිරීති
ආශ්‍රිත.

වෛනාශිකයා [නා.] මාධ්‍යමික
බෞද්ධයා ; සර්වාස්තිවාදියා ;
ධර්මයක් තුන් කල්හිම පවතින
බව සැලකූ බෞද්ධ නිකායට
අයත් තැනැත්තා.

වෛනාහක [නා.ප්‍ර.] වැස්ම ;
ආවරණය.

වෛනේය [වි.] හික්මවිය යුතු ;
හික්මවිය හැකි.

වෛනේය ජනයා [නා.]
ධර්මාචාරෝධයට සුදුසු ජනයා ;
(ධර්මයෙහි) හික්මවිය හැකි
ජනයා.

වෛපරිත්‍යය [නා.] වෙනස්වීම ;
පෙරළිය ; විපරිතබව.

වෛපුලය [වි.] මහත් ලෙස
පැතිරුණු ; විශාල ; විස්තීර්ණ.

වෛභජ්‍යවාදය [නා.] ථේරවාද
බෞද්ධ නිකායෙහි ප්‍රභේදයක්.

වෛභව [නා.] බල බහිමය ;
ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ; උත්තම භාවය.

වෛභාෂික වාදය [නා.] සියලු
සංස්කාර අනිත්‍ය වෙතත්, ද්‍රව්‍ය
හට ගැන්මට හේතුවන ධාතු
නිත්‍ය වෙතැයි යනුවෙන්
ඉගැන්වූ භාරතීය බෞද්ධ
මතවාදයක්.

වෛමානාක [වි.] තම පියාට දාව
වෙනත් මවකගෙන් උපන්.

වෛමානාව [නා.] තම පියාට දාව
වෙනත් මවකගෙන් උපන්
සහෝදරිය.

වෛමානික [වි.] දිව්‍ය විමානය හා
සම්බන්ධ ; විමානයෙහි උපන්.

වෛමානික විද්‍යාව [නා.] අහස්
යාත්‍රාවල ගමන පිළිබඳ විස්තර
ඇතුළත් ශාස්ත්‍රය ; ගගන යාත්‍රා
විද්‍යාව.

වෛයක්තිය [නා.] වියත්බව ;
උගත්කම ; ව්‍යක්තභාවය ;
පාණ්ඩිත්‍යය.

වෛයක්තූ පාරගත [වි.] වියත්
බවේ පරතෙරට ගිය ; උගත්
කමේ කෙළවරට ගිය.

වෛයර්ථය [නා.] වැඩක්
නොවනබව ; නිෂ්ඵලභාවය ;
ව්‍යර්ථභාවය.

වෛයාකරණිකයා [නා.] වියරණ
උගතා ; ව්‍යාකරණකාරයා ;
ශාබ්දිකයා.

වෛය්‍යාකරණාචාර්යයා [නා.]
වියරණ ඇදුරා ; ව්‍යාකරණ
ගුරුවරයා.

වෛරක්කාරයා [නා.] වෛර
කරන තැනැත්තා ;
විරුද්ධවාදියා ; එදිරිකාරයා.

වෛරක්‍රියා [නා.බහු.] තරහ ව නිසා
කරන්නා වූ කෲර ක්‍රියා.

වෛර බදිනවා [ක්‍රි.] තරහ ඇති
කරගන්නවා ; ක්‍රෝධ කරනවා ;
කල් පවතින තරහක් ඇතිකර
ගන්නවා.

වෛරම [නා.] අ. ක්‍රමවත්ව පිහිටා
ඇති ඉරි ; පිළිවෙළකට
වැටුණු රේඛා මෝස්තරය.-
ආ. දියමන්ති හා සමාන
වෛකාන්ත පාෂාණය.

වෛරම් වැටෙනවා [ක්‍රි.] (ඇතැම්
පාෂාණවල හා දැවවල සේ) ඉරි
පිහිටනවා ; රේඛා සටහන්
වෙනවා.

වෛරය [නා.] පළිගැනීම්
ස්වභාවය ඇති ක්‍රෝධය.

වෛරසය [නා.] මිහිරි නොවන
බව ; නිරස බව.

වෛරාග්‍ය [වි.] නොඇලුණු ;
රාගයෙන් තොර ; කෘෂ්ණා
රහිත ; විරාගී.

වෛරී [වි.] වෛරයෙන් යුක්ත ;
දැඩි ක්‍රෝධයෙන් යුතු.

වෛරූප්‍ය [වි.] විරූප වූ ;
අවලස්සන වූ.

වෛරෝචන [වි.] බබළන ;
කාන්තිය විහිදෙන ; දිලිසෙන ;
රැස් විහිදෙන.

වෛරෝඩි [නා.ප්‍ර.] බළල් ඇස්
වර්ණය සහිත මැණික්
විශේෂයක්.

වෛරෝඩි වන්නම [නා.]
ශාංගාරාත්මක ලක්ෂණ දරන
වන්නමක්.

වෛලක්ෂණ්‍ය ප්‍රාප්තිය [නා.]
වෙනස් වෙනස් ආකාර
අනුගමනය කිරීම ; විවිධත්වයට
පැමිණීම.

වෛලක්ෂණ්‍යය [නා.] වෙනස්
වෙනස් ආකාරය ; විෂමත්වය ;
වෙනස් ලක්ෂණ ඇතිබව.

වෛවර්ණ [වි.] නානා පාට
ඇති ; විවිධ වර්ණයෙන් යුත්.

වෛවර්ණ්‍යය [නා.] අ.
විවිධත්වය ; වෙනස් වෙනස්
ආකාරය ; නානාප්‍රකාරත්වය.-
ආ. විරූපබව ; විවර්ණභාවය ;

වර්ණගීතභාවය.- ඇ. කුලයෙන්
ඉවත්වීම හෝ ඉවත් කිරීම ;
වර්ගයෙන් පිටමං කිරීම හෝ
වීම.

වෛවස්චක [නා.ප්‍ර.] අ. මහා
සම්මත රාජයා වූ මනු රජුට
විශේෂණ වූ නාමය.- ආ. ගති
ග්‍රහයා ; සෙනසුරා.

වෛවාරන්ත [වි.] නොයෙක්
ආකාරයේ ; විවිධ මෝස්තර
සහිත.

වෛවාහ මංගල්‍යය [නා.]
පුරුෂයකුට ස්ත්‍රියක් සරණ
පාවාදීමේ උළෙල.

වෛවාහික [වි.] අ. විවාහය හා
සම්බන්ධ ; සරණ බැඳුමට
අයත්.- ආ. විවාහයට යෝග්‍ය.-
ඇ. විවාහයට සැරසුණු.

වෛවාහිකය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රශස්ත රජ්ජුව ; කන්‍යා රජ්ජුව ;
කුමාරිවිජය ; කාලිකා සිවිය.

වෛවිධ්‍යය [නා.] නා නා
ආකාරය ; නොයෙක් විදිය ;
විවිධත්වය.

වෛශ්‍ය [වි.] අ. සුදු ; සුභ වර්ණ.-
ආ. පවිත්‍ර ; පිරිසිදු.

වෛශ්‍යය [නා.] පැහැදිලි බව ;
විශද බව.

වෛශාඛ [නා.ප්‍ර.] විසා නැකත
යෙදෙන සමය ; වන්ද මාස

දොළහෙන් එකක් වන වෙසක්
මාසය.

වෛශාඛ පුණ්‍යෝත්සවය [නා.]
වෙසක් දින පැවැත්වෙන
උත්සවය ; බුදු තෙමගුල
සැමරීමට වෙසක් මස පුර
පසළොස්වක දින පවත්වන
උත්සවය.

වෛශාඛ පෞර්ණමිය [නා.]
වෙසක් පුන් පොහෝ දිනය ;
වෙසක් පසළොස්වක දිනය.

වෛශාරද්‍ය [වි.] ශිල්ප, ශාස්ත්‍ර
විෂයෙහි පුළුල් දැනුමක් ඇති ;
විශාරද වූ ; වියත්.

වෛශාරද්‍ය ඥානය [නා.]
විශාරදභාවය පිළිබඳ නුවණ ;
චතුර් වෛශාරද්‍ය ඥානය ;
සතර තැනෙක ස්වකීය
විශාරදබව මෙනෙහි කිරීමෙන්
බුදුරජුනට ඇති වූ සොම්නස්
සහගත නුවණ.

වෛශාරද්‍යය [නා.] පුළුල් දැනුමක්
ඇති බව ; විශාරද බව ;
වියත්බව.

වෛශාල්‍ය [වි.] විශාල වූ ; මහත්
වූ ; ලොකු.

වෛශාල්‍යය [නා.] විශාලත්වය ;
මහත් බව ; පැතුරුණු බව.

වෛශිෂ්ට [වි.] උසස් ; උතුම් ;
විශේෂ වූ ; ශ්‍රේෂ්ඨ වූ.

වෛශේෂය [නා.] වෙසෙස්බව ; විශේෂත්වය ; පොදු නොවන බව.

වෛශේෂ්‍යය [නා.] විශේෂතාව ; විශිෂ්ටත්වය.

වෛශ්‍ය [නා.ප්‍ර.] පුරාණ දඹදිව පැවති කුල හතර (චතුර් වර්ණ) අතරින් වෙළඳ කුලය.

වෛශ්‍යයා [නා.] වෛශ්‍ය කුලයෙහි උපන් තැනැත්තා.

වෛශ්‍යාව [නා.] ගණිකාව ; වෙසගන.

වෛශ්‍රවණ [නා.] අ. යක්ෂාධිපති රජ ; වෙසමුනි රජු.- ආ. සතරවරම් දෙව්වරුන් අතරින් උතුරු දෙසට අධිපති දෙව් රජ.

වෛෂයික [වි.] අ. විෂයයකට අයත් ; ගෝවර ස්වභාවය ඇති.- ආ. (පාරිභා.) ක්‍රියාව, සිතිවිල්ල හෝ වින්දනයට සම්බන්ධ වස්තුවකට අයත් වූ.

වෛෂ්ණව [නා.ප්‍ර.] භාරතීය ආගම් අතරින් විෂ්ණු දෙවියා ප්‍රධාන කොටගත් ආගම ; පංචවිධ හින්දු ආගමික සම්ප්‍රදායවලින් එකක්.

වෛෂ්ණවයා [නා.] විෂ්ණු භක්තිකයා ; විෂ්ණු දෙවි අදහන්නා.

වෛෂ්ණවාචලිය [නා.] විෂ්ණු දෙවි හා සම්බන්ධ අවතාර (වේශ) දහය.

වොජ් ඉවුර (පාරිභා.) [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදේ මත්නාරම් බොක්කට බටහිරින් පිහිටි උස් වූ ප්‍රදේශයක්.

වොටුන්න [නා.] රජුගේ නිල සංකේතය වන අලංකාර හිස් පළඳනාව ; ඔටුන්න ; කිරීටය.

වොටුම [නා.] මල් කෙමිය.

වොට්තුලාව (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් ඒකක බර මනින (වොට්ගේ) තරාදිය.

වොට් පැය (පාරිභා.) [නා.] එක වොටයක් පැයක් වැඩ කිරීමෙන් කෙරෙන කාර්යයට සමාන විද්‍යුත් ශක්ති (බල) ඒකකය.

වොට් ප්‍රමාණය (පාරිභා.) [නා.] විදුලි ධාරාවක් ගමන් කරන වේගයේ ප්‍රමාණය.

වොට් මානය [නා.] විදුලි ශක්තියේ ප්‍රමාණය මැනීම සඳහා යොදන උපකරණය ; වොට් මාපකය.

වොට් හිනධාරාව (පාරිභා.) [නා.] අවම ප්‍රමාණයකින් ගලා යන විද්‍යුත් ධාරාව.

වොඩින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බිඳෙන සුළු බඩු ඇසිරීමේදී ඒවා එකිනෙකට හැපී බිඳෙනු වැළැක්වීම සඳහා අතරට යොදන (පුළුන් හෝ ලොම්වලින් යුත්, චතුර බිගන්නා) ද්‍රව්‍යයක්.

වොඩ්කා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රයි
නම් ධාන්‍යයෙන් පෙරා ගන්නා,
බ්‍රැන්ඩ් මෙන් සැර වූ
මද්‍යසාරයකි.

වොපරි [නා.ප්‍ර.] ඉස බඳින පටි ;
තලප්පාව ; තොප්පි.

වොම්බාටාවා (පාරිභා.)
[නා.] ඕස්ට්‍රේලියාවේ වසන
කැන්ගරුන් හා සමාන,
ක්ෂීරපායී ගණයට අයත්
සතෙකි.

වොයිල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අඩක්
විනිවිද පෙනෙන ඉතා සියුම්
කපු හෝ ලෝම රෙදි වර්ගයකි.

වොරජන, වොරදන, වොරදන
[වි.] විරාජමාන ; බැබළෙන.

වොලට්ටුව, වොලොට්ටුව (පාරිභා.)
[නා.] මෙවලම් දැමීම සඳහා
භාවිත කරන කුඩා පෙතැලි
පසුම්බිය ; කොපුව.

වොලන්ටියර් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සිය කැමැත්තෙන් යම්
කටයුත්තක් භාරගන්නා
තැනැත්තා ; යුද්ධ හමුදාවට
හෝ අනෙකුත් සේවාවලට
ස්වේච්ඡාවෙන් ඇතුළත්වන්නා.

වොලබියා (පාරිභා.) [නා.]
කැන්ගරු වර්ගයේ කුඩා
සතෙකි.

වොලිබෝල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] හය
දෙනා බැගින් වූ පිල් දෙකකි,

මැද ඇති උස් දැලක් දෙපැත්තේ
සිට හුළං පිරවූ ලොකු
බෝලයක් අත්වලින් ගැසීමෙන්
කරන ක්‍රීඩාවකි ; අත් පන්දු.

වොලො [නා.ප්‍ර.] කොල්ලකාගත්
දෙය ; විලෝපය.

වොලො ගන්නවා [ක්‍රි.] පැහැර
ගන්නවා ; මංකොල්ල කනවා.

වොලොමන්ට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පිටියෙන් තනා ගත් කොපුවක්
තුළට අඹරා ගත් මස්, මාළු
බහා පිළියෙළ කළ කෑමකි.

වොල්කනයිස් කරනවා (පාරිභා.)
[ක්‍රි.] රබර් හා ගෙන්දගම් මිශ්‍රණ
එකට උණු කොට සාදන
සංයෝගයකින් (ටයර් ආදී රබර්
භාණ්ඩ) පාස්සනවා.

වොෂරය [නා.] ලෝහයෙන් හෝ
රබර්වලින් තනන ලදුව යා
කෙරෙන තැන් හෝ මුරුවීම්
(ඇණ) සුරක්ෂිතව තබා
ගැනීමට උපකාර වන මුදුව.

වොමිංසිල්ක් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
වර්ණයට හෝ වියමනට හෝ
භානියක් නොවන සේ සේදිය
හැකි සේද රෙදි වර්ගයකි.

වොමින් සෝඩා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රෙදි ආදිය සේදීමට ගන්නා
සියුම් කැටවලින් යුත් සෝඩියම්
බයිකාබනේට්.

වෞස්සග්ගය [නා.] දේය ධර්ම පරිත්‍යාගය ; දිය යුතු දේ පවරා දීම.

වෞස්සජ්ජනය [නා.] අ. තමන්ගේ අයිතිය අත්හැරීම ; පරිත්‍යාගය.- අ. (ආයු සංස්කාරය) අතහැරීම ; මුදා හැරීම.- ඇ. බිම තබනු පිණිස පය පහත හෙළීම.- ඇ. කෙළෙස් ප්‍රභිණ කිරීම.

වොළනය [නා.] සත් දවසක් එක දිනට වහින වැස්ස.

වොළො [වි.] දුර්වල වූ ; දුබල වූ.

වෝක්ස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අදාළ බැංකුවෙන් හෝ ඊට අනුබද්ධ බැංකු ශාඛාවකින් මුදල් ගෙවිය හැකි වන සේ නිකුත් කරන චෙක්පත.

වෝටර් පික්වර් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] චතුරෙන් තෙමා පොතක හෝ කොළයක අලවා ආපසු ගත්විට පින්තූරය පොතේ හෝ කොළයේ රැඳී සිටින කුඩා පින්තූර විශේෂය.

වෝට්සෙලා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] එක් තැනක පල් වන ජලයේ දක්නට ලැබෙන සීනු හැඩය ඇති ක්ෂුද්‍ර ජීවියෙක්.

වෝඩ් මුලාදැනියා (පාරිභා.) [නා.] ආරෝග්‍ය ශාලාවක වාට්ටුව රැකබලා ගන්නා ප්‍රධාන ආරක්ෂක නිලධාරියා.

වෝදාන [වි.] කෙළෙස්වලින් මිදුණු ; පවිත්‍ර.

වෝදාන චිත්තය [නා.] දෙවැනි තුන්වැනි සතරවැනි මාර්ග චිත්ත විචියෙහි පහළ වන සිත.

වෝපනය [නා.] මෙහෙය ; සහාය ; උදවුව.

වෝපිං (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රෙදි විවීමේදී නූල් හැදයක් සෑදීමට නූල් දික් ගැසීම.

වෝප් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] රෙදි වියනු ලබන, රෙද්දක හරස් නූල් කතිරය මෙන් තිබෙන්නට සලස්වනු ලැබීම සඳහා දික් අතට ඇඳුණු නූල ; නූල් හැදය.

වෝප්බිම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] නූල් හැදය ඔතන කඳ ; වට කඳ.

වෝල්ටය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත්ගාමක බල ඒකකය.

වෝල්ටයික කෝෂය, වෝල්ටීය කෝෂය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් විච්ඡේදයක් සමඟ ස්පර්ශව ඇති ඇනෝඩ් හා කැතෝඩ් යන ඉලෙක්ට්‍රෝඩ් දෙක අතර විභව අන්තරයක් ඇති කර විද්‍යුත්ගාමක බලයක් නිපදවන කෝෂය.

වෝල්වාමානය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් ධාරාව මැනීමේ උපකරණ විශේෂයක්.

වෝල්ටීයතාව (පාරිභා.) [නා.]
වෝල්ටීවලින් දැක්වෙන විද්‍යුත්
ගාමක බලය.

වෝල්ටීය විදුලිය [නා.] වෝල්ටී
වලින් විස්තර කළ හැකි
විද්‍යුත්ගාමක බලය.

වෝහාර දේශනාව [නා.] දෙ
වැදැරුම් බුද්ධ දේශනාවලින්
එකක් ; ව්‍යවහාරය අනුව
කරන දෙසුම ; සූත්‍ර පිටකයේ
අඩංගු වන ක්‍රමයේ දේශනා.

වෝහාර මණ්ඩලය [නා.]
ආණ්ඩුවේ ව්‍යවහාර නීතිරීති
කඩ කිරීම නිසා හට ගත් නඩු
විමසන මණ්ඩලය.

වෝහාරය [නා.] ව්‍යවහාරය ;
පැවැත්ම.

ව්‍යංගය [නා.] හිසේ, මුහුණේ
ඇතිවන කැලැල් හෝ පුල්ලි
විශේෂයක්.

ව්‍යංග්‍ය [වි.] වචනාර්ථයෙන්
නොපැවසෙන ; වක්‍ර මාර්ගයෙන්
දැක්වෙන.

ව්‍යංග්‍යාර්ථය [ව්‍යංග්‍ය+අර්ථය]
[නා.] වචනාර්ථයෙන් නොව
එහි අනුසාරයෙන් හැඟවෙන
අර්ථය ; ඉංගිතාර්ථය ;
ධ්වනිතාර්ථය.

ව්‍යංජනය, ව්‍යඤ්ජනය [නා.] අ.
ශබ්දය ; අක්ෂරය ; හල්අකුර ;
විභ්‍ජනය.- ආ. නිමිත්ත ;

ලක්ෂණය.- ඇ. වාක්‍යාංශය ;
වැකිය.- ඇ. වැංජනය ;
මාළුව.

ව්‍යංජනාක්ෂර, ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර
[ව්‍යංජන+අක්ෂර] [නා.ප්‍ර.] ස්වර
රහිත අකුරු ; හල් අකුරු ;
ගාත්‍රාක්ෂර.

ව්‍යක්ත [වි.] අ. උගත් ; වියත් ;
දක්ෂ ; හසළ.- ආ. ප්‍රකට ;
පැහැදිලිව පෙනෙන.

ව්‍යක්ත නියමය [නා.] පැහැදිලි
නිගමනය ; ප්‍රකට තීරණය.

ව්‍යක්ත භාවය [නා.] දක්ෂකම ;
පෘද්ධල බුද්ධියෙන් යුක්ත බව.

ව්‍යක්තාග්‍ර [ව්‍යක්ත+අග්‍ර] [වි.]
උගත්කමින් අගතැන් පත් ;
වියත් බැවින් උසස් වූ.

ව්‍යක්තාලම්බනය [ව්‍යක්ත+
ආලම්බනය] [නා.] පැහැදිලි
බව ; දීප්තිමත් භාවය ; බලවත්
ස්වභාවය.

ව්‍යක්ති පක්ෂය [නා.] පැහැදිලි
පැත්ත ; ප්‍රකට පැත්ත.

ව්‍යක්ති ප්‍රවෘත්තිය [නා.] (සත්ත්ව.)
පෞද්ගලික ජීවියකුගේ
විකසනාත්මක ඉතිහාසය.

ව්‍යක්තිකරණය [නා.] පැහැදිලි
කිරීම ; නිරූපනය කිරීම.

ව්‍යුහ [වි.] අ. අතිශයින් ඇලුම් කරන ; ආසක්ත.- ආ. එකඟ නොවූ.- ඇ. කලබල සහිත.

ව්‍යුහාව [නා.] කලබල සහිත වීම ; බියපත් වීම ; හිත වෙනතක යොමු කරවීම.

ව්‍යඬ්ග්‍ය [නා.ප්‍ර.] අශෝභන වූ ගෙය.

ව්‍යජන කාන්‍යය [නා.] විජිනිපතින් කරන දෙය ; පවන් සැලීම.

ව්‍යජනය [නා.] විජිනිපත ; වට අත්ත.

ව්‍යජාමිහිත [වි.] වැරදුණු ; විරාජමාන වූ.

ව්‍යඤ්ජන [වි.] ප්‍රකට කරන ; පැහැදිලි කරන ; මැනවින් දක්වන.

ව්‍යඤ්ජනය [නා.] අ. ප්‍රකට දෙය ; ලක්ෂණය.- ආ. ව්‍යඤ්ජන අකුර හෙවත් ගතකුර.

ව්‍යඤ්ජන කාය [නා.ප්‍ර.] අක්ෂර සමුදාය ; ගාත්‍රාක්ෂර සමූහය.

ව්‍යඤ්ජනච්ඡායාව [නා.] අකුරු වලින් දැක්වෙන අදහස ; මතුපිටින් පෙනෙන තේරුම.

ව්‍යඤ්ජන පදය [නා.] අ. අක්ෂර එකතුවෙන් සෑදෙන පදය.- ආ. ව්‍යවහාර අර්ථය ; මතුපිට පැහැදිලි අදහස.

ව්‍යඤ්ජන ලක්ෂණය [නා.] නිමිති ලකුණ ; විශේෂ සටහන.

ව්‍යඤ්ජන විභාගය [නා.] පදවල අක්ෂර යෙදීම් ; පදවල අක්ෂර යෙදෙන පිළිවෙළ.

ව්‍යඤ්ජන සන්ධිය [නා.] ගාත්‍රාක්ෂරයක් මුල් කරගත් පද දෙකක් සන්ධිවීමේ ක්‍රමය.

ව්‍යඤ්ජන සම්පන්න [වි.] මනා පද ගබ්දයෙන් යුක්ත ; යහපත් ගබ්ද ඇති (බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනය සම්බන්ධයෙනි.).

ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය, ව්‍යංජනාක්ෂරය බ.

ව්‍යතික්‍රමණය [නා.] ඉක්මවා යෑම ; නොසලකා හැරීම.

ව්‍යතික්‍රම ප්‍රකාණය [නා.] ඉක්මවා නොයාම ; සැලකිලිමත් වීම ; උල්ලඬ්ඝනය නොකිරීම.

ව්‍යතික්‍රමය [නා.] අ. ඉක්මවීම ; නොසලකා හැරීම.- ආ. නීත්‍යානුකූල බලය වැරදි ලෙස භාවිත කිරීම.

ව්‍යතික්‍රම වස්තූත්පත්තිය [ව්‍යතික්‍රම වස්තු+ උත්පත්තිය] [නා.] ශික්ෂා පදයක් බිඳීමේ චරය.

ව්‍යතික්‍රම සාධකාවස්ථාව [නා.] අ. ශික්ෂාපද ඉක්මවීමට හේතු වන

අවස්ථාව.- ආ. විනය නීති
උල්ලඬිසනයට හේතු වන
කාරණය.

ව්‍යතිඥ [වි.] අවුල් වූ ; මිශ්‍ර වූ.-
[නා.ප්‍ර.] මිශ්‍ර වූව ; අවුල් වූ දෙය.

ව්‍යතිරික්ක [වි.] වෙනස් වූ ; හිත්ත
වූ ; විසම වූ ; ඉතිරි වූ ; තොර
වූ.

ව්‍යතිරේක [වි.] වෙනස් ; විශේෂ ;
වෙන් වූ.

ව්‍යතිරේකය [නා.] අ. සම්මතයට
වෙනස් ආකාරය.- ආ.
කාව්‍යාලංකාරයක නාමය ;
උපමාන උපමේය දෙකෙහි
හේදය ඇඟෙන විට, එයින්
එකක හේදය ඇඟවීම සඳහා
යෙදෙන අලංකාරය.

ව්‍යතිහාරය [නා.] හුවමාරුව ;
වචන, ප්‍රහාර, පද හුවමාරු
කිරීම.

ව්‍යන්‍යය [නා.] ව්‍යතික්‍රමය ;
ඉක්මවීම ; විපර්යාසය ;
විනිමයය.

ව්‍යන්‍යස [නා.ප්‍ර.] මාරු වීම ;
විපර්යාසය ; උඩුයටි යා වීම.

ව්‍යථවේදය [නා.] රෝග පීඩාවල
හේතු සොයා ගැනීමේ
ශාස්ත්‍රය ; ව්‍යාධි වේදය.

ව්‍යථාව [නා.] සිත්තැවුල ; පීඩාව.

ව්‍යධනය [නා.] විදීම ; සිදුරු කිරීම.

ව්‍යන්‍යාසය [නා.] මාරු වීම ;
හුවමාරුව ; ආදේශය (ව්‍යාක.).

ව්‍යපගත [වි.] පහ වූ ; වෙන් වූ ;
පැතිරී ගිය.

ව්‍යපගමය [නා.] වෙන් වීම ; දුරු
වීම.

ව්‍යපදේශය [නා.] අ. කීම ;
දැක්වීම.- ආ. නාමය ; සංඥාව ;
ව්‍යවහාරය.

ව්‍යපනය [නා.] පැතිරියාම ;
ව්‍යාප්තිය.

ව්‍යපශමනය, ව්‍යපසමනය [නා.]
රෝගාදියෙහි සංසිදීම ;
සුවවීම ; ඉවත් වීම.

ව්‍යපශාන්ත [වි.] සන්සිඳුණු ;
මිදුණු ; සුව වූ.

ව්‍යපසංසය [නා.] වෙන් කිරීම ;
වෙන්කර තැබීම.

ව්‍යපේක්ෂාව [නා.] අපේක්ෂාව ;
බලාපොරොත්තුව.

ව්‍යතිචාරය [නා.] අ. විෂම
වැරදි හැසිරීම ; සමාජය
නොපිළිගන්නා පැවැත්ම ;
පරපුරුෂ හෝ පරස්ත්‍රී
සේවනය.- ආ. (ව්‍යාක.) අනියම්
ක්‍රමය ; විශේෂ විධිය.- ඇ.
(දර්ශන.) අසම්බන්ධතාව.- ඇ.
රස නිෂ්පත්තියට හේතු වන
කාරණය ; ව්‍යාතිචාරීභාවය.

ව්‍යභිචාරිණි [නා.] පුරුෂයන් සොයා
යන ස්ත්‍රිය ; අභිසාරිකාව.

ව්‍යය [නා.ප්‍ර.] අ. නැති වීම ;
විනාශය ; හංගය.- ආ. (ධනය
ආදිය) වැය වීම ; වියදම.

ව්‍යය දර්ශනය [නා.]
(ස්කන්ධයන්ගේ) විනාශය
දැක්ම ; කෙළවර වීම ; නැතිවීමේ
ස්වභාවය.

ව්‍යය ලක්ෂණය [නා.] නැතිවීමේ
ස්වභාවය ; සෑම දෙයකටම
පොදුව පවතින විනාශවීමේ
ලක්ෂණය.

ව්‍යය ස්ථානය [නා.] (ජ්‍යෝති.)
ජන්ම කේන්ද්‍රයක වියදම ගැන
පෙන්වන (රාශි චක්‍රයේ 12 වැනි)
ස්ථානය.

ව්‍යයී භාවය [නා.] නැති වීම ;
අභාවය.

ව්‍යර්ථ [වි.] ප්‍රයෝජන නැති ;
නිෂ්ඵල.

ව්‍යලික [නා.ප්‍ර.] නොකටයුත්ත ;
අපරාධය.

ව්‍යවකලනය [නා.] (ගණිත.) අඩු
කිරීම.

ව්‍යවකාර [වි.] රූපාදි ස්කන්ධ
පඤ්චකය.

ව්‍යවකීර්ණ [වි.] ගැවසුණු ; මිශ්‍ර වූ.

ව්‍යවක්ෂිත [වි.] කියනු කැමති.

ව්‍යවච්ඡන්න [වි.] සිඳින ලද ;
පේදනය කළ.

ව්‍යවච්ඡේදකය [නා.] (ව්‍යාක.)
චලක්චන පදය ; වෙනස ;
විශේෂය දක්වන පදය.

ව්‍යවච්ඡේදකයා [නා.] අ. විග්‍රහකර
වෙනස පෙන්වා දෙන්නා.- ආ.
ශරීරයෙහි ශල්‍යකර්මය කරන
තැනැත්තා ; ශල්‍ය ශාස්ත්‍රඥයා.

ව්‍යවච්ඡේදය [නා.] කැපීම ; සිඳීම ;
කපා වෙන් කිරීම.

ව්‍යවච්ඡේද විද්‍යාව [නා.] ශරීරය
නිර්මාණය වී ඇති අයුරු
ඉගෙනීමේ විද්‍යාව ; ව්‍යුහ
විද්‍යාව.

ව්‍යවදානකර ධර්මය [නා.] පිරිසිදු
බව ඇති කරන ධර්ම.

ව්‍යවදානය [නා.] අ. පිරිසිදුවීමට
හේතුවන කාරණය.- ආ. පිරිසිදු
වීම.

ව්‍යවධානය [නා.] බාධකය ;
වැසීම ; අතරතුර බාධකයක්
ඇති කිරීම.

ව්‍යවධාන ශ්‍රැතිය [නා.] සමාන
අකුරු හෝ පද හෝ දෙකක්
අතර වෙනස් අකුරක් හෝ
පදයක් ඇසීම.

ව්‍යවර්තනය [නා.] ඉවත් කිරීම ;
වර්ජනය ; බහිෂ්කාරය.

ව්‍යවස්ථාපය [නා.] නිදහස් කිරීම ;
වෙන් කිරීම ; නිෂ්ක්‍රමණය.

ව්‍යවසාය [නා.ප්‍ර.] අ. අධිෂ්ඨානය ;
නිශ්චය.- ආ. ආයෝජනය ;
ව්‍යාපාරය.

ව්‍යවසායාර්ථ [නා.ප්‍ර.]
නිශ්චයාර්ථය.

ව්‍යවස්ථාදායකය [නා.] රාජ්‍යයක
ප්‍රධාන නීති සම්පාදන
ආයතනය ; රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ
සභාව ; පාර්ලිමේන්තුව.

ව්‍යවස්ථානය [නා.] නියම කිරීම ;
පිරිසිදීම.

ව්‍යවස්ථානුකූල [ව්‍යවස්ථා+
අනුකූල] [වි.] නීතියට එකඟ වූ.

ව්‍යවස්ථාපන කෘත්‍යය [නා.] විමසූ
අරමුණේ තතු නිශ්චය කිරීම.

ව්‍යවස්ථාපන විත්තය [නා.] විමසූ
දෙයෙහි තතු නිශ්චය කරන්නා
වූ සිත.

ව්‍යවස්ථාපනය [නා.] පිහිටුවීම ;
නියම කිරීම ; ව්‍යවස්ථා කිරීම.

ව්‍යවස්ථාපික [වි.] ව්‍යවස්ථාදායකය
විසින් නියම කරන ලද ;
පනවන ලද.

ව්‍යවස්ථාමාලාව [නා.] ලිඛිත
නීතිමාලාව ; ව්‍යවස්ථාදායකය
විසින් ඇති කළ නීති පද්ධතිය.

ව්‍යවස්ථාරූප [නා.ප්‍ර.] බෙදීම්
කරන ආකාරය ; නියම කරන
ආකාරය.

ව්‍යවස්ථාව [නා.] අ. නියමය ;
නීතිය ; බෙදීම.- ආ.
ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ; රටේ
මූලික නීතිය.- ඇ. සමිතියක්
හෝ ආයතනයක් හෝ
පාලනය වන නීති පද්ධතිය.

ව්‍යවහාර [නා.ප්‍ර.] අ. පැවැත්ම ;
භාවිතය ; සිරිත්.- ආ. ගණුදෙනු ;
සම්මතයෙහි පවතින.- [වි.]
භාවිතයෙහි තිබෙන.

ව්‍යවහාර දේශනා [නා.ප්‍ර.]
ව්‍යවහාර බහුල කොට කළ
බුද්ධ දේශනා ; බුද්ධ ධර්මයේ
සූත්‍ර පිටකයට අයත් දේශනා.

ව්‍යවහාර මුදල් [නා.ප්‍ර.] නීතියෙන්
පිළිගත් මුදල් නෝට්ටු, කාසි,
බැංකු නෝට්ටු ආදිය.

ව්‍යවහාරශක්ති [නා.ප්‍ර.] දක්ෂකම්
අවබෝධය සහ අගය කිරීම්
ඇතුළත් ශක්තිය ; උත්පාදක
ශක්තිය ; පෞරුෂය වර්ධනය
කරන ශක්තිය.

ව්‍යවහාරික [වි.] ව්‍යවහාර පිළිබඳ ;
භාවිතයට ගන්නා වූ.

ව්‍යවහාරික ඒකක [නා.ප්‍ර.] දිග, බර,
කාලය, අගය ආදී දේ මැනීමට
එදිනෙදා භාවිත කෙරෙන
ප්‍රධාන ඒකක.

ව්‍යවහාරික ගණිතය [නා.]
ව්‍යවහාරික ලෝකයෙහි හෝ
ඉන්ද්‍රියගෝචර ලෝකයෙහි ඇති
කරුණාවලට අදාළ ගණිතය.

ව්‍යවහාරික මහාමාත්‍ය [නා.ප්‍ර.]
අධිකරණ නායක අමාත්‍යයා.

ව්‍යවහාරික විද්‍යාව [නා.]
අරමුණක් ඇතිව භාවිතයෙහි
යෙදෙන විද්‍යාව ; උපයෝගී
විද්‍යාව.

ව්‍යවහාරික සත්තාව [නා.]
උපනිෂද්ධ ධර්මයෙහි දැක්වෙන
චතුර්විධ සත්තාවලින් එකක්.

ව්‍යවහාරික සත්‍යය [නා.]
වේදාන්ත දර්ශනයෙහි සත්‍යය
මැනීම හා විනිශ්චය සඳහා
උපයෝග කොට ගත්
ප්‍රායෝගික සත්‍යය.

ව්‍යවහිත [වි.] අ. වැසුණු ; යටපත්
කළ.- ආ. පැතුරුණු.

ව්‍යවහිත [වි.] ව්‍යවහාර කළ ;
භාවිත කරන ලද.

ව්‍යවාසී [නා.ප්‍ර.] අබිං කංසා මෙන්
ශරීරය පුරා ගුණ පතුරුවා වහා
ක්‍රියාකාරී වන ඖෂධ විශේෂයක්.

ව්‍යසනප්‍රාප්ත [වි.] විපතට පැමිණි ;
විනාශ වුණු.

ව්‍යසනය [නා.] විපත්තිය ; පීඩාව ;
විනාශය.

ව්‍යස්න [වි.] කොටස්වලට කැඩී
ගිය ; ඉරිගිය ; අවුල් වූ.

ව්‍යස්නරූපක [නා.ප්‍ර.] උපමා,
උපමේය ද්වය සමාන නොවී
වෙන් වෙන්ව සිටින රූපකය.

ව්‍යා [නා.ප්‍ර.] සසිත හෙවත් අහින
ආයුධය ; වෑය.

ව්‍යාකරණනය [නා.ප්‍ර.] ව්‍යාකරණ
න්‍යාය ; භාෂා ව්‍යවහාරය
පිළිබඳ නීති ක්‍රමය ; ව්‍යාකරණ
විධිය.

ව්‍යාකරණය [නා.] අ. නිවැරදි භාෂා
ව්‍යවහාරය පිළිබඳව ඇති
කරගත් නීති රීති සමූහය ;
භාෂාවක් නිවැරදිව භාවිත
කිරීමට උගන්වන ශාස්ත්‍රය.-
ආ. විවරණය ; විස්තර කථනය ;
ප්‍රකාශය.- ඇ. විසඳීම ; පැහැදිලි
කිරීම ; අර්ථකථනය.

ව්‍යාකීර්ණ [වි.] පැතිරීගිය ; විසිරී
පවතින.

ව්‍යාකීර්ණය [නා.] අදහස
නිරවුල්ව නොපැවසීමෙන් ඇති
වන වාක්‍ය දෝෂය.

ව්‍යාකූල [වි.] අවුල් සහගත ;
පටලැවිලි සහිත.- [නා.ප්‍ර.] අවුල්
සහගත බව.

ව්‍යාකූල සංජානනය (පාරිභා.)
[නා.] අවුල් සහගත අවබෝධය ;
අව්‍යාකත විඥානය.

ව්‍යාකූල සන්නිපාතය [නා.] අවුල්
සහගත එකතුව ; ගොනුවක්
නැති රාශිය.

ව්‍යාකෘත [වි.] ප්‍රකාශ කරන ලද ;
විස්තර කරන ලද ; විවරණය
කැරැණි.

ව්‍යාබ්‍යාකාරයා [නා.] අර්ථ
කථනය කරන්නා ; විවරණ
සපයන්නා.

ව්‍යාබ්‍යාත [වි.] අරුත් පැහැදිලි
කරනු ලැබූ.

ව්‍යාබ්‍යානය [නා.] අ. අර්ථ
පැහැදිලි කිරීම.- ආ. පැරණි
ග්‍රන්ථයකට අර්ථකථන සපයන
ග්‍රන්ථය.

ව්‍යාසාතක [වි.] අ. පහර දෙන ;
සට්ටනය වන.- ආ. බාධා වූ ;
අවහිර වූ.

ව්‍යාසාතදෝෂය [නා.] පරස්පර
විරුද්ධ අර්ථ ගත හැකිවීමේ
දෝෂය ; පරස්පර විරෝධතා
දෝෂය.

ව්‍යාසාතනය [නා.] අ. ගැටුම ;
හැපීම.- ආ. බාධකය ; අවහිරය.

ව්‍යාසාතය [නා.] අ. විනාශය ;
උපද්‍රවය ; අනතුර.- ආ.
එකිනෙක අර්ථ අතර ඇති
විරෝධය.

ව්‍යාසුදන්ත [නා.ප්‍ර.] මුදුන් දෙකකින්
යුතු ඇඹරුම් දත් ; ද්විතුණ්ඩ
දන්ත.

ව්‍යාසුයා [නා.] බිඩාල (විඩාල)
(බළල්) ගෝත්‍රයට අයත්
විශාලතම වනවාරි රෝද
සිවුපාවා.

ව්‍යාජ [වි.] බොරු ; රැවටිලි
සහගත ; කපටි.

ව්‍යාජ උසාවිය [නා.] නීතියට
යටත්ව, රාජ්‍ය පාක්ෂික
භාවයෙන් යුතුව, සමාගමක්
මගින් පිහිටුවාගනු ලබන
උසාවිය.

ව්‍යාජකෝෂ්ඨය (පාරිභා.) [නා.]
අක්‍රිය අවස්ථාවෙහි ඇති ජීවියකු
වසා පවතින තාවකාලික
පටලය.

ව්‍යාජ ජලක්ලෝමය [නා.]
ජලයෙහි ඇති වාතය ඇදගැනීම
සඳහා ජලජ ජීවීන්ගේ ශ්වසන
පද්ධතියේ වූ අවශේෂ කරමලය.

ව්‍යාජ පර්ශුව (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ 8, 9 සහ 10
වැනි උෞරෝස්ටිය පර්ශු 7
වැනි යුගලයට අනියම් ලෙස
සම්බන්ධවී තිබීම.

ව්‍යාජපාදය [නා.] ඒක සෛලියකු
විසින් ගමන් කිරීම හෝ ආහාර
ලබාගැනීම හෝ පිණිස
තාවකාලිකව විහිදුවන පාදය.

ව්‍යාජඵලය (පාරිභා.) [නා.] කපු
පුහුලමක දැක්වෙන පරිදි
ජායාංගයට අමතරව මලේ
අනෙක් කොටස්වලින් සෑදෙන
ගෙඩියක් වැනි කොටස.

ව්‍යාජ බලබය [නා.] ආහාර පිරුණු
පත්‍ර පාදවලින් සෑදුණා වූද,
පොළොව යට පවතිමින් ජලය

ගබඩාකර තබාගන්නා වූද
අලයක් වැනි විශේෂ අංකුරය.

ව්‍යාජමාදුස්තරය [නා.] (පාරිභා.)
දිලීර සූත්‍රිකා එකට ගෙනීමෙන්
සෑදෙන පටකය.

ව්‍යාජවලය [නා.] ශාකයක සමාන
අවයවවලින් සෑදුණු වටය ;
වලයක් ලෙස පෙනෙන පුෂ්ප
මංජරිය.

ව්‍යාජ ශ්වාසනාල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
අ. ඩිප්ටෙරා ගෝත්‍රයට අයත්
ගෙමැස්සාගේ, බණ්ඩිකාවල
යටිපැත්තේ අසම්පූර්ණ ලෙස
සිලින්ඩරාකාරව පිහිටා ඇති
නාල වර්ගය.- ආ. ශාකයක
කඳක් තුළ පිහිටි ප්‍රධාන නළයක්
කරා දිවෙන තාවකාලික නාල.

ව්‍යාජසංයෝගය [නා.] මූල ද්‍රව්‍ය
දෙකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක්
බර අනුව යම්කිසි අනුපාතයකින්
රසායනික ලෙස සම්බන්ධ වී
සෑදෙන තාවකාලික ද්‍රව්‍යය ;
බොරු මිශ්‍රණය.

ව්‍යාජෝක්තිය [නා.] රැවටිලිකාර
කියමන.

ව්‍යාඩාකාන්තාර [නා.ප්‍ර.] නපුරු
සිවුපා ආදීන් වාසය කරන මහා
වනාන්තරය.

ව්‍යාතතිය [නා.] පිම්බීම ; මහත්වීම.

ව්‍යාධ [වි.] වැදි ; වනවාරි.

ව්‍යාධි අවේක්ෂණය [නා.] රෝග
පිළිබඳව විමසා බැලීම.

ව්‍යාධිකාරකය [නා.] රෝග
ඇතිකරන ජීවියා.

ව්‍යාධිජනක [වි.] රෝග ඇති
කරන ; රෝගගෙන එන.

ව්‍යාධික [වි.] රෝගවලින්
පෙළෙන්නා වූ.

ව්‍යාධි දුක්ඛය [නා.] රෝග නිසා
හටගත් දුක.

ව්‍යාධිය [නා.] අ. රෝගය ;
අසනීපය ; ආබාධය.- ආ.
කාන්තාලංකාර ප්‍රභේදවල
දැක්වෙන ව්‍යාභිවාරිභාව තිස්
තුනෙන් එකක්.

ව්‍යාධිවිද්‍යාව [නා.] රෝග පිළිබඳව
හැදෑරීමේ ශාස්ත්‍රය.

ව්‍යාතය [නා.] සිරුර සැමතැන ම
පැතිර පවත්නා පස් වැදෑරුම්
ප්‍රාණධාරක වායුවෙන් එකක්.

ව්‍යාපක [වි.] හාත්පසින්
පැතිරෙන ; ව්‍යාප්ත වන.

ව්‍යාපකපද්ධතිය [නා.] ව්‍යාප්ත
කිරීමේ ක්‍රියා පරිපාටිය ; බෙදා
හැරීමේ පිළිවෙළ.

ව්‍යාපකය [නා.] පැතිරීම ; විහිදීම ;
ප්‍රසාරණය.

ව්‍යාපකානුපලබ්ධිය [නා.]
ව්‍යාපකය හෙවත් පැතිර
පවත්නා අර්ථය නොලැබීම.

ව්‍යාපජ්ජන [නා.ප්‍ර.] හිංසාව ;
ද්වේෂය ; කෝපය.

ව්‍යාපත් [නා.ප්‍ර.] හිංසාව ;
විපත්තිය ; විනාශය.

ව්‍යාපනය [නා.] පැතිරීම ; විහිදීම ;
ප්‍රසාරණය ; ව්‍යාප්තිය.

ව්‍යාපාදනීවරණය [නා.] ද්වේශය,
ක්‍රෝධය ආදී සිතිවිලි නැති
කිරීම ; නිවන්මග අහුරන
නපුරු සිතුවිලි.

ව්‍යාපාදය [නා.] පංච-
නීවරණයන්ගෙන් එකක් ;
අනුන්ට ක්‍රෝධ කිරීම ; ක්‍රෝධ
සහගත සිත.

ව්‍යාපාර අයිතිය (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්තිය හිමිකම ; වාණිජ
ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන්
ඇති හිමිකම.

ව්‍යාපාර ආයතනය [නා.] වෙළඳ
සමාගම ; වෘත්තීය සංස්ථාව.

ව්‍යාපාර ඒකකය (පාරිභා.) [නා.]
වාණිජ හෝ වෘත්තීය කොටස්
වලින් එකක්.

ව්‍යාපාර ඔප්පුව [නා.] හවුල්
ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධව ඇති
කරගත් ගිවිසුම ඇතුළත්
ලියවිල්ල.

ව්‍යාපාරකූල [නා.ප්‍ර.] ව්‍යාපාරික
ජන කොටස් ඇතුළත් කූලය.

ව්‍යාපාර කොටස් උත්පාදනය
(පාරිභා.) [නා.] බඩුමිල හෝ
වෙළඳාම අධික ලෙස නැගීම.

ව්‍යාපාර ගිණුම (පාරිභා.) [නා.]
ව්‍යාපාර අනතුරකදී පිරිමගින
ගිණුම.

ව්‍යාපාර වක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
කාලයක් තිස්සේ ව්‍යාපාර
තත්ත්වවල ඇති වන
ක්‍රමානුකූල වෙනස්කම්.

ව්‍යාපාර ජාවාරම්කාරයා [නා.]
කොටස් වසයෙන් වෙළඳ ද්‍රව්‍ය
ආදිය ගැනීම හා විකිණීම
කරන තැනැත්තා.

ව්‍යාපාර තැන්පතු [නා.ප්‍ර.]
ව්‍යාපාරයේ දියුණුව නොකඩවා
ගෙන යෑම පිණිස කරන ලද
ගිණුම් තැන්පතු.

ව්‍යාපාර දර්ශකය (පාරිභා.) [නා.]
ව්‍යාපාරයේ ක්‍රියාකාරිත්වය
පෙන්වන ලක්ෂ්‍යය ; තත්ත්ව
දර්ශකය.

ව්‍යාපාර පරිවර්තනය (පාරිභා.)
[නා.] ව්‍යාපාරය වෙනස් කිරීම
හෝ මාරු කිරීම.

ව්‍යාපාරපොළ [නා.] ව්‍යාපාර වස්තු
හා කොටස් විකුණන හා මිලට
ගන්නා තැන.

ව්‍යාපාරමූලය (පාරිභා.) [නා.]
වෙළඳ ව්‍යාපාරය සඳහා
යොදවා ඇති මුදල.

ව්‍යාපාරය [නා.] අ. රක්ෂාව ;
රැකියාව ; වෘත්තිය.- ආ. ලාභ
ලැබීමේ අදහසින් පුද්ගලයකු
හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමක්
විසින් කරනු ලබන වාණිජ හෝ
කාර්මික කටයුත්ත.- ඇ. වැඩ
පිළිවෙල ; ව්‍යාපෘතිය.- ඇ.
උත්සාහය.

ව්‍යාපාර වස්තු [නා.ප්‍ර.] කොටස්
වශයෙන් නොබෙදා ඕනෑම
පුද්ගලයකුට ලොකු හෝ කුඩා
කොටසක් මුදලට ගැනීමට හා
විකිණීමට ඉඩ සලසන වෙළඳ
සමාගමක අරමුදල.

ව්‍යාපාර වස්තු ගිණුම [නා.] වෙළඳ
සමාගමක අරමුදල තැන්පත්
කළ ගිණුම.

ව්‍යාපාර වස්තුධාරකයා [නා.]
වෙළඳ සමාගමක අරමුදලේ
සාමාජිකත්වය දරන තැනැත්තා.

ව්‍යාපාරික දැව [නා.ප්‍ර.] වාණිජ
වශයෙන් උසස් ලී දඩු වර්ග.

ව්‍යාපාරිකයා [නා.] ව්‍යාපාර
කටයුත්තක නියැලුණ පුද්ගලයා.

ව්‍යාපාර්‍යමාණ [වි.] යොදනු
ලබන්නා වූ.

ව්‍යාපි, ව්‍යාපී [වි.] අ. පැතුරුණ ;
ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව.- ආ.
සාධාරණ ; පොදු.

ව්‍යාපෘත [වි.] නියුක්ත වූ ; යෙදුණා
වූ.

ව්‍යාපෘතිය [නා.] කිසියම් වැඩ
පිළිවෙළක් සැකසීම ; සැලසුම.

ව්‍යාප්ත [වි.] පැතුරුණු ; විහිදුණා
වූ.

ව්‍යාප්තිඥානය [නා.] සාධ්‍ය
සාධන දෙකින් නොබිඳිය හැකි
අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාව ඇති
ඥානය.

ව්‍යාප්තිනියමය (පාරිභා.) [නා.]
එකිනෙක සමග ස්පර්ශ වෙමින්
පවතින ද්‍රව දෙකක් අතර සන
ද්‍රව්‍යයක් හෝ ව්‍යාප්ත වූ විට ඒ
ඒ කලාප තුළ වූ සාන්ද්‍රණ අතර
අනුපාතය පිළිබඳ නියතය.

ව්‍යාප්ති නිලධාරියා (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි ව්‍යාපෘතියක් භාර
නිලධාරියා.

ව්‍යාප්ති නිශ්චය [නා.] සිතින් ම
නිගමනයකට බැස සිටීම.

ව්‍යාප්ති න්‍යාය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ජාතික ධනය බෙදා හැරීමේ
පිළිගත් නියමය.

ව්‍යාප්ති ප්‍රමේය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
තර්කයෙන් ප්‍රමාණ කළ යුතු
හෙවත් ඔප්පු කළ යුතු ප්‍රකාශිත
සිද්ධාන්තය.

ව්‍යාප්ති සංගුණකය (පාරිභා.)
[නා.] විජ පදයක ඇති රාශියක
සාධකය සඳහා වූ සංඛ්‍යාත්මක
ප්‍රකාශනයේ විචල්‍ය නියතය.

ව්‍යාප්තකාරකය [නා.] හේතු
කාරකය.

ව්‍යාප්තිය [නා.] පුළුල් කිරීමට පත්
වන විශාල වස්තුවෙහි ඇති
කුඩා වස්තුවල ව්‍යාප්තිය.

ව්‍යාප්ත වස්තුව [නා.] යම්කිසි
දෙයක් සිදුවීමට ආධාරවන
දෙය.

ව්‍යාප්තිය [නා.] ධාතු හෝ විත්ත
වේග කැළඹීම නිසා ඇතිවන
රෝග ආබාධ.

ව්‍යාප්තප්‍රභාව [නා.] පුළුල්වීමේ බලයක්
වූ බුද්ධ ශරීරයෙන් නික්මෙන
රශ්මි මණ්ඩලය.

ව්‍යාප්තිය [නා.] බලය ; දැන දිගු
කළ විට එක අතක මැද ඇඟිලි
කොණේ සිට අනිත් අතේ මැද
ඇඟිලි කොනට ඇති දිග ;
බ්‍යාප්තිය.

ව්‍යාප්තිය [වි.] විශේෂයෙන් මිශ්‍ර වූ ;
කලාවම් වූ.

ව්‍යාප්තිය [වි.] විශේෂයෙන් මූලා වූ.

ව්‍යාප්තිය [නා.] මානසික
වික්ෂිප්ත භාවය ; අතිශය
මූලාව.

ව්‍යාප්තිය සම්බන්ධය (පාරිභා.)
[නා.] ඉක්කා ගැහීම නිසා ඇති

වන ගැස්ම හෝ හිත්
වේදනාවෙන් ඇති වන
කම්පනය හෝ හදවතේ
හටගන්නා අධික පීඩනය.

ව්‍යාප්තිය [නා.] අ. වැයම ;
උත්සාහය.- ආ. ශාරීරික
අභ්‍යාසය ; සරඹ කිරීම.

ව්‍යාප්තිය [වි.] ඉතා දරුණු ; කුරු ;
වණ්ඩ.

ව්‍යාප්තිය කාන්තාරය [නා.] නපුරු
වන සතුන් වාසය කරන මහ
වනාන්තරය.

ව්‍යාප්තිය [නා.] අ. වණ්ඩ මාගයා.-
ආ. වක්‍ර වූ කුප් ග්‍රහයා.

ව්‍යාප්තිය [වි.] යෙදුණු ; නියුක්ත.

ව්‍යාප්තිය [නා.] ඇඟිලි ;
කරකැවීම.

ව්‍යාප්තිය [වි.] යෙදුණා වූ ; මිඩංගු
වූ ; නියුක්ත වූ.

ව්‍යාප්තිය [නා.ප්‍ර.] වෙන්වීම ;
ඉවත්වීම.

ව්‍යාප්තිය [නා.] පෙරළීම ;
වෙනස් කිරීම.

ව්‍යාප්තිය [නා.] අ. විස්තරය ;
විග්‍රහය.- ආ. වෘත්තයක
විෂ්කම්භය ; පළල.

ව්‍යාප්තිය [නා.] විෂබීජ ; රෝග
කාරක ද්‍රව්‍ය.

ව්‍යාප්තිය [නා.] විෂබීජ නැසීම.

ව්‍යුතික්‍රමණ අවස්ථාව [නා.] සිතෙහි හටගන්නා ක්ලේශවල අවස්ථා තුනෙන් එකක්.

ව්‍යුත්ක්‍රම අනුපාතය (පාරිභා.) [නා.] විලෝම අනුපාතය.

ව්‍යුත්ක්‍රමණය (පාරිභා.) [නා.] නියම මාර්ගයෙන් වෙන් වීම ; ක්‍රම විරෝධීභව.

ව්‍යුත්ක්‍රමය [නා.] එකිනෙකට වෙනස් බව ; පරස්පර විරෝධී බව.

ව්‍යුත්ක්‍රම වර්ග නියමය (පාරිභා.) (භෞති.) [නා.] භෞතික රාශියක් තවත් භෞතික රාශියක වර්ගයේ අගයට ප්‍රතිලෝමව සම්බන්ධතාව දක්වන නියමය ; ප්‍රතිලෝම වර්ග නියමය.

ව්‍යුත්ථානය [නා.] (අභි.) අ. සිතෙහි හටගත් ක්ලේශ නැගී සිටින අවස්ථාව.- ආ. චිත්ත භූමි තුන.- ඇ. අපාය දුක්ඛාදියෙන් නගා සිටුවන ආර්ය මාර්ගය.

ව්‍යුත්පත්තිශානය [නා.] පිරිසිඳ දත් නුවණ ; නිපුණ බුද්ධිය.

ව්‍යුත්පත්තිය [නා.] අ. ප්‍රභවය ; මූලාවස්ථාව ; නිරුක්තිය.- ආ. නව නිර්මාණ ශක්තිය.

ව්‍යුත්පත්තාර්ථය [නා.] ශබ්දවල නිරුක්තිය අනුව ලැබෙන අර්ථය.

ව්‍යුත්පන්න [වි.] අ. ව්‍යාකරණාකූලව නිපන්.- ආ. උගත් ; සමර්ථ.- ඇ. (පාරිභා.) නිපදවාගත් ; හටගත්.

ව්‍යුත්පන්න ඒකකය (පාරිභා.) [නා.] නිපදවාගත් උත්පාදිත මිම්ම ; දිග, කාලය හා ස්කන්ධය යන ඒවායේ මූලික ඒකකවලට බාහිර වූ එහෙත් ඒවායින් උත්පාදිත වූ ඒකකය.

ව්‍යුත්පන්න චිත්ත [වි.] උගත් හෝ සමර්ථ හෝ සිත් ඇති.

ව්‍යුත්පන්න සමීකරණය (පාරිභා.) [නා.] භෞතික රාශි කීපයක් මගින් සමීකරණයක් ගොඩනැංවීම ; අපෝහන සමීකරණය.

ව්‍යුත්පාදනය [නා.] (ව්‍යාක.) ව්‍යාකරණානුකූලව පද, ශබ්ද සාධනය හෝ නිපදවීම.

ව්‍යුපශමනය [නා.] (අභි.) කෙලෙස් දුරු කොට සන්තාප නැති කිරීමෙන් ලැබෙන සංසිද්ධිම ; සැනසීම ; සුවය.

ව්‍යුපශමය, ව්‍යුපසමය [නා.] කෙලෙස් දුරුකිරීමෙන් සිතට ලැබෙන සුවය ; සැනසීම.

ව්‍යුපශාන්ත (අභි.) [වි.] කෙලෙස් නැසීමෙන් ලැබූ සන්සුන් බවින් යුත්.

ව්‍යුහක [නා.ප්‍ර.බහු.] මනුෂ්‍ය සත්ත්ව ශරීර සහ ශාක සෑදී ඇති අති සුක්ෂ්ම සෛල.

ව්‍යුහනය [නා.] නිර්මාණය ;
ආකාරය.

ව්‍යුහ පරිවර්තනය [නා.] මනුෂ්‍ය
සහ සත්ත්ව ශරීරවල ස්නායු
සෛලවල ඇති වන වෙනස.

ව්‍යුහය [නා.] අ. ආකෘතිය ;
රාමුව.- ආ. යුද්ධ සේනාව ;
සටන සඳහා යුද සෙනඟ
සිටුවන ක්‍රමයක්.- ඇ. පද්ධතිය ;
පිළිවෙළ.

ව්‍යුහ ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] (භූගෝ.)
භූවලන ආදියෙහි ප්‍රතිඵල නිසා,
පෘථිවි අභ්‍යන්තරයේ හෝ
මතුපිට ඇති වන විවිධ භූරූප.

ව්‍යුහවිද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
මනුෂ්‍ය සහ සත්ත්ව ශරීර
සහ ශාකවල අභ්‍යන්තර සහ
බාහිර නිර්මාණය හැදෑරීම ;
ව්‍යවච්ඡේද විද්‍යාව.

ව්‍යුහසූත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
සංයෝගයක සංයුතිය රේඛා
ආධාරයෙන් දක්වන ආකෘතිය.

ව්‍යුහික [වි.] නිර්මාණයවීම සහ
සම්බන්ධ.

ව්‍යෝම [නා.ප්‍ර.] ආකාශය ; ගුවන.

ව්‍යෝමයාත්‍රා [නා.ප්‍ර.] ගුවනෙහි
යෑම ; අභසෙහි ගමන් කිරීම.

ව්‍යුජ [නා.ප්‍ර.] සමූහය ; රංචුව.

ව්‍යුජ්‍යා [නා.ප්‍ර.] අ. යෑම ; ගමන.-
ආ. කෝෂ නමින් හැඳින්වෙන
ශ්ලෝක සමූහය නිබන්ධනය
කරන ක්‍රමය.

ව්‍යුණකාව [නා.] වණය ; තුවාලය.

ව්‍යුණක්ෂය [නා.ප්‍ර.] වණවලින් ලේ
ගැලීමෙන් ශරීරය වියළීවීම
නිසා හට ගැනෙන අසාධ්‍ය
ක්ෂය රෝග විශේෂයක්.

ව්‍යුණමයතාව [නා.] වර්ම රෝග
සෑදී ශරීරය වණ වීම.

ව්‍යුණය [නා.] තුවාලය ; වණය.

ව්‍යුණදීක්ෂා [නා.ප්‍ර.] පිළිවෙත්
රැකීම ; පිළිවෙත්හි යෙදීම.

ව්‍යුහය [නා.] අ. ඉන්ද්‍රිය සංයමය
ආදියට හේතුවන පැවැත්ම ;
සම්පූර්ණ කළ යුතු ගුණ
ධර්මය.- ආ. බාරය ;
පොරොන්දුව.- ඇ. දෙවියන්
උදෙසා පවත්වන පූජා විධියක්.

ව්‍යුහසමාදානය [නා.] ඉන්ද්‍රිය
සංවරාදිය සඳහා වත් පිළිවෙත්
සමාදන්වීම ; පිළිවෙත් පිරීම.

ව්‍යාත්‍යයා [නා.] ධර්මයෙන් ගිලිහී
ගියා වූද වේදයට ගරු සරු
නොදක්වන්නා වූ ද පිටුවහල්
කරන ලද බ්‍රාහ්මණයා.

ව්‍රීඩා [නා.ප්‍ර.] ලජ්ජාව ; විලිඛිය.

ප්‍රීතිකෝෂය [නා.] ධාන්‍ය වර්ග
රැස්කර තබන ගබඩාව ;
කෝෂයාගාරය.

ශ මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ අක්ෂර
පටිපාටියේ පනස් හයවැනි
අකුර ; තිස්හය වැනි
වාඤ්ජනාක්ෂරය.

ශංකා ධර්මය [නා.] සෑක කිරීමේ
දර්ශන වාදය ; සෑකය දර්ශනයක්
කොට ගැනීම ; සංශය වාදය.

ශංකුකය (පාරිභා.) [නා.]
විකරණයට භාජන වූ ග්‍රාහිකා
හතරකින් නිර්මාණය වූ පිරිමි
තොටිලොයි ඩෙයාවන්ගේ
කේතුරූපාකාර ව්‍යුහය.

ශංකුපථ [නා.ප්‍ර.] කණු සිටුවා එහි
රැහැන් බැඳ සකස් කරගන්නා
ගමන් මග.

ශංක්වාහ (පාරිභා.) [වි.] කුඤ්ඤයක
හැඩය ගත් ; ශංකුවක් වැනි ;
ත්‍රිකෝණාකාර.

ශංක්වාහ අස්ථිය (පාරිභා.) [නා.]
හිස්කබල තුළ පිහිටා ඇති
ඇට අටෙන් එකක නාමය ;
කීලාස්ථිය.

ශංඛක [වි.] හිස් කබල හෝ
මස්තිෂ්කය පිළිබඳ වූ ; හිස්
කබලෙහි හෝ මස්තිෂ්කයෙහි
පිහිටි.

ශංඛක අස්ථිය [නා.]
ක්ෂීරපායීන්ගේ හිස් කබලෙහි
පිහිටි කාටිලේජ ඇටයක්.

ශංඛක කවලිකය [නා.] පේශිමය
තන්තුවලට සම්බන්ධයක්
වශයෙන් ක්‍රියා කරන තන්තුවය
ප්‍රස්තරය හෝ ප්‍රසාරක
කණ්ඩරාව.

ශංඛක කුලයාව (පාරිභා.) [නා.]
මස්තිෂ්කයේ ශංඛක
බණ්ඩිකාවෙහි යටිපැත්ත
මතුයෙහි පිහිටි, අපර ශංඛය
කර්කූරූපී සංවලිතයෙන් වෙන්
කරන, මධ්‍ය සිරස් පාටිතය.

ශංඛක ධමනිය (පාරිභා.) [නා.]
හිසෙහි ශංඛක කොටසෙහි
පිහිටි තුන් වැදෑරුම් වූ ධමනිය.

ශංඛක නිබාතය (පාරිභා.) [නා.]
පාර්ශ්වික වසයෙන් කපාලයේ
පිහිටි අවකාශය.

ශංඛක පේශිය (පාරිභා.) [නා.]
ශංඛක නිබාතයෙන් ආරම්භ
වන පේශියක්.

ශංඛකිය (පාරිභා.) [නා.] ශංඛක
පේශියක්.

ශංඛ විද්‍යාව [නා.] හක්ගෙඩි හා
බෙල්ලන් පිළිබඳ විද්‍යාව.

ශංඛි [නා.ප්‍ර.] සුවණ නැකත.

ශංචර [නා.ප්‍ර.] අ. චතුර ; ජලය.-
ආ. කහ පැළෑටිය.

ශංසනය [නා.] අ. කුති කිරීම.- ආ. පැතීම.- ඇ. ස්වර ශුද්ධිය ; උච්චාරණයේ පිරිසුදු බව ; වචනයෙහි පැහැදිලි බව.	ශකරාජවර්ෂය [නා.] ශාලිවාහන රජුගෙන් ආරම්භ වූ වර්ෂය.
ශංසය [නා.] අවිශ්වාසය.	ශකලය [නා.] අ. කැබැල්ල ; බණ්ඩය.- ආ. කුරුඳු පොතු.
ශංසා [නා.ප්‍ර.] අ. පැසසීම ; ප්‍රශංසාව.- ආ. රැවටීම ; වඤ්චාව.- ඇ. වගන්තිය ; වාක්‍යය.	ශකලික [වි.] කැබලි කළ ; කැබලිවලට කැඩූ.
ශංසිත [වි.] අ. පසසන ලද.- ආ. කියන ලද.- ඇ. නියමිත ; නිශ්චිත.- ඇ. හිංසා කරන ලද.	ශකවර්ෂය [නා.] ශාලිවාහක නම් ශක රජුගෙන් ආරම්භ වූ වර්ෂ ක්‍රමය ; සකවස.
ශක [නා.ප්‍ර.] අ. පැරැණි දඹදිව රාජ වංශයක්.- ආ. පැරැණි දඹදිව විසූ මනුෂ්‍ය වර්ගයක්.- ඇ. පැරැණි දඹදිව ප්‍රදේශයක්.	ශකුන, ශකුනි [නා.ප්‍ර.] අ. කුරුල්ලා ; විහගයා ; පක්ෂියා.- ආ. රාජාලියා.- ඇ. ශුභාශුභ දක්වන නිමිත්ත.
ශකට ධුරය [නා.] කරත්තයෙහි ගොනුත් බඳින ලිය ; වියගහ.	ශකුනවිද්‍යාව [නා.ප්‍ර.] කුරුල්ලන්ගේත්, දෙපා-සිවුපා සතුන්ගේත් නාදය අසා ශුභාශුභ කීමේ විද්‍යාව.
ශකට පඤ්ඡරය [නා.] කරත්ත කුඩුව ; රිය මැදිරිය.	ශකුනි ග්‍රහය [නා.] බාලග්‍රහ දෝෂය නිසා කුඩා දරුවන්ට වැළඳෙන රෝගයක් ; බාලගිරි දෝෂය.
ශකටය [නා.] අ. කරත්තය ; ගැල ; රිය.- ආ. ඒකාදශ මහා යෝගවලි එකක් ; ශකට යෝගය. - ඇ. රෙහෙණ නැකත.	ශකාත් [නා.ප්‍ර.] අශුවි ; මල.
ශකට සාර්ථ [නා.ප්‍ර.] කරත්ත සමූහය ; ගැල්වල බඩු පටවාගෙන යන වෙළඳ කණ්ඩායම ; ගැල් සාත්තුව.	ශකාද්වාර [නා.ප්‍ර.] මල පිටවන දොරටුව.
ශකනාප [නා.ප්‍ර.] ශක වර්ෂය ආරම්භ කළ රජතුමා ; ශාලිවාහන නම් රජු.	ශක්ත [වි.] අ. හැකි ; පුළුවන් ; සමත්.- ආ. ශරීර ශක්තියෙන් යුත්.- ඇ. ඇලුණු ; බැඳුණු.
	ශක්තය, ශක්තිය [නා.] හැකියාව ; පුළුවන්කම.
	ශක්තව [නා.ප්‍ර.] බැඳ කුඩු කරගත් යව හෝ සහල් ; අත්සුනු.

ශක්තිජනක [වි.] සිරුරෙහි සවිය
උපදවන ; ශක්තිය ඇති කරවන.

ශක්තිතාව [නා.] පහසුවෙන් කැඩී
බිඳී යාමෙන් තොර බව ;
ශක්තිමත් බව.

ශක්තිත්‍රය [නා.] සාර්ථක රාජ්‍ය
පාලනය සඳහා රජ කෙනකුට
අවශ්‍ය යැයි සැලකුණු ප්‍රභූත්වය,
මන්ත්‍රණය, උත්සාහය යන තුන්
වැදෑරුම් ශක්තිය.

ශක්තිධරයා [නා.] අඩයටිය
දරන්නා ; කඳු කුමරු.

ශක්තිපූජාව [නා.] පාර්වතී දේවිය
වෙනුවෙන් පවත්වනු ලබන
පූජා විශේෂයකි.

ශක්තිමට්ටම (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි ක්‍රමයක් යටතේ
ඉඩදෙනු ලබන උපරිම ශක්ති
ප්‍රමාණය.

ශක්තිමත් [වි.] ශක්තිය ඇති ;
ශක්ති සම්පන්න.

ශක්තිය [නා.] අ. කායික හෝ
මානසික සවිය ; හයිය.- ආ.
බලය ; ප්‍රතාපය ; පරාක්‍රමය.-
ඇ. යමක් කිරීමට ඇති
හැකියාව ; කුශලතාව.- ඇ.
ඉන්ධනයකින් උපදවන
ක්‍රියාකාරී බලය.- ඉ. ද්‍රව්‍යයක
අන්තර්ගත ගති පහෙන් එකකි.-
ඊ. පැරණි ආයුධ විශේෂයකි ;
අඩයටිය.- උ. පහසුවෙන්
නොකැඩෙන ස්වභාවය.

ශක්තිවිද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
භෞතික හා රසායනික
විපර්යාසවල ශක්ති සම්බන්ධතා
පිළිබඳ විද්‍යාව ; ශක්තියේ පොදු
මූලධර්ම පිළිබඳ විද්‍යාව.

ශක්තිසංස්ථිතිය (පාරිභා.) [නා.]
ශක්තිය එක් ස්වරූපයකින්
වෙනත් ස්වරූපයකට
පරිවර්තනය කළ හැකි නමුත්
එය නිර්මාණය කිරීම හෝ
විනාශ කිරීම කළ නොහැකිය
යන නියමය.

ශක්තිහීන [වි.] ශක්තියෙන් අඩු.

ශක්තු [නා.ප්‍ර.] අ. බැඳකුඩුකරගත්
යව හෝ සහල්.- ආ.
ආයුර්වේදයෙහි සඳහන් උග්‍ර
විෂවලින් එකකි.

ශක්ත්‍යායුධය [නා.] හෙල්ල.

ශක්ථි [නා.ප්‍ර.] උකුළන් දණහිසක්
අතර කොටස ; කළුවය.

ශක්තූතාව [නා.] හැකියාව ;
නීත්‍යානුකූල බලය.

ශක්‍ය [වි.] හැකි ; පුළුවන් ; ශක්තිය
ඇති.

ශක්‍යතාව [නා.] හැකියාව ;
පුළුවන්කම.

ශක්‍රයා [නා.] බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ
සඳහන් වන දෙවි රජ ;
සක්දෙව්ද.

ශක්‍රාති ශක්‍ර [නා.ප්‍ර.] (ශක්‍රයා
ඉක්මවා යන ශක්‍රයා යනු

වාච්‍යාර්ථය) බුදුරජාණන්
වහන්සේ පිළිබඳ යෙදේ.

ශක්‍රාසනය [නා.] ශක්‍රයාගේ
ආසනය ; පඬුපුල් අස්න.

ශක්ලික [නා.ප්‍ර.] ලී කැබලි ; ලී
පතුරු.

ශක්ලිකාග්නිය [ශක්ලික+අග්නිය]
[නා.] ලී කැබලි දමා දල්වනු
ලබන ගින්න.

ශබ්කර [වි.] අ. සෙත සලසන ;
ශාන්තිය ඇති කරන.- ආ. ජාති
දෙකක් හෝ කීපයක් එකට මිශ්‍ර
වූ ; කලවම්.- [නා.ප්‍ර.] අඳ නැකත.

ශබ්කාකුල [වි.] සැකයෙන් ආකුල
වූ ; සැක සහිත වූ.

ශබ්කාව, ශංකාව [නා.] සැකය ;
අවිශ්වාසය ; අනුමානය.

ශබ්කිත, ශංකිත [වි.] සැක කළ ;
අනුමාන කළ.

ශබ්කුලා [නා.ප්‍ර.] අ. පුවක් කැපීමට
භාවිත කරන ආයුධය ; ගිරය.-
ආ. මහනෙල් කොළ.

ශබ්කුව, ශංකුව [නා.] අ. උල ;
කණුව.- ආ. පුරුෂ ව්‍යංජනය ;
පුරුෂ ලිංගේන්ද්‍රිය.- ඇ. ග්‍රහ
කක්ෂාදියෙහි දුර මැනීමට
භාවිත කළ අඟල් දොළහක දිග
මිම්ම.- ඇ. අඬුව.- ඉ. ශිව
දෙවියා.

ශබ්බජ [නා.ප්‍ර.] සක්බෙලි මුතු.

ශබ්බධෙයනය [නා.] සක්
ගෙඩියෙහි සුදු පැහැය.

ශබ්බනබය, ශංබ්බනබය [නා.] අ.
කුඩා හක්ගෙඩිය.- ආ. සක්
නැබ.

ශබ්බය, ශංබ්බය [නා.] අ. හක්
බෙල්ලාගේ කටුව ; හක්ගෙඩිය ;
සක.- ආ. ඇතාගේ කොපුල්
තලය ; ඇත්කපෝලය.- ඇ.
දශවිධ රත්නයන්ගෙන් එකක්.

ශඨ [වි.] කපටි ; වංචාකාර.

ශඨ ප්‍රවෘත්ති [නා.ප්‍ර.] කපටි
පැවැත්ම ; ප්‍රයෝගකාරී හැසිරීම.

ශතකය [නා.] අ. සියය ; ශතය.-
ආ. පද්‍ය හෝ ශ්ලෝක සියයකින්
යුත් ග්‍රන්ථය.

ශතකුකු [නා.ප්‍ර.] යාග සියයක්
පැවැත්වූ තැනැත්තා වන
ශක්‍රයා.

ශතධෙයන [නා.ප්‍ර.] සියක් වරක්
සෝදන ලද දෙය ; ඉතා පිරිසිදු
ගිනෙල්.

ශතපත්‍ර බන්ධු [නා.ප්‍ර.] නෙළුම්
මලෙහි නෑයා ; සූර්යයා.

ශතපත්‍රය [නා.] පෙති සියයක් ඇති
දෙය ; නෙළුම් මල.

ශතපත්‍රයා [නා.] පිහාටු සියයක්
ඇත්තා වන මොනරා.

ශතපද [නා.ප්‍ර.] පාද සියයක්
ඇත්තා ; පත්තයා.

ශතපාක [වි.] ඖෂධ යොදමින් සිය
වරක් පිසූ.

ශත පුණ්‍ය [වි.] ඉතා පින්වත් ;
මහා පින් ඇති.

ශතපෝතකය [නා.] අ. සිදුරු
සියයක් ඇති දෙය ; පෙතේරය.-
ආ. ලිංගික රෝගයක්.

ශත භාගය [නා.] සිය ගුණය.

ශතම [වි.] සියයෙන් කොටසක් වූ.

ශතම මීටරය [නා.] මීටරයකින්
සියයයෙන් කොටස.

ශතම සමක (පාරිභා.) [වි.] සමක
ද්‍රාවණයකින් සියයෙන්
කොටසක සාන්ද්‍රණයක් ඇති.

ශතරශ්මි [නා.ප්‍ර.] රැස් සියයක්
ඇත්තා වන සූර්යයා.

ශතලක්ෂය [නා.] සියක් ලක්ෂය ;
කෝටිය.

ශතවර්ෂය [නා.] අවුරුදු සියය ;
සියවස.

ශතසහස්‍රය [නා.] සියක් දහස ;
ලක්ෂය.

ශතසහස්‍රී ලෝකධාතුව [නා.] ලක්ෂ
සංඛ්‍යාත සක්වළ ඇති
ලෝකධාතුව.

ශතාංශක ක්‍රමය [නා.] අංශක
සියයේ ක්‍රමය ; සෙන්ටිග්‍රේඩ්
ක්‍රමය.

ශතාංශය [නා.] සියයෙන්
කොටස ; සියයෙන් පංගුව.

ශතාක්ෂ [වි.] ඇස් සියයක් ඇති.

ශතාබ්දය [නා.] අවුරුදු සියය ;
සියවස ; ශතවර්ෂය.

ශතායුෂ්කයා [නා.] අවුරුදු සියයක්
ආයුෂ ඇති තැනැත්තා.

ශතාර්භ [වි.] සියයක් වටිනා ;
සියයක් අගනා.

ශතා [නා.ප්‍ර.] සියයක් ගෙවා මිලට
ගත් දෙය.

ශතාච [නා.] සියය.

ශතූප [නා.] රට පාලනය
කරන්නා ; රාජ්‍ය පාලකයා.

ශතූ [වි.] සතුරු ; විරුද්ධකාර.-
[නා.ප්‍ර.] සතුරා ; විරුද්ධකාරයා.

ශතූග්‍රහණය [නා.] සතුරන් අල්ලා
ගැනීම.

ශතූචක්‍රය [නා.] සතුරු සමූහය ;
සතුරු හමුදාව.

ශතූමථනය [නා.] සතුරන් මැඩීම ;
සතුරන් පැරදවීම.

ශනී [නා.ප්‍ර.] අ. සෙනසුරු ග්‍රහයා.-
ආ. ශනි ග්‍රහයාට අයත් දිනය ;
සෙනසුරාදා.

ශනිදින [නා.ප්‍ර.] සෙනසුරු ග්‍රහයාට
හිමි දිනය ; සෙනසුරාදා.

ශපථය [නා.] දිවුරා කරන
ප්‍රකාශය ; දිවිරීම.

ශබ්දයා [නා.] අ. වනාන්තරවල
කඳුකර පෙදෙස්හි වෙසෙමින්
දඩයමින් ජීවත් වන මනුෂ්‍ය
වර්ගයක් ; මිලේච්ඡයා ; වැද්දා.

ශබ්දාභිගතාව [ශබ්ද+අභිගතාව]
[නා.] වන ප්‍රදේශයන්හි වෙසෙන
ස්ත්‍රිය ; වැදි ගැහැණිය.

ශබ්ද කල්පද්‍රුම [නා.ප්‍ර.] සංස්කෘත
කෝෂ ග්‍රන්ථයක නාමය.

ශබ්දකාර [වි.] ශබ්ද කරන ; හඬ
නංවන.

ශබ්දකෝෂ කථනා [නා.ප්‍ර.]
ශබ්දකෝෂයක් සම්පාදනය
කරන්නා ; ශබ්දකෝෂ-
කරණයෙහි නියැලී සිටින
තැනැත්තා.

ශබ්දකෝෂය [නා.] භාෂාවක
වචනවල වර්ණ වින්‍යාසය,
උච්චාරණය, අර්ථ නිරූක්ති
ආදිය නියමිත පටිපාටියකට
අනුව සම්පාදනය කරන ලද
ග්‍රන්ථය ; අකාරාදිය.

ශබ්දකෝෂ්ඨය [නා.] ස්වාස
නාලයේ උෞර්ධව භාගය.

ශබ්දගණය [නා.] අකුරු හෝ පද
කොටස ; අක්ෂර කොට්ඨාසය.

ශබ්දගුණ [නා.බහු.] (සංගී.)
ශබ්දයෙහි පවත්නා මනා
ස්වභාවය ; ශබ්දයෙහි ශෝභන
ලක්ෂණය.

ශබ්ද ග්‍රාහකය (පාරිභා.) [නා.] හඬ
ලබාගන්නා යන්ත්‍රය ; ශබ්දය
රඳවා ගන්නා උපකරණය.

ශබ්දජනක [වි.] ශබ්ද උපදවන.

ශබ්දඥ [වි.] ශබ්ද ශාස්ත්‍රය දන්නා.

ශබ්ද තරංගය, ශබ්ද තරභිගය
[නා.] ශබ්දය එක් දිශාවකට
ගමන් කරවීමට හේතුවන වායු
තරලයක අභ්‍යන්තර අංශු
චලනය නිසා ඇතිවන රළුල.

ශබ්දත්‍රය [නා.] (ව්‍යාක.) අන්‍ය
ශබ්දකාරක, ත ශබ්ද කාරක, ම
ශබ්ද කාරක යන ශබ්ද තුන ;
ප්‍රථම, මධ්‍යම, උත්තම යන ;
පුරුෂත්‍රය.

ශබ්දදාන [නා.ප්‍ර.] හේවිසි, බෙර
දවුල් ආදිය වැඩීමෙන් කරන
පූජාව ; ශබ්ද පූජාව.

ශබ්ද දෝලනය [නා.] ශබ්ද
හටගැනීමට හේතුවන චලනය.

ශබ්ද දෝෂ [නා.ප්‍ර.] (සංගී.)
ශබ්දයෙහි දෝස් ; ශබ්දයෙහි
පවත්නා අමනෝඥ ස්වරූපය.

ශබ්ද ධර්මය [නා.] (ව්‍යාක.)
භාෂාවක නිවැරදි භාවිතය
පිළිබඳ න්‍යායය ; ශබ්ද ටීතිය.

ශබ්ද ධාතු [නා.ප්‍ර.] සත්ව
පුද්ගලාදීන් තොර ධාතු මාත්‍රයක්
වූ ශබ්දය.

ශබ්ද ධ්වනිය [නා.] කාව්‍යයක
රසභාව පෝෂණය කරන

අක්ෂරයන්ගේ ද සංසටනාවෙන් ඇතිවන ව්‍යංග්‍යය ; ශබ්දාලංකාරය.	වචන උච්චාරණය සම්බන්ධව ඇති විවිධත්වය ; වචන උච්චාරණ භේදය.
ශබ්දනය [නා.] වචනය දැන ගැනීමේ මග.	ශබ්ද මඤ්ඡුසාව [නා.] බොටුව ; ගෙල ; ග්‍රීවය.
ශබ්ද පරිණාමය [නා.] වචනවල උපත හා විකාශනය.	ශබ්ද මාධුර්යය [නා.] අ. වචනයෙහි මිහිරි බව ; හඬෙහි මධුරභාවය.- ආ. ගද්‍ය පද්‍ය රචනාවල අක්ෂර යෙදීමේ ක්‍රම මගින් උපදින ශබ්ද රසය.
ශබ්ද පූජාව [නා.] බුදුරදුන්ට භේවිසි, භොරණෑ, විණා ආදී වාද්‍ය භාණ්ඩ වාදන ශබ්දයෙන් කරන පූජාව.	ශබ්දය [නා.] අ. (යම්කිසිවකින් නිකුත් වන) හඬ ; සද්දය.- ආ. මහත් හඬ ; සෝෂාව.- ඇ. නද ; නාදය.- ඇ. මුවින් නිකුත් කරන හඬ ; කටහඬ.- ඉ. වචනය ; වදන.- ඊ. අකුර ; අක්ෂරය.- උ. විභක්ති ආශ්‍රය කිරීමට පෙර වචනයක මුල් ස්වරූපය ; ශබ්ද ප්‍රකෘතිය.- උ. (තර්ක.) න්‍යාය දර්ශනයෙහිලා දැනීම ලබාදෙන ප්‍රමාණ හතරෙන් එකක්.
ශබ්ද පෙට්ටිය (පාරිභා.) [නා.] තැටිගත කරන ලද ගිත ශබ්ද ආදිය නැවත වාදනය කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා සංගීත භාණ්ඩ විශේෂය ; ධ්වනි මඤ්ඡුසාව.	ශබ්දරසය [නා.] වචනයක පවත්නා ශ්‍රවණ මාධුර්ය ගුණය.
ශබ්ද ප්‍රකෘතිය [නා.] නාම පදයක මුල් ස්වභාවය ; නාම ප්‍රකෘතිය.	ශබ්දරූල් [නා.ප්‍ර.] ශබ්ද තරංග ; ධ්වනි තරංග.
ශබ්ද ප්‍රඥප්තිය [නා.] ශබ්දයක් පිළිබඳව ව්‍යවහාරය අනුව ඇති වී තිබෙන සම්මතය ; අකුරක හඬ පිළිබඳ නියමය.	ශබ්දරූපය [නා.] ශ්‍රෝත්‍ර ප්‍රසාදයට විෂය වන ශබ්දය.
ශබ්ද ප්‍රයෝගය [නා.] වචන යෙදෙන ආකාරය ; වචන භාවිතය ; වචන යෙදීමේ රටාව.	ශබ්ද ලක්ෂණය [නා.] අ. (භාෂාවෙහි) ශබ්දවල ලක්ෂණය.- ආ. වියරණය.
ශබ්ද බාහුලය [නා.] වචන බහුල බව ; වචන අධික බව.	
ශබ්ද භේදය [නා.] අ. වචනවල එකිනෙකට ඇති වෙනස ; වචනයන්ගේ විවිධත්වය.- ආ.	

ශබ්ද වර්ධනය [නා.] ස්වර වැඩීම ;
කටහඬ වැඩීම ; කථාවෙහි
ස්වරය පිරිසිදු වීම.

ශබ්දවාහිනී යන්ත්‍රය [නා.]
ග්‍රැමෆෝනය ; කථා පෙට්ටිය.

ශබ්දවිචාරය [නා.]

අ. ශබ්දාරම්භයෙහි සිත
බැඳීම ; සිත විසින් සිත අරමුණු
සේ ගනු ලැබීම.- ආ. කිසියම්
භාෂාවකට අදාළ ශබ්ද රටා,
ශබ්ද ඒකක ආදිය පිළිබඳව
සොයා බැලීම.

ශබ්ද විකර්තය [නා.] ශබ්දා-
රම්භයෙහි සිත නංවන විත්ත
ස්වභාවය.

ශබ්ද විද්‍යාව [නා.] අ. වචන පිළිබඳ
විද්‍යාව ; ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රය.-
ආ. (පාරිභා.) ශබ්ද නිෂ්පාදනය,
සම්ප්‍රේෂණය හා ශබ්දයේ
ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ විද්‍යාව ;
ධ්වනි විද්‍යාව.

ශබ්ද විභාගය [නා.] භාෂාවක
වර්ණමාලාව වර්ග කර දැක්වීම.

ශබ්ද විශූලය [නා.] ප්‍රතිධ්වනිය
ඇති කරන උපකරණයක් ;
අනුනාදකය.

ශබ්දවේධි [වි.] (සතෙකුගේ) ශබ්දය
පමණක් අසා ඒ අනුව
ඉලක්කයට විඳීමෙහි සමත්.

ශබ්දවේධි ශරය [නා.] ශබ්දය
අනුසාරයෙන් විඳින හීය.

ශබ්ද ව්‍යුත්පන්නිය [නා.] වචනයක
නිරුක්තිය ; වචනයක ප්‍රභවය.

ශබ්දව්‍යුත්පාදනෝපාය [නා.ප්‍ර.]
වචන ප්‍රභවය වී ඇති පිළිවෙළ ;
වචනවල නිරුක්ති ක්‍රමය.

ශබ්ද ශක්තිය [නා.] වචනයේ
බලවත්කම ; වාග් ශක්තිය.

ශබ්දශාසන [නා.ප්‍ර.] ව්‍යාකරණ
නීතිය ; වියරණ රීතිය.

ශබ්ද ශාස්ත්‍රඥයා [නා.] ව්‍යාකරණය
දත් විශේෂඥයා ; ශබ්ද ශාස්ත්‍රය
දන්නා පුද්ගලයා.

ශබ්ද ශාස්ත්‍රය [නා.] භාෂාවේ
නිවැරදි ව්‍යවහාරය උගන්වන
ශාස්ත්‍රය ; වියරණය ;
ව්‍යාකරණය ; ශබ්ද විද්‍යාව.

ශබ්ද සංකේත [නා.ප්‍ර.] ශබ්දයක්
හැඳින්වීමට භාෂාවෙහි යොදන
අක්ෂර.

ශබ්ද සංග්‍රහය [නා.] අ. වචන
එකතුව ; අකාරාදිය.- ආ. නම්
වැල ; නාමාවලිය.

ශබ්ද සංසිට්ටනය [නා.] ශබ්ද
ගැටීම.

ශබ්දසම [වි.] සමාන අකුරු ඇති ;
එළිසම ඇති.

ශබ්දසමසන [නා.ප්‍ර.] පද කෙටි
කිරීම ; පද සංක්ෂේපය.

ශබ්දසාධනය [නා.] ශබ්දවල
නිර්මාණය හෙවත් පද සිද්ධිය
පිණිස ඇති වන ව්‍යාකරණ විධි
විස්තර කිරීම ; වියරණ ක්‍රම
දැක්වීම.

ශබ්දහීන [නා.ප්‍ර.] කාව්‍යදෝෂයක් ;
ව්‍යාකරණ විරෝධී පද යෙදීම
ආශ්‍රිත කාව්‍යදෝෂය.

ශබ්දාංශ [ශබ්ද+අංශ] [නා.ප්‍ර.]
ශබ්දයකින් කොටස ;
ශබ්දයකින් භාගය.

ශබ්දාර්ථ ශාස්ත්‍රය [නා.] වචන හා
ඒවායේ අරුත් පිළිබඳ විද්‍යාව ;
වචනාර්ථ සම්බන්ධ ශාස්ත්‍රය.

ශබ්දාලඛිකාරය [නා.] සමාන හඬ
නංවන වචන ළං ළං ව යෙදීම
නිසා ඇතිවන කාව්‍යාලංකාරය.

ශබ්දාවලිය [ශබ්ද+ආවලිය] [නා.]
ශබ්ද සමූහය ; වචනමාලාව ;
පදවැල.

ශමකය [නා.] වේදනාව නැති
කරන දෙය ; වේදනාව ශමනය
කරන ඖෂධය.

ශමප් [නා.ප්‍ර.] සන්සිඳවීම ;
සත්වයාගේ චිත්ත සන්තානයෙහි
බල පවත්වන රාග, ද්වේශ, මෝහ
යන ක්ලේශ සන්සිඳවීම.

ශමප්බලය [නා.] (අහි.) ප්‍රතිවිරුද්ධ
ධර්මයන් නිසා කම්පිත
නොවන සමාධිය.

ශමප් භාවනාව [නා.] දෙවැදෑරුම්
භාවනා ක්‍රමවලින් එකක් ; සිතේ
පහළ වන රාග, ද්වේෂ, මෝහ
යන ක්ලේශ ධර්ම සංසිඳවීමේ
භාවනා ක්‍රමය.

ශමනක [නා.ප්‍ර.] වේදනාව නැති
කරන බෙහෙත් ; වේදනාව
ශමනය කරන ඖෂධ.

ශමනය [නා.] සන්සිඳීම ; සන්සුන්
බවට පත්වීම.

ශමන වාදය [නා.] ආගමික ධ්‍යාන
යෝග ක්‍රමයක් ; ලෞකික
ජීවිතයෙන් ඇත් වී භක්තිය මත
මානසික ඒකාග්‍රතාවක් ඇති කර
ගැනීම.

ශමනීය [වි.] සන්සිඳවිය යුතු ;
සන්සිඳවිය හැකි.

ශමය [නා.] අ. සන්සුන්කම ;
සංවරය.- ආ. ශාන්තිය.- ඇ.
කෙලෙස් නැතිවීම.- ඇ.
සාමදානය.- ඉ. අලංකාර
ශාස්ත්‍රයෙහි සඳහන් වන ස්ථායී
භාවයක්.

ශමයිතෘ [නා.ප්‍ර.] සන්සිඳුවන්නා ;
ශමනය කරන්නා.

ශමිත [වි.] සන්සිඳුවන ලද ;
ශමනය කළ.

ශමිත පාප,⁰ පාපි [වි.] පව් සන්සිඳු
වූ ; පව් මිදුණු.

ශමීගර්භ [නා.ප්‍ර.] ගින්න ; අග්නිය ;
වග්නිය.

ශමීධානය [නා.ප්‍ර.] කරල්වල
හටගැනෙන තෝර, මැ. මුං ආදී
ධානය ; සුපධානය.

ශමීර [නා.ප්‍ර.] වාතය ; සුළඟ.

ශ්‍යන් කෝණය (පාරිභා.) [නා.]
බුරුල් ද්‍රව්‍ය ගොඩක හෝ
ගොඩැල්ලක ආහන මතුපිටෙන්
තිරස් රේඛාව සමග සෑදිය හැකි
උපරිම කෝණය.

ශ්‍යන් දශකය [නා.] (පරමායුෂ
අවුරුදු සියයක් සේ සලකා)
මනුෂ්‍යයකුගේ ආයුෂ බෙදා
දැක්වෙන දශක දහයෙන්
අවසන් දශකය ; වයස 90 සිට
100 තෙක් වූ දශ අවුරුද්ද.

ශ්‍යනය [නා.] අ. නිදීම ; සැතපීම.-
ආ. ඇඳ.

ශ්‍යන් රවන [නා.ප්‍ර.] යහන සකස්
කිරීම ; ඇඳ පිළියෙල කිරීම.

ශ්‍යන්ස්ථ [වි.] ඇඳෙහි සිටි ;
යහන්ගත.

ශ්‍යනාගාරය [නා.] නිදන ශාලාව ;
ගෙය ; සැතපෙන කුටිය.

ශ්‍යනාසනය [නා.] අ. (ප්‍ර. යෙදේ.)
නිදාගැනීම හා හිඳගැනීම ;
සැතපීම හා වාඩිවීම.- ආ. ඇඳ ;
යහන.

ශ්‍යාල [වි.] නිදීමක ගති ඇති ;
කම්මැලි.

ශ්‍යාලවා [නා.] පිඹුරා.

ශ්‍යක [වි.] ශ්‍යනය කළ ; නිදාගත්.

ශ්‍යාකෘති (ශ්‍යා+ආකෘති) [වි.]
ඇඳක ආකාරය ඇති ;
යහනාවකට සමාන.

ශ්‍යාව [නා.] අ. ඇඳ ; සයනය. -
ආ. නිදාගැනීම ; සැතපීම.

ශර [නා.ප්‍ර.] අ. ඊය ; ඊකලය.- ආ.
ලෝහ විශේෂයක් ; යකඩ.

ශරකර්ම [නා.ප්‍ර.] තේනු රෝග
පිළියම් සඳහා උපයෝගී
කරගන්නා ශල්‍ය වෛද්‍ය
ක්‍රමයක්.

ශරකාණ්ඩය [නා.] බට ලී දණ්ඩ.

ශරච්චන්ද්‍රයා [නා.] ශරත්
කාලයෙහි පායන සඳ.

ශරට [නා.ප්‍ර.] සර්පයින් හැර උරග
ගණයට අයත් සෙසු සත්ත්ව
වර්ගය.

ශරණ [වි.] පිහිට වන ; උපකාර
වන.- [නා.ප්‍ර.] අ. පිහිට.- ආ.
තිසරණ ; බුද්ධ, ධර්ම හා සංඝ
යන තුන් සරණ.

ශරණගමනය, ශරණාගමනය
[නා.] බුදුන් දහම් සඟුන් යන
ත්‍රිවිධ රත්නය සරණ යාම.

ශරණගමනෝපසම්පදාව
[ශරණගමන+උපසම්පදාව]
[නා.] සාමනේර පැවිද්දන්
අධිශීලයෙහි හෙවත් උපසම්පදා
ශීලයෙහි පිහිටුවීම සඳහා කරනු
ලබන විනය කර්මවලින් එකක්.

ශරණ පරායණ [වි.] ශරණ යෑම
ප්‍රධාන කොට ඇති ; සරණ ගිය.

ශරණ ශීලය [නා.] තුන් සරණයෙහි
පිහිටීම ; සරණ ශීලය.

ශ්‍රේණිස්ථානය [නා.] පිහිට වන තැන ; ආරක්ෂිත ස්ථානය ; බලකොටුව.

ශ්‍රේණාගත [වි.] පිහිට පතා පැමිණි ; පිහිට සොයා ආ.

ශ්‍රේණාර්ථ [ශ්‍රේණි+අර්ථ] [වි.] අනුන්ට පිහිටවීමට සුදුසු ; අන්‍යයන්ට සරණවීමට යෝග්‍ය.

ශ්‍රේණාණ [නා.ප්‍ර.] ඊ ගස සැදීමට ගන්නා තෘණ ශාක විශේෂයක් ; බට.

ශ්‍රේණි සෘතුව, ශ්‍රේණි සෘතුව [නා.] සරත් සෘතුව ; වස්, ඉල් මාස දෙක.

ශ්‍රේණි වන්ද්‍යා [නා.] ශ්‍රේණි කාලයට පායන සඳ ; සරා සඳ.

ශ්‍රේණි පරම්පරාව (පාරිභා.) [නා.] ශාරද කූල ; ශ්‍රේණි ප්‍රජා සංතතිය.

ශ්‍රේණි විෂුවය [නා.] සරත් සෘතුවෙහි ෫ දහවල් දෙක එක සමානව පවත්නා දිනය ; ශ්‍රේණි කාලයෙහි සූර්යයාට අවලම්බ ව නිරක්ෂය ඇතිවන සේ පෘථිවිය පිහිටි දිනය.

ශ්‍රේණි [නා.ප්‍ර.] සරත් සෘතුව.

ශ්‍රේණිකාශ [ශ්‍රේණි+ආකාශ] [නා.ප්‍ර.] සරත් කාලයෙහි අහස ; පැහැදිලි ආකාශය.

ශ්‍රේණි රාම [නා.] ඊය ; ඊතලය.

ශ්‍රේණි පඤ්ජරය [නා.] බටහස් සමූහය ; බටපඤ්ජරය.

ශ්‍රේණිපරා [වි.] නපුරු ; වණ්ඩ ; කුරු.

ශ්‍රේණිපස [නා.] අන්තර්ගතයෙන් හෙවත් කාමදේවයාගේ ඊතල පහ.

ශ්‍රේණිපානය [නා.] ඊ හෙළීම ; ඊයෙන් පහරදීම.

ශ්‍රේණිප්‍රබන්ධය [නා.] අ. ඊයෙහි පසු කොන ; දුනුදියට අමුණන තැන ; පහිලිය ; ඊදැත්ත.- ආ. ඊ ගසේ බැඳි පිහිටුව.

ශ්‍රේණිප්‍රහාරය [නා.] ඊයෙන් පහර දීම ; ඊ පහර.

ශ්‍රේණි [නා.ප්‍ර.] හිමාලය ප්‍රදේශයෙහි වසන මුව වර්ගයක්.

ශ්‍රේණිය [වි.] ඊතලවලින්ම සෑදූ ; ඊමුවා.

ශ්‍රේණිය [නා.] ඊය ; ඊතලය.

ශ්‍රේණියටිය [නා.] සැරයටිය ; හැරමිටිය.

ශ්‍රේණිප්පු [නා.ප්‍ර.] රැහැන ; රැහැනක් මෙන් සිටින සේ විදින ලද ඊ පෙළ.

ශ්‍රේණිවන [නා.ප්‍ර.] බටහස්වලින් ගහන වූ ප්‍රදේශය ; බටකැලව.

ශ්‍රේණිවේණි [නා.ප්‍ර.] ගොතන ලද හිසකෙස් වැටියක් වන සේ ඊතලවලින් විදීම ; විදීමෙන් පෙනෙන්නට සැලැස්වූ වේණිය.

ශ්‍රේණිවේදය [නා.] ඊයෙන් ඊයට විදීමේ ධනුශිල්ප ක්‍රමය.

ශ්‍රාවණ (පාරිභා.) [වි.] ඊකලයක
හැඩය ඇති ; ශ්‍රාවකාර.

ශ්‍රාවණිකාය [ශ්‍ර+අභිසානය]
[නා.] ඊ පහර වැදීම ; ශ්‍ර
ගැටීම.

ශ්‍රාව [නා.] අ. පුරාණ මිනුම්
ඒකකයක්.- ආ. මලාව ; තැටිය.-
ඇ. ලොකු කුප්පිය ; ප්ලාස්කුව.-
ඇ. වැසිකිළි පෝච්චිය.

ශ්‍රාවකය (පාරිභා.) [නා.] තුනී
කොරපොත්ත ; සිවිය ; පටලය.

ශරීය (පාරිභා.) [වි.] සත්ව ශරීරයේ
ඉදිරි පාර්ශ්වයේ සිට පසුභාගය
දක්වා වූ ; මධ්‍ය සිරස් ; ඊ
හැඩය ඇති.

ශරීර ඇපය [නා.] විත්තිකරු
නියමිත දිනයේ දී පොලිසියට
හෝ උසාවියට ඉදිරිපත් වන
බවට පොරොන්දු පත්‍රයකට
අත්සන තැබීමෙන් වන බැඳීම.

ශරීර කුඩුව [නා.] අ. (කුඩුවක් හා
සමාන) සිරුර.- ආ. (කථා.)
ඇටසැකිල්ල.

ශරීර කෘත්‍යය [නා.] අ. මලමුත්‍ර
පහකිරීම.- ආ. ශරීරය සම්බන්ධ
කටයුතු.- ඇ. ආදාහනය.

ශරීරක්ෂමය [නා.] වැඩෙනි
නිරතවීමට පවත්නා ශරීර
ශක්‍යතාව ; ශාරීරික හැකියාව.

ශරීර චේෂ්ටාව [නා.] අතපය
සැලීම් ආදි වශයෙන් සිදුකරන
ශාරීරික ක්‍රියාව ; ඉඩිහිතය.

ශරීරදර්ශය [නා.] ශරීරයේ ඇති
වන විධාව ; කායික පීඩාව.

ශරීර නික්ෂේප [නා.ප්‍ර.] ශරීරය
ඉවතලීම ; කාලක්‍රියාව.

ශරීර පරිවර්තය [නා.] ආහාර
ශරීරගත වන භෞතික හා
රසායනික ක්‍රියාව ; ශරීර
පෝෂණ ක්‍රියාව.

ශරීරප්‍රභාව [නා.] සිරුරු පැහැය ;
ශරීර වර්ණය.

ශරීර බන්ධන [නා.ප්‍ර.] ශරීරයෙහි
අංගෝපාංග සම්බන්ධ කෙරෙන
සන්ධි.

ශරීර බන්තිය [නා.] ශරීර පටලය ;
ශරීර කවචය.

ශරීරභාවය [නා.] ශරීරාකාරය ;
දේහ විලාසය.

ශරීරභූත [වි.] කයින් හටගත් ;
සිරුරින් උපන්.

ශරීර හේදය [නා.] අ. මරණය ;
කායහේදය.- ආ. ශරීර අංගවල
කැඩීම හෝ බිඳීම.- ඇ. ප්වර
රෝගයෙන් හටගන්නා උපද්‍රව
දසයෙන් එකක්.

ශරීරය [නා.] අ. පංචස්කන්ධය ;
කය ; සිරුර ; ඇඟ.- ආ.
කාරණය ; මාතෘකාව.- ඇ.
කලේබරය ; මෘතදේහය.

ශරීරයාපනය [නා.] සිරුර යැපීම ;
ශරීරය පවත්වා ගැනීම ; ශරීර
රක්ෂණය.

ශරීරවලඤ්ජනය [නා.] ශරීරයෙන් පිටකරන ලද්ද ; මලමුත් ; අශුවි.

ශරීර විද්‍යාව [නා.] ශරීරයේ අවයව පිළිබඳ විස්තර උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

ශරීර ශුද්ධිය [නා.] අ. භාවනා මගින් ශරීරය කෙලෙස් මලින් පිරිසිදු කිරීම.- ආ. ඖෂධ මගින් සිරුර පිරිසිදු කිරීම ; විරේක කිරීම.

ශරීර ශෝභාව [නා.] සිරුරෙහි බැබළීම ; කයෙහි දීප්තිය.

ශරීරසාර [නා.ප්‍ර.] සිරුරින් ලබාගත යුතු යහපත් ඵලය ; ශරීර හරය.

ශරීරාභාසය [නා.] කයෙහි දීප්තිය ; දේහ කාන්තිය.

ශරීරාභාසඤ්ජනය [ශරීර+අභාසඤ්ජනය] [නා.] සිරුරෙහි බෙහෙත් තෙල්, ඖෂධාලේප ආදිය ගැම.

ශරීරායාසය [නා.] සිරුරෙහි හටගන්නා වෙහෙස ; ශාරීරික පීඩාව.

ශරීරාරක්ෂක බලඇණිය [නා.] රජතුමා රැකබලා ගන්නා වූ සේවා බලකාය ; යුද්ධ හමුදාව.

ශරීරාවරණය [නා.] සිරුර වසාගෙන ඇති තුනී සම ; පිට සම.

ශරීරාවර්තනය [ශරීර+ආවර්තනය] [නා.] සිරුර එක් එක් අතට හැරවීම ; කය නැමීම ; ශරීරය ඒ මේ අතට කරකැවීම.

ශරීරෝප්වල [ශරීර+උප්වල] [වි.] බබළන්නා වූ ශරීර ඇති ; ශරීර කාන්තිය ඇති ; දිලිසෙන.

ශරීරෝෂ්මාව [ශරීර+උෂ්මාව] [නා.] සිරුරේ පවතින උෂ්ණය ; ශරීර උෂ්ණය.

ශර්කර [වි.] සිහින් වැලි මෙන් වූ ; අශ්මරිය.

ශර්කරා [නා.ප්‍ර.] අ. මිදි කැටිගැසුණු පැණි ; සකුරු ; සිනි ; සක්කරා.- ආ. හකුරු කැබැල්ල.- ඇ. බොරළු ; සිහින් ගල් කැට.- ඇ. මුත්‍රවල සිහින් වැලි මෙන් කැට ඇතිවන රෝග විශේෂයක්.

ශර්කරා අණුව [නා.] කාබන්-ඩයොක්සයිඩ් අණු හයක් හා ජලය අණු දොළහක් සංයෝජනයෙන් ඇති වන අණුව.

ශර්කරා උපාදාන [නා.ප්‍ර.] සිනි දැඩි ලෙස උරා ගැනීම ; ශර්කරා බාහුලය.

ශර්කරාමිතිය [නා.] අඩංගු සිනි ප්‍රමාණයේ ප්‍රමිතිය.

ශර්ම [නා.ප්‍ර.] බ්‍රාහ්මණ වංශිකයන්ගේ නාමය අගට යෙදෙන ගෞරව පදයක්.

ශ්‍රී ලංකා කුලාව, ශ්‍රී ලංකා⁰ [නා.] කුඩා තරාදි දණ්ඩ ; කුඩක් ඇති ශ්‍රී ලංකායුධය හෙවත් ශ්‍රී ලංකායන්ත්‍රය.

ශ්‍රී ලංකාව [නා.] අ. ශ්‍රී ලංකාර්ම සඳහා ගනු ලබන කුඩක් ඇති උපකරණය ; ලොහොකුර.- ආ. නම් ලියන පත ; සිටිවුව.- ඇ. කුර ; තෙලිකුර ; ඉරවුව ; දණ්ඩ.- ඇ. ස්ත්‍රී කේශර දණ්ඩ.- ඉ. ගොබය ; මුදුන් කොටස.

ශ්‍රී ලංක පත්‍රය [නා.] භූගත කඳන්වල සෑදෙන දුඹුරු පැහැති පොත්තක් වැනි හරිතප්‍රද රහිත කුඩා පත්‍රය.

ශ්‍රී ලංක පෙත්ත [නා.] ඉස්සාගේ හෙවත් පෙත්තේස්සගේ ස්පර්ශක ඉන්ද්‍රියයේ කොටසක් වන බහිෂ්පාදිකය.

ශ්‍රී ලංක බල්බය [නා.] ශ්‍රී ලංක පත්‍රවලින් නිෂ්පාදනය වන වැඩිපුර ආහාර තැන්පත් වන භූගත ප්‍රරෝහය.

ශ්‍රී ලංකමය [වි.] කොරපොතු වලින් සෑදුණු ; කොරලවලින් සෑදුණු.

ශ්‍රී ලංකය [නා.] අ. පතුර ; කැබැල්ල ; පොත්ත ; බණ්ඩය.- ආ. පතුරු ගැලවෙන ගල් වර්ගයක්.- ඇ. සිවිය ; පටලය ; තහඩුව.- ඇ. කොරපොත්ත ; ශ්‍රී ලංක පෙත්ත ; ශ්‍රී ලංකලය.

ශ්‍රී ලංකාස්ථිය (පාරිභා.) [නා.] ශ්‍රී ලංකයකට බඳු ඇටය ; අග්‍ර ගණ්ඩාස්ථිය.

ශ්‍රී ලංකාර්ත [නා.ප්‍ර.] අ. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නමැති ශ්‍රී ලංක උදුරන තැනැත්තා වන බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ආ. ශ්‍රී ලංක වෛද්‍යවරයා.

ශ්‍රී ලංක කර්මය [නා.] වෛද්‍ය උපකරණ භාවිතයෙන් කරන ප්‍රතිකර්මය ; සැත්කම.

ශ්‍රී ලංක තන්ත්‍රය [වි.] ශ්‍රී ලංක කර්මය උගත් ; ශ්‍රී ලංක විද්‍යාව හැදෑරු.

ශ්‍රී ලංක තන්ත්‍රය [නා.] ශ්‍රී ලංක කර්මය පිළිබඳ විද්‍යාව ; ආයුර්වේද වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි වෛද්‍ය කර්ම විධි අටෙන් එකක්.

ශ්‍රී ලංක මාර්ගය [නා.] ශ්‍රී ලංකයක් (උලක්) ශරීරගත වූ තැන ඇති වන ක්ෂණය ; ශ්‍රී ලංකය ඇති ඇති මග.

ශ්‍රී ලංකය [නා.] අ. වේදනාගෙන දෙමින් සිරුරේ ඇතෙකු දෙය ; උල.- ආ. ආහාර ගැනීමෙන් පසු ඇති වන තියුණු රුචාව.- ඇ. ශරය ; රිය.- ඇ. විත්ත පීඩාව ; ක්ලේශය.

ශ්‍රී ලංක සංයුක්ත [වි.] ශ්‍රී ලංක හා එක්ව යෙදුණු ; පීඩාව හා වේදනාව සමග බැඳුණු.

ශ්‍රී ලංක ස්ථාන [නා.ප්‍ර.] ශරීරයක ශ්‍රී ලංක කර්ම කිරීමට සූදුසු ස්ථාන.

ශ්‍රේණිද්‍රව්‍ය [නා.ප්‍ර.] උල්
ඉගිල්ලීම ; ශරීරයෙහි ඇතුළු
කටු, හි ආදිය බැහැර කිරීම.

ශ්‍රේණිද්‍රව්‍ය [නා.ප්‍ර.] ගල්, මුල්,
උල් ආදිය උගුලා දැමීම ;
ගෙයක් සඳහා භූමිය ශුද්ධ කිරීම.

ශ්‍රී ආලාක [නා.ප්‍ර.] මිනී දවන
සොහොනෙහි ගිනි පෙනෙල්ල.

ශ්‍රීය [නා.] මළ මිනිය ; මාත
කලේඛය ; ශ්‍රී ශරීරය.

ශ්‍රීර [නා.ප්‍ර.] අශිෂ්ට ජාතියක් ;
වැදි ජන වර්ගයක්.

ශ්‍රීල [නා.ප්‍ර.] ශරීරයෙහි හටගන්නා
කබර ; කළු, සුදු ලප ; හමේ
හටගන්නා පුල්ලි.

ශ්‍රීලාතෝපමයා [ශ්‍රී+ආලාත+
උපමයා] [නා.] සොහොනෙහි
ගිනි පෙනෙල්ලක් වැනි
පුද්ගලයා ; පාපී පුද්ගලයා.

ශ්‍රී [නා.ප්‍ර.] භාවා ; ශ්‍රීකයා.

ශ්‍රී කලංකයා [නා.] සාවාගේ
කැළල ඇත්තා ; වන්දියා.

ශ්‍රීධර [නා.ප්‍ර.] සාවකුගේ සලකුණ
දරා සිටින්නා ; වන්දියා.

ශ්‍රී ලාංඡනය [නා.] භාවකුගේ
සලකුණ.

ශ්‍රීවිෂාණය [නා.] හා අඟ ; සිදුවිය
නොහැක්කක් බව හැඟවීම
සඳහා යෙදේ.

ශ්‍රීක [නා.ප්‍ර.] අ. හඳ ; වන්දියා.-
ආ. කපුරු.

ශ්‍රීරි [නා.ප්‍ර.] භාවන්ගේ සතුරා ;
බකමුණා.

ශ්‍රීකර [නා.ප්‍ර.] සඳරැස් ;
වන්දරැස්මිය.

ශ්‍රීප්‍රහ [නා.ප්‍ර.] අ. සඳරැස් ; වන්ද
කාන්තිය.- ආ. සුදු නෙළුම්.

ශ්‍රීප්‍රිය [නා.ප්‍ර.] නිල් මහනෙල්.

ශ්‍රීත [වි.] ප්‍රශස්ත ; උතුම් ;
වාසනාවන්ත.

ශ්‍රීතක [නා.ප්‍ර.] ශරීර අභ්‍යන්තරය
ආයුධයකින් කපන්නාක් වැනි
වේදනාව ගෙන දෙන වණය.

ශ්‍රීතක්ෂනය [නා.] ආයුධයකින්
ඇති වූ තුවාලය.

ශ්‍රීතපදය [නා.] ආයුධයකින් කැපු
තැන ; සැත් පහරින් ලකුණු වූ
තැන.

ශ්‍රීතපාත [නා.ප්‍ර.] අ. සැත්කින්
කැපීම.- ආ. ආයුධ හෙළීම.

ශ්‍රීතය [නා.] කඩුව ; පිහිය ;
ආයුධය ; සැත්.

ශ්‍රීත විනාසය [නා.] සිවු සැට
කලාවලින් එකක් වන සැත්
සෑදීම ; අවි සම්පාදනය ;
ආයුධ සකස් කිරීම.

ශ්‍රීත ශාස්ත්‍ර [නා.ප්‍ර.] ආයුධ ශිල්පය
හා විද්‍යාව.

ශස්ත්‍ර සංවර්තය [නා.] කල්පය විනාශයට පත් කරන කාල තුනෙන් එකක් ; ආයුධවලින් කපා කොටා ගැනීමෙන් වැනසෙන සංවර්තය.

ශාස්ත්‍රාදානය [නා.] පහරදීම සඳහා අවි ගැනීම ; සන්නද්ධ වීම.

ශස්ත්‍රෝත්තේජනය [නා.] ආයුධ මුවහත් කිරීම.

ශාක ගහණය (පාරිභා.) [නා.] එක් විශේෂයකට අයත් වන ශාක හෝ සත්ව ගණය.

ශාක ජනනය (පාරිභා.) [නා.] සංවාත බීජ බෝවීම සිදුවන දෙවිධියෙන් එකක්.

ශාක පටකය (පාරිභා.) [නා.] ශාකයේ එකම වර්ගයේ සෛලවලින් සෑදුණු ප්‍රදේශය.

ශාක ප්ලවාංගය (පාරිභා.) [නා.] ගැඹුරු මුහුදේ හා දිය මතු පිට ඉබේ පාවී යන ශාක ජීවියා.

ශාක බන්ධනය (පාරිභා.) [නා.] අංකුර මගින් හෝ රිකිලි මගින් හෝ කරන ශාක බද්ධය.

ශාක භක්ෂක [වි.] ශාක කොටස් පමණක් ආහාරයට ගන්නා වූ.

ශාකමය (පාරිභා.) [වි.] පැළෑටි පිළිබඳ වූ ; උද්භිද ගණයට අයත්.

ශාක සදාශ (පාරිභා.) [වි.] හරිත ශාකයක් ආහාර ලබාගන්නා ආකාරයට ආහාර ගන්නා වූ.

ශාකාණුව (පාරිභා.) [නා.] බැක්ටීරියා නම් ක්ෂුද්‍ර ජීවය ; ජීවාණු කොටසක්.

ශාකාගාරය (පාරිභා.) [නා.] ශාකවර්ග වචන විදුරුගෙය.

ශාක්ක [වි.] සත්ව, රජස්, තමස් යන ශක්ති තුන ගුරුකොට ගන්නා ; ශක්ති වාදයට අයත්.

ශාකය [වි.] එනම් රජකුලයට අයත් ; ශාකයවංශික.- [නා.ප්‍ර.] දඹදිව පැවති රාජවංශයක නාමය.

ශාකයමුනි [නා.ප්‍ර.] ශාකයවංශයෙහි උපන් මුනිවරයා වන ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ශාඛනය (පාරිභා.) [නා.] ශාඛා බවට පත්වීම ; අතු බෙදී යාම.

ශාඛා [නා.ප්‍ර.] අ. ගසක ප්‍රධාන කඳෙන් බෙදී ගිය අතු.- ආ. ප්‍රධාන ස්ථානය මගින් බෙදීගිය අනුකොටස්.- ආ. ප්‍රධාන ආයතන මගින් බෙදීගිය උප ඒකක.

ශාඛාපතර [නා.ප්‍ර.] අතු සහ කොළ ; ශාඛා සහ සත්ව වැඩුණු කොළ සමූහය.

ශාඛාබද්ධය [නා.] එක් ශාකයක අත්තක් වෙනත් වැඩුණු ශාඛයකට සම්බන්ධ කොට කරනු ලබන කෘත්‍රිම ප්‍රචාරණය ; අංකුරබද්ධය.

ශාඛා බන්ධු [නා.ප්‍ර.] පවුලට
සමීප නෑදෑ අය ; සහෝදර
සහෝදරියන් සහ ඔවුන්ගේ දරු
පරපුර.

ශාඛා මණ්ඩපය [නා.] අතු
සෙවෙනි කළ මඩුව.

ශාඛාමාග [නා.ප්‍ර.] අතු අතට සිටින
මාගයා වන වඳුරා ; වානරයා.

ශාඛාලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
ශාඛාව පිහිටි ස්ථානය ; අත්තක
ඉම.

ශාඛා වර්තනිය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රවාහ මාර්ගය.

ශාඛික ජලවහනය (පාරිභා.) [නා.]
ගසක අතු විහිදී යන
ආකාරයෙන් භූමි භාගයක් මත
ජලය ගලාබැසීමේ ක්‍රමය.

ශාඛිය (පාරිභා.) [වි.] අතු බෙදුණු ;
අතුමෙන් විහිදී ගිය.

ශාටකය [නා.] අ. සඵව ; වස්ත්‍රය.-
ආ. ගොළුබෙල්ලාගේ
පිටකටුවට ඇතුළත වූ බාහිර
මාංශ පටලය.

ශාටිකාව [නා.] සඵව ; වස්ත්‍රය.

ශාඨ්‍යය [නා.] ශධ්‍බව ; කපටිකම.

ශාණ [නා.ප්‍ර.] අ. හණ.- ආ. හණ
වැහැරියෙන් කළ වස්ත්‍රය.

ශාත [වි.] ප්‍රිය ; ප්‍රසන්න ; රම්‍ය ;
මනෝඥ.- [නා.ප්‍ර.] රන් ;
රත්රන් ; ස්වර්ණ.

ශාද [නා.ප්‍ර.] තණ ; තෘණ.

ශාද්වල [වි.] ළා තණින් වැසුණු ;
වන තෘණයෙන් ගැවසුණු.

ශාන්ත [වි.] අ. සන්සුන් ; තැන්පත් ;
නිශ්චල ; සංවර.- ආ. (රෝ.ක.)
ශුද්ධ වූ ; ශුද්ධවත්. - [නා.ප්‍ර.]
කාව්‍යයෙහි සඳහන් රසයක
නාමය ; ශාන්ත රසය.

ශාන්ත දාන්ත [වි.] සන්සුන්
ගතියෙන් යුත්.

ශාන්ත පදය [නා.] ශාන්තිය
ගෙනදෙන ස්ථානය ; නිවන ;
නිර්වාණය.

ශාන්ත ප්‍රවෘත්තිය [නා.] සන්සුන්
පැවැත්ම ; කලබල නැති
ස්වභාවය.

ශාන්තාඛිග [නා.ප්‍ර.] සන්සුන් ගති
ගුණ ; ශාන්ත අවයව.

ශාන්තිකර [වි.] යහපතක් ගෙන
දෙන ; සෙත සලසන.

ශාන්තිකර්මය [නා.] අපල
දුරුකිරීම සඳහා කරනු ලබන
යාග විධිය.

ශාන්ති ජලය [නා.] සෙත ගෙන
දෙන ජලය ; ශාන්තිකර්ම
විධියෙන් පවිත්‍ර කළ පිරිත් පැන්
ආදිය.

ශාන්තිදානය [නා.] යහපතක්
ගෙනදීම ; සෙත සැලසීම.

ශාන්ති පද ඥාණය [නා.] නිවන්
අරමුණු කරගත් ඥානය.

ශාන්තිපීඨය [නා.] ග්‍රහශාන්ති
කර්මවල දී දෙවියන් සඳහා පූජා
ද්‍රව්‍ය තබන ආසනය ;
පූජාසනය.

ශාන්තිපුරය [නා.] සැතපීම ගෙන
දෙන ස්ථානය ; නිර්වාණය.

ශාන්ති පූජාව [නා.] සැතපීම පතා
දෙවියන්ට කරන පූජාව.

ශාන්තිය [නා.] අ. යහපත ; සෙන.-
ආ. නිර්වාණය.

ශාන්තිවාදී [වි.] සෙන කියාපාන ;
යහපත සලසන ; නිවුණ.

ශාන්තුවරයා [නා.] (ක්‍රිස්තිය.)
ශුද්ධවන්තයා ; අති-පුජ්‍යත්වයට
පත් උත්තමයා ; සාන්තුවරයා.

ශාපග්‍රස්ත [වි.] ශාප වැදුණු ;
ශාපයට යට වූ ; ශාප ලත්.

ශාපය [නා.] විපතක් වේවායි
පැතීම ; අවලාදය ; හැවිල්ල ;
දෙස්-දෙවොල් ; අනර්ථකර
ප්‍රාර්ථනාව.

ශාඛ [නා.ප්‍ර.] පැටවා ; පෝතකයා.

ශාඛදා ඥානය [නා.] අ. විශරණ
දැනුම.- ආ. ශබ්ද ශ්‍රවණයෙන්
ලබන දැනුම.

ශාඛික [වි.] ශබ්ද ලක්ෂණ පිළිබඳ ;
ව්‍යාකරණ පිළිබඳ.

ශාඛිකයා [නා.] ශබ්ද ශාස්ත්‍රය
දන්නා ; ශබ්ද විද්‍යාඥයා ;
ව්‍යාකරණඥයා.

ශාම [නා.ප්‍ර.] අ. සංසිඳවීම ;
ක්ෂමනය.- ආ. සංගීතයේ රාග
තාලයක්.- ඇ. තද කොළපාට ;
තද කළුපාට ; අඳුරුපාට.

ශාමක [වි.] අ. සුව කරන ;
සැනසුම දෙන.- ආ. ක්‍රියාකාරී ;
ක්‍රියා කරවන.

ශායකය [නා.] ඊතලය ; ඊය.

ශායනය [නා.] රෝග අනුව වෙන්
වෙන් වශයෙන් රෝගීන්
පරීක්ෂාකොට බෙහෙත් නියම
කරන ස්ථානය.

ශායනික ආවරණ [නා.ප්‍ර.] ශායනය
පිළිබඳ සියලු සැලසුම් හා
උපකරණ ආදිය.

ශායික [වි.] ශයනය කරන ලද්දා
වූ.

ශාරද [වි.] අ. සරත් කාලයෙහි වූ ;
සරත් සෘතුවට අයත්.- ආ.
විලිබිය ඇති ; විනිත.- [නා.ප්‍ර.]
අ. විශාල ලෙස අතුපතර විහිද
යන රුක්අත්තන ගස.- ආ. වාග්
දේවිය ; සරස්වතිය.

ශාරද්‍යය [නා.ප්‍ර.] බිය.

ශාරික, ශාරිකා [නා.ප්‍ර.] අ.
සැලලිහිණියා.- ආ. (සංගී.) තත්
සහිත වාද්‍ය හාණ්ඩයක්
වාදනය කිරීමට උපයෝගී කර
ගන්නා දණ්ඩ.

ශාරි ඵලකය [නා.] දාම්ලැල්ල.

ශාරික [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ දොස්
නිසා හටගන්නා වෘණ ආදිය.

ශාරීර පරිවය [නා.] ශරීරයේ අස්ථි,
ශිරා, ධමනි ආදියෙහි
නිර්මාණය, ආකෘතිය, සංඛ්‍යාව,
සංස්ථාන, සටනාදී ප්‍රභේද
උගන්වන විද්‍යාව.

ශාරීර විශානය [නා.] ජීවීන්
ස්වකීය ජීව ක්‍රියාවලි
පවත්වාගෙන යන ආකාර
පිළිබඳ අධ්‍යයනය ;
භෞතවේදය.

ශාරීර ව්‍යාපාර විද්‍යාව [නා.]
ගස්වැල් ආදිය ජීවත්වීම සඳහා
පවත්වාගෙන යන ජීව
ක්‍රියාවලිය.

ශාරීරික [වි.] ශරීරය පිළිබඳ වූ හෝ
ශරීරයට අයත් ; කායික.

ශාරීරික වෛතෘය [නා.] බුදු, පසේ
බුදු, මහරහතන් වහන්සේලාගේ
ධාතුන් වහන්සේලා තැන්පත්
කොට සාදන ලද ස්තූපය.

ශාරීරික ධර්මවිද්‍යාව [නා.] ශරීරය
ක්‍රමවත් ව පැවැත්වීමට ඉවහල්
වන ආචාර විචාර පද්ධතිය
ඇතුළත් ඉගැන්වීම.

ශාරීරික විද්‍යාව [නා.] ජීවීන් තම
ජීව ක්‍රියාවලි පවත්වාගෙන යන
ආකාරය පිළිබඳ විද්‍යාව ;
භෞතවේදය.

ශාරීරිකාවාරය [නා.] අ. ශරීරයේ
පැවැත්ම.- ආ. ශාරීරික වශයෙන්
යහපත් වන හැසිරීම.

ශාර්කරිල [නා.ප්‍ර.] මුත්‍ර ශර්කරා ;
මුත්‍ර ශර්කරා වැඩිවීමෙන් වන
ව්‍යාධිය.

ශාර්දුල [වි.] උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ.

ශාර්දුලයා [නා.] ව්‍යාඝ්‍රයා.

ශාර්දුල වික්‍රිඩිත [නා.ප්‍ර.] එක් එක්
පාදයෙහි අකුරු හෙවත් වර්ණ
එකුන්විස්ස බැගින් යුක්ත වූ
අතිධෘති නම් වූ ඡන්දසට අයත්
වෘත්තය.

ශාර්වරි [නා.ප්‍ර.] රාත්‍රිය ; රෑය.

ශාර්වරින්ද්‍ර [නා.ප්‍ර.] රාත්‍රියෙහි
අධිපතියා ; වන්ද්‍රයා.

ශාල [නා.ප්‍ර.] වෘක්ෂයක නාමය ;
සල්ගස.

ශාලක [නා.ප්‍ර.] අ. ශාලාව.- ආ.
වෘක්ෂය.

ශාලවන [නා.ප්‍ර.] සල් ගස් අධික
වනය.

ශාලාක පුරුෂයා [නා.] මහා
පුරුෂයා ; ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයා.

ශාලාකියා [නා.] අ. ශල්‍ය
වෛද්‍යවරයා.- ආ. ශල්‍යයක්
හෙවත් හෙල්ලක් අතින් ගත්
හටයා.

ශාලාකය [නා.ප්‍ර.] ආයුර්වේදයෙහි
අංග හෙවත් ශාඛා අටෙන්

එකක් ; දසරුවෙන් (ගෙලෙන්) ඉහළ පාර්ශ්වයෙහි රෝග ශමනය හා ආශ්‍රිත ආයුර්වේද තත්ත්වය.

ශාලාගාණිය (පාරිභා.) [නා.] ශක්තිය පිරිහිගෙන යන වයස ; අවුරුදු හතළිස් පහත් හැටත් අතර වයස.

ශාලාව [නා.] අ. විශාල පිරිසකට වුව ද එක විට රැස් විය හැකි වන පරිදි කොටස්වලට නොබෙදා ඉදිකරන ලද ගොඩනැගිල්ල.- ආ. සාලය ; අමුත්තන් පිළිගැනීමාදිය සඳහා ගෘහයක වෙන් කර ඇති කොටස.

ශාලාවලය [නා.ප්‍ර.] පවුර ; ප්‍රාකාරය.

ශාලි, ශාලි [වි.] ඇති ; යුක්ත.- [නා.ප්‍ර.] ගොඩ ඉඩම්වල වපුරන ඇල් වී.

ශාලිකා [නා.ප්‍ර.] සැලලිහිණියා.

ශාලිගෝපිකා [නා.ප්‍ර.] ශාලි හෙවත් හැල් කෙත් රකින්නී.

ශාලි මාංශෝදනය [නා.] මස් ව්‍යංජනය සහිත ඇල්හාල් බක.

ශාලිහෝත්‍ර [නා.ප්‍ර.] අ. අශ්වයනට කරන වෙදකම.- ආ. අශ්වයා.

ශාලුර [නා.ප්‍ර.] මැඩියා ; ගෙමැඩියා.

ශාලෝද්‍යානය [නා.] සල් ගස් බහුලව වැඩෙන උයන.

ශාවක [නා.ප්‍ර.] පැටියා ; ලපටි සතා.

ශාවිකාව [නා.] වින්නමු ස්ත්‍රිය.

ශාශ්වත [වි.] නිත්‍ය ; සදාකාලික.

ශාශ්වත දෘෂ්ටිය [නා.] සියලු දේ නිත්‍ය යැයි ද සදාකාලික යැයි ද පැවසෙන දෘෂ්ටිය ; ලෝකය සදාකාලිකය යන මතය.

ශාශ්වතවාදියා [නා.] ශාස්වත වාදය ; සදාකාලික ආත්මයක් ඇතැයි යන මතය විශ්වාස කරන්නා.

ශාසකයා [නා.] අනුශාසනා කරන තැනැත්තා ; උපදේශකයා.

ශාසනකණ්ටක [වි.] බුද්ධ ශාසනය විනාශ කරන ; සසුනට හානි කරන.

ශාසනත්‍රය [නා.] ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා යන තුන් වැදෑරුම් ශාසනය.

ශාසනද්වය [නා.] ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිවේධ යන වශයෙන් ද්වි-තේද වූ බුදු සසුන.

ශාසනපත්‍ර [නා.ප්‍ර.] අ. හසුන්පත ; ලියුම ; සන්නස.- ආ. ආඥාපත්‍රය ; අධිකාර පත්‍රය.

ශාසනය [නා.] අ. බුදුන්වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද සද්ධර්මය ඇතුළත් සසුන.- ආ. අනුශාසනාව ; අවවාදය.-

ඇ. සන්දේශය ; හසුන.- ඇ. ආඥාව ; අණ.

ශාසනරාජ්‍යය [නා.] දෙවියන්ගේ හා දේවාගමේ නායකත්වයෙන් යුත් රාජ්‍යය ; දේවාධිරාජ්‍යය.

ශාසනවිලෝමය [නා.] බුද්ධ ධර්මයට පටහැනි මත ආදිය ඇති කිරීම.

ශාසනසම්පදාව [නා.] ශාසනයට අයත් වාරිකු ; පිළිවෙත.

ශාසනස්ථානය [නා.] අනුශාසනය කරන ස්ථානය ; විවාරන තැන.

ශාසනහර [නා.ප්‍ර.] සන්දේශයක් ගෙන යන්නා ; දූතයා.

ශාසනාචාර්ය [නා.ප්‍ර.] (බුදු) සසුනේ ආචාර්යවරයා ; බුදුන් වහන්සේ.

ශාසනාධිකාරය [නා.] තමන්ගේ අනුශාසකයන්ට යටත්ව පැවතීම ; රාජ්‍ය පාලන බලය.

ශාසනාභිරතිය [නා.] සසුන කෙරෙහි ඇති ඇල්ම.

ශාසනාවකාර [වි.] සසුනට ඇතුළත් වූ.

ශාසනික [වි.] ශාසනයට සම්බන්ධ වූ ; සසුනෙහි වූ.

ශාස්තෘ [නා.ප්‍ර.] අ. අනුශාසනය කරන්නා ; අනුශාසකයා.- ආ. ආගමික කතුවරයා.- ඇ. බුදුරජාණන් වහන්සේ.

ශාස්තෘක [වි.] ආගමික කතුවරුන් ප්‍රභව කොට ඇති ; ශාස්තෘන් හා සම්බන්ධ වූ.

ශාස්ත්‍ර කාරකයා [නා.] ලේඛකයා ; ගත් කතුවරයා.

ශාස්ත්‍රකාරයා [නා.] අතබලා (හෝ) වෙනත් ක්‍රමයකට ග්‍රහඵල කියන්නා ; ජේත කියන්නා.

ශාස්ත්‍රගණ්ඩය [නා.] යම්කිසි දෙයක් ගැන ඇති අල්ප දැනුම ; සුළු දැනුම.

ශාස්ත්‍රඥයා [නා.] ශිල්ප ශාස්ත්‍ර උගත් තැනැත්තා ; පඬිවරයා ; සුවිශේෂ දැනුමක් ඇත්තා.

ශාස්ත්‍රපති උපාධිය [නා.] ප්‍රථම කලා උපාධියට අනතුරුව ලබාගන්නා පශ්චාත් උපාධිය.

ශාස්ත්‍රය [නා.] අ. යම් විෂයක් හදාරා ලබන දැනුම ; විද්‍යාව ; උගතමනා දෙය ; ශිල්පය.- ආ. උපදෙස් ගැනීමට ඉවහල් වන ග්‍රන්ථය.- ඇ. ජ්‍යෝතිෂ් ශාස්ත්‍රයට අනුව කියන පලාපල.

ශාස්ත්‍රලෝචන [වි.] ශාස්ත්‍ර නමැති ඇස් ඇති ; ශාස්ත්‍ර උගත්.

ශාස්ත්‍රවේදී උපාධිය [නා.] විශ්ව විද්‍යාලයකින් පිරිනැමෙන ප්‍රථම කලා උපාධිය.

ශාස්ත්‍රාචාර්ය [වි.] ශාස්ත්‍රවේදී උපාධිලත්.

ශාස්ත්‍රාන්තරය [නා.] වෙනත්
ශාස්ත්‍ර ; බාහිර ශාස්ත්‍ර ; වෙනත්
විද්‍යා.

ශාස්ත්‍රීය [වි.] ශාස්ත්‍රය සම්බන්ධ ;
ශිල්ප ශාස්ත්‍රයට අනුකූල.

ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය [නා.] අ. ශාස්ත්‍රීය
ලිපි එක් කොට සැකසූ ග්‍රන්ථය.-
ආ. ශාස්ත්‍රීය ලිපි-ලේඛන,
සාකච්ඡා, ගීත හා සංගීතාදිය
ඇතුළත් වැඩසටහන.

ශාස්ත්‍රෝක්ත [වි.] ශාස්ත්‍රයෙහි
කියන ලද ; ශාස්ත්‍රයෙහි
සඳහන්.

ශාස්ත්‍රවතය [නා.] බුද්ධධර්මයේ
ප්‍රතික්ෂේප කැරෙන ආත්මය
සදාකාලිකය යන මතය දරන
අන්තවාදී දර්ශනය.

ශිංගිමාගයා [නා.] කකුළුවා ;
කර්කටකයා.

ශික්ෂකයා [නා.] හික්මවන්නා ;
උපදෙස් දෙන්නා ;
ආචාර්යවරයා ; ගුරුවරයා.

ශික්ෂණය [නා.] අ. හික්මීම ;
විනය.- ආ. ඉගෙන ගැනීම ;
හැදෑරීම.- ඇ. ඉගෙනගනු
ලබන විෂය.

ශික්ෂමාණාව [නා.] උපසම්පදාව
අපේක්ෂාවෙන් විශේෂ ශික්ෂා
පරීක්ෂණ යටතේ පුහුණු වන
සාමනේරවරිය.

ශික්ෂාකරණ [වි.] අධ්‍යාපනය දෙනු
ලබන ; උගන්වන.

ශික්ෂාකාමතා [නා.ප්‍ර.] ශික්ෂා පද
ශීලය මනා කොට රකිනු
කැමැති බව ; ශික්ෂාකාමීත්වය.

ශික්ෂාකාමී [වි.] හික්මෙනු
කැමැති ; විනය ගරුක.

ශික්ෂාතන්ත්‍රය [නා.] හික්මවන
විධිය සඳහන් ග්‍රන්ථය.

ශික්ෂාදානය [නා.] ශාසනයට
ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා
අවශ්‍ය ශික්ෂාව දීම.

ශික්ෂාපණය [නා.] ඉගැන්වීම ;
හික්මවීම ; අධ්‍යාපනය.

ශික්ෂාපදය [නා.] ශික්ෂාවට පිහිට
වන පාඨය ; කායික හා
මානසික සංවර්තාවය ඇති
කරවන වාක්‍යය.

ශික්ෂාපද ශීලය [නා.] ශික්ෂාපද
සමාදන්වීමෙන් රැකිය යුතු
ශීලය ; ප්‍රාතිමෝක්ෂ ශීලය.

ශික්ෂාපද සමාදානය [නා.] ශික්ෂා
(හික්මීම) පිළිබඳ පිළිවෙතින්
හෙවත් සිල්පදවලින් පැවසෙන
ප්‍රතිපත්තිවල යහපත් සේ
පිහිටීම.

ශික්ෂාපුරුණය [නා.] අධිශීල
අධිවිත්ත අධිප්‍රඥා යන ත්‍රිවිධ
ශික්ෂා පිරීම.

ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබ්‍යානය [නා.]
ශික්ෂාවලින් බැහැරවීම ; ශික්ෂා
ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ; හික්ෂත්වය
හැර යෑම ; උපැවිදි වීම.

ශික්ෂාලය [නා.] හික්මවන තැන ;
සිප්හල ; ශාස්ත්‍රාලය.

ශික්ෂාව [නා.] අ. ඉන්ද්‍රිය සංවරය ;
හික්මීම ; විනයානුකූල
හැසිරීම.- ආ. ත්‍රිවිධ ශික්ෂාව ;
හැසිරීම.- ඇ. හික්මවන විධිය.-
ඇ. ඉගෙනීම ; අධ්‍යයනය ;
හික්මීම.- ඉ. බුදුන්වහන්සේ
විසින් හික්ෂණින් සඳහා පනවන
ලද විනය ශික්ෂාපද.- ඊ.
ශික්ෂාවේදාංගය.

ශික්ෂිත [වි.] හික්මුණු ; සදාචාර
සම්පන්න ; ශිලාචාර.

ශික්ෂිතභාවය [නා.] හික්මුණු බව.

ශික්ෂිතවා [වි.] හික්මවිය යුතු ;
විනයනය කළ යුතු.

ශික්ෂිතභාව [නා.ප්‍ර.] මොනරා ;
මයුරයා.

ශික්ෂ [වි.] මුදුන් සහිත ; තුඩු
සහිත ; උල් වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
රතුකැට නම් මාණික්‍යය.- ආ.
කරාබු නැටි.

ශික්ෂ කෝණය (පාරිභා.) [නා.] තුඩ
සහිත කොන ; උල්වූ කෝණය.

ශික්ෂය [නා.] අ. මුදුන ; මස්තකය ;
අග්‍රය.- ආ. (පාරිභා.) මධ්‍ය
ලක්ෂ්‍යයක සිට පිටතට

අවපාතය වන විහිදී ගිය
නැමුණු ස්තරය ; ගොඩනැගිලි
මුදුනෙහි වූ ගෝලාකාර ශිඛරය.

ශිඛරය [නා.] කන්ද ; කඳුබල
කොටුව.

ශිඛාකලාපය [නා.] ගිනි සිළුව ;
ගිනිදැල්ල ; ගිනි ජාලාව.

ශිඛාධරයා [නා.] ශිඛාවක් හෙවත්
සිළුවක් දරන්නා වන මොනරා ;
ශිඛාවලයා.

ශිඛාප්‍රාප්ත [වි.] මුදුන් පැමිණි ;
මස්තක ප්‍රාප්ත ; අග්‍රප්‍රාප්ත.

ශිඛාව [නා.] අ. ගිනිදැල්ල ;
ගිනි සිළුව.- ආ. මුදුන ;
මස්තකය ; හිස ; ශීර්ෂය.- ඇ.
කෙළවර ; අග්‍රය ; තුඩ.- ඇ.
හිසෙහි කුඩුම්බිය ; පළඳනාව.-
ඉ. කරමලය.

ශිඛි, ශිඛි [නා.ප්‍ර.] අ. හිසෙහි
කුඩුම්බියක් ඇත්තා වන
මොනරා.- ආ. ගිනි දැල්ල ;
ගින්න.- ඇ. ඖෂධීය ශාඛයක
නාමය.- ඇ. කේතු ග්‍රහයා.

ශිඛි වාහනයා [නා.] අ. මොනරා
වාහනය කොට ගත් කුවේරයා.-
ආ. ස්කන්ධ කුමාරයා.

ශිත [වි.] අ. මුවහත් ; තියුණු.- ආ.
තුනි ; කෙටිටු ; කෘශ ; දුර්වල.

ශිතශූක [නා.ප්‍ර.] අ. වී නණ්ඩුව.-
ආ. යව.

ශිතාක [නා.ප්‍ර.] සීනි.

ශ්‍රී ලංකා [නා.ප්‍ර.] මොනර ගෙලක්
ඇත්තා වන ශ්‍රී ව දෙවිඳු හෙවත්
රජවරයා.

ශ්‍රී රත්නය [නා.] නිල් කැටය ;
ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යය.

ශ්‍රී වී [වි.] අ. බුරුල් ; ඉහිල්.- ආ.
පහසු ; ලෙහෙසි.- ඇ. සවි
නැති ; දුර්වල.

ශ්‍රී වීලකෝෂය [නා.] ශාක පත්‍රයක
පිහිටි සියුම් සිව් පස් වර්ගයෙන්
එකකි.

ශ්‍රී වීලතාව [නා.] ලිහිල්බව ;
පහසුව ; බුරුල්.

ශ්‍රී වීලසත්වාදය (පාරිභා.) [නා.]
අන්තයකට නොගිය ලිහිල් වූ
යථාර්ථ නිරූපණය පිළිබඳ වූ
දර්ශනය.

ශ්‍රී වීලාක්ෂර [නා.ප්‍ර.] ලිහිල් ව
උච්චාරණය කෙරෙන (මොළොක්)
අකුරු.

ශ්‍රී විවිෂ්ටයා [නා.] හිසේ කෙස් නැති
තැනැත්තා ; තට්ටයා.

ශ්‍රී ඵා [නා.] කෙඳි සහිත මූල.

ශ්‍රී ඵා වෘත්තය (පාරිභා.) [නා.]
පොළෝ මතුපිට හා යට රොද
බැඳ ඇති මුල් බිස්ස.

ශ්‍රී රුකපාලය [නා.] හිස් කබල ;
ශීර්ෂ කපාලය.

ශ්‍රී රුසම්ප්‍රටය [නා.] හිස් කබල.

ශ්‍රී රජ [නා.ප්‍ර.] අ. හිසෙහි හටගත්
දෙය ; හිසකෙස් ; ඉසකේ.- ආ.
ඉස්තොරි.

ශ්‍රී රස [නා.] අ. හිස ; ඉස ; සිරස.-
ආ. ප්‍රධානියා.

ශ්‍රී රස් අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.]
තලයක ලක්ෂ්‍යයක් තිබෙන
තැන සෙවීමේ දී උතුරේ සිට
දකුණට අදින රේඛාව ;
සමමිතික මධ්‍ය රේඛාව.

ශ්‍රී රස්ක අර්පනය (පාරිභා.) [නා.]
මව් කුසින් බිහිවීමට සිටින
භූතයේ දික් අක්ෂය මවගේ
දික් අක්ෂයට දක්වන
සම්බන්ධය ; පළමුකොට
බිහිවීමට සූදානම් ව පවතින
ඉරියවුව.

ශ්‍රී රස්කය [නා.] අ. මව් කුසින්
බිහිවීමට සූදානම් ව සිටින
දරුවාගේ හිසේ මුදුන්
ස්ථානය ; හිස් මුදුන.- ආ. ඕකිඩ්
මලක ඇති වන පරාග අඩංගු
හිස්වැස්මක් වැනි උපකරණය ;
පරාගධානි කොපුව ; ගේලියාව.

ශ්‍රී රස් කෝණය (පාරිභා.) [නා.]
පාදය ඉදිරියෙන් පිහිටා ඇති
කෝණය.

ශ්‍රී රස් බණ්ඩය (පාරිභා.) [නා.] දුර
ප්‍රමාණය මැනීමේ දී එය ශ්‍රී රස්
බණ්ඩයක් ඡේදනය කරන
අක්ෂයකට සමාන්තර ව යන
සෘජු රේඛාව.

ශ්‍රී ලංකාව [නා.] හිසෙහි වූ තෙල්
වල ; හිසෙහි පසුපස කොටස.

ශ්‍රී ලංකාණය [නා.] හිස් වැස්ම ;
තොප්පිය ; තලප්පාව.

ශ්‍රී ලංකා [වි.] ප්‍රධාන ; මූලික.

ශ්‍රී ලංකායා [නා.] මූලිකයා ;
ප්‍රධානියා.

ශ්‍රී ලංකා දිශාව (පාරිභා.) [නා.] හරි
කෙළින් පිහිටි දිශාව ;
ප්‍රතිවිරුද්ධ දිශාව.

ශ්‍රී ලංකා රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] හරි
කෙළින් උතුරේ සිට දකුණට,
ඉහළ සිට පහළට ඇති රේඛාව ;
ලම්බක සෘජු රේඛාව.

ශ්‍රී ලංකා ලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.) [නා.] හරි
නරඹන්නාගේ හිසට හරි
කෙළින් බගෝලයෙහි පිහිටි
ලක්ෂ්‍යය ; ශිරෝබිඳුව.

ශ්‍රී ලංකා වෘත්තය (පාරිභා.) [නා.] හරි
කෙළින් සිටි කවය ; සිරස් ව
පිහිටි වෘත්තය.

ශ්‍රී ලංකා හරස්කඩ [නා.ප්‍ර.] යම්
වස්තුවක් ඉහළ සිට පහළට
කැපූ හරස්කඩ.

ශ්‍රී ලංකා කෝෂ [නා.ප්‍ර.] හෘදය
වස්තුවෙහි වූ සිවු වැදෑරුම් වූ
කෝෂ සතරින් ඉහළින් පවතින
යුගල ; උෞර්ධ්ව කක්ෂය.

ශ්‍රී ලංකා භූමිය (පාරිභා.) [නා.] ලේ
ඉවත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවක්
විවෘත කිරීම.

ශ්‍රී ලංකා ගුවනායෝගය [නා.] ශ්‍රී ලංකා ගැට
ගැසීමේ රෝගය වැළැක්වීම.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රණාලය (පාරිභා.) [නා.] ශ්‍රී ලංකා
ශරීරයේ ලේ ගමන් කරන සිදුරු.

ශ්‍රී ලංකා මුඛය [නා.] ශ්‍රී ලංකා නාලයට ලේ
උරාගන්නා විවරය.

ශ්‍රී ලංකා රුධිරාශය [නා.] පහත්
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ හෘදයෙහි ශ්‍රී ලංකා
හා හෘත් කර්ණිකා අතර
තිබෙන තුනී හිත්ති සහිත ව
බොහෝ සේ විශාල ව ගිය
කොටසකි.

ශ්‍රී ලංකා ලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] පොළොවෙහි
ජලශ්‍රී ලා පිහිටීමේ ලක්ෂණ.

ශ්‍රී ලංකා [නා.] ශරීරයේ විවිධ
කොටස්වලින් හෘදය කරා
අපිරිසිදු ලේ ගෙනයන නහරය.

ශ්‍රී ලංකා වලය [නා.] කවාකාර ව පිහිටි
ශ්‍රී ලංකා පද්ධතිය.

ශ්‍රී ලංකා වේදය (පාරිභා.) [නා.] ශ්‍රී ලංකා
පිළිබඳ හදාරන විද්‍යාව ; ස්නායු
විද්‍යාව.

ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාධිය [නා.] ශරීරය පිළිබඳ
කරුණු තත්ත්වකාරයෙන්
දැනගැනීමට ඉවහල් වන
කරුණු දහයෙන් එකකි.

ශි‍‍රෝ [නා.ප්‍ර.] අ. හිස ; ඔළුව.-
ආ. නහරය ; ශිරාව.

ශි‍‍රෝ අස්මරිය (පාරිභා.) [නා.]
ශිරාවල රුධිර සංසරණයේ දී
හටගන්නා ලේ කැටිය ; සන
බවට පත් වූ ලේ කුට්ටිය.

ශි‍‍රෝ ගුහාව [නා.] ශිරස් කුහරය ;
හිස් කබලේ ව්‍යුහය අනුව ඇති
වි තිබෙන කුහරය.

ශි‍‍රෝධරාව [නා.] හිස දරා සිටින
අවයවය ; ගෙල ; බෙල්ල.

ශි‍‍රෝධාතුව [නා.] බුදුරජුන්ගේ
සිරස ; සර්වඥ ශීර්ෂය.

ශි‍‍රෝධානය [නා.] හිස් වැස්ම ;
ශීර්ෂාවරණය ; තොප්පිය.

ශි‍‍රෝබිංදුව (පාරිභා.) [නා.] අහසේ
මුදුන ; ශිරස් ලක්ෂ්‍යය.

ශි‍‍රෝමණි [නා.ප්‍ර.] මුදුන් මැණික ;
සිළුවෙහි පළඳින මැණික ; වූඩා
මාණික්‍යය.

ශි‍‍රෝමුනාත් කරනවා [ක්‍රි.] කඩුවක්
වැනි ආයුධයක මුදුනත, හිස
මුදුනට තබනවා ; හිසට එල්ල
කරනවා.

ශි‍‍රෝරූහ [නා.ප්‍ර.] හිසකෙස්.

ශි‍‍රෝවස්තිය [නා.] හිස
අභ්‍යන්තරය පිරිසිදු කිරීම සඳහා
හිසට තෙල් ගැල්වීම.

ශි‍‍රෝවිථේකය [නා.] නසා කිරීම ;
හිස අභ්‍යන්තරය පිරිසිදු කිරීම.

ශි‍‍රෝවේෂ්ඨනය [නා.] හිස්
වෙළුම ; තලස්පාව ; උෂ්ණිෂය.

ශි‍‍රෝස්ථි භේදය [නා.] ඉස් කබල
දෙපළු වීම ; හිස් කටුව දෙකට
බිඳීම.

ශි‍‍රෝස්ථිය [නා.] හිස් කබල ; ශීර්ෂ
කපාලය.

ශි‍‍රමිඛු [නා.ප්‍ර.] අතෙහි මැණික්
කටුව හා පය වළලුකර වටා
දමන ආභරණය ; සළඹ ;
නූපුරය.

ශි‍‍රා [වි.] ගල් හා සම්බන්ධ ; ගලින්
නිම වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. ගල ;
පර්වතය ; පාෂාණය.- ආ.
මැණික් විශේෂයක්.- ඇ.
පාසානම්.

ශි‍‍රා කෝෂ්ඨය (පාරිභා.) [නා.]
ශරීරයේ සමතුලිතතා සංවේදය
ගෙන දෙන අවයවය ; තුලා
කෝෂ්ඨය.

ශි‍‍රාගෝලය (පාරිභා.) [නා.]
පාරිච්ඡි සෑදී ඇති කොටස්
තුනෙන් එකක් ; පාරිච්ඡේ පස්
හා පාෂාණ ස්තරවලින් යුත්
කොටස.

ශි‍‍රාජතුය [නා.] පුරාණ
වෛත්‍යයක මුදුනේ සවි කරන
ගලින් තැනූ කුඩය ; ගල් කුඩය.

ශි‍‍රාජතු [නා.ප්‍ර.] අධික සූර්ය
තාපයෙන් පර්වතයන්ගේ ධාතු
කොටස් උණුවීමෙන් රැස්වන
උපධාතු විශේෂයක් ; ගල්කිල ;
රතු හුණු.

ශිලාපය [නා.] ගල් සෙවල.

ශිලා පට්ටය [නා.] සමතලා ගල ;
ඇඹරුම් ගල.

ශිලා පුත්‍රක [නා.ප්‍ර.] ඇඹරුම් ගලේ
කුඩා ගල ; අත්ගල.

ශිලා ප්‍රතිෂ්ඨාපනය [නා.]
ගොඩනැගිල්ලක මුල්ගල්
තැබීම.

ශිලාභවනය (පාරිභා.) [නා.] ව්‍යුහය
ආරක්ෂා වන පරිදි අණුක
ප්‍රතිෂ්ඨාපනය වීමෙන්
පොසිලයක් වීම ; ගල්වීම.

ශිලාහේදය [නා.] ගල්කටුව ;
ගල්වඩු නියන.

ශිලා මණ්ඩලය (පාරිභා.) [නා.]
පෘථිවියේ පිටිතලය ; පෘථිවි
පෘෂ්ඨය.

ශිලාමය [වි.] ගලින් සාදන ලද ;
ගලින් නිම වූ ; සෙල්මුවා.

ශිලා යුගය [නා.] මානව
ශිෂ්ටාචාරයේ ආදිම යුගය ;
මානවයා ගල් මෙවලම් භාවිත
කළ යුගය.

ශිලා ලිපිය [නා.] ගලෙහි කෙටු
ලියවිල්ල ; ශිලා ලේඛනය.

ශිලාලේඛනගල [නා.]
පොළොන්නරුවේ 'ගල්පොත'
ශිලා ලිපිය කෙටු ගල.

ශිලා ලේඛන විද්‍යාව [නා.] සෙල්
ලිපි හැඳෑරීම පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය.

ශිලා විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
ගල්වල ස්වභාවය හා
නිර්මාණය පිළිබඳ විස්තර
කරන විද්‍යාව.

ශිලාසනය [නා.] ගල් ආසනය ;
ශෛලාසනය.

ශිලාස්තම්භය [නා.] ගලින් කළ
කණුව ; ගල්කණුව.

ශිලි මුඛය [නා.] අ. ඊතලය.- ආ.
යුද්ධය.

ශිලි මුඛයා [නා.] අ. මී මැස්සා.-
ආ. මෝඩයා.

ශිල්ප [නා.ප්‍ර.] අ. විද්‍යා, කර්මාන්ත,
වාණිජ, කලා ආදී උගතමනා
ක්ෂේත්‍ර.- ආ. කය වෙහෙසා
උගත යුතු කර්මාන්ත.

ශිල්ප ක්‍රමය [නා.] කලා ශිල්පයෙහි
දක්ෂතාව ; ශිල්ප ධර්මය.

ශිල්පඥයා [නා.] ශිල්ප ශාස්ත්‍ර
පිළිබඳ මනා දැනුමක් ඇති
තැනැත්තා.

ශිල්ප ඛන්ධවයා [නා.] කිසියම්
ශිල්පයක් ඉගෙනගන්නා
කණ්ඩායමකට අයත්
තැනැත්තා.

ශිල්ප මදය [නා.] උගත් ශිල්පය
පිළිබඳ ඇති වන මත් වීම ;
ශිල්පමානය.

ශිල්ප ශාස්ත්‍ර [නා.ප්‍ර.] කලා සහ
විද්‍යා ; අතින් කරන කර්මාන්ත

හා බුද්ධිය මෙහෙයවා ලබන ශාස්ත්‍ර.	ශිවාගම [නා.] ශිව දෙවියන් මුල්කොට ගත් ආගම.
ශිල්ප ශ්‍රේණිය [නා.] ශිල්පයක් සඳහා පුහුණුව ලද්දවුන්ගේ ගණය ; ශිල්පීන් කණ්ඩායම.	ශිවානුවර [නා.ප්‍ර.] ශිව දෙවියා අනුව යන පිරිස ; ශිව දෙවිගේ අනුගාමිකයන්.
ශිල්පාලය [නා.] කර්මාන්ත ශාලාව ; සිප්හල.	ශිවා විරුදු [නා.ප්‍ර.] ශිවගේ සතුරා වන අනංගයා.
ශිල්පික [වි.] ශිල්ප උගත් ; ශිල්ප දත්.	ශිශිර [වි.] සිසිල් ; ශීතල. - [නා.ප්‍ර.] අ. සිසිල ; සිහිලස.- ආ. ශීත කාලය ; ශීත සෘතුව.- ඇ. සඳුන්.
ශිල්පියා [නා.] ශිල්ප දන්නා තැනැත්තා ; ශිල්පඥයා.	ශිශිර කැස්ස (පාරිභා.) [නා.] අධික ශීතලය නිසා නිතර ඇති වන කැස්ස.
ශිව [නා.ප්‍ර.] හින්දු ආගමික දේව ත්‍රිමූර්තියට අයත් උසස් ම දෙවියා ; ඊශ්වර ; මහාදේව.	ශිශිර කිලාසය (පාරිභා.) [නා.] අධික ශීත නිසා හටගන්නා ගඩුව ; ශීත විසප්පුව.
ශිවංකර [වි.] සෙත සලසන ; ශාන්තිදායක ; යහපත ඇති කරන.	ශිශිර කරණය (පාරිභා.) [නා.] ශීත කාලය උදාසීන ලෙස ගත කිරීම ; (ඇතැම් සතුන්) අක්‍රිය ලෙස ශීත කාලය ගෙවීම.
ශිව තාණ්ඩුව [නා.ප්‍ර.] ශිව දෙවියාගේ වේගවත් රංගනය.	ශිශිර තාරක ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.] කන්මුල පිහිටි බෙට ග්‍රන්ථි දෙකට ම අපර පාර්ශ්වික ලෙස පිහිටි ග්‍රන්ථියක නාමය.
ශිව රන්ධ්‍රය [නා.] ළඳුරු හිසෙහි පාර්ශ්ව කපාල දෙක හා පශ්චිම කපාලය සන්ධි වූ තැන ඇති මොළොක් වූ ස්ථානය ; බොරු තෙල්වල.	ශිශිරාංශු [නා.ප්‍ර.] ශීත ආලෝක ධාරා ; සිහිල් රශ්මි.
ශිව ලිංගය [නා.] ශිව දෙවියන්ගේ ගුහ්‍ය අවයවය ; ශිව දෙවියන් සංකේතවත් කරන ලිංග රූපය ; මූර්තිය.	ශිශිලය [නා.] ශීතල ; සිහිල ; සිසිල.
ශිව සුත [නා.ප්‍ර.] මෙහෙසුරුගේ පුත්‍රයා වන ගණ දෙවියා හෙවත් කඳ කුමරු.	ශිෂ්‍යකතා ජනනය (පාරිභා.) [නා.] නොමේරූ අවස්ථාවේ දී පිදීම ; බාල අවස්ථාවේ දී ප්‍රජනනය ඇතිවීම.

ශිෂ්‍යය [නා.] බාල අවස්ථාව ;
බාලය.

ශිෂ්‍ය විකසනය (පාරිභා.) [නා.]
නොමේරු අවස්ථාව පසු කර
විකසනය වීම.

ශිෂ්‍ය ජන්මාණුකතාව (පාරිභා.)
[නා.] න්‍යෂ්ටික හා සෛල
ජලාස්මය යන දෙක ම බෙදී
යළිත් සංයෝජනය සිදුවන
ස්වයංජනනය.

ශිෂ්‍යා [නා.] අ. බාලයා ; කුඩා
දරුවා ; ළදරුවා.- ආ. ශිෂ්‍යයා ;
සිසුවා.- ඇ. සිවුපාවුන්ගේ හා
කෘමීන්ගේ පැටියා ; ළදරු සතා.

ශිෂ්‍යවිෂ්‍යය [නා.] ලිංග ගාත්‍රයේ
මූල පටන් අග දක්වා බැඳී
තිබෙන වෙළුම.

ශිෂ්‍ය දේව [නා.ප්‍ර.] ලිංග පූජාව
කරන්නා ; ලිංගය අදහන්නා.

ශිෂ්‍ය ප්‍රතිකර්මකය (පාරිභා.) [නා.]
ශිෂ්‍යය පසුපසට යැවිය හැකි
අවයවය.

ශිෂ්‍ය මුණ්ඩය (පාරිභා.) [නා.]
ශිෂ්‍යයේ ඇට නැති ග්‍රන්ථි
සහිත ඉදිරි කොටස.

ශිෂ්‍යය [නා.] පුරුෂයාගේ
සංසර්ගීය අවයවය ; පුරුෂ
ලිංගය.

ශිෂ්ට [වි.] අ. උගත් ; ප්‍රාඥ.- ආ.
ශිලාවාර සම්පන්න ; සහය.- ඇ.
ඉතිරි වූ ; අවශේෂ.

ශිෂ්ට ප්‍රයෝග [නා.ප්‍ර.]

අ. ශිෂ්ටයන්ගේ හෙවත්
උගතුන්ගේ භාෂා ප්‍රයෝග.- ආ.
නිවැරදි ලෙස භාෂාව යෙදීම.

ශිෂ්ටයා [නා.] ශිලාවාර තැනැත්තා ;
යහපත් හැසිරීම ඇත්තා.

ශිෂ්ට සම්මත [වි.] උගතුන් හා
පඬිවරයන් විසින් පිළිගත් ;
වැදගත් යැයි පිළිගත්.

ශිෂ්ට ව්‍යවහාරය [නා.] උගතුන්
විසින් භාවිත කරනු ලබන භාෂා
ව්‍යවහාරය ; ශිෂ්ට යැයි සම්මත
යෙදුම.

ශිෂ්ටාචාරය [නා.] අ. යහපත්
හැසිරීම ; යහපත් ආචාරය.-
ආ. සමාජයක පවතින ශිෂ්ට
සම්පන්න බව ; සහයත්වය.

ශිෂ්ට [නා.ප්‍ර.] තුනී තහඩු වශයෙන්
වෙන් කරගත හැකි තත්ත්වයට
පත්ව ඇති පාෂාණ විශේෂයකි.

ශිෂ්‍ය ගුරුවරයා [නා.] ආධුනික
ගුරුවරයා.

ශිෂ්‍යත්වය [නා.] අ. ශිෂ්‍යතාවය ;
ගෝලකම.- ආ. විශේෂ සුදුසුකම්
අනුව මෙරට හෝ පිටරටක
නොමිලේ අධ්‍යාපන කටයුතු
සඳහා රජයෙන් හෝ යම්
ආයතනයක් මගින් පිරිනමන
ප්‍රදානය.

ශිෂ්‍ය ප්‍රශ්නය [නා.ප්‍ර.] ශිෂ්‍යයාගේ
ශිෂ්‍යයා ; ගෝලයාගේ
ගෝලයා.

ශිෂ්‍ය හටයා [නා.] යුද්ධ ශිල්පය
ඉගෙන ගන්නා ආධුනිකයා ;
යුද්ධ නිලධාරියකු වීමට පුහුණුව
ලබන්නා ; පාසල් ශිෂ්‍යයකු
වශයෙන් සිටිය දී ම යුද්ධ
ශිල්පය පිළිබඳ පුහුණුවක්
ලබන්නා.

ශිෂ්‍ය භාවය [නා.] ශිෂ්‍යයකු බව ;
ශිෂ්‍යතාව ; ගෝලකම.

ශිෂ්‍යභාවෝපගමනය [නා.]
තෙරුවනෙහි අතවැසියකු ලෙස
කල් ගෙවීමේ අදහස ඇතිව
ශිෂ්‍යභාවයට පැමිණීමෙන්
තෙරුවන් සරණ යෑම.

ශිෂ්‍යයා [නා.] ඉගෙනීම ලබන්නා ;
සිසුවා ; ගෝලයා.

ශිෂ්‍යලෝකය [නා.] ශිෂ්‍ය ජනයා ;
ශිෂ්‍ය පිරිස.

ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය [වි.] එක් ශිෂ්‍ය
පරම්පරාවකට අයත් ශිෂ්‍යයන්
හා ඔවුන්ගේ ශිෂ්‍ය පරපුර හා
සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] ප්‍රධාන
ශිෂ්‍යයන් හා අනුශිෂ්‍යයන්ගේ
පිළිවෙලට අයත් ශිෂ්‍ය සමූහය.

ශිෂ්‍යාව [නා.] අධ්‍යාපනය ලබන
ගැහැණු ළමයා ; සිසුවිය.

ශිකර [නා.ප්‍ර.] සිහින් දිය බිඳ.

ශිසු [වි.] ඉක්මන් ; හදිසි ; කඩිසර ;
වේගවත් ; යුහු ; නොනවත්වා
වේගයෙන් යන.

ශිසුකා [නා.ප්‍ර.] අ. ඉක්මන් බව ;
යුහුසුලු බව.- ආ. (පාරිභා.)
කාලය හා සම්බන්ධ අනුපාතය.

ශිකකරණය [නා.] ආහාරපානාදිය
නරක් නොවී කල්තබා ගැනීමට
උපයෝගී කරගන්නා විදුලිමය
උපකරණයක්.

ශිත-සෞම්‍ය කලාපය [නා.]
පෘථිවියෙහි සර්ම කලාපයට
උතුරින්, දකුණින් ශීත සහ
උෂ්ණ යන දේශගුණික ලක්ෂණ
අධිකත්වයෙන් තොර ව පවතින
කලාපය ; සමශීතෝෂ්ණ හෙවත්
සිසිල් සෞම්‍ය කලාපය.

ශිකාංශු [නා.ප්‍ර.] සිහිල් රැස් ඇත්තා
වන වන්දියා.

ශිකාගාරය [නා.] ශීත කළ
කාමරය ; අයිස් කාමරය.

ශිකාද [නා.ප්‍ර.] 'සි' විටම්භය
අඩුකමින් හමේ හා විදුරුමසේ
හටගැනෙන රෝගයක්.

ශිකාදි [නා.ප්‍ර.] හිම පර්වතය ;
හිමාලය කන්ද.

ශිකාලේපය [නා.] සඳුන් කපුරු
ආදී ශීත අධික ඖෂධ
සංයෝගයෙන් තනා ගත්
විලේපනය ; ශීත අංජනය.

ශිකාවහනය [නා.] සිසිල
ගෙනදීම ; සිසිල ඇති කිරීම.

ශිනිභූත [වි.] සිසිල් වූ ; නිවුණු ;
ශාන්ත වූ.

ශිතෝෂ්ණක්ෂම [වි.] ශීතලය සහ උෂ්ණය යන දෙකම ඉවසිය හැකි.

ශීත්කාරය [නා.] සිසිලක් වැනි සුවයක් විඳීමේ දී මුවින් පිට වන ශබ්දය.

ශීර්ෂ කටාහය [නා.] හිස් කබල ; ශීර්ෂ කපාලය.

ශීර්ෂ කන්තාඩිය (පාරිභා.) [නා.] කන, නාසය, උගුර පරීක්ෂණය සඳහා නළලට ඉහළින් පළඳින්නා වූ ද, ආලෝක ධාරාවක් විහිදුවන්නාවූ ද කන්තාඩිය.

ශීර්ෂකය [නා.] අ. හිස ආරක්ෂාවට පළඳින තොප්පිය.- අ. හිස්කබල.- ඇ. (පාරිභා.) පුෂ්ප මංජරි විශේෂයක්.- ඇ. සාගරික කවච වර්ගයන් වන සිරිපිඩියාවන්ගේ දණ්ඩ හැර සෙසු කොටස.

ශීර්ෂ කලන්දය [නා.] යුද බිමෙහි දී හිස් කැපුම් ලැබූ ඇතුන්, අසුන් හා මිනිසුන්ගේ ගිණිය නොහැකි හිස් සමූහය.

ශීර්ෂ කෝණය (පාරිභා.) [නා.] සෘජු රේඛා දෙකක් යම්කිසි ලක්ෂයක දී ඡේදනය වන විට එම ලක්ෂ්‍යයේ සෑදෙන ප්‍රතිමුඛ කෝණ දෙකින් එකක නාමය ; සිරස් කෝණය.

ශීර්ෂ බණ්ඩිකාව (පාරිභා.) [නා.] හිසේ බෙදීම්වලින් එකක්.

ශීර්ෂවිඡේදනය [නා.] හිස ගසා දැමීම ; බෙල්ල කැපීම.

ශීර්ෂණය (පාරිභා.) [නා.] සිලෝමිකයන්ගේ සත්ව ශරීරයේ පූර්ව කෙළවරේ හිසක් හට ගැනෙන සේ නෙරා සිටීම ; ඔළුවක් වැනි අවයවයක් ඇති වීම.

ශීර්ෂ ධමනිය (පාරිභා.) [නා.] හිස සම්බන්ධ ධමනිය.

ශීර්ෂධර [නා.ප්‍ර.] කොඳු නාරටියෙහි හිස දරා සිටින පළමු වැනි කොඳු ඇටය.

ශීර්ෂ නාමය [නා.] යම්කිසි විස්තරයක මාතෘකාව ; ප්‍රධාන නාමය.

ශීර්ෂ පලිහ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] හිසෙහි පලිහක් වැනි කොටස.

ශීර්ෂ පාඨය [නා.] පුවත්පත් වාර්තාවක හෝ රචනාවක අඩංගු විස්තරය කෙටියෙන් සඳහන් කරන පාඨය.

ශීර්ෂ පාදිකයා (පාරිභා.) [නා.] හිස ආශ්‍රිත ව විහිදෙන බහුපාද බූවල්ලා, දැල්ලා ආදී මුදු සත්වයා.

ශීර්ෂ පෝෂය (පාරිභා.) [නා.] මොළයට ලේ ගෙන යන

බෙල්ලෙහි තිබෙන මහා ධමනි දෙකෙන් එකක්.

ශීර්ෂපෝෂී ගහනය (පාරිභා.) [නා.]
ශීර්ෂ පෝෂය තුළ ප්‍රසර වැඩීම
නිසා අවුල් ජාල බන්ධනයක්
නිර්මාණ වීම.

ශීර්ෂපෝෂී වක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
ශීර්ෂපෝෂී ය ධමනියෙහි
දුන්නක හැඩය ඇති ව පවතින
නැමීම.

ශීර්ෂ ප්‍රතිමුඛ කෝණය [නා.] සෘජු
රේඛා දෙකක් එකිනෙක
පේදනයවීමේ ලක්ෂ්‍යයේ
ප්‍රතිවිරුද්ධ ව පිහිටි කෝණය.

ශීර්ෂභාගය [නා.] හිස පෙදෙස ;
ඉස ඉද්දර.

ශීර්ෂභාරය [නා.] හිසින් ගෙන යා
හැකි පමණ බර ; හිසින්
ඉසිලීමට සෑහෙන බර.

ශීර්ෂය [නා.] අ. හිස ; ඔළුව ;
සිරස.- ආ. මුදුන ; ශිඛරය.- ඇ.
මාතෘකාව ; සිරස්තලය.

ශීර්ෂ රේඛාව [නා.] සාමුද්‍රික ශාස්ත්‍රය
අනුව, මහපටුඟිල්ලටත්
දබැඟිල්ලටත් අතරින් පටන්
ගෙන අල්ල හරහා වැටී ඇති
රේඛාව.

ශීර්ෂවලය [නා.] (සත්ත්ව.)
වෘත්තාකාර මූර්ධය.

ශීර්ෂශීරෝව [නා.] උරහිස්
පෙදෙසේ සිට හිස දක්වා
දිවෙන විශාල ශිරාව.

ශීර්ෂිකාව (පාරිභා.) [නා.] එක්
ඇටයක් තවත් ඇටයක
ප්‍රසරිතාව තුළ හිරවීම පිණිස
ඇටයක අග තිබෙන කොටස.

ශීර්ෂොරස (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම්
සන්ධිපාදිකයන්ගේ හිසත්
උරයත් ඒකාබද්ධ ව සෑදුණ
කොටස.

ශීලකථා [නා.ප්‍ර.] බුදුන්වහන්සේගේ
ධර්ම දේශනාවන්හි දී
අනුගමනය කරන අනුපිළිවෙළ
කථා පසින් දෙවැන්න ;
ශීලයෙහි අනුසස් ප්‍රකාශ කිරීම.

ශීලනය [නා.] කාය කර්ම ආදිය
මනා කොට පිහිටුවීම.

ශීලනිශ්‍රිත [වි.] ශීලය ඇසුරු කළ ;
ශීලය හා සම්බන්ධ වූ.

ශීලබ්බත පරාමාස [නා.ප්‍ර.]
සීලබ්බත පරාමාස බ.

ශීලය [නා.] සිත, කය, වචනය යන
තුන් දොර මනාකොට සංවර
කරගැනීම හා සමාදන් වන
ශික්ෂා පද නිසි පරිදි පිළිපැදීම.

ශීල විශුද්ධිය [නා.] බෞද්ධ
දර්ශනයෙහි සඳහන් සප්ත
විශුද්ධි අතරින් පළමු වැන්න ;
තෘෂ්ණා, දෘෂ්ටි, මාන ආදී
සංක්ලේශයන් නැසීමෙන්
පිරිසිදු වන ශීලය.

ශීලව්‍රතය [නා.] ශීලය හා ව්‍රතය.

ශීල සමාදානය [නා.] සිල්
සමාදන්වීම ; ශීල හා සම්බන්ධ
පොරොන්දු වාක්‍ය පැවසීම හා
ඒ අර්ථ උල්ලංඝනය නොකොට
කල් ගෙවීම.

ශීලාවාර [වි.] සිත, කය, චරනය
යන ත්‍රිවිධ ද්වාරය හික්මවා
ගත් ; උතුම් ගති පැවතුම් ඇති ;
යහපත් හැසිරීම ඇති ; සදාචාර
සම්පන්න ; ශිෂ්ට පැවැත්මෙන්
යුත් ; ධර්මිෂ්ඨ.

ශීලානුස්මය [නා.] දස
අනුස්මය අතරින් එකක් ; ශීලය
ගැන නැවත නැවත සිහි කිරීම.

ශීලී [වි.] ස්වභාවය ඇති.

ශූභිය වෝලය (පාරිභා.) [නා.]
යෝනිය සම්බන්ධ සියුම්
සිවිය සහිත මල්ලක් වැනි වැසි
තිබෙන අවයවය.

ශුක [නා.ප්‍ර.] අ. ගිරවා ; කීර
පක්ෂියා.- ආ. බූව ඇති ධාන්‍ය
වර්ගයක්.- ඇ. තොටිල ගස.

ශුකිකාව (පාරිභා.) [නා.] ශුකිකාව
බ.

ශුකිය (පාරිභා.) [නා.] ශුකිය බ.

ශුකී පුෂ්පය (පාරිභා.) [නා.] කැන්
මෙන් එල්ලා වැටෙන පුෂ්ප
මංජරිය.

ශුක්ත [වි.] අ. වියළි වූ ; ශුෂ්ක වූ.-
ආ. පවිත්‍ර.- ඇ. ඇඹුල්.- ඇ.

පිළිණු.- [නා.] අ. ඔෟෂධිය
පානයක්.- ආ. ඇඹුල් කැඳ.

ශුක්තිය [නා.] අ. මුතුබෙල්ලා.- ආ.
සිප්පිකටුව ; හක්ගෙඩිය.- ඇ.
බර මැනීමේ ඒකකයක නාමය ;
අඩපලම.

ශුක්‍ර [නා.ප්‍ර.] අ. පුරුෂ ශරීරයෙහි
ප්‍රජනන අවයවවල හටගන්නා
ජීවාණු අඩංගු තරල ; පුරුෂ
ධාතුව.- ආ. සිකුරු ග්‍රහයා සහ
ඒ ග්‍රහ දෙවියා.

ශුක්‍ර ආශයිකාව (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍ර
මඩිය ; විවෘත වන ශුක්‍ර ධාතු
රදා සිටින කෝෂය.

ශුක්‍ර ඇලිය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍ර
ප්‍රාවය කරන මාර්ගය.

ශුක්‍ර ගාත [නා.ප්‍ර.] ශුක්‍රය නෂ්ට
වීම ; නෂ්ටකාමය.

ශුක්‍ර තරලය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍ර
ධාතු ද්‍රාවය.

ශුක්‍ර තාරකාව [නා.] සිකුරු තරුව.

ශුක්‍රධාතු ප්‍රදානය (පාරිභා.) [නා.]
සත්ත්ව අභිජනනය සඳහා
කෘත්‍රිම සිංචන ක්‍රමය ; ශුක්‍ර
ඇතුළු කිරීම.

ශුක්‍ර ධාතුව [නා.] ශරීරයෙහි රස
ලේ ආදී ධාතු පැසීමෙන්
හටගන්නා ප්‍රජනන ශක්තිදායක
ධාතු විශේෂය.

ශුක්‍ර ධානිය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍රාණු රැස් කොට තබාගැනීම සඳහා බොහෝ පෘෂ්ඨවංශීන්ට ඇති කෝෂය.

ශුක්‍ර නාලය (පාරිභා.) [නා.] වෘෂණයේ සිට ශුක්‍ර ගෙනයන කුඩා නාලය ; ශුක්‍ර නාලිකාව.

ශුක්‍ර පියලි (පාරිභා.) [නා.] ජනනේන්ද්‍රිය හා සම්බන්ධ ව ඇති ශුක්‍ර රැදි සිටින පසුමිඛය ; ශුක්‍ර හස්ත්‍රාව.

ශුක්‍ර පුනීලය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍ර ස්‍රාවය කෙරෙන නාලය.

ශුක්‍රමේහය [නා.] විසිවැදෑරුම් ප්‍රමේහ රෝගවලින් එකක් ; මූත්‍ර සමග ශුක්‍ර ධාතු පහවීම හා සංසර්ගයෙන් තොරව ඉබේට ම ශුක්‍ර පහවීම.

ශුක්‍රමෝවනය [නා.] ශුක්‍ර ධාතු පහවීම.

ශුක්‍රාණුක (පාරිභා.) [වි.] පුරුෂ බීජය හා සම්බන්ධ.

ශුක්‍රාණුක රජ්ජුව (පාරිභා.) [නා.] උදර කුහරය තුළට වෘෂණය යා කරන සංකෝචන රැහැන.

ශුක්‍රාණුක සෛලය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍ර ධානියේ බිත්තියෙන් විකසනය වන පුංජන්මාණුව ; ශුක්‍ර බීජය.

ශුක්‍රාණුධානිධරය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍රාණුධානි සෑදීම පිණිස උපයෝගී වන ශාඛා පද්ධතිය.

ශුක්‍රාණුධානිය (පාරිභා.) [නා.] ජීව බිංදු ජනක ජන්මාණුධානිය ; ඇන්තරිඩිය.

ශුක්‍රාණු නිකරය (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍රාණුවක් බෙදීයාමෙන් ලැබෙන ගෝලාකාර සෛල පුංජය.

ශුක්‍රාණු බීජ ජන්තුව (පාරිභා.) [නා.] ශුක්‍රාණුව.

ශුක්‍රාණුව [නා.] ශුක්‍ර ධාතුවේ තිබෙන පුරුෂ බීජය ; ශුක්‍ර බීජය.

ශුක්‍රේන්ද්‍රිය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රජනනේන්ද්‍රිය වන වෘෂණය ; ජනක ශෛල ග්‍රන්ථිය.

ශුක්ල [වි.] අ. සුදු ; ශ්වේත.- ආ. යහපත් ; ශුභඵල ගෙනදෙන ; කුශල පාක්ෂික.- ඇ. වන්දු මාසයේ පුර පක්ෂයට අයත්.- [නා.ප්‍ර.] අ. ශුභඵල ; යහපත.- ආ. ශුක්‍ර ධාතුව.

ශුක්ලා [නා.ප්‍ර.] ඇසෙහි කළු ඉංගිරියාව වටා ඇති සුදු ස්තරය ; ශ්වේත මණ්ඩලය.

ශුවිය [නා.] අ. පිරිසිදු බව ; පවිත්‍ර බව.- ආ. ගිනිදැල්ල ; ගින්න.

ශුවිසල්ලේඛ වෘත්ති [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් දුරුකොට ලබන පිරිසිදු පැවැත්ම ; පිරිසිදු සැහැල්ලු පැවැත්ම.

ශුණ්ඩය [නා.] අ. ඇතාගේ හොඬවැල ; ශුණ්ඩාව.- ආ.

මල්පැණි හෝ ලේ උරාබීමට ඇතැම් කෘමීන්ට පිහිටා ඇති තුව.

ශුණ්ඛාවතලය (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම් කෘමීන්ගේ ශ්‍රෝණි ඵලකයෙහි ජෛන පසුපස ද්වාර දෙකෙන් ප්‍රවේශ වන මස් පිඬුව.

ශුද්ධ [වි.] අ. පිරිසිදු ; පවිත්‍ර ; නිර්මල.- ආ. නොකැලැල් ; අමිශ්‍ර.- ඇ. පිදිය යුතු.- ඇ. සියලු අඩු කිරීමිවලින් පසු ඉතිරි වූ ; කේවල ; තනිකර.- ඉ. නිවැරදි.- ඊ. ආපත්ති රහිත ; විනයානුකූල.

ශුද්ධ අවකලය (පාරිභා.) [නා.] අවිච්ඡින්න ව වෙනස් වන රාශියක යාබද අගය දෙකක ඉතා කුඩා නිශ්චිත වෙනස.

ශුද්ධ ආලේපනය [නා.] ක්‍රිස්තියානි ආගමික වාරිත්‍රයක් වන ප්‍රසාද දානය ; තෙලයෙන් ආලේප කිරීම ; ආසිරි පැන් ඉසීම.

ශුද්ධ කර්තෘ [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) වාක්‍යයක ක්‍රියාව කරන්නා ඉඳුරා හඟවන පදය.

ශුද්ධ ක්‍රියාව [නා.] ව්‍යාකරණයෙහි ධාතු ප්‍රත්‍යය සංයෝගයෙන් සෑදෙන ක්‍රියා අර්ථය පමණක් දෙන හුදු ක්‍රියා රූපය ; ආඛ්‍යාතය.

ශුද්ධකාවාදය [නා.] භාෂා ව්‍යවහාරයෙහි නිවැරදි බව ඇති විය යුතු ය යන පිළිගැනීම.

ශුද්ධ ත්‍රිත්වය [නා.] ක්‍රිස්තියානි ආගමේ සඳහන් දෙවියන් වහන්සේ, දේව පුත්‍රයා සහ ශුද්ධාත්මය යන ත්‍රිශුද්ධිය.

ශුද්ධ දිනය [නා.] ශුභ දිනය ; නැකැත් දිනය.

ශුද්ධ පවුල [නා.] ක්‍රිස්තියානි ආගමේ චක්තෘවරයා අයත් වූ පවුල.

ශුද්ධ බයිබලය [නා.] ක්‍රිස්තු ධර්මය ඇතුළත් ධර්ම ප්‍රස්තූතය.

ශුද්ධ යුද්ධය [නා.] ආගම උදෙසා කරන සටන.

ශුද්ධ ලාභය [නා.] සියලු අඩුකිරීම්වලින් පසු ඉතිරිවන හුදු ලාභය.

ශුද්ධ වර්ණපටය (පාරිභා.) [නා.] ත්‍රිපාර්ශ්ව විදුරුවක් මැදින් රශ්මියක් යැවූ විට බෙදී යන වර්ණ මාලාව.

ශුද්ධාචාරී [නා.ප්‍ර.] ලෝභ කර්මාන්තයෙහි යෙදෙන කර්මාන්තකාරයා.

ශුද්ධාත්මය [නා.] ක්‍රිස්තියානි ධර්මයේ දෙවියන් වහන්සේ පිළිබඳ ශුද්ධ වූ ත්‍රිත්වයෙන් තුන්වැන්න ; ශුද්ධ වූ ස්ප්‍රිතු සාන්තුව.

ශුද්ධාවාසය [නා.] අනාගාමී මාර්ග ඵලයට පැමිණ මිය යන උතුමන් උපදින බ්‍රහ්මලෝකවලින් එකක්.

ශුද්ධාසනය [නා.] (ක්‍රිස්තිය.) රෝමයේ පාප්තුමාගේ තනතුර, බලය හා රාජ්‍යය.

ශුද්ධිපත්‍රය [නා.] අ. ග්‍රන්ථයක දෝෂ සහිතව මුද්‍රිත ස්ථාන නිවැරදි කොට දක්වන ලේඛනය.- ආ. මුද්‍රණය කරනු ලබන්නක වැරදි හරිගස්සාදීම සඳහා දෙනු ලබන මුද්‍රිත පිටපත.

ශුද්ධිය [නා.] අ. පිරිසිදුකම ; පවිත්‍රත්වය.- ආ. සංස්කරණය ; සංශෝධනය.- ඇ. වමන, නසා, විරේචන යන ක්‍රමවලින් ශරීර මලය පහ කිරීම.- ඇ. ඩෝලය වාදනය කරන පද විශේෂ පහෙන් එකක්.- ඉ. විෂ සහිත ඖෂධ ද්‍රව්‍යවල විෂ ඉවත් කිරීම.- ඊ. ඔසප් වීම.

ශුද්‍රයා [නා.] අ. පුරාණ භාරතයේ පැවති වර්ණ සතරෙන් පහත්ම වර්ණයට අයත් තැනැත්තා.- ආ. පහත්ම වර්ගයට අයත් නයා.

ශුකක [වි.] බල්ලන් පිළිබඳ වූ ; බල්ලන්ට අයත් ; බලු.

ශුභ [වි.] හොඳ ; යහපත්.- [නා.ප්‍ර.] අ. සිදුහත් කුමරුන්ගේ වාසය සඳහා තුන් සෘතුවට ම සුදුසු වන සේ සාදන ලද ප්‍රාසාද තුනෙන් එකක නාමය.- ආ.

කේන්ද්‍රයක නව වන භාවය.- ඇ. යසලාලකතිස්ස රජු මරා රජ වූ දොරටුපාලයා.

ශුභ චන්ද්‍රයා [නා.] (ජ්‍යෝති.) පුර අටවක සහ අව අටවක යන දෙක අතර කාලය තුළ සිටින පාප දෘෂ්ටියෙන් හා පාප සංයෝගයෙන් තොර චන්ද්‍රයා.

ශුභවාදී [වි.] සියල්ල යහපතට සිදු වෙතියි සිතන ; සැම දෙයක ම හොඳ පැත්ත දකින.

ශුභසාධක [වි.] යහපත සලසා දෙන ; ශුභසිද්ධිය සාදා දෙන.

ශුභසිද්ධිය [නා.] යහපත ; දියුණුව.

ශුභාගමන ප්‍රශ්න [නා.ප්‍ර.] දුර සිට ආ අමුත්තකු පිළිගැනීමේ දී සුවදුක් විචාරීමට අසන පැන ; ස්වාගත තොරතුරු.

ශුභාරංචිය [නා.] (ක්‍රිස්තිය.) අ. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ජීවිත කථාව.- ආ. අලුත් තෙස්තමේන්තුවේ මුල් පොත් හතරෙන් කවර හෝ පොතක්.- ඇ. සතුවදායක පුවත ; මංගල පණිවිඩය.

ශුභාශංසනය [නා.] යහපතක් වේවායි පැතීම ; ආශීර්වාදය.

ශුභ [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු හඳුන්.- ආ. ලෝහ වර්ගයක් වන රිදී.- ඇ. බනිජ වර්ගයක් වන මිනිරන්.

ශුභකර [වි.] සුදු රැස් ඇති ; ධවල රැස්මි සහිත.

ශුල්ක [වි.] සුංගම් හෙවත් බදු හා සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] නැවතොටු ආදියෙහිදී ගෙවන තීරු බද්ද.

ශුල්ක ග්‍රහණ [නා.ප්‍ර.] තීරු ගාස්තු අයකර ගැනීම ; සුංචත් ගැනීම.

ශුල්ක මණ්ඩලය [නා.] සුංචත් හෙවත් බදු අය කරන නිලධාරී මඩුල්ල.

ශුල්බාරි [නා.] මූල ධාතුවක් වන ගෙන්දගම්.

ශුල්බාරිකාමිල [ශුල්බාරික+අමිල] [නා.ප්‍ර.] තද අමිල ස්වභාවයෙන් යුක්ත වූ ජලයෙහි ද්‍රාවණය වන අවර්ණ ද්‍රවයක් වන සල්ෆියුරික් අම්ලය.

ශුශ්‍රූෂා [නා.ප්‍ර.] ඇහුම්කන් දීමට ඇති කැමැත්ත ; අසා සිටීමේ ආශාව.

ශුෂිර [වි.] සිදුරු සහිත ; නළයෙන් යුතු ; සවිදු.- [නා.ප්‍ර.] වාත ධාරාවක් මගින් නාද කරවන තුර්ය භාණ්ඩය ; වස්දණ්ඩ ; නළාව.

ශුෂ්ක [වි.] අ. වේළි ගිය ; වියළි.- ආ. හිස් ; හරයක් නැති.- ඇ. කෙලෙසුන් නැති කළ.

ශුෂ්ක කාරකය [නා.] ද්‍රව්‍යවල තිබෙන ද්‍රව ප්‍රමාණය සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කොට ජලශුන්‍ය කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන උපකරණයක් ; ඩෙසිකේටරය.

ශුෂ්ක ගර්ජනාව [නා.] අ. වැස්සෙන් තොර මේස ගර්ජනාව.- ආ. ප්‍රතිඵල රහිත කැගැසීම.

ශුෂ්කජීවි පැළෑටිය [නා.] වියළි පරිසරයේ වැඩෙන ශාකය ; ශුෂ්ක ශාකය.

ශුෂ්කතාව [නා.] වියළිබව ; නිර්ජලීයත්වය ; නිරුද්‍ය භාවය ; නිසරු බව.

ශුෂ්කපත්‍රි [වි.] අල්ප ජල ප්‍රමාණයක් ඇති ප්‍රදේශවල වැඩෙන.

ශුෂ්කරූපි [වි.] ශුෂ්ක ස්ථානවල වැඩෙන ශාක විශේෂවලට පොදු ලක්ෂණවලින් යුක්ත ; ශුෂ්ක උද්භිද ආකාර.

ශුෂ්ක විදර්ශක [වි.] මාර්ග ඥානයෙන් කෙලෙස් වියළා නසා, විදර්ශනා භාවනාවෙන් අධිගමයට පත් ; අධිගමය මිස ධ්‍යාන බලය නැති.

ශුෂ්ක විදර්ශකයා [නා.] ආශ්‍රවක්ෂය ඥානයෙන් පමණකින් කෙලෙසුන් මුළුමනින් සුන් කළ රහත් උතුමා.

ශුෂ්කාඤ්ජලී [නා.ප්‍ර.] අ. හිස් ඇඳිලිය ; හිස් අත.- ආ. අකෘතඥතාව.

ශුෂ්කීකරණය [නා.] තෙත් ගතිය ඇති ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණවත් උෂ්ණත්වයෙහි ලා වියළා ගැනීම.

ශුඡ්ණය [නා.] අ. ඉර ; සූර්යයා.-
ආ. ගින්න.

ශුඡ්මය [නා.] අ. එළිය ;
ආලෝකය.- ආ. දීප්තිය.- ඇ.
බලය ; ශක්තිය.

ශුකර මර්දවය [නා.] අ. හතු
විශේෂයක්.- ආ. ළපටි
උණගොබ විශේෂයක්.- ඇ. ළපටි
උගරු මස් ; සුකර මර්දවය.

ශුකරයා [නා.] උගරා ; සුකරයා.

ශුකරිකයා [නා.] උගරු මස්
වෙළෙන්දා.

ශුකිකාව, ශුකිකාව (පාරිභා.) [නා.]
තණකොළ ආදියෙහි විශාල
පුෂ්පමංජරියක කොටසක් වන
කුඩා ශුකිය.

ශුකිය, ශුකිය (පාරිභා.) [නා.] දික්
අක්ෂය ; දිගට නිර්වාන්ත මල්
හෝ ශුකිකා හෝ පිහිටීමෙන්
සැදෙන වි කරලක් වැනි පුෂ්ප
මංජරිය.

ශුන [වි.] උඩට නෙරා සිටින ;
ඉදිමුණු ; ස්වභාවික ප්‍රමාණයට
වඩා මහත් වූ.

ශුනතා පීඩනය [නා.] සෛලයක්
තුළ ඇති ජලය සෛල ශක්ති
කෙරෙහි ඇති කරන පීඩනය.

ශුනතාව [නා.] වතුර උරාගැනීමෙන්
ඇති වන පිපීම ; පිම්බීම.

ශුන්‍ය [වි.] හිස් ; කිසිවක් නැති ;
බොල්.

ශුන්‍ය අසංඛිතය [නා.] මහා
කල්පයකින් හතරෙන් කොටස ;
බුදුවරයන් පහළ නොවන
කාලය.

ශුන්‍යතාව [නා.] අ. හිස් බව ; බොල්
බව.- ආ. නිර්වාණය.- ඇ.
වේදන්ත දර්ශනයේ එන පරම
බ්‍රහ්මයා.

ශුන්‍යසංයුජ [නා.ප්‍ර.] මූලද්‍රව්‍ය සමග
සංයෝජන නොවන ආගන්,
හිලියම් සහ ඒවාට සම්බන්ධකම්
ඇති අනිකුත් වායු වර්ග.

ශුන්‍යාගාරය [නා.] පාඨ ගෙය ;
ජනයාගෙන් තොර ස්ථානය.

ශුන්‍යාන්ත්‍රකය [නා.] ග්‍රහණියන්
ශේෂාන්ත්‍රකයන් අතර තිබෙන
ක්ෂුද්‍රාන්තකය.

ශුර [වි.] දක්ෂ ; සමර්ථ.

ශුරතාව [නා.] හපන්කම ;
දක්ෂතාව.

ශුරයා [නා.] අ. දක්ෂයා ; සමතා ;
හපනා.- ආ. සිංහයා.- ඇ.
වලසා.

ශුරි, ශුරී [නා.ප්‍ර.] සමතා ; ශුරයා ;
යම් විෂයක් පිළිබඳව විශේෂ
දක්ෂතා ඇත්තා.- [වි.] දක්ෂ ;
සමත්.

ශුර්පය [නා.] අ. පුරාණ මිනුම්
ප්‍රමාණයක් ; කුම්භය.- ආ.
කුල්ල.

ශූලය [නා.] අ. උල ; අනින
ආයුධය ; හෙල්ල.- ආ.
දැවිල්ල ; රුජාව.

ශංගාර, ශාඛිගාර [වි.] අනුරාගී ;
රාගය දනවන.- [නා.ප්‍ර.]
අනුරාගය ; රාගනිශ්‍රිත හැඟීම.

ශංගාර රසය, ශාඛිගාර [නා.] නව
නාට්‍ය රසවලින් එකක් ;
ශංගාරය හා ආශ්‍රිත රසය ;
විත්දනය.

ශාගාලයා [නා.] අ. හිවලා ; සිවලා.-
ආ. ප්‍රයෝගකාරයා.- ඇ. බියසුලු
පුද්ගලයා ; බයගුල්ලා.

ශාඛිබලය [නා.] අ. හැකිල්ල ;
මාංවුච.- ආ. යකඩ දම්වැල.-
ඇ. හවඩිය.

ශාඛිග [වි.] අ. අං වැනි ප්‍රසර
පිළිබඳ වූ.- ආ. උස් වූ.- ඇ.
(පාරිභා.) බොහෝ කොරළ හෝ
කෙඳි හෝ සෘජුකෝණික ව
තිබීම නිසා රළු වූ.- ඇ. ඉතා
නියුණු.- ඉ. සිනිඳු.

ශාඛිග කණ්ඩකය (පාරිභා.) [නා.]
මෝරාගේ පාදිකණ්ඩකයෙහි
පිහිටා ඇති ගව අඟක හැඩය
ඇති කාටිලේජ.

ශාඛිගජලක්ලෝමිකය (පාරිභා.)
[නා.] ජලක්ලෝම වක්‍රයේ අපි
ජලක්ලෝමයටත් අධෝ
ජලක්ලෝමයටත් අතර ඇති
කොටසක්.

ශාඛිගය, ශාංගය [නා.] අ. ගව, මුව
ආදි සතුන්ගේ හිසෙහි උල් ව
වැඩෙන අවයවය ; අඟ.- ආ.
අඟක් වැනි ප්‍රසරයක්.- ඇ.
කොත් කැරැල්ල.- ඇ. කඳු
මුදුන.- ඉ. අඟින් සැදූ නළාව.-
ඊ. උතුම්කම.- උ. රාගය.- උ.
විෂ වර්ගයක්.- සා. සුමිර වාද්‍ය
භාණ්ඩයක්.

ශාඛිගායමාන [වි.] කඳු මුදුන
වැනි ; පර්වත ශිඛරය බඳු.

ශාඛිගාර, ශාංගාර බ.

ශාඛිගාහිකාව [නා.] නාසයේ පිහිටි
මොලොක් ඇටය.

ශාක [නා.ප්‍ර.] ඖෂධ පානය ;
කෂාය වර්ග පහෙන් එකක්.

ශේබ [නා.ප්‍ර.] හික්මුණු තැනැත්තා ;
ශෛක්ෂයා.

ශේබර [වි.] උතුම් ; උත්තම.

ශේබර පත්‍රය [නා.] මල් පෙත්ත ;
පුෂ්ප පත්‍රය.

ශේබරය [නා.] අ. මුදුන් මල්කඩ ;
අවතංසකය.- ආ. ඔටුන්න ;
කිරුළ.- ඇ. ශිඛාව ; කුඩුම්බිය.-
ඇ. මල්දම.- ඉ. මල්පෙත්ත.- ඊ.
මුරුංගා මුල.

ශේයෝවාදය (පාරිභා.) [නා.]
සියල්ල සිදුවන්නේ යහපතටය
යන මතය ; සර්වශුභවාදය.

ශේවල, ශේවාල [නා.ප්‍ර.] දිය
සෙවෙල ; පෙඳ.

ශේෂ [වි.] අ. ඉතිරි ; අවශිෂ්ට.-
ආ. මද ; සුළු ; අල්ප ; ස්වල්ප.

ශේෂ කන්ද (පාරිභා.) [නා.]
සෝදාපාළු වී යාමෙන් ඉතිරි වූ
කන්ද ; නග්නීකරණය නිසා
පහළ වූ කන්ද.

ශේෂ පත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
සංවිධානයක වත්කම් හා
බැරකම් පිළිබඳ සටහන ;
ගිණුම්වල ශේෂය හා
සම්පිණ්ඩනය දක්වන සටහන.

ශේෂය [නා.] අ. ඉතිරිය ;
අවශිෂ්ටය.- ආ. ටික ; අල්පය.

ශේෂාන්ත්‍රකය (පාරිභා.) [නා.] කුඩා
බඩවැල් අපර කොටස ;
ක්ෂුද්‍රාන්තය බෙදා ඇති කොටස්
තුනෙන් එකකි.

ශෛක්ෂයා [නා.] හික්මීම ඇත්තා ;
අර්හත් ඵලයට නොපැමිණි
සෝවාන්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී
වූ පුද්ගලයෙකි.

ශෛත්‍යය [නා.] සීතල ස්වභාවය ;
සිසිල් බව.

ශෛථිලය [නා.] ලිහිල්බව ;
බුරුල.

ශෛල [වි.] ගල් පිළිබඳ ;
ශෛලමය ; කඳුකර.- [නා.ප්‍ර.]
විශාල ගල ; පර්වතය.

ශෛල දුර්ග [නා.ප්‍ර.] කඳු, ගල්
පර්වත ආදිය නිසා
ගමනාගමනය දුෂ්කර පරිසරය.

ශෛල පර්වතය [නා.] මුළුමනින්
ගලින් වැසුණු කන්ද ; ගල් කන්ද.

ශෛලම (පාරිභා.) [නා.] කාෂ්ඨීය
පටකය ; ජලය ද්‍රාවණ
සංගණනය ද යාන්ත්‍රික සවිය ද
සපයන ලිග්නිභූත පටකය.

ශෛලමය [වි.] ගලින් තැනු ;
ගලින් කළ ; පාෂාණමය ;
ගල්මුවා.

ශෛලමීය (පාරිභා.) [වි.] කාෂ්ඨීය
පටකමය වූ ; තද ශෛලමය
පටකවලින් තැනුණු.

ශෛලාජ [නා.ප්‍ර.] ගල් සෙවෙල්.

ශෛලාසනය [නා.] ගල් ආසනය.

ශෛලිය [නා.] රවතා විලාසය ;
අදහස් ප්‍රකාශ කරන ආකාරය ;
ගද්‍ය පද්‍ය රචනයේ දී
අනුගමනය කරන රීතිය ;
ක්‍රමය.

ශෛවාලය [නා.] දිය සෙවෙල ;
සෙවෙල ; පෙද.

ශෝක, ශෝකි [වි.] විත්ත
සන්තාපයෙන් යුත් ; දුක්මුසු ;
කනගාටු.

ශෝකය [නා.] කනගාටුව ; දුක ;
විත්ත සන්තාපය.

ශෝචනය [නා.] විත්ත සන්තාපය ;
ශෝකය.

ශෝචනීය [වි.] අතිශය දුඃඛදායක.

ශෝණ [නා.ප්‍ර.] අ. රත්පාට ;
රත්පැහැය.- ආ. ලේ ; රුධිරය.-
ඇ. ගින්න.

ශෝණිකය [නා.] අ. ලෙය ;
රුධිරය.- ආ. ස්ත්‍රී රජස ; ස්ත්‍රී
බීජය ; දරුවකු ඉපදීමට
මවගෙන් එකතු විය යුතු ධාතු
විශේෂය.

ශෝථය [නා.] සිරුරේ ඉදිමුම.

ශෝධකය [නා.] අ. අඩු කළ යුතු
ගණන ; සංගණය.- ආ. (පාරිභා.)
යමක් ඇති-නැති බව පරීක්ෂා
කිරීමට භාවිත උපකරණය ;
අනාවරකය ; සංවෝදකය.

ශෝධකයා [නා.] පිරිසිදු කරන්නා ;
සෝදන්නා ; මුද්‍රිත දෙය
ශෝධනය කරන්නා.

ශෝධනය [නා.] අ. අපවිත්‍ර දේ
සෝදා ඉවත් කිරීම ; පවිත්‍ර
කිරීම.- ආ. නිවැරදි කිරීම ;
සංශෝධනය කිරීම.- ඇ.
(පාරිභා.) අඩු කළ යුතු ගණන.

ශෝධනාගාරය [නා.] අ. බොර
තෙල් ආදිය පිරිසිදු කරන
ස්ථානය ; පිරිපහදුව.- ආ.
අපරාධකරුවන් යහමඟට
යොමුකරවන ස්ථානය.

ශෝහන [වි.] බබළන ; මනහර ;
හොඳනා ; මනෝඥ ;
අලංකාර ; කඩවසම්.

ශෝහමාන [වි.] ශෝභාව ඇති ;
සිත්කලු ; බබළන ; හොඳනා.

ශෝභාව [නා.] බැබළීම ; දීප්තිය ;
කාන්තිය ; අලංකාරය ;
සෝබාව.

ශෝෂකය (පාරිභා.) [නා.] අ. ධාරක
ශාකයෙන් පෝෂ්‍ය ද්‍රව්‍ය
ලබාගැනීම සඳහා පරපෝෂී
ශාකයකට ඇති අවයවයක්.-
ආ. වියළීම ඇති කරන ද්‍රව්‍යය.

ශෝෂණ කාරකය (පාරිභා.)
[නා.] ද්‍රව්‍ය වියළීමේ ක්‍රියාවලිය
සිදු කරන අවද්‍රාවක හෝ
ජලාකර්ෂක ද්‍රව්‍ය.

ශෝෂණය [නා.] අ. වියළීම ;
වේළීම ; උරාගැනීම ; බී
ගැනීම.- ආ. ජලාකර්ෂක
ද්‍රව්‍යයක් මගින් ද්‍රව්‍ය වියළීමේ
ක්‍රියාවලිය.

ශෝෂය [නා.] අ. උරාගැනීම ; බී
ගැනීම.- ආ. වියළීම.

ශෝණ්ඩ [වි.] ලොල් ; ඇලුණු ;
සොඬ.

ශෝරසේනි [නා.ප්‍ර.] ශෝරසේන
දේශයේ භාෂාව ; ප්‍රාකෘත
භාෂාව.

ශෝර්ය [වි.] ශූර ; නිර්භීත.

ශෝර්යය [නා.] ශූර බව ; දක්ෂ
බව.

ශ්‍යානිය (පාරිභා.) [නා.] පණ පිටින්
සිටිද්දී නහරයක් තුළ මිදුණු ලේ
කැටියක් සෑදීම ; ත්‍රොම්බෝසිස්.

ශ්‍රාව [නා.ප්‍ර.] කාල වර්ණය ; ඉතා තද නිල් පාට.

ශ්‍රාවයා [නා.] බිරිඳගේ සහෝදරයා ; මස්සිනා.

ශ්‍රද්ධාව [නා.] අ. විශ්වාසය පදනම් කොට ගැනෙන වෛතසික සම්බන්ධය ; සැදැහැති ගුණය.- ආ. බුද්ධාදී ගුණ පිළිගන්නා ස්වභාවය.- ඇ. ඇල්ම.

ශ්‍රද්ධාවන්ත [වි.] සැදැහැවත් ; දැඩි භක්තියකින් යුත්.

ශ්‍රමණයා [නා.] ශ්‍රමණ ධර්ම පුරන තැනැත්තා ; පැවිද්දා ; තාපසයා ; හික්මුව.

ශ්‍රමදානය [නා.] ශ්‍රමය පරිත්‍යාග කිරීම ; පොදු ජන ශ්‍රම සිද්ධිය සඳහා ස්වේච්ඡාවෙන් ශ්‍රමය වැය කිරීම.

ශ්‍රමය [නා.] මහන්සිය ; වෙහෙස ; ශක්තිය වැය කිරීම.

ශ්‍රම විභජනය [නා.] ශ්‍රමය බෙදී යෑම ; විශේෂීකරණයට අනුව ශ්‍රමය බෙදීම ; යම් කටයුත්තකට අයත් ශ්‍රමික ක්‍රියාවලිය නිශ්චිත කොටස්වලට බෙදා වෙන් වෙන් වසයෙන් පවරාදීම.

ශ්‍රමික [වි.] කය වෙහෙසන ; මහන්සිය යොදන.

ශ්‍රමිකයා [නා.] වැඩ කරන්නා ; කම්කරුවා ; වෙහෙස දරන්නා.

ශ්‍රවණ [වි.] කන ඇසීම පිළිබඳ ; අසන්නා වූ.

ශ්‍රවණ නාලය [නා.] කණ පිළිබඳ වූ හෙවත් ඇසීම පිළිබඳ වූ නාලය.

ශ්‍රවණ පථය [නා.] ඇසෙන තෙක් මානය ; ඇසෙන දුර ප්‍රමාණය.

ශ්‍රවණ මානය (පාරිභා.) [නා.] ඇසීමේ වෙනස්කම් මැනීමේ උපකරණය ; ශ්‍රවණමානය.

ශ්‍රවණය [නා.] අ. ඇසීම ; කන්දීම.- ආ. කර්ණය ; කන.

ශ්‍රවණ රමණිය [වි.] ඇසීමට සිත්කලු ; ඇසීමෙහි සිත් අලවන ස්වභාවයෙන් යුතු.

ශ්‍රවණ විවරය (පාරිභා.) [නා.] කනෙහි සිදුර.

ශ්‍රවණ සංකල්පය [නා.] සවන් දී පුරුදු ශබ්දයක් මතසේ මැවීම.

ශ්‍රවණ සීමාව (පාරිභා.) [නා.] ඇසෙන දුර ප්‍රමාණය.

ශ්‍රවණිකාව (පාරිභා.) [නා.] මයික්‍රෝෆෝනය ; සුක්ෂ්ම ධ්වනි උපකරණය.

ශ්‍රවණිය [වි.] ඇසිය යුතු ; ඇසීමට ප්‍රිය.

ශ්‍රව්‍ය [වි.] අසන ; අසනසුදු.

ශ්‍රව්‍ය ගෝචර [වි.] කනට ගොදුරු වන ; කනට යොමු වන ; ඇසීමට අරමුණු වන.

ශ්‍රවණාව [නා.] ඇසෙන්තට
පුළුවන්කම ; ශ්‍රවණය කිරීමට
හැකි බව.

ශ්‍රාද්ධ [වි.] ශ්‍රද්ධා ඇති ;
සැදැහැවත්.

ශ්‍රාද්ධය [නා.] අ. ශ්‍රද්ධාව.- ආ.
මුතුන් මිත්තන් සිහි කොට
පිදිමේ වාරිතුය.

ශ්‍රාන්ත [වි.] වෙහෙස වූ ; විඩාපත්.

ශ්‍රාන්තිය [නා.] වෙහෙස ; විඩාව.

ශ්‍රාමණේර, සාමණේර බ.

ශ්‍රාවකයා [නා.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ වචනයට අනුව
පිළිපදින අනුගාමිකයා.- ආ.
යම් ශාස්තෘවරයකුගේ දහම්
පිළිපදින්නා.- ඇ. කන්දෙන්නා ;
අනුගාමිකයා ; ශිෂ්‍යයා ;
ගෝලයා.

ශ්‍රාවය [නා.] අ. වැගිරෙන දෙය ;
කන්, නාසා ආදියෙන්
වැගිරෙන දියරය.- ආ.
ශරීරයෙහි ඇතැම් ග්‍රන්ථිවලින්
පිට වී රුධිරයට එක් වන
රසායනික දියර.

ශ්‍රීත [වි.] යමක ක්‍රියාකාරිත්වය
පිළිබඳ වූ ; හැසිරීම සම්බන්ධ
වූ.

ශ්‍රීතය, ශ්‍රීතය (පාරිභා.) [නා.]
යමක ක්‍රියාකාරිත්වය ; හැසිරීම.

ශ්‍රියා කාන්තාව [නා.] සෞභාග්‍යය
පිළිබඳ දෙවිද්‍රව ; ලක්ෂ්මිය.

ශ්‍රියාව [නා.] සිරියාව ; ශෝභාව ;
සෞභාග්‍යය.

ශ්‍රී [නා.ප්‍ර.] අ. උතුම් ස්වභාවය ;
අලංකාර ස්වභාවය ; ශ්‍රියාව ;
ශෝභාව.- ආ. සැපත ;
සම්පත්තිය ; ඵෙශ්වරිය ;
සමෘද්ධිය.- ඇ. ගෞරව පිණිස
උත්තමයන්ගේ නාමවල මුලට
යොදන ශබ්දයක්.- ඇ.
සෞභාග්‍යයට අධිපති
දෙවගන ; ශ්‍රී කාන්තාව.

ශ්‍රීකර [වි.] සෞභාග්‍යය ඇති
කරන්නා වූ ; වාසනා ගෙන
දෙන.- [නා.ප්‍ර.] අ. ජලජ
ශාකයක් ; රත්තෙළුම්.- ආ. නිල්
මානෙල්.- ඇ. විෂ්ණු.

ශ්‍රීසන [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන්
වහන්සේට ව්‍යවහාර වන
පර්යාය නාමයක්.

ශ්‍රී දළදාව [නා.] දන්තධාතූන්
වහන්සේ.

ශ්‍රී දේහය [නා.] අ. උතුම් සිරුර ;
ශෝභා සම්පන්න ශරීරය ;
විශේෂයෙන් බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ ශරීරය
සම්බන්ධයෙන් යෙදේ.- ආ.
පැවිදි හෝ ගිහි උතුමකුගේ මළ
සිරුර.

ශ්‍රී නිකේත [වි.] ශ්‍රියාවට වාසස්ථාන
වූ ; ලක්ෂ්මියට වාසස්ථාන වූ.

ශ්‍රී නිකේතය [නා.] අ. වාසස්ථානය ;
ගෙය.- ආ. රත් මහනෙල් මල.

ශ්‍රී පාදය [නා.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ සිරිපතුල.- ආ.
සමනොල කන්දේ පිහිටා
ඇති බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
සිරිපා ලාඤ්ඡනය ; සිරිපා
සටහන.

ශ්‍රී බුද්ධවර්ෂය [නා.] බුද්ධ
පරිනිර්වාණයෙන් ආරම්භ වූ
වර්ෂය.

ශ්‍රීමත් [වි.] සම්පත් ඇති ; උසස් ;
කීර්තිමත් (ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයන්ගේ
නමට මුලින් යෙදේ).

ශ්‍රීමහ බෝධිය [නා.] අ. සිදුහත්
බෝසතාණන් වහන්සේ
සර්වඥතා ඥානය අවබෝධ
කරගත් මොහොතේ දී සෙවන
දුන් බුද්ධගයාවෙහි පිහිටි ඇසතු
බෝරුක.- ආ. අනුරාධපුරයේ
රෝපිත බුද්ධගයාවේ පිහිටි
ශ්‍රී මහාබෝධිරාජයාණන්
වහන්සේගේ දක්ෂිණ ශාඛාව.

ශ්‍රී මුද්‍රාව [නා.] රාජකීය සලකුණ ;
රාජ ලාඤ්ඡනය ; රජුගේ මුද්‍රාව.

ශ්‍රී ලංකාව [නා.] ඉන්දියාවට
දකුණින් පිහිටි ඉන්දියානු
සාගරයෙන් වට වූ දිවයින ;
සිරිලක ; හෙළබිම.

ශ්‍රී ලාංකික [වි.] ශ්‍රී ලංකාව ජන්ම
භූමිය කරගත් ; ශ්‍රී ලංකාවේ
ජීවත් වන ; ශ්‍රී ලංකාවට අයත්.

ශ්‍රී විභූතිය [නා.] මහත් වූ සම්පත ;
යස ඉසුරෙන් පිරුණු බව.

ශ්‍රී සන්තස [නා.] රජු විසින් දෙන
ලද ලේඛනය ; විවිධ කරුණු
සඳහා රාජහස්ත ලාඤ්ඡනය
යොදා ප්‍රදානය කරනු ලබන
ලේඛනය.

ශ්‍රී සමාද්ධිය [නා.] සැප සම්පතින්
හෙබි දියුණුව ; වැඩි දියුණුව.

ශ්‍රී සෞභාග්‍යය [නා.] යස ඉසුරෙන්
සම්පන්න බව ; සම්පත්තියෙන්
ආභාස බව.

ග්‍රැහ [වි.] අසන ලද ; ශ්‍රවණය කළ.

ග්‍රැහ බුද්ධ [නා.ප්‍ර.] බොහෝ ඇසු
පිරු තැන් ඇති පුද්ගලයා ;
බොහෝ ධර්මය උගත්
පුද්ගලයා ; බහුග්‍රැහයා.

ග්‍රැහමය ඥානය [නා.] ධර්ම
ශාස්ත්‍රාදිය ඇසීමෙන් ඇතිවන
නුවණ.

ග්‍රැහි පථය [නා.] සවන් මග ;
ශ්‍රවණේන්ද්‍රිය.

ග්‍රැහිය [නා.] අ. ඇසීම ; ශ්‍රවණය
කිරීම.- ආ. ඇසුණු දෙය ;
අසා දැනගත් දෙය.- ඇ.
මුඛ පරම්පරාවෙන් ගෙන ආ
ධර්මය වන වේදය ; භාරතීය
සංගීතයෙහි සජ්තස්වර පිළිබඳ
හඬ විශේෂ දෙවිස්ස.

ග්‍රැහි සුවක [වි.] ඇසූ දෙය කියන.

ශ්‍රේණි ආකලනය (පාරිභා.) [නා.]
ගණිත ශ්‍රේණි එකතු කිරීම ;
සංඛ්‍යා ශ්‍රේණිවල ඵෙකාය.

ශ්‍රේණිය [නා.] අ. සමූහය ; පංතිය.-
ආ. යම් ව්‍යාපාරයක් සඳහා ඇති
කරන ලද සමාගම ; වෙළඳ
සංසදය.- ඇ. පාසැලේ ළමයින්
ඉගෙන ගන්නා පන්තිය ;
සමූහය ; පෙළ.- ඇ. පාසැලේ
පන්තිය.

ශ්‍රේණි වර්ණපටය (පාරිභා.) [නා.]
තුන් පැත්තක් ඇති ප්‍රස්ථයක්
මැදින් රශ්මියක් යැවූ විට ඉන්
බෙදී යන වර්ණ මාලාව.

ශ්‍රේයස [නා.] අ. සම්පත්තිය ;
යසස.- ආ. මෝක්ෂය.- ඇ. ශුභ
සිද්ධිය ; යහපත.

ශ්‍රේෂ්ඨ [වි.] ඉතා උසස් ; ඉතා
උතුම් ; පැසසිය යුතු ; අග්‍ර.

ශ්‍රේෂ්ඨයා [නා.] උතුම් තැනැත්තා ;
උත්තමයා.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය [නා.] උසස්
අධිකරණ සභාව ; සුප්‍රීම්
උසාවිය.

ශ්‍රෝණ රක්තක [නා.ප්‍ර.] පද්මරාග
මාණිකා ; පියුම්මිණි.

ශ්‍රෝණි [නා.ප්‍ර.] උකුල ; තුනටිය.

ශ්‍රෝණි කුහරය (පාරිභා.) [නා.]
උකුල හා සම්බන්ධ කුහරය ;
උකුළු සන්ධිය සඳහා වූ කුහරය ;
ශ්‍රෝණි කෝටරය.

ශ්‍රෝණි ඡේදය (පාරිභා.) [නා.]
ශ්‍රෝණි මේඛලාවේ තිබෙන මහා
කුහරය ; ජාදක ඡේදය.

ශ්‍රෝණි ඵලකය (පාරිභා.) [නා.]
උකුළු ඇටය.

ශ්‍රෝණි මේඛලාව (පාරිභා.) [නා.]
කශේරුව පහළ කෙළවරේ වූ
අස්ථි වළල්ල ; පාෂ්ඨවංශීන්ගේ
පස්සා ගාත් හෝ පස්සා වරල්
හෝ සන්ධානය වන කංකාල
සැකිල්ල.

ශ්‍රෝත [නා.ප්‍ර.] අ. කන ; කර්ණය.-
ආ. සැඩ දිය පහර ; මහෝඝය ;
ජල ප්‍රවාහය.

ශ්‍රෝතස [නා.] අ. කර්ණය ;
කන.- ආ. වේගයෙන් ගලන
දිය පහර.- ඇ. සිතෙහි ගලා
යන කෙලෙස්.- ඇ. සිරුරේ
ලේ ගමන් කරන නාල.

ශ්‍රෝතාපත්ති [නා.ප්‍ර.] සෝතාපත්ති
මාර්ගය ; සෝවාන් මග.

ශ්‍රෝතාපත්ති මාර්ගය [නා.] නිවන
කරා ගමන් කළ යුතු මග ;
සෝවාන් මග.

ශ්‍රෝතා [වි.] අසන ; සවන්දෙන.

ශ්‍රෝත්‍රය [නා.] කන ; කර්ණය.

ශ්‍රෝත්‍රිය [නා.ප්‍ර.] බමුණා ;
බ්‍රාහ්මණයා.

ශ්‍රීලක්ෂණ [වි.] සිනිඳු ; සියුම්.

ශ්‍රීලං [වි.] බුරුල් ; ලිහිල්.- [නා.ප්‍ර.]
මෘදුබව ; ලිහිල් ගතිය.

ශ්‍රී ලාංකික [වි.] පැසසිය යුතු ;
ප්‍රශංසා කටයුතු.

ශ්‍රී ලිංග [වි.] අ. වැළඳගත් ;
එකතු වූ.- ආ. සිලුටු ; රළු නැති.-
ඇ. (පාරිභා.) කැටි ගැසුණු.

ශ්‍රී ලේඛකය (පාරිභා.) [නා.] කැටි
ගැසීම ඇති කරන ද්‍රව්‍යය.

ශ්‍රී ලේඛනය (පාරිභා.) [නා.] ශ්‍රී ලිංග
වීම ; කැටි ගැසීම.

ශ්‍රී ලේඛය [නා.] අ. වැළඳ ගැනීම ;
එකතු වීම.- ආ. එක් පදයකින්
නොහොත් පද සංඛ්‍යාවක
අර්ථ බහු සංඛ්‍යාවක් පළ
කිරීමේ අර්ථාලංකාර විශේෂය.

ශ්‍රී ලේඛම [නා.ප්‍ර.] නැහැය වැනි
තැන්වලින් ස්‍රාවය කෙරෙන
සෙම.

ශ්‍රී ලේඛම පටලය (පාරිභා.) [නා.]
ශ්‍රී ලේඛම ස්‍රාවය කරන ග්‍රන්ථි
සහිත වූ ද, ශරීරයේ ඇතැම්
නාලාකාර කුහරවල තිබෙන්නා
වූ ද ආස්තරණයක් ;
ශ්‍රී ලේඛමලකය.

ශ්‍රී ලේඛමල [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ලේඛම ;
සෙම ; බෙලසුල් ; සිදන් ;
සෙවල.

ශ්‍රී ලේඛමල භාරකය (පාරිභා.) [නා.]
සෙම කැඩීයාම ඇති කරන
දෙය.

ශ්‍රී ලෝකය [නා.] අ. සංස්කෘත
භාෂාවෙන් රචිත පදය.- ආ.

ස්තූතිය ; ප්‍රශංසාව ; ස්තෝත්‍රය.-
ඇ. කීර්තිය ; යසස.

ශ්‍රී වසන (පාරිභා.) [වි.] ආශ්වාස
ප්‍රශ්වාස කිරීම පිළිබඳ.

ශ්‍රී වසන ඉන්ද්‍රිය (පාරිභා.) [නා.]
හුස්ම ගැනීම හා හෙළීම සිදු
කරන ඉන්ද්‍රිය.

ශ්‍රී වසනය [නා.] හුස්ම ගැනීම හා
පිට කිරීම.

ශ්‍රී වසන ලබ්ධිය (පාරිභා.) [නා.]
අවශෝෂණය කරනු ලබන
ඔක්සිජන් ප්‍රමාණය හා මුදා
හරිනු ලබන කාබන්-
ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රමාණය අතර
ඇති අනුපාතය.

ශ්‍රී වාසනාලය (පාරිභා.) [නා.]
ස්වරාලයේ සිට පෙණහල්ල
දක්වා හුස්ම ගෙන එන නාලය.

ශ්‍රී වාසය [නා.] අ. රෝගයක
නාමය ; ඇදුම.- ආ. හුස්ම ;
ආශ්වාස වාතය ; සුසුම.

ශ්‍රී වේන [නා.ප්‍ර.] අ. සුදුපාට ; එළ
පැහැය ; ධවල.- ආ. කවඬි ;
මුහුදු බෙල්ලා.- ඇ. රිදී.

ශ්‍රී වේනකය [නා.] වර්ණ ඉවත්
කිරීම පිණිස භාවිත කරන
ද්‍රව්‍යයක්.

ශ්‍රී වේනවිෂ්‍රය [නා.] සුදු කුඩය ;
සේසත.

ශ්‍රී වේන ද්‍රව්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
මධ්‍ය ස්නායු පද්ධතියේ සුදට

පෙනෙන කොටස ; ශ්‍රීවේත
පදාර්ථය.

ශ්‍රීවේතනය (පාරිභා.) [නා.] වර්ණ
සුදුපාට කිරීම ; විරංජනය.

ශ්‍රීවේත මණ්ඩලය [නා.] ඇසෙහි
සුදු ඉංගිරියාව.

ශ්‍රීවේත ලවය (පාරිභා.) [නා.]
වර්ණයක් රහිත ලවය.

ශ්‍රීවේතාණුව [නා.] සුදු පැහැති
අණුවලින් යුත් රුධිරය ; සුදු
රුධිරාණුව ; ශ්‍රීවේත සෛලය.

ශ්‍රීවේතාමිශ්‍ර [නා.ප්‍ර.] සුදු පිළි ;
සුදුපාට වස්ත්‍ර.

ශ්‍රීවේද [නා.ප්‍ර.] ඩහදිය.

අමිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ පනස් වැනි
අකුර ; තිස්සත් වැනි
ව්‍යංජනාක්ෂරය.

අට, අඩි [නා.ප්‍ර.] හය ; සය.

අට අභිඥා, අඩි⁰ [නා.බහු.] සමථ
විදර්ශනා භාවනාවල ප්‍රතිඵල
වශයෙන් ලැබෙන විශිෂ්ට ඥාන
හය ; ඉද්ධිවිධ, දිබ්බසෝත,
චේතෝපරිය, පුබ්බේ
නිවාසානුස්සති, චුතුපපාත යන
පංච අභිඥාවන් සහ
ආසවක්ඛය ඥානය යන සය.

අට අසාධාරණ ඥාන [නා.ප්‍ර.බහු.]
බුදුරජාණන් වහන්සේට
පමණක් විශේෂ වූ ඥාන සය.

අට ආයතන [නා.ප්‍ර.] චිත්ත
වෛතසික ධර්මවලට කාරණා
වන ආයතන හය ; චක්ඛු,
සෝත, සාණ, ජීවිහා කාය, මන
යන ආයතන හය.

අටකය [නා.] හයේ ගොඩ ; හයේ
සමූහය ; හයේ ඒකකය.

අට කෝණය [නා.] පැති හයකින්
යුත් රූපය ; අඩග්‍රය.

අට දර්ශනය, අඩි⁰ [නා.] බුද්ධ
කාලයෙන් පසු දඹදිව ඇති වූ
දර්ශන හය ; සාංඛ්‍ය, න්‍යාය,
වෛශේෂික, යෝග, මීමංසා,
වේදන්ත යන සය.

අටද්වාර, අඩි⁰ [නා.ප්‍ර.බහු.] රූප,
ශබ්ද ආදී අරමුණු සන්තානයට
ඇතුළු වන දොරටු සය.

අටපදී [නා.ප්‍ර.] පාද හයක් ඇත්තා
වන මී මැස්සා ; හෘඩ්ගයා.

අටභාෂා, අඩි⁰ [නා.ප්‍ර.] භාෂා හය ;
සංස්කෘත, ප්‍රාකෘත, මාගධී,
පෛශාචී, ශෞරසේනී සහ
අපභ්‍රංස යන භාෂා හය.

අටල් [නා.ප්‍ර.] රෙදි විවීමේ දී හරස්
නූල යැවීම සඳහා භාවිත වන
උපාංගය.

අටවර්ණ, අඩි⁰ [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ රශ්මි
මාලාවේ වර්ණ හය වන නීල,
පිත, ලෝහිත, අචදාත, මාංජෂ්ඨ,
ප්‍රභාෂ්වර.

අටශාස්තෘ [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ කාලයෙහි විසූ අන්‍ය ශාස්තෘවරයන් සඳෙන ; පූර්ණ කස්සප, මක්ඛලී සෝමාල, නිගණ්ඨනාටපුත්ත, සඤ්ජය බෙල්ලට්ඨිපුත්ත, පකුධ කච්චායන, අජිත කේසකම්බල.

අඩංක (පාරිභා.) [වි.] පැති හයකින් යුක්ත වූ ; කොටස් හයකින් යුක්ත.

අඩහිඤා [නා.ප්‍ර.] අටි අහිඤා බ.

අඩග්‍රය, අඩසුය (පාරිභා.) [නා.] පැති හයක් හා කෝණ හයක් ඇති රූපය.

අඩායතනය [නා.] විදර්ශනා ඥානය වැඩිමට භූමි වූ ධර්ම ; ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, සිත යන ආයතන සය.

අඬින්ද්‍රිය [අඩ+ඉන්ද්‍රිය] [නා.ප්‍ර.] ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, සිත යන ඉන්ද්‍රිය ධර්ම හය.

අණ්ඩුබ [නා.ප්‍ර.] මුහුණු සයක් ඇත්තා ; කතරගම දෙවිදු ; ස්කන්ධ කුමාර ; කඳ කුමරු.

අන්ටය [නා.] විදුලිය ධාරාවක් ප්‍රධාන මාර්ගය හැර වෙනස් මාර්ගයකින් යාමට සැලැස්වීමේ කාරකය.

අෂ්ට [නා.ප්‍ර.] හැට.

අෂ්ටම ක්‍රමය [නා.] කෝණ මැනීමේ ක්‍රමයක්.

අෂ්ඨකය (පාරිභා.) [නා.] වෘත්තයක හයෙන් පංගුවක වාපයක් ආශ්‍රිත ව කෝණික දුර මැනීමේ උපකරණය.

අෂ්ඨි [නා.ප්‍ර.] සවැනි විභක්තිය හෙවත් සම්බන්ධ විභක්තිය.

අෂ්මපේන් [නා.ප්‍ර.] ප්‍රංසයේ අෂ්මපේන් ප්‍රදේශයේ සාදන වයින් වර්ගය.

අෆලැක්, ඔෆලැක් [නා.ප්‍ර.] පිරිසිදු කළ ලාක්ෂා.

ඕන් [නා.ප්‍ර.] චීනයෙහි ඇති බොද්ධ නිකායක නාමය.

ඕන්ටෝ [නා.ප්‍ර.] මළවුන් ඇදැහීම ප්‍රධාන විශ්වාසය සේ ගත් සාම්ප්‍රදායික ජපන් ආගමක්.

ඉප්පර් ලප (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මැලේරියා රෝගකාරක විෂ බීජ ආසාදනයවීමෙන් සිරුරේ හටගන්නා බිබිලි.

ඡේපර් ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] උපක්‍රමයෙන් ආශ්වාස කරවීමේ ක්‍රමය.

ඡෝඩශ [නා.ප්‍ර.] දහසය ; සොළස.

ස මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ තිස්අට වැනි ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය ; තුන්වැනි උභ්‍යාසාක්ෂරය.- [නා.ප්‍ර.] ආ. සය හෙවත් හය යන සංඛ්‍යාව.- ආ. (ජන්ද.) අට ගණවලින් එකක්.- [උ.] සහිත, ස්වකීය, සමාන අර්ථවල යෙදේ.

සං [උ.] එක්ව, එකට සම්බන්ධ, සමග, මනා සේ, පූර්ණ, එතමනා, අධික, ආසන්න ආදී අරුත්හි යෙදේ.

සංකට, සංඝකට [වි.] අ. අනතුරුදායක ; හානිදායක ; පීඩාදායක.- ආ. බොහෝ ඇති ; බහුල ; ගහණ වූ.

සංකටය, සංඝකටය [නා.] අ. කරදර සහිත කාලය ; අනතුරු සහිත කාලසීමාව.- ආ. සුලු කාලයක් ඇතුළත දී ඇති වන බලවත් වෙනස.- ඇ. අවහිර සහිත බව ; බාධක හෝ සම්බාධක සහිත බව.

සංකඩ [වි.] දිරාගිය ; වැරහැලි වූ ; අබලන්.

සංකඩස්ථනය [නා.] එකතු කිරීම ; ඇඟිළීම.

සංකථනය [නා.] සිදුවීමක් හෝ සිදුවීම් මාලාවක් පිළිවෙළින් කථනය කිරීම ; සාමූහික ව හඬ නගා කියවීම.

සංකථා [නා.ප්‍ර.] ඔවුනොවුන් එක් ව කරන කතාබහ ; සම්මන්ත්‍රණය.

සංකදෝරු (කථා.) [වි.] එරෙහි ; අරියාදු.

සංකන්තිය [නා.] තැනකින් අනික් තැනකට මාරු වීම ; සංක්‍රාන්තිය.

සංකපාණී [නා.ප්‍ර.] සංඛයක් අතින් දරන්නා වන විෂ්ණු දෙවි.

සංකප්ප, සංඝකප්ප [නා.ප්‍ර.] සිතිවිල්ල ; සිතෙහි පහළ වන අදහස ; මතය ; මතවාදය ; චින්තනය ; කල්පිතය ; කල්පනය ; සිතේ මවා ගත් රූපය.

සංකම [නා.ප්‍ර.] අ. මහණකම ; පැවිද්ද ; ප්‍රචුජ්ඣාව.- ආ. මාරුවීම ; සංක්‍රමණය.

සංකම්පිත [වි.] හොඳින් කම්පා වූ ; බෙහෙවින් කම්පිත.

සංකර, සංඝකර [වි.] මිශ්‍ර ; කළවම්.- [නා.ප්‍ර.] අ. මිශ්‍ර වූව ; මුසු වූ දෙය.- ආ. ශිව දෙවි.- ඇ. විෂ්ණු දෙවි.- ඇ. කලහය ; ආරවුල.

සංකරණය [නා.] අ. මුසු වීම ; මිශ්‍ර වීම ; සංකර වීම.- ආ. (පාරිභා.) (ගණිත.) සංකේත පරිමිත සංඛ්‍යාවක් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමේ කාර්යය.

සංකර්මණ [වි.] අදිනු ලබන ; ඇදගන්නා වූ.- [නා.ප්‍ර.] ඇදීම ; (තමාවෙත) ඇද ගැනීම.

සංකර්මණ භාරය (පාරිභා.) [නා.] (යම් පෘෂ්ඨයක් මත) අදිනු ලබන බර.

සංකලන [වි.] එක්කරන ; එකිනෙක
සම්බන්ධ කෙරෙන ;
සම්මිශ්‍රණය වූ.

සංකලන ගණිතය (පාරිභා.) [නා.]
පූර්ණ සංඛ්‍යාමය ශ්‍රිතය සෙවීම.

සංකලනය, සඬකලනය [නා.] අ.
එකතුව ; මුසු වීම ; මිශ්‍ර වීම ;
සම්මිශ්‍රණය.- ආ. (දර්ශන.)
ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ දාර්ශනික පැවතුම්
ඒකාබද්ධ කිරීම.

සංකල්පනය, සඬකල්පනය [නා.]
අ. කල්පනාවෙහි යෙදීම ;
කල්පනා කිරීම ; සිතීම.- ආ.
අදහස ; කල්පනාව ; සිතිවිල්ල.-
ඇ. සංකල්ප රූපය ; විත්ත
රූපය.- ඇ. පිළිගැනීම ;
සම්මතය.

සංකල්පනා [නා.ප්‍ර.] යහපත්
අදහස ; සිතිවිල්ල ; කල්පනාව.

සංකල්ප ප්‍රේරිත (පාරිභා.) [වි.]
අදහස්වලින් හෝ හැඟීම්වලින්
ඉස්මතු කරනු ලැබූ.

සංකල්පය, සඬකල්පය [නා.] අ.
සිතෙහි හෝ හඳෙහි පහළ වන
හැඟීම ; අදහස ; සිතිවිල්ල ;
කල්පනාව.- ආ. යම් වස්තුවක්
පිළිබඳ සිත්හි මවාගත් රූපය ;
විත්ත රූපය.

සංකල්ප විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
සංකල්ප විද්‍යාව ; (දාර්ශනික)
මත සම්බන්ධ විද්‍යාත්මක
ශික්ෂණය.

සංකල්පවේදී [වි.] සංකල්ප ඇසුරු
කරගත්.

සංකල්ප සිද්ධි [නා.ප්‍ර.] විත්ත
ප්‍රාර්ථනා සිද්ධි වීම ; අරමුණු
ඉටු වීම.

සංකල්පික [වි.] සිතින් මවාගත් ;
කාල්පනික හැඟීම් හෝ සිතිවිලි
පිළිබඳ වූ.

සංකල්පින [වි.] අ. කල්පනා කරනු
ලැබූ ; අදහස් කරනු ලැබූ.- ආ.
සිතින් මවාගනු ලැබූ ; සැබෑ
නොවූ.

සංකල්පිත මූලය (පාරිභා.) [නා.]
සිතින් මවාගත් (සංඛ්‍යා) මූලය.

සංකාර [නා.ප්‍ර.] කුණු ; කසල. -
(පාරිභා.) [වි.] කසල ගොඩෙහි
වැඩෙන.

සංකාර කුටය [නා.] කහල ගොඩ ;
කුණු ගොඩ.

සංකාර චෝල [නා.ප්‍ර.]
කුණුගොඩෙහි වූ වස්ත්‍රය ; කසල
ගොඩෙහි දැමූ වස්ත්‍ර කැබැල්ල
හෝ වස්ත්‍රය.

සංකාර ශාකය (පාරිභා.) [නා.]
කසල ගොඩවල වැඩෙන
පැළෑටිය.

සංකාරු, සඬකාරු [නා.ප්‍ර.] ලෝහ
වර්ගයක් ; පිත්තල.

සංකාව, සඬකාව, සාංකාව,
සාඬකාව [නා.] අ. සැකය ;

විවිකි විජාව ; කුකුස ; අනුමානය.- ආ. බලවත් සිත් තැවුල ; ශෝකි පාඨ ගතිය.	සංකීර්ණ ඒකකය (පාරිභා.) [නා.] නිරපේක්ෂ අගය ; සරල නොවූ සංඛ්‍යාව.
සංකා විනෝදනය [නා.] සැක නැති කිරීම.	සංකීර්ණ පත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] කුඩා කොටස්වලින් යුක්ත කොළය.
සංකාශ, සඛිකාශ [වි.] සමාන වූ ; තුල්‍ය වූ.	සංකීර්ණ පද (පාරිභා.) [නා.බහු.] සරල නොවන පද ; අංග ප්‍රත්‍යංග බහුලව ඇති පද.
සංකාසන, සඛිකාසන [නා.ප්‍ර.] කෙටියෙන් කීම ; සැකෙවින් දැක්වීම.	සංකීර්ණ ප්‍රතිබද්ධය (පාරිභා.) [නා.] සර්ව සම වූ තාත්වික කොටස් ද ලකුණින් පමණක් එකිනෙක වෙනස් වන අතාත්වික කොටස් ද සහිත සංකීර්ණ සංඛ්‍යා යුගලයකින් කොයියම් හෝ එක් සංඛ්‍යාවක්.
සංකිත [වි.] සැක සහිත ; සංකා සහිත.	සංකීර්ණ මූට්‍රවූ (පාරිභා.) [නා.] මූට්‍ර කීපයක් එක් කිරීමෙන් තනනු ලබන දැව මූට්‍ර විශේෂයක්.
සංකිරණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යමක සෙසු කොටස්වලට වඩා සිහින් වූ ස්ථානය.	සංකීර්ණ යන්ත්‍ර [නා.ප්‍ර.] සරල යන්ත්‍ර විවිධ ආකාරයට වෙනස් කිරීමෙන් තනා ගන්නා යාන්ත්‍රික උපක්‍රමය.
සංකිලිට්ඨ [වි.] කෙලෙසන ලද.	සංකීර්ණ රාශිය (පාරිභා.) [නා.] සරල නොවූ අගය ප්‍රකාශය ; ආකූල රාශිය.
සංකිලේස, සඛිකිලේස [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් හේතුකොට ගෙන ඇති වන කිළිටි බව.	සංකීර්ණ විකල්පනය (පාරිභා.) [නා.] සරල නොවූ විවිධ කල්පනාව ; ව්‍යාකූල සංකල්පය.
සංකීර්ණ, සඛිකීර්ණ [වි.] අ. සරල නොවූ ; දුර්වබෝධ ; ව්‍යාකූල.- ආ. මිශ්‍ර ලක්ෂණ සහිත වූ ; බොහෝ අංගෝපාංග ඇති ; විවිධාකාර.- ඇ. ගැවසී ගත් ; සමුපලක්ෂිත.	
සංකීර්ණ අයනය (පාරිභා.) [නා.] ව්‍යාකූල ලක්ෂණවලින් යුක්ත පරමාණු ගණයක් ; සරල අයන නිර්මාණය වීම අරභයා කොටස් බවට වෙන් වන අයනය.	

සංකීර්ණ විචල්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
දෙන ලද කරුණු සමූහයක යම්
අවිනිශ්චිත අවයවයක්
නියෝජනය කිරීම සඳහා භාවිත
කරනු ලබන සංකේතය.

සංකීර්ණ විභාගය (පාරිභා.) [නා.]
ගැඹුරින් විභාග කිරීම ; නියුණු
පරීක්ෂණය.

සංකීර්ණ විභරණය [නා.] මිශ්‍ර
වාසය ; කීප දෙනකු එකට එක්
ව විසීම.

සංකීර්ණ සංඛ්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
කොටසක් තාත්වික වූ ද,
කොටසක් කල්පිත වූ ද ගණන.

සංකීර්ණ සංයෝගය (පාරිභා.)
[නා.] පිටි සහ සිනි නිදසුන්
වශයෙන් ගත හැකි
සරල නොවන රසායනික
සංයෝගයක්.

සංකු, සබ්කු [නා.ප්‍ර.] අ. උල ; කුර ;
හෙල්ල.- ආ. කණුව ; ස්තම්භය.

සංකුංචනය, සබ්කුඤ්චනය
(පාරිභා.) [නා.] කුඩා වීම ;
හැකිළීම.

සංකුවිත, සබ්කුවිත [වි.] හැකුළුණ ;
වැසි තිබුණු ; නොපිපුණු.

සංකුපථ, සබ්කුපථ [නා.ප්‍ර.] කණු,
උල් ආදිය මත ඉදිකරන ලද
මාර්ගය.

සංකුල, සබ්කුල [වි.] අ. අවුල් වූ.-
ආ. (පාරිභා.) අධික තදවීම
සහිත.

සංකුලතාව (පාරිභා.) [නා.]
(වෛද්‍ය.) (ලේ, සෙම ආදිය)
එක්රැස් වීම.

සංකුල දුරාර්ථතාවය (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරවාහිනී තුළ ලේ රැස්වීම
නිසා අදාළ ප්‍රදේශයෙහි ඇති
වන වේදනා සහගත ඔසස්වීම.

සංකුලන (පාරිභා.) [වි.] (ලේ ආදිය)
තදවීම සම්බන්ධ.

සංකුලන ඉදිමුම (පාරිභා.) [නා.]
ලේ එක්රැස් වීමෙන් සිදු වන
ඉදිමුම.

සංකුලිත [වි.] ගැවසී ගත් ; පිරිහිය ;
ආකුල වූ.

සංකුව [නා.] අ. හක්ගෙඩිය ; සක.-
ආ. සක් නද හා සමාන ධ්වනි
නංවන උපකරණය.- අ. ෭.
මාලිමා යන්ත්‍රය ; කොම්පාසුව.

සංකෘෂ්ටිය (පාරිභා.) [නා.]
සිරුරෙහි හෘද් කපාට ආදී
නාලයක් සිහින් වීම.

සංකේත, සබ්කේත [වි.] අ.
සලකුණු ඇසුරින් කරන ;
ලකුණක් යොදා නිරූපණය
කෙරෙන හෝ විභ්නියක් මගින්
නියෝජනය කෙරෙන.- ආ.
නිමිත්තක්, සටහන් කිරීමක්,
නාම මාත්‍රයක් වශයෙන් කරනු
ලබන.- [නා.ප්‍ර.] අ. ද්‍රව්‍ය, ශබ්ද,
සංඛ්‍යා, සංකල්ප ආදී යමක්
නිරූපණය කෙරෙන සලකුණ ;
සලකුණක් වශයෙන් යොදා

ගන්නා ලාඤ්ඡනය ; එයින් බාහිර වූ විශේෂ කරුණක් හෝ කරුණු කිහිපයක් නියෝජනය කරමින් එහි අර්ථ සාරය ප්‍රකාශ කිරීමේ සංලක්ෂ්‍යය වශයෙන් යෙදෙන ලාඤ්ඡනය.- ආ. (පාරිභා.) සූත්‍ර වාක්‍යය.- ඇ. (පාරිභා.) එකතුව ; සංග්‍රහය ; සංහිතාව.

සංකේත ඡන්දය [නා.] හුදෙක් නිමිත්තක් වශයෙන් ප්‍රකාශ කරනු ලබන කැමැත්ත ; සංකේතයක් වශයෙන් දෙන ඡන්දය.

සංකේතනය (පාරිභා.) [නා.] අ. සංඥාව.- ආ. සංකේත මගින් නිරූපණය කිරීම.

සංකේත ප්‍රකාශනය (පාරිභා.) [නා.] සංකේත මගින් අදහස් හැඟීම් ආදිය ප්‍රකාශනය.

සංකේත වර්ජනය [නා.] අනාගතයෙහි දී සිදු කිරීමට සැලසුම් කරන ලද ලොකු වර්ජනයක හෙවත් වැඩ වැරීමක නිමිත්තක් හැටියට කරන සේවා වර්ජනය.

සංකේතවාදය (පාරිභා.) [නා.] සංකේත අනුසාරයෙන් අදහස් ප්‍රකාශන ක්‍රමය.

සංකේත සිතියම (පාරිභා.) [නා.] සංකේත මගින් කරුණු විග්‍රහ කෙරෙන භූ සිතියම.

සංකේත සිද්ධාන්තය (පාරිභා.) [නා.] කල්පිතය ; උපන්‍යාසය.

සංකේත සූත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] සංකේත අනුසාරයෙන් දක්වන සූත්‍රය.

සංකේතාත්මක [වි.] සංකේත හෙවත් සලකුණු පිළිබඳ වූ ; සංකේතයක් වශයෙන් සැලකිය යුතු ; සංකේත උපයෝගීත්වයෙන් කරනු ලබන.

සංකේතුව (පාරිභා.) [නා.] කේතු රූපාකාර ශාක ව්‍යූහය ; කේතුව.

සංකේන්ද්‍ර (පාරිභා.) [වි.] මධ්‍ය පාලනයකින් යුතු ; මධ්‍යගත.- [නා.ප්‍ර.] එක්රැස් වූ තැන් ; රාශිභූත වූ ස්ථාන.

සංකේන්ද්‍රගත (පාරිභා.) [වි.] තනි මධ්‍යස්ථානයකට එක් වුණු ; මධ්‍යගත ; සංකේන්ද්‍රිත.

සංකේන්ද්‍රණය (පාරිභා.) [නා.] අ. එක් මධ්‍යස්ථානයකට රාශිභූත කිරීම හෝ වීම ; මධ්‍යගත කිරීම.- ආ. දියරවල උකු ගතිය වැඩිකිරීමෙන් එය බලවත් කිරීම ; සාන්ද්‍රණය.

සංකේන්ද්‍රික (පාරිභා.) [වි.] එක ම මධ්‍යස්ථානයකට වට වූ ; එක ම මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යයක් ඇති ; ඒක කේන්ද්‍රික.

සංකේන්ද්‍රික (පාරිභා.) [වි.] අ. සන බව සංකෝචනය කිරීමෙන්

බලය වැඩි කළ ; උතු කළ ;
සාන්ද්‍ර.- ආ. මධ්‍යගත කළ ;
එක ම තැනකට එක් වූ.

සංකොට්ඨකාව (පාරිභා.) [නා.]
සංයෝජිත බිජු පත්‍ර තිබීමේ
ලක්ෂණය ; සංබිජපත්‍රතාව.

සංකෝච, සඬ්කෝච [වි.]
හැකුළුණු ; මුකුලිත.- [නා.ප්‍ර.]
අ. හැකිළීම ; මුකුලිත වීම ;
සංකාශ්ඨය.- ආ. (යමකින්)
මිදීම ; වෙන් වීම.

සංකෝචක (පාරිභා.) [වි.] (පේශි,
පටක, තන්තු ආදිය) කෙටි
වන ; දිගින් අඩු වන.

සංකෝචක ආශයිකාව (පාරිභා.)
[නා.] හැකිලෙනසුලු කුඩා ද්‍රව
කුහරයක් ; ලොකු-කුඩා වන
ආශයිකාව.

සංකෝචක තන්තුව (පාරිභා.)
[නා.] කෙටි වන (පේශි)
කෙන්ද ; හැකිලෙන තන්තුව.

සංකෝචකතාව (පාරිභා.) [නා.]
හැකිලෙන ස්වභාවය ; කුඩා වන
ගතිය ; දිග අඩුකර ගැනීම
සඳහා ඇතැම් සෛල හා පටක
සතු හැකියාව.

සංකෝචක මුල් (පාරිභා.) [නා.බහු.]
පසෙහි අවශ්‍ය ප්‍රමාණයකට
බල්බය හෝ කෝමය පහළට
ඇද ගැනීමට හැකි ශාක මුල්
විශේෂයක්.

සංකෝචක රික්තකය (පාරිභා.) [නා.]
ඇතැම් ප්‍රොටොසෝවාන්ගේ
තිබෙන ද්‍රව පිරි කුහරයක්.

සංකෝචන (පාරිභා.) [වි.] හැකිළීම
පිළිබඳ වූ ; හකුළවන ;
සම්පීඩන අඩු කරන ; සීමා
කරන.

සංකෝචන කෝදුව (පාරිභා.)
[නා.] සංකෝචන වාසිය
ඉතුරුකොට, සාමාන්‍ය
කෝදුවට වඩා ලොකු කොටස්
වලට බෙදා ඇති මිනුම් කෝදුව.

සංකෝචන නළය (පාරිභා.) [නා.]
(තුළක්කු ආදියෙහි) වාතය
තෙරපන බටය.

සංකෝචනය (පාරිභා.) [නා.]
අ. හැකිළීම ; කුඩා වීම ;
ප්‍රමාණයෙන් අඩු වීම.- ආ.
පීඩනය ; සම්පීඩනය.

සංකෝචන වාසිය (පාරිභා.) [නා.]
හැකිළීමට ඉඩ තබා, ඒ සඳහා
තබන වැඩි ප්‍රමාණය.

සංකෝචන සංගුණකය (පාරිභා.)
[නා.] විවරයකින් පිට වන දියර
ක්ෂේපයක අවම හරස්කඩ
වර්ගඵලයෙහිත් විවරයේ
වර්ගඵලයෙහිත් අනුපාතය.

සංක්‍රම, සඬ්ක්‍රම, සංක්‍රමණ,
සඬ්ක්‍රමණ [වි.] අ. එක් තැනකින්
අනෙකකට යන හෝ වෙනස්
වන ; රටකින් රටකට යෑම

පිළිබඳ ; මාරු වන.- ආ. කෙනකුගෙන් තවත් කෙනකුට පැතිරෙන ; බෝවෙන ; සංක්‍රාමික.- [නා.ප්‍ර.] අ. තැනින් තැනට මාරු වීම ; රටකින් රටකට යෑම ; ආගමන - විගමනය.- ආ. (ග්‍රහ ආදීන්) රාශියෙන් රාශියට මාරු වීම ; සංක්‍රාන්තිය.- ඇ. රෝගයක් බෝවීම ; කෙනකුගෙන් වෙන කෙනකුට රෝගය පැතිරීම.

සංක්‍රමණ කලාපය (පාරිභා.) [නා.] පාරිසරික ප්‍රජා වර්ග අතර සංකලනය සිදු වන කලාපය.

සංක්‍රමණ දෙපාර්තමේන්තුව [නා.] ආගමනය හා විගමනය පිළිබඳ රාජ්‍ය පරිපාලන ආයතනය.

සංක්‍රමණ පාලක [නා.ප්‍ර.] ආගමන - විගමන පාලනය කරන නිලධාරියා.

සංක්‍රමණ ලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.) [නා.] එක් ස්ථිතිකරූපී ආකාරයක් අනෙක් සහ ආකාරයක් බවට පත් වන උෂ්ණත්වය.

සංක්‍රමණිකයා [නා.] තැනින් තැනට යන තැනැත්තා.

සංක්‍රාන්ති, සඛ්‍යාන්ති [වි.] ඇති තත්ත්වයෙන් වෙනස් වන ; තිබූ තත්ත්වයෙන් අනෙකකට පෙරළෙන.

සංක්‍රාන්ති කෝණය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත් චුම්බක හෝ ධ්වනික

හෝ විකිරණයේ පූර්ණ පරාවර්තනය පිළිබඳ වූ කෝණයක් ; අවධි කෝණය.

සංක්‍රාන්ති මානය (පාරිභා.) [නා.] සංක්‍රමණය වන නක්ෂත්‍ර වස්තු නිරීක්ෂණය සඳහා අනුවර්තිත දුරේක්ෂ උපකරණය.

සංක්‍රාන්තිය [නා.] අ. පැවතුණු තත්ත්වයෙන් වෙනස් තත්ත්වයකට පෙරළීම හෝ යෑම ; හවයෙන් හවයට යෑම.- ආ. ග්‍රහයන් සිටින රාශියෙන් වෙනත් රාශියකට මාරු වීම.

සංක්‍රාම (පාරිභා.) [වි.] කොටසකින් ගෙන තවත් කොටසකට බෙදා දෙන ; සංක්‍රමණය කරවන.

සංක්‍රාමක, සංක්‍රාමික [වි.] අ. කෙනකුගෙන් තවත් කෙනකුට පැතිරෙන ; බෝවෙන ; ආසාදක.- ආ. පැමිණි.

සංක්‍රාමය [නා.] එකකින් අනෙකකට ගමන් කිරීම ; මාරු කිරීම.

සංක්‍රාම වැය [නා.ප්‍ර.] භාණ්ඩ හා සේවා පරිභෝජන බලය කෙනකුගෙන් අන්‍යයකුට පැවරීම ; සංක්‍රමණය කරනු ලබන වියදම.

සංක්‍රාමයතාව (පාරිභා.) [නා.] අ. රෝගයක් බෝවීමට ඇති හැකියාව.- ආ. මාරු කිරීමට හෝ වෙන්වීමට ඇති හැකියාව ; සංක්‍රමණයවීමට ඇති හැකියාව.

සංක්ලිෂ්ට, සඛික්ලිෂ්ට [වි.] කිලිටි ;
අපිරිසුදු.

සංක්ලේශ, සඛික්ලේශ [නා.ප්‍ර.] සිත
කිලිටි කරන රාගාදී කෙලෙස් ;
කෙලෙසීමට හේතු වන
කාරණය.

සංක්ෂය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ගෙවී
යෑම ; ක්ෂය වීම ;
සමාහරණය.- ආ. ක්ෂය වීමේ
රෝගය ; ක්ෂය රෝගය.

සංක්ෂිප්ත, සඛික්ෂිප්ත [වි.]
සවිස්තර නොවූ ; කෙටි ;
ලුහුඬු ; සම්පිණ්ඩිත.

සංක්ෂිප්ත අංකනය (පාරිභා.) [නා.]
අ. අංක රාශි ආදිය සංකේත
මගින් නිරූපණය කිරීම.- ආ.
එසේ නිරූපිත සංකේත
පද්ධතිය.

සංක්ෂිප්තය [නා.] අ. විස්තර අඩු
ලේඛනය ; ලුහුඬු සටහන ;
සාරාංශය.- ආ. කෙටි
අකුරුවලින් දක්වනු ලබන දෙය.

සංක්ෂේප, සඛික්ෂේප [වි.] කෙටි ;
ලුහුඬු ; සම්පිණ්ඩිත.

සංක්ෂෝභය, සඛික්ෂෝභය [නා.]
අ. කලබලය ; නොසන්සුන්
බව ; ඇවිස්සීම.- ආ. සෙලවීම ;
වෙවිලීම ; කම්පනය ; කැළඹීම.

සංඛත, සඛිඛත [වි.] හේතු
ප්‍රත්‍යයන් විසින් සකස් කරන
ලද ; හේතු නිසා උපන්.

සංඛනය, සඛිඛනය [නා.] හේතු
ප්‍රත්‍යයන් විසින් සකස් කරන
ලද්ද.

සංඛය, සඛිඛය [නා.] අ.
හක්ගෙඩිය ; සක.- ආ. නළලේ
දෙකෙළවර පිහිටි මර්ම
දෙකක්.- ඇ. සෙවෙල් ශාකයක්.-
ඇ. (සංගී.) තාලයක්.- ඉ.
හිසරදය විශේෂ ලක්ෂණයක්
කොට ඇති රෝගයක්.- ඊ.
හිසෙහි අස්ථියක්.

සංඛලා, සඛිඛලා [නා.ප්‍ර.] අ.
පාදාහරණයක් ; සුසැට
අඛරණින් එකක්.- ආ. හැකිල්ල ;
අත්මාංචුව ; දම්වැල.

සංඛලික, සඛිඛලික [වි.] දම්වැලින්
කළ ; හැකිලි සහිත.- [නා.ප්‍ර.]
දම්වැල ; හැකිල්ල ; විලංගුව.

සංඛසිලා [නා.ප්‍ර.] අගනා මැණික්
විශේෂයක් ; හක්ගල්.

සංඛාභය (පාරිභා.) [නා.] අවල
ලක්ෂ්‍යයක භ්‍රමණය වන
රේඛාවක් මත නියත දිගක්
ඇති රේඛා ඛණ්ඩයක
දෙකෙළවරෙහි ම පර්යන්ත
සමන්විත වූ තල වක්‍රයක්.

සංඛාර, සඛිඛාර [නා.ප්‍ර.] කුශල
අකුශල කර්ම රැස් කිරීම
ලක්ෂණ කොට ඇති ධර්ම
සමූහය ; ප්‍රත්‍යෝත්පන්න ධර්ම
සමූහය ; සංස්කාර ස්කන්ධය.

සංඛිත්ත, සඛිඛිත්ත [වි.] අ.
හැකුළුණු ; සංකෝචනය වූ.-
ආ. කෙටි ; සංක්ෂිප්ත.

සංඛේය, සඛිඛේය [වි.] ගණන් කළ
හැකි ; ගිණිය හැකි.

සංඛ්‍යා අංකනය (පාරිභා.) [නා.]
ඉලක්කමකින් ගණන් දැමීම.

සංඛ්‍යා අගය [නා.ප්‍ර.] සංඛ්‍යා
හෙවත් අංක වශයෙන් ඇති
වටිනාකම.

සංඛ්‍යාංක [වි.] ඉලක්කම් පිළිබඳ
වූ ; සංඛ්‍යා සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.]
ඉලක්කම්.

සංඛ්‍යාංකනය [නා.] අ. ගණන්
කිරීම ; ගණන් අකුරෙන් ලිවීම ;
ගණන් දැමීම.- ආ. (පාරිභා.)
ඇතලොග් සංඥා,
පරිගණකයට වටහාගත හැකි
ආකාරයට ඩිජිටල් සංඥා බවට
හැරවීම.

සංඛ්‍යාංක පරිගණකය [නා.]
විදුලිය ඇති හා නැති යන
අවස්ථා දෙක 1 හා 0 යන
ද්විමය සංඛ්‍යා ක්‍රමයට
අනුයුක්ත කරමින් ක්‍රියා කරවන
පද්ධතිය සහිත පරිගණකය.

සංඛ්‍යාංක විතරයන [නා.ප්‍ර.]
පණිවිඩයක් යවන තැනැත්තා
හඳුනාගත හැකි එන්ක්‍රිප්ට්
(ගුප්ත කේතනය) කළ දත්ත
බණ්ඩයක්.

සංඛ්‍යාංක ශ්‍රව්‍ය [නා.ප්‍ර.] නාද
රටාවලට විශේෂ ප්‍රයෝග එක්
කරමින් හැසිරවිය හැකි
පරිගණක තාක්ෂණය ; ඩිජිටල්
මිඩියෝ.

සංඛ්‍යාංක ස්ථාවරකය [නා.] කුඩා
විඩියෝ කැමරාවලින් විඩියෝ
කිරීමේදී බාහිර බලපෑම් නිසා
ඇති වන වලනයන් මග හැර
පැහැදිලි දර්ශන ලබා දෙන
ක්‍රියාමාර්ගය.

සංඛ්‍යාකාරය [නා.] ගණන් හා
අනුකූලත්වය ; සංඛ්‍යා පිළිවෙළ.

සංඛ්‍යා ක්ෂේත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
ගණන් පිළිබඳ විෂය ප්‍රදේශය ;
ඉලක්කම් පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රය.

සංඛ්‍යාගත, සඛිඛ්‍යාගත [වි.]
ගණන්වල ඇතුළත් ; සංඛ්‍යාවෙහි
අන්තර්ගත.

සංඛ්‍යා ග්‍රහණය [නා.] ගණනක්
ගැනීම ; සංඛ්‍යාවක් ගැනීම.

සංඛ්‍යාත, සඛිඛ්‍යාත [වි.] අ. (මනා
කොට) කියන ලද ; නම් වූ.-
ආ. ගණන් ගන්නා ලද ; ගණන්
කළ.- [නා.ප්‍ර.] අ. නැවත, නැවත
සිදුවන ක්‍රියාවක් නියමිත
කාලසීමාවක් ඇතුළත සිදුවන
වාර ගණන.- ආ. (පාරිභා.)
ධාරාවක වක්‍ර පටිපාටිය
තත්පරයක දී සිදුවන වාර
ගණන.- ඇ. ගණන් කිරීම ;
ගණන් ගැනීම.

සංඛ්‍යාත ව්‍යාප්තිය (පාරිභා.) [නා.]
සාපේක්ෂ සංඛ්‍යාතය හෙවත්
අගය කාණ්ඩයක් මත
විචල්‍යයක් සිදුවිය හැකිය යන
සම්භාවිතාව මැනීමේ ශ්‍රිතයක්.

සංඛ්‍යාත ශ්‍රිතය (පාරිභා.) [නා.]
තාත්වික අගය ඇති ශ්‍රිතය.

සංඛ්‍යාතික්‍රාන්ත, සබ්ඛ්‍යාතික්‍රාන්ත
[වි.] ගණන් සීමාව ඉක්මවූ ;
සංඛ්‍යා විෂයය ඉක්මවා ගිය.

සංඛ්‍යාතිය (පාරිභා.) [නා.] කිසියම්
පරාමිතියක් පිළිබඳ ව නියැදීමක්
මගින් ලබාගත් දත්ත කොටස
හෙවත් ඇස්තමේන්තුව.

සංඛ්‍යාතික, සබ්ඛ්‍යාතික [වි.]
ගණන් ප්‍රමාණයක් ඉක්මවා
ගිය ; සංඛ්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ සීමා
ඉක්ම වූ.

සංඛ්‍යාත්මක, සබ්ඛ්‍යාත්මක [වි.]
අ. ගණනින් පෙන්නුම් කළ
හැකි ; සංඛ්‍යාවලින් දැක්විය
හැකි.- ආ. ප්‍රමාණ වශයෙන්
වූ ; ප්‍රමාණික.

සංඛ්‍යාත්මක අගය (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] අ. ගණන් වශයෙන් ඇති
වටිනාකම ; සංඛ්‍යා අනුව ගත්
කල ඇති අගය.- ආ. සංඛ්‍යාවක
ධන හෝ සෘණ ලකුණු ඉවත්
කළ විට එහි වටිනාකම.

සංඛ්‍යාත්මක ආගණිතය [නා.]
සංඛ්‍යා වශයෙන් කරන ගණන්
බැලීම.

සංඛ්‍යාත්මක නිදර්ශකය (පාරිභා.)
[නා.] ගණනින් දක්වන
නිදසුන ; සංඛ්‍යා ආශ්‍රයෙන්
උදාහරණ දැක්වීම.

සංඛ්‍යාත්මක පත්‍රලේඛය [නා.]
ගණන් පත්‍රිකාවලින් සකස් වූ
ලෙජරය.

සංඛ්‍යාත්මක භාවිකථනය [නා.]
අදාළ මූලික සමීකරණ
සම්බන්ධ සංඛ්‍යා ආශ්‍රයෙන්
කරනු ලබන විසඳීම් මගින්
වායුගෝලීය වෙනස්කම්වල
හැසිරීම් රටාව පිළිබඳ අනාවැකි
පළ කිරීම.

සංඛ්‍යාත්මක මූලය [නා.] අංක
ගණිතමය මූල අංකය.

සංඛ්‍යාත්මක යතුරු ඇහිරුම [නා.]
පරිගණකය හා සම්බන්ධ යතුරු
පුවරුවේ දකුණු පසින් ඇති
ඉලක්කම් සහිත කොටස.

සංඛ්‍යාත්මක රාශිය (පාරිභා.) [නා.]
සංඛ්‍යාවක් වශයෙන් ගන්නා
ගොඩ ; ගණනක් වශයෙන්
වටිනාකම් ඇති රාශිය.

සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණය
(පාරිභා.) [නා.] (උසස්) ගණිත
ප්‍රශ්න නිරාකරණය සඳහා අංක
ගණිතය යොදාගෙන ආසන්න
ශිල්පී ක්‍රම හැඳෑරීම.

සංඛ්‍යාත්මක ස්ථායීතාව (පාරිභා.)
[නා.] සංඛ්‍යා වශයෙන් ඇති
ස්ථාවරභාවය.

සංඛ්‍යාද්‍යර්ථ [නා.ප්‍ර.] ගණන් ආදී
අරුත්.

සංඛ්‍යාන, සඛ්ඛ්‍යාන [වි.] ගණන්
සම්බන්ධ වූ ; සංඛ්‍යා පිළිබඳ
වූ.

සංඛ්‍යාන අනුමිතිය (පාරිභා.)
[නා.] සසම්භාවී නියැදින් පදනම්
කොට ගෙන කිසියම්
ජනගහනයක් පිළිබඳ
නිගමනවලට බැසීමේ ක්‍රියාවලිය.

සංඛ්‍යාන අභිලේඛනය (පාරිභා.)
[නා.] ක්‍රමවත් ලෙස රැස් කළ
ගණන් විස්තර පිළිබඳ විශේෂ
ලියවිල්ල.

සංඛ්‍යාන උද්ගමනය (පාරිභා.)
[නා.] සංඛ්‍යා ආශ්‍රයෙන් දැක්විය
හැකි උද්ගමනය ; ගණන්
මාර්ගයෙන් දැක්විය හැකි
උද්ගමනය.

සංඛ්‍යාන පද [නා.බහු.]
සංඛ්‍යානයෙහි ව්‍යවහාර වන
පද ; සංඛ්‍යාලේඛන විද්‍යාවේ
යෙදෙන පද.

සංඛ්‍යාන පාලනය (පාරිභා.) [නා.]
ගණන් විස්තර හෙවත් සංඛ්‍යා
ලේඛන හැසිරවීම ; සංඛ්‍යා
ලේඛන උපයෝගීත්වයෙන්
කරන පාලනය.

සංඛ්‍යාන ප්‍රස්තාරය (පාරිභා.)
[නා.] ගණන් නිලවී හෙවත්
සංඛ්‍යා විස්තර නිරූපණය කරන
ප්‍රස්තාරය.

සංඛ්‍යානය, සඛ්ඛ්‍යානය [නා.] අ.
ගණන් දැක්වීම ; ගිණීම.- ආ.
ක්‍රමවත්ව පිළියෙළ කළ
සංඛ්‍යාලේඛන.- අර. ගණනක්
ඉලක්කම් නොලියා අකුරින්
ලිවීම.

සංඛ්‍යාන විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
දත්ත ලබාගැනීමේ, ඒවා
විශ්ලේෂණය කිරීමේ හා
සම්පිණ්ඩනය කිරීමේ සම්භාවිතා
සිද්ධාන්තය පදනම් කරගෙන,
දත්ත නියැදින් ඇසුරින් අනුමාන
විනිශ්චයවලට එළඹීමේ ක්‍රම
පිළිබඳ විද්‍යාත්මක ශික්ෂණය.

සංඛ්‍යා නාමපදය, සඛ්ඛ්‍යා⁰ [නා.]
(ව්‍යාක.) ගණනක් හෙවත්
සංඛ්‍යාවක් කියැවෙන
නාමපදය.

සංඛ්‍යාපථය, සඛ්ඛ්‍යාපථය [නා.]
අ. ගණන් කිරීමේ සීමාව ;
ගණන් කළ හැකි ප්‍රමාණය.- ආ.
ගණිත ශාස්ත්‍රය ; අංක ගණිතය.

සංඛ්‍යාපථානිකුන්න, සඛ්ඛ්‍යා-
පථානිකුන්න [වි.] ගණන්
කිරීමේ සීමාව ඉක්මවා ගිය ;
ගණන් මාර්ගය ඉක්මවූ.

සංඛ්‍යා පරාමර්ශය [නා.] ගණනක්
සම්බන්ධ වීම ; සංඛ්‍යාවක්
ඇතුළත් වීම.

සංඛ්‍යා පරිමාණය (පාරිභා.) [නා.]
කිසියම් පිළිවෙළකට රේඛාවක්
මත සංවිධානය කළ අංක
මාර්ගයෙන් ලකුණු දැක්වීම.

සංඛ්‍යා පරිමාණවාචී [නා.ප්‍ර.]
ගණන් ප්‍රමාණ කියවෙන පදය ;
සංඛ්‍යාවාචී පදය.

සංඛ්‍යා පිරමිඬය (පාරිභා.) [නා.]
සත්ත්ව ප්‍රජාවක් තුළ වෙසෙන
සතුන්ගේ ශරීර ප්‍රමාණත් එහි
සන්නත්වයත් අතර සම්බන්ධය
පිළිබිඹු කරන පිරමිඬයක හැඩය
ගන්නා ස්වභාවය.

සංඛ්‍යාපූරණ, සංඛ්‍යාපූරණ [වි.]
ගණනක් පූරවන ; සංඛ්‍යාවක්
සම්පූර්ණ කරන.

සංඛ්‍යාපූරණ/සංඛ්‍යාපූරණ අර්ථය
[නා.] ගණන පූරවන අරුත ;
සංඛ්‍යාව සම්පූර්ණ කරන යන
තේරුම.

සංඛ්‍යාපූර්ව, සංඛ්‍යාපූර්ව [වි.]
ගණනක් පෙරට යෙදුණු ;
සංඛ්‍යාවක් පෙරටුකොට ඇති.

සංඛ්‍යාපූර්ව/සංඛ්‍යාපූර්ව සමාසය
[නා.] සංඛ්‍යා වාවක පදයක්
පෙරට යෙදුණු සමාසය ;
සංඛ්‍යා වාවක පදයක් පෙරටු
කොට ඇති සමාසය.

සංඛ්‍යා ප්‍රධාන [වි.] (ව්‍යාක.)
ගණනක් (සමාසයක) ප්‍රමුඛ ව
සිටී ; සංඛ්‍යාවක් ප්‍රධාන අංගය
වශයෙන් ඇති.

සංඛ්‍යා ප්‍රස්තාරය (පාරිභා.) [නා.]
අ. සංඛ්‍යාන ප්‍රස්තාරය.- ආ.
ප්‍රදේශ අනුව ගමනාගමනය,
බඩු හෝ මිනිසුන් ප්‍රවාහනය,

ආර්ථික අගය හා සම්බන්ධ
කොට දක්වන සටහන හෝ
සිතියම.

සංඛ්‍යාමය, සංඛ්‍යාමය [වි.]
ගණන් පිළිබඳ වූ ; සංඛ්‍යා විෂය
හා සම්බන්ධ වූ.

සංඛ්‍යාමාත්‍ර [වි.] හුදු ගණන්
වශයෙන් ඇති ; ගණන්වලට
සීමා වූ.

සංඛ්‍යායන [වි.] වටිනාකම ගිණිම
පිළිබඳ වූ ; අගය මැනීම
සම්බන්ධ වූ.

සංඛ්‍යාලේඛන, සංඛ්‍යාලේඛන [වි.]
ගණන් හිලව් පිළිබඳ වූ ; සංඛ්‍යා
විස්තර සම්බන්ධ වූ.- [නා.ප්‍ර.]
ක්‍රමවත්ව හා විද්‍යානුකූලව
රැස්කළ සංඛ්‍යා විස්තර අඩංගු
ලේඛන.

සංඛ්‍යාලේඛනඥ [නා.ප්‍ර.] ගණන්
හිලව් විස්තර ක්‍රමවත් ව සකස්
කිරීම, විද්‍යාවක් හැටියට ප්‍රගුණ
කළ පුද්ගලයා ; සංඛ්‍යා ලේඛන
විද්‍යාව හසළ තැනැත්තා.

සංඛ්‍යාලේඛන නිලධාරී [නා.ප්‍ර.]
ගණන් හිලව් විස්තර භාරව
සිටින නිලධාරියා.

සංඛ්‍යාලේඛන ශාස්ත්‍රය [නා.]
ගණන් හිලව් ක්‍රමවත් ව හා
විද්‍යානුකූල ව සැකසීමේ
විද්‍යාව ; සංඛ්‍යා ලේඛන විද්‍යාව.

සංඛ්‍යාව, සඛිඛ්‍යාව [නා.] අ.
ගණන ; ගණන් මාත්‍රය.- ආ.
ගණනක් දක්වන සංකේතය ;
අංකය.- අරු. (ව්‍යාක.)
වචනයකින් දක්වන ඒක බව
හෝ බහු බව ; ඒක බහුභාවය.

සංඛ්‍යාවාවක, සඛිඛ්‍යාවාවක [වි.]
ගණනක් කියැවෙන ;
සංඛ්‍යාවෙන් ප්‍රකාශ වන.

සංඛ්‍යාවාදය (පාරිභා.) [නා.] පූර්ණ
සංඛ්‍යා හා ඒවා අතර
සම්බන්ධය හැඳුරීම.

සංඛ්‍යා විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
ගණන් විස්තාර ක්‍රමවත් ව හා
විද්‍යානුකූල ව හැඳුරීම හා
සකස් කිරීම පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය ;
සංඛ්‍යාලේඛන විද්‍යාව.

සංඛ්‍යා ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] යම්
දැයකින් අතිශය සංඛ්‍යාවක්
හෙවත් ප්‍රමාණයක් පැවතීම
හේතුකොට ගෙන ඇතිවන
සවිය ; ගණනින් වැඩිවීම නිසා
ලැබෙන ශක්තිය සංඛ්‍යාමය
බලය.

සංඛ්‍යා ශාස්ත්‍රය, සඛිඛ්‍යා ශාස්ත්‍රය
[නා.] අ. ගණන් පිළිබඳ
ශාස්ත්‍රය ; ගණන් ශාස්ත්‍රය.- ආ.
ගස්, වැල්, කෙත් ආදිය දෙස
බලා ඒවායේ එල ප්‍රමාණය
කියන්නා වූ ශාස්ත්‍රය.

සංඛ්‍යා සංකේතය [නා.] ගණන්
දක්වන ලකුණ ; ඉලක්කම.

සංඛ්‍යා සංගුණකය, සඛිඛ්‍යා
සංගුණකය (පාරිභා.) [නා.]
සංඛ්‍යාත්මක සංගුණකය.

සංඛ්‍යාසූචක (පාරිභා.) [වි.]
ගණනක් ප්‍රකාශ කරන ;
ගණනක් දක්වන.

සංඛ්‍යේය, සඛිඛ්‍යේය [වි.] ගණන්
කළ හැකි ; ගිණිය හැකි.

සංඛ්‍යේයය, සඛිඛ්‍යේයය [නා.]
ගණන් කළ හැකි දෙය.

සංගණනය [නා.] රටක
ජනගහනය, නිවාස ආදිය
පිළිබඳ සංඛ්‍යා ලබාගැනීම
සඳහා නිල වශයෙන් කරන
ගණන් ගැනීම ; සංඛ්‍යාලේඛන
සකස් කිරීම සඳහා පවත්වන
ගණන් බැලීම.

සංගණන වාර්තාව [නා.] ගණන්
ගැනීම පිළිබඳ වාර්තාව ; සංඛ්‍යා
විස්තර සෙවීම සම්බන්ධ
රපෝර්තුව.

සංගණිකාරාමතාව, සඛිගණිකා
රාමතාව [නා.] බොහෝ දෙනා
හා එක් ව විසීමේ ඇල්ම.

සංගණිකාව, සඛිගණිකාව [නා.]
අ. (හික්ෂුන්) සමූහය සමඟ
එකතු වීම ; එක්ව විසීම.- ආ.
සමාජය ; සමාගම.

සංගණික [වි.] ගණන් ගන්නා ලද ;
රැස් කරනු ලැබූ.

සංගත, සඛිගත [වි.] අ. එක් වූ ; එකතු කළ ; ඇසුරු කළ.- ආ. අදාළ ; සුදුසු.- ඇ. ඇලුණු ; ආගක්ත වූ.- ඇ. අංග සම්පූර්ණ ; පරිපූර්ණ.- [නා.ප්‍ර.] අ. එක්වීම ; සම්බන්ධවීම.- ආ. සමාන, අසමානතා දැක්වීම ; සංසන්දනය.- ඇ. සුවඳ වර්ගයන්හි ප්‍රභේදයක්.- ඇ. ව්‍යාපාරික සමාගම් කීපයක් ඒකාබද්ධවීමෙන් සෑදෙන විශාල සමාගම ; සමූහ ව්‍යාපාරය.

සංගත අංකය (පාරිභා.) [නා.] සනයක අයනයක් හාත්පස සිසාරා පිහිටි අසල්වැසි අයන ගණන.

සංගතතාව (පාරිභා.) [නා.] අ. ගණිත සිද්ධාන්ත සියලු න්‍යායධර්ම පරස්පර විරෝධතාවෙන් නිදහස් ව තිබීමේ අවශ්‍යතාව.- ආ. එක් රැස් වූ ස්වභාවය ; රාශිභූත තත්ත්වය.

සංගත නිමිතය, සංගත නිමිතිය [නා.] නිමාන ක්‍රමයක්.

සංගත වර්ණ [නා.ප්‍ර.] එකිනෙක හොඳින් ගැලපෙන පාට ; ගැලපෙන පැහැය.

සංගත විරෝධී [වි.] සමාගම් කීපයක් එකතු වී වඩා විශාල සමාගම් පිහිටුවීමට විරුද්ධ ; සාමූහික ව්‍යාපාර ඇති කිරීමට එරෙහි.

සංගත සනාල කලාපය (පාරිභා.) [නා.] ශෛලම සහ ප්ලෝයම පටක එකම අරයක එකට සම්බන්ධ ව (කඳෙහි) පිහිටන සනාල කලාපය හෙවත් ශාක පරිවහන පටක පද්ධතිය.

සංගත සමීකරණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සංකීර්ණ සමීකරණ විශේෂයක්.

සංගතාර්ථ, සඛිගතාර්ථ [නා.ප්‍ර.] එක් වූ තේරුම ; සම්බන්ධ වූ අරුත.

සංගති, සඛිගති [වි.] එක්වීම පිළිබඳ ; සංගමය සම්බන්ධ.

සංගති ග්‍රාහ්‍ය, සඛිගති ග්‍රාහ්‍ය [වි.] සංගතියෙන් සලකාගත යුතු.

සංගති මානය (පාරිභා.) [නා.] අර්ධ-තරල හෝ භංගුර ද්‍රව්‍යවල සංගතතාව හෝ දැඩිබව නිශ්චය කිරීමේ උපකරණයක්.

සංගතිය [නා.] අ. එක් වීම ; සම්බන්ධ වීම.- ආ. සමගිය ; එකමුතුකම.- ඇ. ඉබේ සිදුවන දෙය ; ඉබේ සිදුවේය යන ධර්මතාව.- ඇ. ගැලපීම ; උචිත බව.- ඉ. (පාරිභා.) පරස්පර විරෝධතා නැති බව.

සංගදිය [නා.] අ. හේතුව ; කාරණය.- ආ. කරදරය ; අකරතැබිය.

සංගනවා [ක්‍රි.] නොපෙනෙන හෝ අසු නොවන ලෙස තබනවා ; යටපත් කරනවා.

සංගම, සඛගම [වි.] අ. එකතුවීම
පිළිබඳ ; එක්වීම සම්බන්ධ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. එක්වීම ;
සම්බන්ධවීම.- ආ. කායික
සංසර්ගය ; සංවාසය.- ඇ.
පිරිසක් එකතු වී පොදු අරමුණක්
ඇති ව පිහිටුවා ගත්
සංවිධානය ; සමිතිය.

සංගමතටය, සඛගමතටය [නා.]
ගංගා දෙකක් (හෝ කීපයක්)
එක්වන තැන පිහිටි තොට.

සංගමතාව [නා.] සංයෝගතාව ;
සහයෝගිත්වය.

සංගමන, සඛගමන [වි.]
එකතුවන ; හමුවන.- [නා.ප්‍ර.]
අ. එකතුවීම ; රැස්වීම.- ආ.
(පාරිභා.) එක් ලක්ෂ්‍යයක දී
රේඛා හමුවීම.

සංගමන රේඛා (පාරිභා.) [නා.බහු.]
එක් ලක්ෂ්‍යයක දී හමුවන
රේඛා.

සංගමන ලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
රේඛා හමුවන ලක්ෂ්‍යය.

සංගම මුඛය [නා.] ගංගා දෙකක්
(හෝ කීපයක්) එක්වන
ස්ථානයෙහි හෙවත් ගං
සන්ධියෙහි පිහිටි මුවදොර.

සංගම රහිත කාලය [නා.] (නීති.)
කාන්තාවක සිය සැමියා මළ
පසු යළි විවාහ නොවී,
සංවාසයෙන් ද තොර ව සිටින
කාලය.

සංගමශීලී, සඛගමශීලී [වි.]
සාමූහිකව වාසය කිරීමේ
පැවැත්ම ඇති.

සංගමාන්තය [නා.] අ.
නම්බුකාරකම.- ආ. ලජ්ජාව ;
විලිබිය ගතිය.

සංගමික [වි.] සමිති සංගම් හා
සම්බන්ධ ; මිත්‍ර ; සමාජශීලී.

සංගමු [නා.ප්‍ර.] සගුන්ට අයත් ගම ;
විහාරගම.

සංගම් [නා.ප්‍ර.] අ. සංගමය.- ආ.
වර්ෂ දෙදහසකට පමණ පෙර
ඇති වුණු දෙමළ සාහිත්‍ය
යුගයක නාමය.

සංගය, සඛගය [නා.] අ. සමූහය ;
රැස.- ආ. සන්සුන් බව ;
සංයමය.

සංගර, සඛගර [නා.ප්‍ර.] අ. යුද්ධය ;
සංග්‍රාමය.- ආ. පහුරු
විශේෂයක්.- ඇ. පොරොන්දුව.

සංගාමී (පාරිභා.) [වි.] ඇසුරු කළ ;
එක් වූ ; සංයෝග වූ.

සංගාමී කෝෂ්ඨය (පාරිභා.) [නා.]
එක් වී සිටින ජන්මානු යුගල
තමන් වටේ තනා ගන්නා
කෝෂ්ඨය ; ජන්මාණු
කෝෂ්ඨය.

සංගාමී නියුරෝනය (පාරිභා.)
[නා.] මධ්‍ය ස්නායු පද්ධතියේ
සංවේදක හා වාලක නියුරෝන
අතර පිහිටන හා ඒ දෙක එකට
සම්බන්ධ කරන නියුරෝනයක්.

සංගම් මධ්‍යස්ථානය (පාරිභා.)
[නා.] පෘෂ්ඨවංගීන්ගේ
මොළයට ඇතුළු වන ආවේග
සමායෝජනය හා විසුරුවා
හැරීම සිදු කරන ස්නායු
මධ්‍යස්ථාන විශේෂයකි.

සංගායනාව, සඬගායනාව [නා.]
එකට රැස්ව කීම ; හික්ෂු සංඝයා
එක්රැස් ව ධර්ම පිළිබඳ කරුණු
සාකච්ඡා කිරීම ; ධර්ම
සජ්ඣායනය ; සංගීතිය.

සංගිලි [වි.] දම්වැලින් තැනූ ;
දම්වැලින් එල් වූ.

සංගිලි පාලම [නා.] දම්වැල්වල
හෝ කම්බිවල එල්ලා තැනූ
පාලම ; දම්වැලින් තැනූ පාලම.

සංගීත, සඬගීත [වි.] මනා සේ
කියන ලද ; ගායන වාදන
ආදියෙන් මිහිරි වූ.

සංගීත අෂ්ටකය [නා.] සංගීත
කලාවේ ස්වර අෂ්ටකය.

සංගීතඥයා [නා.] සංගීතය හදාළ
තැනැත්තා ; සංගීතය වෘත්තිය
කොට ගත් පුද්ගලයා.

සංගීත නාටකය [නා.] ගායන
වාදන සහිත ව කෙටි කථා
වස්තුවක් නාට්‍යාකාරයෙන්
දැක්වීමේ ක්‍රමය.

සංගීත ප්‍රස්තාරය (පාරිභා.) [නා.]
ගීත තාලවත් කොට ලියා
දැක්වීම ; ප්‍රස්තාර විධිය.

සංගීත භාණ්ඩය [නා.] සංගීතය
උත්පාදනය සඳහා උපයෝගී
වන උපකරණය ; තුර්ය
භාණ්ඩය ; වාද්‍ය භාණ්ඩය.

සංගීතය, සඬගීතය [නා.] අ. කට
හඬින් හෝ වාද්‍ය භාණ්ඩ මගින්,
නොහොත් ඒ දෙ මාධ්‍යයෙන්
ම ඇති කරන මිහිරි ධ්වනිය.-
ආ. ගීත, වාද්‍ය, නාත්‍ය යන
තුනෙහි සංගතිය ; හෘද්‍යාත්මික
මිහිරි ධ්වනිය.

සංගීත විද්‍යාව [නා.] ගාන්ධර්ව
විද්‍යාව ; සංගීත ශාස්ත්‍රය.

සංගීත ශාස්ත්‍රවේදියා [නා.] සංගීත
ශාස්ත්‍රය හදාළ තැනැත්තා ;
සංගීත විශාරදයා.

සංගීත ස්වර [නා.ප්‍ර.] සංගීත ස්වර
නිරූපණය කරන අකුරු හත ;
සංගීත සටහන්.

සංගීතාචාර්ය [සංගීත+ආචාර්ය]
[නා.ප්‍ර.] සංගීතය උගන්වන
ගුරුවරයා ; සංගීත උපදේශක.

සංගීතිය, සඬගීතිය [නා.] අ. බුද්ධ
ධර්මයට ඇතුළත් වී ඇති මිථ්‍යා
මත අර්ථ නිරූපණ පද දෝෂ
ආදිය දුර්ලිප සඳහා හික්ෂුන් එක්
රැස් ව පවත්වන සජ්ඣායනාව ;
ධර්ම සංගායනාව.- ආ. ගායන
වාදන ආදී ධ්වනිය ; සංගීතය.

සංගුවිෂණය (පාරිභා.) [නා.]

පෙළයක සංකෝචනය
හේතුවෙන් ඉබේ ද්‍රවයක්
ඉවත් වීම හෝ ගිලිහීම.

සංගුණකය (පාරිභා.) [නා.] විජ්ජ පදයක ඇති රාශියක සාධකය සඳහා වූ සංඛ්‍යාත්මක ප්‍රකාශනය ; භෞතික ගුණයක් ගණනය කිරීම සඳහා භාවිත නියත සංඛ්‍යාවක්.

සංගුණ [වි.] සැගවුණු ; රහසිගත.

සංගුව [නා.] වේලාව ඇගවීමට පිහිටන නළාව ; සංඥාව.

සංගාමික, සඛිගාමික [වි.] අ. එක් රැස් කළ ; එකතු කරන ලද ; ඇතුළත් කරන ලද ; අන්තර්ගත ; සංග්‍රහ කරන ලද.- ආ. ලියන ලද ; සංස්කරණය කරන ලද.- ඇ. උපකාර කරන ලද ; සත්කාර කරන ලද.

සංගේදම [නා.] කැරැල්ල ; යුද්ධය.

සංගෝත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] ඥාති සම්බන්ධතා සහිත (සත්ව හෝ ශාක) කණ්ඩායම.

සංගෝපක (පාරිභා.) [වි.] පරිසරය අනුව බාහිර සමානතාවක් පෙන්වන.

සංගෝපිත [වි.] හොඳින් ආරක්ෂා කරන ලද ; මනාව රක්ෂා ලද.

සංගෝල ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.] ගෝලාකාර මස් ගුළියක් වැනි වසා ග්‍රන්ථියක්.

සංග්‍රහ, සඛිග්‍රහ [නා.ප්‍ර.] උපකාර ; සත්කාර ; සැලකීම.

සංග්‍රහකරණය [නා.] එක් රැස්කොට සංස්කරණය ; එකලස් කොට පිළියෙළ කිරීම.

සංග්‍රහ නළය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යාගාරවල යම් යම් දේ එක්කාසු කිරීමට භාවිත කරනු ලබන නළයක්.

සංග්‍රහණය (පාරිභා.) [නා.] එකතු කිරීම ; එක්රැස් කිරීම.

සංග්‍රහය [නා.] අ. එක්රැස් කිරීම ; එකතුව.- ආ. කෑම බීම ආදියෙන් කරනු ලබන සත්කාරය.- ඇ. ලිපි බහු සංඛ්‍යාවක් එක්රැස් කොට සංස්කරණයෙන් යුක්ත ව පළ කරනු ලබන ග්‍රන්ථය.

සංග්‍රහ වස්තු [නා.බහු.] අනුන්ගේ සිත් ඇද ගැනීමට හේතු වන කරුණු සතර ; සිව් සඟරා වත් ; දානය, ප්‍රිය වචනය, අර්ථ වර්ෂාව සහ සමානාත්මතාව යන සතර.

සංග්‍රාම, සඛිග්‍රාම [වි.] යුද්ධ පිළිබඳ ; යුද්ධ හා සම්බන්ධ වූ.

සංග්‍රාම භූමිය [නා.] යුද්ධ භූමිය ; රණ බිම ; සටන් බිම.

සංග්‍රාමය [නා.] යුද්ධය ; සටන.

සංග්‍රාම විද්‍යාව [නා.] යුද්ධ උපක්‍රම පිළිබඳ හැඳෑරීම ; යුද්ධ ශිල්පය පිළිබඳ ශාස්ත්‍රය.

සංග්‍රාහක, සඛිග්‍රාහක [වි.] එකතු කරන ; එක්රැස් කරන ; එකමුතු

කරන. - [නා.ප්‍ර.] රැස්කරන
ද්‍රව්‍යය ; රාශීභූත කරන දෙය.

සංග්‍රාහක නාලිකාව (පාරිභා.)
[නා.] මියාගේ මුත්‍ර පද්ධතියේ
කොටසක් වන වෘක්කාණුවේ
නාලිකාඅංගයක්.

සංග්‍රාහක පද්ධතිය (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරවාහිනී පද්ධතියේ උප
පද්ධතියක්.

සංග්‍රාහකයා [නා.] අ. එකතු
කරන්නා ; අයකැමියා.- ආ.
සංග්‍රහ කරන්නා ; ආගන්තුකයා.-
ඇ. රියැදුරා.- ඇ. විද්‍යුත්
උපකරණයක් ; කන්ඩෙන්සරය.

සංග්‍රාහණ (පාරිභා.) [වි.] ද්‍රාවණයක
සාන්ද්‍රණය මත මිස ඒවායේ
ස්වභාවය මත නොපවතින.

සංසටක (පාරිභා.) [වි.] අ.
පද්ධතියක කොටසක් වූ ;
සංයුක්ත කොටස් වූ.- ආ. එකට
බැඳී සම්බන්ධ වූ ; එකට
පවත්නා.

සංසටකය [නා.] සංයුක්ත කොටස ;
අවයවය ; අංගය.

සංසටන, සඬ්ඝටන (පාරිභා.) [වි.]
එකට සම්බන්ධ වන ; එකට
බැඳී පවත්නා.

සං(ඬ්)සටනය [නා.] අ. එකට
සම්බන්ධ වීම ; එකට එකතු
වීම.- ආ. (පාරිභා.) එකට
ගැටීම ; එකිනෙක හැපීම ;
සට්ටනය.- ඇ. (පාරිභා.)
සංයුතිය ; සංස්ථිතිය ;
සංයෝජනය.

සංසටය (පාරිභා.) [නා.] යුක්ත
වූව ; සම්බන්ධ වූව.

සංසටික [වි.] අ. ගැළපුණු ; ගළපන
ලද ; යුක්ත ; සමන්විත වූ.- ආ.
(පාරිභා.) එකට බැඳී සිටි ; එකට
සම්බන්ධ වූ.

සංසට්ටක, සඬ්ඝට්ටක (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] කශේරුකා එකිනෙක
අතර පිහිටි කාර්ටිලේජවලින්
සෑදුණු මොළොක් කොට්ට වැනි
කොටස්.

සංසට්ටනය, සඬ්ඝට්ටනය (පාරිභා.)
[නා.] අ. එකිනෙක හැපීම ;
ගැටීම ; වැදීම ; අන්‍යෝන්‍ය
වශයෙන් බලපාන්නට වීම.- ආ.
ඇතිල්ලීම ; සර්ෂණය.- ඇ.
ගැළපීම ; සංවිධානය වීම.

සංසට්ටිත, සඬ්ඝට්ටිත [වි.]
එකිනෙක ගටන ලද ; මනා
ලෙස ගැටුණු ; තද ගැටීමෙන්
ඇති වූ.

සංසට්ටිත භංගය (පාරිභා.) [නා.]
ගැටීමෙන් ඇති වූ ඇට බිඳීයෑම.

සංසතෙර [නා.ප්‍ර.] හික්ෂුන්
කණ්ඩායමක ඉතා ම ජ්‍යෙෂ්ඨ
හික්ෂුන් වහන්සේ.

සංස දක්ෂිණාව [නා.] සඟ සතු
කොට පිදු දානය ; සඟුන්
සන්නක කළ දන ; සංසගත
දක්ෂිණාව.

සංසන (පාරිභා.) [වි.] එකට තද
වූ ; සන වූ.

සංඝනකය [නා.] සංඝන කරන
උපකරණය ; සනීකාරකය ;
කන්ඩෙන්සරය.

සංඝනනය (පාරිභා.) [නා.] සන
බවට පත් කිරීම හෝ වීම ;
සනීකරණය ; සනිභවනය.

සංඝනීකරණය (පාරිභා.) [නා.]
සන බවට පත් කිරීම.

සංඝනීකාරකය (පාරිභා.) [නා.]
සංඝනනය කරන මෙවලම ;
වාෂ්පයක් ද්‍රවයකට පත් කරන
උපකරණය.

සංඝ හේදය, සඬ්ඝ හේදය [නා.]
සඟුන් හේදකරවීම ; සංඝයා
බිඳියෑම.

සංඝය [නා.] එකතුව ; සමූහය.

සංඝයා [නා.] අ. හික්ෂුන්
වහන්සේ ; හික්ෂු සමූහයා.-
ආ. සමූහය ; පිරිස.

සංඝ රත්නය [නා.] උත්තම වූ
බෞද්ධ හික්ෂු පිරිස ; මහ
සඟරුවන ; රත්නයක් වන
සංඝ සමූහය.

සංඝර්ෂය [නා.] ගැටීම ;
හැළහැප්වීම.

සංඝ සභාව [නා.] සංඝයා
වහන්සේලාගේ රැස්වීම ; හික්ෂු
එකතුව.

සංඝාට [නා.ප්‍ර.] යුග්මය ; යුගලය ;
සඟළ.

සංඝාතනය, සඬ්ඝාතනය [නා.]
නැසීම ; වැනසීම ; විනාශය.

සංඝාදිසේස, සඬ්ඝාදිසේස [නා.ප්‍ර.]
හික්ෂුන් සඳහා දේශිත ආපත්ති
විශේෂයක්.

සංඝානුස්මාති භාවනා [නා.ප්‍ර.]
සංඝයා වහන්සේලාගේ ගුණ
මෙනෙහි කරමින් කරන
භාවනාව.

සංඝාරාමය, සඬ්ඝාරාමය [නා.]
සංඝයා වහන්සේලාට අයත්
අරම ; ආවාසය.

සංඝාවලිය, සඬ්ඝාවලිය [නා.]
සංඝ සමූහය ; සංඝ පරම්පරාව.

සංඝාවාසය, සඬ්ඝාවාසය [නා.]
හික්ෂුන් වාසය කරන
විහාරස්ථානය.

සංවක [නා.ප්‍ර.] සියුම් පැළෑටි
විශේෂයක් ; පුස්.

සංවය, සඤ්චය [නා.] අ. රැස්වීම ;
එකතුවීම ; සමූහය.- ආ.
එකතුව ; ගොඩ ; රාශිය.- ඇ.
රැස් වූ හෝ රැස් කළ ස්ථානය ;
ගබඩාව.- ඇ. ගබඩා කළ දේ.

සංවය ජනිත [වි.] පුස් ආදියෙන්
හටගන්නා.

සංවයන [වි.] අ. එකතු වන ;
රාශිභූත වන ; එක්රැස් කරන.-
ආ. එකතුවීමෙන් ඇති වන.

සංවයන හෘද් අකරණිය (පාරිභා.)
[නා.] ලේ රැස්වීමෙන් සිදු වන
හෘදය ආබාධය.

සංවය පරීක්ෂාව (පාරිභා.) [නා.]
කැටි වීම හෝ කැටි කිරීම
පිළිබඳ පරීක්ෂම.

සංවය බැංකුව (පාරිභා.) [නා.]
විශේෂ අවස්ථාවල දී ප්‍රතිපාදන
සඳහා මුදල් රැස් කොට ඇති
බැංකුව.

සංවය ලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
එක් රැස්වීමේ ලක්ෂ්‍යය ;
රාශිභූත වීමේ ලක්ෂ්‍යය.

සංවර (පාරිභා.) [වි.] ඇවිදීමේ
ශක්තිය ඇති ; ගමන් කළ හැකි.

සංවර උපාංගය (පාරිභා.) [නා.]
ගමන් කිරීමට සමත් උප
අවයවය.

සංවරණ, සඤ්චරණ [වි.] අ. එහා
මෙහා යන ; හැසිරෙන ;
සංචාරය කරන.- ආ. පණිවිඩ
එහා මෙහා ගෙන යන.

සංවරණ කිටයා (පාරිභා.) [නා.]
කිට අවස්ථාවෙහි සිටින මැස්සා.

සංවරණය, සඤ්චරණය [නා.] අ.
හැසිරීම ; ඇවිදීම ; සැරිසැරීම.-
ආ. එහා මෙහා ගෙනයෑම.- ඇ.
සතුන්ගේ හෝ ශාකවල
භෞතික වස්තුවල වැඩි-
වැඩියෙන් සංක්‍රමණය ; තැනින්
තැන යෑම.

සංවරණ ස්ථාන, සඤ්චරණ ස්ථාන
[නා.ප්‍ර.] හැසිරෙන තැන ;
සක්මන් කරන තැන.

සංවල [වි.] සෙලවෙන ; වංචල ;
වෙනස් වන.

සංවලක [වි.] එහා මෙහා යන-
සුලු ; ජංගම.

සංවලතාව (පාරිභා.) [නා.] එහා
මෙහා යෑමේ හැකියාව ; ජංගම
හැකියාව.

සංවලන, සඤ්චලන [වි.] අඩු වැඩි
වන ; විචල්‍ය ; වෙනස් වන.

සංවලිත, සඤ්චලිත [වි.]
සෙලවුණු ; සෙලවෙන.

සංවල්, සඤ්චල් [වි.] සෙලවෙන ;
වංචල.- [නා.ප්‍ර.] අ. චලිතය ;
වංචලබව.- ආ. කරදර සහිත
බව.

සංවායක (පාරිභා.) [වි.] ගබඩා
කරන.

සංවායක අවයව (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] (ශාක) රැස් කරන
අංගය.

සංවායක ඉන්ද්‍රිය (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] (ශාක ආහාර) රැස්
කරන ඉන්ද්‍රිය.

සංවායක කෝෂය (පාරිභා.) [නා.]
අ. රැස් කරන කෝෂය.- ආ.
විද්‍යුත් රසායනික කෝෂය ;
ද්විතීය කෝෂය.

සංවායක බැටරිය (පාරිභා.) [නා.]
සංවායක කෝෂය.

සංවායකය [නා.] රැස් කරන ලද
දැයින් පුරවන ලද අවයවය ;

විද්‍යුත් ශක්තිය රැස් කරන ලද කෝෂය ; කොන්ඩෙන්සරය.	තැනැත්තා. - ආ. රටක සිරි
සංචාරක වාක්කය (පාරිභා.) [නා.] එක්රැස් කිරීමේ වාක්කය.	නැරඹීමට විවේක ගැනීම සඳහා රටකින් වෙන රටකට යන තැනැත්තා.
සංචාර, සංකල්පාර [වි.] අ. හැසිරීම පිළිබඳ වූ.- ආ. තැනින් තැන යන ; සැරිසරන.- [නා.ප්‍ර.] අ. හැසිරීම.- ආ. යැමරීම ; ඇවිදීම.	සංචාරක වසිරසය [නා.] පරිගණක ගත දත්තවලට හානි පැමිණවීමට හා සොරකම් කිරීමට පරිගණකයෙන් පරිගණකයට ගමන් කරවිය හැකි පරිදි සකසන ලද මෘදුකාංග.
සංචාරක, සංකල්පාරක [වි.] අ. හැසිරෙන.- ආ. (සේවය සඳහා) තැනින් තැනට යන ; ජංගම.- ඇ. චාරිකාවල යෙදෙන.- ඇ. ස්ථිර වාසස්ථානයක් තැනි ව තැනින් තැන යන.- ඉ. සංචාරක කටයුතු සම්බන්ධ වූ.	සංචාරක විනිශ්චයකාරයා (පාරිභා.) [නා.] සංචාරක උසාවියේ නඩුකාරයා.
සංචාරක උසාවිය [නා.] නඩු විසඳීම සඳහා නියමිත ස්ථානවලට ගෙන යනු ලබන උසාවිය.	සංචාරක වෙළෙන්ඳා [නා.] තැනින් තැන යමින් වෙළඳාම් කරන්නා.
සංචාරක වෙක්පත [නා.] විදේශ ගමන්වල දී මුදල් බවට හරවා ගත හැකි වෙක්පත.	සංචාරක ව්‍යාපාරය [නා.] විශේෂයෙන් විදේශිකයින් මෙරටට පැමිණ සංචාරය කිරීම සම්බන්ධව ආදායම් මාර්ගයක් වශයෙන් පවත්වාගෙන යන ව්‍යාපාරය.
සංචාරක නිලධාරියා [නා.] සේවා කටයුතු සඳහා තැනින් තැනට යන නිලධාරියා.	සං(කල්ප)වාරණය [නා.] හැසිරීම ; ගැවසීම ; ඇවිදීම.
සංචාරක බංගලාව [නා.] සංචාරකයන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා සපයා ඇති නිවාසය.	සංචාර ස්නායු ව (පාරිභා.) [නා.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ දහවැනි කපාල ස්නායු ව.
සංචාරකයා [නා.] අ. විනෝදය විවේකය හා වන්දනාව සඳහා නැරඹිය යුතු ස්ථානවල චාරිකාවේ නියලෙන	සංචාරී (පාරිභා.) [වි.] තැනින් තැනට යන ; සංචාරය කරන ; ජංගම.
	සංචිත, සංකල්පිත [වි.] අ. රැස් කළ ; රැස්කර ගත් ; රාශිභූත වූ ; එකතු

කළ.- ආ. (පාරිභා.) විශේෂ අවස්ථාවක දී ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට රැස්කර ඇති ; හදිසියක් සඳහා තැන්පත් කළ හෝ ඉතුරු කළ.

සංවිත අරමුදල (පාරිභා.) [නා.] විශේෂ හදිසි අවස්ථා සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පිණිස ඇති අරමුදල.

සංවිත ආහාර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ශාක වර්ගවල අල ආදියෙහි රැස් ව ඇති ශාක ආහාරය.- ආ. හදිසි හෝ විශේෂ අවස්ථා සඳහා රැස්කර ඇති කෑම ද්‍රව්‍ය.

සංවිත කන්ද (පාරිභා.) [නා.] භූ ද්‍රව්‍ය තැන්පත්වීමෙන් නිර්මාණය වූ කන්ද.

සංවිතය, සඤ්චිතය [නා.] අ. රැස්කළ දෙය ; එක්රැස් කරන ලද්ද.- ආ. (පාරිභා.) විශේෂ අවස්ථාවල දී ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට රැස්කර ඇති දෙය ; (මිනිරන්, යපස් වැනි දෑ) එක් රැස් වී හෝ රාශිභූත වී ඇති ප්‍රමාණය.- ඇ. යම් විශේෂ කටයුත්තක් සඳහා තෝරාගෙන ඇති පිරිස.

සංවිකෘත [වි.] රැස්කර ගත් ; ඒකරාශි කළ ; රාශිභූත කළ.

සංචෝදිත, සඤ්චෝදිත [වි.] මෙහෙයවන ලද ; දිරි ගන්වනු ලැබූ ; පොළඹවනු ලැබූ.

සංජන්ත, සඤ්ජන්ත [වි.] අ.

යුක්ත ; ගැවසී ගත්.- ආ. වැසුණු ; වැසීගිය ; වසන ලද.

සංජාතය [නා.] හටගැනීම ; ඇතිවීම ; ඉපදීම.

සංජානනය, සඤ්ජානනය [නා.] අ. හැඳිනීම ; දැනගැනීම.- ආ. (පාරිභා.) ඉන්ද්‍රිය මාර්ගයෙන් බාහිර ලෝකය හඳුනාගැනීම.- ඇ. කරුණු දැනුම් දීම.

සංජීවනය, සඤ්ජීවනය (පාරිභා.) [නා.] අ. ජීවත් කරවීම ; ජීවය දීම ; ජීවනය ඇති කිරීම.- ආ. එකට ජීවත් වීම ; සහජීවනය.

සංඥක [වි.] කියැවෙන ; ප්‍රකාශ වන ; හැඟෙන ; ඉඟිය දෙන.

සංඥතාව (පාරිභා.) [නා.] සිහිය ඇතිබව.

සංඥා [නා.ප්‍ර.] සංඥාව.

සංඥා උපක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.] සංඥා මගින් කිසියම් අනතුරු ඇඟවීමක් කිරීමේ තාක්ෂණික විධිය.

සංඥාකාර (පාරිභා.) [වි.] ඉඟි කරන ; සංඥා කරන.

සංඥාත [වි.] ඉඟි කරන ; හඟවන.

සංඥානය (පාරිභා.) අවබෝධය ; ප්‍රත්‍යක්ෂය ; සංජානනය.

සංඥා නාමය [නා.] යමක් හෝ යමකු අවශේෂ වස්තුවලින් හෝ

- පුද්ගලයන්ගෙන් වෙන්කර හඳුන්වන නාමය ; සංඥා ශබ්දය.
- සංඥාපනය [නා.] හැඳින්වීම ; ග්‍රන්ථයක් හැඳින්වීම සඳහා ලියන විස්තරය.
- සංඥාව [නා.] අ. සිහිය ; කල්පනාව ; අදහස ; හැඟීම ; දැනීම.- ආ. යමක් හඳුන්වන නාමය ; අභිධානය.- ඇ. ලකුණ ; සලකුණ ; සකේතය ; ඉඟිය.- ඇ. අවබෝධය ; වැටහීම.
- සංඥා විධි (ව්‍යාක.) [නා.ප්‍ර.] ව්‍යාකරණ ප්‍රයෝගවලට නම් දැමීමේ විධිය ; සන් විධිය.
- සංඥා විපර්යාසය [නා.] අනිත්‍යාදි සංඥා නිත්‍යාදි වශයෙන් සැලකීම ; සංඥා පෙරළිය.
- සංඥා විමෝක්ෂ [වි.] සංඥාවක් හෙවත් හැඟීමක් නැති ; සංඥාවෙන් මිදුණු.
- සංඥා වේදය [වි.] සංඥා විඳිම් පිළිබඳ වූ.
- සංඥා ව්‍යවහාරය [නා.] නම් භාවිතය.
- සංඥා ශීර්ෂය [නා.] සංඥාව නමැති මූලික කරුණ ; සංඥාව මාතෘකාව ලෙස ගැනීම.
- සංඥා ස්කන්ධය [නා.] සංඥා වෛතසික සමූහය ; රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ඵොට්ටබ්බ, ධම්ම යන සංඥා කොටස් හය.
- සංඥිත [වි.] අ. සංඥා ඇති.- ආ. හඳුන්වා දුන් ; හැඳින් වූ ; ලකුණු කළ ; ඉඟි කළ.
- සංඥියා [නා.] අ. සංඥාව ; සිහිය ඇත්තා ; කල්පනාව ඇත්තා.- ආ. නාමයෙන් හැඳින්වෙන ඇත්තා.
- සංඥිවාදය [නා.] ආත්මය සංඥාව ඇත්තකැයි යන මතය.
- සංඥී [වි.] අ. සංඥාව පිළිබඳ ; හැඟීම, කල්පනාව ඇති.- ආ. හැඳින්වූ ; නම් කළ.- [නා.ප්‍ර.] සංඥාව හෙවත් සිත ඇත්තා ; හැඟීම ඇත්තා.
- සංඥිදායී [නා.] සංඥා හෙවත් සිත ඇතැයි යන මතය.
- සංඥිභව [නා.ප්‍ර.] අරූප භව අකුරින් එක් වර්ගයක්.
- සංඥේය [වි.] සිතාමතා ඕනෑකමින් කරන.
- සංඥේය වැරදි [නා.බහු.] සිතාමතා, ඕනෑකමින් කරන වැරදි හෝ අපරාධ.
- සංකුලනය [නා.] සමබර වීම ; සමබර ඇති කිරීම.
- සංකුලිත [නා.] සමබර වූ ; සමබර කරන ලද.
- සංකාප්ත (පාරිභා.) [වි.] උරාගත හැකි මුළු ද්‍රව ප්‍රමාණයම උරාගත් ; ධාරිතාව ඇති තරමට පිරිසිදු.

සංකෘත අංකය (පාරිභා.) [නා.]
සංකෘත වන සීමාව ; වැඩිපුර
උරා ගැනීමට නොහැකි වන
මට්ටම.

සංකෘතිය [නා.] උපරිම
ප්‍රමාණයට උරා ගැනීම.

සංකෝසම, සන්කෝසම [නා.] අ.
තුටු පඬුර ; තෑග්ග.- ආ.
අල්ලසක් සේ දෙන දීමනාව.

සංතපනය [නා.] අත්හැර දැමීම.
සංක්‍රිකා ස්ථිය (පාරිභා.) [නා.]
පක්ෂීන්ගේ ශ්‍රෝණි මේඛලාවේ
කොටසක්.

සංදංශය (පාරිභා.) [නා.] තදින්
අල්ලා ගැනීම, පිටතට ඇදීම
ආදිය සඳහා උපයෝගී කරගනු
ලබන අඬුව.

සංදර්ශක [නා.ප්‍ර.] නැරඹිය යුතු දෑ
විස්තර කරමින් මග පෙන්වන
නිලධාරියා.

සංදර්ශනය [නා.] අ. මනා කොට
නිරූපණය කර දැක්වීම ;
ප්‍රදර්ශනය කර පෙන්වීම.- ආ.
මෝස්තරය ; සැලැස්ම ; ආදර්ශ
චිත්‍රය.

සංදහර්මාන [වි.] වෙසෙසින්
දහනය වන ; නිරවශේෂ කොට
පිළිස්සෙන.

සංදාමය [නා.] ශ්‍රී ලංකාව/රටක්
ලෝක ව්‍යාප්ත අන්තර්ජාලයට

සම්බන්ධ වී සිටින කේබලය ;
යවදිය කේබලය.

සංදාමික [නා.] පරිගණකයෙහි
වෙන් වෙන්ව ඇති මූලයන්
කිහිපයක් තනි එකක් ලෙස එක්
කිරීම.

සංදිග්ධ [වි.] ව්‍යාකූල අරුතින්
යුතු ; සැඟවුණු, පැටලුණු අර්ථ
ඇති ; විවිධ අර්ථ කථනයට
භාජන කළ හැකි.

සංදීප්ත [වි.] බැබළෙන ; දීප්තිය
හෝ ආලෝකය ඇති ;
දැල්වෙන.

සංදීප්තිධර [වි.] ආලෝකය දරන ;
ආලෝකය නිකුත් කරන හෝ
ගෙන යන.

සංදීප්තිය [නා.] දැඩි උෂ්ණත්වයෙන්
තොර ව ආලෝකය නිකුත් කිරීම.

සංදේහ [නා.] සැකය ; කුකුස.

සංදේහවාදය [නා.] අ. යථාර්ථ
සත්‍යය මනුෂ්‍ය ඥානයට
අවිෂය්‍යයි ඇදහීම.- ආ. දෙවියකු
ඇතැයි හෝ සොබාදහමට
ඔබ්බෙන් යමක් ඇතැයි සැක
කිරීම.

සංධරය [නා.] කොටස් කීපයක්
එකට යාකර තබන උපකරණය
හෝ ද්‍රව්‍යය ; කීලකය ;
කලම්පය.

සංඛ්‍යා [වි.] එකට එක් කරන ;
හමු කරවන.

සංඛ්‍යාත කාරකය [නා.] එකට එක් කරන දෙය හෝ උපකරණය.

සංඛ්‍යාතය [නා.] ගැලපීම ; පූර්ව කිරීම ; යා කිරීම.

සංඛ්‍යාතලේඛනය [නා.] ගණන් සසඳා බලා සපයන වාර්තාව.

සංඛාරක [වි.] දරා සිටින ; උසුලන.

සංඛාරණය [නා.] දැරීම ; ඉසිලීම ; නැවැත්වීම ; හිර කිරීම.

සංනිගමනය [නා.] කල්පිතයක් ඊට අදාළ නිගමන සහ හේතු පමණක් නොව, ඊට ඉඳුරාම වෙනස් කරුණුවලට සම්බන්ධ හේතු ආදිය ද අහම්බෙන් සැපයීම.

සංනිධිය [නා.] වචනයක් හා තවත් වචනයක් අතර විරාමයක් නො තබා උච්චාරණය කිරීම.

සංන්‍යාසය [නා.] ආශාව (කාමය) ඇත්තන්ගේ ක්‍රියා අත් හැරීම ; ලෞකික දැයෙන් ඇත් වීම.

සංන්‍යාසියා [නා.] ලෞකික ආශා අත් හළ තාපසයා ; ආශ්‍රමගත බ්‍රාහ්මණයා.

සංන්‍යාස්ත [වි.] හෘදය ස්පන්දනය හෝ නාඩි වැඩීම පිළිබඳ ; හඳවනේ ඇති රිද්මයානුකූල සංකෝචනය හා සම්බන්ධ.

සංපාතය [නා.] එක්වර එක් වේලාවේ සිදු වීම ; හැඩයෙන්

හරියට ම සමාන වීම ; එකට ගැලපීම.

සංපාපනාව [නා.] ජනයා පිළිකුල් කරන ස්වභාවයට පැමිණවීම.

සංපාර්වය [නා.] අස්ථි අතර ඇති අවල සන්ධානයක්.

සංපිණ්ඩිත [වි.] එක් කැටියක් බවට පත් ; පිඬු වුණු.

සංපීඩකය [නා.] වායුව (හෝ වෙනත් දෙයක්) තෙරපන උපකරණය.

සංපීඩන පොම්පය [නා.] වායු සම්පීඩනයෙන් ක්‍රියා කරන පොම්පය.

සංපීඩනය (පාරිභා.) [නා.] තෙරපීම ; තද කිරීම ; තෙරපීමෙන් පරිමාව අඩු කිරීම ; කැටි කිරීම.

සංපීඩ්‍ය [වි.] සම්පීඩනය කරනු ලැබීමට හැකි හෝ යෝග්‍ය.

සංපීඩ්‍යතාව [නා.] සංපීඩනය කළ හැකි බව.

සංපීඩ්‍ය වාතය (පාරිභා.) [නා.] තෙරපිය හැකි හෝ සංපීඩනය කරනු ලැබිය හැකි වාතය.

සංපූර්ණ [නා.ප්‍ර.] ශාක පත්‍ර ආකෘති ප්‍රභේදයක් ; සෑම පැත්තකට ම නැමී ඇති පත්‍රය.

සංපූර්ණ [වි.] ඉතා හොඳින් පුදන ලද හෙවත් සංග්‍රහ කරන ලද.

සංපූර්ව [වි.] "සං" යන උපසර්ගය පෙරටු කොට ඇති.

සංපෘක්ත (පාරිභා.) [වි.] අ. හොඳ හැටි මිශ්‍ර කළ ; මිශ්‍ර වූ.- ආ. හොඳ හැටි පෙඟ වූ හෙවත් පෙඟුණු.

සංපෝෂිත [වි.] හොඳින් පෝෂණය කරන ලද ; නඩත්තු කරන ලද.

සංප්‍රතිෂ්ඨාපනය [නා.] මැනවින් පිහිටුවීම ; හිඳවීම ; තැන්පත් කිරීම.

සංප්‍රයුක්ත [වි.] යෙදෙන්නා වූ ; එක් ව සිටින්නා වූ.

සංප්‍රශ්න [නා.ප්‍ර.] ඉගෙනීමේ ආශාවෙන් ප්‍රශ්න කිරීම.

සංප්‍රසාරණය [නා.] උච්චාරණයේ දී හා ලේඛනයේ දී එක් ශබ්දයක් හෝ රූපයක් ආසන්න වෙන ශබ්දයකට හෝ රූපයකට හැරවීම ; ය, ව, ර, ල යන අකුරු පදසිද්ධියේ දී ඉ, උ, සා, සා යන අකුරුවලට හැරවීම.

සංප්‍රේෂකත්වය [නා.] යැවිය හැකි හෝ ප්‍රේෂණය කළ හැකි බව.

සංප්‍රේෂකය [නා.] (ශබ්ද, විදුලි තරංගාදිය) විකාශනය කරන යන්ත්‍රය.

සංප්‍රේෂණය [නා.] යැවීම ; ප්‍රේෂණය ; විකාශනය.

සංඵසිත [වි.] මනා සේ ස්පර්ශ කරන ලද.

සංබද්ධ [වි.] කොටස්, අංශ කීපයක් එක්ව බැඳුණු.

සංබීජ පත්‍රතාව (පාරිභා.) [නා.] සංයෝජන වූ බීජ පත්‍රවලින් සමන්විත වීම ; සංකෝලිතාව.

සංබීජාණුධානිය (පාරිභා.) [නා.] බ්‍රයෝනිටාවල බීජාණු දරා සිටින ශාකය.

සංභාර සංයුක්ත සුරා [නා.ප්‍ර.] විවිධ ද්‍රව්‍ය සාරය පැසවා සාදාගන්නා සුරාව.

සංභූතිය [නා.] ශරීරය තුළ දී ඇට, කාටිලේජ, බන්ධනී ආදිය භාවීම.

සංභෝගකාය [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන් වහන්සේට ඇතැයි මහායානිකයන් සලකන කායත්‍රයයෙන් එකක් ; එනම් මාංශමය ශරීරය.

සංමස්තිෂ්කය [නා.] සන්ධිපාදිකයන්ගේ ප්‍රාථමික මස්තිෂ්ක ගැංග්ලියම සමඟ උදරීය ගැංග්ලියම් සංයෝජනය වීමෙන් සෑදුණු මස්තිෂ්කය.

සංමිඤ්ජන, සම්මිඤ්ජන [නා.ප්‍ර.] හැකිළවීම ; නැමීම ; වකුටු කිරීම.

සංමිත්‍යාකාර [වි.] පරිමාණානුකූලව ගැළපෙන අංගෝපාංග ඇති.

සංමෝහ, සම්මෝහ [වි.] සිහිසන් නොමැති ; සිහිමුළා.

සංයන [වි.] හික්මවන ලද ; දමනය කරන ලද ; සංයමයට පත් ; සංවර වූ.

සංයමය [නා.] අ. හික්මවීම ; සංවරය ; දාන්තබව ; සන්සුන් බව ; ශික්ෂණය.- ආ. සිතෙහි එකඟකම ; ධාරණ, ධ්‍යාන, සමාධි යන තුන් කරුණු එක් අරමුණක පිහිටුවීම.

සංයුක්ත [වි.] අ. උපාංග ගණනකින් සකස් වූ ; වෙන් වෙන් කොටස් කීපයකින් සැකසුණු ; සංයෝග වූ ; සංහත.- ආ. මුළුමනින් ඒකාබද්ධ වූ.- ඇ. අඩංගු ; යුක්ත ; ගැවසි ; අන්තර්ගත ; එකට පැහැණු.- ඇ. එකමුතු.- ඉ. ඉන්ද්‍රිය ගෝචර ; සංස්කාරමය.

සංයුක්ත අවලම්බය (පාරිභා.) [නා.] අවල තිරස් අක්ෂයක පරිභ්‍රමණය වෙමින් ගුරුත්වා-කර්ෂණ ක්‍රියාකාරීත්වය යටතේ සමතුලිතබව තබා ගැනීමෙහි සමත් වස්තුව.

සංයුක්ත පරිවර්තය (පාරිභා.) [නා.] මාරුවෙන් මාරුවට පිහිටි වල්කවලින් ද, මළ බාහික හෝ මළ ජලෝයම තට්ටුවලින් ද යුතු බාහිර වැස්මක්.

සංයුක්ත ඵලය (පාරිභා.) [නා.] ආසන්න ව පිහිටි මල් සමූහයකින් ඇති වූණු කුඩා

ගෙඩි රාශියක් එකක් මෙන් එකතු වී සෑදුණු ගෙඩිය.

සංයුක්ත හග්නය (පාරිභා.) [නා.] බිඳුණු ඇටය දක්වා විවර වූණු තුවාලයක් සහිත ඇට බිඳුම.

සංයුක්ත භාගය (පාරිභා.) [නා.] ලවය හෝ හරය වශයෙන් භාගයක් ඇති භාගය.

සංයුක්ත මංජරිය (පාරිභා.) [නා.] එක ම වෘත්තය ඒකාක්ෂ හෝ බහු අක්ෂ හෝ වශයෙන් බොහෝ මල් අඩංගු මල්කැන.

සංයුක්තය [නා.] අ. සංයෝගය ; මිශ්‍රණය ; එක්වීම.- ආ. අංගය ; උපාංගය ; අන්තර්ගතය.- ඇ. සංඛ්‍යාවක ඇති ඉලක්කම් හැකි සෑම අයුරකින්ම මාරුකර යෙදීම.- ඇ. සමූහ රාජ්‍යය ; රාජ්‍ය සංගමය.

සංයුක්ත රාජ්‍යය [නා.] අභ්‍යන්තර පාලනය සඳහා පමණක් සම්පූර්ණ ස්වාධීනත්වය ඇති රාජ්‍ය සමූහයක් එක්වීමෙන් සෑදුණු රාජ්‍යය.

සංයුක්ත ස්කන්ධ සමාගම (පාරිභා.) [නා.] ව්‍යාපාර වස්තු, කොටස්, පොදු අරමුදලක් ආදී වශයෙන් සැකසුණු ප්‍රාග්ධනය සහිත වාණිජ සංගමය.

සංයුක්තාක්ෂර [නා.ප්‍ර.] එකට බැඳ ලියන ලද ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර ; බැඳි අකුරු.

සංයුක්තාණුව (පාරිභා.) [නා.]
සංජන්මාණු දෙකක් සංයෝජනය
වීමෙන් සෑදෙන දේහය.

සංයුක්තිය (පාරිභා.) [නා.] අ.
ද්‍රව්‍යමය හෝ තථ්‍යරූපී වස්තුවක්
සමග සංයෝගය.- ආ.
ජන්මාණු සංයෝජනයවීම.- ඇ.
සකස් වීම ; සංයෝජනය.

සංයුග්මනය (පාරිභා.) [නා.]
ජන්මාණු දෙකක් හෝ
ජීවීන් දෙදෙනකු එකතු ව
සංයුක්තාණුවක් සෑදීම සඳහා
පැහිම මාර්ගයෙන් කරන ලිංගික
ප්‍රජනනය.

සංයුජතාව (පාරිභා.) [නා.]
හයිඩ්‍රජන් පරමාණුවකට හෝ
ඊට සමාන වෙන යමකට හෝ
අනුව, පරමාණුවක හෝ
කාණ්ඩයක සංයෝජනයවීමේ
බලය.

සංයුජනය (පාරිභා.) [නා.]
අවයවයක මහත් වූ කොටස්
දෙකක් යා කරන කර ; ග්‍රීවිකාව.

සංයුක්තජනය (පාරිභා.) [නා.]
සංයෝජනය ; සම්බන්ධය.

සංයුත (පාරිභා.) [වි.] පැහැදිලි
කොටස් කීපයකින් සෑදුණු.

සංයුතිය (පාරිභා.) [නා.] යම් දෙයක
ඇතුළත් ව ඇති සංයෝගත්
ඒවායේ අනුපාතයත් පිළිබඳ
විස්තරය ; සැකසුම.

සංයුක්ත නිකාය [නා.] සූත්‍ර
පිටකයට ඇතුළත් නිකාය ග්‍රන්ථ
පහෙන් එකක්.

සංයෝගජ [නා.ප්‍ර.] සංයෝගයෙන්
හටගන්නා වෙනත් සංයෝගය.

සංයෝග නියමය [නා.ප්‍ර.]
සංයෝජන කිරීමේ මූලධර්මය ;
සිද්ධාන්තය.

සංයෝග න්‍යාය [නා.ප්‍ර.]
ගණිතමය තර්ක ශාස්ත්‍රයේ
ශාඛාවක නාමය.

සංයෝග පරමාණුව [නා.] මූල
ද්‍රව්‍යවල පරමාණු සංයෝජනය
වීමෙන් සෑදෙන පරමාණු
විශේෂය.

සංයෝග භාජ්‍ය යෝගය (පාරිභා.)
[නා.] අනුපාත දෙකක් ගණිත
කර්මයකින් සංයෝජනය
කිරීමෙන් ලැබෙන අනුපාතය.

සංයෝගය [නා.] අ. එකට එක්වීම ;
එකට බැඳීම ; මිශ්‍ර වීම.- ආ.
මිශ්‍රණය.- ඇ. (ජෝර්කි.) ග්‍රහයන්
බහු සංඛ්‍යාවක් එක් රාශියක
සිටීම.

සංයෝග විෂය [නා.ප්‍ර.] එක්වීමේ
අවස්ථාව ; බැඳුණු අවස්ථාව.

සංයෝග සන්නිකර්ෂය [නා.]
ඉන්ද්‍රිය හා අරමුණු එකට ගැටීම.

සංයෝග සම්බන්ධය [නා.] අ.
ද්‍රව්‍ය දෙකක් අතර ඇති වන

එක් වීම.- ආ. (ව්‍යාක.) කර්මය
හා ක්‍රියාව අතර සම්බන්ධය.

සංයෝගාණුව [නා.] සංයෝජනය
වීමෙන් සෑදෙන අක්‍රිය
බීජාණුවක්.

සංයෝගාභිනිවේශය [නා.] කාම
සංයෝග ආදී කෙලෙසුන්
කෙරෙහි ඇලීම.

සංයෝගාර්ථය [නා.] සසර
පැවැත්ම පිළිබඳ දුකෙහි
යොදවන යන අදහස.

සංයෝගික [වි.] (ව්‍යාක.) එකට
සම්බන්ධ වූ ; ඒකාබද්ධ.

සංයෝජක [වි.] එකට සම්බන්ධ
කරන.

සංයෝජක පරිමා නියමය
[නා.] වායු අතර ප්‍රතික්‍රියා
ඇතිවීමේ දී පරමාණු අතර
සරල සම්බන්ධතා පවතින බව
පැවසෙන සිද්ධාන්තය.

සංයෝජන [නා.ප්‍ර.] සසර දුකින්
මිදෙන්නට නොදී සත්ත්වයන්
සසර බැඳ තබන සක්කාය
දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා ආදී දස
වැදෑරුම් ක්ලේශ බන්ධන.

සංයෝජන කෘත්‍යය [නා.]
සත්ත්වයන් සංසාරයට බැඳ
තැබීමේ කාර්යය.

සංයෝජන ක්ෂය [නා.ප්‍ර.]
සත්ත්වයන් සංසාරයට බැඳ
තබන පාපධර්ම නැති කිරීම.

සංයෝජන ගොච්ඡකය [නා.]
සත්ත්වයා සසරට බැඳ තබන
සංයෝජන සමූහය ; පාප
ධර්ම පොකුර.

සංයෝජන තන්තුව (පාරිභා.)
[නා.] සුප්‍රමිතාව හා සම්බන්ධ
ඉතා සියුම් කෙඳි විශේෂයක්.

සංයෝජන ධර්ම [නා.ප්‍ර.බහු.]
සත්ත්වයන් සංසාරයට බැඳ
තබන අකුසල්.

සංයෝජන ධාරිතාව [නා.] මූල
ද්‍රව්‍යයක එක් පරමාණුවක් සමග
සංයෝජනය වන හයිඩ්‍රජන්
පරමාණු සංඛ්‍යාව ; සංයුජතාව.

සංයෝජන මධ්‍යස්ථාන [නා.බහු.]
මස්තිෂ්කයේ ක්‍රියාකාරී
මධ්‍යස්ථාන විශේෂයක්.

සංයෝජනය [නා.] අ. බැඳීම ;
සත්ත්වයන් සසරට බැඳ තබන
රැහැන්.- ආ. සක්කායදිට්ඨි,
විචිකිච්ඡා ආදී දස වැදෑරුම්
ක්ලේශ බන්ධන ; එක්වීම ;
එකට මිශ්‍ර වීම ; අලුත් ද්‍රව්‍යයක්
හෝ කිහිපයක් එකට මිශ්‍රවීම.

සංයෝජනවාදය (පාරිභා.) [නා.]
සිදුවීමක් විය හැකි ආකාරය
හෝ ද්‍රව්‍ය කිහිපයක් මිශ්‍ර විය
හැකි ආකාරය විස්තර කළ
හැකි ගණිතමය සංකල්පයක්.

සංයෝජන සංඛ්‍යාව [නා.]
(ගණිත.) සාධකවලින් සම්බන්ධ
වූ ගණන.

සංයෝජන සීමා [නා.බහු.]
මස්තිෂ්ක බාහිකයට අයත්
කොටස් විශේෂයකි.

සංයෝජනික [වි.] එකට සම්බන්ධ
වූ ; මිශ්‍ර වූ.

සංයෝජනීය [වි.] අ. සත්ත්වයා
සංසාරයට බැඳ තබන.- ආ. මිශ්‍ර
කළ හැකි.

සංයෝජිත ප්‍රස්තාරය (පාරිභා.)
[නා.] ශ්‍රීත දෙකක් හෝ
කිහිපයක් හෝ කිසියම් ගණිත
කර්මයකින් ලබාගන්නා
ප්‍රස්තාරය.

සංයෝජිතයෝ [නා.බහු.] අන්
වෙළඳ සමාගම් සමග හවුලක්
බවට පත් වන වෙළඳ සමාගම්.

සංයෝජිත සමීකරණය (පාරිභා.)
[නා.] කිසියම් ගණිතමය
සමීකරණ දෙකක් හෝ කිහිපයක්
තවත් කිසියම් ගණිත කර්මයක්
මගින් සම්බන්ධ කිරීමෙන්
ලබාගත් තනි සමීකරණය.

සංරක්ත [වි.] අ. මනාව රත් වූ.-
ආ. ඇලුණු ; බැඳුණු.

සංරක්ෂක [වි.] මනා ව රකින.

සංරක්ෂකයා [නා.] මැනවින්
රකින්නා.

සංරක්ෂණ [වි.] මනා සේ රකින ;
සුරකින.

සංරක්ෂණය [නා.] අ. මනා ව
රැක ගැනීම ; මැනවින් ආරක්ෂා
කිරීම.- ආ. සුරක්ෂිත බව.

සංරක්ෂිත [වි.] මනා සේ රක්ත
ලදි.

සංරචක [වි.] යමකට අඩංගු ;
යමක් නිර්මිතවීම සඳහා දායක
වුණු.

සංරචකය [නා.] යමක් සෑදී ඇති
මූලික අංගවලින් එකකි.

සංරචනය [නා.] නිර්මාණය කිරීම ;
රචනා ක්‍රමය.

සංරද්ධභාවය [නා.] එකිනෙක හා
තදින් බැඳුණ බව.

සංරම්භය [නා.] අ. තරඟ ව ;
ක්‍රෝධය ; වියරුව.- ආ.
දැවිල්ල ; ඉදිමුම.- ඇ. කැළඹීම.

සංරසය (පාරිභා.) [නා.] රසදිය
මිශ්‍රණය.

සංරසිත [වි.] මිශ්‍ර ලෝහයකින් යුතු.

සංරසිකරණය (පාරිභා.) [නා.] රිදී
සහ රත් නිස්සාරණය කිරීමේ
ක්‍රියාවලිය.

සංරැද්ධ (පාරිභා.) [වි.] සතකුගේ
මුණක් වැනි තොල් දෙකකින්
යුතු මුකුටයක් ඇති.- ආ.
බලපෑමෙන් යුතු ; සීමා කරන
ලදි.

සංරැද්ධ චලිතය (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසිවක බලපෑමෙන් සිදුවන
චලනය.

සංරූපතාව [නා.] සමානකම ; අනුකූලතාව.	සංවච්ඡරික නායක [නා.ප්‍ර.] සිංහල රාජ්‍ය සමයෙහි අවුරුද්දේ දින සටහන් කටයුතු කළ නිලධාරියා.
සංරූපනය [නා.] හැඩහරුකම ; ආකෘතිය.	සංවට්ට ප්‍රලය [නා.ප්‍ර.] කල්ප විනාශය ; ලෝක විනාශය සිදුවන කාලය.
සංරූප්‍ය (පාරිභා.) [වි.] අනුකූල ; සමාන.	සංවට්ටය [නා.] ලෝක විනාශය සිදුවන කාලසීමාව ; සංවර්තන කල්පය.
සංරෝධය [නා.] වැළැක්වීම ; ඇවිරීම.	සංවට්ට විවට්ටය [නා.] ලෝකය විනාශවීම හා නැවත හට ගැනීම.
සංරෝහණය [නා.] සමනය වීම ; සුවය.	සංවතා පහණ [නා.] පුරාණ ලංකාවේ රාජ නියෝග කොටා ඇති ශිලා ලේඛන විශේෂයක්.
සංලක්ෂණය [නා.] හඳුනා ගැනීම ; සලකුණු කිරීම.	සංවත්සර [වි.] අවුරුද්දක් පිරෙන ; වර්ෂ පූර්ණ ; වර්ෂයක් පිළිබඳ.
සංලක්ෂ්‍යය [නා.] විශේෂ සලකුණ ; සැලකිය යුතු දෙය.	සංවත්සරය [නා.] අවුරුද්ද ; වසර ; වර්ෂය.
සංලග්න [වි.] ඇලුණු ; එක්වුණු ; එකට බැඳුණු.- [නා.ප්‍ර.] එකට ඇලීම.	සංවරණය [නා.] අ. හික්මීම ; කායවාග් සංවරය.- ආ. තහනම ; දැඩි පාලනය.
සංලග්නනය (පාරිභා.) [නා.] අවලම්බිත කුඩා අංශු එකට ඇලී බොහෝවිට අවක්ෂේප වන විශාල අංශු බවට පත්වීම.	සංවරය [නා.] පසිඳුරන් හික්මවා ගැනීම.
සංලාපය [නා.] එක් ව කථා කිරීම ; සුභද කථාව.	සංවර ශීලය [නා.] සත්ත්ව ඝාතන ආදියෙන් වැළැක්ම පිණිස ඇති කරගන්නා හික්මීම.
සංලිප්ත [වි.] ආලේප කරන ලද ; තවරන ලද.	සංවරි [නා.ප්‍ර.] රැය ; රාත්‍රිය.
සංවච්ඡරික [වි.] සංවත්සරය පිළිබඳ වූ ; අවුරුද්ද හා සම්බන්ධ.	සංවර්ණනය [නා.] විස්තරය ; අටුවාව.

සංවහනය [නා.] රත් වූ තාප ධාරා
මගින් තාපය ගමන් කිරීම.

සංවාද කොටුව [නා.]

පරිගණකයෙහි දත්ත හැසිරවීමේ
දී කිසියම් විධානයක් නිවැරදිව
ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය
අතිරේක උපදෙස් හා තේරීම්
කිහිපයක් සහිත විශේෂ කවුළුව.

සංවාදය [නා.] දෙදෙනෙකු අතර
පවතින සාකච්ඡාව ; දෙබස.

සංවාර [නා.ප්‍ර.] (අක්ෂර

උච්චාරණයේ දී කණ්ඨනාලය)
හැකිළීම ; වැසීම ; පිඩු කිරීම.

සංවාරකය [නා.] අ. යමක් වසන
කොටස ; පියන ; පිධානය.-
ආ. (පාරිභා.) කැමරා ආදියෙහි
විවරයක් පාලනය කිරීම පිණිස
තිබෙන කොටස.

සංවාසය [නා.] අ. එක් ව විසීම ;
එක්වීම.- ආ. මෙවුන්දම ;
සංසර්ගය.

සංවාහන [නා.ප්‍ර.] අ. (කෙනකුගේ
ශරීරයෙහි යමක් ගා) ඇතිල්ලීම ;
ස්පර්ශය ; පිරිමැදීම.- ආ.
ගෙනයාම ; ඉදිරියට ගෙනයාම.

සංවිග්ග [වි.] සංවේගයට පැමිණි ;
කලකිරුණු ; කැලඹුණු.

සංවිජානනය (පාරිභා.) [නා.]
සවිඤ්ඤානක දෙයක් වශයෙන්
සිත ම සිත දෙස බැලීම.

සංවිදහිත [වි.] සකස් කළ ;
පිළියෙළ කළ ; සංවිධානය
කළ.

සංවිදිත [වි.] දැන ගන්නා ලද ;
අවබෝධ කරගන්නා ලද.

සංවිධාන [වි.] සකස් කළ ;
පිළියෙළ කළ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
ක්‍රමවත් ව කටයුතු යෙදීම ;
පිළියෙල කිරීම.- ආ. පිළිවෙළක්
ඇති කාර්ය මණ්ඩල හවුල.

සංවිධායක [නා.ප්‍ර.] කටයුතු
ක්‍රමානුකූලව සැලසුම් කරන්නා ;
කටයුතු පිළියෙල කරන්නා.

සංවිද්‍යනය (පාරිභා.) [නා.] ස්විචය ;
ස්විච ඇණය.

සංවිහිත [වි.] සැලසුම් කළ ; මනා
ලෙස සංවිධානය වූ.

සංවික්ෂණය [නා.] සුපරීක්ෂාකාරී
ව බැලීම ; විපරම් කිරීම.

සංවෘත [වි.] අ. සංවරය කළ ;
සංවරය වූ.- ආ. වැසුණු ; විවෘත
නොවූ.

සංවෘත පරිපථය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් ධාරාවක සංවෘත වූ
ගමන් මාර්ගය.

සංවෘත බීජ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ආවරණය වූ ඩිම්බකෝෂයක්
ඇතුළෙහි බීජ වර්ධනය වන්නා
වූ සපුෂ්ප ශාකය.

සංවෘත භංගය [නා.] සමට
තුඩාලයක් සිදු වී නැති අස්ථි
භංගය.

සංවෘති [වි.] නිශ්චය කරන ලද ;
නියම කරන ලද ; සම්මත වූ.

සංවෘති දේව [නා.ප්‍ර.] දේවත්වයෙන්
සලකනු ලබන රජවරු ආදී අය.

සංවෘත්තිය (පාරිභා.) [නා.]
පටකවල ඇති සරල ද්‍රව්‍යවලින්
සංකීර්ණ ද්‍රව්‍ය ගොඩ නැගීම.

සංවෘද්ධ [වි.] අභිවෘද්ධියට පත් ;
වැඩි දියුණු ; වර්ධනය වූ.

සංවේග [නා.ප්‍ර.] සංවේගය.

සංවේග ප්‍රාප්ත [වි.] අතිශය
ශෝකයට පත් ; කනගාටුවට
පැමිණි.

සංවේගය [නා.] බලවත් සිත්තවුල ;
කනගාටුව ; ශෝකය.

සංවේතනය (පාරිභා.) [නා.] දරන
තත්ත්වයෙන් හෝ නිලයෙන්
ලබන වාසිය හෝ ආදායම.

සංවේද ඉන්ද්‍රියය (පාරිභා.) [නා.]
උත්තේජ ලබාගන්නා ඇස,
කන ආදී අවයව.

සංවේදක [වි.] ඉන්ද්‍රිය හා සම්බන්ධ ;
සංඥා ප්‍රකාශක ; ඉතා සියුම් ව
දැනෙන.

සංවේදක කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධ මධ්‍යස්ථානය ;
සංඥා ප්‍රකාශන මධ්‍යස්ථානය.

සංවේදක තන්තුව (පාරිභා.) [නා.]
සංඥා ගෙන යන තන්තුව.

සංවේදක මාර්ගය (පාරිභා.) [නා.]
ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධ මාර්ගය ;
සංඥා ප්‍රකාශන මාර්ගය.

සංවේදක රෝම (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සංඥා ප්‍රකාශන රෝම ; දළ
රෝම.

සංවේදක ස්නායුව (පාරිභා.) [නා.]
සංඥා ගෙනයන ස්නායුව ;
හැඟිම් මොළයට දන්වන
නාලය.

සංවේදනය (පාරිභා.) [නා.] අ.
ඉන්ද්‍රියයක් මාර්ගයෙන්
දැනගැනීම.- ආ. කෙනකුගේ
පෞද්ගලිකත්වයට ඇතුළු වී,
ඔහුගේ අත්දැකීම් වෛතසික
ව විදින්නට ඇති හැකියාව.

සංවේදනාව (පාරිභා.) [නා.] අ.
(ඉන්ද්‍රිය මඟින් ඇතිවන)
හැඟීම ; දැනීමේ ශක්තිය ;
වේදනාව.- ආ. තීරණය ; නඩු
තීන්දුව.

සංවේද සෛලය (පාරිභා.) [නා.]
බහිශ්වර්මයෙහි බහුල වශයෙන්
පිහිටි ප්‍රතිග්‍රාහක සෛල.

සංවේදිතා මිතිය (පාරිභා.) [නා.]
ආලෝක සංවේදිතාව නිවැරදිව
මනින මිම්ම.

සංශයවාදය (පාරිභා.) [නා.]
කිසිවක් තීරණාත්මක ව

දැනගැනීමට නොහැකිය යන මතය.	සංකලනයෙන් යුතු ; කෘත්‍රීම.- [නා.ප්‍ර.] අ. සංසක්තිය ; ඇලෙන බව.- ආ. ද්‍රව්‍ය සංකලනය.
සංශයවාදී [වි.] සියලු දේ ගැන සැක ඇති ; ආගම සම්බන්ධයෙන් විශ්වාසයක් නැති.	සංක්ලේෂක [වි.] ද්‍රව්‍ය සංකලනයෙන් තැනු ; කෘත්‍රීම.
සංශයාපත්තිය [නා.] සැකයට පත්වීම.	සංශ්ලේෂක රසායන විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යා ශාඛාංගයක් ; සරලතර ද්‍රව්‍ය ඇසුරෙන් විශේෂයෙන් කාබනික සංයෝග ගොඩනැගීම පිළිබඳ ශාස්ත්‍ර විධිය.
සංශුද්ධ [වි.] ඉතා පිරිසිදු ; අතිපරිශුද්ධ.	සංශ්ලේෂණ (පාරිභා.) [වි.] සංයෝගාත්මක ; කෘත්‍රීම.
සංශුද්ධ ජලය [නා.] පිරිසිදු කරන ලද ජලය.	සංශ්ලේෂණය (පාරිභා.) [නා.] සරල සංයෝගවලින් හෝ මූල ද්‍රව්‍යවලින් යම්කිසි සංයෝග ගොඩනගන ක්‍රියාවලිය.
සංශුද්ධිය [නා.] ඉතා පිරිසිදු බව ; මනා පවිත්‍රතාව.	සංසක්ත [වි.] අ. ඇළුණු ; ආසක්ත ; එක් වූ ; සම්ගත වූ.- ආ. (පාරිභා.) (ගැලවීමට හැකිවන සේ) කොටස් ඇලී පවතින.
සංශෝධක [නා.ප්‍ර.] ලේඛනයක හරි වැරදි බලා සකස් කරන තැනැත්තා ; සංශෝධනය කරන්නා.	සංසක්තිය [නා.] අ. එකට ඇලී පවත්නා ස්වභාවය ; සමීප සම්බන්ධතාව.- ආ. (පාරිභා.) යම්කිසි වස්තුවක අංශ අතර පවත්නා ආකර්ෂණ බලය ; එකම වර්ගයේ ශාක කොටස් එකට ඇලී පැවතීම.
සංශෝධනය [නා.] පිරිසිදු කිරීම ; අඩුපාඩු ශුද්ධ කිරීම.	සංසන්දක [වි.] සැසඳීමෙන් දැනගත් ; තුලනාත්මක.- [නා.ප්‍ර.]
සංශෝධික [වි.] සංශෝධනය කළ ; දොස් ආදිය නිවැරදි කළ.	
සංශ්‍රය [නා.ප්‍ර.] අ. ඇසුර ; ආශ්‍රය.- ආ. ආශ්‍රය ස්ථානය.- ඇ. රජතු බලවත් රජුන් ඇසුරු කිරීම.	
සංශ්ලිෂ්ට [වි.] අ. එකට බැඳුණු ; සම්බන්ධ.- ආ. සංයෝග ඇසුරින් නිර්මිත ; කෘත්‍රීම.	
සංශ්ලේෂ [වි.] අ. සංකලනය වන ; මිශ්‍රවීම සම්බන්ධ.- ආ. ද්‍රව්‍ය	

(පාරිභා.) විද්‍යුත් උපකරණ විශේෂයක්.

සංසන්දනය, සන්සන්දනය [නා.] සමාන අසමානකම් විමසා බැලීම ; සමකර බැලීම.

සංසන්ධනය [නා.] ඇසේ සියුම් සිවියක් ; අක්ෂි පටලය.

සංසරණ [වි.] සැරිසරන ; ගමන් කරන ; පැතිරෙන.- [නා.ප්‍ර.] අ. සැරසැරීම.- ආ. ගමන් කිරීම (රුධිරය වැනි දෙයක් සංවාත මාර්ගයක) සැරිසැරීම.- ඇ. (පුවත්පත්, පොත්, මුදල් ආදිය) පැතිරීම.

සංසරණ මූලධනය (පාරිභා.) [නා.] මූලික වියහියදම් සඳහා නිෂ්පාදනයක සතු ව පැවතිය යුතු ප්‍රාග්ධනය.

සංසරණ වත්කම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ස්ථාවර නොවන වත්කම් ; නිතර නිතර හුවමාරුවන ධනය.

සංසර්ගය [නා.] අ. මිශ්‍රවීම ; එක්වීම.- ආ. මෙවුනය ; සංවාසය.

සංසල [වි.] සෙලවෙන ; ගැහෙන ; වංචල ; සසල.

සංසාධනය [නා.] අ. සිදු කිරීම.- ආ. විවාහයක් මෙවුන්දමින් නීත්‍යනුකූල ව පරිසමාප්ත කිරීම.

සංසාධ්‍යකාව (පාරිභා.) [නා.] සදාචාර ගුණවලින් සම්පූර්ණ බව ; අඩුපාඩු නැති බව ; නොපුණ්‍යය.

සංසාන්දණය (පාරිභා.) [නා.] උකුචීම ; ඝනවීම.

සංසාර වක්‍රය [නා.] සංසාරය හෙවත් සසර නමැති රෝදය.

සංසාර දූෂය [නා.] නැවත නැවත ඉපදීමේ දුක ; සසර දුක.

සංසාර පුරුද්ද [නා.] පෙර අත්බැවිහි දී ඇති කරගන්නා ලද පුරුද්ද.

සංසාරය [නා.] බුදු දහම අනුව, භවයෙන් භවයෙහි ඉපදීම් මාලාව ; භවෝත්පත්තිය ; කර්ම ශක්තිය අනුව, විවිධ තලවල විවිධාකාර උපත් ලැබීම.

සංසාරොසය [සංසාර+ඕසය] [නා.] සසර නැමති සැඩපහර.

සංසිද්ධිය [නා.] අ. අදහස් ඉටුවීම ; සඵලවීම.- ආ. (පාරිභා.) කෙළින් ම ඉන්ද්‍රියයන්ට ගෝචර වන දෙයක් ; නිරීක්ෂණ කළ හැකි සිදුවීමක්.- ඇ. සිදුවීම ; සමෘද්ධිය ; සඵලත්වය.- ඇ. ආශ්චර්යවත් සිදුවීම ; මහා ප්‍රමාණයේ සිදුවීම.

සංසිද්ධිම [නා.] සුවවීම ; නිවාරණය ; සැනසුම ලබාදීම ; සමථයකට පත් කිරීම.

සංසුද්ධ [වි.] ඉතා පිරිසිදු ;
අතිපාරිශුද්ධ.

සංසාත (පාරිභා.) [වි.] අනන්ත
ශ්‍රේණිවල අන්වයනට
සාතාදියට සීමාවක් තිබීමේ
ලක්ෂණය ඇති.

සංසාත අනුක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
අනන්ත ශ්‍රේණිවල සීමාවක්
ඇති අන්වය.

සංසාත ප්‍රමාණය (පාරිභා.)
[නා.] අනන්ත ශ්‍රේණිවල
සීමාවක් ඇති (අන්‍යෝන්‍ය)
අනුපාතය.

සංසාත මානය (පාරිභා.) [නා.]
අනන්ත ශ්‍රේණිවල සීමාවක්
තිබෙන අර්ධ විෂ්කම්භය.

සංසාත වෘත්තය (පාරිභා.) [නා.]
අනන්ත ශ්‍රේණිවල සීමාවක්
ඇති කවය.

සංසාත ශ්‍රේණිය (පාරිභා.) [නා.]
අනන්ත ශ්‍රේණිවල අසම්පූර්ණ
ඓක්‍යවල අනුක්‍රමයට සීමාවක්
තිබෙන ශ්‍රේණිය.

සංසේවන කේතුව (පාරිභා.) [නා.]
යුක්තානුවක් ඇති කරන්නා වූ
කේතුව.

සංසේවන කොපුව (පාරිභා.) [නා.]
යුක්තානුවක් ඇති කරන්නා වූ
ඩිම්බයේ ආවරණය.

සංසේවන පටලය (පාරිභා.) [නා.]
යුක්තානුවක් සහිත ඩිම්බය
වටා ඇති සහ තද සිවිය.

සංසේවන ප්‍රණාලය (පාරිභා.)
[නා.] යුක්තානුවක් ඇති
කරගන්නා වූ ඩිම්බ කෝෂයේ
සිට පිටතට ඩිම්බ ගෙන යන
නාලය.

සංසේවනය (පාරිභා.) [නා.] ලිංගික
වශයෙන් එකිනෙකට වෙනස්
වූ ජන්මාණු දෙකක් එක්වීම.

සංසේවිත ඩිම්බය (පාරිභා.) [නා.]
ජන්මාණු දෙකක එක්වීමෙන්
සෑදුණු යුක්තානුවක් සහිත
පරිණත වූ ඡායා ජන්මාණු
සෛලය.

සංසේදජ [වි.] තෙතමනයෙන්
උපදින ; තෙත ද්‍රව්‍යයෙන්
ජනිත වූ.

සංසේවනය [නා.] සම්බන්ධය ;
ආශ්‍රය ; ඇසුරු කිරීම.

සංසෛටය (පාරිභා.) [නා.] න්‍යෂ්ටි
කීපයක් ඇති සෛලය ; බහු-
න්‍යෂ්ටික සෛලය.

සංස්කන්ධකය (පාරිභා.) [නා.]
අසල පිහිටි බුහුබාවන්
සම්බන්ධ කෙරෙමින් සංයුක්ත
කොරල්වල ඇති දැඩි ද්‍රව්‍යය.

සංස්කරණය [නා.] අ. පොත්පත්,
සඟරා ආදිය මුද්‍රණයට සුදුසු
පරිදි පිළියෙළ කිරීම.- ආ.
ග්‍රන්ථයක අශුද්ධ පාඨ ආදිය
ශුද්ධ කිරීම.- ඇ. සකස් කරන
ලද නොහොත් ශුද්ධ කරන ලද

ග්‍රන්ථය.- ඇ. සකස් කිරීම
පිළියෙළ කිරීම ; සෑදීම.

සංස්කාර [නා.ප්‍ර.] අ. හේතු ප්‍රත්‍ය
ධර්ම ; එල නිෂ්පාදක හේතු.-
ආ. හටගත් දේ.- ඇ. කාම, රූප,
අරූප යන කුසලාකුසල කර්ම.-
ඇ. හේතුවලින් හටගත් පස්
වැදෑරුම් ස්කන්ධ.

සංස්කාරකයා [නා.] (මුද්‍රණය
සඳහා) පිළියෙළ කරන්නා ;
සකස් කරන්නා ; සංස්කරණය
කරන්නා.

සංස්කෘත [නා.ප්‍ර.] ඉන්දු-ආර්ය
ප්‍රාකෘතයෙන් සකස් කර ගන්නා
ලද භාෂාවක නාමය ; සකු
හෙවත් දේව භාෂාව.

සංස්කෘතික [වි.] සංස්කෘතිය හා
සම්බන්ධ ; සංස්කෘතියට අයත්.

සංස්කෘතිය [නා.] අ. මනුෂ්‍යයා
ස්වකීය චිත්තන සහ ශාරීරික
ශක්තියේ බලයෙන්
සංවිඥානිකව නිර්මාණය
කරගත් භෞතික හා අභෞතික
වස්තු සම්භාරයේ සමස්තය.-
ආ. ඒ ඒ ආගම් ජාති සමාජ
අනුව ඇති වූ හැඩගැස්ම ;
හැඳියාව.

සංස්කරණය [නා.] (කුසතණ
ආදියෙන් තැනූ) ඇතිරිය ;
ඇතිරිල්ල.

සංස්තවය [නා.] අ. එක් ව විසීම ;
සහවාසය.- ආ. ඇලීම ;
තෘෂ්ණාව.

සංස්ථානය [නා.] අ. ආකාරය ;
රූප ස්වභාවය.- ආ. (පාරිභා.)
නොයෙක් දේ එකතු කොට
සාදා ගන්නා ලද්ද ; නිර්මිතය ;
ආකෘතිය.

සංස්ථානික (පාරිභා.) [වි.] එක්
ස්ථානයකට පමණක් සීමා
නොවූ ; මුළු දේහය ම පිළිබඳ
වූ.

සංස්ථාපක (පාරිභා.) [වි.]
නෛසර්ගික ; අත්‍යවශ්‍ය ;
අභ්‍යන්තරික.

සංස්ථා පත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
ආයතනයකට අදාළ අත්‍යවශ්‍ය
කොරතුරු ඇතුළත් ලේඛනය.

සංස්ථාපනය [නා.] අ. මනා කොට
පිහිටුවීම ; සකස් කිරීම ;
සංස්ථාගත කිරීම.- ආ.
ව්‍යවස්ථාව ; ආණ්ඩු ක්‍රමය.- ඇ.
(පාරිභා.) සංවිධානය ; සෑදී
තිබෙන ආකාරය.- ඇ. (පාරිභා.)
අනුයෝගය ; ගැලපිල්ල.

සංස්ථාපිත [වි.] අ. මනා සේ
පිහිටුවන ලද ; ස්ථිර ව පිහිටි.-
ආ. (පාරිභා.) විධිමත් සේ
ව්‍යවස්ථානුකූල ව පිහිටුවන
ලද ; නීතිගත කරන ලද.

සංස්ථාපිතය (පාරිභා.) [නා.]
සංයෝගය ; සම්මිශ්‍රණය.

සංස්ථාපිත සමාගම (පාරිභා.) [නා.]
සංයුක්ත මණ්ඩලය ; නීතිගත
කරන ලද ආයතනය.

සංස්ථා ප්‍රකාශය (පාරිභා.) [නා.]
සමාගමක් හෝ ආයතනයක්
පිළිබඳ ව ප්‍රචාරය කරන මුද්‍රිත
ලේඛනය.

සංස්ථාව [නා.] කිසියම් අරමුණක්
ඇති ව නීත්‍යානුකූල ව පිහිටුවන
ලද සමාගම ; සංයුක්ත
මණ්ඩලය.

සංස්ථා විස්තරය (පාරිභා.) [නා.]
සමාගමකට හෝ සංස්ථාවකට
අදාළ අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු
ඇතුළත් ලේඛනය.

සංස්ථික [වි.] මනා ව පිහිටි ; මනා
ව සිටියා වූ ; ස්ථාවර.

සංස්ථිති නියමය (පාරිභා.) [නා.]
වෙනස් නොවී පැවතීමේ
නීතිය ; සංස්ථිතිය පිළිබඳ
නියමය.

සංස්ථිති පද්ධතිය (පාරිභා.) [නා.]
ස්ථායී තත්ත්වයක පවතින
පද්ධතියක් ; සම්ප්‍රයුක්ත බලය
ශූන්‍ය වූ පද්ධතියක්.

සංස්ථිති බල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කිසියම් වස්තුවක් මත ක්‍රියා
කරන සම්ප්‍රයුක්ත බලය ශූන්‍ය
වූ ස්ථායී තත්ත්වයක පවතින
බල පද්ධතියක්.

සංස්ථිතිය [නා.] අ. (පාරිභා.) බාහිර
වශයෙන් වෙනස් වුවත් මූල
ධර්මතාවෙහි වෙනස්කමක්
නොවීම ; සමස්තයක් වශයෙන්
තබාගැනීම.- අ. වෙනස් නොවී

පැවැත්ම ; ස්ථිර ගතිය ;
සම්මතයකට එකඟ වීම.

සංස්නිග්ධ [වි.] ඉතා සිනිඳු ;
සුසිනිඳු.

සංස්පර්ශ ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
සල්ෆියුරික් අම්ලය සාදාගන්නා
ක්‍රමයක්.

සංස්මෘතිය [නා.] මනා සිතිය ;
මනා ස්මරණය.

සංස්ලේෂණය [නා.] අ. සංයෝගය ;
සංයෝජනය.- අ. සරල
සංයෝගවලින් හෝ
මූලද්‍රව්‍යවලින් හෝ යම්කිසි
සංයෝගයක් ගොඩ නඟන
ක්‍රියාවලියක්.

සංභත [වි.] අ. ඒකාබද්ධ ; එකට
ගැටුණු ; එක් වූ.- අ. (පාරිභා.)
සංකේන්ද්‍රිත ; මධ්‍යගත.- අ.
(පාරිභා.) කොටස් ගණනකින්
සමන්විත.- [නා.ප්‍ර.] ද්‍රව්‍ය
කීපයක් එක්වීමෙන් සෑදුණු
දෙය ; එකමුතුව.

සංභත අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
සංකේන්ද්‍රීය අම්ලය ; මධ්‍යගත
අම්ලය.

සංභත අරමුදල (පාරිභා.) [නා.]
මධ්‍යගත තැන්පත් මුදල ;
ආරක්ෂිත ඒකාබද්ධ මුල් මුදල.

සංභතකරණය (පාරිභා.) [නා.]
සංකේන්ද්‍රීකරණය ; මධ්‍යගත
කිරීම.

සංභත වර්තනිය (පාරිභා.) [නා.]
විද්‍යුත් ධාරාවක් බාධාවකින්

තොර ව අඛණ්ඩ ව ගලා යා
හැකි විද්‍යුත් පරිපථය ; පිහිත
වර්තනය.

සංහතිය [නා.] අ. සමූහය ; රාශිය ;
පිරිස ; වර්ගය.- ආ. (පාරිභා.)
සනඵලය ; සනත්වය.

සංහනනය [නා.] අ. නැසීම ;
විනාශය.- ආ. (පාරිභා.) තද
පහර වැදීම ආදිය නිසා
මොළයට ඇතිවන පීඩාව.

සංහරණය [නා.] අ. එක් කිරීම ;
රැස් කිරීම.- ආ. නැසීම ; දුරු
කිරීම.

සංහාරය [නා.] සම්පූර්ණ විනාශය ;
නැසීම ; වැනසීම.

සංහිදය [නා.] අ. ඉඩකඩ ;
අවකාශය.- ආ. විඩාව දුරු
කරගන්නා ස්ථානය.- ඇ.
අයියනයක දෙවියන් පිදීමක්
ලෙස කොළ අතු එල්ලා තබන
ස්ථාන හඳුන්වන නාමය.

සක [නා.] අ. ඇස ; වක්ෂුස ;
නේත්‍රය.- ආ. රථ රෝදය.- ඇ.
චක්‍රායුධය.- ඇ. හක්ගෙඩිය.- ඉ.
සැකය ; ශබ්කාව.- ඊ. ශාකය
වංශය.- උ. පුරාණ ඉන්දියාවේ
ශක වංශය.- උ. වන්ද්‍රයා ; සඳ.-
සෘ. නරාවළල්ල.- සෘ. මුදුන ;
ශිඛාව.- ස. ශක්‍රයා.

සකට [නා.ප්‍ර.] ගැල ; කරත්තය.

සකට සත්ථ [නා.ප්‍ර.] ගැලින්
බඩුගෙන ගොස් විකුණන්නා.

සකඩ [වි.] තත්ත්වයෙන් බාල.

සකණ්ටක (පාරිභා.) [වි.] ඉතා උල්
වූ කටු ඇති ; තියුණු කටු සහිත.

සකදාගාමී [වි.] ලෝකෝත්තර
ආර්ය මාර්ගයෙහි දෙවැනි
ඵලයට පැමිණි ; සකාදාගාමී.

සකදාගාමී මග්ගය [නා.]
ලෝකෝත්තර මාර්ග අතර
දෙවන මාර්ගය.

සකන් [වි.] කන් හයකට හෙවත්
තිදෙනකට සීමා වූ.

සක පරික්ඛාර [නා.ප්‍ර.] තමාට
අයත් පිරිකර ; ස්වකීය
පරිෂ්කාර.

සකපිය [නා.ප්‍ර.] ඇස් පිහාටු.

සක පෝරුව [නා.] කුඹලාගේ
පෝරු ලෑල්ල ; වළන් සෑදීම
සඳහා ගනු ලබන චක්‍රාකාර
ලෑල්ල.

සකප් [නා.ප්‍ර.] අදහස් ; සංකල්ප.

සකම් [වි.] අ. කර්මයක් සහිත ;
කර්මයක් ගන්නා.- ආ. කාම
සහිත.- [නා.ප්‍ර.] කාමාවචර
දිව්‍යලෝක හය.

සකම්පිත [වි.] මහත් සේ
කම්පනයට පැමිණි.

සකර [නා.ප්‍ර.] අ. සත්කාරය ;
ආදර සම්ප්‍රයුක්ත සම්මානය ;
බුහුමානය.- ආ. සකුරු ;
ශර්කරා.- ඇ. සංස්කාරය.-

ඇ. 'ස' අක්ෂරය.- ඉ. පියුම.-
ඊ. ද්‍රව්‍යය.- [වි.] සකස් කළ ;
සංස්කරණය කරන ලද.

සකර කඳ [නා.ප්‍ර.] සංස්කාර
ස්කන්ධය.

සකරණිය [වි.] කටයුතු සහිත.

සකර දහම් [නා.ප්‍ර.] සංස්කාර
ධර්ම.

සකරදාරිස්, සෙකරදාරිස් [නා.ප්‍ර.]
රජයේ ලේඛන කාර්ය භාර
නිලධාරී ; ලේකම්.

සකරදුක් [නා.ප්‍ර.] සංස්කාරයක්
හේතු කොටගෙන ඇතිවන්නා
වූ දුක් ; සංස්කාර දුක්ඛය.

සකර ධම් [නා.ප්‍ර.] සකරදහම්ඛ.

සකරපස [නා.ප්‍ර.] සංස්කාර ප්‍රත්‍යය.

සකර බිම [නා.] සකස් කළ බිම ;
පිළියෙළ කළ භූමි භාගය.

සකරම් පෝරුව [නා.] ගොවිතැනට
හානි කරන කුරුලු ආදී සතුන්
පලවා හැරීම සඳහා භාවිත වන
හඬ නංවන උපකරණ
විශේෂයක්.

සකරාජ වර්ෂය [නා.] දඹදිව ශක
වංශයට අයත් රජුන්ගෙන්
ආරම්භ වූණු වර්ෂය.

සකරු (ව්‍යාක.) [නා.ප්‍ර.] අ. ෂට්
කාරකය ; ක්‍රියා සිද්ධියට
උපකාර වන විභක්ති හය.- ආ.
සංස්කාර.

සකර්මක [වි.] කර්මය සහිත වූ ;
කර්මයක් අපේක්ෂා කරන.

සකර්මක කෘදන්තය [නා.] (ව්‍යාක.)
කර්මයක් අපේක්ෂා කරන,
ධාතුවකින් පර ව විවිධ අර්ථ
ප්‍රකාශක ප්‍රත්‍ය යෙදීමෙන්
සාදාගනු ලබන ශබ්ද ; ප්‍රත්‍යාර්ථ
ශබ්ද.

සකර්මක ක්‍රියාව [නා.] (ව්‍යාක.)
කර්මයක් අපේක්ෂා කරන
ක්‍රියාව ; ක්‍රියා පදය.

සකර්මක ධාතුව [නා.] (ව්‍යාක.)
කර්මයක් අපේක්ෂා කරන ක්‍රියා
පද මූලය.

සකල [වි.] සියලු ; සමස්ත.

සකල කලා [නා.ප්‍ර., බහු.] සියලු ම
ශිල්ප කලා ; සිව්සැට කලා.

සකල කලා සර්වඥ [නා.ප්‍ර.]
ලංකාවේ මධ්‍යතන යුගයේ
බහුශ්‍රැත වියතුන්ට ප්‍රදානය කළ
උපාධි නාමයක්.

සකල කලා සාහිත්‍ය පණ්ඩිත
[නා.ප්‍ර.] ලංකාවේ මධ්‍යතන
යුගයේ බහුශ්‍රැත වියතුන්ට
ප්‍රදානය කළ උපාධි නාමයක්.

සකලඬක [වි.] කැළැල් ඇති.

සකලඥය මණ්ඩලය [නා.]
දැනගත යුතු සියලු පංචවිධ
ධර්ම කොට්ඨාස.

සකල ධ්‍යානික [වි.] ප්‍රථම, ද්විතීය,
තෘතීයාදී සියලු ම ධ්‍යාන හා
සම්බන්ධ.

සකලයා, සකිලයා (කථා.) [නා.]
කුරුල්ලා ; පක්ෂියා ; සකුණයා.

සකල ලෝක [නා.ප්‍ර.] සියලු
ලෝකය ; සියලු ලෝවාසියා.

සකලාභිගය [නා.] අ. ශරීරය ; මුළු
සිරුර.- ආ. සියලු අංග ; සියලු
කොටස් ; සියලු අංශ.

සකලාන්තරාය [නා.ප්‍ර.] සියලු
අනතුරු ; සියලු උවදුරු.

සකලාර්ථය [නා.] සියලු
චැඞදායක දේ ; අර්ථාන්විත
සියල්ල.

සකලිකාග්නි [නා.ප්‍ර.] ගල් පතුරෙන්
උපන් ගින්න.

සකලිකාව [නා.] අ. ගල් පතුර ;
ගල්කැබැල්ල.- ආ. ලී පතුර ;
කැබැල්ල.- ඇ. මසුන්ගේ
කොරපොත්ත.

සකලෙශ්වර්යය [නා.] සියලු
ඉසුරුබව ; සියලු සම්පත්තිය.

සකලෝෂධ [නා.ප්‍ර.] සියලු ඖෂධ.

සකවල්ලිය [නා.] කමත අතුගාන
උපකරණය ; බෝලත්ත .

සකවාදය [නා.] ස්වකීය මතය ;
ස්වපක්ෂයට අයත් මතය.

සකවාදියා [නා.] ස්වකීය මතය ගත්
තැනැත්තා ; ස්වපාක්ෂිකයා.

සකවි [සක+අවි] [නා.ප්‍ර.]
ශක්‍රයාගේ ආයුධය ; චක්‍රායුධය.

සක සංඥාව [නා.] තමාගේය යන
හැඟීම.

සකසමය [නා.] ස්වකීය ආගම ;
ස්වකීය දර්ශනය.

සකසිරුවම, සකසුරුවම (කථා.)
[නා.] අරපරෙස්සම ; පිරිමැස්ම.

සකසේ [ක්‍රි.වි.] මනාකොට ;
මැනවිත්.

සකස් [වි.] මනා කොට කරන ලද ;
පිළියෙළ කළ ; සකස් කළ.

සකාමික [වි.] කාම සහිත ; රාග
සහිත.

සකායදිට්ඨි [නා.ප්‍ර.] සක්කාය දිට්ඨි
බ.

සකාරණ [වි.] කාරණ සහිත .

සකාලික [වි.] සෑම දා පවතින ;
සදාකාලික.

සකි [නා.ප්‍ර.] අ. යහළුවා ; මිත්‍රයා ;
හිතවතා.- ආ. සැමියා.- ඇ.
ගණන සංඛ්‍යාව.- ඇ.

පණිවිඩකාරයා ; දූතයා.- ඉ.
සාක්කි ; සාක්ෂ්‍ය.- ඊ. වක්ෂ්‍යස ;
ඇස.- උ. පුස්තකොළ පොත්වල
හුය කෙළවර (කම්බයෙහි) සවි
කරන ලොහො කැබැලි.- උභ.
සංඛ්‍යාදර්ශනය.

සකිං [ක්‍රි.වි.] වරක් ; එක් වතාවක්.

සකිං විජාත ස්ත්‍රී [නා.ප්‍ර.] එක් වරක්
චැදූ ස්ත්‍රිය ; එක් දරු මව.

සකිඤ්චන [වි.] අ. ද්‍රව්‍ය සහිත.-
ආ. බැඳීම් සහිත ; බාධා සහිත.

සකිණු [වි.] මිශ්‍ර ; සංකීර්ණ.

සකිණු වග [නා.ප්‍ර.] මිශ්‍ර වර්ගය ;
සංකීර්ණ වර්ගය.

සකි මත [නා.ප්‍ර.] නැති වස්තුවක්
කිසිසේත් ඇති නොවන බව
ප්‍රකාශ කරන සත්කාර්යවාදය
යන සාම්බන්‍ය දර්ශනය.

සකිල [වි.] අ. සරු ; සාරවත් ;
සශ්‍රීක.- ආ. (කථා.) කෙටිවු ;
කෘශ ; දුර්වල.

සකිලිටි, සකිලුටු [වි.] අතිශයින්
කිලිටු ; බෙහෙවින් අපවිත්‍ර.

සකිලෙස් [වි.] කෙලෙස් සහිත ;
ක්ලේශවලින් යුක්ත.

සකිසඳ [නා.ප්‍ර.] උතුම් මිත්‍රයා.

සකිසැප [නා.ප්‍ර.] තමන්ගේ
සැපත ; ස්වකීය සම්පත්තිය.

සකි [නා.ප්‍ර.] අ. මිතුරිය ;
හිතවතිය.- ආ. බිරිඳ ; භාර්යාව.

සකු [නා.ප්‍ර.] අ. සකු බස ;
සංස්කෘත භාෂාව ; දේව
හෙවත් දෙව් භාෂාව.- ආ.
සක්ක ; හක්ක ; සුඹුකුව.- ඇ.
කපෝලය ; කම්මුල.

සකුණ [නා.ප්‍ර.] අ. කුරුල්ලා ;
පක්ෂියා.- ආ. කොවුලා ;
කෝකිලයා.- ඇ. ලිහිණියා.

සකුණගිහි [නා.ප්‍ර.] පක්ෂීන් මරා
කන පක්ෂියා ; කුරුලුගොයා.

සකුණඥයා [නා.] පක්ෂීන් පිළිබඳ
දන්නා තැනැත්තා.

සකුණ ප්‍රවාන්ති [නා.ප්‍ර.]
කුරුල්ලකුගේ පැවැත්ම ;
පක්ෂියකුගේ ආකාරය.

සකුණ යෂ්ටිය [නා.] දෙවන
පැතිස් රාජාභිෂේකයේ දී පහළ
වී යැයි සඳහන් වන රිදී යෂ්ටි
තුනෙන් එකක් ; විවිධ
වර්ණයෙන් යුත් නා නා
වර්ගයේ පක්ෂීන් හා මෘගයන්
පණ ඇත්තවුන් සේ පෙනෙන
ආකාරයට දැක්වෙන විසිතුරු
යෂ්ටිය.

සකුණරුහ [නා.ප්‍ර.] පක්ෂීන් නංවන
හඬ ; පක්ෂි නාද.

සකුණිකයා [නා.] පක්ෂීන් දඩයම්
කරන්නා ; ලිහිණි වැද්දා.

සකුන්දුරයා [නා.ප්‍ර.] සක් පිහින්නා ;
පුරාණ තුර්ය වාදක කණ්ඩායමට
අයත් ශිල්පියෙක්.

සකු පිළිකය [නා.] හක්කේ සෑදෙන
පිළිකාව.

සකුරු, හකුරු [නා.ප්‍ර.] අ. පොල්,
කිතුල්, තල්, උක් ආදියේ පැණි
මුදවා සහ කිරීමෙන් සාදන සීනි
විශේෂයක් ; ශර්කරා.- ආ.
ගල්කැට ; බොරළු කැට.

සකුල [නා.ප්‍ර.] අ. ඔෟෂධ විශේෂයක නාමය.- ආ. කුල සය ; ගෝත්‍ර හෝ වංශ හය.- [වි.] අ. කුලයක් සහිත.- ආ. පවුලක් ඇති.

සකුලිනා (පරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (සත්ත්ව.) කකුළුවන් මත වැඩෙන පරපෝෂිත සත්ත්වයෙක්.

සකුලු [වි.] ගැවසීගත් ; ගහණ වූ ; සංකුල.

සකුලුණු [වි.] කරුණා සහිත වූ ; කුලුණු ගුණයෙන් යුක්ත.

සකුස් [ක්‍රි.වි.] ඉක්මනට ; වහා ; ශීඝ්‍රව.

සකුහුල් [වි.] අ. කුකුහල සහිත.- ආ. සැක සහිත.

සකුළු [වි.] අ. තද ; දැඩි ; වණ්ඩ.- [නා.ප්‍ර.] කුළු හෙවත් කටුක රසය.

සකුප (පාරිභා.) [වි.] අ. පෘෂ්ඨයෙහි තිබෙන.- ආ. සිදුරු සහිත ; පෙනේරයක් වැනි.

සකුප ඵලකය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ව.) පෘෂ්ඨවංශී සත්ත්වයන්ගේ වර්ධනය වන හිස් කබලේ ඇති සිදුරු සහිත කෝමලාස්ථිමය කොටසක්.

සකෘත් [නි.] වරක් ; වතාවක්.

සකෘත්ඵල [නා.ප්‍ර.] වරක් ඵල හටගන්නා ගස ; කෙසෙල් ගස.

සකෘත්‍යකාරී [වි.] අවශ්‍ය කටයුතු නියම ලෙස කරන්නා වූ ; මනා ව කටයුතු සම්පාදනය කරන.

සකෘදාගාමී [වි.] දෙවන ආර්ය මාර්ගයට පැමිණි.

සකෘදාගාමී ආර්යයා [නා.] සකෘදාගාමී මාර්ග ඵලය අවබෝධ කිරීමෙන් උත්පත්ති වශයෙන් කාම හවයට තවත් එක් වරක් පමණක් පැමිණෙන ආර්ය පුද්ගලයා.

සකෙලෙස් [වි.] කෙලෙස් සහිත ; සක්ලේස.

සකෙච්චි [වි.] කෙටි ; විස්තර රහිත ; සංක්ෂේප.

සකොඛ [නා.ප්‍ර.] කැලඹීම ; සංක්ෂෝභය.

සකොලහල [වි.] කලබල සහිත ; සෝෂාවෙන් යුක්ත.

සකෝනියා (පාරිභා.) [නා.] අධික ද්‍රවාංකයකින් යුත් තද ලෝහ විශේෂයක්.

සක් ඇටය [නා.] (වෛද්‍ය.) ශංඛක අස්ථිය ; ගුල්වාස්ථිය.

සක්ක [නා.ප්‍ර.] අ. හකු ඇටය ; හක්ක.- ආ. ශක්‍රයා.- ඇ. බිත්ති ආදිය බැඳීමේ දී මහ ගල් අතර අඩුවක් පිරවීම සඳහා තබන කුඩා ගල් ආදී කැබලි.

සක්ක ගහනවා [ක්‍රි.] පේළියක් ආදිය අතරට සුදුසු පරිද්දෙන්

කුඩා ගල්පතුරු තබා තද කරනවා.	සක්කාය [නා.ප්‍ර.] ස්වකීය ශරීරය ; ආත්මභාවය.
සක්කව්ව දානය [නා.] සකසා දෙන දානය ; උතුම් දක්ෂිණාව.	සක්කායදිට්ඨිය [නා.] රූපාදී පඤ්චස්කන්ධයෙහි මමය මාගේය යන හැඟීම ; ආත්ම දෘෂ්ටිය.
සක්කට [වි.] නරක ; වැදගත්කමක් නැති.	සක්කාර මද [නා.ප්‍ර.] සැප සම්පත් ලැබීම නිසා ඇති වන මදය ; පුද්ගලයා මුළු කරවන අධික මානය.
සක්ක මුක්ක (කථා.) [නා.ප්‍ර.] හිස් තැන් පිරවීමට හා ආධාරකයක් වශයෙන් තැබීමට උපයෝගී කරගනු ලබන දෑ.	සක්කර, සක්කරා [නා.ප්‍ර.] අ. සකුරු ; සුකිරි.- ආ. ගල්කැට.
සක්කය [නා.] අ. යමක් තදින් ඇල්ලීමට හෝ සවි කිරීමට හෝ යොදන උපකරණය ; අල්ලුව.- ආ. සක්ක සදහා ගැනෙන දැයින් එකක්.	සක්ගෙඩිය [නා.] හක්ගෙඩිය.
සක්කර, සක්කරා [නා.ප්‍ර.] අ. පිරිසිදු නොකළ කැට සිනි ; ශුද්ධ නොකළ උක්පැණියෙන් කළ හකුරු.- ආ. කුඩා ගල්කැට.	සක්ත [වි.] ඇලුණු ; ආසක්ත.
සක්කරම [නා.] අ. රෝදය ; වක්‍රය.- ආ. ළමා ක්‍රීඩාවක්.- ඇ. පෘතුගීසි ඕලන්ද පාලකයන් දඩුවම් දීම සදහා යොදාගත් වධක පෝරුව.	සක්තල්ල [නා.] සක්බෙලි කටුව ; මුතුබෙලි කටුව.
සක්කරු [නා.ප්‍ර.] සක් පිඹින්නා.	සක්තාසක්ත [වි.] අ. ඇලුණු ; තදින් ඇලුණු.- ආ. ඇලුණු හා නොඇලුණු.
සක්කලි, සක්කලි [නා.ප්‍ර.] කසළ සේදීම හා පාවහන් අලුත්වැඩියාව ආදිය වෘත්තිය කොටගත් එක්කරා ද්‍රව්‍ය ජන කොටසක්.	සක්ති [නා.ප්‍ර.] අභියෝගය.
	සක්තු [නා.ප්‍ර.] බැද කුඩු කරගත් යව හෝ සහල් ; අත්සුනු.
	සක්ථිය [නා.] කළවය ; උගැරුව.
	සක්දුනු [නා.ප්‍ර.] ශක්‍රයාගේ දුන්න සේ සැලකෙන දේදුන්න.
	සක්දුර [නා.ප්‍ර.] සක් පිඹීමේ ධුරය ; සක් පිඹින තනතුර.
	සක්කව්ව [නා.ප්‍ර.] අ. කරත්ත රෝදයක බොස්ගෙඩිය ;

වක්‍රනාභිය.- ආ. ශක්‍රයාගේ නාභිය.- ඇ. සුගන්ධ ද්‍රව්‍ය විශේෂයකි.	භාවනානුයෝගී ව නියමිත දුර ප්‍රමාණයන් තුළ ඔබමොබ ඇවිදීම.
සක් පඤ්චධරය [නා.] සක් පිඹීම ඇතුළු පංචතුර්ය වාදනය පිළිබඳ තනතුර.	සක්මන් මළුව [නා.] වඩිකමණ මාලකය ; සක්මන් කිරීමට පිළියෙළ කරන ලද දිග පෙතැලි භූමි භාගය.
සක් පඤ්චය [නා.] ශබ්දය ඇතුළු පංචතුර්ය භාණ්ඩ.	සක්මන් හල [නා.] සක්මන් කිරීම සඳහා විශේෂයෙන් සෑදූ ශාලාව.
සක්පත [නා.] සක්ගෙඩියකින් කපාගත් පෙත්ත ; හක්ගෙඩියේ පතුර.	සක්මුදු [නා.ප්‍ර.] සක්ගෙඩිවලින් සාදන ලද මුදු.
සක්පලගය [නා.] වටකුරු පලිහ ; සක්පලිහ.	සක්‍ර [නා.ප්‍ර.] සක්දෙවරජ.
සක්පහස [නා.] අරමුණක් දෘෂ්ටි ඉන්ද්‍රියයෙහි ගැටීම ; වක්ෂු ස්පර්ශය.	සක්‍රම [වි.] පිළිවෙළකට ඇති ; ක්‍රමවත්.
සක්පාන [නා.ප්‍ර.] සතුන් ඇල්ලීමට අටවන උගුලක්.	සක්‍රමේන්තුව (ක්‍රිස්තිය.) [නා.] බවුනිස්ම, විවාහය ආදියේ දී ක්‍රිස්තු භක්තිකයන් ආධ්‍යාත්මික පාරිශුද්ධිය ප්‍රකාශ කිරීමේ වාරිත්‍රය.
සක්පුර [නා.ප්‍ර.] ශක්‍රයාගේ නුවර ; දෙව්ලොව.	සක්‍රිය [වි.] ක්‍රියාකාරී.
සක්පොඩි [නා.ප්‍ර.] සක්ගෙඩියක කැබැලි.	සක්‍රිය අංකුරය [නා.] ක්‍රියාකාරී අංකුරය ; වැඩෙන දලුව.
සක් බෙල්ලා [නා.] සංඛය සිය ආචරණය සේ ගත් බෙල්ලා ; හක්බෙල්ලා.	සක්‍රිය අවශෝෂණය (පාරිභා.) [නා.] මූලකේශ මගින් පසෙන් මුල්වලට ජලය උරා ගැනීම.
සක්මග [නා.] රෝදය ගමන් කළ පාර ; වක්‍ර මාර්ගය.	සක්‍රිය කම්බිය (පාරිභා.) [නා.] විදුලි ධාරාවක් ගෙන යමින් ඇති කම්බිය.
සක්මන [නා.] (සිරුවෙන්) ඔබමොබ යෑම ; (සෙමෙන් සෙමෙන්) එහා මෙහා ඇවිදීම ; විශේෂයෙන් යෝගාවචරයන් විසින්	

සක්‍රියකය (පාරිභා.) [නා.] රබර්
වෝල්කනයිසිං ත්වරකයක
ක්‍රියාශීලිතාව වැඩි කරවන රිදී
හෝ සින්ක් ඔක්සයිඩ් වැනි
ද්‍රව්‍යයක්.

සක්‍රිය කළ කාබන් [නා.ප්‍ර.] කුඩු
කරන ලද අස්ථික කාබන්
විශේෂයක්.

සක්‍රියකාරකය [නා.] ක්‍රියාකාරී
බවට හේතුවන සාධකය.

සක්‍රියතාව (පාරිභා.) [නා.]
ක්‍රියාකාරීත්වය ; විකිරණශීලී
ප්‍රභවයක තීව්‍රතාව ;
විකිරණශීලිතාව.

සක්‍රියතා සංගුණකය (පාරිභා.)
[නා.] ද්‍රාවණයක් පරමාදර්ශී
තාපගතික වර්යාවෙන් බැහැර
වී යන බව දක්වන ප්‍රාමාණික
ලක්ෂණයක්.

සක්‍රියනය (පාරිභා.) [නා.] වඩා ශීඝ්‍ර
රසායනික භෞතික විපර්යාස
උෂ්ණය, විකිරණය වැනි
සක්‍රියනයකින් පිරියම් කිරීම.

සක්‍රියන ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.]
රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවක්
ඇරඹීම සඳහා අවශ්‍ය ශක්තිය.

සක්‍රිය පරවශතාව [නා.]
(නීති.) ප්‍රශ්නයක් නොනගා
නියතයෙන් ම ඇති කරගත
යුතු යටත් බව ; ඒකාන්ත දාස
භාවය.

සක්‍රිය පර්යටනය (පාරිභා.) [නා.]
කුරුල්ලන් ආදී සතුන් සමූහ
වශයෙන් වෙනත් ප්‍රදේශවල
වාසස්ථාන සොයා යෑම.

සක්‍රිය ප්‍රතිශක්තිය (පාරිභා.)
[නා.] රෝග ඇති වීම
වැළැක්වීම සඳහා කෙනකු තුළ
ස්වභාවයෙන් ම ඇති ශක්තිය.

සක්‍රිය භාරය (පාරිභා.) [නා.]
භාරකාරත්වයක් යටතට
පත්කරන ලද අරමුදල හෝ
දේපළ.

සක්‍රිය මූලය (පාරිභා.) [නා.]
ඖෂධයක හෝ රසායන
සංයෝගයක නිරන්තරයෙන්
ක්‍රියාශීලී ව පවත්නා අත්‍යවශ්‍ය
අඩුවැඩිය.

සක්‍රිය යකඩ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පසත් සමඟ එකතු වී පැළෑටි
වලට හිතකාරී වන ලෙස ක්‍රියා
කරන යකඩ.

සක්‍රිය වාහකයා (පාරිභා.) [නා.]
රෝග බීජයක් ගෙන ගොස් එය
මිනිසුන් හා වෙනත් සතුන්ගේ
ශරීරගත කිරීමෙන් රෝග
පතුරුවන සතා.

සක්‍රිය සංසරණය (පාරිභා.) [නා.]
බැංකුවෙන් නිකුත් කළ මුදල්
නෝට්ටු එහි තැන්පත් වී
නොතිබී මහජනයා අතර
හුවමාරු වීම.

සක්‍රීය හවුල්කරු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
හවුල් ව්‍යාපාරයක පාලන
කටයුතුවලට ක්‍රියාකාරී ලෙස
සහභාගිවන්නා.

සක්ලේශි [වි.] සිත කිලුටු කරන
ධර්මයන්ගෙන් යුත් ; කෙලෙස්
සහිත.

සක්වළ [නා.ප්‍ර.] වක්‍රවාටය ; ලෝක
ධාතුව ; එක් සූර්ය මණ්ඩලයක
ආලෝකය විහිදෙන ප්‍රමාණය
තුළ පවතින භූගෝලීය
වස්තුවලින් නිර්මිත සමස්තය.

සක්වළගබ [නා.] සක්වළ ඇතුළත.

සක්වළල්ල [නා.] අ. කරත්ත
රෝදය ; ගැල්සක.- ආ. සක්
බෙලිකටු වලින් සෑදූ වළල්ල ;
අතේ පළඳින ආභරණයක්.

සක්වා [නා.ප්‍ර.] අ. ජලවර පක්ෂී
විශේෂයක් ; සක්වා ළිහිණියා ;
චක්‍රවාකයා.- ආ. කාව්‍ය
වාක්තයක්.

සක්විති [නා.ප්‍ර.] අ. (පුරාණ
සංකල්පය අනුව) සතර
මහාද්වීපයෙහි ම අගනැන් පත්
රාජාධිරාජයා ; චක්‍රවර්ති රජ.-
ආ. රාජ්‍ය බොහෝ සංඛ්‍යාවක
රාජ බලය සතු අධිරාජයා.

සක්විනැණ [නා.ප්‍ර.] වක්ෂු ප්‍රසාදය
රූපය හා ගැටුණු විට ඒ
ඇසුරින් උපදින සිත ; වක්ඛු
විඤ්ඤාණය.

සක්විමන් [නා.ප්‍ර.] ශක්‍රයාගේ
විමානය ; ශක්‍රභවන ; විජයෝක්
පාය.

සක්සුණු [නා.ප්‍ර.] සක්බෙල්ලන්
ප්‍රචස්සාගත් අළු.

සක්සුද [නා.] අ. හක්ගෙඩියේ
සුදුපාට ; පිරිසිදු සුදුපැහැය.-
ආ. යමක් පැහැදිලි බව දැක්වීම
සඳහා යෙදෙන උපමාවක්.

සක්සුරුකු [වි.] රෝදවලට සමාන ;
චක්‍රයක් බඳු.

සක්හෙළි [ක්‍රි.වි.] (ඇසට) එක
එල්ලේ ; සෘජුව ම.

සබ් [නා.ප්‍ර.] මිත්‍රයා ; යාළුවා.- [වි.]
මිත්‍ර ; යහළු.

සබ්භාර්යාව [නා.] මිතුරියක මෙන්
විශ්වාස භාවයෙන් වසන
භාර්යාව.

සබ්‍ය [නා.] යෙහෙළිය ; මිතුරිය.

සබ්‍ර (පාරිභා.) [වි.] කුර සහිත.

සග [නා.ප්‍ර.] අ. පරිච්ඡේදය ;
කාණ්ඩය ; සර්ගය.- ආ.
දෙව්ලොව ; ස්වර්ගය.- ඇ.
සංඝයා.

සගණය [නා.] පද්‍ය රචනා කිරීමේ
දී යෙදෙන ගණ අටෙන් ගුරු
මාත්‍ර දෙකකින් සහ ලුහු මාත්‍ර
එකකින් යුක්ත ගණය ; වායු
ගණය නමින් හැඳින්වෙන මෙය
අග්‍රහ ගණයක් සේ සැලකේ.

සගනවා [ක්‍රි.] අ. ආරක්ෂා කරනවා ; රැකදෙනවා.- ආ. සංග්‍රහ කරනවා ; සත්කාර කරනවා ; සතුටු කරනවා.- ඇ. සිත් පැහැර ගන්නවා ; සිත් දිනා ගන්නවා.

සගන්ධ (පාරිභා.) [වි.] (කිසියම්) ගඳකින් යුක්ත ; දුගඳ හෝ සුවඳ ගති ඇති.

සගපවග [නා.] සග හා අපවග ; ස්වර්ගය හා නිර්වාණය.

සගබාල [වි.] තරුණ ; ළාබාල .

සගබෑ [නා.ප්‍ර.] බාල සහෝදරයා ; කනිටු සොහොයුරා.

සගමහණ [නා.] තරුණ භික්ෂු නම ; වයසින් හෝ උපසම්පදාවෙන් තමාට වඩා බාල භික්ෂු නම.

සගමොක් [නා.ප්‍ර.] ස්වර්ගය හා මෝක්ෂය.

සගයා [නා.] අ. යාළුවා ; මිත්‍රයා ; හිතවතා.- ආ. අතවැසියා ; සේවකයා.

සගර්හ [වි.] අ. ගැබක් සහිත ; ගැබ් දරන.- ආ. ඇතුළත් කොට ඇති ; අන්තර්ගත.

සගර්ව [වි.] ගර්ව සහිත ; සාඩම්බර.

සගලිය [නා.] තරුණ කාන්තාව ; ළාබාල ස්ත්‍රිය.

සගසියෝ [වි.] සර්ග සහිත වූ ; සර්ග සමූහයකින් යුක්ත වූ.

සගාථක [වි.] ගාථා සහිත ; ගාථාවලින් සමන්විත.

සගාරව [වි.] ගෞරව සහිත ; ගරු සැලකිලි සහිත.

සගභුම් [නා.ප්‍ර.] සත්කාර සම්මාන ; සංග්‍රහ.

සගුණ [නා.ප්‍ර.] ෂඩ් ගුණය ; රාජ්‍ය පාලකයකුට තිබිය යුතු සත්ථි, විග්‍රහ, දෛවධීභාව, යාන, ආසන, සංග්‍රහ යන ගුණ සය.- [වි.] ගුණ සහිත ; ගුණයෙන් යුත්.

සගුල් අස්ථිය (පාරිභා.) [නා.] පැහැදිලි ව පෙනෙන සිදුර සහිත අස්ථිය ; ගුල්මිය අස්ථිය.

සගෝවර [වි.] ගෝවර ඇති ; විෂය වන.

සගෞරව [වි.] ගෞරව සහිත ; ගරුසරු ඇති.

සග්ග [නා.ප්‍ර.] දෙව්ලොව ; ස්වර්ගය.

සග්ගන්තරාය [නා.] දෙව්ලොව යාමට ඇති බාධාව.

සඬකල්ප සිද්ධිය [නා.] අදහස් සඵලවීම ; අදහස් ඉටුවීම.

සඬකාපර [වි.] සැක සහිත.

සම්බන්ධතා [නා.] සලකුණු කරන ලද වේලාව ; නියම කළ මොහොත.

සම්බන්ධ ඵලය (පාරිභා.) [නා.] සම්බන්ධවල ක්‍රියාකාරීත්වය.

සම්බන්ධතාවය [නා.] හැකිලීම ; කුඩාවීම.

සම්බන්ධතාවය [නා.] කෙටි බව ; දුරු බව ; සංකීර්ණ බව.

සම්බන්ධතාවය [නා.] සංකීර්ණ ස්වභාවය ; හේතු ප්‍රත්‍ය එක්වීමෙන් හටගත් බව.

සම්බන්ධය [වි.] සම්බන්ධතා තැනු ; සකිනි නිමි.

සම්බන්ධ මුත්තා [නා.ප්‍ර.] මුහුදෙහි (හක්ගෙඩි තුළ) හටගන්නා මුතු විශේෂයක් ; මුතු බෙල්ලක් තුළ සැදෙන මුතු.

සම්බන්ධයා [වි.] (කර්ම විපාක විසින්) රැස් කරනු ලබන ; පිළියෙළ කරනු ලබන්නා වූ.

සම්බන්ධතාවය [නා.] පැකිලීම.

සම්බන්ධ පස [නා.] සංස්කාර නමැති ප්‍රත්‍යය ; පටිච්ච සමුප්පාදයේ දෙවැන්න.

සම [නා.ප්‍ර.] අ. සමූහය ; රාශිය.- ආ. සංඝයා වහන්සේ ; හික්මුව.- ඇ. ඇලීම ; බැඳීම ; යමක් කෙරෙහි රාගයෙන් ඇලීම.

සම ගණ [නා.ප්‍ර.] හික්මු සමූහය.

සමතැන් [නා.ප්‍ර.] සම පදවිය ; සංඝනායක තනතුර.

සමතෙර [නා.ප්‍ර.] සම්භ ස්ථවිර ; වැඩිමහලු හික්මුන් වහන්සේ.

සමපවුරුණු [නා.ප්‍ර.] සම්භ පවාරණය ; සම්භයා විසින් කරනු ලබන පැවරීම ; සංඝයාගේ දැනුම් දීම ; වස් පවාරණය කරන ක්‍රම තුනෙන් එකක්.

සමපොහොය [නා.] සංඝයා විසින් කරනු ලබන උපෝසථ කර්මය ; පොහොය කරන විධි තුනෙන් එකක්.

සමබේ [නා.ප්‍ර.] සංඝයා අතර ඇති සමගිය නැති කිරීම ; සංඝභේදය ; සම බේදය.

සමර [නා.ප්‍ර.] අ. සුවඳ විලවුන් ; අභිගරාග.- ආ. කෙටියෙන් දැක්වීම ; සංක්ෂේපය.- ඇ. ගිවිසුම ; පොරොන්දුව.- ඇ. සංග්‍රහය ; සත්කාරය.

සමරා [නා.ප්‍ර.] අ. සංග්‍රහය ; එකතුව ; ගොනුව.- ආ. මැනවින් සැලකීම ; සංග්‍රහය.

සමල [නා.ප්‍ර.] අ. යුගල ; පෝඩුව.- ආ. දෙපට සිවුර ; සමල සිවුර ; සංඝාටිය.

සමවනවා [ක්‍රි.] අ. ආරක්ෂා කොට තබනවා.- ආ. වසා තබනවා ; හංගනවා ; වසා කරනවා ;

නොපෙනෙන සේ තබනවා ; රහසේ ආවරණය කොට තබනවා.- ඇ. පෙන්නුම් කරනවා ; හඟවනවා ; දක්වනවා.	සවලකාව [නා.] සවල බව ; සෙලවුම.
සගසතු [වි.] සංඝයාට අයිති ; පොදුවේ හික්ෂු සංඝයාට අයත්.	සවල භාර සාමායය [නා.] ස්වල්ප වලනයක් ඇති වන්නා වූ ද වලනයට භාජන වූ වස්තුව මුළුත් තිබුණු අයුරින් නොපිහිටන්නා වූ ද පිහිටීම.
සගසරණ [නා.ප්‍ර.] සංඝයාම උතුම් පිහිට කොට තැකීම.	සවිකිත්සා [වි.] ප්‍රතිකාර කළ හැකි වූ ; පිළියම් කළ හැකි වූ.
සගළ පිටුව [නා.] යුගල පිටු ; සම්පූර්ණ කොළය දෙකට නැමූ කඩදාසියේ ප්‍රමාණය ; ගණන් පොතේ පත් ඉරුව.	සවිත්තක [වි.] සිත් සහිත වූ ; විත්ත සහිත වූ.
සගළ වරල් [නා.ප්‍ර.] යුගලය බැගින් ඇති වරල්.	සවිත්‍ර [වි.] චිත්‍ර සහිත.- [නා.ප්‍ර.] කුෂ්ඨ රෝග විශේෂයක් ; ශ්වේත කුෂ්ඨය.
සගිබණ [නා.ප්‍ර.] සූත්‍ර පිටකයෙහි ඇති බුද්ධ දේශනා.	සව්ව [නා.ප්‍ර.] අ. මිත්‍රයා ; සහායකයා.- ආ. රජුට සේවය කරන ඇමතිවරයා හෝ මන්ත්‍රීවරයා.
සගිය [නා.] එකතුව ; සංගායනා කොට වර්ග කළ දහම් කොටස.	සවේතන, සවේතනික [වි.] චේතනා සහිත වූ ; හැඟීම් සහිත වූ ; පණ ඇති වූ.
සගු රුවන [නා.] සංසරත්තය ; හික්ෂු මහා සංඝයා.	සවේෂට [වි.] සෙලවෙන ; වංචල වෙන.
සගුළුව [නා.] අ. යුග්මය ; යුගලය.- ආ. ඔරුව ; අඟුළ.- ඇ. ද්‍රෝණිය.- ඇ. යටලිය.	සව්ව [නා.ප්‍ර.] අ. සත්‍යය ; ඇත්ත.- ආ. මෝක්ෂය ; නිර්වාණය.
සවර [වි.] ඇවිදින ; හැසිරෙන.	සව්වරිතය [නා.] යහපත් කල් ක්‍රියාව ; මනා පැවැත්ම.
සවරාවර [වි.] වංචල හා නිශ්චල ; ජංගම හා ස්ථාවර.	සව්වානුලෝමික ඥානය [නා.] සත්‍යයට අනුලෝම වූ ඥානය ; විපස්සනා ඥානය.
සවල [වි.] වංචල ; සෙලවෙන ; සැලෙන.	

සම්මාන [නා.] යහපත් සිරිත ; සුවර්තය.

සම්මානිකභාව [නා.ප්‍ර.] සත්‍ය හා අසත්‍ය භාවය.

සම්මාන [නා.] විපත ; විනාශය.

සම්මන්ත්‍ර පරිභෝගය [නා.] තමා කැමති ප්‍රමාණයක් පරිහරණය කිරීම ; වැළඳීම.

සම්මකාතබ්බ [වි.] ප්‍රත්‍යක්ෂ කටයුතු වූ ; පැහැදිලි කර පෙන්විය යුතු වූ.

සම්මකිරිය [නා.ප්‍ර.] ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම ; පැහැදිලි කිරීම.

සම්මද්‍ර [වි.] හිඳැස් සහිත ; සිදුරු සහිත.

සම්මද්‍ර අස්ථිය [නා.] සිදුරු සහිත හෙවත් සම්මර පූරක ද්‍රව්‍යවලින් හා පටකවලින් සකස් වූ ඇටය.

සම්මද්‍රත්තය [නා.] සිදුරු සහිත බව ; සිදුරු ඇති බව.

සප් [නා.ප්‍ර.] උපකරණය.

සප්ත, සප්ත [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වකීය ජනයා.- ආ. සත්පුරුෂයා.- ඇ. පණ්ඩිතයා.

සප්තවා [ක්‍රි.] අලංකාර කරනවා ; සරසනවා.

සප්ත [වි.] අ. ජලය සහිත වූ ; ජලය සමඟ සංයෝජනය වූ ; ජලය මිශ්‍රිත වූ.- ආ. ස්වභාවික ජලය සහිත.

සප්ත [නා.ප්‍ර.] සමාන ජාතීන්ට හෝ එක ම ජාතියට අයත් අය.

සප්තීය ආරෝපණය (පාරිභා.) [නා.] ධන විද්‍යුත් ආරෝපණය හෝ සෘණ විද්‍යුත් ආරෝපණය ; එක ම ජාතියේ, එනම් ධන හෝ සෘණ විදුලිය පිරී තිබීම.

සප්තීය ධ්‍රැව (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] චුම්බකයක සමාන ආකර්ෂණ බලය හෝ සමාන විකර්ෂණ බලය එක් රැස් වූණු ලක්ෂ්‍ය.

සප්තීය පද (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ප්‍රකාශනවලට එකකට එකක් සමාන හෝ සංඛ්‍යාත්මක සංගුණකයෙන් පමණක් වෙනස් හෝ පද.

සප්තීය බල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] යම් වස්තුවක වලිතයෙහි ත්වරණයක් ඇති කරන සමාන බලය.

සප්තීය සමාජය [නා.] සමාන ජාති ඇති සමාජය ; එක සමාන ගති පැවතුම්වලින් යුක්ත සමාජය.

සප්ත [වි.] අ. පණ ඇති ; ජීවමාන.- ආ. (පාරිභා.) විද්‍යුත් ධාරාවක් සහිත.- [නා.ප්‍ර.] අ. පණ ඇති දෙය.- ආ. උස්සඳ නිරයන්ගෙන් එකක්.

සප්ත වල නාම (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සත්ව විශේෂයක් ; ජලය මතුපිට ජීවත් වන ජලජ සත්තු.

සජ්ජයා [නා.] ජ්වමාන පුද්ගලයා.

සජ්ජි [වි.] ජ්වය සහිත ; පණ ඇති.

සජ්ජිකාව [නා.] ජ්වත්වීම ; සමග
වාසය ; එක් ව ජ්ජිකාව කිරීම.

සජ්ජි පරිසරය [නා.] යම් ජ්වියකු
අවට ඇති සියලු ශාකදර්ශ හා
සත්වදර්ශ.

සජ්ජිකි [නා.ප්‍ර.] ස්වකීය
කාන්තිය.- [වි.] ගිනිදැල් සහිත.

සජ්ජනියා [නා.] සත්පුරුෂයා ; සත්
ජනයා.

සජ්ජාව [නා.] සැරසුම ; සැලුම.

සජ්ජිත [වි.] සැරසුණ ; සැලුම්ලත් ;
නිර්මිත.- [නා.ප්‍ර.] සෑදීම ;
සැරසීම.

සජ්ජකාය [නා.ප්‍ර.] කීම ; හැදැරීම.

සජ්ජකායන [නා.ප්‍ර.] එක්ව කීම ;
රාශිභූත ව කීම.

සජ්ජර (පාරිභා.) [වි.] උණ සහිත.

සඤ්ඤ [නා.ප්‍ර.] සංඥාව.

සඤ්ජානනය [නා.] අවබෝධය ;
හඳුනාගැනීම.

සඤ්ජිතා [නා.ප්‍ර.] (ලෝකයේ
නිර්මාතෘ ලෙස සැලකෙන)
මහා බ්‍රහ්මයා.

සඤ්ඤක [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහලයේ
විශේෂ ශබ්ද ලක්ෂණයක් වන
අර්ධ වර්ගාන්තය.- ආ. එය
යෙදුණු ග, ඩ, ද, ඹ ආදී අකුරු

හා ඒ ශබ්ද.- ඇ. සංයෝගය ;
බැඳුම.

සඤ්ඤන [වි.] සංවරයෙන් යුක්ත ;
සංයත.

සඤ්ඤමය [නා.] ඉඳුරන්
හික්මවීම ; සංයමය.

සඤ්ඤාව [නා.] අ. හැඟීම ; සිතා
ගැනීම.- ආ. අරමුණු හැඳින
ගන්නා චෛතසිකය.- ඇ.
පඤ්චස්කන්ධවලින් එකක්.

සට [වි.] කපටි ; රැවටිලිකාර.

සටන [නා.] අ. යුද්ධය ; සංග්‍රාමය ;
පොරය ; අරගලය.- ආ.
සටහන ; විලාසය.- ඇ.
සාධාරණය ; යුක්තිය.

සටහන [නා.] අ. යමක් මත ඕනෑම
ක්‍රමයකින් කළ ලකුණ ;
සලකුණ ; සංකේතය.- ආ. කෙටි
විස්තරය.- ඇ. මාවත ; මාර්ගය.

සටහන්කඩ [නා.ප්‍ර.] රූප සටහන්
මඟින් දක්වන ලද සටහන්
කාණ්ඩය.

සටහන්කරය [නා.] වාර්තාව ;
සටහන් කළ විස්තරය.

සටහුව [නා.ප්‍ර.] සටහන් කරගනු
ලබන උපකරණය.

සටා [නා.ප්‍ර.] සිංහයාගේ බෙල්ලෙහි
තිබෙන ලොම් ; සිංහ කේසර.

සට්ඨකා [වි.] විස්තර සහිත ; විකා
සහිත.

සමු [නා.ප්‍ර.] පටලය ; දැල.

සටොලි සෙසලය [නා.] උසස් පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ශුක්‍රධර නාලිකාවල තිබෙන විශාල වූ ආස්තරණ අපිච්ඡද සෙසල.

සට්ටම [නා.] අ. ශරීරයේ ඉගටියෙන් පහළ පිටතට නෙරු පිටුපස පෙදෙස ; තට්ටම.- ආ. කිණිහිර වැනි මෙවලමක ඇති උල් වූ කොටස.

සට්ටම්බි [නා.ප්‍ර.] සිංහල රජ වාසලේ නාන ගෙයි සේවා කළ තැනැත්තා.

සට්ටිය [නා.] හට්ටිය බ.

සට්ඨි [නා.ප්‍ර.] හැට.

සඨ [වි.] කපටි ; කෙරුවික.

සඨප්‍රයෝග [නා.ප්‍ර.] කපටි උපාය ; කුට උපක්‍රමය.

සඩංගම [නා.] අ. පිළිම නෙත් තැබීම වැනි විශේෂ පූජා අවස්ථාවක දී සිත්තරාට පිරිනමන පඬුරු සහිත පූජාව.- ආ. නොයෙක් දේ බහා තැබිය හැකි විශාල පෙට්ටගම.- ඇ. පිදුරු සෙවිලි කළ වහලක තෙමෙන තැන්වල තට්ටුවක් සිටින සේ දමන පිදුරු කැටිය ; පිදුරු තට්ටුව.- ඇ. කලබලය ; කෝලාහලය.

සඩංගුව, සඩන්ගුව [නා.] දබරය ; කලහය ; රණ්ඩුව.

සඩු [වි.] හිස් ; නිසරු.- [නා.ප්‍ර.] වී පොතු ; දහයියා.

සණ [නා.ප්‍ර.] අ. මැණික් ඔප දමන ගල.- ආ. ආයුධ මුවහත් තබන ගල ; තෙල් ගල ; හරණගල.- ඇ. හඳුන් ආදි ඖෂධ වර්ග උරවිච්ඡ කරන ගල.- ඇ. හණ ගහ.- ඉ. සැණකෙළිය.- ඊ. ක්ෂණය.

සණ දොවුන් කෙළිය [නා.] සණ පලු සේදීමත් සමග කරන ලද පුරාණ ක්‍රීඩාවක්.

සණවා [නා.ප්‍ර.] හණ නූල් ; හණ වැහැරි.

සණ්ඨපනය [නා.] මනා කොට පිළියෙල කිරීම ; මනාව තැබීම.

සණ්ඨානය [නා.] සටහන ; සලකුණ ; ආකාරය ; ආකෘතිය.

සණ්ඨිතිය [නා.] ස්ථිතිය ; පිහිටීම ; පැවැත්ම.

සණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] අ. රාශිය ; සමූහය ; ළැහැබ.- ආ. දෙතිස් කුල පණුවන්ගෙන් එක් වර්ගයක් ; උදරයෙහි වසන පණු විශේෂයක්.

සත [නා.] අ. සත්වයා ; සතා ; ජනයා.- ආ. සත්පුරුෂයා.- ඇ. සංඛ්‍යාවක් ; හත.- ඇ. ශාස්ත්‍රය.- ඉ. කුඩය.- ඊ. බලය ; ශක්තිය.-

උ. සන්තානය.- උභ. සමුහය ; රංචුව.	සතර අන්තය [නා.] අන්ත සතර ; බුදු දහමට අනුව සේවනය නොකටයුතු ලාමක ධර්ම හතර වන ශාස්වතය, උච්ඡේදය, කාමසුඛල්ලිකානුයෝගය සහ අත්තකිලමථානුයෝගය.
සතගුල [නා.] අගල් සතක ප්‍රමාණය ; සප්තාංගුලිකය.	
සතන [නා.] මහා බ්‍රහ්මයා.- [වි.] නිරන්තර ; නිතර.	
සතන [නා.] අ. සිත ; සන්තානය.- ආ. සත්වයා.- ඇ. සත්තකිය.	සතර අපාය [නා.] තිරිසන් යෝනිය, ප්‍රේත භාවය, අසුර නිකාය, නරකය යන අපාය සතර.
සතපනවා [ක්‍රි.] අ. වළඳවනවා ; සන්තර්පනය කරනවා.- ආ. සන්සිඳුවනවා ; සමනය කරනවා.- ඇ. නිදිගන්වනවා.	සතර අප්‍රාමාණ්‍යය [නා.] අප්‍රමාණ සත්ත්වයන් කෙරෙහි පවත්නා මෛත්‍රී, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන බ්‍රහ්මචිතර සතර.
සතපාක [වි.] සිය වරක් පැසවූ ; සිය වරක් කැකැරු.	සතර ආසව [නා.ප්‍ර.] කාම, භව, දිට්ඨි, අවිජ්ජා යන ආසව හතර.
සතප්තා පාය [නා.] (භික්ෂුන් වහන්සේලා) බොජුන් වළඳන පාත්‍රය.	
සතය [නා.] රුපියලකින් සියෙන් එක පංගුවක් වන කාසිය හෝ ප්‍රමාණය ; ශතය.	සතර ආහාර [නා.ප්‍ර.] චතුර්විධ ආහාර ; කබලිංකාර, එස්ස, මනෝසංචේතනා, විඤ්ඤාණ යන ආහාර සතර.
සතර [නා.ප්‍ර.] අ. හතරේ සංඛ්‍යාව ; හතරේ සංඛ්‍යාවේ සංකේතය.- ආ. ශාස්ත්‍රය ; විද්‍යාව.- ඇ. හතුරා ; විරුද්ධකාරයා.- ඇ. ශාස්තෘන් වහන්සේ ; බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ඉ. ආයුධය ; ශස්ත්‍රය.- ඊ. සත්වයා ; ජීවියා.- උ. අත්හතරක් ඇත්තා ; විෂ්ණු.	සතර ඉද්ධිපාද [නා.ප්‍ර.] සෘද්ධි බලය ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් උපකාර වන ඡන්ද, චිත්ත, චිරිය සහ විමංසා යන ධර්ම සතර.
සතර අගනිය [නා.] ඡන්දය, ද්වේශය, භය ; මෝහය යන කරුණු සතර.	සතර ඉරියවුව [නා.] යාමීරීම්, ඉදීම්, හිටීම්, සැතපීම් යන ශාරීරික ඉරියවු සතර.
	සතර උපක්ලේශ [නා.ප්‍ර.] වන්දු-සූරිය බලපෑම් හීන කරන

වලාකුළු, මිදුම්, රජස් සහ රාහු යන සතර.	සතරකරා [නා.ප්‍ර.] සිවු දෙස වෙරළ හතර ; මුහුදු තීර හතර.
සතර උපාය [නා.] රාජධර්මයෙහි දක්වන සාම, දාන, භේද සහ දණ්ඩ යන උපාය හතර.	සතර කුලය [නා.] පුරාණ භාරතයෙහි උසස් යැයි සම්මත රජ, බමුණු, වෙළඳ, ගොවි කුල.
සතර සෘද්ධි [නා.ප්‍ර.] සෘද්ධිබල සතර ; සක්විති රජුන්ට තිබෙන ශරීරයෙන් දිව සුවඳ වහනය වීම, මුවින් මහනෙල් මල් සුවඳ නිකුත්වීම, දෙවියන් සතර දෙනෙක් සිවු දෙසින් අරක්ගෙන සිටීම, අහසින් ගමන් කිරීම යන සෘද්ධි බල සතර.	සතර කේන්ද්‍රය [නා.] කේන්ද්‍රයක 1, 4, 7 සහ 10 යන ස්ථාන.
සතර ඕස [නා.ප්‍ර.] සැඟ පහර මෙන් ගලා යන කාම, භව, දිට්ඨි සහ අවිජ්ජා යන සතර.	සතර ගන්ථ [නා.ප්‍ර.] නාම කාය සංඛ්‍යාත ස්කන්ධකුය ගැට ගසන අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාද, සීලබ්බතපරාමාස හා ඉදංසච්චාභිනිවේස යන සතර.
සතරංසි [නා.ප්‍ර.] රැස් සියයක් ඇත්තා වන සූර්යයා.	සතර ගාතය [නා.] දැන හා දෙපය.
සතරකන් මන්ත්‍රණය [නා.] දෙදෙනකු අතර පමණක් කෙරෙන රහස් සාකච්ඡාව.	සතරගේ [නා.] මැද මිදුල සිටින සේ හතර පසින් සැදූ ගෙවල් හතර.
සතර කඳ [නා.ප්‍ර.] වේදනා, සංඥා, සංස්කාර සහ විඤ්ඤාණ යන ස්කන්ධ සතර.	සතර දස් [නා.බහු.] සිය ගෙයි උපන්, මිලට ගත්, බලෙන් අල්ලාගත් සහ සිය කැමැත්තෙන් දාස තත්ත්වයට පැමිණී යන වහලුන් හතර වර්ගය.
සතර කමටහන් [නා.ප්‍ර.] ධ්‍යාන ලබාගැනීම සඳහා භාවනාවට යොමු කරගන්නා බුද්ධානුස්මිති, මෙමත්‍රී, අගුභ සහ මරණානුස්මිති යන කර්මස්ථාන හතර.	සතර දාගැබ් [නා.බහු.] බුදු, පසේබුදු, මහරහත්, සක්විති යන උතුමන්ගේ ධාතු නිදන් කළ දාගැබ් සතර වර්ගය.
සතරකර [නා.] අත් හතරක් ඇත්තා ; විෂ්ණු දෙවි.	සතර දැහැන් [නා.ප්‍ර.] ප්‍රථම, ද්විතීය, තෘතීය, චතුර්ථ යන ධ්‍යාන සතර.
	සතර දිග [නා.ප්‍ර.] උතුර, දකුණ, නැගෙනහිර, බස්නාහිර යන දිශා සතර ; සිවු දිග.

සතර දියුණු [නා.ප්‍ර.] එකට සතර බැගින් ලැබෙන ලාභය ; සතර ගුණය.

සතර දොරටු [නා.ප්‍ර.] ඇස්, කන්, නාසය, දිව යන දොරටු සතර.

සතර ධාතු [නා.බහු.] පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ යන පදාර්ථ සතර.

සතර නිග්‍රය [නා.ප්‍ර.] බෞද්ධ ග්‍රමණයකුගේ මූලික අවශ්‍යතා වන පාංශුකුල විවරය, පිඬුසිඟා ලබන අතර, රුක්ඛමූල සේනාසනය, ගිලාන ප්‍රත්‍යය යන සතර.

සතර පද [නා.ප්‍ර.] පාද සතර ; ජේලි සතර.

සතර පාරාජිකා [නා.ප්‍ර.] උපසම්පන්න භික්ෂූන් භික්ෂූන්වයෙන් තෙරපීමට හේතු වන සිව් වැදෑරුම් වැරදි.

සතර පෝය [නා.] වන්දු මාස ක්‍රමයේ පසළොස්වක, අව අටවක, අමාවක හා පුර අටවක යන පෝය හතර.

සතර ප්‍රතිසංවිත් [නා.ප්‍ර.] අර්ථ, ධර්ම, නිරුක්ති, ප්‍රතිභාන යන කරුණු පිළිබඳ ශාන විශේෂය.

සතර ප්‍රත්‍යය [නා.ප්‍ර.] කර්ම, චිත්ත, සෘතු, ආහාර යන ප්‍රත්‍යය සතර.

සතර ඵලය [නා.] සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් යන ඵල සතර.

සතර බණවර [නා.ප්‍ර.] සූත්‍ර පිටකයට අයත් පස් මහ නිකායෙන් සංග්‍රහ කරන ලද සූත්‍ර කොටසකි.

සතර බ්‍රහ්ම විහරණය [නා.] මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා යන සතර.

සතර භූමිය [නා.] කාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර, ලෝකෝත්තර යන භූමි සතර ; චතුර් භූමිය.

සතර මඟ [නා.] සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් යන මාර්ග සතර.

සතර මහාද්වීපය [නා.] (පුරාණ සංකල්පය අනුව) ජම්බුද්වීපය, පූර්ව විදේහය, උතුරු කුරු දිවයින, අපරගෝයානය යන මහාද්වීප හතර.

සතර මහා නිධානය [නා.] සිදුහත් උපතේ දී පොළොවෙන් පැන නැගුණු සඬ්ඛ, එල, උත්ඵල, පුණ්ඩරික යන නිධාන සතර.

සතර මහා භූත [නා.ප්‍ර.] පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ යන මහා භූත හතර.

සතර යෝගය [නා.] කාම, භව, දිට්ඨි, අවිජ්ජා යන චතුර්විධ යෝග.

සතර යෝනිය [නා.] අණ්ඩජ, ජලාබ්‍රාජ, සංසේදජ, ඕපපාතික යන චතුර්විධ උත්පත්ති.

සතර රියන [නා.] අ. රියන් සතරක
(අඩි හයක) මිනුම් ප්‍රමාණය.-
ආ. මළ මිනියක් වළ දැමීමට
උපයෝගී කරගන්නා භූමි
ප්‍රමාණය.

සතර වරම් දෙවි [නා.ප්‍ර.] අ.
පිළිවෙළින් නැගෙනහිර, දකුණ,
බටහිර හා උතුර යන සතර දිශා
හර ව සිටිතැයි සලකන
ධාතරාජ්‍ය, විරූපි, විරූපාක්ෂ,
වෛශ්‍රවණ යන දිව්‍ය රාජ්‍යන්
සිවු දෙනා.- ආ. ශ්‍රී ලංකාවට
ආරක්ෂාව සලසන උපුල්වන්,
සමන් බොක්සැල්, විභීෂණ,
ස්කන්ධ කුමාර යන ලාංකික
දෙව්වරු සතර දෙනා.

සතර වර්ගය [නා.] වර්ග සතර ;
මව්, පිය, නැදි, මයිල් යන
සිවුදෙනා ගේ පාර්ශ්ව හතර.

සතර වර්ණ [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු, කළු,
රතු, කහ යන පාට හතර.- ආ.
ක්ෂත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ, වෛශ්‍ය, ශුද්‍ර
යන භාරතීය වංශ හෙවත් වර්ණ
හතර.

සතර වාසල [නා.] රජ මාලිගයේ
නැගෙනහිර, බටහිර, උතුර,
දකුණ යන දිශාවල පිහිටි දොරටු
හතර.

සතර විරති [නා.ප්‍ර.] මුසාවාද,
පී සුනාවාව, එරුසාවාව,
සම්ප්ප්පලාප යන වාග් දුශ්චරිත
හතරෙන් වැළකීම.

සතර විරියය [නා.] විරිය හතර ;
නූපන් අකුසල් නො ඉපදවීම,
උපන් අකුසල් දුරු කිරීම, නූපන්
කුසල් ඉපදවීම, උපන් කුසල්
දියුණු කිරීම යන හතර වැදෑරුම්
උත්සාහය.

සතර වේදය [නා.] සෘග්, යජුර්,
සාම, අපර්වන් යන වේද
හතර ; වතුර්වේදය.

සතර ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලය [නා.] ශ්‍රමණ
වර්යාවෙන් ලැබිය හැකි
ආර්ය මාර්ග ඵල සතර ;
සෝතාපත්ති, සකෘදාගාමි,
අනාගාමි, අර්හත් යන ඵල
සතර.

සතර සංග්‍රහ වස්තුව [නා.]
රජකුගෙන් ප්‍රජාවට කෙරෙන
සිවු ආකාර සංග්‍රහය ; දානය,
ප්‍රිය වචනය, අර්ථ වර්යාව,
සමානාත්මතාව.

සතර සංවර ශීලය [නා.] සිවු
පිරිසිදු සිල් ; ප්‍රාතිමෝක්ෂ
සංවර, ඉන්ද්‍රිය සංවර, ආජීව
පාරිශුද්ධි, ප්‍රත්‍යය සන්නිශ්‍රිත යන
චතුපාරිශුද්ධ ශීලය.

සතර සතිපට්ඨානය [නා.]
කායානුපස්සනා, චිත්තානු-
පස්සනා, වේදනානුපස්සනා,
ධම්මානුපස්සනා යන චතුර්විධ
සතිපට්ඨාන ; සිහිය පිහිටුවීම
පිළිබඳ සිවු ආකාරය.

සතර සිංහ [නා.ප්‍ර.] තෘණ, කාල, පාණ්ඩු, කේසර යන සිංහ වර්ග සතර.

සතරාව [නා.ප්‍ර.] සිය වරක් රැව් දීම හෙවත් හඬ නැංවීම.

සතරැස් [වි.] පැති හතරක් ඇති ; චතුරස්‍රාකාර.

සතරැස් කොටුව [නා.] ලංකාවේ පැරණි ස්තූපවල අංගයක් ; වෛත්‍යයක ගර්භයට උඩින් ඇති පැති හතරක් සහිත කොටස.

සතරැපා [නා.ප්‍ර.] සතර උපාය ; රාජ්‍ය පාලනයට ඉවහල් වෙතියි සැලකෙන සාම, දාන, භේද, දණ්ඩ යන චතුර් උපාය.

සතල [වි.] සමාන තලයක් සහිත ; සමතලා බිම් සහිත.

සතවක [නා.ප්‍ර.] සඳුගේ පුර හෝ අව පස සත් වැනි තිථිය හෙවත් දිනය.

සතසතුමහදන් [නා.ප්‍ර.] සජ්ත සතික දානය ; එක් එක් වර්ගයෙන් හත්සිය බැගින් ඇති මහා දානය.

සතසහස්‍ර [නා.ප්‍ර.] සියක් දහස ; ලක්ෂය.

සතළොස [නා.] සංඛ්‍යාවක් ; දහ හත.

සතා [නා.] අ. සත්වයා.- ආ. තිරිසනා ; ජීවියා ; ප්‍රාණියා.- ඇ. සර්පයා.

සතාර [වි.] තාරකා සහිත වූ ; තරුවලින් යුත් වූ.

සතාරහ [වි.] සියයකට සුදුසු ; සියක් වටිනා.

සතැවිලි, සතැවුලි [නා.ප්‍ර.] සන්තාපය ; අතිශයින් කැවීම.

සති චක්‍රය [නා.] සතියේ දිනවල කළ යුතු වැඩ දක්වා සකස් කළ චක්‍රය.

සතිපට්ඨානය [නා.] අශූභ ග්‍රහණාදී වශයෙන් අනුප්‍රවිෂ්ට කාය, වේදනා, චිත්ත, ධර්ම යන ආලම්භනයන්හි පවත්නා සිතිය ; කායාදී ආරම්භණයෙහි සතිය හෙවත් සිතිය මනා ලෙස පිහිටුවා ගැනීම.

සති පූජාව [නා.] ස්වාමි පුරුෂයා මළ කල්හි ඒ භාර්යාව ඔහුගේ දර සැයට පැන සිය දිවි නසා ගන්නා භාරතීය සමාජ චාරිත්‍රය.

සතිය [නා.] අ. දින හතේ කාල පරිච්ඡේදය ; සුමානය.- ආ. සිතිය ; ස්මෘතිය.

සතිර [වි.] ස්ථිර.

සති වැලඳල [නා.] සත් දිනක් නොකඩවා වසින වැස්ස ; හත් දා වැස්ස.

සති විප්‍රවාසය [නා.] ස්මෘති
වියෝගය ; කල්පනාවෙන්
තොර වීම ; සිහි මඳ බව.

සති වේපුල්ලත්වය [නා.] පිරිසිදු
සිහිය ඇති බව ; මනා
ස්මෘතියෙන් යුත් බව.

සතිසම්පජ්ඣය [නා.] ස්මෘතිය
හා සමාසක් ප්‍රඥාව.

සතිසම්බොජ්ඣකඛ්‍යය [නා.]
බෝධ්‍යාඛ්‍යයක් වූ ස්මෘති
වෛතසිකය.

සති සම්මෝහය [නා.] සිහි මුළාව ;
කල්පනාව අඩු වීම.

සති [නා.ප්‍ර.] අ. පතිවත රකිත
ස්ත්‍රිය ; සැමියා කෙරෙහි
භක්තිය සහිත යහපත්
භාර්යාව.- ආ. (ජන්ද.) විරිතක්.

සති ධර්මය [නා.] බිරිඳක විසින්
එක ම සැමියකු පතා ගෙන
සිටීම ; පතිව්‍රතාව.

සතු [වි.] අයිති ; සන්තක.- [නා.ප්‍ර.]
හතු.

සතුට [නා.] ප්‍රීතිය ; සන්තෝෂය ;
සන්තුෂ්ටිය.

සතුටු සාමීචි [නා.ප්‍ර.] හිතවත්
කතාබහ ; ප්‍රීතිජනක පිළිසඳර ;
ප්‍රීති සල්ලාප.

සතුණ්ඩ [වි.] තුඩු සහිත ; දිග දැඩි
තුඩකින් කෙළවර වන.

සතුප්පාදකරණය [නා.] සිහි ඵලවා
ගැනීම ; සිහිය හට ගැනීම.

සතුරා, හතුරා [නා.] විරුද්ධකම්
කරන්නා ; අමිත්‍රයා ; පස
මිතුරා.

සතුස් [නා.ප්‍ර.] ලද දෙයින්
සතුටුවීම ; සන්තුෂ්ටිය.

සතේතිවිෂ [වි.] පිළියම් කළ හැකි
හෙවත් ශෝධනය කළ හැකි.

සතොකාරී [නා.ප්‍ර.] සිහියෙන්
යුක්ත ව කටයුතු කරන.

සතොස [නා.] සතුට ; සන්තෝෂය.

සත් [නා.ප්‍ර.] අ. ආයුධය ; අවිය.-
ආ. ඇත්ත ; සත්‍යය.- ඇ. සත්‍ය
පාරමිතාව.- ඇ. සත්ව ගුණය.-
[වි.] අ. ශාන්ත.- ආ. යහපත් ;
ගුණවත්.- ඇ. විද්‍යමාන.

සත් කර්මය [නා.] බවුනිස්මය,
විවාහය ආදිය පිළිබඳ ව
පවත්නා ක්‍රිස්තියානි ආගමික
පූජනීය තේවාවක් ; දෙවියන්
ඉදිරියේ කෙරෙන ගරු ගාමිහිර
පොරොන්දුව.

සත්කාරය [නා.] අ. සැලකීම ;
උපස්ථානය ; සංග්‍රහය.- ආ.
ගෞරවයෙන් දෙනු ලබන
ප්‍රත්‍යය.- ඇ. ගරු සැලකිල්ල ;
සම්මානය.- ඇ. පූජාව.

සත්කෘත්‍යකාරී [වි.] ආදරයෙන්
හෝ සැලකිල්ලෙන් කරන.

සත්කෘතෘය [නා.] යහපත් ක්‍රියාව.

සත්ක්‍රියා [නා.ප්‍ර.] යහපත් කටයුතු.

සත්ත [වි.] ඇලුණු ; සක්ත.-
[නා.ප්‍ර.] අ. හත ; සත.- ආ.
සත්‍යය ; ඇත්ත.- ඇ. ගිවිසීම ;
ගිවිසුම.

සත්ත අපරිභානිය ධර්ම [නා.ප්‍ර.]
බුදුන් වහන්සේ විසින් හික්මුණ
හා වජ්ජීන් වෙනුවෙන් වෙන්-
වෙන් ව දේශනා කරන ලද
අභිවෘද්ධිදායක හෙවත්
පරිභානිය වළක්වන ධර්ම.

සත්තක [වි.] සැබෑ ; සත්‍ය.-
[නා.ප්‍ර.] ඇත්ත ; සැබෑව.

සත්තමී [නා.ප්‍ර.] අ. සත් වැනි
දිනය.- ආ. (ව්‍යාක.) සත්තමී
විභක්තිය ; ආධාර අර්ථය
ප්‍රකාශ කරන විභක්තිය.

සත්තයා (කථා.) [නා.] ගින්න ;
ගින්නේර.

සත්තල, සත්තල් [නා.ප්‍ර.] තල් ගස
වට හතක ප්‍රමාණ වූ පැරණි
මිනුමක්.

සත්තලිය [නා.] තුට්ටු හයක්
හෙවත් ශත නවයක් වන පුරාණ
කාසියක්.

සත්තසතික [නා.ප්‍ර.] පන්සියක්
රහතුන් වහන්සේලා විසින් අට
මසක් පවත්වන ලද දෙවැනි
ධර්ම සංගායනාව.

සත්තා [නා.] ශාස්තෘන් වහන්සේ ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සත්තාව [නා.] අ. විද්‍යාමාන බව ;
පැවතීම.- ආ. ඇත්ත වශයෙන්
ම තිබෙන බව.

සත්ති [නා.ප්‍ර.] ආයුධ විශේෂයක් ;
අඩයටිය.

සත්තිස් [වි.] තිස් හතක් වූ.

සත්ත්ව, සත්ත බ.

සත්ත්ව සන්නතිය [නා.] සත්ව
පරම්පරාව.

සත්ථ [නා.ප්‍ර.] අ. ගැල් ආදියෙහි
බඩු පටවාගෙන වෙළෙඳාම
සඳහා අන් රටවලට යන පිරිස.-
ආ. බඩු පටවාගෙන යන ගැල්
හෝ අශ්ව, ගව ආදී සත්ත්ව
සමූහය.- ඇ. ආයුධය.

සත්ථපාණි [නා.ප්‍ර.] කඩු ආදි ශස්ත්‍ර
අතින් ගත් තැනැත්තා.

සත්ථු [නා.ප්‍ර.] ශාස්තෘවරයා ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සත්පුරුෂ [වි.] ගුණවත් ; යහපත් ;
උතුම්.

සත්බුදු [නා.ප්‍ර.] බුදුවරුන් සත්
දෙනා ; සප්ත බුද්ධ ; විපස්සී,
සීඛී, වෙස්සභු, කකුසඳු,
කෝණාගමන, කාශ්‍යප,
ගෞතම යන බුදුරජාණන්
වහන්සේලා සත් දෙනා.

සත්බුම, සත්බොම [වි.] සප්ත
භූමක ; තට්ටු හතක් ඇති.

සත්භාවය [නා.] විද්‍යමාන භාවය ;
ඇති බව ; සද්භාවය.

සත්‍ය ක්‍රියාව [නා.] තමන් කෙරෙහි
සත්‍ය වශයෙන් පවත්නා ගුණ
ධර්මයක් අවධාරණය කරමින්
එයින් ඉෂ්ටාර්ථ සිද්ධිය
අපේක්ෂා කිරීම.

සත්‍යඥාන [නා.ප්‍ර.] චතුරාර්ය
සත්‍යය දැනගැනීම.

සත්‍ය පාරමිතාව [නා.] දස
පාරමිතාවලින් එකක් වන
සත්‍යය අනුව වාසය කිරීම,
ජීවිත මෙහෙවර සේ ගැනීමේ
ධර්මතාව.

සත්‍යය [නා.] අ. සත්‍ය වචනය.-
ආ. ලෝකය පිළිබඳ සැබෑ
තත්ත්වය ; සත්‍ය තත්ත්වය.-
යථාර්ථය ; චතුරාර්ය සත්‍යය.-
ඇ. සත්‍ය පාරමිතාව.- ඇ.
නිවන.

සත්යල [නා.ප්‍ර.] සත් වාරය ; වාර
හත.

සත්‍යාවබෝධය [නා.] අ. බුදු
දහමේ දැක්වෙන චතුරාර්ය
සත්‍යය පිළිබඳ දැනගැනීම.- ආ.
ඇති තතු පිළිබඳ පැහැදිලි
අවබෝධය.

සත්රුවන් [නා.ප්‍ර.] රන්, රිදී, මුතු,
මැණික්, ශබ්ඩ, ශිලා, ප්‍රවාල යන
රත්න වර්ග සත.

සත්ලභි නවා [ක්‍රි.] සේසත්
නංවනවා ; ඡත්‍ර ඔසවනවා.

සත්ව, සත්ත්ව [වි.] අ. මනුෂ්‍යයා
ඇතුළු සියලු ප්‍රාණීන් හා
සම්බන්ධ.- ආ. සිවුපා ගණයට
අයත්.

සත්ව අගුරු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලේ
මස් ආදිය පිළිස්සීමෙන්
ලබාගන්නා අගුරු.

සත්වකෙදි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සතුන්ගෙන් ගනු ලබන කෙදි ;
ලොම්.

සත්වග [නා.ප්‍ර.] සත්ත්ව වර්ගයා ;
සත්ත්ව සමූහයා.

සත්වගණය [නා.] සත්ත්ව වර්ගය.

සත්වගුණය [නා.] සත්ව, රජස්,
තමස් යන ත්‍රිවිධ ගුණයන්ගෙන්
එකක් ; විරියය ; ධීර ගුණය.

සත්වද්‍රව්‍යය [නා.] සතුන්ගේ
ඇටකටු, හම්, අං, ලොම්, මේද
ආදි ද්‍රව්‍යය.

සත්වපාලනය [නා.] ක්‍රමානුකූලව
සතුන් ඇති කිරීම ; සිවුපා සතුන්
ඇති කිරීම හා රැකබලා ගැනීම ;
පශුපාලනය.

සත්ව ප්‍රජාව [නා.] ජීවීන් සමූහය ;
සත්ත්ව පරපුර.

සත්වමාරණය [නා.] සත්ත්වයන්
මැරීම.

සත්වමේද [නා.ප්‍ර.] සත්ත්ව තෙල්.

සත්වයා, සත්ත්වයා [නා.] මනුෂ්‍ය,
සිවුපා, පක්ෂි, මත්ස්‍ය ආදි

සියලු ගණයට අයත් ජීවියා ;
ප්‍රාණියා ; භෞතික ජීවයක්
ඇත්තා.

සත්ව විද්‍යාඥයා, සත්ත්ව
විද්‍යාඥයා [නා.] සත්ත්ව ජීවිත
පිළිබඳ හදාළ තැනැත්තා.

සත්ව විද්‍යාව, සත්ත්වවිද්‍යාව
(පාරිභා.) [නා.] සත්ත්ව ජීවිත
පිළිබඳ විද්‍යාව.

සත්ව සංහතිය, සත්ත්ව සංහතිය
[නා.] අ. සත්ත්ව සමූහය ; සත්ව
පරම්පරාව.- ආ. යම්කිසි
ප්‍රදේශයක හෝ කාලයක හෝ
වූ සතුන් උදෙසා යෙදෙන
පොදු නාමය.

සත්වසාර [වි.] උතුම් ගති පැවතුම්
ඇති.

සත්ව සෛල, සත්ත්ව සෛල
[නා.ප්‍ර.] සතුන්ගේ ශරීරය
නිර්මිත වී තිබෙන ප්‍රාක්
ජ්‍යෙෂ්ඨයෙන් හා න්‍යෂ්ටියෙන්
සමන්විත ඒකකය.

සත්වා [නා.ප්‍ර.] ගැල්වල බඩු
පටවාගෙන යන වෙළඳ
සමූහය.

සත්වාදය [නා.] යමක් ඇති
සැටියෙන් දැකීම හෝ
නිරූපණය.

සත්විහර [නා.ප්‍ර.] සත්ත්ව ලෝකය ;
සත්ත්වයා වසන තැන.

සත්සතිය [නා.] බුද්ධත්වය
ලැබීමෙන් පසු බුදුරජාණන්

වහන්සේ විවේක සුවයෙන් ගත
කළ සති හත.

සත්සර [නා.ප්‍ර.] අ. ශ්‍රේෂ්ඨ
සත්ත්වයා ; බෝධිසත්වයන්
වහන්සේ.- ආ. සංගීතයෙහි
දැක්වෙන ස රි ග ම ප ධ නි
යන ස්වර හත.- ඇ. පාර ; මහ
මඟ.

සථර [නා.ප්‍ර.] අ. ශාස්තෘන්
වහන්සේ ; බුදුරජාණන්
වහන්සේ.- ආ. අනුශාසකයා ;
ආගමික කර්තෘවරයා.

සද [නා.ප්‍ර.] අ. ශබ්දය ; වචනයක
උච්චාරණය.- ආ. සැකය ;
සංකාව.- ඇ. කැලල ; ලකුණ.-
ඇ. ස්තේනය ; සෙනෙහස.- ඉ.
සජ්ජාව ; සැරසුම ; ඇඳුම.

සදනවා [ක්‍රි.] අ. පිළියෙල
කරනවා ; සකස් කරනවා.- ආ.
සරසනවා ; අලංකාර කරනවා.-
ඇ. සපයනවා ; සම්පාදනය
කරනවා.

සදපියවි (ව්‍යාක.) [නා.ප්‍ර.] ශබ්ද
ප්‍රකෘති ; ශබ්ද මූල ; නාමපදවල
ප්‍රකෘති එනම්, මූල රූප ප්‍රත්‍යය
නොයෙදුණ නාමපදරූප.

සදම්, සදහම් [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන්
වහන්සේ දේශනා කරන ලද
ධර්මය ; සද්ධර්මය.

සද ලකුණු [නා.ප්‍ර.] ශබ්ද ලක්ෂණය.

සදසතර [නා.ප්‍ර.] ශබ්ද ශාස්ත්‍රය ;
ව්‍යාකරණය.

සදසන්නාව [නා.] සත්‍ය බව හා අසත්‍ය බව.

සදාචාරය [නා.] යහපත් පැවැත්ම ; මනා හැදියාව ; සුවර්තය.

සදාතන [වි.] හැම කල්හිම පවත්නා වූ ; සදාකාලික.

සදාතර (පාරිභා.) [වි.] නොකඩවා පවතින්නා වූ ; ස්ථාවර වූ.

සදානුස්මරණය [නා.] සැමකල්හිම සිහිපත් කිරීම ; සැමදා ආදරයෙන් සිහි කිරීම.

සදාග්‍රය [නා.] යහපත් ඇසුර.

සදාහරිත (පාරිභා.) [වි.] සැමදා කොළ පැහැයෙන් යුක්තව පවතින පත්‍රවලින් යුත් ; කොළ වියළීමක් සිදු නොවන.

සදිශ (පාරිභා.) [වි.] දිශාවන් තිබෙන්නා වූ.

සදිශපථය (පාරිභා.) [නා.] සැම මධ්‍යාහ්න රේඛාවක්ම සමාන කෝණයකින් කැපෙන පරිදි පෘථිවි පෘෂ්ඨයෙහි ඇදී රේඛාව ; දිගු රේඛාව.

සදිසි, සදිසි [වි.] එක හා සමාන වූ ; සදෘශ වූ.

සදිසමානය [නා.] අන්‍යයන් හා තමන් සමාන කොට සිතීම.

සදෘශ [වි.] එක සමාන වූ ; එක ලෙස පෙනෙන්නා වූ ; ඒකාකාර වූ.

සදෙස [නා.] සියරට ; ස්වකීය දේශය.

සදොල් [නා.ප්‍ර.] ශාර්දූලයා ; කොටියා ; දිවියා.

සදොස් [වි.] දෝෂ සහිත ; වැරදි සහිත.

සද්ගුණය [නා.] යහපත් ගුණය ; හොඳ ගතිගුණය.

සද්ධා [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රද්ධාව ; සැදැහැය.

සද්ධිවිහාරික [වි.] එක තැන, එක උපාධ්‍යායෙන් වහන්සේ යටතේ වාසය කරමින් ශිෂ්‍ය භාවයේ සිටින.

සද්භාවය [නා.] අ. සත්පුරුෂ භාවය ; යහපත් බව ; අවංක බව.- ආ. විද්‍යාමාන භාවය ; ඇති බව.

සධනී [වි.] ධනය සහිත ; ධනවත්.

සධාතුක [වි.] ධාතු අඩංගු ; ධාතු සහිත.

සනද [නා.ප්‍ර.] සන්නාහය ; යුද ඇඳුම.

සන්නවා [ක්‍රි.] අ. ස්නානය කරනවා ; නානවා.- ආ. අස්වසනවා ; සනසනවා.

සනරාමර [වි.] මිනිසුන් හා දෙවියන් සහිත වූ.

සනහනවා [ක්‍රි.] අ. අස්වසනවා ; සන්සිඳවනවා.- ආ. ජල ස්නානය කරනවා ; නානවා.

සන්නස [නා.] අ. තෙලය ; තෙල.- ආ. සෙන්නස ; ඇල්ම ; ආදරය.	සනාව [නා.] සෙන්නස ; ස්තේහය.
සනා [නා.ප්‍ර.] ස්තේහය ; ආදරය.- [වි.] ස්නානය කරන.	සනිටුහන [නා.] ස්ථිර අධිෂ්ඨානය ; ඉටා ගැනීම ; තීරණය ; නිශ්චය.
සනාතන, සනාතනික [වි.] සදාකාලික ; නොනැසී පවතින ; නොවෙනස්ව පවතින.	සනිපය [නා.] ලෙඩදුක්වලින් තොර බව ; නිරෝගී බව.
සනාතන සභාව [නා.] විශ්වවිද්‍යාලයක අධ්‍යයන කටයුතු හා පරිපාලනය භාර මණ්ඩලය.	සනිපාරක්ෂාව [නා.] නිරෝගී බව රැකීම ; සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම.
සනාථ [වි.] අ. පිහිට සහිත ; ආරක්ෂා සහිත.- ආ. ඔප්පු කළ හැකි ; සාක්ෂ්‍ය සහිත ; ඔප්පු කළ.	සනුමානය [නා.] සම්මානය ; බුහුමන ; ගෞරවය.
සනාල (පාරිභා.) [වි.] නාල සහිත ; ධමනි පිළිබඳ.	සනුහරේ (කථා.) [නා.] ජාතිය ; වර්ගය ; පරම්පරාව.
සනාල කලාපය (පාරිභා.) [නා.] ශාක දේහයක තිබෙන ද්‍රව එහා මෙහා ගෙන යන ශෛලවාහිනී පද්ධතිය.	සන් [නා.ප්‍ර.] අ. හැඟීම ; අදහස.- ආ. අරමුණු හැඳින්වෙන්නා වෛතසිකය.- ඇ. සිහිය ; සතිය.- ඇ. නාදය ; හඬ.- ඉ. ඉඟිය ; සංඥාව.- ඊ. සටහන ; ලකුණ ; සලකුණ.- උ. කැළල.- උ. සන්ධිය ; ගැළපීම.- [වි.] අ. වැසුණු ; ගැවසුණු.- ආ. ශාන්ත ; සන්සුන්.
සනාල ගුප්ත යෝගිය (පාරිභා.) [නා.] පුරුෂ කේශර හෝ ස්ත්‍රී කේශර නැති බැවින් නියම පුෂ්ප හටනොගන්නා ශාකය.	සන් කටුව [නා.] අ. සලකුණු කටුව ; සිවුරු මැසීමේදී උපයෝගී කරගන්නා කටුව.- ආ. අශ්වයන් මෙහෙයුම සඳහා අසරුවා සිය පාවහනේ විලිඹට සවිකර ගන්නා කටුව.
සනාල ශාක (පාරිභා.) [නා.බහු.] බීජ ශාක හා පර්ණාංග.	සන්කදෝරුව (කථා.) [නා.] සිත් අමනාපය ; සිත් කැටුල.
සනාලික (පාරිභා.) [වි.] දික් අතට කාණුවක් වැටුණු.	

සන්නර [වි.] මිශ්‍ර වූ ; කලවම් වූ.

සන්ගසුරි කටුව (කථා.) [නා.]
මුර්ච්චි පෙත්ත ඇතුළේ
ඉස්කුරුප්පු පටවල් කැපීමට
සිදුරේ බහා කරකවන කටුව.

සන්ගානියා [නා.] මිත්‍රයා ; යාච්චා.

සන්ගිප්පුව (කථා.) [නා.] මනාල
මනාලියන්ට කරන ආසිරි ගී
ගැයුම.

සන්ගිලි පාලම, සංගිලි* [නා.]
දම්වැල් ආදියෙන් අත්වැල් දමා
ඇති එල්ලෙන පාලම.

සන්ගිලිය (කථා.) [නා.] ලී සුරන
ආයුධයක්.

සන්ගෙ [නා.ප්‍ර.] ලජ්ජා බය ;
විලිබිය.

සන්න [වි.] අ. විද්‍යාමාන ; පවතින.-
ආ. ශුද්ධ ; පූජ්‍ය.

සන්නකය [නා.] අ. අයත් දෙය ;
සතු වස්තුව.- ආ. ගිණිදර සඳහා
කමතේදී ව්‍යවහාර කරන
නාමය.

සන්නත [වි.] නොකඩවා පවතින ;
අවිච්ඡින්න.

සන්නත උච්ඡ්වසනය (පාරිභා.)
[නා.] අතරක් නැති වන සේ
ඉක්මනින් හුස්ම ඉහළට ගැනීම ;
ආශ්වාස කිරීම.

සන්නත චක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
සන්නතිය නොකැඩී දිගින් දිගට
පවතින චක්‍රය ; අනුවර්තන
චක්‍රය.

සන්නත තරංග (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
තාපය, ශබ්දය, විද්‍යුත්ධාරා
ආදිය විහිදීමේදී අවිච්ඡින්න ව
ඇති වන උස් පහත් වීම.

සන්නත ප්‍රවාහක්‍රමය (පාරිභා.)
[නා.] (භෞති.) ඒකකාරව දිගින්
දිගටම ගලා යන අවිච්ඡින්න
පටිපාටිය.

සන්නත භාගය (පාරිභා.) (ගණිත.)
[නා.] එක දිගට පවත්නා ඉතා
කුඩා භාගය.

සන්නත මාධ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
එක දිගට අනුගමනය කළ
ආධාරකය ; කේන්ද්‍රය.

සන්නත මැලේරියාව (පාරිභා.)
[නා.] මැලේරියා රෝගයේ එක්
ප්‍රභේදයක් ; යුහුසුලුව ඇති
නොවී ක්‍රමයෙන් ශරීර තාපය
නගිමින් හටගන්නා මැලේරියා
උණ විශේෂය.

සන්නත වර්ණාවලිය (පාරිභා.)
[නා.] එක දිගට පැවතීමෙන්
යන වර්ණ කලාප සමූහය.

සන්නත විචලනය (පාරිභා.) [නා.]
එක දිගට නොකඩවා පවතින
වෙනස් වීම.

සන්නති [වි.] අ. නොකඩවා පවතින ; අවිච්ඡින්න.- ආ. (පාරිභා.) පිළිවෙළින් ඇති වන ; අනුපිළිවෙළින් පදවියකට පත් වන.

සන්නතික පරිණාමනය (පාරිභා.) [නා.] වෙනස හඳුනාගත නොහැකි වන සේ සිදුවන පෙරළිය.

සන්නති නිරෝධය [නා.] පංචස්කන්ධයාගේ පැවැත්මේ නිරුද්ධිය හෙවත් කෙළවර ; ස්කන්ධ පරම්පරාව සිදීමෙන් වන නිරුද්ධ වීම ; මරණය.

සන්නතිය [නා.] අ. (නොකැඩී පවත්නා වූ චිත්ත වෛතසිකාදි) පරම්පරාව.- ආ. පඬික්තිය ; පෙළ.- ඇ. පැළැන්තිය ; දරු පරපුර.- ඇ. විස්තාරය.- ඉ. ආයාසය.

සන්නති විච්ඡේදය [නා.] ස්කන්ධ බිඳී යෑම ; සන්නතිය සිඳීම.

සන්නන ප්‍රභේදනය (පාරිභා.) [නා.] එකම දරු පරපුරට අයත් වූවන් එකිනෙකා අතර පවතින වෙනස.

සන්නප්ත [වි.] බෙහෙවින් තැවුණු ; අතිශයින් ගිනියම් වූ.

සන්නර්ජනය [නා.] තර්ජනය කිරීම ; තැති ගැන්වීම.

සන්නර්ජණය [නා.] අ. සංග්‍රහ කිරීම ; සැපවත් කිරීම.- ආ. පිනවීම ; තෘප්තිමත් කිරීම.

සන්නාන ජනනය (පාරිභා.) [නා.] පරපුර බෝ කිරීම ; පුනරුත්පාදනය.

සන්නානන් මෑණි [නා.ප්‍ර.] ශුද්ධ කන්‍යා මරියතුමියගේ මව ; සාන්ත ආනා මුනිවරිය.

සන්නාන පත්‍රය [නා.] පොරොන්දු පත්‍රය ; ගිවිසුම් පත.

සන්නානය [නා.] අ. චිත්තය ; සිත.- ආ. දරු මුහුපුරු පරපුර.- ඇ. මිත්‍ර සම්බන්ධය.- ඇ. රාශිය ; සමූහය.- ඉ. දිව්‍ය වෘක්ෂයක නම.

සන්නාන වත් [වි.] හිතෙහි පවතින ; චිත්තගත.

සන්නානවර්ති [වි.] සිතෙහි පවත්නා වූ.

සන්නානිතා අංකනය (පාරිභා.) [නා.] පවත්වාගෙන යන සම්බන්ධතාව.

සන්නානිතාව (පාරිභා.) [නා.] පවත්වාගෙන යෑම ; අවිච්ඡේදය.

සන්නාපට්ඨ [නා.ප්‍ර.] (රාගාදී ක්ලේශ විසින්) තවන ස්වභාවය.

සන්නාපය [නා.] අ. දැඩි උෂ්ණය ; අධික දාහය.- ආ. සිත් තැවුල.

සන්නාප්ත [වි.] උපරිම වාෂ්ප
පීඩනය සහිත.

සන්තුෂ්ටිය [නා.] සතුට ;
සන්තෝෂය.

සන්නාප්ත [වි.] මැනවින් සැහීමට
පත් ; තෘප්තිමත් ; සතුටු වූ.

සන්නාප්ත අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
අත්‍යන්තයෙන් උපරිමයට මිශ්‍ර
වූ අම්ලය.

සන්නාප්ත වූම්බකය (පාරිභා.)
[නා.] පැහැති උපරිම වූම්බක
බලය පාන වූම්බකයක්.

සන්නාප්ත ද්‍රාවණය [නා.] උපරිම
වශයෙන් ද්‍රාවණය කළ හැකි
ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ; ද්‍රවණය වී ඇති
ද්‍රාවණය.

සන්නාප්ත පස (පාරිභා.) [නා.]
උපරිම ලෙස ජලයෙන් පිරී ගිය
පස.

සන්නාප්ත වාතය (පාරිභා.) [නා.]
දියර බවට පත්වීමට ආසන්න
වාතය.

සන්නාප්ත වාෂ්පය (පාරිභා.) [නා.]
උෂ්ණත්ව පීඩනය වැඩි
කිරීමෙන් ද්‍රව බවට පත් කළ
හැකි වායුව ; හුමාලය.

සන්නාප්ත සංයෝගය (පාරිභා.)
[නා.] ද්විත්ව හෝ ත්‍රිත්ව හෝ
බන්ධන රහිත සංයෝගය.

සන්නාප්ති අංකය (පාරිභා.) [නා.]
සන්නාප්තියට පත්වන මට්ටම.

සන්නාප්තිය (පාරිභා.) [නා.]
සම්පූර්ණ වීම ; පිරීම ; සැහීමට
පත් වීම ; සතුටට පත්වීම.

සන්නාප්තිවක්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
පරිපූරණය පිළිබඳ නැඹීම.

සන්තෙ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] වෙළෙඳ
පොළ.

සන්තෙපුල් [නා.ප්‍ර.] ප්‍රියවදන් ; ප්‍රිය
වචන.

සන්තෝෂය, සන්තෝසය [නා.]
සිතෙහි පහළවන ප්‍රියජනක
හැඟීම ; ප්‍රීතිජනක හැඟීම.

සන්තුස්ත [වි.] තැතිගත් ; බියපත්.

සන්ත්‍රාසය [නා.] තැතිගැනීම ; බිය
වීම.

සන්ථන [වි.] අතුරන ලද ; ඵලන
ලද.

සන්ථරණය [නා.] ඇතිරිය ;
ඇතිරිල්ල.

සන්ථවය [නා.] අ. ඇසුරු කිරීම ;
සේවනය.- ආ. සංසර්ගය ;
මෙවුන්දම.

සන්ථාගාරය [නා.] පොදු රැස්වීම්
ශාලාව ; සභා ශාලාව.

සන්ථානය [නා.] සබඳතාව ;
සම්බන්ධය.

සන්දංශ යන්ත්‍රය [නා.] සිව්, මස්,
ශිරා, ස්නායු ආදියෙහි හැනී ඇති
උල් උදුරා දමන (වෛද්‍ය)
උපකරණ විශේෂයක නාමය.

සන්දංශ ශාංගය (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) අරක්කිඩාවන්ගේ
එකම සන්දංශික පුරෝමුඛ
උපාංග යුවළ.

සන්දංශික (පාරිභා.) (සත්ත්ව.) [වි.]
සන්ධිපාදිකයන්ගේ උපාංගයක
අවසාන පුරුකට කලින් තිබෙන
පුරුක විශාල වී, විකරණය වී
අවසාන පුරුකත් සමග කතුරක
තල මෙන් අල්ලන අඩු බවට
පත් වූ.

සන්දංශික උපාංගය (පාරිභා.)
[නා.] සන්දංශික අප්‍රධාන
අවයව.

සන්දනය [නා.] වැගිරීම ; ගලා
බැසීම.

සන්දර්භය [නා.] රචනා විලාසය ;
ප්‍රබන්ධ ක්‍රමය.

සන්දර්භානුගතය [නා.] (පාරිභා.)
යම්කිසි නිර්මාණයකට අනුව
කරන විස්තර දැක්වීම ; විග්‍රහය.

සන්දර්ශනය [නා.] (නාට්‍ය ආදිය)
උත්සවාකාරයෙන් කරන
පෙන්වීම ; ප්‍රදර්ශනය.

සන්දාන පට්ටය [නා.] බැඳීමට
ගන්නා යොත ; කඹපට.

සන්දාපනය [නා.] ගලන්නට
සැලැස්වීම.

සන්දිග්ධය [නා.] අ. සැකය ;
සන්දේහය.- ආ. කාව්‍ය
දෝෂයක්.

සන්දිට්ඨ [වි.] මනා සේ දකින ;
සමාක් දෘෂ්ටි ඇති.

සන්දීපනය [නා.] අ. දැල්වීම ;
(ගිනි) ඇවිලවීම.- ආ. තියුණු
කිරීම.

සන්දීප්තිය [නා.] (භෞති.) දැඩි
උෂ්ණත්වය නොවන වෙන
යම් හේතුවක් නිසා ආලෝකය
නිකුත් වීම.

සන්දෘෂ්ටිය [නා.] මනා කොට
දැකීම ; යහපත් දැකීම.

සන්දෙ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අ. වෙළඳාම්
පොළ.- ආ. සමූහය.

සන්දෙනවා [ක්‍රි.] ශබ්ද කරනවා ;
හඬ නඟනවා.

සන්දේශය [නා.] අ. ලියමන ;
පණිවුඩය.- ආ. දැන්වීම ;
ආරංචිය.- ඇ. දූතයකු අත
පණිවුඩයක්, ඉල්ලීමක් යවන
නියායෙන් ලියන ලද කාව්‍ය
විශේෂය.

සන්දේසි [නා.ප්‍ර.] හමුවීම ;
මුණගැසීම.

සන්දේහය [නා.] සැකය ; ශංසය.

සන්දෝහ [නා.ප්‍ර.] සමූහය ; රැස.

සන්ධාත්මක [වි.] එකට සම්බන්ධ
වූ ; එකට එක්කාසූ වූ.

සන්ධාන [නා.ප්‍ර.] අ. සම්බන්ධය ;
එක් කිරීම.- ආ. සත්ව ශරීරයේ
ඇට කොටස් දෙකක්

සන්ධිවීම ; හන්දි ගැන්වීම හා කිරීම.- ඇ. සමාදානය ; ගිවිසුම.	සන්ධියක පිහිටි නෙරුණු කොටසක්.
සන්ධාන අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] සත්ත්ව ශරීරයේ ඇට සන්ධියේ අක්ෂය.	සන්ධාන ප්‍රචාරය (පාරිභා.) [නා.] සත්ත්ව ශරීරයේ ඇටයක් වසා සිටින තන්තුමය හෝ සිවියක් වැනි වැස්ම.
සන්ධාන අග්‍රය [නා.] (සත්ත්ව.) සත්ව ඇටයක ඇති කෙටෙණියට සවි වනු පිණිස අනෙක් ඇටයක ඇති සිනිඳු වටකුරු කෙළවර.	සන්ධාරක [වි.] දරා සිටින ; උසුලන.
සන්ධාන කාටිලේජය [නා.] සත්ත්ව ශරීරයේ සන්ධිවල තිබෙන කාටිලේජය.	සන්ධාරක පටකය [නා.] (උද්භි.) ශාක දේහයට ශක්තිය ගෙන දෙන්නා වූද බොහෝ විට සන බිත්තිවලින් යුක්ත වූද පටකය.
සන්ධාන කීකසය (පාරිභා.) [නා.] (වෛද්‍ය.) සන්ධාන කාටිලේජය.	සන්ධාරණය [නා.] දැරීම ; ඉසිලීම.
සන්ධාන කුහරය (පාරිභා.) [නා.] සත්ත්ව ශරීරයේ ඇට දෙකක් සන්ධිවීම සඳහා එක ඇටයක පිහිටි කුහරය.	සන්ධාරය [නා.] අන්තර්ගත ද්‍රව්‍යය ; පිරි තිබෙන ද්‍රව්‍යය.
සන්ධාන තලය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) සත්ත්ව සන්ධියක මතුපිට.	සන්ධාවනය [නා.] දිවීම ; ධාවනය.
සන්ධාන දෝෂය [නා.] (ජන්ද.) වැරදි ගැලපීම ; දෝෂ සහිත කාච්‍ය බන්ධනය.	සන්ධි අන්තරය (පාරිභා.) [නා.] ශාකයක ගැට දෙකක් අතර වූ කොටස ; පුරුක.
සන්ධාන පටලය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) ඇට සන්ධියක ඇති සිවිය.	සන්ධි අල්ලනවා [ක්‍රි.] කැඩුණු ශරීර සන්ධියක් සවි වෙනවා.
සන්ධාන ප්‍රසරය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) සන්ධි වී ඇති ස්ථානය අවට ප්‍රදේශය.	සන්ධි කලාපය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) සන්ධි වී ඇති ස්ථානය අවට ප්‍රදේශය.
සන්ධාන ප්‍රසරය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) සත්ත්ව ශරීරයේ ඇති	සන්ධිකාව (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) ශරීරයේ කුඩා සන්ධියක්.
	සන්ධි කැප්පියුලය (පාරිභා.) [නා.] (වෛද්‍ය.) ශරීර සන්ධිය වැසී ඇති කොපු ; කෝෂය.

සන්ධිවිච්ඡේදනය, සන්දිවිච්ඡේදය [නා.] අ. ගෙවල් බිඳීම ; රාත්‍රි කාලයේ නිවෙස්වල බිත්ති බිඳ ඇතුළු වී සොරකම් කිරීම.- ආ. (ව්‍යාක.) විශරණ සන්ධි විධිය කැඩීම.

සන්ධිජලක්ලෝමය (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) ජලජ ජීවීන්ගේ සන්ධි වී ඇති ශ්වසන අවයවය ; කර්මල.

සන්ධි ජලාවරණ කලාව (පාරිභා.) [නා.] ශරීරයේ සිදුරු සහිත ඉන්ද්‍රිය හා කෝටරද වැසි ඇති සියුම් සිවිය හෙවත් කලාව.

සන්ධිපාද සත්ත්වයා (පාරිභා.) [නා.] (සත්ත්ව.) ශරීර උපාංග සන්ධි සහිත වූ සත්ත්වයා ; පුරුක් වශයෙන් සෑදුණු අත් පා ඇති සතා.

සන්ධිපාදිකයා (පාරිභා.) [නා.] සන්ධිපාද සත්ත්වයා.

සන්ධිපැනීම [නා.] ශරීරාවයවයන්හි සන්ධියක් ඊට සම්බන්ධව තිබෙන කුහරයෙන් ඉවතට යාම.

සන්ධි ප්‍රදාහය (පාරිභා.) [නා.] (වෛද්‍ය.) හන්දිපත් ඉදිමීමේ රෝගය.

සන්ධිප්‍රසංගය [නා.] සමගිවීමෙහි කැමැත්ත.

සන්ධිප්‍රාවරය (පාරිභා.) [නා.] සන්ධි කැප්සියුලය.

සන්ධිබන්ධනය [නා.] ශරීරාස්ථි එකට බැඳීම කරන පටක විශේෂය ; අස්ථි බන්ධනය.

සන්ධිබිත්ද්‍රව (පාරිභා.) [නා.] වෙනස් වන උෂ්ණත්වය පිළිබඳ සමෝෂණ රේඛාවේ පීඩනයෙහි හා පරිමාවෙහි වෙනස් වන (අවධි) අගයවල් ඇති ලක්ෂ්‍යය ; වරම බිත්ද්‍රව.

සන්ධි බිජාණුව [නා.] (උද්භි.) මව් සෛලයෙන් වෙන් වී බණ්ඩනය වී සෑදෙන බිජාණුව ; ආත්රොස්පෝරය.

සන්ධිමත් (පාරිභා.) [වි.] (උද්භි.) පුරුක් සහිත වූ.

සන්ධිමර්මය [නා.] ශරීර සන්ධියේ දුර්වල ස්ථානය.

සන්ධි මිදුළු [නා.ප්‍ර.] අස්ථි කුහරවල තිබෙන මොළොක් වූ මේද සහිත ද්‍රව්‍යය ; ඇට මිදුළු.

සන්ධිමුඛ [නා.ප්‍ර.] රථාදියෙහි අවයව දෙකක් එකට සවි කිරීමේ දී සකස් කරගන්නා කුඩුම්බි තවුව.

සන්ධිය [නා.] අ. මාර්ග දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් එක්වන තැන.- ආ. අත් පා ආදියෙහි අස්ථි ශිරා පේශි නැමිය හැකි තැන.- ඇ. දාගැබ් ආදියෙහි බැම්ම ගැළපූ තැන.- ඇ. විවිධ පද එකිනෙක සම්බන්ධ කිරීමේ

වියරණ විධියක්.- ඉ. පුරුද්දාලු
තැන ; පිරිද්දීම.- ඊ. අන්‍ය රජුන්
හා ගිවිසුම් ඇති කරගැනීම ;
එක්සත් වීම ; සමාදානය.- උ.
වේලාව ; කාලය.

සන්ධිරේඛාව (පාරිභා.) [නා.]
(ගණිත.) ගණිතයේදී හෝ
ලේඛනයේදී එක් ලක්ෂ්‍යයක්
තවත් ලක්ෂ්‍යයකට සම්බන්ධ
කරන රේඛාව.

සන්ධිරෝගය (පාරිභා.) [නා.]
(වෛද්‍ය.) ශරීර සන්ධි ඉදිමීමේ
රෝගය ; වාත රෝගය.

සන්ධි වදිනවා [ක්‍රි.] ඉහිරි ගිය ශරීර
සන්ධි නැවත එක් වෙනවා.

සන්ධිවිද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
සන්ධි රෝග පිළිබඳ විද්‍යාව.

සන්ධිවිශ්ලේෂය [නා.] අ. ශරීර
සන්ධි විභේදනය වීම.- ආ.
(ව්‍යාක.) සන්ධි වූ පද වෙන්
කිරීම.

සන්ධුක්ෂිත [වි.] දැල්වුණු ;
උද්දීප්ත.

සන්ධුක [වි.] කම්පිත ; කම්පා
කරන ලද.

සන්ධ්‍යක්ෂර [සන්ධි+අක්ෂර]
[නා.ප්‍ර.] සන්ධි වන අකුරු.

සන්ධ්‍යාව [නා.] දවසේ
අපරභාගය ; සැන්දෑව ; සැදෑව.

සන්න [නා.ප්‍ර.] අ. ගැටලු පදවලට
විවරණ සපයන ග්‍රන්ථ විශේෂය ;
සන්‍යය ; ව්‍යාඛ්‍යානය.- ආ.
සිහිකල්පනාව ; සිහිය.- ඇ.
සංඥාව ; අරමුණ හැඳින්වීම
වෛතසිකය. - [වි.] ඇලුණු ;
සැගවුණු.

සන්නද්ධ [වි.] යුද්ධයට සැරසුණු ;
අවි අතටගෙන සටනට සූදානම්
වූ.

සන්නම [නා.] අ. භාණ්ඩයක
වෙළඳ නාමය.- ආ. සුන් බුන් ;
කුඩා කැබලි.

සන්නමනය (පාරිභා.) [නා.]
උත්තේජක දිශාවට සම්බන්ධ
නැතිව ශාකයක අවයවයක්
නැමීම.

සන්නයන [වි.] ගෙන යන ;
සම්ප්‍රේෂණ කරන.

සන්නයනය [නා.] (පාරිභා.)
සම්ප්‍රේෂණය කිරීම ; ගෙනයෑම.

සන්නස්, සන්නස් [නා.ප්‍ර.] රජයෙන්
ප්‍රදානය කළ දේ සහතික
කෙරෙන රාජ මුද්‍රාව සහිත
ලියවිලි ; සන්නස් පත්‍ර.

සන්නායක (පාරිභා.) [වි.] තාපය,
විදුලිය, උත්තේජ ආදිය ගෙන
යා හැකි.

සන්නායක කුටීරය (පාරිභා.) [නා.]
සන්නායක බෙදා හරින
මධ්‍යස්ථානය ; බලාගාරය.

සන්නායකතාව (පාරිභා.) [නා.]
තාපය, විදුලිය, උත්තේජ ආදිය
ගෙන යාමේ හැකියාව.

සන්නායක පටකය (පාරිභා.) [නා.]
ශාකයක ආහාර හා ජලය
ගෙන යන පටකය ; සනාල
පටකය.

සන්නායකය [නා.] තාපය, විදුලිය
ආදිය ගෙන යාමේ බලය ඇති
දෙයක්.

සන්නාලියා [නා.] අ. ඇඳුම්
මහන්නා.- ආ. රෙදි වියන්නා.

සන්නාසියා [නා.] අ. පැවිදි තාපස
කොට්ඨාසයක් ; පරිබ්‍රාජකයා.-
ආ. තාපසයකු මෙන් වෙස්
වළාගෙන සිටින තැනැත්තා.

සන්නාහය [නා.] අ. හටයන්ගේ
හෝ යුද්ධ සඳහා ගෙන යන
සතුන්ගේ යුද ඇඳුම.- ආ.
(පාරිභා.) සතුන්ගේ ශරීර
ආරක්ෂාවට ස්වභාව ධර්මයෙන්
ලැබී ඇති කොරපොතු
ආදියෙන් සැදුණු දැඩි වැස්ම.

සන්නිකර්ෂණය, සන්නිකර්ෂය
[නා.] අ. ඉතා සමීප
තත්ත්වයකට ගෙන ඒම ; සමීප
සම්බන්ධතාව.- ආ. ඉන්ද්‍රියයන්
හා ආලම්බනයන්ගේ ගැටීම.

සන්නිවේදනය [නා.] සනිටුහන ;
නිගමනය ; තීරණය.

සන්නිධානය [නා.] අ. ලංකොට
තැබීම ; ඉතා සමීපය.- ආ.

රැස්කර හෝ තැන්පත් කර
තැබීම.

සන්නිපාතය [නා.] අ. එක්රැස්
වීම ; එකතුවීම.- ආ. උණ රෝග
විශේෂයක් ; උණ සන්නිපාතය.

සන්නිය [නා.] තුන්දොස් කිපීමෙන්
ඇතිවන රෝගයක්.

සන්නිරක්ෂණය [නා.] ඉතා
පරෙස්සමෙන් කරන
නිරීක්ෂණය ; සුපරීක්ෂා කිරීම ;
ආපසු සොයා බැලීම.

සන්නිවාසය [නා.] එක්ව වාසය
කිරීම ; එක්ව විසීම.

සන්නිවේදනය [නා.] ප්‍රකාශනය ;
පුළුල්ව නිවේදනය කිරීම ;
අදහස්, හැඟීම්, ආරංචි ආදිය
දැනුම් දීම ; පතුරුවා හැරීම.

සන්නිවේශය [නා.] මැනවින්
පිහිටුවීම ; පිළියෙල වීම.

සන්නිශ්‍රය [නා.ප්‍ර.] ඇසුරු කිරීම ;
ආශ්‍රය ; එක්වීම.

සන්නිහිත [වි.] මනාකොට තැබූ ;
මැනවින් පිහිටුවන ලද.

සන්මාර්ගය [නා.] යහපත් මග ;
සුමග.

සන්‍යය [නා.] අර්ථ විචරණය.

සන්නාසය [නා.] අ. ගිහිගෙය හැර
තපසට යාම.- ආ. අධික රුධිර
පීඩනය නිසා හටගන්නා සිහි
නැතිවීමේ රෝගය.

සන්සන්දනය [නා.] සමාන
අසමානකම් සසඳා බැලීම ;
සැසඳීම.

සන්සල [වි.] වංචල ; සෙලවෙන ;
සැලෙන.

සන්සුන්, සන්සුන් [වි.] කලබල
රහිත ; සාන්තදාන්ත ; නිවුණු.

සඳ [නා.ප්‍ර.] අ. වන්දයා ; සිසි.-
ආ. උත්තමයා.- ඇ. සඳුට හිමි
දිනය ; සඳු දින.- ඇ. (ජ්‍යෙෂ්ඨ.)
නවග්‍රහයන්ගෙන් එකක් වූ සඳු
ග්‍රහයා.- ඉ. සඳ වැනි ලපය.- ඊ.
මොනර පිලෙහි ඇස ලකුණ ;
වන්ද්‍රාක්ෂිය.- උ. සෙනෙහස ;
ආදරය.- උ. පිනි.- සා. (ව්‍යාක.)
පදයන්හි පෙරපර අකුරු
ගැළපීම ; වර්ණ ගැළපීම.- සා.
(ශරීර) සන්ධිය.- සා. සතුට ;
ප්‍රීතිය ; ආශාව ; කැමැත්ත.-
සා. සන්ධ්‍යා කාලය.- එ. ස්ත්‍රිය ;
කාන්තාව.- ඒ. පෙම්වතිය ;
ප්‍රියාව.- ඓ. සඳුන් ; වන්දන.-
ම. සුවඳ ; සුගන්ධය.- මි. ඇතා ;
හස්තියා.- මා. නෙළුම් මල.-
ක. සැකය ; සංකාව.

සඳ උදම (පාරිභා.) [නා.]
වන්දයාගේ ආකර්ෂණය නිසා
සාගර මුහුදු ආදියෙහි ඇති වන
වඩදිය සහ බාදිය.

සඳ එළිය [නා.] සඳෙන් ලැබෙන
එළිය ; වන්දාලෝකය.

සඳකඩ පහණ [නා.ප්‍ර.] අඩ සඳ
වැනි ගල ; ගොඩනැගිලිවල
පියගැට පෙළ පාමුල ඇති
සත්ව රූප, ලියකම්, මල්කම්
කැටයම් කළ අර්ධ-වන්ද්‍රාකාර
පාෂාණය.

සඳකත [නා.] අ. සඳ රැස් ;
වන්දකාන්තිය.- ආ.
වන්දකාන්ත පාෂාණය.- ඇ.
සන්ධ්‍යාව නමැති කාන්තාව.

සඳකත ගෙහ [නා.ප්‍ර.] වන්දකාන්ත
පාෂාණමය ගෘහය.

සඳකත සිලිල් [නා.ප්‍ර.] වන්දකාන්ත
පාෂාණයෙන් ගලන ජලය.

සඳකත් පහණ [නා.] වන්දකාන්ත
පාෂාණය.

සඳකත් මිණ [නා.ප්‍ර.] වන්දකාන්ත
මාණික්‍යය.

සඳකර [නා.ප්‍ර.] සඳරැස්.

සඳකල [නා.ප්‍ර.] සවස් කාලය ;
සැඳෑ කාලය.

සඳ කැන් [නා.ප්‍ර.] අ. සඳ රැස්
සමූහය.- ආ. මොනරා.

සඳනගරා [නා.ප්‍ර.] ඇගේ ගාන
සඳුන්.

සඳමඬල [නා.] සඳෙහි පෙනෙන
කොටස ; වන්ද බිම්බය.

සඳම්ඳුලු [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ
සන්ධිස්ථාන ඇතුළත ඇති උකු
ද්‍රව්‍යය ; මිඳුලු.

සඳරම් [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණුගේ
භාර්යාව ; ශ්‍රී කාන්තාව.

සඳරා [නා.ප්‍ර.] අ. තද ඇල්ම ; දැඩි
ආශාව ; ඡන්ද රාගය.- ආ.
මත්පැන් ; මදිරා.

සඳලුතලය [නා.] මහල්
ගොඩනැගිලි ඉදිරියෙහි
(විශේෂයෙන්) සඳ එළිය වැටෙන
පරිදි, වහල නැතිව තනා ඇති
කොටස ; සඳැල්ල.

සඳලේ [නා.ප්‍ර.] කවාකාර රේඛාවක්
මෙන් පෙනෙන නව හඳ ;
වන්ද්‍රලේඛාව.

සඳස් [නා.ප්‍ර.] කාව්‍ය ලක්ෂණ
විෂයට අයත් ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය.

සඳහන[නා.] අ. සිහිය ; මතකය ;
ස්මරණය ; කල්පනාව.- ආ.
ලකුණු කිරීම ; ලියා තැබීම ;
ලියූ දෙය.- ඇ. ජන්ම පත්‍රය ;
හඳහන.

සඳහා [නි.] පිණිස ; ගැන ;
උදෙසා ; නිසා.

සඳැස් [නා.ප්‍ර.] අ. මොනර පිලෙහි
තිබෙන ඇසක් වැනි ලකුණ ;
පිලැස.- ආ. සිත හා ඇස.- ඇ.
මාත්‍රා විසින් පෙන්නුම් කරන
ඡන්දස.

සඳු [නා.ප්‍ර.] අ. හඳ ; වන්ද්‍රයා.-
ආ. කැමැත්ත ; ආශාව ;
ඡන්දය.

සඳුන්, හඳුන් [නා.ප්‍ර.] සුදු සහ
රතු වශයෙන් දෙ වැදෑරුම්ව
පවතින වටිනා ඖෂධ දැවය.

සඳුන් ගල [නා.] සඳුන් කල්ක
සාදාගැනීමේදී උරව්වි කිරීමට
භාවිත කරන ගල.

සපතේරුවා [නා.] සපත්තු
මහන්නා.

සපත්තුපාලම [නා.] තද වැහිවලදී
උඩින් වතුර ගලා යන සේ
පහත්කොට සාදන ලද පාලම ;
පැන්නුම් පාලම.

සපත්තිය [නා.] අනිත් බිරියක හෝ
බිරියන් සමඟ එකම සැමියා
බෙදා ගන්නා භාර්යාව.

සපත්තීරෝෂය [නා.] බිරියක් තුළ
(සැමියාගේ) වෙනත් බිරියක්
වෙත ඇති වන කෝපය.

සපථය [නා.] දිවුරා ප්‍රකාශ කිරීම ;
දිවුරුම.

සපද [නා.ප්‍ර.] මීමැස්සා ; බඹරා.

සපදන් [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) අ.
දානාදිය ලැබීමේ අර්ථය ප්‍රකාශ
කරන විභක්තිය ; සම්ප්‍රදාන
විභක්තිය.- ආ. සිංහලයේ කාරක
හයෙන් එකක්.- ඇ. ගෙවල් පිහිටි
අනුපිළිවෙළ ; ගෙපිළිවෙළ ;
ගෘහපටිපාටිය.- ඇ. හික්ෂුන්ගේ
පිළිවෙළ අනුව පිඬු සිගායාමේ
ධුතාඬුගය ; සම්ප්‍රදාන
වාරිකාව.

සපදාන වාරිකාව [නා.] ගෙපිළිවෙළ
නොඉක්මවා පිඩු පිණිස හැසිරීම.

සපනවා [ක්‍රි.] අ. විකනවා ;
හපනවා.- ආ. දෂ්ට කරනවා ;
එකට වද්දනවා ; ගටනවා ;
සට්ටනය කරනවා.

සපනා [නා.] දක්ෂයා ; සුරයා ;
සමර්ථ පුද්ගලයා ; හපනා.

සපන් [වි.] අ. යුක්ත ; යුතු.- ආ.
දක්ෂ ; ශූර ; හපන්.

ස'පන්ටයින් [නා.ප්‍ර.] මෘදු කොළ
පැහැති බනිජ විශේෂයක්.

සපය [නා.] යමක් විකා ඉස්ම
උරාබීමෙන් පසු ඉතිරි වන
රොඩ්ඩි ; හපය.

සපයනවා [ක්‍රි.] අ. අවශ්‍ය දේ ලබා
දෙනවා ; සම්පාදනය කරනවා ;
උපයනවා.- ආ. මෙහෙවරක් ඉටු
කරනවා ; සලසාලනවා.

සපරම [නා.] කුඩුම්බිය මතුපිට
නොසිට ගිලී යන පරිදි
ඉස්කුරුප්පු ඇණයක් සවි
කිරීමට තවුචක කළ කැපීම.

සපරම් කලය (පාරිභා.) [නා.]
සරනේරු, සිදුරු, විදමන්
ආදියේ කට මහත් කරන
උපකරණය ; සපරම් කටුව.

සපල [වි.] ප්‍රතිඵල සහිත ;
ප්‍රයෝජනවත් ; සාර්ථක ; සඵල.

සපා [නා.ප්‍ර.] අ. මී මැස්සා.- ආ.
සර්පයා.

සපාකනවා [ක්‍රි.] (බල ආදී සතුන්)
දත්වලින් ඉරා කඩා කනවා.

සපිධාන (පාරිභා.) [වි.] ඇරෙන
වැහෙන පියනක් බඳු
ආවරණයෙන් යුතු ; කරමල්
පියනින් සමන්විත.

සපියෝ [නා.ප්‍ර.] අ. සම්ප්‍රයෝගය ;
එක්වීම ; එක්ව යෙදීම.- ආ.
යුද්ධය ; සංග්‍රාමය.

සපු [නා.ප්‍ර.] අ. සුවඳවත් මල් සහිත
ගස් වර්ගයක්.- ආ. සම්පත්තිය ;
ශෝභාව.- ඇ. මල ; පුෂ්පය.-
ඇ. කාව්‍ය ප්‍රභේදයක් ; වම්පු
කාව්‍යය.- ඉ. සර්පයා ; නාගයා.

සපුවිෂ [වි.] වලිගයක් වැනි
උපාංගයක් සහිත වූ.

සපුනා [නා.ප්‍ර.] නයා ; නාගයා ;
පණිඳු.

සපුරනවා [ක්‍රි.] සම්පූර්ණ කරනවා ;
ඉෂ්ට කරනවා.

සපුරිස් [නා.ප්‍ර.] යහපත් පුද්ගලයා ;
සත්පුරුෂයා ; ගුණවතා.

සපුව [නා.] සැපත ; සම්පත්තිය ;
ශෝභාව.

සපුෂ්පශාක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මල්
හටගන්නා ගස් වැල් ආදිය ;
පුෂ්ප දරන ශාක විශේෂ.

සප් [නා.ප්‍ර.] සර්පයා.

සප්ත [වි.] හත ; හතකින් යුත් ; සත් වැනි.

සප්ත ආර්යධනය [නා.] ආර්ය පුද්ගලයන් උතුම් කොට සලකන ධන සත ; සද්ධා, සීල, හිරි, ඕනප්, සුත, වාග සහ පඤ්ඤා යන ආර්ය ධන හත.

සප්තදශ [නා.ප්‍ර.] දහහත ; දාහත ; සතළොස.

සප්තබෝධංග [නා.ප්‍ර.] බෝධි නම් වූ මාර්ග ඥානවලට කාරණ ව සිටින ධර්ම සමූහය ; නිවන් ලබාගැනීමට උපකාර වන ධර්ම සත වන සති, ධම්මචිත්තය, චීරිය, පීති, පස්සද්ධි, සමාධි සහ උපේක්ඛා.

සප්තම [වි.] සත්වැනි.

සප්තර්ෂිය [නා.] තාරකා හතකින් යුක්ත වූ තරු කැටිය ; හත්දින.

සප්ත සතක, සප්ත ගතක [වි.] සත් සිය ; සත් සියයෙන් යුතු ; සියයේ කොටස් හත බැගින් ඇති.

සප්තස්වරය [නා.] සංගීත ශාස්ත්‍රයේ එන ස, රි, ග, ම, ප, ධ, නි යන ස්වර හත.

සප්තාශ්ව [සප්ත+අශ්ව] [නා.ප්‍ර.] සූර්යයා ; හිරු ; සතියේ දවස් හත නිරූපණය කරන අශ්වයන්

හත් දෙනෙකුගෙන් යුත් වාහනයක් ඇති සූර්ය දිව්‍ය රාජයා.

සප්තාහය [නා.] හත් දවස ; සතිය.

සප්තබ්‍ර [නා.ප්‍ර.] විෂ වෛද්‍යවරයා.

සප්පයා [නා.] අ. රා අරක්කු වැනි මත්ද්‍රව්‍ය බෝතල්වලට ගසා ඇති මූඩිය.- ආ. (කථා.) ලදරුවා ; කුඩා දරුවා.- ඇ. සර්පයා.

සප්පරාව [නා.] (බර කරත්තයේ) වියගහ ඒරිය කඳට තබා යොදන ලඟු බැඳුම.

සප්පසිරුපමාව [නා.] කාමය සර්ප හිසක් බඳු යැයි දක්වන උපමාව.

සප්පායම්, සප්පායන් [නා.ප්‍ර.] අ. අනුභව කිරීම ; ආහාර වැළඳීම.- ආ. සාත්තුව ; සැලකීම.

සප්පි [නා.ප්‍ර.] ගිතෙල් ; එළකිරෙන් ලබාගන්නා තෙල්.

සප්පිළාවා [නා.] සර්ප පෝතකයා ; නයි පැටියා.

සප්පුරිසයා [නා.] සත්පුරුෂයා ; යහපත් තැනැත්තා.

සප්පෝරු [නා.ප්‍ර.] ගෞරවය නැති වීම ; ගෞරවය විනාශ වීම.

සප්‍රතිස [වි.] ද්වේෂ සහගත වූ ; අරමුණෙහි හැපීම් ගැටීම් සහිත වූ.

සප්‍රතිභය [නා.ප්‍ර.] භය සහගත වූ
දේ ; භය.

සප්‍රත්‍යය [වි.] හේතු සහිත වූ ;
ප්‍රත්‍යය සහිත.

සප්‍රධානවාසය [නා.] තමා ප්‍රධාන
කොට වාසය කිරීම.

සප්‍රසාද [නා.ප්‍ර.] (කතෝලික
ආගමේ) ස්වාමීන්ගේ රාත්‍රි
හෝජනය ; සත්ප්‍රසාද.

සප්‍රාය [වි.] යෝග්‍ය වූ ; සුදුසු වූ.

සප්පිලි [නා.ප්‍ර.] ගිවිසුම ;
පොරොන්දුව ; ප්‍රතිඥාව.

සප්පිකරණය (පාරිභා.) [නා.]
රසායන ද්‍රව්‍ය සබන්වලට
හැරවීම ; සබන් බවට
පරිවර්තනය කිරීම.

සප්පිලි [වි.] ඵලදායක වූ ; ප්‍රයෝජන
සහිත වූ.

සප්පිකෘත [වි.] සප්පිලි හෙවත්
සාර්ථක කළා වූ.

සබකෝලය, සබකෝලෙ [නා.]
සභාවක් හෝ පිරිසක් ඉදිරියට
පැමිණ කථා කිරීමට ඇති
ලැජ්ජාව සහිත පැකිළීම ;
තැතිගැන්ම.

සබත් දිනය [නා.] (ක්‍රිස්තියානි.)
ආගමික වතාවත් සඳහා වෙන්
වූ දිනය ; සතියේ සත්වන දිනය.

සබන් [නා.ප්‍ර.] ශරීර, වස්ත්‍ර
ආදියෙහි කුණු ඉවත් කිරීමට

භාවිත කරන මෘදු පෙණ නංවන
රසායනික නිෂ්පාදනයක්.

සබන් කුකුළා, හබන් කුකුළා බ.

සබද [වි.] බැඳී පවතින.- [නා.ප්‍ර.]
අ. ගැළපීම ; සම්බන්ධය.- ආ.
සම්බන්ධයක් ඇත්තා ; මිතුරා ;
යහළුවා.- ඇ. අයිතිකාරයා ;
ස්වාමියා.

සබය [නා.] අ. සමූහයක් රැස්වන
ස්ථානය ; සභාව ; රැස්වීම.-
ආ. ස්වභාවය ; ප්‍රකෘතිය.

සබර [නා.ප්‍ර.] අ. සතුන් දඩයම්
කරන්නා ; වැද්දා.- ආ. මත්ස්‍ය
විශේෂයක්.- ඇ. මී මැස්සා.

සබරකඩ [නා.ප්‍ර.] වැද්දන් සිටින
වනය.

සබරන [නා.ප්‍ර.] සබර ගස් වනය.

සබලී [නා.ප්‍ර.] බලය ඇති
පුද්ගලයා ; බලවතා.

සබලබ [වි.] බලබ සහිත වූ ; බලබ
වැනි වූ.

සබව [නා.ප්‍ර.] අ. සැබැව ; සත්‍යය ;
ඇත්ත.- ආ. ස්වභාවය.

සබවස [නා.] අ. සත්‍ය වචනය ;
සැබෑ ප්‍රකාශනය.- ආ. සත්‍ය
වචනය ; ශිෂ්ට වචනය ;
ප්‍රකාශනය.

සබා [වි.] අ. භාග්‍ය සහිත ; භාග්‍ය
සම්පන්න.- ආ. ප්‍රභා සම්පන්න ;

කාන්තිමත්.- ඇ. නිවැරදි.- [නා.ප්‍ර.] අ. සත්‍යය ; සැබෑව.- ආ. ස්වභාවය.	සබ්බවිධක [වි.] සියලු දෙයින් ම අට අට බැගින් වූ.
සබාසය [නා.] අ. සිය බස ; සිංහල භාෂාව.- ආ. සංස්කෘත, ප්‍රාකෘත, මාගධ, අපභ්‍රංස, පෞරාණික සහ සෞරසේනී යන භාෂා හය ; ෂඩ් භාෂා.	සබ්බද්දිවාරය (කථා.) [නා.] අ. මුළු කාලය ; සියලු කාලය.- ආ. මුළු පළාත ; විශාල බිම් ප්‍රමාණය.
සබැඳියාව [නා.] අනන්‍යාත්‍ය වශයෙන් වන මනා බැඳීම ; සම්බන්ධය ; මිත්‍රත්වය.	සබ්බනාසනය [නා.] හික්ෂුත්වය මුළුමනින් ම විනාශ වී යාමට හේතු වන බරපතල වැරද්ද.
සබැ [නා.ප්‍ර.] සහෝදරයෝ හය දෙනා.	සබ්බමචාරී [වි.] සමාන බහිසර ඇති.
සබ්බකාලම [නා.] අ. වාඩි වීම සඳහා බිම අතුරන පලස.- ආ. සාළුව.	සභංග [වි.] දාරයෙහි එක තරමේ රවුම් දත් තිබෙන්නා වූ.
සබ්බක්කව, සමුක්කව, සමුක්කව [නා.] කසය ; අශ්වයාට තළන කසය.	සභඬගුර [වි.] බිඳීම් සහිත ; බිඳෙන.
සබ්බස් [නා.ප්‍ර.] ලන්දේසීන් අතර ව්‍යවහාර වූ මුදල් වර්ගයක්.	සභය [වි.] භය සහිත වූ.
සබොග් [නා.ප්‍ර.] ගොවිතැන් ක්‍රම විශේෂයක් ; තෙත් හෝ දියෙන් වැසුණු කුඹුරුවල වී ඉසීමේ ක්‍රමය.	සභාග [වි.] අ. කොටස් හෙවත් ප්‍රභේද සහිත වූ.- ආ. මිත්‍ර වූ ; එක් ව කටයුතු කරන්නා වූ ; සහභාගි ; සංයෝගී.- [නා.ප්‍ර.] තම කොටස ; ස්වකීය කොටස.
සබ්බ [වි.] සියලු ; සර්ව.	සභාගයා [නා.] අ. සමානයා ; සහවාසකයා.- ආ. සහවාසක හික්ෂුව ; ඔවුනොවුන් එක් ව විනය කර්ම කරන හික්ෂුන් අතරින් එක් හික්ෂුවක්.
සබ්බවජ්ජන [වි.] සියල්ල වසා සිටින්නා වූ හෝ වසන ලද්දා වූ.	සභානායක [නා.ප්‍ර.] අ. සභාවක ප්‍රධානයා ; සභාපති.- ආ. මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ සිටින ආණ්ඩු පක්ෂ මන්ත්‍රීගේ වැඩ කටයුතු මෙහෙයවන ප්‍රධානයා.
සබ්බඤ්ඤ [වි.] සියල්ල දන්නා වූ ; දනුසුතු සියලු දේ දැනගත්.	

සභාපති [නා.ප්‍ර.] අ. සභාවෙහි මූලසුන දරන පුද්ගලයා.- ආ. සංස්ථා, සමාගම් ආදියෙහි ප්‍රධානියා.

සභාර්ථ [වි.] සභාවට සුදුසු වූ ; සභ්‍ය වූ.

සභාව [නා.] අ. විධිමත් ව රැස් වූ පිරිස ; විධිමත් රැස්වීම.- ආ. ශාලාව ; රැස්වීම් ශාලාව.- ඇ. ක්‍රී ස්තු බැතිමතුන් අයත් සංවිධානය.

සහිකයා [නා.] සභාවෙහි නියුක්ත පුද්ගලයා ; සභාවෙහි සාමාජිකයා.

සභ්‍ය [වි.] ශිෂ්ට ; ශීලාවාර ; හික්මුණු ; උතුම් ගති පැවතුම්වලින් යුත් සබයට සුදුසු.

සභ්‍යත්වය [නා.] ශිෂ්ට භාවය ; හැදියාව ; සමාජයක ශිෂ්ටත්ව මට්ටම හෝ රටාව.

සම [වි.] අ. සමාන ; සදාශ්‍රය ; තුල්‍ය ; ඒකාකාර.- ආ. සමතලා ; වළ ගොඩැලි රහිත.- ඇ. නිසි ; යෝග්‍ය ; යහපත්.- ඇ. නිවැරදි.- [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයෙහි මතුපිට තිබෙන සිවිය ; වර්මය.- ආ. සමය ; කාලය ; සෘතුව ; වකවානුව.- ඇ. උපමාව ; දෘෂ්ටාන්තය.- ඇ. මැදහත් බව ; මධ්‍යස්ථභාවය.- ඉ. මධ්‍යස්ථාකාරයෙන් පවත්නා

සංගීත රාගයක්.- ඊ. පැරණි ; සැහැලි වෘත්ත විශේෂයක්.- උ. කෙලෙස් නසන ප්‍රතිපදාව හෙවත් ප්‍රතිඥාව.- උතු. වන්දනාන්තිය.- සෘ. ශ්‍යාම වර්ණය ; කළු පැහැය.- සෘ. වසන්ත වනය.

සම අවතල [වි.] පැත්තක් අවතල ද අනෙක් පැත්ත සමතල ද වූ.

සම උත්තල [වි.] පැත්තක් උත්තල වූ ද අනෙක් පැත්ත සමතල වූ ද.

සම උදම් [වි.] එක ම වේලාවට ඒ ඒ තැන දක්නට ලැබෙන වඩදිය සම්බන්ධ.

සමංගීකරණය, සමඛිගී⁰ [නා.] සංවිධාන කිරීම ; කාර්ය මණ්ඩලීකරණය.

සමංජස [නා.ප්‍ර.] සම වූ මාර්ගය හෙවත් මාවත.

සමක [වි.] අ. සමාන වූ ; සමතුල්‍ය වූ.- ආ. නිරක්ෂයට සම්බන්ධ වූ.- ඇ. සමාන ද්‍රාවණ පිළිබඳ වූ.- ඇ. සම ප්‍රමාණ වූ ; සම පරිමාණ වූ.- ඉ. සමාන අගයෙන් යුත් ; බිල්පත් කොටස් ආදිය එහි සඳහන් මිලටම විකිණීම පිළිබඳ වූ.

සමකක්ෂය [නා.] එකම තලය හෙවත් එකම තත්ත්වය.

සමකත්වය [නා.] කිසියම් ද්‍රාවණය ලීටරයක ඇති ග්‍රෑම් සමක

සංඛ්‍යාව වශයෙන් ප්‍රකාශ කරන ලද සාන්ද්‍රණය.	සමකාලීන [වි.] එක ම කාලයට අයත්.
සමක භාරය, සමක භාරාංකය [නා.] බර අනුව හයිඩ්‍රජන් ඒකකයක් සමඟ සංයෝජන වන මූල ද්‍රව්‍යයක හෝ ඛණ්ඩයක හෝ බර.	සමකාලීන ප්‍රවේගය [නා.] සමකාලීන ව පවත්නා වේගය හෙවත් ජවය.
සමකය [නා.] අ. නිරක්ෂ රේඛාව.- ආ. සමාන අගය ; සමාන වටිනාකම.	සමකේන්ද්‍රික [වි.] සමාන කේන්ද්‍රය වූ ; එක ම කේන්ද්‍රයෙන් යුත්.
සමකාරකය [නා.] තුල්‍ය වූ ඉන්ද්‍රිය ; සමාන වස්තුව.	සමක්කට්ටු, සමත්කට්ටු [නා.ප්‍ර.] අ. සැලකිලි ; සංග්‍රහ ; රාජ්‍ය සම්මාන.- ආ. ගෘහ උපකරණ ආදී වස්තු.
සමකාර්ථය [නා.ප්‍ර.] වෙනස් වස්තු අතර ඇති ඒකාකාරී ක්‍රියාව ; සාදාශ්‍ය කටයුත්ත.	සමක්‍රාන්ති (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සමාන වූ ක්‍රාන්තිය.
සමකාල කම්පන රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] භූමි කම්පාවකට ලක්වන ස්ථාන යාකර අදින රේඛාව.	සමක්‍රාන්ති රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] සමාන වූ මිඛක ක්‍රාන්තියක් තිබෙන ලක්ෂ්‍ය ඔස්සේ ඇඳි රේඛාව.
සමකාලකාරකත්වය (පාරිභා.) [නා.] එක විට සිදුවෙන බව ; එක විට සිදුවීමට සලස්වන බව.	සමක්ෂ [වි.] අභිමුඛ ; ඉදිරියෙහි සිටින ; පැහැදිලිව පෙනෙන.
සමකාල වර්තනය [නා.] එක පිට එක වැටීම හෝ එක විට සිද්ධවීම ; සම්පාතය.	සමක්ෂක [වි.] එක ම අක්ෂයක් සහිත.
සමකාලාවර්ත (පාරිභා.) [වි.] (බට්ටාගේ දෝලනය මෙන්) ක්‍රමික ආවර්ථිතාවෙන් යුත්.	සමක්ෂණිකතාව (පාරිභා.) [නා.] එක විට සිදු වන බව.
සමකාලිකයා [නා.] එක ම යුගයක ජීවත් වූ හෙවත් එකම කාලයක සිටි තැනැත්තා.	සමක්ෂිනිෂ් [වි.] තිරස් ; හරහට වැටුණු ; පොළොවට සමාන්තර වූ.
	සමක්ෂිතිය [නා.] එක විට සිදු විය හැකි දෙය.
	සමක්ෂේත්‍ර ප්‍රක්ෂේපණය [නා.] යාව පිහිටි දේශාන්තර රේඛා දෙකකින් හා යාව පිහිටි අක්ෂ

භාග දෙකකින් ද සීමා වූ කොටසක් තවත් කොටසක් හා ක්ෂේත්‍රඵලයෙන් සම ව පවතින සේ දක්වන ප්‍රක්ෂේපණය.

සමක්ෂේත්‍රය [නා.] තලය ; සමතලය.

සමබණ්ඩකය (පාරිභා.) [නා.] සතකුගේ ශරීරයේ දික් අක්ෂය දිගේ නැවත නැවත පිහිටි පූරක ; දෛහ පිණ්ඩය.

සමබණ්ඩිත [වි.] (සතකුගේ ශරීරයේ) දර්ශිත ලෙස සමාන වුව ද හරියට ම සමාන නොවන පිළිවෙලේ බණ්ඩ ගණනාවක් ඇති.

සමබාරි (පාරිභා.) [වි.] එකට ගැළපෙන ; සංගත ; සම්බන්ධකම් පවත්නා.

සමගතික [වි.] සමාන ආකර්ෂණ ශක්තියක් පෙන්නුම් කරන.

සමගල [නා.ප්‍ර.] කහ මිරිස් ගල ; ඇඹරුම් ගල.

සමග වාසය, සමගි වාසය [නා.] අ. එකමුතු ව විසීම ; සමගි ව එකා මෙත් වාසය කිරීම.- ආ. එකට විසීම ; සහ වාසය.

සමගාමී [වි.] එකට පවතින ; එක්ව ගමන් කරන.

සමගාමී සමීකරණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] එකම මූලවලින් යුක්ත සමීකරණය.

සමගි [වි.] අවිරුද්ධ ; එකමුතු.

සමගිය [නා.] එකමුතුකම ; සුභදතාව ; සාමගිය.

සමගොත් [නා.ප්‍ර.] අ. සමාන ගෝත්‍ර ඇත්තා ; නැයා.- ආ. සම වූ ගෝත්‍රය.

සමග්‍ර [වි.] සමගි වූ ; එකතු වූ.

සමග්‍රහය [නා.] ගීත ගායනය හා තාල වාදනය යන දෙක ම එක විට ආරම්භ කිරීම.

සමසන්නව රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] යම් ස්තරයක එක ම සන්නම තිබෙන තැන් යා කරමින් සිතියමක ඇඳි රේඛාව.

සමඬගි, සමඬගී, සමංගි [වි.] යුක්ත වූ ; සමන්තාගත.

සමඬගිකාරකය (පාරිභා.) [නා.] ජීව වස්තුවක් ඇති කරන්නා.

සමවතුරසුය [නා.] සම පාද සෘජු කෝණාසුය.

සමවාරී [වි.] එකට බැඳුණු ; සංගත.- [නා.ප්‍ර.] දැහැමි පැවතුම් ඇත්තා ; පාපයෙන් වෙන් ව හැසිරෙන තැනැත්තා.

සමවික්කණය [නා.] ඖෂධ වර්ග දිය මිශ්‍ර කොට කැකැරීමේ දී තෙල් හා කල්ක ඉල්පි පැසෙන පදම.

සමච්චලය, සමච්චලේ [නා.] අ. සරදම ; විහිළව ; පහත් කොට සැලකීම.- ආ. සංසිදීම.

සමච්ඡේද [නා.ප්‍ර.] සමාන කොටස්
දෙකකට බෙදීම.

සමජ, සමජ්‍ය, සමජ්ජ [නා.ප්‍ර.]
නැටුම් ; නෘත්‍ය ; නෘත්‍ය ගීත
පැවැත්වීම.

සමජන්මාණුකතාව (පාරිභා.)
[නා.] සමයෝගය ; එක ම
ප්‍රමාණයේ හා ස්වරූපයේ
ජන්මාණු සංයෝජනය වීම.

සමජා, සමජාත [වි.] සමාන වූ
ජාති ඇති ; එක ම ප්‍රභවයක්
ඇති ; පොදු පෙළපතකින්
යුක්ත.

සමජාතය [නා.] සම ප්‍රභවය.

සමජාතිය [වි.] අ. හැම පාදයක
ම එක ම ප්‍රමාණයෙන් හෙවත්
එක ම මානවලින් පවතින.- ආ.
පෙළපත පොදු නිසා සමාන
වූ.

සමජ්චිකතාව [නා.] ආදායමට
අනුව වියදම් කිරීම ; පමණ
දැන වියදම් කිරීම.

සමජ්ජනිය [නා.] අතුගාන
උපකරණය ; මුස්ත.

සමට් [නා.ප්‍ර.] කෝටුව ; සැමිටිය.

සමණ [නා.ප්‍ර.] අ. මහණ වූ
තැනැත්තා ; ශ්‍රමණයන්
වහන්සේ ; හික්ෂුව.- ආ. ස්වාමි
පුරුෂයා ; වල්ලභයා.

සමණකප්පිය [වි.] හික්ෂුන්ට සුදුසු ;
ශ්‍රමණයන්ට කැප වූ හෝ
යෝග්‍ය වූ.

සමණ කුන්තකයා [නා.] ශ්‍රමණයකු
ලෙස හඟවමින් හැසිරෙන්නා ;
ශ්‍රමණ වේශධාරියා.

සමණහද [නා.ප්‍ර.] මහණකමේ
ගුණ ; ශ්‍රමණ භාවයේ ගුණ.

සමඬු [වි.] සරුසාර ; සමෘද්ධ වූ.

සමත [වි.] අ. සමර්ථ ; දක්ෂ.- ආ.
සමස්ත ; සියලු ; මුළු.- [නා.ප්‍ර.]
අ. සමථය ; සංසිද්ධි ; සමාධිය.-
ආ. සම්මතය ; නියමය.- ඇ.
කෝකිල පක්ෂියා ; කොවුලා.-
ඇ. භාමත ; බඩගින්න හා
පිපාසය.- [නි.] භාත්පස ; සමීප.

සමතල (සංගී.) [නා.ප්‍ර.] සම වූ
තාලය.

සමතල ආදර්ශය [නා.] මට්ටම්
සහිත මතුපිටක් ඇති කැඩපත.

සමතලය, සමතලාව [නා.]
වළගොඩැලි රහිත මට්ටම් වූ
මතුපිටක් ඇති බිම ; සම බිම ;
තැනිතලාව.

සමතා [නා.ප්‍ර.] අ. එකවර
පැවැත්ම ; සමාන පැවැත්ම.-
ආ. සමානාත්මතාව ; සාධාරණ
බව.- ඇ. සමභාරතාව ;
සමභාරබව.- ඇ. දක්ෂ
පුද්ගලයා ; කාර්යක්ෂම
තැනැත්තා.

සමකාන පේශිය (පාරිභා.) [නා.]
බෙල්ලේ තිබෙන පළල් පේශිය.

සමකා බිත්දුව (පාරිභා.) [නා.]
ගුන්‍යය ; ගුන්‍ය බිත්දුව.

සමතිත්තික [වි.] සම ව පිරුණු ;
මුවවිට දක්වා පිරුණු.

සමතිස් [නා.ප්‍ර.] තිහේ සංඛ්‍යාව ;
අඩු වැඩි නැති තිහ.

සමතිස්පැරුම්, සමතිස්පෙරුම්
[නා.ප්‍ර.] බෝසත්වරයකු විසින්
සම්පූර්ණ කළ යුතු බුද්ධකාරක
ධර්ම තිහ ; දස පාරමිතාවේ
එක් එක් පාරමිතාව ; පාරමිතා,
උප පාරමිතා, පරමත්ථ
පාරමිතා වසයෙන් තුන්
ගුණයකට බෙදීමෙන් ලැබෙන
පාරමිතා තිහ.

සමනීවු රේඛා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පෘථිවියේ චුම්බක ක්ෂේත්‍රයේ
සමාන ප්‍රබලතාවෙන් යුක්ත
ලක්ෂ්‍යය ඔස්සේ ඇඳි රේඛා.

සමතුලාවාදය (පාරිභා.) [නා.]
පෘථිවි පෘෂ්ඨයෙහි පවතින බව
කියනු ලබන සම තත්ත්වය.

සමතුලිත [වි.] සමබර ඇති ; එක
සමාන බලවේගවලින් යුක්ත ;
ස්ථාවර.

සමතුලිතතා නියතය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රත්‍යාවර්ත ප්‍රතික්‍රියාවක
සමීකරණයේ එක් පැත්තක
පවතින අණුවල සක්‍රීය

ස්කන්ධවල ගුණිතය අනෙක්
පැත්තේ ගුණිතයට සම-
තුලිතතාවේදී දක්වන අනුපාතය.

සමතුලිතතාව, සමතුලාතාව
[නා.] අ. ප්‍රතිවිරුද්ධ බල හෙවත්
ආචරණ සමබර ව පැවතීම.-
ආ. ඉල්ලුම හා සැපයුම එක
සමාන වීම ; මිල වෙනස්
නොවී සමබර තත්ත්වයක
පැවතීම.

සමතුලිත මිල [නා.ප්‍ර.] ඉල්ලුම හා
සැපයුම යන දෙක ම එක
සමාන කරන මිල ; ඉල්ලුම හා
සැපයුම ස්ථාවර ව පවත්නා
මිල.

සමත් [වි.] යමක් කිරීමට හැකියා
ඇති ; යමක් කරනු හැකි ;
සමර්ථ ; දක්ෂ.

සමත්ත්වය, සමත්වය [නා.] අ.
සමානකම ; සමභාවය.- ආ.
සමනය ; සංසිද්ධිම.- ඇ. කාව්‍ය
රචනයෙහි දැක්වෙන කාව්‍ය
ගුණයක්.

සමථ භාවනාව [නා.] පංචනිවරණ
ධර්ම සංසිද්ධිම ලක්ෂණ කොට
ඇති විත්ත සමාධිය.

සමථය [නා.] අ. සමථ භාවනාව.-
ආ. (පාරිභා.) දෙපක්ෂයක් අතර
ඇති ආරවුලක් සංසිද්ධිම.

සමදශාසුය (පාරිභා.) [නා.] සමපාද
දහයක් ඇති රූපය ; දශ භුජය ;
දශ කෝණය.

සමදේශගුණය (පාරිභා.) [නා.]
ඒකාකාර දේශගුණය ; විශාල
වෙනස්වීම් නැති දේශගුණය.

සමද්විපාද ත්‍රිකෝණය [නා.] පාද
දෙකක් පමණක් සමාන දිගැති
ත්‍රිකෝණය.

සමධර්ම (පාරිභා.) [වි.] සමප්‍රමාණ ;
සමපරිමාණ.

සමධිගත [වි.] මනා ව අවබෝධ
කළ ; මනාව පැමිණි.

සමධිය [නා.] සතුට ; ප්‍රීතිය.

සමන [වි.] අ. සමාන ; සදිසි.- ආ.
අසල්වැසි ; සාමන්ත.- [නා.ප්‍ර.]
අ. සැමියා ; ස්වාමීපුරුෂයා.-
ආ. යමරජ.- ඇ. කුවේර.

සමනතෝදර [වි.] උත්තාන ;
බොකු ගැසුණු.

සමනනවා [ක්‍රි.] නැවත නැවත
සිහිපත් කරනවා ; සම්මර්ශනය
කරනවා.

සමනන්තර [වි.] ළඟින් පිහිටි ;
ඊළඟ ; ඒ එක්ක ම පිහිටි.

සමනන්තරය [නා.] අ. ඊළඟට
පිහිටි දෙය ; ළඟින් වූ දෙය.-
ආ. ඊළඟට ඇති කාලය ;
අනතුරුව එළඹෙන කාලය.

සමනය [නා.] සංසිද්ධිම ; සුව
කිරීම ; සාමාන්‍ය තත්ත්වයට
පත් කිරීම.

සමනල ගෝත්‍රය [නා.] පැළෑටි
වර්ගවල කරල් ගෝත්‍ර ප්‍රභේද
තුනෙන් කතුරුමුරුංගා, පිල
ආදිය අයත් වන ගෝත්‍රය.

සමනල පුෂ්පය (පාරිභා.) [නා.]
පෙති සමනලයකු මෙන් වූ
පුෂ්පය.

සමනල මුර්ච්චිය [නා.] ඇඟිලි
වලින් කරකැවීමේ පහසුව සඳහා
දෙපසට පෙති දෙකක් ඇති
මුර්ච්චිය.

සමනලයා [නා.] විවිධ වර්ණවලින්
අලංකාර පියාපත් සහිත, මල්
පැණි බොන කෘමියෙක්.

සමනල වැල්වය [නා.]
සමනලයකුගේ හැඩයට සාදා
ඇති වැල්වය.

සමනා [වි.] යුක්ත වූ ;
සමන්තාගත.

සම නාමනාව [නා.] දැනටමත්
භාවිතයෙහි ඇති නමක්
අනෙකකට දීම.

සම නිඹුල්ල [නා.බහු.] සමාන
ආවේණික ලක්ෂණ ඇති එක
ම ඩිම්බයෙන් උපන් දරු
දෙදෙන ; එක ඩිම්බක නිඹුල්ල.

සමනුගාහණය [නා.] ප්‍රකාශ කළ
දෙයක් නැවත නැවත අනුමත
කරවීම.

සමන් [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ අපර නාමයක්.-
ආ. පිච්චවැල් වර්ගයක්.-

ඇ. සමන්තකුටයට අධිගෘහිත
දෙව් කෙනකු වූ සුමන සුරිඳු.

සමන්කුළ [නා.] සමනොළ කන්ද ;
සමන්තකුට පර්වතය.

සමන්ත [වි.] අ. හැමතැන ; අවට.-
ආ. සම්පූර්ණ ; සියලු.

සමන්තවක්ඛු [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ
ඥානය ; බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සමන්තවාරුජානු මණ්ඩලය [නා.]
හැම අතින් ම මනෝඥ වූ දණ
මඩල ; විශේෂයෙන් බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ පිරිපුන් දණ මඩල
(අසූ අනුව්‍යංජනවලින් එකකි).

සමන්තහද [වි.] සෑම ආකාරයකින්
ම යහපත් වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. සෑම
ආකාරයෙන් ම යහපත් වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේ.- ආ.
මහායාන බෝධිසත්වවරයෙක්.

සමන්තභූෂ [නා.ප්‍ර.] අ. සියල්ල
ගිලින්නා.- ආ. සියල්ල
ගිලගන්නා ; ගින්න.

සමන්තාත් [වි.] හැම පැත්තෙන්
ම ; හැම ලෙසින් ම.

සමන්දරු [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වාමි
දරුවා ; සම්දරුවා.- ආ. රජු
වෙනුවෙන් පෙනී සිටින
අධිපතියා.

සමන්තනවා [ක්‍රි.] අ. පරීක්ෂා
කරනවා ; සෝදිසි කරනවා.-
ආ. ඒකරාශි කරනවා ; අතපත

ගානවා.- ඇ. ඔප මට්ටම්
කරනවා.- ඇ. පුරුද්දනවා.- ඉ.
සමතලා කරනවා.

සමන්තාගත [වි.] යුක්ත වූ ;
සමුපේත ; සහිත වූ.

සමන්තාභාරය [නා.] සැලකීම ;
කල්පනාව.

සමන්තේසනාව [නා.] පරීක්ෂාව ;
විමසීම.

සමන් බදුරු, සමන් බහදුරු [වි.]
හැම ආකාරයෙන් ම යහපත්
වූ.- [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන්
වහන්සේ.

සමන් බොක්සල් [නා.ප්‍ර.] සුමන
සමන් දිව්‍ය රාජයා.

සමන්තාස (පාරිභා.) [වි.] සමාන
ඉලෙක්ට්‍රෝනික ව්‍යුහවලින්
යුක්ත අණුවලින් සෑදුණු.

සමන්වේෂණය [නා.] මනා ව
සඳහන් කිරීම ; මනා ව ඉදිරිපත්
කිරීම.

සමපංචභූෂය (පාරිභා.) [නා.]
එකම වෘත්තයක ස්පර්ශ වූ
දිගින් සමාන වූ පැති පහක් ඇති
රූපය.

සමපක්ෂ [වි.] අග්‍රස්ථ පත්‍රිකාවක්
නැති සංයුක්ත පක්ෂවත්
පත්‍රයක් පිළිබඳ වූ.

සමපක්ෂමිය (පාරිභා.) [වි.]
ශරීරයේ සෑම තැන ම සමාන
දිගෙන් යුත් පක්ෂම තිබෙන.

සමපන්නියම [නා.] ආහාරපාන
ක්‍රමවත් ව දිරවීම හෝ සම ව
ඇඟට පන්නියම් වීම.

සමපරිණත [වි.] එක්වර මේරූ ;
එක විට පරිණත වූ.

සමපරිණතිය [නා.] මලක රේණු
සහ කලංක එක විට මේරීම.

සමපරිපූෂ්ප [නා.ප්‍ර.] පෙති සහ
මණිපත්‍ර වෙන් කළ නොහැකි
පූෂ්ප ; දල ශ්‍රේණි දෙක එක
සමාන පූෂ්ප.

සමපරිමා [වි.] පරිමාවේ වෙනසක්
නොවී සිදුවන.

සමපරිමා චක්‍රය [නා.] පරිමාව
නියතව තබාගෙන මනින ලද
රාශි සම්බන්ධ කර ඇඳි චක්‍රය.

සමපවන (පාරිභා.) [නා.] මද
පවන.

සමපාකය [නා.] තෙල් බෙහෙත්
සහ ආහාර ආදිය සෑදීමේ දී
තෙල් නිසි මධ්‍යම ප්‍රමාණයට
පැසීම.

සමපාතය [නා.] එකපිට එක
වැටීම ; එකක් බවට පැමිණීම.

සමපාද [නා.ප්‍ර.] අ. සම පතුල්
ඇතිබව (බුදු සිරුරේ විශේෂ
ලක්ෂණයකි).- ආ. සතර පද
පද්‍යයක දෙවැනි සහ හතර වැනි
පාද.- [වි.] සමාන පැති ඇති ;
පැති සියල්ල දිගින් සම වූ.

සමපාද ගෝලීය බහුඅස්‍රය (පාරිභා.)
[නා.] එක සමාන පැති ඇති
ගෝලාකාර බහුකෝණය ;
බහුභුජය.

සමපාද ත්‍රිකෝණය [නා.] පාද
තුනම එක සමාන දිගින් යුත්
ත්‍රිකෝණය.

සමපීඩනය [නා.] අ. සමාන
වායුපීඩනය.- ආ. එක සමාන
බර හෙවත් පීඩනය යෙදීම.

සමපීඩන සටහන (පාරිභා.) [නා.]
සමාන වායු පීඩනයෙන් යුත්
ස්ථානය සඳහන් සටහන.

සමපීඩන සිතියම [නා.] සමාන
වායු පීඩනයෙන් යුත් ස්ථාන
පෙන්වනු ලබන අඳින ලද සිතියම.

සමපීඩිත (පාරිභා.) [වි.] සමපීඩනය
වූණු ; සිහින් වූණු.

සමපුච්ඡවරල (පාරිභා.) [නා.]
ඉහළටත් පහළටත් සමාන ව
දෙකට බෙදුණු වලිග වරල.

සමපේක්ෂක [වි.] මහත් ලාභ
ලැබීමේ බලාපොරොත්තුවෙන්
අවදානම් වෙළඳ ව්‍යාපාරවල
යෙදෙන.

සමපේක්ෂක ආයෝජනය [නා.]
වැඩි ලාභ ලැබීමේ
අපේක්ෂාවෙන් අවදානම් සහිත
ආයෝජනයක යෙදීම.

සමපේශියා [නා.] සමාන
පේශිවලින් යුක්ත ජීවියා.

සමස්ත [වි.] අ. තෘප්ත ;
සෑහීමකට පත්.- ආ. මනාසේ
පිහිටා ඇති.

සමප්‍රභවතාව (පාරිභා.) [නා.]
(උද්භි.) පොදු පෙළපතකින්
යුක්ත බව ; සමජාත බව.

සමප්‍රවාක්ත [වි.] සමාන නොහොත්
මධ්‍යස්ථ පැවතුම් ඇති.

සමප්‍රාවර්ත (පාරිභා.) [වි.] සිනිඳු
ප්‍රාවර රේඛාවකින් යුක්ත.

සමස්ලාස්මය [නා.] ලේ, වසා සහ
කිරි යන ද්‍රව්‍යවල සමාන වූ ද්‍රව
කොටස.

සමඵලය (පාරිභා.) [නා.] සමාන
වූ බලය නොහොත් ශක්තිය.

සමබර [වි.] අ. සමාන බර ඇති ;
මධ්‍යස්ථ බර ඇති.- ආ. හැම
පක්ෂයකට ම සාධාරණ.- ඇ.
මනා ගැළපීමෙන් යුත්.

සමබල [වි.] සමාන බලය
නොහොත් ශක්තිය ඇති ;
අවශ්‍ය ශක්තිය හා පෝෂ්‍යය
නිසි පරිදි ලබාදෙන.

සමබලතාව [නා.] සජාතීයත්වය ;
මධ්‍යස්ථ බව.

සමබල නියෝජනය [නා.] රාජ්‍ය
පාලනයේ දී පුද්ගල, ප්‍රදේශ ආදී
භේද නොසලකා පොදු
නීතියකට නොහොත්

ප්‍රතිපත්තියකට අනුව රටවැසියා
නියෝජනය කිරීම.

සමබව [නා.ප්‍ර.] අ. ප්‍රබන්ධයක
පොදු රචනා විලාසයක්
නොකඩවා පැවතීමේ ගුණය.-
ආ. සමාන බව ; සාමාය.

සමබාග [නා.ප්‍ර.] සමාන භාගය ;
සමාන කොටස.

සමබැවුම [නා.] අතරතුර නැගීම්
බැසීම් නැති ක්‍රමානුකූල බැවුම.

සමබිම [නා.] සමතලා බිම ;
පර්වත, හෙල්, නිම්න ආදිය
රහිත තැනිතලාව ; සමභූමිය.

සමබිජාණුක [වි.] එක වර්ගයක
පමණක් බිජාණු ඇති.

සමහරිත [වි.] ඉවුර හෝ මුවවිට
දක්වා පිරි ඉතිරි ගිය.

සමහාරතාව [නා.] සමබර බව ;
සමතෝලනත්වය.

සමහාර රේඛාව (පාරිභා.) [නා.]
සමාන වායු පීඩනය ඇති
ස්ථාන හරහා ඇඳි රේඛාව.

සමභූජ [වි.] එක සමාන පැති ඇති.

සමමිතික [වි.] දෙපැත්තෙහි
සමාන ලෙස කොටස් පිහිටි.

සමමිතිය (පාරිභා.) [නා.] සෘජු
රේඛාවක, තලයක, කේන්ද්‍රයක,
අක්ෂයක දෙපැත්තෙහි සමාන
ලෙස කොටස් පිහිටීම.

සමමූලය (පාරිභා.) [නා.] සමාන
මූලය ; සම ආරම්භය.

සමය [නා.ප්‍ර.] අ. ලබ්ධිය ; ධර්මය ;
දෘෂ්ටිය.- ආ. මතය ;
ඉගැන්වීම.- ඇ. කාලය ; යුගය ;
වේලාව.- ඇ. සමූහය.

සමයං වෙලාව [නා.] ඉර බසින
වෙලාව ; ගොම්මං වෙලාව.

සමයඥ [වි.] ධර්මය දැනගත්.

සමයන්, සමයම් [නා.ප්‍ර.] අ.
පාන්දර, මධ්‍යාස්තය, සැන්දෑව
මැදියම් රැය යන අවස්ථා.- ආ.
තොල්මන.- ඇ. තොවිලය ;
තොවිලයේ දී නිරූපිත අමනුෂ්‍ය
රූපය.- ඇ. නාඩගම ; විහිළුව ;
විගඩම ; විකාරය.

සමයාගත [වි.] ආගම ධර්මයෙහි
සඳහන් වූ.

සමයාන්තර [නා.ප්‍ර.] අන්‍ය ආගම් ;
අන්‍ය ආගමික මත.

සමයුග්ගමක [වි.] එකම ප්‍රවේණි
සාධකය ජනකයන්
දෙදෙනාගෙන් ම උරුම වන.

සමයෝගය [නා.] එකට එක්වීම ;
සමවායය.

සමර [නා.ප්‍ර.] අ. සටන ; යුද්ධය.-
ආ. අනුරාගය ; ප්‍රේමය.- ඇ.
අනංගයා ; කාමදේවයා.- ඇ.
ගස් වර්ගයක්.- ඉ. බිත්තිවල
ආලේප කිරීමට ගන්නා කහපාට

මැටි වර්ගයක් සහ ඒ සායම.-
ඊ. ස්මරණය ; සිහිවීම.

සමරුව [නා.] අ. ස්පර්ශ කිරීම.-
ආ. අනුස්මරණය.- ඇ.
අනුස්මරණ උත්සවය.- ඇ.
ස්මාරකය.

සමරූප [වි.] සමාන රූප ඇති ;
සමාකාර.

සමරූප කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
සමාකාර මාධ්‍යය ; සාමාය
පිළිබඳ මාධ්‍යය.

සමරූපතා මූල ද්‍රව්‍යය (පාරිභා.)
[නා.] සමාන ද්‍රව්‍ය එක ම
ආකාරයට ඒකීකරණය වීමට
හැකියාව ඇති මූල ද්‍රව්‍යය.

සමරූපිතාව [නා.] අ. සමානබව ;
සම අංශවලින් යුක්ත බව.- ආ.
සමානතාව ; සාමාය.

සමර්ථ [වි.] අ. දක්ෂ ; හපන් ;
ශක්තිය ඇති.- ආ. සාමර්ථ්‍යය
ලැබූ ; උසස් වූ.

සමර්ථනය [නා.] අ. ස්ථිර කිරීම ;
නිශ්චය කිරීම ; තීරණය කිරීම.-
ආ. ඔප්පු කිරීම.

සමර්ථයා [නා.] දක්ෂයා ; හපනා ;
විභාගාදියෙන් ජය ලැබූ
තැනැත්තා.

සමර්පණය [නා.] පැවරීම ;
ප්‍රදානය ; පිළිගැන්වීම ;
පැමිණවීම.

සමල [වි.] කිළුටු ; මල සහිත ;
අපිරිසිදු.

සමලංකෘත, සමලභිකෘත [වි.] අ.
මනා සේ අලංකාර කළ ;
සැරසූ.- ආ. යුක්ත වූ.

සමලග්න [වි.] අ. ශරීරයේ එක්
තැනකින් නිරෝගී පටකයක්
ගෙන වෙනත් තැනක බද්ධ
කිරීම පිළිබඳ වූ.- ආ. සමාන්තර
පරිණාමය හේතුකොට ගෙන
ව්‍යුහය හා විකාසනය සමාන
වූ.

සමලම්බාක්ෂ ස්ථටිකය [නා.]
සනාකාර පළිඟුව.

සමලම්බාසුය [නා.] ත්‍රපීසියම ;
පාද දෙකක් සමාන්තර වූ ද,
අනික් පාද දෙක සමාන්තර
නොවූ ද වතුරසුය.

සමලිංගිකතාව [නා.] අ. සමලිංග
ඇති බව හෝ සමලිංග ඇති
අය සේ හඟවන බව.- ආ.
සමලිංගික රතිය.

සමවට [වි.] පොදු ප්‍රතිපත්තියක
පිහිටි ; හරියට ම වට වූ ;
සියල්ලන් කෙරෙහි එක සේ
පැතුරුණා වූ.

සමවත [නා.] අ. සමාපත්තිය ;
ධ්‍යානයට පත් වීම ;
සමාපත්තියට සමවැදීම ;
පැමිණීම ; පිවිසීම.- ආ. සමාන
වූ වස්තුව.

සමවතාක්ෂය [නා.] කාන්දම
ඇදගැනීමේ ශක්තිය ඇති
ධ්‍රැවය.

සමවදන [වි.] ධ්‍යානයට,
සමාපත්තියට පැමිණෙන.

සමවදිනවා [ක්‍රි.] ධ්‍යානයට,
සමාපත්තියට එළඹෙනවා.

සමවන් [නා.ප්‍ර.] ශ්‍යාම වර්ණය ;
තද නිල් පැහැය.

සමවලෝකනය [නා.] මැනවින්
අවලෝකනය කිරීම ; මනාව
පරීක්ෂා කිරීම.

සමවා [වි.] අ. සමප්‍රමාණ වූ ; සම
පමණ ඇති.- ආ. සමාධිය.

සමවාය [නා.ප්‍ර.] අ. එක්වීම ;
මිශ්‍ර වීම.- ආ. ඉන්ද්‍රියයක්
අරමුණක් අතර වූ සයාකාර
සම්බන්ධතාවලින් එකක්.- ඇ.
සමූහය.

සමවැටුම [නා.ප්‍ර.] සම ව පැවැත්ම ;
සමානාත්මතාව.

සමවැත [නා.] සමාධියට
පැමිණීම ; සමාපත්තිය.

සමවැහි රේඛාව [නා.] සිතියමක
එක සමාන වර්ෂාපතනයක්
ලැබෙන ස්ථාන සම්බන්ධ කර
අඳිනු ලබන රේඛාව.

සමවුල් [වි.] ගැවසී ගත් ; සමාකූල.

සමවෘත්තිලක්ෂ්‍යය (පාරිභා.) [නා.]
ඒක වක්‍රීය ලක්ෂ්‍යය ; ඒක
වෘත්ත ලක්ෂ්‍යය.

සමශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රස්තුත
හෝ ඒවායේ සංකේත හෝ
අතර සමතාව.

සමශීතෝෂ්ණ කලාපය [නා.]
සර්ම කලාපයටත් ශීත
කලාපයටත් අතරමැදි කලාපය ;
සෞම්‍ය කලාපය.

සමශීර්ෂ [වි.] මුදුන එක සමාන
වූ ; මුදුන් එක ම මට්ටමකින්
යුක්ත.- [නා.ප්‍ර.] ක්ලේශ ක්ෂය
කිරීමත් පිරිනිවන් පෑමත් එකවිට
ම සිදුවීම.

සමශ්‍ර [වි.] එක සමාන පැති ඇති.

සමෂධි භුජය [නා.] එක සමාන
දිගින් යුත් පැති හයක් සහිත
සංවෘත රූපය ; ෂඩාස්‍රය.

සමෂටිය [නා.] සමාන වූ සියල්ල
ඒකත්වයෙන් හෙවත් එකක් සේ
ගැනීම.

සමෂට්‍යඥානය [නා.] බොහෝ
දෙය ඒකත්වයෙන් දන්නා
නුවණ.

සමෂයීය (පාරිභා.) [නා.] සමූහයක
එකතුව ; සමස්තය ; සංචිතය.

සම සංඛ්‍යා ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
දෙන ලද අදාළ කරුණු හෙවත්
දත්ත සිතියම් ගත කිරීමේ
ක්‍රමය.

සමසංඛ්‍යා රේඛාව (පාරිභා.) [නා.]
සිතියමක කිසියම් විෂයයකට

අදාළ සමාන අගයයන් සහිත
දත්ත ඇති ස්ථාන සම්බන්ධ
කර අදිනු ලබන රේඛාව.

සමසංඝාතිය (පාරිභා.) [නා.]
ඒකාකාර අභිසාරිතාව ; සමරූප
ඒකාග්‍රතාව.

සමසතරුස් [වි.] හරි හතරුස් ; එක
සමාන දිග ඇති සෘජු රේඛා
සතරකින් වට වූ සංවෘත
රූපයක් හා සම්බන්ධ ; සම-
චතුරස්‍රාකාර.

සමසතළිස් [වි.] අඩු වැඩි නොවූ
හතළිසක් හා සම්බන්ධ.

සමසනය, සමශනය [නා.] අ. පථය
හා අපථය ආහාර එකට අනුභව
කිරීම.- ආ. කෙටි කිරීම ; එක්
කිරීම.

සමසන්නතික [වි.] (පාරිභා.)
(ගණිත.) එක සමාන
ශීඝ්‍රතාවකින් අවිච්ඡින්න ව
විචලනය වන ශ්‍රිතය හෙවත්
රාශිය.

සමසම [වි.] එක සමාන ; ඒකාකාර.

සමසාර්වදිශ (පාරිභා.) [වි.] සෑම
දිශාවකට ම එක සමාන වූ
භෞතික ලක්ෂණ හෝ
ක්‍රියාකාරිත්වයක් හෝ පෙන්නුම්
කරන.

සමසිත [නා.] සමානාත්මතා
චිත්තය ; මෙහි චිත්තය.

සමසිසි [නා.ප්‍ර.] කෙලෙස් ක්ෂය
කිරීම හා පිරිනිවන් පෑම එක
විට සිදුවීම.

සමසුබදුඛතා ගුණය [නා.] සැපදුක්
දෙකහි සම ව පැවතීමේ ගුණය.

සමස්කන්ධ පද්ධතිය (පාරිභා.)
[නා.] එක සමාන ස්කන්ධයක්
දරන අංශුවලින් හෝ
කොටස්වලින් හෝ සමන්විත
පදාර්ථය.

සමස්ත [වි.] අ. සකල ; සියලු ;
සර්ව.- අ. (ව්‍යාක.) පද කිහිපයක්
එකතු කරන ලද ; සමාස කළ.

සමස්ත අගය (පාරිභා.) [නා.] මුළු
වටිනාකම ; එකතු වූ අගය.

සමස්ත උත්පාතය (පාරිභා.) [නා.]
ආර්ථික උද්ධමනය.

සමස්ත තාපය (පාරිභා.) [නා.]
සම්පූර්ණ තාපය.

සමස්තය [නා.] එකතුව ;
සංකෂිප්තය ; සමූහයක එකමුතුව.

සමස්ති විය [නා.] පෘථිවි
පෘෂ්ඨයෙහි ඇති සමබර
තත්ත්වය.

සමස්ථලය (පාරිභා.) [නා.]
සමතලාව ; මට්ටම.

සමස්ථානිකය (පාරිභා.) [නා.] එක
ම න්‍යෂ්ටික ආරෝපණයක්

ඇති එහෙත් වෙනස් ස්කන්ධ
වලින් යුක්ත පරමාණු.

සමස්ථාපිත [වි.] කිසියම් මූල ද්‍රව්‍ය
දෙකක සමාන පරමාණුක
ක්‍රමාංක හා අසමාන පරමාණුක
ස්කන්ධ ඇතිවීම හා සම්බන්ධ.

සමස්ථාපිත පරිණාමනය (පාරිභා.)
[නා.] මූල ද්‍රව්‍ය දෙකක ඇති
සමස්ථානික ස්වභාවය ; එක්
ආකාරයක සිට තවත්
ආකාරයකට ස්වාභාවිකව හෝ
කෘත්‍රිම ලෙස හෝ පෙරළීම.

සමස්ථිතික සමතුලිතතාව
(පාරිභා.) [නා.] සමබරව
පැවතීම ; සමතුලිත අවස්ථාවට
පැමිණ ඇති බව.

සමස්ථිතිවාදය (පාරිභා.) [නා.]
පෘථිවි පෘෂ්ඨයේ සංතුලන
අවස්ථාව පිළිබඳ මතය ; පෘථිවි
පෘෂ්ඨයේ සමබර තත්ත්වය
පිළිබඳ නියමය ; සමතුලිතවාදය ;
සමස්ථිති සිද්ධාන්තය.

සමස්පර්ශ කේන්ද්‍රය (පාරිභා.)
[නා.] මූලීය කේන්ද්‍රය ; ආමූල
කේන්ද්‍රය.

සමසාව [නා.] අ. සම්පූර්ණ කළ
යුත්ත ; පිරවිය යුතු දෙය.- ආ.
ගැටලුව ; අවුල් සහගත දෙය.

සමහන්, සමහම් [නා.ප්‍ර.] එක්වීම ;
සංයෝගය.- [වි.] අ. (පාරිභා.)
ඒකාබද්ධ ; එකට බැඳී පවතින.-
ආ. සමතලා ; මට්ටම්.

සමහන් වෙනවා [ක්‍රි.] අ.
එක්වෙනවා ; සම්බන්ධ
වෙනවා.- ආ. ඒකාබද්ධ
වෙනවා ; එකට බැඳෙනවා.

සමහර [වි.] ඇතැම් ; යම් යම්.-
[නා.ප්‍ර.] අ. කොටසක් ; එක්තරා
ප්‍රමාණයක්.- ආ. අවසානය ;
කෙළවර ; හමාර.

සමහරු [සර්ව.බහු.] අයෙක් ;
ඇතැමෙක් ; ඇතැම් දෙනා.

සමහවිය [නා.] සමභාවය ;
සමානභව.

සමහේලික රේඛාව [නා.] සමාන
ප්‍රමාණයෙන් සූර්ය විකිරණය
ලැබෙන තැන් යා කරමින්
සිතියමක ඇඳි රේඛාව.

සමහෝරා ප්‍රස්තාරය [නා.] එක
ම වේලාවක දී වලනය සිදුවන
ස්ථාන දක්වන සංඛ්‍යා
ප්‍රස්තාරය.

සමා [නා.ප්‍ර.] අ. පොළොව ; භූමිය ;
පෘථිවිය.- ආ. ක්ෂමාව ; කමාව.-
ඇ. යුවළ.- [වි.] සමාන ; සදෘශ.

සමාංක (පාරිභා.) [වි.] මලක
අනෙක් වලයක තිබෙන අවයව
සංඛ්‍යාවට සමාන අවයව
සංඛ්‍යාවක් තිබෙන.

සමාංක බර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සමාන බර ; තුල්‍ය රූපක
භාරය.

සමාංක රේඡුක (පාරිභා.) [වි.]
මල්පෙති සංඛ්‍යාවට සමාන
රේඡු සංඛ්‍යාවක් තිබෙන.

සමාංක ලෙන්සය (පාරිභා.) [නා.]
තුල්‍යරූපක ලෙන්සය.

සමාංශක පෙනුම (පාරිභා.) [නා.]
සමප්‍රමාණ පෙනුම.

සමාංශ පුව්ෂ (පාරිභා.) [වි.] වලිග
වරලේ උඩ කොටසක් යටි
කොටසක් එක සමාන වූ.

සමාකර්ෂණය [නා.] සමීපයට ඇද
ගැනීම.

සමාකලනය (පාරිභා.) [නා.] එකතු
කිරීම ; ඓක්‍යය සෙවීම.

සමාකාර (පාරිභා.) [වි.] අ. සියලු
පාද හා කෝණ සමාන වූ ;
සමපාද.- ආ. ගැලපෙන ;
සමරූප.

සමාකාර චතුර්ඵලය (පාරිභා.)
[නා.] පැති හතරකින් යුත්
සමරූපී ඝනය.

සමාකාරතාව [නා.] සමරූපතාව.

සමාකාර න්‍යාසය (පාරිභා.) [නා.]
සමරූප රාශිවල හෝ
සංකේතවල හෝ සෘජු
කෝණාස්‍රාකාර පෙළ ගැසීම.

සමාකාර පරාවර්තනය (පාරිභා.)
[නා.] සමාකාර නැමීම ; ආපසු
හෝ අනෙක් අතකට හෝ
සමරූපව හැරවීම.

සමාකීර්ණ [වි.] ගැටසුණු ; ආකූල වූ.

සමාකූලනය (පාරිභා.) [නා.] (ගණිත.) අවුල් වීම.

සමාකෘතිය [නා.] පිහිටි ආකාරය ; වින්‍යාසය.

සමාබ්‍යාව [නා.] අ. නාමය.- ආ. කීර්තිය.

සමාගත [වි.] සම්ප්‍රාප්ත ; සපැමිණි.

සමාගම [නා.ප්‍ර.] අ. එකතුවීම ; සමූහයකගේ එක්වීම.- ආ. එක්සත්ව ක්‍රියා කිරීමට බැඳුණු පිරිස.

සමාග්නිය [නා.] සත්වයන්ගේ ජයරයෙහි සම ව පවත්නා ගින්න.

සමාසන කේන්ද්‍රය (පාරිභා.) [නා.] දෝලන කේන්ද්‍රය.

සමාසාකය (පාරිභා.) [නා.] ගැටීම ; එකට වැදීම.

සමාවයනය (පාරිභා.) [නා.] රැස් කිරීම ; ඉපයීම.

සමාවරණය [නා.] හැසිරීම ; නිරන්තර පරිවය.

සමාවාරය [නා.] අ. යහපත් හැසිරීම ; මනා පැවැත්ම.- ආ. සමාන ව පිළිගැනීම ; පෙරළා ආවාර කිරීම.

සමාවිත [වි.] රැස් කරන ලද ; උපයන ලද.

සමාජ කණමැදිරියා [නා.] සමාජයෙන් කොන් වන තැනැත්තා ; හුදකලා තැනැත්තා.

සමාජකාරකය [නා.] සමාජය බිහි කරන මූලික ස්ථානය ; පාසල.

සමාජ කෘමියා (පාරිභා.) [නා.] සමූහ වශයෙන් ජීවත් වන කෘමියා.

සමාජ ගිවිසුම (පාරිභා.) [නා.] සමාජ සබඳතාවකින් බැඳීම.

සමාජ වර්ගාව (පාරිභා.) [නා.] සමාජයෙහි හැසිරීම ; සමාජ ආචාරය.

සමාජ විත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] සමාජ විදහනය ; සමාජය පිළිබඳ යම් යම් සිද්ධි හෝ අවස්ථා නිරූපණය කරන විත්‍රය.

සමාජ දූරතා පරීක්ෂණය [නා.] ඔවුනොවුන් අතර ඇති සමාජ පරතරය මැනීම සඳහා වන පරීක්ෂණය.

සමාජමිතිය (පාරිභා.) [නා.] සමාජ මාන ක්‍රමය.

සමාජය [නා.] අ. ජන සමූහය ; මිනිස් වර්ගය.- ආ. කණ්ඩායමක හෝ පිරිසක සංවිධානාත්මක එකතුව ; සභාව.

සමාජ රෝග [නා.ප්‍ර.] කාම රෝග ; ලිංගික රෝග.

සමාජ වයස [නා.] පිළිගත් සමාජ මට්ටමට ගැළපෙන වයස.

සමාජවාදය [නා.] රටේ සම්පත් පොදු වශයෙන් මිස පුද්ගලයන්ට අයිති නොවිය යුතු යන මතය.

සමාජවිද්‍යාව [නා.] මානව සමාජයේ වර්ධනය හා එහි නීති රීති ගැටලු ආදිය හදාරන විද්‍යාව.

සමාජ ව්‍යුහය [නා.] සමාජය සකස් වී ඇති ක්‍රමය ; සමාජ රටාව.

සමාජ සේවය [නා.] ජන සමාජයේ යහපත උදෙසා කරන සේවය.

සමාජානුයෝගය [නා.] සමාජය හා ගැටීම ; සමාජයෙහි යෙදීම.

සමාදම [නා.] මනා කොට ගැනීම ; යහපත් පිහිටුවීම ; අනුමෝදන් කිරීම.

සමාදරය [නා.] අභියෝග ආදරය ; සමාන වූ ආදර හැඟීම.

සමාදානය [නා.] අ. මනා කොට ගැනීම ; සකසා පිහිටීම.- ආ. එකඟකම ; සමාධිය.- ඇ. එකමුතුව ; විරුද්ධවාදීකම් සන්සිඳවීම ; සමගිය.

සමාදි [නා.ප්‍ර.] ප්‍රීතිය ; සොම්නස.

සමාදින්න [වි.] සමාදන් වූ ; මොනවට ගන්නා ලද.

සමාධානය [නා.] මනා ව පිහිටුවීම ; සන්සුන් වීම.

සමාධි ප්‍රතිමාව [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේ සමාධියට සම වැදී සිටින ආකාරය නිරූපණය කරන බුදු පිළිමය ; සමාධි බුද්ධ ප්‍රතිමාව.

සමාධි භාවනාව [නා.] විත්තේකාග්‍රතාව වැඩීම අරමුණ සේ ගෙන කරනු ලබන භාවනාව.

සමාධිය [නා.] අ. වෛතසිකය එක අරමුණක රැඳවීම ; සිතෙහි එකඟකම.- ආ. යෝග ශාස්ත්‍රයෙහි සඳහන් එක් යෝගයක්.- ඇ. කාව්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි සඳහන් දශ ප්‍රාණවලින් එකක්.- ඇ. සමාව.- ඉ. පූජාර්භ පුද්ගලයෙකුගේ මාත ශරීරය තැන්පත් කළ ස්ථානයෙහි කළ සිහිවටනය.

සමාධි සම්බෝජ්‍යකංගය [නා.] සම්බෝධිය හෙවත් සෝවාන් ආදි මාර්ගඵල අවබෝධය පිණිස පවත්නා සමාධිය.

සමාන [වි.] අ. ප්‍රමාණයෙන් නොවෙනස් ; ඒකාකාර.- ආ. මානය සහිත.

සමානකය (පාරිභා.) [නා.] මධ්‍ය ප්‍රමාණය ; සාමාන්‍ය ගණන ; මධ්‍යකය.

සමානකරණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සම
සේ සැලකීම ; සමාන කිරීම.

සමානකාරකයා (පාරිභා.) [නා.]
සමාන බවට පමුණුවන්නා ;
සම කරන්නා.

සමානකෝණ රූපය (පාරිභා.)
[නා.] අංශ දෙකෙහි ම එකම
චුම්බක අවපාතය ඇති නැමීම.

සමානත්වය [නා.] සමාන භාවය ;
සමබව.

සමානනය [නා.] සංසන්දනය ;
සැසඳීම.

සමානභාගය (පාරිභා.) [නා.]
සමාන කොටස ; තුල්‍ය භාගය.

සමාන සංගුණකය (පාරිභා.) [නා.]
භෞතික ගුණයක් ගණනය කර
ගැනීම පිණිස විචල්‍ය රාශියක්
ගුණ කිරීමට භාවිත කරන
සමාන සංඛ්‍යාව.

සමානාත්මක (පාරිභා.) [වි.] සම
ධ්‍රැවය ඇති ; සම අක්ෂය ඇති.

සමානාත්මතාව [නා.] අන්‍යයන්
ද තමා හා සම තත්ත්වයෙහි
තබා හිතන ස්වභාවය.

සමානාධිකරණය [නා.] (ව්‍යාක.)
විශේෂණ පදයෙහි ලිංග විභක්ති
වචන, විශේෂණ පදයෙහි ලිංග
විභක්ති වචන හා සමාන ව
යෙදීම.

සමානාර්ථය [නා.] සමාන
තේරුම ; සම අරුත ; පර්යාය
අර්ථය.

සමානුපාතය (පාරිභා.) [නා.]
එකක් අනෙකකට විශාලත්වය
අතින් දක්වන සම්බන්ධය.

සමානුරූප (පාරිභා.) [වි.] රටාවකට
සැකසුණු.

සමාන්තර [වි.] එකම අන්තරයක්
ඇති ; සමාන පරතරයක් සහිත.

සමාන්තරකය (පාරිභා.) [නා.]
සමාන්තර ආලෝක කදම්බයක්
ලබා ගැනීමේ උපකරණය.

සමාන්තරණය (පාරිභා.) [නා.]
දුරේක්ෂයක බැලීමේ දිසාව
සිරුමාරු කිරීම.

සමාන්තරායන සමචතුරස්‍රය
(පාරිභා.) [නා.] අසම කෝණ
ආයත සමචතුරස්‍රය.

සමාන්තික න්‍යාය (පාරිභා.) [නා.]
උපරිම ප්‍රයෝජනය ලැබෙන
සේ සැලසුම් කිරීමේ ක්‍රමය.

සමාපත්ති [නා.ප්‍ර.] ධ්‍යාන
ආදියෙන් සිත එකඟ කොට
විසීම.

සමාප්ත [වි.] අවසන් ; නිම.

සමාප්තිය [නා.] අවසානය ;
කෙළවර ; නිමාව.

සමාපා (පාරිභා.) [වි.] සමාප්ත වන
සුලු ; අවසන් කළ හැකි.

සමාබද්ධ [වි.] එකට බැඳුණු ; එකට එක් වූ.

සමායතනය [නා.] අ. පොදු අරමුණක් ඉටු කිරීම සඳහා පිහිටුවා ගන්නා සංවිධානය.- ආ. සංස්ථාව ; තනි පුද්ගලයකුට මෙන් ක්‍රියා කිරීමට බලය ඇති ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලය.

සමායත රාජ්‍යය (පාරිභා.) [නා.] ස්වාධීන රාජ්‍ය සමූහයක ඒකාබද්ධ ආණ්ඩුව ; එක්සත් රාජ්‍යය.

සමායාවනය [නා.] අයැදීම ; ඉල්ලීම.

සමායුක්ත [වි.] යෙදුණු ; එකට බැඳුණු ; සංයුක්ත වූ.

සමායෝගය [නා.] එකට එක්වීම ; බැඳීම ; එක් ව යෙදීම.

සමායෝජනය (පාරිභා.) [නා.] එකකට එකක් ගැළපෙන පරිදි සකස්කිරීම.

සමාර [නා.ප්‍ර.] අ. හමාර ; භාගය ; අර්ධය.- ආ. අන්තිම ; කෙළවර.

සමාරම්භය [නා.] ආරම්භය ; මූල ; පටන් ගැනීම.

සමාරාධනය [නා.] සතුටින් කරන ඇරියුම ; යහපත් ආරාධනය.

සමාරූත [වි.] මාරූත සහිත.

සමාරූඪ [වි.] උඩට නැගුණු ; අසුන්ගත්.

සමාරෝපණය [නා.] නැංවීම ; ඉදිරිපත් කිරීම.

සමාරෝහණය [නා.] පිළිවෙළින් ඉහළට නැඟීම.

සමාලෝචනය [නා.] සුපරීක්ෂාකාරීව බැලීම ; නැවත සලකා බැලීම.

සමාව [නා.] කළ වරදකට දඬුවමකින් තොරව ලබාදෙන නිදහස ; වරදක් සිදුවූ විට එය අමතක කර දැමීම.

සමාවයකය (පාරිභා.) [නා.] එක ම අණක සංයුතිය ද අණක භාරය ද තිබෙන ද්‍රව්‍යය.

සමාවිෂ්ටය (පාරිභා.) [නා.] අඩංගු ප්‍රමාණය.

සමාවාත [වි.] අ. මනාව ආවරණය වූණු ; මනාකොට වට කරනු ලැබූ.- ආ. (පාරිභා.) ඇඹරුණු ; අංකුරයෙහි තිබෙන විට පරිපූර්ණයේ බණ්ඩයක එක් දාරයක් ඊළඟ බණ්ඩයේ දාරයට උඩින් පිහිටි.

සමාසනි ථේඛාව (පාරිභා.) [නා.] එක්විට අකුණු කුණාටුවක වර්ධනය දක්වන ථේඛාව.

සමාසය [නා.] අ. සංක්ෂේපය ; කෙටි කිරීම.- ආ. (ව්‍යාක.) වෙන් වෙන් අර්ථ ඇති පද සංඛ්‍යාවක් එක්කොට එක් අර්ථයක් වන ලෙස ගළපා සාදාගන්නා තනි පදය ; සමාස පදය.

සමාස්වාදය (පාරිභා.) [නා.] අත්දැකීමෙන් ලත් සහචාරයට බාහිර ව වෙනස් සංවේද අතර සම්බන්ධය.

සමාහරණය [නා.] එකතුව ; සංයෝගය ; සමස්තය.

සමාහාරය [නා.] එකතුව ; සම්පිණ්ඩනය ; කෙටි කිරීම.

සමාහිත [වි.] සමාධියෙන් යුත් ; විත්ත ඒකාග්‍ර භාවයෙන් යුත්.

සමිත [වි.] සංසිද වූ ; යටපත් කළ ; සමනය කළ.

සමිතිය [නා.] පොදු අරමුණු සඳහා පිරිසක් එක් රැස් වී පිහිටුවා ගන්නා ලද සංවිධානය ; සභාව ; සංසදය.

සමිද්ධ [වි.] සමෘද්ධ වූ ; සශ්‍රීක ; සාර්ථක වූ.

සමිදු [නා.ප්‍ර.] උතුම් ස්වාමියා ; ප්‍රධාන ස්වාමියා.

සමිකරණය (පාරිභා.) [නා.] අ. සම කිරීම ; සම සේ සැලකීම.- ආ. (පාරිභා.) සමානත්වය පිළිබඳ සංකේතාත්මක ප්‍රකාශනය ; රසායනික ප්‍රතික්‍රියාවක් දක්වන රසායනික අංකනය.

සමික්ෂකයා [නා.] යමක් ගැන තුලනාත්මක ව කරුණු විමසා බලන්නා ; සෝදිසි කරන්නා ; විමසිල්ලෙන් කරුණු පරීක්ෂා කරන්නා.

සමික්ෂණය [නා.] අදාළ කරුණු සලකා බැලීම ; පරීක්ෂා කිරීම ; සෝදිසි කිරීම.

සමිප [වි.] අසල ; ආසන්න.- [නා.ප්‍ර.] ආසන්නය ; ළඟ ; අසල ප්‍රදේශය.

සමිපදෘෂ්ටිය (පාරිභා.) [නා.] ළඟ පමණක් පෙනීම ; අල්ප දෘෂ්ටිය.

සමිප බද්ධය (පාරිභා.) [නා.] පිහිටි කඳින් වෙන් නො කොට ම බද්ධ කිරීම ; ආරුක්කු බද්ධය.

සමිපස්ථ [වි.] ළංව සිටින ; ආසන්නතම ; ළඟම පිහිටි.

සමිරණ [නා.ප්‍ර.] අ. වාතය ; සුළඟ.- ආ. ඖෂධීය ශාකයක නාමය ; හෙළවරා.

සමිරණ පථය [නා.] සුළඟ පවතින පථය වන ආකාශය ; අහස් මඟ ; සුරමඟ.

සමිරය [නා.] මාරුත ; සුළඟ ; පවන.

සමු [නා.ප්‍ර.] අ. අවසරය.- ආ. ඉදිරිය ; සම්මුඛය ; හමුව.

සමුක්කාලම [නා.] සාඵ ව ; කම්බිලිය ; ඇතිරිල්ල.

සමුක්කාව [නා.] දුර බලන කණ්ණාඩි විශේෂයක් ; දුරදක්නය.

සමුක්කව [නා.] අශ්වයාට තළන කසය ; සබුක්කව.

සමුක්ති [නා.ප්‍ර.] එකතුව ; සමූහය.
සමුග [නා.ප්‍ර.] සමුද්ගය ; කරඬුව ;
හෙප්පුව.

සමුග්ඝාටනය [නා.] උදුරා දැමීම ;
ඉවත් කිරීම.

සමුග්ඝාතනය [නා.] නැසීම ;
වැනසීම.

සමුවිත [වි.] යෝග්‍ය ; ගැළපෙන.

සමුවිවය [නා.ප්‍ර.] සමූහය ; රාශිය ;
කැටි කිරීම ; පිඬු කිරීම ;
සම්බන්ධ කිරීම.

සමුවිවය ඡන්දය (පාරිභා.) [නා.]
රාශිභූත ඡන්දය ; ක්‍රමයෙන්
එකතු වන ඡන්දය.

සමුවිවය වාදය (පාරිභා.) [නා.]
සෑම දර්ශනවාදයකින්ම තෝරා
ගත් සාරය එක් කොට සකස්
කර ගත් දර්ශන වාදය ; සාර
සංග්‍රහ වාදය.

සමුවිවයාර්ථය [සමුවිවය+අර්ථය.]
[නා.] එක් කිරීමේ අර්ථය ;
සම්පිණ්ඩනය කළ අර්ථය.

සමුවිවිත [වි.] සමුවිවය කරන ලද ;
පිඬු කරන ලද.

සමුවිජන්ත [වි.] සහමුලින් ම
නසන ලද ; මුලින් ම දුරු කළ.

සමුවිජේදක [වි.] සිඳින ; කපන ;
දුරු කරන.

සමුවිජේදනය [නා.] සහමුලින් ම
නැසීම ; මූලෝත්පාටනය.

සමුවිජ්ජන [වි.] මනාව විහිදුවන
ලද ; ඉහළට ඔසවා හළ.

සමුජ්චලිත [වි.] බබළන ; මනාව
දිලිසෙන ; දීප්තිමත්.

සමුච්ඡාය [නා.] ප්‍රභවයට
මුල්වන කාරණය ;
සමුත්ථානය ; ප්‍රභවය.

සමුඬු [වි.] සරුසාර ; සමෘද්ධි ;
දියුණු.

සමුණ, සමුණා [නා.] අ. ස්වාමියා ;
ස්වාමීපුරුෂයා.- ආ. ශ්‍රමණයා.

සමුත්තාලම [නා.] පුරාණ තාලම්
තුර්ය භාණ්ඩයක්.

සමුත්ථාපනය [නා.] මනාව
පිහිටුවීම ; මහත් උද්යෝගය.

සමුත්පත්තිය [නා.] ආරම්භය ;
උත්පත්තිය ; ඉපදීම.

සමුත්පන්න [වි.] ඉපදුණු ; හටගත් ;
ආරම්භ වූ.

සමුත්පාටනය [නා.] මුලින් උපුටා
දැමීම ; සහමුලින් ම විනාශ
කිරීම.

සමුදය [නා.ප්‍ර.] අ. ඉපදීම ;
හටගැනීම.- ආ. බුදු දහමෙහි
දැක්වෙන ආර්ය සත්‍ය සතරින්
දෙවැන්න ; සමුදය සත්‍යය ;
දුක ඉපදීමට හේතු වූ කාරණය
වන තෘෂ්ණාව.- ඇ. සමූහය ;
රාශිය.

සමුදා [නා.ප්‍ර.] අ. රාශිය ; සමූහය.-
ආ. සේනාව ; හමුදාව.

සමුදින [වි.] සම්මත ; පිළිගත් ; යුක්ත වූ.

සමුද්‍ර [නා.] මුහුද ; සමුද්‍රය ; සාගරය.

සමුද්‍රගත [වි.] ඇති වූ ; පහළ වූ ; උඩට නැගුණු.

සමුද්‍රගමය [නා.] ඇතිවීම ; උදාවීම ; හටගැනීම.

සමුද්‍රගය, සමුග්ගය [නා.] කරඬුව ; පෙට්ටිය ; මංජුසාව ; හෙප්පුව.

සමුද්‍රගිරණය [නා.] උඩට නැගීම ; වැමැරීම.

සමුද්‍රගිරණ [වි.] අ. වැමැරුණු.- ආ. මොනවට පැවැසූ ; මනා ලෙසින් ප්‍රකාශිත .

සමුද්‍රසාධනය [නා.] උගුලා දැමීම ; මුළු නූප්‍රටා දැමීම ; සමුද්‍ර ඝාතනය.

සමුද්‍රදීපනය [නා.] මනාව බැබළවීම ; ප්‍රකට කිරීම.

සමුද්‍රධරණය [නා.] ඉදිරීම ; උඩට නැංවීම.

සමුද්‍රධාන [වි.] අ. උද්ධරණය කළ ; ඇද ගන්නා ලද.- ආ. උදුරන ලද.

සමුද්‍රභවය [නා.] ඇති වීම ; හටගැනීම ; ප්‍රභවය ; පහළවීම.

සමුද්‍රභූත [වි.] හටගත් ; උපන් ; පහළ වූ.

සමුද්‍ර [නා.ප්‍ර.] අ. පෘථිවි පෘෂ්ඨයෙන් 70%ක් වසා සිටින ජලස්කන්ධය ; සාගර.- ආ. සංගීතයේ රාග දෙතිසෙන් එකක්.- ඇ. ඖෂධිය ලවණ වර්ගයක් ; මුහුදු ලුණු.- ඇ. ග්‍රහ යෝගයක්.- [වි.] සමුද්‍රය හා සම්බන්ධ ; සාමුද්‍රික.

සමුද්‍ර ඛාදනය (පාරිභා.) [නා.] මුහුදු කෑම ; මුහුදේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා ගොඩබිම ටිකෙන් ටික විනාශ වී යෑම.

සමුද්‍රසෝෂ [නා.ප්‍ර.] අ. මුහුදේ සෝෂාව ; මුහුදේ හඬ.- ආ. පැදි විරිත ; මුහුදු රළ හඬ අනුව උස්- පහත් ස්වරයෙන් ගයනු ලබන මාත්‍රා දහ අටකින් ද, මාත්‍ර දහයෙන් හා අටෙන් යනිය ද සහිත සිවුපද විරිත.

සමුද්‍රජ, සමුද්‍රජාත [වි.] මුහුදෙහි උපන් ; සමුද්‍ර ආශ්‍රිතව හටගත්.

සමුද්‍රනිධිය (පාරිභා.) [නා.] මුහුදු පත්ලෙහි තැන්පත්ව ඇති ද්‍රව්‍ය.

සමුද්‍ර ප්‍රවාහය [නා.] මුහුදෙහි සැඟවුණු ; මුහුදු දියවැල.

සමුද්‍ර ශාස්ත්‍රඥයා (පාරිභා.) [නා.] සමුද්‍රය පිළිබඳව විද්‍යාත්මක දැනුම ලද තැනැත්තා.

සමුද්‍ර සන්ධිය [නා.] ගොඩබිම් දෙකක් වෙන් කරන පටු මුහුදු තීරුව ; සාගර ප්‍රදේශ දෙකක් යා කරන පටු මුහුදු තීරුව.

සමුද්‍රස්ථ [වි.] මුහුදෙහි වූ ; සමුද්‍රයෙහි පිහිටි.	සමුපචිත [වි.] මනා කොට රැස් කරන ලද ; එකතු කළ.
සමුද්‍රස්ථ චලනය [නා.] මුහුදෙහි චංචල භාවය.	සමුපජාත [වි.] මනා ව හටගත් ; පහළ වූ.
සමුද්‍රාන්තය [නා.] මුහුදු වෙරළ ; මුහුදුබඩ.	සමුපලක්ෂිත [වි.] මනා ලෙස ගැවසීමත් ; සුදුසු අංගයන්ගෙන් මනා ලෙස අලංකෘත වූ.
සමුද්‍රිය [වි.] මුහුදු සම්බන්ධ.	සමුපේත [වි.] යුක්ත ; එක් වූ.
සමුද්‍රිය ලුණ්ඨනය [නා.] මුහුදු මංකොල්ලය ; මුහුදු යාත්‍රිකයන් වෙතත් යාත්‍රාවලට පැන එව්‍යයේ ඇති වස්තු කොල්ලකෑම.	සමුත්පාදය [නා.] ඇති වීම ; මනාව ඉපදීම.
සමුන්තනිය [නා.] අ. මට්ටමින් වැඩි වීම ; උස්වීම.- ආ. උස්බව.- ඇ. උසස් වීම.	සමුව [නා.ප්‍ර.] අ. ඉදිරිය ; සම්මුඛය.- ආ. ඒකරාශී වීම ; රැස්වීම ; හමුව.- ඇ. මුහුණ සයක් ඇත්තා ; කඳකුමරු.
සමුන්මුලිත [වි.] මුලින්ම උපුටන ලද ; මුලින්ම දමන ලද.	සමුස්සිත [වි.] ඔසොවන ලද ; නංවන ලද.
සමුපකාර ක්‍රමය [නා.] අ. සමූහයක් වශයෙන් එකතු වී ඔවුනොවුන්ට උපකාරවීමේ සංවිධානාත්මක ක්‍රමය.- ආ. සාධාරණ මිලට භාණ්ඩ අලෙවි කිරීමේ ක්‍රමය.	සමුඵච [නා.] සමූහයක් එක් ව පවත්වන රැස්වීම ; මුඵච ; සම්මේලනය.
සමුපකාරය [නා.] අ. මනා සේ එකිනෙකාට උපකාරවීම.- ආ. සාධාරණ මිලට භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම සඳහා පවත්වාගෙන යන වෙළඳ ව්‍යාපාරය ; සමුපකාර කඩය.	සමුල [ක්‍රි. වි.] මුළුමනින් ම ; සහමුලින් ම ; සම්පූර්ණයෙන් ම.
සමුපගත [වි.] මනා සේ ළඟට පැමිණි ; සමාගත.	සමුලෝත්පාටනය [සමුල + උත්පාටනය] [නා.] මුලින් ම උදුරා දැමීම.
	සමූහ [නා.ප්‍ර.] පිරිස ; විශාල සංඛ්‍යාව ; එකතුව.
	සමූහ පරීක්ෂණය (පාරිභා.) [නා.] කණ්ඩායම් වශයෙන් බෙදා සිදු කරන පරීක්ෂණය.

සමූහ ඵලය (පාරිභා.) [නා.] ළඟ
ළඟ පිහිටි මල්වලින් සෑදුණු
ඵලය.

සමූහවාසී [වි.] රංචු වශයෙන්
ජීවත් වන ; පිරිස් වශයෙන්
වසන.

සමූහසරණය (පාරිභා.) [නා.]
(කුඩාසතුන්) විශාල සංඛ්‍යාවක්
එක්ව ගමන් කිරීම හෝ හැසිරීම.

සමූහස්ථ (පාරිභා.) [වි.] සමූහයක්
බවට පත් වූ ; සමූහ වශයෙන්
ජීවත් වන.

සමූහ කට්ටුව (පාරිභා.) [නා.]
විනිශ්චයකරුවන් පස්
දෙනකුගෙන් හෝ හත්
දෙනකුගෙන් යුත් මණ්ඩලය.

සමූහ ක්‍රියාකාරිත්වය (පාරිභා.)
[නා.] සමූහයක් වශයෙන්
ක්‍රියාවෙහි යෙදීම.

සමූහ ගණන (පාරිභා.) [නා.]
වර්ගවලට බෙදා වෙන් කළ
සංඛ්‍යාව.

සමූහ ගායනය [නා.] පිරිසක් එක් ව
කරන ගායනය ; සමූහයක්
විසින් කරනු ලබන ගායනය.

සමූහනය (පාරිභා.) [නා.] එක්වීම ;
සමූහ බවට පත්වීම ; රාශිභූත
වීම.

සමූහාණ්ඩුව [නා.] මහජනයා
විසින් තෝරා පත්කර ගන්නා

නියෝජිතයන් මාර්ගයෙන්
ගෙන යන ජනරජය.

සමාද්ධ [වි.] මුද්‍රන් පැමිණි ; සඵල
වූ.

සමාද්ධිය [නා.] දියුණුව ; ප්‍රගතිය ;
සංවර්ධනය.

සමෝච්ච (පාරිභා.) [වි.] සමාන
උසක් ඇති ; උසින් සම වූ.

සමෝච්ච රේඛාව (පාරිභා.) [නා.]
භූමියේ එක හා සමාන උස ඇති
ලක්ෂ්‍ය යා කරමින් අඳිනු ලබන
රේඛාව ; සම උස ඇති ලක්ෂ්‍ය
යා කරන කල්පිත රේඛාව.

සමෝධානය [නා.] අ. මනාව
පිහිටුවීම ; මැනවින් එක් කිරීම ;
සංකලනය.- ආ. අන්තර්ගතවීම.

සමෝන්තතෝදර [සම+
උන්නතෝදර] (පාරිභා.) [වි.]
පැත්තක් සම වූ පැත්තක්
උන්නතෝදර වූ ; සම-උත්තල.

සමෝන්තතෝදර ලෙන්සය
(පාරිභා.) [නා.] පැත්තක් සම
වූ ද අනෙක් පැත්ත උත්තල වූ
ද ලෙන්සය.

සමෝෂ්ණ [සම+උෂ්ණ] (පාරිභා.)
[වි.] සමාන උෂ්ණත්වයක් ඇති.

සම් [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයේ පිටතින්
ඇති සිවිය ; වර්මය ; හම.- ආ.
කළු හෝ තද දුඹුරුපැහැය ;
ශ්‍යාම වර්ණය.- ඇ. සර්පයාගේ

හැව.- [වි.] සත්‍ය ; නිවැරදි ; යහපත් ; සමයක්.	සම්පර්කය [නා.] සම්බන්ධය ; එක් වීම ; එක්සත් වීම.
සම්දරුවා [නා.] අ. හික්ෂුන් වහන්සේ ; ස්වාමීදරුවා. - ආ. කුලවතා. - ඇ. නිලධාරියා.	සම්පසාදනය [නා.] ශාන්ත භාවය ; ප්‍රීතිය ; ප්‍රමෝදය.
සම්පජාන [වි.] සිතා බලා ක්‍රියා කරන ; සමයක් ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත ; අවධානයෙන් සිටින.	සම්පහංසනය [නා.] සතුට ; ප්‍රමෝදය ; සන්තුෂ්ටිය.
සම්පජාන මුසාවාදය [නා.] දැන දැන කියන බොරුව ; සිතා මතා කියන බොරුව.	සම්පාකය [නා.] අ. එක්වීම ; එකඟවීම.- ආ. වැටීම ; බැසීම.- ඇ. (පාරිභා.) එකම කාල පරාසයක් තුළ සිද්ධ වීම ; සමකාල වර්තය.
සම්පටිච්ඡනය [නා.] අරමුණු පිළිගැනීම.	සම්පාදනය [නා.] සකස් කිරීම ; සූදානම් කිරීම ; පිළියෙල කිරීම.
සම්පත් [නා.ප්‍ර.] අ. ධනය ; ධන ධාන්‍යාදී වස්තුව ; (රටක ඇති) ස්වාභාවික වස්තු. - ආ. සැපත ; සුවය ; ශාන්තිය.	සම්පිණ්ඩනය [නා.] අ. කැටි කිරීම ; එක්රැස් කිරීම ; රාශිභූත කිරීම.- ආ. සංක්ෂේපය ; සාරාංශය ; එකතුව.
සම්පදා [නා.ප්‍ර.] සමෘද්ධිය ; සඵලත්වය ; වාසනාව ; සෞභාග්‍යය.	සම්පිහිත (පාරිභා.) [වි.] දිග අතට මැදින් දෙකට නැමී සිටි.
සම්පන්න [වි.] අ. දියුණු ; සමෘද්ධි ; අඩුලුහුඬු නැති. - ආ. යුක්ත ; සහිත ; සමන්විත ; සමන්තාගත.	සම්පීඩක (පාරිභා.) [වි.] පීඩනය හෙවත් තෙරපීම ඇති කරන.
සම්පප්‍රලාප [නා.ප්‍ර.] බොළඳ වචන ; නිසරු කථා ; හිස්බස්.	සම්පීඩක කඳ (පාරිභා.) [නා.] සම්පීඩනය ඇති කරන යන්ත්‍ර දණ්ඩ.
සම්පරාග (පාරිභා.) [වි.] කීලය වටා නළයක් වශයෙන් සිටින සේ හරහට යා වූ පරාගධානී පිළිබඳ වූ.	සම්පීඩකය [නා.] සම්පීඩනය ඇති කරන දෙය හෝ මෙවලම ; සම්පීඩන උපකරණය.
	සම්පීඩනය (පාරිභා.) [නා.] තෙරපීම ; තල්ලු කිරීම.

සම්පීඩ්‍ය වික්‍රියාව (පාරිභා.) [නා.]
තෙරපීම හෙවත් සම්පීඩනය
හේතු කොටගෙන ඇති විය
හැකි වෙනස්වීම.

සම්පීන [වි.] මනාව පිරුණු ;
හොඳින් පිරී සිටී.

සම්ප්‍රටය [නා.] අ. කරඬුව.- ආ.
ගොටුව.- ඇ. පොදිය ; මුළු.

සම්පුල්ල [වි.] හොඳින් පිපුණු ;
මනාව විකසිත වූ.

සම්පූරක [වි.] (අඩුව) සපුරන ;
සම්පූර්ණ කරන.

සම්පූර්ණ [වි.] අඩුවක් නැති ;
සපිරුණු ; සියලු ; මුළු.

සම්පෘක්ත ද්‍රාවණය [නා.] යම්
ද්‍රව්‍යයක් උපරිම ලෙස දිය වී,
වෙනත් දිය නොවන මට්ටමට
පත් වූ ද්‍රාවණය.

සම්ප්‍රජාන [වි.] විමසුම් නුවණින්
යුත් ; මනා කොට දන්නා.

සම්ප්‍රජානනය (පාරිභා.) [නා.]
මැනවින් දැන ගැනීම.

සම්ප්‍රති [වි.] වර්තමාන කාලයෙහි
වූ ; දැන්.

සම්ප්‍රතිග්‍රහණය [නා.] පිළිගැනීම ;
ඉතා ආදරයෙන් පිළිගැනීම.

සම්ප්‍රතිඥාව [නා.] එකඟත්වය ;
පොරොන්දුව ; සම්මුතිය.

සම්ප්‍රදාන (ව්‍යාක.) [නා.ප්‍ර.] අ.
ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රයෙහි

දීමනාවක් ලබන තැනැත්තා
හෝ වස්තුව හඟවන නාම
විභක්තිය.- ආ. මනා දීම ;
යහපත් දානය ; පරිත්‍යාගය.

සම්ප්‍රදාය [නා.ප්‍ර.] දිගු කලක්
පවත්වාගෙන එන සිරිත් විරිත් ;
පරම්පරාගතව එන ඉගැන්වීම් ;
සම්මත චාරිත්‍රය ; පෙර සිරිත්.

සම්ප්‍රභව (පාරිභා.) [වි.] එක
පෙළපතකින් හටගත්.

සම්ප්‍රයුක්ත [වි.] එක් ව යෙදුණු ;
එකට සම්බන්ධ වූ.

සම්ප්‍රයුක්ත පීඩනය (පාරිභා.) [නා.]
බල දෙකකින් හෝ වැඩි
ගණනකින් හෝ සෑදුණු
බලයෙන් ඇති වන තෙරපුම.

සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රතික්‍රියාව (පාරිභා.)
[නා.] බල එකකින් හෝ වැඩි
ගණනකින් හෝ සෑදුණු ඉහළ
බලයෙන් ඇති වන ප්‍රතික්‍රියාව.

සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රවේගය (පාරිභා.)
[නා.] බල එකකින් හෝ වැඩි
ගණනකින් සෑදුණු ඉහළ
බලයෙන් චලනය වීම පිළිබඳ
ඇති වන ශිෂ්‍යතාව.

සම්ප්‍රයෝගය [නා.] මනා ව එක්
වීම ; යුක්ත වීම ; එක් ව
යෙදීම ; යහපත් සම්බන්ධය.

සම්ප්‍රශ්නය [නා.] විචාරණය ;
විභාගය ; පරීක්ෂණය.

සම්ප්‍රහරණය [නා.] අතිශය
සතුටට පත් කිරීම ; මහත්
ප්‍රීතියෙන් පුරවාලීම.

සම්ප්‍රාප්ත [වි.] පැමිණි ; සපැමිණි.

සම්ප්‍රේක්ෂණය [නා.] සලකා
බැලීම ; අපේක්ෂා කිරීම.

සම්ප්‍රේෂකය (පාරිභා.) [නා.] දෘශ්‍ය
හා ශබ්ද විද්‍යුත් තරංග විසුරුවා
හරින උපකරණ කට්ටලය.

සම්ප්‍රේෂණය (පාරිභා.) [නා.] අ.
විද්‍යුත් දෘශ්‍ය හා ශබ්ද තරංග
එක් ස්ථානයක සිට වෙනත්
ස්ථානයකට යැවීම.- ආ. (විත්ත
ආවේගයන්) ගලා යාම.

සම්ප්‍රේෂණාගාරය (පාරිභා.) [නා.]
සම්ප්‍රේෂණ කාර්ය සඳහා
උපයෝගී කරගන්නා ස්ථානය.

සම්ඵ [වි.] අ. හිස් ; නිසරු.- ආ.
හිතසුව විනාශ කරන.

සම්ඵප්පලාප, සම්ඵප්ප්‍රලාප
[නා.ප්‍ර.] වැඩකට නැති නිසරු
කථා ; හිස් බස්.

සම්ඵලය (පාරිභා.) [නා.] පුෂ්ප
මංජරියකින් සෑදුණු ඵලය ;
සංයුක්ත ඵලය.

සම්ඵස්සය [නා.] යහපත් පහස ;
ස්පර්ශය ; ගැටීම.

සම්බද්ධ [වි.] එකට බැඳුණු ;
සම්බන්ධ.

සම්බද්ධ රාජ්‍යය [නා.] රාජ්‍ය
ගණනක් එක් ව තනි රාජ්‍යයක්
ලෙසින් කරනු ලබන රාජ්‍යය.

සම්බන්ධ [වි.] අ. බැඳුණු ;
එක්වුණු ; හවුල්.- ආ. අදාළ ;
ප්‍රස්තුත.- [නා.ප්‍ර.] අ. බැඳීම ;
සම්බන්ධ වීම ; මිත්‍රත්වය.- ආ.
(ව්‍යාක.) ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රයෙහි
අයිතිය හඟවන නාම විභක්තිය.

සම්බන්ධක (පාරිභා.) [වි.]
අනුයෝජනය වන ; එක්
කරන ; යා කරන.

සම්බන්ධක දණ්ඩ (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] යා කරන දඬුව ; එක්
කරන කුර.

සම්බන්ධක නියුරෝනය (පාරිභා.)
[නා.] යා කරන ස්නායු සෛල
සම්බන්ධ කරන්නා වූ ප්‍රතිග්‍රාහක
සෛල.

සම්බන්ධනය (පාරිභා.) [නා.] අ.
යා කිරීම ; එක් කිරීම ; එකට
බැඳී සිටීම.- ආ. ව්‍යාපාර
සම්බන්ධකරණය.

සම්බන්ධීකරණය [නා.] අංශ
කිපයක වැඩ කටයුතු
සමායෝජනය කිරීම ; සම්බන්ධ
කිරීම ; යා කිරීම.

සම්බාධ [වි.] බාධා සහිත ; අවහිර
සහිත ; අනවකාස.- [නා.ප්‍ර.]
බාධාව ; අවහිරය.

සම්බාධකය (පාරිභා.) [නා.] විද්‍යුත්
ධාරා වැළැක්වීම පිණිස

තිබෙන ප්‍රේරණ දැරියක් ;
කාබියුරේටරයට ඇතුළු වන
වාතය සීමා කරන මෙවලමක්.

සම්බන්ධනය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රේරණය හේතු කොටගෙන
පරිපථයක් ප්‍රත්‍යාවර්ත විද්‍යුත්
ධාරාවට දක්වන ප්‍රතිරෝධයේ
දෘශ්‍යමය වැඩිවීම.

සම්බන්ධන, හම්බන්ධන [නා.] එක
සමාන ඔරු දෙකක් එකට
ගලපා සැදූ යාත්‍රා විශේෂයක් ;
පාරුව.

සම්බන්ධනය [නා.] අත් පා ආදිය
මිරිකීම ; මැඩීම ; ඇඟ මිරිකීම.

සම්බුද්ධ [නා.] ස්ව බුද්ධියෙන්
චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ
කරගත් උත්තමයා ;
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සම්බුද්ධ ශාසනය [නා.] අ.
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
ධර්මය ; බුද්ධ ශාසනය.- ආ.
බුද්ධ ධර්මය හා ආශ්‍රිත ව
පවතින සංඝ රත්නය, ආයතන
සංවිධාන, වර්ග කටයුතු ආදිය
ඇතුළත් සමස්තය.

සම්බුද්ධිය [නා.] බුදුකෙනකුන්
වෙත පහළ වන සර්වඥතා
ඥානය ; මනා අවබෝධය.

සම්බෝද්ධ්‍යාංග [නා.ප්‍ර.]
සම්බෝධිය හෙවත් ආර්ය
මාර්ග ඥානය ලැබීමට උපකාර
වන ධර්ම.

සම්බෝධිය [නා.] බුදුබව ;
සර්වඥතා ඥානය ; ආර්ය
මාර්ග ඥානය.

සම්භක්ත [වි.] හිතවත් ; විශ්වාස ;
සම්බන්ධ.

සම්භවය [නා.] ඉපදීම ; පහළවීම ;
හටගැනීම.

සම්භවේසී [නා.ප්‍ර.] සම්භවය
හෙවත් උපත සොයන්නා ;
අන්තරාහවිකයා.

සම්භාර [නා.ප්‍ර.] අ. සමූහය ;
රාශිය ; විශාල ප්‍රමාණය ;
ගොඩ.- ආ. උපකරණ ; අවශ්‍ය
දෙය.- ඇ. හේතුව ; කාරණය.-
ආ. (මූලික) කටයුත්ත.

සම්භාවනය [නා.] සැලකීම ;
කල්පනා කිරීම ; සිතීම ; අදහස.

සම්භාවනීය [වි.] ගරු කටයුතු ;
බුහුමන් කටයුතු.

සම්භාවිත [වි.] බුහුමන් කරන ලද ;
සම්භාවනා කරන ලද.

සම්භාවී [වි.] විය හැකි ; සිදුවිය
හැකි.

සම්භාව්‍ය [වි.] අ. (පාරිභා.)
අහම්බෙන් සිදුවන ; අස්ථිර ;
ආනුෂංගික. - ආ. ගෞරවයට
පාත්‍ර වූ.

සම්භාෂණය [නා.] අ. එක් ව කථා
කිරීම ; ප්‍රිය කතාව. - ආ. ප්‍රිය
සාදය ; මංගල්‍යය.

සම්භූත [වි.] උපන් ; හටගත් ;
ඇති වූ.

සම්භූතිය [නා.] හටගැනීම ;
සම්භවය.

සම්භෝගය [නා.] අ. අනුභවය ;
වින්දනය.- ආ. සංවාසය ;
මෙවුන්දම් සෙවීම.- ඇ. එකට
කටයුතු කිරීම ; සහ වාසය.

සම්භ්‍රාන්තිය [නා.] සිතේ අවුල්
ස්වභාවය ; කැළඹිල්ල ;
නොසන්සුන් ගතිය.

සම්මණ්ඩලය (පාරිභා.) [නා.]
නියත හැඩයක් හා
සංවිධානයක් ඇති තනි
ශාකයක් වශයෙන් හැසිරෙන
ඇල්ගී සෛල සමූහයක්.

සම්මත [වි.] අ. ගරු කළ ; බුහුමන්
කළ.- ආ. පිළිගත් ; තෝරාගත්.-
ඇ. (පාරිභා.) නිර්දේශිත
ඒකකයක් පිළිබඳ ; ප්‍රමිත කළ ;
ප්‍රාමාණික.

සම්මත අපගමනය (පාරිභා.)
[නා.] නිරීක්ෂණ කීපයක
ඒවායේ මධ්‍යන්‍යයෙන්
වෙනස්වන ප්‍රමාණවල
වර්ණවල සාමාන්‍යයේ මූලය.

සම්මත ආමානය (පාරිභා.) [නා.]
තහඩුවල සනකම හා කම්බිවල
විෂ්කම්භය ආදිය මැනීමේ
ප්‍රාමාණික මිම්ම.

සම්මත දින රේඛාව [නා.]
ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත්

දිනය නියම කර ගැනීමට උදව්
වන අංශක 180° වෙති මධ්‍යන්‍ය
රේඛාවට සමීපව විහිදෙන
රේඛාව.

සම්මත මානය (පාරිභා.) [නා.]
සම්මත මිනුම ; නියම මැනුම.

සම්මතය [නා.] අ. නියමය ;
විධානය.- ආ. තීරණය ;
පිළිගැනීම.- ඇ. ප්‍රමිතිය.

සම්මත වේලාව [නා.] තෝරාගත්
මධ්‍යන්‍ය රේඛාවක් අනුව
විශාල ප්‍රදේශයක් සඳහා සම්මත
කරගත් වේලාව.

සම්මන්ත්‍රණය [නා.] පිරිසක්
එකතුව කරන කථාව ; සංවාදය ;
සාකච්ඡාව.

සම්මප්පධානය [නා.] යහපත්
උත්සාහය ; සමයක් වීර්යය.

සම්මරු, සම්මරු [නා.ප්‍ර.] සම්කරු ;
හම්වලින් භාණ්ඩ තනන්නා.

සම්මර්ශනය [නා.] මනා කොට
විමසීම ; සිතීම.

සම්මා [වි.] නිවැරදි ; යහපත් ;
මනා ; සමයක්.

සම්මාදම [නා.] පොදු කටයුතුවලදී
ධනයෙන්, ශ්‍රමයෙන් හෝ
වෙනත් අයුරකින් සහාය
දැක්වීම.

සම්මා දිවයි [නා.] නිවැරදි
දැක්ම ; මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය

නසන යථාභූත සම්බන්ධතා මාර්ගාභිගය.	සම්මිංජය, සම්මිංජනය (පාරිභා.) [නා.] නැමීම ; වකුටුවීම ; හැකිළීම.
සම්මානය [නා.] අ. ගරු බුහුමන් දැක්වීම ; සත්කාර කිරීම.- ආ. උසස් සාමර්ථ්‍යය ගෞරව සාමර්ථ්‍යය.- ඇ. ගෞරව වශයෙන් ප්‍රදානය කරනු ලබන සහතික, කුසලාන, සංකේත ආදිය.	සම්මිත [නා.ප්‍ර.] අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් ගැළපීම ; අනුකූල බව.
සම්මාර්ජනය [නා.] අතුගෑම ; හැමදීම.	සම්මිතිය (පාරිභා.) [නා.] (ගොඩනැගිලි ආදියෙහි) අන්‍යෝන්‍ය කොටස් එකිනෙකට සුදුසු සේ ගැළපී පවත්නා බව.
සම්මා වායාම [නා.] යහපත් උත්සාහය ; උපන් අකුසල් දුරලීම හා නූපන් අකුසල් ඇති නොකර ගැනීම ආදී සතර සමයක් ප්‍රධාන වීර්යයෙන් යුතුවීම.	සම්මිලනය [නා.] එකට එක් වීම ; ඒකීභූත වීම.
සම්මා සති [නා.ප්‍ර.] මනා සිතිය.	සම්මිලිත [වි.] එක්රැස් වූ ; එකතු වූ.
සම්මා සම්බුද්ධ [නා.ප්‍ර.] ස්වකීය වීර්යයෙන් ම සියලු කෙලෙස් නසා සර්වඥතාඥානය අවබෝධ කරගත් අති උත්තමයා ; ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ.	සම්මිල'ල භාෂාව [නා.] මන්දස්මිතයෙන් යුත් කථාව ; මද සිතා සහිත ව කරනු ලබන කථාබහ.
සම්මා සම්බුද්ධ [නා.ප්‍ර.] ස්වකීය වීර්යයෙන් ම සියලු කෙලෙස් නසා සර්වඥතාඥානය අවබෝධ කරගත් අති උත්තමයා ; ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ.	සම්මිශ්‍ර [වි.] මැනවින් මුසු වූ ; එකට මිශ්‍ර වූ.
සම්මැට, සම්මැටි [වි.] හමන් කළ.	සම්මිශ්‍රිත ගුණිතය (පාරිභා.) [නා.] එකට මිශ්‍ර වූ සංඛ්‍යා ගුණ කිරීමෙන් ලැබෙන රාශිය.
සම්මැට්ටිය [නා.] හම් ලණුවක් සහිත කසය.	සම්මුඛ [නා.ප්‍ර.] අභිමුඛය ; හමුව.- [වි.] මුහුණට මුහුණ ලා තිබෙන ; ප්‍රතිවිරුද්ධ ව පිහිටි.
සම්මැඩ [නා.ප්‍ර.] මයින හම.	සම්මුඛ කෝණය (පාරිභා.) [නා.] එක එල්ලේ ඉදිරියෙහි ම පිහිටි කෝණය.
සම්මැති [නා.ප්‍ර.] අ. කල්පය. - ආ. කල්පාන්තය. - ඇ. විනාශය.	සම්මුඛ තලය (පාරිභා.) [නා.] මධ්‍ය තලය ; මධ්‍ය පෘෂ්ටය.

සම්මුඛ පත්‍රය [නා.] ඉදිරියෙන්
ඇති කොළය ; මුහුණ ලා සිටින
පත්‍රය.

සම්මුඛ පරීක්ෂණය (පාරිභා.) [නා.]
ඉදිරියේ මුණ ගැසී වාවිකව
ප්‍රශ්න කොට සුදුසුකම් පරීක්ෂා
කිරීම ; හමු වී සුදුසුකම් පරීක්ෂා
කිරීම.

සම්මුඛ පාදය [නා.] ජ්‍යාමිතික
කෝණයක ඉදිරියේ වන පාදය ;
කෝණයක එක රේඛාවකට
මුහුණ ලා සිටින රේඛාව.

සම්මුඛ මොහොර (පාරිභා.) [නා.]
එක එල්ලේ ඉදිරියේ පිහිටි රට
ඇතුළට නෙරා තිබෙන දළ
බැවුම.

සම්මුඛ විකල්පනය [නා.] ඉදිරිපිට
දී අන්‍යයකුට පවරාදීම ;
අන්‍යයකුට භාරදීම.

සම්මුඛ විවරණය [නා.] බුදුරජුන්
හමුවෙහි දී ලබන විවරණය.

සම්මුඛ ශ්‍රාවක [නා.ප්‍ර.] බුදුරජුන්
වැඩ සිටිය දී උන් වහන්සේගේ
ශ්‍රාවක බව ලද පුද්ගලයා.

සම්මුඛ ඔප්පුව (පාරිභා.) [නා.] දෙ
පක්ෂයක් අතර කැමත්තෙන්
ඇතිකර ගන්නා ගිවිසුම.

සම්මුඛ මරණය [නා.] ලෝකයා
විසින් මරණය යැයි සම්මත
කරගෙන ඇති ජීවිතාවසානය.

සම්මුඛිය [නා.] අ. ව්‍යවහාරය ;
පරණ පුරුදු ක්‍රමය. - අා.
පිළිගැනීම ; අනුමැතිය. - ඇ.
ගිවිසුම.

සම්මුඛ [වි.] සිහිමුළා වූ ; සිහිසන්
නොමැති.

සම්මුල්භභාවය [නා.] සිහිමුළාව ;
සිහි නැති අවස්ථාව.

සම්මේය (පාරිභා.) [වි.] මැණිය
හැකි ; ප්‍රමාණ කළ හැකි.

සම්මේලනය [නා.ප්‍ර.] එක් රැස්වීම ;
විවිධ කරුණු සාකච්ඡා කිරීම,
තීරණ ගැනීම ආදිය සඳහා
උසස් මට්ටමේ නියෝජිත
එකතුව.

සමයක් [වි.] යහපත් ; මනා වූ ;
නිවැරදි.

සමයක්දෘෂ්ටි [නා.ප්‍ර.] නිවැරදි
දැකීම ; වතුරාජ්‍ය සත්‍ය පිළිබඳ
දැනීම.

සමයක් ප්‍රතිපදා [නා.ප්‍ර.] නිවැරදි
ප්‍රතිපත්තිය ; ධර්මානුකූල
පිළිවෙත.

සමයක් ප්‍රදානය [නා.] යහපත් දීම.

සමයක් ප්‍රයෝග [නා.ප්‍ර.] යහපත්
පරමාර්ථයකින් යුතුව යොදන
උපාය.

සමයක් ප්‍රවෘත්තිය [නා.] යහපත්
පැවැත්ම.

සමයක්වචනය [නා.] යහපත්
වචනය ; සම්මා වාචා.

සමයක් සම්බුද්ධ [නා.ප්‍ර.] දත යුතු
සියලු ධර්මයන් ගුරුපදේශ
රහිතව තමන්ගේ ම නුවණින්
මනා ව අවබෝධ කළ
උත්තමයා.

සමයක් සම්බෝධිය [නා.] බුදුබව ;
ලොවුතුරු බුදුබව.

සම්බධම් [නා.ප්‍ර.] ඇඳුම් එක්කොට
තැනූ පොදිය.

සම්බතා පහණ [නා.] පුරාණයේ
දී ව්‍යවස්ථා රාජ්‍ය නියෝග
ආදිය කොටා තැබූ ශිලා
ස්තම්භය ; ව්‍යවස්ථා පහණ.

සම්භාජ් [නා.ප්‍ර.] සක්විති රජ ;
අධිරාජයා.

සම්බන් [නා.ප්‍ර.] තද නිල් පැහැය ;
කොළපාට.

සම්බැට ගන්නවා [ක්‍රි.] රැකවල්
ගන්නවා.

සඹර [නා.ප්‍ර.] සමූහය ; රාශිය.

සමුක්කුව [නා.] කසය.

සය [නා.] අ. බඩගින්න ; ක්ෂුධාව.

- ආ. ක්ෂයවීම ; හීනවීම.- ඇ.
ක්ෂය රෝගය.- ඇ. සියය.- ඉ.
සත්‍යය ; සැබෑව.- ඊ. ගයනය ;
යහන.- [වි.] ස්වකීය ; තමාට
අයත් වූ.

සයං [ක්‍රි.වි.] තෙමේ ම ; ඉබේ ;
ස්වයං.

සයංජාත [වි.] ඉබේ හටගත් ;
නිරුක්තාභික ව ඇති වූ.

සයංපාකය [නා.] තමා විසින් පිසින
ලද භෝජනය.

සයංසිද්ධ [වි.] ඉබේ සිදු වන ;
ප්‍රයත්නයක් නැති ව ඉටු වන.

සයට්ඨාව (පාරිභා.) [නා.] තට්ටම
ප්‍රදේශයෙහි වැලඳෙන
රෝගයක්.

සයනජන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ගඳක්
සහිත වර්ණයක් නැති විෂ
වායුවක්.

සයන දශකය [නා.] මනුෂ්‍ය
ජීවිතයේ අවසාන අවුරුදු දහය.

සයනමයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රසායනික සංයෝගයක නාමය.

සයනය [නා.] අ. නිදීම සඳහා
භාවිත කරනු ලබන
ගෘහභාණ්ඩය ; ඇඳ.- ආ.
නින්ද ; වැතිරීම.

සයනයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] උග්‍ර
විෂයක් වන හයට්‍රොසයනික්
අම්ලයේ ලවණ.

සයනාසන [නා.ප්‍ර.] අ. වැතිර සිටීම
හා හිඳ ගැන්ම සඳහා භාවිත
ඇඳ පුටු ආදිය.- ආ. සෙනස්ත ;
සේනාසනය.

සයනි [නා.ප්‍ර.] ඇස් කොනින්
බලන බැල්ම.

සයනික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
සයනජන්, ඔක්සිජන් හා
හයිඩ්‍රජන් අන්තර්ගත අම්ලයක්.

සයනිසරය [නා.] නිදන ගෙය ;
සයනාගාරය.

සයනෝසිස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රුධිරයෙහි ඔක්සිජන් හවනය
අඩු වීම නිසා හම සහ
ශ්ලේෂ්මල පටල නිල් පාට වීම.

සයන්කල [නා.] හිරු බැස
යාමෙන් පසු කාලය ;
කළුවරවීමට පෙර කාලසීමාව ;
සැන්දෑව.

සයම්භූ [වි.] තමන් ම හට ගැනුණ ;
අනුන්ගේ උපකාරයක් නැති ව
උපන්.- [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේ.- ආ. මහා බ්‍රහ්මයා.

සයර [නා.] මහා සාගරය ; සමුද්‍රය.

සයාන (පාරිභා.) [වි.] මුණින් වැටී
හෝ දිගා වී සිටින.

සයිකලය [නා.] බයිසිකලය ;
පාපැදිය.

සයිකෝසියාව (පාරිභා.) [නා.]
මානසික විපරීතතාව ; උමතු.

සයික් [නා.ප්‍ර.] ආත්මය ; ප්‍රාණ
වායුව ; ජීව ධාරාව.

සයික්සී [නා.ප්‍ර.] තුදුස්වක්
පොහොය.

සයිගොස්පීනය (පාරිභා.) [නා.]
සර්පයන්ගේ, කටුස්සන්ගේ

කශේරුකාවල ඉදිරි කෙළවරේ
තිබෙන අමතර සන්ධානයක්.

සයිවිජාපර [වි.] සිය කැමැත්තට
අනුව ; තම අභිමතයට අනුව.

සයිටය, සෙසටය (පාරිභා.) [නා.]
රුධිරයේ ඇති සෙසල හෙවත්
අණු විශේෂය.

සයිටේස, සයිටේස් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] සෙලියුලෝස් බිඳ
හෙළිය හැකි එන්සයිමයක්.

සයිටොසීන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
නයිට්‍රජන හස්ම වර්ග හතරින්
එක් වර්ගයක්.

සයිටරික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
ගඳ සුවඳක් හෝ වර්ණයක් හෝ
රහිත සැර අම්ලයක්.

සයිඩර් [නා.ප්‍ර.] පලතුරු යුෂ
පැසවා සාදාගන්නා මද්‍ය
පානයක්.

සයිඩ්මය [නා.] දුම්මරිය මාර්ගයෙන්
පිටත දුම්මරිය හෝ දුම්මරිය
කොටස් නවතා තැබීම සඳහා
දුම්මරිය පොළක ඇති කෙටි
මාර්ග කොට්ඨාසය.

සයිනන්සිය (කථා.) [නා.] අ. වූ
දෙය ; සිදු වූ කරුණ.- ආ.
කරදරය ; විපත.

සයිත් [නා.ප්‍ර.] දිග, මඳක් නැමුණු
තලයකින්ද නැමුණු මිටකින් ද
යුත් ලොකු දැකැති විශේෂයක්.

සයිදැන්සියම [නා.] විපත ; අනතුර.

සයිනය (පාරිභා.) [නා.] සෘජුකෝණී ත්‍රිකෝණයක සම්මුඛ පාදයක දිග කර්ණයට දක්වන අනුපාතය.

සයිනුස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඇටවල හෝ පටකවල සිදුර.

සයිනෝසිස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඔක්සිජන් විරහිත ලේ තිබීම හේතුවෙන් සම නිල්පැහැය ගැනීම.

සයිනෝ-හෘත්කර්ණික කපාටය (පාරිභා.) [නා.] ශිරා රුධිරාශය දකුණු හෘත්කර්ණිකාවට රුධිරය ගමන් කරන විවරය.

සයිනෝහෘත්කර්ණික ගැටය (පාරිභා.) [නා.] ශිරා රුධිරාශය සම්බන්ධ හෘත්කර්ණිකාවේ ඇති ගැටය.

සයින් පොහෝ [නා.ප්‍ර.] තුදුස්වක් පොහොය.

සයිපනය (පාරිභා.) [නා.] භාජනයක ඇති ද්‍රව්‍යයක් හෝ ද්‍රවයක් වායුව ජලය වැනි පීඩන මාර්ගයකින් ඉවත් කිරීමේ නළය හෝ උපකරණය.

සයිපරේසි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කලාපුරු ස්වරූපය ඇති ශාක විශේෂය හඳුන්වන උද්භිද නාමය.

සයිප්‍රස් [නා.ප්‍ර.] සමශීතෝෂ්ණ කලාපය නිජබිම් කොට ගත්තා වූ ද ඉදිකටු වන් කොළ ඇත්තා වූ ද සදාහරිත ශාක වර්ගයක්.

සයිමුම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] උෂ්ණ අරාබි කාන්තාරය හරහා හමන දූවිලි බර උණුසුම් වියළි සුළඟක්.

සයිමේස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කාබෝහයිඩ්‍රේට්වල මදාසාරයීය පැසවීම ඇති කරන එන්සයිම රාශියකින් එකක්.

සයිමෝපන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] එන්සයිමයක් පහළවීමට පෙර ශාක හා සතුන් විසින් සාදාගනු ලබන උත්ප්‍රේරකයක් නොවන ද්‍රව්‍යයක්.

සයිරන් තැටිය (පාරිභා.) [නා.] සයිරන් නලාවේ පීඩනයට හමු ව කැරකෙන පියනක් වැනි තැටිය.

සයිරම [නා.] නැව් ආදියේ විවිධ කාර්ය සැලසීමටත්, වතු වැඩපළවල් ආදියේ සේවක වැඩ මුරය ආරම්භය නිමාව දැක්වීමටත් භාවිත වන නලා විශේෂයක්.

සයිරිකුව [නා.] සෘතු සය.

සයිලන්සරය [නා.] යන්ත්‍රයක හෝ හඬ නගන වෙන යම් උපකරණයක ශබ්දයේ තීව්‍රතාව අඩු කරන උපකරණය.

සයිලෝරුවා [නා.] සමුද්‍ර යාත්‍රිකයා ;
නැව්වල සේවය කරන්නා.

සයිලෝව [නා.] ධාන්‍ය සත්ව
ආහාර ආදිය සුළං නොවදින
සේ රැස්කර තබන විශාල
බිස්සක් වැනි ඉදිකැරුම.

සයුකල [නා.] සෘතුකාල සය.

සයුර [නා.] සාගරය ; සමුද්‍රය.

සයුරස [නා.ප්‍ර.] සාගරය සමීපය ;
සමුද්‍රාසන්නය.

සයුරෝර [නා.ප්‍ර.] සාගරා-
භ්‍යන්තරය ; සමුද්‍ර ගර්භය.

සය්යාව [නා.] සයනය ;
ශයනාගාරය.

සර [වි.] අ. සාරවත් වූ ; වටිනා.-
ආ. හැසිරෙන ; ගැවසෙන.- ඇ.
ස්ථිර ; තහවුරු. - [නා.ප්‍ර.] අ.
සාරවත් දෙය ; වටිනා දේ.-
ආ. විල ; තඩාගය.- ඇ. නෙළුම්
මල ; පියුම.- ඇ. ශරත් කාලය ;
සරත් සෘතුව.- ඉ. සුරගන ;
දෙවගන.- ඊ. කත ; කාන්තාව.-
උ. ඊතලය ; ශරය.- උඟ.
ස්වරය ; ශබ්දය.- සෘ. සිරිත ;
වර්තය.- සෘ. සොරොවුව.- ස.
ස්වරූපය ; ආකාරය.- සෘ.
බොහෝ කාලය ; විරකාලය.-
එ. බටහස.

සරංසය (පාරිභා.) [නා.] මිශ්‍රණය ;
සංයෝගය.

සරංසිකරණය (පාරිභා.) [නා.]
සම්මිශ්‍රණය කිරීම ; ඒකාබද්ධ
වීම හෝ කිරීම.

සරකය [නා.] බොන භාජනය ;
කෝප්පය.

සරකලාපය [නා.] ශර කලාපය ;
ඊතල මිටිය.

සරකැකුල [නා.] පියුම්
පොහොට්ටුව.

සරක්කලය (කථා.) [නා.] පිළියෙළ
කළ ආහාර කෑමට පෙර තබන
ස්ථානය.

සරක්කු [නා.ප්‍ර.] කුළු බඩු ;
ව්‍යංජනයක් රසවත් කිරීම
සඳහා යොදන දුරු මිරිස් ආදි
ද්‍රව්‍ය.

සරක්කුව [නා.] අ. මුරපොළ.- ආ.
සීමාවන් වෙන් කිරීම සඳහා
බැඳුණු තාප්පය.

සරග, සරග [නා.ප්‍ර.] අ. මෘග
විශේෂයක්.- ආ. කැඳැත්තා.- ඇ.
ඇතා.- [වි.] අ. සුවඳවත්.- ආ.
වර්ණවත්.

සරගන [වි.] සංචාරය කරන ;
හැසිරෙන.

සරණ [වි.] අ. පිහිටක් ඇති ;
ආරක්ෂාවක් ඇති ; උපකාර
වන.- ආ. හැසිරෙන ; ඇවිදින ;
සංචාර කරන.- ඇ. සරසන ලද ;
අලංකෘත.- [නා.ප්‍ර.] අ. බුද්ධ,
ධර්ම, සංඝ යන රත්න තුන ;

රත්නත්‍රය.- ආ. පිහිට වන දෙය ;
ආරක්ෂාව ; පිහිට.- ඇ. කරකාර
බැඳීම ; විවාහය.- ඇ. හැසිරීම ;
සංචාරය.- ඉ. පාදය ; වරණය.-
ඊ. සිහි කිරීම ; මතක් කිරීම.-
උ. රාගාදි කෙලෙස් ආශ්‍රව සහිත
ධර්ම.

සරණ සෛලය (පාරිභා.) [නා.]
තැනින් තැන සංවරණය වන
හයිඩ්‍රා වැනි සෛල.

සරණාගමනය [නා.] බුද්ධාදි
රත්නත්‍රය සරණ යාම ;
තුනුරුවන තමාට පිහිට යැයි
සැලකීම.

සරණිය [නා.] අ. මාර්ගය ;
මාවත.- ආ. ධාරාව ; ශ්‍රේණිය.-
ඇ. පිළිවෙල ; ශෛලිය ;
ක්‍රමය.- ඇ. (පාරිභා.) වර්ගය ;
පන්තිය.

සරඬුව [නා.] ඇඹරූ තුල් ගුළිය ;
හූ වැටිය ; තුල් කැටිය.

සරත [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රාන්තභාවය ;
විඩාව.

සරතස, සරතස [නා.] ශ්‍රාන්ත
භාවය ; වෙහෙස ; විඩාව.

සරත් [නා.ප්‍ර.] ප්‍රධාන සෘතු
හතරෙන් එකක් ; ශරත් සෘතුව.

සරද [නා.] අ. බලය ; පරාක්‍රමය.-
ආ. සරත් සෘතුව.

සරදම [නා.] විහිළුව ; කවටකම.

සරනේරුව [නා.] දොර ජනෙල්
අල්මාරි පෙට්ටි ආදියෙහි පියන්
ඇරීමට වැසීමට හැකි වන සේ
සවි කරන ලෝහමය අවයවය.

සරපථ (පාරිභා.) [වි.] මැද
තිබෙන ; මධ්‍යවර්තී.

සරපස [නා.] අනංගයා ; පස්හි ;
කාමදේවයා.

සරප් [නා.ප්‍ර.] ආයතනයක මුදල්
අංශයේ ප්‍රධානියා.

සරබන්ධු [නා.ප්‍ර.] සුර්යයා.

සරම [නා.] අ. ශ්‍රමය ; උත්සාහය ;
වෙහෙස.- ආ. සරඹ ; ශාරීරික
අභ්‍යාස.- ඇ. පිරිමි අඳින වස්ත්‍ර
විශේෂයක්.

සරම්ප [නා.ප්‍ර.] උණ, ඩහදිය
ගැලීම, පලු නැගීම ආදිය ඇති
කරන වයිරසයකින් හටගන්නා
බෝවෙන රෝගයක්.

සරඹ [නා.ප්‍ර.] ශාරීරික ව්‍යායාමය ;
ශිල්ප පුහුණුව.

සරල [වි.] අ. ලිහිල් ; අවුල් රහිත ;
පහසු ; අසංකීර්ණ.- ආ. සෘජු ;
කෙළින් පිහිටි.- ඇ. තනි ; අමිශ්‍ර.-
ඇ. සාමාන්‍ය ; වාමී ; සුළු.

සරල අනුපාතය (පාරිභා.) [නා.]
සංයෝගයක සංසටක අතර
ඇති අසංකීර්ණ සංඛ්‍යාමය
සම්බන්ධය.

සරල අෂ්ටිලය (පාරිභා.) [නා.] තුන්
වැදෑරුම් ව බෙදී පවතින

ලෙල්ලක් සහිත තනි බීජයක් ඇති එලය ; සංකීර්ණ නොවූ අෂ්ටිඑලය.

සරල ඒකාක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] ශාඛා නොබෙදුණු, සංකීර්ණ නොවූ පුෂ්ප මංජරිය.

සරල ඒකාධිකාරය (පාරිභා.) [නා.] තනි පාලනය හෝ තනි අයිතිය ; ඒකාන්තික ස්වාමිත්වය.

සරල උත්තේජනය (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රාණීයකුගේ ජීවය වඩාත් ක්‍රියාශීලී සෘජු ප්‍රතිචාරයකට මෙහෙයවීම.

සරල කම්පනය (පාරිභා.) [නා.] අභ්‍යන්තර වූ හෝ බාහිර වූ බලපෑමක් නිසා දිග අතට ඇති වන චලනය.

සරලකරණය (පාරිභා.) [නා.] නියම සංඛ්‍යාවක් හෝ භාගයක් හෝ වශයෙන් නොපැවසිය හැකි සරල මූලය ; අවිනිශ්චිත ගණන.

සරල කෝණය (පාරිභා.) [නා.] සෘජු කෝණ දෙකකට සමාන වූ කෝණය ; 180° කෝණය.

සරල කෝෂය (පාරිභා.) [නා.] රසායනික ක්‍රියාවෙන් විද්‍යුත් ධාරාවක් ජනිත කරන බැටරි ඒකකය.

සරල ගුණාකාරය (පාරිභා.) [නා.] අංග කිහිපයකින් සෑදුණු ගුණිතය ; බහු ගුණිතය.

සරල ඩිමිබකෝෂය (පාරිභා.) [නා.] තනි බීජයකින් පැලයක් හටගන්නා ඩිමිබකෝෂ.

සරල නැමීම [නා.] පෘථිවි පෘෂ්ඨයේ චලනය හෝ වෙනත් විපර්යාස නිසා හෝ පෘථිවි ස්තරවල ඇති වන නැමීම.

සරල පරිමාණය (පාරිභා.) [නා.] වස්තුවකත් එහි නිරූපිතයත් අතර පවතින සාමාන්‍ය අනුපාතය.

සරල එලය (පාරිභා.) [නා.] එක් අණ්ඩාසයකින් හටගන්නා ගෙඩිය.

සරලබහු වාර්ෂිකය [නා.] සරල ක්‍රමවලින් බෝවීම වැළැක්විය නොහැකි පැළෑටි වර්ගය.

සරල භංගය (පාරිභා.) [නා.] බිඳුණු ඇටය හා බාහිර මානය අතර කිසිදු සම්බන්ධතාවක් නොවන පරිදි ඇති වන භංගය.

සරල භාගය (පාරිභා.) [නා.] සාමාන්‍ය භාගය ; පොදු සාධකයකින් තොර භාගය.

සරල මධ්‍යකය (පාරිභා.) [නා.] සරල සාමාන්‍යය.

සරල රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] වක් නැති රේඛාව ; සෘජු රේඛාව.

සරල රේඛීය (පාරිභා.) [වි.] සෘජු
රේඛාවලින් යුක්ත ; සෘජු රේඛීය.

සරල විභාජක (පාරිභා.) [වි.] වර්ණ
දේහ සහ තර්කවක් නොසෑදී
න්‍යායීය කෙළින් ම දෙකට
බෙදෙන.

සරල සමාන්තර (පාරිභා.) [වි.]
සමාන සෘජු අතරක් ඇති.

සරල සමීකරණය (පාරිභා.) [නා.]
සමීකරණ විශේෂයක් ; පළමු
වන බලය පමණක් ඇති
තනි අඥාත පදයකට සීමා වූ
සමීකරණය.

සරල සීනි [නා.ප්‍ර.] සීනි වර්ගයක් ;
මොනොසැකරයිඩ් නම් ඉතා
ම සරල කාබොහයිඩ්‍රේටය.

සරල ස්පර්ශකය (පාරිභා.) [නා.]
වෘත්ත බණ්ඩයක ඕනෑම
ලක්ෂ්‍යයක් ස්පර්ශ කරන ලෙස
අදින ලද සෘජු රේඛාව.

සරලාගාරය [නා.] සුවඳ කුටිය ;
ගන්ධකුටිය.

සරලුව, සරළුව [නා.] අ. හැන්ද.-
ආ. ස්වල්පය ; වික.- ඇ. දුන්න ;
දුන්නෙහි ලූ රිය.

සරල [වි.] රැළි සහිත ; අගින් වකුටු
වූ.

සරස [නා.] අ. ස්වකීය රසය ;
ස්වභාව ලක්ෂණය.- ආ. විල ;
තඩාගය.- ඇ. රස හය ; ෂඩ්
රසය.- [වි.] රස සහිත ;
ශෘඪිගාරාදී රසයෙන් යුක්ත වූ.

සරසන [නා.ප්‍ර.] අ. දුන්න ;
ශරාසනය.- ආ. දුන්නක දිග ;
වඩුරියන් හතරක ප්‍රමාණය.

සරසප, සරිසප [නා.ප්‍ර.] අ. අබ ;
සර්පප.- ආ. සිඳුහත්.

සරසවිය [නා.] අ. වචනයට,
කලාවට අධිපති දෙවඟන ;
සරස්වතිය.- ආ. උසස්
අධ්‍යාපන කටයුතු සිදු කෙරෙන
ආයතනය ; විශ්වවිද්‍යාලය.- ඇ.
වචනය ; වාක් ශක්තිය.- ඇ.
ආකාශ ගංගාව.

සරසි [නා.ප්‍ර.] අ. පියුම් විල.- ආ.
මුහුද.

සරසිකාව (පාරිභා.) [නා.] කුඩා
හිඳස.

සරස් [නා.ප්‍ර.] අ. කුඩ අල්ලන්නා.-
ආ. ෂඩ් වර්ණය.

සරස්වතී [නා.ප්‍ර.] අ. වාග් දේවිය ;
මහා බ්‍රහ්මයාගේ දේවිය වන
වචනයට අධිපති දෙවඟන.- ආ.
වාක් ශක්තිය ; වචනය.

සරස්වතී මණ්ඩපය [නා.] කලා
ශිල්ප අධ්‍යයනය, සන්දර්ශන
පැවැත්වීම ආදිය සඳහා
පුරාණයේ තැනවූ ශාලාවක් ;
සරසවි මඩුව.

සරස්වතී යෝගය [නා.] ශාස්ත්‍රීය
කටයුතුවලට සුදුසු වූ සුභ
නැකතක්.

සරහනවා [ක්‍රි.] අ. අලංකාර කරනවා ; මනා ව සකස් කරනවා.- ආ. සුදානම් කරනවා ; දානය සකස් කරනවා.

සරා [නා.ප්‍ර.] අ. ගුණ දහම්වලින් සාර වූ තැනැත්තා.- ආ. විල ; පියුම.- ඇ. සරත් සෘතුව.- ඇ. ස්ත්‍රිය.- ඉ. භාජනය.- ඊ. වර්ෂය.- උ. ආයුධය.- [වි.] ප්‍රභාසහිත ; වර්ණවත්.

සරාගි, සරාගී [වි.] රාග සහිත.

සරාගියා [නා.] රාගිකයා ; රාග සහිත තැනැත්තා.

සරා මාරුව [නා.] තාවකාලික භුක්ති ක්‍රමය ; තට්ටු මාරුව.

සරාව [නා.ප්‍ර.] අ. බුජම ; කට පළල විදුරු බඳුන.- ආ. අවුරුද්ද ; වර්ෂය.- ඇ. ආයුධය.

සරාසන [නා.ප්‍ර.] මහා බ්‍රහ්මයා.

සරි [වි.] අ. සමාන ; සුදුසු.- ආ. නිවරද ; නිදොස්.

සරිකික [වි.] සමාන ; ගැලපෙන ; සදාශ.

සරිවිවි කරනවා [ක්‍රි.] මුසු කරනවා ; එක් කරනවා.

සරිකවා [වි.] සිහි කටයුතු ; අනුස්මරණය කළ යුතු.

සරිත් [නා.ප්‍ර.] අ. ගංගාව.- ආ. සිරිත් ; වාරිත.

සරිත් වරිත් [නා.] අනුගමනය කළ යුතු සහ නො කළ යුතු වර්ග ; සිරිත් විරිත්.

සරිය [නා.] වර්ග ප්‍රමාණය ; ඉඩ ප්‍රමාණය.

සරියේ [ක්‍රි.වි.] සමසේ ; සමාන ලෙස ; හරිහරියට.

සරු [වි.] සාරවත් ; ඕජස් සහිත වූ.- [නා.ප්‍ර.] සත්කාර ; සැලකිලි ; ගරු බුහුමන්.

සරුංගලය, සරුංගෝලය [නා.] උණ බට ආදී සැහැල්ලු දැව රාමුවක් මත තුනී සැහැල්ලු කඩදාසි අලවා නූලක් මගින් සුළං දහරාවක් වෙත නැංවිය හැකි විනෝද ක්‍රීඩා භාණ්ඩය ; අහස්පත.

සරු ජනිතයා [නා.] රූපීය හා කායික වසයෙන් බොහෝ දුරට සමාන ජීවීන් දෙදෙනකු අතර සංසේචනය සිදුවීමෙන් බිහි වන ප්‍රජනන ශක්තිය ඇති ජීවියා.

සරුප [නා.ප්‍ර.] අ. වචන ; කතාබස්.- ආ. රහස ; විවෘත ලෙස කිව නොහැකි කරුණ.- ඇ. තත්ත්වය ; ආකාරය.- ඇ. නරක වචන ; ඇණුම් පද.

සරුප් [වි.] සුදුසු ; යෝග්‍ය ; නිසි ; ගැලපෙන ; කැප.

සරු මිශ්‍රණය [නා.] දහනයේ දී අධිබලයක් උපදින ඉන්ධන හා වායු මිශ්‍රණය.

සරුවක් [නා.ප්‍ර.] පළතුරු යුෂ, සීනි සහ කසකසා නම් ඇට මිශ්‍ර කර සාදනු ලබන සිසිල් බීමක්.

සරුව පිත්තල, සර්ව⁰ [නා.] අ. සැරසිලි සඳහා ගනු ලබන දිලිසෙන, තුනී ලෝහ මිශ්‍ර කඩදාසි විශේෂයක්.- ආ. ඇසට කනට ආකර්ෂණ වෙන නිසරු, හර-සුන් දෑ.

සරුවාලය, සර්වාලය [නා.] රෙද්දක් මෙන් ලිහිල් ව අඳින කලිසම් විශේෂයකි.

සරුසාර [වි.] සාරවත් ; පොහොසත්.

සරෙත්තුව, සරෙට්ටුව [නා.] (ධීවර) රුවල නැවැත්වීම සඳහා මැදින් දමන ලණුව ; රුවලේ කොටසක්.

සරෙන්තු [නා.ප්‍ර.] බළ ඇණියක නිලධරයෙක් ; සැරයන් ; සාපන්ටි.

සරේණුක [වි.] පුෂ්පයක බිජු ඉපැදවීමට අවශ්‍ය අංග සහිත ; පුමංගී රේණු සහිත.

සරොම, සරම [නා.] දකුණු ආසියාතික රටවල පිරිමින් යටිකය වසා ගැනීමට අඳින ඇඳුම.

සරොස් [වි.] අධික කෝපයෙන් යුත් ; ක්‍රෝධයෙන් යුත්.

සරෝජය [නා.] පියුම ; නෙළුම් මල.

සරෝරුහ [නා.ප්‍ර.] විලෙහි හට ගත් දෙය ; නෙළුම් මල.

සර්කන් [නා.ප්‍ර.] ඇතැම් කළු වැලි ආශ්‍රිත ව පවතින විකිරණශීලී රසායනික ද්‍රව්‍යයක්.

සර්කය [නා.] ග්ලැසියර් බාදනයට අසු වූ කඳුකර ප්‍රදේශවල හැරී පවතින දළ බෑවුම් සහිත වටකුරු වළක්.

සර්කර, සර්කරා, ශර්කරා බ.

සර්කස් [නා.ප්‍ර.] සාමාන්‍යයෙන් වළයාකාර අංගණයක ගැහැණු පිරිමි ශිල්පීන් ද, පුහුණු කරන ලද ඇත්, අශ්ව, සිංහ, බලු, බළල්, පක්ෂි ආදීන් ද විසින් රඟ දක්වනු ලබන ත්‍රාසජනක වූ ද විනෝදාත්මක වූ ද ක්‍රීඩා විශේෂයක්.

සර්කිට් උසාවිය (පාරිභා.) [නා.] සංචාරක උසාවිය.

සර්ගය [නා.] අ. කාව්‍යයක පරිච්ඡේදය හඳුන්වන නාමයක්.- ආ. මැවීම ; නිර්මාණය.

සර්ජන [වි.] සරසන ලද ; නිර්මිත ; සජ්ජිත.

සර්වයෝගාර්ථි රිථි ආඥාව [නා.]
ඉහළ උසාවියකින් පහළ
උසාවියකට යවන ලිඛිත
නියමය.

සර්ප කංචුකය [නා.] සර්පයාගේ
හැව ; නිර්මෝකය.

සර්ප කරඬුව [නා.]
අභිගුණ්ඨිකයාගේ නයි පෙට්ටිය.

සර්පජ [නා.ප්‍ර.] ඇතැම්
නාගයන්ගේ හිසෙහි
හටගන්නේ යැයි විශ්වාස කරනු
ලබන මහානුභාව සම්පන්න
නාග මාණිකාය.

සර්පණ කපාටය (පාරිභා.) [නා.]
කරකැව් හෝ තල්ලු වී ඇරෙන
පියන.

සර්පණය [නා.] අවහිරයක් නැති
ව තල්ලු වීම හෝ කැරකීම.

සර්පණ රූල (පාරිභා.) [නා.] එක
රූලක් තුළ තවත් රූලක්
පහසුවෙන් එහා මෙහා තල්ලු
වන මිනුම් උපකරණයක්.

සර්පදාය [නා.] දැඟලිල්ල ;
නොසන්සුන්කම ; දඟකාර
ගතිය.

සර්පයා [නා.] විෂ සහිත දළ ඇතත්
නැතත්, බඩ ගා යන අපාද උරග
වර්ගීය සත්ත්වයා.

සර්පාකෘති [වි.] දඟර ගසාගෙන
සිටින සර්පයකුගේ ආකාරය
ඇති.

සර්පාණු [නා.ප්‍ර.] කොලරා රෝග-
කාරක ශාකාණු විශේෂය.

සර්පි, සර්පිෂ, සර්පිස [නා.ප්‍ර.]
එළඟිතෙල්.

සර්පිණී [නා.ප්‍ර.] සංගීතයෙහි
අටවැදෑරුම් කලාවලින් එකක්.

සර්පිනාව [නා.] මයිනහමක
ආධාරයෙන් සපයනු ලබන
වායුව තෙරපීමෙන් ස්වර ශබ්ද
නංවන බටහිර සංගීත
භාණ්ඩයක්.

සර්පිලය [නා.] ඉස්කුරුප්පුවක
පොට ආකාරයෙන් ආවර්ති ව
එකට පසු එක නොහොත් එක
මත එක පවතින දඟරය ; දඟර
වැටුණු දුන්න.

සර්පිල ගියරය [නා.] ඉස්කුරුප්පුවේ
කට්ට මඟින් පැදවෙන,
කෝණිකාව කපන ලද දත් ඇති
ගියරය.

සර්පිල දුන්න (පාරිභා.) [නා.] දඟර
සහිත දුන්න.

සර්පිල නාලය (පාරිභා.) [නා.]
කර්ණසංඛයේ ඇති දඟර නළය.

සර්පිලාකාර [වි.] මණ්ඩලාකාර ;
දඟර වැටුණු ; රවුමට කැරකුණු.

සර්පිලාහ [වි.] පැතලි දුන්නක්
මෙන් දඟර වැටුණු.

සර්ව [වි.] සියලු ; හැම ; සම්පූර්ණ.

සර්වකාය [නා.ප්‍ර.] සියලු ශරීරය.

සර්වකාලික [වි.] හැම කාලයට ම ගැළපෙන ; හැම කාලය තුළ පවතින.

සර්වකෝවිද [වි.] සියල්ලෙහි ප්‍රවීණ වූ ; දක්ෂ වූ.

සර්ව ඝෘතය [නා.] රක්තවාතයට ඖෂධ වශයෙන් ගිතෙලින් කකාරා ගැනෙන ඖෂධ සංයෝගයකි.

සර්වජන [නා.ප්‍ර.] සියලු ජනයා ; රටක හෝ සියලු ලොව වැසි සැම දෙනා.

සර්වජන ඡන්ද බලය [නා.] ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමය අනුව රටක ව්‍යවස්ථාදායකයට සහ විධායකයට නියෝජිතයන් තෝරාපත් කර යැවීමේ දී ස්වකැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමට මහජනතාවට ඇති අයිතිය.

සර්වඥ [වි.] දත යුතු සියල්ල දත් ; ලෝකයෙහි යථාර්ථය අවබෝධ කරගත්.- [නා.ප්‍ර.] එසේ දත් මහෝත්තමයා වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සර්වඥ ශාසනය [නා.] බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සස්න ; බුදුසසුන.

සර්වක [නා.ප්‍ර.] අහසේ පායතැයි සඳහන් අගුහ ඵල ගෙන දෙන කේතුවකි.

සර්වතන්ත්‍ර සිද්ධාන්ත [නා.ප්‍ර.] සැම ශාස්ත්‍රයක ම විවාද රහිත ව පිළිගත් මත.

සර්වතෝහද [වි.] සැම අතින් ම යහපත් වූ.

සර්වතෝභාගය [නා.] හැම පැත්ත ; හාත්පස.

සර්වත්‍ර [ක්‍රි.වි.] හැම තන්හි ; සියලු ස්ථානවල.

සර්වත්‍රගාමී [වි.] සියලු තැනට පැමිණෙන.

සර්වත්‍රප්‍රාය (පාරිභා.) [වි.] හැම තැන ම පාහේ පවත්නා.

සර්වත්‍රවර්ෂී [නා.ප්‍ර.] හැම තැන්හි ම වසින වැස්ස මෙන් හැමදෙනාට ම දන් දෙන පුද්ගලයා.

සර්වත්‍රව්‍යාපී [වි.] හැම තැන ම පැතුරුණු.

සර්වථා [ක්‍රි.වි.] හැම අතින් ම ; සැම ආකාරයෙන් ම.

සර්ව දමන [වි.] සියල්ලන් ම දමනය කරන.

සර්වදර්ශී [වි.] සියලු ම දේ දකින ; සියල්ල පෙනෙන.

සර්වදාහාවී [වි.] හැම දා ම සිදු වන ස්වභාව ඇති.

සර්වදූෂිත නෛරයාණික [වි.] සියලු දුක් නැති කරන.

සර්වධර්ම [නා.ප්‍ර.] ලෝකයේ පවත්නා සංස්කෘත අසංස්කෘත සියලු ධර්මතා.

සර්වනාමය [නා.] ලිංගත්‍රයෙහි වර
නැගෙන සියල්ලන් හෝ සියලු
වස්තු සඳහා යෙදිය හැකි පොදු
නාමය.

සර්ව පරාපර [වි.] විශ්වයේ හැම
තන්හි පැතිර සිටින්නා වූ.

සර්ව පරික්ෂිත [වි.]
සම්පූර්ණයෙන් වට කළ ; හාත්
පසින් ආරක්ෂා කරන ලද.

සර්ව පරික්කාර [නා.බහු.] සියලු
පිරිකර ; අවශ්‍ය සියලු
උපකරණ.

සර්ව පාක්ෂික [වි.] හැම පක්ෂයකට
ම අයත් වූ.

සර්ව පාෂණ්ඩික [වි.] සියලු මිථ්‍යා
ලබ්ධිකයන් සහිත ; සියලු අන්‍ය
නිකායික තීර්ථකයන් සහිත.

සර්වප්‍රකාරයෙන් [ක්‍රි.වි.] සියලු
ආකාරයෙන් ; මුළුමනින්.

සර්වභෞම, සාර්වභෞම [වි.]
සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ වූ ;
ලෝකයේ සියලු කොටස්වලට
අයත් ; මුළු මහ පොළොව හා
සම්බන්ධ.

සර්වමය [වි.] සියලු ම ; සියල්ලෙන්
නිර්මිත වූ.

සර්වමෘත්තිකාමය [වි.] මුළුමනින්
ම මැටියෙන් කළ.

සර්වමේධය [නා.] සියල්ලෙන් එක
බැගින් පුදනු ලබන පැරණි,

භාරතීය යාග වෙසෙසක් ; අශ්ව
මේධය, පුරුෂ මේධය,
ගෝමේධය ආදී යෝග විශේෂ.

සර්වය [නා.] සියල්ල ; මුළුල්ල.

සර්වරාත්‍රික [වි.] මුළු රාත්‍රි කාලය
ම පුරා පවතින.

සර්වරාම (පාරිභා.) [වි.] වරින්වර
හෝ කලින් කල හෝ පවත්නා.

සර්වලසු [වි.] සියල්ල සැහැල්ලු ;
සියල්ල ලිහිල් වූ.

සර්වලෝක [නා.පු.] මුළු ලෝකය ;
සමස්ත ලෝකය.

සර්වලෝක පූජ්‍ය [වි.] සියලු ලෝ
වැසියන් විසින් පිදිය යුතු වූ.

සර්වලෝකෙක දීපායමාන [වි.]
සියලු ලෝකවලට එක ම
පහනක් බඳු වූ.

සර්ව වල්ලභ [වි.] සියල්ලන්
කෙරෙහි ම ස්නේහවත්ත.

සර්ව විදග්ධ [වි.] සියල්ල නිපුණ
වූ ; සියල්ලෙහි දක්ෂ වූ.

සර්ව විදු [වි.] සියල්ල දන්නා වූ.

සර්වවාසී [වි.] හැමතැන ව්‍යාප්ත
වූ ; හැම තැන්හි පැතුරුණු.

සර්වශුභවාදය [නා.] සෑම දෙයකම
හොඳ පැත්ත පමණක් බැලීමේ
සිරිත ; සියල්ල සිදුවන්නේ
යහපතට යන මතය.

සර්ව ශුන්‍යවාදය [නා.] සියල්ල ශුන්‍යය යන මතය ; උච්ඡේද වාදය.

සර්ව සංහාරය [නා.] සියල්ල එක් රැස් කොට සාදන ලද්දේය.

සර්ව සජ්ජිත [වි.] හැම අයුරින් ම සැරසුණු ; සියලු ආකාරයෙන් ම සූදානම් වූ.

සර්ව සත්‍යය (පාරිභා.) [නා.] කිසිසේත් වෙනස් නොවන සත්‍යය.

සර්වසම රාශිය (පාරිභා.) [නා.] කිසිසේත් වෙනස් නොවන පරිමාණය ; අංගසම රාශිය.

සර්වසම රූපය (පාරිභා.) [නා.] වෙනස් නොවන සංකේතය.

සර්ව සමාන (පාරිභා.) [වි.] වෙනස් නොවන සේ සමාන වූ.

සර්ව සම්පූර්ණ [වි.] හැම අතින් ම පිරුණු ; සියල්ල සම්පූර්ණ වූ.

සර්ව සම්බන්ධය [නා.] කිසිසේත් වෙනස් නොවන සම්බන්ධය.

සර්වසාධාරණ [වි.] සියල්ලන්ට ම එක සමාන ; හැම දෙනාට ම පොදු වූ.

සර්ව සාමය [නා.] සියල්ල ම සම වීම ; අනන්‍යතාව ; සෑම ආකාරයකින් ම වෙනසක් නැති වීම.

සර්වස්ථාන [නා.ප්‍ර.] සියලු තැන.

සර්වස්ථාලි ඵුල්ලික [වි.] මූල සිට අග දක්වා හැම තන්හි මල් පිපුණු.

සර්වස්වය [නා.] සියලු දේපළ ; සියලු සම්පත්.

සර්වාංග [වි.] සියලු අංග සම්බන්ධ ; මුළු සිරුරට අදාළ.

සර්වාංග නාඛිය [නා.] අතේ මහපටඟිල්ල මූල පිහිටි මහ නහරය.

සර්වාංගසම [වි.] සියලු අංගවලින් සමාන ; හැම අවයවයකින් ම සමාන.

සර්වාකාර [නා.ප්‍ර.] සියලු ආකාරය ; හැම අයුරු.

සර්වාත්ම [නා.ප්‍ර.] සියලු ආත්මයන්.

සර්වාධිපත්‍යය [නා.] මුළු බලය ; සම්පූර්ණ බලය.

සර්වාභිභූතනය [නා.] සියල්ල මැඩ පැවැත්වීම ; හැම දෙනා අභිභවනය කිරීම.

සර්වාර්ථ සිද්ධිය [නා.] සියලු අභිමතාර්ථ මුදුන්පත් කර ගැනීම.

සර්වාශුභ වාදය [නා.] හැම දෙයෙහි ම අශුභ පක්ෂය දක්නා මතය.

සර්වාස්තිවාදය [නා.] අ. සියලු දෑ සදා කල්හි පවතිනැයි යන විශ්වාසය දැරූ පුරාණ බෞද්ධ නිකායක්.- ආ. සියලුම වස්තුවලට එක සේ සත්‍ය වූ වාස්තවිකත්වයක් ආරෝපණය කරන අන්තගාමී සත්වාදයක නාමය.

සර්වේශ්වර [වි.] සියල්ලට ම අධිපති වූ ; හැමට ම ප්‍රධාන වූ.

සර්වේශ්වර වාදය [නා.] ලෝකයන් දෙවියන් වහන්සේන් එකම ය යන පිළිගැනීම ; සියල්ල දෙවියකු විසින් මවන ලදැයි යන මතය.

සල [නා.ප්‍ර.] අ. ශිලාව ; පාෂාණය ; ගල.- ආ. ශාලාව ; හල.- ඇ. ආපනශාලාව ; වෙළඳසල.- ඇ. ඊය ; තෝමරය.- ඉ. වංචාව ; ප්‍රයෝගය.- ඊ. පමාව ; ප්‍රමාදය.- උ. ඉත්තෑවා.- උ. ලෝහ උණු කරන කෝව.- සෘ. භාජනය.- සෘ. සාල වෘක්ෂය.- [වි.] අ. බොහෝ කාලයක් ; විරාත් කාලයක්.- ආ. සෙලවෙන ; කම්පාවන.

සලකනවා [ක්‍රි.] අ. හිතනවා ; කල්පනා කරනවා.- ආ. සෝදිසි කරනවා ; ආවර්ජනය කරනවා.- ඇ. (කථා.) සත්කාර, සංග්‍රහ, උපස්ථාන කරනවා.

සලකැටය [නා.] රළු ගල් කැටය.

සලකුණ [නා.] අ. ලකුණ ; සංකේතය.- ආ. සංඥාව ; ඉඟිය.- ඇ. සිතිය ; මතක සටහන.- ඇ. සස ලපය ; හාවාගේ ලකුණ.

සලක් [නා.ප්‍ර.] අ. සැලකිල්ල ; ආදරය.- ආ. සස ලපය ඇත්තා වන වන්දයා.

සලක්ෂණය [නා.] අ. ස්වකීය ලක්ෂණය.- ආ. විවිධ වූ ලක්ෂණ ඇති බව.

සලග [නා.ප්‍ර.] අ. සල් ගස මුදුන ; සල් රුක් මුදුන.- ආ. ගලේ මුදුන ; ගෛලාග්‍රය.

සලගල [නා.] ගල් පව්ව ; ගෛල පර්වතය.

සල ගොවිතැන [නා.] හේන් වගාව මෙන් වෙනස් වෙමින් හෙවත් වලනය වෙමින් සිදු වන ගොවි කර්මාන්තය.

සලග [නා.] ඉත්තෑ කුර.

සලචුම්බකය (පාරිභා.) [නා.] කාන්දම් කැබැල්ලක චුම්බකත්වය රැකගැනීම පිණිස ග්‍රැව උඩ තබන යකඩ කැබැල්ල.

සලතල [නා.ප්‍ර.] ගල් තලාව ; පැතලි ගල.

සලද [නා.ප්‍ර.] සත්‍ය ස්වභාවය වැසීම ; සැඟවීම.- [වි.] ඇති වූ ; හටගත්.

සලදා [නා.ප්‍ර.] ඇඹරුම් ගල ;
දාගල.

සලදිය ප්ලවාංග (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගංගා ආදියෙහි පාවෙන සතුන්
හා ශාක හඳුන්වන නාමය.

සලනවා [ක්‍රි.] අ. සොලවනවා ;
වංචල කරනවා.- ආ. හලනවා ;
විසුරුවනවා.

සලප [නා.ප්‍ර.] අ. සස ලපය.- ආ.
සල්ලාපය ; සතුටු සාමිච්ඡි
කථාව.

සලපතර [වි.] ගල්පෝරු අතුරා සෑදූ
සමබ්ම ; ගල් ලෑල්ල.

සලපතර අපිච්ඡදය (පාරිභා.) [නා.]
විචිත්‍ර ආකාරයක් විදහාපාන
සෙසල ස්තරය.

සලපතල [වි.] ගල්ලෑලි අතුරන ලද.
සලපතල මළුව [නා.] ගල් පුවරු
අතුරන ලද වෛතස, විහාර
අභිගතය.

සල පිල [නා.] කඳු අසල හෝ කඳු
අතර තිබෙන තැන තැන ගල්
විසුරුණු යන්තම් බැවුම් සහිත
කන්ද.

සල පිළිමය [නා.] ගලින් නෙළු
ප්‍රතිමාව.

සලබයා [නා.] සමනලයකුට
සමාන පෙනුමක් ඇති (එහෙත්
නිශ්චල වූ කල පියාපත් සිරස්
ව නො තබාගන්නා) නියුණු
සිහින් ස්පර්ශක කෙළවරින්

යුත් රාත්‍රි කාලයෙහි පියාභින
පළඟැටි වර්ගයට අයත්
කෘමියෙක් ; රැ සමනලයා.

සලමුතු [වි.] වංචල බවින් මිදුණු ;
නිසල.

සලමුවා [වි.] ගලින් නෙළු ;
ශිලාමය.

සලම්පත් [නා.ප්‍ර.] වටාපත ;
විජිනිපත.

සලඹ, සලම [නා.ප්‍ර.] කුඩා ගිහිරි
ඇතුළු කොට සෙලවෙන විට
සියුම් මිහිරි නාදයක් ඇසෙන
සේ සෑදූ පා වළල්ල ; පා සලඹ ;
නූපුර ; විශේෂයෙන්, පත්තිනි
දෙවඟනගේ ආභරණය.

සලල [වි.] අ. වංචල ; සසල.-
ආ. මනහර ; ශෝභන.- [නා.ප්‍ර.]
අ. කාමුක ගතිය ; සල්ලාල
ස්වභාවය.- ආ. ඉත්තෑවා ;
ඉත්තෑ කුර.- ඇ. සෘජුබව.

සලලි [වි.] තරුණ ; බාල.

සලවට, සල්වට [නා.ප්‍ර.] ගල්තලාව ;
ගල්ලෑල්ල.

සලවනවා [ක්‍රි.] අ. සොලවනවා ;
හොලවනවා.- ආ. හළවනවා ;
වක්කරනවා.

සලසනවා [ක්‍රි.] යොදනවා ;
සම්පාදනය කරනවා ; පහසුකම්
සපයනවා.

සලසික (පාරිභා.) [වි.] ලසිකා සහිත වූ.

සලසික ප්‍රාවරය (පාරිභා.) [නා.] ලසිකා සහිත ආවරණය හෝ කෝෂය.

සලසික සන්ධි [නා.ප්‍ර.] නිදහසේ එහා මෙහා කළ හැකි සන්ධි ; සවේෂ්ට සන්ධි.

සලස්න [සල+අස්න] [නා.] ගලින් නෙළු ඇසනය ; ගල් අසුන.

සලා [නා.ප්‍ර.] අ. සුළිය ; රැල්ල.- ආ. මෙහෙ කරන්නා ; සේවකයා.

සලාක ක්‍රමය [නා.] භාණ්ඩ සීමාකොට සම ව බෙදා දෙන සැලැස්ම.

සලාකනය [නා.] අ. සලාක ක්‍රමයට බෙදා හැරීම ; සලාකයට යටත් කිරීම.- ආ. පුරුක් වශයෙන් වෙන්වීම ; බණ්ඩ වශයෙන් වැඩීම.

සලාකය [නා.] අ. උල ; කුර ; කුඩනනය.- ආ. ලියු කුසපත ; සිට්ටුව.- ඇ. හිමි කොටස ; හිමි ප්‍රමාණය.- ඇ. සලාකයට ලැබෙන ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය.- ඉ. සිට්ටු දානය ; සලාක දානය.

සලාකිනය (පාරිභා.) [නා.] මෝරන විට සිහින් වී, තනි ඇටයෙන් යුත් කොටසක් බවට හරස් අතට කැඩෙන කරලක්.

සලාගම [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කුලයක නාමය ; හලාගම.

සලාද [නා.ප්‍ර.] අ. අමුවෙන් ආහාරයට ගනු ලබන ලා කොළ පාට කොළ සහිත පැළෑටියක්.- ආ. එළවලු හෝ පළතුරු අමුවෙන් සකසා පිළියෙල කරන ආහාරයක්.

සලාව [නා.] උල ; ලෝහ කුර.

සලිත [වි.] සෙලවෙන ; කම්පාවෙන ; වලනයවෙන.

සලියෝටා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පස් ද, දිරාපත් දැව හෝ පිදුරු ආදී මතුපිට ඇතිවන දිලීර මොට්ටුව ; බිම්මල ; හත්ත.

සලිල [නා.ප්‍ර.] අ. ජලය ; දියරය.- ආ. (පාරිභා.) වා, පිත්, සෙම් නමැති තුන් දොස් අතරෙන් එකක් ; ශරීරයෙහි ඕෂස් සාර්ද්‍රය.

සලිලෝද්ගාරය [නා.] ජලය උඩට විසි කිරීම ; දිය නඟා විහිදු වීම.

සලිල [වි.] ලීලා සහිත ; මනෝඥ.

සලු [වි.] වලංගු ; පිළිගත හැකි අගයෙන් යුක්ත.

සලෙල [වි.] අ. ලීලා සහිත මනහර.- ආ. වංචල.

සලෙලු, සලලු [වි.] අ. විනෝදකාමී.- ආ. කාමුක ;

සල්ලාල ; අවිනිත ; රළු
පැවතුමෙන් යුත්.- [නා.ප්‍ර.]
තරුණයා ; කාමුක තැනැත්තා.

සල්ලුව (පාරිභා.) [නා.] ලුණු
බඳුන ; ලුණු කුප්පිය.

සල්ලුම (පාරිභා.) [වි.] ලෝමයෙන්
වැසුණු ; ලෝම සහිත.

සල් [නා.ප්‍ර.] අ. ශාලාව ; සල.- ආ.
ආපාණශාලාව ; වෙළෙඳ සැල.-
ඇ. ගල ; ශිලා ; පර්වත.- ඇ.
හැළිය ; භාජන.- ඉ. වස්තුව ;
ධනය ; සරුබව.- ඊ. රාශිය ;
සමූහ.- උ. සර්ම කලාපික
ශාකයක්.- සල බ.

සල්පයිටි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සල්පියුරස් අම්ලයේ ලවණය.

සල්පර් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අලෝහ
මූල ද්‍රව්‍යයක නාමය ;
ගන්දගම් ; ගන්ධක.

සල්පිල [නා.] අ. වෙළඳාම්පළ ;
වෙළඳ සැල.- ආ. භාණ්ඩ
වෙන්දේසි කර විකුණන ස්ථානය.

සල්ලකි [නා.ප්‍ර.] අ. එන්සාල් ;
එනසාල් ; ඉඳුසල් ; කරදමුංගු.-
ආ. ඉත්තැවා.

සල්ලය [නා.] අ. උල ; හුල ; කුර.-
ආ. හෙල්ලය ; ඊය.

සල්ල විධිය [නා.] ශල්‍ය කර්මය ;
සැත්කම.

සල්ලාපය [නා.] සතුටු සාමිච්චි
කථාව.

සල්ලාලයා [නා.] ස්ත්‍රීන් ඇසුරු
කිරීමෙහි ගිජු වූ තැනැත්තා ;
කාමභෝගී තැනැත්තා ;
කාමුකයා.

සල්ලිය [නා.] දැනට භාවිතයේ
නැති තඹ කාසියක් ; සතයෙන්
භාගය.

සල්ලේබ [වි.] කෙලෙස් තුනී
කරන ; කෙලෙස් සිඳලන ;
සැහැල්ලු.

සල්වඩම [නා.] යක්දෙස්සන් ඉණ
වටා අඳින රැලි සහිත ඇඳුම ;
ඉණ හඳය ; ඉණ වඩම.

සව [වි.] සර්ව ; සියලු.- [නා.ප්‍ර.]
අ. මළකඳ.- ආ. ශපථය.- ඇ.
ශ්‍රාවකයා ; සවුවා.- ඇ. වැගිරීම ;
ගැලීම.

සවග [නා.ප්‍ර.] අ. අග්‍ර ශ්‍රාවකයා ;
අගසවු.- ආ. හය දෙනෙකුගෙන්
යුත් කණ්ඩායම ; ෂබ්වර්ගිය ;
ජබ්බග්ගිය.

සවතිඳු [නා.ප්‍ර.] මුහුණු සයක් ඇති
දෙවිඳු ; කඳ කුමරු.

සවන [නා.] අ. සර්වඥයන්
වහන්සේ.- ආ. ඇසීමේ ඉන්ද්‍රිය ;
ශ්‍රවණේන්ද්‍රිය ; කන.- ඇ.
ඇසීම ; ශ්‍රවණය කිරීම.- ඇ.
වර්ණ සය.- [වි.] අ. සවැනි.-
ආ. ශාපකරන.

සවන් අකුරු [නා.ප්‍ර.] සර්වඥ
අංකුර ; බුද්ධාංකුරය ; බුදුබව

පතා පෙරුම්දම් පුරන්නා ; බෝසතාණන් වහන්සේ.	සවස්මානය [නා.] සවස් කාලය.
සවන් දෙනවා [ක්‍රි.] කන් දෙනවා ; ඇහුම්කන් දෙනවා ; අසනවා.	සවායුක (පාරිභා.) [වි.] වායු සහිත ; වායුව සමග.
සවන් රැස් [නා.ප්‍ර.] බුදු සිරුරෙන් විහිදෙන වර්ණ හයකින් යුත් රශ්මි ධාරාව.	සවායුකයා (පාරිභා.) [නා.] ඔක්සිජන් වායුව උපයෝගී කරගෙන ජීවත්වන ජනකයා.
සවරන්, සවරම් [නා.ප්‍ර.] අ. සැරසිලි සඳහා දිගට එල්ලෙන පරිදි සැකසූ රෙදි, කෙඳි, කඩදාසි ආදියෙන් සෑදූ සිහින් පටි.- ආ. ආහරණ විශේෂයක්.- ඇ. වාමර.- ඇ. සවරම් අතින් ගෙන කරන රඟපෑම.- ඉ. වාමර.	සවාරිය [නා.] අ. ගමන.- ආ. විනෝද ගමන.
සවරන් ගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.] රස්තියාදු වෙනවා ; රවුම් ගහනවා ; දඩාවතේ යනවා.	සවාසනා [වි.] සසර පුරුද්ද ඇති ; වාසනා ගුණ සහිත.
සවරිය, හවරිය [නා.] අ. කාන්තාවන් කොණ්ඩයට තබා බඳින අමතර කෙස්වැටිය.- ආ. ගව, බුරු ආදි සිව්පාවන්ගේ වලිගය අග ඇති කෙස් රොද.- ඇ. ඔෟෂධීය පැළෑටි වර්ගයක්.	සවැනිය [නා.] සර්වඥයන් වහන්සේ ; බුදුන් වහන්සේ.
සවර්ණ [නා.ප්‍ර.] අ. සමාන වර්ණ.- ආ. සමාන අකුරු.	සව් [වි.] තද ; ශක්තිමත් ; හැකියා සහිත.
සවවස් [නා.ප්‍ර.] මසුරුකම ; ලෝහකම.	සව් කරනවා [ක්‍රි.] ශක්තිමත් කරනවා ; හයි කරනවා.
සවස [නා.] අ. දවසේ අපරභාගය ; දිවා කල්හි පසු භාගය ; හවස.- ආ. හුස්ම ; සුසුම.- ඇ. ස්වකීය වාසස්ථානය.- ඇ. එක්ව වාසය ; සහවාසය.	සව් ගන්වනවා [ක්‍රි.] ශක්තිමත් කරවනවා ; බලය හෝ ශක්තිය වැඩි කරනවා.
	සව්ඥානක [වි.] සිතීමේ ශක්තිය ඇති ; හිතා මතා බැලීමේ ශක්තිය සහිත ; විඥානය සහිත.
	සව්තා [නා.ප්‍ර.] අ. සූර්යයා.- ආ. සොළොස් ගුහ මුහුර්තයන්ගෙන් එකක්.
	සවිදු [වි.] විදුලිය සහිත ; විද්‍යුල්ලතා ඇති.
	සවිද්දමා [වි.] ශ්‍රාවය සහිත ; සොටුදිය වැගිරීම් ඇති.

සවිධිපරාවර්තනය (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ටයක් මතට සමාන්තර
ආලෝක කදම්බයක් පතනය වූ
විට, එයට අයත් කිරණ
සියල්ලම එකම දිශාවකට
පරාවර්තනය වීම.

සවිත්ධවයා [නා.] සිත්දු දේශයේ
උපන් අශ්වයා ; සෛන්ධව
කුලයේ උපන් අශ්වයා.

සවිදලුණු [නා.ප්‍ර.] ඔෟෂධයක්
වශයෙන් ගන්නා ලුණු
වර්ගයක් ; සහිද ලුණු ; සජල
සෝඨියම් සල්පේට්.

සවිබල [වි.] කාය බල ඇති ;
ශක්තිමත්.

සවිහක්තික [වි.] බෙදීම් සහිත ;
නැවත විභාග කිරීම් සහිත.

සවිභා [නා.ප්‍ර.] බෙදීම ; කොටස්
කිරීම.

සවිය [නා.] අ. ශක්තිය ; ජවය ;
බලය ; හයිය.- ආ. හැකියාව.

සවිරාම [වි.] විරාම සහිත ;
නැවතීමක් ඇති ; නැවති
නැවතී පවතින ; අන්තරිත.

සවිරාමුව [නා.] එකම ප්‍රමාණයක
කියත් තල පමණක් සවි කළ
හැකි කියත් රාමුව.

සවිලනවා [ක්‍රි.] ශක්තිය
යොදනවා ; බලය තහවුරු
කරනවා.

සවිවර අස්ථිය (පාරිභා.) [නා.]
විවර සහිත ඇටය ; තෙතමන
උරාගන්නා ඇටය.

සවිවරතාව [නා.] සිදුරු සහිත බව.

සවිවර මෘදුස්ථරය (පාරිභා.) [නා.]
අක්‍රමික හැඩයෙන් යුත් අන්තර්
අවකාශ සහිත සෛල.

සවිවි [වි.] අ. අතරක් ඇති ; අතර
පිරිසිඳීමක් ඇති.- ආ. රැළි සහිත.

සවු [නා.ප්‍ර.] අ. ශ්‍රාවකයා ; ශිෂ්‍යයා.-
ආ. හැවිල්ල ; අවලාදය ;
ශාපය.- [වි.] සියලු ; සර්ව.

සවුක්කාරන් [නා.ප්‍ර.] අ. යවකාර
ලුණු.- ආ. ලුණු සබන්.

සවුක්කාලම [නා.] බිම හිඳ
ගැනීමේදී පාවිච්චි කරන
වර්ණවත් ගොරෝසු නූලෙන්
වියු පැදුරක් වැනි රෙද්ද.

සවුතුරු [සවි+උතුරු] [වි.]
සියල්ලෙන් උතුම් වූ ;
උත්තරිතර වූ ; සර්වෝත්තම.

සවුත්තු [වි.] තරක් වූ ; වැරදි ;
නුසුදුසු ; අසාර්ථක ; පහත්
මට්ටමක පවතින.

සවුදම, සවිදන් [නා.] විනෝදය හා
ශාන්තිය සඳහා සිදු කරන
ගැයුම් වැයුම් සහිත නැටුම්
විශේෂය.

සවුනේ, සවිනේ [නා.ප්‍ර.] දතයුතු
සියලු දේ ; බුද්ධඥාන ලත්
යථාවබෝධය.

සවුන් [නා.ප්‍ර.] අ. ශ්‍රවණය ; ඇසීම.
- ආ. ඉවත් කිරීම ; අස් කිරීම.

සවුන්දර [වි.] සුන්දර ; සොඳුරු ;
මනහර ; යහපත්.

සවු පැරුම් [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රාවක
පාරමිතාව ; ශ්‍රාවක බව සඳහා
පිරිය යුතු පාරමි ධර්ම.

සවුභාග්‍ය යෝග්‍ය [නා.]
සෞභාග්‍යය උදා කරන ග්‍රහ
යෝග්‍ය ; තක්ෂත්‍රයේ සත්විසි
නැකැත්වලට හිමි යෝග්‍ය
විසිහතෙන් එකකි.

සවුම [වි.] සෞම්‍ය ; මෘදු ;
මොළොක්.- [නා.ප්‍ර.] සෞම්‍ය
දිශාව ; උතුරුදිග.

සවුම දිග [නා.] උතුරු දිග ; අට
දිශාවලින් එකකි.

සවුමය [නා.] ඉස්ලාම් ධර්මයේ
එන උසස් ආගමික ව්‍යුහයක් වන
නෝමිබ් ඇල්ලීම.

සවු යුගය [නා.බහු.] ශ්‍රාවකයන්
දෙදෙනා ; ශ්‍රාවක යුවල.

සවුර [වි.] ශූර ; දක්ෂ ; සමත්.

සවුරග [වි.] අංග හතරකින් යුත් ;
චතුරංග.

සවුලකම් [නා.ප්‍ර.] වාටු කථාව ;
වාචාලකම ; දොඩමලුකම ;
අප්‍රිය කථාව.

සවුලයා [නා.] වාචාලයා ;
වාටුකාරයා.

සවුවන්තිය (කථා.) [නා.] අ.
ස්වස්තිය ; ශුභ සිද්ධිය ;
යහපත.- ආ. සියලු සම්පත්තිය ;
කෙනෙකු සතු සම්පත්තිය.

සවු සත් [නා.ප්‍ර.] සියලු
සත්ත්වයෝ ; සකල සත්ත්ව
වර්ගයා.

සවු සනිපා [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රාවක
සන්නිපාතය ; ශ්‍රාවකයන්ගේ
එක් රැස්වීම.

සවුහාල්, සවිහාල් [නා.ප්‍ර.] තාල
වර්ගයට අයත් සවු ගසේ බඩය
තලා ලබාගන්නා පිටියෙන් හෝ
මඤ්ඤොක්කා ආදී වෙනත්
පිටියකින් සපයා ගන්නා කුඩා
ඇට වර්ගය.

සවෘන්න (පාරිභා.) [වි.] නැට්ටක්
හෙවත් දණ්ඩක් සහිත.

සවෘන්න පත්‍ර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
නැට්ට සහිත කොළ.

සවේර [වි.] වෛර සහිත ;
වෛරය ඇති.

සව්, සවු [වි.] සියලු ; සකල ;
සර්ව.- [නා.ප්‍ර.] අ. මස්වල
තිබෙන සුදු පැහැති පටල
කොටස.- ආ. දුන්න ; වාපය.

සව් කඩදාසි [නා.ප්‍ර.] සැරසිලි
සඳහා ගන්නා විවිධ

වර්ණවලින් යුත් ඉතා තුනී සැහැල්ලු කඩදාසි වර්ගය.	සම්මතය [නා.ප්‍ර.] බුදුවරයකු විසින් හික්මවනු ලැබිය යුතු ශ්‍රාවකයා.
සම්මත [වි.] සියලු කැමැති දෑ දෙන ; කැමැති හැම දෙය ම දීමෙහි සමත්.	සම්මත [වි.] සියලු ආකාරයෙන් සැදුණු ; සර්වප්‍රකාරයෙන් සැරසුණු.
සම්මත [නා.ප්‍ර.] සම්මත පිසු කැඳ.	සම්මත [නා.] අ. සියලු සත්ත්වයා ; සකල ප්‍රජාව.- ආ. සියලු ශාස්ත්‍රය.
සම්මත [වි.] සර්ව කාලික ; හැම කාලයට ම අයත්.	සම්මත වාදය [නා.] දහනව වැනි සියවසේ සිදු වූ ශාස්ත්‍රීය වාදයක් ; තෝමස් මුහන්දිරම් ලියු 'ගංගාරෝහණ වර්ණනාවේ' සිව් වැනි පද්‍යයේ මුල් පාදයේ මාත්‍රාව යෙදුම පිළිබඳ ව ඇති වූ වාදය.
සම්මත [නා.ප්‍ර.] උත්සව අවස්ථාවක ශුභ ප්‍රාර්ථනය කොට කරන පානය හෝ පවත්වන දේශනය.	සම්මත, සම්මත [නා.ප්‍ර.] සියලු පිහිට ; හම්මත.
සම්මත [නා.ප්‍ර.] සම්මත කර සාදා ගැනෙන රස කැවිලි විශේෂයක්.	සම්මත [වි.] සියල්ලෙන් සරු වූ ; සරුසාර.
සම්මත [නා.ප්‍ර.] හැම පැත්තෙන් ම අවාරණය කරන ලද සෙනසුන.	සම්මත [නා.ප්‍ර.] සකල ශ්‍රීය ; සියලු සම්පත ; සකල චේශ්වරියය.
සම්මත [නා.ප්‍ර.] සියලු ආහරණ.	සම්මත [වි.] සැක ඇති ; සංශය සහිත.
සම්මත මිනිසුන් [නා.ප්‍ර.] සියලු පොළොව පාලනය කරන්නා ; මුළු මහත් පෘථිවිය රජයන්නා ; සක්විති රජතුමා.	සමූහ [වි.] ශේෂ සහිත ; ඉතිරියක් ඇති.
සමාග්‍රහණය [නා.] සූර්යග්‍රහණයේ දී හෝ වන්ද්‍ර ග්‍රහණයේ දී රාත්‍රි දකුණු දෙස සිටීම.	සමාග්‍ර [වි.] ග්‍රමය සහිත ; වෙනෙසකර ; මහත්සි.
සමාග්‍රණ [වි.] ව්‍යාප්තියක් සහිත ; මනා අකුරු ඇති.	සමීක් [වි.] ශ්‍රී සහිත ; සමාද්ධිමත් ; සරු ; සෞභාග්‍යවත්.
සම්මත [නා.] ධර්මය පිළිපදින්නා ; ශ්‍රාවකයා ; ගෝලයා.	

සශ්‍රීකත්වය [නා.] ශ්‍රී සහිත බව ;
සෞභාග්‍යවත් බව ; සරුබව.

සස [නා.ප්‍ර.] අ. භාවා ; සාවා.-
ආ. මුව විශේෂයක්.- ඇ.
සත්‍ය වචනය ; සබවස.- ඇ.
චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය.- ඉ.
සසය ; ධාන්‍ය.- ඊ. සාහසික
බව.- [වි.] ප්‍රශස්ත ; උසස්.

සසංක, සසඬික [නා.ප්‍ර.] සාවකුගේ
සලකුණ ඇත්තා ; වන්ද්‍යා.

සසංඛාරික, සසඬිකාරික [වි.]
අනුන්ගේ මෙහෙයවීම හෝ
පූර්ව ප්‍රයෝග සහිත ; සංස්කාර
සහිත.

සසංඥ [වි.] දැනීම ඇති ; සංඥාව
සහිත.

සසංශය [වි.] සැක ඇති ; සංශය
සහිත.

සසග, සසඟ [නා.ප්‍ර.සසග්]
එක්වීම ; සන්ධානය ;
සංසර්ගය.- [වි.] සමාන ; වැනි.

සසට [වි.] කලවම් ; හැනුණු ; මිශ්‍ර
වූ.

සසත [වි.] ශාස්ත ; සදාකාලික.

සසතදිටු [නා.ප්‍ර.] සාස්ත
දෘෂ්ටිය ; ආත්මය නිත්‍යය
සදාකාලිකය යන විශ්වාසය.

සසදර [නා.ප්‍ර.] භාවාගේ ලකුණ
දරන්නා ; වන්ද්‍යා.

සසනුලොම් [නා.ප්‍ර.] සත්‍යයනට
අනුලොම් වූ ඥානය.

සසදනවා [ක්‍රි.] සංසන්දනය
කරනවා ; යමක් හා සමාන
කරනවා.

සසමය [ස+සමය] [නා.ප්‍ර.] අ. තම
ආගම ; ස්වසමය.- ආ. ඡඩි
දර්ශනය ; දර්ශන ශාස්ත්‍ර හය.

සසම්ප්‍රයුක්ත [වි.] සම්ප්‍රයුක්ත ධර්ම
සහිත ; එක් ව යෙදුණු ධර්ම
ඇති.

සසම්භාර කාය [නා.ප්‍ර.] ප්‍රකෘති
ශරීරය ; කාය ප්‍රසාදය පවත්නා
ස්ථානය.

සසම්භාරත්වය [නා.] ප්‍රමාණය ;
සම්භාරය.

සසම්භාවී (පාරිභා.) [වි.] සැලසුම්
කිරීමකින් තොර ව සිදුවන ;
නිදහසේ සිදුවන ; අහඹු.

සසර [නා.] සංසාරය ; ස්කන්ධ
ධාතු ආයතනවල පිළිවෙළ
නො සිදු පැවැත්ම ; වූති
උත්පත්ති වශයෙන් භවයෙන්
භවයට යාම ; ජාති, ජරා, මරණ
නම් චක්‍රය.

සසරණ [සසර+අණ] [නා.ප්‍ර.]
සංසාර නමැති අර්ණවය ; සසර
නමැති මුහුද.

සසරද [නා.] (සාරජ්‍ය යනු
වාච්ඡාර්ථය) සඳ ; වන්ද්‍යා.

සසරබිරි [වි.] සසරට බිය වන ;
සසරට බිය ඇති.

සසරවිය [නා.ප්‍ර.] සංසාර නමැති
ව්‍යාධිය ; සසර නමැති රෝගය.

සසරහිම [නා.] සංසාරයෙහි සීමාව
හෝ අන්තය ; නිවණ.

සසරු [වි.] ශාඛාවලින් සරු ; අතු
පතරින් සරු.- [නා.ප්‍ර.] සසර
සැරි සරන්නා ; සංසාරයෙහි
නැවත නැවත ගමන් කරන්නා.

සසල [වි.] වංචල ; සෙලවෙන.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ඇස ; නේත්‍රය.-
ආ. වන්ද්‍රයා.- ඇ. හඬ ; මේස
නාදය.

සසලේ [නා.ප්‍ර.] අ. සස ලේඛාව ;
සස ලාංඡනය.- ආ. සඳුන්.

සසවිසාණ [නා.ප්‍ර.] සිදුවිය නොහැකි
දෙය.

සසාදර [නා.ප්‍ර.] සස ලකුණ
දරන්නා ; වන්ද්‍රයා.

සසාදාරණ නුවණ [නා.]
තථාගතයන් වහන්සේට
පමණක් ආවේණික වූ සය
වැදැරුම් නුවණ.

සසාධක [වි.] (පාරිභා.) (ගණිත.)
මූලික සංඛ්‍යාවක් නොවන ;
කොටස්වලින් යුත් ; මිශ්‍රිත.

සසාන [නා.ප්‍ර.] නිෂ්කාරණය ;
හේතුරහිත භාවය.

සසැඳිලි [නා.ප්‍ර.] එකට එකතු වී
දැනමුතුකම් හෝ උපදෙස් ලබා
ගැනීම ; අදහස් විමසීම.

සසි [නා.ප්‍ර.] සා ලකුණ ඇත්තා ;
වන්ද්‍රයා.

සසින [නා.] ආනුභාවය ; අනුභව.

සසිනවා [ක්‍රි.] තුනී කරනවා ;
අහිනවා.

සසිරි [වි.] සශ්‍රීක වූ ; සරුසාර වූ.-
[නා.ප්‍ර.] හාල් ඇටයෙහි නිවුඩු.

සසිරිකය [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය ලෝකය ;
දෙව්ලොව.

සසිරිබෝ [නා.ප්‍ර.] සච්ඡරියෙන්
වැඩුණු බෝධිය ; ශ්‍රී මහ
බෝධිය.

සසු [නා.ප්‍ර.] ශසනය ; ගොයම ;
ධාන්‍යය.

සසුන [නා.ප්‍ර.] අ. ශීල සමාධි ප්‍රඥා
යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂා පර්යාප්ති
වශයෙන් ඉගැන්වීම හා
ප්‍රතිපත්ති වශයෙන් පුහුණු
කරවීම.- ආ. ආණ්ඩුව.

සසුරයා [නා.] මස්සිනා ; සුහුරු
බඩු.

සසුරුවනවා [ක්‍රි.] සුරැකිව
තබනවා ; වසා දමනවා.

සස් [නා.ප්‍ර.] අ. සත්‍යය ; සත්‍ය
ක්‍රියාව.- ආ. ශසනය ; ගොයම්.

සස්කර, සස්කරු [නා.ප්‍ර.] ගොවියා ; සසා කරන්නා.	දරුණු.- [නි.] එක් ව ; සමග ; සහිත.
සස් කරනවා [ක්‍ර.] සත්‍ය ක්‍රියා කරනවා.	සහ ආධිපත්‍යය [නා.] (පාරිභා.) හවුල් අයිතිය ; රාජ්‍යයක් පිළිබඳ ඇති වූ හවුල් ආධිපත්‍යය.
සස්තන (පාරිභා.) [වි.] තන සහිත ; ක්ෂීරපායී ගණයට අයත් ; කිරි බී වැඩෙන.	සහකර [වි.] රශ්මි සහිත වූ.- [නා.ප්‍ර.] මී අඹ.
සස්පිළිවේ [නා.ප්‍ර.] සත්‍යය ප්‍රතිවේධය ; සත්‍ය අවබෝධ කිරීම.	සහකරුවා [නා.] අ. උදවුකරුවා ; උපකාරකයා.- ආ. සැමියා.
සසාක [නා.ප්‍ර.] රත්න විශේෂයක්.	සහකාර [වි.] එක් ව ක්‍රියා කරන ; සහාය වූ.
සසා මාරුව [නා.] කන්නයෙන් කන්නයට බෝග වර්ග මාරු කරමින් කරන වගාව.	සහකාර අංකුරය [නා.] දෙවනුව හටගත් පැළය ; උපශාකය.
සසාය [නා.] ගොයම ; පලදාව ; අස්වැන්න ; ධාන්‍යය.	සහකාර මුකුල [නා.] දෙවැනි පොහොට්ටුව.
සසා විද්‍යාව [නා.] ක්‍රමික ගොවිතැන් ශාස්ත්‍රය.	සහකාරයා [නා.] අ. එක් ව කටයුතු කරන්නා ; සහයෝගය දෙන්නා.- ආ. හවුල්කරුවා ; ස්වාමිපුරුෂයා.
සසා සමය [නා.ප්‍ර.] ධාන්‍යය පැහෙන කාලය ; අස්වනු කපන අවධිය.	සහකාරිය [නා.] අ. උපකාර කරන තැනැත්තිය.- ආ. භාර්යාව ; බිරිත්දැ.
සස්වදන් [නා.ප්‍ර.] සත්‍ය වචන.	
සස්සත [වි.] සදාකාලික ; හැම දා පවතින ; නිත්‍ය.	සහකුලකය (පාරිභා.) [නා.] අනෙක්තා සම්බන්ධයක් ඇති සමූහය.
සහ [නා.ප්‍ර.] අ. භාවා ; සසයා.- ආ. මිතුරා ; මිත්‍රයා.- ඇ. විපාකය ; ප්‍රතිවිපාකය.- ඇ. උදවුව ; සහයෝගය.- ඉ. බඩගින්න.- [වි.] සාහසික ;	සහක්‍රියාකාරකය (පාරිභා.) [නා.] එක්තරා වලනයක් ඇති කිරීමට සහාය වන ජේශියක්.
	සහග [වි.] වටිනා ; අගනා.

සහගත [වි.] අ. යුක්ත වූ ; සහිත.-
ආ. එක් ව යන ; එකතු ව ගිය.

සහ ගහනවා [ක්‍රි.] විපාක දෙනවා ;
පල දෙනවා ; කරන ලද වරදක්
සඳහා ස්වභාවයෙන් ම දඩුවම්
ලැබෙනවා.

සහගින්න, සාගින්න [නා.]
බඩගින්න ; ක්ෂුධාව.

සහගිය, සහගියා [වි.] සමග ගමන්
කරන්නාවූ ; එක් ව පවතින.

සහවරණය [නා.] සමග හැසිරීම ;
එක් ව ගමන් කිරීම.

සහවර සෛලය (පාරිභා.) [නා.]
(උද්භි.) පෙතේර නළයකට
යාව තිබෙන න්‍යෂ්ටියක් සහිත
සෛලයක්.

සහවරික [වි.] සමග හැසිරෙන ;
එක් ව හැසිරෙන.

සහවාරය [නා.] සමග පැවතීම ;
එක් ව හැසිරීම.

සහවිර්ණ [වි.] පුරුදු ඇති ;
පුරුදුකම් ඇති.

සහජ [වි.] අ. උත්පත්තියෙන් ම
උරුම වූ ; ජන්මයෙන් හටගත්.-
ආ. සමග උපන් ; එක් ව උපන්.

සහජතර [වි.] ඉබේ වැටහෙන
නුවණින් යුතු ; උපන්
දක්ෂතාවෙන් යුතු.

සහජත්වය (පාරිභා.) [නා.]
උත්පත්තියෙන් ම සිතෙහි

පහළ වෙන අදහස් සම්බන්ධ
ධර්මතාව.

සහජ බුද්ධික රේඛාව [නා.]
මොළය ඉදිරිපස සිට පසුපස
දක්වා යමින් එය සම කොටස්
දෙකකට බෙදන නිමිතය.

සහජවාදය (පාරිභා.) [නා.]
සම්පූර්ණයෙන් ම වැඩුණු
නොහොත් සම්පූර්ණවීමට
තිබෙන යම් අත්දැකීමක්
උපතේදී ම සිතෙහි ඇතැයි යන
මතය.

සහජවාහක රූප [නා.ප්‍ර.] මව්පිය
පරපුරේ හැඩහුරුකම ගතිගුණ
ආදිය නිර්මාණය කෙරෙන
ශක්තිය ගැබ්කොට ඇති රූප
කලාප.

සහජ සාධකය [නා.] ජන්ම
හේතුව.

සහජ ස්ථානය [නා.] ජන්ම
කේන්ද්‍රයෙහි තුන්වන ස්ථානය ;
සහෝදර ස්ථානය.

සහජාත [වි.] අ. එක්වර උපන් ;
එක්ව හටගත්.- ආ. ගුණයෙන්
මව්පියන්ට සමාන.

සහජීවනය [නා.] අ. එකට
ජීවත්වීම ; එක්ව වාසය.-
ආ. (පාරිභා.) අන්‍යෝන්‍ය
ප්‍රයෝජනය සඳහා ජීවියකු තුළ
තවත් ජීවියකු ජීවත්වීමෙන්
පවත්වනු ලබන හවුල් ජීවිතය.

සහජ්වියා [නා.] අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභය සඳහා එකට ජීවත් වන සත්ත්වයා.

සහතික [වි.] සත්‍ය වූ ; අනුමත කරන ලද ; ස්ථිර කරන ලද.

සහතික පත්‍රය [නා.] කිසියම් කරුණක් ගැන සහතික කිරීම ඇතුළත් පත්‍රිකාව ; විභාග, විවාහ හා මරණ ආදිය සනාථ කරමින් නිකුත් කරන ලියවිල්ල.

සහතික මිල [නා.] යම්කිසි නිෂ්පාදනයක් සඳහා නියත වශයෙන් ගෙවීමට සම්මත අවම මිල.

සහතිකය [නා.] කිසියම් කරුණක් ස්ථිර කිරීම සඳහා පවතින සාධකය.

සහන [වි.] අ. ඉවසන.- ආ. පහසුවක් ගෙන දෙන ; සැනසිල්ලක් ඇති කරන.- [නා.ප්‍ර.] අ. ඉවසීම.- ආ. සැනසිල්ල ; පහසුව ; අස්වැසිල්ල.- ඇ. එළිමහන.

සහන වැල්වය (පාරිභා.) [නා.] යන්ත්‍රයක පීඩනය වැඩි වූ විටක ඒ ප්‍රමාණය අඩු කිරීම සඳහා සවිකොට ඇති උපකරණය.

සහනශීල, සහනශීලී [වි.] ස්වභාවයෙන් ම ඉවසන ; ඉවසිලිවන්ත.

සහනාධාර [සහන+ආධාර] [නා.ප්‍ර.] සහනයක් වශයෙන් කරන ආධාර.

සහන් එළිය [නා.] එළිමහන් තන්හි ඇති මද එළිය.

සහන්යාය [නා.] එක දිගට ම එළිමහන පවතින සහන් බිම් පෙදෙස.

සහපිරිවර [වි.] පිරිවර සමග ; පිරිස සහිත.

සහප්‍රතිබද්ධ (පාරිභා.) [වි.] එකට බැඳීම සහිත වූ ; ප්‍රතිබද්ධය ඇති.

සහප්‍රවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] එක් ව පැවතීම ; සහජීවනය.

සහබද්ධ (පාරිභා.) [වි.] එකට බැඳුණු ; ගැළපුණු.

සහබන්ධනය (පාරිභා.) [නා.] සහ සංයුජතා බන්ධනය.

සහභාගය (පාරිභා.) [නා.] ව්‍යාපාරයක එක් හවුල්කරුවකුගේ දායක කොටස ; හවුල වශයෙන් ගෙවනු ලබන මුදල් හෝ අන් වස්තු ප්‍රමාණය.

සහභාගී [වි.] එක් ව හස්තය කරන ; හවුල් ; සහභාග.

සහභාවි (පාරිභා.) [වි.] එකට පවතින ; එකට යෙදුණු.

සහභිජාත [වි.] ලේ නෑ සම්බන්ධය ඇති පුද්ගලයන්ගේ සංසර්ගයෙන් උත්පත්තිය සිදුවන ; ඇවැස්ස.

සහභෝජිත්වය (පාරිභා.) [නා.]
දෙපක්ෂයට ම ප්‍රයෝජනවත්
පරිදි එක් ජීවියකු මතුපිට
අනෙක් ජීවියකු හෝ ජීවීන්
කිහිප දෙනෙකු ජීවත්වෙමින්
පවතින හවුල ; සහජීවිකතාව.

සහමතික [වි.] එක සමාන මතයක්
දරන ; අනුකූල.

සහමතිය [නා.] අනුකූලතාව ;
අදහස් සමබව.

සහයෝගය [නා.] උදව්ව ;
උපකාරය.

සහල [වි.] ඇවිලෙන ; ගිනිදැල්
සහිත.

සහලගර, සහලගුරු [නා.ප්‍ර.] ගිනි
සහිත අගුරු.

සහලා [නා.ප්‍ර.] අ. යාළුවා ;
සහායයා ; පුද්ගලයා.- ආ.
පුරුෂයා ; පුද්ගලයා.- [ක්‍රි.වි.]
ඉක්මනින් ; ශීඝ්‍රයෙන්.

සහලේ [වි.] සමාන ලේ ඇති ;
ලේ සම්බන්ධකම් ඇති.

සහල්, සාල් [නා.ප්‍ර.] වී ඇටයක
පොතු හෙවත් දහයියා
ඉවත්කොට ගුද්ධ කළ කල්හි
ඉතුරුවන ඇටය ; තණ්ඩුල ;
හාල්.

සහල්ල [නා.] රාක්කය.

සහවාසය [නා.] අ. එකට
ජීවත්වීම.- ආ. සංවාසය ;
මෙවුන්දම් සෙවීම.

සහවේදනය (පාරිභා.) [නා.]
සංවේදන මට්ටමෙන් පවතින
සවිඥානික ඒකත්වය.

සහස [නා.] දහස ; සහසුය ;
සහස්ස.- [නි.] වහා ; හනික.-
[වි.] සිනා සහිත.

සහසංයුජතාව (පාරිභා.) [නා.]
ඉලෙක්ට්‍රෝන දෙකක් හවුලේ
බෙදා ගැනීමෙන් පරමාණු
දෙකක් සංයෝජනය වීම.

සහසකර [නා.ප්‍ර.] දහසක් රශ්මි
ඇත්තා වන හිරු.

සහසා [නි.] වහා ; ඉක්මන් ;
හනික.

සහසාධක (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සමග
යෙදෙන සාධක.

සහසැස් [සහස්+ඇස්] [නා.ප්‍ර.]
දහසක් ඇස් ඇත්තා වන
ශක්‍රයා.

සහසි, සහසී [වි.] සැහැසි ; රොදු ;
නපුරු.

සහසුද්දෙන් [ක්‍රි.වි.] සම්පූර්ණයෙන් ;
කරුණු සහිත ව.

සහසුවර්ත (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ගුවන් විදුලි තරංග මිනුම්
ඒකකයක්.

සහසී [වි.] දහසකින් යුක්ත ;
දහසක් ඇති.

සහස්වත [වි.] සදාකාලික ; නිත්‍ය ;
ශාස්වත.

සහහොක් (පාරිභා.) [වි.]
බිජපත්‍රවල දාර බිජමුලය මත
තිබෙන.

සහා [නා.ප්‍ර.] අ. උපකාර ; උදවු.-
ආ. යහළුවා ; සහායකයා.

සහාධිපත්‍යය [නා.] අ. හවුල්
අයිතිය ; හවුල් පරමාධිපත්‍යය.-
ආ. මහල් නිවසක් ඇති එක්
නිවාසයක අයිතිය.

සහානුභූතිය [නා.] එකට එක් ව
රසාස්වාදනය කිරීම ; සමාන
අත්දැකීම.

සහාය [වි.] මිත්‍ර ; සමග
හැසිරෙන ; උපකාරී.- [නා.ප්‍ර.]
උපකාරය ; උදවුව.

සහායක [වි.] උපකාරක ;
උපස්ථම්භක.

සහායක කෝණය (පාරිභා.) [නා.]
උපකෝණය ; අනුකෝණය.

සහායක දිවුම (පාරිභා.) [නා.]
ක්‍රීඩා තරඟවලදී කණ්ඩායම්
වශයෙන් කඩින් කඩ දිවීම ;
රිලේ ධාවනය.

සහායකයා [නා.] උපස්තම්භකයා ;
යහළුවා ; මිත්‍රයා.

සහාදයා [නා.] සමාන හඳවනක්
ඇත්තා ; සමාන වින්දනයක්
ලබන්නා.

සහෝදරයා [නා.] අ. එක කුස
උපන් තැනැත්තා ; අයියා හෝ
මල්ලී.- ආ. වාමාංශිකයා.- ඇ.
හිතවතා ; මිත්‍රයා.

සළ [නා.ප්‍ර.] අ. ඊතලය ; සරය.-
ආ. කයිරාටිකයා ; කපටියා.- ඇ.
හොරකම ; කපටිකම ;
ඳවටිල්ල.- ඇ. ආචර්නය ;
සුළිය.- [වි.] ශය ; කපට ;
කෙරාටික.

සළායතනය [නා.] වක්ෂුරාදි
ආයතන සය ; ඡායායතනය.

සළාව [නා.] අ. දිය සුළිය ;
ආචර්නය.- ආ. සුළි සුළඟ.- ඇ.
සළුව ; සාටකය.

සළු [නා.ප්‍ර.] සාටක ; වස්ත්‍ර.- [වි.]
අ. අත් හරින ලද ; අත් හළ ;
ත්‍යාග කළ.- ආ. අගය ඇති ;
වටිනාකම ඇති.

සළුපිළි [නා.ප්‍ර.බහු.] රෙදිපිළි ;
ඇඳුම්.

සළුවඩන නිලමේ [නා.] මහනුවර
රාජ සමයෙහි රජතුමාගේ
ඇඳුම්-පැළඳුම් කටයුතු භාරව
සිටි නිලධරයා.

සා [නා.ප්‍ර.] අ. ගසක බෙදීගිය
ශාඛාව ; අත්ත.- ආ. ගස ; රුක.-
ඇ. හාවා.- ඇ. සවස ;
සන්ධ්‍යාව.- ඉ. හිඟ ; දුර්ලභ.-
ඊ. බඩගින්න ; ක්ෂුධාව.- උ.

හය ; සය.- උෟ. නැකතක
නාමය ; සා නැකත.- [නි.] අ.
පමණ ; ප්‍රමාණ ; තරම්.- ආ.
සමාන ; සදාශ ; බඳු ; වැනි.-
[වි.] බඩගිනි ඇති ; කුසගිනි
සහිත.

සාංකාව [නා.] අ. බලවත් සිත්
තැවුල ; කණගාටුව.- ආ.
සැකය ; කුකුස ; විවිකිච්ඡාව.

සාංකුශ [වි.] කොක්කක් සහිත.

සාංඝික [වි.] හික්මු සංඝයාට
අයත් ; සංඝගත ; සගසතු.

සාංදාවක (පාරිභා.) [වි.] දියවී ගලා
යන.

සාංදු [නා.ප්‍ර.] සඳුන් ; වන්දන.

සාංවත්සරික [වි.] සංවත්සරයකට
හෙවත් අවුරුද්දකට වරක්
සිදුවන ; අවුරුද්ද පිරෙන.

සාංසාරික [වි.] සංසාරය පිළිබඳ
වූ ; ජාති, ජරා, මරණ යන
අඛණ්ඩ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ වූ.

සාංසිද්ධික [වි.] අ. යමකට අනුරූප
ව උපන්.- ආ. ආශ්වර්යාත්මක
හෝ මහා පරිමාණ වශයෙන්
සිද්ධ වුණු.

සාකච්ඡාව [නා.] යම් කරුණක්
අරභයා පිරිසක් එකතු වී කරන
අදහස් හුවමාරුව.

සාකටිකයා [නා.] සකටයක් හෙවත්
කරත්තයක් පදවන්නා ;
ගැල්කරු.

සාකට්ඨ [වි.] සියලු ශාඛාවලින්
යුත් ; සියලු ශාඛාවන්ගේ ආශ්‍රය
කොට ඇති.

සාකන්ධ භාගය [නා.]

ක්ෂීරපායියාගේ පිටියුටරි දේහය
සමන්විත වී ඇති කොටස්
සතරින් එකක්.

සා කරනවා [ක්‍රි.] අ. දෙකක් හෝ
කී පයක් එකට සම්බන්ධ
කරනවා ; යා කරනවා.- ආ.
සම කරනවා ; සමාන කරනවා.

සාකල්ප [වි.] සාමාන්‍ය ; විශේෂ
නොවූ.

සාකල්‍ය [වි.] අ. සකල ; සම්පූර්ණ ;
සියලු.- ආ. සාමාන්‍ය ; විශේෂ
නොවූ.

සාකාංක්ෂාව [නා.] (තර්ක.)
එක් පදයකින් ඇති කළ
බලාපොරොත්තුව මුදුන්පත්
කිරීම සඳහා යොදන අන්‍ය වූ
පදය.

සාකාලුහුහු [නා.ප්‍ර.] පලාවර්ග සහ
ලුහු.

සාකූණිකයා [නා.] පක්ෂීන් මරා
මසට විකුණන්නා ; ලිහිණි
වැද්දා.

සාකුල [වි.] ආකුල වූ ; ඉඩක් නැති.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ඉතා තද නියඟය.-
ආ. අවු රශ්මිය වැඩි වේලාව.

සාකොප්ලාස්මය [නා.] පේශි
තන්තු අතර තිබෙන ප්‍රාක්
ප්ලාස්මය.

සාකොමියරය [නා.] පේශි
පටකවලට අයත් කෙදිනි (මඩල)
දෙකක් අතර ප්‍රදේශය.

සාකොලොමාව [නා.] (සත්ත්ව.)
පේශි තන්තුවක සංකෝචන
ද්‍රව්‍යය ආවරණයකොට තිබෙන
ඇදෙන සුළු කොපුව.

සාක්කි [නා.ප්‍ර.] අ. යම්කිසි
කරුණක් පිළිබඳ තත්ත්වය
පැහැදිලි කරන කරුණ හෝ
දෙය.- ආ. නඩුවකට අදාළ
යමක් ඇසූ දුටු බවට
උසාවියකට හෝ (වෙනත්
පරීක්ෂණ ස්ථානයකට) වාචිකව
හෝ ලිඛිතව කරන ප්‍රකාශය ;
සාක්ෂිය.

සාක්කි දෙනවා [ක්‍රි.] දන්නා වූ
යමක් ගැන (හෝ දන්නා බවට)
උසාවියකදී (හෝ වෙන යම්
විභාගයකදී) කරුණු කියනවා ;
සාක්ෂ්‍ය ඉදිරිපත් කරනවා.

සාක්කුව [නා.] අ. සුළු භාණ්ඩ
බහාගෙන යෑම සඳහා
ඇඳුමකට මහන පසුම්බිය වැනි

කොටස.- ආ. වී, හාල් ආදිය
දමන ගෝනිය, මල්ල හෝ රෙදි
උරය.- ඇ. හෘදයේ කර්ණිකාවට
පහළින් ඇති සන පේශිවලින්
සෑදුණු කුටීරය.

සාක්‍යසිංහ [නා.ප්‍ර.] ශාක්‍යයන්ට
සිංහයකු (අධිපතියකු) වූ
තැනැත්තා වන බුදුරජාණන්
වහන්සේ.

සාක්ෂර [වි.] අකුරු සහිත ; අකුරු
ඇති.

සාක්ෂරතාව [නා.] අක්ෂර
එකිනෙක පැහැදිලි ව වටහා
ගැත්මේ, කියවීමේ හා ලිවීමේ
දක්ෂතාව.

සාක්ෂාත් [වි.] තම ඇස් ඉදිරිපිට
පෙනෙන ; අවබෝධ කළ ;
ප්‍රත්‍යක්ෂ.

සාක්ෂි දරනවා [ක්‍රි.] යමක් විධිමත්ව
කර ඇති බවට සහතික
කරනවා ; එසේ සහතිකය ලියා
අත්සන් කරනවා.

සාක්ෂි නීතිය [නා.] සාක්ෂි ගැනීම,
දීම, සටහන් කිරීම, අගය කිරීම
ආදී කරුණු පිළිබඳ නීතිය.

සාක්ෂිය, සාක්ෂ්‍යය [නා.]
යමක් තහවුරු කරන සාධකය ;
නඩුවකට අදාළ යමක් ඇසූ දුටු
බවට උසාවියට කරන ප්‍රකාශය.

සාක්ෂ්‍යකාරයා [නා.] සාක්කි දෙන
තැනැත්තා.

සාධ [නා.ප්‍ර.] අ. පලා ; කොළවර්ග.-
ආ. මුව විශේෂයක්.

සාධා මණ්ඩපය [නා.]

මණ්ඩපාකාරව පැතිර ගිය අතු
සමූහය ; රුක් අතු සමූහය ;
රුක් අතු-පතරින් වැසුණු
මණ්ඩපාකාර ප්‍රදේශය.

සාධිණ [නා.ප්‍ර.] ගස ; වෘක්ෂය.

සාගත [වි.] ආහාර නැති.- [නා.ප්‍ර.]
කෑම හිඟය ; දුර්භික්ෂය.

සාගර [වි.] සාගර හා සම්බන්ධ ;
මහ මුහුදට අයත්.

සාගරධාරා [නා.ප්‍ර.] සාගරයක් තුළ
ඇඳි යන ජලකඳ ; දියවැල ;
සාගරික ප්‍රවාහය.

සාගරනෙමි [නා.ප්‍ර.] පොළොව ;
මේදිනිය ; මිහිතලය.

සාගරප්‍රවාහය [නා.] මුහුදු දිය
වැළ ; සාගරයෙහි ගමන් කරන
සැඩ දිය පහර.

සාගරමූල්හ [වි.] මුහුදෙහි අතරමං
වූ ; සාගරයෙහි මුලාවට පත්
වූ.

සාගරය [නා.] පෘථිවියෙහි පෘෂ්ඨ
ප්‍රමාණයෙන් වර්ග සැතපේම
දහතුන් කෝටියක් හෙවත්
70%ක් පමණ වසා සිටින අති
විශාල ලවණ ජලස්කන්ධය ;
සයුර ; සමුද්‍රය.

සාගර ලුණු [නා.ප්‍ර.] සාගරයෙන්
උපදනා ලුණු ; ලුණු වර්ග
පහෙන් එකක්.

සාගරවලය [නා.] සාගර වළල්ල ;
කවයක් වැනි සාගර තීරය.

සාගරවැටි [නා.ප්‍ර.] සාගර පත්ලේ
දිවෙන උස් බිම් තීරු ; සාගරික
කඳුවැටි.

සාගරවිද්‍යාව [නා.] සාගරය
පිළිබඳව විද්‍යානුකූලව කෙරෙන
අධ්‍යයනය.

සාගරවේදිකාව [නා.]
සාමාන්‍යයෙන් සම මට්ටමින්
යුක්තව සාගරපත්ලේ පවතින
පුළුල් උස් බිම් ; සාගරික සානු.

සාගරවේලා [නා.ප්‍ර.] මුහුදු වෙරළ.

සාගරාම්බු [නා.ප්‍ර.] සයුරු දිය ;
මුහුදු ජලය.

සාගරායමාන [වි.] අ. සාගරය
වැනි ; සාගරය මෙන් වූ.- ආ.
ගැඹුරු තිරසර ගුණයෙන් යුත්.

සාගරාවසීදනය [නා.] මුහුදෙහි දී
(යම් වස්තුවක්) ගිලීම හෙවත්
මුහුදු දියෙහි කිඳි යාම.

සාගරික, සාගරිය [වි.] මහමුහුදට
අයත් ; මුහුදු පිළිබඳ.

සාගරික දූපත [නා.] මහ සමුද්‍රය
පත්ලෙන් පැන නැගුණු දූපත ;
ප්‍රධාන ගොඩබිම් තටාකයකට
සම්බන්ධ නැති දූපත.

සාගරික දේශගුණය [නා.] විශේෂයෙන් මුහුදෙන් හමන පිරිසුදු සිසිල් සුළං හේතුවෙන් සෞම්‍යව පවතින දේශගුණය.

සාගරික වායුගුණය [නා.] සාගරයේ තද බලපෑමක් අයත් වන ප්‍රදේශයේ වායුවේ ස්වභාවය.

සාගරෝසය [නා.] සාගරයක් තුළ ම එක්දිශාවකට ගලා යන දිය කඳ ; දියවැල.

සාගරෝන්තාදය [නා.] මහ මුහුදින් නැගෙන ගම්හීර නාදය.

සාගලික නිකාය [නා.] ගෝඨාභය රජු සමයේ දක්ෂිණගිරි විහාරවාසීව වැඩ සිටි සාගල නම් තෙරුන් විසින් ඇති කරන ලද හික්ෂු නිකාය.

සාගින්දර [නා.ප්‍ර.] බඩගින්න ; කුසගින්න ; ක්ෂුධාව ; සාගින්න.

සාග්‍රක [වි.] (තුරු-ලතාවල පත්‍ර සම්බන්ධයෙන්) අග්‍ර හෙවත් තුඩු සහිත ; කෙටි තියුණු තුඩකින් කෙළවර වන.

සාඛකේතික [වි.] සංකේතය සම්බන්ධ, විභ්තය පිළිබඳ.

සාඛිබ්‍යදර්ශනය [නා.] කපිල සෘෂිවරයා විසින් බිහි කරන ලද දර්ශනය ; පටන්ගැන්ම හෝ අවසානයක් හෝ ලිඛිතයක් හෝ නැති පරමාත්මයා පිළිබඳ

වූ සියල්ලන් කෙරෙහි පැතිර පවත්නා චේතනා රහිත වූ ප්‍රකෘතිය අනුව ලොව පවතිය යන මතය මූලිකකොට පවතින දර්ශනය.

සාඛිගතය [නා.] සඛිගත වීම ; එකතුවීම.

සාඛිගාමික [වි.] සංගමයට, එකමුතුවීමට හෝ එක්රැස්වීමට සම්බන්ධ.

සාඛිගෝපාඛිග [වි.] ප්‍රධාන කොටස් සහ අනුකොටස් සහිත ; මූලික සහ අවශේෂ අඛිග සහිත.

සාඛිසාතික [වි.] මුළුමනින් ම විනාශකාරී ; සපුරා ඝාතනය කරන ; මාරාන්තික.

සාඛිසික [වි.] සංඝයාට අයිති ; සගසතු.

සාඛිසිකය [නා.] සග සතුකොට දුන් දෙය.

සාවියෝගය [නා.] ප්‍රයෝගකාරී වීම ; සාවද්‍ය මාර්ගයක් අනුගමනය කිරීම.

සාවිවල් ඇලිය [නා.] කොළඹ සිට හලාවත දක්වා වූ මසුන් අල්ලන මුහුදු ප්‍රදේශය.

සාප්ප [වි.] සරල වාදනයට සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] කණ්ඩායමක් එකතුව හුදු විනෝදය සඳහා

ශාස්ත්‍රීය බවින් තොරව
යෙදෙන නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම්
කාර්යය.

සාධකය [නා.] අ. සඵල ; උඩුකය
වසා පොරවන වස්ත්‍රය.- ආ.
අමුඩය.

සාධාව [නා.] ගෙයකට සමීපව
සාදා ඇති කුඩා මඩුව.

සාධුව [නා.] ශය්‍යාව ; කපටිකම.

සාධුවා [නා.] සීඝ්‍රම කරන
තැනැත්තා ; හානි තැනැත්තා.

සාධෝප [වි.] ආධෝප බැවින්
යුතු ; සාධම්බර.

සාධෝපය [නා.] අ. ආධෝප
සහිත බව ; උදාරම්බව.- ආ.
දැඩිගතිය (ලෙඩක) උත්සන්න
තත්ත්වය ; උග්‍රබව.- ඇ.
උච්චාරණයට අපහසු, සුකුමාර
නොවන භාෂා ශෛලිය.- ඇ.
සම්භාවනාව ; උසස්බව.- ඉ.
උකුගතිය.

සාධිටම් [නා.ප්‍ර.] පැරණි යුද
සන්නාහවලට අයත් ඇඳුමක්.

සාධිචුව [නා.] අ. හිලචුව ;
ප්‍රතිඋපකාරය.- ආ. ව්‍යාජ
ස්තූතිය ; බොරු වර්ණනාව.

සාධේය්‍ය [වි.] කපට ; නැති ගුණ
ඇති සේ හඟවන.

සාධේය්‍යය [නා.] කපටිබව ; නැති
ගුණ ඇති සේ ඇඟවීම.

සාධ [නා.ප්‍ර.] අ. ඇනුම්පද ;
උපහාසාත්මක කියුම්.- ආ.
උසුළුවිසුළු ; කවටකම්.- ඇ.
සම්ප්‍රදාය ; හිස්වදන්.

සාධම්බර [වි.] ආධම්බරයෙන්
යුත් ; දර්ප සහිත ; ගර්වය හා
මානය මිශ්‍රිත හැඟීමෙන් යුක්ත.

සාණ [නා.ප්‍ර.] අ. හණකෙඳි.- ආ.
හණ කෙඳිවලින් වියන ලද
රෙද්ද.- ඇ. වි ඇට 120ක බරින්
යුත් පුරාණ මිනුම් ක්‍රමයක්.

සාණත්තික [වි.] ඇණවිම් සහිත ;
මෙහෙයවීම් ඇති.

සාණි [නා.ප්‍ර.] කඩතුරාව ; තිරය.

සාණිපාකාරය [නා.] ප්‍රාකාරයක්
මෙන් සිටින්නට ඇල්ලූ තිරය ;
වටතිරය ; වටකර අඳිනු ලබන
කඩතුරාව.

සාණෝල්ලේඛනා [නා.ප්‍ර.] ආයුධ
මුළුතත් කිරීම, මැණික් ගල් හැඩ
ලීම ආදිය සඳහා හණ ගලෙහි
ඉලීම.

සාක [වි.] අ. මිහිරි ; ප්‍රිය ; සුව
ඵලවන.- ආ. විනාශ වූ ; නාස්ති
වූ.- ඇ. දෙන ලද ; දුන්.-
[නා.ප්‍ර.] සැපය ; සුවය.

සාකච්චකාරි [වි.] නො නැවති
ක්‍රියා කරන ; අඛණ්ඩව ක්‍රියා
කරන.

සාකතිය [නා.] නිෂ්ක්‍රියතාව.

සාකතාය [නා.ප්‍ර.] නිරන්තර
භාවය ; අඛණ්ඩ භාවය.

සාකන්ව [වි.] අ. නිෂ්ක්‍රිය.- ආ. අවිච්ඡින්න ; අබණ්ඩ ; සතත.

සාකන් [නා.ප්‍ර.] කිතු දහමට අනුව දෙවියන් වහන්සේට විරුද්ධ වූ දුෂ්ට බලවේග කෙරෙහි අධිපතිකම් කරන්නා ; යක්ෂයා.

සාකභාවය [නා.] සුවය ; සැපවත් බව ; ප්‍රියභාවය.

සාකරූප [නා.ප්‍ර.] ප්‍රිය රූප ; මිහිරි සුව දෙන රූප.

සාකැන් [නා.ප්‍ර.] සමාන ස්ථානය ; ප්‍රමාණ බිම් කොටස.

සාති [නා.ප්‍ර.] විනාශය ; වැනසීම.

සාතිශය [වි.] ඉතා අධික ; අතිමහත් ; බොහෝ.

සාකුම්මයා [නා.] සාමාන්‍යයෙන් අපත්‍ය වූ පාන, ආහාර, විහරණ හා බෙහෙත් යන සතර නිතර නිතර ගැනීමේ හේතුවෙන් ඒවාට පථ්‍ය භාවය ලත් තැනැත්තා.

සාත් කරනවා [ක්‍රි.] අවබෝධ කරනවා ; සිද්ධ කරනවා ; වටහා ගන්නවා.

සාත්තවාසි [නා.ප්‍ර.] තවලමෙහි වසන්නා ; ගැල් නායකයා හා එක්ව යන වෙළඳ සමූහය ; සාත්තුව සමඟ සිටින අවශේෂ පිරිස.

සාත්තු [වි.] තවලම් හා සම්බන්ධ ; ගැල් හා සම්බන්ධ.

සාත්තුව [නා.] අ. දුබලයකු රැකබලා ගැනීම.- ආ. දුබලයකුට කරන සත්කාරය.

සාත්ථ [වි.] අර්ථ සහිත.- [නා.ප්‍ර.] තවලම් ; ගැල් කණ්ඩායම්.

සාත්ම [වි.] අ. තමාට අයත් ; ස්වකීය වූ.- ආ. ආත්ම සහිත ; ආත්මය හා සමාන.- අ. යමකුට අපථ්‍ය වූ ආහාර පාන විහරණ බෙහෙත් යන සතර නිතර සේවනය කිරීමෙන් පත්‍ය බවට පත් වන ; තුන් දොසට හිතකර.

සාත්වික [වි.] සත්ත්ව ගුණයෙන් හටගත් ; සත්ත්ව ගුණයෙන් යුත්.

සාත්වික අභිනය [නා.] නෘත්‍යයේ දී මුහුණේ ස්වරූපය කටහඬ ආදිය වෙනස් කිරීම මඟින් සිදුකරන භාව ප්‍රකාශනය.

සාත්විකය [නා.] සත්ත්ව ගුණයෙන් මඬනා ලද රජස් තමස් දෙකෙන් යුත් අහංකාරය.

සාථලික [වි.] ශාසනය සැහැල්ලු ලෙස සලකන ; ශාසනය ලිහිල් කොට සිතන.

සාද [වි.] යහළු ; මිත්‍ර ; සුහද ; හාද.- [නා.ප්‍ර.] ප්‍රියසම්භාෂණ ; මිතුරුහමුව.

සාදකපේශිය [නා.] ඇතැම් පක්ෂීන් කෝටුවක් මත ලගින අවස්ථාවල දී එය

ඩැහැගැනීමට පා ඇඟිලි
හසුරුවන පේශිය.

සාදනවා [ක්‍රි.] අ. යම්කිසි දෙයක්
තනනවා ; නිෂ්පාදනය
කරනවා ; ගොඩ නගනවා.- ආ.
සිදු කරනවා ; ඇති කරනවා.-
ඇ. කෑම ආදිය පිළියෙළ
කරනවා ; උයනවා.

සාදර [වි.] ආදර සහිත ; ආදරයෙන්
යුතු.

සාදා දෙනවා [ක්‍රි.] අ. සිද්ධ කර
දෙනවා ; ඇතිකර දෙනවා ;
සලසා දෙනවා.- ආ. අල්ලා
දෙනවා ; යටත් කර ගැනීමට
උදවු වෙනවා.

සාදියන [නා.ප්‍ර.] ඉවසීම ; ඉවසා
සිටීම.

සාදිලිංගම් [නා.ප්‍ර.] වූර්ණ කොට
සායම් වශයෙන් භාවිත කරනු
ලබන රත් පැහැති බනිජ
විශේෂයක්.

සාදිනව [වි.] ආදිනව සහිත ;
එලව්පාක සහිත වූ.

සාදුක [නා.ප්‍ර.] බඩගිනි වේදනාව ;
ආහාර නොමැතිකමින් ඇති
වන දුක.

සාදුකාරය, සාධුකාරය [නා.] සාදු
යන හඬ ; ආගමික කටයුතුවල
දී ශ්‍රද්ධාවෙන් යුතු ව බෞද්ධ
බැතිමතුන් නංවන හඬ.

සාදාශ්‍ය [වි.] සමාන ; බෙහෙවින්
අනුරූප වූ ; සමාන බවකින්
යුතු වූ.

සාදාශ්‍ය උක්තිය [නා.] සමාන
කොට කීම ; උපමාව.

සාදාශ්‍ය මූලික [වි.] සමානකම්
ඇති ; ආනුෂංගික.

සාධක [වි.] අ. උදාහරණ කොට
ඇති ; හේතු වසයෙන් පවතින ;
නිදසුනක් ලෙස.- ආ. සිද්ධ
කරන ; සිදුකරන.- ඇ. සාක්ෂි
සපයන ; සාක්ෂි සම්බන්ධ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. උදාහරණ ; නිදසුන්.-
ආ. සිද්ධ කිරීම ; සිදුකිරීම.- ඇ.
(පාරිභා.) එකට වැඩි කළ විට
අවශ්‍ය සංඛ්‍යාව උපදවන
සංඛ්‍යා දෙකකින් හෝ වැඩි
ගණනකින් හෝ එකක්.- ඇ.
(නීති.) පිළිගත හැකි නීතිමය
කරුණු.

සාධක ප්‍රමේයය [නා.] ගණිතයෙහි
එකට වැඩි කළ විට අවශ්‍ය
සංඛ්‍යාව උපදවන සංඛ්‍යා
දෙකකින් හෝ වැඩි ගණනකින්
එකක් නිවැරදි යැයි ඔප්පු කර
ඇති ප්‍රකාශය.

සාධන [වි.] අ. සිද්ධ කරන ;
සිදුකරන ; ඇති කරවන ;
උපදවන.- ආ. හේතු වන ;
උපකාරී වන ; දක්වන ;
ගෙනහැර පාන.

සාධනතාව [නා.] යමක් සනාථ
කිරීමට කරුණු ගෙනහැර පෑම.

සාධන පත්‍රය [නා.] විධිමත්
ලියවිල්ල ; ලේඛනය.

සාධනය [නා.] අ. සිදු කිරීම ; ඇති
කිරීම ; දැක්වීම ; ඉදිරිපත්
කිරීම.- ආ. යමක් සනාථ කිරීමට
දක්වන නිදසුන.- ඇ. දෙවියන්ට
බල කිරීම ; යම් අපේක්ෂාවන්
පිරිමසා ගැනුම සඳහා
දෙවියන්ට බල කිරීමේ පුරාණ
භාරතීය ක්‍රමය.

සාධනාභාස [නා.ප්‍ර.] හේතුවක්
මෙන් පෙනුණ ද, සාධාරණ
හේතුවක් වශයෙන් පිළිගත
නොහැකි කරුණ ; අයහපත්
හේතුව.

සාධනීය [වි.] අ. සාදා දෙන්නා
වූ ; සිදු කරදෙන.- ආ. ඔප්පු
කළ යුතු ; සනාථ කරන.

සාධාරණීකරණය [නා.] සිතෙහි
උත්කෘෂ්ට හැඟීම් මාත්‍රයක්
ඇතිකර ගැනීම ; තමා
බලාපොරොත්තු වන
උත්කෘෂ්ටත්වය ලැබිය හැකි
යැයි විශ්වාස කිරීම.

සාධර්මිකතාව [නා.] සමයක්
දෘෂ්ටිය ; ලෝකයා පිළිගත්
මතය.

සාධර්මය [වි.] සමාන ධර්මයකින්
යුතු වූ බව ; සමාන බවකින්
යුත් වූ.- [නා.ප්‍ර.] සමාන
ධර්මය ; සමාන බව ;
සමානත්වයෙන් යුතු න්‍යාය.

සාධාරණ [වි.] අ. බොහෝ දෙනාට
පොදු වූ ; සමාන වූ.- ආ. යුක්ති
සහගත ; පක්ෂපාතීත්වයෙන්
තොර ; අසාධාරණ නොවූ.-
[නා.ප්‍ර.] බොහෝ දෙනාට පොදු
වූව ; යුක්ති සහගත බව ;
අපක්ෂපාතීත්වය.

සාධාරිත [වි.] පොදු බවට පත් කළ.

සාධික [වි.] අධිකයක් සහිත ;
අධිකයෙන් යුතු.

සාධිකාර [වි.] වටිනාකමකින් යුතු ;
පිළිගැනීමකින් යුතු.

සාධිත [වි.] සිද්ධ කළ ; සිදුකරන
ලද ; ඇති කළ.

සාධිත්‍රය [නා.] උපකරණය.

සාධු [වි.] යහපත් ; උතුම්.

සාධුජනයා [නා.බහු.] යහපත්
ජනයා ; සත්පුරුෂ ජනයා ;
සජ්ජනයා.

සාධුවරයා [නා.] ඉතා උතුම්
පුද්ගලයා ; උතුම් වූ වර්යාවක්
ඇති ශාන්ත පුද්ගලයා ; මනා
පැවැත්මකින් යුත් තැනැත්තා.

සාධ්‍ය [වි.] අ. සුව කළ හැකි ;
සනීප කළ හැකි ; අසාධ්‍ය
නොවන.- ආ. ඔප්පු කළ හැකි.-
ඇ. සිදුකළ යුතු ; සිද්ධ කටයුතු ;
සාධනය කටයුතු.

සාධ්‍යතාවාදය (පාරිභා.) [නා.]
අවසාන හේතුව පිළිබඳ

ධර්මය ; ලොව ඇති තාක් දෙය පරමාර්ථයක් උදෙසා පවත්නේය යන දහම ; අවසාන අරමුණ පිළිබඳ දහම.

සාධාරණ [නා.] අ. සිදු කළ දෙය ; සිද්ධ කටයුතු දෙය.- ආ. සුවකළ හැක්ක ; අසාධාරණ නොවූව.- ඇ. (පාරිභා.) අරමුණ ; අභිප්‍රාය.- ඇ. අවසානය ; අවිනිශ්චය.

සානය [නා.] වී ඇට විස්සක බර මෙන් හය ගුණය හෙවත් කළඳෙන් හතරෙන් තුන් පංගුවක් වන පුරාණ මිනුම් ප්‍රමාණයකි.

සානවා [ක්‍රි.] සී සෑම කරනවා ; නගුලෙන් කුඹුරක පස බුරුල් කරනවා ; හානවා.

සානුකම්පික [වි.] අනුකම්පා සහගත ; අනුකම්පාවෙන් යුත් ; දයාවෙන් යුත්.

සානුබණ්ඩනය (පාරිභා.) [නා.] අනුබණ්ඩිකා ඇති වීම.

සානුබණ්ඩික (පාරිභා.) [වි.] අනුබණ්ඩිකා සහිත ; අනුබණ්ඩිකා වලින් යුත්.

සානුව [නා.] තැන්නක් බවට පත් ව ඇති උස් භූමි භාගය ; උස් සමබිම ; දළබැවුමෙන් යුත් උස් භූමි භාගය.

සාන්ත [වි.] සන්සුන් ; දැමුණු ; හික්මුණු.

සාන්තනය (පාරිභා.) [නා.] අවිච්ඡින්නතාව ; අඛණ්ඩ භාවය.

සාන්තිය [නා.] අ. සෙන ; සුවය.- ආ. අපල උපද්‍රව දුරු කිරීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික අභිවාරාත්මක කටයුතු ආශ්‍රයෙන් කරන සෙත් පැතීම ; ශාන්ති කර්මය.

සාන්ද්‍ර [වි.] සන වූ ; එකට කැටි වූ ; උකු.

සාන්ද්‍ර අම්ලය (පාරිභා.) [නා.] සන වූ, එකට කැටි වූ අම්ලය ; සනීභූත වූ අම්ලය.

සාන්ද්‍රණය (පාරිභා.) [නා.] පරිමා ඒකකයක් තුළ තිබෙන ප්‍රමාණය ; පරිමා ඒකකයක තිබෙන අණුවල හෝ අයනවල හෝ සමානුපාතය.

සාන්ද්‍රිත [වි.] උකු කළ ; සාන්ද්‍රණය වැඩි කළ.

සාපරාධී, සාපරාධී [වි.] අපරාධ පිළිබඳ ; අපරාධයක් වන ; අපරාධ ගණයට වැටෙන.

සාපරාධී කුමන්ත්‍රණය [නා.] සාපරාධී වන කුමන්ත්‍රණය ; අපරාධයක් කිරීමට කරන කුමන්ත්‍රණය.

සාපරාධී තර්ජනය [නා.] අපරාධ ගණයට වැටෙන තර්ජනය ; අපරාධ සම්බන්ධයෙන් වන තර්ජනය.

සාපිපාසය [නා.] බඩගින්න සහ
තිබහ ; කුසගින්න සහ පවස.

සාපේක්ෂ [වි.] අන්‍යෝන්‍ය
සම්බන්ධකමින් බැඳී පවත්නා ;
සම්බන්ධකම් සහිත ; ස්වාධීන
නැති ; තුලනාත්මක.

සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාව (පාරිභා.)
[නා.] වායුවේ ඇති ජලවාෂ්ප
ප්‍රමාණය ඒ උෂ්ණත්වයේ දී ම
සන්නාස්ත කිරීමට අවශ්‍ය
ප්‍රමාණයට දක්වන අනුපාතය.

සාපේක්ෂතාවාදය (පාරිභා.) [නා.]
විශ්වය පිළිබඳව අයිත්ස්ටයින්
ඉදිරිපත් කළ භෞතික
විද්‍යාත්මක මතය ; ප්‍රකෘතිය
පිළිබඳ වූ විශ්ව සාධාරණ
නියමයක් ; සියලු ඒකාකාර
වලිතය සාපේක්ෂ යැයිද,
ආලෝකයේ ප්‍රවේගය නිත්‍ය
යැයිද, අවකාශ කාලය යනු
චතුර්මාන සන්නතියක් යැයිද
ප්‍රකාශ කරන මතය.

සාප්පුව [නා.] නා නා වර්ගයේ
වෙළඳ භාණ්ඩ විකුණන වෙළඳ
සැල ; රෙදිපිළි ආදී භාණ්ඩ
විකිණීම සඳහා තබා ඇති
වෙළඳ ශාලාව.

සාඵලය [නා.] සඵල බව ; එල
සහිත බව ; සාර්ථක භාවය.

සාම [නා.ප්‍ර.] අ. චතුර්වේදයෙන්
එකක් ; පව් නසාලීම ගැන
ප්‍රබන්ධිත ස්තෝත්‍රවලින් යුක්ත

වේද ග්‍රන්ථය.- ආ. කුඩා
මුව වර්ගයක්.- ඇ. අවුලක්
නැති බව ; සන්සිඳීම ;
කලකෝලාහල ආදියෙන්
තොර බව.- ඇ. මඳක් කළු
පැහැය ; ශ්‍යාම වර්ණය.- ඉ.
හල්, රුක් හෝ ඉරමුසු යන
ශාක.

සාම කලාපය [නා.] දෙරටක්
අතර ඇති කිසියම් ගොඩබිම්
හෝ සාගර හෝ ප්‍රදේශයක්
සම්බන්ධයෙන් ආරාචුලක්
ඇති නොවීම පිණිස දෙරට
අතර ඇති කර ගන්නා ලද
සාම ගිවිසුමක් මඟින් නම්
කරනු ලබන ප්‍රදේශය.

සාමකාමී [වි.] ආරාචුල් ඇතිකර
ගැනීමට අකමැති ; සාමය
කැමති ; එකමුතු බව අපේක්ෂා
කරන.

සාම ගිවිසුම [නා.] යම්
කරුණක් සාමකාමීව සාකච්ඡා
මාර්ගයෙන් විසඳා ගැනීමේ
පිළිවෙළක් සඳහා ඇති කරගනු
ලබන ගිවිසුම.

සාමග්‍රිය [නා.] සමගිය ; එකමුතු
බව ; සමඟිභාවය.

සාමනේර [නා.ප්‍ර.] සම්බුද්ධ
ශාසනයෙහි පැවිදිව උපසම්පදාව
නොලැබූ හික්ෂු නම.

සාමනේරිය [නා.] සම්බුද්ධ
ශාසනයෙහි පැවිදි ව
උපසම්පදාව නොලැබූ හික්ෂුණිය.

සා මඩුල්ල [නා.] වෘක්ෂයක ශාඛා මණ්ඩලය ; අතුපතර.

සාමදානය [නා.] සාමය, සමගිය ඇතිකර ගැනීම.

සාමදාන විනිශ්චයකාර, සමාදාන විනිශ්චයකාර [නා.ප්‍ර.]

අධිකරණ බලතල රහිත නිල නාමයක් ; වගකිව යුතු ලියකියවිලි ආදිය සහතික කිරීම සඳහාත් සාමය රැකීම සඳහාත් රජයෙන් ඇතුළු ප්‍රභූන්ට දෙන ගරු නාමයක්.

සාමන්ත [වි.] අ. ආසන්න ;

අසල්වැසි ; ළඟපාත.- ආ. ප්‍රාන්තයක් පාලනය කරන ; ප්‍රධාන රජතු යටතේ කුඩා ප්‍රදේශයක් පාලනය කරන.- ඇ. (පාරිභා.) අවයවයක නෙත්තියෙහි තිබෙන.

සාමන්තයා [නා.] මධ්‍යම පාලනයට යටත්ව ප්‍රදේශයක් පාලනය කරන්නා ; ප්‍රාන්තයක් ආණ්ඩු කරන්නා.

සාමන්ත රාජ්‍යය [නා.] අධිරාජ්‍යයකට යටත් වූ රාජ්‍යය ; යටත් රාජ්‍යය.

සාම මණ්ඩලය [නා.] අනවශ්‍ය ලෙස නඩු මඟට බැසීම වැළැක්වීම සඳහා පිහිටුවා ඇති මණ්ඩලයක් ; සුළු ආරාධුල් විසඳනු ලබන මණ්ඩලය.

සාමය [නා.] අ. එකමුතු බව ; සාමකාමී බව ; සමාදානය ; කලකෝලාහල ආදියෙන් තොර බව.- ආ. ආම සහිත බව ; නොදිරු ආහාර සම්බන්ධයෙන් කියැවේ.

සාමයික [වි.] අ. ඒ ඒ සමයට අයත් ; ඒ ඒ කාලපරිච්ඡේදයට උචිත ; කාලානුරූප.- ආ. (පාරිභා.) කලින්කල සිදුවන ; වරින් වර ඇති වන.

සාම විනිසුරු [නා.ප්‍ර.] සාමදාන විනිශ්චයකාරයා.

සාමාජික [වි.] සමාජයට අයත් ; සමාජය පිළිබඳ හෝ ඒ හා සම්බන්ධ.

සාමාජිකත්වය [නා.] සමාගමකට හෝ සංවිධානයකට හෝ සාමාජිකයකු ලෙස සම්බන්ධ වීම නිසා ලැබෙන අයිතිවාසිකම.

සාමාජික මුදල [නා.] තමා බැඳී සිටින සමාගම් ආදියකට සාමාජිකයකු වශයෙන් ගෙවිය යුතු මුදල.

සාමාජිකයා [නා.] අ. සමිති සමාගම් හෝ කිසියම් සංවිධානයකට හෝ අයත් තැනැත්තා.- ආ. යම්කිසි ව්‍යාපාරයක කොටස්කරුවකු වශයෙන් බැඳුණු තැනැත්තා.

සාමාන්‍ය [වි.] අ. සියල්ලන්ට ම අයත් ; පොදු ; විශේෂ නොවූ.-
ආ. (පාරිභා.) සරල ; සුළු .

සාමාන්‍යකරණය (පාරිභා.) [නා.] සිද්ධි කිහිපයක් පමණක් පදනම් කරගෙන බැස ගන්නා පොදු නිගමනය.

සාමාන්‍ය ජැක්කට (පාරිභා.) [නා.] සාමාන්‍ය බරක් එසවීමේදී භාවිත කරනු ලබන මෙවලමක්.

සාමාන්‍ය තාපය [නා.] දවසේ මධ්‍ය තාපය ; සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය.

සාමාන්‍ය කුලාව (පාරිභා.) [නා.] පොදුවේ ඕනෑම භාණ්ඩයක් කිරා බැලීමට උපයෝග කර ගන්නා තරාදිය.

සාමාන්‍ය දාමවක්‍රය (පාරිභා.) [නා.] සුනම්‍ය සමජාතීය නූලක් දෙකෙළවරින් ආධාර දෙකක නිදැල්ලේ එල්ලු විට ගුරුත්වයේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා පිහිටන පොදු වක්‍රය.

සාමාන්‍ය ද්‍රව මානය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රවවල විශිෂ්ට ගුරුත්වය මැනීම සඳහා භාවිත කරන පොදු උපකරණයක්.

සාමාන්‍ය නියෝගය [නා.] විශේෂ නොවන අණ ; පොදු නීතිය.

සාමාන්‍ය පදය (පාරිභා.) [නා.] විශේෂ නොවන පදය ; පොදු වූ වචනය.

සාමාන්‍ය පීඩනය (පාරිභා.) [නා.] අ. පෘෂ්ඨයක වර්ග ඒකකයක් මත ක්‍රියා කරන බලය.-
ආ. වායුගෝලයේ වාතය හා ගැටෙන පිටිතලයකට ලැබෙන බර.

සාමාන්‍ය ප්‍රවේගය (පාරිභා.) [නා.] යම්කිසි දිශාවකට චලනය වීමේ පොදු ශීඝ්‍රතාව.

සාමාන්‍ය භාගය (පාරිභා.) [නා.] දශම භාග ලියන ආකාරයට නොව, සාමාන්‍ය අන්දමට ලියන ලද භාග ගණනක්.

සාමාන්‍යය [නා.] කිසියම් දෙයක පොදු ප්‍රමාණය ; මධ්‍ය ප්‍රමාණය ; සාමාන්‍ය ගණන ; මධ්‍යන්‍යය.

සාමාන්‍යයෙන් [ක්‍රි.වි.] විශේෂ නොවන ආකාරයෙන් ; පොදු වශයෙන්.

සාමාන්‍ය විභේදය (පාරිභා.) [නා.] ආතතිය හු වලනයක් නිසා පෘථිවි පෘෂ්ඨයේ විභේදනයක් ඇති ව, ඒ හා සම්බන්ධ පාෂාණ ස්තර විභේද තලය ඔස්සේ ඉහළට හෝ පහළට තල්ලුවීමෙන් සෑදෙන හු රූපය.

සාමාන්‍යවේගය [නා.] යම්කිසි වාහනයක් ගමන් කරන පොදු ශීඝ්‍රතාව.

සාමාන්‍යාධිකාරී [නා.ප්‍ර.] රජයේ හෝ පෞද්ගලික අංශයේ හෝ

සංස්ථාවක හෝ කාර්යාංශයක වගකීම භාර විධායක නිලධාරියා.

සාමාන්‍ය (පාරිභා.) [වි.] සාමාන්‍ය හෙවත් පොදු බවට පැමිණි හෝ පත් කළ.

සාම් [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වාමියා ; ප්‍රධානියා ; ප්‍රභූවරයා.- ආ. ස්වාමීන් වහන්සේ ; තෙරුන් වහන්සේ.- ඇ. ස්වාමි පුරුෂයා.- ඇ. පූජ්‍ය වස්තුව.- ඉ. හින්දු පූජකයා ; පූජාරි.- ඊ. සප්ත විධ භාර්යාවන්ගෙන් එක් වර්ගයක්.- උ. අර්ධය ; අඩ.

සාම් දූව [නා.] නිවසක ප්‍රධාන තැනැත්තිය ; ගෘහණිය ; ස්වාමි දූව.

සාම් මන්ත්‍රි මණ්ඩලය [නා.] එංගලන්තයේ රදළ පවුල්වලට අයත් ප්‍රභූවරුන්ගෙන් හෙවත් සාම්වරුන්ගෙන් සෑදුණු උත්තර මන්ත්‍රි මණ්ඩලය ; සාම් මණ්ඩලය.

සාම්වි [නා.ප්‍ර.] සුවදුක් කතා බස් කිරීම ; පිළිසඳර.

සාම්වි කර්මය [නා.] වැඩිහිටියන්ට කළයුතු සත්කාරය ; උවටැන් ආදී සංග්‍රහය.

සාම්විපටිපන්න [වි.] සුදුසු වූ පිළිවෙතට පැමිණි ; සාම්වි කර්මයන්ට සුදුසු.

සාම්පය [වි.] අ. සම්පයෙහි පිහිටි ; ආසන්න.- ආ. (පාරිභා.) යාබදව පිහිටි කාබන් පරමාණුවල ආදේශ කෙරුණු.

සාමුද්‍ර, සාමුද්‍රික [වි.] මුහුදට අයත් ; මුහුද හා සම්බන්ධ ; මුහුදෙහි වූ.

සාමුද්‍රිකා [නා.ප්‍ර.] අෂ්ටාදශ ශිල්පවලින් එකක් ; ශරීරයෙහි ඇති ශුභාශුභ ප්‍රකාශන ලක්ෂණ බලා ගුණාගුණ කීමට උගන්වන ශාස්ත්‍රය.

සාමුහික [වි.] සමූහ වශයෙන් ; තනි පුද්ගලයෙකුගේ නොවන ; පොදු.

සාමුහික වගකීම [නා.] තනි-තනි ව නොව, පොදුවේ දක්වන වගකීම ; පිරිසක් එකතුවීමෙන් කෙරෙන වගකීම.

සාමුහික වාදය (පාරිභා.) [නා.] කර්මාන්තයක් කළ යුත්තේ සාමුහික ප්‍රාග්ධනයෙන් යන මතය.

සාම්පරායික [වි.] අ. පරලොවට අයත්.- ආ. පරලොව දී විපාක දෙන.

සාම්පලය [නා.] යමක සම්පූර්ණ ලක්ෂණ පෙන්වුම් කරන කුඩා කොටස ; යමක ආකෘති මෝස්තරය ; ආදර්ශය ; නියැදිය.

සාම්ප්‍රදායික [වි.] සම්ප්‍රදායට
අයත් ; සම්ප්‍රදාය අනුව ගිය ;
පාරම්පරිකව පැවත එන
ක්‍රමයට අදාළ.

සාම්බානි [නා.ප්‍ර.] ගිනිඅඟුරු
මතට දැමූ විට සුවද දුම්
උපදවන දුම්මල විශේෂයක් ;
කට්ටකුමුණේ

සාමාකරණය (පාරිභා.) [නා.] අ.
සම කිරීම ; විරුද්ධ බලයක්
යෙදීමෙන් බලය නැතිකිරීම.-
ආ. යමක් උදාසීන බවට පත්
කිරීම ; උදාසීනකරණය ;
නිරවිරය කරණය.

සාමාය [නා.] වස්තු දෙකක් අතර
අන්‍යෝන්‍ය පවතින සමානබව ;
සම තත්ත්වය ; සදාශ භාවය.

සාමා සමීකරණය (පාරිභා.) [නා.]
සදාශ වූ සමීකරණය ; සාමා
වූ සමීකරණය.

සාය [නා.] අ. බඩගින්න ;
කුසගින්න ; ක්ෂුධාව.- ආ.
දුර්භික්ෂය ; සාගතය ; ආහාර
හිගය.- ආ. කාන්තාවන් ඉණෙහි
සිට පහළට වැටෙන සේ අඳින
වට ඇඳුමක්.- ඇ. සන්ධ්‍යා
කාලය ; සැන්දෑව.

සායනය [නා.] රෝගීයකු
පරීක්ෂණයට භාජන කරන
ස්ථානය.

සායම [නා.] පාට ගැන්වීම සඳහා
යොදන ද්‍රව්‍ය ; වර්ණවත්

ආලේපය ; කිසියම් දෙයක් පාට
කිරීම සඳහා යොදාගන්නා
තීන්ත වර්ගය.

සායම්කුරු [නා.ප්‍ර.] වික්‍ර ගිල්පයේ
දී භාවිත කරනු ලබන
සාමාන්‍යයෙන් රටහුණුවලින්
සාදන ලද පාටකුරු ; පාට
කිරීමට ගන්නා හුණු කුරු.

සායම් පොවනවා [ක්‍රි.] රෙදි, නූල්
ආදියට වර්ණ යෙදීම සඳහා
නොයෙක් සායම් වර්ග
යොදනවා.

සායම්යනවා [ක්‍රි.] අ. විශේෂයෙන්
රෙදි ආදියෙහි වර්ණය අඩු
වෙනවා ; සායම ඉවත් වී
යනවා ; දුර්වර්ණ වෙනවා.- ආ.
(රුඪී) යම් පහත් ක්‍රියාවක් නිසා
යමකුගේ තත්ත්වය පහත
වැටෙනවා ; අවනම්බු විඳිනවා.

සාර [වි.] අ. සාරවත් ; සරු ;
පිරුණු ; සමෘද්ධිමත්.- ආ.
හරයක් ඇති ; අර්ථයක්
ඇති ; වටිනාකමකින් යුත්
ප්‍රයෝජනවත්.- ඇ. ධනවත් ;
පොහොසත්.

සාරකය (පාරිභා.) [නා.] රසායනික
හෝ භෞතික හෝ ක්‍රම
උපයෝගී කොට වෙන්කරගත්
මිශ්‍රණයක කොටසක්.

සාරකල්පය [නා.] එක් බුදුවරයකු
පමණක් උපදනා කල්පය.

සාරග්‍රහ [වි.] අරුත්වලින් පිරුණු ;
සාරවත් අදහස් ගැබ් කළ ;
අර්ථවත්.

සාරත්වය [නා.] අ. සාරවත් බව ;
සරු බව.- ආ. ප්‍රයෝජනයක්
සහිත බව ; හරයක් ඇතිබව.

සාරවීයා [නා.] රථ පදවන්නා ;
රථාචාර්යයා ; රියදුරා.

සාරධර්ම [නා.ප්‍ර.] හරයක් ඇති
දහම ; වර්ගයා ධර්ම.

සාරනවා [ක්‍රි.] ආයුධයකින් හෝ
වෙනත් දෙයකින් හෝ
පොළොවෙහි පස් බුරුල්කොට
ඉවත දමනවා ; කනිනවා ;
හාරනවා.

සාරමණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] බුදුවරුන් සතර
දෙනකු උපදනා කල්පය.

සාරමාරුව [නා.] සිංහල රජු කල
පැවති ඉඩම් භුක්ති විඳීමේ
ක්‍රමයක් ; තාවකාලික ව ඉඩම්
භුක්ති විඳීමේ ක්‍රමය.

සාරම්භය [නා.] එකටෙක කිරීම ;
යම් අයකු නපුරක් කළ විට
පෙරළා විරුද්ධකම් කිරීම ;
පළිගැනීම.

සාරය [නා.] අ. සාරවත් කොටස ;
සමෘද්ධිමත් හරිය.- ආ. පිඬුකර
ගත් අර්ථය ; හරය ; සාරාංශය ;
වටිනා, ප්‍රයෝජනවත් කොටස.-
ඇ. ධනය ; වස්තුව.- ඇ. බලය ;
ශක්තිය.- ඉ. ගුණයෙන් හා

වටිනාකමින් යුත් කොටස ;
අරටුව.- ඊ. ඕජස ; සැරව.- උ.
බිත්තර ආදියෙහි සාරය.- උභ.
ජලය ; වතුර.- සා. යකඩ ;
ලෝහ.

සාරවත් [වි.] අ. අර්ථවත් භාවයෙන්
යුත් ; හරයක් ඇති ; අගනා ;
වටිනා.- ආ. නිසරු භාවයෙන්
තොර ; සරු.

සාරවිට [නා.ප්‍ර.] රසවත් බුලත්විට ;
එන්සාල්, කරාබුනැටි,
ඉඟුරුපියලි ආදිය අමතර ව
යොදා සුවඳවත් සහ රසවත්
කළ බුලත්විට.

සාරස (පාරිභා.) [වි.] මිරිදියෙහි
ජීවත්වන.- [නා.ප්‍ර.] අ. මිරිදිය
ජලයෙහි පාවෙමින් ඇති
සත්ත්ව සහ ශාක විශේෂ.- ආ.
පොකුණ ; විල.- ඇ. ස්ත්‍රීන්
ඉණට අදින ඇඳුමක් ;
බඳපටිය.- ඇ. ඖෂධයක
නාමය.

සාරස විද්‍යාව [නා.] විල් පිළිබඳ
විද්‍යාව.

සාරාංශය [නා.] විස්තරාත්මක
ලෙස ලියන ලද රචනයක හෝ
කරන ලද දේශනයක අදහස්
කැටි කොට දැක්වීම ; සාරය
ලුහුඬින් දැක්වීම ; සංක්ෂිප්තය.

සාරාණිය [වි.] සිහි කටයුතු ; සිත්
අලවන සුලු බැවින් සිහි
කළයුතු.

සාරාංශය ධර්මය [නා.] අ. සිහි
කටයුතු වූ ධර්මය.- ආ. ලද
පිණ්ඩපාතය නිසිසේ බෙදාදීම.

සාරාසංඛ්‍ය [නා.ප්‍ර.] අසංඛ්‍ය සතර ;
සිවු අසංඛ්‍යය.

සාරිකය (පාරිභා.) [නා.] සංචාරක
ස්නායුව.

සාරි ගෙවල් [නා.බහු.] මුර ගෙවල් ;
මුර කුටි.

සාරිය [නා.] භාරතීය හා ශ්‍රී ලාංකික
කාන්තාවන් ළය හරහා එක්
උරයක් පිටුපසට පන්නා අඳින
සාම්ප්‍රදායික ඇඳුම.

සාරුප්‍ය [වි.] යෝග්‍ය වූ ; සුදුසු
වූ ; ගැළපෙන.

සාරොප් [වි.] සරු ; සාරවත්.

සාර්ථ [වි.] අ. තේරුම් සහිත ;
අර්ථවත් ; අර්ථ සහිත.- ආ.
ප්‍රයෝජන සහිත ; ඵල සහිත.-
ඇ. බඩු ආදිය රැගෙන
වෙළඳාම පිණිස දේශ
දේශාන්තරවල යන.- [නා.ප්‍ර.]
අ. අර්ථ සහිත බව.- ආ.
ප්‍රයෝජනය ; ඵලය.- ඇ.
වෙළඳාම් බඩු ගෙනයන
තවලම.

සාර්ථක [වි.] සඵල ; ඵල සහිත ;
ප්‍රයෝජනවත් ; වටිනා.

සාර්ථවාහකයා [නා.] අ. අභිමත
ස්ථානයට පමුණුවන්නා.- ආ.
ගැල්වලින් ප්‍රදේශයෙන්

ප්‍රදේශයට ගොස් බඩු විකුණන
වෙළඳ සමූහයේ නායකයා.

සාර්ථාංකය (පාරිභා.) [නා.]
යෝජිත දූෂම සංඛ්‍යා
ස්ථානයක්.

සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව (පාරිභා.)
[නා.] මහා පරිමාණ ආර්ථික
විද්‍යාව.

සාර්වකාලික [වි.] සියලු ම
කාලවලට අයත් ; සදාකාලික.

සාර්වත්‍ර [වි.] සියල්ලන්ට ම අදාළ ;
සියල්ලට ම විහිදී ගිය ; සීමා
රහිත.

සාර්වත්‍ර උපපථය (පාරිභා.) [නා.]
යම් උපකරණයක කොටසක්
තුළින් ගලන විද්‍යුත් ධාරාව
වෙනස් කිරීම පිණිස ඊට
සමාන්තර ව, සියල්ලට ම අදාළ
වන පරිදි සම්බන්ධ කරනු ලබන
සන්නායකයක්.

සාර්වත්‍ර නියතය (පාරිභා.) [නා.]
සියල්ලට ම අදාළ වෙනස්
නොවන රාශිය ; සියල්ලට ම
පොදු වූ රාශිය.

සාර්වත්‍රික නියමය (පාරිභා.) [නා.]
විශ්වයට ම සාධාරණ වූ
නියමය ; සියල්ලන්ට ම
සාධාරණ වූ නියමය ; පොදු
නියමය.

සාර්වදායකයා [නා.] '0' ගණයට
අයත් රුධිරය ඇති තැනැත්තා.

සාර්ව නිර්වින්දනය (පාරිභා.)
[නා.] මුළු ශරීරය ම වේදනා
නොදැනෙන සේ පණ නැති
කිරීම ; එන්නතක් මඟින්
සම්පූර්ණ ශරීරය අප්‍රාණික
කොට සිහි නැති කිරීම.

සාර්ව ප්‍රතිශ්‍රාහකයා (පාරිභා.)
[නා.] 'A' සහ 'B' ගණයේ
රුධිරය ඇති තැනැත්තා.

සාර්වසරණය (පාරිභා.) [නා.]
සම්පූර්ණ ජීවියකු උත්තේජයක්
දෙසට හෝ ඉන් ඉවතට හෝ
ගමන් කිරීම.

සාර්ථකය (පාරිභා.) [නා.] අණ්ඩප
දෙකක දිග කරල.

සාලය [නා.] ගෙයක අමුත්තන්
පිළිගන්නා කාමරය ; විසිත්ත
කාමරය.

සාලයා [නා.] කුඩා කරදිය
මත්සායයෙක්.

සාලාව [නා.] රැස්වීම්, උත්සව
ආදිය පැවැත්වීමට ඉඩකඩ
ඇතිව තනන ලද විශාල
කාමරය ; ශාලාව.

සාලි [නා.ප්‍ර.] අ. වී වර්ගයක් ; ඇල්
වි.- ආ. රෙදි වියන්නා ;
පෙහෙරා.

සාලු(ඵ)ව [නා.] අ. ඇඟ පිස
දැමීමට ගනු ලබන රෙදි කඩ ;
තුවාය.- ආ. සරළව ; හැන්ද ;
කෙණෙස්ස.

සාල්ල [නා.] අ. පැස ; කුඩය.- ආ.
බාල්දිය ; පනිට්ටුව.

සාවක [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රාවක.

සාවඥ [වි.] අවඥා සහගත ;
නින්දා සහගත ; අපහාසාත්මක.

සාවද්‍ය [වි.] වැරදි සහගත ; වැරදි
සහිත ; වරදින් යුතු ; දොස්
සහිත.

සාවද්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] වැරදි
සහිත බව ; දෝෂ සහිත බව ;
වරද සහගත බව.

සාවධාන [වි.] අවධාන සහිත ;
අවධානයෙන් යුක්ත ; සිත එක්
අරමුණක පිහිටි.

සාවරය (කථා.) [නා.] අ. සන
ඉස්ම ; සාරුව.- ආ. තෙත
ගතිය.

සාවශේෂ [වි.] ඉතිරිය සහිත ;
අවශේෂය සහිත.

සාවාට [වි.] ආවාට සහිත ; කුහර
සහිත.- [නා.ප්‍ර.] දාදු කැටයේ අය
විශේෂයක නාමය.

සාවාර (පාරිභා.) [වි.] ආවාර සහිත ;
බිත්ති හෝ බෙදුම් සහිත.

සාවාලයා [නා.] ඉතා තියුණු
නැවුණු දත් ද බොහෝ සිහින්
කටු ද සහිත දිලිසෙන, සුදු
පැහැයෙන් යුක්ත, දිගටි, මුහුදු
මත්සා විශේෂයෙක්.

සාවිකාව [නා.] දරුවකු ගේ ප්‍රසූතිය සඳහා සහාය ව ඒ පිළිබඳ කටයුතු කරන තැනැත්තිය ; වින්නඹුව.

සාවිය [නා.] ප්‍රමාණය හෝ අවකාශය ; ඉඩකඩ කොටස.

සාශය පණුවා (පාරිභා.) [නා.] පටි පණුවාගේ ලිංගික අවස්ථාවෙහි වන පණුවා ; ආශයක් සහිත පණුවා.

සාසනය [නා.] අ. ශාස්තෘවරයකු විසින් දෙසූ ධර්මය.- ආ. බුද්ධ ශාසනය.

සාසව [වි.] ආසුව සහිත ; සිත කිලිටි කරන.

සාස් [නා.ප්‍ර.] කෑම වර්ග රසවත් කිරීමටත් ඇතැම් කෑම වර්ග සමග කෑමටත් පිළියෙල කර ගැනෙන කටගැස්මක් වැනි ද්‍රව මිශ්‍රණයක් ; සෝස්.

සාස්තරකාරයා [නා.] ජ්‍යෝතිෂය අනුව හෝ කිසියම් ගුප්ත විද්‍යාවක් අනුව හෝ අනාවැකි ප්‍රකාශ කරන්නා.

සාස්තරය [නා.] අ. ශිල්පය ; විද්‍යාව ; ශාස්ත්‍රය.- ආ. ජ්‍යෝතිෂයට අනුව හෝ කිසියම් ගුප්ත විද්‍යාවක් අනුව හෝ කියන අනාවැකිය.

සාස්පාන [නා.] ආහාර පිසීම සඳහා හෝ වෙනත් කෑම වර්ග

සෑදීම සඳහා හෝ භාවිත කරනු ලබන, ඇලුමිනියම් හෝ වෙන යම් ලෝහ වර්ගයකින් හෝ පැතැලි පතුලක් ඇති ව සාදා ඇති භාජන විශේෂය.

සාස්වත දෘෂ්ටිය, ශාශ්වත දෘෂ්ටිය බ.

සාහස [වි.] අ. ඉක්මන් ; ශීඝ්‍ර ; වහා.- ආ. දරුණු ; ප්‍රවණ්ඩ ; සාහසික.

සාහසික, සහසික [වි.] අ. නො විමසා වහා ක්‍රියා කරන ; යුහු ව ක්‍රියාශීලී වන.- ආ. දරුණු ; සැහැසි ; ප්‍රවණ්ඩ ; භයානක ; නපුරු.

සාහසිකයා [නා.] දරුණු අපරාධකාරයා ; ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියා කරන්නා ; සැහැසි පුද්ගලයා.

සාහිත්‍ය උත්සවය [නා.] සාහිත්‍යය විෂය අරමුණු කොට පවත්වන උත්සවය.

සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රය [නා.] සාහිත්‍යය පිළිබඳ පොත්පත්, ලේඛන ආදිය සහිත විෂය සම්භාරය.

සාහිත්‍යධරයා [නා.] සාහිත්‍යය පිළිබඳ මනා දැනීමක් ඇති තැනැත්තා ; සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ රචනා කරන්නා ; සාහිත්‍ය විෂය පිළිබඳ විශාරදයා.

සාහිත්‍යය [නා.] අ. යම් භාෂාවකට අයත් ලේඛන සම්භාරය ; යම්

බසකට හෝ විෂයයකට හෝ අයත් පොතපත ; රටකට හෝ අවධියකට හෝ අයත් රසවත්, වටිනා ලේඛන සමූහය.- ආ. අර්ථවත් වාක්‍ය සම්භාරය.- ඇ. කාව්‍යය.

සාහිත්‍ය රචකයා [නා.] සාහිත්‍ය පොතපත ලියන්නා ; ගද්‍ය පද්‍ය රචනා කරන්නා.

සාහිත්‍යය [වි.] සාහිත්‍යයට අයත් ; සාහිත්‍යය පිළිබඳ ; සාහිත්‍යයට අදාළ.

සැක [වි.] අවිශ්වාසයෙන් යුතු.

සැකකරුවා [නා.] සැකයට භාජන වූ තැනැත්තා ; සැක කටයුතු පුද්ගලයා ; වරදකරු වශයෙන් අනුමාන කරන පුද්ගලයා.

සැකය [නා.] හේතු රහිත ව අවිනිශ්චිත ලෙස යමක් සිතාගැනීම ; අනුමාන වශයෙන් සිතීම ; සංශය ; විවිකිච්ඡාව ; සංකාව.

සැකැබුම (පාරිභා.) [නා.] විදුලි යන්ත්‍රයක හෝ විද්‍යුත් චුම්බකයක ක්ෂේත්‍ර පද්ධතියේ හෝ ස්‍රාවයක් ඇති කරන විද්‍යුත්ගාමක බලය.

සැකි [නා.ප්‍ර.] සැකය ; සංකාව ; අවිශ්වාසය.- [වි.] අ. සැක ඇති ; සංකා සහිත ; සංකිත.- ආ. බිය වූ ; චකිත වූ.

සැකිලි පද්ධතිය (පාරිභා.) [නා.] සත්ත්ව ශරීරයේ ඇටසැකිල්ල සෑදී ඇති කොටස් රාශිය ; ඇටසැකිල්ල සහ ඒ හා සම්බන්ධ සියල්ල.

සැකිල්ල [නා.] අ. ශරීරය දරා සිටින ඇට රාමුව ; ඇට කුඩුව ; ඇටසැකිල්ල ; අස්ථි පඤ්ජරය ; කංකාලය.- ආ. යම්කිසි නිර්මාණයක මූලික වශයෙන් කරන සැලසුම ; ආකෘතිය ; සටහන.- ඇ. කටු සටහන ; දළ සටහන ; සම්පූර්ණ ව යමක් ලිවීමට පෙර සකස් කර ගනු ලබන ලුහුඬු සටහන.

සැකෙවින් [ක්‍රි.වි.] කෙටියෙන් ; ලුහුඬින් ; සංක්ෂේපයෙන්.

සැඟවෙනවා [ක්‍රි.] අ. කිසිවකුටත් නොපෙනෙන්නට සිටිනවා ; හැංගෙනවා ; මුවහ වෙනවා ; නිලීන වෙනවා.- ආ. රහසිගත ව, අප්‍රසිද්ධ ව කල් ගෙවනවා.

සැඟි අණ්ඩය (පාරිභා.) [නා.] රෙද්දක ඉරුණු තැනකට පිටට නොපෙනෙන පරිදි දමන අණ්ඩය.

සැඟි මැස්ම (පාරිභා.) [නා.] මැහුම් පාරවල් පිටට නොපෙනෙන සේ මහන මැස්ම.

සැටපැය [නා.] සිංහල කාල මිනුම් ක්‍රමය අනුව පැය හැටක කාලය.

සැටිනට් [නා.ප්‍ර.] රෙදි වියමන්
මෝස්තරයක් ; කඩහිරි ක්‍රමයේ
වියමන.

සැටින් [නා.ප්‍ර.] අ. විශේෂයෙන්
කාන්තා ඇඳුම්වලට ගනු ලබන,
එක් පැත්තක පමණක් දිස්නය
සහිත රෙදි වර්ගයක්.- ආ. හරස්
නූල සැගවී සිටින පරිදි කළ
වියමනක්.- ඇ. මල්පෙති, කොළ
ආදිය පිරවීම සඳහා යොදන
විසිතුරු මැස්මක්.

සැටින්ඩිරිල් [නා.ප්‍ර.] විශේෂයෙන්
පිරිමින්ගේ ඇඳුම් කට්ටල
මැසීමට ගන්නා හරහට සැටින්
වියමන ඇති මද වශයෙන්
දිලිසීමෙන් යුක්ත රෙදි වර්ගයක්.

සැටිය [නා.] අ. ආකාරය ;
ස්වභාවය ; විධිය.- ආ. පුටු
කට්ටලයක, එක් අයකුට වැඩි
ප්‍රමාණයක් හිඳගෙන සිටිය හැකි
දිග පුටුව ; විසිත්ත කාමරයේ
තබා ඇති දිග පුටුව.- ඇ. කට
පළල මැටි බඳුන් විශේෂයක්.

සැටිය [නා.] උඩුකයට අදින
ඇඳුමක් ; විශේෂයෙන්
කාන්තාවන් සාරිය, ඔසරිය,
රෙද්ද, සාය ආදිය ඇඳීමේ දී
උඩුකයට ගැළපෙන සේ සකස්
කර ගන්නා ඇඳුම ; හැටිය.

සැට්ටරා [නා.] මැණික් කපන්නා ;
සංස්ථානය කරන්නා.

සැට්ටසන්නාහ [නා.ප්‍ර.] සෙබළුන්
උඩුකය වසා හදින සන්නාහය ;
යුද්ධ හැටිය ; කඤ්චුකය.

සැඩ, සැඩ [වි.] අ. දරුණු ; වණ්ඩ ;
නපුරු ; රෝග.- ආ. දැඩි ; තද ;
වේගවත්.- [නා.ප්‍ර.] අ.
වණ්ඩියා.- ආ. සැඩොලා.

සැඩකර, සැඩකර [නා.ප්‍ර.] වණ්ඩ
රශ්මිය ඇති තැනැත්තා වන
සුර්යයා.

සැඩ කුණාටුව (පාරිභා.) [නා.]
මහත් වේගයෙන් හමා යන
සුළඟ ; සාමාන්‍යයෙන් පැයට
සැතපුම් 75ට වැඩි වේගයකින්
හමා යන සුළඟ ; වණ්ඩ
මාරුතය.

සැඩපලු, සැඩපළු [නා.ප්‍ර.] අවුල්
ව, එකට බැඳී ගෙනී ගිය
හිසකෙස් ; එකට ගුලි වී එකී
ගිය කොණ්ඩය.

සැඩි [වි.] අ. හැඳීමක් නැති ;
නොහික්මුණු ; අසංවර.- ආ.
වණ්ඩ ; රෝග ; දරුණු.- ඇ.
කුණු කසළ සහිත.- ඇ.
හැරදැමු ; අත්හළ.

සැඩොලා, සැඩොලා [නා.]
වණ්ඩාල කුලයට අයත්
තැනැත්තා ; වණ්ඩාලයා ;
රොඩියා.

සැඩොල්, සැඩොල් [නා.ප්‍ර.]
වණ්ඩාල කුලය ; රොඩි කුලය.

සැණකෙළිය [නා.] ක්‍රීඩා, නැටුම්,
ගැයුම්, තරඟ ආදිය සහිත ව

දින ගණනාවක් පවත්වන ප්‍රීති උත්සවය ; මේලාව.	සැත්කම [නා.] ශල්‍ය කර්මය ; ශස්ත්‍ර කර්මය.
සැණය [නා.] අ. ප්‍රීති උත්සවය ; සැණකෙළිය.- ආ. ක්ෂණය ; ඇසිල්ල ; මොහොත.	සැත්ත [නා.] අ. ශස්ත්‍රය ; ආයුධය.- ආ. කලාපය ; සමූහය ; පොකුර.- ඇ. ඡත්‍රය ; කුඩය.
සැත [නා.] අ. ආයුධය ; අවිය ; ශස්ත්‍රය ; ශල්‍යකර්ම ආදියෙහි දී වෛද්‍යවරුන් භාවිත කරන ආයුධය.- ආ. ඇතුන් අසුන් ආදීන් සැරසීමට ගන්නා සන්නාහය.- ඇ. කුඩය ; ඡත්‍රය.	සැද [නා.ප්‍ර.] අ. අශ්වයාගේ පිට උඩ නැග යාමට යොදා ගන්නා අසුන ; සැදලය.- ආ. (පාරිභා.) මැටි කර්මාන්තය හා සම්බන්ධ පෝරණුවේ භාණ්ඩ ඇතිරීමට යොදන ධාරක විශේෂයක්.- ඇ. (පාරිභා.) රෙදි වියන යන්ත්‍රයෙහි දික් අතට යෙදූ නූල් සමූහය.- ඇ. නූල් කට්ත යන්ත්‍රයේ කොටසක්.- ඉ. සන්නාහය.- ඊ. සැදුම ; සැරහුම ; ඇඳුම.
සැතපුම [නා.] අ. යාර 1,760ක හෝ අඩි 5,280ක හෝ දුර ප්‍රමාණය ; මයිලය.- ආ. සැතපීම ; නිදාගැනීම.- ඇ. සන්නර්පණය.	සැද කපොල්ල (පාරිභා.) [නා.] කඳු වැටියක් මත සැදලයක හැඩයෙන් යුක්ත ව පවතින කපොල්ල.
සැතපුම් කණුව [නා.] මාර්ගයෙහි සැතපුමක දුර ප්‍රමාණය දැක්වීම සඳහා අදාළ ඉලක්කම සහිත ව ඒ ඒ තැන සිටුවා ඇති මිටි කණුව.	සැදැ, සැදැ [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රද්ධාව ; සිතෙහි පැහැදීම ; සැදැහය.
සැතපෙනවා [ක්‍රි.] අ. නිදා ගන්නවා ; නිදියනවා ; සයනය කරනවා ; හන්සි වෙනවා.- ආ. විශ්‍රාම ගන්නවා ; ගිමන් හරිනවා.	සැදැගැමි, සැදැගැමි [නා.ප්‍ර.] නිර්වාණය කරා ලෝකෝත්තර මාර්ගයෙහි පවතින දෙවැනි ඵලය ; සකෘදාගාමී ඵලය.
සැති [නා.] අ. සන්නාහය ; සිත.- ආ. (මල්) පොකුර.	සැදි [වි.] සරසන ලද ; සජ්ජිත ; අලංකාර කළ ; සැරසූ ; පිළියෙල කරන ලද.
සැතිරිය [නා.] සතුරු ස්ත්‍රිය ; මිත්‍රයෝහි කාන්තාව ; හැතිරිය.	සැනගංවුව (පාරිභා.) [නා.] ඇඳුමක, කොපුවක හෝ
සැත්කටුව [නා.] ශල්‍යකර්ම සඳහා භාවිත කරනු ලබන උපකරණයක්.	

මල්ලක විවරය හෝ කට වැසීම
සහ හැරීම සඳහා සවි කරන
එකිනෙක හිප්පෙන දත් පේළි
සහිත සිහින් පටිය.

සැනසිලි තැග්ග [නා.] ප්‍රධාන
තැගිවිලට අමතර ව දෙනු ලබන
සුළු ත්‍යාගය ; ලොතරැයි
ආදියෙහි මුල් දිනුම් තුනට
අමතර ව දෙන තැග්ග.

සැනසිලිදායක [වි.] සැනසීම ගෙන
දෙන ; සිතට සහනය ලබා
දෙන ; අස්වැසීම ගෙන දෙන.

සැනසිල්ල [නා.] සිතෙහි ඇතිවන
අස්වැසිලි ස්වභාවය ; සිතට
දැනෙන සහනය ; බිය, ක්‍රාස,
ශෝක, දුක් ආදිය තුනිවීමෙන්
ලබන සැනසීම ; සන්සුන් බව ;
අස්වැසිල්ල.

සැනසෙනවා [ක්‍රි.] ශෝක, දුක්
ආදිය තුනිවීමෙන් සිත
අස්වැසිලි ස්වභාවයට
පත්වෙනවා ; අස්වැසෙනවා.

සැනේට්, සෙනෙට් [නා.ප්‍ර.] පොදු
ජන ඡන්දයෙන් නොව, යම්
ප්‍රභූ තත්ත්වයක් හේතුකොට
ගෙන පත් වන මන්ත්‍රීන්ගෙන්
සමන්විත දේශපාලන ආයතනය ;
උත්තර මන්ත්‍රී සභාව ; උත්තර
මන්ත්‍රී මණ්ඩලය.

සැනේට් මන්ත්‍රී, සෙනෙට්⁰ [නා.ප්‍ර.]
උත්තර මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ

සහිකයා ; සෙනේට් සහිකයා ;
උත්තර මන්ත්‍රී.

සැනොන් [නා.ප්‍ර.] වාතයේ අඩංගු
ඉතා අඩු වශයෙන් 1%ක් පමණ
පවතින වායුවක්.

සැන්ට්ග්‍රේඩ්, සෙන්ට්ග්‍රේඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] උෂ්ණත්වය මැනීමේ
ශතාංශක ක්‍රමය ; සෙල්සියස්
පරිමාණය.

සැන්ටිමීටර්, සෙන්ටිමීටර් [නා.ප්‍ර.]
දිග මැනීමේ ශතාංශක ක්‍රමය ;
මීටරයෙන් සියයෙන් පංගුව.

සැන්ඩ්විච් [නා.ප්‍ර.] බටර් ගෑ පාන්
පෙති දෙකක් මැදට මස්, මාළු,
එළවළු ආදිය යොදා සාදාගනු
ලබන කෑම විශේෂය.

සැන්තෑසිය (කථා.) [නා.] නඩු
තීන්දුව.

සැන්තින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අ.
මල්වල තිබෙන කහපාට
ද්‍රව්‍යය.- අ. මාංශපේශී
ආදියෙහි තිබෙන සුදුපාට
ද්‍රව්‍යයක්.

සැන්තින්ධරය (පාරිභා.) [නා.]
කහපාට වර්ණකයක් සහිත ව
හමෙහි තිබෙන සෙසලයක්.

සැන්තේට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සැන්තික් අම්ලයේ ලවණ.

සැන්තොපිල්, සැන්තොපිල් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] සාමාන්‍යයෙන් හරිත

ශාකවල ඇති කහපාට වර්ණකයක නාමය.

සැඳ [නා.ප්‍ර.] අ. ඡන්දය ; කැමැත්ත.
- ආ. සන්ධිය.- ඇ. සැඳුව.

සැඳැල්ල [නා.] සඳුනලය බ.

සැඳෑ [නා.ප්‍ර.] සවස් කාලයේ අවසන් කොටස ; සන්ධ්‍යාව.

සැපන [නා.] අ. මහත් වූ සම්පත්තිය ; සමෘද්ධිය ; ශ්‍රීය ; භාග්‍යය.- ආ. උපහෝග පරිහෝග සම්පත් හේතුවෙන් ඇතිවන සැනසිල්ල ; සුවය.

සැපත් වෙනවා [ක්‍රි.] පැමිණෙනවා ; එළඹෙනවා ; සම්ප්‍රාප්ත වෙනවා.

සැපදායක [වි.] සැප ගෙන දෙන ; සුවය ලැබෙන ; සුවදායක.

සැපදුක් [නා.ප්‍ර.] සුවදුක් ; සැප සනීප ; සුඛය හා දුඃඛය.

සැපපහසුව [නා.] සතුට සහ සනීපය ; සුවය සහ විවේකය.

සැපය [නා.] කායික ව සහ මානසික ව ලබන සුවය ; සිත කය දෙකෙහි ඇති වන සුවදායී බව.

සැපයීම [නා.] යමක් සම්පාදනය කිරීම ; යමක් ලබාදීම ; සපයා දීම ; භාණ්ඩ, වස්තු ආදිය සම්පාදනය.

සැපයුම [නා.] භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම ; අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූල ව කෙරෙන යම් යම් භාණ්ඩ හා සේවා සම්පාදනය.

සැපයුම් නම්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.] සැපයීමෙහි වෙනසක් ඇතිවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සිදුවන සැපයුම් ප්‍රමාණයේ වෙනස් වීම.

සැපයුම් මිල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කිසියම් භාණ්ඩයක් සැපයීමේ දී දරන්නට සිදුවන වියදම අනුව ඒ භාණ්ඩයේ වටිනාකම.

සැපයුම් ලේඛනය (පාරිභා.) [නා.] කිසියම් අවස්ථාවක දී කිසියම් වෙළඳපොළක භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති විය හැකි නොයෙක් මිල අනුව සපයන ප්‍රමාණය සම්බන්ධ ලේඛනය.

සැපයුම් වක්‍රය [නා.] භාණ්ඩ සපයන පුද්ගලයන් හා ආයතන මගින් වෙළඳපොළට නිකුත් කරන භාණ්ඩ ප්‍රමාණය දක්වන සටහන.

සැපයුම් සේවා (පාරිභා.) [නා.බහු.] යම් යම් දේ සම්පාදනය කිරීමේ සේවා.

සැපසම්පත් [නා.ප්‍ර.] උපහෝග පරිහෝග වස්තු සම්භාරය ; සැපය සහිත ශ්‍රී සම්පත්තිය ; ධන ධාන්‍යාදියෙන් ආභ්‍ය බව.

සැපිනිය, සැපින්න [නා.] සර්ප ධේනුව ; හැපින්න ; නාග ධේනුව ; නැයින්න.

සැබෑ පිටපත [නා.] ලේඛනයක
අත් පිටපත ; මුල් කොපිය.

සැබෑව [නා.] සත්‍යය ; ඇත්ත ;
බොරුවෙන් තොරවුව ; හැබෑව.

සැබෑ වට්ටම (පාරිභා.) [නා.]
ගෙවීමට ඇති මුදලත් පවත්නා
අගයත් අතර ඇති අන්තරය.

සැබෑ සිලෝම (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
අන්ත්‍ර හා ශරීර හිත්තිය අතර
ඇති සැබෑ ඉඩ.

සැබි [වි.] සහය ; සහාවට යෝග්‍ය ;
ශිෂ්ට.

සැමන් [නා.ප්‍ර.] සෞම්‍ය කලාපික
සාගරවල වෙසෙමින්, ගංගා
ඉහත්තාවේ බිත්තර දමන ළා
රතු මසින් යුත් කුඩා මත්ස්‍ය
වර්ගයක්.

සැමරුම [නා.] යම් පුද්ගලයකු හෝ
සිද්ධියක් හෝ සිහිපත් කිරීම ;
සිහි කිරීම ; ස්මරණය.

සැමිටි, හැමිටි [නා.ප්‍ර.] යෂ්ටිය ;
කසය ; (පහර දීමට) කෝටුව.

සැමියා [නා.] ස්වාමිපුරුෂයා ;
හිමියා ; වල්ලභයා ; විවාහපත්
තැනැත්තා.

සැමිපලය [නා.] කිසියම් දෙයක
ආකාරය ; මෝස්තරය ;
ආදර්ශය ; නියැදිය ; මුල්
ආකෘතිය.

සැර [වි.] අ. තද ; දැඩි ; මෘදු
නොවූ ; නපුරු.- ආ. අධික ;

වේගවත් ; තදින්, වේගයෙන්
ක්‍රියාකරන.- ඇ. නහය, දිව ආදි
ඉන්ද්‍රියවලට ඉසිලීමට අපහසු ;
කටුක.- [නා.ප්‍ර.] අ. සරය ; ඊය.-
ආ. දිගු කල ; විරාත් කාලය.-
ඇ. වර්ශාව ; හැසිරීම.- ඇ.
සාරය.

සැරඟිකා [නා.ප්‍ර.] වායු තෙරපීම
මගින් ස්වර නංවන බටහිර
වාද්‍ය භාණ්ඩයක් ; සර්පිනාව.

සැරද, සැරදේ [නි.] බොහෝ කලක්
ජීවත් වේවා යන ආශීර්වාද
අර්ථය ගෙන දෙන පදයක්.

සැරපරුෂ [වි.] ඉතා නපුරු ; මෘදු
බවක් නැති ; කුෂර ; දැඩි ; තද.

සැර පහර [නා.ප්‍ර.] අ. ශර ප්‍රහාරය ;
ඊයෙන් විදින පහර ; ඊ පහර.-
ආ. තද පහර ; වේගවත් පහර.

සැරමිටිය [නා.] ඇවිදීමේ දී
උපකාර කරගනු ලබන යෂ්ටිය ;
බස්තම ; හැරමිටිය.

සැරයන් [නා.ප්‍ර.] පොලිස් යුද ආදි
හමුදාවල කනිෂ්ඨ නිලධාරී
තනතුරු නාමයක්.

සැරව [නා.] තුවාල පැසවීම නිසා
එහි හටගැනෙන කහවත් උකු
අපවිත්‍ර ද්‍රවය ; හැරව.

සැරව ගෙඩිය [නා.] සැරව පිරි
එකතුවීම නිසා හටගන්නා
ගෙඩිය ; විස්පෝටය.

සැරවැරය [නා.] සැරපරුෂ
අන්දමින් කරන කථාව ; බැණුම්
විලාසයෙන් කෙනකුට යමක්
කීම ; තරවටුව ; තර්ජනය.

සැරසිලි මැස්ම [නා.] අලංකාරය
පිණිස කරනු ලබන මැස්ම.

සැරසිලි මෝස්තර [නා.ප්‍ර.] සැරසිලි
සඳහා යොදාගනු ලබන චිත්‍ර
රටා.

සැරසිල්ල [නා.] අලංකාරය පිණිස
සකස් කරන ලද දෙය ;
අලංකාර කිරීම සඳහා වර්ණවත්
කඩදාසි, විදුලි බුබුළු, විවිධ මල්,
ගොක් කොළ, පහන් ආදිය
උපයෝගී කරගෙන කරනු
ලබන විචිත්‍ර සැරසීම.

සැරසෙනවා, සැරහෙනවා [ක්‍රි.] අ.
යම්කිසි කටයුත්තක් සඳහා
සූදානම් වෙනවා.- ආ. අලංකාර
ලෙස ඇඳපැලඳ ගන්නවා.

සැර සෝපාන [නා.ප්‍ර.] විදිනු ලබන
ඊතලවලින් සෝපානයක
ස්වරූපය මවන ධනු ශිල්ප
විශේෂයක්.

සැරහුන්, සැරහුම් [නා.ප්‍ර.] අ.
අලංකාර කිරීම් ; සැරසිලි.- ආ.
පිළියෙල වීම් ; සූදානම් වීම්.-
ඇ. (කුවාල) වෙළුම් පටි.

සැරි [වි.] අ. හැසිරීම් ඇති ;
හැසිරුණු.- ආ. වාරිකා හා

සම්බන්ධ ; ගමන්-බිමන් ඇති.-
[නා.ප්‍ර.] අ. සාරවීයා ;
රථාවාර්යයා ; රියදුරා.- ආ.
පිගාන.- ඇ. භාජන වසන පියන
හෝ මුඩිය.- ඇ. වාරිකා.

සැරින් සැරේ (කථා.) [ක්‍රි.වි.]
වරින්වර ; විටින් විට.

සැරිය [නා.] අ. හැසිරීම ; වරියාව.-
ආ. වාරිකාව ; ගමන.

සැරිසරනවා [ක්‍රි.] සංචාරය
කරනවා ; ඇවිදිනවා ; එහා
මෙහා ගමන් කරනවා.

සැරුම් [නා.ප්‍ර.] ඇවිදීම ; සංචාරය ;
ගමනාගමනය.

සැරේ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] වතාව ;
මුරය ; වාරය.

සැල [නා.] අ. කට ලොකු භාජන
විශේෂයක් ; හැළිය ; සැළිය.-
ආ. ප්‍රමාදය ; පමාව.- ඇ.
ඉත්තෑවා.- ඇ. ශාලාව ; හල.
[වි.] අ. ප්‍රකට ; ප්‍රසිද්ධ.- ආ.
සසල ; වංචල.

සැලකිල්ල [නා.] අ. අවධානය ;
උනන්දුව.- ආ. බුහුමන ;
ගෞරවය.

සැලකුම් [නා.ප්‍ර.] අ. සැලකීම ;
කල්පනා කිරීම ; අවබෝධ
කිරීම ; ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය.- ආ.
ගෞරවය ; සත්කාර ; ගරු
කිරීම.

සැලකුම් නැණ [නා.ප්‍ර.]

ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥානය ; ක්ලේශ පිළිබඳව සලකා බැලීම සඳහා ආර්ය පුද්ගලයන් සතු විසි එක් වැදැරුම් නුවණ.

සැලගතු [වි.] වංචල ස්වභාවය ඇති ; සසල ගතියෙන් යුත්.

සැලජ [වි.] ලජ්ජා සහිත.

සැලදා [නා.ප්‍ර.] සුවඳ ද්‍රව්‍ය අඹරන ගල.

සැලපලු [නා.ප්‍ර.] කෙස් අග පැලීම ; හැඩපලු වීම.

සැලලිය [නා.] තරුණිය ; යෞවනිය ; යොවුන් ලිය.

සැලසුම [නා.] අ. පිළිවෙළ ; ආකාරය ; යම්කිසි කාර්යයක් පිළිබඳව සකස් කරගන්නා දළ වැඩසටහන නොහොත් වැඩ පිළිවෙළ.- ආ. ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදහස් කරන වැඩ පිළිවෙළ ; ක්‍රියාමාර්ගය.

සැලැස්ම [නා.] අ. පිළිවෙළ ; ආකාරය.- ආ. කටු සටහන ; ප්ලානය.- ඇ. යෝජිත ක්‍රියා මාර්ගය ; වැඩ පිළිවෙළ.

සැලි [නා.ප්‍ර.] අ. ගල් කැබැල්ල ; ගල් පතුර.- ආ. දිය ඇල්ල ; ඇල්ල.- ඇ. කට ලොකු භාජනය ; හැලිය.

සැලිනොමීටරය [නා.] චතුරේ සන්නවය මැනීමට උපයෝගී කරගන්නා හයිඩ්‍රො මීටරයක නාමය.

සැලියුලෝස්, සෙලියුලෝස් [නා.ප්‍ර.] මස් ආදී ඇතැම් ආහාරවල තිබෙන දිරවීමට අපහසු සිවිය.

සැලිසිලිකුම් [නා.ප්‍ර.] ජීවර නසන ඖෂධයක් ; සැලිසිලික් අඩංගු ඖෂධ ගණය.

සැලිසිලික් අම්ලය [නා.] ඖෂධීය අම්ල වර්ගයක්.

සැලිසිලේට් [නා.ප්‍ර.] ඖෂධීය ලවණයක්.

සැලෙන නඩාව [නා.] රෙදි වියන යන්ත්‍ර විශේෂයක් ; නූල් තද කොට නඩාව ක්‍රියා කරවා රෙදි වියන යන්ත්‍රය.

සැලෙනවා [ක්‍රි.] අ. සෙලවෙනවා ; වංචල වෙනවා ; කම්පා වෙනවා ; සසල වෙනවා.- ආ. සැරසෙනවා ; ලැහැස්ති වෙනවා.- ඇ. හැලෙනවා ; වැටෙනවා.

සැල් [වි.] අ. බර නැති ; ගුරුත්වයෙන් අඩු.- [නා.ප්‍ර.] අ. ඇල් වී ; ශාලි ධාන්‍යය.- ආ. එරෙන මඩින් යුතු ස්ථානය.- ඇ. පාරිච්ඡය නිර්මාණය වී ඇතැයි සැලකෙන තට්ටු තුනින් එකක්.

සැල් ඇමෝනියා, ¹ඇමෝනියාක් [නා.ප්‍ර.] සුදු කුඩු වශයෙන් පවතින රසායනික ද්‍රව්‍යයක්.

සැල්දරය (කථා.) [නා.] රෙදිපිළි ආදිය දමන පෙට්ටිය.

සැල්පන [නා.ප්‍ර.] මඩ ගොහොරුව ;
මඩවගුරු බිම.

සැල්පලි [නා.ප්‍ර.] සැල්පන බ.
සැල්ම [නා.] වංචලවීම ; සසලවීම.

සැලුලෝස් [නා.ප්‍ර.] ලී කුඩු හා
කඩදාසිවල තිබෙන සිහින්
කෙඳි වැනි ද්‍රව්‍යය.

සැල්ලැඩ් (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
කෙඳිවලින් කළ දැල ; වැලි
ආදිය හැලීමට ගන්නා දැල ;
රැයිසිය.

සැල්වල්, සැල්වැල් (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
ප්‍රලාප ; නිරූපක කතාබහ ;
පලක් නැති කතා.

සැල්වාසන් [නා.ප්‍ර.] ආසනික්
අඩංගු සංකීර්ණ රසායනික
ද්‍රව්‍යයක් ; උපදංශ රෝගය
සඳහා භාවිත කරන ලද
ප්‍රතිකාරයක්.

සැල්වොලටයිල් [නා.ප්‍ර.]
ඇමෝනියම් කාබනේට්.

සැල්හු [වි.] සැහැල්ලු.

සැව [පූර්ව ක්‍රි.] චුතව ; ඉවත් වී ;
එක් ආත්ම භාවයකින් මිදී.- [වි.]
සර්ව ; සියලු.

සැව ඇටය [නා.] මිනී ඇටය ;
මළ මිනියක ඇටය.

සැවනා, සැවැන්නා [නා.ප්‍ර.]
අප්‍රිකාවේ සහ දකුණු

ඇමෙරිකාවේ සර්ම කලාපික
තැනිතලා ; තණබිම්.

සැවනියර [නා.] සර්ව ප්‍රකාරය ;
සියලු ආකාරය.

සැවය [නා.] අ. සර්ප, කකුළු,
මකුණු ආදී ඇතැම් ජීවීන් වරින්
වර ශරීරයෙන් ඉවත් කරන
සිවිය.- ආ. මිනිය ; ශවය ; මළ
සිරුර ; මෘත දේහය.

සැවැන් [නා.ප්‍ර.] පොදි ; කැරලි.

සැවි [නා.ප්‍ර.] අසන තැනැත්තිය ;
ශ්‍රාවිකාව.

සැවු, සැවි [නා.ප්‍ර.] අ. දුන්න ;
වාපය.- ආ. ශාපය ; ශාප කිරීම.-
ඇ. සිවි ; පොතු.- ඇ. චුතිය ;
මිදීම.

සැවුරු [නා.ප්‍ර.] හික්මීම ; සංවරය.

සැවුසිත [නා.] එක් ආත්ම
භාවයකින් චුතවන අවස්ථාවේ
පහළ වන සිත.

සැව්ව [නා.] අ. දුන්න ; වාපය.-
ආ. සිවිය ; පොත්ත.

සැසඳිලි [නා.ප්‍ර.] අ. මන්ත්‍රණ ;
සාකච්ඡා.- ආ. ගිවිසීම ;
ප්‍රතිඥා ; පොරොන්දු.

සැසඳුම් [නා.ප්‍ර.] අ. අහස
ගොරවන හඬ ; මේස ගර්ජනා
හඬ.- ආ. කම්පාව.

සැසඳෙනවා [ක්‍රි.] එකට එකක්
ගැළපෙනවා ; සමාන වෙනවා.

සැසි [නා.ප්‍ර.] අ. වඩුවා ; ලී වැඩ කරන්නා.- ආ. සමාන බව ; සමානත්වය.- ඇ. රැස්වීම් වාර ; උසාවි, පාර්ලිමේන්තු ආදී ආයතනවලද සම්මේලන, විවාද ආදී කාර්යවල රැස්වීම් වාර.

සැසිනා [නා.ප්‍ර.] ශාක්‍යසිංහ නායකයා ; බුදුන් වහන්සේ.

සැසිවාරය [නා.] රැස්වීම් වාරය ; රැස්වීම හෝ නඩුවක් පවත්වන වාරය.

සැහැ [වි.] ශාක්‍ය වංශික ; ශාක්‍ය වංශයට අයත්.- [පූර්වක්‍රී.] අ. ඉවසා ; විදදරා.- ආ. සිසැම කොට ; සිසා.

සැහැන් [වි.] උත්සාහවත් ; විරියවන්ත.

සැහැන් [නා.ප්‍ර.] සවස ; සන්ධ්‍යාව ; හවස.

සැහැල්ල [නා.ප්‍ර.] සිංහල පද්‍ය වෘත්ත විශේෂයක් ; ගීපද දෙපද කවි හා සිවුපද මිශ්‍රකොට රචනා කරන ලද පද්‍ය විශේෂය.

සැහැල්ලි [නා.ප්‍ර.] එකට එක කිරීම ; පළි ගැනීම.

සැහැල්ලු [වි.] අ. බර නැති ; බර අඩු ; වාමි.- ආ. ශීඝ්‍ර ; ඉක්මන්.- ඇ. පහසු ; ලේසි.

සැහැල්ලුව, සැල්ලුව [නා.] අ. බර නැතිබව.- ආ. හැල්ලුව ; පහත් කොට කතා කිරීම ; බාල්දු කිරීම.- ඇ. (විශේෂයෙන් බෞද්ධ වන්දනාකරුවන්) කරේ දමා ගෙන යන බඩු පොදිය ; ඔලොගුව.- ඇ. බඩ යෑම ; පාවනය වීම ; බඩ විරේක වීම.

සැහැවි [වි.] ස්වභාවය ඇති ; ස්වභාවයෙන් යුතු.- [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වභාවය.- ආ. ශ්‍රාවිකාව ; ශ්‍රාවකවරිය.

සැහැසි [වි.] සාහසික ; දරුණු ; දාමරික ; හිංසා සහගත.

සැහැසි, සැසි [නා.ප්‍ර.] ශාක්‍ය සිංහයා ; බුදුන් වහන්සේ.

සැහිරියාව [නා.] සුහුරුකම ; සම්ප්‍රදායය.

සැහි [පූර්වක්‍රී.] සාහසික වී ; දරුණු වී.

සැළ [නා.ප්‍ර.] අ. කපටිබව ; කෙරාටික බව.- ආ. වංචාව ; රැවටීම.- ඇ. සැළිය ; මුට්ටිය.- [වි.] ප්‍රකට ; ප්‍රසිද්ධ.

සැළ මුතු [වි.] වංචාවෙන් තොර ; කෙරාටික නොවූ ; කපටි බවෙන් මිදුණු.

සැ [නා.ප්‍ර.] අ. සැය ; වේනිය.- ආ. චිතකය.- ඇ. ශ්වේත.- ඇ. ශාක්‍ය.- ඉ. ඊයම්.- ඊ. සැවැන්දරා.- [පූර්වක්‍රී.] හාන ලද.

සෑගණ [නා.ප්‍ර.] වෛතය

අංගණය ; වෛතය මාලකය ;
දාගැබ් මළුව ; සෑය වටා ඇති
එළිමහන් ප්‍රදේශය.

සෑදලය [නා.] අශ්වයකු පිට වාඩි
වීම සඳහා යොදන සම්බලින්
සෑදු මෙට්ටය ; ඇතිරිල්ල ; අශ්ව
ආස්තරණය.

සෑනා [නා.ප්‍ර.] බළලා ; පූසා.

සෑමුනි [නා.] ශාකය මුනින්ද්‍රයන්
වහන්සේ ; බුදුන් වහන්සේ.

සෑය [නා.ප්‍ර. සෑ] අ. බුදු, පසේ බුදු,
මහරහත්, සක්විති රජ යන
උතුමන්ගේ ශාරීරික ධාතු
තැන්පත් කොට තැනූ
වෛතය.- ආ. දර සෑය ;
විතකය.

සෑසී [නා.ප්‍ර.] ශාකය සිංහ වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සෑහෙන [වි.] අ. ප්‍රමාණවත් වන ;
අවශ්‍ය තරම්.- ආ. සුදුසු.

සි [නා.ප්‍ර.] අ. සිනාව ; සිනාසීම.-
ආ. සිහිය ; සතිය.- ඇ. සිංහයා.

සිංකලාව [නා.] හැකිල්ල ;
විලංගුව ; සබ්බලිකය ; මාංවුව.

සිංකෙළි [නා.ප්‍ර.] දික් දඬුවකින්
කොට දඬුවකට, ගසමින් ඒවා
උඩ දමමින් කරන ලි කෙළි ක්‍රීඩා
විශේෂයක්.

සිංගක්කාරයා [නා.] බෙර වයන
තැනැත්තා.

සිංගාටක [නා.ප්‍ර.] ඇස, කණ,
නාසය, දිව යන හතර.

සිංගාරම්, සිගාරම් [නා.ප්‍ර.] බෙර
විශේෂයක් ; දවුල.

සිංගාරිය පේශිය [නා.] මුහුණේ
පිහිටි මාංශපේශි විශේෂයක් ;
උඩ හනු ඇටයේ පහළ දාරය
හා යට හනු ඇටයේ දත්
කුහරවලට පහළින් පටන්ගෙන
මුඛය දක්වා ගොස් මුඛ
මණ්ඩලීය පේශියේ තත්තු
සමඟ සම්බන්ධ වන හතරැස්
පේශියක්.

සිංගි [නා.ප්‍ර.] අ. මැණික්
විශේෂයක්.- ආ. මුදු ඉස්සන්
විශේෂයක්.

සිංගිත්ත, සිගිත්ත [නා.] ඇඹිත්ත ;
ඉතා ස්වල්පය ; ඉතා ටික.

සිංසාටකය [නා.] මාර්ග දෙකක්
හෝ වැඩි ගණනක් එකතු වන
තැන ; මංසන්ධිය ; හතරමං
හන්දිය.

සිංසාණිකා [නා.ප්‍ර.] සොටු.

සිංවනය [නා.] අ. දියරයක්
ඉසීම.- ආ. සත්ව පාලන
කටයුතුවල දී ශුක්‍ර ඇතුළු කිරීම.

සිංදුරම් පාට [නා.ප්‍ර.] මඩ මෙන්
රත් පැහැය.

සිංඝපා, සිංසපා [නා.ප්‍ර.] අ.
ඇට්ටේරියා.- ආ. එන්සාල්.- ඇ.
කරදමුංගු.

සිංහ [වි.] අ. අහිත ; නිර්භය.- ආ.
උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ.

සිංහගති [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහයාගේ
ගමන ; සිංහ ගමන.- ආ. නිර්භීත
ගුණ.- ඇ. යම් සූත්‍රයක පදයක්
ඊට මුලින් තිබෙන සූත්‍රය හා
සම්බන්ධ වීමේ
(සිංහවලෝකනය) අනුවර්තන
ක්‍රමය.

සිංහනාදය [නා.] අ. සිංහයාගේ
හඬ ; සිංහ ගර්ජනාව.- ආ.
අහිත නාදය ; ශ්‍රේෂ්ඨ නාදය.-
ඇ. පංචකාල ප්‍රභේදයන්ගෙන්
එකක්.

සිංහපංජරය, සිංහපඤ්ජරය [නා.]
සිංහ රූප යොදා කළ කවුළුව ;
සීමැදුරු කවුළුව.

සිංහයා [නා.] සිවුපා සතකුගේ
නාමය ; මෘග රාජයා ; මිගිඳු.

සිංහල, සිංහළ [නා.ප්‍ර.] අ. ආර්ය
වර්ගයට අයත් ව ශ්‍රී ලංකාවේ
වෙසෙන බහුතර ජන
කොට්ඨාසය.- ආ. සිංහලයන්ගේ
භාෂාව.- [වි.] සිංහල වර්ගයාට
නොහොත් සිංහල භාෂාවට

අයත් ; ඒ ආශ්‍රිත ; ඒ හා
සම්බන්ධ.

සිංහල වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය [නා.]
දේශීය වෛදකම පිළිබඳ
ශාස්ත්‍රය ; ආයුර්වේදය හා
සම්බන්ධ ලක්ෂණ දරන දේශීය
වෛද්‍ය ක්‍රමය.

සිංහල භාල් [නා.ප්‍ර.] ලංකාවේ වී
ගොවිතැනෙන් නිෂ්පාදිත භාල් ;
දේශීය භාල් ; දුඹුරු පැහැති
නිවුඩු සහිත භාල්.

සිංහලානය [නා.] සිංහයා මැරීම ;
සිංහයා වැනසීම.

සිංහලික [වි.] සිංහල වූ ; සිංහල
ජාතියට අයත්.

සිංහවික්‍රාන්තය [නා.] සිංහ
රාජයකුගේ වික්‍රමාන්විත භාවය
දැක්වෙන ඉරියව්ව.

සිංහශයනය [නා.] අ. සිංහයාගේ
නිදාගැනීම ; සිංහයකු නින්දේ
දී දක්වන ඉරියව්ව.- ආ.
සිංහයකු නිදන ආකාරයෙන්
නිදා ගැනීම ; සිංහ සෙය්‍යාව ;
තථාගතයන් වහන්සේ ශයනය
කළ ඉරියව්ව.

සිංහස්තේහ [නා.ප්‍ර.] සිංහ තෙල් ;
සිංහ ශරීරයේ පවතින මේදය.

සිංහස්වරය [නා.] සිංහයකුගේ
වැනි හඬ ; සිහනාදය.

සිංහවලෝකනය [නා.] අ.
සිංහයාගේ බැල්ම.- ආ.

සිංහයාගේ බඳු බැල්ම ; පරික්ෂාකාරී බැල්ම.	වේගයෙන් වැඩ කරන්නට හැකි තැනැත්තා ; කඩසර පුද්ගලයා.
සිංහාසනය [නා.] සිංහ රූප සහිත ආසනය ; ශ්‍රේෂ්ඨ ආසනය ; රාජාසනය ; සිහසුන.	සිකිදල [නා.ප්‍ර.] ගිනි සිඵව.
සිංහාසනාරූඪ [වි.] සිංහාසනයට නැගුණු ; රජ පදවියට පත් ; රාජපදප්‍රාප්ත.	සිකිරි [නා.ප්‍ර.] විසිවෙන දිය බිඳ.
සික, පද සිබ ⁰ [නා.ප්‍ර.] ශික්ෂා පදය ; විනය ප්‍රඥප්තිය.	සිකුරට [ක්‍රි.වි.] ඇත්තටම ; හරියටම ; නිසැකවම ; ඒකාන්තයෙන්ම.
සිකකැමි [වි.] ශික්ෂාකාමී ; හික්මීමට කැමැති.	සිකුරු [වි.] ඒකාන්ත ; නිසැක ; නොවරදින ; නිශ්චිත.- [නා.ප්‍ර.] අ. ශුක්‍ර ග්‍රහයා ; සූර්ය ග්‍රහ මණ්ඩලයෙහි ඉතා කිට්ටු ආකාශ වස්තුව ලෙසින් සැලකෙන ග්‍රහලෝකය.- ආ. ශුක්‍ර ධාතුව.
සිකතා [නා.ප්‍ර.] අ. වැලි, බොරලු ආදිය.- ආ. ප්‍රමේභ රෝගයක්.	සිකුරු තරුව [නා.] සිකුරු ග්‍රහයා ; ඉරබටු තරුව ; උදය තරුව.
සිකනලා [නා.] දිලිසෙන සිරුරක් ඇති කුඩා උරගයෙක් ; හිකනලා.	සිකුලාව (පාරිභා.) [නා.] ප්‍රථම ජීවාංගයාගේ කේතුරූපාකාර කයිටිනිය සැකිල්ල.
සිකමනා [නා.ප්‍ර.] ශිෂ්‍ය මානවකයා ; ශික්ෂාපද ඉගෙන ගන්නා.	සික් [නා.ප්‍ර.] වයඹ දිග ඉන්දියාව නිජබිම සේ ගත්තා වූ, පුරාණ නොවන ආගමි හක්තියක් මත ගොඩනැගුණු විශේෂ සංස්කෘතික ලක්ෂණ දක්වන්නා වූ ජන කොටසක්.
සිකල් [නා.ප්‍ර.] මඩ බොර ; මඩ.	සික්කාව [නා.] අ. තරාදියේ ලණුව.- ආ. කත් ලියේ ලණුව.
සිකි [නා.ප්‍ර.] අ. යහළුවා ; මිත්‍රයා ; හිතවතා ; වල්ලභයා.- ආ. යහළු ස්ත්‍රිය ; යෙහෙළිය.- ඇ. ශිඛාව ; මුදුන ; මස්තකය.- ඇ. මයුරයා ; මොනරා.- ඉ. ගින්න ; අග්නිය.- [වි.] වේළුණු ; වියළුණු.	සික්කින [වි.] හික්මුණු ; ශික්ෂිත.
සිකිගල [නා.] මොනරාගේ ශ්‍රීවය.	සික්ත [වි.] අ. ඉසින ලද.- ආ. ගැවුණු.
සිකිණ්ඩියා [නා.] අ. වණ්ඩියා ; වණ්ඩිකම් කරන්නා.- ආ.	සික්ත, සික්ථ [නා.ප්‍ර.] මි ඉටි.

සික්රිටින් [නා.ප්‍ර.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ බඩවැලේ ඇතැම් සෛලවල සෑදෙන හෝමෝන විශේෂයක් ; සෙක්රෙටින්.

සික්ස් උෂ්ණත්වමානය [නා.] යම් කාලසීමාවක දී ඇති වන උපරිම උෂ්ණත්වයත් අවම උෂ්ණත්වයත් සලකුණු කර ගැනීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණය.

සිබ් [නා.ප්‍ර.] අ. ගින්දර ; ගින්න ; අග්නිය.- ආ. රත් නෙටොල්.

සිගරට්ටුව [නා.] විශලී දුම්කොළ-වලින් සාදා කඩදාසි පටියකින් ඔතන ලද දුම්වැටි විශේෂය.

සිගලා, සිගාල, සිගාල [නා.ප්‍ර.] ශෘංගාලයා ; සිවලා.

සිගු, හිගු [වි.] අ. ඉක්මන් ; ශීඝ්‍ර ; යුහු.- ආ. කෘශ ; කෙටිවු ; සින්දැරි.

සිග්ගිරාව (කථා.) [නා.] සිදුර ; හිල.

සිග්මාකාර (පාරිභා.) [වි.] සිග්මා නමැති ග්‍රීක අක්ෂරයේ හැඩයෙන් යුක්ත.

සිබ්ගය [නා.] අ. අග ; සතුන්ගේ අං.- ආ. රාගය ; ඇල්ම ; ආශාව.

සිබ්ගිවේර [නා.ප්‍ර.] ඉගුරු.

සිබ්ගි [නා.ප්‍ර.] රත්රන් විශේෂයක්.

සිග [වි.] අඩු ; දුර්ලභ ; උෞන.- [නා.ප්‍ර.] අ. ඉග.- ආ. පෙරුම්කායම්.

සිගනවා [ක්‍රි.] අ. නැති බැරිකම් කියා ඉල්ලා සිටිනවා ; හිඟා කනවා ; යදිනවා.- ආ. හික්ෂුවක් ගෙන් ගෙට ගොස් පිණ්ඩපාතය ලබා ගන්නවා ; පිඬු සිගනවා.

සිගන්නා [නා.] සිගන තැනැත්තා ; හිගන්නා.

සිගමන [නා.] අ. නැති බැරිකම් නිසා යමක් ඉල්ලා ගැනීම.- ආ. ඉල්ලා සිටීමෙන් ලබාගන්නා දෙය.- ඇ. හික්ෂාටනය ; හික්ෂුන් ගෙපිළිවෙළින් ඇවිද ලබාගත් ආහාරය.

සිගාන [නා.ප්‍ර.] උදැල්ල.

සිගානා [නා.ප්‍ර.] මගුල් කඩුව භාර නිලධාරියා ; අසිග්‍රාහකයන්ගේ ප්‍රධානියා.

සිගා රැලි (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කෙස් රොදවල් ; කුඩා කෙස් රැල්.

සිගාව [නා.] අ. මුදුන.- ආ. මොනරාගේ හිස මුදුන ; මොනරාගේ කුඩුම්බිය.- ඇ. මුදුන් කොට බැඳ ඇති කොණ්ඩය.

සිගාච්චා [නා.] අනුන්ගේ ඉඳුල් කන තැනැත්තා ; සිගන්නා.

සිගිති [වි.] කුඩා ; පුංචි.

සිගිත්තා [නා.] ඉතා කුඩා
ලදරුවා ; පැටියා.

සිගිනි [නා.ප්‍ර.] පීඩාව ; කරදරය.

සිගු [නා.ප්‍ර.] අ. ගෝන, මුව ආදී
සතුන්ගේ අං.- ආ. මුදුන ;
මස්තකය.- ඇ. පෙරුකායම්.-
ඇ. කුඩා දේ ; පුංචි දේ.- [වි.]
කාශ ; කෙටිටු.

සිඤ්චනය, සිංචනය බ.

සිඤ්ඡින [වි.] නාද කරන ලද ;
නාදයෙන් යුතු.

සිට්ඨතවා, සිටුචනවා [ක්‍රි.] අ.
නවත්චනවා ; නතර කරනවා ;
රඳවා ගන්නවා.- ආ. බිජ අංකුර
ආදිය ඉන්දනවා ; පැළ ආදිය
රෝපණය කරනවා.

සිටාණ [නා.ප්‍ර.] සිටු තනතුරු ලැබූ
තැනැත්තා ; සිටුවරයා.

සිටැඹුව [නා.] සිටු දේවිය ;
සිටුවරයාගේ දේවිය.

සිටි අඩියේ (කථා.) [ක්‍රි.වි.] එකවිට
ම ; උන්හිටි ගමන්.

සිට්ඨාරනේ (කථා.) [ක්‍රි.වි.] හිටි
අඩියේ ම ; හිටිවන ම.

සිට්ඨිය [නා.ප්‍ර.] පවතින්නා වූ
ජලය ; තිබෙන ජලය.

සිටිනවා, හිටිනවා [ක්‍රි.] අ.
ඉන්නවා ; ජීවත්වෙනවා.- ආ.
නැවතී, රැඳී පසුවෙනවා.- ඇ.
පදිංචි ව කල් ගෙවනවා.

සිටි පිය [නා.ප්‍ර.] එසවූ පය හැර
අනිත් පය ; බිම තබා ඇති
පය.

සිටි පිළිමය [නා.] සිටගෙන සිටින
ඉරියවුවෙන් තැනූ පිළිමය ;
නැගිට සිටින ආකාරයට තැනූ
පිළිමය.

සිටිමාන (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අතුගැමට
උපකාරී වන ඉලපත ; මුස්න
ආදිය.

සිටිවන [ක්‍රි.වි.] සිටි ආකාරයෙන්
ම ; උන් ලෙසට ; උන්
ආකාරයට.

සිටිවැට [නා.ප්‍ර.] හිටිවන ප්‍රදීපය ;
බිම හිටිවන ලද පහන ; ටැඹක්
මත පහන.

සිටිවියටි [වි.] ස්ථිර ව පිහිටුවීමට
කැමති.

සිටු [නා.ප්‍ර.] අ. සිටු තනතුර ලද
තැනැත්තා ; සිටුවරයා.- ආ.
පැවැත්ම ; සිටීම.- [වි.] සිටියා
වූ ; සිටි.

සිටුනා [නා.ප්‍ර.] සිටුවරයන්ගේ
ප්‍රධානියා.- [ක්‍රි.වි.] සිටිනා ;
නැවතී පවත්නා.

සිටුවා පස් ගහනවා [ක්‍රි.] පණ
පිටින් සිටුවා මැටි ගසා
මරණයට පත් කිරීමේ දඬුවම.

සිටුසේසන [නා.] අ. සිටු තනතුර.-
ආ. සිටුවෙහි සංකේතය.

සිවරසින් [නා.ප්‍ර.] අ. මැණික්
කැපීමට ගන්නා තිරුවාණ ගල්
විශේෂයක්.- ආ. මැණික්
විශේෂයක්.

සිවරස්, සිට්‍රස් [නා.ප්‍ර.] දොඩම්,
දෙහි, නාරං ආදිය අයත් වන
පලතුරු ශාක විශේෂය.

සිවරික් අම්ල වක්‍රය [නා.] වක්‍රීයව
සිදුවන සිවරික් අම්ලයේ
ප්‍රතික්‍රියා මාලාව.

සිවරික් අම්ලය [නා.] දෙහි, දොඩම්
ආදියෙහි ඉස්මවල ඇඹුල්
ගතිය ඇති කරන අම්ලය.

සිවරිලසින්, සිවරුලසින් [නා.ප්‍ර.]
ඔනිතයින් සහ ඇමෝනියා
සංයෝජනයෙන් ඇති වන
සංයෝගය.

සිට්ටේට් [නා.] කැටි නොගැසීම
සඳහා රුධිරයට එකතු කරන
ද්‍රව්‍යයක නාමය.

සිට්ස් දෙවුම (පාරිභා.) [නා.] අ.
දිය පුරවා යමකු ඇතුළතෙහි
හිඳගත් විට ඒ දියෙන් තුනටිය
වැසෙන පරිද්දෙන් වාඩි වී
නාන්තට හැකි පළල පැතලි
භාජනය.- ආ. එවැනි භාජනයක
වාඩි වී නැම.

සිඩරයිට් [නා.ප්‍ර.] ස්වාභාවික අයත්
කාබනේට් වර්ගයක්.

සිත සිතු [නා.] අ. චිත්තය ; අරමුණු
දැනීමේ ඉන්ද්‍රිය ; මන ; මනස.-

ආ. මද සිනාව ; සයාකාර වූ
සිනාවන්ගෙන් එකක්.- ඇ.
චිත්‍රය ; සිතුවම.- ඇ. නැකත්
දොළසින් එකක නාමය.- ඉ.
කිවි ග්‍රන්ථය.- ඊ. පැණිරස
ද්‍රව්‍යයක් ; සීනි.- උ. මුනි ;
උතුමා.- උභ. රිදී.- සා.
සුදුපාසානම්.- සා. කපුරු.- [වි.]
අ. ශ්වේත ; සුදුපැහැ.- ආ.
රමය ; විසිතුරු.

සිතකාමී, හිතකාමී [වි.] යහපත
කැමති ; අභිවාද්ධිය ඇති
කිරීමට කැමති.

සිත ගන්නවා [ක්‍රි.] කැමැත්ත ලබා
ගන්නවා ; ආදරය දිනා
ගන්නවා.

සිතග, සිතැගි [වි.] විත්තානුකූල ;
චිත්ත අභිලාෂ පරිදි.

සිතට ගන්නවා (කථා.) [ක්‍රි.] අ.
යම්කිසි පාඩමක් වැනි දෙයක්
හොඳින් අසා සිට සිතෙහි
තැන්පත් කරගන්නවා. -
ආ. ඕනෑවට වඩා තමන්ගේ
තත්වය ගැන ආඩම්බර
වෙනවා.

සිතවු [නා.ප්‍ර.] විකාරය ; උමතු ව.

සිතාහ, සිතාහු [නා.ප්‍ර.] කපුරු.

සිතාමතා [ක්‍රි.වි.] හොඳ හැටි
කල්පනා කර ; හොඳින් හිතා
බලා ; සවිඥානක ව.

සිතාමිබර (පට්ටය) [නා.] අ.
භෞතික වශයෙන් දක්නට නැති
සඵල ; ඇසට නොපෙනෙන

හා අතින් ස්පර්ශ කිරීමට නොහැකි වස්තූය.- ආ. නොපවතිතත් පවතිතැයි සිතා ගන්නා දෙය.

සිතාරය [නා.] තත් ආශ්‍රිත ව ස්වර නැංවිය හැකි භාරතීය වාද්‍ය භාණ්ඩයකි.

සිතාසිය [නා.] අධිකරණය ඉදිරියේ පෙනී සිටීම සඳහා උසාවියක් මගින් නිකුත් කරන නිවේදනය.

සිතැගිය [නා.] සිතෙහි අදහස ; අභිප්‍රාය.

සිතිකදණ්ඩ දීපය [නා.] ඉටියෙන් කරන ලද දඬුවට පහන.

සිතියම [නා.] අ. සිතුවම ; චිත්‍රය.- ආ. ලොකු කුඩා කවර හෝ ප්‍රදේශයක භූගෝලීය ආදී විස්තර සටහන් කර ඇති නිරූපණය ; චිත්‍රය.

සිතියම් මුල්ලිකාව (පාරිභා.) [නා.] සිතියමක ලක්ෂ්‍ය හඳුනා ගැනීම පිණිස තිබෙන දිගට හා හරහට ඉරි ඇඳි සිදුරු සහිත වැස්ම.

සිතියම් පට [නා.ප්‍ර.] සිතුවම් කළ රෙද්ද ; චිත්‍ර ඇඳි වස්තූය.

සිතියම් ප්‍රක්ෂේපණය [නා.] ගෝලාකාර, එනම් ක්‍රිමාන, පෘථිවිය පෙතැලි ද්විමාන මතුපිටක හැකිතාක් නිවැරදිව

නිරූපණය කිරීම සඳහා යොදා ගැනෙන උපක්‍රමය.

සිතියම් විද්‍යාව [නා.] සිතියම් හා සටහන් ඇඳීමේ ශාස්ත්‍රය.

සිතිවිල්ල, සිතුවිල්ල [නා.] අදහස ; කල්පනාව.

සිතූ [නා.ප්‍ර.] අ. සිත.- ආ. සූත්‍ර සහල්.- ඇ. පළොල් ගස.

සිතූනතු කරනවා [ක්‍රි.] සිත නැඹුරු කරනවා ; තමන් වෙතට යොමු කරනවා ; සිත අවනත කරගන්නවා.

සිතූ මතය [නා.] තනි කැමැත්ත.

සිතූමිණ, සිත්මිණ [නා.ප්‍ර.] සිතූ පැතු දේ දෙතැයි සැලකෙන මැණික ; චිත්තා මාණික්‍යය.

සිතූ රඟ [ක්‍රි.වි.] සිත් මුළු පරිදි ; සිතේ හැටියට.

සිතූරු [වි.] විසිතූරු ; අලංකාර.

සිතූරුකම [නා.] චිත්‍ර කර්මාන්තය ; චිත්‍ර ශිල්පය.

සිතූ රුවන [නා.] චිත්තා මාණික්‍ය රත්නය.

සිතුවක් [නා.ප්‍ර.] අභිප්‍රාය මූල දෙය ; තමා අදහස් කළ දෑ.

සිතුවක්කාර [වි.] තමා සිතන දෙයක් කරන ; තමාගේ ම අදහස් ක්‍රියාත්මක කරන ; හිතුවක්කාර.

සිත් අලවනවා [ක්‍රි.] සිත ඇද
ගන්නවා ; විත්තාකර්ෂණය
කරනවා.

සිත් අසර [නා.] සිත පිළිබඳ
පවතින ආකාරය ; විත්ත
ප්‍රවෘත්තිය.

සිත්කම් [නා.ප්‍ර.] විත්‍ර කර්මය ;
අදින ලද රූපය.

සිත්කරුවා [නා.] විත්‍ර ශිල්පියා ;
විත්‍ර කර්මයෙහි යෙදෙන
තැනැත්තා.

සිත්කල [වි.] මනහර ; සිතට කලා
වූ ; සිත පිනවන.

සිත් ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. සිත
ආකර්ෂණයට පත් කරනවා ;
සිත අලවනවා.- ආ. සිත
දිනා ගන්නවා ; යමක් ලබා
ගැනීමට හෝ කර ගැනීමට
කෙනෙකුන්ගේ සිත සතුටු
කරනවා.

සිත්තම [නා.] විත්‍රය ; රේඛා වර්ණ
ආදිය මාධ්‍ය වශයෙන් ගෙන
යම් මතුපිටක අදින ලද්ද.

සිත්තම් පෝරුව [නා.] විත්‍ර ඇදීම
සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන
ලෑල්ල.

සිත්තරා [නා.] විත්‍රකාරයා ; විත්‍ර
ශිල්පියා.

සිත් තුරඟ [නා.ප්‍ර.] සුදු අශ්වයා ;
ශ්වේත වර්ණ අශ්වයා.

සිත් දිය [නා.] ශීත ජලය ; සිසිල්
ජලය.

සිත් දෙනවා [ක්‍රි.] යමක් කරන්නට
හිත නැමෙනවා ; යමක්
කෙරෙහි අවධානය යොමු
කරනවා.

සිත්නාම පද [නා.ප්‍ර.] ප්‍රභේලිකාව ;
ගැටලුව.

සිත්පිත් [නා.ප්‍ර.] අ. සිත ; හදවත.-
ආ. කාරුණික හදවත.

සිත් පෙවෙන [නා.] සිතෙහි
පැවැත්ම ; විත්ත ප්‍රවෘත්තිය.

සිත්මුවා [වි.] සිතින් නිපන් ;
විත්තයෙන් හටගත් ; විත්තන
වලින් සැදුණු ; කල්පිත.

සිත්වට [නා.ප්‍ර.] විත්ත වෘත්තිය ;
සිතේ අදහස.

සිත් විසිගිය [ක්‍රි.වි.] සිත් වසඟ
කරගත් ; විත්තය වසඟ
කරගත්තා වූ.

සිත් විසුදිය [නා.] සිතෙහි පිරිසිදු
බව ; විත්ත විශුද්ධිය.

සිත් සතන් [නා.ප්‍ර.] සිත ; විත්ත
සන්නානය ; අඛණ්ඩ ව
ක්‍රියාත්මක වන සිත.

සිත් හසර [නා.ප්‍ර.] සිතෙහි
හැසිරීම ; විත්තාචාරය.

සිවිල [වි.] ලිහිල් ; සරල ; මෘදු.

සිවිලය [නා.] ලිහිල් අකුර ; අල්ප ප්‍රාණ අක්ෂරය ; සිවිලාක්ෂරය.

සිවිලිකරණය [නා.] ලිහිල් කිරීම ; සරල කිරීම.

සිද [නා.ප්‍ර.] අ. ඡය ; සිදුර ; හිල.- ආ. දේවතා කොට්ඨාසයක්.- ඇ. සිද්ධාංගනාව.- ඇ. බිඳුව ; බිඳ.

සිදන [නා.ප්‍ර.] අ. සිද්ධාන්තය ; සාධක දැක්වීමෙන් ස්ථිර කළ මතය ; සත්‍ය වූ නිගමනය.- ආ. විත්ත ඒකාග්‍රතාව ; සමාධිය.

සිදඹුව [නා.] සිද්ධාංගනාව ; සිද්ධ දේවතාවිය.

සිදාදිය [නා.] නගරය ; නගරබද ප්‍රදේශය.

සිදු [නා.ප්‍ර.] අ. ඉපදීම ; උත්පත්තිය.- ආ. සිද්ධ කිරීම ; ඉටු කිරීම.- ඇ. කපුටා.- ඇ. මුහුද ; සාගරය.- ඉ. දේවතා කොට්ඨාසයක්.

සිදුර [නා.] අ. හිල ; ඡය.- ආ. දෝෂය ; වරද.- ඇ. ඉඩ ; අතර.

සිදුරුපත, ¹පොත (කථා.) [නා.] ලෝභ වැඩ සඳහා භාවිත කරනු ලබන සිදුරක් සහිත තහඩුවක්.

සිදුහත් [නා.ප්‍ර.] අ. බුදුවීමට පෙර ගෞතම බුදුරදුන්ගේ නාමය ; සිද්ධාර්ථ.- ආ. කුඩා ඇට වර්ගයක් ; අඹ.

සිද් [නා.ප්‍ර.] ඉටුවීම ; සිද්ධ වීම.

සිද්ද පත්තිනි [නා.ප්‍ර.] යහපත ගෙන දෙන පත්තිනි දෙවඟන.

සිද්ධ [වි.] අ. සිදු වූ ; ඉෂ්ට වූ.- ආ. නිපන් ; හටගත්.- ඇ. නිශ්චිත ; තීරණය කළ.- ඇ. සැබෑ යයි පිළිගනු ලැබූ.- ඉ. ජය ලැබූ.- ඊ. සෘද්ධිමත්.- උ. ප්‍රසිද්ධ ; කීර්තිමත්.- උභ. දීප්තිමත් ; බලපන.- [නා.ප්‍ර.] අ. දේව කොට්ඨාසයක්.- ආ. පුණ්‍ය වර්ගයක නාමය.- ඇ. සිනි.- ඇ. කථානික.

සිද්ධ ක්ෂේත්‍ර [නා.ප්‍ර.] අ. පුණ්‍ය වූ භූමිය ; ශුද්ධ භූමිය.- ආ. සෘෂිත් වාසය කරන ස්ථානය.- ඇ. සිද්ධ නම් දේවතා කොට්ඨාසය වසන ප්‍රදේශය.

සිද්ධ ධාතු [නා.ප්‍ර.] රසදිය.

සිද්ධම් [අව්‍ය.] 'යහපතක් වේවා' යන අරුතින් ලේඛනයක ආරම්භයේ යොදන ආශීර්වාද පදයක්.

සිද්ධ යකඩ [නා.ප්‍ර.] කාබන් අංශු මාත්‍රයක් පමණක් සමග මිශ්‍ර වූ යකඩ.

සිද්ධ ස්ථානය [නා.] පූජනීය ස්ථානය ; පුණ්‍ය භූමිය.

සිද්ධාභිගනාව [නා.] සිද්ධ නම් දේවතා කොට්ඨාසයට අයත් දෙවඟන.

සිද්ධාන්තය [නා.] සාධක ආදිය දැක්වීමෙන් ස්ථිර කළ මතය ; සත්‍ය වූ නිගමනය.

සිද්ධාර්ථ [වි.] වැඩක් සිදුවන ;
යහපතක් වන.- [නා.ප්‍ර.] අ. සුවිසි
බුදුරජාණන් වහන්සේලා අතුරින්
එක් බුදුවරයකුගේ නාමය.-
ආ. ගෞතම බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ ගිහි නාමය.

සිද්ධි කරගන්නවා [ක්‍රි.] ජප කර
ගන්නවා ; යාතු කර්මවල දී
මන්ත්‍ර ජප කිරීම් ආදියෙන්
තෙල් අඳුන් ආදියෙහි ගුප්ත
ශක්තිය වැඩි කරනවා.

සිද්ධි කාරකයා [නා.] සිදුවීමක්
කරන්නා.

සිද්ධිය [නා.] අ. සිදු වූ දෙය ;
සිදුවීම.- ආ. යහපත ;
අභිවාද්ධිය.- ඇ. නිශ්චය.- ඇ.
දේව ආදී භූත ගණයාට
පමණක් සතු බල අට.- ඉ.
නඩුවකට අයත් ප්‍රශ්න පිළිබඳ
කාරණාව.- ඊ. මන්ත්‍ර විද්‍යාවට
සම්බන්ධ බලය ; ගුප්ත බලය.

සිද්ධිරස්තු (අව්‍ය.) [නා.ප්‍ර.]
යහපතක් වේවා' යන අරුත්
පැවසෙන ආශීර්වාද පාඨයක්.

සිද්ධි ලාභය [නා.] ගුප්ත බලය
දියුණු කිරීම.

සිද්ධිවාචක [වි.] සිද්ධියක් ප්‍රකාශ
වන ; සිද්ධියක් සම්බන්ධ.

සින [නා.ප්‍ර.] අ. සිනාව.- ආ.
සිංහයා.

සිනකර [නා.ප්‍ර.] ඔහුගේ සඳහා
ගැනෙන ක්ෂාර වර්ගයක් ;
සිනක්කාරම්.

සිනකර ජනක ධාතු [නා.ප්‍ර.] ලෝහ
වර්ගයක් ; පස් සෑදීමට ආධාර
වන මූල ද්‍රව්‍ය විශේෂයක්.

සිනමාව [නා.] අ. චිත්‍රපටය.- ආ.
චිත්‍රපට කලාව.

සිනාන [නා.ප්‍ර.] නෑම ; ස්නානය.

සිනාරසය [නා.] සිනාවෙන් ලබන
චින්දනය ; සිනාවෙන් ලබන
සතුට.

සිනාව [නා.] මුහුණින් ප්‍රකාශ වන
සතුට ; හසනය ; හිනාව.

සිනාසෙනවා [ක්‍රි.] හිනාවෙනවා ;
දසන් විදහා ප්‍රසන්න
ස්වභාවයකින් මුව විවර කර
දක්වනවා.

සිනැප්සිස් [නා.ප්‍ර.] ස්නායු බිල
දෙකක් අතර ඇති කපොල්ල.

සිනිකඳු [නා.ප්‍ර.] ජල යාත්‍රාවක්
නවත්වා රඳවා ගැනීම සඳහා දිය
පත්ලට බස්සන බර උපකරණය ;
නැගුරම ; සිනිය.

සිනික්කු වෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
ප්‍රමාද වෙනවා ; සුනංගු
වෙනවා.

සිනිශ්ඨ [වි.] මෘදු ; සිනිඳු ; සිහින්.

සිනිදස [නා.ප්‍ර.] සෙනෙහස ;
ස්නේහය.

සිනිදු, සිනිදු [වි.] අ. මෘදු ;
මොළොක් ගතියෙන් යුතු.- ආ.
සන නොවූ ; තුනී.

සිනෙළිය [නා.] කෙන්ද ; කුඩා
නාරටියක් වැනි දෙය.

සිනේ, සිනේහ [නා.ප්‍ර.] අ. සිනාව ;
හිනාව.- ආ. ආදරය ; ස්නේහය.

සින්කෝනා [නා.ප්‍ර.] මැලේරියාවට
ඖෂධ ව පැවති ක්වීනීන් හා
සින්කෝනාඩයින් සපයන
ශාකය.

සින්ක් [නා.ප්‍ර.] පිත්තල ආදී මිශ්‍ර
ලෝහ සෑදීමටත්, ගැල්වනයිස්
කිරීමටත් ගනු ලබන සුදු
ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යය.

සින්ක් ඔක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රත් කළ විට කහ පැහැයට
හැරෙන, නිවෙන විට මුල්
පැහැය ම ගන්නා සුදු අස්ථික
කුඩු විශේෂයක්.

සින්ක් ක්ලෝරයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] හයිඩ්‍රජන් වායුව
තැනීමේ දී ඉතිරිවන රසායනික
මූල සංයෝගයක්.

සින්ක් තහඩුව [නා.] තුත්තනාගම්
ආලේප කළ යකඩ තහඩුව.

සින්ක් බ්ලෙන්ඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
තුත්තනාගම් ලෝපස් වර්ගයක්.

සින්ක් මැංගනයිට් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] සින්ක් ලවණ ද වැඩිපුර
සින්ක් ඔක්සයිඩ් ද, අන්තර්ගත

රත් වූ ද්‍රාවණයක දී පොටෑසියම්
ප'මැංගනේට් සමග අනුමාපනය
කිරීමෙන් සෑදෙන මූල ද්‍රව්‍යය.

සින්ක්‍රෝටෝනය (පාරිභා.) [නා.]
ඉතා අධික වේගවලට ත්වරණ
කිරීම සඳහා භාවිත කරන
උපක්‍රමවලින් එකක්.

සින්ක් ලවණය [නා.] වර්ණයකින්
තොර බොහෝ විට ජලයේ දිය
වන රසායනික සංයෝගයක්.

සින්ක් සල්පයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] බොහෝවිට ජලයේ
ද්‍රාව්‍ය වන අවර්ණ රසායනික
සංයෝගයක්.

සින්ක් සල්පේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
තනුක සල්පියුරික් අම්ලය සින්ක්
කෙරෙහි හෝ සින්ක් ඔක්සයිඩ්
හෝ හයිඩ්‍රොක්සයිඩ් කෙරෙහි
ක්‍රියා කිරීමෙන් සෑදෙන
ද්‍රාවණය.

සින්ටර [නා.ප්‍ර.] උණුදිය උල්පත්
අසල තැන්පත් වන ද්‍රව්‍යයක්.

සින්ඩක්ට්ලා [නා.ප්‍ර.] සත්ත්ව හා
ශාක වර්ග අයත් ගෝත්‍ර
කාණ්ඩයක්.

සින්තටික්, සින්තෙටික් [වි.]
ස්වාභාවික නොවූ ; කෘත්‍රිම.

සින්දුර, සින්දුරම් [නා.ප්‍ර.] අ. රස
බෙහෙත ; රස හෂ්ම වූර්ණය.-
ආ. රතු ඊයම්.

සින්දුව [නා.] ගැසීමට හැකි වන පරිදි භාෂා මාධ්‍යයෙන් කරන ලද ප්‍රබන්ධය ; ගීය.

සින්ධව [නා.ප්‍ර.] සින්ධු දේශයෙහි උපන් අශ්වයා ; සෛන්ධවයා.

සින්ධුර [නා.ප්‍ර.] ඇතා.

සින්ත [වි.] අයිති ; හිමි ; උකසට ගැනීමෙන් හිමි වුණු.

සින්ත කරනවා [ක්‍රි.] දේපොළක් හෝ වටිනා භාණ්ඩයක් ඇපයට තබා ණයක් ගත් විට ගිවිස ගත් පරිදි ඒ ණය මුදල ගෙවා ගත නොහැකි වූ විට ණයහිමියා ඒ දේපොළ තමා සතු කර ගන්නවා.

සින්තක්කරය [නා.] දේපළක් පිළිබඳ ව සියලු අයිතිය ; නීත්‍යානුකූල ව ලබා ඇති හිමිකම.

සින්තය [නා.] අයිතිය ; හිමිකම ; උරුමය.

සිදගන්නවා [ක්‍රි.] අ. තැම්බීමේ දී වතුර ප්‍රමාණය අඩුකර ගන්නවා ; සාරය ඉතුරු වන සේ හිඳිනවා.- ආ. තුවාල කරගන්නවා ; කපා ගන්නවා.

සිද බිඳ දමනවා [ක්‍රි.] කඩා විනාශ කර දානවා ; කපා කොටා දමනවා ; විනාශ කර දමනවා.

සිදි දිය [නා.ප්‍ර.] යම්කිසි ඖෂධයක් දමා සිඳවන ලද ජලය ; කසාය මෙන් සිඳ ගත් බෙහෙත් වතුර.

සිදිනවා [ක්‍රි.] අ. කපනවා ; කැබලි කරනවා ; ජේදනය කරනවා.- ආ. දුරු කරනවා ; නැති කරනවා.- ඇ. කඩා දමනවා ; ජින්න කරනවා.- ඇ. තුවාල කරනවා.- ඉ. උගුල්ලනවා.- ඊ. කසාය, තෙල් ආදිය යම්කිසි වතුර ප්‍රමාණයක් දමා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට හිඳගන්නවා.

සිදි බිඳි යනවා [ක්‍රි.] කැඩී වෙන් වී යනවා ; විභේදනය වෙනවා.

සිඳු [නා.ප්‍ර.] අ. මුහුද ; සාගරය ; සමුද්‍ර.- ආ. නදිය ; ගංගාව.- ඇ. ජලය ; දිය.- ඇ. සහිඳලුණු.- ඉ. සින්ධු දේශය.

සිඳුම් [නා.ප්‍ර.] අ. සිඳුර ; හිල ; ජ්‍යෙ.- ආ. සිදීම ; කැපීම ; ජේදනය.

සිඳුරන [නා.ප්‍ර.] හස්තියා ; ඇතා.

සිඳුරළ [නා.ප්‍ර.] සාගරයේ රළ ; මුහුදු රළ.

සිඳුවන් [නා.ප්‍ර.] වැසි වලාකුළු.

සිදෙනවා [ක්‍රි.] අ. යමක වතුර හෝ යම්කිසි ද්‍රවයක් හිඳි යනවා ; නැති වී යනවා (ගංගා ආදිය) වේලී යනවා ; තෙතමනය නැති ව යනවා ; වියළි භාවයක් ඇති

කරනවා.- ආ. නැති වී යනවා ;
තුරන් වී යනවා ; දුරු වෙනවා ;
මිඳෙනවා.

සිප [නා.ප්‍ර.] ශිල්පය ; ශාස්ත්‍රය.

සිපගන්නවා [ක්‍රි.] වැලඳ ගන්නවා ;
ආලිඛිගනය කරනවා ; සිඹිනවා.

සිපත, සිපත්‍රය [නා.] අසිපත ;
කඩුව.

සිපයි, සිපොයි [නා.ප්‍ර.] කුලියට
හේවාකම් කළ හටයෝ ; කුලී
හේවායෝ.

සිපාවාර [නා.ප්‍ර.] සිපීමෙන් කරන
ආවාර ; ආලිඛිගනයෙන් කරන
ආවාරය.

සිපි [නා.ප්‍ර.] අ. මුහුදේ වසන
මෘද්වංගී සත්ත්වයෙක් ;
සක්බෙල්ලා.- ආ. සක්බෙලි
කටු ; සිප්පි කටු.

සිපිකරු [නා.ප්‍ර.] ශිල්ප ඥානය
ඇත්තා ; ශිල්පය දන්නා
පුද්ගලයා ; ශිල්පියා.

සිපිරිගෙය [නා.] සිරකරුවන් රඳවා
ඇති ස්ථානය ; හිරගෙදර ;
බන්ධනාගාරය.

සිපොනැප්ටෙරා [නා.ප්‍ර.] මැක්කා
අයත් සත්ත්ව ගෝත්‍රය.

සිප් [නා.ප්‍ර.] අ. ශිල්පය ; ශාස්ත්‍රය.-
ආ. තාරකාව.

සිප්කම් [නා.ප්‍ර.] ශිල්ප කර්මාන්ත ;
ශිල්පය සම්බන්ධ කර්මාන්ත.

සිප්පම [නා.] අ. කැබැල්ල.- ආ.
සමූහයක් එක් කොට බැඳී
මිටිය ; පොට්ටනිය ; පොදිය.

සිප්පමද [නා.] ශිල්ප දැනීම නිසා
ඇති වන මානය ; ශාස්ත්‍ර
දැනුමින් ඇති වන ආඩම්බරය.

සිප්පි [නා.ප්‍ර.] අ. පියන් දෙකකින්
වැසුණු මොළොක් ශරීරයක්
ඇති මෘද්වංගී සත්ත්ව විශේෂය ;
බෙල්ලන් අයත් වන වර්ගය.-
ආ. අතුණු බහන් ඇසුරෙහි
වසන පණු විශේෂයක්.

සිප්පි කටුව [නා.] සිප්පි වර්ගයට
අයත් සත්ත්ව විශේෂයෙහි
ශරීරය වැසී ඇති පිට පොත්ත ;
බෙලි කටුව.

සිප්පි බොත්තම [නා.] මුතු සහිත
බෙල්ලන්ගේ දිලිසෙන කටුවෙන්
සෑදූ බොත්තම හෝ ඒ
ස්වරූපයට ම කෘත්‍රිම ලෙස සෑදූ
බොත්තම.

සිප්පි ස්තරය [නා.] සිප්පි කටුවේ
ඇතුළු පැත්තේ තිබෙන මුතු
මෙන් දිලිසෙන ස්තරය.

සිප්පතර [නා.ප්‍ර.] ශිල්ප ශාස්ත්‍රය.

සිබ්බිඩ, සිව්බ්බ (කථා.) [නා.]
කොස් ඇටයේ පොත්තට පිටින්
ඇති සිනිඳු සිවිය.

සිබිල්ල [නා.] ගස්වල දිරාගිය
පොත්ත.

සිබෝරියම [නා.] (ක්‍රිස්ති.)
සත්ප්‍රසාද පූජය තබන පාත්‍රය.

සිබ්බනකාර කුල [නා.ප්‍ර.] මැහුම්
කර්මාන්තය අයත් කුලය ;
සන්නාලි වංශය.

සිබ්බනය [නා.] මැහීම ; ගෙත්තම්
කිරීම.

සිඹිනවා [ක්‍රි.] අ. සිප ගන්නවා.-
ආ. ආඝ්‍රාණය කරනවා ; (යමක්
මුවට ලං කිරීමෙන්) ගඳ සුවඳ
ආඝ්‍රාණය කරනවා.

සිඹිලිය (කථා.) [නා.] කෙණ්ඩි
විශේෂයක් ; පිනිදිය ආදිය ඉසීම
පිණිස භාවිත කෙරෙන සිදුරු
සහිත කෙමිය ඇති කෙණ්ඩිය.

සිය [නා.ප්‍ර.] අ. සියය.- ආ. විතකය ;
දරසැය.- ඇ. නිරන්තරය.- [වි.]
ස්වකීය ; තමන්ගේ ම.

සියකෙළ [නා.ප්‍ර.] සියක් කෝටිය.

සියක් ලක්ෂය [නා.] ලක්ෂ සියයක
ප්‍රමාණය ; කෝටිය.

සියත [නා.] ස්වකීය හස්තය ; තම
අත.

සියදෑ මිදිපැන් [නා.ප්‍ර.] මිදියුෂ ;
මිදි පලින් පෙරා ගත් බීම (දිය
නුමුසු මිදි පැන් විය හැකියි).

සියන [නා.] ඡදනය ; වහල ;
පියස්ස.

සියන් තලය [නා.] සියනට හෙවත්
වහලට යටින් දැව හෝ අන්
ලෑලි වර්ගයකින් යොදන
තට්ටුව ; සිවිලිම.

සියපත [නා.] ශත පත්‍රය ;
නෙළුම්මල ; පියුම.

සියපත් [වි.] සියගණන් පත්‍ර ඇති.

සියපත්සිය [නා.ප්‍ර.] පෙති සියයක්
ඇති පද්මයෙහි ස්වකීයයා වන
සූර්යයා ; ඉර.

සියපා [නා.ප්‍ර.] අ. පාද සියගණනක්
ඇත්තා ; පත්තැයා.- ආ.
සූර්යයා.- ඇ. ශතපාකය.

සියබස් [නා.ප්‍ර.] ස්වකීය භාෂාව ;
තමන්ගේ බස ; මව්බස.

සියය [නා.] අනුනවයට එකක් වැඩි
ගණන ; දහයේ ඒවා දහගුණයක
ප්‍රමාණය ; ශත සංඛ්‍යාව ; සිය.

සියරට [නා.ප්‍ර.] තමන්ගේ රට ;
ස්වකීය දේශය.

සියරු [නා.ප්‍ර.] සමර්ථයා ; දක්ෂයා.-
[වි.] සතර ; සිවු.

සියල, සියලු, සියල් [වි.] සකල ;
හැම ; සැම ; සර්ව ; මුළු.

සියල්ල [නා.] හැමදෙය ; සියලු
දේ ; සමස්තය ; මුළුල්ල.

සියහ [වි.] නිතර ; හැමවිට ;
නිරතුරු ව.

සියා [නා.ප්‍ර.] දරසැය ; විතකය.

සියාය [නා.] උල ; සංකුව ; මිනී
දැව්මේදී භාවිත කරන
උපකරණය.

සියු [වි.] අ. හතරකින් යුත් ; සිවු ;
වතුර්විධ.- ආ. වුත වන.

සියුඅරක් [නා.ප්‍ර.] සතර ආකාර
ආරක්ෂාව ; බුද්ධානුස්මාති,
ධර්මානුස්මාති, සංඝානුස්මාති,
අනිත්‍යය යන ආරක්ෂා සතර.

සියුකන් [නා.ප්‍ර.] කොන් සතර ;
සිවුකොන්.

සියුකු [නා.ප්‍ර.] අ. සතරවැන්න ;
වතුෂ්කය.- ආ. සතර මං
සන්ධිය ; සියු මඟක් ඇති
සන්ධිය.

සියුක් [නා.ප්‍ර.] වතුෂ්කය.

සියුත [වි.] වතුර්ථ ; සිවු.

සියුපසය [නා.] ගිහියන් විසින්
හික්ෂුන් වහන්සේට සැපයෙන
විවර, පිණ්ඩපාත, සේනාසන,
ගිලාන ප්‍රත්‍යය යන සතර ;
සිව්පසය.

සියුපාවා [නා.] පාද සතරක් ඇති
සතා ; සිව්පාවා.

සියුපිරිස් [නා.ප්‍ර.] සිව් පිරිස ; හික්ෂු,
හික්ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා
යන සිව් කොටස.

සියුපු [වි.] පාද සතරක් ඇති ;
වතුප්පාද ; සිවුපා.

සියුබුමු [නා.ප්‍ර.] අපායභූමි, කාම
සුගතිභූමි, රූපාවචර භූමි,

අරූපාවචර භූමි යන සතර.-
[වි.] තට්ථු හතරකින් යුතු ;
මහල් හතරක් ඇති.

සියුමලු, සියුමැලි [වි.] තද හෝ
රළු නැති ; ඉතා මොළොක් ;
මෘදු ; සුකුමාර ; සුකුමාල.

සියුමියුරු [නා.ප්‍ර.] වතුමධුර ;
සප්පි, නවනිත, මධු, සක්ඛරා
යන මිහිරි වර්ග හතර.

සියුම් [වි.] අ. ඉතා කුඩා ; ඇසට
නොපෙනෙන තරම් කුඩා වූ.-
ආ. සුක්ෂ්ම ; තියුණු ; කාරණය
වහා වැටහෙන ; තීක්ෂණ.- ඇ.
වහා කැපෙන සුළු ; මුවහත්.-
ඇ. ඉතා සිනිඳු ; සිහින් ; සුබුම.

සියුම් වගාව [නා.] ඉඩමකින්
උපරිම අස්වැන්නක් ලබා
ගැනීමේ වැවිලි ක්‍රමය ; වපසරිය
වැඩි නොකොට පලදාව
වැඩිකර ගැනීම.

සියුරග සමන්තා අඳුර [නා.]
අංග සතරක් සම්පූර්ණ වූ ගත
අඳුර ; අමාවක, මැදියම්ඳය,
සනවනාන්තරය, වැහි
වලාවෙන් වැසුණු අහස යන
අංග සතරින් යුක්ත වූ
අන්ධකාරය ; අන්ධකාරයේ අති
උග්‍රතම අවස්ථාව.

සියුරග සෙනඟ [නා.ප්‍ර.] අංග
හතරකින් සම්පූර්ණ වූ
සේනාව ; ඇත්, අස්, රිය, පාබල
යන කොටස් හතරකින් යුක්ත
වූ යුද සේනාව.

සියුරාසැකි [නා.ප්‍ර.] සතර අසඹිය.

සියුරුහන් බානවා [ක්‍රි.] දෙනොල
එකට එකතු කොට පිඹීමෙන්
හඬ නගනවා ; උරුවන් බානවා.

සියුවන [නා.] මුහුණු හතරක් ඇති
තැනැත්තා ; මහා බ්‍රහ්මයා.

සියුසස් [නා.ප්‍ර.] (අභි.)
චතුස්සත්‍යය ; චතුරාර්ය
සත්‍යය ; බුදුන් වහන්සේ
ලොවට හෙළි කළ දුක, දුකට
හේතුව, දුක නැති කිරීම
(නිර්වාණය) දුක නැති කිරීමේ
මග යන සත්‍ය හතර.

සියුසැට ආහරණ [නා.ප්‍ර.] ආහරණ
සැටසතර ; සිව්සැටබරණ.

සියො [වි.] අ. ස්වකීය ; තමන්ට
අයත් වූ.- ආ. එකතු වූ ; සමඟි
වූ.

සියොක් [නා.ප්‍ර.] අ. පක්ෂියා ;
කුරුල්ලා.- ආ. කැඳැත්තා.

සියොලග [නා.ප්‍ර.] සියලු ශරීරය ;
මුළු සිරුර.

සියොච්ඡිරි, සියොසිරි [නා.ප්‍ර.]
සමූහයක් එක් වූ තැන ඇති
ශෝභාව ; සමාගම් ශ්‍රීය.

සිර [නා.ප්‍ර.] මුදුන ; මස්තකය ;
හිස ; ශීර්ෂය.

සිරක්නා [නා.ප්‍ර.] පරිබ්‍රාජකයා ;
පැවිද්දා.

සිරක්නී [නා.ප්‍ර.] සිල් රක්තා
තැනැත්තිය ; පරිබ්‍රාජිකාව.

සිරගෙය [නා.] අ. සිපිරි ගෙය.-
ආ. බාහිර සබඳතාවලින් ගහන
ස්ථානය.

සිරබාරය [නා.] සිර කිරීම ; අත්
අඩංගුවට ගැනීම.

සිරස [නා.] අ. හිස ; ශීර්ෂය.- ආ.
මාතෘකාව ; තේමාව.

සිරස් (පාරිභා.) [වි.] අ. ක්ෂිතිජ
තලයට සාප්‍රකෝණික.- ආ.
අක්ෂය එල්ලෙහි වූ.- ආ.
ලම්බාකාර.

සිරස් බණ්ඩය (පාරිභා.) [නා.] සිරස්
බණ්ඩාංකය ; තිරස්
බණ්ඩාංකයක් ඡේදනය කරන
අක්ෂයකට සමාන්තර සාප්‍ර
රේඛාවක්.

සිරස් බාදනය (පාරිභා.) [නා.] සාප්‍ර
ලෙස බාදනය වීම ; කෙලින්
අතට සෝදා පාලුවීම හෝ දිය
වී යාම.

සිරස් තලය [නා.] ප්‍රවෘත්තියක
අන්තර්ගතය දක්වන මාතෘකාව ;
ශීර්ෂ පාඨය ; හෙඩ්ම.

සිරස් පත [නා.] අ. බුද්ධ ප්‍රතිමාවක
හිස මුදුනේ පටන් ඉහළට
විහිදෙන සේ සාදා ඇති
කොටස.- ආ. නැට්ටුවන් වැනි
අය හිසෙහි පලඳින පලඳනාව.

සිරස් සූල [නා.ප්‍ර.] හිසේ කැක්කුම ;
හිසරුදාව.

සිරා වේධය [නා.] වෛද්‍යවරුන්
පාවිච්චි කරන ශල්‍ය ආයුධයක් ;
නහර විදින කටුවක්.

සිරි [නා.ප්‍ර.] අ. ශෝභාව ;
ලස්සන ; විසිතුර.- ආ. සම්පත ;
සෞභාග්‍යය.- ඇ. සිරිකත ;
ලක්ෂ්මී.- ඇ. හැටි ; අන්දම ;
විලාසය ; ස්වරූපය.- ඉ. පින ;
ප්‍රණය ; කුසලය.- ඊ. ආයුධය ;
කුඩා කටුව.- උ. ඡන්දසක
නාමය.- උ. ගස් වර්ගයක
නාමය ; බෙලි.- සා. ඉර ; හිරු ;
සූර්යයා.- සා. හැකිලීම ; හිරි
වැටීම ; ස්පර්ශය ; නොදැනීම.-
සා. හැසිරීම ; සංචාරය.- සා.
නගුල.

සිරිංගය [නා.] අ. රහස් මග ; ගුඩ
මාර්ගය.- ආ. සතුන්ගේ අග ;
ශාංගය.

සිරිංගි, සිරිගි [නා.ප්‍ර.] හලාහල විස ;
උග්‍ර විස වර්ගයක්.

සිරිංජය, සිරිංජිය (පාරිභා.) [නා.]
දියර ඉසීම හෝ බෙත් විදීම
ආදිය සඳහා භාවිත කරන
සිලින්ඩරාකාර බටයක් සහිත
උපකරණයක්.

සිරිංසප [නා.ප්‍ර.] සර්ප ආදි දීර්ඝ
සත්ත්වයෝ ; බඩගා යන
සත්ත්වයෝ.

සිරිකඩ, හිරිකඩ (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
අ. වැස්ස වහින විට විසි වන
සිහින් වැසි බිඳ.- ආ. සඳුන් ;
වන්දන.- ඇ. අල්තාරයට දමන
වස්ත්‍රය.

සිරිකත [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණු දෙවියන්ගේ
භාර්යාව ; ශ්‍රී කාන්තාව ;
ලක්ෂ්මිය.

සිරිකත් [නා.ප්‍ර.] කණේ පලඳින ස්ත්‍රී
ආභරණයක්.

සිරිකම [නා.] හපන්කම ;
දක්ෂතාව ; සාමාර්ථය.

සිරිකිත, හිරිකිත (කථා.) [වි.]
පිළිකුල් උපදවන ; අපිරිසිදු ;
හිතේ අප්‍රසන්නතාවක් ඇති
කරන.

සිරික්කි (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අ. පොඩි
එකී ; කුඩා දැරිය.- ආ. සිනාව.

සිරිගබ [නා.] ශ්‍රී ගර්භය ; රජු
නිදනා ගෙය ; සිරිගේ.

සිරිගේ, සිරිගෙ [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ගෘහය ;
ශ්‍රියාව රඳන ස්ථානය.

සිරිගර [නා.ප්‍ර.] අ. නාට්‍ය රස
නවයෙන් එකක් වන ශාංගාරය.-
ආ. ආකාරය ; ලීලාව.- ඇ.
අංගරාග ; අඳුන්.- ඇ.
කාමාශාව.- ඉ. මධුර රසය.- ඊ.
විෂ අඹ.

සිරිගරමඩු [නා.ප්‍ර.] ශාංගාර
මණ්ඩපය ; කාම සම්භෝගය
පිණිස ඉදි වූ මණ්ඩපය.

සිරිත [නා.] අ. වාරිත්‍රය ; පුරුද්ද ;
නො කඩවා අනුගමනය
කරගෙන යනු ලබන පිළිවෙත.-
ආ. වරිතය ; ජීවිත කථාව.- ඇ.
නීති පද්ධතිය ; ව්‍යවස්ථාව.-
ඇ. ස්වභාවය ; ආකාරය.

සිරිත් විරිත් [නා.ප්‍ර.] සමාජ
සම්මතය අනුව කළ යුතු සහ
නොකළ යුතු දෑ ; රැකිය යුතු
සහ වැළකිය යුතු කටයුතු.

සිරිත් විවාහය [නා.] කුල සිරිත්
වලට අනුව කරනු ලබන
විවාහය ; නීත්‍යානුකූල විවාහය.

සිරිදුල [වි.] සිරියාවෙන් දිලිසෙන.

සිරිදු/සිරිදු [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රියා කාන්තාව ;
සිරිකත.- [වි.] සියලු සැපතින්
සපිරුණු.

සිරිතම [නා.] ශ්‍රී නාමය ; රජු
සඳහා ව්‍යවහාරයි.

සිරිපති [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණු දෙවි ; උච්ඡා.

සිරිපතුල [නා.] අ. බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ ශ්‍රී පාදය ;
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී
පතුල් ලකුණ ; ලාංඡනය.- ආ.
උත්තමයන්ගේ යටිපතුල.

සිරිපද [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ ශ්‍රී පාදය ; සිරි
පතුල.

සිරිපදලස [නා.] බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ ශ්‍රී පාදයේ
සලකුණ ; ශ්‍රී පාද ලාඤ්ඡනය.

සිරිපා යුග [නා.ප්‍ර.] උත්තමයන්ගේ
පාද යුග්මය.

සිරිපිටිය [නා.] සුන්දර පෙදෙස ;
කෙළිබිම.

සිරිපින් [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී සෞභාග්‍යය ;
උතුම් පිත.

සිරිපොද [නා.ප්‍ර.] සිහින් (කුඩා)
වැහි බිත්දු.

සිරිබන් [වි.] කුඩා කඩු පැලඳි ;
කඩු පලඳවන ලද.

සිරිබඳනා මඟුල් [නා.ප්‍ර.] කඩු
පලඳවන උත්සවය ; අභිෂේක
මඩ්ගලයය.

සිරිබර, සිරිබර්, සිරිබැර [වි.]
ශ්‍රියෙන් බර වූ ; බොහෝ වූ
සම්පත් ඇති.

සිරිබරිය [නා.] ශ්‍රී ඇත්තිය ; ශ්‍රීමත්
තැනැත්තිය.

සිරිමත් [වි.] අ. බොහෝ යස ශ්‍රී
සම්පත් ඇති.- ආ. කාන්තිමත්.

සිරිමි [නා.ප්‍ර.] හැසිරීම ; වරණය.

සිරියල්, හිරියල් [නා.ප්‍ර.] වර්ණ
සෑදීමට ද ගැනෙන රත් පැහැ
ගත් බනිජයක් ; හිඟුල් ;
සාදිලිංගම්.

සිරි යහන [නා.] රාජාදි උතුමන්ගේ
ඇඳ ; ශ්‍රී ශයනය ; සිරි සයන.

සිරියහන් ගබ [නා.] සිරි යහන
ඇති කාමරය ; සිරි යහන්
ගබඩාව ; සිරියහන් ගෙය.

සිරියාව [නා.] ප්‍රසන්න බව ;
රූපශ්‍රීය ; ශ්‍රීයාව.

සිරියෝධ [නා.ප්‍ර.] සිරියෙන් (කුඩා
කඩුවෙන්) යුද්ධ කරන්නා.

සිරිවන් [වි.] ශ්‍රීය වැදුණු ; ශ්‍රීයෙන්
පිරි.

සිරිවන්ති [නා.ප්‍ර.] අ. සම්පත් ඇති
වනවාසී ජනයා.- ආ. සොරා ;
මංපහරන්නා.- ඇ. වන්නි
පෙදෙසේ එක් කොටසකට
අයත් ජනයා ; කුඩා වන්නිහු.

සිරිවමිය [නා.] ශ්‍රී කාන්තාව.

සිරිවස [නා.] අ. උඩැක්කිය නම්
බෙර වර්ගය.- ආ. ස්වස්තික
ලකුණ.- ඇ. අලංකාර
සැරසිල්ලක්.

සිරිවැඩුම් [නා.ප්‍ර.] ආහාරපාන
රසවත් කිරීමට යොදන ද්‍රව්‍ය.

සිරිසර [නා.] අ. ධනය, බලය, රූප
ශෝභාව ආදිය ඇති බව.- ආ.
දිව්‍යලෝක සම්පත්තිය.

සිරිසරණ [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී පාදය ;
බුදුන්ගේ හෝ දෙවියන්ගේ
පාදය.

සිරිසැප [නා.ප්‍ර.] උසස් සැප හා
ධනය.

සිරිහඵ [නා.ප්‍ර.] වරපුරුෂයා.

සිරිහෙනවා [ක්‍රි.] හිරි වැටෙනවා ;
ස්පර්ශ වේදනාදිය නොදැනී
යනවා.

සිරි [නා.ප්‍ර.] අ. ශ්‍රී කාන්තාව.- ආ.
පැත්ත.- ඇ. වර්තය ඇත්තා.-
ඇ. පුණ්‍යකර්ම ; කුසල්.- [වි.]
සිවුරැස් ; හතරැස්.

සිරු [නා.ප්‍ර.] අ. දැරිය ; කුමරිය.-
ආ. කපන ආයුධ විශේෂයක්.-
ඇ. රහැයියා ; රැහියා.- ඇ.
ශිරාව.- ඉ. නගුල.

සිරුර [නා.] ශරීරය ; කය.

සිරුරුකිස [නා.ප්‍ර.] (ශරීරයේ
පැවැත්මට අනිවාර්ය කටයුතු)
මළ මුත්‍ර පහකිරීම හා
පිරිසිදුවීම ; ශරීර කෘත්‍යය.

සිරුරුමත් [වි.] මුර්තිමත්.

සිරොක්කෝ [නා.ප්‍ර.] මධ්‍යධරණී
ප්‍රදේශවල තිබෙන උණුසුම්
තෙත් සුළඟ.

සිරෝ [වි.] හිසෙහි තිබෙන ; හිස
පිළිබඳ.- [නා.ප්‍ර.] හිස ; ශීර්ෂය ;
මුදුන.

සිරෝ ධාතුව [නා.] බුදුරජාණන්
වහන්සේගේ හිස.

සිරෝබ්‍යභිග [නා.ප්‍ර.] හිසෙහි තෙල්
ගැම.

සිරෝමාණිකාය [නා.] මුදුනෙහි
පලඳින මැණික ; සිඵම්ණ.

සිරෝරුහ [නා.ප්‍ර.] හිසකෙස්.

සිරෝරෝ [නා.ප්‍ර.] හිසෙහි ලෙඩ.

සිරෝසියාව [නා.] අවයවයක
නියම පටක ක්ෂය වී ගොස්,

සම්බන්ධක පටකය අසාමාන්‍ය ලෙස වැඩීම ලක්ෂණ කොට ඇති රෝගය.	සිලා ජේටකය [නා.] ගලින් සාදන ලද පෙට්ටිය.
සිල [නා.] අ. (පහන්) දැල්ල ; ශිඛාව.- ආ. සිහින්, කුඩා විවරය ; හිල.- ඇ. ගල ; පර්වතය.	සිලා ලිපිය [නා.] මට්ටම් කරන ලද ගලක කොටා ඇති ලියවිල්ල ; ශිලා ලේඛනය.
සිලංචුව, සිලම්චුව [නා.] අ. පාසලඹ ; පාවළල්ල.- ආ. හරකුන්ගේ කුර අසල වූ සුදුපාට වටය ; හරකාගේ හුනුකුර.	සිලි [වි.] අ. කුඩා ; නොවැදගත්.- ආ. ගලා ගිය ; උනන ලද ; වැගිරෙන ; වලිත.- [නා.ප්‍ර.] අ. සුළු මොහොත ; ටික වේලාව.- ආ. ශීලය.- ඇ. සිල් ඇත්තිය.
සිලඟු [නා.ප්‍ර.] පීඩාව ; වෙහෙස ; කරදරය.	සිලිකන් [නා.ප්‍ර.] අලෝභමය මූල ද්‍රව්‍යයක නාමය.
සිලමන්, සිලමාන් [නා.ප්‍ර.] ඉතා කුඩා කැබලි ; කුඩු.	සිලිකා [නා.ප්‍ර.] තිරිවාණ ගල් සහ වැලි වශයෙන් පවතින සිලිකන් ඩයොක්සයිඩය.
සිලවු කරනවා [ක්‍රි.] අ. ලබාගත් සේවයක් හෝ ද්‍රව්‍යයක් වෙනුවට වෙනත් සේවයක් කරනවා නොහොත් ද්‍රව්‍යයක් දෙනවා.- ආ. යම් වැඩක යෙදී කාලය ගෙවනවා.	සිලිකේට [නා.ප්‍ර.] සිලිසික් අම්ලයේ ලවණ කොටසක්.
සිලවුව [නා.] ලබාගත් උපකාරයක් හෝ ද්‍රව්‍යයක් වෙනුවට කරන ප්‍රත්‍යුපකාරය හෝ දෙන දෙය.	සිලිකෝන් [නා.ප්‍ර.] පොලිෂ් වර්ග සඳහා ප්‍රයෝජනවත් සිලිකන් අන්තර්ගත, කාබනික සංයෝගයක්.
සිලා [නා.ප්‍ර.] අ. ගල ; පාෂාණය.- ආ. රත්‍රං හා එක්කර සාදන ලද ගල් විශේෂයක්.- ඇ. මනෝසිල.- ඇ. ඖෂධීය ලුණු වර්ගයක්.- [වි.] ශෛලමය ; ශෛල හා සම්බන්ධ.	සිලිකෝසියාව [නා.] වැලි දූවිලි ආදිය ආශ්වාසවීමෙන් සෑදෙන රෝගයක්.
සිලා කොට්ටක [නා.ප්‍ර.] ගල් වඩුවා.	සිලිට්, සිලුට් [වි.] මට්ටම් ; මෘදු ; සියුමැලි ; සිනිඳු.
	සිලිදිය [නා.ප්‍ර.] උනන ලද වතුර ; ඉනු දිය.
	සිලින්ඩරය [නා.] අ. අක්ෂයකට සමාන්තරව සංවාත වක්‍රයක

ගමන් කරමින් තිබෙන සරල රේඛාවක් නිසා සෑදෙන ඒකාකාර හරස්කඩකින් යුක්ත සනය.- ආ. පිස්ටනයක් ගමන් කරවිය හැකි විවරයක් ඇති කුටීරය.	සිලුපැන් [නා.ප්‍ර.] අ. ඇල් වතුර.- ආ. කුරුමිබා වතුර.
සිලිඳු [වි.] මෘදු ; මටසිලිටු ; සිනිඳු.	සිලුරිය [නා.ප්‍ර.] (භූගෝ.) ඕඩොවිසිය සමයට පසුවත් ඩෙඩ්වෝනිය කාලයට පෙරත් පැවති භූ යුගය.
සිලිපිය [නා.] සුළුපියා ; පියාගේ බාල සහෝදරයා.	සිලෝව [නා.] අ. ගුණ ගායනාව ; ස්තුතිය ; ප්‍රශංසාව ; ප්‍රශස්තිය.- ආ. සංස්කෘත ශිලෝක විරිතින් බැඳි සිංහල ගීය ; සිලෝකය.
සිලිම [නා.] අ. පවුමකින් 1/20 හෙවත් ශත පනහක වටිනාකමින් යුක්ත වූ ද, විසි වැනි සියවසේ මුල් භාගය තෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත වූ ද, ඉංග්‍රීසි කාසියක් ; ශත පනහක් වටිනා රිදී කාසියක් ; පනම් අට.	සිල් [නා.ප්‍ර.] අ. කායකර්ම වාක් කර්මයන්හි හික්මීම ; බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් නියමිත ශික්ෂාපද, ප්‍රඥප්ති , වත් පිළිවෙත් ආදිය අනුගමනය කිරීම ; ශීලය.
සිලිමුව [නා.ප්‍ර.] මි මැස්සා.	සිල් ගන්නවා [ක්‍රි.] සිල් සමාදන් වෙනවා.
සිලිමිබිය, සිලිඹිය [නා.] දුම්බොන පයිප්පය.	සිල් දෙනවා [ක්‍රි.] හික්ෂුවක් විසින් සිල්ගන්නා අයට සිල්පද කියවා සිල් සමාදන් කරවනවා.
සිලියනවා [ක්‍රි.] සෙලවෙනවා ; බුරුල් වෙනවා.	සිල්පර, සිල්බර [නා.ප්‍ර.] රේල් පීලි සවි කිරීමට දුම්රිය මගෙහි හරහා අතුරා ඇති ශක්තිමත් ලී හෝ කොන්ක්‍රීට් කඳන්.
සිලිලාර [නා.ප්‍ර.] සාගරය ; මුහුද.	සිල් රකිනවා [ක්‍රි.] සමාදන් වූ ශීලය ආරක්ෂා කරනවා ; කය, වචනය සංවර කරගෙන සිල් පද කඩ නොකර සිටිනවා.
සිලිල් [වි.] සීතල.- [නා.ප්‍ර.] අ. ජලය ; වතුර.- ආ. වලාකුළු ; මේසය.	සිල්ලර [වි.] අ. සාමාන්‍ය ; අප්‍රධාන ; කුඩා.- ආ. විශාල තොග වශයෙන් නොව සුළු
සිලිල්බෙමු [නා.ප්‍ර.] සලිල භ්‍රමය ; දියසුළිය.	
සිලිසික් අම්ලය [නා.] අස්ථික ලොඳු ගොඩක් මෙන් තිබෙන අම්ලයක්.	

ඒකකවලින් ලබාගත හැකි.-
[නා.ප්‍ර.] අ. කුළුබඩු ආදී පොදු
ආහාර-පාන අවශ්‍යතා.- ආ.
කුඩා වටිනාකමින් යුත්
මාරුකාසි.

සිල්ලර වටිනාකම [නා.] සාමාන්‍ය
පවුලක දෛනික පරිභෝජනය
සඳහා යොදාගන්නා භාණ්ඩ හා
සේවාවල වටිනාකම ; ජීවන
වියදම.

සිල්ලර වෙළඳාම [නා.] අ. තොග
වශයෙන් නොව සුළු
ප්‍රමාණයෙන් වෙළඳාම් කිරීම.-
ආ. හාල් කුළුබඩු ආදී පොදු
ආහාර පාන ද්‍රව්‍ය විකිණීම.

සිල්ලාරම, සිල්වාරම [නා.]
අ. ස්වල්පය ; ටික.- ආ.
ගරීරයේ සෑදෙන නපුරුගෙඩි
විශේෂයක්.

සිල්ලුව [නා.] අ. පැතලි රවුම් කුඩා
ගල.- ආ. පුස් හෙවත් පුස්
බටු ඇටය.- ඇ. පුස් බටු
ඇටවලින් කරන ක්‍රීඩාවක්.- ඇ.
පැලැස්තරය.- ඉ. පැතලි යකඩ
වළල්ල ; වොෂරය ; යකඩ
විල්ල.

සිල්වතා [නා.] ශීලයට අනුව
ගුණදහම් වඩමින් දිවිපෙවෙන
ගෙන යන තැනැත්තා ;
ශීලවන්තයා.

සිල්වින් [නා.ප්‍ර.] ස්වභාවික
පොටෑසියම් ක්ලෝරයිඩ්
බහිෂය.

සිල්වියස් මාතිකාව (පාරිභා.)
[නා.] මධ්‍ය මස්තිෂ්කයේ
කුහරය.

සිල්විය පරිබාව [නා.] ක්ෂීරපායී
සතුන්ගේ මස්තිෂ්කයේ තිබෙන
ගැඹුරු හරස් හිඩැස.

සිව [නා.ප්‍ර.] අ. ශිව දෙවියා.- ආ.
යහපත ; ශාන්තිය.- ඇ. යෝග
27න් එකක්.- ඇ. අරථ.- ඉ.
මිනිරන්.- ඊ. සවිද ලුණු.- උ.
සිවලා ; නරියා.

සිවංකර, සිවඕකර [වි.] යහපත
ඇති කරන ; ශාන්තිය ඇති
කරන.

සිවංගුරු, සිවඕගුරු, සිවන්ගුරු
[නා.ප්‍ර.] ආයුර්වේදයෙහි
ඖෂධයක් වශයෙන් භාවිත
කරනු ලබන බණිජ විශේෂයක්.

සිවකත [නා.] ඊශ්වර භාර්යාව ;
උමයංගනාව ; උමයගන.

සිවගණ [නා.ප්‍ර.] සිව දෙවි අදහන
පිරිස ; හින්දු ජනයා.

සිවගන්වනවා [ක්‍රි.] ශිවදෙවියන්
ඇදහීමට/ශිව ආගම වැලඳ
ගැනීමට සලසනවා.

සිවනඩිපාදම් [නා.ප්‍ර.] සමනල
කන්දට දමිළ ජනයා භාවිත
කරන නාමය.

සිවලා [නා.] සිවුපාකුගේ නාමය ;
හිවලා ; නරියා.

සිවසුන [නා.ප්‍ර.] (රිශ්වර දෙවියන්ගේ ප්‍රතා යනු වාච්‍යාර්ථය)
ස්කන්ධ කුමාරයා ; කඳ සුරිඳු ;
කතරගම දෙවි.

සිවාකර්සය [නා.] කළං දොළහක
බර ප්‍රමාණය.

සිවිකාව [නා.] දෝලාව ;
පල්ලැක්කිය ; සිවිගෙය.

සිවිකා සාලාව [නා.] ක්‍රිස්තු පූර්ව
සිවු වැනි සියවසේ දී
පණ්ඩුකාභය රජු විසින් සිවලිංගය
තැන්පත් කිරීම සඳහා හෝ
සූනිකාගාරයක් නොහොත්
ශාන්තිකර්ම ශාලාවක් වශයෙන්
හෝ පිහිටුවන ලද ශාලාවක්.

සිවිකුබ්බහන න්‍යාය [නා.ප්‍ර.]
බොහෝ දෙනා විසින් සිවියක්
(දෝලාවක්) උසුලාගෙන
යන්නාක් මෙන් කරුණු කීපයක්
එක්වීමෙන් යම් කරුණක් ස්ථිර
කරගන්නා න්‍යාය.

සිවිඩිය, සිවිඩිඩ [නා.] කොස් ආදි
ඇටවල පොත්තට පිටතින් ඇති
සිවිය ; හිවිඩිඩ.

සිවිතුරු [නා.ප්‍ර.] ආහරණ ;
පලඳනා.

සිවිදොස් [නා.ප්‍ර.] සමේ හටගන්නා
ආබාධ ; දෝෂ.

සිවිනි [නා.ප්‍ර.] වහල ; ඡදනය.

සිවිය [නා.] අ. පිටහම ; සිනිඳු
පොත්ත හෝ හම ;

බිජාවරණය.- ආ. තුනී තට්ටුව ;
පටලය ; හමට හෝ පොත්තට
යටින් ඇති තුනී පටලය ; දිය
පට්ටය.- ඇ. දෝලාව ;
පල්ලැක්කිය.- ඇ. වුනිය ;
මරණය. - ඉ. සිනාව.- ඊ.
රශ්මිය.- උ. පැහැය.

සිවිලිම, සිලිම [නා.] වහලකට
යටින් සවි කරනු ලබන ලැලි
හෝ තහඩු තට්ටුව ; සියන්
තලය.

සිවිල් [වි.] රටක ප්‍රජාව පිළිබඳ වූ ;
පුරවැසි කටයුතු හා සම්බන්ධ ;
රටක හමුදාවට අයිති නැති.

සිවිල් අධිකරණය [නා.] සිවිල් නඩු
විසඳන උසාවිය.

සිවිල් අයිතිවාසිකම් [නා.ප්‍ර.] රටක
පුරවැසියන් සතු හිමිකම්.

සිවිල් ඉංජිනේරුවා [නා.] සැලැස්ම
සකස් කිරීම, ගොඩනැගිලි
නිර්මාණය කිරීම වැනි
ඉංජිනේරු කටයුතු මෙහෙය
වන විද්‍යාඥයා.

සිවිල් නඩුව [නා.] අපරාධ
කෝලාහල සංඛ්‍යාවට අයත්
නොවන්නා වූ ද, ඉඩකඩම්,
මුදල් වංචා, විවාහ ආදිය හා
සම්බන්ධ වූ ද නඩුව.

සිවිල් නීතිය [නා.] රටේ පවත්නා
සාමාන්‍ය පොදු නීතිය.

සිවිල් පාලනය [නා.] සාමාන්‍ය
ප්‍රජා පාලන කටයුතු ; ක්‍රිවිධ

හමුදාවේ පාලනයට අයත් නොවන පාලන කටයුතු.	පද කවිය ; බෙහෙවින් සමුද්‍රසෝෂ වීරිතට අයත් වූ ද ඵළිසම සහිත වූ ද සතර පාදවලින් යුත් පද්‍යය.
සිවිල් යුද්ධය [නා.] රටක් ඇතුළත ඒ රටේ පුරවැසියන් අතර ම ඇති වන යුද්ධය ; අභ්‍යන්තර යුද්ධය.	සිවු පසය [නා.] හික්ෂුන් වහන්සේට ගිහියන් විසින් සැපයිය යුතු වන වීවර, පිණ්ඩපාත, සේනාසන, ගිලාන ප්‍රත්‍යය යන ප්‍රත්‍යය සතර.
සිවිල් සේවය [නා.] ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය පරිපාලන සේවය පෙර හැඳින්වූ නාමය.	සිවුපිළිසිඹියාව [නා.] රහත්වීම සඳහා අවශ්‍ය අර්ථ, ධර්ම, නිරුක්ති, ප්‍රතිභාන යන සිවුවැදෑරුම් ඥාන විශේෂය ; වතු පටිසම්භිදාව.
සිවු, සිව් [නා.ප්‍ර.] සතර.- [වි.] හතරකින් යුත් ; සතරක් ඇති.	සිවු බඹවිහරණ [නා.ප්‍ර.] මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන වතුර්විධ බ්‍රහ්ම විහාර.
සිවු ඉරියවු [නා.ප්‍ර.] යාම්, ඊම්, ඉඳුම්-හිටුම් යන සතර ආකාර ශාරීරික ඉරියවු.	සිවුබා [නා.ප්‍ර.] අත් සතරක් ඇත්තා ; විෂ්ණු දෙවි.
සිවු උපාය [නා.] සතුරන් පැරදවීමට ඉවහල් වන සාම, දාන, හේද, දණ්ඩ යන හතර උපක්‍රම.	සිවු මංසල [නා.] මාර්ග සතරක් එක් වන තැන ; සතර මංසන්ධිය.
සිවුකන් [නා.ප්‍ර.] සතර කොන ; සතර දිශාව.	සිවුමාන (පාරිභා.) [වි.] මාන සතරක් ඇති ; වතුර්මාන.
සිවු කුලය [නා.] පුරාණ භාරත දේශයෙහි රජ, බමුණු, වෙළඳ, ගොවි යනුවෙන් පැවතුණු කුල සතර.	සිවුමැදුරු කවුළුව, සිව්මැදුරු කවුළුව [නා.] ප්‍රාසාදයන්හි ඇති සිංහ රූපාකාර ජනේලය ; සි මැදුරු කවුළුව.
සිවුකොන් [නා.ප්‍ර.] කොන් සතර ; සතර දිසාව.	සිවුමැලි, සිව්මැලි [වි.] ඉතා මොළොක් ; සිනිඳු ; සුකුමාර.
සිවු දිග [නා.] උතුර, දකුණ, නැගෙනහිර, බස්නාහිර යන ප්‍රධාන දිශා සතර.	
සිවු පදය, සිපදය [නා.] පාද සතරකින් යුත් පද්‍යය ; සතර	

සිවුර [නා.] අදන සහ පොරෝන
වශයෙන් හික්මුන් වහන්සේලාට
නියමිත වස්ත්‍ර විශේෂය ;
විවරය.

සිවුරු [වි.] සතර වැදැරුම් ;
වතුරංග.

සිවුරු සෙනඟ [නා.ප්‍ර.] ඇත්, අස්,
රිය සහ පාබළ වශයෙන් සතර
ආකාර යුද බල ඇණි සමූහය ;
වතුරංගිනි සේනාව.

සිවුරළු, සිරළු [වි.] මහණ වී සිට
සිවුරු අත්හළ ; උපැවිදි වූ ;
හිහිවූ ; හිරළු.

සිවුරළුවා [නා.] අ. පැවිදිව
සිට සිවුරු හළ තැනැත්තා ;
සිරළුවා ; හිරළුවා.- ආ. හිකනලා.

සිවු රැස් [වි.] සතරැස් හැඩය ඇති ;
වතුරු ; හතරැස්.

සිවුරුහන් බානවා[ක්‍රි.] දෙතොල්
අතරින් වාතය පිට කිරීමෙන්
නළාවකින් මෙන් හඬ
නඟනවා ; සිවුරු හඬලනවා ;
උරුහම් බානවා.

සිවුරු හොරා [නා.] කහ පැහැති
අලංකාර පක්ෂියකුගේ නාමය.

සිවුවත් [නා.ප්‍ර.] මුහුණු හතරක්
ඇත්තා ; මහ බඹු ; මහා
බුහුමයා.

සිවුවනක් පිරිස [නා.] හික්මු,
හික්මුණි, උපාසක, උපාසිකා

යනුවෙන් බුද්ධ ශාසනයට අයත්
සතර වර්ග පිරිස.

සිවුවරම් දෙව් [නා.ප්‍ර.] ලෝක
ධාතුවෙහි සතර දිශාව භාරව
වැඩ වසන සතර වරම්
දෙවියෝ ; ධාතරාජ්‍ය, විරූපා,
විරූපාක්ෂ සහ වෛශ්‍රවණ යන
දෙව්වරු සතරදෙනා.

සිවු සගරාවන [නා.] අන්‍යයන්ට
සංග්‍රහ කළ යුතු සිවු වැදැරුම්
විධි ; දාන, ප්‍රියවචන, අර්ථ
වර්ෂා, සමානාත්මතා යන සතර
සංග්‍රහ වස්තු.

සිවුසස් [නා.ප්‍ර.] බුදුරජුන් දේශනා
කොට වදාළ දුක්ඛ, සමුදය,
නිරෝධ සහ මාර්ග යන සත්‍ය
සතර ; වතුරාර්ය සත්‍යය.

සිවුසැට ආහරණ [නා.ප්‍ර.]
පුරාණයෙහි රජුන් ආදී
ශ්‍රේෂ්ඨයන් පැලඳි ආහරණ
සැට සතර.

සිවුසැට කලා [නා.ප්‍ර.] පුරාණයේ
දී උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍ර
වශයෙන් සැලකුණු ගීත, වාද්‍ය,
නෘත්‍ය, නාට්‍ය ආදී කලා ශිල්ප
සැට සතර.

සිසනින්, සිස් අනින් [ක්‍රි.වි.] අතේ
කිසිවක් නැතිව ; හිස් අනින්.

සිසාරනවා [ක්‍රි.] යමක් වටේට
යන්ට සලස්වනවා ; වටේ
කරකවනවා.

සිසි [නා.ප්‍ර.] වන්දයා ; සඳ.

සිසිකත [නා.] වන්ද කාන්ත
පාෂාණය ; සඳ කැලුම්
වැදීමෙන් කඳුළු සලන සේ
පෙන්වතැයි සලකනු ලබන
පාෂාණය.

සිසිර [නා.ප්‍ර.] අ. ශීතය.- ආ. ශීත
කාලය ; ශීත සෘතුව.

සිසිරකර [නා.ප්‍ර.] ශීතල රශ්මි
ඇත්තා ; වන්දයා.

සිසිල, සිහිල [නා.] මඳ ශීතය ;
තඳ උණුසුම් නැති බව.

සිසිලස, සිහිලස [නා.] සිසිල් බව.

සිසිල්, සිහිල් [වි.] මඳ සීත ; තඳ
උණුසුම් නැති.

සිසිල් සෞම්‍ය කලාපය [නා.] තඳ
ශීත නැති ප්‍රදේශය.

සිසුවා [නා.] ශිෂ්‍යයා ; ගෝලයා.

සිසේරියන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] දරුවා
මෙලොවට බිහිකර ගැනීම
සඳහා ගැබ්නි මවට කරනු
ලබන ශල්‍ය කර්මයක නාමය.

සිස්, හිස් [වි.] අ. කිසිවක් නැති ;
කිසිසේත් නොපිරුණු.- ආ.
ශූන්‍ය ; නිසරු ; ඵල රහිත ;
පාථ.- [නා.ප්‍ර.] මුදුන ; ශීර්ෂය ;
ඔලුව.

සිස්ටන් [නා.ප්‍ර.] ජල භාජනය ;
ජලාශය.

සිහ [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහයා.- ආ.
(ජ්‍යෙෂ්ඨ.) සිංහ රාශිය.- ඇ.
සිදුර.

සිහබා [නා.ප්‍ර.] සිංහබාහු රජ ;
විජය රජුගේ පියා.

සිහල, සිහළ, සිහල, සිහළ [වි.]
සිංහලයා හා සිංහල ද්වීපය හා
සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] සිංහල
ද්වීපය ; සිංහලයා.

සිහසන/සිහසුන [නා.ප්‍ර.] අ.
සිංහාසනය ; රජකු හිඳගනු
ලබන ආසනය.- ආ. වජ්‍රාසනය.

සිහිනය, සිනය [නා.] ස්වප්නය ;
මනාකල්පිත සිතුවිල්ල ; හිනය.

සිහිනුවණ [නා.ප්‍ර.] අ. ස්මෘතිය හා
ඥානය ; සතිසම්පජ්ඣය.-
ආ. මනා අවබෝධය ; පූර්ණ
වැටහීම.

සිහිබුද්ධිය [නා.] හොඳ සිහි
කල්පනාව ; සිහිනුවණ ;
මතකය හා අවබෝධය.

සිහිමුළාව [නා.] අ. සිහිවිකල් බව ;
උන්මාදය ; සිහිකල්පනාව
නොමැති බව.- ආ. සිහිනුවණ
නැතිබව ; යථාර්ථය පිළිබඳ
අවබෝධ නොවීම.

සිහිමුර්ජාව [නා.] ප්‍රකෘති සිහිය
නැති වීම ; මුර්ජාව.

සිහිමොළය [නා.] හොඳ සිහි
කල්පනාව.

සිහිය [නා.] ස්මෘතිය ; ස්මරණය ;
මතකය.

සිහිවටනය [නා.] ස්මාරකය ;
යමක් සිහිපත්වීමට මාධ්‍යයක්
වශයෙන් පවතින දෙය.

සිහිවල්පලුව [නා.] පස හැරීම
සඳහා නගුලෙහි සවිකොට ඇති
යකඩ කැබැල්ල.

සිහිවිකලය [නා.] සිහි මඳකම ;
උමතු ස්වභාවය ; සිහි
විකල්ලය ; සිහිය අවුල්බව.

සිහිවිපරම [නා.] හොඳ සිහියෙන්
යුත් සුපරීක්ෂාකාරී බව.

සිහිසන්, සිසන් [නා.ප්‍ර.] සිහිය හා
හැඟීම ; කල්පනාව.

සිළ, සිළි, සිළු [නා.ප්‍ර.] අ. මුදුන ;
මස්තකය ; ශිඛාව ; ශීර්ෂය.-
ආ. ගිනි දැල්ල ; පහන් දැල්ල.-
ඇ. අග ; කුඩා ; කෙළවර.- ඇ.
ජල පහර ; ජල ධාරාව.

සිළුමිණ [නා.] මුදුන් මාණික්‍යය ;
වූඩා මාණික්‍යය ; මුදුන් මිණ.

සිළුමිණි සැය [නා.] බෝසතුන්ගේ
කේශ ධාතු නිධානය කොට
තව්නිසා දෙව්ලොව තැනූ
වෛතාසය.

සිළුසෙලය (පාරිභා.) [නා.]
බහිස්ප්‍රාචීය අවයවයන්හි
කෙළවර ඇති විශාල සෙලයක්.

සි [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහයා.- ආ. සිහිය ;
ස්මෘතිය.- ඇ. හිස ; මස්තකය.-
ඇ. සිසිල ; ශීතල.- ඉ. සි සෑම.-
ඊ. රත්රන්.- උ. සිනාව.- උභ.
හතර.

සිඅසුන [නා.] සිංහ රූප සහිතව
තැනූ ආසනය ; සිංහාසනය.

සිකනය (පාරිභා.) [නා.] වාපයක
අන්තයෙන් ස්පර්ශකව
තැනෙන වෘත්තයක අරය.

සිකර [නා.ප්‍ර.] දිය පොද ; වැසි
බිත්දු ; ජල කණිකා ; පිනි
පොද.

සික්විත් [නා.ප්‍ර.] අලංකාරය සඳහා
ඇඳුම්වලට අල්ලා මසන කුඩා
දිලිසෙන වටකුරු පෙති.

සිග ක්‍රීඩාව [නා.] ඉත්තන්
භාවිතයෙන් කරන සිංහල
ගෘහස්ථ ක්‍රීඩාවක්.

සිගඩු [නා.ප්‍ර.] සිතලය හෝ තැනි
ගැන්මක් නිසා සමෙහි
හටගන්නා කුඩා ගඩු ; හිරිගඩු.

සිගිරි ගි [නා.ප්‍ර.] අනුරාධපුර රාජ
සමයේ පශ්චිම භාගයෙහි
පොදුජනයා විසින් සිගිරි
කැටපත් පවුරෙහි කොටන ලද
පද්‍ය ; සිගිරි පද්‍ය.

සිට්ටු [නා.ප්‍ර.] අ. පොදුවේ දැනගත
මනා ප්‍රවෘත්තියක් සහිත ව බෙදා
දෙනු ලබන පත්‍රිකාව.- ආ.
අහඹුව අනුව යමක් තීරණය
කරනු සඳහා යම් පිරිසක
එකිනෙකා අතරේ බෙදාදෙනු
ලබන, නොහොත් එකිනෙකා
තෝරාගන්නා කොළ කැබැල්ල ;
තුණ්ඩුව.

සිට්ටු අදිනවා [ක්‍රි.] අහඹුව අනුව
දිනුම-පැරදුම, අනුපිළිවෙල
ආදිය තීරණය කරනු සඳහා

තුණ්ඩු අදිනවා ; නොමීමර
අදිනවා.

සිත [වි.] උණුසුම් නොවූ ;
අතිශයින් ඇල් වූ ; සීතල ගතිය
ඇති.- [නා.ප්‍ර.] අ. අතිශයින්ම
උණුසුම් අඩු ස්වභාවය ; සිහිල්
බව.- ආ. ශීත කාලගුණය ඇති
සෘතුව.

සීතල [වි.] සිසිල් ; උණුසුම් අඩු.

සිදන්, හිදන් [නා.ප්‍ර.] අතිසාරය
රෝගයේ දී අශූචි සමඟ
වැහෙන දියරය.

සිදේවි [නා.ප්‍ර.] සිරිකත ; ග්‍රියා
කාන්තාව.- [වි.] වාසනාවන්ත ;
ග්‍රියාවන්ත ; ශෝභාසම්පන්න.

සීන [නා.ප්‍ර.] අ. සිහින.- ආ.
අඥානයා.

සීනි [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු හෝ දුඹුරු
ශර්කරා විශේෂයක් ; ජලයෙහි
දියවන පැණි රසැති
කාබෝහයිඩ්‍රේටයක් ; උක්,
බිටි ආදියෙන් සාදා ගැනෙන
පැණි රස පුපුරු.- ආ. මුහුදු
යාත්‍රා නවත්වා තැබීමේදී
ආධාර කරගන්නා උපකරණ
විශේෂයක්.

සීනුව [නා.] ඇතට ඇසෙන
තියුණු මිහිරි හඬ නැංවීමේ
උපකරණයක් ; සණ්ඨාරය ;
මිණිය.

සීපාවා [නා.] පාද සතරක් ඇති
සත්ත්වයා ; සිවුපාවා.

සීමා [නා.ප්‍ර.] අ. ඉම ; කෙළවර ;
මායිම.- ආ. වකවානුව ; (කාල)
පරිච්ඡේදය.- ඇ. ප්‍රමාණය ;
පමණ.- ඇ. හිඤ්ඤා විනය කර්ම
කිරීමේ සම්මත ස්ථානය ;
සීමාගෙය.- ඉ. ප්‍රඥප්ති,
නියමයන් හෝ කොන්දේසි.

සීමා කරනවා [ක්‍රි.] යම් දෙයක්
යම් කිසි ප්‍රමාණයකට පාලනය
කරනවා.

සීමා ගල [නා.] සීමාව ලකුණු කළ
ගල ; මායිම් ගල.

සීමාන්තික [වි.] සීමාවේ අන්තය
වූ ; සීමාවේ කෙළවරට ගිය.

සීමාමාලකය [නා.] හිඤ්ඤා
වහන්සේලා විනය කර්ම කිරීම
සඳහා නියම කරගත් ශාලාව ;
සීමා ගෙය.

සීමාසහිත [වි.] අ. සීමාවන් ඇති.-
ආ. වගකීම් හා බැඳීම් පිළිබඳ
ව ව්‍යවස්ථාපිත නියමයන් ඇති.

සීමැදුර [නා.] සීතපඤ්ජරය ;
කවුළුදොර ; පැරණි රජ මාළිගා
ආදී මන්දිරවල සිංහමුඛයක
ආකාරයට සාදන ලද කවුළුව.

සීමිත [වි.] සීමාවක් සහිත ;
නියමිත ප්‍රමාණයකින් යුත්.

සිය [නා.ප්‍ර.] අ. සියය ; ගත
සංඛ්‍යාව.- ආ. සිසෑම ; හිය.-
ඇ. සිහිය.

සියා [නා.ප්‍ර.] අ. මවගේ, පියාගේ හෝ මව්-පියා පරම්පරාවට අයත් අයගේ පියා ; මුත්තා.- ආ. වියපත් මහලු තැනැත්තා ; වයෝවෘද්ධ තැනැත්තා.

සිර [නා.ප්‍ර.] නගල.

සිරලවා, සිරළවා (කථා.) [නා.] අ. උරග වර්ගයේ කුඩා සතකුවන සිකනලා.- ආ. සිවුරුහළ තැනැත්තා හඳුන්වන නාමයක් ; හිරළවා.

සිරාව [නා.] තෙතමනය සහිත බව ; තෙත ගතිය.

සිරැණ [නා.ප්‍ර.] ගැල් ආදියෙහි, වියගසෙහි ගොනුන් බඳින ලණුව.

සිරි (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අ. රුධිරය.- ආ. යක්ෂයකුගේ නාමය ; රිරි යකා.- ඇ. හඳවත.

සිරිපත, සිරිපොත (කථා.) [නා.] අ. රන්රිදි නූල් ඇඳීමට ගන්නා සිදුරු සහිත ලෝහ තහඩුව.- ආ. කම්බි, වේවැල් ආදිය බැඳීමට ගන්නා උපකරණයක්.

සිරි මාංසය [නා.] හෘදය වස්තුව ; හඳවත.

සිරියම් [නා.ප්‍ර.] මෘදු අළු පැහැති විරල ගණයේ ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක්.

සිරියස් [නා.ප්‍ර.] පෘථිවියට ලංව පිහිටි දීප්තියෙන් යුත් නිශ්චල තාරකාවක්.

සිරු [නා.ප්‍ර.] අ. කෘමි විශේෂයක් වන රැහැයියෝ.- ආ. ඉණේ බඳින අලංකාර හවඩි විශේෂයක්.- [වි.] අ. ලේසි ; පහසු.- ආ. පරිස්සම් සහිත ; සුදුසු.- ඇ. ඇඳෙනැති.- ඇ. හැඩ ; ලස්සන.- ඉ. සුදානම්.- ඊ. ප්‍රමාණවත් ; ඇති.

සිරු කරනවා [ක්‍රි.] අ. සුදානම් කරනවා ; සකස් කරනවා ; පිළියෙල කරනවා.- ආ. (කථා.) අවුල් හරිනවා.- ඇ. (කථා.) කනවා.

සිරු දමනවා [ක්‍රි.] රෙදි විවීමේ දී විශේෂ ක්‍රමයකට බෙරයෙහි නූල් ඔතනවා.

සිරුමානම [නා.] අ. අඩවුවකට සුදානමක් වශයෙන් කරන අංග වලනය.- ආ. නැටුමක් අවසානවීමේ දී ඉදිරියට පියවරක් තබා නැවතීම.

සිරු මාරු [වි.] අ. ලේසි ; පහසු.- ආ. පරිස්සම් සහිතව.

සිරුමාරු රාමුව [නා.] එහා මෙහා කර වෙනස් කළ හෝ සකස් කළ හැකි රාමුව.

සිරුමාරු රොවිය [නා.] බෝල්ට් ඇණ ආදියේ හිසට සරිලන පරිදි ප්‍රමාණය වෙනස් කළ හැකි ඇණ ආදිය අල්ලන උපකරණය.

සිරුමාරුව [නා.] අ. පරෙස්සම් සහිත බව.- ආ. සුදානම.- ඇ. තත්ත්වය ; පිළිවෙළ.- ඇ. දක්ෂ බව.- ඉ. (පාරිභා.) එහා මෙහා කොට සකස් කිරීම.

සිරුමිකුටුව [නා.] මැටි හෝ ලෝහ හෝ භාණ්ඩයක් තැනීමේ දී හෝ ඇඹීමේ දී වැඩිපුර කොටස් කපා සූරා දැමීමට උපයෝගී කරගන්නා උපකරණය.

සිරුමිපිහිය [නා.] වඩු කර්මාන්තයේ දී ලියෙන් සාදන කාණ්ඩයක වැඩිමනත් කොටස් කපා සූරා නියම තත්ත්වයට ගෙන ඒමට උපයෝගී කරගන්නා උපකරණය ; සූරන තහඩුව.

සිරුව [නා.] අ. සුදානම ; ලැස්තිය.- ආ. පරිස්සම ; සුරක්ෂිත භාවය.- ඇ. ඇදනැති බව ; සෘජුබව.- ඇ. හැඩ බව ; ලස්සන බව ; කඩවසම් බව.- ඉ. සුදානම ; ලැහැස්තිය.- ඊ. ප්‍රමාණවත් බව.- උ. ශිරාව.- උ. දොර පොල්ල.

සිරුවෙන් [ක්‍රි.වි.] අ. ඉතා පරීක්ෂාකාරී ව ; කල්පනාකාරී ව.- ආ. හෙමින් ; කල්ගතවී.

සිරුවෙන් සිටිනවා [ක්‍රි.] අ. ශාරීරික අභ්‍යාසවල දී දෙපා එක් කොට ශරීරය සෘජු ව තබා ගන්නවා.-

ආ. පරෙස්සම් සහිත ව කල්පනාකාරී ව ඉන්නවා.- ඇ. යමක් බලාපොරොත්තුවෙන් සුදානම් ව සිටිනවා.

සිරු [නා.ප්‍ර.] නඟල.

සිරු හඬ [නා.ප්‍ර.] ඇතැම් සතුන් කෙඳිරියක් සේ නගන සිහින් හඬ.

සිරෙනවා, හිරෙනවා [ක්‍රි.] අ. බේරෙනවා ; වැගිරෙනවා.- ආ. විහිද යනවා ; විසිරෙනවා.- ඇ. යම් කුඩා තුඩකින් හෝ කට්ටකින් දිගට සිහින් තුවාලයක් ඇති වනවා.

සිරෝ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බිංදුව.

සිල [නා.ප්‍ර.] අ. කය හා වචනය පිළිබඳ හික්මීම ; පාප ක්‍රියා වලින් වැළකීම.- ආ. රක්ත වර්ණ උපධාතු විශේෂයක් ; හිගුල්.- ඇ. ගව ආදී සතුන්ගේ ප්‍රකෘති ස්වභාවය.

සිලකැන්තයා [නා.] අතිපුරාණයේ විසූ ප්‍රථම ගොඩබිම වාසී සතුන් අතරින් තවම අවශිෂ්ටව ඉතිරිව වසන මත්ස්‍ය විශේෂයක්.

සිලපුරණය [නා.] සිල් පිරීම ; සිල ගුණ සම්පූර්ණ කිරීම.

සිලබ්බන පරාමාස [නා.ප්‍ර.] සසර දුකින් මිදීමට උපකාර නොවන වැරදි ශීල ව්‍යුහ ආදිය පිළිපැදීම ; ශීල ව්‍යුහ ආදියට මුළා වීම.

සීල භූමිය [නා.] සීලයෙහි පිහිටීම ;
සිල්වත් බව.

සීල භේදය [නා.] සිල් බිඳීම ;
රැකගෙන ආ සීලය බිඳීම ;
ශීලයට හානි ඇති කිරීම.

සීලමන්, සීලමාන් [නා.ප්‍ර.] අ. කුඩු ;
සුනු.- ආ. මැටි වර්ගයක්.

සීල විපත්තිය [නා.] අ. සමාදන්
වූ ශික්ෂාපද කඩකිරීම නිසා
ශීලය බිඳියාම.- ආ. පාරාජිකා
සංඝාදිශේෂ ආදි ඇවතකට
පැමිණීම.

සීලස [නා.] සිසිලස ; සිහිලස.

සීල සංයමය [නා.] ශීලයෙන් ඇති
වූ සංයමය ; ශීල සංවරය.

සීල සංවරය [නා.] කයින්
වචනයෙන් කෙරෙන දුශ්චරිත
වලින් වෙන්වීමෙන් ඇති වන
හික්මීම.

සීල සම්පන්න [වි.] ශීලයෙන්
යුක්ත ; සිල් ඇති.

සීලාචාර [වි.] මනා පැවතුම් ඇති ;
යහපත් හැසිරීමෙන් යුතු ;
ආචාරශීලී.

සීලාදිමය [වි.] සීලය මුල්කොට
ඇති ; සීලය මුල් වූ ; සීල ආදි
ගුණාංගවලින් සැදුණු.

සීලානිසංස [නා.ප්‍ර.] සීලමය
කුශලයෙහි විපාකය ; සීලයෙහි
අනුසස් ; සිල් රැකීමෙන්
ලැබෙන යහපත් ප්‍රතිඵල.

සීලිම [නා.] ගොඩනැගිල්ලක වහල
යටි පැත්තේ ලෑලි හෝ
ඇස්බැස්ටස්වලින් වියනක
ආකාරයෙන් තැනූ තට්ටුව ;
වියන් තලය.

සීලියැක් [වි.] බඩ හා සම්බන්ධ ;
සීලෝම පිළිබඳ වූ.

සීලියැක් ධම්මය [නා.] අක්මාව,
ප්ලීහාව හා ආහාර මාර්ගයේ
පූර්ව පෙදෙස කරා රුධිරය
ගෙන යන ශාඛා සමූහයක් ඇති
ධම්මය.

සීලී [වි.] ස්වභාවය ඇති ; යම්
තත්ත්වයක් කරා නැඹුරු වූ.

සීලෝමය [නා.] දේහ කුහරය ;
ආන්ත්‍ර හා ශරීර බිත්තිය අතර
ඇති ඉඩ.

සීලෝමාටා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සීලෝම සහිත සත්තු.

සීල් [නා.ප්‍ර.] අ. සීත මුහුදේ වාසය
කරන ක්ෂීරපායී සත්ත්ව
වර්ගය.- ආ. මුද්‍රා.- [වි.] සීතල
ගුණය ඇති ; සිහිල්.

සීල් කරනවා [ක්‍රි.] ලේඛනාදියෙහි
මුද්‍රා තබනවා.

සීවරිකය, සීවරිකාව [නා.] අ.
මෘත ශරීරය දමන තැන ;
සොහොන.- ආ. මළ සිරුර ;
මිනිය.

සීවැල [නා.ප්‍ර.] පස හාරා පෙරළා
ගෙන යාමට නගුලේ බැඳී යකඩ
අවයවය ; නගුල් තලය.

සිවැසි [නා.ප්‍ර.] ගොවියා ;
ගොවිකම්හි යෙදුණු තැනැත්තා.

සිස [නා.ප්‍ර.] අ. ඊයම්.- ආ. හිස ;
ශීර්ෂය.

සිස කපාලය [නා.] හිස් කබල.

සිසන් [නා.ප්‍ර.] අ. සිහිය.- ආ.
වාරය ; කාලපරිච්ඡේදය ;
සෘතුව.

සිස පත් [වි.] මුදුන් පැමිණි ;
මස්තකප්‍රාප්ත.

සිසප්පවාල [නා.ප්‍ර.] හිස සැලීම.

සිසභාර [නා.ප්‍ර.] හිසින් ගෙන යන
බර.

සිසර [නා.ප්‍ර.] සිංහයකුගේ නාදය ;
සිංහ ගර්ජනාව.

සි සානවා [ක්‍රි.] වගාවට කුඹුර
සකස් කිරීමට නගාලෙන්
කුඹුරෙහි පස් පෙරළනවා.

සිසියක්කන (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
නොයෙක් තැන ; එහෙ මෙහෙ ;
අතන මෙතන ; පළාතක්
පුරා ම.

සිසිකඩ [ක්‍රි.වි.] කැඩී බිඳී ; එහෙ
මෙහෙ.

සිහ [නා.ප්‍ර.] සිංහයා.

සිහපඤ්ජරය [නා.] සිංහරූපාකාර
කවුළුව ; ප්‍රධාන කවුළුව.

සිහසමානක්කමතා [නා.ප්‍ර.]
සිංහයකු මෙන් පියවර තබන

බව ; බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
සිරුරේ පිහිටි අනුවාංජන
අසුවෙන් එකක්.

සිහසුන් [නා.ප්‍ර.] සිහසුන ;
සිංහාසනය.

සිහහනු [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහයාගේ
හණුව.- ආ. සිංහයකුගේ මෙන්
පරිපූර්ණ හනු ඇති බව ;
බුදුන් වහන්සේගේ මහාපුරුෂ
ලක්ෂණ තිස් දෙකෙන් එකක්.

සිහළදිපය, සිහළදිපේ [නා.] සිංහල
ද්වීපය ; හෙළදිව.

සිහළියෝපසම්පදාව [නා.] සිංහල
දේශයට අයත් හික්ෂුවක විසින්
කරනු ලබන උපසම්පදාව.

සිහායමාන [වි.] සිංහයකු වැනි ;
සිංහයකුට සමාන.

සිහාසනය [නා.] අ. සිංහාසනය.-
ආ. මල් පුදන ආසනය.

සිහුං/සිහුන්/සිහුම් බලනවා [ක්‍රි.]
විවාහපේක්ෂක යුවලකගේ
කේන්ද්‍ර ගැලපේදැ යි පරීක්ෂා
කරනවා.

සිහුම [නා.] ගැලපීම ; සමානවීම.

සිහුම් වෙනවා [ක්‍රි.] ගැලපෙනවා ;
සමාන වෙනවා.

සිහෙනවා [ක්‍රි.] අ. ගැලපෙනවා.-
ආ. ප්‍රමාණවත් වෙනවා ;
සැහෙනවා.

සුං [නා.ප්‍ර.] අ. කුඩා දෙය ; පුංචි දෙය.- ආ. වැසියන්ගෙන් රජයට ලබාගන්නා බද්ද ; අය බද්ද ; සුංකය.- [වි.] අ. කැඩුණු ; කුඩු කරන ලද ; පොඩි කරන ලද.- ආ. ශුන්‍ය ; හිස්.

සුංකම, සුංගම [නා.] පුරාණයේ දී රජුන් විසින් වැසියන්ගෙන් අයකරන ලද බද්දක නාමය.

සුංකරනවා (කථා.) [ක්‍රි.] පොඩි කරනවා ; කුඩු කරනවා ; විනාශ කරනවා.

සුංබරය, සුංබරේය, සුන්බරය, සුම්බරය [නා.] හිසේ බඳින රෙදිකඩ ; ජටාව ; තලප්පාව.

සුංමස්, සුන්මස් [නා.ප්‍ර.] ඉතා සිහින් මස් කැබලි.

සුංසුමාර [නා.ප්‍ර.] ජලයේ වෙසෙන උරග ගෝත්‍රිකයකගේ නාමය ; කිඹුලා.

සුකර [වි.] දුෂ්කර නොවූ ; කිරීමට පහසු.

සුකුමාර [වි.] ඉතා සියුමැලි වූ ; අතිශය කෝමල වූ ; සුකුමාල.

සුකෘත [වි.] මැනවින් කරන ලද ; යහපත් ; හොඳ.- [නා.ප්‍ර.] පින් ; යහපත් ක්‍රියා.

සුක්කානම [නා.] වාහනයක් හෝ යාත්‍රාවක් හෝ දිශා ගැන්වීමට උපකාර වන මෙවලම.

සුක්ඛෝරියා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පරපෝෂිත පක්ෂිමධර සත්ත්ව විශේෂයක්.

සුක්ඛෝස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කාබොහයිඩ්‍රේටයක් ; උක්, බීට් වැනි ශාක වර්ගවල තිබෙන සීනි.

සුක්ඛ [නා.ප්‍ර.] අ. සුදු පැහැය ; සුදු පාට.- ආ. ශුක්‍ර ධාතුව.

සුබ [වි.] දුෂ්කර නොවූ ; පහසු.- [නා.ප්‍ර.] කායික හෝ මානසික සුවදායක චින්තනය ; සැපය ; සුවය.

සුබනමා [වි.] මැනවින් නැමෙන ස්වභාවයෙන් යුත් ; පහසුවෙන් නැමිය හැකි.

සුබ විහරණය [නා.] සුව පහසුකම් ඇති ව විසීම ; සැපවත් ජීවිතයක් ගත කිරීම.

සුඛාන්ත නාට්‍යය [නා.] සතුටක් ලබා දෙමින් අවසන් වන නාට්‍යය ; ප්‍රීතිජනක අවසානයක් ඇති නාට්‍යය.

සුඛිත [වි.] සැප ඇත්තා වූ ; සුවයට පත් ; ප්‍රීතිමත්.

සුබ්‍රම [වි.] සියුම් ; සුක්ෂම.

සුබ්‍රමාල [වි.] සියුමැලි ; සුකුමාර.

සුබෝවිචාරණය [නා.] පහසු උච්චාරණය.

සුබෝපහෝගි [වි.] සැප විදීමට
අවශ්‍ය ; සැප විදීම සඳහා
භාවිත.

සුග, සුග [නා.ප්‍ර.] ටික ; ස්වල්පය.

සුගත [නා.ප්‍ර.] බුදුරජාණන්
චන්තසේ ; බුදුරජ.

සුගතිය [නා.] අ. දිව්‍යලෝක
මනුෂ්‍යලෝක වසයෙන්
ගැනෙන යහපත් ස්ථාන.- ආ.
මනා ආත්ම භාවය ; යහපත්
ගතිය ; සුන්දර ගතිය. -
ඇ. (ක්‍රිස්තියානි) ස්වර්ගය ; සුර
රාජ්‍යය ; මෝක්ෂ රාජ්‍යය.- ඇ.
යහපත් ගමන.

සුගන්ධ [වි.] සුවඳවත් ; මනා
සුවඳින් යුත්.

සුගන්ධය [නා.] අ. යහපත්
ගන්ධය ; මනා සුවඳ.- ආ.
සුවඳවත් ද්‍රව්‍යය ; සුවඳ දැ.

සුගන්ධි [වි.] සුගන්ධවත් ; සුවඳැති.

සුගඳ [නා.ප්‍ර.] යහපත් සුවඳ.

සුගම [වි.] පහසු ; සරල ;
පහසුවෙන් අවබෝධ වන.

සුගුණ [නා.ප්‍ර.] යහපත් ගුණ ; මනා
ගතිගුණ ; හොඳ පැවැත්ම.

සුග [වි.] අ. කුඩා ; පුංචි ; සිහින්.-
ආ. බොහෝ ; හුඟ ; දීර්ඝ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ටික ; ස්වල්පය ;
මාත්‍රය.- ආ. කෙණ්ඩ ; බත්
කෙන්ද.- ඇ. දරුවා ; බාලයා.

සුවරිත [වි.] යහපත් චරිතයක්
ඇති ; මනා හැසිරීම් සහිත.

සුවරිතය [නා.] යහපත් චරිතය ;
මනා හැසිරීම.

සුවි [වි.] පවිත්‍ර ; නිර්මල ; පිරිසිදු.

සුවිත්‍ර [වි.] විසිතුරු ; විවිත්‍ර.

සුවිර [නා.ප්‍ර.] දීර්ඝ කාලය.

සුජන [නා.ප්‍ර.] සත්පුරුෂයා ;
යහපත් පුද්ගලයා ; සත් ජනයා.

සුජාත [වි.] මනා ව උපන් ; යහපත්
උත්පත්තියක් ඇති.

සුජීවනය [නා.] මැනවින්
ජීවත්වීම ; යහපත් ව ජීවත් වීම.

සුණංගුව [නා.] ප්‍රමාදය ; පමා වීම.

සුණු [වි.] ඇසුණු ; ශ්‍රවණය කළ.-
[නා.ප්‍ර.] අ. චූර්ණය ; කුඩ.- ආ.
හුණු.

සුණුකම් [නා.ප්‍ර.] හුණු පිරියම්
කිරීම ; සුණු බදාම ගැම.

සුත [නා.ප්‍ර.] අ. පුතා ; දරුවා.-
ආ. සුත්‍රය ; සුත්‍රධර්මය.- ඇ.
ඇසීම ; ශ්‍රවණය.

සුතධන [නා.ප්‍ර.] උගත්කම.

සුතධර [නා.ප්‍ර.] බහුශ්‍රුතයා ;
පණ්ඩිතයා.

සුතනා [නා.ප්‍ර.] දරුවා ; පුත්‍රයා.

සුතපෙම [නා.] දරුපෙම.

සුභ භූමිය [නා.] උපන් තැන ;
උපන් ගෙය.

සුභ මංගලය [නා.] මංගල සම්මත
දෙයක් ඇසීම.

සුභමූ [නා.ප්‍ර.] පුත්‍රයා හා භාර්යාව ;
දරුවා හා බිරිය.

සුභ්‍ය නිපාතය [නා.] තුන්
පිටකයෙන් බුද්දක නිකායට
අයත් ග්‍රන්ථයක්.

සුභ්‍යපිටකය [නා.] ත්‍රිපිටකයෙන්
එක් පිටකයක්.

සුද [නා.ප්‍ර.] අ. වර්ණයක් ; සුදු ;
ධවල.- ආ. දිව්‍ය භෝජනය ;
සුධාව.

සුදකෂිණාව [නා.] පරිත්‍යාගය ;
කෙනකුගේ අයිතිය තැහැර දීම
සම්බන්ධයෙන් යෙදේ.

සුදගර, සුදගරා [නා.] සුවඳවත්
විලේපනයක් ; ඇඟේ ගල්වන
සුදු පැහැති සුවඳ ද්‍රව්‍යයක්.

සුදන [නා.ප්‍ර.] සත්පුරුෂයා.

සුදන්ත, සුදාන්ත [වි.] විශිෂ්ට
හික්මීමකින් යුතු ; මනා සේ
හික්මුණු ; ආත්ම දමනයෙන්
යුතු.

සුදම් [නා.ප්‍ර.] අ. සක් දෙවිඳුගේ
රාජ සභාව.- ආ. යහපත්
ධර්මය.- ඇ. ඉතා හොඳින්
නිමවන ලද දම්වැල.

සුදර්ශනීය [වි.] බැලීමට අතිශයින්
ම රුවිය උපදවන්නා වූ ; ඉතා
සුන්දර.

සුදසුන් [වි.] මනා දැකුම් ඇති ;
අතිශයින් දැකුම්කලු.

සුදහගින්න [නා.] දැඩි බඩගින්න ;
හාමත.

සුදින්න [නා.ප්‍ර.] යහපත් සිතින්
දෙන ලද්ද ; හොඳින් දුන් දෙය.

සුදී [වි.] ශුද්ධ ; පවිත්‍ර වූ.

සුදු [වි.] අ. ධවල ; හෙළ ; ශුභ්‍ර.-
ආ. පවිත්‍ර ; පිරිසිදු.- [නා.ප්‍ර.]
ශ්වේත වර්ණය.

සුදු ඉංගිරියාව [නා.] ඇස් ගෝලය
ආවරණය වූ සුදුවන් කොටස.

සුදු ඊයම් [නා.ප්‍ර.] ශුද්ධ කළ ඊයම්.

සුදු කල්වරකය (පාරිභා.) [නා.]
ලේවල පවතින සුදු පැහැයෙන්
යුක්තඅණු ; ශ්වේත රුධිරාණුව.

සුදුමැලි [වි.] මලානික ගතියෙන්
යුත් ; පාණ්ඩු පැහැ ඇති.

සුදුයකඩ [නා.ප්‍ර.] මල නො බැඳෙන
වානේ.

සුදුල [වි.] අතිශයින් දීප්තිමත් ;
මනාසේ බබලන.

සුදු ලෝහය [නා.] සුදු පැහැති
ලෝහ වර්ගය ; ටින්, බෙලෙක්.

සුදුවන් [වි.] සුදුපාට ; සුදුපාට
ඇති.

සුදුවා (කමත්.) [නා.] බුලත්විටට ගන්නා හුණු.

සුදුෂ්කර [වි.] අතිශයින් අමාරු.

සුදුසු [වි.] යෝග්‍ය ; ගැලපෙන.

සුදු සේලේ [නා.] උඩරට කාන්තා ඇඳුමේ එල්ලා වැටෙන සුදු රෙදිපොට.

සුදුස්තරණිය [වි.] තරණය කිරීමට, එතෙරවීමට, පසුකර යාමට, ඉතාමත් අමාරු.

සුදු හඳුන් [නා.ප්‍ර.] ඖෂධීය ශාකයක් වන සුදු පැහැ කඳ සහිත හඳුන්.

සුදු හළු [නා.ප්‍ර.] සුදුපාට අළු ; දැව වර්ග දැවීමෙන් ඇතිවන සුදු පැහැ ගත් අළු.

සුදු හුණු, ¹හුණු [නා.ප්‍ර.] බෙල්ලන්ගේ කටු, හිරිගල් හෝ ඩොලමයිට් පුලුස්සා සාදා ගැනෙන්නා වූ ද, ජලයේ මිශ්‍රකොට බිත්ති ආදියෙහි ආලේප කළ හැකි වූ ද හුණු.

සුදාෂ්ට [වි.] අ. පැහැදිලි ලෙස දැකිය හැකි.- ආ. පහසුවෙන් වැටහෙන.

සුදෙක්, හුදෙක් [වි.] හුදු ; තනිකර ; කේවල.

සුදෝපට [නා.ප්‍ර.] සුදුපාට රෙදි ; ඇඳුම්.

සුදෝසුදු [වි.] අතිශයින් සුදුපාට ඇති.

සුද්ද [වි.] අ. පිරිසිදු ; පවිත්‍ර ; ශුද්ධ.- ආ. පූජනීය ; ආගමික පවිත්‍රතාවෙන් යුත්.- [නා.ප්‍ර.] පිරිසිදුකම ; ශුද්ධවත්තකම.

සුද්ද කරනවා [ක්‍රි.] අ. අපවිත්‍ර දෑ ඉවත් කර පිරිසිදු කරනවා.- ආ. බිමක වල්පැළෑටි ආදිය කපා එළිපෙහෙළි කරනවා.- ඇ. (රුඝී.) කිසි ම දෙයක් ඉතිරි නොකර පැහැර ගන්නවා.- ඇ. දෝෂාරෝපණයෙන් මුදවනවා.

සුද්දමද්දල [නා.ප්‍ර.] පැරණි බෙර විශේෂයක්.

සුද්දරස [නා.ප්‍ර.] ඖෂධ සඳහා ශුද්ධ කළ රසදිය.

සුද්දවෙනවා [ක්‍රි.] අ. පිරිසිදු වෙනවා.- ආ. බඩ විරේක වෙනවා.- ඇ. ස්ත්‍රීන්ගේ මාස් ශුද්ධිය සිදුවෙනවා.- ඇ. නිදොස් වෙනවා.

සුද්දා [නා.] අ. පිරිසිදු තැනැත්තා.- ආ. හමෙන් සුදුපාට තැනැත්තා ; සුදු ජාතිකයා.

සුද්ධ අභ්‍රක [නා.ප්‍ර.] පිරිසිදු කරන ලද අභ්‍රක හෙවත් මිනිරන්.

සුද්ධක [නා.ප්‍ර.] විනය පිටකයෙහි දැක්වෙන සංඝාදිසේස ඇවැත් හෙවත් ආපත්ති හැර අනෙක් ලඝු වූ ඇවැත්.

සුද්ධ ගන්ධක [නා.ප්‍ර.] පිරිසිදු කළ ගන්දගම්.

සුද්ධ ජංඝයා [නා.] සුදුපාට ගාත්‍රා ඇති කොටඵවා.

සුද්ධ ජලය [නා.] පිරිසිදු චතුර ; ආගමික වශයෙන් ශුද්ධ යැයි සැලකෙන ජලය.

සුද්ධ පඨවිය [නා.] ගල් බොරලු ආදිය මිශ්‍ර නැති, පස් හා මැටි සහිත පොළොව.

සුද්ධ ලියවිල්ල [නා.] පූර්ණ බලැති දෙවියකුගේ මූලික දේශනා අඩංගු යැයි සැලකෙන ලියවිල්ල.

සුද්ධවන්තයා [නා.] ආගමික පවිත්‍රතාවක් ඇත්තා ; සාන්තුචරයා.

සුද්ධස්ථානය [නා.] ආගමික පවිත්‍රතාව පවතින පූජනීය ස්ථානය.

සුද්ධාඛිගරාගය [නා.] ඇගේ ගල්වනු සඳහා සඳුන්, කොකුම් ආදියෙන් සාදන ලද පිරිසිදු කල්කය.

සුද්ධාජීවය [නා.] පවින් තොර ධාර්මික දිවිපෙවෙත ; ආගමික පවිත්‍රතාව ඇති ජීවන පිළිවෙත.

සුද්ධාත්මය [නා.] (ක්‍රිස්ති.) දෙවියන් සමග සම්බන්ධ විය හැකි මිනිසාගේ ආත්මය.

සුද්ධාන්තය [නා.] රජමාලිගයේ බිසෝවරුන් සඳහා වෙන් කරන ලද කොටස ; අන්තඃපුරය.

සුද්ධාචාර්යය [නා.] බ්‍රහ්ම ලෝකයක නාමය.

සුද්ධික ගිනි ස්ථානය [නා.] (ක්‍රිස්ති.) පවිකාරයන් ස්වර්ගයට යාමට පෙර දුක්විඳ සුද්ධවන ස්ථානය.

සුද්ධිපත්‍රය [නා.] අ. ශෝධ්‍ය පත්‍රය ; සෝදුපත ; අවසාන මුද්‍රණයට පෙරාතුව වැරදි නිවැරදි කිරීම සඳහා දෙන මුද්‍රිත පිටුව.- ආ. ග්‍රන්ථයක් මුද්‍රණය කිරීමෙන් පසු ඉතිරි වී තිබෙන වැරදි තැන් නිවැරදි කොට දක්වන අතිරේක පිටු නොහොත් පිටුව.

සුද්ධිය [නා.] අ. මලනැති වීම ; පිරිසිදු වීම.- ආ. සුද්ධියට පත් කළ යුතු නිවැරදි ආකාරය දක්වන පත්‍රිකාව.- ඇ. කෙලෙස් මල නැති කිරීම.- ඇ. මෝක්ෂය ; නිර්වාණය.

සුද්ධාචාර්ය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ද්‍රව්‍ය දෙකකින් හෝ වැඩි ගණනකින් සමන්විත අවම ද්‍රවාංකයකින් යුක්ත මිශ්‍රණයක්.

සුද්ධාචාර්ය උෂ්ණත්වය (පාරිභා.) [නා.] සුද්ධාචාර්යයක ලක්ෂ්මයට අනුරූප වන උෂ්ණත්වය.

සුද්ධාචාර්ය ලක්ෂ්මය [නා.] සුද්ධාචාර්යයක අවට ද්‍රවාංකයක නිර්මාණයක් උෂ්ණත්වයක් පෙන්වන්නා වූ ස්වාභාවික රූපසටහනේ හිමාංක වක්‍රයන් ද්‍රව්‍යානා වක්‍රයන් සම්මුඛ වන ලක්ෂ්මය.

සුධන්ත [වි.] අ. හොඳට ගිනි පිඹින
ලද.- ආ. හොඳින් උණු කර
පිරිසිදු කරන ලද.

සුධම් දෙව් සබය [නා.] සක්දෙව්
රජුගේ දේව සභාව ; සුධර්මා
දේව සභාව.

සුධර්ම [නා.ප්‍ර.] යහපත් ආගම ;
මනා ධර්මය ; යහපත් දෙසුම.

සුධර්මා [නා.ප්‍ර.] අ. තම පවුල
කෙරෙහි නිසි ආරක්ෂාව
සලසන පුද්ගලයා ; ධර්මිෂ්ඨ
පුද්ගලයා.- ආ. සක්දෙව්
රජුගේ භාර්යාව.- අ. ගක්කු
දේවේන්ද්‍රයාගේ දේව සභාව.

සුධා [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවියන්ගේ
ආහාරය ; අමෘතය.- ආ.
මල්පැණි ; පුෂ්ප මධුව.- අ.
බිත්ති සුදු කිරීමට ගන්නා හුණු.

සුධාංශු [නා.ප්‍ර.] අ. සඳ ; ව්‍යුයා.-
ආ. කපුරු.

සුධාංශු රත්න [නා.ප්‍ර.] මුතුඇට.

සුධාකර [නා.ප්‍ර.] වන්ද්‍රයා.

සුධාකර්මය [නා.] හුණු (බදාම) ගා
මට්ටම් කිරීම ; සුණු පිරියම.

සුධාජලය [නා.] අමෘත ජලය ;
අමා පැණි.

සුධා ජීවියා [නා.] හුණු පිරියම්
කරන්නා ; කපරාරු වැඩ
කරන්නා.

සුධාධවල [වි.] හුණුවලින් සැදුවාක්
මෙන් සුදු වූ ; හුණු පිරියමින්
සුදු වූ.

සුධා නිෂේක [නා.ප්‍ර.] අමා රසය
ඉසීම ; අමා රසය වැගිර වීම.

සුධා පාසාණක [නා.ප්‍ර.] හුණුගල් ;
හිරිගල්.

සුධා භෝජනය [නා.] දිව්‍ය
භෝජනය.

සුධාර [නා.ප්‍ර.] මැටියෙන් සාදන
ලද ගෙය.

සුධාරකයා [නා.] මනා සේ (සිත්හි)
දරාගන්නා ; බොහෝ දැන
උගත් තැනැත්තා ; මනා
ප්‍රාඥයා.

සුධාලධානිය (පාරිභා.) [නා.]
සුධාලධාරකය ; ආමලසය
දරන ආධාරක ඉන්ද්‍රියය.

සුධාලය (පාරිභා.) [නා.] දිර වූ
ආහාර අඩංගු කිරිපාටට හුරු
වසා දිව්‍ය ; පයෝලසය ;
ආමලසය.

සුධා වර්ෂය [නා.] අ. මල් පැණි
වැස්ස.- ආ. සුධාරස වර්ෂාව ;
දිව්‍ය පානය.

සුධාවර්ෂයා [නා.] බුදුරජ.

සුධා ශර්කරා [නා.ප්‍ර.] දවා අළු කළ
හැකි ගල්.

සුධාසන [නා.ප්‍ර.] අමෘතය
වළඳන්නා ; දෙවියා.

සුධාසි [නා.ප්‍ර.] දේවලෝකය.

සුධිනිය [නා.] පොරොව.

සුධි [නා.ප්‍ර.] දැන උගත් තැනැත්තා ;
ප්‍රාඥයා ; යහගුණ ඇත්තා.

සුධි ජනයා [නා.] උගත් ජනයා ;
ප්‍රාඥ ජනයා ; සාධු ජනයා.

සුධි මතය [නා.] උගතුන්ගේ
අදහස ; පණ්ඩිතයන්ගේ
අදහස.

සුධිරයා [නා.] උගතා ; පණ්ඩිතයා.

සුධෝත [වි.] අතිශයින් සුදු.

සුධොත [වි.] අතිශයින් මුවහත්
කළ ; ඉතා හොඳින් කැපෙන.

සුනංගුව, සුනන්ගුව [නා.] ප්‍රමාදය.

සුනබ තර්ක [නා.ප්‍ර.] පහත්
තර්කය ; දුර්වල තර්ක.

සුනබ දන්ත [නා.] මුඛයේ ඇති
දත් වර්ග සතරින් එකකි ; උඩු
යටි ඇඳි දෙකේ ම, මැදින් ඇති
එරඟුදන්ත හතරට දෙපසින් එක
බැගින් ඇති උල් දත් ; දඩයම්
දත්.

සුනබයා [නා.] බල්ලා.

සුනබ ව්‍යාධයා [නා.] බල්ලන්
කැටුව ගොස් සතුන් දඩයම්
කරන්නා ; බලු වැද්දා.

සුනත [නා.] ජේදනය වූ, කැපී
වෙන් වූ අත.- [වි.] මනා සේ
උඩට නැමුණු ; මනා ව
උන්නත වූ.

සුනන්ද [නා.ප්‍ර.] දෙවැනි
අසඹිකයාට ව්‍යවහාර වන
නාමය.- [වි.] ප්‍රීතිදායක.

සුනමනා [වි.] කැපිය යුතු ; සිදිය
යුතු.

සුනමය [වි.] ඉතා පහසුවෙන්
නැමෙන නොහොත් නැමිය
හැකි.

සුනමය ගෙන්දගම් [නා.ප්‍ර.]
ගෙන්දගම් ද්‍රව්‍ය ඇල්දියට වත්
කිරීමේ දී සැදෙන ගෙන්දගම්.

සුනමයතාව [නා.] පහසුවෙන්
නැමෙනසුලු බව.

සුනාමි (ත්සුනාමි) [නා.ප්‍ර.] සාගර
පත්ලෙහි සිදුවන භූ චලනයක්
හෝ වෙනත් කම්පනයක් හෝ
නිසා පහළවන දැවැන්ත උස
සාගර රැල්ලක්.

සුනැඹල [වි.] ඉතා මහත් වූ ; ඉතා
බලවත් වූ.

සුනික්ෂිප්ත [වි.] අහක දමන ලද.

සුනිබාත [වි.] මැනවින් සිටුවන ලද.

සුනිගාහිත [වි.] බොහෝ නිග්‍රහ
කරන ලද ; අතිශයින් නිග්‍රහ
කරන ලද.

සුනිමල් [වි.] සුළු හෝ
අපවිත්‍රතාවක් නැති ; ඉතා
පිරිසිදු ; නිර්මල.

සුනිමි [වි.] මනාව නිම කරන ලද.

සුනිල් [වි.] අභියසින් නිල්පාට වූ.

සුනිල්මිණි [නා.ප්‍ර.] ඉතා නිල වර්ණ මාණික්‍යය.

සුනිවස්ත්‍ර [වි.] මනා ව හැඳ ගත් ; ඉතා හොඳින් ඇඳගත්.

සුනිශ්චිත [වි.] ඉතා හොඳින් නිශ්චය කරන ලද.

සුනිෂ්ඨිත [වි.] ඉතා හොඳින් නිමවන ලද.

සුනිසා [නා.ප්‍ර.] යෙහෙළිණිය ; ලේලි.

සුනිසිත [වි.] අ. අභියසින් තියුණු වූ.- ආ. මැනවින් නිශ්චය කරන ලද.

සුනිල [වි.] අභියසින් නිල වර්ණ වූ.

සුනිලකේසතා [නා.ප්‍ර.] ඉතා නිල්පැහැ හිසකෙස් ඇති බව.

සුනු [නා.ප්‍ර.] අ. අඹරා සියුම් ව කුඩු කරන ලද්ද ; සිහින් කුඩු ; වූර්ණය ; සුන්න.- ආ. බිත්ති සුදු කිරීමට ආලේප කරන හුනු.- ඇ. පුතා.- [වි.] කැඩුණු ; කැබලි වී ගිය.

සුනුකම් [නා.ප්‍ර.] සුනු නිෂ්පාදනය.

සුනුගැබ [නා.ප්‍ර.] ගර්භනීන්ට සත් මසින් කරන ගැබ පෙරහරක්.

සුනුපිරියම් [නා.ප්‍ර.] සුනු ආලේප කිරීම ; හුනු ගැම ; සුධා පරිකර්මය.

සුනුබදාම [නා.ප්‍ර.] බිත්ති බැඳීමට සහ මට්ටම් කිරීමට (කපරාරු කිරීමට) හුනු, වැලි සහ ඇතැම් විට, සිමෙන්ති ද ජලයෙන් අනා සාදාගන්නා මිශ්‍රණය.

සුනුබොල් [නා.ප්‍ර.] හුනු පුළුස්සන පිරිස.

සුනුයම් [නා.ප්‍ර.] හුනුවලින් කරන කර්මාන්තය.

සුනුවිසුනු කරනවා [ක්‍රි.] පොඩි පට්ටම් කරනවා ; කුඩු කරනවා ; විනාශ කරනවා.

සුනු සහල්, 'සාල්, සුන් සහල් [නා.ප්‍ර.] වී කෙටීමේ දී කැබලිවලට කැඩීයන හාල් ඇට ; කඩ සහල්.

සුනෙර [නා.ප්‍ර.] මහාමේරු පර්වතය ; සුනෙර ගිර.

සුන් [වි.] අ. ශුන්‍ය ; හිස් ; කිසිවක් නැති.- ආ. සිඳින ලද ; කපන ලද.- ඇ. කකාරන ලද ; කකාරා හින්දවන ලද.- [නා.ප්‍ර.] සුග ; පොඩිත්ත ; කුඩා දෙය.

සුන්කන්, සුන්ගම්, සුංගම් [නා.ප්‍ර.] ආදායම් බද්ද ; තීරුබද්ද.

සුන්කිරි [නා.ප්‍ර.] කකාරන ලද කිරි.

සුන් ගෝත්‍රිකයා [නා.] සුළු ජන
කොටසකට අයත් තැනැත්තා.

සුන් ජාතිය [නා.] සුළු පිරිසක්
අයිති ජාතිය ; සුලු ජාතිය.

සුන් තුරු [නා.ප්‍ර.] තුරු හෙවත්
ගස් සුන් කරන පොරොව.

සුන්දර [වි.] සිත, ගත පිනවන ;
ශෝභන ; උසස් ; යහපත් ;
සොඳුරු.- [නා.ප්‍ර.] කාමදේව ;
අනංග.

සුන්දරී [නා.ප්‍ර.] යහපත් ස්ත්‍රිය ;
සොඳුරු තැනැත්තිය.

සුන්න [නා.] වූර්ණය ; සුනු ; කුඩු ;
ධූලිය.

සුන්නක [නා.ප්‍ර.] (ක්‍රිස්ති.) ලෝකය
විනාශ වන දිනය ; දෙවියන්
වහන්සේගේ නඩු තීන්දු දිනට
පෙර දිනය.

සුන්නක් කිරීම [නා.] ඉස්ලාමීය
ආගමික වාරිත්‍රයක් ;
ළඳුරුවකුගේ පුරුෂ ලිංගයේ අග
පිහිටි හමෙන් කොටසක් කපා
දැමීම.

සුන්නි [නා.ප්‍ර.] මූල සාම්ප්‍රදායික
මුස්ලිම් ජනයා.

සුන්පහණ [නා.] (පාරිභා.) බිඳිගිය
පාෂාණය ; කැඩී ගෙවී ගිය ගල්
ආදිය.

සුන්පහර [නා.ප්‍ර.] සුඹුලුව ; බූව ;
කුඩු සහිත පිට කොටස.

සුන්පිටු [නා.ප්‍ර.] මූණ බලන
කණ්ණාඩිය ; කැටපත.

සුන්බුන්, සුංබුන් [නා.ප්‍ර.] සිඳුණු-
බිඳුණු දෑ ; කැඩී බිඳී ගිය දෙය ;
නෂ්ටාවශේෂය.

සුන්වස් [වි.] වස් සමාදානය
සිඳුණු ; සිඳුණු වස් ඇති.

සුන්විසුන්වෙනවා [ක්‍රි.] කඩා බිඳී
යනවා ; පොඩි පට්ටම් වෙනවා.

සුපක් [වි.] අ. මනාව ඉඳුණු ;
හොඳින් පැසුණු.- ආ. හොඳට
රත් වූ ; හොඳට උණු වූ.-
[නා.ප්‍ර.] අඹ.

සුපක්ෂ [වි.] අ. ස්වපාක්ෂික ;
විරුද්ධ නොවූ.- ආ. මාංශ
පේශීන්ගේ සාමූහික
ක්‍රියාකාරිත්වය පෙන්නුම්
කරමින් ක්‍රියා කරන ; සාමූහික
ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් යුත්.

සුපක්ෂපේශී [නා.ප්‍ර.] සාමූහික
ක්‍රියාකාරිත්වය පෙන්නුම්
කෙරෙමින් ක්‍රියා කරන මාංශ
පේශී.

සුපගාහිත [වි.] මනා සේ දැඩි
කොට අල්වාගත් ; තදින්
ග්‍රහණය කළ.

සුපට්ඨන්ත [වි.] මනා සේ පෙර
වූ ; ඉතා හොඳින් ආවරණය
කළ.

සුපට්ඨන්ත ගුණය [නා.] මනා
කොට පිළිවෙත් පුරන
ස්වභාවය.

සුපටුන [නා.] යහපත් පටුන ; ඉතා හොඳින් තරණයට උපකාරී වන තොටුපොළ.

සුපණ්ණයා [නා.] නාගයන්ගේ සතුරා ලෙස සැලකෙන කල්පිත විශාල පක්ෂියා වන ගුරුලා.

සුපපොස්පේට, සුපර්පොස්පේට් [නා.ප්‍ර.] පොහොර විශේෂයක් ; ඇට හෝ අළු හෝ භාෂ්මික බොර හෝ සමග සල්පියුරික් අම්ලය ක්‍රියාකොට සාදනු ලබන රසායනික පොහොරක්.

සුපසන් [වි.] ඉතා ප්‍රසන්න ; බොහෝ සේ පහන් වූ.

සුපායින [වි.] අ. හොඳින් පණ පෙවූ ; මනා ලෙස පණ ගන්වන ලද.- ආ. මනා සේ පොවන ලද.

සුපාරි (කරා.) [වි.] අ. දුර්වල ; ඔබලත්.- ආ. කම්මැලි ; අලස.

සුපින [නා.ප්‍ර.] සිහිනය ; හීනය.

සුපිනිදු [නා.ප්‍ර.] නින්ද ; නිදාගැනීම.

සුපිපි [වි.] මනා ලෙස පිපුණු ; මනා ව විකසිත වූ.

සුපිරි [නා.ප්‍ර.] වඩාත් ශුද්ධ කරන ලද ඉන්ධන තෙල්.- [වි.] අ. සම්පූර්ණ වූ ; මනා සේ පිරුණු.- ආ. අගනා ; ඉහළම තත්ත්වයේ ඇති ; ඉස්තරම්.

සුපිරි බලවතා [නා.] ලොවෙහි බලයෙන් ඉහළ රට ; නාෂ්ටික

බලය, ආර්ථිකය, යුද්ධ ශක්තිය ආදිය අතින් බලගතු ම රට.

සුපිරු [වි.] මනා සේ පිරු ; මැනවින් පුරවනු ලැබූ.

සුපිහින [වි.] මනා සේ පියන ලද ; මැනවින් වැසූ.

සුපිළිසන් [වි.] මනා ව වැසුණු ; මැනවින් පෙර වූ.

සුපු [නා.ප්‍ර.] නින්ද ; නිදාගැනීම ; නිදාව.

සුපුන, සුපුන් [වි.] මනා සේ පිරුණු ; සම්පූර්ණ ; නො සිස්.

සුපුල් [වි.] මනා ව පිපුණු ; පූර්ණව පිපුණු.- [නා.ප්‍ර.] මී මැස්සා ; බඹරා.

සුපුල්සර [නා.ප්‍ර.] මනා සේ පිපුණු නෙළුම් මල ; මැනවින් විකසිත වූ පද්මය.

සුපුෂ්පින [වි.] මනාව පිපුණු ; මැනවින් විකසිත වූ.

සුපුෂ්ක [වි.] අ. මනා සේ පුදන ලද ; මැනවින් පූජ්‍යත්වයට පත්.- ආ. බොහෝ සෙයින් ප්‍රකට ; හොඳින් දන්නා.

සුපුරිත [වි.] මනා ව පිරුණු ; පූර්ණ වූ.

සුපේසල [වි.] අ. ඉතා යහපත් ; මනා පැවතුම් ඇති.- ආ. ඉතා දක්ෂ ; බොහෝ සමත්කම් ඇති.

සුපෝෂක [වි.] අ. මනා සේ පෝෂණයක් සිදුවන ; බොහෝ වූ පෝෂණ ද්‍රව්‍යවලින් යුත්.- ආ. ක්‍රමයෙන් ගැඹුරු වන වෙරළක් ද පළල් වෙරළබඩ ගස්-වැල් තිරුවක් ද සහිත වැව් පොකුණු පිළිබඳ වූ.

සුපෝෂක ජලය [නා.] බොහෝ වූ පෝෂක මාධ්‍යවලින් යුත් ජලය ; සුපෝෂණ ද්‍රව්‍ය සහිත ජලය.

සුප් [නා.ප්‍ර.] අ. ආහාර පානයක් ; එලවළු ආදිය දමා වැඩිපුර ජලය එක් කොට තම්බා ගන්නා සාරය.- ආ. මල් ; පුෂ්ප.

සුප්ත [වි.] අ. නිදාගත් ; ශයනය කළ.- ආ. අක්‍රිය වූ.

සුප්ත අවදිය (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම් බීජ වර්ග ප්‍රරෝහණය වීමට පෙර නිසංසල ව අක්‍රිය ව පවතින කාලය ; බීජවල කලලය මේරීම සම්පූර්ණ වන තුරු කාලය.

සුප්තසාකක [වි.] මැරවර ; මිනීමරු.

සුප්තතාව [නා.] අ. නිදාගැනීම ; නිද්‍රාව.- ආ. (පාරිභා.) අක්‍රිය බව.

සුප්ත ප්‍රබුද්ධ [වි.] නිදා පිබිදුණු ; නින්දෙන් අවදි වූ.

සුප්තවෙනවා [ක්‍රි.] අ. නිදාගන්නවා ; බුදියනවා.- ආ. ඇතැම් බීජ වර්ග

ප්‍රරෝහණයට පෙර යම්කිසි කාලයක් අක්‍රිය ව පවතිනවා.

සුප්තිය [නා.] අ. නිදීම ; නින්ද.- ආ. අමතක වූ දේ නැවත මතක් කිරීමේ හැකියාවක් ඇති නිදීමක වැනි සිතේ අවස්ථාව.

සුප්ප [නා.ප්‍ර.] බට, වේවැල් ආදියෙන් වියන ලදු ව ධාන්‍යාදිය පොළා ගැනීමට උපයෝගී කරගනු ලබන ගෘහ උපකරණය ; කුල්ල.

සුප්පමත්ත [වි.] කුල්ලක ප්‍රමාණ වූ ; කුල්ලක ප්‍රමාණය ඇති.

සුප්‍රකාශ කලාපය [නා.] (පාරිභා.) ප්‍රභාසංශ්ලේෂණය සඳහා සෑහෙන තරම් ආලෝකය තිබෙන මුදේ මතුපිට සිට මීටර 100ක් තරම් ගැඹුර දක්වා වූ ප්‍රදේශය.

සුප්‍රජනකවාදය [නා.] වංශ ශුද්ධිය හා ශක්තිය ඇති කිරීමේ ශාස්ත්‍රය ; ගෝත්‍ර දියුණු කිරීමේ විද්‍යාව.

සුප්‍රඥප්ත [වි.] මනා සේ පැන වූ ; මැනවින් පනවන ලද.

සුප්‍රතිෂ්ඨිතිභාව [නා.ප්‍ර.] නොසැලෙන සේ පිහිටි බව ; ස්ථිර ව පිහිටීම.

සුප්‍රතික [වි.] ඉතා ප්‍රසිද්ධ ; මැනවින් දන්නා.

සුප්‍රබුද්ධ [වි.] අ. සුපිපි ; මැනවින්
ප්‍රබුද්ධ වූ.- ආ. මනා ව
පිබ්බෙන ; සුවසේ නැගිටින.-
[නා.ප්‍ර.] ශාක්‍යවංශික රජකුගේ
නාමය ; දේවදත්තගේ පියා.

සුප්‍රහ [වි.] ඉතා දීප්තිමත් ; බොහෝ
සේ ආලෝකවත්.

සුප්‍රහත [වි.] ඉතා දීප්තිමත් ;
බොහෝ සේ ආලෝකවත්.-
[නා.ප්‍ර.] දීප්තිමත් උදෑසන ;
සුන්දර වූ උදය කාලය.

සුප්‍රසාරිත [වි.] මනා ව විදහා
තබන ලද ; ඉතා හොඳින්
ප්‍රසාරණය කළ.

සුප්‍රසිද්ධ [වි.] ඉතා ප්‍රකට ; අති
ප්‍රකට.

සුප්‍රාර්තල් ග්‍රන්ථී [නා.බහු.] වකුගඩු
මත පිහිටා තිබෙන නාල රහිත
කහපාටට හුරු ත්‍රිකෝණාකාර
කුඩා ග්‍රන්ථී දෙකකි.

සුප්ලවාංග [නා.ප්‍ර.] ජලයෙහි
ක්‍රියාශීලී ව පිහිනන ජලජ ජීවීහු.

සුඵල [වි.] හොඳ ඵල දෙන ;
යහපත් ප්‍රතිඵල සහිත.

සුඵලිත [වි.] මනාව ඵල හටගත් ;
හොඳින් ගෙඩි සෑදුණු.

සුඵස්සිත [වි.] මනා සේ ළං වූ ;
අතරක් නැති එකිනෙකට මනා
ව සමීප වූ.

සුබ [වි.] අ. යහපත් ; සෞම්‍ය ගති
ඇති.- ආ. සුදුපාට ; ධවල.

සුබග [වි.] සෞඛ්‍ය සම්පන්න.

සුබද [වි.] සුභද්‍ර ; වැඩදායක.

සුබදා [වි.] ශුභ දානය කරන ;
අභිමත ශුභසිද්ධිය ඇති කරන.

සුබද්ධ [වි.] අ. මැනවින් බැන්ද ;
මොනවට බඳනා ලද.- ආ.
වචන වශයෙන් බඳනා ලද ;
මැනවින් රචනා කළ.

සුබල [වි.] මනා වීර්ය ඇති ; ථාම
සම්පන්න.

සුබල අක්ඛා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
නෛට්‍රික් ඇසිඩ් නම් අම්ලය.

සුබ ලකුණු [නා.ප්‍ර.] කාර්ය සිද්ධිය
පිළිගන්වන සලකුණ ; ශරීරයේ
දක්නට ඇති ශුභ ලක්‍ෂණ.

සුබස [නා.] යහපත් වචනය ; මනා
බස.

සුබසර [නා.] මනා හැසිරීම ;
ශුභාවාරය.

සුබසාධක රාජ්‍යය [නා.] සුබ
සාධනය අරමුණු කරගෙන
සමාජවාදී පිළිවෙත් ක්‍රියාවෙහි
යොදවන රාජ්‍යය.

සුබසෙන [නා.] යහපත හා
ශාන්තිය.

සුබාසුබ [නා.] සුබ හා අසුබ ;
යහපත හා අයහපත.

සුබැසි [වි.] යහපත් සේ කියූ ;
සුභාෂිත.- [නා.ප්‍ර.] යහපත්
වචනය ; මනා තෙපුල.

සුබැසියා [නා.] සුභාමිත වචන
කථා කරන්නා ; ප්‍රණීත බස්
පවසන්නා.

සුබුකු පහයින් [නා.ප්‍ර.] කොපුල්
තල සැරසීම්, මුහුණ සැරසීම
සඳහා ගැනෙන වත්සුනු ආදී
ප්‍රසාදන ද්‍රව්‍ය.

සුබුක්ක, හුබුක්ක [නා.] අ. කම්මුල ;
කපෝලය.- ආ. කට්ට ගත්
ආහාර ප්‍රමාණය.

සුබෙරිභවනය (පාරිභා.) [නා.]
ශාක සෛල බිත්ති තුළට
සුබෙරින් විසරණය වීම
හේතුවෙන් ජලයෙන් විසරණය
නොකළ හැකි වන සේ
පටලයක් බවට පෙරළීම.

සුබෝ [වි.] යහපත් ; වාසනාවන්ත.

සුබෝධ [වි.] පහසුවෙන් අවබෝධ
කළ හැකි ; සුගම.

සුබ්බව [වි.] අවවාදයට නැමෙන ;
සුවච.

සුභ [වි.] යහපත් ; මනා ; ශෝභන.-
[නා.ප්‍ර.] අ. ශුභ දේ ; යහපත්
වස්තු.- ආ. පලු ගස.

සුභග [වි.] අතිශය ශෝභා
සම්පන්න ; සෞභාග්‍යවත්.

සුභගයා [නා.] සෞභාග්‍ය
සම්පන්න පුද්ගලයා ; පින්
ඇතියා.

සුභඤ්ජනිය [වි.] නිසරු හෝ
දුර්වල ; පහසුවෙන් බිඳිය හැකි.

සුභදා [වි.] ශුභදායක ; යහපත
ඉටුකර දෙන.

සුභදු [වි.] ඉතා යහපත් ; අතිශයින්
සොඳුරු.

සුභවිපල්ලාසය [නා.] අශුභවාදී
වස්තු සුභ යැයි විපරිත ලෙස
ගැනීම.

සුභසාධක [වි.] යහපත හෝ ශුභ
සිද්ධිය ඇති කරන ; ශුභදායක.

සුභ සාධනය [නා.] ප්‍රජාවගේ
යහපත් පැවැත්ම සඳහා අවශ්‍ය
කටයුතු සිදු කිරීම ; රටවාසීන්ට
යහපත, ශුභ සිද්ධිය ඇති
කරලීම.

සුභ සිද්ධිය [නා.] යහපත ; යහපත්
සිදුවීම ; අභිවාද්ධිය.

සුභානු [වි.] අ. දීප්තිමත් රශ්මිය
ඇති ; ආලෝකවත්.- [නා.ප්‍ර.]
අ. ශෝභන කාන්තිය හෝ
රශ්මිය ඇත්තා ; හිරු.- ආ. වර්ෂ
නාමයක්.

සුභාමිත [වි.] මොනවට කියන ලද ;
මනා කොට ප්‍රකාශ කරන ලද.

සුභාමිතය [නා.] මැනවින් පවසන
ලද්ද ; මනා තෙපුල.

සුභාසුභ [වි.] [සුභ+අසුභ] සුභ හා
අසුභ ; යහපත් සහ අයහපත්.

සුභාසුරමාන [වි.] මැනවින්
බබළන ; දීප්තිමත්.

සුභික්ෂ [වි.] ආහාරපාන සුලභ ව ඇති ; සුවසේ ලැබිය හැකි ආහාරපාන ඇති.

සුම [නා.ප්‍ර.] සුවඳවත් ද්‍රව්‍යයක් ; කපුරු.

සුමංඳුව (කථා.) [නා.] කරදරය ; පටලැවිල්ල.

සුමකුළු [නා.ප්‍ර.] සුදු මකුළු ; සුදු හුණු.

සුමග [නා.ප්‍ර.] යහපත් මාර්ගය.

සුමජ්ජික [වි.] මනා ව මදින ලද ; මොනවට මැදසු.

සුමට [වි.] අ. අතිශයින් මට සිලිටු ; ඉතා සිනිඳු.- ආ. මෘදු ; මොළොක්.

සුමට වක්‍රය [නා.] (ගණිත.) කඩතොලු නැති වක් රේඛාව ; සරල වක්‍ර රේඛාව.

සුමන [වි.] යහළු වූ ; මිත්‍රශීලී.

සුමනි [නා.ප්‍ර.] අ. සුවය ; සුඛය.- ආ. මිතුරු බව ; යහළුකම.

සුමධුර [වි.] අතිශයින් මිහිරි ; බොහෝ සෙයින් රසවත්.

සුමන [නා.ප්‍ර.] අ. යහපත් සිත ; හොඳ හිත.- ආ. බුදුවරයකුගේ නාමය.- ඇ. නාට්‍ය තාලයක්.- ඇ. අත්තන.- ඉ. වදමල්.- ඊ. දැසමන්.- උ. අමු ගඩොලින් සාදන ලද ගෙය.- උභ. දිව්‍ය රාජයකුගේ නාමය ; සමන් දෙවි.

සුමනා [නා.ප්‍ර.] අ. ගෘහ විශේෂයක්.
- ආ. ලොකු මල් හටගන්නා සමන් පිච්ච මල් වැල.- [ක්‍රි.වි.] මනා සිත් ඇතිව.

සුමනෝරජස් [නා.ප්‍ර.] මල් රේණු ; පරාග.

සුමර්දික [වි.] යහපත් කොට පැහැදිලි කළ.

සුමානය [නා.] දින හතක් වූ කාලය ; සතිය.

සුමාර [නා.ප්‍ර.] වාණිජය ; හුමාලය.

සුමිතුරු [වි.] යහපත් මිතුරු ; කලණ මිතුරු.

සුමු [නා.ප්‍ර.] අ. සමූහය ; රාශිය.- ආ. යුද්ධ සේනාව ; බල සෙනග.- [වි.] සන්සුන් ; ශාන්ත.

සුමුං [නා.ප්‍ර.] කරඬුව ; සුමුග.

සුමුබ [වි.] සතුටු මුහුණු ඇති ; යහපත් චක්‍රයක් ඇති.- [නා.ප්‍ර.] අ. ගණදෙව් ; ගණේශ.- ආ. ගරුභයා.- ඇ. පඬිවරයා.

සුමුබා [නා.ප්‍ර.] අ. මනා ද්වාරයක් ඇති ගෘහ ශාලා වර්ගය.- ආ. එවන් ශාලාවක් සහිත ගෘහය.

සුමුබිය [නා.] මුහුණ බලන කන්නාඩිය ; කැටපත.

සුමුග, සුමුග [නා.ප්‍ර.] කරඬුව ; පෙට්ටිය.

සුමුගුව, සුමුගුව [නා.] ගුළිය ; කැඳල්ල.

සුමුට්ඨානස [නා.] හට ගැනීම ;
ඉපදීම.

සුමුදු [නා.ප්‍ර.] අ. උප්පත්තිය ;
ඉපදීම.- ආ. මුහුදු ; සමුද්‍රය.-
ඇ. මුහුදු යාත්‍රාවක්.- [වි.] ඉතා
මෘදු ; අතිශයින් කෝමළ.

සුමුලස් [නා.ප්‍ර.] කෑම පිසින්නා ;
අරක්කැමියා.

සුමුල් [නා.ප්‍ර.] ඖෂධීය ශාකයක
මුල් ද සහිත වූ සියල්ල ; මුළු
පැළෑටිය ; සහමුල.

සුමුව [නා.ප්‍ර.] අ. සමූහය ; රාශිය.-
ආ. යහපත් මෘගයා.- ඇ.
ශෝභන මුඛය.

සුමුසු [වි.] එකට එකතු වූ ; එකට
මුසු වූ.

සුමුළුව [නා.] එකතුව ; රැස.

සුම් [නා.ප්‍ර.] උණුසුම ; උෂ්ණය.

සුම්මස් [සුන්+මස්] [නා.ප්‍ර.] හින්
කර කැපූ මස් ; කැපූ මස් කැබලි.

සුම්මාඛිය, සුම්මෑඛිය [නා.] අ. බර
ඉසිලීමේ දී බරට යටින් හිස
මත තබන දරණුව ; දරණුවක්
වැනි හිස් වෙළුම.- ආ. (මල්)
දම ; (මල්) මාලාව.

සුඹලී [නා.ප්‍ර.] සොළී ; වෝල.

සුඹල්කරු [නා.ප්‍ර.] මලින් සුඹුළු
හෙවත් දෘම ආදිය කරන්නා ;
මල්දම් කරන්නා.

සුඹස [නා.] වේයන් විසින් පස් හා
වැලිවලින් ගොඩනඟන ලද
වාසස්ථානය ; වේගුල ; කුඹස ;
හුඹස.

සුඹස් බිය, හුඹස් බිය (කථා.)
[නා.ප්‍ර.] බොරු බිය ; කරුණු
විරහිත ව ඇතිකර ගන්නා බිය.

සුඹස්සුලස් [වි.] සුඹසක්
ආකාරයට ඉහළට නෙරාගියා
වූ ; කේතුවක ආකාරයට උල්
වූ.

සුඹුක, සුඹුක්ක [නා.බහු.] සක්ක ;
හක්ක.

සුඹුනවා [ත්‍රි.] ඉඹිනවා ; වුම්බනය
කරනවා.

සුඹුප්පුලි [නා.ප්‍ර.] සොහොන්
ගොවුවා ; මිනී දවන්නා.

සුඹුලු, සුඹුළු [නා.ප්‍ර.] අ. ගසක
පොත්තට යට පවතින සිනිඳු
සිවිය.- ආ. ගසක හෝ කොළ,
ගෙඩි ආදියෙහි ඇති බුව.- ඇ.
ගස් ආදියෙන් සුරාගන්නා
කුඩු.- ඇ. දරණුව ; හිසේ
දවටනය ; සුම්මෑඛිය.- ඉ.
පිසිනය ; බුරුසුව.

සුයෝවක් [නා.ප්‍ර.,බහු.] යුදහට
පිරිස ; සෙබළු පිරිස.

සුර [වි.] ශූර ; දක්ෂ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
සුරය.- ආ. දෙවියා.

සුර අවිය [නා.] (දෙවියන්ගේ අවිය
යනු වාච්‍යාර්ථය) දේදුන්න ;
ඉන්ද්‍රවාපය.

සුර ඇජර, සුර ඇදුර [නා.ප්‍ර.]
දෙවියන්ගේ ආචාර්ය වශයෙන්
සැලකෙන බ්‍රහස්පති ; සුරගුරු.

සුරං [නා.ප්‍ර.] ගුඩු ක්‍රීඩාවේදී ගනු
ලබන පන්දුව ; ගුඩුව.

සුරංග [නා.ප්‍ර.] අ. යහපත් වර්ණය.-
ආ. පොළොව සාරා යටින් සැදූ
මාර්ගය ; උමග.

සුරංගනා [නා.ප්‍ර.] දිව්‍යාංගනාව ;
දෙවගන.

සුරකර [නා.] දිව්‍යාක්ෂර ;
දේවාක්ෂර.

සුර කරනවා [ක්‍රි.] අජරාමර
කරනවා ; නිවන් දක්වනවා.

සුර කාණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] වෛත්‍යයක
කොත් කැරැල්ලට පහළින් ඇති
හතරැස් කොටුව ; දේවතා
කොටුව.

සුර කැන් [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය සමූහයා ;
සුරකැල.

සුරකුව [නා.] ඇපය.

සුරකුම්පත. සුරකුම්පත [නා.]
ව්‍යාපාරික කොටස් හෝ බැංකු
ආදියෙහි තැන්පත් කරන ලද
මුදල් පිළිබඳ සහතිකය.

සුරක්ත [වි.] අ. ඉතා රක්තවර්ණ
වූ ; තද රතු.- ආ. මනා සේ
පඬු පෙවූ.- ඇ. සිතෙන්
ඇවිස්සුණු.- ඇ. තද උෂ්ණය
නිසා ඇති වූ.

සුරක්ෂණය [නා.] පූර්ණ
ආරක්ෂකභාවය ; දැඩි
ආරක්ෂාව ; මනා රක්ෂණය.

සුරක්ෂිත [වි.] ඉතා ප්‍රවේසම්
සහිත ; මනාව ආරක්ෂා කරන
ලද.

සුරගජ [නා.ප්‍ර.] දෙව්ලොව
හස්තියා ; ඵරාවණ නම් ඇතා.

සුරගණ [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය සමූහයා ;
දෙව්පිරිස.

සුරගය [නා.] කුඩා කඩුව ; පිහිය.

සුරගා [නා.ප්‍ර.] කල්ප වෘක්ෂය ;
කප්රුක.

සුරගැදික්නී [නා.ප්‍ර.] සුරලොව
මන්දාකිණි නම් ගඟ ; සුර
දීර්ඝිකා නදිය ; අහස්ගඟ.

සුරඞ්ග, සුරඞ්ගා, සුරඞ්ගී [නා.ප්‍ර.]
යුද්ධෝපක්‍රමයක් වශයෙන්
සාරන ලද උමග ; යුද උමග.

සුර ජෙට්ඨ [නා.ප්‍ර.] අ. බ්‍රහ්ම ;
මහා බ්‍රහ්ම.- ආ. නැකතක
නාමය ; රෙහෙණ.

සුරත [නා.] අ. තද රතු පැහැය.-
ආ. හුරු අත ; දකුණු අත.- ඇ.
දැඩි රතිය ; රති ක්‍රීඩාව.

සුරත කෙළිය [නා.] රති ක්‍රීඩාව ;
රති කෙළිය.

සුරතලා [නා.] අ. සුරතල්
තැනැත්තා ; ලද බොළඳ
ආදරවන්තයා.- ආ. නිවෙස්වල
ඇති කරන (බලු, බළල් ආදී)
සුරතල් සත්ත්වයා.

සුරතල් [වි.] ලද බොළඳ බවෙන් යුත් ; අභිංසක ප්‍රිය මනාප බවෙන් යුක්ත ; හුරතල්.

සුරතාව [නා.ප්‍ර.] (ක්‍රිස්ති.) දෙවිකම ; දේවත්වය.

සුරත් [වි.] අ. හුරු අත හා සම්බන්ධ ; දකුණු අත හා සම්බන්ධ.- ආ. අතිරක්ත ; ඉතා රතු.

සුරත් ඉස්කුරුප්පුව (පාරිභා.) [නා.] දකුණට කරකැවීමෙන් තද වන ඉස්කුරුප්පුව.

සුරත් පොට (පාරිභා.) [නා.] දකුණට කරකැවීමෙන් තද වන පොට.

සුරත්තර [නා.ප්‍ර.] රත්තරු.

සුරදිගින [නා.] අහස් ගඟ ; ආකාශ ගංගාව.

සුරදුම [නා.] කල්ප වෘක්ෂය ; කප්රුක.

සුරදොට [නා.] අ. ශක්‍රයා.- ආ. මහා බ්‍රහ්මයා.- ඇ. (ක්‍රිස්ති.) යේසුස් වහන්සේ.

සුරධෙනු [නා.ප්‍ර.] දෙවිලොව ඵලදෙන ; සුරබිදෙන.

සුරතන [නා.] දෙවියන්ගේ අධිපතියා ; ශක්‍රයා.

සුරතා [නා.ප්‍ර.] දෙවියන්ගේ නායකයා ; ශක්‍රයා.

සුරනිඳු [නා.ප්‍ර.] ශක්‍රයා.

සුරපති [නා.ප්‍ර.] අ. සුරයන්ගේ ස්වාමියා ; ශක්‍රයා.- ආ. මහා බ්‍රහ්මයා.

සුරපතිවාප [නා.ප්‍ර.] දේදුන්න.

සුරපා [නා.ප්‍ර.] අ. සුරවිමන ; දිව්‍ය ප්‍රාසාදය.- ආ. කප්රුක ; සුරතුර.

සුරපාදප [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය වෘක්ෂය ; කල්ප වෘක්ෂය.

සුරප්පට්ටුව [නා.] තම්මැට්ටම.

සුරබි, සුරහි [නා.ප්‍ර.] අ. පණ්ඩිතයා.- ආ. සුවඳ ; මනෝඥ වූ ගන්ධය ; සුගන්ධය.- [වි.] අ. මනෝඥ.- ආ. බබළන.- ඇ. සුවඳ ඇති.- ඇ. ප්‍රසන්න.- ඉ. කීර්තිමත්.- ඊ. සිතු පැතු සම්පත් දෙන.

සුරබිදෙන [නා.] දෙවිලොව වසමින් සිතුවැතු සම්පත් ලබාදෙන බවට විශ්වාස කරනු ලබන ගව දෙන ; සුරහි ධේනුව.

සුරමණි, සුරමිණි [නා.ප්‍ර.] දිව්‍ය මාණික්‍යය ; වින්තා මාණික්‍යය.

සුරඹ, සුරඹා [නා.ප්‍ර.] සුරඹුව බ.

සුරඹුව [නා.] දෙවගන ; දිව්‍ය ස්ත්‍රිය ; සුරලිය.

සුරය [නා.] අ. යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර බෙහෙත් ආදිය දැමීම සඳහා රත්, රිදී, තඹ ආදී ලෝහයකින් කළ කොපුව ; ගුලාව.- ආ. බේත්

මාත්‍රාවක් අඩංගු කුඩා භාජනයක්.- ඇ. පිහි, කැති ආදී තලයක් මිටට සවිවීමට යොදා ගනු ලබන යකඩ වළල්ල.- ඇ. කඩුව දමන කොපුව.

සුරයා [නා.] අ. දෙවියා ; දේවතාවා.- ආ. සෘෂියා ; පණ්ඩිතයා.- ඇ. සූර්යයා ; හිරු.

සුරලය [නා.] අ. බෙර වාදන තාලයක්.- ආ. (රුඪි.) හැසිරෙන විලාසය ; විලාසිතාව.

සුරවමිය [නා.] සුරගත ; දිව්‍යාංගනාව.

සුරවරග [නා.ප්‍ර.] සුර වරාංගනාව ; උතුම් දිව්‍ය ස්ත්‍රිය.

සුරවරණ [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවියා ; දිව්‍ය රාජයා.- ආ. දිව්‍ය ලෝකයේ සිටින හස්ති රාජයා ; චේරාවණ.

සුරවිරු [නා.ප්‍ර.] සුරවීරයා ; දිව්‍ය රාජයා.

සුරාංගනාව [සුර+අංගනාව] [නා.] දිව්‍ය ස්ත්‍රිය ; දෙවගත.

සුරා මදය [නා.] සුරාපානය නිසා ඇතිවන මත් වීම ; සුරාමත ; වෙරි ගතිය.

සුරාමේරය [නා.] සුරාව සහ මේරය ; මත් ගතිය ගෙන දෙන පෙරාගත් බීම ; රහමෙර.

සුරාසොඬා [නා.] සුරාවෙහි ඇලුණු තැනැත්තා ; බේබද්දා ; සුරාලෝලයා.

සුරැකි [වි.] මනා කොට ආරක්ෂා කළ ; හොඳින් රක්ෂා ලද.

සුරැකියාව [නා.] මනා ආරක්ෂාව ; ආරක්ෂිත භාවය.

සුරැකුම [නා.] (පාරිභා.) අ. මුදල් ආරක්ෂා කිරීම ; මුදල් ඉතිරි කිරීම.- ආ. ආරක්ෂාව ; මනා රැකීම.

සුරැකුම් පත් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ණය මුදලක් සඳහා සාක්ෂ්‍ය වශයෙන් ඇති සහතික.

සුරිඳු [නා.ප්‍ර.] දෙවියන්ගේ ප්‍රධානියා ; දේවේන්ද්‍රියා ; ශක්‍රියා.

සුරු [වි.] අ. ශූර ; දක්ෂ ; සමර්ථ.- ආ. හුරු වූ ; පළපුරුදු ; දකුණු පැත්තෙහි වූ.- ඇ. හැසුරුණු ; වර්තමාන.- [නා.ප්‍ර.] අ. සුරත්වය ; සුරබව ; හුරුකම ; දක්ෂතාව.- ආ. සූර්යයා ; හිරු ; රිචි.

සුරුට්ටුව [නා.] දුම්කොළ කපා ඔතා සාදා ගැනෙන දුම්වැටිය.

සුරුණ්ඩු [නා.ප්‍ර.] හැකිළීම ; වකුටුවීම.

සුරුබුහුටි [වි.] කඩිසර ; දක්ෂ ; හුරුබුහුටි.

සුරුවන්, සුරුවම් [වි.] සුර වූ ; දක්ෂ වූ ; පරෙස්සම් සහිත වූ ; පරීක්ෂාකාරී.

සුරුවම [නා.] කතෝලික ශුද්ධවන්තයකුගේ රූපය ;

දේවප්‍රතිමාව ; ශාන්තුවරයකුගේ ප්‍රතිමාව ; රූපය.	සුලමුල [නා.ප්‍ර.] වගතුග ; තොරතුරු ; යමක් පිළිබඳ සියලු තොරතුරු.
සුරුවම් බානවා [ක්‍රි.] උරුවන් බානවා ; සිවුරුහන් කරනවා.	සුලලිත [වි.] අතිශය ලාලිතයෙන් යුක්ත ; ලීලෝපේත.
සුරුවිරු [වි.] සුර වීර ; අතිදක්ෂ ; අතිශයින් සමර්ථ ; නිර්භීත.	සුලු [වි.] අ. ශීලී ; ස්වභාව ඇති.- ආ. වංචල ; සෙලවෙන.- ඇ. ගැලු ; වැහුණු.
සුරු [වි.] සුරූපී ; ඉතා ශෝභමාන ; අතිශයින් ඇසට ප්‍රිය.	සුලුප්පුව [නා.] කුඩා මුහුදු යාත්‍රා විශේෂයක් ; තනි කුඹ ගසක් ඇති කුඩා නැව.
සුරූප, සුරූපි [වි.] මනා රූ ඇති ; අතිශයින් රුමත් ; ඉතා ලක්ෂණ.	සුව [වි.] පහසු ; ලෙහෙසි.- [නා.ප්‍ර.] අ. පහසුව ; සුකරබව.- ආ. සැපය ; සනීපය.- ඇ. ශරීර සෞඛ්‍යය.- ඇ. ගිරවා.- ඉ. බල්ලා.
සුරූපාන්තරණය (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම් සතුන් සිය ස්වරූපය හා ආකාරය සම්පූර්ණයෙන් ම වෙනස් ආකාරයකටත් ස්වරූපයකටත් පත් කර ගැනීම.	සුවච [වි.] කීකරු ; මනා ව හික්මුණු ; අවවාද පිළිපදින.
සුරේඤ්ඤා [නා.] සුරිඤ්ඤ ; සක් දෙව් රජ.	සුවච [වි.] මනා ව ච ච වූ ; චටකුරු.- [නා.ප්‍ර.] අ. මනා වැසි ඇති කාලය.- ආ. බල්ලා.
සුල [නා.ප්‍ර.] අ. යහළුවා ; මිත්‍රයා.- ආ. විශ්වාසය.- ඇ. අග්නි ; ගින්නේර.- ඇ. හුලු අත්ත ; හුල.- ඉ. උල ; සුලය.	සුවණ, සුවන [නා.ප්‍ර.] අ. නැකැත් විසි හතෙන් එකක නාමය.- ආ. ගුරුළා ; ගරුඬයා.
සුලකළ [වි.] මනා සේ අලංකාර වූ ; අත්‍යලංකාර.	සුවණ්ණ [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ; රන් ; ස්වර්ණ.
සුලක්ෂණ [නා.ප්‍ර.] මනා වූ ලක්ෂණය ; අතිශය ශෝභාව.	සුවදා [වි.] සැපදායක ; සුව ගෙන දෙන ; පහසුකම් ඇති.
සුලක්ෂිත [වි.] හොඳින් ලකුණු වූ ; මනා කොට සටහන් වූ.	සුවදුක් [නා.ප්‍ර.] සැප හා දුක ; සැප සනීප හෝ ලෙඩ දුක් කරදර ආදිය ඇති බව.
සුලබ, සුලභ [වි.] පහසුවෙන් ලබාගත හැකි ; බහුල ව තිබෙන.	

සුවන් පිලවා (පාරිභා.) [නා.] සමනලයන් ආදී ලෙපිඩොප්ටෙරාවන්ගේ පිලවා.

සුවන්මුවා [වි.] රනින් කළ ; රන් මුවා ; ස්වර්ණමය.

සුවද [නා.ප්‍ර.] යහපත් ගන්ධය ; සුගන්ධය.

සුවපත් [වි.] සැපයට පැමිණි ; සුවයට පත් ; නිද්‍රාවූ.

සුව පහස [නා.] සුවදායක ස්පර්ශය ; සුඛ ස්පර්ශය.

සුවරුවා [නා.] අ. රත්රන්වලින් කර්මාන්ත කරන තැනැත්තා ; රත්කරුවා.- ආ. ඇත්දළ වඩුවා ; ඇත් දත්වලින් කර්මාන්ත කරන්නා.- ඇ. ආහාර පිළියෙල කරන්නා ; අරක්කැමියා.

සුවර්ණක [නා.ප්‍ර.] අ. බෙහෙත් ආදිය කිරන බර ප්‍රමාණයක්.- ආ. පිත්තල.

සුව විහරණය [නා.] සුවදායක වාසය ; සැප විහරණය ; සුඛ විහරණය.

සුවහ [වි.] (පාරිභා.) පහසුවෙන් ඵහා මෙහා ගෙන යා හැකි.

සුවහස [නා.] සියක් දහස ; ශත සහස්‍රය ; ලක්ෂය.

සුවාය [නා.] කියතක් වැනි ආයුධයක ඇල හැඩය ; ඇලය.

සුවාස [නා.ප්‍ර.] අ. හුස්ම ; සුසුම ; ශ්වාසය.- ආ. අපහසුවෙන් හුස්ම ගැනීම.- ඇ. ඇදුම රෝගය.

සුවිකාරකය (පාරිභා.) [නා.] ලාක්ෂා සෑදීමට ගනු ලබන ඉහළ තාපාංකයකින් යුක්ත ද්‍රව්‍යයක්.

සුවිකාරය (පාරිභා.) [වි.] මැනවින් නැවිය හැකි ; පහසුවෙන් නැමීමට හැකි.

සුවිශාක [වි.] මැනවින් දන්නා වූ ; මනා කොට අවබෝධ කළ ; පහසුවෙන් වැටහුණු.

සුවිනිත [වි.] මැනවින් හික්මුණු ; අනිශයින් විනිත.

සුවිපුල [වි.] අතිමහත් ; ඉතා විශාල.

සුවිභේද නිමිතය (පාරිභා.) [නා.] බොහෝ දුරට සමාන්තර වූ විභේද දෙකක් අතර පොළොව ගිලා බැස්මෙන් සෑදුණු නිමිතය.

සුවිමල [වි.] අතිනිර්මල වූ ; ඉතා පිවිතුරු වූ ; අතිපාරිශුද්ධ වූ.

සුවිශද [වි.] ඉතා පැහැදිලි ; ඉතා නිර්මල හෙවත් පිවිතුරු.

සුවිශාල [වි.] ඉතා ලොකු ; අතිමහත් ; සුවිසල්.

සුවිශේෂ [වි.] අතිවිශේෂ ; අන්‍ය දේවලින් වෙන් කෙරුණු.

සුවසල් [වි.] අතිවිශාල වූ ; සුවිශාල.
සුවිසුද්ධ [වි.] ඉතා පිරිසිදු වූ ;
අතිපාරිශුද්ධ.

සුවෘත්ත [වි.] මනා සේ වට වූ ;
මැනවින් වෘත්තාකාර වූ.

සුශික්ෂිත [වි.] මනා සේ හික්මුණු ;
ඉතා සංවර වූ ; ශික්ෂාකාමී.

සුශීල [වි.] යහපත් ශීලයෙන් යුතු ;
පිරිසිදු ශීලයෙන් හෙබි.

සුශුක්ල [වි.] ඉතා සුදු.

සුශ්‍රවණය (පාරිභා.) [නා.] ශරීරයේ
උපදින ශබ්දවලට කන් දීම ;
ශාරීරික ශබ්ද ශ්‍රවණය කිරීම.

සුශ්‍රැත [වි.] මනා කොට අසන
ලද ; ඉතා හොඳින් ශ්‍රවණය
කළ.

සුශ්‍රැතව [නා.] මනා ව ශ්‍රවණය
කිරීම ; හොඳින් ඇසීම.

සුශ්ලිෂ්ට [වි.] ඉතා සිලුටු ; මෘදු.

සුමිර [නා.ප්‍ර.] අ. පංච තුරය වාද්‍ය
භාණ්ඩයන්ගෙන් එකක නාමය.-
ආ. කුහරය ; සිඳුර.

සුමිරය (පාරිභා.) [නා.] අන්ත්‍රයත්
ශරීර බිත්තියත් අතර පවත්නා
අවකාශය ; සිලෝමය.

සුමුමනා කුහරය (පාරිභා.) [නා.]
සුමුමනාවේ මැද පිහිටි කුහරය ;
කොඳු ඇට පෙළ තුළ දිවෙන
ස්නායු රැහැන් මැද පිහිටි
කුහරය.

සුමුමනා නාඛිය [නා.] ශරීර
මධ්‍යයේ පිහිටි ප්‍රධාන
නාඛියක් ; සිතට දැනීම ඇති
කරන නාඛිය.

සුමුමනා පටල (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සුමුමනා ශීර්ෂයේ වූ පටල ;
සුමුමනාව හා සම්බන්ධ ව අපර
මස්තිෂ්කයේ පවතින පටල
විශේෂය.

සුමුමනාව (පාරිභා.) [නා.]
මොළයේ සිට කොඳු ඇට පෙළ
තුළ දිවෙමින් සමස්ත ශරීරය
හා සම්බන්ධ වන ස්නායු
රැහැන ; පෘෂ්ඨීය ස්නායු රජ්ජුව.

සුමුමනා ශීර්ෂකය (පාරිභා.) [නා.]
පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ අනු-
මස්තිෂ්කයෙන් බාහිර වූ අපර
මස්තිෂ්කය.

සුසංගත [වි.] අ. මනා ව එක් වූ ;
මැනවින් අනුරූප වූ.- ආ.
සමන්විත වූ ; යුක්ත වූ.- ඇ.
(පාරිභා.) මනා ව බැඳුණු ;
මැනවින් එකිනෙකට එකතු වූ.

සුසංගමය (පාරිභා.) [නා.]
අනුකූලතාව ; අනුරූප බව ;
එකඟතාව.

සුසංනායකය, සුසන්තායකය
(පාරිභා.) [නා.] තාපය, විදුලිය
ආදිය පහසුවෙන් ගෙන යා
හැකි දෙය ; ඉතා හොඳ
සන්තායකය.

සුසංයම [වි.] මනා සේ හික්මුණු ;
මැනවින් සංවර ; දැඩි
සංයමයෙන් යුත්.

සුසංරක්ෂිත [වි.] මනා ව ආරක්ෂා
කරන ලද ; සංරක්ෂිත.

සුසංවිහිත [වි.] මනා සේ හික්මුණු ;
මැනවින් සංවර වූ ; දැඩි
සංයමයෙන් යුත්.

සුසංවාත [වි.] මනා සේ සංවරණය
කරන ලද ; මැනවින් අවුරන
ලද ; හොඳින් වැසූ.

සුසංස්කෘත [වි.] හොඳින් යොදන
ලද ; මනා කොට සකස් කරන
ලද.

සුසංහත [වි.] මනා ව අංග එක්
වූ ; සියලු අංගවලින් එකිනෙක
මනා ව බැඳුණු.

සුසංහිත [වි.] මනා ව ගැළපුණු ;
මනා ව යෙදුණු.

සුසංහිත කුලකය (පාරිභා.) [නා.]
කිසියම් නීතියක් අනුව එක්
වර්ගයකට වෙන් කළ හැකි
සංඛ්‍යා කාණ්ඩය ; මැනවින්
සම්බන්ධ වූ කුලකය.

සුසප්ත [වි.] මනා සේ සැදුණු ;
මැනවින් සැදුම්ලත් ; සුසැදුණා
වූ.

සුසන්ධාන [වි.] මනා සටහනින්
යුතු ; යහපත් සටහන් ඇති.

සුසන්ධිත [වි.] ඉතා මැනවින්
පිහිටි ; අතිශයින් යහපත් ව
ප්‍රතිස්ථාපිත.

සුසන් [වි.] මනා සේ වැසුණු ;
සුවිෂ්ණු.

සුසන්නද්ධ [වි.] මනා ව සන්නද්ධ
වූ ; මැනවින් යුදට සැරසුණු.

සුසමාගත [වි.] මනා සේ එක්තැන්
වූ ; මැනවින් එක් වූ.

සුසමායෝජනය (පාරිභා.) [නා.]
ඉතා හොඳින් ගැළපෙන පරිදි
සකස් කිරීම ; හොඳින්
සමායෝජනය කිරීම.

සුසමාහිත [වි.] මැනවින් එකඟ වූ ;
මනා ව සන්සුන් වූ.

සුසර [වි.] තාරතාවට හෝ
සංඛ්‍යාතයට හෝ ඉතා නිවැරදි
ව සකස් වූ ; නිවැරදි ව හඬ
ගැළපූ.

සුසරණය [නා.] ශබ්දය හෝ
තාලය නිසි ලෙස සකස් කිරීම.

සුසාන භූමිය [නා.] සොහොන්
පිට්ටනිය ; සොහොන් බිම ;
මළ සිරුරු දවන හෝ මිහිදත්
කරන භූමිය.

සුසැටබරණ, සුසැටබරණ [නා.ප්‍ර.]
ආහරණ හැට හතර.

සුසිනිඳු [වි.] බොහෝ මෘදු.

සුසිර [නා.ප්‍ර.] අ. සිදුර ; ගුල ;
විවරය.- ආ. පංචතුර්ය වාද්‍ය

භාණ්ඩයන්ගෙන් එකක් ; සුළං
පිඹීමෙන් විවිධ ස්වර නංවාගත
හැකි වාද්‍ය භාණ්ඩ වර්ගය.

සුසිරිත [නා.] අ. යහපත් හැසිරීම ;
යහපත් වර්ශාව.- ආ. යහපත්
සිරිත ; වාරික්‍රය.

සුසිල [වි.] යහපත් සිලයෙන් යුක්ත.

සුසුම [නා.] හුස්ම ; ආශ්වාස-
ප්‍රශ්වාස වාතය.

සුසුමිලනවා [ක්‍රි.] හුස්ම පිට
කරනවා ; විත්තාවේගයන් ඇති
වූ විට තදින් හුස්ම ගෙන පිට
කරනවා.

සුසුරු [නා.ප්‍ර.] අ. සිඳුර ; සුසිරය.-
ආ. හොඬවැල.- ඇ. මාමා.

සුස්කය [නා.] අ. වියළීම ;
වියළිබව.- ආ. වියළි දෙය.

සුස්තරය (පාරිභා.) [නා.] සෙසල
තට්ටුව ; හත්තක ඇති කරමල්
වැනි තහඩුවලින් එකක්.

සුස්ථාව [නා.] මනා ව සුවවීම.

සුස්ථිත [වි.] මනා සේ සිටි ; මනා
සේ වූ.

සුස්ථිර [වි.] වඩා ස්ථිර ; බොහෝ
සේ තහවුරු වූ.

සුස්තායුක (පාරිභා.) [වි.] සංමිතික
ස්තායු පද්ධතියක් ඇති.

සුහද [වි.] හිතවත් ; හිතෙහි.

සුහු [වි.] සුදුසු ; යෝග්‍ය.

සුහුණා, සුහුනා [නා.] උරග
ගණයට අයත් කුඩා සතෙක් ;
හුනා.

සුහුඹු [නා.ප්‍ර.] දෂ්ට කළ දත ;
දළය.

සුහුඹුලා [නා.] වැඩුණු සතා ;
මේරු සතා.

සුහුඹුල් [වි.] හොඳින් වැඩුණා වූ ;
මනා ව මේරු.

සුහුරා [නා.] අ. භාර්යාවගේ හෝ
ස්වාමීපුරුෂයාගේ පියා ; මාමා.-
ආ. සසුරයා ; මස්සිනා.

සුහුරුබඩු [නා.ප්‍ර.] අ. මාමාගේ
පුතා ; මස්සිනා.- ආ. මාමාගේ
දියණිය ; නෑනා.

සුහුල් [නා.ප්‍ර.] බිරිඳගේ හෝ
සැමියාගේ මව හෝ පියාගේ
සහෝදරිය ; නැන්දා ;
බුහුණනිය.

සුහාන්, සුහාද් [වි.] මිත්‍ර ; හිතෙහි.-
[නා.ප්‍ර.] යහපත් සිතක් හෙවත්
හෘදයක් ඇත්තා ; මිත්‍රයා.

සුළ [නා.] අ. ගිනිදළුව ; ගිනිහුළ.-
ආ. සහෘදයා ; මිත්‍රයා.

සුළං, සුළග බ.

සුළං කපොල්ල [නා.] කඳු දෙකක්
අතර සුළං තෙරපෙමින් හමා
යන විවරය.

සුළං පෙත්ත (පාරිභා.) [නා.] සුළගේ දිශාව දක්වන උපකරණයකි.

සුළං මුවාව (පාරිභා.) [නා.] යම් ප්‍රදේශයක සුළං නොවදින පැත්ත හෝ දිශාව.

සුළං මුණක [නා.] සුළගට මුහුණපාන පැත්ත හෝ දිශාව.

සුළග [නා.] එක් තැනක සිට තවත් තැනකට ගලා යන වායු ධාරාව ; හමා යන වාතය ; හුළග.

සුළගිල්ල, සුළැගිල්ල [නා.] අත් පාවල ඇති කුඩා ම ඇගිල්ල.

සුළිය [නා.] වාතය, ජලය, කෙස් ආදියෙහි දඟරයක් මෙන් කැරකැවෙන වටය ; ආවර්තනය ; වකරැල්ල.

සුළි සුළග [නා.] හුමණය වෙමින් හමන සුළග ; වාසුළිය.

සුළු [වි.] අ. කුඩා ; පුංචි.- ආ. ප්‍රමාණයෙන් ඉතා අල්ප වූ ; මද ; ගණන්ගත නොහැකි.- ඇ. සරල ; සාමාන්‍ය.- [නා.ප්‍ර.] කොණ්ඩය.

සුළු අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] කේතූකයෙහි මහා අක්ෂයට සෘජුකෝණික ව පවතින අක්ෂය.

සුළු ආසියාව [නා.] තුර්කියට ව්‍යවහාර වූ නාමයකි.

සුළු කර්මාන්ත [නා.ප්‍ර.] විශාල පරිමාණයේ නොවන කුඩා කර්මාන්ත.

සුළු කැඳ [නා.ප්‍ර.] සහලින් පිසූ කැඳ ; උළු කැඳ.

සුළු කෝණය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] අංශක 90ට, එනම් සෘජු කෝණයකට වඩා අඩු කෝණය.

සුළු ඡාතිය [නා.] රටක ප්‍රධාන ජන කොට්ඨාසයට අමතර ව, සංඛ්‍යාවෙන් අඩු ප්‍රමාණයෙන් එහි වසන ජන වර්ගය.

සුළු දිය [නා.ප්‍ර.] අ. ඩාදිය ; ඩාබ්දු.- ආ. මූත්‍රා.

සුළු නගර සභාව [නා.] කුඩා නාගරික ප්‍රදේශ පාලනය කරන සභාව.

සුළු පරිමාණ [වි.] සුළු ප්‍රමාණයෙන් වූ ; මහා පරිමාණ නොවූ.

සුළු පියා [නා.ප්‍ර.] අ. පියාගේ බාල සහෝදරයා ; බාප්පා.- ආ. මවගේ දෙවන පුරුෂයා ; බාප්පා.

සුළු පොලිය [නා.] මුල් මුදලට පමණක් ලැබෙන පොලිය.

සුළු බෝග [නා.ප්‍ර.] සුළු ප්‍රමාණයකින් වගා කරන අමතර බෝග ; විශාල වශයෙන් වගා නොකරන බෝග.

සුළු මව [නා.] අ. පියාගේ දෙවැනි විවාහයේ භාර්යාව ; කුඩම්මා.-
ආ. මවගේ බාල සොහොයුරිය ;
පුංචි අම්මා.

සුළු මුදල් (පාරිභා.) [නා.පු.]
එදිනෙදා වියදම් සඳහා වෙන්
කරන ලද මුදල්.

සු [නා.පු.] අ. නූල ; සූත්‍රය.- ආ.
සූපය ; ව්‍යඤ්ජනය.- ඇ.
අරක්කැමියා.- ඇ. හතර.

සුකර මද්දවය [නා.] අ. තරුණ
උරුන්ගේ මාංශය.- ආ. හතු
වර්ගයක් හෝ ලපටි උරු මස්
වලින් සාදනු ලැබූ රසායනික
සංයෝගය.

සුකරයා [නා.] උරා.

සුකිරි [නා.පු.] ශර්කරා විශේෂයක් ;
ඉතා පැණි රසැති තද, දියවෙන-
සුලු කැට වර්ගයක්.

සුක්ෂ්ම [වි.] අ. ඉතා සියුම් ; සිනිඳු ;
සිහින් ; ගොරහැඩි නොවූ.- ආ.
ඇසට නොපෙනෙන තරම් ;
ඉතා කුඩා.

සුක්ෂ්ම දර්ශකය [නා.] ඉතා කුඩා
දෙයක් ලොකු කොට දක්වන
කණ්ණාඩි විශේෂය ; අණු
දක්නය.

සුක්ෂ්ම වගාව (පාරිභා.) [නා.]
උපරිම අස්වැන්නක් ලැබීම
සඳහා විද්‍යානුකූල ක්‍රම

වේදයන්ට අනුව සිදුකරන
බෝග වගාව.

සුක්ෂ්මවේදී [වි.] ඉතා සියුම් ලෙස
දකින ; වහා හැඟීම් ඇතිවන ;
සංඥා ප්‍රකාශක.

සුක්ෂ්මාණු [නා.පු.] සියුම් අණු.

සුවක [වි.] ප්‍රකාශ වන ; දක්වන.

සුවකය [නා.] අ. පෙත්වීමට
ගන්නා කුර හෝ උපකරණය.-
ආ. දර්ශකය ; යමක් පෙත්වා
දෙනු ලබන්න.

සුවනය [නා.] ප්‍රකාශ කිරීම ;
දැක්වීම ; පැවසීම.

සුවිත [වි.] පවසන ලද ; පෙන්වන
ලද ; හඟවන ලද.

සුවිය [නා.] අ. මැසීම සඳහා
ගැනෙන සිහින් තුඩක් ඇති
කුර ; ඉදිකටුව.- ආ. ග්‍රන්ථයක
ඇතුළත් වැදගත් විෂය අකාරාදී
ව දක්වනු පිණිස ග්‍රන්ථය
අවසානයේ සකස් කර ඇති
සටහන ; අනුක්‍රමණිකාව ; සුවි
පත්‍රය.- ඇ. යතුර.- ඇ. සැත්කම්
සඳහා භාවිත කරන ආයුධයක්.

සුවිරූපී (පාරිභා.) [වි.] ඉදිකටුවක්
මෙන් සිහින් වූ හා උල් වූ.

සුවිස්ථිකය (පාරිභා.) [නා.] ශාක
සෛලවල ඇති කැල්සියම්
ඔක්සලේට්වලින් සමන්විත දිග
ඉදිකටු වැනි ස්ථිතිකය.

සූතක [නා.ප්‍ර.] රසදිය.

සූති (පාරිභා.) [වි.] ඉපදීම පිළිබඳ
වූ ; ජනිතවීම සම්බන්ධ.

සූතිකාගාරය [නා.] දරු ප්‍රසූතිය
සිදුවන කුටිය ; තිඹිරිගෙය ;
මාතෘ නිවාසය.

සූතිකාව [නා.] අලුත දරුවකු බිහි
කළ ස්ත්‍රිය.

සූත්‍ර [නා.ප්‍ර.] සූත්‍රය බ.

සූත්‍ර අටුවා [නා.ප්‍ර.] සූත්‍ර පිටකයෙහි
එන පාලි සූත්‍රවලට ලියන ලද
අර්ථ කථාව ; ත්‍රිපිටකයෙහි එන
සූත්‍රවලට ලියූ විවරණය.

සූත්‍රකරණය [නා.] සංකේතවලින්
දැක්වෙන ගණිත නියමයක්.

සූත්‍රගල [නා.] තුල් පන්දුව ; තුල්
බෝලය.

සූත්‍රජලක්ලෝමය (පාරිභා.) [නා.]
සෙසල වැලකින් සමන්විත
ජලජ ජීවීන්ගේ ශ්වසන
අවයවය.

සූත්‍රදේශනා [නා.ප්‍ර.] ත්‍රිපිටකයෙහි
දැක්වෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ
විසින් දේශනා කරන ලද ධර්ම
කොට්ඨාසය.

සූත්‍රධර [නා.ප්‍ර.] අ. තුලක් පැලඳ
සිටින්නා ; තුලක් අතින්
දරන්නා.- ආ. සූත්‍ර ධර්ම දන්නා
තැනැත්තා ; සූත්‍ර ධර්ම හැදෑරු

තැනැත්තා.- ඇ. අධිකරණ නීති
දරන්නා.- ඇ. සංස්කෘත නාට්‍ය
කලාවේ වේදිකාවට පැමිණ
නාට්‍යය හඳුන්වා දෙන
තැනැත්තා ; පොතේ ගුරා.

සූත්‍රධාරී [වි.] තුලක් දරන ; හුයක්
දරන.- [නා.ප්‍ර.] අ. පොතේ ගුරා.-
ආ. ලී බඩු තනන්නා ; වඩුවා.

සූත්‍ර නිපාතය [නා.] සූත්‍ර පිටකයේ
කුදුගොත් සඟියට අයත් ධර්ම
ග්‍රන්ථය.

සූත්‍ර පාඨය [නා.] සූත්‍රයක ප්‍රධාන
බණ්ඩය.

සූත්‍රපිටකය [නා.] ත්‍රිපිටක ධර්මය
ඇතුළත් එක් ධර්ම පිටකයක
නාමය.

සූත්‍රය [නා.] අ. තුල ; රැහැන ;
හුය ; ලණුව.- ආ. කම්බිය.- ඇ.
බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්
මනාකොට දේශනා කරන ලද
ධර්ම කොට්ඨාසයක් ඇතුළත්
සූත්‍ර පිටකයේ සංගෘහිත
දේශනා.- ඇ. ව්‍යාකරණ විධි
ප්‍රකාශිත වාක්‍යය.- ඉ. නීතියෙහි
දැක්වෙන යම් යම් කරුණු
ගොනුකොට පෙන්වන තැන්.-
ඊ. යන්ත්‍රෝපකරණ ක්‍රියා කරවන
යම් යම් කොටස්.- උ. (පාරිභා.)
අණුවක ඇති පරමාණුවල
ස්වභාවය සහ සංඛ්‍යාව අකුරු
හා ඉලක්කම් භාවිත කොට

ප්‍රකාශ කිරීම.- උග්. විජ්
ගණිතමය නියමයක්.- සෘ. නූල්
වැනි කෙඳි.- සෘ. උපාය ;
රැවිටිල්ල.

සූත්‍රල (පාරිභා.) [වි.] තන්තුමය ;
කෙඳි සහිත.

සූත්‍රිකාව (පාරිභා.) [නා.] අ. මල්
රේණුවක කොටස් දෙකෙන්
එකක් ; සිහින් නූලක් මෙන් වූ
එකක් පස්සේ එකක් සිටින පරිදි
ඇඳුණු සෙසල වැල ; රේණුවක
දණ්ඩ.- ආ. මත්ස්‍ය ආදීන්ගේ
ශරීරයෙහි ඇති (කරමලෙහි)
කෙඳි වැනි කොටස.- ඇ.
(පාරිභා.) විදුලි බල්බය තුළ
ගිනියම් වන සිහින් ලෝහ
කම්බිය.

සූදය [නා.] ව්‍යඤ්ජනය.

සූදු අන්තුවා [නා.] සූදුවට
බෙහෙවින්ම ඇබ්බැහි වූ
තැනැත්තා.

සූදු කෙළිය [නා.] දූ කෙළිය.

සූනියම [නා.] මන්ත්‍ර ගුරුකම්
බලයෙන් කෙනෙකු නැසීමට
හෝ පීඩාකිරීමට හෝ කරන
ක්‍රියාව ; කොඩිවිනය.

සූනුව [නා.] දුව ; දුවණිය.

සූපය [නා.] අ. එළවළු, මස් කටු
ආදිය තම්බා සාදාගනු ලබන
පානය.- ආ. දියාරු නැති
ව්‍යංජනය ; නියඹලාව ; මාලුව.-
ඇ. භාජනය ; වළඳ.

සූප ශාස්ත්‍රය [නා.] ආහාර
පිළියෙල කර පිසීමේ ශිල්පය ;
ඉවීමේ ශාස්ත්‍රය.

සූප්පුව [නා.] ළදරුවන්ට දුව
ආහාර බෝතලයකින් පෙවීමේ
දී භාවිත කරන පුඩුව.

සූරතාව [නා.] දක්ෂතාව ;
සාමර්ථ්‍යය ; හපන්කම.

සූරතා විභාගය [නා.] දක්ෂ
භාවය සොයා බැලීම සඳහා
පැවැත්වෙන පරීක්ෂණය.

සූරන තහඩුව (පාරිභා.) [නා.]
යමක මතුපිට ඇති අනවශ්‍ය
කොටස් සූරා ඉවත් කිරීමට
භාවිත කරන වඩු උපකරණය.

සූරනය [නා.] සිරීමට ගන්නා
උපකරණය ; හූරන ආයුධය.

සූරනවා [ක්‍රි.] අ. පහුරු ගානවා ;
නිය හෝ එවන් උල් මෙවලමක්
මගින් හූරනවා.- ආ. පතුරක්,
තලයක් වැනි දෙයක් උපයෝගී
කරගෙන පෘෂ්ඨයක ඇති
අනවශ්‍ය දෙය උලා ඉවත්
කරනවා.

සූරයා, ශූරයා බ.

සූරවීර [වි.] දක්ෂ වූ ; විරත්වයෙන්
යුක්ත වූ ; අතිදක්ෂ හා නිර්භීත
වූ.

සූරාකෑම [නා.] සමාජයේ එක්
පන්තියක් පෙළමින් අසාධාරණ
ලෙස තවත් පන්තියක් අයුතු
ලෙස ධනය ඉපැයීම ;

අසාධාරණ ලෙස, අයුතු ලෙස
ධනය ඉපැයීම ; අයුතු අන්දමින්
ලාබ ලැබීම.

සූර්යකාන්ත, සූර්ය⁰ [නා.ප්‍ර.] අ.
පලිගු විශේෂයක් ; සූර්යකාන්ත
පාෂාණය.- ආ. සූර්යයා දෙස
හැරී පවතින ඉතා අලංකාර
රන්වන් මල් වර්ගයක්.

සූර්ය මල් ව්‍යාපාරය [නා.] අ.
අධිරාජ්‍යවාදීන්ගේ පොපි මල්
ව්‍යාපාරයට විරුද්ධව දේශප්‍රේමී
ලාංකිකයන් විසින් පළමු
ලෝක සංග්‍රාමයෙන් මිය ගිය
දේශීය හටයන්ගේ පවුල්වලට
ආධාරදීම පිණිස ඇරඹූ
ව්‍යාපාරයක්.- ආ. ලංකාවේ සම
සමාජ පක්ෂයේ ආරම්භය
සඳහා හේතු වූ ව්‍යාපාරය.

සූරී [නා.ප්‍ර.] උගත් තැනැත්තා ;
වියතා ; පඬිවරයා.

සූරු [නා.ප්‍ර.] අ. භාර්යාවගේ හෝ
ස්වාමීපුරුෂයාගේ පියා ; මාමා.-
ආ. මාමාගේ හෝ නැන්දාගේ
හෝ පුතා ; මස්සිනා.- ඇ.
ඌරා ; සුකරයා.- [වි.] දක්ෂ ;
සමත්.

සූරුබඩුවා [නා.] මාමණ්ඩියගේ
පුතා ; මස්සිනා.

සූර්යක [නා.ප්‍ර.] සැහැල්ලු, ගිනි
නොගන්නා වායුවක් ; හීලියම්
වායුව.

සූර්ය කාලය [නා.] පෘථිවිය
සූර්යයා වටේ පරිවර්තනය
වීමේ සම්බන්ධයෙන් තීරණය
වන ගණිත කාලය.

සූර්යග්‍රහණය [නා.] හිරුත්
පෘථිවියත් අතරට සඳ
පැමිණීමෙන් සඳට හිරු මුඛා වී
නොපෙනීම.

සූර්යග්‍රහ මණ්ඩලය [නා.]
සූර්යයාත් එහි බලය හා
සම්බන්ධ ග්‍රහයන් හා
උපග්‍රහයන් සමූහය ; සූර්යයා
ප්‍රධාන කොට පවතින ග්‍රහ
පංතිය ; සෞරග්‍රහ මණ්ඩලය.

සූර්ය සටිකාව [නා.] සූර්යයාගේ
ගමන අනුව වේලාව
බලාගන්නා උපකරණය ; සූර්ය
හෝරා කැටිය.

සූර්ය තාපය [නා.] හිරුගෙන්
ඇතිවන උණුසුම ; ඉර අවුච.

සූර්යදර්ශක කණ්ණාඩිය [නා.]
රශ්මියෙන් ඇසට බාධාවක්
නොවන සේ හිරු දෙස බැලීමට
භාවිත කරන කණ්ණාඩිය.

සූර්යදර්ශය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යයා වෙනත් ග්‍රහයනට
බලපෑම.

සූර්ය දිනය [නා.] මාසයෙන්
තිහෙන් පංගුව ; දවස ; පැය
24ක දිනය.

සූර්ය දීප්තිමානය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යකගේ රශ්මිය එක්

ස්ථානයක පවත්නා කාලය
මැනගන්නා උපකරණය ;
සූර්යාලෝක සුවකය.

සූර්ය දූරකය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යයා නාභියක් වශයෙන්
පවතින මධ්‍ය කක්ෂයක
දුරාන්තික රේඛාවේ සූර්යයාගෙන්
ඇත ම ලක්ෂ්‍යය.

සූර්ය නිවෘත්තිය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යයා සමකයෙන් දුරස්ථව ම
පිහිටන අවස්ථා දෙක ;
ගිම්හාන සූර්ය නිවෘත්තිය ජූනි
21 දා ද, ශිශිර සූර්ය නිවෘත්තිය
දෙසැම්බර් 22 දා ද සිදුවේ.

සූර්ය ප්‍රථමය [නා.] හිර අවුලෙන්
බෙහෙත් කකාරා ගන්නා
ක්‍රමයක්.

සූර්ය බිම්බය [නා.] සූර්ය මුහුණත ;
සූර්ය මණ්ඩලය ; හිරුමඬල.

සූර්යයා [නා.] හිරු ; රිවි.

සූර්ය ලප (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඇතැම් විට සූර්යයා මතුපිට
පවතිමින් විද්‍යුත් තරංග ආදියට
බාධා පමුණුවන කළු ලප.

සූර්යවංශය [නා.] දඹදිව සහ
ලංකාවේ පැවති ප්‍රධාන රාජවංශ
දෙකින් එකක නාමය ; හිරු
කුලය.

සූර්ය වර්ණාවලිය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යයාගේ විද්‍යුත් චුම්බක

විකිරණයේ වර්ණ ස්පේක්‍රය ;
සූර්යවර්ණ පටය.

සූර්ය වර්ෂය [නා.] සූර්යයා වටේ
පෘථිවියට ගමන් කිරීමට ගත
වන කාලය.

සූර්ය විකිරණමානය (පාරිභා.)
[නා.] සූර්යයාගෙන් නිකුත්
වෙන විද්‍යුත් චුම්බක මැනීම
සඳහා ගැනෙන උපකරණය.

සූර්ය විකිරණය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යයා විසින් නිකුත් කරන
විද්‍යුත් චුම්බක සහ කුඩා කැබලි.

සූර්ය ශක්තිය (පාරිභා.) [නා.] හිරු
විද්‍යුත් චුම්බක විකිරණ
ආකාරයෙන් නිකුත් කරන
ශක්තිය.

සූර්ය සංශතය (පාරිභා.) [නා.] දිවා
෧ දිගින් එක සමාන කරමින්
සූර්යයා සමකය හරහා යන දින
දෙක වන මාර්තු 20 සහ
සැප්තැම්බර් 23.

සූර්ය සමීපකය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යයා වටා ගමන් කරන
කවර හෝ ආකාශ වස්තුවක
කක්ෂයේ සූර්යයාට ආසන්නත
ම ලක්ෂ්‍යය.

සූර්යාඝාතය (පාරිභා.) [නා.] අධික
සූර්ය තාපයට භාජන වීම නිසා
වැළඳෙන තීව්‍ර අධිජීවරය.

සූර්යානුපනය (පාරිභා.) [නා.]
හිරුගෙන් පොළොවට ලැබෙන

තාප ප්‍රමාණය ; සීමිත කාලයක දී එක් තැනකට බලපාන සූර්ය ශක්තිය.	සෙකරතාරිස්/සෙත්තාරිස් [නා.ප්‍ර.] ලේකම් ; ලේකම් නිලය දරන්නා.
සූර්යානපය [නා.] හිරුගේ තද රශ්මිය ; ඉර අවිච්ඡා ; සූර්ය රශ්මිය.	සෙක් [නා.ප්‍ර.] රහත් මග හැර ඉතිරි මාර්ගඵල ලැබූ පුද්ගලයා ; හික්මෙන්නා ; ගෛකෂයා.
සූර්යාලෝකය [නා.] සූර්යයාගෙන් නිකුත් වන ආලෝකය ; හිරු එළිය.	සෙක්කල් [නා.ප්‍ර.] සන්ධ්‍යාවේ අවසාන භාගය.
සූර්යාවර්තනය (පාරිභා.) [නා.] සූර්යාලෝකය දෙසට වැඩීම හෝ විහිදීම ; පැළෑටියක් හෝ එහි කොටසක් හෝ ආලෝක උත්තේජනයට ප්‍රතිචාරය වීම.	සෙක්කල් යනවා (කථා.) [ක්‍රි.] සැන්දෑ කාලයේ මුහුදු යනවා.
සූර්යෝදය [නා.ප්‍ර.] හිරු උදාවන වේලාව ; ඉර පැයීම.	සෙක්කුව [නා.] තෙල් සිඳීමට භාවිත කරන පැරණි යන්ත්‍ර විශේෂයක්.
සූර්යය [නා.] අ. උල ; හෙල්ල.- ආ. උදුන ; ලිප ; පෝරණුව.	සෙගජ [නා.ප්‍ර.] සුදු ඇතා.
සූර්යාල [නා.] අ. කුඩා උල.- ආ. සිහින් ආලෝක ධාරාව.	සෙට [වි.] උතුම් ; ශ්‍රේෂ්ඨ ; ප්‍රධාන.- [නා.ප්‍ර.] අ. ශ්‍රේෂ්ඨයා ; ප්‍රධානියා.- ආ. හෙට දිනය.
සූර්යා විවරණය [නා.] ගෞතම බෝධිසත්වයන් වහන්සේ මතු බුදුවන බවට බුදුවරයන් විසි හතර නමක් විසින් කරන ලද තීරසර ප්‍රකාශ.	සෙට්ටි [නා.ප්‍ර.] අ. සිටුවරයා ; ධනවතා.- ආ. වෙළඳ ශ්‍රේණියක ප්‍රධානියා.
සූර්යා [වි.] සිනිඳු ; මොළොක්.	සෙණ [නා.ප්‍ර.] හෙණය ; අසනිය ; අකුණ.
සූර්යා [වි.] මැවූ ; මවන ලද.	සෙණහය [නා.ප්‍ර.] හෙණ ගැසීමෙන් වන බිය.
සූර්යාය [නා.] මැවීම ; නිර්මිත කිරීම ; නිර්මාණය.	සෙණ මඩල [නා.] මණ්ඩලාකාර අසනිය ; කවාකාරව පෙනෙන අකුණු සැරය.
සොංකෝලය, සෙන්කෝලය [නා.] යම්කිසි ධුරයක් හඟවන යන්ත්‍රය.	සෙණ්ඩුලු මළුව [නා.] රජ ගෙයි මිදුල.

සෛන්ඩුලුව, සෛන්ඩුවාලිය
[නා.] රජගෙයි මහ මිදුල ;
රාජාභිගනය.

සෛන [නා.] අ. ශාන්තිය ; සැපය ;
ආශීර්වාදය.- ආ. මඩගලය ;
ප්‍රීති උත්සවය.- ඇ. වාසිය ;
ලාභය.

සෛනක විශ්වාස [නා.ප්‍ර.] (නීති.)
අර්ථලාභිත්වය ; භාරකරුවකු
අතට පවරන ලද ඉඩම්
ආදියකින් ආදායම් අපේක්ෂා
කිරීම හෝ එහි ආදායම් ලැබීම.

සෛනදා [වි.] ශාන්තිය දෙන්නා වූ ;
සුවදායක.

සෛනබිසෙව් [නා.ප්‍ර.] ශාන්ති
අභිෂේකය ; ශුභාශීර්වාදය.

සෛන සලසනවා [ක්‍රි.] සැපත
සාදනවා ; යහපත ඇති
කරනවා.

සෛනිජ [නා.ප්‍ර.] මුවා ; මාගයා.

සෛන් [නා.ප්‍ර.] අ. ශාන්තිය.- ආ.
ශක්තිය.

සෛන් කව් [නා.ප්‍ර.] යහපත,
ආරක්ෂාව, ජය ආදිය
අපේක්ෂාවෙන් දෙවියන් අයදීම
සඳහා රචනාකොට ගායනා
කරනු ලබන පද්‍ය.

සෛන්දැල [නා.ප්‍ර.] (ධීවර.) මසුන්
ඇල්ලීම සඳහා සවසට වට
කරන දැල.

සෛන් දෙනවා [ක්‍රි.] යහපත
සලසනවා ; ශාන්තිය දානය
කරනවා.

සෛන් පිරින [නා.] ශාන්තිය පතා
සජ්ඣායනා කරනු ලබන පිරින.

සෛන්පුර [නා.] ශාන්තිපුරය ;
නිර්වාණය සම්බන්ධයෙන්
යෙදේ.

සෛන්මග [නා.] ශාන්ති මාර්ගය ;
සසරින් එතෙර වී ලෝකෝත්තර
ශාන්තිය හෙවත් නිවන කරා
යන මාවත.

සෛන් ශාන්තිය/සාන්තිය [නා.]
සුවය හා සෞභාග්‍යය නොයෙක්
දෙව් - දේවතාවුන් වෙත පුද-
පූජා පවත්වා කරන යාග
කර්මය.

සෛන්සිරි [නා.ප්‍ර.] ශාන්ති ශ්‍රීය ;
ශාන්තිය උදාවීමෙන් ඇති වන
කායික මානසික සම්පත.

සෛද [ක්‍රි.වි.] අ. වහා ; ඉක්මනින්.-
ආ. දැඩිව ; තදින්.- [නා.ප්‍ර.]
ඩහදිය ; ස්වේද.

සෛදගැමි [වි.] සකාදාගාමී ;
නිර්වාණාවබෝධයට යොමු
වුණු ලෝකෝත්තර මාර්ගයෙහි
දෙ වැනි ආර්ය ඵලය.

සෛදන්, සෛදන් [නා.ප්‍ර.] දසරුව ;
උරහිස.

සෛදල [නා.ප්‍ර.] කොකා ;
බලාකාවා.

සෙදල් [නා.ප්‍ර.] අ. ඉක්මන ;
යුහුබව.- ආ. පෙරවරුව ;
පූර්වාභ්‍යය.

සෙදැරිය (කථා.) [නා.] ඉක්මන ;
හදිස්සිය.

සෙන [නා.] අ. වහල කෙළවර.-
ආ. සෙනඟ ; සේනාව.- ඇ.
සයනය ; හාන්සිවීම.- [වි.]
සිනහවන.

සෙනවිරත්, සෙනෙවිරත් [නා.ප්‍ර.]
සේනාධිපති ; සේනාධිනායක.

සෙනසන, සෙනසුන [නා.] අ.
හික්ෂුන් වහන්සේලා ගිහි
සමාජයෙන් ඇත් ව, හුදෙකලා
ව භාවනානුයෝගී ව වසන
සන්සුන් පරිසරය ; හික්ෂුන්
වහන්සේලාගේ ආවාසය ;
හික්ෂුන් වැඩ සිටින අසපුව ;
සෙනස්න ; සේනාසනය.- ආ.
හික්ෂුන් නිදන, හිදින ස්ථානය.-
ඇ. නිදීම, හිදීම සඳහා ගැනෙන
කොට්ට, මෙට්ට ආදිය.

සෙනසුන් ගුත්තිය [නා.] හික්ෂුන්
වහන්සේලා වසන
සේනාසනයක ආරක්ෂාව ;
සෙනසුන රැක බලා ගැනීම.

සෙනසුරා [නා.] නව ග්‍රහයින්ගෙන්
එක් ග්‍රහයෙක් ; ශනි.

සෙනසුරාදා [නා.] සතියේ සත් දින
අතර හයවන දිනය ; සිකුරාදාට
පසු සහ ඉරිදාට පෙර දිනය.

සෙනසුරු ඒරාෂ්ටකය [නා.]
කේන්ද්‍රයක සෙනසුරු
ග්‍රහයාගේ ගමනින් යම්කිසි
රාශියකට ප්‍රවිෂ්ට වී සිටින
කාලය ; සෙනසුරා අශ්‍රහ ඵල
දෙමින් ජන්ම කේන්ද්‍රයේ සිට
අටවැනි ස්ථානයට, ලග්නයට
හෝ වන්ද්‍රයා සිටි රාශියට
පැමිණීම.

සෙනිය [නා.] සේනා සමූහය ;
ජන සමූහය.

සෙනු [නා.] සිනාව ; සිනාසීම.

සෙනෙදස [නා.] ආදරය ; ඇල්ම.

සෙනෙවි [නා.ප්‍ර.] සේනාපති ;
සේනාධිනායක.

සෙනෙහ, සෙනහ [නා.ප්‍ර.] ආදරය ;
ප්‍රේමය ; ආලය ; සෙනෙහස.

සෙනෙහස [නා.] ආදරය ; ප්‍රේමය.

සෙනේහ [නා.ප්‍ර.] ගිතෙල් ;
එළඟිතෙල්.

සෙනොන් [නා.ප්‍ර.] වීරල වායුවලින්
එකක් වන නිෂ්ක්‍රිය මූල
ද්‍රව්‍යයක්.

සෙන් [නා.ප්‍ර.] අ. සේනාව ;
සෙනඟ.- ආ. උකුස්සා.- ඇ.
ආහාරය.- ඇ. සෙණ ; හෙණය.

සෙන්ටරුස් [නා.ප්‍ර.] වෘෂභ රාශිය
දැක්වෙන තාරකා සමූහය.

සෙන්ටි [නා.ප්‍ර.] සියයෙන් පංගුව
දක්වන උපසර්ගය.

සෙන්ටිග්‍රෑම් [නා.] (ගණිත.)
ග්‍රෑමයෙන් සියයෙන් පංගුව.

සෙන්ටිග්‍රේඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ශතාංශකය ; අංශක සියයක්
තිබෙන සේ සෙල්සියස් සැදු
උෂ්ණමානය.

සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශකය [නා.]
සෙන්ටිග්‍රේඩ්
උෂ්ණත්වමානයෙන් දක්වනු
ලබන එක් අංශක ප්‍රමාණය.

සෙන්ටිග්‍රේඩ් උෂ්ණත්වමානය
[නා.] ජලයේ හිමාංකයත්
තාපාංකයත් අතර අංශක
සියයක් තිබෙන සේ සැකසුණ
උෂ්ණත්වමානය ; සෙල්සියස්
උෂ්ණත්වමානය.

සෙන්ටිග්‍රේඩ් පරිමාණය [නා.]
හිමාංකයේ හා තාපාංකයේ
වෙනස අංශක සියයකින්
දැක්වීමේ ක්‍රමය.

සෙන්ටිමීටරය [නා.] මීටරයෙන්
සියයෙන් පංගුවක් වන දිග
මැනීමේ ඒකකය.

සෙන්ටිමෝගනය [නා.]
සත්වයන්ගේ ලක්ෂණ අතර
ජාන පිළිබඳ එකිනෙක දුර
ප්‍රමාණය ගණන් ගන්නා මිනුම්
ඒකකය.

සෙන්ට්‍රියෝලය [නා.] කේන්ද්‍රිකාව ;
කේන්ද්‍ර දේහය තුළ තිබෙන
කණිකාවක්.

සෙන් තල [නා.ප්‍ර.] ශුද්ධ කරන
ලද තල ඇට ; පාහින ලද තල.

සෙන්දිය [වි.] ඉන්දිය සහිත ;
ඉන්දිය හා යුක්ත වූ.

සෙන්නා [නා.] සිනාසෙන
තැනැත්තා.

සෙන්සෙලෙප්පුව (කථා.) [නා.]
සාන්ත-දාන්ත භාවය ; කායික
සංවරය.

සෙපතු [නා.] ශ්වේත හෙවත් සුදු
හංසයා.

සෙපය [නා.] අ. රශ්මිය ; රැස්.-
ආ. සේවා ප්‍රියාව ; සේවනය
කළ යුතු කාන්තාව.- ඇ.
ගෙවීම ; හෙම්බත් වීම ;
ක්ෂේපය.- [වි.] ප්‍රිය වූ ; රුචි වූ.

සෙපිය [නා.ප්‍ර.] සේවනය කටයුතු
වූ ප්‍රියාව.

සෙප්ටිසෙමිය (පාරිභා.) [වි.] රුධිර
නාලවලට බැක්ටීරියා ඇතුළු වී
වර්ධනයවීම නිසා ඇතිවන්නා
වූ උණ ගතියෙන් යුතු.

සෙප්ටම් බල්බය (පාරිභා.) [නා.]
කුහර දෙකක් වෙන් කරන
බෙදුම ; බල්බ ආචාරය.

සෙප්පඩ විජ්ජාව (කථා.) [නා.]
රැවටිල්ල ; කපටිකම.

සෙප්පන්, සෙප්පම් (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
ප්‍රාණවත් බව ; යහපත් සෞඛ්‍ය
තත්ත්වය.

සෙප්පුව [නා.] කුඩා පෙට්ටිය ;
හෙප්පුව.

සෙබ [නා.ප්‍ර.] අ. සභාව ; සබය.-
ආ. රියන් එකසිය හතළිහක දුර.

සෙබඩ [නා.ප්‍ර.] මොනරාගේ
ගැහැනු සතා ; මයුර ධේනුව.

සෙබපති [නා.ප්‍ර.] සභාපති.

සෙබර වට්ටම් (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
ආඩම්බරකම ; උඩගුකම.

සෙබවින, සෙබෙවින [නි.]
සැබවින් ; ඇත්තෙන්.

සෙබළා [නා.] යුද්ධ හටයා ;
හේවායා.

සෙම [නා.ප්‍ර.] අ. ශරීරයේ පවත්නා
දෝෂයක් සේ සැලකෙන
බෙලසුල් ද්‍රව්‍යය ; ශ්ලේෂ්මය.-
ආ. ක්ෂේමය ; මඬගලය.- ඇ.
සිත්කලු දෙය ; මනබදින දෙය.

සෙම අරිනවා (කථා.) [ක්‍රි.] සෙම
පිටකරනවා.

සෙම කිපෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.] සෙම
අධික වෙනවා ; ශරීරයට
අතිතකර අන්දමින් සෙම
ඇවිස්සෙනවා.

සෙමනරිය, සෙමනේරිය [නා.]
ක්‍රිස්තියානි පූජකවරුන් පුහුණු
කිරීමේ ආයතනය.

සෙමර, සෙමෙර [නා.ප්‍ර.] අ. දිගේ
ලොම් හා අලංකාර වලිගයක්
ඇත්තා වූ ද, හිමාල ආදී
වනයන්හි වෙසෙන්නා වූ ද මුව

වර්ගයක්.- ආ. සෙමර මුවාගේ
වල්ගයෙන් සාදන ලද වාමරය.

සෙමරි [නා.ප්‍ර.] සෙමර මුව දෙන.

සෙමටික් [නා.ප්‍ර.] මැදපෙරදිගට
අයත් නිරිත දිග ආසියාව සහ
ඊසාන දිග අප්‍රිකාව නිජබිම
වශයෙන් ගත් හිබ්‍රූ, අරාබි
ආදීන්ගෙන් පැවත එන ජන
වර්ග සහ ඔවුන්ගේ භාෂා.

සෙමිණි [නා.ප්‍ර.] සුදු මැණික ;
ශ්වේත මාණික්‍යය ; පළිඟු
මැණික.

සෙමින්, සෙමෙන් [ක්‍රි.වි.] අ.
සාමයෙන් ; සාමදානයෙන් .-
ආ. හෙමිහිට ; ඉක්මන් නොවී.
- ඇ. සන්සුන්ව ; නිසොල්මන්ව.

සෙමෙ [නා.ප්‍ර.] කාලය ; සමය.

සෙමිකුළු [නා.ප්‍ර.] මහාමේරු
පර්වතය ; හෙමිකුළු.

සෙමිකෝලය [නා.] සෙමි රෝග
විශේෂයක්.

සෙමිගෙඩි [නා.ප්‍ර.] දිව මුල,
උගුරේ දෙපසේ වූ මස් රොදවල්
ඉදිමීමෙන් හටගන්නා රෝගය ;
ගලග්‍රන්ථි ඉදිමීම.

සෙමිප්‍රතිශ්‍යාව [නා.] සෙමෙහි
සමභාවය නැති වීමෙන් උගුර
හා නාසය ආශ්‍රිතව සෑදෙන
රෝගය.

සෙම්බහන හඬ [නා.] උගුර පාදන
හඬ.

සෙම්බු මුට්ටිය [නා.] වතුර බීමට පාවිච්චි කරන සෙම්බුවක හැඩයෙන් යුතු වූ මුට්ටිය ; මැටියෙන් සාදා ඇති කුඩා මුට්ටි විශේෂයක්.

සෙම්බුව [නා.] මැටි, තඹ, පිත්තල, ඇලුමිනියම් ආදියෙන් තැනූ කුඩා කළය.

සෙම්හික [වි.] සෙම නිසා හටගත්.

සෙම්සිවිය [නා.] ගර්භාෂයේ පිහිටි බෙලසුල් ද්‍රව්‍ය නිපදවන නල රාශියකින් යුක්ත වූ සිවියක්.

සෙම්හ [නා.ප්‍ර.] ශ්ලේෂ්මය ; සෙම.

සෙම්හජ [වි.] සෙම නිසා හටගත්.

සෙම්හ සමුට්ඨාන [වි.] සෙම නිසා උපන්.

සෙය [නා.ප්‍ර.] අ. සෙවණැල්ල ; සේයාව .- ආ. ආකාරය ; අන්දම.- ඇ. ඒ දණ්ඩ ; සේතුව.

සෙයිදි [නා.ප්‍ර.] තොරතුර.

සෙයින් [නා.ප්‍ර.] අ. චේතනාව ; සිතිවිල්ල. - ආ. වි වර්ගයක්.

සෙයිලංදිවන් [නා.ප්‍ර.] පුරාණ අරාබි වෙළඳුන් ලංකාව හැඳින්වීමට භාවිත කළ නාමය ; සීහල දීපය.

සෙයිලන්, සෙයිලාන් [නා.ප්‍ර.] දහනව වැනි සියවසට පෙර කල්හි යුරෝපීයයන් ලංකාවට

ව්‍යවහාර කළ නාමය ; සීහල දීපය.

සෙයිලම [නා.ප්‍ර.] අ. ලංකාව .- ආ. නගරය.

සෙය්‍ය [වි.] අ. නිදීමෙන් වන ; සයනයෙන් වන.- ආ. උසස් ; උතුම්.

සෙය්‍යමානය [නා.] අන්‍යයන්ට වඩා තමා උසස් යැයි ඇති කර ගන්නා මානය ; තමා ශ්‍රේෂ්ඨ යැයි සිතීමෙන් ඇති වන අහංකාරකම.

සෙය්‍යමානයා [නා.] සෙය්‍ය මානයෙන් යුත් තැනැත්තා.

සෙය්‍ය සුඛ [නා.ප්‍ර.] සයනයෙන් වන සුවය ; නිදි සුවය.

සෙය්යාව [නා.] අ. නින්ද ; නිදාගැනීම .- ආ. නිදාගන්නා ඇතිරිල්ල ; නිදාගැනීමට යොදා ගන්නා ආස්තරණය.

සෙය්යාවසථ [නා.ප්‍ර.] නිදීමට අවශ්‍ය ඇඳන් ඇතිරිලි ආදිය.

සෙය්යාස [නා.ප්‍ර.] නිදීමේ හෙවත් වැද හෝනා ඉරියව්.

සෙය්යාස්තරණ [සෙය්යා+ ආස්තරණ] [නා.ප්‍ර.] නිදා ගැනීමට ගන්නා ඇතිරිලි.

සෙය්යාඵ [සෙය්යා+ අඵ] [නා.ප්‍ර.] පත්ලට බැහැපු අඵ ; තැන්පත් වූ අඵ.

සෙය්යාළගින්න [නා.] බැහැපු
අළුවල ඇති ගින්න ; උණු අළු.

සෙර [නා.ප්‍ර.] හොරකම් කරන
ස්ත්‍රිය ; හෙර.

සෙරබෙල්ලම් [නා.ප්‍ර.]
(අනුමස්තිෂ්කය) කුඩා මොළය.

සෙරැස් [නා.ප්‍ර.] ලිවලින් සැදූ
ගෘහභාණ්ඩ විශේෂයක්.

සෙරිය [නා.] සොරකම.

සෙරුසයිට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ලෙඩ්කාබනේට්.

සෙරෙස්නගුල [නා.] මී ගොන්
ලවා උස් බිම් සැමට ගැනෙන
නගුල් විශේෂයක්.

සෙරොප්තැල්මියාව (පාරිභා.)
[නා.] ආහාරයෙහි ඒ විටමිනය
හින විම හේතු කොට ගෙන
අක්ෂි පටලයේ දීප්තිය අඩුවීමේ
රෝගය.

සෙල [නා.] අ. සෙලය ; සිලාව ;
ගල ; ගල් පව්ව .- ආ. බැවුම ;
ප්‍රපාතය .- ඇ. විදුලි කෝෂය .-
ඇ. ශාඛවල හා සතුන්ගේ
ශරීර නිර්මිත වී තිබෙන
ප්‍රාක්ප්ලාස්මයෙන් හා
නාෂ්ටියෙන් සමන්විත ඒකකය.

සෙලංගාව [නා.] අගුවෙහි
වහලෙන් දිය වැටෙන තැන.

සෙලකී (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මෝරා
අයත් වන මත්ස්‍ය කාණ්ඩය.

සෙලකිය රටාව (පාරිභා.) [නා.]
මෝරා අයත් වන සෙලකිය
මත්ස්‍යයින්ගේ විශේෂත්වය.

සෙලග [සෙල්+අග] [නා.]
පර්වතයේ අයින ; පර්වතාග්‍රය.

සෙලන් [සෙල්+අන්] [වි.] පර්වත
කෙළවර වූ ; පර්වත ප්‍රපාතයක
වූ.

සෙලදාගැබ [නා.] ගලින් කළ
දාගැබ ; ගෙල දාගැබ.

සෙලඹ [සෙල්+අඹ] [නා.ප්‍ර.]
කඳුවල වැටෙන අඹ විශේෂයක්.

සෙලස්පොට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සම්මත ඉස්කුරුප්පු පොට.

සෙලාත [සෙල+අත] [නා.] පර්වත
කෙළවර ; පර්වතාන්තය.

සෙලියුලෝස් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
සියලුම ශාකවල ගෙල බිත්ති
සෑදී තිබෙන කාබොහයිඩ්‍රේටය.

සෙලියුලෝස් නයිට්‍රේට් [නා.ප්‍ර.]
ප්ලාස්ටික් ද්‍රව්‍යයක්.

සෙලීනියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
අලෝහ මූලද්‍රව්‍යයක්.

සෙලීනියම් කෝෂය (පාරිභා.)
[නා.] ආලෝකය සෙලීනියම්
සන්නායකතාව කෙරෙහි ඇති
බලපෑම මත පදනම් කළ ප්‍රකාශ
විද්‍යුත් කෝෂයක්.

සෙලෙසන් [සෙලෙස්+අන්]
[නා.ප්‍ර.] ශ්ලේෂාර්ථය ; එකම

පදයෙන් කියවෙන අර්ථ දෙකෙන් ප්‍රකාශ වන අප්‍රධාන අර්ථය.

සෙලෙස්ටින්, සෙලෙස්ටින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ස්වාභාවික ස්ට්‍රෝන්ටියම් සල්ෆේට්.

සෙලෙස්මාව [නා.] ශ්ලේෂ්මය ; සෙම.

සෙලොපේන්, සෙලොපේන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විනිවිද පෙනෙන කඩදාසි විශේෂයක නාමය.

සෙල් [නා.ප්‍ර.] අ. පාෂාණ.- ආ. රෙදි ; වස්ත්‍ර.- ඇ. සිංහල ඡන්දසක නාමය.- ඇ. බොල් ; රොඩු.

සෙල්ගාර [නා.ප්‍ර.] හන තුල්.

සෙල්ටැම් [නා.ප්‍ර.] ගලින් සෑදූ කණුව ; ගල් කණුව.

සෙල්දෑ [නා.ප්‍ර.] මැණික ; මාණික්‍යය.

සෙල් පිළිම [නා. ප්‍ර.] ගල් පිළිමය.

සෙල්පුවරු ලිපිය [නා.] සෙසලමය පුවරුවක සටහන් කළ ලිපිය ; ගල් පුවරුවක කෙටු ලිපිය.

සෙල්බිසි [නා.ප්‍ර.] රෙදිවලින් කළ බිසි ; ඇතුළට රෙදි කැබලි දමා සෑදූ කොට්ට.

සෙල්මුවා [වි.] ගලින් කළ ; ශෛලමය.

සෙල්රැස (පාරිභා.) [නා.] එක සමාන හැඩ ඇති කෝෂ රාශියක් පෙළ ගැසී ඇති තැන.

සෙල්රැස ස්වසනය [නා.] අම්ලකර වායුව රුධිරය සමග ශරීරයේ ගමන් කිරීමේ දී අම්ලකර පිට කර ඓන්ද්‍රිය ද්‍රව්‍ය කාබන්ඩයොක්සයිඩ් හා ජලය බවට හැරවීම.

සෙල්ලක්කාරයා [නා.] සෙල්ලමටම ඇබ්බැහි වූ විනෝදකාමී තැනැත්තා.

සෙල්ලම [නා.] අ. ක්‍රීඩාව.- ආ. විනෝද ක්‍රියාව.

සෙල්ලම් පිටිය [නා.] ක්‍රීඩා පිටිය ; සෙල්ලම් පිට්ටනිය.

සෙල් ලිපිය [නා.] ගලක කොටන ලද ලිපිය ; ශිලා ලේඛනය.

සෙල්වැටුම් [නා. ප්‍ර.] ඔසොවන ලද අතින් ජටා, සළු ආදිය හිස වටා කරකැවීම ; පිළිහිස සිසැරීම.

සෙල්වියන් [නා. ප්‍ර.] රෙදිවලින් බඳින ලද වියන ; උඩුවියන.

සෙවටු [නා.ප්‍ර.] සේවකයා ; මෙහෙකරුවා.

සෙවණ [නා. ප්‍ර.] අ. එළිය ඇවිරීම නිසා සිදුවන ආවරණය ; ඡායාව.- ආ. පිළිසරණ ; පිහිට.

සෙවණිය, සෙවෙණිය [නා.] අ.
සෙවණ වැටී ඇති තැන.- ආ.
වන ළැහැබ.

සෙවල, සෙවෙල [නා.]
තෙතමනය ආශ්‍රිත ව දිය, ගල්
ආදිය මත පවතින කොළපාට
මොළොක්, බෙලසුල්, ලිස්සන
ගතියෙන් යුත් ද්‍රව්‍යය ; දිය
සෙවෙල් ; ගල් සෙවෙල්.

සෙවළාව [නා.] සුදු වලාකුළු ;
ශ්වේත වලාහකය.

සෙවැලි [නා.ප්‍ර.] සුදු වැලි ; ශ්වේත
වාලුකා.

සෙවි [නා.ප්‍ර.] අ. සේවිකාව ;
ඇසුරු කරන්නිය.- ආ. කන්
පලදනාව ; කොඬොල.

සෙවින්න [නා.] පියස්ස ; ඡදනය.

සෙවුනවා [ක්‍රි.] අ. සේවනය
කරනවා ; ආශ්‍රය කරනවා.- ආ.
නියැලෙනවා ; ආසක්ත
වෙනවා .- ඇ. පරිභෝග
කරනවා ; අනුභව කරනවා.-
ඇ. පරිහරණය කරනවා ;
පාවිච්චි කරනවා .- ඉ. පුරුදු
පුහුණු කරනවා ; භාවිත
කරනවා.

සෙවුම් පහන් [නා. ප්‍ර.] සොයා
බැලීම සඳහා උපයෝගී කර
ගන්නා ලාම්පුව.

සෙවෙනි [වි.] සිනිඳු ; මොළොක්.

සෙව්වන්දි [නා.ප්‍ර.] අ. සුවඳවත්
විවිධ පැහැයෙන් යුත් සිත්කලු
රෝස වැනි පුෂ්ප විශේෂයක්.-
ආ. මැණික් ගල් විශේෂයක් .-
ඇ. (පොළොවට ඇලී) ළං ළං
ව තිබෙන පත්‍ර රාශිය.

සෙසියාදුව (කථා.) [නා.] නීති
ගරුකත්වය ; යුක්තියට සහ
නීතියට පටහැණි නොවීම.

සෙසියෝ බොනෝරුම් [නා.ප්‍ර.]
ණයක් නොගෙවීම නිසා
අධිකරණයේ නියමය පිට ණය
හිමියාට අයත් වූ දේපල ඔහුට
පවරා දීම.

සෙසු [වි.] දක්වන ලද හෝ
අවධාරණය කරන ලද දෙයින්
බැහැර ; ශේෂ ; ඉතිරි.

සෙසුපටු [වි.] උසස් කොට
නොසලකනු ලැබිය යුතු ; ඒ සා
විශාල වැදගත්කමකින් තොර.

සෙසුවෙන් [ක්‍රි. වි.] භාරදුර ලෙස
ගණන් ගැනීමක් නොමැතිව ;
කරදර හිරිහැර විඳීමක් නැතිව.

සෙසුසෙසුන් [වි.] වෙනස් වෙනස්
ආකාරයෙන් යුක්ත වූ.

සෙසුසෙසුනුවෝ [නා.බහු.]
විශේෂයෙන් දක්වන ලද්දවුන්
නොව, අන් අය ; වෙනත් අය.

සෙස් [නා. ප්‍ර.] අ. ශේෂය ; ඉතිරිය.-
ආ. අන්‍යයා .- ඇ. නිෂ්පාදනය
හා ද්‍රව්‍ය වෙනුවෙන් රජය විසින්

අය කරනු ලබන බදු මුදල් ;
බද්ද.

සෙස්ටොඩාවා [නා.] පරපෝෂක
පැතලි පණු කොට්ඨාසයක්.

සෙස්ටොයිඩෙයා [නා.ප්‍ර.]
පරපෝෂිතයකු වන කංකතික
වර්ගයට අයත් පටි පණුවා ;
ටේප් පණුවා.

සෙස්න [නා.ප්‍ර.] කොටසක් ඉවත්
කළ පසු ඉතිරි වන කොටස ;
ඉතිරිව ඇති ප්‍රමාණය.

සෙහෙ [වි.] දක්ෂ.

සෙහෙන, සේන [නා.] වියළි
ප්‍රදේශවල කැලය කපා ගිනි
තබා විශේෂයෙන් කටුසර බෝග
සඳහා පිළියෙල කරගත්
ගොවිබිම් ; හේන.

සෙහෙනවා [ක්‍රි.] අ. ගොවිතැන්
කිරීම පිණිස නගුලෙන්
පොළොව බුරුල් කරනවා ;
හානවා.- ආ. දරා ගන්නවා ;
විදගන්නවා.

සෙහෙන් කොටනවා [ක්‍රි.]
වාර්ෂිකව ගොඩ ධාන්‍ය වගා
කිරීම සඳහා කැලය හෙළි
කරනවා.

සෙළ [නා.] අ. සුදු පැහැය.- ආ.
වංචනික භාවය.- ඇ. හැඩපලු
වුණු කෙස් කලබ.- ඇ. සිංහ
ආදී සතුන්ගේ කේශර.- ඉ.
සුළිය.- ඊ. හෙළ.

සේ [නා.ප්‍ර.] අ. කැපීම ; වෙන්
කිරීම.- ආ. ඩහදිය ; ස්වේද .-
ඇ. ඒ දණ්ඩ.- ඇ. නොපමා බව ;
ඉක්මන.- ඉ. රශ්මිය.- ඊ. හිරු
රැස්.- උ. හේතුව ; කාරණය.-
උ. හටයා ; හේවායා.- සා.
ජායාව.- සා. සුදුපාට.- ස.
ආකාරය ; පිළිවෙළ.- [වි.] අ.
දක්ෂ ; නිපුණ.- ආ. සමාන වූ ;
වැනි වූ.- ඇ. ඇසුරු කළ ;
සේවිත.

සේක [නා. ප්‍ර.] අ. ජලය ආදියෙන්
තෙමීම ; ජලය ඉසීම ; ජලය
වත් කිරීම .- ආ. අප්‍රමාදය ;
ඉක්මන.- [නි.] සෙයෙක බ.

සේකඩ [නා. ප්‍ර.] රෙදි කඩ ; රෙදි
කැබැල්ල.

සේකපාත්‍ර [නා.ප්‍ර.] දිය ඉසීම
සඳහා ගන්නා භාජනය.

සේකර [නා. ප්‍ර.] අ. සිහිල් රශ්මිය
ඇත්තා ; වන්ද්‍යා .- ආ. හිසෙහි
පලඳින මල්දම ; මුදුන් මල්කඩ.

සේකර උවම් [නා.ප්‍ර.] වන්ද්‍යාගේ
උපමාව ; වන්ද්‍රෝපමාව.

සේකා [නා. ප්‍ර.] මිනිස් සිරුරේ
බඩවැල් ආමාශයට සම්බන්ධ
වන තැන ඇති කුඩා නාල තුන.

සේ කෙහෙළි [නා. ප්‍ර.] සුදු පාට
කොඩිය ; ශ්වේත වර්ණ ධ්වජය.

සේක්‍රම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රෝණි
මේඛලාව සම්බන්ධ වූ
කශේරුකාව.

සේබමුනි [නා. ප්‍ර.] සය වැදැරුම් මුනිවරයන් අතුරෙන් එක් මුනි-වරයෙක්.

සේබශීල [නා.ප්‍ර.] සෝවාන් මගෙහි සිට අරහත් මඟ දක්වා වූ මාර්ග හා එල සමග යෙදුණු ශීලය.

සේබිය [නා. ප්‍ර.] අ. හික්මිය යුතු සහ පරිමණ්ඩල කොට හැඳිම් පෙරවිම් කළ යුතු වාරිත්‍ර විධිය.- ආ. ප්‍රාතිමෝක්ෂයෙහි අවසාන භාගයේ නාමය.

සේබියාව [නා.] ප්‍රාතිමෝක්ෂයෙහි සිටුරු හැඳිම් පෙරවිම් ආදිය පිළිබඳ ඇතුළත් අවසාන භාගය.

සේබ්‍ය [වි.] පෘථග්ජන භාවය ඉක්මවූ ආර්යයන් වහන්සේ පිළිබඳ වූ.

සේගමන් [නා.ප්‍ර.] ඉක්මනින් යෑම ; ඉක්මන් ගමන.

සේවකය [නා.] වලාකුළු.

සේවනය [නා.] (ජලය ආදිය) ඉසීම ; විසිරවීම.

සේවන යන්ත්‍රණය [නා.] ශාකයේ කඳ සුළඟට සෙලවෙද්දී ඇට විසි වීමේ බීජ ව්‍යාප්ති විධිය.

සේන [වි.] සුදු ; ධවල ; ශ්වේත.

සේනචේල [නා. ප්‍ර.] සුදු වස්ත්‍රය ; සුදු පැහැති රෙද්ද.

සේනච්ඡන්ත [නා.ප්‍ර.] සුදු පිළියෙන් තැනූ කුඩය ; ශ්වේත ඡත්‍රය.

සේන පට පාරුහය [නා.] සුදු වස්ත්‍ර දැරීම.

සේතුකාව [නා.] කුඩා පාලම ; ඒදණ්ඩ ; හෙය.

සේතුසාත [නා.ප්‍ර.] ආපත්ති ස්කන්ධ නැසීම.

සේතු බද්ධය [නා.] = සේතු සන්ධිය.

සේතුව [නා.] අ. ඇළ දොළ ආදියෙන් එතෙරවීම සඳහා දෙනෙර යා කොට දමන ලී කඳ ; ඒ දණ්ඩ ; පාලම .- ආ. අවයව දෙකක සම්බන්ධය ඇති කරන අවයවය .- ඇ. මාර්ගය ; මඟ.- ඇ. නිර්වාණාවබෝධය වළක්වන ආපත්ති ස්කන්ධය.

සේතු සන්ධිය [නා.] කුවාල ලත් ශාකයක දෙපැත්තට පාලමක ආකාරයෙන් තවත් ළා අත්තක් සන්ධි කිරීම.

සේද [නා.ප්‍ර.] අ. පට රෙදි ; සිල්ක් රෙදි .- ආ. ස්වේදය ; ඩහදිය ; දාඩිය. - ඇ. ජේදය ; කොටස.

සේද කපු [නා. ප්‍ර.] ඉඹුල් පුළුන්.

සේද කැලල [නා.ප්‍ර.] බීජයෙහි කැලල ; පැළවෙන ධාන්‍ය ඇටයෙහි කැලල.

සේදජයා [නා.] පටපණුවා.

සේද තෙල් [නා.ප්‍ර.] ශරීරගත කෙලය.

සේදන [නා.ප්‍ර.] ජේක ජනයා ; පණ්ඩිත ජනයා ; වියත් ජනයා.

සේදනය [නා.] අ. හුමාලයෙන් තැම්බීම.- ආ. ඩාදිය ගැන්වීම.

සේද පණුවා [නා.] පට තුල් උපදවන දළඹුවෙක් ; පටපණුවා.

සේදමෝවක [වි.] දහඩිය සොලවන.

සේදය [නා.] අ. දහඩිය.- ආ. තාපය ; තැවීම ; ඩහගැන්වීම.

සේද රොඩු [නා. ප්‍ර.] නොඅඹරන ලද පට කෙඳි.

සේදිය (කථා.) [නා.ප්‍ර.] අ. ආකාරය ; ස්වරූපය .- ආ. විශේෂයෙන් සුවදුක් ආදිය පිළිබඳ තොරතුරු.- ඇ. පැත්ත ; අංශය ; කොටස.

සේනං [නා. ප්‍ර.] වහල කෙළවර ; අගුව.

සේනය [නා.] භාන්සි වීම ; සයනය.

සේනාංකය, සේනාඛකය [නා.] සේනාවේ ඇත්, අස්, රිය, පාබල, නාවික, අහස් ආදී කාණ්ඩය ; සේනාවේ කොටස ; ඇණිය ; බල ඇණිය.

සේනාකාය [නා.ප්‍ර.] මහත් බල සේනාව ; විශාල යුද හමුදාව.

සේනා චතුරඛගය [නා.] චතුරංගනී සේනාව ; ඇත්, අස්, රිය, පාබල යන සතර අංගය.

සේනාධිනායක [නා.ප්‍ර.] සේනාවේ නායකයා ; සේනාධිපති.

සේනාධිශ්වරත්වය [නා.] සේනාවෙහි ප්‍රධානත්වය ; සේනාවෙහි නායකත්වය.

සේනානි [නා. ප්‍ර.] අ. සේනාවෙහි ප්‍රධානයා ; හමුදා අණ දෙන නිලධාරියා.- ආ. කතරගම දෙවියා.

සේනානිශ්‍රිත කථා [නා.ප්‍ර.] හමුදාව ගැන කරන කථා ; හික්මුත් විසින් නොකළ යුතු දෙතිස් කථාවලින් එකක්.

සේනාපතියා [නා.] සේනාවට අණ දෙන නායකයා.

සේනාහක්නය [නා.] පුරාණ බදු විශේෂයක් ; සතුරන් රටක් ආක්‍රමණය කළ විට සහල්, ගිතෙල් ආදියෙන් අය කළ බද්ද.

සේනාමුඛ [නා.ප්‍ර.] සේනා කණ්ඩායම.

සේනාව [නා.] අ. පිරිස ; සමූහය ; පිරිවර ; සෙනඟ.- ආ. හට පිරිස ; යුද හමුදාව ; එක්රැස් වූ ඇත්, අස් ආදී නොහොත් පාබල නාවික ආදී අංශවලින් යුත් හට සමූහය.

සේනාව්‍යුහය, 'ඛ්‍යුහය [නා.] යුද
සේනාංක සකස් වී ඇති
ආකාරය ; පිළිවෙළ.

සේනාසන වාරිකාව [නා.] ඒ ඒ
සේනාසනවල සැප පහසුකම්
විවාරමින් ඇවිදීම.

සේනාසන මණ්ඩනා [නා.ප්‍ර.]
සේනාසන සැරසීම.

සේනාසනය [නා.] සෙනසුන ;
භික්ෂූන් භාවනානුයෝගීව
වසන තැන.

සේනාසන සප්පාය [නා.] සුදුසු
සේනාසනයක විසීමේ සුවය.

සේනාසනිකයා [නා.]
සේනාසනයක වාසය කරන
තැනැත්තා.

සේනා සන්නිවේසය [නා.] යුද
සේනාව නිසි තැන හිඳවීම ;
කඳවුරු බැඳීම.

සේනා සමාගම [නා.] සේනාව එක්
වීම හෝ රාශි වීම.

සේනාස්ථාපක [වි.] යුද සේනාව
පිහිටුවන ; ස්ථාපනය කරන.

සේන්ද්‍ර [නා. ප්‍ර.] අ. තීන්දුව.- ආ.
භාර හෝ අයිති කිරීම.- ඇ.
ගණන් බේරීම ; හිලව් කිරීම ;
ණය ගනුදෙනු සමථයකට පත්
කිරීම.

සේන්ද්‍ර වෙනවා [ක්‍රි.] ළඟා
වෙනවා ; පැමිණෙනවා.

සේපා [සේ+පා] [නා.ප්‍ර.] අ. ජේක
ප්‍රයෝග ; වියත් වහර ;
වියතුන්ගේ යෙදුම්.- ආ.
වන්දයා ; හඳ.

සේපාටික මියා (පාරිභා.) [නා.]
(සත්ත්ව.) සේපාටිකයක් සහිත
මියා.

සේපාටිකය (පාරිභා.) [නා.]
පැටවුන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා
මවගේ උදරයේ සැදී පවතින
මල්ලක් වැනි අවයවය.

සේපිය [නා.ප්‍ර.] දක්ෂ ස්ත්‍රිය ;
නිපුණ කාන්තාව.

සේපියුම් [නා.ප්‍ර.] සුදු මල ; ශ්වේත
පද්මය.

සේපෙළ [නා.] සෙවණැලි පෙළ ;
ජායා පන්තිය.

සේපොද [නා. ප්‍ර.] ඩහදිය බිඳ ;
ස්වේද බින්දු.

සේප්පුව [නා.] ලෝහමය
අල්මාරිය ; වටිනා දෑ
සුරක්ෂිතව තබා ගත හැකි
පෙට්ටිය.

සේඵය [නා.] පුරුෂ ලිංගය.

සේම [වි.] අ. ආරක්ෂා සහිත ;
නිර්භය වූ ; ක්ෂේම වූ .- ආ.
භාග්‍යසම්පන්න.- [නා.ප්‍ර.]
ආරක්ෂාව ; සුරක්ෂිත බව.

සේමඛල [නා.] ඡායා මණ්ඩලය.

සේමණි [නා. ප්‍ර.] සුදු පාට
මැණික ; පළිඟු මැණික.

සේමුවා [නා.] මුවන් දඩයම්
කිරීමේ දී, උන් රැවටීම සඳහා
ගෙන යනු ලබන හිලෑ මුවා.

සේයා [නා.ප්‍ර.] අ. ඡායාව ;
සෙවණැල්ල.- ආ. ප්‍රතිබිම්බය.-
ඇ. ඡායා මාත්‍රය.- ඇ.
මුරහටයා ; හේවායා.

සේයා ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
සිතියමක, වික්‍රයක වර්ණ හා
සෙවණ නිසි ලෙස යෙදීමේ
ක්‍රමය.

සේරආඩි [නා.ප්‍ර.] අ. වියන්
බැඳීමෙන් පසු එල්ලෙන රෙදි
පොටවල් වැසෙන සේ වට්ට
බඳින රෙද්ද.- ආ. ධර්මාසනයක්
වට්ට බඳින රෙද්ද.

සේරස, සේරස [නා.] වන්දයා ;
හඳ.

සේරි [වි.] නිදහස් ; ස්වේරි.

සේරිවාණිජ [නා.ප්‍ර.] නිදහස් තමා
කැමති පළාත්වල ඇවිදීමින්
වෙළඳාම් කරන තැනැත්තා.

සේරිවිහාර [නා.ප්‍ර.] ස්වේරිව
හැසිරීම.

සේරුව [නා.] අ. ධාන්‍ය වර්ග
මනින මිම්මක්.- ආ. ආරංචිය.-
ඇ. කුඩාරම.- ඇ. පිළිවෙළ.-
ඉ. ඡායාරූපය .- ඊ. සරංගලය
ඉහළ යැවීමට යොදන නූල.

සේරුවන [නා.] ශ්වේත රත්නය ;
ස්ථිතික මාණික්‍යය.

සේරුවා [නා.] කාල වර්ණ ජලවර
පක්ෂියෙක්.

සේල [නා. ප්‍ර.] අ. ගල ; ගෞලය.-
ආ. අසංඛ්‍යයක නාමය.

සේලංගා [නා. ප්‍ර.] සුළි සුළං.

සේලකඩ [නා.] රෙදි කැබැල්ල.

සේලය [නා.] අඳින වස්ත්‍රය ; ඉණ
වටා අඳින රෙද්ද.

සේලයින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
නික්ෂේපය සඳහා ගන්නා ලුණු
ද්‍රාවණය.

සේලයින් ද්‍රාවණය (පාරිභා.) [නා.]
ලුණු ද්‍රාවණය.

සේලරුවා [නා.] නාවිකයා ;
නැවියා.

සේවක [වි.] අ. සේවාචෙති යෙදී
සිටින ; මෙහෙ කරන .- ආ.
සේවය හා සම්බන්ධ.- ඇ.
සේවකයින් හා සම්බන්ධ.

සේවකයා [නා.] අ. ස්වාමියකු
යටතේ සේවාචෙති යෙදී
සිටින්නා ; දාසයා .- ආ. වැටුප්,
දීමනා ආදිය සඳහා ශ්‍රමයෙහි
යෙදෙන්නා.- ඇ. (ක්‍රිස්තිය.)
දේවගැතිවරයා.

සේවක [නා. ප්‍ර.] පරිවාර ස්ත්‍රිය ;
පිරිවර ලිය.

සේවත් [නා.ප්‍ර.] ශ්වේත වර්ණ
වස්ත්‍ර ; සුදු පැහැති දෙය.

සේවන මාත්‍රාව [නා.] අනුභවය
සඳහා ගන්නා ප්‍රමාණය.

සේවනය [නා.] අ. ඇසුරු කිරීම ;
ආශ්‍රය.- ආ. නියැළීම ; යෙදීම.-
ඇ. භාවිතය ; පුරුදු පුහුණු
කිරීම.- ඇ. පරිභෝගය ; භුක්ති
විඳීම.- ඉ. ඇප උපස්ථානය.

සේවනය (පාරිභා.) [නා.] අ. ඩිම්බ
වෘත්තයේ බැඳී ඇති කොටස.-
ආ. ශරීරයෙහි මැස්මක
හැඩහුරුව ගත් ස්ථාන.

සේවනය [වි.] සේවනය කටයුතු ;
ඇසුරු කළ යුතු.

සේවනුල [නා.] ගිනි තුල ;
ඩයිනමයිට් පත්තු කරන තුල ;
වෙඩි තුල.

සේවය [නා.] අ. මෙහෙය ;
වෘත්තිය ; වැටුපක් හෝ
දීමනාවක් වෙනුවෙන් ඉටු කරන
කාරිය.- ආ. උපස්ථානය ; සාත්තු
සප්පායම.- ඇ. රට, ජාතිය
වෙනුවෙන් කරන මෙහෙවර.

සේවරි [වි.] පිනවන රසයෙන් යුත් ;
ලුණු රසයෙන් හෝ මිරිස්
රසයෙන් යුත්.

සේවළා [නා.ප්‍ර.] සුදු පැහැති
වලාකුළු.

සේවාහටයා [නා.] සොල්දාදුවා ;
සෙබළා.

සේවා මණ්ඩල කළමනාකරණය
[නා.] සේවකයින් පිළිබඳ

වාර්තා තබා ගැනීම හා සේවයේ
කාර්යක්ෂමතාව සලකා ඔවුන්
පාලනය කිරීම පිළිබඳ කටයුතු
සංවිධානය.

සේවායතිය [නා.] අ. ව්‍යාපාර
ආයතනයක කටයුතු අත්හිටුවීම
හෝ නවත්වා දැමීම.- ආ.
සේවකයාගේ රැකියා
අත්හිටුවීම.

සේවායෝජකයා [නා.] රක්ෂාව
දෙන තැනැත්තා ; ස්වාමියා.

සේවා රජ [නා.ප්‍ර.] අග රජතුමකුට
යටත් ප්‍රාදේශික රජ ; සාමන්ත
රාජයා.

සේවාරාළ [නා.ප්‍ර.] සොල්දාදුවා ;
හේවායා ; හේවාරාළ.

සේවාර්ථියා [නා.]
සේවාපේක්ෂකයා ;
සේවාදායකයා.

සේවල [නා.ප්‍ර.] දිය සෙවෙල්.

සේවාව [නා.] අ. ආශ්‍රය ; ඇසුර.-
ආ. මෙහෙය ; ලබා දෙන
පහසුකම.

සේවා වියුක්තිය [නා.] රැකී රක්ෂා
පිළිබඳ හිඟය ; රැකියා
නැතිකම ; විරැකියාව.

සේවා සෙනඟ [නා.ප්‍ර.] යුද
හමුදාව.

සේවැල්ල [නා.] සුදු පාට වැලි.

සේවිංස් බැංකුව [නා.] මුදල් ඉතිරි
කිරීමේ බැංකුව.

සේවිකා කිටයා [නා.] මීමැසි රංචුවක සිටින සේවක ගණයට ගැනෙන මී මැස්සියන්ගේ පිළවා.

සේවිකාව [නා.] අ. සේවාව සඳහා වැටුපක් ලබන ස්ත්‍රිය ; මෙහෙකාරිය .- ආ. (පැරණි ඉන්දියාවේ) යෙහෙළිය ; ඇසුරු කරන්නිය .- ඇ. රෝහල් ආදී ආයතනවල උපස්ථායිකාව.

සේවික [වි.] ඇසුරු කරන ලද ; පාවිච්චි කරන ලද.

සේවිකාව [වි.] අ. ඇසුරු කළ යුතු.- ආ. පුරුදු පුහුණු කළ යුතු.

සේවිකාවාසේවිකාව [වි.] පුරුදු පුහුණු කටයුතු හා පුරුදු පුහුණු නොකටයුතු ; ඇසුරු කළ යුතු සහ නොකළ යුතු.

සේවිසි [නා. ප්‍ර.] තේවාව හෙවත් සේවාව සඳහා බෙර, දවුල්, තම්මැට්ට වැනි තුර්ය භාණ්ඩයන්ගේ වාදනය.

සේවුරු [නා.ප්‍ර.] [සේ+අවුරු] සුදු පවුරු.

සේව්‍ය [වි.] අ. සේවනය කළ යුතු ; ඇසුරු කළ යුතු.- ආ. පරිහරණය කළ යුතු.

සේව්‍ය කොන්දේසි [නා.ප්‍ර.] සේවාව පිළිබඳ නියම.

සේව්‍යත්වය [නා.] ඇසුරු කළ යුතු බව.

සේව්‍යප්‍රියාව [නා.] ඇසුරු කිරීමට සුදුසු සුන්දර වනිකාව.

සේව්‍යය [නා.] සේවනය කළ යුතු දෙය.

සේව්‍ය වචන [නා.ප්‍ර.] ප්‍රිය ගතිය ඇති කරන කියමන්.

සේශ්වර [වි.] ඊශ්වරයෙකු, එනම් සර්වබලධාරී මැවුම්කරු ගැන විශ්වාස කරන.

සේසකොට [ක්‍රි.වි.] සුළු ප්‍රමාණ වලින් ; විකින් වික ; සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයට අඩුවෙන්.

සේසන [නා.] අ. ශ්වේත ඡත්‍රය.- ආ. පුරාණයේ දී භාවිත කළ රාජ ලාංඡනයක්.- ඇ. රාජ්‍යය ; රාජ පදවිය.- ඇ. පෙරහැර ආදියෙහි ගෙන යෑම ද, යම් තැනැත්තා ප්‍රදර්ශනය ද සඳහා ඉර, හඳ ආදියෙහි රූප සහිත නොහොත් තලාතු මිනිරන් සැරසිල්ලෙන් යුත් පැතලි කවාකාර මුද්‍රනක් ද දිග මිටක් ද ඇති අලංකාර භාණ්ඩය.- ඉ. උතුමන්ට ගෞරව පිණිස ඔසවන සුදු කුඩය.- ඊ. යම්කු සතු සියලු දේපල.

සේසත් නගනවා [ක්‍රි.] අ. (රුඪී.) රජකම ලබාගන්නවා ; රජ පදවියට පත් වෙනවා.- ආ. ගරු සම්මාන දැක්වීම සඳහා සුදු කුඩයක් ඔසවනවා.

සේසත් මගුල [නා.] රාජ පදවියට පත් කිරීමේ උත්සවය.

සේසනුව [නා.] සියල්ල ;
සමස්තය ; සියලු දෑ එක්කැන්
කොට සලකනු ලබන ඒකකය.

සේසය [නා.] අ. ඉතිරිව ඇති
කොටස ; ශේෂය ; අවශේෂය.-
ආ. සුළු ප්‍රමාණය.

සේසිත වෙනවා [ත්‍රි.] අධික ලෙස
උද්දාමයට පත් වෙනවා.

සේස්තරය, සේස්තරේ [නා.] අ.
කුලුපග මිත්‍ර සම්බන්ධතාවය.-
ආ. ප්‍රසිද්ධිය.

සේහස වැළ [නා.] වැලක් මෙන්
පිළිවෙළකට පියාභිත සුදු හංස
සමූහය.

සෙංහල, සෙංහලිය [වි.]
සිංහලයාට හෙවත් සිංහල
වර්ගයාට අයිති ; සිංහලයා
හෙවත් සිංහල වර්ගයා හා
සම්බන්ධ.

සෙංහල ගෘහය [නා.] සිංහලයාට
උරුම ව පවතින වාස භූමිය
වන ලංකාව ; සිංහල දේශය.

සෙංහලිය උපසම්පත් [නා.ප්‍ර.]
සිංහල රටේ සීමා තුළ සිංහල
භික්ෂූන් වහන්සේ විසින් කරනු
ලබන උපසම්පදාව.

සෙසකන [වි.] වැලි හැඩයට
තිබෙන ; වැලි හා සම්බන්ධ ;
වැලි මුසු.- [නා.ප්‍ර.] අ. වැලි
වේල්ල ; වැලි කණ්ඩිය ; වැලි
තලාව.- ආ. බොහෝ පාෂාණ

වර්ගවල ඇති ප්‍රධාන ද්‍රව්‍යය
වන සිලිකන්ඩයොක්සයිඩ් 510
යන සංකේතයෙන් හැඳින්වෙන
සංයෝගය.

සෙසකතික [වි.] අ. විශ්වාස
නොකරන සුලු ; සනාතන
ධර්මය සැක කරන.- ආ.
මිථ්‍යා අදහස්වලින් යුක්ත ;
මිථ්‍යාමතික ; අසත්‍ය මාර්ගය
විශ්වාස කරන.

සෙසකා [නා.ප්‍ර.] බොහෝ පාෂාණ
සෑදී තිබෙන ප්‍රධාන ද්‍රව්‍යය වන
සිලිකන්ඩයොක්සයිඩ්.

සෙසවෙස් [නා.ප්‍ර.] සෙලියුලෝස්
වල කෙඳි අංශුවලට කැඩීමට
සමත් එන්සයිමයක්.

සෙද්ධාන්තික [වි.] අ. න්‍යාය
රීතියක් මත රඳා පවත්නා.-
ආ. මූලික සිද්ධාන්තයක්
තාවකාලිකව පිළිගෙන ඉටු
කරනු ලබන .- ඇ. ප්‍රායෝගික
නොවන.

සෙද්ධාන්තික අරමුණ [නා.]
ක්‍රියාත්මක කිරීමේ
බලාපොරොත්තුවක් නැති ව හුදු
න්‍යායයක් වශයෙන් යොදා
ගැනීමේ අදහස.

සෙද්ධාන්තික ජ්‍යාමිතිය [නා.]
ප්‍රායෝගික වශයෙන් යොදා
ගැනීම සඳහා නොව, හුදෙක්
ප්‍රමේයයන්ගේ සත්‍යභාවය

ඔප්පු කිරීමට පමණක් යොදා ගනු ලබන ජ්‍යාමිති අංශය.

සෛද්ධාන්තික පරීක්ෂාව [නා.]
පරීක්ෂණ උපකරණ ඇසුරින් අත්හදා බැලීම් ආදිය නොමැති ව න්‍යායාත්මක තර්කණයන් පමණක් ක්‍රියාත්මක කරන පරීක්ෂාව.

සෛද්ධාන්තික විවේචනය [නා.]
න්‍යාය සහ තර්කණය අනුව කිසිවක ගුණ අගුණ විමසීම.

සෛද්ධාන්තික විසඳුම [නා.]
තර්කය අනුව පමණක් විසඳුමක් සේ පෙනෙන නමුත් ක්‍රියාත්මක ප්‍රතිඵලයක් නොමැති විසඳුම.

සෛද්ධාන්තික විස්තරය [නා.]
ප්‍රායෝගිකත්වය නොසලකා න්‍යායාත්මක වශයෙන් විවරණය කිරීම.

සෛද්ධාන්තික සාධනය [නා.]
න්‍යායාත්මක ලෙස සත්‍යභාවය ඔප්පු කිරීම.

සෛනිකයා [නා.] වතුරඞ්ගනී සේනාවෙන් ඕනෑම එකකට අයත් සාමාජිකයා ; යුද සෙබලා ; හටයා.

සෛන්ධව [වි.] අ. සි න්ධු දේශයෙහි නොහොත් සින්ධු නදී තීරයෙහි හටගත් හෝ ඒවාට සම්බන්ධ හෝ ඒවායින්

ප්‍රභව වූ පරපුරකට අයත්.- ආ. සහිද ලුණු .- ඇ. සින්ධු දේශය නිජ බිම සේ ගත් ශ්‍රේෂ්ඨතම සේ සැලකෙන අශ්ව කුලය.

සෛන්ධවයා [නා.] සෛන්ධව කුලයට අයත් අශ්වයා.

සෛන්‍යය [නා.] යුද හමුදා බල ඇණිය.

සෛන්‍යයා [නා.] යුද්ධ හටයා.

සෛන්‍යාවාසය [නා.] යුද සේනාව නැවතී සිටින නිවාසය.

සෛල ගණාවාසය [නා.] සෛල සමූහයක් එක්ව ජීවත් වන ස්ථානය.

සෛල ගුදය [නා.] ප්‍රොටොසෝවා ගණයට අයත් ජීවීන්ගේ ශරීරගත අපවිත්‍ර ද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා උච්චර්මයෙහි ඇති ස්ථාවර දුර්වල ස්ථානය.

සෛල ග්‍රසනිකාව [නා.] (සත්ත්ව.) ප්‍රොටොසෝවා ගණයට අයත් ඇතැම් ජීවීන්ගේ ප්‍රාක් ජලාස්මයේ සිට අපිචර්මයට විහිදෙන උගුරු නාලය වූ ආලිය.

සෛල ජාන [නා.ප්‍ර.] සෛල ජලාස්මය ගෙන යන ප්‍රවේණි අණුජාන විශේෂය.

සෛල ජාරක [වි.] සෛලයක් දිරීමට හෙවත් ද්‍රාවණයට පත් කරන සුලු.

සෛල ජාරණය (පාරිභා.) [නා.] රෝගයක් නිසා සෛල දිරාපත් වීම හෙවත් ද්‍රාවණය වීම.

සෛලතලය [නා.] (උද්භි.) න්‍යෂ්ටික විභාජනයෙන් පසු ඇතිවන, සෛලප්ලාස්ම විභාජනය සිදු වන කාලයේ දී සෑදෙන සිවියකින් බැඳුණු තලය.

සෛලදේහය (පාරිභා.) [නා.] සෛලයේ තිබෙන සමස්තයක් වශයෙන් ගනු ලබන මුළු මහත් සෛල ප්ලාස්මය.

සෛල ද්‍රව්‍යය [නා.] සෛලයක් ඇති වීම සඳහා අවශ්‍ය එහි අන්තර්ගත ද්‍රව්‍ය.

සෛල පටලය [නා.] ප්‍රාක්ප්ලාස්මයේ බාහිර සීමාව සාදන ඉතා සියුම් පටලය.

සෛල පර්යටනාව [නා.] සෛලයක් එක් තැනක සිට නියමිත දිශාවකට සංචරණය කිරීම.

සෛලප්‍රටය [නා.] ඒකසෛලීය ජීවීන් කෙරෙහි, විශේෂයෙන් සිලියොපෝරාවන් කෙරෙහි දක්නා ලැබෙන කටක් වැනි විචරය.

සෛල ප්‍රවේණි විද්‍යාව [නා.] සෛල විද්‍යාව සහ ප්‍රවේණි විද්‍යාව යන අංශ දෙක සංකලනයෙන් සැකසුණු අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය.

සෛලප්ලාස්මය [නා.] සෛලයක න්‍යෂ්ටිය හැරුණු විට ප්‍රාක්ප්ලාස්මයේ අනික් කොටස.

සෛල බිත්තිය [නා.] සෛලයට හැඩය හා ආරක්ෂාව ලබා දෙන සෙලියුලෝස්මය පිටවැස්ම.

සෛලය [නා.] අ. සෑම සත්ව සහ ශාක ජීව වස්තුවක් ම නිර්මාණය වී ඇති කුඩාතම සජීවී ඒකකය.- ආ. කුඩා කාමරය ; කෝශය ; ගුහාව.- ඇ. විප්ලවකාරී කුඩා දේශපාලන කණ්ඩායමක තිප්පොල.

සෛලවාදය [නා.] සෑම ජීවින්ද්‍රියයකම මූලික ඒකකය සෛලය යන සිද්ධාන්තය පදනම් වූ උපකල්පනාව.

සෛලවිද්‍යාව [නා.] සෛලවල ව්‍යුහය, ක්‍රියාවලිය, ප්‍රජනනය ආදිය පිළිබඳ ජීව විද්‍යා අංශය.

සෛල විභාජනය [නා.] අලුතින් සෛල ඇති වීම සඳහා පවතින සෛල කොටස්වලට බෙදී යාම.

සෛලෝද්භවය [නා.] මූලින් පැවති ප්‍රධාන බීජාණුවේ න්‍යෂ්ටිය බෙදී යාමෙන් ස්වාධීන සෛල ඇතිවීම.

සෝ, සෝ [නා.ප්‍ර.] අ. කන .- ආ. ශෝකය .- ඇ. ඩහදිය.

සෞකඩය/සෞකඩේ [නා.] තවලමක ගවයන්ගේ කරේ

ඵල්ලන නොහොත්, ගොවි
බිම්වලින් සතුන් බියවද්දා පළවා
හැරීම සඳහා ගැනෙන දාරුමය
හෝ ලෝහමය සීනුව.

සෞකර [වි.] ඇද ; කොර ; වක්
වූ.

සෞකරා [නා.] අ. කෙටිවූ
පුද්ගලයා.- ආ. කොර තැනැත්තා.

සෞකරී [නා. ප්‍ර.] පුරාණ සිංහල
ගැමි නාටක විශේෂයක්.

සෞකැට්ටුව [නා.] යමක් සවි
කරනු ලබන වළ ; කෙවෙනිය.

සෞක්කම් [වි.] ආහරණ
විශේෂයක්.

සෞච්චම [නා.] ඉතා ස්වල්පය.

සෞටිය [නා.] ආයුධ විශේෂයක
නාමය ; හෙල්ල ; හොටිය.

සෞටු දිය [නා.ප්‍ර.] නාසයෙන්
වැගිරෙන සෙම වැනි අපවිත්‍ර
ද්‍රව්‍යය.

සෞට [නි.] මැනවින් ; පහසුවෙන්.

සෞට්ටි [වි.] කොර ; අඛණ්ඩ ;
අතක් හෝ කකුලක් කොට හෝ
ඇද.

සෞණ්ඩ [නා.ප්‍ර.] අ. හොඳවැල ;
හස්තියාගේ දික් වූ නාසය.- ආ.
ලෝහය ; ආශාව.- ඇ. ලොල්
වූ තැනැත්තා.- [වි.] ලොල්.

සෞණ්ඩක [නා.ප්‍ර.] සුරා
වෙළෙන්දා.

සෞණ්ඩිය [නා.] ගල්පර්වතවල
ස්වභාවික ව ඇති වී පවතින
පොකුණ.

සෞඬ [නා.ප්‍ර.] අ. ඇත් සොඬය.-
ආ. ගිජු වූ පුද්ගලයා.- ඇ.
ඉබ්බාගේ හිස.

සෞඬනල කරාමය [නා.] ජලය
ඇතට ගෙනයාම සඳහා රබර්
නලයකට සවිකරන කරාමය.

සෞඬනලය [නා.] මෝටර් රථ
රේඩියෝටර්වලට සවි කරන
මහත ශක්තිමත් රබර් නලය.

සෞත්ථි [වි.] යහපත් ; ශුභදායක.

සෞත්ථි ශාලාව [නා.] ආරෝග්‍ය
ශාලාව.

සෞන් [නා.ප්‍ර.] බල්ලා ; සුනඛයා.

සෞන්ද්‍ර [නා.ප්‍ර.] සුන්දරිය ; සිත්
අලවන ස්ත්‍රිය.

සෞද [වි.] සෞඳුරු ; යහපත් ;
සුඛදායක ; ශෝභන ; සිත්
අලවන ; ප්‍රියමනාප.

සෞදරහට [ක්‍රි.වි.] මනා වූ
ආකාරයට.

සෞදිරි [නා.ප්‍ර.] කටුසු වර්ගයක් ;
බෝදිලිමා.

සෞදුර [නා.ප්‍ර.] අ. යහපත්
කාන්තාව .- ආ. ප්‍රිය වූ බිරිඳ.

සෞඳුරු [වි.] සුන්දර ; යහපත්.

සෞප්‍ර [වි.] මීර්‍යා ; බොරු ; වැරදි.

සෞප්‍රීතිය [නා.] සිහිනය ; ස්වප්නය.

සෞප්පට (කථා.) [වි.] අසමර්ථ ; අදක්ෂ.

සෞප්පතිය [නා.] ඇඳ හෝ නිදා ගැනීමට භාවිතා කරන එවැනි ගෘහෝපකරණය.

සෞප්පියය [නා.] වරකට බීමට සුදුසු ප්‍රමාණය.

සෞඛ [නා.ප්‍ර.] අ. උපමාව .- ආ. වළ ; ජියය.

සෞඛන, සෞඛනා [වි.] අ. ශෝභන වූ ; බලන .- ආ. යහපත් ; මනා ; සෞඳ.- ඇ. සුදුසු ; ඔබින.- [නා.ප්‍ර.] අ. දෙවියා.- ආ. යහපත.

සෞඛමන (න්), සෞඛමාන [වි.] ශෝභමාන ; ශෝභාවෙන් යුත්.

සෞඛාදම, සෞඛාදහම [නා.] කෙනෙකුගේ බලපෑමක් නැති ව ස්වභාවිකව යමක් සිදුවීමේ න්‍යාය ; ස්වභාව ධර්මය.

සෞඛග [නා.ප්‍ර.] සෞභාග්‍යය.

සෞඛි [වි.] මනහර ; ශෝභන.

සෞඛොන [වි.] හොඳවන ; අලංකාර කරන.

සෞඛිහ [නා.ප්‍ර.] දියවළ ; හෙබ.

සෞමි [වි.] අ. සෞම්‍ය ; කර්කෂ නූවු ; ශාන්ත ; දැකුම්කළු.- [නා.ප්‍ර.] අ. සෞම්‍යබව ; මනහර බව ; කර්කෂ නොවන බව .- ආ. සෞම්‍ය රසය.- ඇ. වන්දයා ; සඳ .- ඇ. බුධ ග්‍රහයා. - ඉ. උතුරු දිශාව.

සෞමිකුල [නා.ප්‍ර.] සෞම්‍ය වූ වංශය ; සඳකුලය.

සෞමිදා [නා.ප්‍ර.] සෞම්‍ය වූ ධාතුව ; ශුක්‍ර ධාතුව.

සෞමිදින [නා.ප්‍ර.] සඳුදින ; සඳුදා.

සෞමිදෙස [නා.ප්‍ර.] වම්පැත්ත ; වම් පාර්ශ්වය.

සෞමිසදාණෝ [නා.බහු. ගෞරවාර්ථ] සෞම්‍ය වූ වන්දයා බඳු බුදුරජාණන් වහන්සේ.

සෞමිසුත [නා.ප්‍ර.] බුදු දිනය ; බදාදා.

සෞමිනස [නා.ප්‍ර.] සතුට ; ප්‍රීතිය ; සන්තෝෂය.

සෞමිනස් [වි.] සතුටින් යුතු ; ප්‍රීතිමත්.

සෞමිම [නා. ප්‍ර.] නුවණැත්තා.

සෞමිමර, සෞමිමාර [නා.ප්‍ර.] සම් වැඩ කරන්නා ; සම්වලින් භාණ්ඩ සාදන්නා.

සෞයනවා [ක්‍රි.] අ. චෝදනා කරනවා ; දොස් පවරනවා .- ආ. ශුද්ධ කරනවා ; පිරිසිදු

කරනවා.- ඇ. සේවනය කරනවා ; ඇසුරු කරනවා.- ඇ. පරීක්ෂා කරනවා ; ඇති තතු විමසා බලනවා ; නැති වූ දෙයක් ගැන විපරම් කරනවා.- ඉ. සියුම් ලෙස අධ්‍යයනය කරනවා.- ඊ. සෙවිලි කරනවා ; උළු, විශු පොල් අතු ආදියෙන් වහලක් වහනවා.

සොයපන, සොයාපැන [නා.] සෝතාපත්තිය ; සෝවාන් ඵලය.

සොයා ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. පරීක්ෂාකර අනාවරණය කරගන්නවා ; දුෂ්කර ගැඹුරු අදහස් අර්ථ ආදිය ලබා ගන්නවා.- ආ. නැති වූ දෙයක් ලබා ගන්නවා.- ඇ. අමුතු දෙයක් නිපදවනවා.

සොයිබය [නා.] ලෝභමය පිල්ලක් හෝ බම්බුවක් තුළ එහා මෙහා කරන කුරක් මගින් ක්‍රියාත්මක වන දොර අගුලු විශේෂයක්.

සොර [වි.] වංචා සහගත ; සැබෑ තතු සඟවන ; අනුන් සතු දෑ රහසින් පැහැර ගැනීමේ චේතනාවෙන් යුත් ; හොර.

සොර කහවණු [නා.ප්‍ර.] අ. හොරට සාදා ඇති කහවණු.- ආ. අසාධාරණ අයුරින් උපයා ගන්නා ලද ධනය.

සොරකුරු [නා. ප්‍ර.] ස්වර අකුරු ; ප්‍රාණාත්මර.

සොරග, සොරගෙ, සොරගෙක [නා.ප්‍ර.] සිපිරිගෙය ; බන්ධනාගාරය.

සොරණුව [නා.] පංචතුර්ය භාණ්ඩයන්ට අයත් සුසිර භාණ්ඩයක් ; පිඹින ලොකු තලා විශේෂයක් ; හොරණුව.

සොරණුවා [නා.] සොරා ; වෝරයා.

සොරඬිය [නා.] (විශේෂයෙන්ම) තේ වතු වල කුඩා වල් පැළෑටි උදුරා දැමීමට භාවිතා කරන කුඩා ලෝහ හෝ දැව ආයුධය.

සොරක [වි.] ඇලුණු ; සැදැහැති.

සොරදෙටුවා [නා.] සොරුන්ගේ ප්‍රධානියා ; හොර කල්ලියක නායකයා.

සොරදොර [නා.ප්‍ර.] වැවක සොරොච්චට සම්බන්ධ දොර ; ජලාශයක සොරොච්චේ පවතින දොර.

සොරපත් [නා. ප්‍ර.] හොර ලියුම්.

සොරබිය [නා. ප්‍ර.] සොරුන් නිසා සිදු වන බිය, විපත් ආදිය.

සොරබේදය [නා.] ස්වර හේදය ; උච්චාරණය අපහසු වන සේ උගුරේ ඇති වන ආබාධයක්.

සොරමල [නා.ප්‍ර.] සතුන් අල්වා ගැනීමට සඟවා අටවන මල පුඬුව ; තොණ්ඩුව.

සෞරමසු [නා.ප්‍ර.] හොර මසුරන්
කාසි ; නීති විරෝධී ව සෑදූ
කහවණු.

සෞරමාරු [නා.ප්‍ර.] සෞරුන්ගේ
කපටිකම් ; සෞර මායම්.

සෞරමිනුම් [නා.ප්‍ර.] හොරට
මැනීම ; වංචා සහගත ලෙස
අඩුවෙන් මැනීම.

සෞරමුල [නා.] සෞරුන්
කණ්ඩායම ; හොර රංචුව.

සෞරවැල්ල [නා.] මුහුදු දිය අසල
ම ඇති වැල්ල ; රළ පහරින්
සේදෙන වැල්ල.

සෞර විසල් [නා.ප්‍ර.] සෞර
විසර්ප ; හොරිගෙඩි ; සමපිට
සෑදෙන ගෙඩි විශේෂයක්.

සෞර වෙළඳාම [නා.] කුට උපක්‍රම
සහ වංචා යොදමින් කරන
වෙළඳාම.

සෞරස [නා.] අ. ස්වරසය ; ඉස්ම ;
යුෂය.- ආ. නිකරය ; බීජාණුධානි
පොකුර.

සෞරසිස [නා.] මුල් කීපයකින් යුත්
සම්පූර්ණ පුෂ්ප මංජරියකින්
බිහිවන සංයුක්ත ඵල වර්ගය.

සෞරා [නා.ප්‍ර.] අ. අනුන් සතු
දේ වංචාවෙන් රහසිගතව
පැහැර ගන්නා ; වෞරයා.- ආ.
කපටියා ; බොරුකාරයා ;
වංචාකාරයා.

සෞරස්වියන් ධර්මය [නා.] ක්‍රිස්තු
වර්ෂාරම්භයට පෙර මධ්‍යම
ආසියාවේ පැතිරුණු
සෞරොවැස්ටර් නම්
දාර්ශනිකයාගේ ධර්මය.

සෞරෙහි [නා.ප්‍ර.] උමඟ.

සෞරො [වි.] සාරවත් ; සරු.

සෞරොනිකය, සෞරෝනිකය
[නා.] මද වශයෙන් උණ සහිත
දුබල ගතිය.

සෞරොවු බේසම [නා.] කුස්සිය
ආදී ස්ථානවල පිඟන් ආදිය
සේදීම් සඳහා ජලය රඳවා
ගැනීමට ඇති කුඩා ටැංකි
විශේෂය.

සෞරොවුව, සෞරොව්ව [නා.]
වැව් ජලය ගොවි බිම කරා පිට
කර යවනු සඳහා එහි බැම්මේ
ඇති කරන ලද ද්වාරය.

සෞලනේසි කුලය [නා.] තක්කාලි,
වම්බු, අර්තාපල් ආදිය
අයත්වන ශාක ගණය.

සෞලනොයිඩය [නා.] විදුලිය
ධාරාවක් යැවූ විට කාන්දම්
දණ්ඩක් ලෙස ක්‍රියාකරන
නලාකාර කම්බි දඟරයක්.

සෞලරු [නා.ප්‍ර.] හැල්ලුව ;
බාල්ලුව.

සෞලවනවා, සොල්ලනවා [ක්‍රි.]
අ. වංචල කරනවා ; එහා මෙහා
කරනවා .- ආ. ඉවත් කරනවා ;

ස්ථානය මාරු කරනවා .- ඇ. කළඹනවා ; කලත්තනවා.

සොලිසිටර් [නා.ප්‍ර.] නීතියෙහි ආධාර පතන අයට උපදෙස් දීමට හෝ යොමු කිරීමට හෝ සුදුසුකම් ඇති නීතිඥයා.

සොලිස්ටර් ජෙනරාල් [නා.ප්‍ර.] ඇටෝර්නි ජෙනරාල්ට පහළින් සිටින රජයේ නීති නිලධාරියා.

සොලු, සෝලු [නා.ප්‍ර.] අ. සැරයටිය ; බස්තම ; දණ්ඩ.- ආ. හිස ආදී තත්ති අලංකාරයට බදින පටිය.

සොලෙනොගස්ටරයා (පාරිභා.) [නා.] පණුවන් බඳු, මෘද්වංගීන්ගේ අනුබෙදීමක් ; පිටකටුවක් නැති බව විශේෂ ලක්ෂණයයි.

සොලොප්පුව [නා.] අ. බැවුම ; ක්‍රමවත් පල්ලම .- ආ. කාණුව ; අගුල.

සොලොව, සොලෝව [නා.] අ. සංස්කෘත පදය ; ශ්ලෝකය .- ආ. සංස්කෘත පාළි පදය අනුව බදින ලද සිංහල පදය.

සොල් [නා.ප්‍ර.] හිස්දෙය ; නිස්සාර දෙය.

සොල්ටීරියම් [නා.ප්‍ර.] රෝමන්-කයන්ගේ තුන්වැනි ආමාශය ; ත්‍රිකාමාශය.

සොල්දර කරාමය [නා.] ලැලි ආදිය අල්ලා තද කිරීමට ගන්නා වඩු කරාම විශේෂයක්.

සොල්දරය, සොල්දරේ [නා.] ගොඩනැගිලි ආදියේ බිත්ති උසට නංවා තනන මහල ; උඩු මහල.

සොල්දාදුවා [නා.] යුධ හමුදාවේ හටයා ; සෙබලා ; හේවායා.

සොල්දෝ [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රී ලංකාවේ පෘතුගීසි පාලනය යටතේ පැවති පළාත්හි මුදලිවරු, හමුදා නිලධාරී ආදීන්ට ගෙවූ වැටුප් හෙවත් දීමනා.

සොල්පටරාව, සොල්පතාරාව [නා.] අක්‍රිය ගිනිකන්දක විවරය.

සොල්මන, හොල්මන [නා.] අ. සෙලැවීම ; සෙලවෙන බව.- ආ. හඬ ; ශබ්දය .- ඇ. යක්ෂ භූත ආදී අමනුෂ්‍ය රූපය.

සොල්ලාදුව [නා.] අ. ආඩම්බරය ; අහංකාරකම ; උඩගුව.- ආ. නිකරුණේ ඇවිදීම ; රස්තියාදුව.

සොව [නා.] අ. ශෝකය ; දුක.- ආ. ලජ්ජාව.- ඇ. කුඩා දෙය ; ක්ෂුද්‍ර වස්තුව.- ඇ. සුවඳ.- ඉ. ගීතය.- ඊ. ප්‍රසන්න භාවය.

සොවක [නා.ප්‍ර.] සුගන්ධය.

සොවණ [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ; ස්වර්ණ.

සොවණ කොතුර [නා.ප්‍ර.] රන්
කොතලය.

සොවනවා [ක්‍රි.] ශෝක කරනවා ;
ශෝක වෙනවා.

සොවන්, සෝවාන් [වි.] නිවන්
මඟට පැමිණි ; සෝකාපන්න.

සොවල් [නා.ප්‍ර.] අසවලා.

සොවස් [නා.ප්‍ර.] පුරාණයේ
ඉඩකඩම් ආදිය සඳහා අය කළ
ගාස්තුව ; කුලිය.

සොවැන [වි.] සෝවාන් බවට පත්
වූ.

සොවැත්ත [නා.ප්‍ර.] ගුහ වස්තුව ;
ගුහ ලාංඡනය ; මඟුල් ලකුණ ;
ස්වස්තිකය.

සොවිසා [නා.ප්‍ර.] ප්‍රොටෝසොවියා
නම් සත්ව ගණයේ කීට
අවස්ථාව.

සොවුරු, සොහොයුරු, සොහොවුරු
[වි.] එක් මවගේ දරු වූ ; එක්
කුස උපන්.

සොව් [නා. ප්‍ර.] අ. ශෝකය .- ආ.
ශ්‍රවණය ; ඇසීම.

සොස [නා.] ශ්වාස නම් රෝගය ;
කාශ රෝගය.

සොසානික [වි.] සුසානයෙහි
හෙවත් සොහොනෙහි වූ ;
සොහොන් හා සම්බන්ධ.

සොසිනවා [ක්‍රි.] අ. ශෝක කරනවා.-
ආ. හුස්ම ගන්නවා.- ඇ. සුසුම්
ලනවා .- ඇ. වේලෙනවා.

සොසු [නා.ප්‍ර.] අ. මුව පෙදෙස ;
හොම්බ ; හොස්ස .- ආ.
ශෝකය.

සොසුළු [වි.] ඩහදිය ගැලූ.

සොසුළුවා [නා.] ඩහදිය හෙලූ
තැනැත්තා ; වෙහෙසුණු
පුද්ගලයා.

සොසොසු [වි.] බොරු ; මිථ්‍යා ;
ව්‍යාජ.

සොස්නිය (කථා.) [නා.] දොර
පිළ ; අගුව.

සොහොන [නා.] අ. මළ මිනී
ඉවත දමන, වළලන, දවන
ස්ථානය ; සුසාන භූමිය ;
සොහොන් බිම.- ආ. මළ
සිරුරක් මිහිදන් ව පවතින, හෝ
එය දැවීමෙන් ඉතුරු වන අළු
තැන්පත් ව ඇති තැන.

සොහොන් කඩ [නා.ප්‍ර.] මිනී ඔතා
(සොහොනේ) ඉවත දමන රෙදි.

සොහොන් කිළිය [නා.] අ.
සොහොන් පිටියෙහි ඇති පැල
හෝ ශාලාව.- ආ. සොහොන්
කොත ; මිනී අළු ආදිය හෝ
මිනී තැන්පත්කොට සාදනු
ලබන ස්මාරකය.

සොහොන් කුම්බය [නා.] යක්
කොවිල්වල දී ඇදුරක

සෞභෝග් මත දපා කරන යාතුකර්මයක්.	තනුක හයිඩ්‍රොක්ලෝරික් අම්ලයේ ද මිශ්‍රණයක්.
සෞභෝග් කෞත [නා.] වළලන ලද මිනිවළ මත හෝ මිනිඅළු ආදිය තැන්පත් කොටස් මත හෝ තනන ස්මාරකය.	සෝඛිය [නා.] වර්ණ මාලාව ; භාෂාවකට අයත් අක්ෂර මාලාව ; හෝඛිය.
සෞභෝග් ගොවුවා [නා.] සෞභෝග් පිටිය රැක බලාගන්නා තැනැත්තා ; සෞභෝග් පල්ලා.	සෝඛියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ආවර්තිතා වගුවේ පළමු කාණ්ඩයේ ඇති ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක්.
සෞභෝග්‍යරා, සෞභෝග්‍යුරා [නා.] සහෝදරයා.	සෝඛියම් ආසනයිට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කෝස්ටික් සෝඩා ද්‍රාවණයක ආසිනියස් ඔක්සයිඩ් ද්‍රවණය විමෙන් සෑදෙන ආම්ලික ලවණයක්.
සෞළසගුල [නා.] අගල් දහසය.	සෝඛියම් කාබනේට් [නා.ප්‍ර.] කැමට ගන්නා සාමාන්‍ය ලුණු.
සෞළොස් කලාව [නා.] වන්ද්‍රයාගෙන් දහසයෙන් පංශුව.	සෝඛියම් මොනොක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සෝඛියම් රත් කිරීමෙන් ලැබෙන සුදු පැහැති ඝන ද්‍රව්‍යය.
සෞළොස්මස්ථාන [නා.බහු.] ප්‍රධාන දේශීය බෞද්ධ සිද්ධස්ථාන වශයෙන් ගැනෙන පූජනීය ස්ථාන දහසය.	සෝඛියම් නයිට්‍රේට් (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] පොහොර සඳහා භාවිත සුදු ස්ථිතික රූප ද්‍රව්‍යය.
සෝ [නා.ප්‍ර.] අ. ශෝකය.- ආ. කණ.- ඇ. දියපාර ; ඔය.	සෝඛියම් බයිකාබනේට් [නා.ප්‍ර.] ජලයේ දිය වන සුදු කුඩු විශේෂයක් ; බේකිං සෝඩා.
සෝකය [නා.] දුක ; ශෝකය ; කණගාවුව ; වේදනාව.	සෝඛියම් සල්ෆේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බෙහෙත් සඳහා ගනු ලබන ලවණ විශේෂයක්.
සෝගම් [නා.ප්‍ර.] බඩ ඉගුරු.	සෝඛියම් සිලිකේට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සිලිකා සමග සෝඛියම්
සෝඩා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සෝඛියම්වල විවිධ සංයෝග.	
සෝඩා විරූපකය (පාරිභා.) [නා.] සෝඛියම් පෙරොක්සයිඩයේ ද	

හයිඩ්‍රොක්සයිඩ් හා කාබන්
ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රතික්‍රියා කළ විට
ලැබෙන ලවණයකි.

සෝඩියම් හයිඩ්‍රොක්සයිඩ්
(පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] සෝඩියම්
ක්ලෝරයිඩ් ද්‍රාවණයක් විද්‍යුත්
විච්ඡේදනය කිරීමෙන් සෑදෙන
කෝස්ටික් සෝඩා.

සෝණ [නා.ප්‍ර.] බල්ලා ; සුනඛයා.

සෝණික [නා.ප්‍ර.] අ. ලෙය ;
රුධිරය.- ආ. දරුවකු පිළිසිඳ
ගැනීමට අවශ්‍ය වන ස්ත්‍රී
බිජය ; ශ්‍රෝණිකය.

සෝනය [නා.] අ. දියපාර ; කුඩා
චතුර පාර ; ඔය .- ආ. කන ;
කර්ණය.

සෝතාපත්තිය [නා.ප්‍ර.] ආර්ය
මාර්ග නමැති ශ්‍රෝතසයට
පැමිණීම ; සෝවාන් වීම.

සෝතායතන [නා.ප්‍ර.] කන නමැති
ආයතනය ; ශ්‍රවණය පිළිබඳ
ආයතනය.

සෝතුකාම [වි.] අසනු කැමැති.

සෝතුරු [වි.] ශෝකය ගෙන
දෙන.

සෝත්සාහය [නා.] ස්ව උත්සාහය ;
තමන්ගේම උත්සාහය ;
තමාගේම ප්‍රයත්නය ; විරියය ;
ව්‍යායාමය.

සෝදනවා [ක්‍රි.] ජලය හෝ වෙන
යම් ද්‍රව්‍යයකින් යමක අපිරිසිදු

භාවය ඉවත් කරනවා ;
ධෝවනය කරනවා.

සෝදා පාචව [නා.] වර්ෂාවෙන්
සුළඟින්, ඇළ දොළ ගංගා
ජලයෙන් හා හිමෙන් පස සෝදා
ගෙන යෑම ; පාංශු බාදනය.

සෝදිය [නා.ප්‍ර.] ඩහදිය.

සෝදිසි [වි.] පරීක්ෂා සහගත ;
විමසිලීමක්.

සෝදිසි වරෙන්තුව [නා.] වරදකට
සැක කරන අයෙකු ගැන
සොයා බැලීම සඳහා නිකුත්
කරන වරෙන්තුව.

සෝදුපන [නා.] යමක් මුද්‍රණය
කොට අවසන් කිරීමට ප්‍රථම
එහි පැවතිය හැකි දෝෂ ආදිය
ඉවත් කිරීමට සපයනු ලබන මුල්
පිටපත ; ශෝධ්‍ය පත්‍රය.

සෝදුව [නා.] අ. ජලයෙන් සෝදා
හැරීම.- ආ. සෝදු පත.

සෝධකයා (කථා.) [නා.] ශුද්ධ
පවිත්‍ර කරන්නා ; යම් ස්ථානයක්
හෝ යමක අපවිත්‍ර දෑ
ඉවත්කොට පිරිසිදු කරන්නා.

සෝධන [නා. ප්‍ර.] පිරිසිදු කිරීම ;
ශෝධනය.

සෝන [නා.ප්‍ර.] අ. බල්ලා.- ආ.
සොහොන.

සෝනික [නා. ප්‍ර.] ලේ ; රුධිරය.

සෝප්‍රව [වි.] උවදුරු සහිත.

සෝපධිශේෂ, සෝපාදිශේෂ [වි.]
උපධි සංඛ්‍යාත පංචස්කන්ධය
පමණක් ඉතිරි ව ඇති.

සෝපහාස [වි.] උපහාසාත්මක ;
උපහාස සහිත.

සෝපාංගක (පාරිභා.) [වි.] කුඩා
උපාංග තිබෙන.

සෝපාන [නා.ප්‍ර.] තරප්පුව ;
පියගැට පෙළ ; හිණ ; ඉණිමග.

සෝපාව [නා.] ඇඳක් වැනි දිගටි
ආසනය ; කවිච්චිය.

සෝබන [වි.] මනහර ; ශෝභමාන.

සෝභමාන [වි.] බබළන ;
ශෝභාමත්.

සෝභාව [නා.] කාන්තිය ;
දීප්තිය ; මනහර බව ; ප්‍රභාව.

සෝම [නා. ප්‍ර.] අ. හඳ ; වන්ද්‍යා.-
ආ. දෙවියකුගේ නාමය.- ඇ.
යාගභෝමවලදී භාවිත කරන
පානයක්.- ඇ. ස්ත්‍රී රෝගයක
නාමය.

සෝමන [නා.] අතීතයෙහි දේශීය
ප්‍රභූ පිරිස භාවිත කළ යටි කය
වස්ත්‍රය.

සෝමනස්ස [නා.ප්‍ර.] සොම්නස ;
සතුට.

සෝමාරි [වි.] උදාසීන ; අලස ;
කම්මැලි ; දුර්වල.

සෝයා [නා.ප්‍ර.] මාංශජනක ධාතු
අධික වූ බීජ සහිත රනිල

කුලයේ ශාකයක් ; එම ශාකයේ
ඇට.

සෝල [නා.ප්‍ර.] කොන්තය ;
සංකෝලය.

සෝලුව [නා.] අ. සැරයටිය ;
යෂ්ටිය.- ආ. මලින් කළ
සැරසිල්ල .- ඇ. නළල් පට

සෝල්ටීරියම (පාරිභා.) [නා.]
රෝමන්ථකයන්ගේ තුන් වැනි
ආමාශය ; ත්‍රිකාමාශය.

සෝල්ටිපිට් (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.]
සෝඩියම් නයිට්‍රේට් නම් ලවණ
වර්ගය.

සෝල්බරි ආණ්ඩු ක්‍රමය [නා.]
සෝල්බරි කොමිෂන් සභාව
විසින් යෝජනා කරන ලදුව
1947 දී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ
ආණ්ඩු ක්‍රමය.

සෝල්බරි කොමිසම [නා.]
සෝල්බරි සාම්වරයාගේ
ප්‍රධානත්වයෙන්, බ්‍රිතාන්‍ය
ආණ්ඩුව විසින් මෙරට
ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණය
සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට
පත්කර එවන ලද කොමිෂන්
සභාව.

සෝවාන් [නා.ප්‍ර.] සෝවාන්
මාර්ගය හෝ සෝවාන් ඵලය ;
කෙලෙසුන් නැසීමේ මාර්ගයට
පිවිසි ආර්යයා විසින්
සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා,
සීලබ්බත පරාමාස යන

සංයෝජන තුන සිද්දැම්මෙන්
ඇතිවන තත්ත්වය.

සෝවාන් ඵලය [නා.] සෝවාන්
මාර්ගයට පැමිණි පුද්ගලයාට
ඒ සමගම පහළවන තත්ත්වය.

සෝවාන් මග [නා.ප්‍ර.] ආර්ය
අෂ්ටාංගික මාර්ගයට පළමුවරට
පැමිණීම.

සෝස් [නා.ප්‍ර.] ආහාර රසවත් කර
ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්
තක්කාලි, මිරිස්, සුදුලුනු, සෝයා
ආදියෙන් සාදනු ලබන උකු
දියරයක්.

සෝළිය [නා.] අ. වස්ත්‍රය ; රෙද්ද ;
ආ. දෝෂාරෝපණය

සෝඵව [නා.] අ. මල් වඩම ; මාලා
දාමය.- ආ. බස්තම ;

සෞඛ්‍ය [වි.] සනීපය පිළිබඳ ;
සුවය සම්බන්ධ.

සෞඛ්‍යය [නා.] සනීපය ; සුවය.

සෞඛ්‍යාගාරය (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂයරෝග ආදී පෙණහැල්ලේ
ආබාධවලින් පෙළෙන රෝගීන්ට
සුවය ලබාදෙන ආයතනය.

සෞඛ්‍යාරක්ෂක [වි.] සනීපය
ආරක්ෂා කරන.

සෞගන්ධික [වි.] සුවදින් යුත් ;
සුවදවත් ; සුගන්ධ.

සෞඡන්‍ය [වි.] සත්පුරුෂ
ගුණයුත් ; සුඡන්වත්.

සෞත්‍රාන්තික [වි.] සූත්‍ර පිටකය
හදාරන හෝ දරන ; සූත්‍රවලට
අයත් ; සූත්‍ර හා සම්බන්ධ.

සෞන්දර්ය [වි.] අලංකාර ;
සුන්දර ; ලස්සන.

සෞන්දර්යය [නා.] සුන්දරත්වය ;
අලංකාරය ; ලාවණ්‍යය.

සෞභාග්‍යය [නා.] අ. මනෝඥ
බව ; සුන්දරත්වය.- ආ. සම්පත ;
ඵලවර්ෂය.- ඇ. වාසනාව.

සෞමනසය [නා.] සොම්නස ;
සතුට ; ප්‍රීතිය.

සෞම්‍ය [වි.] අ. සිත්ගන්නා
ස්වභාවයෙන් යුත් ; මෘදුභාවය
ඇති.- ආ. සිසිල් ගුණය ඇති ;
සැපදායක.

සෞම්‍ය කලාපය (පාරිභා.) [නා.]
සමගීතෝෂ්ණ දේශගුණික
කලාපය.

සෞර [වි.] සූර්යයා පිළිබඳ ;
සූර්යයා සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] අ.
සූර්ය වර්ෂය.- ආ. දින තිහකින්
යුතු සූර්ය මාසය.

සෞරකාමී (පාරිභා.) [වි.] හිරු
ඵලයට කැමති.

සෞරග්‍රහ මණ්ඩලය [නා.]
සූර්යයා වටේ භ්‍රමණය වන බුධ,
ශුක්‍ර, පෘථිවි, කුජ, ගුරු, ශනි,
යුරේනස් නැප්චූන් යන ග්‍රහ
පඩිකතිය ; සූර්ය ග්‍රහ මණ්ඩලය.

සෞරප්‍රකාශය (පාරිභා.) [නා.]
ආමාශය පිටුපස තිබෙන ස්නායු
ජාලය.

සෞරහ්‍ය [වි.] සුවඳ ඇති ;
සුගන්ධවත්.- [නා.ප්‍ර.] අ. සුවඳ.-
ආ. ප්‍රසන්නබව.

සෞරාපග (පාරිභා.) [වි.] හිරු
එළියට හය ඇති.

සෞරාලය (පාරිභා.) [නා.] හිරු
රැස් ලැබෙන කුටිය නොහොත්
ගෙය.

සෞරාවර්තනය (පාරිභා.) [නා.]
ශාකයක් හිරු එළියට දක්වන
ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් නැමීම.

සෞශීල්‍ය [නා. ප්‍ර.] යහපත් සිල්
ඇති බව.

සෞෂ්මින [වි.] සුසුම්නාව පිළිබඳ.

සෞෂ්ඨව [නා. ප්‍ර.] අනර්ඝතාව.

සෞහාර්දය, සෞහාර්ද්‍යය [නා.]
සුහද බව ; මිත්‍රත්වය ;
සුභාද්භාවය.

සෞහිත්‍යය [නා.] අධික තෘප්තිය ;
මනා තෘප්තිය.

ස්කන්ද [නා.ප්‍ර.] අ. කුචාලවලින්
ලේ පිට වීම වැළැක්වීමේ
ක්‍රමයක් වන ලේ දැඩි කිරීම .-
ආ. හින්දුස්තානී සංගීතයෙහි
කුල හේදයක්.- ඇ. ගෘහයක අට
වැදෑරුම් කෝණ දෝෂවලින්

එකක්.- ඇ. කතරගම දෙවිඳු ;
ස්කන්ද කුමාරයා.

ස්කන්ධ අලය [නා.] විශේෂ භූගත
ශාඛාවක මහත් වූ කෙළවර.

ස්කන්ධ අවයව [නා.ප්‍ර.] උද්භිදයක
ස්කන්ධයේම වැඩිමක් ලෙස
හටගන්නා ස්කන්ධ කණ්ටක
ආදී වූ කොටස්.

ස්කන්ධක [නා. ප්‍ර.] මහාවග්ග
වූලවග්ග යන විනය ග්‍රන්ථ
දෙකේ පරිච්ඡේද.

ස්කන්ධ කණ්ටකය [නා.] ශාකයක
ස්කන්ධයේ උෟති හා සම්බන්ධ
කටුව ; කඳ කටුව.

ස්කන්ධක වෘත්ත [නා.ප්‍ර.]
මහාවග්ග වූලවග්ග යන පොත්
දෙකෙහි සඳහන් වතාවත්.

ස්කන්ධ කේන්ද්‍රය [නා.]
ස්කන්ධයක මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යය.

ස්කන්ධ කුමාංකය [නා.]
සමස්ථානිකයක පරමාණු
භාරය ; පරමාණුවක න්‍යෂ්ටියක
ඇති නියුක්ලියෝනිවල මුළු
සංඛ්‍යාව.

ස්කන්ධ ක්‍රියා නියමය [නා.]
ද්‍රව්‍යයක් ප්‍රතික්‍රියා වන ශීඝ්‍රතාව
එහි සක්‍රීය ස්කන්ධයකට
සමානුපාතික යැයි දැක්වෙන
නියමය.

ස්කන්ධ ධර්ම [නා.ප්‍ර.] රූපාදී
ස්කන්ධවල ස්වභාවය.

ස්කන්ධනය [නා.] කැටි ගැසීම ;
සනීභවනය.

ස්කන්ධ නිර්වාණ [නා.ප්‍ර.]
පංචස්කන්ධයන් නැවත ඇති
නොවීම ; පංචස්කන්ධය නැවත
නූපදනා පරිද්දෙන් අභාවයට
යාම ; පංචස්කන්ධයේ සසර
පැවැත්ම අවසන් වීම.

ස්කන්ධ පඤ්චකය [නා.] රූප,
වේදනා, සංඥා, සංස්කාර
විඥාන යන පඤ්චස්කන්ධය.

ස්කන්ධ පටිපාටිය [නා.]
පංචස්කන්ධයන් පහළ වීමේ
අනුපිළිවෙළ ; කඳ පිළිවෙළ.

ස්කන්ධ පරිනිර්වාණය [නා.]
පංචස්කන්ධයන්ගේ බිඳී යෑම
සමග නිවන් දැකීම.

ස්කන්ධ පුෂ්පියතාව (පාරිභා.)
[නා.] පරණ කඳේ සුප්ත
අංකුරවලින් මල් හටගැනීම.

ස්කන්ධප්‍රත්‍යාන (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඇතැම් ශාක ඉහළ නැඟීම
සඳහා උපයෝගී කරගන්නා
ප්‍රත්‍යාන විශේෂයක නාමය.

ස්කන්ධ ප්‍රස්තාරය [නා.] ගසක
ප්‍රධාන කඳ හා අතු පතරේ
කඳන්.

ස්කන්ධ බීජ [නා.ප්‍ර.] කඳ
පැලවෙන ශාක වර්ග.

ස්කන්ධ හේද දර්ශකය (පාරිභා.)
[නා.] ධන කිරණ වර්ණාවලියක්
ලබා ගත හැකි උපකරණයක්.

ස්කන්ධ හේදය [නා.]
පංචස්කන්ධයේ අභාවය.

ස්කන්ධ මාර [නා.ප්‍ර.] පංච ස්කන්ධ
නමැති මාරයා.

ස්කන්ධය [නා.] අ. ගොඩ ; රාශිය.-
ආ. කිසියම් වස්තුවක ඇති
පදාර්ථ ප්‍රමාණය.- ඇ. භාගය ;
කොටස.- ඇ. ශරීරය ; දේහය ;
පංචස්කන්ධය.- ඉ. ගසක කඳ ;
පැළැටියක හෝ ගසක අතු
රිකිලි හැර ඉතිරි ප්‍රධාන
කොටස.- ඊ. උරහිස ; බෙල්ල ;
ග්‍රීවය.- උ. පොතක පරිච්ඡේදය.

ස්කන්ධරූහ (පාරිභා.) [වි.]
පැළැටියක කඳ මත වැඩෙන.

ස්කන්ධ ව්‍යුහය (පාරිභා.) [නා.]
ස්කන්ධ සමූහය.

ස්කන්ධ සංස්ථිති නියමය (පාරිභා.)
[නා.] රසායන පරීක්ෂණය
කිරීමේ මූල ධර්මයක්.

ස්කන්ධ සන්තතිය [නා.] පංච
ස්කන්ධ පරම්පරාව.

ස්කන්ධාභය (පාරිභා.) [නා.]
පත්‍රයක් මෙන් පෙනෙන හා
ක්‍රියා කරන පැතැලි ශාඛාවක්.

ස්කන්ධාවාර [නා. ප්‍ර.] අ. කඳවුර.-
ආ. පැරණි සිංහල වංශයක
නාමය ; කඳවුරු කුලය.

ස්කන්ධාස්ථි [නා.ප්‍ර.] අතමුල
ඇටය.

ස්කන්ධිය (පාරිභා.) [වි.]
ස්කන්ධයට හෙවත් උද්භිද කඳට
සීමා වූ.

ස්කන්ධිය කලාප [නා.ප්‍ර.] කඳේ
පටකවලින් පමණක් සෑදුණු
සනාල කලාපයක්.

ස්කර්වි [නා. ප්‍ර.] විටමින් සී හිඟකම
නිසා අත්පා නාසය හා
විදුරුමස් යන තැන්වලින් ලේ
ගැලීම ඇති කරන රෝගයක්.

ස්කාකරය, ස්කාගරය [නා.]
අරක්කු හෝ මත්පැන් පෙරන
ස්ථානය.

ස්කාලට් උණ [නා.ප්‍ර.] උගුර
බැරැන්ඩ් වීම සහ හමේ රතු පලු
ඇති වීම සහිත බෝවෙන උණ
රෝගයක්.

ස්කැන්ඩියම් (පාරිභා.) [නා.]
ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක නාමය.

ස්කිසෝප්‍රේණියාව [නා.] සිතීමි
දැනීම හා ක්‍රියා අතර
සම්බන්ධය නැති වීම ලක්ෂණ
කොට ඇති උමතු වක් ; හින්ත
ප්‍රේණිතාව.

ස්කුරුප්පු ආමානය (පාරිභා.)
[නා.] කම්බියක විෂ්කම්භය
වැනි කුඩා මානයක් මැනීම
පිණිස භාවිත කරනු ලබන
උපකරණයක්.

ස්කුරුප්පු දැතුරය [නා.] ස්කුරුප්පු
කඳේ පොටවල් දෙකක් අතර
ඇති දුර.

ස්කුරුප්පු පොට [නා.ප්‍ර.]
ඉස්කුරුප්පු ඇණයක දඟරාකාර
කොටස.

ස්කුරුප්පුව [නා.] අ. පිටතින්
දඟරාකාර පොටවල් කපන ලද
ඇණය.- ආ. යම් භාජනයක
රවුම් කට වටා බාහිර ව ද, එහි
පියනෙහි අභ්‍යන්තර ව ද, ඒ
එකිනෙක කරකැවීමෙන් තදව
ගැලපෙන පරිදි කපන ලද
දඟරය.

ස්කෘපල් [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රේණි 20 ක බර
ප්‍රමාණය.

ස්කොට්ලන්ඩියාර්ඩ් [නා.ප්‍ර.]
ලන්ඩනයේ පිහිටා ඇති අපරාධ
පිළිබඳ සෙවීමේ විශේෂඥ
කණ්ඩායමකින් සමන්විත
ප්‍රධාන රහස් පරීක්ෂක
දෙපාර්තමේන්තුව.

ස්කොපොඩා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ද්විපාක්ෂික සමමිතික මෘද්වංගී
වර්ගයක්.

ස්කෝප්ප [නා.ප්‍ර.] අ. කඩදාසි
කුට්ටමේ වංශ හතරෙන් එකක
නාමය.- ආ. පාත්ති ආදිය
සඳහා පස් හැරීමට හෝ බුරුල්
කිරීමට ගන්නා හැන්දක් ආකාර
උපකරණය ; ඉස්කෝප්පය.

ස්කෝරියා [නා. ප්‍ර.] ඇතුළත අධික
සිදුරු සහිත යමහල් ලාවා
විශේෂයක්.

ස්ක්ලෙරෝටිය (පාරිභා.) [නා.]
දිලීර කෝෂ්ටය සජ්න
අවස්ථාවක් වශයෙන් පවතින,
සාමාන්‍යයෙන් කළු දිලීර
සූතිකා ගුළියක්.

ස්බලනය [නා.] අ. පැකිලීම ;
පැටලීම.- ආ. වැරද්ද .- ඇ.
වැටීම.

ස්බලින [වි.] පැකිළුණු ; ලිස්සුණු.

ස්ටාටරය [නා.] අ. මෝටර් රථයක
එන්ජිම කරකවා ක්‍රියාත්මක
කරන විදුලි උපකරණයක්.- ආ.
ඇතැම් විදුලිබල බදු දැල්වීම
සඳහා අවශ්‍ය මූලික ශක්තිය
ඇති කර ගැනීමට භාවිත කරන
කුඩා උපකරණයක්.

ස්ටැක්ස්කෝප්, ස්ටෙක්ස්කෝප්
[නා. ප්‍ර.] වෛද්‍ය නළාව.

ස්ටැනයිට් [නා. ප්‍ර.] (රසා.) තඹ
යකඩ හා ගෙන්දගම් අඩංගු
බනිජ විශේෂය.

ස්ටැනස් ක්ලෝරයිඩ් [නා.ප්‍ර.]
ද්විසංයුජ ටින් පිළිබඳ වූ
අම්ලයක්.

ස්ටැන්සන් ප්‍රණාලය [නා.] බේට
ග්‍රන්ථියක් ආශ්‍රිත නාලයක්.

ස්ටැප්තැන්ත, ස්ටෙප්⁰ [නා.]
ආසියාවේ වයඹ දිගින් රුසියාව
හරහා විහිද යන්නා වූ ද,
ආර්යයන්ගේ මුල් බිමක්
ලෙස සලකනු ලබන්නා වූ ද

සමගීතෝෂ්ණ තෘණ තලා
ප්‍රදේශය.

ස්ටැලැක්ටයිට් [නා.ප්‍ර.]
සිලින්ඩාකාර උපබන්ජ
විශේෂයක් ; හුණුකුර ; හිරිලඹය.

ස්ටැලැග්මයිට් [නා.ප්‍ර.] කාන්දුවන
ජලය කරණකොට ගෙන
ගුහාවක බිම සිට උඩට සෑදෙන
ශාඛිගාකාර උප බන්ජ වර්ගයක්.

ස්ටැලෝයි [නා.ප්‍ර.] විදුලි වැඩ
සඳහා ගනු ලබන තුනී තහඩු
වශයෙන් නිෂ්පාදනය කරන
වානේ විශේෂයක්.

ස්ටිගා [නා.ප්‍ර.] අර්ධ පරපෝෂිත
ශාක වර්ගයක්.

ස්ටිබයින් (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] විෂ
වායු වර්ගයක් ; ඇන්ටිමනි
හයිඩ්‍රයිඩ්.

ස්ටියරික් අම්ලය (පාරිභා.) [නා.]
ද්‍රවාංකය 69°C සහ තාපාංකය
287°C වශයෙන් ඇති ඒක
භාෂ්මික මේද අම්ලයක්.

ස්ටිරේඩයනය (පාරිභා.) [නා.] සහ
කෝණ මැනීමේ ඒකකය.

ස්ටිල්යාඩ් [නා. ප්‍ර.] පැරණි රෝම
ජාතිකයන් ධාන්‍ය ආදිය කිරා
බැලීම සඳහා භාවිත කරන ලද
තුලා යන්ත්‍රයක්.

ස්ටිල්ටිඩ් [නා. ප්‍ර.] අත්යන්ත්‍ර පේෂ
කර්මාන්තයේ වියන යන්ත්‍රයට

සව් කරන ලද වානේ
කම්බිවලින් සාදන ලද දණ්ඩ.

ස්විචන්සන් නිවාරකය [නා.]
වාතයේ නියම වශයෙන්
පවතින උෂ්ණත්වය මැන
ගැනීමට භාවිත කරන
උපකරණය.

ස්ටෙරොල [නා.] ඩී විටමින්
ආදියෙහි අඩංගු මූල ද්‍රව්‍යයක්.

ස්ටෙලයිට් [නා.ප්‍ර.] ඉතා දැඩි
ලෝහ වර්ගයක්.

ස්ටෙලෝයි [නා.ප්‍ර.] විදුලි වැඩ
සඳහා තුනී තහඩු වශයෙන්
නිෂ්පාදනය කරනු ලබන වානේ
විශේෂයක්.

ස්ටෙටර් [නා. ප්‍ර.] පැරණි ග්‍රීක
මුදල් ඒකකයක්.

ස්ටොක් එක්ස්චේන්ජ් [නා.ප්‍ර.]
(ලන්ඩන් නුවර පිහිටා ඇති)
මහා විනිමය මධ්‍යස්ථානය.

ස්ටොක් බ්‍රෝකර් [නා. ප්‍ර.] කොටස්
වෙළඳ පොළේ තැරැව්කාර
කටයුතුවල යෙදෙන්නා.

ස්ටොයිකියෝ මිනිකය (පාරිභා.)
[නා.] සංඛ්‍යා රසායන විද්‍යාව ;
ද්‍රව්‍ය ප්‍රතික්‍රියා කිරීමේ
සංඛ්‍යාත්මක සමානුපාතික
හැඳෑරීම.

ස්ටෝන් [නා. ප්‍ර.] බර කිරීම හා
සම්බන්ධ මිනුමක් ; රාත්තල්
දහ හතරක බර.

ස්ටෝරේජ් බැටරිය [නා.]
විදුලිබලය රැස් කොට ඇති
බැටරිය හෙවත් කෝෂය.

ස්ට්‍රෙප්ටොකොකුස් [නා. ප්‍ර.] පබළු
ඇට පෙළක් මෙන් පවත්නා
බැක්ටීරියා ගණයක්.

ස්ට්‍රෙප්ටොමයිසින් [නා.ප්‍ර.]
ස්ට්‍රෙප්ටොමයිසීස් ගිසියුස්
වලින් ලබාගන්නා ක්ෂයරෝග
ප්‍රතිකාරකයක් ලෙස භාවිත
කරන්නා වූ ප්‍රතිජීවී ඖෂධයක්.

ස්ට්‍රැනියොනේස් [නා. ප්‍ර.]
පැස්බර වර්ගයට අයත්
පියාභීමට නොහැකි, දූවන
කුරුල්ලන් අයත් වන ගණය.

ස්තන [නා.ප්‍ර.] තනය ;
පයෝධරය.

ස්තන ග්‍රන්ථිය [නා.] තනය
හෝ පයෝධරය ආශ්‍රිතව කිරී
නිෂ්පාදනය කරන ග්‍රන්ථිය.

ස්තනන්ධයා [නා.] දරුවා ; බාල
දරුවා.

ස්තනරෝගින [නා.ප්‍ර.] තන මූල
ඇති වර්ම මර්මස්ථානය ;
ස්තන මූලය.

ස්තන ශ්වසනය [නා.] සුසුම්ලන
ශ්වසනය ; හතිලමින් කරන
හුස්ම ගැනීම.

ස්තනාංශුකය [ස්තන+අංශුකය]
[නා.] පයෝධර වැස්ම ;
තනපට.

ස්තනිකය [නා.] ගර්ජනාව ;
නාදය ; ගිගුරුම.

ස්තනය [නා.ප්‍ර.] තනයෙන් පොවන
කිරි ; තනකිරි.

ස්තබ්‍ධය [නා.] පොකුර ; කැන ;
රාශිය.

ස්තබ්ධ [වි.] තද ; නොනැමෙන ;
එකට බැඳුණු.- [නා.ප්‍ර.] තදබව ;
දැඩිබව.

ස්තම්භනය [නා.] තද කිරීම ;
කණුවක් මෙන් නොසැලෙන
බවට පත් කිරීම.

ස්තම්භ ප්‍රස්තාරය [නා.] කුලුනු
වැනි තීරු උපයෝගී කොට
අදින ප්‍රස්තාරය.

ස්තම්භය [නා.] අ. ටැඹ ; කුලුන ;
කණුව.- ආ. හිතේ ඇති වන
තද මානය.- ඇ. ගරීරයේ
අංගෝපාංග හා ක්‍රියාකාරකම්
තද වුණු හිර වුණු ස්වභාවයක්
දක්වන රෝගයක්.

ස්තම්භික [වි.] කුලුනු මෙන්
එකිනෙකට ළඟින් පිහිටි.

ස්තම්භිකාව [නා.] බිජුණුධානියක
මැද ඇති වඳ අක්ෂය ;
ගොලුබෙලි කටුවේ මැද අක්ෂය.

ස්තර කැටි වලාකුළ [නා.] වැස්ස
ගෙන නොදෙන තට්ටු සහිත
සුදු වලාකුළ.

ස්තරගෝලය [නා.] පොළොවෙන්
සැතපුම් හයක් හතක් ඉහළ
පිහිටි වායු ස්ථරයක්.

ස්තරණය [නා.] පැතිරීම ; පැතිර
පවත්නා ප්‍රදේශය.

ස්තරලනය [නා.] තිරස් ව විහිදී
ගිය තැනිතලාව.

ස්තරය [නා.] පාෂාණ ආදී
තට්ටුව ; ප්‍රත්‍යය.

ස්තරීභවනය [නා.] පටක බවට
පත්වීම ; තට්ටු සෑදීම ; ස්තර
බවට පත් වීම.

ස්තරීභූත අපිච්ඡදය [නා.] පටක
බවට පත් පිට සිවි.

ස්තරීභූතපාෂාණ [නා.ප්‍ර.]
රසායනික වෙනස්වීමෙහි
ප්‍රතිඵල වශයෙන් පස්තට්ටු
තෙරපීමෙන් සෑදෙන ශිලා
බණ්ඩ ; ගල් තට්ටු.

ස්තරීය [වි.] ස්තරයක් බවට පත් ;
පටකයක් වශයෙන් පවතින.

ස්තවකය [නා.] පොකුර ; සමූහය ;
කැටිය ; කළඹ.

ස්තාවන් ජනරාල් [නා.ප්‍ර.] නිදහස්
ඕලන්ද රාජ්‍යවල පාලක
අධිශ්වරයා.

ස්තාලය [නා.] අස්හල ; ඉස්තාලය.

ස්තාවක [නා.ප්‍ර.] ගුණකථනයෙහි
යෙදෙන්නා ; කියූ ගී ගයන්නා ;
ස්තූති කරන්නා.

ස්තිමන, ස්තිමිති [වි.] අ. තෙත ගතියෙන් යුක්ත. - ආ. නොසැලී පවතින.

ස්තිරික්කය [නා.] රෙදි මැදීම පිණිස භාවිත කරන උපකරණය.

ස්තුත [වි.] ස්තුති කරනු ලැබූ.

ස්තුති පත්‍රය [නා.] ගුණ කථනය පිණිස පවසන ගී ; ප්‍රශංසාත්මක ගීතිකා.

ස්තුති ගී [නා.ප්‍ර.] ගුණ කථනය සහිතව සුඛ පැතීම පිණිස ලියැවෙන පත්‍රිකාව ; ස්තෝත්‍ර පත්‍රය.

ස්තුතිය [නා.] අ. පැසසුම ; ප්‍රශංසාත්මක කථනය ; බලවත් සතුට ප්‍රකාශ කිරීම ; යම් ක්‍රියාවක් වෙනුවෙන් කෘතඥතාව දැක්වීමේ ප්‍රකාශනය.

ස්තුතූ [වි.] ස්තුති කටයුතු ; ගුණකථනය කළ යුතු.

ස්තුපදණ්ඩය [නා.] ස්තුපයේ පාදයෙහි මැද යුප කණුව පිහිටුවන සිදුර.

ස්තුපපාදය [නා.] දාගැබක මුල් අඩිතාලම.

ස්තුපය [නා.] දාගැබ ; බුදු, පසේ බුදු, මහරහත්, සක්විති යන උතුමන්ගේ ශරීර ධාතු හෝ අනෙක් පූජ්‍ය වස්තු නිදන් කොට තනන ස්මාරකය ; සැය ; වෛත්‍යය.

ස්තුපාර්භ [ස්තුප+අර්භ] [වි.] ස්තුප ගොඩනැගීමෙන් ගෞරවය දැක්වීමට යෝග්‍ය.

ස්තුපිකාව [නා.] අ. කුඩා වෛත්‍යය. - ආ. දාගැබ මුදුනෙහි වන කොත.

ස්තුයමාන [වි.] ස්තුති කරනු ලබන ; පසසනු ලබන.

ස්තුවියර් [නා.ප්‍ර.] ලන්දේසින් භාවිත කළ කාසි වර්ගයක්.

ස්තේන [නා.ප්‍ර.] භොරා ; වෞරයා.

ස්තේය [නා.ප්‍ර.] සොරකම ; අත්සතු දෙය අනවසරයෙන් හැර ගැනීම.

ස්තෝක [වි.] අල්ප ; මද ; ස්වල්ප.

ස්තෝතෘ [වි.] ස්තුති කරන ; ප්‍රශංසා කරන.

ස්තෝත්‍ර [නා.ප්‍ර.] දෙවියන් රජුන් ආදී ශ්‍රේෂ්ඨයන් කෙරෙහි ස්තුති මුඛයෙන් පවසන පද්‍ය ; තියු ගී.

ස්තෝත්‍රසෝමය [නා.] ස්තුති ගීත ගායනයෙන් නංවන රාවය ; ප්‍රභූ අභිවාදනය පිණිස ගයන ගීවල ධ්වනිය.

ස්තෝමය [නා.] අ. සමූහය ; රාශිය. - ආ. ස්තුතිය - ප්‍රශංසනය. - ඇ. හිස ; ශීර්ෂය. - ඇ. ධනය ; සම්පත. - ඉ. සසනය. - ඊ. යාගය.

ස්තෝත්‍රය [නා.] පූජකයින් විසින්
පලඳින කරපටිය ; පාදිලි පටිය ;
පූජක පටිය.

ස්ත්‍රිය [නා.] අ. ලිය ; ගැහැනිය ;
මාගම .- ආ. භාර්යාව ; බිරිය.

ස්ත්‍රීකේශර (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
පූජ්‍යයක කීලය ; ජායාංග ; බිජු
ඇති කරන කොටස.

ස්ත්‍රී විකිත්සාව [නා.] කාන්තාවන්ට
විශේෂ වූ චෛද්‍ය විද්‍යාව.

ස්ත්‍රී දූෂණය [නා.]
බලහත්කාරයෙන් ස්ත්‍රියක හා
සංසර්ගයේ යෙදීම.

ස්ත්‍රී ධූර්තයා [නා.] පර ස්ත්‍රීන්
කෙරෙහි ඇලී වසන්නා ;
පරදාර සේවනය කරන්නා.

ස්ත්‍රී නිමිත්ත [නා.ප්‍ර.] ස්ත්‍රියකැයි
හඳුනා ගැනීමට ඉවහල් වන
අංගය ; ස්ත්‍රී ලිංගය.

ස්ත්‍රීපුරය [නා.] රජුන්ගේ
බිසෝවරුන් සඳහා වෙන් කරන
ලද මාලිගය ; අන්ත:පුරය ;
ඇතොර.

ස්ත්‍රී බිජය [නා.] රජෝබිජය ; ස්ත්‍රී
ජන්මාණුව ; ආර්තවාණුව.

ස්ත්‍රී රත්නය [නා.] විශිෂ්ට ගතිගුණ
වලින් හෙබි වන්නාව ; ශ්‍රේෂ්ඨ
කාන්තාව.

ස්ත්‍රී රාශි (ජ්‍යෝති.) [නා. ප්‍ර.] රාශි
බෙදීමේ එක් ක්‍රමයක් ; වෘෂභ,
කටක, කන්‍යා, වෘශ්චික, මකර
සහ මීන යන රාශි හය.

ස්ත්‍රී ලාලිතය [නා.] ස්ත්‍රියකගේ
සුන්දර ගතිය ; කාන්තා
විලාසිතාව ; නාරිලාලිතය ;
කයින් වචනින් කාන්තාවක
දක්වන සුන්දරත්වය.

ස්ත්‍රී ලිඛිත [නා. ප්‍ර.] අ. ගැහැණු
බව දක්වන සලකුණ ;
යෝනිය.- ආ. (ව්‍යාක.) ස්ත්‍රී
වාචක පද අයත් වන ලිඛිතය.

ස්ත්‍රී ලිඛිතික මල [නා.] ඒක
ලිඛිතික පුෂ්ප වර්ගයක නාමය ;
ජායාංගි පුෂ්ප.

ස්ත්‍රී සම්භෝගය [නා.] ස්ත්‍රියක
සමග කරන සංවාසය.

ස්ත්‍රී සොඬ [වි.] ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි
ඇලුණු ; ස්ත්‍රී ලෝලි.

ස්ථගත [වි.] වැසූ ; වසන ලද.

ස්ථපති, ස්ථපති [නා. ප්‍ර.] නළලේ
ඇස් බැමි දෙක අතර පිහිටි
මර්මස්ථානය ; දෙබැම මැද
නිලය.

ස්ථලක (පාරිභා.) [වි.] ගොඩබිම
පිළිබඳ වූ ; ස්ථල විද්‍යාත්මක.

ස්ථලකය (පාරිභා.) [නා.] ස්ථල
පිළිබඳ විද්‍යාව.

ස්ථලජ [වි.] ගොඩබිම උපන් ;
ගොඩබිමෙහි හටගත්.

පදවිය ; තනතුර.- ඇ. සිටීම ;
නැවතීම ; ස්ථිතිය.

ස්ථලය [නා.] අ. ගොඩබිම ;
ගොඩැල්ල ; ජලය රහිත භූමි
ප්‍රදේශය.- ආ. සමතලා
ප්‍රදේශය ; පැතිර ගිය තලා
ප්‍රදේශය ; සමතලාව.- ඇ.
(පාරිභා.) පථය පිහිටි ස්ථානය,
ප්‍රදේශය.

ස්ථානාන්තරණය (පාරිභා.) [නා.]
තැනකින් තැනකට යාම ;
අවයවයක ක්‍රියාකාරීත්වය
අනෙකට මාරු වීම.

ස්ථානාන්තරය [නා.] තනතුර ;
ධූරය ; පදවිය.

ස්ථල විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
යම්කිසි විශේෂ තැනක
පිහිටීමේ ස්වභාවය හැදෑරීම.

ස්ථානාපන්නිය (පාරිභා.) [නා.]
ප්‍රතිස්ථාපනය ; ආදේශය.

ස්ථවිර [නා. ප්‍ර.] උපසම්පදාවෙන්
දස වසරක් ගත කර ඇති
හික්ෂුව ; වැඩිමහලු හික්ෂුව.

ස්ථානාර්භය [නා.] ස්ථානයට
සුදුසු වුව ; තැනට යෝග්‍ය
දෙය.

ස්ථවිරවාදය [නා.] සංගායනාවල
දී සකස් කරන ලද ථේරවාද
ත්‍රිපිටක බුද්ධ ධර්මය ;
ථේරවාදය.

ස්ථානික (පාරිභා.) [වි.] ස්ථානය
හා සම්බන්ධ ; තැනට අයත්
වූ.

ස්ථවිරිය, ස්ථවිරී [නා.] වැඩිමහලු
හික්ෂුණිය ; උපසපන් වී දස
වසරක් කල් ගිය හික්ෂුණිය.

ස්ථානික බදු කුලිය [නා.]
ගොඩනැගිලි ආදිය ඉදි කිරීම
සඳහා වෙන් කර ඇති බිම්
වෙනුවෙන් අය කරන බද්ද.

ස්ථානගත [වි.] තැනට අයිති ;
ස්ථානය කරා පැමිණි.

ස්ථානීය [වි.] තැනකට අයත් ;
තැනකට සීමා වූ.

ස්ථාන මාරුව [නා.] අ. රාජකාරි
සඳහා වෙනත් තැනකට
යැවීම.- ආ. (පාරිභා.) නියමිත
තැනින් වෙනත් තැනකට
වෙනස් වීම.

ස්ථානීය අගය (පාරිභා.) [නා.]
එකස්ථාන දශස්ථාන ආදී වූ
ස්ථානගත වටිනාකම.

ස්ථානය [නා.] අ. තැන ; ඉඩම ;
පිහිටීම ; අවකාශය.- ආ. ධූරය ;

ස්ථානීය නික්ෂේපණය (පාරිභා.)
[නා.] එක් ශරීර ස්ථානයකට
පමණක් සීමා වූ බල සහිත
බෙහෙත් විදීම.

ස්ථානීය නිර්වින්දනය (පාරිභා.)
[නා.] සිරුරෙහි යම් තැනකට

හෝ පෙදෙසකට පමණක් සීමා වූ නිර්වින්දනය.

ස්ථානීය වේලාව (පාරිභා.) [නා.] යම්කිසි ප්‍රදේශයකට සුර්යයා මුදුන් වීම අනුව ගණන් ගන්නා වේලාව.

ස්ථානීය ශක්තිය (පරිභා.) [නා.] ශක්‍ය ශක්තිය ; ස්ථිතිජ ශක්තිය.

ස්ථානීය සුළං (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] ප්‍රදේශීය සුළං.

ස්ථානෝචිත [ස්ථාන+උචිත] [වි.] තැනට සුදුසු ; ස්ථානයට උචිත.

ස්ථානෝචිත ප්‍රඥාව [නා.] තැනට සුදුසු නුවණ ; අවස්ථානුකූලව කටයුතු කිරීමේ ඥානය.

ස්ථාපන [වි.] යමක් පිහිටුවාලූ ; මූලාරම්භක.

ස්ථාපනය [නා.] තැබීම ; තැන්පත් කිරීම ; පිහිටුවීම ; තහවුරුව.

ස්ථාපිත [වි.] තබන ලද ; පිහිටුවන ලද ; තහවුරු වූ.

ස්ථාපිතය (පාරිභා.) [නා.] පිහිටීම.

ස්ථාම [නා. ප්‍ර.] බලය ; ශක්තිය ; ධෛර්යය ; සමර්ථභාවය.

ස්ථායී [වි.] වෙනස් නොවී පවත්නා වූ ; ස්ථිර ව පිහිටියා වූ.- [නා.ප්‍ර.] අ. කාම‍්‍ය රස නිෂ්පත්තියට හේතුවන භාව ; ස්ථායී භාව.- ආ. ගීතයක මුල් කොටස.

ස්ථායීකක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] වෙනස් නොවී පවත්නා කක්ෂය.

ස්ථායීකරණය (පාරිභා.) [නා.] අ. (ආර්ථි.) වෙනස් නොවන තත්ත්වයකට පත් කිරීම ; ස්ථිර කිරීම.- ආ. තහවුරු කිරීම ; ප්‍රදේශයක වෘක්ෂලතාදිය හා දේශගුණික ආදී බාහිර තත්ත්ව අතර සමතුලිතතාවක් ඇති වීම.

ස්ථායීතාව [නා.] ස්ථිරබව ; සමතුලිතතාව ආපසු ලබා ගැනීමේ පුළුවන්කම.

ස්ථායී සංයෝගය (පාරිභා.) [නා.] ස්ථිර සංයෝගය ; වෙනස් නොවන සංයෝගය.

ස්ථායී සමතුලිතතාව (පාරිභා.) [නා.] ස්වල්ප විස්ථාපනයක දී වස්තුවක විභව ශක්තිය වැඩිවන සුලු සමතුලිතතාව.

ස්ථාලිය [නා.] අ. තැටිය ; තලිය.- ආ. ආසව පෙරීම සඳහා ගන්නා භාජනය.

ස්ථාවර [වි.] ස්ථිර ; නොසෙල්වෙන ; වෙනස් නොවන ; අවල.

ස්ථාවර අණපනත් [නා.ප්‍ර.] පාර්ලිමේන්තු කටයුතු පාලනය වන විධිමත් නීති මාලාව.

ස්ථාවර තැන්පතු (පාරිභා.) [නා.] යම් කාල සීමාවක් සම්පූර්ණ වනතුරු ආපසු නෙගැනීමට

ගිවිස ගෙන, වැඩි පොලී ප්‍රතිශතයක් අපේක්ෂාවෙන් බැංකුවක තැන්පත් කරන මුදල.

ස්ථාවර දේපළ [නා. ප්‍ර.] ඉඩකඩම් ගේ-දොර ආදී නිශ්චල දේපළ.

ස්ථාවර නියෝග [නා.ප්‍ර.] පාර්ලිමේන්තුවේ වැඩ කටයුතු කර ගෙන යෑම පිළිබඳ වූ සම්මත නීති පද්ධතිය.

ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනය [නා.] කිසියම් ව්‍යාපාරයකට අයත් ඉඩකඩම් ගොඩනැගිලි යන්ත්‍ර සූත්‍ර ආදී වූ කල් පවත්නා දේ.

ස්ථාවර මූලධනය (පාරිභා.) [නා.] යම් ව්‍යාපාරයක යන්ත්‍රෝපකරණ ආදිය වෙනුවෙන් ආයෝජනය කරන මුදල.

ස්ථාවරය [නා.] අ. නොසෙල්වෙන හෝ නොවෙනස් වන වස්තුව.- ආ. නොවෙනස් වන ගතිය හෝ ස්වභාවය ; අවලබව.

ස්ථාවර රීති [නා.ප්‍ර.] පාර්ලිමේන්තුවේ වැඩ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරන සාම්ප්‍රදායික රීති.

ස්ථාවර වත්කම් (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා යොදවන එහෙත් ව්‍යාපාරයකින් ආදායම් ලබා ගැනීම සඳහා කාලයක් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා වත්කම්.

ස්ථාවර වියදම් (පාරිභා.) [නා. ප්‍ර.] ව්‍යාපාරයක නිෂ්පාදනය අනුව වෙනස් නොවන සේවක වැටුප්, ගෙවල් කුලී ආදී ස්ථාවර වියදම්.

ස්ථාවර සැපයුම (පාරිභා.) [නා.] අවසරානුරූප ව වෙනස් නොවී දිගට ම පවත්වනු ලබන සැපයුම ; ස්ථිර සැපයුම.

ස්ථාවර හමුදාව (පාරිභා.) [නා.] ස්ථිර හමුදාව.

ස්ථිති සර්ෂණාව, 'සර්ෂණය (පාරිභා.) [නා.] සමතුලිතතා අවස්ථාවේ පවත්නා (විද්‍යුත්) බලයන්ගේ ගැටීම.

ස්ථිතික [වි.] නිශ්චලව පවත්නා ස්වභාවය ඇති ; එක තැන පිහිටි ; එක තැන රැඳුණු.

ස්ථිතික ආර්ථික ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.] වෙනස් නොවන ආර්ථික ක්‍රමය ; ස්ථාවර තත්ත්වයේ රැඳී පවත්නා ආර්ථික ක්‍රමය.

ස්ථිතික ක්‍රියාවලිය (පාරිභා.) [නා.] ඉබේ සිදුවන ක්‍රියාවලිය ; ස්වාභාවික ක්‍රියාදාමය.

ස්ථිතිකය [නා.] වලනය නොවන වස්තූන් එබඳු අනෙක් වස්තුවක් මත යොදන ප්‍රත්‍යාබල හා වික්‍රියා පිළිබඳ යන්ත්‍ර විද්‍යාව.

ස්ථිතික විද්‍යනය (පාරිභා.) [නා.] අඩුවැඩි නොවන විදුලිය ; ස්ථිති විදුලිය ; ස්ථිතික විද්‍යුත් බලය.

ස්වීතික විද්‍යුත් නිවාරණය

(පාරිභා.) [නා.] බාහිර විද්‍යුත් ක්ෂේත්‍රවල බලපැවැත්වීමෙන් උපකරණ මෙවලම් ආදිය ආරක්ෂා කර ගැනීමට ඒවා වටකර තබන ලෝහමය ඵලකයක් හෝ ආරක්ෂකයක්.

ස්වීතික විශ්ලේෂණය (පාරිභා.)

[නා.] ජනගහණය පිළිබඳ සංඛ්‍යා විස්තරාත්මක අනුමාන විනිශ්චයකට පත් කිරීමේ දී භාවිත කෙරෙන ශිල්පීය ක්‍රම සමූහය.

ස්වීතික සමතුලිතතාව (පාරිභා.)

[නා.] සංඛ්‍යා විස්තරාත්මක අනුමාන නිශ්චයක දී ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන (ආර්ථික) සමබරතාව.

ස්ථිරත්වය [නා.] නිරව ; නොසෙල්වෙන ගතිය ; ස්ථිර ස්වභාවය.

ස්ථිර දත් [නා. ප්‍ර.] කිරි දත් හැළී යාමෙන් පසු එන දත් ; සුහුඹුල් දත්.

ස්ථිර නීතිය [නා.] යම් රටක සංස්ථාවක විධායක කටයුතු සඳහා පොදුවේ පවත්නා නීතිය.

ස්ථිර පටකය (පාරිභා.) [නා.] සෛල ප්ලාස්මය හා න්‍යෂ්ටිය ද විනාශ වූ සෛලයන් ඇති පටකය.

ස්ථිර ප්‍රතික්ෂේපය (පාරිභා.) [නා.]

මාරු කිරීම සඳහා බැංකුවට ඉදිරිපත් කළ වෙක්පත් එය නිකුත් කළ අයගේ ගිණුමේ මුදල් නැති වූ විට මුදල් නොගෙවා ආපසු හරවා එවීම.

ස්ථිර ප්‍රතිඥාව (පාරිභා.) [නා.]

ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධ ව ඇති කරගනු ලබන වෙනස් කළ නොහැකි පොරොන්දුව ; ස්ථාවර පොරොන්දුව.

ස්ථිර බිත්දුව (පාරිභා.) [නා.]

උෂ්ණත්ව පරිමාණයක් තීරණය කිරීමට භාවිත කරන සම්මත උෂ්ණත්වය ; අවල ස්ථානය.

ස්ථිර මූල්‍ය වත්කම (පාරිභා.) [නා.]

යම්කිසි ව්‍යාපාරයක් සඳහා ස්ථිර වශයෙන් මුදලින් යොදනු ලබන වත්කම.

ස්ථිර රාශි [නා.ප්‍ර.] ස්ථිර ගුණ ගෙන

දෙන වෘෂ්ඨ, සිංහ, වෘශ්චික, කුම්භ යන රාශි.

ස්ථිර ලේකම් [නා.ප්‍ර.] රාජ්‍ය

අමාත්‍යාංශයක ප්‍රධාන ලේකම්වරයා.

ස්ථිර වත්කම [නා.] යමකු සතු

ඉඩම් ගොඩනැගිලි ආදී නිත්‍ය දේපළ හා එහි වටිනාකම.

ස්ථිර වායුව (පාරිභා.) [නා.]

පීඩනයෙන් පමණක් ද්‍රව කළ නොහැකි වායුව.

ස්ථිර සමානුපාතය (පාරිභා.) [නා.] සෑම රසායනික සංයෝගයක ම ස්ථිර අනුපාතයකින් සංයෝජනයට හේතු වූ මූලද්‍රව්‍ය ඇති බව පෙන්වන නියමය ; ස්ථිර සමානුපාත නියමය.

ස්ථිරසාර [වි.] ඉතා ස්ථිර ; නොසැලෙන ; අවල ; ශක්තිමත්.

ස්ථිර හමුදාව [නා.] නිත්‍ය බලකාය ; තාවකාලික නොවූ යුද්ධ හමුදාව.

ස්ථිරාධිෂ්ඨානය [ස්ථිර + අධිෂ්ඨානය] [නා.] වෙනස් නොවන තීරණය ; නිශ්චිත තීරණය.

ස්ථුණය (පාරිභා.) [නා.] උසස් ශාකවල කඳෙන් මුලෙන් ස්නාල පටක සහිත කේන්ද්‍රික කොටස.

ස්ථුල [වි.] අ. මහත ; තරබාරු ; තර ; පුෂ්ටිමත්.- ආ. නොසිසුම්.

ස්ථුල ජන්මාණුව (පාරිභා.) [නා.] මහත් වූ හිසක් ඇති ප්‍රජනක සෛලය.

ස්ථුල දන්තුරිත (පාරිභා.) [වි.] පළල් ශාක පත්‍රයක දත් වැනි රැළි සහිත වාටිය හෙවත් පත්‍ර දාරය ඇති.

ස්ථුල න්‍යෂ්ටිය (පාරිභා.) [නා.] සෛලයක් තුළ පවත්නා කේන්ද්‍රික ප්‍රධාන මහා අවයවය.

ස්ථුල වෘක්කිකාව (පාරිභා.) [නා.] චක්‍රගව්‍රත කාර්යය ඉටු කිරීම සඳහා ආපෘෂ්ඨවංශීන් හා සෙසු පහත් සතුන් සතු බහිසුවී නාලිකාව.

ස්ථුලා [නා.] සමේ පිහිටි සිව් සතෙන් ඇතුළතින්ම ඇති අවසාන සිවිය.

ස්ථුලාන්ත්‍රය [ස්ථුල+අන්ත්‍රය] [නා.] ආහාර මාර්ගයේ ක්ෂුද්‍රාන්තයේ සිට ගුදය දක්වා විහිදෙන නාලය ; මහ බඩවැල.

ස්ථෙර්සය [නා.] අ. තහවුරුවීම ; ස්ථාවර වීම ; ස්ථිරත්වය.- ආ. නිශ්චල බව.

ස්නසා අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] ස්නායු සෛලයක ආවේගය ගෙන යන ප්‍රසරය.

ස්නසා අර්දනය (පාරිභා.) [නා.] ස්නායුක මාර්ගය ඵල්ලෙහි වරින්වර හදිසියේ ඇති වන අධික වේදනාව.

ස්නසාදාහය (පාරිභා.) [නා.] ස්නායුක ප්‍රදාහය.

ස්නසාලේෂය (පාරිභා.) [නා.] මොළයේ හා සුසුම්නාවේ පිහිටි ආධාරක පටක ; ස්නායු ශ්ලේෂය.

ස්නසාව (පාරිභා.) [නා.] ස්නායු සෛලය ; නියුරෝනය ; ස්නායු පද්ධතියේ කුඩා ක්‍රියාකාරී ඒකකයක්.

ස්නානය [නා.] ජලස්නානය ;
නැම.

ස්නායු කෙඳි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර. බහු.]
ස්නායු ආවේග හෙවත් පණිවුඩ
එහා මෙහා ගෙන යන සියුම්
කෙඳි.

ස්නායු කෙඳිත්ත (පාරිභා.) [නා.]
සෛල ප්‍රසර තුළ ඇති සියුම්
කෙඳි.

ස්නායු ජාලය (පාරිභා.) [නා.]
දැලක් හෝ එකට බැඳී ඇති
ස්නායු සමූහය.

ස්නායුතය (පාරිභා.) [නා.]
අවයවයකට ස්නායු බෙදියාම.

ස්නායු පදානය (පාරිභා.) [නා.]
අවයවකට ස්නායු බෙදියාම.

ස්නායු පද්ධතිය [නා.]
සත්ත්වයකුගේ ශරීරයෙහි
තිබෙන ස්නායු ද ගැංග්ලියම් ද
ස්නායු කෙළවරවල් ද යන
සියල්ලේ සමස්තය.

ස්නායු ප්‍රකානය (පාරිභා.) [නා.]
දැලක් මෙන් එකට බැඳී ඇති
ස්නායු සමූහය.

ස්නායුව (පාරිභා.) [නා.] ශරීරයේ
අවයවයක් හෝ කොටසක් හෝ
කරා දිවෙන මධ්‍යම ස්නායු
පද්ධතියේ ශාඛාවක්.

ස්නායු ශ්ලේෂය (පාරිභා.) [නා.]
මොළයේ හා සුසුම්නාවේ
තිබෙන ආධාරක පටක.

ස්නිග්ධ [වි.] අ. රුක්ෂ නොවූ,
රළු නොවූ ; මුදු ; මොළොක් ;
සිනිඳු .- ආ. ස්නේහයෙන් යුත්
ප්‍රේමණීය ; මිත්‍ර.

ස්නේහකය (පාරිභා.) [නා.]
ඝර්ෂණය අඩු කිරීමට භාවිත
කරන ග්‍රීස්, තෙල් වැනි ලිහිස්සි
ද්‍රව්‍ය.

ස්නේහකර [වි.] ඇලුම් කටයුතු
වූ ; ප්‍රේමණීය වූ.

ස්නේහකර්ම [නා.ප්‍ර.] සිරුරේ තෙල්
ගැල්වීම ; තෙල් ගැල්වීමෙන්
කෙරෙන වෛද්‍ය ප්‍රතිකාරය.

ස්නේහන ක්‍රමය (පාරිභා.) [නා.]
ස්නේහක (තෙල්) යෙදීමේ
ක්‍රමය.

ස්නේහන පුඩුව [නා.] යන්ත්‍ර
සූත්‍රවලට තෙල් ගැසීම සඳහා
යොදා ඇති පුඩුව.

ස්නේහනය [නා.] අ. ස්නේහ
දැක්වීම ; ආදරය කිරීම .- ආ.
ඇඟෙහි තෙල් ගැල්වීම.- ඇ.
මෘදු කිරීම ; සිනිඳු කිරීම.- ඇ.
ඝර්ෂණය අඩු කිරීම සඳහා ග්‍රීස්,
තෙල් ආදිය යෙදීම.

ස්නේහපුටපාකය [නා.] තෙල්
බඳුනක ලා රත් කිරීම ;
කැකැරීම.

ස්නේහප්‍රහරණය [නා.] ආදරය
පළ කිරීමට සෙමින් පහරදීම ;
ප්‍රේම තාඩනය.

ස්තේහ බීජ [නා. ප්‍ර.] තල තෙල්.

ස්තේහය [නා.] අ. ආදරය -
ප්‍රේමය .- ආ. තෙලය ;
තෙලම .- ඇ. තෙල් ගැල්වීම.

ස්තේහ වස්ති [නා.ප්‍ර.] අ. තෙලෙන්
කරන වස්තිය.- ආ. මාදු
වස්තිය ; වස්ති කරන ලද දැයින්
ශරීරයට හානි නොකරන
වස්තිය.

ස්තේහ විභ්‍රමය [නා.] නියමිත
විධියට අනුකූල නොවූ ස්තේහ
පානය.

ස්තේහ ව්‍යාපත් [නා.ප්‍ර.] ස්තේහ
පානයෙන් සිදු වන පීඩා.

ස්තේහික [වි.] අ. තණ්හාවෙන්
ඇලුණු ; ආශාවෙන් යුක්ත.- ආ.
ප්‍රේමවත්ත.

ස්තේහිකයා [නා.] ප්‍රේමවත්තයා.

ස්තේහි [වි.] ස්තේහයෙන් යුක්ත ;
මිත්‍ර ; ආදරවත්ත.

ස්තේහික [වි.] රළු ස්වභාවය
නැති කරන ; සිනිඳු කරන.

ස්පගෙටි පණුවා [නා.] දිග සිහින්
ශරීරයක් ඇති කුඩා පණු
වර්ගය.

ස්පන්ජය, ස්පංජය [නා.]
පොරිපෙරා වර්ග මිය ගොස්
ඉතිරි වන මෘදු දේහ රාමුව ;
මූදු හත්ත.

ස්පන්දක (පාරිභා.) [වි.]

ස්පන්දනය ඇති කරන්නා වූ.

ස්පන්දකය (පාරිභා.) [නා.]
ස්පන්දනය ඇති කරන
උපකරණය.

ස්පන්දනය [නා.] අ. මදක් වංචල
වීම ; පොපිසීම.- ආ. ගැස්ම ;
නාඩි වැටීම.

ස්පන්දය [නා.] (භෞති.) ධ්වනි
තරංග දෙකක තීව්‍රතාව පිළිබඳ
උස්වීම හා පහත් වීම.

ස්පන්දි ධාරාව [නා.] (පාරිභා.)
ආවර්තිත ව තීව්‍රතාව වෙනස්
වන එහෙත් දිශාව වෙනස්
නොවන විද්‍යුත් ධාරාව.

ස්පමගෝනිය (පරිභා.) [නා.]
පුමණු සෑදෙන (බෝතලයක
හැඩයෙන් යුත්) අවයවය ;
පුමණුධානිය.

ස්පමැටිය (පාරිභා.) [නා.] (උද්භි.)
රතු වත් අල්ගේවල ඡායා
රෝමය වෙතට ජලය මගින්
ගෙන යනු ලබන්නා වූ අවල
පුං ජන්මාණුව.

ස්පයිරකල් [නා. ප්‍ර.] කෘමි ගණයට
අයත් සතුන්ගේ ද ඇතැම්
ඇඳැක්නීඩාවන්ගේ ද
ශ්වසනෝන්ද්‍රිය පද්ධතියෙහි
පෘෂ්ටයේ පිහිටි කුහරයක්.

ස්පයිරිලම් මයින්ස් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ස්පයිරිල්ලා ගණයට
අයත් ක්ෂුද්‍රාණුවක්.

ස්පයිරිල්ලා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] දැර
සහිත හැඩයෙන් යුත් රෝග
බීජයක්.

ස්පයිරෝකිටය (පරිභා.) [නා.]
ස්පයිරෝකිටා ගණයට අයත්
ඕනෑම ජීවාණු විශේෂයක්.

ස්පරාක්කය [නා.ප්‍ර.] රන් රිදී
වැඩකරුවන් පාවිච්චි කරන
කිණිහිරයක් වැනි උපකරණයක්.

ස්පර්ධාව [නා.] අ. නින්දාව ;
අපහාසය ; හෙළා දැකීම ;
අවඥාව.- ආ. තරගයට
ඉදිරිපත් වීම ; අභියෝගය ;
ආත්මෝත්කර්ෂණය.

ස්පර්ශක [වි.] අ. එකිනෙකා හා
ගැවීමෙන් ඇති වන සංවේදය
හා සම්බන්ධ.- ආ. (පාරිභා.)
චක්‍රයක ගැවෙන්නේ වුව ද
පේදනය නොවන.

ස්පර්ශක උත්තේජය [නා.] ගැටීම
නිසා ප්‍රබෝධයට පැමිණෙන
උපේන්ද්‍රිය.

ස්පර්ශකය [නා.] අ. එක්
ලක්ෂ්‍යයක දී පමණක් චක්‍රයක්
ස්පර්ශ කරන සරල රේඛාව.-
ආ. විද්‍යුත් චුම්බක තරංග ලබා
ගැනීම හා සම්ප්‍රේෂණය සඳහා
යොදා ගනු ලබන සන්නායක
පද්ධතිය හෝ ගුවන් කම්බිය.-

ඇ. බොහෝ
ආත්‍යොපෝඩාවන්ගේ නිස්
මුද්‍රනෙහි පිහිටි උපාංගයක්.- ඇ.
මෝටර් රථ ඇන්ජමක විදුලි
පැට්ටරෝල් පොම්පයේ ඇති
කොටසක්.

ස්පර්ශක රේඛාව [නා.] චක්‍රයක
වාපයෙහි ඇති එක් ලක්ෂ්‍යයක
ගැවී යන ලෙස ඇඳි රේඛාව.

ස්පර්ශජ ගුප්ත බලය [නා.] ඇතැම්
ශරීර කොටස් උපයෝගී කරගෙන
මන්ත්‍ර බලයෙන් කෙනකුත් වශී
කිරීමට ඇතැයි විශ්වාස කරනු
ලබන බලය.

ස්පර්ශජරෝග [නා.ප්‍ර.] රෝගියකුගේ
සිරුර ස්පර්ශයෙන් හෝ ඔහු
භාවිත දෑ ඇසුරින් බෝවන
රෝග.

ස්පර්ශනය [නා.] අ. ශරීරයෙහි
කවර හෝ ස්ථානයක් වෙනත්
වස්තුවක ගැටීම.- ආ. වස්තු
දෙකක් එකට ගැටීම.- ඇ. රෝග
නිදාන පරීක්ෂා සඳහා ශරීරයේ
අදාළ තැන් අල්ලා බැලීම.

ස්පර්ශ පරිවර්තකය (පාරිභා.)
[නා.] සල්ෆියුරික් අම්ලය
නිපදවීමේ දී භාවිත කරනු ලබන
උපකරණය.

ස්පර්ශය [නා.] අ. ඇස, කන, දිව,
නාසය, ශරීරය, සිත යන
ආයතන සයේ ආලම්බනයක්
ගැටීම නිසා ඇතිවන
සම්බන්ධතාව ; යම් වස්තුවක්

තවත් වස්තුවක් හා පරතරයක් ඇති නොවන පරිදි සම්බන්ධ වීම.- ආ. පසිඳුරන් කිසියම් වස්තුවක් සමඟ ගැටීමේ දී ඇතිවන සම්බන්ධය.

ස්පර්ශ ලක්ෂ්‍යය [නා.] චක්‍රයක වාපයේ ගැටී යන ලෙස අඳිනු ලබන සරල රේඛාවකින් කැපී යන ස්ථානය ; වෘත්ත පරිධිය සමඟ සරල රේඛාවක් ගැටෙන ලක්ෂ්‍යය.

ස්පර්ශ විපරීතතාව [නා.] ආග්නේය පාෂාණ ස්කන්ධයක ආක්‍රාන්තිය නිසා සිදුවන විපර්යාසය.

ස්පර්ශ සංසිට්ටනය [නා.] ඇස, කණ, දිව, නාසය, ශරීරය යන පසිඳුරන් සමඟ ඒවාට අදාළ රූප, ශබ්ද, රස, ගන්ධ, ස්පර්ශ යන ආලම්බනය හෙවත් අරමුණු ගැටීම හෙවත් එක්වීම.

ස්පර්ශසාර්වසරණය [නා.] කයෙහි යමක් ගැටුණු විට හෝ තැවරුණු විට ජීවියකු දක්වන ප්‍රතිචාරය.

ස්පර්ශා [නා.ප්‍ර.]ස්පර්ශය දෙන්නී ; ස්පර්ශය ගෙන දෙන ස්ත්‍රිය.

ස්පර්ශාංග අපවර්තනය [නා.] (උද්භි.) ශාකයක මූලකට ගල් වැනි දැඩි දෙයක් හසු වූ විට ඒ බාධා මගහරිමින් වෙන අතකට නැමී යෑම.

ස්පර්ශාංග උපවර්තනය [නා.] උඩට විහිදෙන උද්භිදාංගය එල්ලගත හැකි දෙයකට හැරී යාම.

ස්පර්ශානිශ්චය [නා.] කිසියම් වස්තුවක හැඩය ස්පර්ශයෙන් දැන ගැනීමේ පුළුවන්කම නැති වීම.

ස්පර්ශාවර්තනය [නා.] අ. උත්තේජනයක් සඳහා ජීවියකු දක්වන ප්‍රතිචාරය.- ආ. ස්පර්ශය ලද උත්තේජනය දෙසට උද්භිදයක් ක්‍රමයෙන් වැඩීම.

ස්පර්ශාහාරය [නා.] (අභි.) සුබ දුක්ඛ ආදී ත්‍රිවිධ වේදනාවන්ට ප්‍රත්‍යය වන්න.

ස්පර්ශේන්ද්‍රිය [නා.] අ. ශරීරයට ස්පර්ශය ලබාදෙන අවයවය ; ස්නායු පද්ධතිය.- ආ. පුරුෂ නිමිත්ත හෝ ස්ත්‍රී නිමිත්ත.

ස්පර්ශොන්මුඛය (පාරිභා.) [නා.] අ. චක්‍ර රේඛාවක් අනන්තය කරා ළඟා වන විට එහි සීමාවෙහි දී එම චක්‍ර රේඛාවෙන් ස්පර්ශවන රේඛාව.- ආ. කකුලේ අස්ථි සමඟ සන්ධානය වන සේ ඇස්වටයේ පිහිටි අස්ථියක්.

ස්පෂ්ට [වි.] පැහැදිලි ලෙස පෙනෙන්නා වූ ; අවබෝධවන්නා වූ.

ස්පාකින් ප්ලග් [නා.ප්‍ර.] ඇත්ජමක ස්ථෝමක මිශ්‍රණයට ගිනි

ඇවිලීම සඳහා ඉන්ලට් වැල්වය මුදුනට යොදනු ලබන ඇබයකට තරමක් සමාන උපකරණයක්.	පද්ධතියෙහි හා ස්වසන පද්ධතිවල ඇති වන පරජීවී බැක්ටීරියාවක්.
ස්පාටා [නා.ප්‍ර.] ක්‍රි. පූ. 9 වන ශත වර්ෂයේ පමණ ශ්‍රීසියේ පැවැති බව කියන අති බලවත් රාජ්‍යයක්.	ස්පිරෝකිටයා [නා.] (සත්ත්ව.) සර්පිලාකාරව දඟර වැටුණු කෙඳි වැනි බැක්ටීරියාව.
ස්පැතික් යපස් [නා.ප්‍ර.] ස්පැතික් යකඩ ලබාගැනීම සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන ඉල්ලම් මිශ්‍ර පස් වර්ගය.	ස්පුටසාදී [නා.ප්‍ර.] ආයුෂ කාලය සෙවීමට භාවිත කරන ජ්‍යෝතිෂ ගණිත ක්‍රමයක්.
ස්පැරෝමිටරය [නා.] රේඛීය ප්‍රසාරණ සංගුණක ආදී කුඩා විපර්යාස මැනීමට භාවිත කරනු ලබන විශේෂ මානනයක්.	ස්පුරුව [නා.] 'බී' කාණ්ඩයේ විටමින් හීනතාව නිසා ඇතිවන රෝගයක්.
ස්පිකා [නා.ප්‍ර.] තාරකාවක නාමය.	ස්පාශ්‍ය [වි] අතට දැනෙන ; ස්පර්ශ කළ හැකි.
ස්පිගේලියස් [නා.ප්‍ර.] (සත්ත්ව.) පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ අක්මාවෙහි පිහිටි කුඩා සපුච්ඡ බණ්ඩිකාව.	ස්පාශ්‍ය වත්කම් [නා.ප්‍ර.] ව්‍යාපාරයක් සතු භාණ්ඩ උපකරණ වැනි නිශ්චිත වටිනාකම් ඇති දේ.
ස්පිරිට් ලෙවලය [නා.] තිරස් බව දැනගැනීමට අඩ වශයෙන් ස්පිරිට් පිර වූ වීදුරු නළය.	ස්පෘෂ්ට [නා.ප්‍ර.] උච්චාරණ අවයව හා සම්පූර්ණ ස්පර්ශය ඇති ව ගැනෙන ය ර ල ව ෂ ශ ස හ හැර අන් ව්‍යංජන ශබ්ද.
ස්පිරික්කු [නා.ප්‍ර.] යම් ද්‍රව්‍යයකින් පෙරාගන්නා මද්‍යසාරය.	ස්පාහණිය [වි.] අ. රුවි කටයුතු.-ආ. පැසසිය යුතු.
ස්පිරිලය (පාරිභා.) [නා.] සර්පිලාකාරව නැමුණු බැක්ටීරියාවක්.	ස්පෙකියුලම් [නා.ප්‍ර.] ශරීරයේ කුහර පරීක්ෂා කිරීමට භාවිත කරන උපකරණයක්.
ස්පිරුරොයිඩයා (පාරිභා.) [නා.] පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ආහාර ජීර්ණ	ස්පෙකියුලම් ලෝහය [නා.] (රසා.) තඹ සමඟ ටින් මිශ්‍ර ලෝහයක්.
	ස්පෙන්සර් වෙල්ස් [නා.ප්‍ර.] වෛද්‍ය කර්මයෙහි දී භාවිත කරන අඬු

විශේෂයක් ; දරුවා ගේ ගෙලෙහි පෙකණිවැල එහි තිබුණොත් අල්ලා ගැනීමට භාවිත කරන අඬුව.

ස්පෙරෝමිටර් [නා.ප්‍ර.]

ගෝලමානය තුනී තහඩුවක සතකම හෝ ගෝලීය පෘෂ්ඨයක වක්‍රතා අරය මැනීමට ගන්නා මිනුම් උපකරණයක්.

ස්පොන්ජය (පාරිභා.) [නා.] පොරිපාරි වංශයට අයත් ජලජ සත්ත්වයෙක්.

ස්පොන්ජින් [නා.ප්‍ර.] ඉස්පන්ජියන්ගේ කංකාලවල තිබෙන කොරොස් තන්තු.

ස්පොන්ජ් [නා.ප්‍ර.] අ. (වතුර උරාගන්නා) මුදු හත්ත ; ඉස්පංචිය.- ආ. වතුර බි ගන්නා කෘතිමව සකස් කරන ලද්ද.

ස්පොරෝකාපය (පාරිභා.) [නා.] බීජාණු හටගැනෙන බහුසෛලීය අවයවය ; බීජාණු ඵලය.

ස්පෝතකනය (පාරිභා.) [නා.] කෝෂයක් හෙවත් පැසක් ආකාර වූ නිර්මාණය ; කෝෂ රාශියක් එකතුවීමෙන් සෑදුණු නිර්මාණය.

ස්පෝරය (පාරිභා.) [නා.] කලලයක් අන්තර්ගත නැති ක්ෂුද්‍ර ප්‍රජනක සෛලයක්.

ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය [නා.] අ. ස්පර්ශ කටයුතු දෙය.- ආ. පංච කාමයන්ගෙන් එකක්.- අ.

ස්පර්ශ කළ හැකි පෘථිවි තේජස් වායු ධාතු.

ස්ප්‍රිතු ශාන්තු [නා.ප්‍ර.] ක්‍රිස්තියානි ආගමේ දැක්වෙන ශුද්ධෝත්තමයා.

ස්ප්‍රෙන්ජල් පොම්පය (පාරිභා.) [නා.] නළයක් තුළ රසදිය බිත්දු අතරේ වායුව හිර කිරීමෙන් නිර්ගමනය කරන වායු යන්ත්‍රයක්.

ස්ප්‍රොකට් රෝදය [නා.] දම්වැලකින් ක්‍රියා කරවීමට භාවිත කරන දැති සහිත රෝදයක්.

ස්ථටනය (පාරිභා.) [නා.] කැට බවට පත්වීම ; ද්‍රාවණයකින් ස්ථවික සෑදීම ; ස්ථවිකීකරණය.

ස්ථටය [නා.] නයි පෙණය.

ස්ථවික [වි.] කිසියම් නිත්‍ය රටාවකට අනුව පරමාණු පිහිටීමෙන් සෑදුණු ; පළිඟු ආකාර.- [නා.ප්‍ර.] කිසියම් නිත්‍ය රටාවකට අනුව පරමාණු පිහිටීමෙන් සෑදුණු වස්තුවක් ; කැටය ; පළිඟුව.

ස්ථවික අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] ස්ථවිකයක දෛශික ගුණාංග සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනෙන තොරතුරු ලබාගන්නා ආකාරය දක්වන අක්ෂය.

ස්ථවික අනාවරකය (පාරිභා.) [නා.] එක් දිශාවකට පමණක් සන්නයනය කිරීමේ ගුණයෙන්

යුක්ත ස්ඵටිකයක් ; ස්ඵටික සෘජුකාරකය.	ස්ඵටික ලවණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] කැට බවට පත් වූ ලුණු.
ස්ඵටික ඇන්ටිමනි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] නිලට හුරු සුදු ලෝහ මූලද්‍රව්‍යයක්.	ස්ඵටික ව්‍යුහය (පාරිභා.) [නා.] ස්ඵටිකයක නිර්මිතය ; පළිඟුවක් සෑදී ඇති ආකාරය.
ස්ඵටික කාවය (පාරිභා.) [නා.] ඇසේ තාරා මණ්ඩලය පිටුපස පිහිටි පාරදෘශ්‍ය පටකය හෙවත් විනිවිද පෙනෙන කාවය.	ස්ඵටික ශාස්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.] පළිඟුවක හෙවත් ස්ඵටිකයක ජ්‍යාමිතික විස්තරය, ව්‍යුහය, හැඩය හා ගුණ පිළිබඳ ව උගන්වන විද්‍යාව.
ස්ඵටික ග්‍රෙට්ම (පාරිභා.) [නා.] වර්ණ වෙන් කෙරෙන ස්ඵටිකය ; වර්ණ-විග්‍රාහික ස්ඵටිකය.	ස්ඵටික සෛලය (පාරිභා.) [නා.] ඇතැම් දෘෂ්ටි සෛලවල අග ඇති ස්ඵටිකරූපී කේතුව ස්‍රාවය කරන සෛලයක්.
ස්ඵටික ජලය (පාරිභා.) [නා.] සජල සංයෝගවල පවතින ජලය ; ස්ඵටිකවල සංයෝජනය වී ඇති ජලය.	ස්ඵටිකාභය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රවණය වී නියම ද්‍රාවණයක් සාදන ද්‍රව්‍යයක්.
ස්ඵටිකතාප විද්‍යුතය (පාරිභා.) [නා.] උෂ්ණය යෝග්‍ය ලෙස වෙනස් කළ විට එක ම ස්ඵටිකයේ වෙනත් අංශවල එක විට ඇති වන ධන හා සෘණ විදුලි කැවීම.	ස්ඵටිකාර [නා.ප්‍ර.] ඔෆ්ෆිස් ලුණු වර්ගයක් වන සීනක්කාරම්.
ස්ඵටික නිධිය (පාරිභා.) [නා.] ගසාගෙන අවුත් තැන්පත් වී ඇති තිරුවාණ ආදී සියුම් කැට.	ස්ඵටිකී [වි.] පළිඟුවක හැඩය ඇති ; ස්ඵටිකයක් වැනි.
ස්ඵටික පාෂාණ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පර්වත ලෝදිය සනවීමෙන් සෑදෙන ස්ඵටික අඩංගු පාෂාණ.	ස්ඵටිකීකරණය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රාවණයකින් ස්ඵටික ද්‍රව්‍ය සෑදීම ; කැට සෑදීම.
ස්ඵටික රූපී (පාරිභා.) [වි.] විනිවිද පෙනෙන ; ස්ඵටික ශක්තියෙන් යුක්ත ; පැහැදිලි.	ස්ඵරණය [නා.] අ. පැතිරීම ; පැතිරවීම.- ආ. වෙවිලීම ; ගැස්ම ; ස්පන්දනය.
	ස්ඵාලනය [නා.] සෛලවීම ; පහරදීම ; ඇතිල්ලීම.

ස්ථූට [වි.] අ. පිපුණු ; විකසිත වූ.-
ආ. බිඳුණු ; පිපිරුණු.- අ.
ව්‍යක්ත ; ප්‍රකට ; පැහැදිලි ව
පෙනෙන.

ස්ථූටනය [නා.] පැල්ම ; විවරය ;
ප්‍රසාරණය.

ස්ථූටය [නා.] ග්‍රහයකු සිටින නියම
ස්ථානය.

ස්ථූරණය [නා.] වංචල වීම ;
ස්පන්දනය.

ස්ථූරණ රේඛනය (පාරිභා.) [නා.]
ශරීරයේ නාඪ වැටීම සටහන්
කරන උපකරණය.

ස්ථූරණ ශීර්ෂ මානය (පාරිභා.)
[නා.] ශරීරයේ රුධිර පීඩනය
මනින උපකරණය.

ස්ථූර දීපනය (පාරිභා.) [නා.] සුදු
පොස්පරස් වාතයෙහි
ඔක්සිහවනය වන විට පෙනෙන
කොළ පාටට හුරු දීප්තිය ;
ඇතැම් ද්‍රව්‍යවලට එළිය වැටී
නැවතුණු පසු තිබෙන දීප්තිය ;
තාපය නිකුත් කිරීමෙන් තොර
ව සතුන් විසින් උපදවනු ලබන
එළිය.

ස්ථූරදීප්ත (පාරිභා.) [වි.] තාපයට
ආලෝකයට නැත්නම් විද්‍යුත්
විසර්ජනයට අනාවරණය
කිරීමෙන් පසු උෂ්ණත්වය මිනිය
හැකි නැඟීමක් නැති ව
නොකඩවා ආලෝකය

විමෝචනය කරන ලක්ෂණය
ඇති.

ස්ථූර්ජය [නා.] හෙණය ; ගිගිරුම.

ස්ථූලිංගය [නා.] ගිනි පුපුර.

ස්ථෛව ධමනිය (පාරිභා.) [නා.]
ස්ථෛවයට සම්බන්ධ වූ හෘදය
වස්තුවේ සිට ශරීරය කරා ලේ
ගෙන යන්නා වූ ද වාහිනියක්.

ස්ථෛව ප්‍රත්‍යානය (පාරිභා.) [නා.]
ස්ථෛවයට සම්බන්ධ තන්තු
සමූහයක් හෙවත් තන්තු දැලක්.

ස්ථෛවය (පාරිභා.) [නා.]
කලවයේ පිටිපස ඇති පේශි
අතරෙහි ඇති විශාල ස්නායුව.

ස්ථෝට [නා.ප්‍ර.] අ. මහත් ශබ්දය ;
පුපුරණ හඬ ; පිපුරුම.- ආ.
ශරීරයේ හටගන්නා බිබිලි ;
ගෙඩි.

ස්ථෝටක [වි.] තදින් පුපුරණ ;
පැළෙන.

ස්ථෝටකය [නා.] පුපුරණ ද්‍රව්‍යය ;
පැළෙන දෙය.

ස්ථෝටක යන්ත්‍රණය (පාරිභා.)
[නා.] පුපුරා යන උපක්‍රමය ;
පැළී යන ක්‍රමය.

ස්ථෝටන නළය (පාරිභා.) [නා.]
පිපිරීම ඇති වන නළය ;
පුපුරන නළය.

ස්ථෝටනය [නා.] ශබ්ද නඟමින්
හදිසියේ පුපුරා යාම ; පැළීම ;
පිපිරීම.

ස්ථෝටනිය [නා.] ලී විදීමට භාවිත කරන උපකරණයක් ; බුරුමය.

ස්ථෝටිකාව (පාරිභා.) [නා.] අණ්ඩප කීපයකින් යුක්ත වියළි පැළෙන සුලු ඵලයක නාමය ; පාසි වල බිජාණු සෑදෙන කොටස.

ස්ථෝටි [වි.] පුපුරණ-සුලු ; පැළෙන ගති ඇති.

ස්ථෝටි ඵලය (පාරිභා.) [නා.] වියළි පැළෙන බහු බිජක ඵලය.

ස්මර [නා.ප්‍ර.] අනංගයා.

ස්මරණය [නා.] සිහි කිරීම ; මතක් කිරීම ; මතක්වීම ; සිහිය.

ස්මාරකය [නා.] සිහිවටනය ; සිහිපත් කිරීම සඳහා ගොඩනගන ලද නිර්මාණය.

ස්මිතය [නා.] මඳ සිනාව ; මඳහස.

ස්මෘත [වි.] සිහි කරන ලද ; සිහිපත් කළ.

ස්මෘතිය [නා.] සිහිය ; මතකය ; සිත්සතත් එකඟ කර ගැනීම.

සංන්ද [වි.] ගලන ; වැගිරෙන ; වැස්සෙන.

සංන්දනය [නා.] ගලා යාම ; වැගිරීම ; වැස්සීම.

සූනිකාව (පාරිභා.) [නා.] කුඩා මඩිස්සලයක් වැනි ශාරීරික අවයවයක් ; ඩිම්බකෝෂය.

සොත්නය (පාරිභා.) [නා.] මල්ලක් වැනි ශාරීරික අවයවයක් ; මඩිය.

සුවය [නා.] අ. ගැලීම ; ගලා යාම ; වැස්සීම.- ආ. (පාරිභා.) ශරීරයේ ග්‍රන්ථි මගින් නිකුත් වන ද්‍රව විශේෂය.

සුවිත (පාරිභා.) [වි.] පෙරු ; අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කළ ; ලෝහ ලවණාදිය හා වායුව ඉවත් කළ.

සුවිය [නා.] ඉස්ම ගැලීම ; ද්‍රව වැස්සීම.

සුභි විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රව්‍ය ගලා යාම හැදෑරීම පිළිබඳ විද්‍යාව ; දුස්ස්‍රාවීතාව හා සුවිකාර්යතාව පිළිබඳ හැදෑරීම.

සුචාකාර පත්‍ර (පාරිභා.) [නා.] වෘක්ෂයන්හි තනි මැද නාරටිය දික් වූ පත්‍රයේ අර්ධයකට වඩා විහිද ඇති පත්‍ර.

සුෝතස [නා.] අ. වේගයෙන් ගලා බස්නා දිය පහර ; සැඩ පහර.- ආ. ශරීරය තුළ ද්‍රව හෝ වාතය ගලා යන නාලය.

සුෝතපත්නය [නා.] සෝවාන් මඟට පැමිණි තැනැත්තා ; සෝවාන් වූ පුද්ගලයා.

ස්ලයිඩ් [නා.ප්‍ර.] ඡායාරූප හෝ නොයෙක් සටහන් එබූ විදුරු කැබැල්ල ; රූප දර්ශන හෝ

සටහන් තබා සාදාගන්නා සැලෝලයිඩ් පතුර.

ස්ලැජ්, ස්ලෙජ් [නා.ප්‍ර.] බල්ලන්, පිනිමුවන් හෝ අශ්වයන් විසින් අඳිනු ලබන විශේෂයෙන් හිම මතුපිට ප්‍රවාහනය සඳහා භාවිත කෙරෙන ලිස්සා යන්නා වූ රෝද රහිත වූ ද රථ විශේෂයකි.

ස්ව [වි.] තමාට අයිති ; තමන් සතු ; තමාගේ ; ස්වකීය.

ස්වකීය [වි.] තමාට අයිති ; තමන් සතු ; තමාගේ.

ස්වක්ෂේත්‍ර [නා.ප්‍ර.] ජ්‍යෝතිෂයට අනුව ඒ ඒ ග්‍රහයාට අයත් තැන හෝ ස්ථානය ; ග්‍රහයාට හිමි තැන.

ස්වච්ඡ [වි.] අභිශයින් නිර්මල ; බොහෝ පැදුණු ; විනිවිද පෙනෙන.

ස්වච්ඡන්ද [වි.] සිය කැමැත්තෙන් කටයුතු කරන ; සිය කැමැත්ත අනුව යන ; අත්තනෝමතික.

ස්වච්ඡන්ද නිෂේධබලය (පාරිභා.) [නා.] තම කැමැත්ත වැළැක්වීමේ බලය ; සිය අදහස අනුව යාමට ඉඩ නොදීමේ බලය.

ස්වච්ඡන්දය [නා.] තමාගේ කැමැත්ත ; සිය කැමැත්ත.

ස්වච්ඡපත්‍ර [නා.ප්‍ර.] මිනිරන්.

ස්වච්ඡ මණ්ඩලය (පාරිභා.) [නා.] ඇසෙහි ඉදිරිපස කොටස ; සුදු ඉංගිරියාව ; කනිනිකාව.

ස්වච්ඡස්තරය (පාරිභා.) [නා.] සමෙහි මතුපිට ඇති විනිවිද පෙනෙන තුනී සිවිය.

ස්වච්ඡය [නා.] විනිවිද පෙනෙන සිවිය ; සුදු ඉංගිරියාව.

ස්වච්ඡේදනය (පාරිභා.) [නා.] (හූනකු වලිගය කඩා දමන පරිදි) ශරීරයේ අවයවයක් සිය කැමැත්තෙන් කපා හැරීම.

ස්වජාතික [වි.] තම ජාතියට අයත් ; ස්වකීය වර්ගයා පිළිබඳ වූ.

ස්වජාතිහක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] තම ශරීරයේ ම කොටස් හෝ තම වර්ගයේ ම සතුන් ආහාර කොට ගැනීම.

ස්වජාත්‍යාලය [නා.] තමා අයත් ජාතිය කෙරෙහි දක්වන ඇල්ම ; සිය ජාතිය අතරෙහි දක්වන ප්‍රේමය.

ස්වණ්ඩ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] බික් වශයෙන් පිපිරී ඇට විසුරුවා හරින ඵල හට ගන්නා ශාක වර්ගය.

ස්වතන්ත්‍ර [වි.] අන් අයකුගේ හෝ අන් දෙයක බලපෑමක් නොලබන ; නිදහස්.- [නා.ප්‍ර.] ස්වාධිපත්‍යය ; නිදහස.

ස්වතන්ත්‍රතාව (පාරිභා.) [නා.]
ආත්මික නිවහල් බව ;
නිර්දාසත්වය.

ස්වතන්ත්‍රවාදය (පාරිභා.) [නා.]
ග්‍රහණවලින් තොර වින්තනය ;
ස්වාධීනතාවාදය.

ස්වකස්සිද්ධ (පාරිභා.) [වි.] ඉබේ ම
සෑදුණු ; ස්වාභාවික ව හටගත්.

ස්වදේශය [නා.] තමාගේ රට ; සිය
දෙස ; තමා උපන් හැදුණු
වැඩුණු රට.

ස්වදේශානුරාගය [නා.] තමා
උපන් රට කෙරෙහි ඇති
ඇල්ම ; මව්බිමට ඇති ඇල්ම.

ස්වදේශික [වි.] තම රටට අයත් ;
ස්වදේශීය.

ස්වදේශිකයා [නා.] මව් රටේ
වාසය කරන තැනැත්තා.

ස්වධර්ම භුෂ්ටයා [නා.] (ක්‍රිස්තිය.)
ස්වකීය ආගම ධර්මය හක්කිය
අතහැර දමන්නා ; ආගම අත්
හරින්නා.

ස්වනය [නා.] හඬ ; නාදය ;
ගබ්දය ; රාවය.

ස්වනාශය [නා.] ආත්ම ඝාතනය ;
සිය පණ හානි කර ගැනීම ;
ස්වයං ඝාතනය.

ස්වපක්ෂ [වි.] තම පක්ෂයට අයත්.
[නා.ප්‍ර.] තමාගේ පක්ෂය ;

තමාගේ කණ්ඩායම ; තමාගේ
පක්ෂයේ තැනැත්තා.

ස්ව පරාගණය [නා.] ශාකයක,
මලක පරාග එම ශාකයේ ම
තවත් මලක කලංකය මත
පතිත වීම.

ස්වපාලනය [නා.] තමන් ම කරන
පාලනය.

ස්වපෝෂී (පාරිභා.) [වි.] තමා ම
ආහාර-පාන සපයා ගෙන
නිදහසේ ජීවත් වන.

ස්වජන දෝෂය [නා.] හිතෙන් ශුක්‍ර
ධාතුව පහවීම ; ස්වජන
මෝචනය.

ස්වජනය [නා.] අ. නින්දේදී දකින
මනෝමය දර්ශනය ; සිහිනය.-
ආ. නිදන අවස්ථාව.

ස්ව ප්‍රතිග්‍රාහක (පාරිභා.) [වි.]
ආභ්‍යන්තරික උත්තේජ
ලබාගත හැකි සංවේදී ස්නායු
පිළිබඳ.

ස්ව ප්‍රතිග්‍රාහකය (පාරිභා.) [නා.]
ආභ්‍යන්තරික උත්තේජ
ලබාගැනීමේ සංවේදී ස්නායු
අග්‍රය.

ස්වභාවජ [වි.] ස්වභාවයෙන්
හටගත් ; ඉබේ පහළ වූ.

ස්වභාවතා [නා.ප්‍ර.] නිර්මාණයෙන්
තොරව ඉබේ ම වූ හටගැනීම ;
ඉබේ ම ඇති වූ කාර්ය සිද්ධිය.

ස්වභාව දෘෂ්ටිය [නා.] ප්‍රකෘතිය
ඉබේ පහළ වූවකැයි යන මතය.

ස්වභාව ධර්මතාව [නා.] ස්වකීය
ධර්මය හා එකඟ ව පවතින
බව ; ස්වභාව ධර්මය හා
අනුකූලතාව.

ස්වභාව ධර්මය [නා.] අ. ප්‍රකෘතිය.-
ආ. ධර්ම මාත්‍රයක් වූ ස්වභාවය.-
ඇ. භෞතික ලෝකයේ
ස්වරූපය හා සියලු සංසිද්ධි
පාලනය කෙරෙන බලවේගය ;
සොබා දහම.

ස්වභාව ධර්මවාදය (පාරිභා.) [නා.]
ස්වභාව ධර්මය අනුගමනය
කිරීම ; යථාර්ථවාදී ක්‍රමය ;
ස්වභාවයෙන් හට ගැනෙන
තත්ත්ව පදනම් කොටගත්
මතවාදය ; ලෝකය
ස්වභාවයෙන් ම හටගත් බව
ප්‍රකාශ කරන මතය.

ස්වභාවය [නා.] අ. ඉබේ ම පිහිටන
ගතිය ; ප්‍රකෘතියෙන් ම හටගත්
ආකාරය ; ආවේණික
ලක්ෂණය.- ආ. හැඩරුව
ගතිගුණ ආදියෙහි ස්වරූපය.

ස්වභාව විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.]
ස්වාභාවික පරිසරය අධ්‍යයනය
පිළිබඳ විද්‍යාව.

ස්වභාවෝක්ති [නා.ප්‍ර.] (අලං.)
වස්තු පිළිබඳ යථා තත්ත්වය
ප්‍රකට කරන අලංකාරය ; වත්
කියමන.

ස්වභාෂාව [නා.] ස්වකීය භාෂාව ;
මව්බස.

ස්වමණ්ඩලය [නා.] තම රට ;
ස්වකීය රාජධානිය.

ස්වමිප [වි.] සමීප ; අසල ; ළඟ ;
ආසන්න.

ස්වයං, ස්වයම් [අව්‍ය.] තෙමේ ම ;
එය ම ; ඉබේ ම.

ස්වයං උත්ප්‍රේරණය [නා.]
ප්‍රතික්‍රියාවක එලයක් විසින් ම
ඒ ප්‍රතික්‍රියාව උත්ප්‍රේරණය
කිරීම.

ස්වයං කර්තෘ (ව්‍යාක.) [නා.ප්‍ර.]
සකර්මක ධාතුවක ක්‍රියාවේ
කර්මය හා කර්තෘ එක ම වූ විට
එහි කර්තෘ හඳුන්වන නාමය.

ස්වයං කර්මය (ව්‍යාක.) [නා.]
සකර්මක ධාතුවක ක්‍රියාවේ
කර්මය හා කර්තෘ එකම වූ විට
එහි කර්මය හඳුන්වන නාමය.

ස්වයංකල්පිත දේවවාදය (පාරිභා.)
[නා.] ස්වභාව ධර්මයේ
අංගයන් දේවත්වයට නඟා
හැදෑරීම පිළිබඳ මතය.

ස්වයංකෘත [වි.] අ. තමා විසින් ම
කරන ලද.- ආ. ඉබේ සිදු වූ.

ස්වයංක්‍රිය [වි.] බාහිර බලපෑමක්
නැතිව සිදුවන ; නිරුත්සාහක ව
ක්‍රියාකරන.

ස්වයංගුප්ත [වි.] අ. තමා ම
සැඟවුණු.- ආ. ඉබේ ම වැසුණු.

ස්වයංභානනය [නා.] තමා ම විනාශ වීම ; සිය දිවි නසා ගැනීම.

ස්වයංවර්ත කථාව [වි.] ස්වකීය ජීවිතය පිළිබඳ යම් තැනැත්තකු විසින් රචිත කථාව ; තමා ම ලියූ සිය සිරිත.

ස්වයංජේදනය (පාරිභා.) [නා.] අ. තමා විසින් තමාගේ ම අවයව හෝ ඉන්ද්‍රිය සිඳි ගැනීම.- ආ. ඉබේ ම අවයව ආදිය ක්‍රියා විරහිත වීම හෝ කැපී සිඳී යෑම.

ස්වයංජනනය (පාරිභා.) [නා.] තමාගේ ම පරාගවලින් හෝ ශුක්‍රවලින් හෝ සංසේචනය වීම.

ස්වයංජාත [වි.] ඉබේ ම හටගත් ; ඉබේ ම පහළ වූ.

ස්වයංදර්ශය (පාරිභා.) [නා.] තනි වර්ණයෙන් පිටපත් ගැනීමේ ඡායාරූප මුද්‍රණ ක්‍රමයක්.

ස්වයංදාස [නා.ප්‍ර.] තමාගේ ම කැමැත්තෙන් දාස භාවයට ගිය තැනැත්තා.

ස්වයං පරාගණය [නා.] බාහිර සාධකයක් සම්බන්ධ නොවී පරාග පෝෂණය වීම ; පරාගධානියකින් කලංකය කරා ඉබේ පරාග පැමිණීම.

ස්වයං පාලනය [නා.] තමන් ම සපයා ගත් නීති මගින් ආණ්ඩු කිරීම ; ස්වතන්ත්‍ර පාලනය.

ස්වයංපෝෂණය [නා.] යැපීමට අවශ්‍ය සියලු දේ තමන් ම උපයාගැනීම ; ස්වකීය දෙයින් ම අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම.

ස්වයංපෝෂී ශාකය (පාරිභා.) [නා.] සරල ද්‍රව්‍යවලින් ආහාර සාදාගත හැකි ශාකය.

ස්වයංප්‍රතිභානය [නා.] යම් ප්‍රස්තුතයක් තමා විසින් ම වටහා ගනු ලැබීමේ සියුම් නුවණ ශක්තිය ; ස්වකීය ප්‍රතිභාව.

ස්වයං ප්‍රභූ [වි.] තමා ම නායකත්වය දරන ; තමාගේ ම පාලනය ඇති.

ස්වයං ප්‍රවෘත්ත [වි.] ඉබේ ම සිද්ධ වන ; නිරුත්සාහයෙන් ම සිදුවන.

ස්වයං ප්‍රේරණය (පාරිභා.) [නා.] පරිපථයේ ගමන් කරන ධාරාවේ වෙනස් වීම වැළැක්වීම පිණිස පරිපථය ම දක්වන විරුද්ධත්වය.

ස්වයං බුද්ධ [වි.] තමා ම අවබෝධ කරගත් ; තමා විසින් ම ලබාගන්නා ලද බුද්ධත්වය ඇති.

ස්වයං ලිඛිත [වි.] තමා විසින් ම ලියන ලද.

ස්වයංලේඛ [නා.ප්‍ර.] ඉබේ ම ලිවීම ; ඉබේ ම සටහන් වීම.

ස්වයංවරණය [නා.] අ. සත්වයාගේ ශරීරාංග පරිසරයට අනුගත නොවන විට ඒවා අකර්මණ්‍ය

වී ක්‍රමයෙන් අතුරුදන් වීම.- ආ.
ස්ත්‍රියක සිය කැමැත්තෙන්
සැමියකු තෝරාගෙන විවාහ
වීමේ ක්‍රමය ; ස්වයංවරය.

ස්වයංවරය [නා.] තමා ම තෝරා
ගැනීම ; කන්‍යාවක විසින් සිය
ස්වාමීපුරුෂයා තම කැමැත්තෙන්
ම තෝරාගනු ලැබීම.

ස්වයං විසරණය (පාරිභා.) [නා.]
වායුවල හෝ ද්‍රවවල අණු
ඒකාකාර සංයුතියක් ඇති කරන
පරිදි එකිනෙක මිශ්‍ර වීම ;
තමන්ගේ ම ව්‍යාප්තිය.

ස්වයං සම්භෝගය [නා.] තමා ම
තම ලිංගේන්ද්‍රිය පිරිමැදීමෙන්
ලබාගන්නා කාමාස්වාදය ; ස්ව
කාම ප්‍රීතිය.

ස්වයංසාධක [වි.] බාහිර
උත්තේජයකින් තොරව
ඉබේ ක්‍රියාකරන ; ස්වයංක්‍රිය ව
සිදුවන.

ස්වයංසාධක කේන්ද්‍රය (පාරිභා.)
[නා.] ස්වයං සාධක ස්නායු
ඒකාබද්ධ වීමෙන් සෑදෙන
මධ්‍ය කේන්ද්‍රය.

ස්වයංසාධක චලනය [නා.]
ශාකයක හෝ ශාක කොටසක
හෝ බාහිර උත්තේජයක්
නැතිව සිදුවන ක්‍රියාකාරී
චලනය ; ඉබේ ම ඇති වන
සෙලවීම.

ස්වයංසාධක පද්ධතිය (පාරිභා.)
[නා.] ශරීරයේ ඉබේ ම ක්‍රියා
කරන ඉන්ද්‍රිය සමූහය.

ස්වයංසීමිතය [නා.] තමාට ම
(බලතල) සීමා කර ගැනීම.

ස්වයත්ත [වි.] ඉබේ ම දත් ;
නිරායාසයෙන් දැනගත්.

ස්වයථුව [නා.] මහත් වීම ; ඉදිමුම.

ස්වයම්ප්‍රභූ [වි.] තමාට ම හිමි
වැදගත් සමාජ තත්ත්වයක්
ඇති ; ස්වකීය ප්‍රභූත්වය ඇති.

ස්වයම්භාවය [නා.] අනුන්ගේ
උදවුවක් නැතිව පැවතීම ;
නිදහස් පැවැත්ම.

ස්වයම්භාෂණය [නා.] තමා තමාට
ම කතා කරගැනීම.

ස්වයම්භූ [වි.] තමා ම අවබෝධ
කරගත් ; අනුන්ගේ උපදෙස්
නැතිව දැනගත්.- [නා.ප්‍ර.] අ.
චතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳ දත
යුතු සියල්ල තමන්ගේ ම
ඥානයෙන් අවබෝධ කොටගත්
තැනැත්තා ; සර්වඥයන්
වහන්සේ.- ආ. තමාගේ ම
ප්‍රයත්නයෙන් උපත ලද්දා ; මහා
බ්‍රහ්මයා.- ඇ. ඖෂධීය ශාකයක්.

ස්වයම්භූත [වි.] තෙමේ ම හටගත්.

ස්වර [නා.ප්‍ර.] අ. ශබ්ද ; නාද ;
හඬ.- ආ. (ව්‍යාක.) හෝඩියට
අයත් අක්ෂර සංකේත අතුරින්
තනිව ශබ්ද කළහැකි අ, ආ, ඇ,

ඇ ආදී අක්ෂර ; ප්‍රාණාක්ෂර ;
පණකුරු.- ඇ. (සංගී.) වාදනය,
ගායනය ආශ්‍රිත ව පවතින ස,
රි, ග, ම ආදියෙන් නියෝජනය
වන ශ්‍රැති ; ස්වරෝක්සංග.

ස්වරගුණය [නා.] හඬෙහි ඇති
විශිෂ්ටත්වය ; ස්වර විශිෂ්ටත්වය.

ස්වරජ [නා.ප්‍ර.] සංගීතයේ සජ්ත
ස්වරයට මුල් වූ ස්වරය ; 'ස'
ස්වරය.

ස්වර තන්තු, ස්වර තන්ත්‍රි [නා.ප්‍ර.]
ස්වරාලය තුළ පිහිටි ශබ්දය
ඉපදවීමට ඉවහල් වන සියුම්
කෙඳි ; ස්වර නාලිකා.

ස්වර තන්ත්‍රය (පාරිභා.) [නා.]
ස්වරාලය හරහා ඇදී ඇති ස්වර
තන්ත්‍ර.

ස්වරනලාව [නා.] විණා ආදී වූ
තුර්ය භාණ්ඩයක අවශ්‍ය හඬ
පිහිටුවා ගැනීමට උපකාර වන
උපකරණයක්.

ස්වරනාලිකාව [නා.] ගලනාලයේ
බෙල්ල හා සම්බන්ධ කොටස ;
උගුර.

ස්වරප්‍රසාද [නා.ප්‍ර.] ස්වරවල
පැහැදිලිබව ; කටහඬෙහි
පැහැදිලිකම.

ස්වරබන්ධනය [නා.] ස්වරය හිර
වීම ; කටහඬ පිට නොවී හිර
වීම.

ස්වර බිණීම [නා.] කට පාඩම්
කරන ලද දේ නැවත කීම ;
ගෝලයා ගුරුවරයාට කටපාඩම්
දීම ; පාඩම් කීම.

ස්වර බේදය, ස්වර හේදය [නා.]
ස්වරය බිඳීම ; කටහඬේ වෙනස්
වීම.

ස්වර බෝදනය [නා.] කටහඬේ
පැහැදිලිබව.

ස්වර හක්තිය [නා.] (ව්‍යාක.)
අන්ත:ස්ථාක්ෂරයක්, හෝ
අනුනාසිකාක්ෂරයක් සමඟ
සංයුක්ත වූ ව්‍යඤ්ජන අතරට
ස්වරයක් වැටීමෙන් එම
සංයුක්ත ව්‍යඤ්ජනයක් වෙන්
කිරීම.

ස්වර හඬගය [නා.] කටහඬ
බැඳීම ; ගොත ගැසීම.

ස්වර භාණය [නා.] මිහිරි
ස්වරයෙන් බණ කීම.

ස්වර මානය [නා.] (සංගී.)
ස්වරවල උච්චතාව හා
නිච්චතාව ; ස්වරෝක්සංගය.

ස්වර රචනා [නා.ප්‍ර.] (සංගී.)
තාලයක් අනුව ස්වර යෙදීම ;
තාලයකට අනුව කරන ස්වර
සංයෝජනය.

ස්වර ලකුණු [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.) ස්වර
ලක්ෂණ හැඳින්වීම සඳහා
ව්‍යංජනාක්ෂරයට යොදන
ඉස්පිලි, පාපිලි ආදි පිල්ලම්.

ස්වර වර්ණ [නා.ප්‍ර.] ස්වර අකුරු.

ස්වර ශාස්ත්‍රය [නා.] අකුරු පිළිබඳ වූ ශාස්ත්‍රය ; ශබ්ද ශාස්ත්‍රය.

ස්වර ශූලය (පාරිභා.) [නා.] ශබ්ද පරීක්ෂා කිරීමේ උපකරණයක්.

ස්වරස [නා.ප්‍ර.] කොළ පොතු ගෙඩි ආදියේ යුෂ ; ඉස්ම.

ස්වර සංගතිය [නා.] (සංගී.) අභිමත රාග හා තාල නිපැයුම සඳහා සංයෝග කරන ලද ස්වර කාණ්ඩය ; ස්වරකැටිය.

ස්වර සන්දර්භය [නා.] (සංගී.) ගීතයක ප්‍රභවයට මූල කාරණය වන ස්වර සමූහය ; ගීතයක ස්වර සමූහය.

ස්වර සන්ධිය [නා.] (ව්‍යාක.) සන්ධි වන පද දෙකක, මුල් පදයේ අග ව්‍යංශ්ජනාක්ෂරයට අග පදයේ මූල ස්වරය එක් වී සෑදෙන සන්ධිය.

ස්වර සාධනය [නා.] (සංගී.) කුර්ය භාණ්ඩයක ස්වර සකස් කර ගැනීම ; නියමිත ස්වරයේ හඬ නිපදවන සේ වාද්‍ය භාණ්ඩයේ තත් සකස් කිරීම.

ස්වර සාමය (පාරිභා.) [නා.] සංගීත ස්වරවල එකමුතු බව ; ස්වරවල අන්‍යෝන්‍ය අනුකූල බව.

ස්වරස්වන [නා.ප්‍ර.] ස්වරයේ හඬ ; කට හඬෙහි ධ්වනිය.

ස්වරහීන [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වරයෙන් වෙන් වීම ; කටහඬ නැති වීම.- ආ. ස්වරාක්ෂරය හානිවීම ; ස්වරාක්ෂරය නැතිවීම.

ස්වරාස්න [නා.ප්‍ර.] ළදරුවන්ගේ උගුරේ සෑදෙන රෝගයක්.

ස්වරාජ්‍යය [නා.] ස්වාධීන රාජ්‍යය ; ස්වදේශීය ජනතාව විසින් ම පවත්වනු ලබන රාජ්‍යය.

ස්වරාරූඪය (ව්‍යාක.) [නා.] ගාත්‍රාක්ෂරයකට ස්වරයක් ආරූඪ කිරීම ; ගතකුරකට පණකුරක් පැමිණවීම.

ස්වරාලය [නා.] කටහඬ ඉපදවීම සඳහා පෘෂ්ඨවංශීන්ගේ ශ්වාස නාලයේ උඩ කොටසේ පිහිටි අවයවය ; කටහඬෙහි උත්පත්ති ස්ථානය.

ස්වරාලයික (පාරිභා.) [වි.] ස්වරාලය පිළිබඳ වූ ; ස්වරාලය හා සම්බන්ධ වූ.

ස්වරාලේක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] ස්වරාලය සෝදිසි කිරීමේ උපකරණයක්.

ස්වරූපය [නා.] අ. තමාගේ ම රූපය ; ස්වකීය ආකාරය.- ආ. ආකාරය ; විලාසය.- ඇ. ස්වභාවය ; ඇතිසැටිය.

ස්වරූප රාගය (පාරිභා.) [නා.] තමාගේ ශරීරය නිසා පහළ වන රාගය.

ස්වර් [වි.] දිව්‍ය, දේව, සුර.

ස්වර්ගපද [නා.] දිව්‍ය භාවය ; දෙවි බව.

ස්වර්ග පරායණය [නා.] පරලෝකප්‍රාප්තිය ; දෙවිලොව පිහිට කර ගැන්ම ; මිය යෑම.

ස්වර්ගභාග් [වි.] ස්වර්ගයෙහි උපන් ; දෙවිලොව ඇසුරු කළ.

ස්වර්ගය [නා.] දෙවිලොව ; දිව්‍ය ලෝකය.

ස්වර්ගලෝක යාත්‍රාව [නා.] දෙවිලොවට යෑම ; මරණය ; ස්වර්ගස්ථ වීම.

ස්වර්ගවාසී [වි.] දිව්‍ය ලෝකයෙහි වාසය කරන ; දෙවිලොව වෙසෙන.

ස්වර්ගස්ථ [වි.] දෙවිලොව උපන් ; අභාවප්‍රාප්ත.

ස්වර්ගාපවර්ග [නා.බහු.] දෙවිලොව සහ නිවන ; සහ පවග.

ස්වර්ගිකයා [නා.] ස්වර්ගය හා සම්බන්ධ වූ තැනැත්තා ; සුරලෝ වැසියා.

ස්වර්ණ [නා.ප්‍ර.] අ. රත්රන් ; රන්.- ආ. රන්පාට ; රන් පැහැය.- ඇ. කලං පහක බර ප්‍රමාණයක් .- ඇ. ඇසළ.- ඉ. හරන්කහ.- ඊ. අත්තන ගස.- උ. නාමල් රේණු.

ස්වර්ණ කන්දක ක්‍රීඩාව [නා.] පුරාණයේ උසස් කුලවල ස්ත්‍රීන් යෙදුණු රන්පන්දු ක්‍රීඩාව.

ස්වර්ණක ප්‍රකාශය [නා.] ඇස වටා ඇති සියුම් සිවිය.

ස්වර්ණකය [නා.] කලං තුනක බර.

ස්වර්ණ කල්ක [නා.ප්‍ර.] රන් කලල් ; උකු ලෙස දිය කරගත් රන් ආලේපය.

ස්වර්ණකාරයා, ස්වර්ණකාරකයා [නා.] රන්කම් කරන්නා ; ස්වර්ණකාර කුලයට අයත් තැනැත්තා.

ස්වර්ණ කාලඵල [නා.ප්‍ර.] රන් කැකිරි.

ස්වර්ණ කේතකී [නා.ප්‍ර.] මැණික් ගල් විශේෂයක් ; ස්වර්ණ වෛරෝඩිය.

ස්වර්ණබවිත කර්ම [නා.ප්‍ර.] රනින් කළ කැටයම් ; රන් කසු කම්.

ස්වර්ණ ගිරි [නා.ප්‍ර.] මහාමේරු පර්වතය ; මහමෙර.

ස්වර්ණතිලකා වස්තුව [නා.] සද්ධර්මාලංකාරයෙහි එන ස්වර්ණතිලකාව පිළිබඳ කතා පුවත.

ස්වර්ණදාය [නා.ප්‍ර.] රත්රන් දානය ; රන්දීම.

ස්වර්ණදේශය [නා.] බුරුම රට ; බුරුම දේශය.

ස්වර්ණ ද්‍රවය [නා.] රන්දිය ; ස්වර්ණ ජලය.

ස්වර්ණ ලෝකිය [නා.] රනින් කරන
ලද ඔරුවක් වැනි පෙට්ටිය ;
රන් දෙන.

ස්වර්ණ නිෂ්කය [නා.] කලං
විසිපහක් බර රන්වල අගය ඇති
කාසිය.

ස්වර්ණ පට්ට [නා.ප්‍ර.] රන්පටිය ;
ගෞරව නම්බු නාමාදිය සඳහා
රජුන් විසින් ප්‍රදානය කළ රන්
පටියක්.

ස්වර්ණපත්‍ර විද්‍යුත් දර්ශකය [නා.]
යම් ද්‍රව්‍යයක විදුලිය ඇති නැති
බව නිශ්චය කිරීමත්, විදුලිය
ආරෝපණය ධන හෝ සෘණ
හෝ වන්නේ ද යන්න සොයා
ගැනීමත්, ද්‍රව්‍ය දෙකක ඇති
විදුලිය ප්‍රමාණය සන්සන්දනය
කිරීමත් සඳහා භාවිත
උපකරණයක්.

ස්වර්ණපත්‍රිකා, 'පත්‍රි' [නා.ප්‍ර.]
සෙනෙහෙ කොළ.

ස්වර්ණ පදර [නා.ප්‍ර.] රත්රන්
ලැල්ල ; රන් පෝරුව.

ස්වර්ණ බිජය [නා.] රන් පැළය ;
රත්රන් අංකුරය.

ස්වර්ණ හස්ම [නා.] රන් අළු ;
රත්රන් පුළුස්සා ලබාගත් අළු.

ස්වර්ණ හිංකාරය, 'හිඬිකාරය' [නා.]
රත්තරනින් කළ කොතලය ;
රන් කෙණ්ඩිය.

ස්වර්ණහුමිය [නා.] බුරුමය දේශය
පුරාණයේ දී හැඳින්වුණු නාමය.

ස්වර්ණමය [වි.] අ. රනින් කළ ;
රන්මුවා.- ආ. ඉතා උසස් ;
අතිශයින් දියුණු.

ස්වර්ණමාලී [නා.ප්‍ර.] දුටුගැමුණු
මහරජු විසින් අනුරාධපුරයේ
කරවන ලද මහා වෛතාසයේ
නාමය ; රුවන්වැලි සෑය.

ස්වර්ණ යුගය [නා.] ලෝකයේ
ඇති වූ යුග හතරින් එකක් වූ
කෘත යුගය.

ස්වර්ණ වෛරෝධිය [නා.] අගනා
ලංකා මැණික් වර්ගයක් ;
කහපාට තෝරමල්ලිය.

ස්වර්ණ ශංඛය [නා.] රන්වලින් සැදූ
හක් ගෙඩිය ; රන් සක.

ස්වල්කෂණ [නා.ප්‍ර.] යමෙකුට හෝ
යමකට විශේෂ වූ ස්වභාවය ;
අනන්‍ය සාධාරණ ස්වරූපය ;
ආවේණික ලක්ෂණය.

ස්වල්ප [වි.] මද ; ටික ; අල්ප.

ස්වල්පය [නා.] ටික ; සුළු ප්‍රමාණය.

ස්වච්ඡන [නා.ප්‍ර.] තමාගේ ම වචන.

ස්වච්ඡන්ධ්‍යතාව (පාරිභා.) [නා.]
ස්වසංසේචනය සිදු නොවන
බව හෝ නිෂ්ඵල බව.

ස්වශක්තිය [නා.] තමාගේ සවිය ;
ස්වකීය බලය ; තමාගේ
උත්සාහය.

ස්වසංවිත්ති [නා.] ආත්ම
සංවේදනය ; තමා ම ප්‍රකාශ වීම.

ස්වසංසේවනය (පාරිභා.) [නා.]
තමාගේ ම ශුක්‍රවලින් හෝ තම
ශාකයේ හෝ මලෙහි
පරාගවලින් ම සංසේවනය වීම.

ස්වසන්තක [වි.] තමන් සතු ;
තමන්ට අයත්.

ස්වසන්තති [නා.ප්‍ර.] තමාගේ
පරම්පරාව.

ස්ව සන්නානය [නා.] තම සිත ;
ස්වකීය චිත්තය.

ස්වසාධනය (පාරිභා.) [නා.] යමක්
එයින්ම ඔප්පුවීම ; ස්වයං
සාක්ෂිය ; ප්‍රත්‍යක්ෂය.

ස්වස්ති, ස්වස්තු [අව්‍ය.] මංගල,
ආශීර්වාද, ක්ෂේම ආදී
අර්ථගෙන දෙන පදයක්.

ස්වස්තිකය [නා.] අ. යහපත, ශුභ
සිද්ධිය පතා රන්, රිදී ආදී
ලෝභයෙන් සාදනු ලබන මංගල
වස්තුවක්.- ආ. බුදුන්ගේ ශ්‍රී
පතුලේ සටහන්ව ඇති මඟුල්
ලකුණක්.- ඇ. යෝගාසන
විශේෂයක්.

ස්වස්ථ [වි.] අ. ස්වභාවයෙන් සිටි ;
මනාකොට පිහිටි.- ආ. සුඛිත
වූ ; සනීපවත්.- [නා.ප්‍ර.] යහපත්
බව ; සුඛිත භාවය.

ස්වස්ථතාව [නා.] අ. ශරීරය
යහපත් අන්දමින් පවත්වා

ගැනීම ; සෞඛ්‍යය.- ආ.
සෞඛ්‍යය පිළිබඳ හැදෑරීම.

ස්වාක්ශාත [වි.] මනා කොට කියන
ලද ; මැනවින් පවසන ලද.

ස්වාගතය [නා.] සුව සේ පැමිණීම.

ස්වාදනය (පාරිභා.) [නා.] රසවිඳීම.

ස්වාද්‍ය [වි.] රසවත් ; මිහිරි ;
ප්‍රසන්න.

ස්වාද්ධ්‍යායය [නා.] තමන් ම කර
ගන්නා ඉගෙනුම ; ස්වකීය
උත්සාහයෙන් කරන
අධ්‍යාපනය.

ස්වාධිකාරය (පාරිභා.) [නා.]
නිපදවීමක් හෝ සොයා
ගැනීමක් පිළිබඳ මහජනයා
අතර ප්‍රචාරය හෝ එය අලෙවිය
පිණිස අයිතිකරුට රජයෙන්
දෙනු ලබන තනි අයිතිය පිළිබඳ
සහතිකය ; පේටන්ට් බලපත්‍රය.

ස්වාධිපත්‍යය [නා.] ස්වකීය පාලන
ඒකාධිකාරය ; තමන් සතු
ප්‍රභූත්වය.- [වි.] ස්වකීය පාලනය
පවත්නා ; නිදහස් ; නිවහල්.

ස්වාධීන [වි.] අනිකකුට යටත්
නැති ; තම පාලනයේ පවතින ;
ස්වතන්ත්‍ර ; නිදහස්.

ස්වාධීනතාවාදය (පාරිභා.) [නා.]
මතවාදවල ග්‍රහණයට අසු
නොවී නිවහල් ව ඇති
කරගන්නා චිත්තනය ;
ස්වතන්ත්‍ර වාදය.

ස්වාධීනත්වය [නා.] අනුන්ගේ බලයට හෝ සිතූම්-පැතුම්වලට ගැති නොවන බව ; තමන්ගේ අධිපතිකම ; නිදහස ; නිවහල් භාවය.

ස්වාධ්‍යයනය [ස්ව+ අධ්‍යයනය] [නා.] තමන් ම කරන ඉගෙනීම ; තමා ම හැදෑරීම.

ස්වානුකූලනය (පාරිභා.) [නා.] දේශගුණයට හෝ පරිසරයට හෝ අනුකූල වීම.

ස්වානුබද්ධ [වි.] තමන් හා බැඳී ඇති.

ස්වානුභූතිය [ස්ව+අනුභූතිය] [නා.] තමන් ම පෞද්ගලික ව ලබන වින්දනය ; තම අත්දැකීම.

ස්වාප [නා.ප්‍ර.] නිදා ගැනීම ; නින්ද.

ස්වාපක [වි.] සම්මෝහ නිද්‍රාව ඇති කරන ; නිද්‍රාජනක ; නින්ද හටගන්වන.

ස්වාභාවික [වි.] අ. ස්වභාවයෙන් හටගත් ; කෘත්‍රීම නොවන ; මනුෂ්‍ය සහභාගිත්වයෙන් තොරව සිදුවන.- අ. සාමාන්‍ය තත්ත්වයට ගැළපෙන ; විශේෂ නොවන.

ස්වාභාවික ආලෝකය (පාරිභා.) [නා.] හිරු සඳු වැනි ස්වාභාවික වස්තුවකින් ලැබෙන ඵලිය.

ස්වාභාවික කම්පනය (පාරිභා.) [නා.] ස්වාභාවික හේතු නිසා

ඇති වූ වලනය ; ඉබේ ඇතිවන සෙලවීම.

ස්වාභාවික ජීර්ණය (පාරිභා.) [නා.] වර්ෂා ජලයෙන් පොළෝ මතුපිට සේදී යාම නිසා වන නග්නීකරණය.

ස්වාභාවික ධර්මතාව (පාරිභා.) [නා.] මනුෂ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් ස්වභාව ධර්මයේ නියමවලට එකඟ වන ආකාරයට ගෙන ඒම.

ස්වාභාවික නියමය (පාරිභා.) [නා.] මිනිස් සිතූම් පැතුම් අනුව හොඳ නොහොඳ පිළිබඳ ව ඇති කරගත් නියමය.

ස්වාභාවික ප්‍රදේශ (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ස්වභාවයෙන් ම ඇති වූණු යම් විශේෂතා සහිත ප්‍රදේශ ; භූගෝලීය පරිස්ථිතිය නිසා ඇති වූ ස්වාභාවික ලක්ෂණ සහිත ප්‍රදේශ.

ස්වාභාවික වනාන්තර [නා.ප්‍ර.] භූගෝලීය පරිසරය නිසා හටගත් වනපෙත් ; ඉබේ රෝපණය වී පවතින වනාන්තර.

ස්වාභාවික වරණය (පාරිභා.) [නා.] උචිතතමයා නොපිරිහී, විනාශ නොවී ඉතුරුවීම හා ඒ උචිත භාවය ඊළඟ පරම්පරාව විසින් උරුම කරගැනීම නිසා සිදුවන පරිණාමය.

ස්වාභාවික වරාය [නා.] නැව්වලට පැමිණීමට තරම් ගැඹුරෙන් යුක්ත වූ ඉබේ සෑදුණු නැව්කොට.

ස්වාභාවික වාදය (පාරිභා.) [නා.] ස්වභාව ධර්මයට එකඟ වාදය ; ස්වභාව ධර්මය අනුගමනය කිරීමේ මතය.

ස්වාභාවික විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] ස්වභාව ධර්මය හා භෞතික රසායන ආදී වශයෙන් ආශ්‍රය මූලික කොට පවතින ඉතා පුළුල් අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය.

ස්වාභාවික විරූපනය (පාරිභා.) [නා.] වර්ණ හෙවත් පාට පිළිබඳව ඉබේ සිදුවන වෙනස්වීම.

ස්වාභාවික සම්පත් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ඉබේ ම පහළ ව ඇති බණිජ, ජලය, ගස්වැල් ආදී දේ ; ස්වභාව ධර්මයාගෙන් ලැබී ඇති දායාද.

ස්වාභාවිකෝද්ධරණය [ස්වාභාවික+ උද්ධරණය] [නා.] සත්ත්වයන්ගේ ක්‍රම විකාශය පිණිස ස්වාභාවික බලවේගවල ක්‍රියාකාරිත්වය.

ස්වාමිත්වය [නා.] අ. ස්වාමිබව ; හිමිකම.- ආ. ප්‍රබලතාව ; අධිපතිත්වය.

ස්වාමිදරු [නා.ප්‍ර.] ආදර කටයුතු ස්වාමියා ; උත්තමයා ; ප්‍රධානියා.

ස්වාමිදුව [නා.] අ. ගෞරව පාලනය කරන කාන්තාව ; ගෘහණිය.- ආ. සේවකයන්ගේ හිමිකාරිය ; ස්වාමි දියණිය.

ස්වාමිපාද [නා.ප්‍ර.] ගරු කටයුතු ස්වාමියා ; ස්වාමීන් වහන්සේ.

ස්වාමි පුත්‍රයා [නා.] ස්වාමියා ; හිමියා ; අයිතිකරුවා ; ස්වාමිපුරුෂයා.

ස්වාමි භාර්යාව [නා.] සිය සැමියාට අවනත නොවී ඔහුගේ උනන්දුව මැඩගෙන වැඩ කටයුතුවල නොයෙදී, පරුෂ වචන භාවිත කරමින්, බොහෝ කමින්, බොමින් වණ්ඩ ව හැසිරෙන භාර්යාව.

ස්වාමියා [නා.] අ. හිමියා ; අධිපතියා.- ආ. ස්වාමි පුරුෂයා.- ඇ. රජතුමා ; රටේ පාලකයා.

ස්වාමින්ද්‍රයා [නා.] අ. උතුම් ස්වාමියා.- ආ. නායක හිමි.

ස්වාමීන් වහන්සේ [නා.] අ. පැවිදි උතුමා ; හික්ෂුන් වහන්සේ.- ආ. රජතුමා ; රජතුමා.- ඇ. (ක්‍රිස්තියානි) සර්ව බලධාරී දෙවියන් වහන්සේ.

ස්වායත්ත (පාරිභා.) [වි.] අ. තමන් විසින් ම පාලනය වන.- ආ. ආභ්‍යන්තරික.

ස්වාය මට්ටම් ලැල්ල (පාරිභා.) [නා.] ලෝහ කර්මාන්තයේ දී

භාවිත කරන උපකරණයක් ; ස්වාය මට්ටම.	කෙටෙනියට සවි කරන කොටස ; ඇබය.
ස්වාර (පාරිභා.) [වි.] ස්වර හා සම්බන්ධ ; කටහඬ පිළිබඳ වූ.	ස්විච් පුවරුව (පාරිභා.) [නා.] ස්විච් සමූහයක් සවිකර ඇති පුවරුව.
ස්වාර්ථ [වි.] තමාගේ යහපත පිණිස වූ ; තමා පිණිස වූ. [නා.ප්‍ර.] තමාගේ යහපත ; තම ප්‍රයෝජනය.	ස්විච් පෙට්ටිය (පාරිභා.) [නා.] ස්විච් සවිකර ඇති පෙට්ටිය.
ස්වාර්ථකාමී [වි.] තමාගේ ම අභිච්ඡාදියට කැමති ; ආත්මාර්ථකාමී.	ස්විච් යතුර (පාරිභා.) [නා.] මෝටර් රියක ඇන්ජම ක්‍රියාත්මක කිරීමට මෙහෙයවන යතුර.
ස්වාස [නා.ප්‍ර.] අ. හුස්ම ගැනීම හා පිට කිරීම.- ආ. හුස්ම.- ඇ. ඇඳුම රෝගය.	ස්විච්න [වි.] ස්වේද ගැන්වූ ; වාෂ්පයෙන් තැම්බූ.
ස්වාස නාලය [නා.] ස්වරාලයේ සිට පෙනහැල්ල දක්වා හුස්ම වායුව ගෙන යන නාලය.	ස්විකරණය (පාරිභා.) [නා.] ආහාර ජීර්ණය කොට උරා ගැනීමෙන් පසු ජීව ද්‍රව්‍යයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම.
ස්වාස්ථ්‍ය [වි.] සෞඛ්‍යාරක්ෂක.	ස්විකාර්ය (පාරිභා.) [වි.] ස්විකරණය කළ හැකි.
ස්වාස්ථ්‍යය [නා.] ආරෝග්‍යය ; සනීපය ; සුඛිතබව ; සැපවත්බව.	ස්වීය [වි.] ස්වකීය ; තමාට අයත්.
ස්වාස්ථ්‍ය (පාරිභා.) [නා.බහු.] අංගාරික වායුව ඇද ගන්නා, වාක්ෂලතා ආදියෙහි කොළවල ඇති විවර.	ස්වෙටර්, ස්විටර් [නා.ප්‍ර.] ශීතය මඟ හරවා ගැනීමට උඩුකය වැසෙන සේ අඳින ලෝම ඇඳුමක්.
ස්විච් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] විදුලිබලය ගලා ඒමට හා වැළැක්වීමට උපයෝගී කරගන්නා උපකරණය ; ස්විච් එක ; ස්විච්චිය.	ස්වේච්ඡා [වි.] සිය කැමැත්තෙන් යුත් ; කැමැත්තෙන් ඉදිරිපත් වූ.
ස්විච්චි පේනුව (පාරිභා.) [නා.] විදුලිය ලබා ගැනීම පිණිස	ස්වේච්ඡාව [නා.] ස්වකීය අභිමතය ; තමන්ගේ කැමැත්ත.
	ස්වේච්ඡා ආයතනය (පාරිභා.) [නා.] සිය කැමැත්තෙන් ඉදිරිපත් වී යම් සේවාවක

යෙදෙනවුන් විසින් පිහිටුවා
ගෙන ඇති ආයතනය.

ස්වේච්ඡා සමාගම (පාරිභා.) [නා.]
ස්වේච්ඡා සේවයෙහි නිරත
සමාගම.

ස්වේද [නා.ප්‍ර.] දහඩිය.

ස්වේදකර්මය [නා.] අ. ඩහදිය
නැංවීමට ඉවහල් වන
උපක්‍රමය.- ආ. ඩහදිය නැංවීම.

ස්වේදකූප [නා.ප්‍ර.] ඩහදිය
මතුපිටට පැමිණීම සඳහා
හමෙහි තිබෙන සිදුර ; ස්වේද
පිටවන ජ්‍යෙ.

ස්වේද ග්‍රන්ථිය (පාරිභා.) [නා.]
ඩහදිය නිපදවන ග්‍රන්ථිය.

ස්වේදනය [නා.] ඩහදිය දැමීම.

ස්වේරි [වි.] කවරකු කෙරෙහි වත්
බැඳීමක් නැති ; නිදහස් ;
නිවහල් ; ස්වාධීන.

ස්වේරි භාවය [නා.]
ස්වාධීනත්වය ; නිදහස ;
නිවහල් භාවය ; පරම
අධිපතිභාවය.

ස්වේරි වාදය [නා.] සමාජයේ
කිසිම ආකාරයක නීතියක් හෝ
ආණ්ඩුවක් හෝ නොතිබිය යුතු
යැයි ඇදහීම.

ස්වෝත්සාහය [නා.] තමාගේ ම
උත්සාහය ; ස්වකීය ශ්‍රමය
යෙදීම.

හ - මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියෙහි
පනස්නව වන අකුර ; තිස්
නවවැනි ව්‍යංජනය ;
උෞෂ්මාක්ෂරයකි.- [නා.ප්‍ර.]
හය ; සය.

හං [නා.ප්‍ර.] අ. අඟ ; ශාඩ්ගය.-
ආ. සම ; හම.- ඇ. සංඝයා.-
ඇ. සංඥාව.- ඉ. ඇවිටිලි කිරීම ;
කරදර කිරීම.- ඊ. අවසන.-
[වි.] තියුණු නැති ; මොට ;
නොකැපෙන.

හංකිවිය, හංකිතිය, හන්කිතිය
[නා.] කෙනකුගේ ශරීරයේ
කිසිලි ආදී තැන් මෘදු ලෙස
ස්පර්ශ කිරීමේ දී ඇති වන
පොපියන සුලු ගතිය ; කිති
කැවීම ; කිතිය.

හංකුළාව [නා.] මයිනහමේ හුළං
පිට වන බටය.

හංගනවා [ක්‍රි.] නොපෙනෙන සේ
සලස්වනවා ; සඟවනවා ;
වසන් කරනවා.

හංගද, හම්ගද (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
ශරීරයෙන් නිකුත් වන අමුය
කර දුර්ගන්ධය ; මිනිසකුගේ
සිරුරින් නැගෙන ඩහදිය ගඳ.

හංගොල්ලා (කථා.) [නා.] බෙල්ලන්
වර්ගයට අයත් ආවරණ කටුව
රහිත කුඩා සත්ත්ව වර්ගයක්.

හංදිය, හන්දිය [නා.] අ. මාර්ග
දෙකක් හෝ කීපයක් හෝ
එක්වන ස්ථානය ; මංසන්ධිය.-
ආ. ශරීරයේ අස්ථි පංජරයේ

ඇට දෙකක් හෝ ඊට වැඩි
ගණනක් එකට බැඳෙන තැන.

හංඛංකාරයා, හම්ඛංකාරයා [නා.]
(කථා.) මුස්ලිම් ජන
කොට්ඨාසය හඳුන්වන
නාමයකි.

හංඛාන් (කථා.) [නා.ප්‍ර.] කුඩා මුහුදු
යාත්‍රා විශේෂයකි.

හංමැටි [නා.ප්‍ර.] තෘණ විශේෂයක
නාමයකි ; කලාඳුරු ; සම්මැටිට.

හංවඩු ගහනවා, හන්වඩු ගසනවා
[ක්‍රි.] අයිතිය දැක්වීම සඳහා
අශ්ව හරක් ආදී සතුන්ගේ
ඇඟේ ලකුණු පුළුස්සනවා.

හංවඩුව, හන්⁰ [නා.] හංවඩු
ගැසීමෙන් කරන ලද ලකුණ ;
අඩයාලම.

හංස කකුල් [නා.ප්‍ර.] රතු පැහැති
බනිජ උපධාතුවක් වන
සාදලිංගම්.

හංසතුල [නා.ප්‍ර.] හංසයාගේ බඩ
යට තිබෙන පුළුන් වැනි ඉතා
සිනිඳු කුඩා පිහාටු.

හංස පාතිය (පාරිභා.) [නා.] ද්‍රව
ආසවනය කිරීම සඳහා
උපයෝගී කරන වීදුරු භාජන
විශේෂයකි.

හංසපුරුෂ [නා.ප්‍ර.] (ජ්‍යෙෂ්ඨ.)
ගුරු ග්‍රහයා උච්ච ස්වක්ෂේත්‍ර
බලයෙන් යුක්ත ව සහර

කේන්ද්‍රයේ තැනක පිහිටීමෙන්
සෑදෙන ශුභ ඵලදායී යෝගයකි.

හංස පූට්ටුව [නා.] එකිනෙකාට
මුහුණ ලා සිටින හංසයන්
දෙදෙනකු ගෙල පටලවාගත්
විලාසය දක්වන සාම්ප්‍රදායික
මෝස්තර නිර්මාණයකි.

හංසමහ කොඩිය [නා.] උච්ච මහ
දිසාවේ (හංස රූපයකින් යුත්)
ධජය.

හංසමුද්‍රනය [නා.] හංසජෝඩුව.

හංසයා [නා.] දිග ගෙලක් සහිත,
බෙහෙවින් ශ්වේත වර්ණ පෙද
සහ පියාපත්වලින් යුක්ත, කුඩා
නොවන ප්‍රමාණයේ අලංකාර
ජලජ පක්ෂියා.

හංස ලිපි [නා.ප්‍ර.] පුස්තකාල පොත්
ලිවීමේ දී භාවිත කළ අලංකාර
අක්ෂර ක්‍රමයකි.

හංසවඩු [නා.ප්‍ර.] හංසයාගේ
ගැහැණු සතා ; හංසිය ;
හංසධේනුව.

හංසසමානක්කමනා [නා.ප්‍ර.] හංස
රාජයකුට සමාන ගමන් ඇති
බව ; බුදුරජාණන් වහන්සේගේ
අසූ අනුවාසන ලක්ෂණ වලින්
එකකි.

හංසායමාන [වි.] හංසයකුට
සමාන ; හංසයකුට වැනි වූ
හංසරූපී.

හංසිර [නා.ප්‍ර.] අටළොස් වැදෑරුම්
මූෂික වර්ගවලින් එකකි.

හක [වි.] ඉඩ නැති ; අනවකාශ.
[නා.] අ. අවහිරය.- ආ.
හක්ගෙඩිය ; සක.- ඇ. වක්‍රය ;
රෝදය.

හකපටු [වි.] අනවකාශ වූ ;
බොහෝ සෙයින් ඇවුරුණු.

හකපෝරුව (කථා.) [නා.]
සකපෝරුව.

හකමග [නා.] සම්බාධ සහිත
මාර්ගය ; අනතුරු සහිත දුෂ්කර
මාවත.

හකය [නා.] අනවකාශය ;
සම්බාධය.

හකිස්සනවා, හගිස්සනවා [ක්‍රි.]
යමෙකුගේ බසෙහි සත්‍යාසත්‍ය
බව අනෙකකුගෙන් විමසා
බලනවා.

හකුඇටය [නා.] හක්ක නිර්මාණය
වී ඇති අස්ථිය ; හනු ඇටය.

හකු ගර්නය [නා.] දතෙහි මූල
සවිච්ඡිද්‍ර සඳහා හකු ඇටයෙහි
පිහිටි අස්ථිමය කුහරය.

හකුප්ප [නා.] නොපැහැණු රා ;
මීරා.

හකුදත් [නා.බහු.] හක්කෙහි
කෙළවරෙහි පිහිටි දත් ; ඇඹරුම්
දත් ; වාර්ථක දත්ත.

හකු ධාතුව [නා.] බුදුරදුන්ගේ
වන්දනීය වූ හකු ඇටය ; අකු
ධාතුව.

හකු පාඨාව [නා.] හනු අස්ථිය ;
වම් හකු ඇටය හා දකුණු හකු
ඇටය.

හකුරු බද්ද [නා.] පැරණි සිංහල
රජුන් කල රජ වාසලට පැණි
හකුරු සැපයූ සේවාව හා එහි
නියුක්ත වූ පිරිස.

හකුල [නා.] අ. අවුල ; බාධාව.-
ආ. පඳුර ; අකුල.

හකුව, හක්ක [නා.] මුව දෙ පස
කනට යටින් පිහිටි, උඩු-යටි
වශයෙන් දත් පේළි සවි ව
පවතින අර්ධ ඵලිප්පිය අස්ථි
කොටස ; හනු ඇටය.

හකුස්ස [නා.] හෙණ්ඩුව ; අංකුශය.

හකුළනවා [ක්‍රි.] අ. වකුටු කරනවා ;
අකුළනවා.- ආ. කෙටි කරනවා ;
සංක්ෂිප්ත කරනවා.

හක් [නා.ප්‍ර.] අ. ඇඳුම් පියවා
ගැනීමට භාවිත කරන ඇඳුම්වල
අල්ලා මසන ලෝහ, ප්ලාස්ටික්
ආදියෙන් කළ කොකු
විශේෂයකි.- ආ. හක්ගෙඩිය.

හක්කලම (කථා.) [නා.ප්‍ර.]
හිරිහැරය ; කරදරය.

හක්ගෙඩිය [නා.] හක්බෙල්ලාගේ
කටුව ; සක.

හක්බෙල්ලා [නා.] බෙල්ලන් විශේෂයක නාමය.

හක්මන (කථා.) [නා.ප්‍ර.] පයින් එහාට මෙහාට ඇවිදීම ; ඔබ මොබ යෑම ; සක්මන.

හඟ [නා.] අ. අඟ ; සිඟුව.- ආ. සංසයා.

හඟල [වි.] අ. පැසුණු ; මේරු.- ආ. ලා ; නොපැසුණු.

හඟවනවා [ක්‍රි.] අ. තේරුම් ගන්නට සලස්වනවා ; ඉඟි කිරීමෙන් පෙන්වනවා ; අවබෝධ කරවනවා. - ආ. වසන් කරනවා ; සඟවනවා ; යටගසනවා.

හඟිනවා [ක්‍රි.] වැටහෙනවා ; තේරුම් යනවා ; සිතනවා ; සිතට නඟනවා.

හඟුළ [නා.] ඔරු විශේෂයක් ; අඟුළ.

හජ්ජ [නා.ප්‍ර.] වාර්ෂිකව පැවැත්වෙන මුස්ලිම් ආගමික උත්සවය.

හටගන්නවා [ක්‍රි.] ඇති වෙනවා ; උපදිනවා ; ජනිත වෙනවා.

හටන [නා.] අ. ආරාචුල ; දබරය ; යුද්ධය ; සටන.- ආ. (හටනේ) කථාව ; ප්‍රවෘත්තිය.

හටන් කවි [නා.ප්‍ර.] දහසය වැනි සියවසේ දී ආරම්භ වුණු රාජ ප්‍රශස්ති පද්‍ය සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදාය.

හටල්ල [නා.] අටල්ල ; උස් කොට තැනූ මුර ගෙය.

හටවනවා [ක්‍රි.] සාදනවා ; පිහිටුවනවා ; අටවනවා.

හටහන [නා.] සලකුණ ; සටහන.

හට්ටිය [නා.] ලොකු හැළිය ; වළඳ ; අප්පල්ලය.

හයය [නා.] දරුණුකම ; බලහත්කාරය ; කොල්ලකෑම.

හය යෝග [නා.ප්‍ර.] ඉන්ද්‍රියානු චක්‍රයානිකයන්ගේ යෝග ක්‍රමයක්.

හඩු ගඳ (කථා.) [නා.] අපිරිසිදු ශරීරයෙන් හෝ කිලිටි රෙදි වලින් හමන දුඟඳ ; කිළිටි ගඳ.

හණ [නා.ප්‍ර.] අ. ශාකයක නාමය ; මලු පැදුරු ආදිය සකස් කරගැනීමට මේ කෙඳි භාවිත කෙරේ.- ආ. ආයුධ මුවහත් තැබීම සඳහා ගනු ලබන කෘත්‍රීම ගල් විශේෂයක්.

හණ ගානවා [ක්‍රි] මෝටර් රථ ආදියේ සිලින්ඩර් සිරීම ; ඉරිතැලීම, විබාදන, ගෙවියාම් ආදිය විශේෂ ගල් වර්ගයකින් සමහන් කරනවා.

හණමිටිකාරයා [නා.] අ. හණ මිටි ගෙනයන්නා.- ආ. අලුත් අඳහස් හා මත නො පිළිගෙන පැරණි මතවල ම එල්බ සිටින්නා.

හඬ [නා.ප්‍ර.] අ. ශබ්දය ; නාදය ;
ධ්වනිය ; රාවය.- ආ. (කථා.)
ආරංචිය ; තොරතුරු.

හඬකරය [නා.] ධ්වනි කරංග
විහිදීම අවහිර කොට නිශ්චිත
දිශාවක් එල්ලේ අධික දුර
ප්‍රමාණයකට ධ්වනිය ගෙන
යාමට සලස්වන උපකරණය.

හඬ ගසනවා [ක්‍රි.] අ. හඬනගා
කියනවා ; කෑගසනවා.- ආ.
කැඳවනවා ; අමතනවා.

හඬ කළනවා [ක්‍රි.] හයියෙන්
කෑගසනවා ; මොර දෙනවා ;
විලාප කියනවා.

හඬ දූතයා [නා.] මෑත කාලයේ
නාඩගම්වල එන චරිතයක් ;
රජයේ නිවේදන මහජනයාට
දැන ගැනීම සඳහා හඬ ගා
කියන්නා.

හඬ නංවනය [නා.] සාගරයේ
ගැඹුර සෙවීමේ උපකරණයක්.

හඬනවා [ක්‍රි.] නාසයෙන් හඬ
නඟනවා ; වැලපෙනවා ;
අඬනවා.

හත [නා.] අ. හයට එකක් වැඩි
සංඛ්‍යාව.- ආ. නැකැත් වක්‍රයෙහි
දහතුන් වැනි නැකත.- ඇ. වාසි
අත්හතක් ගත් පසු ජය ලැබෙන
කඩදාසි කුට්ටමෙන් කරන
සෙල්ලම.- ඇ. බාහුවේ මැණික්
කටුවෙන් පහත කොටස.- ඉ.
ඇතාගේ සොඬය.- ඊ. රියන.-

උ. ඉර හෝ හඳ බැසයාම.- උ. ආයුධය ; ශස්ත්‍රය.- [වි.] නැසූ ;
විනාශ වූ.

හතයෝග [නා.] හින්දු භක්තිකයන්
අතර භාවිතවන යෝග ක්‍රමයක්.

හතර අපාය [නා.] පවු කළ අය
උත්පත්තිය ලබන දුගති හතර ;
සතර අපාය.

හතර ගාතය [නා.] අත් දෙක හා
කකුල් දෙක යන ගාත්‍රා සතර.

හතරදිග [නා.] උතුර, දකුණ,
නැගෙනහිර හා බටහිර යන
දිශා හතර.

හතරමංහන්දිය [නා.] මාර්ග
හතරක් එකිනෙක හමුවන
ස්ථානය ; සිවුමංසල.

හතරවරං ගහනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
තමාට අයිති නැති ලාභ
ප්‍රයෝජන අයුතු මාර්ගවලින්
ලබාගන්නවා.

හතරවරම් දෙවියෝ [නා.බහු.] අ.
සක්වළ සතර දිශාවලට අධිපති
ව සිටිති යි විශ්වාස කැරෙන
ධුතරාජ්‍ය, විරූපි, විරූපාක්ෂ,
වෛශ්‍රවණ යන දිව්‍ය රාජයෝ
සතර දෙනා.- ආ. ශ්‍රී ලංකා
ද්වීපයට අධිපති ව සිටිති යි
විශ්වාස කැරෙන විෂ්ණු,
කතරගම, සමන්, විභීෂණ යන
දිව්‍ය රාජයෝ සතර දෙනා.

හතර වර්ගය [නා.] මව්, පිය, නැදි, මයිල් යන හතර දෙනාගේ පාර්ශ්ව.

හතර හන්දි [නා.ප්‍ර.] දණ හිස් දෙක සහ වැලමිටි දෙක යන සන්ධි සතර.

හතරැස් [නා.] සෘජු රේඛා හතරකින් වට කරන ලද්දක හැඩය ; වතුරසු හැඩය.

හතරැස් අඟල [නා.] දිගින් අඟලක් ද පළලින් අඟලක් ද වන ක්ෂේත්‍ර ඵලය ; වර්ග අඟල.

හතරැස් කොටුව [නා.] වෛත්‍යායක ගර්භය මත තනන ලද වතුරසුයක ආකාර වූ කොටස ; සිවුරැස් කොටුව.

හතරැස් බොරුව (කථා.) [නා.] අමූලික බොරුව ; පට්ටපල් බොරුව ; ගජබින්නය.

හතරැස් මුරිච්චිය (පාරිභා.) [නා.] හතරැස් ආකාර වූ මුරිච්චිය හෝ ඉස්කුරුප්පු ඇණවල අගට යොදන කොටස.

හතරැස් වතුරගල (පාරිභා.) [නා.] ආයුධ මුවහත් කිරීමට ගන්නා කරගල් විශේෂයක් ; ඇමරිගල.

හතරැස් වරහන [නා.] අර්ධ සමවතුරු හැඩයගත් වරහන් ලකුණ.

හතරැස් සට්ටම (පාරිභා.) [නා.] කම්මලක බංකුවක් මත

හතරැස් උලකින් සවි කරන ලද කුඩා කිණිහිර.

හතරැස් හැතැප්ම [නා.] එක් පැත්තක් හැතැප්මක දිග ඇති පැති 4කින් වට වූ ඉඩ ප්‍රමාණය ; වර්ග හැතැප්ම.

හතළිස් ඇඳිරිය [නා.] වයස අවුරුදු හතළිහ පසු වූ කල ඇතිවීමට ඉඩ තිබෙන තේතු දුර්වලතාව හෙවත් ඇස් පෙනීමේ අඩුකම ; වෘද්ධ දෘෂ්ටිකතාව.

හති අරිනවා [ක්‍රි.] විඩාව සන්සිඳවනවා ; මහන්සිය අඩුකර ගන්නවා.

හති දමනවා, දානවා [ක්‍රි.] විඩාපත් ව තදින් හුස්ම ඉහළට ගන්නවා සහ පහළට හෙළනවා.

හතිය [නා.] අ. ශාරීරික තරගයක, අභ්‍යාසයක හෝ බර වැඩක යෙදීමෙන් පත්වන දැඩි වෙහෙස.- ආ. එසේ වෙහෙසවීමෙන් පසු තදින් හුස්ම හෙළීම සහ ගැනීම.- ඇ. සෙම අධිකවීමෙන් ඇති වන රෝගයක් ; මුහ රෝගය.

හතු [නා.] තෙතමනය සහිත පසේ හෝ දිරාගිය කඳන්වල හෝ සෑදෙන කුඩයක හැඩය ඇති දිලිර විශේෂයක් ; බිම්මල්.

හතු පිපෙනවා [ක්‍රි.] අ. හතු හෙවත් බිම්මල් නැගී සිටිනවා.- ආ. හිටිහැටියේ යම් යම් දේ අධික වශයෙන් බිහිවෙනවා ; ඉදිවෙනවා.

හතුරා [නා.] අ. විරුද්ධකාරයා ; සතුරා.- ආ. (කථා.) කොටි, වලස් ආදි නපුරු සතා.

හතු වැල්වය (පාරිභා.) [නා.] (ලෝහක.) හත්තක හැඩය ඇති කපාටය ; හතු හැඩයේ වැල්වය.

හතුහැඩ ග්‍රන්ථිය [නා.] කැරපොත්තාගේ ප්‍රජනක සන්නාහයේ වූ කොටසක නාමය.

හත්තිය [නා.] අ. බටකොළ, වේවැල්, පන් ආදියෙන් කුඩයක හැඩයට සකස් කළ තොප්පි විශේෂයකි.- ආ. වී ගොඩක්, බීස්සක් මතින් තනන ලද වහල ; මැස්ස.- ඇ. ශක්තිය.

හත්තිළුව [නා.] අනිෂ්ට අශූභ සිද්ධිය ; දුක්ඛදායක අවස්ථාව.

හත්ථත්තර [නා.ප්‍ර.] ඇතකු පිට අතුරන ඇතිරිය ; ඇතකු පිට අතුරන වස්ත්‍රය.

හත්ථපාසය [නා.] අත දිගු කොට ඇල්ලිය හැකි දුර ; අත්පස.

හත්ථිපාකාර [නා.ප්‍ර.] ඇත් රුවලින් අලංකෘත වූ පවුර ; හස්ති ප්‍රාකාරය ; ඇත් පවුර.

හත්දින්න [නා.] තාරකා හතකින් යුක්ත වූ තරු කැටිය ; නැගුල් තරුව.

හත්පට්ටම (පාරිභා.) [නා.] පැති හතකින් යුක්ත වූ සරල රේඛීය තල රූපය.

හත් පළයා, ¹පොළයා [නා.] ශරීරය පිට-පිට ම (හත් වාරයක්) විදිනැයි විශ්වාස කරනු ලබන කුඹි විශේෂයකි.

හත්මාළුව [නා.] එළවළු හතකින් යුක්ත ව්‍යාඤ්ජනය.

හත්මුතු පරම්පරාව [නා.] හත්වැනි මුත්තාගේ පටන් අවිච්ඡින්න ව පැවත එන පරම්පරාව.

හත්ල [නා.] අත්ල.

හත්වට [නා.ප්‍ර.] අග්ගල හෙවත් අග්ගලා යන රසකැවිලි විශේෂය.

හත්වැන්නා [නා.] අ. සත් වැනි තැනට එන දෙය ; සජ්තමය.- ආ. කේන්ද්‍රයක හත් වැනි භාවය.- ඇ. නමේ අගට 'වැන්න' යන්න සහිත ව හැඳින්වෙන බෙහෙත් පැලෑටි වර්ග සත.

හත් සුණු [නා.] බැඳ කුඩු කරගත් සහල් හෝ යව ; අත්සුණු.

හද [නා.ප්‍ර.] හිත ; චිත්තය ; ළය.

හදකැනැත්ත [නා.ප්‍ර.] හදවත ආදිය ඇතුළත් මුළු ඉන්ද්‍රිය පද්ධතිය.

හද ගැස්ම (පාරිභා.) [නා.] අ. හෘදය ස්පන්දනය.- ආ. හැඟුම ; ආශාව.

හදනවා [ක්‍රි.] අ. සාදනවා ; නිර්මාණය කරනවා ;

තනනවා.- ආ. සුදානම් වෙනවා ; සැරසෙනවා ; පිළියෙල කරනවා.- ඇ. ඉන්දනවා ; වගා කරනවා ; හිටවනවා.- ඇ. පෝෂණය කරනවා ; ඇති-දැඩි කරනවා.- ඉ. ආකර්ෂණය කරනවා ; තමා වෙතට ගන්නවා.

හදන් [නා.ප්‍ර.] අ. ලකුණ ; කැලල ; සලකුණ.- ආ. පුරුෂ ලිඛිතය.

හදන්බිජු [නා.ප්‍ර.] පුරුෂ ලිඛිතය හා බිජු කෝෂය.

හද මඬල [නා.] මණ්ඩලාකාර වූ හෘදය ; හෘදය මණ්ඩලය.

හදමස [නා.] හෘදය මාංසය ; හදවත් පපුමස.

හදය [නා.] අ. හදවත.- ආ. ආශාව ; තෘෂ්ණාව.

හදලැසිය [නා.] හෘදයේ මන්ද ක්‍රියාකාරී බව.

හදවත [නා.] උරකුහරයේ වම්පස තනයට පිටුපසින් පිහිටි ඉන්ද්‍රියය ; රුධිරධාවනයේ ප්‍රධාන ඉන්ද්‍රියය ; ළය.

හදා ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. ඇති දැඩි කරනවා ; පෝෂණය කරනවා ; රැක බලාගන්නවා.- ආ. සපයා ගන්නවා ; ලබාගන්නවා.- ඇ. ලෙඩ රෝග ආදිය බෝ කර ගන්නවා.

හදාරනවා [ක්‍රි.] ඉගෙන ගන්නවා ; අධ්‍යයනය කරනවා ; කටපාඩම් කරනවා.

හදාවඩා ගන්නවා [ක්‍රි.] අ. අනුන්ගේ දරුවකු තම දරුවකු මෙන් දැඩි කර ගන්නවා.- ආ. සුරතල් සතකු හෝ යම් ශාකයක් රැක බලා ගන්නවා.

හදිකාරයා [නා.] සතුරා ; පසම්තුරා.

හදි ගැහෙනවා [ක්‍රි.] බලාපොරොත්තු රහිත ව මුණ ගැහෙනවා ; හමුවෙනවා ; මුණගැසෙනවා ; සම්මුඛ වෙනවා.

හදි පෙරළිය [නා.] සතුරු කරදරය ; උවදුර.

හදිය [නා.] අ. උපද්‍රවය ; අනතුර ; විපත.- ආ. විරුද්ධකම ; හතුරුකම.

හදිරං, හදිරන්, හදිරම් (කථා.) [වි.] උවදුරු පමුණුවන ; විපත්ති සිදුකරන.

හදිරම [නා.] අ. අතරමගදී හදිසියේ මුහුණදීමට සිදුවන උවදුර ; අන්තරාය.- ආ. අන්තරාය සහිත ස්ථානය.- ඇ. හරකුන් යන මග.- ඇ. කඩුල්ල.

හදිසි, හදිස්සි [වි.] අ. අහම්බෙන් සිදු වන, බලාපොරොත්තු නොවන.- ආ. නොපමා ව ඉටු කළ යුතු.

හදිසි අවස්ථාව [නා.] රටේ සිවිල්
පාලනය ව්‍යාකූලව පවතින
අවස්ථාව.

හදිසි බලතල [නා.ප්‍ර.] හදිසි නීතිය
යටතේ පැවරෙන බලතල.

හදිසි මරණය [නා.]
බලාපොරොත්තු නැති
අවස්ථාවක සිදු වන මරණය.

හදිසිය, හදිස්සිය [නා.] අ.
අහම්බෙන් වූ හෙවත්
බලාපොරොත්තු නොවූ
සිද්ධිය ; හදිසි අනතුර.- ආ.
(පාරිභා.) හදිසි අවස්ථාව.

හදි හුනියන්, හදි හුනියම් [නා.ප්‍ර.]
අනතුරු ඇති කරන මන්ත්‍ර-
ගුරුකම් ආදිය ; කොඩිවින.

හන [නා.] ලකුණ ; සලකුණ.

හන ගහනවා [ක්‍රි.] හංවඩු ගහනවා
බ.

හනනය [නා.] නැසීම ; ඝාතනය.

හනනවා [ක්‍රි.] කළවම් කරනවා ;
මිශ්‍ර කරනවා ; අනනවා.

හනස්ස [නා.] අ. කැකුළු පොල්මල
ආවරණය කරන කොපුව ;
කොළපුව.- ආ. පොල් වල්ලක
ගෙඩි හටගන්නා නාරටි
සමූහයක් ඒවා ඇදී පවතින
ප්‍රධාන නට්ටක් සහිත අවයවය.

හනිනවා [ක්‍රි.] හිසින් හෝ අඟින්
හෝ දළින් හෝ උල් අවියකින්
හෝ පහර දෙනවා.

හනිවර ගසනවා [ක්‍රි.] ලකුණු
ඔබ්බෙනවා ; ලකුණු තබනවා.

හනු ඇටය [නා.] හනුවෙහි හෙවත්
හක්කෙහි ඇටය.

හනුක උපාංගය (පාරිභා.) [නා.]
කැරපොත්තාගේ මුඛය දෙපස
යුගල ලෙස ඇති මුඛ
කොටස්වලට අයත් වන ව්‍යුහ
දෙකින් එකක් ; මැක්සිලාව.

හනු නිබාතය [නා.] එලක
කෝටරය.

හනුපාදික [නා.ප්‍ර.] සන්ධි-
පාදිකයන්ගේ මුඛය පිටුපස
තිබෙන උපාංගයක් ; උරස් ගාත්‍ර
අතරින් පළමු යුගල තුන.

හනුපුට්ටුව [නා.] හනු දෙක
තදවීම ; කට අරින්නට බැරි
වන සේ කටේ පේශි තද වීම.

හනුභූංශය [නා.] හනුව ආශ්‍රිත
වාත රෝගයක්.

හනුමන් [නා.ප්‍ර.] රාවණාගේ
ලංකාවේ ආක්‍රමණයේ දී රාමට
උදව් කළ වානර සෙන්පතියා.

හනුමා වන්නම [නා.] හනුමාගේ
ගමන් විලාසය දැක්වෙන සේ
ප්‍රබන්ධිත දහඅට වන්නම්
අතුරින් එකක්.

හනුව [නා.] හක්ක ; හකු ඇටය.

හන්දි කූටා (කථා.) [නා.] මල්
කැඳැත්තා නම් පක්ෂියා.

හන්දි තුවක්කු [නා.බහු.] සිංහල යුද්ධ සේනාව සතු ව තිබූ පැරණි තුවක්කු වර්ගයක්.

හන්දි බේක් [නා.ප්‍ර.] ගරීර ඇට කැඩුම් බිඳුම් වෙදකමට අයත් ඖෂධ.

හන්දිලැල්ල (කථා.) [නා.] කුරුඳු පොතු, කෙට්ටක් මෙන් සිටීමට පුරුද්දා ගැනීමේ දී පාවිච්චි කරන කෝටුව.

හන්දි වෙදකම [නා.] කැඩුම් බිඳුම් පිළිබඳ වෙදකම ; අස්ථි සන්ධානය පිළිබඳ වෛද්‍ය කර්මය.

හන්දි වෙදපොත [නා.] කැඩුම් බිඳුම් වෙදකමට අදාළ වෛද්‍ය සංග්‍රහයක්.

හන්දුරු කුලය [නා.] ගොවි කුලය.

හන්තස් රාළ [නා.] සිංහල රාජ්‍යයේ ලේඛන පිළියෙල කළ නිලධාරියා.

හන්නැදි රාළ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] මසුන් මැරීමට දියඹ යන ඔරුවේ නියමුවා ; මරක්කලහෙ.

හන්නිවරණ (කථා.) [නා.ප්‍ර.] හරකුන්ගේ ඇඟේ පුලුස්සනු ලබන ලකුණ ; අඩයාළම ; නිවරණ.

හන්පලන් [වි.] හැඳි, පැළඳි ; අඳින ලද හා පළඳින ලද ; වස්ත්‍රවලින් හා ආභරණවලින් සැරසුණ.

හන්බාන [නා.] කුඩා නැව.

හඳ [නා.] චන්ද්‍රයා ; සඳ.

හඳ ගල වැටෙනවා (කථා.) [ක්‍රි.] හඳ බැස යනවා ; සඳ අවරගිරට යනවා.

හඳපාන්ගල [නා.] චන්ද්‍ර කාන්තිය වන විට දිය වැගිරෙන සේ පෙනෙන ශිලා වර්ගයක නාමය ; චන්ද්‍ර කාන්ත පාෂාණය.

හඳය [නා.] අ. අඳය කොටස.- ආ. පොලිය.

හඳ රබහ (කථා.) [නා.] අ. හඳ පායන්නට ප්‍රථම පහළ වන ආලෝකය.- ආ. මඳ චන්ද්‍රාලෝකය.

හඳුනනවා [ක්‍රි.] ආශ්‍රයෙන් හෝ පළපුරුද්දෙන් දැනගෙන ඉන්නවා ; මනාව දන්නවා ; අඳුනනවා.

හඳුන් [නා.ප්‍ර.] අ. සඳුන්.- ආ. අඳුන්.

හඳුන් කුර [නා.] දැල් වූ විට සුවඳ දුම් විහිදී යන සේ සුවඳ ආලේප ගල්වන ලද කුර ; සඳුන් කුර.

හඳුන් ගල [නා.] සඳුන් උරව්වි කරන ගල.

හඳුන් දිවියා [නා.] කාලවර්ණ දිවියා ; අඳුන් දිවියා.

හඳුන්පත, ⁰පොත [නා.] පපුව ; හෘදය වස්තුව ; හෘද ප්‍රදේශය.

හඳුන් මණ්ඩපය [නා.] මහනුවර
දළදා මාලිගයෙහි රන්රිදී
ආහරණාදිය තැන්පත් කර ඇති
කාමරය.

හපනවා [ක්‍රි.] විකනවා ; දත්වලින්
සපනවා.

හපනා [නා.] දක්ෂයා ; සමර්ථයා.

හපය, හපේ [නා.] විකා ඉස්ම උරා
ගත් පසු ඉතුරු වන රොඩ්ඩ.

හපු කදයා (කථා.) [නා.]
සැලලිහිණියා.

හපුටු [වි.] අ. හැකුළුණු ; ඇකිළි
ගිය ; සංකුචිත.- ආ. කිලුටු ;
කුණු තැවරුණු ; අපිරිසිදු ;
අපවිත්‍ර.- ඇ. ඊර්ෂ්‍යා සහගත ;
මුඩු ගති ඇති.- ඇ. පරණ,
පිළුණු.

හපුටු ගද (කථා.) [නා.ප්‍ර.] යම්කිසි
දෙයකින් වහනය වන අප්‍රිය
ගන්ධය.

හපුස්වනවා [ක්‍රි.] අ. පැළ වෙනවා ;
ප්‍රරෝහණය කරනවා.- ආ.
සන්තෝෂයට පත් වෙනවා ;
සතුටු වෙනවා ; ප්‍රීති වෙනවා.

හප්පනවා [ක්‍රි.] අ. යමක් යමක
වැදෙන්නට සලස්වනවා ;
සට්ටනය කරනවා ; ගටනවා.-
ආ. තරහ කරවනවා ; විරුද්ධ
කරවනවා ; කෝලාහල
කරවනවා.

හප්පලිහ [නා.] හක්ගෙඩියක
පැහැය ඇති පලිහ.

හබක [නා.] වන සතුන් ඇල්ලීමට
අටවන උගුල් විශේෂයක්.

හබඩ [නා.] අ. අසල ; සමීපය ;
කිට්ටුව ; අසබඩ.- ආ. ගංගා
කුඹුරු ආදියෙහි අද්දර ; අයින.

හබන් කුකුළා [නා.] ශ්‍රී ලංකාවට
ආවේණික වූ පක්ෂි විශේෂයක්.

හබය [නා.] ආරවුල ; කෝලාහලය ;
බහින්බස් වීම.

හබයාස් කෝර්පස් ආඥාව [නා.]
(නීති.) රඳවාගෙන සිටීමේ
නීත්‍යානුකූලතාව තීරණය කරනු
පිණිස කෙනකු උසාවිය ඉදිරියට
ගෙනෙන ලෙස කරන නියමය.

හබරල [නා.ප්‍ර.] භූගත ගෝලාකාර
මාංසල කඳක් ද අඩි දෙකකට
වඩා විශාල කොළ ද සහිත
අරාසේ කුලයට අයත් වූ
ශාකයක්.

හබරලියා [නා.] කරදිය මත්ස්‍ය
වර්ගයක්.

හබල [නා.] අ. ඔරු පාරු ආදිය
පැදවීමට හෝ නැවැත්වීමට
උපකාර කරගන්නා අත්ලිය.- ආ.
ඔරු පාරු ආදිය පැදවීමට ගනු
ලබන පැතැලි තලයක් ද, මිටක්
ද සහිත අවයවය.

හබලපෙති [නා.බහු.] වී තම්බා එහි
ඇට තළා, වේලා සාදාගන්නා
ආහාරය.

හබල්ගානවා [ක්‍රි.] හබලෙන් ඔරුව
පදිනවා.

හබළුව [නා.] අබ ඇටයක පළුව ;
අබ පියල්ල.

හබ්සි [නා.ප්‍ර.] ඉතියෝපියානු
හෙවත් ඇබ්සිනියානු පුද්ගලයා.

හම [නා.] අ. සම ; වර්මය.- ආ.
කරණවෑමියා දැළිපිහිය මුවාත
තැබීම සඳහා උපයෝගී
කරගන්නා හම් පටිය.- ඇ.
(කථා.) මයිනහම.

හම ගසනවා, 'ගහනවා [ක්‍රි.] අ.
හම ඉවත් කරනවා ; හම
අරිනවා ; හම ගලවනවා.- ආ.
දැඩි ලෙස දඬුවම් කරනවා.

හමණ [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රමණ ; හික්ෂුව.

හමදිනවා [ක්‍රි.] කොසු, මුසුන්
ආදියෙන් පිස දමනවා.

හමනනවා (කථා.) [ක්‍රි.]
අ. බණිනවා ; හරුප කියා
බණිනවා. - ආ. සම්බන්ධ
කරනවා ; එකතු කරනවා.

හමනවා [ක්‍රි.] සුළඟ සුවඳ ආදිය
අහසේ ඇදී යනවා.

හමස් [වි.] අ. මාස හයක් වූ ;
මාස හයක් ගත ව ඇති.- ආ.
පරණ ; කල්ගිය.- ඇ. පලදාව
අඩු ; නිසරු.

හමස්කඩය (කථා.) [නා.] (දිරාගිය)
ඉතා කිලිටි වූ රෙද්ද.

හමස් කෝණම (කථා.) [නා.]
ඉණට ගන්නා වස්ත්‍රය ;
හිණිකඩ ; අමුඩ රෙද්ද.

හමස් ගහ [නා.] කොස් වාරය
ගෙවුණු පසු ගෙඩි හටගන්නා
කොස්ගහ.

හමස් පෙට්ටිය [නා.] අ. කුණු දමන
පෙට්ටිය ; කුණු කුඩය.- ආ.
කිලිටි රෙදි ආදිය දමන
පෙට්ටිය.- ඇ. කලාතුරකින්
ආපසු ගැනීම සඳහා යම් යම්
දේ බහාලන පෙට්ටිය.

හමස් පෙට්ටියට දමනවා [ක්‍රි.]
යමක් කිරීම අතපසු කරනවා ;
යමක් අතපසු කරනවා.

හමස්මර යෝගය [නා.] (ජ්‍යෝති.)
නක්ෂත්‍රයෙහි දැක්වෙන අශුභ
යෝගයක්.

හම හැන්දෑව [නා.] අඳුරු වැටීමට
පෙර පවතින සැන්දෑ කාලය ;
මළහිරු රැස් වැටෙන වේලාව ;
පෙර සැන්දෑව.

හමාදි කරනවා [ක්‍රි.] ගිනි තබනවා ;
හෂ්ම කරනවා.

හමා බසිනවා [ක්‍රි.] පැතිරෙනවා ;
වහනය වෙනවා.

හමාර [නා.ප්‍ර.] අ. භාගය ; අර්ධය.-
ආ. අවසන ; අවසානය.

හමිතල [නා.ප්‍ර.] මහල් තලය ;
ප්‍රාසාද තලය.

හමු [නා.ප්‍ර.] අ. ධාන්‍ය වර්ගයක
නාමය ; අමු.- ආ. එම ධාන්‍ය
වර්ගයේ ඇට.- ඇ. හක්ගෙඩිය.

[වි.] අ. නොවියඑණ ; අමු.-
ආ. අවහිර වූ ; සම්බන්ධ වූ.

හමුඩු කරනවා [ක්‍රි.] එකතු
කරනවා ; එක්රැස් කරනවා.

හමුණනවා [ක්‍රි.] (නූල් ආදියෙන්)
එකටෙක සම්බන්ධ කරනවා ;
(පබළු මල් ආදිය) ගොතනවා.

හමුදාව [නා.] අ. රාශිය ; සමූහය ;
සමුදාය.- ආ. සේනාව ; යුද
සේනාව.

හමුදොර [නා.] ඉදිරිපස දොරටුව ;
ඉස්සරහ දොර ; පැමිණි දොර ;
ඉදිරි දොර.

හමුරන් [නා.ප්‍ර.] ශුද්ධ නොකළ
රන් ; අමුරන්.

හමුව [නා.] ඉදිරිය ; අභිමුඛය ;
සමුව.

හම් අඩයාළම [නා.] හරකුන්ගේ
ඇඟේ ගසන හංවඩුව ;
හන්නිවරණය.

හම් අතකොළුව [නා.] හම්වලින්
කළ මිටි විශේෂයක්.

හම්නනවා [ක්‍රි.] දරනවා ; දරා
සිටිනවා ; උද්වහනය කරනවා ;
ඉවසනවා ; උසුලනවා.

හම්පත් [නා.ප්‍ර.] ලිවීම පිණිස
පිළියෙළ කළ එළු බැටළු ආදී
සතුන්ගේ හම්.

හම්බන්, හම්බම්, හම්බාන් [නා.ප්‍ර.]
ඔරු දෙකක් ගළපා සැදූ යාත්‍රා
විශේෂයක්.

හම්බන් [වි.] කීකරු ; මෙල්ල.

හම්බස් (කථා.උඩ.) [නා.ප්‍ර.] වාචාල
කථා.

හම්බා [නා.ප්‍ර.] අ. වී විශේෂයක් ;
එම වීවල සහල් ; සම්බා හාල්.-
ආ. (කථා.) වී ; හාල්.- ඇ.
ගොවිතැනින් රජුට දෙනු ලැබූ
කොටස.- ඇ. කුඩා වසු පැටියා.

හම්බාව (කථා.) [නා.] දැල් ඇඳීම
වැනි බොහෝ දෙනා එකතු වී
කරන වැඩවලදී කියන සාමූහික
කවිය.

හම් මඩිය [නා.] හමෙන් තැනූ
කොපුවක් වැනි ආචරණය.

හම්මනවා [ක්‍රි.] අ. එල්බෙනවා ;
දරනවා ; උසුලනවා.- ආ.
රුකුල් දෙනවා.- ඇ. විඳ දරා
ගන්නවා ; ඉවසා සිටිනවා.-
ඇ. බලාපොරොත්තුවෙනවා.-
ඉ. ප්‍රමාණවත් වෙනවා ;
සැහෙනවා.- ඊ. නොනැඹී
කෙළින් සිටිනවා.- උ. එල්ලී
තිබෙනවා.

හම්මිය [නා.ප්‍ර.] සඳලු සහිත
ගෙය ; සඳලු මඩුල්ල ; ප්‍රාසාදය.

හයනවා [ක්‍රි.] අ. ඉවතට අදිනවා ;
අයනවා.- අා. විදහනවා ;
විවෘත කරනවා.

හය පට්ටම [නා.] කෝණ හයක්
හා පාද හයක් ඇති සරල
රූපය ; ඡඩ්කෝණාශ්‍රය.

හය පෙළ [නා.] අස් බළඇණිය ;
අශ්ව සේනාව.

හය මුතු [නා.ප්‍ර.] අශ්ව රූපාකාර
මුතු විශේෂයක්.

හය රිය [නා.ප්‍ර.] අශ්ව කරත්තය ;
අස්ථිය.

හයිකාරයා (කථා.) [නා.]
අ. ශක්තිමත් තැනැත්තා ;
විරියවන්ත පුද්ගලයා.-
අා. මැරවරයා ; වණ්ඩියා.

හයිශ්‍රොග්‍රාහය [නා.] වාතයෙහි
තිබෙන තෙතමන ප්‍රමාණය
මැන සකස් කරන
උපකරණයෙන් සකස් කළ
ප්‍රස්තාරය ; වාෂ්ප ප්‍රස්තාරය.

හයිශ්‍රොමීටරය [නා.] වාතයෙහි
තිබෙන තෙතමන ප්‍රමාණය
මැනීමේ උපකරණය ;
ආර්ද්‍රතාමානය.

හයිඩැටිඩ් කෝෂ්ටය (පාරිභා.)
[නා.] ඇතැම් පටපනු කීටයන්
විසින් සාදනු ලබන කෝෂ්ටයක්.

හයිඩ්රජනයිට් [නා.ප්‍ර.]
ඇලුමිනියම් රසදියෙහි ද්‍රාවණය
කිරීමෙන් ලැබෙන මිශ්‍ර

ලෝහයට ව්‍යවහාර වන වෙළඳ
නාමය.

හයිඩ්රජනීකරණය [නා.] නිකල්
හෝ පැලේඩියම් හෝ
උත්ප්‍රේරකය ඇති විට, තෙලක්
හයිඩ්‍රජන් සමඟ සංයෝජනය
කරවීම.

හයිඩ්රජන් [නා.ප්‍ර.] ලෝහ හා
අලෝහ යන දෙවර්ගයේ ම
ගුණ සහිත සැහැල්ලුතම
මූලද්‍රව්‍ය වන වායුව.

හයිඩ්රජන් අයඩයිඩ් [නා.ප්‍ර.]
හයිඩ්‍රජන් හා අයඩින් සංයෝග
වී සෑදෙන රසායනික ද්‍රව්‍යය.

හයිඩ්‍රජන් ක්ලෝරයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ජලයෙහි ද්‍රාවණය වී
හයිඩ්රොක්ලෝරික් අම්ලය
සාදන වර්ණයක් රහිත වායුව.

හයිඩ්රජන් පෙරොක්සයිඩ් [නා.ප්‍ර.]
හයිඩ්රජන් පරමාණු දෙකක් හා
ඔක්සිජන් පරමාණු දෙකක් එක්
වී සෑදුණු සංයෝගය.

හයිඩ්රජන් බන්ධනය (පාරිභා.)
[නා.] විද්‍යුත් සෘණ පරමාණු
දෙකක් හයිඩ්රජන්
පරමාණුවකට සම්බන්ධ වී එකී
පරමාණු දෙක අතරේ
හයිඩ්රජන් සේතුවක් සාදන්නා
වූ බන්ධනය.

හයිඩ්රජන් සල්ෆයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] හයිඩ්රජන් හා සල්ෆර්
මිශ්‍රවීමෙන් සෑදෙන සංයෝගය.

හයිඩ්රජන් හරණය (පාරිභා.) [නා.]
හයිඩ්රජන් ඉවත් කිරීම ;
ජලවායුව ඉවත් කිරීම.

හයිඩ්‍රයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] (රසා.)
මූල ද්‍රව්‍යයක් සමඟ හයිඩ්රජන්
සංයෝජනය වීමෙන් ලැබෙන
සංයෝගයක්.

හයිඩ්‍රොසොයික් අම්ලය (පාරිභා.)
[නා.] ජලීය ද්‍රාවණය, ප්‍රබල
ලෝහයකින් හෝ ධන
බණ්ඩයකින් හෝ ප්‍රතිස්ථාපනය
කළ හැකි හයිඩ්‍රජන් පරමාණු
එකක් පමණක් තිබෙන අම්ලය.

හයිඩ්රොවා [නා.] කපා දමන
කැබලිවලින් ඉතා ශීඝ්‍රයෙන්
බෝවීමේ ශක්තිය ඇති මිරිදිය
ජීවියෙක්.

හයිඩ්රොකාබන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
(රසා.) අණුවෙහි හයිඩ්රජන් හා
කාබන් පමණක් තිබෙන
කාබනික සංයෝග.

හයිඩ්රොකැලය (පාරිභා.) [නා.]
මස්තිෂ්ක කෝෂිකා තුළ
අසාමාන්‍ය ලෙස මස්තිෂ්ක
සූෂ්මිතා තරලය රැස් වී ඒවා
විශාල වීම.

හයිඩ්රොක්ලෝරික් අම්ලය
(පාරිභා.) [නා.] හයිඩ්‍රජන්
ක්ලෝරයිඩ් වායුවේ ජලීය
ද්‍රාවණයක්.

හයිඩ්රොක්සයිඩ් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
භාස්මික ඔක්සයිඩ් ජලය සමඟ
සාදන සංයෝගයක්.

හයිඩ්රොක්සයිල් ඇමින් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] හයිඩ්රොක්සයිල්
ඇමිනයෙහි හයිඩ්රජන්
පරමාණු ඇල්කිල් සමූහවලින්
ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙන්
ලැබෙන සංයෝග වූ පුපුරණ
සුලු අව-ද්‍රාවක සුදු ස්ඵටික.

හයිඩ්රොක්සිල් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
(රසා.) ඒකාබද්ධ වූ හයිඩ්රජන්
පරමාණුවකින් හා ඔක්සිජන්
පරමාණුවකින් සෑදුණු ඒක-
සංයුජ සමූහයක්.

හයිඩ්රොක්සෝනියම් අයනය
(පාරිභා.) [නා.] ස්ඵටික ජලය
සහිතව සාමාන්‍යයෙන් පවත්නා
හයිඩ්රජන් අයනය.

හයිඩ්රොජෙලය (පාරිභා.) [නා.]
ද්‍රව සංඝටකය වශයෙන් ජලයේ
තිබෙන ජලීලි වැනි ද්‍රව්‍යය.

හයිඩ්‍රොගයිට් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
තෙතමන බහුල ස්ථානවල
හොඳින් වැඩෙන ශාකය
නොහොත් පැළෑටිය ; දියෙහි
හටගන්නා ශාකය ; ජලජීවී
පැළෑටිය.

හයිඩ්‍රෝන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ජලය වැදුන විට හයිඩ්රජන්
මෝවනය කරන සෝඩියම් හා
රියම් මිශ්‍ර ලෝහයක්.

හයිපොතලමස [නා.] මැද
මොළයේ කොටසක්.

හයිස [වි.] සවි ඇති ; ශක්තිමත් ;
නොකැඩෙන.- [නා.] අ.
ශක්තිය ; සවිය ; බලවත්බව ;
නොකැඩෙන බව.- ආ. තද
බව ; බුරුල් නොවන බව.

හයිරම (කථා.) [නා.] අ.
හිඟපාඩුකම ; දුප්පත්කම ;
දිළිඳුකම.- ආ. කරදරය ;
බාධාව.

හයිලම [නා.] ලපය.

හයි හත්තිය (කථා.) [නා.] සවි
ශක්තිය.

හර [නා.ප්‍ර.] අ. රෝදයක ගරාදිය ;
අරය.- ආ. හරය.- ඇ. ඊශ්වර
දෙවි.- ඇ. මුතුපට ; මුතුමාලය.-
ඉ. පුරාණ වාද්‍ය භාණ්ඩයක්.-
ඊ. අටදික්පති ; අටදිග හිමි
දෙවියන්ට ව්‍යවහාර කරන
නාමයක්.

හර කරනවා [ක්‍රි.] ගිණුමකින්
ගෙවීමක් කර ඒ බව එම
ගිණුමෙහි සටහන් කර
තබනවා.

හරක් ගාල [නා.] ගවයන් කොටු
කර තබන තැන ; ගව ගාල ;
ගොවුද.

හරක් බාන [නා.] ගවයන්
දෙදෙනා ; හරකුන් දෙදෙනා.

හරහිර [නා.] ඊශ්වර දෙවියන්ගේ
වාසභවනය ලෙස සැලකෙන
පර්වතය ; කෙලාශ කූටය.

හරගන [නා.] ඊශ්වර දෙවියන්ගේ
භාර්යාව ; උමා දේවිය.

හරට්ටුව (කථා.) [නා.] කරදරය ;
හිරිහැරය.

හරණ [නා.ප්‍ර.] අ. උපමාව ;
සාදාශ්‍යය.- ආ. කැලැව ;
අරණ ; වනය.

හරකුරු [නා.ප්‍ර.] අරටුව ඇති ගස් ;
හර ඇති වෘක්ෂ.

හරනවා [ක්‍රි.] අ. ඉදිරියට
පමුණුවනවා ; එළවනවා ;
විද්‍යා දක්වනවා.- ආ. යවනවා ;
පිටත්කොට හරිනවා.- ඇ. ඉවත්
කරනවා ; පැත්තකට කරනවා ;
වෙන් කරනවා.- ඇ. විවෘත
කරනවා.- ඉ. පිනනවා ; ප්‍රමෝද
කරනවා.

හරනෙල් කටුව [නා.] කොණ්ඩය
බැඳ නොලිඟෙන පරිදි සිටීමට
ගසන කටුව.

හරඹය [නා.] (කඩු) ආදියෙන් යුද
කිරීම ; සටන් කරන අයුරු
දැක්වීම.

හරය [නා.] අ. ගසක කඳේ මේරු
මැද කොටස.- ආ. යම් දෙයක
වැදගත් කොටස ; සාරය.- ඇ.
(පාරිභා.) අභ්‍යන්තර කොටස ;
මදය.

හරවනවා [ක්‍රි.] අ. (යමක්) යොමු
වී ඇති පැත්තෙන් වෙනත්
පැත්තකට යොමු කරනවා ;

පැත්ත මාරු කරනවා.- ආ.
බසකින් බසකට පෙරළනවා ;
පරිවර්තනය කරනවා.- ඇ.
වෙනත් ආගමක් වැළඳ ගන්නට
සලස්වනවා.

හර ශේෂය [නා.] ගිණුමකින්
මුදලක් අඩු කළ විට ඉතිරි වන
ප්‍රමාණය.

හරසරය [නා.] ආදර ගෞරවය ;
බහුමානය.

හරසුර [නා.ප්‍ර.] ඊශ්වර දෙවි.

හරස් [වි.] අ. කෙළින් අතට නොවූ ;
හරහට වූ ; තිරස්.- ආ. (පාරිභා.)
ඇල ; හුලස්.- ඇ. විරුද්ධ.

හරස් අක්ෂය (පාරිභා.) [නා.] අ.
ක්ෂිතිජයට සමාන්තර ව
විහිදෙන සේ සැලකෙන
රේඛාව ; තිරස් අක්ෂය.- ආ.
ගණිත ප්‍රස්තාර ඇඳීමේ දී හරස්
අතට අඳින ප්‍රධාන රේඛාව.

හරස් අත [නා.] (පාරිභා.) දික්
අතට සෘජුකෝණීක වූ පැත්ත ;
දික් අත නොවූව ; රෙදි ආදියේ
හරස් පැත්ත.

හරස් ආචාරය [නා.] කුහර දෙකක්
අතර වූ හෝ පටක සමූහයක්
වෙන් කරන්නා වූ තිරස් පටලය
හෙවත් සිවිය.

හරස් ඉර [නා.] යම් පෘෂ්ඨයක
හරස් අතට අඳින ලද රේඛාව.

හරස් ඉල්ලීම (පාරිභා.) [නා.] (නීති.)
එක් ඉල්ලීමකට විරුද්ධව
ඉදිරිපත් කරන ඉල්ලීම ; වග
උත්තරකරුගේ ඉල්ලීම.

හරස් උත්තර [නා.බහු.] උසාවියේ
දී මූලික සාක්ෂ්‍ය දීමෙන් පසු
සාක්ෂ්‍යකරුගෙන් අසන හරස්
ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු.

හරස් කටුව [නා.] ලෝහ හා
ලාක්ෂ්‍ය කර්මාන්තවල දී
භාවිතයට ගන්නා උපකරණයක්.

හරස්කඩය [නා.] හරස් අතට කැපූ
කොටස ; හරස් කැපුම.

හරස් කපනවා [ක්‍රි.] අ. හරහට
කපනවා.- ආ. විරුද්ධ වෙනවා ;
බාධා කරනවා.

හරස් කියත [නා.] මඳක් පහතට
වක් වූ දාරයක් ඇති අත් කියත.

හරස් තලය (පාරිභා.) [නා.]
ක්ෂිතිජයට සමාන්තරව පිහිටි
තලය ; ක්ෂිතිජ තලය.

හරස් දොර [නා.ප්‍ර.] (කථා.) ගෙයි
පිටුපස පිහිටි දොර ; පැළදොර.

හරස් නූල [නා.] හරස් අතට
වැටුණු නූල.

හරස් පරාල [නා.ප්‍ර.] වහලක
යටලියට උඩින් හරස් අතට
සවිකරන පරාලය.

හරස් ප්‍රක්ෂේපණය [නා.] එක්
තලයක්, එය ඉදිරියෙහි සිට බැලූ

විට පෙනෙන අයුරින් සෘජු
කෝණාකාරව නියමිත දිග
පළලින් යුක්තව ඇඳීම.

හරස් ප්‍රශ්න [නා.බහු.] නඩු
විභාගයක දී සාක්ෂ්‍ය දීමකට පසු
ව අසන ප්‍රශ්න ; කෝන්තර.

හරස් රේඛාව (පාරිභා.) [නා.] හරස්
ඉර ; කිසියම් පෘෂ්ඨයක හරස්
අතට අදින ලද රේඛාව.

හරස් හිරි වියමන [නා.] අල්ලියක
තිබෙන දික් නූල්වලින් වැඩි
ගණනක් යට කරගෙන හරස්
නූල් මතු වී පෙනෙන සේ කර
ඇති වියමන.

හරහා [ක්‍රි.වි.] මාර්ගයෙන් ; මැදින් ;
හරස් අතට.

හරාත්මක (පාරිභා.) [වි.] අ.
(ගණිත.) පරස්පරයන් සමාන්තර
ශ්‍රේණියක තිබෙන රාශි පිළිබඳ.-
ආ. (සංගී.) එකට ගැළපෙන
ධ්වනි මාලාවක් එකවිට
නාදවන.

හරාව [නා.] අ. මුහුදේ රළ අඩුව
පවතින කාලය ; මාලු වාරය.-
ආ. අස්වැන්න කපාගන්නා
කාලය.

හරි [නා.ප්‍ර.] අ. රන් ; රත්තරන් ;
ස්වර්ණ.- ආ. විෂ්ණු දේවයා.-
ඇ. ශක්‍ර දේවයා.- ඇ. යම රජ.-
ඉ. චන්ද්‍රයා.- ඊ. සිංහයා.- උ.
රිළුවා ; උග. වළුරා.- සෘ. වාතය.-

සෘ. ප්‍රමාණ.- ස. සූර්යයා.- සෘ.
නිල් පැහැය.- එ. ශිව දෙවියා.-
ඒ. අශ්වයා.- [වි.] සැබෑ ; නියම ;
නිවරද.

හරි අඩ [නා.ප්‍ර.] නිවැරදි ව දෙකට
බෙදන ලද්දකින් එක කොටස ;
සම භාගය ; අර්ධය.

හරි අදය [නා.] ගොවියා හා බිම්
හිමියා අස්වැන්න සම සම ව
බෙදා ගැනීමේ ක්‍රමය.

හරි අල්ලනවා [ක්‍රි.] (කථා.) සණ්ඩු
දබර වෙනවා ; පොර අල්ලනවා.

හරිකේන් [නා.ප්‍ර.] වණ්ඩ කුණාටුව.

හරිගස්සනවා [ක්‍රි.] අ. හදනවා ;
සකස් කරනවා ; තනනවා ;
සාදනවා.- ආ. වැරැදි වූවක්
නිවැරදි කරනවා ; සංශෝධනය
කරනවා.

හරි ගැහෙනවා [ක්‍රි.] අ. සුදානම්
වෙනවා ; පිළියෙල වෙනවා ;
ලැස්ති වෙනවා.- ආ. ආසනයක්
මත, පහසුව ඇති කරන
ආකාරයෙන් වාඩි වෙනවා.

හරි වන්දන [නා.ප්‍ර.] අ. තව්තිසා
දෙවිලොව ඇතැයි කියන දිව්‍ය
වාක්ෂ පහෙන් එකක නාමය.-
ආ. අධික සුවඳින් යුතු රත්වන්
පැහැ ඇති සඳුන් වර්ගය.- ඇ.
සුදු හඳුන්.- ඇ. කොකුම්.

හරි ජන [නා.ප්‍ර.] ඉන්දියාවේ ශුද්‍ර
කුලයට ව්‍යවහාර වන අපර
නාමය.

හරිණ [නා.ප්‍ර.] අ. මුවා.- ආ.
සුදුමැලි පැහැය.

හරිණ ලෝචනා [නා.ප්‍ර.] මුව
දෙනක බඳු ඇස් ඇත්තිය ; ඉතා
රුමත් කාන්තාව.

හරිත [නා.ප්‍ර.] නිල් සහ කහ
මුසුඵමෙන් සැදෙන කොළ
පැහැය.

හරිත ඇල්ගි (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කොළ පැහැති ජලජ ශාක
විශේෂයක්.

හරිතක්ෂය [නා.ප්‍ර.] ශාක පත්‍රවල
පවතින කොළ පැහැය අඩුවීම.

හරිතක්ෂිණා (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
කොළපාට වර්ණකය අඩු පත්‍ර
සහිත ශාක.

හරිතප්‍රද [නා.ප්‍ර.] පැළෑටිවල කොළ
පැහැය හෙවත් හරිත වර්ණය
ලබාදෙන ද්‍රව්‍යය.

හරිතවර්ණ [වි.] කොළ පැහැයෙන්
යුත් ; කොළ පාට ඇති.

හරිතවායුව [නා.] වායුමය මූල
ද්‍රව්‍යයක නාමය ; ක්ලෝරීන්.

හරිතස්ථාපය [නා.] පලාවන් වූ
තැන ; තණකොළ වැඩුණු බිම.

හරිතාශ්ව [නා.ප්‍ර.] සුර්යයා.

හරිතුරග [නා.ප්‍ර.] ශක්‍රයා.

හරි දින [නා.ප්‍ර.] එකොළොස්වක
හා දොළොස්වක දිනයන්හි
ප්‍රථම පාදය.

හරිද්‍ර [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ; ස්වර්ණ.

හරිනවා [ක්‍රි.] අ. දුරු කරනවා ;
ප්‍රතික්ෂේප කරනවා ; ඉවත්
කරනවා.- ආ. යවනවා ;
ගෙනයනවා.- ඇ. අතරින්
යවනවා ; රිංගවනවා.- ඇ. (වසා
තිබූ දොරටුවෙන් ආදියක්)
අරිනවා ; විවෘත කරනවා.- ඉ.
මුදා යවනවා ; අත් හරිනවා.

හරිඳු [නා.ප්‍ර.] සිංහයා.

හරිබරි ගැහෙනවා [ක්‍රි.] (කථා.)
මනා ලෙස සූදානම් වෙනවා ;
ලකලැස්ති වෙනවා.

හරිය [නා.] අ. කොටස ;
ප්‍රමාණය ; තරම.- ආ. ප්‍රදේශය.-
ඇ. හානිය ; හදිය ; ඇබැඳිදිය.-
ඇ. කාල පරිච්ඡේදය ; දළ කාල
සීමාව.- ඉ. අසල ; සමීපය.- ඊ.
සිද්ධිය ; තොරතුරු ; ප්‍රවාහනිය.

හරි යනවා [ක්‍රි.] අ. අතමිට සරු
වෙනවා ; වාසි වෙනවා ; දියුණු
වෙනවා.- ආ. (යමක්) සාර්ථක
වෙනවා ; ඉටුවෙනවා.- ඇ.
සැසඳෙනවා ; ගැළපෙනවා.

හරියාකාර [ක්‍රි.වි.] වැරදි නොවන
ලෙස ; නිවැරදි පිළිවෙලට.

හරිලනවා [ක්‍රි.] මුණ ගැහෙනවා ;
හමුවෙනවා ; සලසනවා.

හරිසඳ [නා.] අ. විෂ්ණු දෙව්වරු. -
ආ. රත්සඳුන්.

හරිසය [නා.] සතුට ; ප්‍රීතිය ;
හර්ෂය.

හරිසිරු කරනවා [ක්‍රි.] සකස් කර
තබනවා ; සුදානම් කර
තබනවා.

හරිහම්බ කරනවා [ක්‍රි.] ධනය
උපයනවා ; (වස්තු ව)
රැස් කරනවා.

හරිහර [නා.ප්‍ර.] විෂ්ණු සහ ශිව
ඒකාබද්ධ මූර්තිය.

හරිත්ද [නා.ප්‍ර.] සිංහ රාජයා ;
මෘගේන්ද්‍රයා.

හරුපය [නා.] අ. වචනය.- ආ.
තොරතුර ; පුවත.- ඇ. අසභ්‍ය
වචනය.

හරුබස්ස [නා.] (කථා.) යමකු
සන්තක සියලු වස්තුව.

හර්තාලය [නා.] පරිපාලන,
කර්මාන්ත ආදී මහජන
සම්බන්ධතා ඇති ආයතනවල
ඇතැම් ප්‍රතිපත්තිවලට
විරෝධය පළ කිරීම පිණිස
පෙළපාලි ආදියෙහි යෙදීම.

හර්නියා [නා.ප්‍ර.] අණ්ඩ කෝෂයෙහි
වාතාබාධයක්.

හර්පිසය [නා.] ශරීරයේ බිබිලි
දැමීම ; දාහය ආදිය ලක්ෂණ
කොට ඇති දරුණු වර්ම
රෝගයක් ; විසර්පය.

හර්මිකාව [නා.] අ. පුරාණ ස්තූප
ගර්භයක මුදුනෙහි ගල් ගරාදි

වැටකින් වට වූ සිවුරැස් පීඨය.-
ආ. වඩා නූතන ස්තූපවල ගර්භ
මුදුනෙහි පවතින හතරැස්
කොටුව.

හර්මෝතියම් [නා.ප්‍ර.] විශේෂයෙන්
ගිනිකා කීමත් සමඟ සැහැල්ලු
අවස්ථාවල දී ඕරගන් නම් තුර්ය
භාණ්ඩය වෙනුවට වාදනය
කිරීම සඳහා භාවිත කෙරෙන
අතින් ගෙන යා හැකි වායු ධාරා
විවිධ නළ තුළින් තොරපා
යැවීමෙන් ස්වර නැංවිය හැකි
තුර්ය භාණ්ඩයක්.

හර්මාතලය [නා.] උඩුමහලේ
එළියට තොරා ඇති කොටස ;
සදැල්ල ; සඳලුතලය.

හර්ෂණය [නා.] සතුට ; සතුටු වීම.

හර්ෂය [නා.] අ. සතුට ;
සන්තෝෂය ; ප්‍රීතිය ; සුඛය.-
ආ. සිනාව ; හාසය ; හාසාය.-
ඇ. වේදනාව දැනීම ; රිදීම.

හර්ෂෝන්මාදය [නා.] උමතුවෙන්
මෙන් සිනාසීම ; අධික සතුට
දරාගත නොහැකිවීම නිසා
ඇතිවන සිනාව.

හල [නා.] අ. ශාලාව.- ආ.
නඟුල.- ඇ. හල් අකුර.- ඇ.
කළාමැදිරියා.

හලංහෙප්පුව [නා.] පත්තිනි
දේවාලවල ඇති දේව ආහරණ
බහා තබන පෙට්ටිය.

හලක්කුව (කථා.) [නා.] පොල් අතු සෙවිලි කරන වහලේ තැනින් තැන දමන බැම්ම.

හලනවා [ක්‍රි.] අ. ආසක්ත වෙනවා ; සංසක්ත වෙනවා.- ආ. සැඟවෙනවා ; අතුරුදහන් වෙනවා.- ඇ. කම්පිත වෙනවා.- ඇ. පෙතේර, සැල්අඩි ආදී උපකරණ මගින් කුඩු වර්ග, වැලි ආදියේ කැට බේරනවා ; අපද්‍රව්‍ය වෙන්කරනවා.- ඉ. වට්ටනවා ; විසුරුවනවා.- ඊ. පිට කරනවා ; දුරු කරනවා ; හිස් කරනවා.

හලන්ත [වි.] ස්වර රහිත අක්ෂරයකින් කෙළවර වන ; හල් අකුරකින් අවසන් වන.

හලඹ [නා.ප්‍ර.] සලඹ ; නූපුරය.

හලඹ හැළිය [නා.] හලඹ තැබීම සඳහා ගැනෙන කට ලොකු භාජනය.

හලාහල [නා.ප්‍ර.] අ. බොහෝ දෙනකු එක විට නගන මහත් ශබ්දය ; එක විට ඇති වන මහත් සෝෂාව ; කෝලාහලය.- ආ. ආයුර්වේදයෙහි සඳහන් පරිදි ස්පර්ශ වූ විගස දිවි නසන උග්‍ර විෂ වර්ගයක්.- ඇ. විස සහිත ශාකයක්.

හලිද්දි [නා.ප්‍ර.] කසාවන් පැහැය ; කහ පාට.

හලෙලයා [නි.] (ක්‍රිස්ති.) ගිහිකාවන්හි හා ස්තෝත්‍රයන්හි

යෙදී ඇති දෙවියන් වහන්සේට ස්තූති ප්‍රකාශ කරන වචනයක් ; දෙවියන්ට ස්තෝත්‍ර වේවා යන අර්ථය.

හල් [නා.ප්‍ර.] අ. හල් අකුර ; ව්‍යංජනාක්ෂරය.- ආ. හල් ගස ; කුඩා ගෙය ; පැල.- ඇ. කණ-මැදිරිය.- ඇ. උල ; හුල.

හල්පතාක්කය [නා.] ගෙයක පිටුපස ඉස්තෝප්පුව.

හල්මුතුමාල [නා.ප්‍ර.] සුසැට ආහරණවලින් එකක්.

හවඩිය [නා.] රන් රිදී ආදී වටිනා ලෝහයකින් කරන ලද ඉණේ බඳින ආහරණ විශේෂයක්.

හවනය [නා.] ගිනි දෙවියා උදෙසා බලි පිඳීම ; හෝම කිරීම.

හවනවා, හවිනවා [ක්‍රි.] ශාප කරනවා ; ආක්‍රෝශ කරනවා ; පරිභව කරනවා ; අවලාද කරනවා ; දෙස් තියනවා.

හවනිය [නා.] ගිනි දෙවියා පිඳීමේ දී ගින්නට දමන හැන්ද.

හවරිය [නා.] අ. ස්ත්‍රීන්ගේ කොණ්ඩ ලොකු කර බැඳීම, හැඩවැඩ ගැන්වීම ආදියට උපයෝගී කරගන්නා කෙස් හා ලොම් වර්ග ආදියෙන් සකස් කරගනු ලබන කෙස් කැරැල්ල.- ආ. හරක් වලිගයේ අග ඇති දිග ලෝම.

හව් [නා.ප්‍ර.] අ. අධික දුක හෝ සතුට නිසා ඇසෙන් ගලන කඳුළු බිඳ.- ආ. පිළිවෙළ ; අයුර ; ස්වභාවය.- ඇ. සවිය ; ශක්තිය ; හයිය.

හවීම [නා.] මතු කිරීම ; ඇවිස්සීම.

හවුරුද්ද [නා.] අවුරුද්ද ; වර්ෂය ; සංවත්සරය.

හවුල [නා.] අ. බෙදා වෙන් නොකරන ලද දේවල එකතුව.- ආ. කීප දෙනකුගේ එකතුව.- ඇ. කීප දෙනකු එකතු වී ඉටු කරන කාර්යය.

හවුල ඇවර කරනවා (පාරිභා.) [ක්‍රි.] වෙළඳ ව්‍යාපාර ආදියෙහි, ණයතුරුස් බේරා එය අවසන් කරනවා.

හවුල් ඉඩම (කථා.) [නා.] කොටස්කාරයන් කීප දෙනකු සතු ඉඩම.

හවුල්කරුවා [නා.] සමාගමක අන් අය සමඟ කොටසක් අයිති තැනැත්තා ; කොටස්කාරයා.

හවුල් විවාහය [නා.] එක පවුලේ සහෝදරයන් කීප දෙනකු එක කාන්තාවක් සමඟ විවාහ වීම.

හවුල් ව්‍යාපාරය [නා.] ලාභ ලැබීමේ අදහසින් එකමුතුව ව්‍යාපාරයක් පැවැත්වීම.

හව්හරණය [නා.] උදව්ව ; පිහිට.

හස [නා.] අ. අස්වැන්න ; සසාය.- ආ. හංසයා ; තිසරා.- ඇ. සිනාව ; හාසාය.- ඇ. අශ්වයා ; තුරගා.- ඉ. සමීපය ; අසබඩ.- ඊ. සිහින් තුළ ; කෙන්ද.- උ. දුක ; වේදනාව. - උඟ. ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය.

හසනය [නා.] සිනාව ; සිනාසීම ; හාසය.

හසර [නා.ප්‍ර.] අ. හැසිරීම ; පැවැත්ම.- ආ. ආශ්‍රය.- ඇ. පාර ; මාවත ; මාර්ගය.- ඇ. යෑම ; සංචාරය.- ඉ. පිළිවෙළ ; ක්‍රමය.

හසසර [නා.ප්‍ර.] අ. හංස නාදය.- ආ. හංස ගමන.

හසළ [වි.] පුරුදු කළ ; පුහුණු කළ ; මැනවින් දත් ; නිපුණ.

හසිනවා [ක්‍රි.] මතුපිට පතුරු මට්ටම් කරනවා ; අහිනවා.

හසුන [නා.] අ. ඉඳගන්නා ස්ථානය ; ඇඳ ; ආසනය.- ආ. ආඥාව ; නියෝගය ; පණිවිඩය.- ඇ. සිවුර ; වීචරය.

හසුපැවක [නා.] අස්වැන්න ; පලදාව ; අහුපැවක.

හසුරනවා [ක්‍රි.] අවහිර කරනවා ; අවුරනවා ; වළකනවා.

හසුරුවනවා [ක්‍රි.] (හසුරනවා යන්නෙහි ප්‍රයෝජ්‍ය) අ. යොදවනවා ; මෙහෙයවනවා ; යොමු කරවනවා.- ආ.

ශික්ෂණය කරනවා ; පාලනය කරනවා ; පිළියෙල කරනවා.

හසුරුසන [නා.] මහපටුඟිල්ල සමඟ මැදැඟිල්ල ගටා කරන ශබ්දය නිකුත් කිරීම හෝ ඊට ගත වන කාලය ; අසුරුසන.

හසොබනවා [ක්‍රි.] හස් ලකුණ ඔබනවා හෙවත් මුද්‍රාව තබනවා ; සිල් ගසනවා.

හස් [නා.ප්‍ර.] අ. හංසයා.- ආ. (හංස) මුද්‍රාව ; ලාංඡනය ; සටහන.- ඇ. ඇඟිලි මුද්ද ; පේරැස් මුද්ද.- ඇ. ගොයම ; බෝගය ; සසාය.- ඉ. සතුටු ; සිනාව ; හාසාය.

හස්ත කර්මාන්තය [නා.] යන්ත්‍ර සූත්‍ර නොමැති ව ප්‍රධාන වශයෙන් දැන්වල හුරුකම ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් කලාත්මක මුහුණුවරින් ද යුක්ත කොට කරන තාක්ෂණික කාර්යය.

හස්තකූර්ව අස්ථිය [නා.] මැණික් කටුවේ හෙවත් හස්තකූර්වයේ ඇති ඇට.

හස්තකූර්ව කූර්වෝපරිය [නා.] (පාරිභා.) පක්ෂීන්ගේ මැණික් කටුවේ ඇතැම් අතුල් ඇට හා පැහි සෑදුණ පියාපත් කංකාලයේ ඇටයක්.

හස්තකූර්වය [නා.] මැණික් කටුව.

හස්තගත [වි.] අ. බැසගිය ; අස්තයට ගිය ; අස්තගත.- ආ. අතට අසු වූ ; අත්පත් ; අල්ලාගන්නා ලද.

හස්තග්‍රහණය [නා.] අතින් අල්ලා ගැනීම ; අතින් අත ගැනීම.

හස්තවිච්ඡේදනය [නා.] (දඬුවම් වසයෙන්) අත් කපා දැමීම.

හස්ත තලය [නා.] අතේ මැණික් කටුවටත් ඇඟිලිවලටත් අතර පැතලි කොටසෙහි ඇතුළු පැත්ත ; අත්තලය ; අල්ල ; අත්ල.

හස්ත පර්ණිකාව [නා.] අ. දිග හරින ලද ඇඟිලි සහිත අත් තලය ; විහිදූ අල්ල.- ආ. අත්තලයක හැඩය ඇති කොළය.

හස්ත පුටය [නා.] ගොටුවක් මෙන් එකතු කළ දෙඅත්ල ; අත්ගොටුව.

හස්ත පුඤ්ජනය [නා.] අත පිහින රෙදි කැබැල්ල ; අත් පිස්නාව.

හස්ත ප්‍රසාරණය [නා.] අත දිගු කිරීම.

හස්තප්‍රාප්ත [වි.] අතට පත් ; අත්පත්.

හස්ත චෝටනය [නා.] හඬ නගින සේ අතුල්තල එකට එක වැද්දීම ; අත් පොළසන් දීම.

හස්ත මුද්‍රාව [නා.] අ. අත හා ඇඟිලි විවිධ ආකාරයට මෙහෙයීමෙන් සහ ශරීරයේ ඒ ඒ ස්ථාන මත තැබීමෙන් අදහස් පහළ කිරීමේ ක්‍රමය ; හස්ත සංඥාව.- ආ. ඉන්ද්‍රියානු නෘත්‍යශාස්ත්‍රානුගත සංඥා ක්‍රමයක්.

හස්තය [නා.] අ. ඉර හෝ හඳ අස්තංගත වීම ; බැස යෑම.- ආ. බාහුවේ මැණික්කටුවෙන් පහළ කොටස ; අත.- ඇ. ඇතාගේ හොඬවැල.- ඇ. අඟල් විසිහතරක් දිග සිංහල මිණුම් ප්‍රමාණයක්.

හස්ත රේඛා [නා.බහු.] අත්ලෙහි ලකුණු වී ඇති රේඛා.

හස්ත රේඛා ශාස්ත්‍රය [නා.] අතේ පිහිටීම සහ රේඛා අනුව ජීවිත ඵලාඵල කීමේ ශිල්ප ක්‍රමය.

හස්ත විකාර [නා.ප්‍ර.බහු.] (හය, කෝපය, ශෝකය, හාසය ආදිය නිසා) අතින් කරන නොයෙක් විපරිත ක්‍රියා.

හස්ත ශබ්දය [නා.] අතින් අත ගවා තබන හඬ ; අත්පොළසන් ගසන ශබ්දය.

හස්ත සම්ප්‍රධාන [නා.] ගොටුවක් සේ එක් කළ දෙඅත්ල ; අත්ගොටුව.

හස්තසාර [වි.] අ. අත තබාගෙන පරෙස්සම් කළ යුතු තරමින්

ඉතා වටිනා.- ආ. අතිශයින් ප්‍රත්‍යක්ෂ ; අත්දුටු.

හස්තසාර ඖෂධය [නා.] ගුණදායී බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වී ඇති ඖසුව ; අත්දුටු බෙහෙත.

හස්තසාර වස්තු [නා.ප්‍ර.] සිය අතෙහි තබා ගත යුතු ඉතා වටිනා වස්තු.

හස්ත ස්පෝටනය [නා.] අත්ලෙන් අත්ල ගසා ශබ්ද පැවැත්වීම.

හස්තහාරිය [වි.] අතින් ගෙන යා හැකි.

හස්තාභිගුලි [නා.ප්‍ර.] අ. (සිවුසැට ආභරණවලින් එකක් වශයෙන්) ඇඟිලිවල පලඳින මුදු.- ආ. අතේ ඇඟිලි.

හස්තාමලකය [නා.] අත්ලෙහි තබනු ලබා ඇති තෙල්ලි ගෙඩිය ; ඉතා පැහැදිලි ව දැකගත හැකි දෙය ; අතැඹුල.

හස්තිකාන්ත [වි.] ඇතුන්ගේ සිත් ඇදගන්නාසුලු ; ඇතුන් වසඟ කරන ; හස්තීන්ට ප්‍රිය.

හස්ති කුම්භය [නා.] ඇත් හිස මුදුන්හි කළගෙඩි දෙකක් මෙන් උස් ව නැගී ඇති උස් ස්ථාන දෙකෙන් සෑදී පෙදෙස ; කුම්භස්ථලය.

හස්ති නබ [නා.ප්‍ර.] (ඇත් නිය යනු වාච්‍යාර්ථය) රැකවල් සඳහා නගර හෝ කොටු දොරටුවල

ඉදිකෙරුණු තුදුස් ද්වාරයන්-
ගෙන් එකක්.

හස්ති නිමිලනය [නා.] ඇතකු
බලන්නාක් මෙන් අඩවන් වූ
ඇසින් යන්තමින් බැලීම ;
නොබලන්නාක් මෙන් බැලීම.

හස්තිනී [නා.ප්‍ර.] අ. ඇතාගේ
ගැහැනු සතා ; ඇතින්න ;
ඇතිතිය.- ආ. දේහ ලක්ෂණ
ශාස්ත්‍රය අනුව ස්ත්‍රීන් බෙදනු
ලබන වර්ග සතරින් අවසාන
වර්ගය.

හස්ති පදය [නා.] ඇත් පියවර ;
ඇතාගේ අඩි ලකුණ.

හස්ති ප්‍රාකාරය [නා.] අ. ඇත්රූ
කැටයම් සහිත පවුර ;
ඇත්පවුර. - ආ. පවුරක් මෙන්
වට්ට සිටගත් හස්ති
පඬුකිතිය.

හස්ති මදය [නා.] මතැතුන්ගේ
කපෝල යුග්මයෙන් ද
කෝෂයෙන් ද යම් කාල සීමා
තුළ වැහෙන ද්‍රවය.

හස්ති මේහය [නා.] වාතයෙන්
හටගන්නා ප්‍රමේහ රෝගයක්.

හස්තියා [නා.] ඇතා ; අලියා.

හස්තියානය [නා.] ගමන් යෑමට
යොදාගනු ලබන ඇතා ; පිට
උඩ නැගී යෑමට ගන්නා ඇතා.

හස්ති යුථය [නා.] ඇත් රැළ ; ඇත්
සමූහය.

හස්ති රත්නය [නා.] සක්විති
රජුන්ගේ සප්තවිධ රත්න
අතරින් එකක් වශයෙන් සඳහන්
පරිදි ලෝකයේ සියලු ඇතුන්ට
ශ්‍රේෂ්ඨතම හස්ති රාජයා.

හස්තිලණ්ඩ [නා.බහු.] ඇතුන්ගේ
වර්වස් පිඬු ; ඇත් බෙටි.

හස්තිලිඛිත [නා.ප්‍ර.] ඇතුන්
උසුලාගෙන ගොස් ගොදුරට
ගැනීමෙහි සමත් යැයි වර්ණිත
සුවිශාල පක්ෂියෙක් ; ඇත්කඳ
ලිහිණියා.

හස්තිවේදය [නා.] ඇතුන් පිළිබඳ
විකිත්සා ශාන්තිකර්ම ආදිය
ඇතුළත් ශාස්ත්‍රය.

හස්ති වෛද්‍ය [නා.ප්‍ර.] හස්ති
වේදයෙහි නිපුණයා ; ඇත්
වෛද්‍යුරා.

හස්ති ශික්ෂාව [නා.] ඇතුන් පුහුණු
කරවීමේ ක්‍රමය.

හස්ති ශිල්පය [නා.] ඇතුන් පිට
යෑම හා ඇතුන් හැසිරවීම
පිළිබඳ ශිල්පය.

හස්ති සේනාව [නා.] පුරාණ
වතුරංගනී සේනාවෙහි වූ ඇත්
බළ ඇණිය.

හස්තෝදකය [නා.] දාන පරිත්‍යාග
ආදී වශයෙන් යමක් ප්‍රදානය
කිරීමේ දී හෝ කන්‍යාවක් විවාහ
කරදීමේ දී හෝ අතට වත් කරන
ජලය ; අතපැන්.

හස්තාචාර්යයා [නා.] ඇතුන්
හික්මවන්නා ; දක්ෂ ලෙස
ඇතුන් පිට යන්නා ; හස්ති
පාලකයා.

හස්තාභරණ [නා.ප්‍ර.බහු.] ඇතකුට
පලඳවන අලංකාර ඇඳුම්
පැලඳුම්.

හස්තාරූඪ [වි.] ඇතකු පිට නැගී ;
ඇතකු අරා සිටින.

හස්ත [නා.ප්‍ර.] අ. ඉදිම ; යෝග
ශාස්ත්‍රයෙහි ඉදගැනීමේ හෝ
අඟපසඟ පිහිටුවා ගැනීමේ
ආකාරය ; ඉරියව්ව ; අසුන ;
ආසනය.- ආ. ආඥාව ;
නියෝගය.- ඇ. ලිපිය ;
පණිවිඩය ; සන්දේශය.

හස් මුද්‍රාව [නා.] හංස රූපය සහිත
මුද්‍රාව ; රාජ මුද්‍රාව.

හස් වදිනවා [ක්‍රි.] සසා
හටගන්නවා ; අස්වැන්න
ඇති වෙනවා.

හස්ස [නා.] අ. අවකාශය ;
අතරතුර.- ආ. සිනාව.

හළ [වි.] අ. දුරු කළ ; අත්හරින
ලද ; ඉවත් කළ.- ආ. අරින
ලද ; විවෘත කරන ලද.

හළු [නා.ප්‍ර.] අ. අළු ; හෂ්ම.- ආ.
දූලි ; රජස්.

හළුකිස [නා.] දැවීම ; ආදාහනය.

හළු මණ්ඩපය [නා.] සළු වඩන
ගෙය ; සිංහල රාජ සමයේ

රජතුමා ඇඳ පැලඳ අයිත්තම්
වූ කාමරය.

හළුම් [නා.ප්‍ර.] නොපෙනී යෑම ;
අන්තර්ධාන වීම.

හාංකවිසිය (කථා.) [නා.] ඉතා සුළු
සැකය ; ශබ්දකා මාත්‍රය ;
ආරංචිය.

හා කුස [නා.] බඩගිනි සහිත
උදරය ; සාගින්නේ පෙළෙන
ආමාශය.

හාක්ක වියමන [නා.] ලිනන් හා
කපු නූල් පාවිච්චි කොට කුඩා
තුවා වියා ගැනීම සඳහා වැඩි
වශයෙන් යොදනු ලබන
වියමන.

හාටාව (කථා.) [නා.] අත්වැල
වශයෙන් ලණුවක් හෝ වැලක්
බැඳි ඒදණ්ඩ.

හා තොල [නා.] උපතින්ම දෙකට
පැළී විකෘත වී තිබෙන තොල.

හාත්පස [නා.] වටේට ඇති
ප්‍රදේශය ; අවට පෙදෙස.

හාද [වි.] සුහද ; හිතවත් ; යහළු ;
ලබඳ.

හාදයා [නා.] අ. යාළුවා ; මිත්‍රයා ;
හිතවතා.- ආ. තැනැත්තා ;
පුද්ගලයා.

හාදුව [නා.] මුහුණු සිඹීම ;
වුම්බනය ; හාද්ද.

හානනවා [ක්‍රි.] අමාරුවෙන්
ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කරනවා ; හති
දමනවා ; ආනනවා.

හානහාගිනි [වි.] පරිහානියට පත් ;
පිරිහුණු ; ස්ථිර නොවන.

හානි කර [වි.] විනාශදායී ;
අහිතවත්.

හානි පූරණය [නා.] අඩුපාඩු
මැකීම ; හානි වූ කොටස
පියවීම.

හානි පූරිත අවලම්බය [නා.]
දෝලන කේන්ද්‍රයක් අවලම්බන
ලක්ෂ්‍යයක් අතර දුර.

හානිය [නා.] අ. පිරිහීම ;
පරිහානිය ; විනාශය.- ආ.
අලාභය ; උභයතාව ; අඩුව.-
ඇ. වෙහෙස ; අමාරුව.

හාන්කවිසියක්, හාන්කාවිසියක්
[ක්‍රි.වි.] (කථා.) යන්ත්‍රමිවත් ;
කොහෙත්ම.

හාන් රෙද්ද [නා.] බිලිඳු දරුවකු
තැබීම සඳහා ගනු ලබන
වස්ත්‍රය.

හාන්සි වෙනවා [ක්‍රි.] දිශාවෙනවා ;
ඇලවෙනවා.

හාපුරා [ක්‍රි.වි.] පළමුවෙන් ම ;
ප්‍රථමයෙන් ම ; අලුතින් ම.

හාබර් ක්‍රමය [නා.] නයිට්‍රජන් සහ
හයිඩ්‍රජන් සංයෝජනය කොට
ඇමෝනියා නිපදවීමේ ක්‍රමයක
නාමය.

හාමගිරි කරනවා [ක්‍රි.] මිශ්‍ර
කරනවා ; කලවම් කරනවා.

හාමන [නා.] ක්ෂුද්‍රාමන ;
බඩගින්න අධික වූ කල ඇති
වන ක්ලාන්ත ගතිය ; තද
කුසගින්නෙන් ඇති වන පෙළීම ;
සාගින්න.

හාමු කරනවා [ක්‍රි.] මිශ්‍ර කරනවා ;
කලවම් කරනවා.

හාමුදුරුවෝ [නා.බහු.] බෞද්ධ
භික්ෂූන් වහන්සේ.

හාම්පුතා [නා.] ගෙදර ප්‍රධානියා ;
ස්වාමියා ; ස්වාමීපුත්‍රයා.

හායන [වි.] බැසයන ; පිරිහෙන ;
අඩු වන.

හායන පක්ෂය [නා.] අ. වන්දියා
ක්‍රමයෙන් අඩු වී යන අඩමස්
කාලය ; අවපක්ෂය ; කෘෂ්ණ
පක්ෂය.- ආ. යමකුගේ පිරිහීම
ඇති වන අවධිය ; නරක
කාලය ; දුර්දශාව.

හායනය [නා.] අඩු වීම ; පිරිහීම ;
හීන වීම ; බැසයෑම.

හාර [නා.ප්‍ර.] අ. අරටුව ; සාරය.-
ආ. හැරගෙන යනු ලබන දෙය.-
ඇ. මුතුපට ; මුතු මාලය.- ඇ.
දිය කළගෙඩි තබන තැන.- [වි.]
සතර ; සිවු ; චතුර්.

හාරක [නා.ප්‍ර.] උච්ච වෝල්ටීයතා
ධාරාවක් ගෙන යන පරිවෘත
කම්බි.

භාරකයා [නා.] ගෙනයන
තැනැත්තා.

භාරක [නා.ප්‍ර.] කඩදාසි කුට්ටමේ
කොළ වර්ගයක්.

භාරකය [නා.ප්‍ර.] බුද්ධ ධර්මය
න්‍යායානුකූල ව විග්‍රහ කරන
ක්‍රමයක්.

භාරය [නා.] සැරව ; ඕජාව.

භාරිච්චිය [නා.] ළපැත්තෙහි
පලඳින ස්ත්‍රී ආභරණයක්.

භාර්දික [වි.] අ. හෘදය හා
සම්බන්ධ ; හදවතට අයත් ;
හදවත පිළිබඳ.- ආ. ළගත්තා
සුලු ; හෘදයාත්මික.

භාර්දික ධමනිය [නා.] හෘද
බිත්තියෙහි පේශිවලට ලේ
සපයන ධමනිය.

භාලාව (කථා.) [නා.] හිලෑකම ;
හික්මුණු බව ; අවනත බව.

භාලි කැපෙනවා [ක්‍රි.] වාරකන්
කාලයට මුහුදු වෙරළ
හැරෙනවා.

භාල් [නා.ප්‍ර.බහු.] පොතු හැර ශුද්ධ
කළ වී ඇටය ; සහල්.

භාල්දණ්ඩා [නා.] අ. කුඩා මිරිදිය
මාළුවෙක්.- ආ. විෂ නැති කුඩා
සර්පයෙක්.

භාල්පන්කලු [නා.ප්‍ර.] වී වර්ගයක්.

භාල්පානු [නා.ප්‍ර.] සෝදාගත් භාල්
ඉවත් කළ පසු ඉතිරි වන
ජලය ; භාල් සේදූ වතුර ; පානු
දියර.

භාල් මෝල [නා.] අ. භාල් කොටන
යන්ත්‍රය.- ආ. එය පවතින
ස්ථානය.

භාවා [නා.] තෘණ හක්ෂක කුඩා
සිවුපාවකුගේ නාමය.

භාස ප්‍රඥාව, භාසු⁰ [නා.] අ. තියුණු
යථාර්ථය වටහන නුවණ ;
සමාධි භාවනාවෙහි යෙදෙන-
වුනට පහළ වන උසස් ප්‍රඥාව.-
ආ. සතුට බහුල කොට ඇති
ප්‍රඥාව.

භාසය [නා.] අ. සිනාව.- ආ. මල්
පිපීම ; පුෂ්ප විකාශය.

භාසු [නා.ප්‍ර.] සතුට ; සන්තුෂ්ටිය.

භාස්කම [නා.] දිව්‍යමය බලයකින්
සිද්ධ වන අද්භූත සිද්ධිය ;
ප්‍රාතිභාර්යය ; ආශ්චර්යය ;
විස්මයජනක ක්‍රියාව.

භාසාජනක [වි.] සිනා උපදවන ;
භාසය ඇති කරන ; විහිළු බර.

භාසාය [නා.] අ. සිනාව ; භාසය.
- ආ. සිතෙහි පහළ වන
භාසාජනක හැඟීම ; අෂ්ටවිධ
වූද නව විධ වූද රසවලින්
එකක්.- ඇ. කවටකම ; විහිළුව.

හැංගිමුත්තං, 'මුත්තම් (කථා.)
[නා.ප්‍ර.] සැඟවී සිටින්නන්
සොයා යෑම ඇසුරින් කරනු
ලබන ක්‍රීඩාව.

හැංගි හොරා [ක්‍රි.වි.] එළිදරවු
වශයෙන් නොව ; අප්‍රකට ව ;
අප්‍රසිද්ධියේ.

හැකර [වි.] පමණට වඩා කථා
කරන ; වාචාල ; දොඩමලු.

හැකියාව [නා.] පුළුවන්කම ; හැකි
බව ; ශක්තිය.

හැකිරි [නා.ප්‍ර.] කුඩා ගල්කැට හෝ
වැලි සහිත බීම.

හැකිල්ල [නා.] පයට හෝ අතට
දමන විලංගුව ; මාංවුව.

හැකිලෙනවා [ක්‍රි.] රැලි ගැහෙනවා ;
ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වෙනවා ;
වකුටු වෙනවා.

හැක්ක, හැක්කිය [නා.] ගංගා
ඉවුරක් යට හැදෙන බිම්ගෙය.

හැක්ම (කථා.) [නා.] ජලය රැඳී ඇති
ස්ථානය ; ගල්කුලම ; පොකුණ.

හැක්සුම [නා.] නින්දාව ; අවමන්
කිරීම ; අපහාසය.

හැඟලීම් [නා.ප්‍ර.] එක් වීම ;
සබඳවීම.

හැගි [වි.] සිතන ලද ; අදහස් කළ.

හැගිස්සා [නා.] මිරිදියෙහි වසන
ලොකු දසපාදික කවචයෙක්.

හැගුම [නා.] අ. අවබෝධය ;
දැනීම.- ආ. මතය ; අදහස ;
සිතුවිල්ල.

හැගෙනවා [ක්‍රි.] සිතට නැගෙනවා ;
වැටහෙනවා ; දැනෙනවා.

හැට ඇදිරිය (කථා.) [නා.] ඇස්
පෙනීම පිළිබඳව වයස අවුරුදු
හැටක් හෝ ඒ ආසන්න වයසේ
දී ඇති වන දුර්වලතාව ; වයස
යාම නිසා පෙනීම අඩුවීම.

හැට්ට කටුව [නා.] හැට්ටයක්
පියවීම සඳහා ගසනු ලබන
කටුව ; ආයා කටුව.

හැට්ටුව [නා.] හුස්ම ගැනීමට
අපහසු බව ලක්ෂණ කොට ඇති
රෝගයක් ; ඇදුම රෝගය.

හැඩ [වි.] අ. (කිසියම්) ස්වරූපයකින්
යුත්.- ආ. රූමත් ; අලංකාර ;
නෙත්කලු.- ඇ. වණ්ඩ ; සැර.

හැඩකාරයා [නා.] අ. රූමත්
තැනැත්තා.- ආ. අලංකාරයට
සැරසෙන්නා ; ජේත්තුකාරයා.

හැඩ ගහනවා [ක්‍රි.] අ. පිළියෙල
කරනවා ; සකස් කරනවා ;
උවමනා කරන ආකාරයට
සකසනවා.- ආ. ඇල වෙනවා ;
පැත්තකට බර වෙනවා ; ඇද
වෙනවා.

හැඩ-නිල [නා.] හැඩය ; ස්වරූපය ;
ආකාරය ; සැටිය.

හැඩපලු [නා.ප්‍ර.] නොපිරීම නිසා
එකට බැඳී වෙළී ගිය හිසකෙස්.

හැඩපලු ගංගාව (පාරිභා.) [නා.] තනි ගංගාවකින් උපන් නොගැඹුරු කුඩා ගංගා ජාලයකි.

හැඩ පිටදාරය [නා.] කියත් තලයක ඇති වක් වූ පිටදාරය.

හැඩය [නා.] අ. වස්තුවක හැඩ- හුරුකම ; ස්වරූපය ; ආකාරය ; පිළිවෙළ ; ආකෘතිය.- ආ. අලංකාරය ; ශෝභාව ; විලාසය.

හැඩ යන්ත [නා.] හැඩ ලීස්තර මට්ටම් කරන යන්ත.

හැඩයා [නා.] අ. උණ බට, වේවැල් ආදියෙන් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරන්නා ; කුලුපොත්තා.- ආ. හැඩකාරයා.

හැඩවැඩ [නා.ප්‍ර.] ඇඳුම්-පැලඳුම්, සැරසිලි ආදියෙහි අලංකාර වැඩ ; විසිතුරු මෝස්තර.- [වි.] සුරූපී ; අලංකාර ; සුන්දර ; ශෝභන.

හැඩි ඔරුව [නා.] ධීවරයන් දෙදෙනකුට පමණක් යා හැකි ඔරුව.

හැඩි කරනවා [ක්‍රි.] අ. කුණු කසල ආදියෙන් යුක්ත කරනවා ; අපවිත්‍ර කරනවා.- ආ. පිළිවෙළ රහිත කරනවා.

හැඩිදැඩි [වි.] වැඩුණු ශරීරයකින් යුත් ; බලසම්පන්න මස් පිඬුවලින් යුත් ; සවිමත්.

හැකපුම, හැකැප්ම [නා.] අ. යාර 1,760ක දුර ප්‍රමාණය.- ආ. විඩාහැරීම ; විශ්‍රාන්තිය.

හැකි [නා.ප්‍ර.] අ. මල් පොකුර ; මල්කැන.- ආ. හතිය.

හැකිරිය [නා.] සතුරු ගැහැනිය ; වෛරී ස්ත්‍රිය.

හැන් [නා.ප්‍ර.] අ. ඔරුවේ පැස් බඳින ලණුව.- ආ. තවලම් ගොනුන්ගේ දැලවර ලණුපොට.- ඇ. ආයුධය.

හැද පරස් [නා.බහු.] උෟනතා ; අඩුපාඩු ; දෝෂ.

හැදය [නා.] තවලම් ගෙන යන ගොනුන්ගේ පිටට දමන ගෝනිය.

හැද හැවිලි [නා.ප්‍ර.] ඇදහිලි ; ඇදහීම්.

හැදැරීම [නා.] ඉගෙනුම ; පාඩම් කිරීම.

හැන්ද [නා.] යමක් ලබා ගැනීම, බෙදීම, මිශ්‍ර කිරීම, කැලතීම ආදිය සඳහා මිටක් සහ තලයක් සහිතව සපයාගනු ලබන මෙවලම.

හැන්දෑව (කථා.) [නා.] ඉර බැසගෙන යන වේලාව ; රැ වේගෙන එන වේලාව ; සන්ධ්‍යාව.

හැන්ම [නා.] ඉවසිල්ලෙන් බලාපොරොත්තුව සිටීම.

හැන්සාඩ් වාර්තාව [නා.]

පාර්ලිමේන්තු කටයුතු විශේෂයෙන් දේශන සහ වාද-විවාද පිළිබඳ නිල වාර්තාව.

හැඳ [නා.ප්‍ර.] නිදාගැනීම සඳහා ලී, යකඩ ආදියෙන් තැනූ යහන ; ඇඳ.

හැඳපට [නා.] හික්ෂුන් වහන්සේලා ඉණ බඳින පටි විශේෂයක්.

හැඳවත [නා.] ඇඳේ රාමුව.

හැඳි අළුව [නා.] පොල්කටු හැඳි ගසා තැබීමට පත්, ලී ආදියෙන් සකස් කර ඇති සිදුරු සහිත රාමුව.

හැඳි කැටුම් [නා.බහු.] පිටි හා පැණි මිශ්‍ර කොට ස්වල්පය බැගින් තෙලට දමා හැන්දෙන් තද කොට සකස් කර ගන්නා රස පූප වර්ගයක්.

හැඳි ගානවා [ක්‍රි.] ආහාරපාන ආදිය හැන්දෙන් කලතනවා ; මිශ්‍ර කරනවා ; කළවම් කරනවා.

හැඳින ගන්නවා [ක්‍රි.] මේ අසවලා හෝ අසවල් දේ යයි දැනගන්නවා.

හැඳුනුම් පත [නා.] යම් අයකුගේ අනන්‍යතාව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා පුද්ගලයින් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිකුත් කරනු ලබන බලපත්‍රය ; පුරවැසියකු විසින්

අනිවාර්යයෙන්ම භාවිත කළ යුතු අඳුනාගැනීමේ කාඩ්පත.

හැපින්න, සැපින්න බ.

හැප්නියම් [නා.ප්‍ර.] ආවර්තිතා වගුවේ හතර වැනි කාණ්ඩයේ තිබෙන ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක්.

හැප්සෙනවා [ක්‍රි.] පැළ වෙනවා ; අංකුර ලියලනවා.

හැමිටි බානවා [ක්‍රි.] කෝටුවකින් හෝ වේවැලකින් බලවත් සේ තළනවා ; කෝටුමස් කරනවා.

හැම් [නා.ප්‍ර.] ලුණු දැමූ උගුරු මස් ; ජාඩ් උගුරු මස්.

හැම්මෙනවා [ක්‍රි.] අ. ඉවසා දරා සිටිනවා ; උසුලනවා.- ආ. අල්ලාගෙන සිටිනවා ; රඳවනවා.

හැම්ලිය [නා.] පත්වලින් වියන ලදුව සාමාන්‍යයෙන් ඉණේ ගසාගෙන යා හැකි මුදල් ආදිය දැමීමට භාවිත කරන කුඩා පසුම්බියක්.

හැර ගහනවා [ක්‍රි.] පොල්, තල්, කිතුල් ආදි ගස්වලට නැගීම සඳහා ලණුවලින් හෝ බටපතුරු වැල් ආදියෙන් ලී කැබලි හෝ පොල්ලෙලි හෝ ඔතා බඳිනවා.

හැර පට, 'පොට (කටා.) [නා.ප්‍ර.] තල්, පොල්, කිතුල් ආදි ගස් මැදීම සඳහා පහසුවෙන් ගසට

නැගීම පිණිස අදින වැල් හෝ
ලණු.

හැරමිය [නා.] මහලු වියේදී හෝ
ආබාධිත අවස්ථාවල දී යෑම
එම සඳහා භාවිත කරගනු ලබන
උපකරණයක් ; සැරයටිය.

හැරලනවා [ක්‍රි.] අ. යමකු යම්
තැනකට කැටුව යනවා ;
එක්කරගෙන යනවා.- ආ.
අත්හැර දමනවා.- ඇ. විවෘත
කරනවා.

හැරෙනවා [ක්‍රි.] අ. මුහුණ ලා සිටින
දිශාවෙන් වෙන පැත්තකට
අඟිමුඛ වෙනවා.- ආ. තම
මතය, ආගම, විශ්වාසය ආදී
යමක් වෙනස් කොට වෙනින්
එකක් පිළිගන්නවා.

හැරෝව [නා.] පසේ උඩ තට්ටුව
බුරුල් කිරීම සඳහා ගැනෙන
උල් සහිත තලයකින් යුත්
උපකරණය ; දැති පෝරුව.

හැල [නා.] එරෙන ගැඹුරු මඩ
ගොහොරුව.

හැල කිඹුලා [නා.] මඩ වගුරු
හෝ වැව් ආශ්‍රිතව ජීවත් වන
කිඹුල් විශේෂය.

හැලපන් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
ඟ්ලුවෝරින්, ක්ලෝරින්,
බ්රෝමීන් හා අයඩීන් යන
රසායනික මූල ද්‍රව්‍ය කාණ්ඩය
සඳහා යොදන පොදු නාමය.

හැලපස [නා.] තෙතමනය සහිත
බුරුල් පස ; මඩ පස.

හැලයා (කථා.) [නා.] තරබාරු
අලස පුද්ගලයා.

හැල-හැප්පෙනවා [ක්‍රි.] අ. එකට
ගැටෙනවා ; තදින් ගැස්සී එකට
වදිනවා.- ආ. ප්‍රතිවිරුද්ධ මද
ප්‍රකාශ කරනවා ; අදහස්වලින්
ගැටෙනවා.

හැලහොල්මන [නා.] නිශ්චල
භාවයෙන් තොර බව ; හඬක්
නැති බව.

හැලි [වි.] සුදු ; ධවල ; ශ්වේත.

හැලි ඇතා [නා.] සුදු ඇතා.

හැලෙනවා [ක්‍රි.] අ. වැටෙනවා.-
ආ. ඉහිරෙනවා ; වැක්කෙරෙනවා.
- ඇ. සැඟවෙනවා.

හැල් [නා.ප්‍ර.] අ. ගොඩ ඉඩම්වල
වසුරන කුඩා ඇට සහිත වී
වර්ගයක් ; ඇල් වී.- ආ. (කුඩා)
ගෙය ; සාලාව.- ඇ. කුඹුර හාන
උපකරණය ; නගුල.- ඇ.
එරෙන මඩ සහිත වගුරු බිම ;
හැල.- ඉ. සිසිල ; සීතල.- ඊ.
ශීත සෘතුව ; හේමන්ත සෘතුව.

හැව [නා.ප්‍ර.] සර්ප ජාතීන්ගේ
සිරුරෙන් වරින්වර ඉවත් ව යන
සියුම් සිව්කාව ; පිටසම.

හැවකැට (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ගල්
කුට්ටි ; කඳුකර ප්‍රදේශවල
නෙරා ගිය ගිරිශිඬුවල දිරාගිය
කොටස් කැඩී බිඳී එකතු වන
ගල්කැට.

හැවිල්ල [නා.] දෙස් කීම ; ශාපය ;
ආක්‍රෝශ කිරීම.

හැසිරෙනවා [ක්‍රි.] ගැවසෙනවා ;
සංචාරය කරනවා.

හැසෙනවා [ක්‍රි.] සන වෙනවා ;
තදට පිහිටනවා ; ඇහිරෙනවා.

හැළප, හැළපු [නා.] විශේෂයෙන්
කුරක්කන් පිටිවලින් රොටියක්
සාදා ඒ මැදට පැණි-පොල්
යොදා දෙකට නමා කැන්ද
කොළයක දවවා කඩවැස්මේලා
තම්බා ගන්නා සිංහල කැවිලි
වර්ගයක්.

හැළි [වි.] සුදු ; ධවල ; ශ්වේත.

හැළි අරක්කු [නා.ප්‍ර.] හැළිවල රා
දමා පෙරාගන්නා ශුද්ධ නොකළ
අරක්කු වර්ගයක්.

හැළිය [නා.] ආහාර පිසීමාදියට
යොදාගන්නා කට ලොකු මැටි
භාජන විශේෂයක්.

හැළි හබක (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ලී
පෝරුවක් මත හැළියක්
යටිකුරුව සිටින සේ අටවන
උගුල.

හැල්ල [නා.] අ. අර්ථයක් වැඩිපුර
අපේක්ෂා නොකර කළ රවනාව.-
ආ. සැහැල්ල බ.

හැල්ලු [වි.] අ. සැහැල්ලු ; වාමි.-
ආ. අගය අඩු ; බාල්දු.

හිංගුල [නා.ප්‍ර.] ඖෂධ විශේෂයක් ;
සාදිලිංගම්.

හිංසක [වි.] හිංසාකාරී ; අනර්ථය
ගෙන දෙන ; විනාශකාරී.

හිංසක නිරක්තය [නා.] ලේ අඩු
වීම හා ආශ්‍රිත රෝගය.

හිංසනය [නා.] හිංසා කිරීම ;
පෙළීම ; පීඩා කිරීම.

හිංසලු [නා.ප්‍ර.] සිංසපාරුක ;
ඇට්ටේරියා.

හිංසාව [නා.] පෙළීම ; පීඩා කිරීම ;
වධ දීම.

හිංස්රාදාහය (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලේ
නහරවල රුදාව ; ධමනිපාකය.

හිකනලා, සිකනලා බ.

හික්මියා [නා.] දිගු නහයක් ඇති
මියකු වැනි කෘමි හක්ෂක කුඩා
සත්ව විශේෂයක්.

හික්මෙනවා [ක්‍රි.] ශික්ෂණය
වෙනවා ; කීකරු වෙනවා ;
යහපත් චිත්තයෙන් යුක්ත වනවා.

හික්හල [නා.] පාසල ; සිප්හල ;
විදුහල.

හිග, හිග [වි.] අඩු ; උෞත ;
ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති.- [නා.ප්‍ර.]
ඉඟ ; ඉණ.

හිග දිය [නා.] ඉගෙනි වූ ලණුව ;
ඉඟ බැඳි හුය ; ස්නානය සඳහා
අඳින රෙදි කඩ රැඳවීමට
ඉණෙහි බඳින ලණුව.

හිගනවා [ක්‍රි.] බැගැපත්ව
ඉල්ලනවා ; යඳිනවා.

හිගන්නා [නා.] යදියා ; යාවකයා.

හිගමන [නා.] හිගා කෑම ; හිගා යෑම ; අනුන්ගෙන් යමක් බැගැපත් ලෙස ඉල්ලීම.

හිගිය [නා.] අත, ඇස ආදියෙන් අදහස් ඇඟවීම.

හිගු [නා.ප්‍ර.] අ. ඖෂධ විශේෂයක් වන පෙරුම්කායම්.- ආ. ඉක්මන් ; වහා ; ගිසු.

හිගුල් [නා.ප්‍ර.] රක්ත වර්ණ උපධාතු විශේෂයක් ; සාදිලිංගම්.

හිටවනවා, හිටුවනවා [ක්‍රි.] අ. පැළයක් රෝපණය කරනවා. - ආ. පුද්ගලයකු යම් තැනක නවත්වනවා.- ඇ. වැඩක් අත් හිටවනවා.- ඇ. සවි කරනවා.

හිඩස, හිඩස්ස [නා.] යම් දෑ අතරින් පෙනෙන, පවතින ඉඩ ; අවකාශය ; සිදුර.

හිණ, හිණි [නා.ප්‍ර.] අ. ඉණ ; උකුළ.- ආ. හිණීමග ; තරප්පුව ; සෝපානය.

හිණකඩ [නා.] ඇඳගත් රෙදිකඩ ; ඉණ වස්ත්‍රය.

හිණසැද [නා.ප්‍ර.] ඉණෙහි බඳින ආභරණයක් වූ මෙවුල.

හිණිපෙන [නා.] සෝපානය ; හිණීමග ; සෝපාන පන්තිය.

හිත [නා.] අ. සිත. - ආ. යහපත ; අභිවාද්ධිය ; ශුභසිද්ධිය.

හිතකර [වි.] හිතවත් ; ඇලුම් කරන ; යහපත සිදු කරන.

හිතකාමී [වි.] යහපත කැමති.

හිතමිතුරා [නා.] හිතවත් යහළුවා ; යහපත් මිත්‍රයා ; විශ්වාස කටයුතු මිතුරා ; කලාශාණ මිත්‍රයා.

හිතලුව [නා.] කරුණු රහිත ව හිතට වැටෙන අදහස් ; මතිමතාන්තර.

හිතවැඩ [නා.ප්‍ර.] අභිවාද්ධිය ; යහපත ; ශුභ සිද්ධිය ; දියුණුව.

හිතුවක්කාර [වි.] තමා හිතු දෙයම කරන ; අත්තනෝමතිකව ක්‍රියා කරන ; මුරණ්ඩු ; අවවාදයට නොනැමෙන.

හිද [නා.ප්‍ර.] අ. හද බ. - ආ. සිත ; චිත්තය. - ඇ. පොකුණ. - ඇ. ඵලිමහන ; ඉස්තෝප්පුව. - ඉ. ඉදිකටුව.

හිදස [නා.] හිල ; සිදුර ; පරතරය.

හිදි [නා.ප්‍ර.] අ. ඉදිකටුව ; සුවිය.- ආ. කුර.- ඇ. නූල් කටින උපකරණය ; ඉද්ද.- ඇ. දොර පොල්ල ; ඉදි දොර.

හිදිදොර [නා.] දොරටුව හරහා ඇති දඬු කඳ ; ඉදිකඩුල්ල.

හිදොලුව [නා.] දෝලාව.

හිද්ම [නා.ප්‍ර.] ඉඳ ගැනීමට උපකාරී වන තැන ; තට්ටම ; පිඩි මස.

හින්දනවා [ක්‍රි.] සිදුවනවා ; රත්කිරීම මගින් ද්‍රව ප්‍රමාණය

අඩු කරනවා ; අවශෝෂණය කරනවා.

හින්දි [නා.ප්‍ර.] ඉන්දියාවේ රාජ්‍ය භාෂාව.

හින්දු ආගම [නා.] හින්දුවරුන්ගේ ශිව, විෂ්ණු හා බ්‍රහ්ම යන දේව ත්‍රි මූර්තිය පදනම් කරගත් ආගම පොදුවේ හැඳින්වෙන නාමය.

හින්දුස්ථානි [නා.] ඉන්දු-ආර්යය පවුලට අයත්ව, සංස්කෘතයෙන් හින්තව පවතින ප්‍රධාන භාරතීය කලාවක්.

හිඳිනවා [ක්‍රි.] අ. ඉඳගෙන ඉන්නවා.- ආ. කසාය, තෙල් ආදිය මඳහින්තේ තබා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට සිඳිනවා.- ඇ. කපනවා ; ඡේදනය කරනවා.

හිඳි පිළිමය [නා.] වාඩි වී සිටින ඉරියවුවෙන් ඉඳි කළ ප්‍රතිමාව.

හිපියා [නා.] බටහිර රටවලින් එන පහත් පෙළේ සංචාරක කොට්ඨාසයක්.

හිපොක්‍රටිස් [නා.ප්‍ර.] ක්‍රි. පූ. පස්වන සියවසේ විසූ ග්‍රීක ජාතික මහා වෛද්‍යවරයකුගේ නාමය.

හි පොපොටේමස් [නා.ප්‍ර.] අප්‍රිකාවේ ගංගා වගුරු ආදියෙහි වාසය කරන, සන සමක් ඇති ශාක-හක්ෂක විශාල සිවුපාවෙක්.

හිප්පනවා [ක්‍රි.] ළං කර තද කරනවා ; හිර කරනවා ; තෙරපනවා.

හිප්සොමිටරය [නා.] ද්‍රවවල උතුරන අංශකය නිශ්චය කර ගැනීමට ද තැනක උස ප්‍රමාණය නිසැකව දැනගැනීමට වායුගෝලීය පීඩනය ද මනින උපකරණයේ නාමය.

හිම [නා.ප්‍ර.] අ. අංශක 0°C ප්‍රමාණයේ දී වායුගෝලයේ දී මිදී සුදු පැහැයෙන් පතිත වන ජලවාෂ්ප ; වලාකුළුවල දී ජල වාෂ්පයෙන් සෑදෙන ඉතා කුඩා අයිස් ස්ථිටික.- ආ. හිම වැටෙන කාලය ; හිම කල් ; හේමන්ත සහ සිසිර සෘතු. - ඇ. ඉම ; සීමාව.- ඇ. වනළැහැබ ; හිමෙන් වැසිගිය ප්‍රදේශය.

හිමකර [නා.ප්‍ර.] සඳ ; වන්ද්‍යා ; සිසිරකර.

හිමකරණය [නා.] ශීත ජනකය ; දිය මිදවීමට යොදන යන්ත්‍රය.

හිම කැට [නා.ප්‍ර.] අහසින් වැටෙන මිදුණු දිය ගුළි ; අයිස් කැට.

හිම කිරම [නා.ප්‍ර.] කිරි, බිත්තර, සීනි ආදිය මිශ්‍ර කොට මුදවාගත් ඉතා ප්‍රණීත ආහාරය ; අයිස්ක්‍රීම්.

හිම කුණාටුව (පාරිභා.) [නා.] ඉතා සන හිම පතනය සහිත කුණාටුව.

හිමකුළ [නා.ප්‍ර.] හිමාලය පර්වතය ;
හිමගිර.

හිම ගංගාව (පාරිභා.) [නා.]
හිමෙන් වැසීගිය නදිය.

හිමත් කල් [නා.ප්‍ර.] හිම වැටෙන
සමය ; හේමන්තය.

හිම පතනය [නා.] මිදුණු අහස්දිය,
කැට වශයෙන් පොළොව මතට
වර්ෂාවක් ලෙසින් වැටීම ; හිම
වැටීම.

හිම පවන් [නා.ප්‍ර.] සීතල සුළඟ.

හිම ප්ලාවිතය (පාරිභා.) [නා.]
සුළඟ කරණකොට ගෙන රැස්
වුණු හිම කණ්ඩිය.

හිම රේඛාව [නා.] හිම දිය නොවී
මුහුදු මට්ටමින් ඉහළ යම්
මට්ටමක පවතී නම්, ඒ මට්ටම
දක්වන රේඛාව.

හිමවත [නා.] හිමාලය පර්වතය
ඇසුරු කර ගෙන ඇති
වනාන්තරය.

හිමාංක පාතන නියතය (පාරිභා.)
[නා.] පිරිසිදු ද්‍රාවකයේ
අණුවකට අංශකවලින් ප්‍රකාශ
කරන නියත සමීකරණය.

හිමාංකය [නා.] ද්‍රවයක් හා සන
ද්‍රව්‍යයක් සමබරතාවෙන්
පැවතිය හැකි ශීතෝෂ්ණ
ප්‍රමාණය.

හිමාංශු [නා.] අ. වන්ද්‍රයා. - ආ.
කපුරු.

හිමැටෝසයිට මානය [නා.] රුධිර
සෛලවල පැවැත්ම මනින
උපකරණය.

හිමි [වි.] අයත් ; සතු ; සන්නක ;
උරුම.- [නා.ප්‍ර.] අ. ස්වාමි-
පුරුෂයා ; සැමියා. - ආ.
පැවිද්දා ; හික්ෂුව.

හිමිං, හිමින් [ක්‍රි.වි.] අ. ඉක්මන්
නැති ව ; හිමිහිට ; මඳ
වේගයෙන් ; කලබල රහිතව. -
ආ. හින් හඬින් ; කොඳුරා.

හිමිකම [නා.] දේපළ අයිතියට
තිබෙන ස්වාමි බව ; අයත් බව ;
උරුමය.

හිමිකරය [නා.] දේපළ අයිතිය
ඔප්පුවකින් පවරා දුන්
සින්නක්කරය ; සින්නක්කර
ඔප්පුව.

හිමිකරුවා [නා.] හිමියා ; දේපළ
අයිතිකාරයා ; උරුමක්කාරයා.

හිමිදිරිය [නා.] අලුයම ; පාන්දර.

හිමිනඹු [නා.] ස්වාමිපුරුෂයා සහ
භාර්යාව ; අඹුසැමි ; දම්පති.

හිමිපා [නා.ප්‍ර.] ස්වාමිපාදයා ;
පූජ්‍යයා ; ගරු කටයුතු හිමි.

හිමොසයනින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
රුධිරයෙහි වූ තද නිල්පාට
රංගය.

හිමෝපිලියාව (පාරිභා.) [නා.]
තුවාලයක් ඇතිවීමෙන් පසු
බොහෝ වේලා ලේ ගැලීම
පවතින පරම්පරාගත
රෝගයක් ; රක්තකාමතාව.

හිඹිලිය [නා.] මසුන් ඇල්ලීම
සඳහා භාවිත කෙරෙන දැල්
උපකරණයක් ; කෙමෙන.

හිඹුටු, හිඹොටු [නා.ප්‍ර.] පොත්තක්
සහිත පලතුරු විශේෂයක් හා
එම ශාකය.

හිය [නා.] අ. හිය ; ඊතලය.- ආ.
යහපත ; අර්ථ සිද්ධිය.- ඇ.
ඖෂධීය ලතාවක්.- ඇ. සර්පයා.

හියවුර, හියොවුර, හියොහුර [නා.]
ඊතල දමන කොපුව ; ඊ
කොපුව.

හියසන [නා.ප්‍ර.] විදින ලද හියක්
යන දුර.

හියුමස්, හ්‍යුමස් [නා.ප්‍ර.] සජීව හෝ
අජීව ධාතු සහිත ද්‍රව්‍ය
දිරායුමෙන් සෑදෙන පස ; පෝර
පස.

හිර [නා.ප්‍ර.] අ. ඉර.- ආ. ඉර පවතින
කාලය ; දහවල.- ඇ. රේඛාව.-
ඇ. භාර්යාව ; බිරිය.- [වි.]
(කථා.) අ. තද ; බුරුල් නැති ;
ලිහිල් නොවූ.- ආ.
බන්ධනාගාරයට අයත්.

හිර අඩස්සිය [නා.] දඟ ගෙයි දමා
හිර කොට තැබීම ;
බන්ධනාගාර ගතකොට තැබීම.

හිර කුඩුව [නා.] බන්ධනාගාර ගත
වූ තැනැත්තා රඳවා තබන
හිරගෙයි කුඩා කාමරය.

හිර ගන්නවා [ක්‍රි.] විවාහයක්
කරගන්නවා ; කසාද බැඳ-
ගන්නවා.

හිර ගෙදර [නා.] බන්ධනාගාරය.

හිරඤ්ඤ [නා.ප්‍ර.] ශුද්ධ නොකළ
රන් ; අමු රන්.

හිරනවා [ක්‍රි.] තීරුවලට වෙන්
කරනවා ; රෙදි කඩදාසි ආදිය
ඇඳ කැබලි කරනවා ; පිහියෙන්
හෝ කියතෙන් දිග අතට
පලනවා.

හිරබාරය [නා.] සිරකරුවකු
වශයෙන් අත් අඩංගුවට ගැනීම.

හිරමණය [නා.] පොල්ගෑම සඳහා
භාවිත කරන දැති සහිත
තලයක් ඇති මෙවලම.

හිරල, හිරළ [නා.ප්‍ර.] ගුදයේ අග
කොටස ; මහ බඩවැලේ අග ;
අධෝමාර්ගයෙන් පිටතට
නික්මුණ බඩවැල.

හිරවරණ [නා.ප්‍ර.] කුඩය ; ඡත්‍රය.

හිරි [නා.ප්‍ර.] අ. හිර ; සූර්යයා. -
ආ. දරුවකු ප්‍රසූත කිරීමට පළමු

ඇති වන කැක්කුම ; විලිරුදාව.-
ඇ. සිංහයා.- ඇ. පඳුරු වශයෙන්
වැවෙන තෘණ විශේෂයක්.- [වි.]
ප්‍රපටි.

හිරි ඔත්තප්පය [නා.] අ. පවට
ලජ්ජා විම හා පවට භය විම.-
ආ. විලිඛිය ; ලජ්ජා බය.

හිරිකඩ [නා.ප්‍ර.] අ. වැසි බින්දු.-
ආ. යමක වැදි විසි වන ජලබිඳු.

හිරිකණයා [නා.] මිරිදිය මත්ස්‍යයෙක්.

හිරිකින [වි.] පිළිකුල් සහගත ;
අප්‍රසන්න ; අප්‍රියජනක.

හිරිකිතිය [නා.] අ. ලජ්ජාව. - ආ.
පිළිකුල ; අප්‍රිය බව.

හිරිකේඩුව [නා.] විඩාව ;
තෙහෙට්ටුව ; අප්‍රාණිකකම.

හිරිගඩු (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ක්‍රාසය
නොහොත් සිතල නිසා හම
මතුපිට රෝම කුප ආශ්‍රිත ව
ඇති වන පළු බිබිලි මතුවන්නා
සේ පිපී යාම.

හිරි ගන්නවා [ක්‍රි.] ශරීරයේ
ලෝම කෙළින් සිටිනවා ;
රෝමෝද්ගමනය වෙනවා.

හිරිගල් [නා.ප්‍ර.] කරදිය ආශ්‍රිත ව
තැන්පත් වන සාමාන්‍යයෙන්
සුදු පැහැගත් අවසාදිත
පාෂාණය ; වූර්ණමය පාෂාණය ;
හුණුගල්.

හිරි ගැටය [නා.] ප්‍රදරු
අවස්ථාවෙහි පවතින ඵලය ;
මේරීමට නොපත් කුඩා ඵලය.

හිරිජනක ද්‍රව්‍යය [නා.]
ශල්‍යකර්මාදි ප්‍රතිකාර විධිවල දී
සිරුරේ කොටසක් අප්‍රාණික
කිරීමේ ප්‍රතිකාරය ; නිර්වින්දන
ද්‍රව්‍යය.

හිරිටැඹ [නා.] ගල්ගුහාවල මෙන්ම
සාගර හා ගංගා පත්ලෙහි ද
දක්නට ලැබෙන තද පාෂාණ
විශේෂයක්.

හිරිපොළනවා [ක්‍රි.] හිරිගඩු මතු වී
මයිල් කෙළින් සිටිනවා.

හිරිමල් [වි.] අ. පිපීගෙන එන ;
පි බිදීගෙන එන.- ආ.
නොපැසුණු ; නොමේරූ.

හිරිමුදුන [නා.] හිරු මුදුන් වූ
වේලාව ; මධ්‍යහ්නය.

හිරිය [නා.] අ. ලජ්ජාව ;
අකුසලයෙහි ලජ්ජා ස්වභාවය.-
ආ. සමේ ස්පර්ශයක් නොදැනීම.

හිරියල්, සිරියල් බ.

හිරිලභය [නා.] හිරිගල් හෙවත්
වූර්ණමය පාෂාණ ආශ්‍රිත
ගල්ගුහාවල දක්නට ලැබෙන
පහළට එල්ලෙන ගල්කණු
විශේෂයක්.

හිරි වැටෙනවා [ක්‍රි.] ශරීරාංග
ස්පර්ශය දැනීමෙන් තොර බවට
පත් වෙනවා.

හිරිහැරය [නා.] කරදරය ; බාධකය ;
පීඩාව ; වදය.

හිරු [නා.ප්‍ර.] අ. ඉර බ. - ආ. වන
පත්තිය. - ඇ. ඡන්දසක නාමය.-
ඇ. දකුණු නාසා පුටයෙහි
පවතින වාතය.

හිරු ගොත් [නා.ප්‍ර.] පුරාණ රාජ
වංශයක් වන සූර්ය පෙළපත.

හිරුඬින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලේ
කැටිගැසීමේ තත්ත්වය
වැළැක්වීම සඳහා කුඩාලේලාගේ
කෙළවල තිබෙන රසායනික
කොටසක නාමය.

හිරු තැටිය [නා.] හිරුගේ ගමන
නිසා වෙනස් වන සෙවණැල්ල
උපයෝගී කරගෙන වෙලාව
කියන උපකරණයක්.

හිරුපිත් [නා.ප්‍ර.] යමරජ.

හිරු ලප [නා.බහු.] අඳුරු කුඩා
පැල්ලම් සේ පෙනෙන පහත්
උෂ්ණත්වයක් ඇති ප්‍රදේශයක් ;
සූර්ය ලප.

හිරුස්ථාරය [නා.] තද හිරු රශ්මිය
නිසා සෑදෙන ස්නායු රෝගයක්.

හිලවුව, හිලව්ව [නා.] යමක්
වෙනුවට දෙන හෝ කරන

දෙය ; වෙනුවට කිරීමෙන් හෝ
දීමෙන් අඩුව පියවා දැමීම.

හිලව් දෝෂ [නා.ප්‍ර.] ගිණුමක
ඇතිවන අඩුපාඩු වෙනත්
ගිණුමක අඩුපාඩුවලට
හිලව්වීමේ වැරද්ද.

හිලව් පොලිය (පාරිභා.) [නා.]
වන්දියක් වසයෙන් ගෙවන
පොලිය.

හිල් කටුව (පාරිභා.) [නා.] හිල්
විදින කටුව.

හිවනවා [ක්‍රි.] අ. මහනවා.- ආ.
විහිදුවනවා.

හිවලා [නා.] බල්ලාට සමාන
පෙනුමක් ඇති ක්ෂීරපායී
ගණයට අයත් කැලෑවල වසන
සතෙක් ; කැණහිලා.

හිව් [වි.] උස් වූ ; විශාල ; ව්‍යාප්ත.-
[නා.ප්‍ර.] අ. උස.- ආ. නැගීම.-
ඇ. සිවිය ; සිව්ඩඩ.

හිස [නා.] අ. ඔළුව ; ඉස.- ආ.
ඉහළ ; කෙළවර ; මුදුන.

හිසගසා දමනවා [ක්‍රි.] හිස සිඳ
දමනවා.

හිස නමනවා [ක්‍රි.] අ. හිස ඉදිරියට
පහත් කරනවා ; ආචාර
වසයෙන් හිස පහත් කරනවා.-
ආ. කෙනකුගේ අවවාදයකට
හෝ මතයකට ගරු කරනවා.

හිසමුඩු [වි.] කෙස් නැති ; තට්ටය ගැ.	වෙනවා.- ආ. අවලංගු වෙනවා ; වටිනාකමක් නැති වෙනවා.
හිස් [වි.] කිසිවක් නැති ; ශුන්‍ය ; පුහු.	හී [නා.ප්‍ර.] අ. ඊය ; ඊතලය.- ආ. නගුලෙන් කුඹුරේ පස් පෙරළීම ; සීසැම.- ඇ. නගුලට කැපී යන පාර.- ඇ. සිංහයා.- ඉ. මුගුර ; දණ්ඩ.
හිස් කබල [නා.] ඔළු කටුව ; ඉස් කබල.	හී අතුරු [නා.ප්‍ර.] සී සාන විට නගුලට කැපී යන කොටස.
හිස් කසුව [නා.] හිස වසා බඳින තලප්පාව.	හී අළු [නා.ප්‍ර.] ඊතල ඇද ඇරීමට යොදා ගන්නා ගස් දෙබලයක් වැනි දෙය.
හිස් කෙළිය [නා.] ඉදිරියෙහි ගමන් කරන්නාගේ හිස පේන තෙක් මානය.	හී කට්ටුව [නා.] හී මිටිය ; හියවුර.
හිස් කේතුව (පාරිභා.) [නා.] ඇතුළත කුහර සහිත වූ කේතුව.	හී කවුළුව [නා.] සීමැදුර ; උඩු මහලේ ජනේලය.
හිස්පිරියාව (පාරිභා.) [නා.] ස්නායු පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරිත්වය අවුල්වීම හේතුකොට ගෙන විශේෂයෙන් ම කාන්තාවන්ට වැළඳෙන සන්නි රෝග විශේෂයකි.	හීගිය [වි.] අඩු වී ගිය ; හීන වූ ; ක්ෂය වූ.
හිස්දොර [නා.] නිදාගන්නා විට හිස තබන පැත්ත ; ඉහ අද්දර.	හීදඬු [නා.ප්‍ර.] ඊගස ; ඊය ; ඊතලය.
හිස් පිටසන (පාරිභා.) [නා.] වෙක්පතක හෝ විනිමය බිල්පතක පසුපස සටහනක් හෝ අත්සනක් නොමැති වීම.	හීදන් [නා.ප්‍ර.] අතිසාර රෝගීන්ගේ මළ සමග පහවන සෙම වැනි ද්‍රවය ; සීදන්.
හිස්මුල [නා.] හිස් මොළය ; මත්ථලංගය.	හීන [වි.] ළාමක ; පහත් ; අඩු ; අධම ; උසස් නොවන ; ප්‍රණීත නොවන.
හිස්වෙනවා [ක්‍රි.] අ. කිසිවක් නොමැති වෙනවා ; ශුන්‍ය	හීන අධ්‍යායය [නා.] පහත් අදහස ; පහත් සිතිවිල්ල.
	හීන ආයු [වි.] ආයුෂ අඩු ; මන්දායුෂ්ක.
	හීන කර්මය [නා.] පහත් ක්‍රියාව ; අවමන් කරන ක්‍රියාව.

හින කාලය [නා.] මඳ කාලය ;
අඩු කාලය.

හින කුලය [නා.] පහත් කුලය ;
අඩු කුලය.

හින කුලීකයා [නා.] පහත් යැයි
සම්මත කුලයේ පුද්ගලයා ; අඩු
කුලයට අයත් තැනැත්තා.

හින ගාන්ධර්වයා [නා.] දේවතා
කොට්ඨාසයකට අයත්
කෙනෙක් ; උසස් නොවූ දේව
කොට්ඨාසයට අයත්
තැනැත්තා.

හින ගොත් [නා.ප්‍ර.] පහත් ගෝත්‍රය ;
පහත් යැයි සම්මත ජාතිය.

හින ජන්මය [නා.] පහත් යැයි
සම්මත කුලයක ලබන උපත.

හින ජාතිය [නා.] පහත් යැයි
සම්මත කුලය.

හිනතාව [නා.] අඩු බව ; උෟත
බව.

හින බුද්ධික [වි.] බුද්ධියෙන් අඩු.

හිනයානය [නා.] ශ්‍රාවක යානයෙන්
නිවන අවබෝධ කර ගැනීම
දර්ශනය කොට ගත් මුල් බුදු
සමය ; ස්ථවිර වාදය ;
ථේරවාදය.

හින සත්වයා [නා.] බලු, කපුටු ආදී
පහත් සත්වයා ; නිව සත්වයා.

හිනාධි මුක්තික [නා.ප්‍ර.] ශ්‍රාමක
අදහස් ඇත්තා ; පහත් සිතුවිලි
ඇති පුද්ගලයා.

හි පහිලිය [නා.] ඊ දැත්ත ; ශරයෙහි
පසු කෙළවරෙහි දුනුදියට යාවන
තැන ; ශරපුංචය.

හිපස [නා.ප්‍ර.] හි පහත් ඇති
තැනැත්තා ; අනංගයා.

හි බුරු [නා.ප්‍ර.] අ. පුරාණ
පලස්කිනයේ විසූ සෙමිටික් ජන
වර්ගයට අයත් වූ පිරිස.- ආ.
ඔවුන්ගේත්, ඔවුන්ගෙන් පැවත
එන යුදෙව්වන්ගේත්, වර්තමාන
ඊශ්‍රායෙල් රාජ්‍යයේත් ව්‍යවහාර
භාෂාව ; හේබ්‍රෙව්.

හිය [නා.] අ. ඊතලය ; සරය.- ආ.
සි සැම.

හුඹස [නා.] ඇතුළත කුහර සිටින
සේ වේයන් පස් හා වැලිවලින්
ගොඩ නගන ස්තූපයක ආකාර
වේගුල ; කුඹස.

හුඹස් බිය [නා.] අස්ථාන බිය ;
බොරු බිය.

හුයනවා [ක්‍රි.] අ. උයනවා බ.- ආ.
ලෙලි ගහනවා ; පොතු අරිනවා ;
පාහිනවා.

හුරතල් [වි.] සුරතල් ; පඳ බොළඳ.
හුරුබුහුටි, සුරුබුහුටි බ.

හුරුලු දෙනවා [ක්‍රි.] මඟුල් පෝරු
වාරිත්‍රයෙහි අංගයක් වශයෙන්
මනාලිය සහ මනාලයා

දෙමාපිය වැඩිහිටි ආදීන් වෙත බුලත් දී සමුගන්නවා.

හුරුල්ල [නා.] යමකුට ගෞරව පිණිස දෙන, එක මත එක තැබූ බුලත් හතළිසකින් යුත් බුලත් අත.

හුරුල්ලා [නා.] අගල් 10ක් පමණ දිගට වැඩෙන කරදිය මත්ස්‍යයෙක්.

හුරු වෙනවා [ක්‍රි.] අ. පුරුදු වෙනවා ; පළපුරුද්ද ලබාගන්නවා ; අභ්‍යාසය ලබනවා ; පුරුද්ද ඇති කරගන්නවා. - ආ. (කිසියම් දෙයකට හෝ පුරුද්දකට) ඇඹිබු වෙනවා ; පෙලඹෙනවා.

හුල [නා.] අ. උල. - ආ. ඇස්වලින් නිකුත්වන අපද්‍රව්‍ය විශේෂයක් ; කබ.- ඇ. පාන්කඩ පරඩැල් ආදියෙන් සාදා ගැනෙන ලොකු ප්‍රමාණයේ පන්දම ; හුලු අත්ත ; උල්කාව.

හුලවාලියා [නා.] රොඩ් ජන කණ්ඩායමක හෝ රොඩ් ගමක ප්‍රධානියා.

හුලහ [නා.] පැත්ත ; කොන ; කෙළවර.

හුලැසි, හුළැසි [වි.] ආශාවෙන් පිරුණු ; ලෝබ ; ලොල්.

හුලැටි (කථා.) [වි.] කෙටිටු ; කේඩැරි ; කෘශ.

හුලුදැව [නා.] රෙදි වියන යන්ත්‍රයෙහි තුල් එතෙත බිරලුව ; තුල් පන්දුව.

හුල් [නා.ප්‍ර.] අ. උල.- ආ. හුළ ; පන්දම.- ඇ. කුහුල ; කුකුහලය.- ඇ. උකුල.- ඉ. කුල්ල.

හුල්දිය [නා.] පොළොව අභ්‍යන්තරයෙන් උනා මතුවන ජලය ; උල්පත් වතුර ; උල් දිය.

හුල්මස් [නා.ප්‍ර.] උල්වල ගසා ගින්නට අල්ලා පුළුස්සා ගනු ලැබූ මාංසය ; පලහන ලද මස් ; බදින ලද මස්.

හුල්වඩු [නා.ප්‍ර.] බට පතුරු, වේවැල් ආදියෙන් වට්ටි පෙට්ටි ආදී උපකරණ සාදන්නා.

හුවනවා [ක්‍රි.] අ. ඔසොවනවා ; මතුකොට පෙන්වනවා.- ආ. පමණට වඩා වර්ණනාවට භාජන කරනවා ; අතිශයෝක්තියෙන් ප්‍රශංසා කරනවා.- ඇ. දමනවා ; බහාලනවා ; රුවනවා ; ඇතුළු කරනවා.- ඇ. දිරි දෙනවා ; අනුබල දෙනවා.- ඉ. සවන් දෙනවා.

හුවමාරුව [නා.] යමක් දී ඒ වෙනුවට යමක් ගැනීම ; උනුන් සතු දේ මාරුකර ගැනීම ; ගනුදෙනුව.

හුසු [වි.] අ. කෙටි ; හැකිළුණු ; සංක්ෂිප්ත.- ආ. උචිත ; සුදුසු.- [නා.ප්‍ර.] අ. හිස.- ආ. පිසන ලද ව්‍යංජනය.

හුස් [නා.ප්‍ර.] බිරිඳගේ හෝ සැමියාගේ මව ; නැන්දම්මා.- [වි.] උස ඇති.

හුස්ම [නා.] සිරුරේ ක්‍රියාකාරිත්වය ඇති කෙරෙන ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වාතය.

හුහුල්ලනවා [ක්‍රි.] (කථා.) දුකෙන්, කණගාටුවෙන් සුසුම් හෙළනවා.

හුළං කුකුළා [නා.] සුළං හමන දිසාව දක්වන පරිද්දෙන් වහලක් හෝ කණුවක් මත සවි කරන ලද කුකුළුගේ හැඩයක් ඇති ඊ තලයකින් යුක්ත උපකරණයක්.

හුළං බහිනවා [ක්‍රි.] අ. හුළං පුරවන ලද ටියුබ් බැලුන් ආදියෙන් හුළං පීඩනය අඩුවෙනවා.- ආ. (කෝපය, එඩිය වැනි) විත්තාවේගයක් තුනී වෙනවා ; සිතේ තද ගතිය අඩු වෙනවා.

හුළු කැන් [නා.ප්‍ර.] බත් ඇට බහුලව තිබෙන සේ සහලින් පිසින ලද කැඳ ; යාගු.

හුළු කොටනවා [ක්‍රි.] හුළු එළියෙන් රාත්‍රියේ මසුන් කොටා මරනවා.

හුළු දඹුව [නා.] හුළු අත්තෙන් පිලිස්සී වැටෙන කොටස්.

හු [නා.ප්‍ර.] අ. හුය.- ආ. සුපය.- ඇ. හුව.

හුණා/හුනා, සුහුණා බ.

හුනියම [නා.] මන්ත්‍ර බලයෙන් කරන විපක්තිය ; කොඩිවිනය.

හුමිටි (කථා.) [නා.ප්‍ර.] ප්‍රතිච්චනය ; ඇහුම්කන් දෙන බව හෝ පිළිගන්නා බව හෝ හඟවමින් 'එහෙම යි !' ආදි වශයෙන් නඟන ප්‍රතිචාරය.

හුය [නා.] තුල.

හුරනවා [ක්‍රි.] සුරනවා බ.

හුරා [නා.] අ. බිරියගේ සොහොයුරා ; සොහොයුරියගේ සැමියා ; මාමාගේ හෝ නැන්දතියගේ පුතා ; මස්සිනා.- ආ. උරා ; සුකරයා.

හුරා කනවා [ක්‍රි.] අ. බඳුන්වල ආහාර ටිකක්වත් ඉතිරි නොකර ම අනුභව කරනවා.- ආ. ශ්‍රමයට සරිලන වැටුපක් නොගෙවා වැඩ ගන්නවා.- ඇ. අධිරාජ්‍යවාදී බලවතුන් තමනට නතු රටවල් දුබල බවට පත් කරමින් අයුතු ලාභ ලබනවා.

හුව [නා.] අවධානය යොමු කිරීමේ නොහොත් අප්‍රසාදය පළ කිරීමේ මාධ්‍යයක් වශයෙන් නංවන 'හු' යන උස් හඬ.

හුවට [නා.ප්‍ර.] තුල් බෝලය ; තුල් පන්දුව.

හුවැටිය [නා.] තුල් කැරැල්ල.

හත් ඇලිය [නා.] හාදයේ කොටසක්.

හත් කපාටය (පාරිභා.) [නා.] හාදය වස්තුවේ කර්ණිකාවලට ලේ ගලා ඒම වළක්වන නාලය.

හත්පටල ප්‍රදාහය (වෛද්‍ය.) [නා.] හාදය රෝගයක් ; හාදය වැසී තිබෙන සිවියේ ඇති වන දැවිල්ල.

හත්පටලය [නා.] හාදය වස්තුව ආවරණය වී තිබෙන දෙපටකින් යුක්ත සිවිය.

හත් මාංශය [නා.] හදවත ; හාදය වස්තුව.

හත්ශෝථය [නා.] හාදයේ චතුර එකතු වීම ස්වභාව කොට ඇති රෝගයක්.

හත්සනාල [නා.ප්‍ර.] හාදය හා සම්බන්ධ ලේ නහර.

හාදය [නා.] හදවත ; හාදය වස්තුව.

හාදයංගම [වි.] සිතට වදින්නා වූ ; අවංක ; හදවතින් ම නැග එන.

හාදය සාක්ෂිය [නා.] යුක්තිය අයුක්තිය හෝ වැරදි නිවැරදි බව පිළිබඳව තම සිත පත්ලෙන් එන අකුටිල හැඟීම.

හාදයාබාධය [නා.] රුධිර ධාවනය පිළිබඳ හාදයේ ඇති වන අමාරුව.

හාද් රජ්ජු (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] පේශිමය කෙඳි ; පටක රැහැන්.

හාද් විරතිය (පාරිභා.) [නා.] හාදය ක්‍රියා විරහිත වීම.

හාද් විසර්ජනය (පාරිභා.) [නා.] හාදයෙන් රුධිරය පිට කිරීම.

හාෂ්ට [වි.] සතුටට පත් වූ ; ප්‍රීතියට පැමිණි.

හෙක්ටොයාරය [නා.] වර්ග මීටර් 10,000ක හෙවත් අක්කර 2.47ක ප්‍රදේශ ප්‍රමාණය.

හෙක්ටො [අව්‍ය.] සිය ගුණය දක්වන තත්සම උපසර්ගයක්.

හෙක්ටොග්‍රැමය [නා.] ග්‍රැම් සියය ; කිලෝග්‍රැමයකින් දහයෙන් පංගුව.

හෙක්ටෝ මීටරය [නා.] මීටර් සියයක දුර ප්‍රමාණය ; කිලෝ මීටරයකින් දහයෙන් පංගුව ; සැතපුම් 0.0621ක දුර.

හෙට්ටුව [නා.] අ. බඩුවක් මිලයට ගැනීමේ දී විකුණන්නා සමඟ මිල අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති වන කතාබහ ; කේවල කිරීම.- ආ. කරදරය ; හිරිහැරය.

හෙණ ගහනවා [ක්‍රි.] අ. අකුණු ගහනවා ; අසනි පතිත වෙනවා.- ආ. මහා විපත් සිදුවෙනවා.

හෙණය [නා.] අ. අකුණ ; සෙණය ;
අසනිය.- ආ. බලාපොරොත්තු
නැති විපත.

හෙණ්ඩුව [නා.] ඇතුන් පාලනය
කරන මෙවලම ; අකුස්ස ;
අංකුසය.

හෙද [වි.] රෝගියකුට උපස්ථාන
කිරීම පිළිබඳ ; ලෙඩුන්ට
උවටැනෙහි යෙදෙන ; සාත්තු
කිරීම සම්බන්ධ.

හෙදකම [නා.] රෝගීන්ට ඇප
උපස්ථාන කිරීමේ කාර්යය ;
සාත්තු සේවය.

හෙදි දහම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
හෙදකම සම්බන්ධ ආචාර
විද්‍යාව.

හෙදිය [නා.] රෝගීන්ට ඇප
උපස්ථාන කිරීමට පුහුණුවක්
ලබා ඇති තැනැත්තිය ; සාත්තු
සේවිකාව ; උපස්ථායිකාව.

හෙප්පුව [නා.] අ. ස්වර්ණාභරණ
ආදිය තැන්පත් කිරීම සඳහා
කලාත්මකව සකස් කළ කුඩා
පෙට්ටිය ; සෙප්පුව ; මංජුසාව.-
ආ. බුලත් විටට අවශ්‍ය දේ
තැන්පත් කිරීමට ගැනෙන
(ආධාරකයක් සහිත) කවාකාර
තැටිය ; ඉලත්තට්ටුව.

හෙබ [නා.] ගල් කලාවක
නොහොත් ගල්ගෙඩි අතරේ
පිහිටි පොකුණ.

හෙබයාස් කෝපුස් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] සිර අඩස්සියේ හෝ
අවහිරයක සිටින තැනැත්තකු
උසාවියට ඉදිරිපත් කළ යුතු
යැයි ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙන්
කෙරෙන නියෝගය ; ඇඟ
දැක්වීම.

හෙබි [වි.] ශෝභමාන ; බබළන ;
අලංකාර.

හෙබුව [නා.ප්‍ර.] හීබූ බ.

හෙමොපිලියාව (පාරිභා.) [නා.]
ලේ කැටි ගැසීමේ ශක්ති හිතතා
සහිත රෝගය.

හෙම් [නා.ප්‍ර.] රත්රන් ; කණක ;
ස්වර්ණ.

හෙම්දම [නා.] රන් දම්වැල.

හෙම්බත් [වි.] ඉතා දැඩි වෙහෙසට
පත්.

හෙම්බිරිස්සාව [නා.] උගුර
හා නාසය ආශ්‍රිත සෙම්
රෝගයක් ; සෙම්ප්‍රතිශ්‍යාව.

හෙය [නා.ප්‍ර.] අ. ඒ දණ්ඩ ; පාලම.-
ආ. හේතුව ; කාරණය.

හෙර [නා.] සොරකමෙහි යෙදෙන
ස්ත්‍රිය ; හොරකම් කරන්නිය ;
වෞරිය.

හෙරණ [නා.] සාමණේර හික්ෂුව ;
උපසම්පදා නොවූ හික්ෂුව.

හෙරලි [නා.ප්‍ර.] කොස්.

හෙරොයින් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.]
මෝරින් ඇසිටිලිකරණයෙන්
සාදන මත් ද්‍රව්‍යය.

හෙල [නා.ප්‍ර.] අ. කඳු ගැටය ; මට්ටි
කන්ද.- ආ. ප්‍රපාතය ; දළ
බැවුම.- ඇ. සුදු.- ඇ. ඇතිරිල්ල.

හෙලනික් [න.ප්‍ර.] ග්‍රීක භාෂා පවුල
හඳුන්වන නම.

හෙලා දකිනවා, හෙළා⁰ [ක්‍රි.] පහත්
කොට සලකනවා ; අවනම්බු
කරනවා ; අවතක්සේරු
කරනවා.

හෙලිකොප්ටරය [නා.] ගගන
යාත්‍රා විශේෂයක් ; සිරස්
තලයක කැරකෙන භ්‍රමකයක
අනුසාරයෙන් ලම්බකව සේ ම
තිරස්ව ගමන් කළ හැකි වූ ද
ගුවනේ එක තැන රැඳී සිටිය
හැකි වූ ද පියාපත් රහිත වූ ද
අහස් යානයක්.

හෙලික්සතාව (පාරිභා.) [නා.]
සර්පිලාකාර හැඩය ඇති බව.

හෙලික්සය, හෙලික්සිය (පාරිභා.)
[නා.] කම්බියක් කවාකාර
සිලින්ඩරයක් වටේ එතු වට
ලැබෙන හැඩය ; සර්පිලය ;
කුණ්ඩලය.

හෙල්මැලි [නා.ප්‍ර.] අ. ජලජ පුෂ්ප
විශේෂයක් ; උපුල්මල්.- ආ.
සුදුපාට.

හෙළ අවුවා [නා.ප්‍ර.] අනුරාධපුර
සමයේ මහා විහාරීය හික්ෂුන්
විසින් ලියන ලදැයි සැලකෙන
අවුවා ග්‍රන්ථ ; එනම් පාලි
අට්ඨකථාවල සිංහල පරිවර්තන.

හෙළදිව [නා.] සිංහල ද්වීපය ;
ලක්දිව.

හෙළනවා [ක්‍රි.] උසක සිට පහතට
දමනවා ; බිමට දමනවා.

හෙළපියුම [නා.] සුදු තෙළුම් ;
හෙල්මැලි ; හෙළැඹුල්.

හෙළහවුල [නා.] හෙළ බසේ
දියුණුව සඳහා ක්‍රියා කිරීම
පරමාර්ථ කොටගෙන මුනිදාස
කුමාරතුංග පඬිවරයාගේ
මූලිකත්වයෙන් ආරම්භ කරන
ලද සංවිධානය.

හෙළි [නා.ප්‍ර.] අ. එළිමහන ;
අංගනය.- ආ. එළිය ;
ආලෝකය.- ඇ. අනාවරණය
කිරීම.- ඇ. පිරිසිදු කිරීම.

හෙළිදරව්ව [නා.] සැඟවුණ යමක්
අනාවරණය කිරීම.

හෙළිපෙහෙළි [නා.ප්‍ර.] වැසි තිබෙන
දෙයක් ඉවත් කිරීම ; යමක්
හෙළිදරව් කිරීම.

හෙළු [නා.ප්‍ර.] අ. සිංහල ; හෙළ.-
ආ. නග්න ; නිර්වස්ත්‍ර.- ඇ. එළු.

හේතුකර්තෘ [නා.ප්‍ර.] (ව්‍යාක.)
වාක්‍යය ක්‍රියාව තමන් නොකර,

අනුන් ලවා කරවන්නා ;
ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාවක් සහිත
වාක්‍යයේ පළමු කර්තෘ.

හේතුප්‍රත්‍යය [නා.ප්‍ර.] (අභි.) විත්ත
වෛතසික ධර්ම ඇතිවීමට හා
පැවැත්මට හේතු වශයෙන්
උපකාර වන ධර්මය.

හේතුඵල නියාමය [නා.] (අභි.)
හේතුඵල ධර්ම පිළිබඳ නියමිත
පිළිවෙළ ; හේතු ප්‍රත්‍යය වාදය ;
පටිච්ච සමුප්පාදය.

හේතුව [නා.] අ. ක්‍රියා සිද්ධියක
ආරම්භය ඇතිවීමට මූල සාධක
වූ තත්ත්වය ; කාර්යය කාරණය
ආදිය ; නිමිත්ත ; නිදානය.-
ආ. පින ; වාසනාව ; භාග්‍යය ;
පූර්ව වාසනාව.

හේතු විද්‍යාව (පාරිභා.) [නා.] රෝග
නිදානය උගන්වන විද්‍යාව.

හේත්තු මූට්ඨව (පාරිභා.) [නා.]
ලෝභ පතුරු දෙකක් එකට
හේත්තු කර පැස්සීමේ දී
ඇතිවන මූට්ඨව.

හේත්තුව [නා.] අ. (පාරිභා.) ලෝභ
දැව ආදී කොටස් දෙකක
කෙළවරවල් ඇලයට සිටින සේ
කැපීමෙන්, ඒවා එකිනෙකට
මනා ව ගැළපී තද වී පැවතීම.-
ආ. යම් අයකුට හෝ යම්
දෙයකට බරවී, ආධාර කරගෙන
හෝ ස්පර්ශව පවතින තත්ත්වය.

හේත්තු වෙල්ඛිම (පාරිභා.) [නා.]
සමාන කැපුම් සහිත ලෝභ
කැලි දෙකක් මනාව හේත්තු
වන සේ පිටතින් උණු වෙන්ට
නොදී පැස්සීම.

හේන [නා.] වියළි හා ශුෂ්ක
දේශගුණික කලාපවල, කෙටි
වර්ෂා සමය තුළ දී ඒ ජලයෙන්
ගොවිතැන් කරනු සඳහා කැලෑ
කපා පුළුස්සා සකස් කර ගන්නා
භූමි භාගය.

හේන් ගොවිතැන [නා.] කැලෑ
කපා සකස් කරගත් භූමියක
ඉරිඟු, කුරක්කන්, තණහාල්,
මෙනේරි ආදී කටුසර බෝග
ආශ්‍රිතව කරනු ලබන ගොඩ
ගොවිතැන.

හේමන්තය [නා.] ගිම්හානයෙන්
පසු ව, උණුසුම අඩු වෙමින් ද
ඇතැම් ශාකවල, පත් හැළෙමින්
ද හිම පතන ආරම්භ වෙමින් ද
පවතින කාලය ; උණුවස් හා
දුරුතු මාස මෙම කාලයට අයත්
වේ.

හේමලයා [නා.] අ. රත්රන්
කර්මාන්තයේ යෙදෙන්නා ;
රත්කරුවා.- ආ. (කථා.)
ජායාව ; සෙවණැල්ල.

හේලයිඩ, හේලයිඩ් (පාරිභා.)
[නා.ප්‍ර.] ෆ්ලුවෝරයිඩ්,
ක්ලෝරයිඩ්, බ්‍රෝමයිඩ් සහ
අයඩයිඩ් අඩංගු රසායනික
සංයෝගයක්.

හේලිගේ ධූමකේතුව [නා.]
සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂ 76කට
වරක් පොළොවට දර්ශනය වන
ප්‍රකට වල්ගා තරුවක නාමය.

හේලියෝග්‍රාෆය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යතාපය පිළිබඳව විස්තර
විද්‍යා දක්වන සටහන ;
සූර්යතාප දර්ශකය.

හේලියෝමීටරය (පාරිභා.) [නා.]
සූර්යතාපය මනින උපකරණය.

හේලිස්ථාපය (පාරිභා.) [නා.] හිරු
පිළිබඳව හැදෑරීමට හෝ
සංඥා දීමට හෝ සූර්යාලෝක
කදම්බයක් නොවෙනස්
වන දිශාවකට පරාවර්තනය
කරන්නා වූ ආකාශ උපකරණය.

හේවා [වි.] යුද හමුදා කටයුතු හා
සම්බන්ධ.- [නා.ප්‍ර.] සිංහල
පෙළපත් නාමයක්.

හේවා පන්තිය [නා.] සන්නද්ධ
යුද්ධ හට කණ්ඩායම ;
සන්නද්ධ සෙබළු මුළුව.

හේවායා [නා.] යුද්ධ හටයා ; යුද
සෙබළා.

හේවිසිය [නා.] බෙර, දවුල්,
තම්මට්ටම්, තාලම්පට,
හොරණුව, ගෙජ්ජිය යන
සයාකාර නෘත්‍ය භාණ්ඩ
වාදනයෙන් එකවිට නැගෙන
තුර්ය නාදය.

හොකරය (කථා.) [නා.] අ. මාළු
ඇල්ලීම සඳහා ඉරවුමලින්
සාදාගනු ලබන පැසක් වැනි

ධීවර ආම්පන්නයක් ; ඉරටිය.-
ආ. දිය පහරක් ගලා යන පර්වත
කුහරය ; දෙබුක්කාව.

හොක්ක [නා.] (කථා.) මුහුණේ
කට ; දෙපස ප්‍රදේශය ; හක්ක ;
හනුව.

හොටය [නා.] පක්ෂියාගේ උල්කට,
තුඩ ; තුණ්ඩය ; වංවුව.

හොටිය [නා.] තරමක දිග මිටක්
සහිත, ඇතීමෙන් පහරදීමට
හැකි කඩුවක් හා සමාන
ආයුධයක් ; සිරිය ; සත්තිය ;
කිරිවිටිය.

හොඬය [නා.] අ. හස්තියෙකු
ස්වකීය අත වශයෙන් ද නහය
වශයෙන් ද භාවිත කරන ශරීර
සූර්වාංගය ; හොඬවැල.- ආ.
(පාරිභා.) ඇතැම් කෘමීන්ගේ
වූෂක මුඛ උපාංගය ; ශුණ්ඩාව.

හොත් පිළිමය [නා.] සැතපෙන
ඉරියවුවෙන් යුත් ප්‍රතිමාව ; ඔත්
පිළිමය.

හොද්ද [නා.] ආහාර පොඟවා
ගැනීමට හෝ ආහාර සමඟ
ගැනීමට හෝ පොල්කිරි,
තුනපහ කුඩු ආදී ද්‍රව්‍ය යොදා
සාදාගනු ලබන ද්‍රව සුපය ;
වාස්කේප්පනයක ද්‍රව කොටස.

හොඳ [වි.] යහපත් ; ශුභ.- [නා.ප්‍ර.]
යහපත ; පින ; කුසලය.

හොඳ සිහිය [නා.] විකෘති නොවූ
ස්මෘතිය ; යහපත් මතකය ;

විපරිත නොවූ මනස ; සම්මා සතිස.

භෞද්ධාකාර [ක්‍රි.වි.] භෞද් හැටි ; මනා ලෙස ; මැනවින්.

භෞඛන [වි.] ශෝභන ; බබළන ; දිලිසෙන ; අලංකාර කරන.

භෞඛනවා [ක්‍රි.] අ. ශෝභමාන කරනවා ; දිලිසෙන්නට සලස්වනවා.- ආ. ඔබනවා ; කාවද්දනවා.

භෞමික [නා.] සිවුපාවකුගේ, ප්‍රධාන වශයෙන් කට සහ නහය යන අංග ඇතුළත් පෙදෙස.

භෞරගල් අනුලනවා [ක්‍රි.] යමක් නොකර, කරන බව අගවනවා ; කපටිකමක් කිරීමට මාන බලනවා.

භෞරා, සොරා බ.

භෞරි [නා.ප්‍ර.] ස්පර්ශයෙන් බෝවෙන, පරපෝෂිත කීඩුවකු නිසා සමෙහි හටගන්නා පළ.

භෞරියා (පාරිභා.) [නා.] ජල්ලි ගොඩක් වැනි සලිල ශරීරයක් ඇති මුහුදු සීලෝමාන්ත්‍රධර ජීවියෙක් ; ජල්ලියා.

භෞරොව වැල්වය (පාරිභා.) [නා.] ජලය එක් දිශාවකට පමණක් ගලා යා හැකි වන සේ ක්‍රියා කළ හැකි වැල්වය.

භෞල්මන [නා.] හදිසියෙන් අහසෙහි හෝ ඇස් හමුවෙහි දෘශ්‍යමාන දෙය ; අවතාරය.

භෞල්මියම් (පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] ලෝහමය මූල ද්‍රව්‍යයක්.

භෞස්ස [නා.] අ. මුහුණේ මුව වටා කොටස ; හොම්බ.- ආ. ඉසව්ව.

භෝටලය [නා.] මුදල් ගෙවීමෙන් ආහාර පාන, නවාතැන් පහසුකම්, විවේකය, විනෝදය ආදිය ලබාගත හැකි පොදු ස්ථානය.

භෝඩිය [නා.] අ. භාෂාවක අක්ෂර මාලාව.- ආ. ප්‍රාථමික පාසලක පහළම ශ්‍රේණිය.- ඇ. භාෂාවක මූලික ඉගැන්වීම් ඇතුළත් කෘතිය.

භෝඩුවාව [නා.] යමක් පිළිබඳ තීරණයකට එළඹීම සඳහා තුඩු දෙන කරුණ ; තොරතුර ; ආරංචිය ; ඉඟිය.

භෝනා [වි.] අ. භාන්සි වී සිටින ; ඇල ගැසී සිටින.- ආ. නිදන ; නිදාගන්නා ; සයනය කරන.

භෝන්දුමාන්දුව [නා.] සෝන්දුමාන්දුව බ.

භෝපල [නා.ප්‍ර.] ශාක විශේෂයක් ; අශෝක.

භෝ මැස්සා [නා.] (පාරිභා.) පලතුරු වර්ගවලට හානිකරන ඕරොසොගිලා ගණයට අයත් මැස්සෙක්.

භෝමෝනය (පාරිභා.) [නා.] ශාක හෝ සත්ව හෝ දේහවල නිපදවෙන විවිධ අවයව උත්තේජන කරන ශ්‍රාවයක්.

හෝමෝසැපියන්, ⁰සේපියන්
(පාරිභා.) [නා.ප්‍ර.] මානවයා
අයත් යැයි සැලකෙන සත්ව
ගණය.

හෝරායතුර, ⁰යන්ත්‍රය [නා.]
වේලාව දක්වන උපකරණය ;
ඔර්ලෝසුව.

හෝරාව [නා.] විනාඩි හැටක
කාලය ; සිංහල පැය
දෙකහමාරක කාලය ; පැය.

හෝරා ශාස්ත්‍රය [නා.] ග්‍රහ ගණිත
ශාස්ත්‍රය ; ජ්‍යෝතිෂය.

හෝවහ [නා.] දූෂිත සිතකින්
ඊර්ෂ්‍යා සහගතව සුසුම්ලෑම
නිසා යම් තැනැත්තකුට
නොහොත් වස්තුවකට සිදු
වෙතැයි සැලකෙන විපත ;
හානිය.

හෝවැළ [නා.] ගංගා ඉවුර ; නදී
තටය.

හෝවිල්ල [නා.] උන්විල්ලාව ;
ඕවිල්ල.

හෝස්ට් කුට්ටිය (පාරිභා.)
[නා.] අවට ඇති බිම් කොටස්
ගිලා බසිද්දීන් එසේ නැතිනම්
කඳු බවට හැරෙද්දීන් වෙනසක්
නොවී එසේම පවතින
පොළොවේ පංශු කදම්බය.

හුමස්, හියුමස් [නා.ප්‍ර.] දිරාගිය
පැළෑටි සහ සත්ව කොටස්වලින්
සෑදුණ පස් තට්ටුව.

හුස්ව [වි.] දික් නොවූ ; කෙටි ;
ලුහුඬු ; ලඝු.

හුස්ව දෘෂ්ටිය [නා.] දුර
නොපෙනීම ඇති කරන අක්ෂි
රෝගය.

හුසය [නා.] අඩු කිරීම ; ක්ෂය
වීම.

ළ අ. සිංහල හෝඩියේ අවසාන
අක්ෂරය ; මුර්ධජ ;
සෝෂාක්ෂරය ; අල්ප
ප්‍රාණාක්ෂරය ; අන්තඃස්ථාක්ෂරය.
- ආ. [නා.ප්‍ර.] හදවත ; ලය.-
[වි.] ලපටි ; ළා ; තරුණ ; ළාමක.

ළං [වි.] දුර නොවූ ; ආසන්න ;
සමීප.

ළගන්නා [වි.] සිත් අදින ; සිත්
ඇදගන්නා ; මනහර ;
ආකර්ෂණීය.

ළතැවිල්ල [නා.] හදවත තැවීම ;
සිත දුකින් තැවීම ; චිත්ත
සංකාපය.

ළතෙත් [වි.] හද කරුණාවෙන්
තෙත් වූ ; මොළොක් හදවතක්
ඇති ; කාරුණික.

ළතෝනිය [නා.] ශෝක විලාපය ;
දුක් අඳෝනාව ; දුක ප්‍රකාශ
කරමින් හැඬීම.

ළද [වි.] තරුණ ; බාල ;
නොමේරූ ; ලපටි.

ළදරු [වි.] ළාබාල ; ලපටි ; බිලිඳු.

ලදරු පාසල [නා.] ලදරු
අධ්‍යාපනයටම සීමා වූ පාසල ;
දරුවකු සාමාන්‍ය (ප්‍රාථමික)
පාසලකට යැවීමට පෙර යවන
පාසල ; පෙර පාසල.

ලදරුවා [නා.] ළාබාල දරුවා ;
බිලිඳා ; දාරකයා.

ලදැරිය [නා.] කුඩා දැරිය ;
කන්‍යාව ; බාලිකාව.

ලද [නා.ප්‍ර.] කාන්තාව ; ස්ත්‍රිය ;
ලිය.

ලද බොළඳ [වි.] වයසින් අඩු ;
ළාබාල ; සියුමැලි ; ළපටි ;
මුහුකුරා නොගිය.

ළපැත්ත, ළැපැත්ත [නා.] පපුව ;
ළය ; හෘදය ප්‍රදේශය.

ළබැඳියාව [නා.] හඳින් බැඳුණු
බව ; හිතවත්කම ; මිත්‍රත්වය ;
යහථකම.

ළමන්දු [නා.ප්‍ර.] මාතාව ; මව ;
අම්මා.

ළමයා [නා.] ලදරු විසෙහි
සිටින්නා ; තරුණ බවට
නොපැමිණී තැනැත්තා ;
දරුවා.

ළමා උද්‍යානය [නා.] ළමයින්ගේ
විනෝදය සහ අධ්‍යාපනය
සඳහා වෙන් වූණු උයන.

ළමා නිවාසය [නා.] මව්පියන් හෝ
හදා වඩා ගැනීමට අත්
කවරකුවත් නැති බාල
වයස්කාර දරුවන් රැකබලා
ගන්නා ස්ථානය ; අනාථ දරු
නිවස.

ළමා මෙහෙය [නා.] බාල
වයස්කාර ළමයින්ගෙන් ගන්නා
වැඩ.

ළමා සාරිය [නා.] ඉණට රැලිපටි
ද, ගෙලට මන්තය ද සහිතව
අඳින ඇඳුම.

ළමැඩිය, ළැමැඩිය [නා.]
ළපැත්ත ; පපුව මැද පෙදෙස.

ළමිස්සි [නා.ප්‍ර.] ළමා වයස ඉක්මවූ
දැරිය ; තරුණිය ; යුවතිය.

ළය [නා.] හෘදය ; පපුව.

ළවග, ළැවග [නා.] කැලයේ
හටගන්නා ගින්න ; ලැවී ගින්න.

ළවන් [නා.ප්‍ර.] ළපටි තණකොළ.

ළවාග්නිය [නා.] ළවග ;
ළැවිගින්න.

ළසඳ [නා.] පුර පක්ෂයෙහි පැළවිය
දිනයෙහි දක්නට ලැබෙන
චන්ද්‍රයා ; නව සඳ.

ළහිරු [නා.ප්‍ර.] උදා හිරු ;
උදෑසන හිරු ; පායාගෙන
එන සූර්යයා ; බාලාර්කයා.

ලිහි රු මඬල [නා.] උදාවන සුරිය
බිම්බය ; බාලාර්ක මණ්ඩලය.

ලා [වි.] නොමේරු ; ලපටි ;
ලාමක.

ලාබාල [වි.] වයසින් අඩු ; ලපටි ;
ලදරු.

ලැදි [වි.] හිතෙන් ඇදී ගිය ;
හිතවත් ; සිත්ගත් ; විශ්වාසී ;
ලබැදි.

ලැහැප්, ලැහැබ [නා.] ලං ලං ව
වැටුණු ගස්-වැලින් යුත් වනය ;
වන ගහනය.

ලිදිරෙනවා [ක්‍රි.] ගස් වැල්
දලුලනවා ; පල්ලවයෙන් යුක්ත
වෙනවා.

ලිද [නා.] ජලය ලබා ගැනීම සඳහා
පොළොවේ භාරා ගනු ලබන
කුපය ; උදක කුපය.

එව [නා.] හැන්ද ; සරළව ;
උළුකය.

ලෙටි [වි.] ලෝහි ; කුම්මැහි ;
මසුරු.

ලෙන්ගතු [වි.] ඉතා හිතවත් ;
මහත් සේ ලැදි ; සෙනෙහෙබර.

ලොඹුව [නා.] අ. ලී කොට
කැබැල්ල.- ආ. පාද පීඨය ;
පුටුවේ වාඩි වූ විට පා තබන
කොට කැබැල්ල.- ඇ. මස් තබා
කපන ලී කොටය.

ලොසු ව [නා.] කබල ; බොකු සහිත
භාජනය.